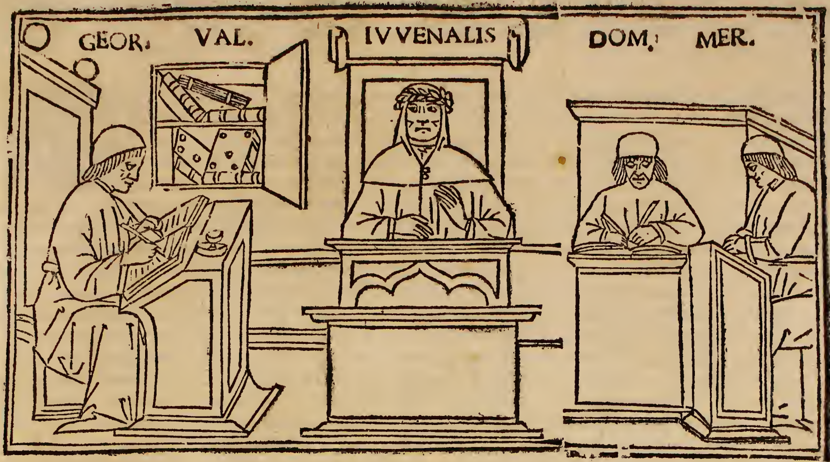

Argumenta Satyrarum Iuuenalis per Antoni-
um Mancinellum. Cũ quattuor cõmẽtariis.

Prima docet Satyræ causas: formamq; libelli.
Qui simulant curios satyra patuere Secunda.
Ex Vrbe umbritii digressum Tertia narrat.
Quarta quidem crispinũ odit: caluũq; neronẽ.
Ganeo quæ tolerat parasitus Quinta notauit.
Sexta hæc infidas mulieres pandit abunde
Septima demonstrat Romam nil ferre poetis
Nobilis Octaua propria uirtute uocatur.
Turpia qui tollerant Nona carpuntur auari
Curæ hominum Decima rerũq; libido notãtur
Arguit Vndecima uates conuiuia lauta
Bissena arguitur satyra captator auarus.
Tertia post decimam solatur damna dolentes
In decima quarta dant parua exempla parẽtes:
Numina diuersa ægypti penultima monstrat
Vltima militiæ fœlicis præmia narrat.

Antonii Mancinelli Veliterni ad reuerẽdũ Aedis Geminianæ Antiſtitẽ.Diuiq̃ Marci Canonicũ Nicolaum rubeum patritium Venetum: Omnium bonarum attium,& uirtutis Cultorem.In Iuuenalis ſatyrici poetæ Commentarios præfatio.

EDidere hactenus Commentationes in Iuuenalem præſul digniſſime Viri clariſſimi quattuor: Sabinus Caldarinus.Merula.Georgius Valla.Quintus igitur ipſe accedam:eſt enim opus lõge omnium difficilimum:hinc plurimorum ſtudio:plurimorũ diligentia:plurimorũ doctrina acumine.expoſitiõe:iudicio idiget.Prædicti quttuor multa reconditiſſima i lucẽ dedere.multa expoſitu neceſſaria tanq̃ facillima omiſerũt:quo circa doctiſſimis etiã elaborãdũ.ut auditorib⁹ ſatiſfacerẽt: Ego uero:quanq̃ minime uitioſũ ẽ ſiquid in re ĩfinita omiſeris:nihil fere intactum:nihil implicitũ.nodoſum nihil reliqui.ita ſubcta explicita enodata paſſim mihi ſunt omnia.Poterũt ergo iamiam.quicunq̃ Iuuenalis ſatyras adoleſcentibus facilime interpretari.Non enim carminũ ſenſus non dictionũ ordo ñ ẽt auctorũ teſtimonia locis ſuis deſiderant.Textũ quoq̃ mendoſũ prius emendatiſſimum habent: & punctis ſuis notatum id namq̃ potiſſimum debet eſſe interpræti.Verum q̃ impreſſorum incuria ſæpe aliter legitur q̃ quis ſcripſerit:haud ignauiæ mihi aſcribendum:ſiquid forte ab illis ut aſſolet erratum fuerit.animaduertent præterea locis me q̃ plurimis ſuperiorum ſententiis non hæſiſſe:neq̃ alienis demum inſtitiſſe ueſtigiis. Qua de re priuſq̃ meis ab interpretationibus diuertẽt,conſulto opus erit:Nec uelint ubiq̃ uetuſtioribus fidẽ potius q̃ recentioribus adhibere.nã & quo iuniores eo pſpicatiores ĩterpretandis haberi ſolent:neq̃.n.ipſa & effœta natura ẽ:ut aiũt:Nec etiã tã auctores in diſputãdo q̃ rõnis momenta q̃renda ſunt.ut Cice.ĩqt: hinc & Zeno aiebat.Quod rõne utitur melius eẽ:q̃ id qđ rõne nõ utitˀ.Quicquid deniq̃ uigilatum ẽ Nicolae Rubee uir omniũ p̃ſtãtiſſime:tibi tua ſublimi prudentia:beniuolentiaq̃.& fide erga oẽs ſingulari alectus: generoſa ẽt nataliũ dignitate:conſtãtia:integritateq̃ morũ:quibus ſane te fortẽ oẽs.te iuſtũ:ſeuerũ:grauẽ:magnanimũ liberalẽq̃ p̃dicant:& ipſe expior. Tibi inquã offero ac dedico.Suſcipe igitur Mancinelli tui grata munuſcula:nõ argẽtũ:nõ aurũ Sardonychas ue afferẽtis.Ea enim omnia uana ſunt & fortũæ talis obiecta. Verum tamen almæ perpetuas opes & uerba bona uirtutis.Id enim omne Iuuenalis Satyra continet. mea q̃ officioſa ſedulas & diligẽs lucubratio auxit:lateq̃ ampliauit. Viue & Vale.Datum Venetiis,v.idus iunias anno chriſtianæ ſalutis.M.cccc.xcii.

Iuuenalis Commoda per antonium mancinellum:

SEmp ego auditor tm̃?Hæc prima ĩbuenalis celeberrimi utiliſſimiq̃ poetæ Saty.eſt.Quo carminis gñe primus inſignẽ laudem adeptus ẽ apud latinos lucili⁹:ut fabius li.x.ſcri.Nam eruditio in eo mira:& libertas atq̃ inde acerbitas.& abundãtia.ſalis,multũ etiam inerat.Terſior inde ac purus magis.Hora.&ad notãdos hoĩum mores præcipuus.Multũ quoq̃ & ueræ gloriæ q̃uis uno libro & Perſius meruit.poſt illos autem iuuenalẽ habemus Cuius certe facundia ac probitas cuiq̃ legenti patere poteſt ampliſſime.Eſt enim in eo quod flaccus ĩ arte ĩquit Aut prodeſſe uolunt.aut delectare poetæ. Aut ſimul & iucunda & idonea dicere uitæ. Edocet itaq̃ quæ mala quæ bona ſint.Quid uitia.Quid itẽ uirtutes hominibus pariant.Nã impios ſuperbos.auaros.luxurioſos iracundos:goloſos.inuidos.ueneficos.& id genus inuectus oſtendit peſſimos illorum euentus.E contra uirtutis optimos.nam ſine illa beata fœlixq̃ uita cõſtare ñ põt: fœlicitas.n.cõſiſtit ĩ operationibos.quæ ab uirtute proficiſcuntur.De qua qdem ſcire non ſatis eſt:ſed enitendum ipſam haberẽ ac uti:ſola namq̃ uitia fugat: Vnde q̃ optime ſcribitur. Virtus eſt uitium fugere. Virtus affectio eſt animi conſtans conuenienſq̃:laudabiles efficiens eos ĩ q̃bus ĩeſt.hinc oĩa que pulcra honeſta p̃clara ſunt.& q̃ p̃ uirtutem efficitur afficit uoluptate.Siq̃s igitˀ prudentiæ quærat effectus.cuius finis eſt qdnam ſit agendũ.aut non agendum præcipere ĩ iuuenale inuenit.Si fortitudinis.i.nõne pleniſſime edocet idẽ quæ ſint agẽda:ut fortes magnanimiq̃ efficiamur? Si continentiæ quam quidem in ſuperando conſiſtere dicunt uti,cõſtatia ĩ reſiſtẽdo. idem quoq; q̃plurima admonet:Si iuſtitiæ Nonne in eo uariis ſæpe locis exempla atq; præcepta reperiuntˀ:quæ certe ſola ut aiunt perfecta ẽ uirtus.atq; propterea iuſtitia ipſa præcariſſima uirtutum eſſe uidetur. Vnde Ariſto.ait ĩ ethicis. Iuſtitia in ſeſe uirtutes continet omnes.Eſt enim naturæ conuentio in adiutoriũ multorũ inuenta.ſeu iuſtitia uirtus eſt animi.cuiq̃ ſecũdum merita diſtribuens teſte philoſopho. Vtq̃ iuſtus habearis. non ſolum non nocebis.ſed etiam nocentes prohibere curauetis.Si quis itaq̃ Iuue:ipſum diuinũ ſane poetam morumq̃ cenſorem quam optimum non amauerit amandoq̃ intelligere.& ediſcere non curauerit.quantum ab ipſo uirtutis ueſtibulo ſeu fonte aberret.omnium ſit iudicium.

De Satyra per Antonium Mancinellum.

SAtyra eſt carmen apud romanos maledicum.& ad carpenda hoĩum uitia cõpoſitũ.Olĩ uero carmẽ qđ uariis poematis cõſtabat.Saty.uocabatur.quale ſcripſerunt pacuuius & ennius.Saty.autẽ dicta ſiue a ſatyris:q̃ in hoc carmine ridiculæ res.pudendæq̃ dicũtur:uelut ab ſatyris prolatæ ac factæ:Siue a Satyra lance quæ referta uariis multiſque primitiis.in ſacris cereris inferebatur.& ab & copia ſaturitate rei ſatyra uocabatˀ.Alii autem dictam putant ab lege ſatyra.quæ uno rogatu multa ſimul cõphendit q̃ ſcilicet & ſatyra carmina multa ſimul poemata compræhenduntur.Ea cuncta ex Diomede Accepimus. Quibus etiam addit q̃ in ſatyrica fabula abud græcos tragici poetæ non reges aut heroes.ſed ſatyros induxerunt ludendi cauſa.iocandique ſimul.Vt ſpectator inter res tragicas ſeriaſque.ſatyrorum quoque iocis & luſibus delectaretur.Feſtus uero ſic ſatyra eſt cibi genus ex uariis rebus conditum. & lex multis aliis referta legibus.& genus carminis ubi de multis rebus diſputatur.

¶Loca qdā e plurimis uel intacta uel secus ab aliis q Ant. Mancinello exposita: qbus cognitis: facile qd in cæteris senserit. nosci poterit.

¶Satyra prima.

Antrum uulcani. Quid agāt uenti:
Manum ferulæ subduximus. Marcedem sanguinis
Cum fas esse putet curam sperare cohortis. &cætera.
ipse dies pulchro d stinguitur ordine rerum. & cæte.
Et latum media sulcum deducit harena.

¶Satyra tertia.

Quondā hi Cornicines. Et uerso pollice uulgi
Si trula inuerso crepitum dedit aureo fundo.
Quum tibi uestiti facies scorti placet.
Me quoq3 ad Eluinam cererem.

¶Satyra Quarta

Rubrius offensæ ueteris reus: atq3 tacendæ.
Sæuior illo. Pompeius tenui iugulos apite susurro:

¶Satyra Quinta:

Salua sit artocopi reuerentia:

¶Satyra Sexta

Deinde adamas notissimus & beronices.
In digito factus pretiosior: hunc dedit olim
Barbarus incestæ. dedit hunc agrippa sorori.
Tu tibi tunc curruca places. quæ psaltria penē &c.
Magnaq3 debetur uiolato pœna caduceo
Et mouisse caput uisa ē argentea serpens
Tremulumq3 caput descendere iussit in cælum.

¶Satyra septima.

Et spes & ratio studiorū in cæsare tantum & cætera
Vul si tetigit latus acrior illo
Qui uenit ad dubium grandi cum codice nomen
Et cum se uerterit annus
Accipe uictori populus quod postulat aurum]

¶Satyra octaua.

Famosos equitum cum dictatore magistros
Ante numantinos si dormire incipis ortus
Luciferi: quo signa duces castra mouebant.
Ergo cauebis
Et metues ne tu sis creticus aut camerinus
His ego quem monui: Tecum est mihi sermo ru belli
Et de marmoreo citharam suspende colosso
Nobilis ornatur lauro collega secunda.

¶Satyra. x.

Q ud si uidisset prætorem in curribus altis
Extantem. & medii sublimen in puluere circi &c.
Pannum & circenses
Atq3 suos iam dextra computat annos.

¶Satyra. xii.

Et beticus adiuuat aer.
Biberat quo callidus emptor olynthi
Tandem intrat positas inclusa per æquora moles
Tyrrhenamq3 pharon: porrectaq3 brachia rursus
Sed trunca puppe: magister
Interiora, petit baianæ peruia cymbæ

¶Satyra. xiii.

Ne dubitet laudas: si non eg et anticyra.

¶Satyra. xiiii.

Laudant hoc numina ruris.

¶Satyra. xv.

Et minor igne rogi. ¶Satyra. xvi.

Et samia genetrix quæ delectatur harena.
Et grandes magna ad subsellia suræ.

Quod mea cum uetulo coluit plus annua libo.
Iam facundo ponente lucernas Cæditio.
Ipsius certe ducis hæc referre uidentur
Vt qui fortis erit sit fœlicissimus idem.
Vt læti phaleris omnes: & torquibus omnes

¶Iuuenalis carminū emēdationes ut īfra scribunt

¶Satyra secunda.

Se se indulsisse tribuno.

¶Satyra Tertia:

Nec pudor obstabit.
Flet si lachrymas.
Si bene ructauit.
Quid q materiam. præbet. Item:
Consulto uulnere crassum.
Vbi tu pulsas. ¶Satyra quarta.
Putabat inermi.
Qualis facundia mite. Item quam libera posset.

¶Satyra quinta.

Dimidia breuior. Deterges uulnera mappa.

¶Satyra sexta.

Barbato nondum. Veteri cētone lupanar
Cuicunq3 est obuia narrat. Item & concidere loris.
Transacta diurni.
Corpore laturos.
Grande sophocleo. ¶Satyra Octaua.
Hic petit euphratem iuuenis. Et pater armēti.
Quædam cum prima recesentur.
Grauiorem pertulit omni. ¶Satyra Nona
Circunlira fascia uisci.
Venæq3 secundæ.
Alter emendus erit.
Iam pater es: dedimus ¶Satyra Vndecima.
Et pygardus. Itē: Nāq3 una adq3 eadem uini pria atq3 ministri. Item. Incipiat prurire. ¶Satyra. xii.
Sum mitteret ac se:
Nestora totum. ¶Satyra. xiii.
Rari quippe boni. Itē: Vel diuitis hostia nili. Item
Nona ætas agitur: Item Saturnus fugiens:
Euasisse putes: ¶Satyra. xiiii.
In tempora cœnæ:
Qui gaudes pingui antiquæ.

¶In Ant. Man. cōmētariis emēdāda qdā ut ifra scri

Fol. 14. Tot. n dabit sportula. Item sportellæ num morum sunt. Item suppositis pro altero:
Fol. 16. Multis stipata ac plena.
Fol. 17. Ad sepulchrum efferebantur.
Fol. 26. Quum missus ab illo est.
Fol. 28. Necesse ē nos implere. in ualle quirini ad porticum. Item uicinam pete porticum.
Item q uir uiro nubat.
Fol. 29. Et sæpe uictores extitere. Item de redimen dis captiuis.
Fol. 30. De quo etiam maro lib. vi.
Fol. 31. Quibus illisæ fremunt.
Fol. 31. Et aquæ ductus super eam. De aquis capenæ portæ uicinis. Oui. li. v. Fast. sic ait. Est aqua Mercu rii portæ uicina capenæ &c.
Fol. 39. Er uerbero.
Fol. 32. Tandem superastitit arce.
Fol. 38. Ab illo qui in eo pontem fecit.
Fol. 41. Vt si. ridere concessum sit. Item: καὐχόζω
Item dona peregrina: item pedere crispe soles.

Fol·42 γυμνάζω exerceo.Item:γυμνοὸ.Item orte mus exercitus.
Fol.48.Milites enim tibialibus.
Fol.49.Aut holera ueniret
Fol.53.Equites erat uti.
Fol.54.Maior ſabinos.item.Dorica.ancon.
Fol 56.Seu potius philoſophica
Fol.59.Mons mari & paludibus:
Fol.60.In terram uerſa.
Item ſed periit poſtquam
Eol.62.Signum proximum plauſtro
Fol.62.Frumentariiſq; latis.
Fol.62.Optimum uinū mederi ſolet. Vtq; cornelius celſus ſcri.Cardiaci morbus nihil aliud eſt q̃ nimia imbecillitas corporis.quod ſtomacho languēte in modico ſudore digeritur:licetq; protinus ſcire id eſſe ubi uenarum exigui imbecilliq; pulſus ſunt.ſudor autem ſupra conſuetudinem & modo & tempore ex toto torace & ceruicibus,atq; etiā capite prorumpit.pedibus tantummodo & cruribus ſicioribus atq; frigentibus ꝙ ſi ſtomachus reſolutus parum continet:& ante cibū & poſt eum ſponte uomere oportet.ruſuſq; poſt uomitum cibum ſumere:ſine id quidem manſerit ſorbere uini ciathum:interpoſitaq; hora ſumere alterum.ſi id quoq; ſtomachus reddiderit.totum corpus bulbis contritis ſuper illiniendum eſt:qui ubi inaruerunt efficiunt ut uinum in ſtomacho contineatur exq; eo toti corpori calor & ueniſq; uis redeat.
Fol.73.Rumpis baſſe latus
Fol.75.Sine ſubligaculo prodeat:
Fol.80.Apud iudæos feſtus:
Fol.87.Nequeat ante concoctionem
Fol.93.Propterea ꝙ eminere.item:ſed capiebat homines tum memoria rerum.
Fol.98.Quo tēpore oſiris.item ſacerdotes adibant.
Fol.100 Accepta ui coloris
Fol.101.ꝙ a ſcopa factus eſt.
Fol.105.Spes expectatio.
Fol.106.De ponto etiam inqui.
Fol.107.Ideſt relicto pierio ſtudio.
Fol.109.Contremuit nemus
Fol.111.Ipſi cauſidici.ſ.
Fol.115.Altera unde ortum ſit.
Fol.118.Scribit diuitem quendam.itē ſic ait pulte āt
Fol.120.Credimus hæc in urbe fuiſſe.no extra urbē
Fol.125.Nouellus eſt palmes.
Fol.127.Et tot proſtitutas.
Fol.132.Ad ipſum mittere.
Fol.136..Præſidiis in laniculo.item apud te uirtutis honor.
Fol.136.Tyberis locata eſſent.
Fol.138.κολάζω cædo itē Varro āt ſcri.item eē deeſſe deberet.item & in urbis incremento.item. Circumlita.item.Sed pedicaris.
Fol.139.Cæterum oblongis uillis.
Fol.142.Poſtum cibo ſalubrius
Fol.144.Velociſſimus eſſe creditur
Fol.146.Vnde damnatos per longa
Fol.147.Genitus fuit.
Fol.151.Pœnam irrogat
Fol.153.De amoribus ait
Fol.154.In medio artu pollicis
Fol.161.Maxime gabiones.Item uel moribus & re.
Fol.162.Et horatius epiſtola.item ſed qui cognatus eſt & agnatus eſt.non tamen econtra.
Fol.163.Innocentiuum effari.
Fol.166.Sed puer & ſimplex:ait autem Seneca ī balneis fuiſſe alarum uulſores.
Fol.167.Plura etiam de uoluptate
Fol.169.Crinem redimire corona
Fol.170.Baianæ cymbæ.item ſicuti ſerui accepta
Fol.174.In cælo prandebat:
Fol.175.Ex haruſpicina.Item ita cumulatum.
Fol.176.Phario aceto
Fol.177.in lancibus ſpeculis
Fol.178.Et nonageſimo anno.item in attica mons maxime nobilis.
Fol.181.Auium atq; alitum
Fol.182.Pauimentare uerbum
Fol.183.Rotarum pulſu iactabant.Quod quidem neriſimile eſſe uidetur Manilius.n.aſtronomus lib. ult.ſic ait.Corpora q̃ ualido ſaliūt excuſſa petauro.

¶Domitii calderini Veronenſis ſecretali apoſtolici in commentarios iuuenalis ad clariſſimum uirum Iulianum medicem Petri coſmi filium florentinum.

DOmitius Iuliano Medici ſalutē·& ſi multa de prudētia:humanitate.uirtute tua olī mihi ſæpe afferebant.iuliane tñ cū ſupiore anno iſtic eēm.ea oia ita ī te ꝑſpexi:& admiratus ſum ut ad eā fidē & obſeruātiā īmortalē.quā in Laurentium fratrem contuli.& locaui:tu quoq; magna ex parte īpuleris·Nā cū me,& omnia laurentino domuſq; ueſtræ traderem.inter cætera ornaméta:quæ egregia & ampliſſima habetis:& parta a maioribus ueſtris:& a uobis non modo cōſeruata ſed aucta.illud ī primis laude ſingulari dignū arbitratus ſum ꝙ duo fratres cū domeſtica gloria tū ciuitatis honoribus florētiſſimi tāta cōcordia uiuitis:tā mutua pietate tāta uirtutū oīum ſimilitudīe:ut quū tu maiori natu Laurētio:diuini īgenii:ſummæq; ſapiētiæ uero cedas:iſta īſigni pietatis laude ad ꝑcipuā gloriā cōtēdas:efficiaſq; ut nemo laurētiū colat:q te nō plurimū obſeruet,qđ mihi ꝑfecto accidit.Nā quū ei laborē oēm:īduſtriā:deniq; me ipſum dicatū eſſe debere ſtatuerim:hoc ſtudiū meū & cōſiliū ei ꝓbare nō poſſe uideor:niſi fide ī te argumētū aliqđ extiterit.id ut fiat hoc āno elaboraui diligēter.Nā iuue.ſatyras noua cōmētatiōe tuo noīe explicare conatus ſum:ī qb⁹ īterp̄tādis nō ignoras q̃ multi bonaꝝ artiū ſtudioſi opam poſuerit. & tñ aliqñ īgenue ſint ꝓfeſſi ſe multa nō aſſecutos eē uel carminis obſcuritate:uel tēpoꝝ ignoratiōe eq̄dē qđ ſine arrogātia dictū uelim multa ī his græcoꝝ latinoꝝq; auctoritate cōfirmata me explicaſſe cōtēderis q̃ uel alii grauiorib⁹ ſtudiis occupati neglexerūt:uel multi nr̄aꝝ lraꝝ ſtudioſi ſcire magnope expectabāt.Atq; id ſane nō ī iis tātū q̃ quottidianis diſputatibus q̄ri ſolebant.ſed ubi ēt pleraq; pro aptis & expoſitis ī hoīum opinionē recepta fuerāt:quū uel hiſtoriæ īuoluero adhuc lateret:Vel figurata elocutione remotiora eſſent ut illud Dimidio magicæ reſonant:tibi memnōe chordæ Qui lacedæmōiū pituſmate lubricat orbē.Quā um laufeia bibebat ꝓ populo faciens:Et tota ſonat ulmea cœna ſuburra.Quæ cuſtos gallicus urbis. Vſq;

a Lucifero aliaq̃ ꝑmulta:ĩ qbus q̃d effecerint:qua ratione ab aliorũ. ĩterpretatione discesserim eorũ sit iudici
um:qui commentarios nostros in manus aliquãdo sumẽt.De his uero locis:quæ iã diu ĩ disceptatione uersã
tur. Vt cecropiã baptæ soliti lassare cocytõ.Cãbre repetita. Trãslatus subito ad marsos ita me disputasse ar
bitror:ut labor noster.& ea ignorãtibus utilis futurus sit. & iis qui eadẽ hãbẽt cognita admodũ ꝓbari possit
Quis qdã quẽ toto ope Fidẽtinũ iure appellauimꝰ.auctore & magistro Brotheo grãmatico nostra cum suis
ineptiis coniũgere tẽtauerit:ĩ quo mecũ ob id certe unum ꝓclare actũ ẽ:q̃d uterq̃ eũ se præstitit:ut alterum
odisse:alterũ ẽt stultũ esse:nemo q uel hæc uel illa legat ignoret Hic est ille Brotheus Iuliane:q lucubratione
nr̃a ĩ martialẽ:quã Laurẽtio fratri dicaui:tãtopere offẽsus:ẽ:ut contumeliis calumniis: cauillationibus ñ alter
me ĩsectet̃:q̃ si ĩ eo oĩs uitæ & dignitatis rationes positas hẽret.Huius aliquot epistolis hactenꝰ r̃ndi:q̃d ĩ fine
ne huius oꝑis leges:rursusq̃ actũ ut hoĩs ignorãtiã ĩ recognitione Plinii: quẽ ducẽtis & septuagintaquinq̃ locis
ab eo deprauatũ:fuisse altera in lucubratiõe facile cõiicimus:q uero de cõmẽtariis Mar.nobis obiecit:ita di
luimus:ut iisdẽ locis grauioribus cũ criminibus reũ agamus:q̃d & hac de q̃ dixi exẽpla meditamus & altera
actiõe absoluimus. Vnũ illud a bonis doctisq̃ uiris uehementer petimus:ut ne mihi : neu ue Brotheo fidem
hẽant:nisi & Mar.carmen prius legerint: & q̃d scripserimus ex cõmẽtariis nostris cognouerint:Solet.n. Bro
theus calũniis agere:alia ĩ uetere:alia falso recitare.Nã cũ ei pellis leõis hactẽus ñ ꝓfuerit:nũc demũ uulpinã
uiuere meditatur.Nã oĩa tẽtat:ne hõ qnq̃genariꝰ ab eo:q nõdũ uigesimũ nonũ cõpleuit ãnũ discere uideare.
Sed de Brotheo & Fidẽtino hactenus Tu quũ oĩa legeris:melius de his statues Itaq̃ hos cõmẽtarios tibi tra
dimus & dicamꝰ ĩ Laurẽtiũ obseruãtiæ:ĩ te domũq̃ nr̃am egregiæ uolũtatis & fidei meæ testes & sẽpiternos
Eo aũt celerius emittũt̃ q̃ marcus Aure.sẽatus Veneti scriba uir doctissimus eloq̃ntissimusq̃ mecũ iã pridẽ.
plr̃as egit:ut tãdẽ aliqñ hos.ederẽ.quos uehemẽter legere cupet.Est.n.his studiis eruditissimus:& quũ fides:
morũ grauitas aliaq̃ ornamẽta quottidie ĩ eo spectẽt̃:doctrina maxĩe eminet.Marsiliũ ficinũ nr̃u; aliqñ ad
hos legẽdos adhibebis.sꝫ a pħis suis discere põt:ĩ quibus locũ optinet hõestissimũ.Vale.

Iuuenalis uita ex antiquorũ monumentis.

IVNIVS Iuuenalis libertini locupletis ĩcertũ alũnꝰ an filiꝰ.Ad mediã fere ætatẽ declamauit animi magis cã
q̃ scholæ:aut foro ꝑpararet.Deinde paucoꝝ uersuũ satyra nõ absurde cõposita ĩ Paridẽ Pãtomimũ poetãq̃
eius.semestribus militiolis tumẽtẽ genus scripturæ industriose excoluit.Et tñ bene diu ne modico quidã au
ditorio quicq̃.cõmittere ausus ẽ.Mox.magna frequẽtia:tãtoq̃ successu bis aut ter auditus ẽ ut ea q̃ prima fe
cerat inficeret nouis scripturis Quod ñ dãt ꝓceres dabit histrio tu camerinos.Et bareas tu nobiliũ magna
atria curas Præfectus pelopea facit philomena tribunos.Erat tñ in delitiis aulæ histrio multiq̃ fautoꝝ eius
quottidie ꝓuehebant̃.Venit ergo iuuẽalis ĩ suspitionẽ q̃si tp̃a figurate notasset:ac stati'p honorẽ militiæ q̃q̃
octogenarius urbe sũmotus ẽ.Missusq̃ ad ꝑfecturã cohortis tẽdẽtis ĩ extrema ægypti partẽ.Id supplicii genꝰ
placuit:ut leui atq̃ ioculari delicto par esset. Veꝝ ĩtra breuissimũ tp̃s angor̃ & tædio periit. Tp̃ibus Domitia
ni floruit:ad neruæq̃.tp̃a ꝑuenit :q̃d q̃m eius carmẽ plane indicat Multaq̃ ꝑterea testimonia: nobis non ẽ
longa disputatione confirmandum.

In fine operis defensio apud Brotheũ grãmaticũ calũniatorem cõmẽtariorum Martialis cũ recrinatione

Opus totũ ĩ sedecim satyras diuidit̃.Neq̃ iis assentior:qui ĩ libros distribuũt.sed iã de satyra dicamus.

Domitii Cald. Vero.Secretarii apostolici cõmẽtarii ĩ sat.Iu.ad clarissimũ uiꝝ Iulianũ Medicẽ.petri Cosmi
filiũ florẽtinũ.

SAtyraꝝ gñ͞a duo agnoscimus:alteꝝ ãtiqtꝰ tã a grecis q̃ latinis usurpatũ:re
cẽtius alteꝝ:q̃d ab antiqore defluxit:quod latini tm̃ excoluerũt.prius illd̃ sola uarietate car
minũ cõstat:ꝑsonisq̃ ĩtroductis:comœdiæ par:sed maior̃ lasciuit licẽtia salibusq̃ & iocis ab
soluit̃.nã ĩtroducti Satyri dii siluestres ꝓcaces iocularia & lasciuia ĩter se iactãt:hi sũt Satyrus
cãus:satyrus impubes:satyrus adolescẽs Silẽus pater atq̃ id genꝰ ꝑsonæ:fictæ:q̃d Pollux apd̃
græcos docet:ĩ hoc poematis genere Aeschylus & græci ꝑterea multi uersati sũt: apud nos
Pacuuius : Ennius: Varro:qui eo stillo satyras mẽipeias cõscripsit Satyris igit̃ introductis
satyra nom̃ accepit:q̃ appellationẽ hæc recẽtior:q a priore manauit:& latinis tm̃ usurpata est seruauit:ac ex
licẽtia illa ueteri satyroꝝ in apertã hominũ repræhẽsionẽ & obiurgationẽ exiuit:mutato carminis color̃ &
numeris.nã ĩ exametros assurgit cũ prior ĩtra iãbicos & eius generis uersus cõtineret̃.Hinc Lucilius:q si eius
studiosis credimus ñ modo cũ eiusdẽ operis auctoribus:sed cũ omnibus poetis certat quis ñ sine suspitione
æmulationis lutulẽtus fluere ab Horatio dicat̃.Mirũ ẽ ĩ eo libertas:qua Mutiũ Scæuolã sui tẽporis ciuẽ ro
manũ ita insectatus.ẽ.ut eum secuisse dicat̃ a Perseo una cũ lupo Horatius tersior.perseus indignatione ita
euehitur:ut uix sẽsũ absoluat uerborũ:quæ ira confundit.Iuuenalis lucilii acerbitatẽ puritate horatiana quã
maxime adamauit & imitatus est calore Persei addito ita tẽperauit:quæ.singula in illis laudabant̃: uniuersa
probent̃ in hoc uno.scio festũ Diomedẽ:& q ab eo satyræ expositionẽ.singulis ferme uerbis mutuatus ẽ Por
phirionẽ huius appellationis causas alias attulisse:sed a satyris olim ĩtroductis satyrã dici uero similis est.pe
ne stilo heroicũ.libertate simplex:figuris intercisũ.tũ peri phrasis: quæ uelandæ repræhensiõi adhitur:fre
quenter occurrit historiæ suoꝝ temporũ cognitiõe plurima:nã quæ antiquiora sũt ñ inferunt̃ nisi in præsen
tiũ inuidiã ꝑsonis:nisi aut uiuant aut illustre sint nõ parcit.hoc genere sexdecim satyræ a Iuu.cõscriptæ sunt
Quaꝝ prima dum poeta ex diuturno erumpens silentio suam accusat patientiam:qua recitãtes poetas adi
uerat:cũ & ipse quoq̃ possit scribere & nihil magis scribẽdũ sit quã satyra.Causasq̃ demõstrat ardore quodã
& rebus cõgestis potiusq̃ dispositis ĩ obscuritatẽ pene cõfundit̃.Nõ libet cõfutare illoꝝ opinionẽ: q poetã
se ĩdoctũ fateri putãt:nã risu potius hoc ẽ explodẽdũ:quã refellẽdũ rõnibus.q̃bus res aptissima nõ ĩdiget.Hic
inq̃ primũ se audiẽdis poetis iã fessum esse oñdit:& cũ tãtũ tp̃is audiẽdis alienis carminibus consumpserit.se

quoqꝫ reponere oportere ait:hoc ē ſcribēdo reparare & reſarcire.Nā hæ duæ uoces.Reponere.ſ.& īpune:cū in uarias ſignificatiões accipiātur a Iuue.uſurpatæ ſunt nō ſecus quā ab Horatio.Reponeř,reficere:& reſarcire eſt qđ fuit detractū.Iuue.Meliora ac plura reponit Perſicus orboꝝ lautiſſimus.Vir.Hæc rapta ꝓ uirginitate reponit Papinius.q dāna dolēs aliena repono infœlix lachrymas.ſ.meas q̃s reparo & renouo.Mar.qui amiſſum ſomnū ī urbe in ꝓuincia repabat:Ingenii fruor īproboqꝫ ſomno.Et totū mihi nūc repono.Quicqd terdenos uigilauerā pānos ſurgēte ſocus excipit.Quāuis quidā mar.ſenſus nulla habita rōne.Repono ꝓ ſcribo tradiderit cū dormiēs nihil minus agat q̃ ſcribat:inde reponere poetæ dicunř.cū auditas fabulas ſcribūt.nā ita tp̄s audiēdo cōſumptū reponūt.i reparāt & reſarciūt.Hor.ſcriptor honoratū ſi forte repōis Achillē:ſcriptū iam.ſ.ab Home.alibi.Fabula q̃ poſci uult & ſpectata reponi.Porphyrio uero eo loco aliter interp̄tatus nouū morem confixit.Impune ſine pœna dicit̃ q aūt ſine poeta fiunt:paſſim aguntur.qua rōne Hor.impune pro paſſim uſurpauit in arte poetica.Ne ſpiſſe riſum tollāt impune coronæ.i.paſſim alibi.ſed mente recepta Obturē patulas impune legētibus aures.Nā īterrogādo uerſus legit̃:& cum Hora.oñdat ſibi magnā eē moleſtiā a poetis cū ſcribo inqt habeo eoꝝ rōnē & timeo ne offendā genus irritabile uatū.Cū mens recepta eſt.ideſt cum uolo relaxare animum poſſum ne fugere:quo minus audiam recitantes:cum & aures meæ patulæ ſint.& illi impune.ideſt paſſim legant.ideſt ubicunqꝫ occurrentes & uolentes audiri:inde alibi.Scribimus indocti doctiqꝫ poemata paſſim.Legetur ita mea quidem ſententia ſaty.initium hoc pacto.

¶Ad inuictiſſimum principem Federicum de monteferrato Vrbini Ducem:Georgii Merulæ Aleandrini Præfatio in ſatyrarum Iuuenalis Enarrationes.

SI ī enarrādis poetis:quoꝝ eruditio multiplex uaria:atqꝫ recūdita hētur:recentiores magiſtri priſcos grāmaticos imitati forēt:ꝑfecto abditos ſēſus indagaſſent:& obſcuras ac difficiles q̃ſtiones aliqñ explicaſſēt.Illi.n.attētiore cura illuſtriū ſcriptoꝝ opa reuoluētes ex obſeruatiōe eoꝝ q̃ legiſſent ad exponēdos poetas acceſſere.At noſtri litteratores inſolētiæ:atqꝫ īperitiæ pleni:q̃ſi oīa nouerint:qcquid ī latinis litteris occultum atqꝫ abſtruſū hētur ꝓpalā īterp̄tari auſi ſunt:quoꝝ impudēs temeritas cū rei latinæ:tū maxime diſcipulis plurimū obfuit:Hi.n.de p̄ceptoris ſnīa cū deiici nō patiātur q̃ ſemel didicerūt malūt ꝑtinacius defendere:& in falſa opinione ꝑſeuerare q̃ ueritate cognita maximis erroribus liberari hinc latinæ litteræ.i quibus ſubleuādis oī conatu qdē laborāt:ꝑ inertiā & docentiū arrogātiam uix erigi p̄nt.Quā rē ſic eē ſine cōtrouerſia ꝑcipiemus.ſi paulo diligentius ea rimari uoluerimus q̃ noſtra & patrū memoria grāmatici dū Iuue.ſatyras explanarent.diſcipulis annotāda tradiderūt:Nō.n.uaria & diſcrepātia:ſed falſa pleraqꝫ ac ridicula ſenſere.Verū qd nos ea exagitamus quæ ſiue noīe iaceāt:cū nouiſſime duo ꝓdiderint cōmētarii cū auctorū titulis:q ex ueteꝝ ſcriptoꝝ ſnīa & auctoritate:cū certius quidā quā ſupiores attulerint ſupra modū elati:expoſuerint:an magis has ſatyras ꝑturbauerint haud facile dixerim:naꝫ ſumma diſſenſione certātes:dū petulāter ſe īuicē cōuitiis lacerant:ea fere quæ altiſſimæ eruditiōis ſunt:& ad ītelligendas ſatyras neceſſaria p̄teriere Quæ ī tāta uarietate & diſſenſione exponētiū:qui īterim uera falſis remiſceāt rogantibus amicis quæ ad inſtruendam nobilis poetæ expoſitionem annotaſſem.Emittere tandem uolui.Veꝝ ut honeſtius ī publicū exeāt:& cū nouitatis gratia auctoritatē quoqꝫ apud lectorē hēant tibi Princeps inclite Federice dux Vrbinas dicare uolui.At,dicet aliquis:quid cū iuuenale Federico ī maximis belli & pacis negociis exercitato.quē ī armis uelut alteꝝ Martē hoſtes exhorruere:nūc uero ceu pacis & belli arbitrum uniuerſa habet & reueret̃ italia:Huic ego ſic reſpōſum uelim:unū eſſe Iuuenalē:quē princeps in primis legere:īmo ediſcere debēt:ſi uolūt uitā ſuaꝫ ad romanoꝝ mores & īſtituta cōponere.In hoc.n.poeta diſcitur per quos uiros & mores inclita Roma:reꝝ potita ſit tum uero pro cōditione & ſtatu hoīum uitia corripiuntur:quibus populus gentiū uictor amiſſa libertate:& diminuto īperio corruerit.Hæc ergo nō leget federicus?q romanoꝝ proceꝝ exēplo res italas armis moderet̃.honeſtiſque morib⁹ illuſtris:& quē uiuentem ſi aut græcoꝝ aut Romanoꝝ cōſuetudine mortalem in deos referre liceret:iam in templa recepiſſemus:ut ei gratiæ:que par meritis referri non poteſt:honor ſaltem exolueretur:Etenim quando tibi calabria atqꝫ Apulia federice debere deſinet:quas terras poſt Alphonſi Regis mortem tumultuantes & res nouas molientes:ad fidē obſequium regium debellatis diuerſarum partium copiis redegiſti:regnumqꝫ illud neapolitanum ſeditionibus uexatum & inteſtinis bellis afflictum tua tandem opera pacatum atqꝫ quietum rediđiſti.Quid omnis italia:perſoluet ne unquam q̄ debet?cui feſſæ pacem & trāquillum rerum ſtatum dediſti:cum iam miſſis in flaminiam copiis principes quodāmodo inter ſe de imperio dimicarent.Quid quod mox fuſis auctoritate tua in piceni finibus hoſtibus:quicquid belli reliquum erat ſuſtuliſti.In hetruria uero a florentinis accerſitus uolateranos nouo inuento metallo elatos & rebellantes prius expugnaſti:quam aut ſe obſidione cingi:aut tormenta admoueri exiſtimarent.Hac nimirum uia laborantibus rebus quotiens opus fuit:ſubueniens:æternam apud gentes gratiam æternumqꝫ nomen tibi comparaſti.Domi autem & ocio liberales artes amplexus ad erigendas diſciplinas fouendaque ſtudia bibliothecam omni librorum genere ornatiſſimam publicare ſtatuiſti.Quare cum ampliſſima quæque belli paciſqꝫ munera magnificentiſſime obeas:omniuꝫ litteris immortalitati conſecrandus es ac uelut exemplar perfectiſſimi pricipis poſteris proponendus:ut illorum quoque moribus prodeſſe poſſis.Sed ut ad enarrationes noſtras reuertar:non ignoro princeps illuſtriſſime nec inficior non nulla me tranſiuiſſe quæ nobilis poeta tangat:neque enim hoc tempore quo pauci admodum extant libri:quibus ueterum rerum memoria continetur,& ſi plurima uaria:& diligens noſtra fuerit lectio omnia conquirere & conſequi potuimus:Quare non me quiſquam aut ſibi aut poetæ iniuriam feciſſe putat:ſi aliquid forte eorum repeterit:quæ a nobis præterita ſunt.At quanto accuratius quam cæteri ea exquiſiuerimus:quæ ad exponendum poetam pertineat:ut celeriter iudicari poſſit ſparſa ꝑ

satyras super quæ falsa senserint:aut nihil dixerint commentatores.huic meæ præfationi subiungere nolui Scriptus & in tergo nec dũ finitus orestes Vigilanti stertere naso.Prætoria mensas. Quid prætoria.Crudũ pauonem in bãnea portas.ille superciliũ madida fuligine tinctũ Obliqua producit acu Et p̃bere caput domi, na uenale sub hasta portãdũ ad busta cadauer:De puluino surgat equestri: Similẽq; uidebis orchestrã.& po, pulũ Cẽtũ conuiuæ sequitur sua quemq; culina Quid strigilis & guttus Aequãtẽ sane parib⁹ sestertia libris Plurima uidemus quæ miser & frugi nõ fecit apicius Tamẽ hic, properat uelut urgeat auster Rapta ꝓpera, bat abolla pegasu Ostrea calebat primo depræhẽdere morsu.Salua sit artocopi reuerẽtia. Aut glacie aspersus maculis tiberin⁹:Soluitur his magno comœdi fibula:Veteri⁹cẽtõe lupanar.qd cẽto. Maxima rursus murina. Quæ gẽma nunc murina:& ubi habeatur.Dedit hũc agrippa furori Obseruãt ubi mero pede sabbata reges. Fœmineũ ceroma qd ceroma:Dic quitiliane colorẽ Atq; coronatũ & madidũ petulansq; tarentũ Cũ farre & uino ianũ uestãq; rogabat Quæ xerãpelinæ uestes Lõgi relegit transuersa diurni Cũ grege linigero circũ datus & grege caluo Plãgẽtis populi Ante tñ de te tanaquil tua Veniet q publica fulgura cõdet Dictur⁹ dubia ꝓ libertate.bubulco iudice:qs color qd causæ genus aut ubi sũma quæstio Et plure cõclamãt ore sophistæ:Et ueras agitãt lites.Raptore relicto fusa uenena silent Malus ĩgratusq; maritus Fides de rhetore consul.Atq; scdi calinatis Et cũ se uerterit ãnus.Quæ hippona dea. Vocẽ damassippe locasti syppario Laureolũ uelox ẽt bene lentulus egit troica nõ scripsit.Ausi quod deceat tunica punire molesta.Sufficiunt diis ĩfernis terræq; patẽti.Seiãi historia ex dione græco ĩ latinũ cõuersa:sine q̃ quæ scribit.poeta de Seião ĩtelligi ñ.possũt Quod Nortia fortuna sit.Quẽ sequitur custos angustæ uernula caspæ Atq; suos iã dextra cõputat ãnos Curãdũ ẽ ut sit mens sana ĩ corpore sano Qui mẽinit calide sapiat qd uulua popinæ Quis ꝓprie structor Quid phe nicopterus:& qd oryx:Et fragor aurẽ ꝑcutit.Euẽtũ uiridis quo colligo pãnũ Hic multa de suetõio & martia le ñ ĩtellecta apiũtur.Quod elephas dicat lucas bos Gratia fallacis prætoris uicerit urnã Stoica dogmata nouit a cynicis tũica distãtia Et eodẽ iure natãtes.Mergeř ficedulas didicit nebulõe parẽte.Quid cucurbita. Cur itẽ dixerit Semodio scobis emẽdat seruulus unus Quæ herculis & fortunæ ædes.Quod sabbatũ sit di es saturni:Oceani mõstra & iuuenes uidisse marinos Calide referemus mœnia copti: Vbi enarratur illud Statii ĩ siluis Cur uada residãt:& ripa:coerceat undas Cecropio stagnata luto.Inuidiã facerem.nolẽti surgere nilo Et samia genetrix quæ delectatur harena Nec res atteritur longo suflamine litis.

¶Nec tamen cætera spreuerit lector Poetæ Vita.

IVuenalis satyraꝝ scriptor illustris aqnaſ fuisse magis ex eo uersu q sub Vmbricii ꝑsona legitur:q̃ alio scribente cognoscitur. Quibus autẽ parentibus gẽitus:ubi enutritus qbus ue præceptoribus operã dederit adhuc certo ñ legimus:& si qdã coniiciant Quintiliani discipulũ fuisse atque ab eo uerecunde laudatũ:cũ enumeratis tribus satyrarũ auctorib⁹ nomina supprimẽs dicat:claros esse satyræ scriptores & q olim nominabũtur. Quod a ueritate nõ lõge abest:siqdẽ ĩ fidẽ tẽporibus ambo floruerũt sub flauiorũ uidelicet imperio: Quã rẽ facillime ii cognoscẽt:q ætatẽ eaꝝ ꝑsonaꝝ:quæ ĩ satyris legũtur:diligẽtius scrutati fuerint Sũt q scribant hũc poetã ĩ scholis causas declamasse:quod & ipse ĩnuere ĩmo testari uidetur: cũ ait: & nos cõsiliũ dedimus Syllæ. Quod ãt parim pãtomimũ carmine suo taxauerit: & hoc nomine relegatus: & exilio mortuus fuerit:parũ nobis cõstat: Vnde eos reqrimus scriptores:quoꝝ testimonio qdã freti hæc scribant.Martialis uero epigrammaton scriptor egregius Iuuenalis cuiusdã meminit:quẽ potius noĩe:q̃ alio argumẽto hũc esse colligimus. Alia ab hoc poeta cõscripta opa nõ legimus ꝑter hos quĩque satyraꝝ libros:ĩ qbus nõ minus laudis adeptus ẽ:q̃ Lucilius:aut Horatius: nisi forte magis latinã satyrã illustrauit.de cuius ori gine pauca quæquam pro tempore altius repetenda sunt.

De Satyra fabula duabusq; satyris.

SAtyrica primũ apud græcos ut ueteres scriptores tradunt fabula fuit:a qua & uis & appellatio fabulæ ĩ latinos deriuauit:ĩ hac nõ heroes:aut reges:qd tragici faciũt.sed satyri ludẽdi io, cãdiq; cã ĩducebant:simul ẽt ut spectator ĩter res graues ioco ac lusu aliquo reficereť erãt ãt hui⁹ fabulæ:ꝑsonæ ut Iuli⁹ pollux tradit Satyrus tũ canus tũ barbat⁹.& silenus př.De Her cule itẽ cõfectã satyrã græci grãmatici tradũt.Agebať aũt hæc fabula ĩ theatris quẽadmo, dũ tragœdia atq; cõœdiac⁹ scæna auctoř Victruuio arborib⁹ spelũcis mõtib⁹ reliqsq; agre stibus rebus ĩ topinari spẽm deformatis ornabatur.De fabula personisq; hmõi ĩtellexisse ui detur Horatius in arte poetica hæc scribẽs o Carmine q tragico uilẽ certauit ob hircũ:Mox etiã agrestes sa, tyros nudauit:& asper in columi grauitate iocum tentauit:eo qud Illecebris erat:& grata nouitate morãdus Spectatur:functusq; sacris & potus & ex lex.Et itẽ Verũ ita cõmẽdare dicaces Cõueniet satyros:ita uertere seria ludo Neu quicunq; deus quicunq; adhibebiť heros Regali cõspectus ĩ auro nuper & ostro Migret ĩ ob scuras humili sermone tabernas.Dionysius uero alicarnaseus ludos factitasse Ro.scribit:ĩ quoꝝ pompa cho ri satyristarum ĩ silenorum speciem agerentur ornatu & amictu satyrico.nititurque ꝓbare romanis cõuitia lem mordacem:atq; satyricam disciplinam quãdã ueterẽ & gentilem fuisse:quã rẽ declarãt cõuitia:quæ ĩ for mã iãbici carminis:in triumphantes ioculariter dicerentur:a quorum licentia nomẽ latinæ Satyræ ĩditũ pu tamus:hinc itẽ theatrales omnes fabulæ uno nomine Satyræ ab historicis nostris appellatæ fuerunt: Fuit ãt auctoribus Liuio atque Valerio maximo:primum apud Romanos satyra descripta cantu motuq; cõgruẽti peracta:abs qua ausus est primus Liuius argumẽto fabulam serere. sed Satyrarũ duo fuere genera:Primũ non sola carminũ uarietate mixtum:ut Quitilianus tradit:ĩ quo carminis genere clarure apud græcos De metrius quidam poeta:ut Laertius & Xenocrates ut apuleius auctor est.At item Gellius Menippum seruũ

fuisse:cuius libros.M. Varro i satyris emulatus e:quas alii cynicas:ipse appellauit Menippeas:hoc satyræ genus a græcis excogitatū latini celebrauere. Altera uero satyra:ut Diomedes ait:maledicū carmen:& ad carpēda hominū uitia Archeæ Comœdiæ charactere cōpositū. Quale scripserunt Lucilius. Horatius:& Persius. Dicta autē satyra:siue a satyris.quod similiter in hoc carmine ridiculæ res pudēdæque dicunť quæ uelut a satyris ꝓferāť & fiūt. Siue satira lance:quæ referta uariis multisq̧ primitiis i sacrificiis cereris iferebať.& a copia aut saturitate rei:satyra uocabatur:cuius generis lanciū & Virgilius meminit:cum hoc modo dicit:Lancibus & pandis fumantia reddimus exta: Et lancesq̧ & lyba feremus. Siue a quodā genere farciminis: quod multis rebus refarciebatur satyrā dicit Varro nocitatū.Est āt hoc positum in secūdo libro paulatinarū quæstionū Satyra est uua passa:& polēta:& nuclei pinci ex musto cōspersi.Ad hæc alii addunt de malo punico grana.Alii autem dictam putant a lege satyra:quæ uno rogatu multa simul comprædendit:q̄.s.& satyrica carmina multa simul poemata:cōpræhendūt:cuius satyræ legis Lucilius meminit in primo.per satyrā ædileꝫ factum qui legibus uluat.& Salu.in iugurtha.Deinde quasi per satyram sententiis exquisitis in deditionem accipitur. Sed quia hic scriptor figura & stilo priscæ comœdiæ satyram scribit cōfectā fuisse:illud addimus:priscam fuisse comœdiam:in qua grauioribus uerbis:& aperte hoīum uitia incessere licebat. Qua sane licentia eupolis:cratinus:Aristophanes popularium suoꝝ flagitia notauerūt.quam rē Hora.his uerbis testať. Eupolis:atq̧ cratinus Aristophanesq̧ poetæ Atq̧ alii:quoꝝ comœdia prisca uiroꝝ est.Si quis erat dignus descri bi q̄ malus.aut fur:Quod mæchus foret.aut sicarius:aut alioquin Famosus multa cum libertate notabant Hinc omnis pendet:Lucilius hosce & secutus Mutatis tantum pedibus numerisq̧ facetus Emunctæ naris.

ILLVSTRI Viro Ioanni Tucci.pannonico Georgius Valla salutem dicit plurimum.

Perspecta pridem mihi tua Ioānes Tucci Vir illustris uita integerrima:me tibi plurimū deuinxit & cū edēdos cēseremus tātopere afflagitatos quos in Iuuenalē uitioꝝ accerrimū repræhēsoreꝫ cōmētarios:eos tibi emittēdos discēdosq̧ existimaui:quo aliq̄ i pte affectissima tibi mesis:tuiq̧ studiosissimus noīs anim⁹ meus ihorresceret.nec me sane fugit:q̄ hoc tota tibi materies:q̄ res maximas:cū prudētissime belli domiq̧ gesseris administraueriscq̧:cauisti semp ne qd unq̄ committeres qđ a quo q̄ capiebatq̧ dānari posse uidereť. Quāobrē pp uitæ tuæ integritatē fortuna ulus es:at alii plæriq̧ solēt paulo iniquiore:talēq̧ lōge potiorē arbitratus es q̄ i magno honore minus recte uiuere.quāq̧ huius te uitæ nō pœniteat:alacritasq̧ hilaritasq̧:quæ cōstātiā fortitudinēq̧ comitari fere:cōsueuerūt:certissime nobis sunt idices & pinde optimi iustissimiq̧ uiri tibi famā plane excitasti singularē.pcipuæ cuꝫ bonoꝝq̧ iustoꝝ hoīum colas & obserues oē genus.aīaduerti eqdē sæpenumero cū isignes cuiuspiā uirtutes te audiēte memorassem :quaꝫ totis mihi exultare uidebare pcordiis.quēadmodū cū de fortuna mea apud te loquærer aduersa referebā in quā totis mihi exultare:uidebare pcordiis.quēadmodū cū de fortuna mea apud te loquerer aduersa referebā iter nō pauꝝ multas:uariasque fortunæ ab extrema usq̧ ifantia.Cū primū ex aluo matris euasi:in me cōiquodā fato patriæ & nimiū familiari sæuiētes tēpestates:arietātesq̧ sese turbines illos:ut fomētum sum adeptus Albertū scotū:comitē.placētiæ clarissimū:illius oli urbis patrē:quē utriq̧ Catōi nō dubitauerī cōferēdū atq̧ adeo multis i rebus anponēdū.Inde porro lōgo iteruallo cū ille mortē obiisset sollicitudinū meaꝝ leuamē nactus sum:Ioānē Iacobū triuultiū noīs celebratissimi eqtē iuratū ē nimiꝝ.Mediolanēsis tota domus illa triuultia eiu mōi.ut ex ipsius grēio tāq̄ ex equo illo Troiāo præstātissimi uiri emerserit.at p̄ cæteris q adhuc i hoīum obuersanť oculis tres clarissimi frēs Ioānes firm⁹ caucasia rupe fide cōstātiaq̧ firmior.Ioānes iacobus:& Renatus duo illi Scipiones:duo inq̄ belli fulmina:nec cū Renato liberalitate : munificētia magnitudine:militari scīa:bellicaq̧ idustria nisi frater conferri pōt:et qs Ioānis iacobi p̄toris in tot bellis iuictissimi res gestas nō audierit:quæ ductas i liguribus exercitū gessit:ut quos aliqn̄ Romāi cōsules duo uno tpe sūmo militū labore ægre suparūt:ipse rei bellicæ admirāda scia.sapia:fortitudine:ui illa genii q̄si flāma:tāta celeritate i pruptis sed itissimisq̧ illis alpibus:& prælio & bello supauit:ut ipsi certe genuēses:nā per id tēpus nos genuæ rhetoricā ex ticinēsi gināsio.ubi quātiatis studia dictabamus: accinti ꝓfitebamur:tamersi motus illi itestinæque discordiæ quibus me fortuna imerserat parū admodū liberalibus studiis operā nauare pmittebāt id bellū inq̄ genuēses ipsi diuinitus admistratū eē uociferarīt q̄nquidē rupib⁹ illis nō latebræ:nō minātes i cælū alpes triuultianæ uirtuti obsistere potuerūt.heluetios quoque alio q̄ gētē martiā minacibus cateruis i agrū i suhriū descēdētes adeo ut oīa terrore formidineque cōpleuissent:solo aduētu suo repssit.in hetruria:i parmēsi cremonēsi agro quotiēs cū hoste cōflixit semp iuictus.ac adortus ex iprouiso hostes desperata ferme reꝝ summa triuultius & ducis militis mūera subiēs necdū tñ satis armis expeditus:primus ipse:summo illo igēti ardore bellicaque idustria:paucissima collecta manu at fidelissima i hostiū istructā aciē:alio q̄ bellica uirtute insigné irrūpēs ꝓtrusit:passim fugauit:aut obsistētē cecidit.nuper quoque quātus i armis sit nō lōge ab urbe castra metatus ońdit.Cæteꝝ hūc bellica gloria tā inclitū ducē nemo lenitate māsuetudine:humanitate: gratia: munificētiaque antecessit porro ubi maximis de rebus statibusque admistrādis cōsulteť prudētia : grauitate: acumine qsq̄ supauit.Proīde iter fortunæ meæ fluctus mecū ipse lætabar qđ tātoꝝ uiroꝝ nō uulgarē nactus forē amicitiā:ipēsissime uero cōsolabar antiquari suauissima cōsuetudine cuius mētē ab oī pturbatione adeo sedatā nenimi ope demirabar:prudētiā:iudiciū:cōsiliū:ingeniū:q̄ i ipso sūma oīa.qđque talē ipsū statuerit deus ut si totus orbis collabať nō possit a iusto æquo q̧ cū qsq̄ deterrere.excitabat āt me ineniq̧ aciē q̄n talacū q̧ ē itēdebat exacuebatq̧ mirifica doctrina Lazari dactyli cōterranei mei philosophi eximii & medici excellētissimā a pueris eādē studia nobis iter nos summā bēiuolētiā cōciliarunt.is doctissimoꝝ oiuꝫ cōsensu adeo p̄cellit:ut iā q̄tuordecim sint āni cū primū sibi locū i tā isigni gymnasio iure medicinam ꝓfitēdo defēderit:siue medicinæ autorū locos abstrusos doctissime exarādo : siue opere morbos curādo.ut ꝓmptissima i eo sit

scientia iudiciũ acre.experiẽtia certa ad leuãdos cõfestim ægrotos.at nõ hæc modo uerũ.ét elegãtissimi ur/
banissimique eius mores me & plærosque alios ipsum summo prosequi amore compulerunt. Hæc ego dũ
fortunas meas q̃rerer apd̃ te morabã.tu porro interea loci tãetsi in amplissimis honorib⁹ sp uersatus.& qua
dominatis admĩstrare solét magna tractauisti:ab illo tñ fastu nõ ut multo maxima pars fastidire cõsueuit:s;
nullũ ,psus trahẽs supciliũ:ut cũctis ĩ reb⁹ sũmã prætefers lenitatẽ:ita hæc sædatis atque adeo benignis ex/
cipiens auribus tales nũc inueniri ac beniuolẽtia mihi iũctos uixisse cõgratulatus es.mox ingenti ut mos fere
in hmõi tuus ẽ grauitate subiecisti.mirarer eqdẽ ĩpendio quos tu mihi pauculos memorasti.nisi Venetiæ ut
semp ita in dies magis me in se mirabũdũ spectabũdumque totum cõuertissent:,pinde cũ sæpe mecũ huius
ciuitatis diuinitatẽ tacitus olim cõsiderarẽ:statui denique hanc potius colere.q̃ usq̃ alibi uitã agere: satiusque
duxi hic eẽ ubi numinũ quoddã coluisse uĩ cõciliũ.omitto nũc opes referre missam singnlarẽ facio potẽtiã
siqdẽ fortunæ quæ cæca eẽ palã ,pclamat:qd̃ plærũq; hæc ĩdignissimis cõmoda largiat:potiusq̃ mentis cul
tu:.ac laudi scribẽda eẽ cõfesti acclamabit iuuidia:q̃q̃ dissimilis hui⁹ nimiɋ est ciuitatis aliis opulentiæ ratio
quãdoqdẽ nõ utiq; fortunæ ludibriis obnoxiæ tã diurnæ opes debẽt existimari qppe quæ nõ casu aliquo cõ
fluxere:sed rõne atq; cõsilio:& peride ita suis nixe radicibus uident ut nisi ab optimo maximo deo q ipsas iã
pridẽ custodit ac defendit:conuelli ne uti q̃ posse uideãtur:q̃re si ut dici solet male parta:male ac cito dilabun
tur:bene quoq; parta bene ac diu iure incõcussa pmansere. Verũ.n.uero maius aliud suspicimus.nobilissimã di/
uinæ:huius ciuitatis:incredibileq; sapiẽtiã:qd̃ quis longe lateq; dñetur italiæ robur ad xpianum nomen defen/
sandum semp extiterint::ĩsolẽtesq; oẽs etiã maximas uires cõtuderint.semp tñ se sũmissius mansutiusq; gerat:
ut nusq̃ gẽtũ exteris tãta sit libertas.nulla ipsis imperãtibus insolẽs licẽtia:nulla turpitudo:nullum turpe facinus
toleret:adeo ut ne qdẽ pr̃ filio:nec filius pr̃i ignoscat delinquẽti:neq; id crudelitati ĩputandũ feraq; immani/
tati:dolent siqdẽ ipsimet cũ in aliquos ẽ Seuerius aĩaduertẽdũ:nusq̃ quoq; tã nobilis clæmentia.tã insignis gra
titudo:tã singularis humanitas:tã egregia lenitas.iustitiæ æqtatiq; cõmixta:nunq̃ ut memoria proditum est in
hanc rẽ publicã queq̃ beneficia ulla cõtulisse adhuc pœnituit.Itaque munificẽtia.liberalitate gratitudine:æqui
tate omnes facile antecedit:sunt magistratus subindi ĩpsi sancti integerrimiq;:ut cum ad supræmos uentũ est
q rei summã administrãt:non plus possint q̃ iustitia æqtasq; pmiserit qd̃ si mali qcq̃ admoliant:atq; ppetrent.
tũ e cæteroɋ cõsortio turpiter eiiciũtur:ac ,p delicti magnitudine plectunt:& pinde quotquot pr̃es atq; patri
cios uideas qd̃ supra q̃ dici possit admirabile ẽ tot uiros regia administratiõe dignissimos cognoscas: qua ẽ
igit hãc rẽpublicã putabimus:ubi tot uirorum tanq̃ collucentiũ syderũ fulgor:an non scripserit Plato fœlice;
illam demũ fore rẽpublicã:q̃ phi hoc est sapientes uiri administrarint:sunt hi nimirũ hmõi: cuiusmodi uoluit
Plato:& maius adhuc qddã efficiunt q̃ ille aut dixerit.:erit tãetsi facundus:aut mẽte:licet diuin⁹ appellet cõse
qui potuerit.O felicẽ:non italiã mõ:sed ipm plane orbẽ terraɋ si uenetorũ sapientissimis exactissimæq; nor/
mæ regat ĩstitutis.Talis nãq; uel inuidorũ cõfessione uenetus hic cœtus in gubernandisq; populis confusus
atq; adeo cõseius est: ut cũctorum populorũ habenas tenere:rerũq; potiri mereat:nã.ut singulatim attigã ali
quos.oẽs.n.q possum:qs Nicolao Marcello:q̃nqdẽ supiorũ ne noĩe qdẽ satis teneo.qs inq̃ illo.ad rempubli/
cam administrandam utilior ,psus referri põt qs Petro Mocenico summæ uiro prudẽtiæ.iustitiæ:ĩgeniiq;
principe digni cunctis in rebus magis admirandus:Cuius frater Ioannes Mocenicus inclytus bonitate prin
ceps quid Andreas Vẽdraminus:q omnia cõsecutus q̃ in eminentissimo atq; optimo principe ,pbari pos/
se uideant:Hoc secutus nuper functus uita Marcus ille Barbadic⁹ omni uirtute pcellens: mitis:seuerus:iust⁹
pius sagacissimi ingenii:admirandæq; in regenda re publica prudentiæ.Cuius frater æque princeps Augusti
nus Barbadicus integerrimus:quid Bernardi iustiniani:præter alias eius pclaras animi dotes:q̃ multæ & cla
rissimæ sunt:fulgurantẽ illã memorẽ eloquẽtiã grãdẽ:incitatã:ornatã.grauissimam:succo illo ac sanguine in
corrupto:in qua naturalis:nõ phucatus:non accersitus.sed sponte occurrẽs nitor.deniq; quam religiosus scri/
ptor:& uerus:an qcq̃ ĩprudenter fieri putãdũ ẽ.ubi Thomas Triuisanus pfuerit:qs Dñici Mauroceni graui
tatẽ non adorat atq; prudẽtiam:simulq; doctrinã:qs Frederici Cornelii lẽitatẽ:sapiẽtiã nõ colat.nõ obseruet:
cuius gentilis Antonius acutus sane dialœticus:doctus phs: theologus insignis & mathematicus egregius
an Leonardi Lauredani uirtus latere põt:quæ profecto per omniũ aures puagat:cuiusnã aures ita pegrinam
tur:ut Sebastiani Baduarii oĩ laudis genere cumulati nomen possit ignorare:ullo ne æuo interitura: aut etiam
obscura uideri põt Bernardi Bembi grauitas:elegantissimũ:multaq; doctrina potissimũ ingenium:libatũ illud
doctum fluẽs:expeditũ orationis genus:An zachariæ barbari usq̃ potest delitescere sapia nota gregalibus:nota
nobilibus:nota principibus:nota regibus:summis notissima nostri sæculi pontificibus.Cuius filius Hermolaus
noster qui sapit pleno pectore:qui nunquã satis laudatus:qui non aquas ille quidẽ colligit pluuias sed uiuo:largo
& perenni fonte exundat:quẽ ætas certe nostra alteɋ nobis Varronẽ suscitauit.ita.n.oĩfaria excellit scientia.cu
ius orõ benedocta:pssa:enucleata:limata:grauis in laudãdo:arguta in docẽdo:subtilis in differẽdo:& deniq; ur/
bana & Venetiis ipsis digna.His quos recẽsui alios tu mihi inũeros Ioãnes Tuccii uir clarissime adiiciebas:quos
profecto oĩ laude celebratissimos esse aiebas.quoɋ noĩa mihi exciderũt:quod si in pñtia ẽt succurrãt me illa re
censere posse nullo mõ cõfidã.pſertim hoc tpe.In hac demũ diuinitus gubernata ciuitate.sic ut tu quoq; uere p/
dicas:quẽadmodum oĩs uirtus ita dicendi studiũ in cõstituentibus rẽpu.nõ ut impedit tyrannico dñatu aĩs:sed
in optime cõstituta repu.regnat.Proin tuo illustri tuæ iustitiæ:qua uir admirãdus iure hẽris. gratulor cũ a.tam
inclyto cœtu cerno quotus hẽare:nec latere pspicua iã oĩbus uirtus tua põt:q̃ in hac ciuitate in totius orbis ter/
rarum cõspectu eẽ necesse est:q̃q̃ mauis eẽ tu qdẽ q̃ uideri.at qm̃ sepultæ pars ẽ inertiæ celata uirtus.similisq; uel
lyræ.q reticet uel q nõ tẽdit arcus:nõ potes:nõ potes Venetiis:ubi cõspicuæ oẽs sunt uirtutes:asseq.ut tuæ silẽ
tio obliẽnt.tu.n.pannoniã quã mirificis effers laudibus:& reɋ gestaɋ gloria ad cœlũ tollis patriam tuam. tuis

ipſe moribus impenſiſſime exornas bonitate:grauitate.iuſtitia:pietate: humanitate: prudentia: uirtutum de
niq; omniū quaſi aceruo ꝓtendis & facis & oībus ſpectandā ꝓbes & iniuſtus maluſq; non iniuria hēatur quiſ
quis te non amat ac obſeruat:miror eqdē ſæpe mecū tā pacatā eſſe mentē tuā poſſe.ut qbus plurimum profue
ris:ingratoſq; ſubīde erga te eſſe noueris.tu cū cæteri de ipſis obloquant:defendas aut orōe quod defendere
non queas aliorſum detorqas:tam ab oī maledicentia abhorres.At ne iam ſim:nō utiq; nimius:id ego non ue
reor in tuis recenſendis uirtutibus:ubi me etiam parciſſimum fuiſſe ſentio.ſed ne inq̄ uerboſior q̄ tu ipſa pati
poſſis ꝓferti tua memorantē:q & iuſti & æq obſeruātiſſimus es cuſtos iam uirtutes ipſius rigidiſſimū lege ſatel
litē:quo deinceps liberis tuis diſcipulis noſtris quos īnocētiſſimæ eē uitæ cupis legendū atq; adeo ediſcēdū ex
)hibeas.uale.

Georgii.Vallæ Placentini in Iuuenalis ſatyras Commentarii.

IVuenalis Satyræ intellectu obſcuræ a plæriſq; ñ iniuria iudicari ſolēt.Nō eqdē quo uerbo
rū durior ſignificatō:accerſita nouitas:uetuſtaſiue ulla ab nr̄ate iſto dicēdi mor abhorrēs
ignorōnē ſenſib⁹ quominus diluc de accidāt obiiciat.Ne ſniaꝶ qdē tā ꝓfuſi ābitus.aut tā
crebræ allegoriæ:q̄ ī enygmata ſæpe exeūt:aut tā cōſciſa breuitas:uel huiuſmōi qcq̄:ut poe
tæ ſenſus facile dep̄hēdi nō qant:q nimmo ſi hæc dūtaxat ſpectes nemo erit tā indoctus q
hūc ī ſua poteſtate hēre ñ poſſit.At reꝶ tā multiplex copia tātaq; ī hoc poetæ eruditio ē: ut
cuius cūctaq; explicare multo difficiliū ſit eo aūt difficilius hoc tpe:qd & latinoꝶ & græco
rū multa pierīt:q̄ ſi nō deſint.ut alioꝶ ita huius poetæ plurima melius nobis aptū iri confidā:ſane cōperti mihi
ſunt nup ꝓbi grāmatici ī Iuuenalē cōmētari quātū adhuc audiuerim nulli alii cogniti ſed miræ breuitatis.alio
qn tñ p q̄ opportunos aliqñ ſe nobis obtulerūt:obtuliſſent uero ſeſe adhuc magis niſi nobis ſingula rimātibus
codicis nimiū carioſa īduiſſet uetuſtas:& ſi ī oēs libros cōparati habeant.q uix tertii libri ſecūdā attigeī.ſaty.
Inuigilauim⁹ uero ipſi ſi mō id cōſeq poſſim⁹:ut oīs huius poetæ pateret eruditio.ꝓbi īterp̄tamēta eiuſmodi
ea fuerūt quæ ſane p exigua ſūt:ne ī minima qdē pte ſubtraximus:aut immutauimus.Cæteꝶ q̄ nā pitia no
ſtra:& quonā demum iudicio aliena tradiderimus docti & pariter acuti uiri iudicarint.quo quomodocunq;
ſint talia eſſe puto ut nec nos nec alios noſtræ pœniteat pigeatq; induſtriæ.ſed de Iuuenale ipſo iā a principio
ꝓbi uerbis:deinde paucis q̄ ſentiā ipſe ſubnectens dicere aggredior.Iunius Iuuena.libertini locupletis incertuꝫ
filius an alūnus ad mediā fere ætatem declamauit aī magis cā q̄ qd ſcholæ ſe aut foro ꝑpararet:& deinde pau
corum uerſuū ſatyra nō abſurde cōpoſita in paridē pātomimū poetāq; ſemeſtribus militiolis emitante genus
ſcripturæ induſtriæ exco'uit:& tñ bene diu ne modico qdē auditorio q̄cquā cōmittere auſus:mox magna fre
quentia tantoq; ſucceſſu bis aut ter auditus ut ea quoq; quæ prima feceratinfert nouis ſcriptis.Quod nō dāt
proceres dabit hiſtrio.tu camerinos & bareas:tu nobilium magna atria curas.Præfectos pelopea facit philo-
mela tribunos.erat tunc in delitiis utilæ hiſtrio multiq; fautorum eius quottidie promouebantur:ut nit ergo
Iuuenalis in ſuſpitionē:quaſi tpa figura notaſſet:ac ſtatim p honorē militiæ q̄q̄ octogenarius urbe ſummot⁹
eſt miſſuſq; ad ꝑfecturam cohortis in extremā ægypti ptē tēdentis id ſupplicii genus placuit:ut leui atq; iocu
lari delicto par eēt.Veꝶ intra breuiſſimum tēpus angore ac tædio piit.At ut aliis placet hic paris hiſtrio ne
rōis gratiſſimū primū:qd principis luxū intendere ſolitus eēt.poſt ſunt q tradant ab eo occiſum quaſi grauem
aduerſarium:ut hiſtrionica uideret excellere.Domitianus quoq; adeo huic hiſtriōi infeſtus fuit ut diſcipulum
eius puberē adhuc:uelut Tranqllus inquit:& ut maxīe ægro q̄ qd arte formaq; nō abſimilis magiſtro uideba
tur:occidit.ſine Hora.ſcribit pridē pantomimū a domitia neronis filia decem q̄ ei ſeſtertia pro libertate de
derat repetiiſſe p iudicē:nec fuiſſe q̄ſitū an domitia ſciens liberū accipiſſet.uñ dep̄hēdit nō amplius a nerōe
delictum.Iuuenalis uero poſt domitiani īperatoris mortē uixit:ut ī quarta huius libri ſatyra multis rōibus cō
uincet.Vixit ergo neruæ Traianiq; tpibus.Qui potuit igit aut pp paridē quē pſtrixerit domitiāo iuſſus eē.
aut ab eo ī exiliū mitti:ut ſummotus ab urbe pierit: uelut ꝓbus:ut iā diximus putauit:Aquinatem fuiſſe cō
iectare poſſumus:qd ī tertia huius libri ſatyra Vmbritiū ita ſit allocutus.Ergo uale nr̄i memor & quotiens
te Roma tuo refici ꝓperantē reddet agno:Me quoq; ad eluinā cererē noſtramq; dianam Conuelle a cumis
Martiali & conſuetudine & amicitia cōiunctū fuiſſe cū ex aliquot apud Mar.ipſum epigrāmatis cōſtat:tū ex
illo.Cum Iuuenale meo que tu cōmittere tentas:Quid nō audebis pfida lingua loq:Te fingēte nefas pyladē
odiſſet oreſtes.Theſea perithoi delituiſſet amor:Tu ſiculos frēs & maius nomē atridas:Et ledæ poteras dis
ſociare genus.Hoc tibi pro meritis & talibus impcor auſis.Vt facias illud qd puto lingua facis.Hæc de au
ctoris gñe.Porro qd ſit:ac unde ſatyra dicat paucis cōcludemus:qñ id uberrime a nobis ubi de arte poetica
ſicut de cæteris quoq; liberalibus diſciplinis locuti ſumus ut locus exigebat expoſitum puto.Satyra ut Feſt.i
quit cibi genus fuit ex uariis rebus conditum:& lex multis aliis confecta legibus,& genus carminis ubi de
multis reb⁹ diſputat.Carmen ſane maledicū fuit:& ad carpēda hoīuꝫ uitia inuentū q̄les archææ fuerūt eupo
lis cratini ariſtophanie,& aliorū ueteꝶ græcoꝶ comœdiæ: quos apud latinos primus Liuius andronicus ſecu
tus fert:ut Valerius Maxi.Paulatim deniq; ludicra ars ad ſatyraꝶ modos pexit quibus omniū primus poe
ta Liuius ad fabularū argumēta ſpectātiū oculos & aīos tranſtulit.eū ſecuti Pacuuis & Ennius.Id olim carm̄
dictū ſatyra:qd ex uariis cōſtabat poematis.Hos ſecutus lucillius alio quodā ſuo uſus rep̄hēdēdi ritu quē ſūt
imitati Hora.perſius Turnus & ſi q alii fuerūt & hic nr̄.Satyrā aut dictam aiūt a ſatyris nemorū numinib⁹
immo eqdē ruſticis a quibus duxit originē ueluti ī libro quē de expetendis fugiendiſque rebus ſcripſimus eui
dentiſſimis rationibus oſtēdimus:qd ſimiliter in hoc carmine ridiculæ res putādæque referantur:quæ uelut
a ſatyris ꝓferūtur:uelut Macrobius σαθη quod genitale membrum ſignificat:ut qdā alii a ſatyra lance q̄
referta uariis multiſq; primitiis ī ſacris diis inferebat.Alii aūt putant dcā a lege quæ uno rogatu multa ſimul
comprobat:quod & in eiuſmodi carmine multa ſimul poemata cōprehendantur.De ſatyra hactenus.

A

B

B

FINIS

ÆTERNI DEI GLORIÆ.

¶ Argumentum satyræ primæ. Prima docet Satyra causas: formamq; libelli.

¶ ANTONII Mancinelli. Domitii Calderini Veronensis. Georgii Merulæ Alexandrini. Necnon Georgii Vallæ Placentini. In Satyras Iuuenalis Commentarii.

INDIGNATVS Poeta q diutius auditor esset q spadones uxorem ducerent. Mulieres in theatro feras occiderēt. Delatoresq; nobilissimũ quẽq; opprimerēt. Adulteri hæredes fie/rent. Pupilli circũuenirent. Damnati repetũdarũ inani quodã iudicio pudorẽ omnẽ exuerẽt Mariti ipsi lenones mœchorũ bona acciperẽt: ptorianæ cohorti infames ẽt præponerent. Testamẽtorũ signatores falsi ditescerẽt. Matronæ uiris suis uenena pararent. Sceleratissimi dona plurima cõsequerent. Soceri nurus corrũperent. Nuberẽt uiris pueri. Vitiorum copia uberior eẽt. Auaritia maxima. Alea frequẽs. Villarũ impẽsæ plurimæ. Gula uorax. ptoresq; & tribuni eti/am sportulã peterẽt paupibus cõstitutã. Libertini di/uitiis affluerẽt: & īde supbia clientes iã lassi qdẽ diui/tes comitãdo nulli cœnæ adhiberent. Illi uero mẽsæ totos ẽt apros apponerẽt. Vitia oĩa ulterius ire mini/me possent. Difficile sibi eẽ nõ scribere satyrã iqt. At quoniã uiuos carpẽdi libertas illa pristina mĩme ade/rat. Quid in mortuos cõcedat expiri uelle cõcludit. | ANTO. MAN. Argumẽ/tũ satyræ primæ.

¶ DECII IVNII IVVENALIS AQVINATIS SATYRA PRIMA.

SEMPER EGO auditor tantum: nunquam ne reponã. Vexatus totiẽs rauci theseide codri.

SEMper ego: latini qdẽ poetæ ubi tractanda ppo/suere: inuocare: deinde postremo narrare solẽt. Saty/rici uero nec inuocãt: nec breuiter quicquam primi/tus dicendum proponunt: sed ex abrupto cum indi/gnatione incipiẽtes: de qbus locuturi sunt lõgiori pro cessu pponũt. Itaq; cũ indignatiõe Iuuenalis erũpit. se ipsum incusans: q totiẽs recitãtes poetas audierit: nec scripserit unq. Vnde iferius ait. Si natura negat: facit indi/gnatio uersum. Eius aũt ppositio illic extat. Quicquid agũt hoĩes uotũ: timor ira uoluptas. Gaudia discursus: no/stri ẽ farrago libelli. SEMper ego auditor tm. Aposiopisis figura ẽ: quam Cicero reticẽtiam. Celsus obticentiã: nõnulli īterruptionẽ appellãt: ut Fabius li. ix. ait. Est enĩ hoc Iuuenalis quasi intercœptũ silentiũ: ut Terentii il/lud. Si sensero. Et poetæ. Quos ego: deest enĩ puniam: uel qd simile. Id aũt fit: cum qs irascit aut pturbat. SEM/per ego: supple ero. Dicendo autem ego maiores affectus õndit: ẽ enim Emphasis in pronomine. i. significatio uel demonstratio: Nunquam ne reponam: pro scribam: scribendo enim reponimus rem: de qua agitur. Vnde si talia non scripsisset: haud reposita nobis essent: & reseruata: hinc & Naso ad Suillum lib. iiii. de ponto aiunt. Scri/pta ferunt annos: scriptis Agamẽnona nostris. Et quisquis cõtra uel simul arma tulit. NVNquam ne: plus est nunquam q non: ut Donatus in ecyra scribit. RAVci: assidua quidem recitatione. COdri: is profecto ille est: de quo tertia satyra inquit. Lectus erat Codro procula minor. Vrceoli sex. Ornamentum abaci. THEseide fa bula de Theseo celebrata: fuit autem Theseus Aetræ pitthei filiæ ac Neptumni seu Aegei filius Herculeæ uir/tutis imitator: ad ea enim certamina adiecit animum: quæ laudem & gloriam essent allatura: hic substulit chori netum externorum interfectorem. Item Schinona arboribus homines lanientem. Aprum siluestrem: qui pluri mos interimebat. Deleuit Scyrõe: qui calce scopulo homines in mari deiiciebat. Item cercyonem a se uictos pe/rimentem. Inde procustem: qui uiatores in lecto lacerabat longiores aut breuiores. Occidit & minotaurum: He lenam decẽnem perithoi consilio lacedæmone cœpit: Athenasq; ubi regnabat aduexit. Inde ad rapiendam Pro serpinam cum Perithoo ad iferos descendit: sed uterq; ibi captus ẽ. Hercules uero Theseum liberauit. Mortuo deinde Hyppolito filio pulsus patria periit. Athenienses pœnitentia ducti: Thesei ossibus athenas allatis: eum p deo coluerunt: hæc & plura Diodorus lib. v. | Poetarũ principia | Aposio/pisis | Emphasis | Repono nunq non | Theseus | Chorine/tus | Schinon | Scyros | Cercyo | procustes

ERGO NE SEMper auditor: scilicet alienorum carminum: de qua molestia & temporis iactantia conqueritur Mar. Tum alibi: tum eo loco: Auditur toto sæpe poeta die. Hora. Hic sponsum uo ca t: hic auditum scripta relictis omnibus officiis. NVNq ne reponam: nonne aliquando scri/bendo resartiam hoc tempus: quod in aliis audiendis consumpsi. Ita enim poetæ reponere dicũ/tur apud Hora. ut antea est dictum. ERGO iile: hoc est alius recitauerit mihi togatas comœ/dias quas scripsit. IMpune: passim cum uoluit: repete. & ego non reponam? Nam ut ante est di ctum impune legere & impune recitare dicebantur poetæ: cum passim id agerent. HIC elegos: repete. Recita uerit & ego non reponam: deniq; repete. Et ego non reponam usq; ad nota magis: ut per indignationem legas. | DOMI.

SCRiptus in ter. ex usu antiquorum hoc ait qui in pugillaribus membranis scribebant: ita ut scripta possent de leri tanq ex tabulis. Pugillares membrani apud Mar. hoc distichõ habent. Esse puta cæras: licet hæc membrana uocetur. Delebit quotiens scripta nouare uoles. Qui interiore pagina non contenti: in tergo scribebant: dam/nabantur tanq loquaces & mimi. Marti. scribit in aduersa picens epigrammata charta. Et dolet aduerso quod facit illa deo. NOta magis: dũ hæc uerba parũ recte accipiunt a nõ nullis: totius pene satyræ sensus deprauat⁹ est. Nã ita accipiũt qsi Iuuena. dicat se operã dedisse his fabulis cognoscẽdis. Inde illa delirameta astruunt: q. s. fa teatur ætatẽ cõsũpsisse in fabulis & inani disciplina. Ego uero hæc uerba accipio iferẽda ad multitudinẽ recitãti um: quos audierat de his fabulis q subsequũtur: ut dicat. Nulli magis domus nota ẽ sua q luc⁹ Martis mihi: & pin de sit ac si diceret. Nulli sæpius aut a plurib⁹ poetis hæ fabulæ recitatæ fuerũt q mihi. RAuci codri: eiusdẽ nois

poeta apud Mar. Illic tñ sp legi Codrũ, in antiqs codicibus. Hic paup fuit qđ idicat alibi Iuue. & Mar. Plus credit nemo q̃ tota Codrus in urbe. Cum sit tam paup: qũo cæcus amat: Eundẽ appellat Alpha penulatorũ. Quod cõposuerit historiam de Theseo: nusq̃ extat testimoniũ nisi deprauato uersu Mar. ubi ait Marsũ scripsisse amazonidem. Nam nõnulli illi supponunt codrũ: q; amazonidẽ scripserit. i. tumultũ amazonũ cũ Theseo. Theseus monumẽtis Plutarchi & Diodori satis notus est. Vnum illud addã ex Pausania scriptore græco pstãtissimo: Corynetum: q. pprio noĩe Periphitus: uel ut ille scribit: Periphanes dicebatur: a Theseo interfectum: Vulcani filium fuisse: quod fortasse ambigebat: ubi Oui. eum uulcaniam prolem appellauit. Home. quoq; theseida scripsit, ut Plutarchus tradit. RAVci: rettulit ad assiduam recitationem.

MERV. Semper ego auditor: causas hic primum reddit: cur relicta frequenti poetaꝝ materia satyras potissimũ sit agressus. Quod. s. per uersus uicia scribendæ satyræ amplissimus cãpus det. Immo Hercule qlibet iners & dur⁹ a scribẽdo tẽperare uix posset: quũ ubiq; crimine famosus & notatione dign⁹ occurrat. Sed quãq̃ prisca illa absit libertas crimina & scelera uiuẽtiũ simpliciter de scribẽdi: tñ igenii sui uires in eos expieť: q iãpridẽ mortui sũt: SEmper ego auditor: idignãtis uerba: utpote semp audiẽtis: & nũq̃ scripturi. Quo pricipio fere satyrici usi sũt. Hora. Quid

Repono sit mœcenas. Persius. O curas hominũ. REponã uel scribã uel reddã. Nã & in reddẽdi significatiõe reponere legiť. Plautus in psa. Des mihi nũmos sexcẽtos quos p capite illius pẽdã: quos cõtinuo tibi reponam ĩ hoc triduo aut qđriduo. Hora. in epistolis. Inspice si possũ donata reponere lectus. Et auctore Seneca ad Luciliũ: prisci signare dixerũt id reponi: qđ creditori debemus. Ergo uelut debitor: qđ audiuerit creditori reponet si recitãdũ qppiam scripserit nec ignoro alias eẽ hui⁹ uerbi significatões. q in ope suis locis apienť. VExatus: crebra recitatiõe & lõga. Nã ut iunior scripsit Plyni⁹. Annis qdẽ illis forte tpibus magnũ puetum poetaꝝ attulerat: adeo ut toto mẽse aprili nullus fere dies quo nõ recitaret aliqs. THeseide: fabula de Theseo celebratissima forma ẽ patro-

Codrus nymica: ut ab æneа æneis. COdri: aut poetæ de quo ifra: Lectus erat codro procula minor. Vel allusit ad illud Virgilii. Rũpantur ut ilia codro. RAuci: male sonãtis: uel assidua recitatione rauci.

VAL. Semper ego auditor tantũ nunquã ne reponã. Ab idignatiõe multi hũc orsum fuisse existimant sicut Persius cœpit. O curas hoĩum. o quãtũ ẽ in rebus inane: & Hora: Quid sit mœcenas ut nemo quã sibi sorte. Seu rõ dederit seu sors obiecerit ulla Cõtẽtus uiuat. Ego in se dictũ potius: ab hoc poeta existimauerim: q; tãdẽ sibi aliqd edẽdũ esse cogitarit: postea quã multos annos aliis operã dederat. Sed cur potissimũ ad scribẽdas satyras aĩum iduxerit: paulopost oñdeť. SEmper: qa ultra fere mediã ætatẽ declamãdo & recitãtes poetas audiẽdo ætatẽ cõsũpserat. EGO: κατ᾽ ἐξοχὴν ut ille egõ q quondam gracili modulatus auena Carmẽ: aut annotata differẽtia itulit: perĩde ac si dixisset: nihil scribẽs alios sp audiã. sua mihi poemata recitãtes: cũ docti & idocti passim oẽs aliqd scribãt. Nã aliud multo post ifert. Cũ tot Vatibus occurras. Alioquin. n. ego ad uerbi primã psonã: sicut tu ad secũdã supflue adiũgiť: cũ sine eis certæ sint psonæ. At ĩ tertiis uerboꝝ psonis recte nomẽ uel pnomẽ tertiæ psone sp accõmodať: ut ea cõfusio: q̃ in eis ẽ euiteť. AVditor tm̃: nũquã scriptor: nunquã meoꝝ: sicut cæteri recitator opeꝝ. Sane audio ἀπὸ τῆς αὐδῆς. i. a uoce: cuius pprium est ut audiať habet iclinatõem. NVNquã ne: cũ in ætate qdẽ media sim: aut iã grãdis natu: ut ipse ĩ hoc. Nr̃a bibat ueꝝ cõtracta cuticula solẽ: nũq̃ ne ego: cũ etas iã mihi sit grãdis. REponã: scribã recitabo: referã uicẽ reddã his q mihi male recitarũt. Pono qdẽ scribo plerũq; significat: ut apud psiũ. Ecce mõ heroas sensus afferre uidemus. Nugari solitos græce nec ponere lucũ. Ponere: sculpere & pingere. Hora. Solers nũc hoĩem ponere nunc deũ. Nã d sculptore & pictore loqť. Repono ãt reuoco repio siue cohibeo Sta. Quotiẽs iã torta reponã Fulmina quã rarus terris hic iperet ignis. Repono reddo. Hora. Inspice si possũ donata reponere lætus. Plau. ĩ psa. Des mihi nũmos sexcẽtos quos p capite illius pẽdã: quos cõtinuo tibi reponã in hoc triduo: aut q̃triduo. Repono: depono. Martia. Vllus si pudor ẽ repone cœnã. Repono reduco & reficio. Virg. in. ii. geor. Et quãtũ lõgis carpent armẽta dieb⁹. Exigua tãtũ gelidus ros nocte reponet. Repono supaggero. Idem in tertio eiusdẽ. Atq; nõ massica bacchi Munera nõ illis epulæ nocuere repostæ. Repono scribo. Hora. Scriptor honoratũ si forte reponis achillem: ita & hic exponẽdum. VExatus totiẽs: iteratã audiẽdo recitationẽ: q̃si ad idẽ freqũter uet⁹. RAuci: uicio si aut obscuri aut assidua recitatõe rauci. THeseide: fabula ut tragœdia đ theseo: uel ut æneis đ ænea: de Thebis thebais & ilias đ ilio noiať & dissoluta & diphthõgo theseide: q p synæresim ĩ masculiõ coit. & theseides uocali ante uocalẽ lõgã quod uerso ε in η agræcis a latinis in e uertať longũ: ita ab Ouidio: elegeia solue capillos dictum.

COdri sui tẽporis poetæ aut certe illud tangit: qđ codrus a Deucaliõe: ut Helanicus scribit historicus hoc mõ ducit ortũ: ex Deucalione & Pyrrha: ut aũt qdã putant: Ione & Pyrrha hellen: hellenis autẽ & othreidos: xutus æolus: dorus: xenopatra: æoli aũt & iphidis filiæ penei salmoneus: salmonei & alcidoces tyro: cuius & Neptũni filius peleus pelei & choridis periclymenus periclymeni & pisidices borus bori & lysidicos penthilus penthili & ancirobes. andropõpus andropompi & henioches filiæ harmenii q filius fuit zeuzippi & zeuzippus cumel & cumelus admeti: melanthus filius fuit: huic Heraclidis ex melene athenas magistratibus natus ẽ filius codrus. aliquanto post cum oborta esset lis iter bohœtos & athenienses. ut qdam ferunt de œnone & panacto. Alii ob aliam causam & bohœti peterent. ut reges inter se de imperio utriusq; populi decertarent soli. Xanthius quidẽ bohœtorum rex fœdus nõ detractat: sed tymoetes atheniẽsium rex id recusat certamẽ. Aitq; se iperium cessurum ei. q id certamẽ uelit subire: melanthus itaq; discrimen subit: ut ipse ac qui ab ipso descenderint: atheniensibus imperet. armatus itaq; procedit & ppe xanthium stetit inquiens. facis o xanthi iniuriam cum non solus ut pollicitus es processeris. xanthius id audiens se auertit spectabundus: an quisquã se cõmitaretur. quem aduersum occidit: & perĩde atticæ rex melanthius declaratus est. Cum igitur athenienses regionem obtinuissent uisum ẽ ipsis festum celebrare ob perpetuam eius rei memoriã. quod pridem aptenariam. postea apaturiam uocitarũt

ab apate.i.fallacia inuenta:melanthi aūt filius codrus atheniēsium mortuo patre adiuit īperium:q̄ ppter patria se morti oblectauit hoc modo:forte fortuna iter doriēses & athenienses bellum trahebat̄:cum apollo consulentibus ipsum doriēsibus respondit forte:ut athenas caperent si codrum regem nō occiderēt:id cognoscens codrus humilem & abiectum iduit habitum securim & falcē sibi capiens:& ad hostium uallū processit.Cūq̧ ex hostib⁹ ei duo occurrissent:unum qdem uerberauit:ac sauciauit:ab altero autē īcognitus cæsus occubuit:unde illud codrus pro patria nō timidus mori:& proīde medonti filio maiori natu regnum stabiliuit:nam iunior filius neleus ioniam dodecapolim adeptus est:huic apud atheniēses in prouerbiū uenit codridarꝝ genus:ut cum nobilissimum quēpiam uellent dicere codro nobiliorē esse prædicarent:qua consuetudine potest hic Iuuena.uideri locutus.q̄ duo lautiores essent romæ:eo ineptiores scriberent uersus:qđ etiam Persius ostēdit elegidia ipsorum diminutiuo usus per cōtēptum uocans:cū iquit.Elegidia crudi.Dictarunt pceres & lectis qcqd scribit̄ in citreis.& quoniā cauet ne sui tpis aliquem unum inquā noīe ꝑprio īfamet:sicut & ī sequētibus plærisq̧ locis uideri potest & plæriq̧ alii sicut Martia.idem sæpe faciunt hunc quem damnat codrum:interim appellauit:& huic poetæ frequens mos est nominum similitudine uti:quod acutius intuenti.cuius erit manifestum.sunt tamen etiam qui legant cordi non codri.

Impune ergo mihi recitauerit ille togatas.
Hic elegos impune diem cōsūpserit ingens

¶IMPVne:frustra & sine effectu aliquo.ut nihil p cepisse uidear:uel i pune.i.passim & continue.Si enim ego scribendi cura non detinebor alios passim & continue auditum iuero.Impune uero significare frustra & sine effectu in ecyra patet.Vbi laches inquit. Nam illum uiuum & saluum uellē:postea respōdet phidippus.Impune optare istuc licet:ille reuiuiscet iam nunquam & tamen utrum mauis scio.Potest aūt hic etiā passim & cōtinue exponi cum dicat ille reuiuisces iā nūquā itaq̧ hoc uno Terētii & Iuue.loco:& utrūq̧ īpune significat:frustra uidelicet & passim. ERgo si nunquā reponam. ANTO. MAN.

TOGAtas: togatæ fabulæ dicunt̄:q̄ scriptæ sūt secūdū ritus & habitus hoīum togatorum.i.romanoꝝ. TOga nāq̧ romana ē:sicut græcas fabulas ab habitu æque palliatas. Varro ait noīari:plura etiā Diomedes. ELEgos elegum metrū binis uersibus cōstat hexametro heroico subiūcto qnario ut idem quoq̧ edocuit λέγω & ἐλεέω miseror dicit.ἔλεγος:luctus dicitur ἐλεγεῖος:uersus ad mœsticiam:solent enim Elegis uersibus miserabiles hoīum erumnæ:amorumq̧ labores describi.Quod autem elegia penultima longa dicendum sit aut elegia nostrum carmen de floribus te docebit si legeris. DIEM cōsumpserit.similiter Martia.lib.x.ad potitum: Auditur toto sæpe poeta die. Togatæ Fabulæ Elegia

¶TOGAtas comœdias:in qbus insignē laudem assecutus est Aphraneus maiore laude futurus nisi ī his amores in pueros esset fassus.Prætextæ itē comœdiæ attellanitæ tabernariæ dicebant̄ & rynthonicæ a rhyntōe acto re quo ꝑ loquaci utit̄ Columella & Varro his uerbis.Quis contra nunc rhynon nō dicit sua nihil interesse:utrꝝ his piscibus stagnum habeat plenum:an ranis.Fidētinus plagiarius præceptoris sui fraudem & prauitatem secutus cum hoc ascriptis meis acceptum ad suas nugas trāsferret:quas multa pecunia curauit imprimendas.ut hui⁹ interp̄tationis laudem nobis p̄riperet:furtum plane prodit p ignorantiam:nam Varronis uerba cum publice profiterer Iuuenalem non dictaui auditoribus:nec fidentinus cum nusquam mea legisset in suis nugis recitauit modeste qdem ut fortasse uideri uoluit.Ego uero imperite factum sentio & per ignorantiā.Quæ de repono & impune diximus multos.& fortasse mouebunt:qui ueteri quadam opinione imbuti sunt.sed unū illud petimus ut ne tam multorum consensum quā linguæ ingenuitatem accipiant:& antiquorum usum quis obsecro uos probare possit quod Tortelius:quod eum secuti tradiderunt. IMpune.i.sine effectu esset exponēdū. Quid continue habent hæc uerba Apuleum afferunt:non tam antiquorum usus imitatorem quā suorum uerborum opificem apud quem si de eo esset disceptatio.impune aliter intelligi facile demonstrari posset.sed Apuleum amittimus.Non enim quid ipse:sed quid Hora.& Iuue.dicant audiuimus. DOMI.

¶IMPVne sine ui & effectu.quale est illud Terētianum in ecyra.Impune istud optare tibi licet.Et erit sensus. Ergo nihil effecerit passim & quodāmodo sine ui recitantes:si nihil reposuero.Nam & īpune sine ui & passim significare quādoq̧ uidet̄ Hora.Optarem patulas īpune legētibus aures. TOgatas fabulæ secūdum ritus & habitus hominū nomīabant̄.Romanæ.n.togatæ dicebant̄:qa toga romana est.sic græcas fabulas ab habitu æq̧ palliatas Varro ait noīari.Sed Diome.diligens grāmaticus hoc notat.Quū togatæ sint generis nomē ꝑ tabernariis nō modo cōmunis error usurpat.q̄ Afranii togatas appellat.sed & poetæ:ut Horatius uel q p̄textas.uel qui docuere togatas.Seneca ad Lucillum.Inter comedias & tragœdias togatos nostro annumerat: utpote qui seueritatis aliquid habeant. Togatarꝝ genera quatuor esse aiunt.Sunt enim togatæ q̄ p̄textatæ dicunt̄ in qbus īperatoris negocia agebant.& publica & reges romani.uel duces īducuntur personarum dignitate.& sublimitate tragœdiis similes.Prætextatæ autem dicunt̄.quia fere regum.uel magistratuum in eiusmodi fabulis acta cōpræhēdunt̄.Secundum genus togatarum tabernariæ dicunt̄ humilitate personarum.& argumētorum similitudine comediis pares.in quibus nō magistratus.regesue sed humiles homies:& priuatæ domus inducunt̄.Quæ quod olim tabulis tegerent̄.cōiter tabernariæ uocabant̄.Tertiū genus Atellanæ.Quartum planipedes.de qbus in sequentibus dicemus.Ryntonicas eē alias comedias Donatus scri.quas iam ferme quinquēnium Euitachium secutus:dum obscuriores quasdam rei rusticæ uoces interpretarer a Ryntone nugatore uilissimo tarētino diximus appellari.Nam quū duplex eēt lectio.modo.n.Ryntō.mō mintō legebā.ex īgenio & uaria lectione aliquid aucupatus de rynthone silere nolui.quāquā postea apud pollucem & epheltionem Ryntonem quēdam legerim.non indoctum eius comediæ.quam Italicam uocauere.scriptorem fuisse. MERV. Togatæ fabulæ & palliatæ Prætextatæ Taberna riæ Atellanæ Rynton Ryntonicæ

¶IMPVNE ergo mihi.īpune incassum frustra.sic Hora.Optarem patulas īpune legentibus aures. & rursus VAL.

alibi.totue tuos patiar labores ĩpune tolli:carpere liuidas obliuiories. ILLE pro quocunq; posuit. TOgatas:latinas comoedias:nam paliatæ græce dicũtur.ut nos de arte poetica locuti poematum genera scribentes tradidimus. HIC elegos:uult uideri hic Iuue.omnia se poematum audisse genera:qa delirum ualde uidet:quod qdam putant Iuue.esse futuræ materiæ propositionem cum nusquam hos repræhendat:mitroq; stultum sit in principio ipso poetæ alios poetas capere:qua enim licentia id cócederetur ut se hic i̇ectet & alios incessas:quod qua in sulsum creditu tam a Iuue.mente est alienum:qui ad scribẽdas se satyras ipulsum dicit quo hominum carpat uitia.Nam si Aristophanes æschylum & euripedem carpit:& Pindarus bacchilidem & alii alios lacerant:nõ tamẽ in eo genere omnes incessunt.sed scriptionem illorum tangunt imperitam:quod ut arrogantiam effugiat nullus in ipso id facit principio. HIC elegos uersus impariter iunctos quos per diminutionem subsanando irridẽdo. Persius elegidia:ut diximus appellauit.Versus inquã hexametro pentametroq; constant heroico: cuius carminis quisnam fuerit inuentor grammatici certant & adhuc sub iudice lis est.ut inqt Hora.Funerale autem carmen fuit:ut Cicero de legibus lib.iii.Extrui autem inqt uetat sepulchrum altius q̃ q; quinq; diebus absoluerit nec e lapide excitari prius nec imponi:quam q; capiat laudem mortui incisam nec plus quatuor uersibus quos elegos appellat Ennius.Sumpsit autem hoc Cicero a duodecimo Platonis de legibus libro.Cur autem hoc sibi apud græcos nomen uendicauerint in arte poetica diximus. IMPVNE:ut nihil assecutus uidear ad scribendum commodius:& est tropus pallilogia.

Thelephus:aut summi plena iã margine libri:
Scriptus & in tergo:necdum finitus orestes

ANTO. MAN. Theleph⁹. ¶THElephus thelephi fabula: fuit autẽ is herculis filius ex Auge Alei archadum regis filio:q quidem ab matre iter uirgulta absconsus cõtinuo ut natus ẽ a pastoribus repertus fuit a cerua exhibito ubere nutriri. in mysia tandẽ magno in honore habitus:quod Diodo.lib.v.scri.Quum ãt emysia græcos arcerce uoluisset.ab achille pcussus est in foemore sinistro:cõsulto ex oraculo:intellexit nullo pacto sanari posse:ni rursus eodem in loco ab Achille uulneraretur.Vnde ut Plyni.scri.lib. xxxiiii.ca.xviii.rubigine Thelephum proditur sanasse Achilles:siue id ærea siue ferrea cuspide fecerit.Ita certe depingebatur ex ea decutiens gladio.Rubiginis autem uis est ligare siccare restringere. SVMmi idest magni. Rubigo Orestes ET i tergo:exteriori pte mẽbranæ:consueuere.n. utplurimum poemata aut oratione: in uoluminibus membranis scribere:quo scripta facilius delerentur:Orestis autem fabula cum ab interiori capi non potuisset:in tergo etiam scripta erat:& tamen nondum finita. OREstes.de oreste tragoedia:dictus ãt Orestes qa τοορ[illegible] mons dicitur:eius enim cadauer.ut Solinus de homine scribit:inuẽtum est cubitorum septẽ.Is præterea Agamẽnonis filius matrem Clytenestram occidit:& pyrrhum Achillis filium:de quo quidem permulta poetæ scribũt hic Maro dixit.Furiis agitatus orestes:hinc & Iuue.scriptus & in tergo.&c.

DOMI. ¶THElephus:poetas tragicos omnes sui tẽporis notat:qualis fuit Bassus.in quẽ Mar.Colchida qd' scribis: qd scribis amice Thyestem.Quid tibi cum Niobe basse uel andromade.Thelephum uero tragoediam ante scripserat actius:unde illi sunt uersus.Nam si a me regnum atq; opes fortuna eripere quiuit:& uirtutẽ non quiuit Thelephi historia ab Eustachio & Diodoro satis perscripta est.

MERV. Theleph⁹ Ex hercule & Auge ¶THElephus a Diodo.siculo traditur:ex Her.& Auge Aiei rege attici filia natus.hic misorum rex cũ a mysia græcos arceret ab Achille percussu in foemore consulto oraculo didicit:non aliter posse sanari nisi ab eo reperetur a quo uulnus accepisset ad Achillem igitur profectus:nouo genere medicinæ:& tunc primum excogitatæ hoc est rubigine siue ab ærea.siue a ferrea cuspide fuerit sanatus est.Ita enim auctore Plynio dependebatur ex ea gladium decutiẽs.Et lacerat hoc loco eum poetam.qui ĩcõmode tragoedias a thelepho:& Oreste in latinum uerterat respiciens ad ea quæ apud Aristophanem in comoedia leguntur quæ inscribitur βατρἀι: hoc est ranæ nam in ea fabula huiusmodi tragoediæ grauiter taxanť apud inferos. PLEna margine:sub foeminino genere ptulit quum alibi masculino Qui.in primo metamor.Longo margine terrarum porrexerat amphitrite. SCriptus & in tergo:magnitudinẽ fabulæ signat.q in tãtũ excreuisset:ut in uolumine nisi scripto tergo cõtineri nõ posset.Quod genus uoluminũ epistrographa prisci dixere.Pli.Iunior ad Macrum de magnitudie & multitudine uoluminum auunculi.Electorum quoq; cõmẽtarios centum sexaginta reliquit.epistographos:qui Opisto graphõ dem & minutissimis scriptos.Qua rõne multiplicatur hic numerus.Ergo opistographõ appellat Ply.quod hic in tergo scriptum.Fit autem ab ὀπίσθεν.i.retro γράφω scribo. NEC dum finitus orestes: fabulæ nomẽ masculino genere dixit:quum apud alios scriptores taliũ fabula℞ nomina foeminini generis habeantur. Terẽ. in eunucho suam de Oreste qui materiam uberem scenis præbuit.multa a poetis finguntur:quæ quod uulgatissima sunt silentio præterimus.

VAL. ¶INGENS thelephus:nõ poeta ingẽs sicut ipse putabat uelut quidam nec corpore ingens sicut alii.sed certe ingens de thelepho tragoedia.Thelephus auges & herculis filius a cerua nutritus:unde & nomen dicitur habuisse rex mysorum fuit:hic euntibus ad troiam excidendam græcis:armatis copiis occurrit incognitis: ac quid molirentur tanto apparatu ignarus conflixit:ubi ab Achille saucius:ac postea errore cognito græcorum sibi recõciliauit grãm & herbarum uirtute ab Achille quarum scientia quam a Chirone habuerat sanatus est: ut Claudianus.Sanus Achilleis remeauit thelephus herbis.Cuius pertulerat uires & sensit in uno Lethalem placidamque manum medicina per hostem.Contigit & pepulit quos fecerat ipse dolores.Sunt uero qui dicant ferri rubigine sanatum:ut Plynius huic fabulæ locus est concessus:q; eadem hasta percussus qua saucius fuerat sanus fieret. PLENA iam margine:extrema foliorum parte:margine foeminino genere enunciauit:cum & masculino efferri possit. SRCIPTVS & in tergo.retro. NEC dum finitus Orestes & de Orestre tragoedia: nota autem satis est de Oreste fabula.

ℭNOta magis nulli domus est sua. Ostēdit poeta doctos & indoctos īferiora describere. se ēt nosse ea cuncta. Cum sæpissime audierit attamen ad satyram indignatiōe potius trahi. LVcus Martis: hoc ē romuli ac remi ur bisq̃ historia: lucus enim martis non longe ab alba erat. In quo Rhea Numitoris filia clausa tanq̃ sacerdos ele cta: duos pueros incertum stupro: an ex marte cōceptos enixa est. Nomina pueris alteri romulo: alteri remo fue re: qui postea urbem romam condiderunt. De q̄bus oībus Iustinum lib. penul. legito. MARtis: martem fabu læ tradūt primū fabricatis armis armasse milites: pugnādiq̃ ac certandi morē induxisse ut scribit Diodo. li. vi. AEOLIIS in rupibus: αἴολος apud nos uarius ac dolosus interpretat̄: fuit aūt æolus hippotæ ex menalippæ filius. Cuius filia Arne metaponti duos filios peperit. Aeolum ac Boetum. Aeolus postea ad insulas tyrrheni maris appulit: quæ ab eo æolides sunt appellatæ: urbemq̃ condidit: quam liparam uocauit: hæc ex Diodori lib. v. excerpta. Solinus uero ait: lipparæ nomen dedit rex liparus: qui eam ante æolum rexit: at Plinius scri. dictam a liparo rege qui successit æolo: nam antea longinis uocitata est. Aeoliæ autem insulæ seu liparæ septem sunt: e quibus maxima liparis siciliæ proxima iacens: post termessa est: hiera sacra Vulcano ē colle in eo nocturnas euomēte flāmas: saxosa tota & ignita ē: trifariāq̃ quasi ternis ex crateribus efflat. In strongile regnauit æolus: quæ etiā ignibus scatebat: flāmarum quidē ui minor. Lumine uero maior: cuius fumo quinam flaturi essent uenti in triduū prædicere incolæ traduntur. Vnde æolo uentos paruisse existimat̄. Cæteræ sunt dindyme. i. gemella uocata. Erycula phenycusa: ab arbustis dicta. Septima & nouissima eadēq̃ minima euonyma dicta. i. sinistra: quoniā e lipara in siciliā nauigātibus sinistra maxie offert̄. Strabo. Pli. & Diodo. qui dicūt etiam sitas eē inter Italiā: siciliāq̃ recto cursu distrareq̃ ab sicilia centū q̄nq̄ginta stadiis. ANtrū uulcani: ætna siciliæ mōs littori catanēsi iminens: & tyrrheno pelago: atq̃ liparitanis insulis: quæ etiam æoliæ dictæ: per nocte m quidem lucet: e cacumine. Interdum aūt fumo & caligine obsidet̄. Insula tota cauernosa sub terra ē: fluuiis & igne plenissima: ut lib. vi. Strabo docet. Diodo. quoq̃ lib. vi. scri. ꝙ asserunt nonnulli meatus eē subterraneos ab ætna ad æolias: & eis oībus eandē ignē spirandi cām eē. Nos uero supius ostēdimus hieram Vulcano sacrā. itaq̃ uulcani antrū illud tutum intelligas. Aetnam scilicet meatusq̃ illos subterraneos. Ac hieram: quæ proprie uulcano sacra erat. VVlcani. uulcanus: ut Diodo. in prin. scri. fuit ignis inuentor apud ægiptios ubi primus regnauit: de igni tamen plura diximus lib. i. g. sibi mellaq̃ decuisset foliis: ignemq̃ remouit. Dicitur autē uulcanus: ut aiunt q̃ si uolicanus: ꝙ per aerem uolet: ignis enim e nubibus nascitur. Vulcani item ferri æris: auri argenti omniumq̃ quæ igne fabricant̄: artem inuenisse ferunt: eāq̃ cæteros docuisse. Quapropter harum rerum opifices essent uota sacraq̃ huic deo maxime facientes: ignem in æternam memoriam suscepti beneficii Vulcanum uocāt auctor est Diodo. lib. vi. QVid agant uenti: ī æolis & ætna. Strabo enī libro. vi. ubi de hiera meminit sic ait. Et lōga uero obseruatione creditum est flammas ipsas flatibus concitari: tum in æoliis: tum in ætna quibus cessantibus cessant & flammæ. Si spiraturus est auster: nebulosam circum insulam effundi caliginem dicunt adeo ut lōge sicilia cerni nequeat: flante uero borea puras flāmas altius extolli: ac maiores emitti strepitus: zephyrum autē medium quendam tenere ordinem.

> Nota magis nulli domus est sua: q̃ mihi luc⁹
> Martis: & æoliis uicinum rupibus antrum
> Vulcani quid agāt uēti: q̄s torq̄at umbras

Margin: ANTO. MAN. — Lucus Martis — Mars — Aeolus — Aeoliæ Insulæ — Lipara — Lipareæ — Hiæra — Vulcanus

ℭLVCVS martis hoc est historia de origine urbis nam in luco martis ad albam: ut trogus & Diony. Halicarnaseus scribūnt. Rhea Ilia peperit Romulum & remum conditores. Lucus item martis Athenis areopagus dict̄ Lucus præterea martis in ponto ubi erat uellus aureū: qd̄ scri. Diodo. sed Fidētinus cum hoc ex scriptis nostris accipiat negat lucum martis dici in ponto: ignorans nullum eē templum sine luco. & uersum Mar. Custodē scythici fuisse luci. i. luci pontici ad ædem martis

Margin: DOMI.

ℭLVCVS martis: apud Iusti. atq̃ Plutar. legimus locū in quo Mars iliam uestalem uirginem compressit. Lucū martis a posteris appellatū fuisse. ANtrū uulcani in septē insulis: q̃ sunt citra siciliā: ex aduerso metauri amnis officinā uulcani fuisse poetæ tradiderunt: & p̄cipue in lipara ubi ioui fulmina fabricabant̄ tres ciclopes quæ insulæ Ephestiades a græcis: a nostris Vulcaniæ & æoliæ: ꝙ æolus iliacis tēporibus illic regnauit. QVid agāt uenti: q̄bus īperitasse æolū scri. Home. Quos in utre clausos ulyxi tradidit: ut ex uoto nauigare posset.

Margin: MERV. — Ephestiades — Vulcaniæ

ℭNOTA magis ulli domus est q̃ mihi lucus martis: lucus alicui sacer deo a ueteribus ē appellatus per antiphrasim: ut etiā Hieronymus scri. cum minime luceat. LVcus martis: ualde alienum eē arbitror: ut hic areopagus exponatur licet omniū bonarum domicilium fuisse dicatur. Valerius lib. v. de ingratis œdipodis. Ossa cæde patris nuptiis & matris contaminata inter ipsum areopagum diuini atq̃ certaminis humani uenerabile domicilium excelsis præsidii mineruæ arcem honore decoratos. Nam areopagus uilla non lucus martis nominatur. Longe etiam petitum mihi illud uidetur ut lucus martis asyllus intelligatur: quē Romulus martis filius constituit: ut sit inde sensus romanoꝝ mihi primordia nota notæq̃ historiæ ut romanus populus ab īfami nomen deducit asyllo: sicut post ipse dicit. Nam & asyllus lucus dictus est. ut Asconius pædianus scri. inquiens. Totus populus Romanus a principio tres fuerunt tribus tatiensis una a Tatia rege: ramnes altera a Romulo luceres altera a Lucomone siue a luco quē lucū asyllū uocauerat Romulus: post de nominibus sabinorum plures feci: ne aliis quidē astipulatus fuerim ut lucum credam hic eum intelligi: qui ut probus inquit apud colobum fuit: ubi æolus erat ex auro quem sustinuerat Romulus martis filius & ubi insigne apollinis oraculum fuisse perhibetur. Vtrum ego lucum martis in quo peperit ilia remum & romulum æoliis uicinum insulis: an certe uelut etiam Probus interpretatur: an lucum martis dicit qui Romæ fuit in apia ibi solerent multi dicere: ut itē Probus putat de quo M. Varro inquit secundæ regionis exquiliæ. Alii has scripserunt ab excubiis regis dictas. Alii ab eo ꝙ excultæ a rege tullo eēnt huic origini magis concinunt loca uicina: quod ibi lacus dicitur facultatis & larnū querquetu

Margin: VAL.

sanum sacellum.& lucus martis & iunonis lucinæ:ex hoc enim luco lucina dicta est:nisi sit q̄ puerperiis præbet lucem.Ouidius in secundo fastorum.Gratiæ lucinæ dedit hæc tibi nomina lucus.Aut q̄ principium tu dea lucis habes.Nam hic auditorium fuisse multis frequens scholasticis potuit. ET æoliis uicinum rupibus antrū uulcani.Poetæ enim rupes siluas & deuia petebant ad scribendum loca. AEoliis uicinum rupibus antrum uulcani. Virgilius.Insula sicanium iuxta latus æoliamq̄ erigitur liparem fumantibus ardua saxis inde subnectit. Vulcani domus est & uulcania nomine tellus. Vulcani secundam litteram o ueteres faciunt ita ut Donatus etiam refert ubicunq̄ u æolicum erat digamma:unde & coruos & seruos in singulari nominatiuo dixisse plautum legimus. Plane sūt ī iunctim accipiat uulcani qd agant uēti:ut sit uulcani ꝑ uulcanii:sicut Antoni gladios potuit contemnere:alibi dixit pro Antonii:& sit uulcani uenti.i.folles quibus utuntur brontes steropes & nudus membra pyracmon:qui uulcani ministri dicebantur.Sunt uero qui uulcani antrum dicant:legantq̄ separatim quid agant uenti. ET æoliis uicinum rupibus antrum uulcani:poetica est loci periphrasis. QVID agant uenti uerborum hic est ordo. Platani frontonis conuulsaque marmora & columnæ ruptæ assiduo lectore clamant semper quid agant uenti. QVAS umbras torqueat æacus:unde alius deuehat aurum furtiuæ pelliculæ:quantas ornos iaculetur monychus: & ē asyndeton tropus. QVID agant uenti quos uoluant turbines.aut certe quia alii pestilentes sunt ut auster:alii aquas in glaciem conuertunt:ut Boreas alii arborum & seminum foetus educunt. ut Zephyrus.Hæc & id genus alia apud Aristotelem in libro meteororum legas:motus autem huius causa prima ac præcipua sunt stellæ sicut iuppiter qui mouet a septentrione salubres uentos:sol ab oriente:luna ab occidente.Mars a meridie:signa quoq̄ uentos pariunt.Nam tria signa quæ habent calidas qualitates:quæ ignea triplicitas appellantur Aries Leo:Sagittarius orientales mouent uentos altera triplicitas Taurus Virgo & Capricornus terrea uentos excitat meridianos quæ qualitates habet frigidas & siccas:tertia qualitates calidas & humidas habēs aeria:ob hoc etiam appellata occiduos:Gemini Cancer Libra: tria uero reliqua signa quæ dicuntur aquea triplicitas qualitates habent pituitosas uentosq̄ exsuscitant septentrionales. QVAS torqueat umbras æacus.descriptio notatur inferni. Aeacus Iouis & æginæ filius qui ex æneide Chironis filia Telamonem & Pelea habuit:tantæ dum uiueret fuisse dicitur iusticiæ:ut apud inferos animarum creditus fuerit a Plutone delectus iudex:unde Horatius.Quam poene furuæ regna proserpinæ & iudicantē uidimus æacum.Socrates apud Platonem in gorgia iouis dicta referens.Ego igitur inquit utpote qui ante uos hoc præuiderim constitui iam meos filios iudices:quos quidem ex asia minoem & Rhadamantum:unum uero ex Europa æacum:hi ergo postea quam mortui fuerit iudicabunt in prato quodam.ibiq̄ in triuio ex quo geminæ portant uiæ:altera quidem ad tartarum:altera ad insulas beatorum:& asiaticos quidem Rhadamantus eos uero qui ab Europa uenient æacus iudicabit:minoi uero id munus iniungam:ut ipse diiudicet:si quid aliis ambiguum fuerit:ut iustissime procedat iudicium recteq̄ fiat transmissio animorum:in Socratis uero apologia addit etiam Triptolemum inquiens:qui illic iudicare perhibentur minos Rhadamantus æacus triptolemus. QVAS torqueat umbras:torqueat ꝑ iudicet:quod enim sequitur pro eo quod antecedit positum accipimus.

Aecus.unde alius furtiuæ deuehat aurum
Pelliculæ:q̄tas iaculetur monychus ornos
Frōtonis platani cōuulsaq̄ marmora clamāt
Semper:& assiduo ruptæ lectore columnæ.
Expectes eadem a summo minimoq̄ poeta

ANTO. MAN. ¶ Aeacus:is Iouis æginæq̄ filius scribit̄ ab Diodo. libro quinto qui in ea regnauit insula:q̄ ab matre ægina dicta est:unde Ouidius in met.inqt. Enopiā ueteres appellauere.sed ipse æacus æginam genitricis nomine dixit.Eum ꝑterea apud inferos bonorum malorūq̄ iudicem factum fabulæ ferunt. Sic Rhadamātum sic & minoem iouis filios:ut idem Diodo. scri. libro.vi.& Tullius libro.i.tuscu.hinc ait in ibin Naso Noxia mille modis lacerabitur umbra:tuasq̄ æacus in pœnas ingeniosus erit.Notādum ꝑterea.ut Gellius libro.xiiii.c.xxi.scribit ꝑstantissimos uirtute: prudentia: uiribus:Iouis filios portas appellasse ut æacum minoa:Sarpedona ferocissimos uero & immanes:& alienos ab omni humanitate tanquam e mari genitos Neptūni filios dixisse ut cyclopa cercyona:& lestrigona. QVAS torqueat umbras æacus:per id omnem inferorum fabulā denotat. FVrtiuæ aurum pelliculæ. phryxus atamātis filius ex europa in pontum super auro ariete proficiscens:in colchos delatus est:qui cum secundum oraculū arietem sacrificasset:pellem in templo martis suspendit:postmodum Aoeta rex templum muro circūdedit: custodesq̄ plures apposuit:& Draconem:sed reuera templi custos draco dictus est.Cæterum medæam regis filiam tradunt iasonem & argonautas ad templum deduxisse martis:longe ab urbe Sybari colchorū regia stadiis septuaginta:militesq̄ apertis ianuis ut regi filiamītroduxerunt. Argonautæ templum simul īgressi eductis ensibus.cum plures occidissent aliis territis diffugientibusque:erepta aurea pelle e uestigio ad nauem reuersi sunt Medeaq̄ una cum iasone mare conscendit:hæc autem latius Diodo.libro qnto.Tamen græcorum qdam aliter retulere:ferunt enim neptūnum correptum amore Theophanes althidis filiæ illam in iouem conuertisse & in arietis forma cognouisse ex quo compressu aries chrysomalus natus fuerit:sic enim appellant græci arietem: illum q ut est in fabulis lanam auream habuit.de his pontanus in libro de aspiratione meminit.Strabo autem xi.scri.q̄ apud colchos torrentes dicuntur aurum deferre.quod barbari perforatis tabulis ac lanosis pellibus excipiunt. Vnde aurati uelleris fabulosa conficta est inqt. FVrtiuæ furtim & clam ereptæ.Monychus fuit is e centauris unus quē nestor a pirrythoo uocatus ad nuptias pugna īter conuiuas exorta superauit. Vnde ē apud Valerium flaccum.fert grauis īuito uictorē nestora collo monychus.Homerus aūt dat hoc epithetō eqs:q̄ nō habeant fissas ungulas interptat̄ enī monychus unicus unguis.sic enī ē equis non fissus ut bobus μονος solus dicitur.& ονυξ unguis. QVANtas iaculetur monychus ornos per id cētaurorum fabula ac pugnam ab aliis

Aeacus
Aegina
Iouis filii
Neptūni filii
Phrixus
Aceta rex
Medæa
Iason
neptūnus
Theophane
Crysomalus
Aries
Colchi
Aurei uelleris
Fabula
monycus

scriptam significat. FROntonis.fronto nobilis qdam fuit.q poetis egregias domos pro poematū recitatōe cō modabat:ad quem Mar.li.prio inquit. Vota tui breuiter:si uis cognoscere marci. Clarę militiæ fronto togæq; decus. Huius ēt Taci.meminit.scri.eni lib.xvii. Iuliū frōtonē tribunū exauctoratū ab galba ex urbanis cohortibus. Fronto Platani.

PLatani:erant in usu platani apud romanos:uel in uilla:uel in hortis urbanis:ad umbras i ambulationum: quē usum docuerunt Athenæ in philosophorum ocio. Platos autem latitudo dicitur: platis latus: platino dilato. Macro.autem libro tertio refert hortensium platanos suas uino irrigare cōsueuisse: adeo ut in quadam actione quā habuit cum Cicerone suscepta: pcario a tulio postulasset: ut locum dicendi permutaret secum abire eni in uillam necessario se uelle ut uinum platano: quam in tusculano posuerat ipse suffunderet. CONuulsa: assidua sessiōe cōcussa & cōmota. MARmora marmorea hodia. CLAmant: resonant: referunt. QVid agant uenti: quas torqueat umbras æacus &c. Semper. Hora.ēt satyra quarta inqt. In medio q scripta foro recitēt sūt multi. RVptæ nimio.s.clamore lectorum. COlumnæ: supple clamant. Quid agant uenti &c. Eadem q retulimus.s.minimoq; poeta. Hora.item lib.ii.episto.ad Augustum: Scribimus indocti doctiq; poemata passim. QVid ergo ampli us restat: nisi q; & ego aliquid scribere debeam.

¶FVRtiuæ pelliculæ aureæ pellis: qua Iason opera & auxilio medeæ: furto surripuit: cæso serpēte & tauris edomitis. Illud addimus Iasonem primum longa naue nauigasse. Cuius rei plinio tradente Philostephanus auctor est. QVAntas iaculet monychus ornos: monychus unus centaurorum fuit: qui in bello cōtra lapitas cædentes centauros nouis uiribus cenei qui nullo uulnere confodi poterat: grauiter increpans q; ab uno uincerent qui uix uir eēt obliti generis & Ixionis patris. Tandem coniectis trabibus ceneum obruit: de hoc sic ait Ouidius. Fecerat attonitos noua res: heu dedecus ingēs monychus exclamat: & Luca. Aut te lactantem monychon ornos. Et tangit scriptorem belli. quod iter lapitas & centauros gestum est. Nec ignorandum monychon eē frequens epitheton apud Homerum de equis: μονύχαϛ ἵπποuσ. Interpretatur enim monychus solidæ ungulæ. Sed quod quidam ait monychum iterfectum a Theseo: portui athenarum nomen dedisse. Et inde apud Ouidium legi. Hinc se substulerat paribus caducifer alis. monychiosq; uolans agros. gratamq; mineruę Despiciebat humum uanissimum est. Quando munychios legendum sit. Erant enim munychia festa Palladis ut pollux refert. Inde munychii portus athenarum. FRontonis platani. Frōto tum bello: tum pace clarus. De quo Martia. Vota tui breuiter si uis cognoscere marci. Clarum militiæ fronto togæq; decus. Ad hunc diuertentes poetæ carmina sua adeo sæpe & multum recitabāt. ut longa & crebra recitatione marmora rūperētur. PLAtani: platanꝰ arbor oli in italia fuit ex alieno tamen petita orbe: ut in naturali habemus historia. Vmbræ uidelicet gratia. & tribunatiū detinens solum: ut gentes uectigal etiam pro umbra penderent: & quia uoluptuosa fuit platanus: ab Ouidio Genialis dicitur hoc uersu fuit platanus genialis: acerq; coloribus impar. CONuulsa: rupta & fracta: sic Virgilius. Et cātu quærulæ rumpunt arbusta cicadæ. Clamant: resonant. Nouæ de imagine uocis dictum. ET assiduo ruptæ lectore columnæ. Quidam & pro.i.exponunt ut si ephexegesis non itelligentes apud Romanos domos marmoribus incrustari. & inter colūniis marmoreis distingui EXpectes eadem a sommo minimoq; poeta. Adeo communē & præuulgatam hāc esse poetarum materiam dicit: ut eam tam bonus: q malus poeta tractet: & sine discrimine tam sūmus: q minimus describat. MERV.

¶VNDE alius furtiuæ deueat aurū pelliculæ. Iasonem dicit qui ex colcho aureum sustulit uellus: & medeam. Oetæ filiā rapuit: nota est fabula. Sane Stra.aurei uelleris fabulā ita interptatur: ut dicat inter colchidas populos torrētes aurū cōuehere. quod barbari qbusdam psepibus perforatis pellibusq; uellosis excipiant. Sed Varro romanorū omniū doctissimus tradit aureas pelles habuisse oues a uetustissimis dictū, pter rei pecuariæ sūmā obseruantiam sūmosq; redditus: ut argis atreus quam sibi Thyesten fratrem subduxisse, qstus est: sic i colchide oetā ad cuius arietis pellem profecti ex regione dicunt argonautæ qui minyæ dicti sunt. Quam historiam Orpheus primū mox apollonius apud græcos quidē scripsit: apud latinos uero Valerius flaccus. QVAntas iaculet monychus ornos: monychus centauri proprium fuit nomen. Luca. Ille semiferos ixionidas cētauros. Fœta peletroniis nubes effudit in antris. Aspera te poloes frangētem monyche saxa. Teq; sub œtæo torquentem uertice uulsas. Rhœte ferox: quas uix boreas inuerteret ornos. Iaculetur ornos. in pugna monychus hic proprium est. Verūtamen centaurorū oīum epitheton est perpetuum. q; pedes habere equinos diceretur a μονὸσ solus & ὄνυξ unguis quod epithetō eqs dat a græcis ut Home. οσ μοιπηλει ωνοσ αγαου μανοχάσ ιπποuσ Sane colligit Iuuena. quæ fere a poetis tractari solent. ut muris tēpestates. sicut in primo æne. Virgilius aut mentis perturbationes dari pœnas: ut idē in. vi. aut nauigationes & itinera: ut in tertio & i qnto aut bella. ut i sex ultimis libris. q omnia his paucissimꝭ cōplexus est uersibus: qd agāt uenti: quas torqueat umbras. Aeacus unde alius furtiuę deuehat aurum. Pelliculæ quantas iaculetur monychus ornos. Nam cætera ornādi poematis & uariādi causa inserunt: de poesi loquor heroica q alias uidet oēs poeses complexa. ideo proprie quidam existimāt encyclium poema uocari: quamobrē Proclus Platonicus in unico libro. cuius index est de epyco circulo: ubi q poetarum propria sūt & ipsorum uirtutē scribēs: ait pcipue Homeri poeseos hoc eē nomē q; sicut in circulo: quæ est circum centrū oīs ambitus & circūcurrens linea oēs a cētro exeuntes lineas rectas æque cōcludit. ita Homeri poesis reliquorum poetarum excogitata cōplectatur: inde encyclopediā heroicā poesim dictā uoluit quāq; uarias de hac re uideo sentētias. Nam sūt qui dicāt annuū stipendium encyclium uocari: q; i sua terga annus reuoluatur & apud Aristotelē in primo de argumētis demōstratiuis sunt qui nimiū ridicule uerba circulum agere de hoc quiq̄ attinere arbitrent: cum figura circularis circulus uocitetur: ut fur tibi fuit pater: si similis erat tibi: illud etiam ab hoc alienū q; in prio ethicoꝝ Nicomachion inquit abūde diximus in encyclis encyclias siquidem quæstiones dicit q; de rebus omnibus tanq̄ in circulo passim quereretur: ne ei quidem accesserim qui encyclopediam misicen uocet. sicut quidam apud Aristophanem i fabula quæ inscribitur Hippis interpretantur atobone VAL.

neq musicam scio.i.encyclopediam:cur tamē ita iterpretent̄ rationem adducunt:ut ferant musicam omnes am plecti disciplinas:quod ondit Plato in primo de legibus dicēs:musicam sine uniuersa disciplina tractari nō posse Alii autem & cum sint melodiarum duæ species. Vna quæ perfecta:altera autem imperfecta noiatur & perfectam dici uelit quæ a mediis phthongis incipiēs per oēs phthogos se effundēs uario concētu in se deniq termi netur.ad mediosq rediēs phthongos cōcludatur:quasi sit hæc ars & disciplina in gyrum acta cyclica uocitat̄:pro babilius autē alii oēm artē atq scientiam in unū quasi corpus confluentem encyclopediā dici uolunt ut apud Plutarchū ubi de musica scribēs inqt:nō solū circa musicā:uerūetiam circa aliā encyclopædian: & paulopost habes inqt epicyclios de musica sermones:ita Pli.in pfatiōe naturalis historiæ:ita Quintialianus ubi de musica locutus est:encyclopedian intelligi dederunt.Heron autem alexandrinus ubi de geometria scribit:iubet liberalem disciplinam encyclopædian appellandam eē uidet̄ innuere:q mēs nr̄a potentiis intelligendi circulariter circa sci bile tanquā circa centrum moueat̄ actiones undiq suas explicans:ac cum heroicæ poeses omnia huiusmodi attingere uideantur:non pfecto iniuria encyclopediæ dici possunt. FRontonis platani:synecdochichos platanos pro domo in qua platani fuerant:fuit autem frontonis domus in qua poetæ recitabant. CONuulsaq marmo ra:hyperbolicos propter frequentem turbam:eamq assiduam pene conuulsa. CLAmant: resonant clamore. ASSIduo ruptæ lectore columnæ:lectorum manibus percussæ:ac per hoc attritæ. EXpectes eadem a sum mo minimoq poeta:idest de hisdem scribunt summi & minimiq poetæ:Sed hi bene.Illi uero male:quo & Hora.carpendo nquit. Scribimus indocti doctiq poemata passim.

> Et nos ergo manū ferulæ subduxim9: & nos Consilium dedimus syllæ: priuatus ut altum

MAN. ¶ET nos ergo: ostēdit se quoq aptum fore scribendis poematis:cum grāmaticæ oratoriæq uacauerit:est itaq & hoc loco asserentis:secus eni minime sensus pcederet. ERGO:cum docti & indocti scribant. Vbi

Ergo igitur cūq eni ergo uel igit̄ est:cōclusio sit necesse est quod ēt scribit Victorinus in rhe. MAnum ferulæ subduximus.i.manum uerberibus supposuimus:quo grāmaticam disceremus.Oui.quoq lib.i.in arte de achille ait poscente magistro uerberibus iussas pbuit ille manus.Item lib. primo de amoribus ad auroram. Tu pueros summo fraudas tradisq magistris.ut subeāt teneræ uerbera sæua manus.Nec me latet:subducere alibi etiam subtrahere significare:ut Ouidi. illud subducunt oneri colla perusta boues.Et Martia.Clinicus herodes trulam subduxerat ægro &c. FErulæ: nulli fruticum leuitas maior quā ferulæ.ob id gestata facilius bacculorum usum senectuti pbet:ut Pli.ait lib.xx.Ea etiam pceptores utebantur.Vn

Ferulæ de Mar.inquit lib.x.Tristesq ferulæ sceptra pædagogorum cessent & idus dormiant in octobris Aestate pueri si ualent satis discunt.Et nos cōsilium dedimus syllæ.i.declamādo rhetoricem didicimus:in genere deliberatiuo uersantes.Fabius enim libro.iii.q pleruq exercitationis gratia ponebātur priami uerba apud Achillem: aut uerba syllæ dictaturam deponentis in concione. COnsilium:dedimus suasimus. Est enim consilium: ut inquit

Consiliū Sylla Cice.lib.prio rhe.uet.aliquid faciēdi aut nō faciendi uere ratio excogitata. SYllæ:sylla gentis patritiæ nobilis fu it litteris græcis atq latinis doctissime eruditus:aio ingenti:cupidus uoluptatum:sed gloriæ cupidior: quod Salu stius in Iugur. scri.Rep.ordinata ut docet Pli.dictaturam deposuit puteolosq concessit: & morbo:qui pythiriasis uocatur iteriit:pythome putresco significat:& pytho putrefactio dicitur. PRiuatus ut latum dormiret.Martialis libro primo ad Licianum scribens:inter alia quidem commoda ait.Non rumpet altum pallidus somnum reus.sed mane totum dormies.Virgilius.itē in fine li.iii.geor.inqt nec sūmos abrumpit cura salubres. Vtq philosophus lib.primo ethi.ait.Sōnus ocium est animæ tam studiosi q uiciosi:& Pli.lib.x.de somno animalium sic:est autem somnus nihil aliud:q animi in medium sese recessus.At Oui.lib.secūdo de amoribus sic.

Stulte quid est sōnus gelidæ nisi mortis imago. Lōga quiescendi tempora fata dabunt.

DOMI. ¶SVBduximus manum ferulæ.i.sub pedagogo triuiali grāmaticen didicimus:ubi metu uerberum subducebamus & subtrahebamus manum:nam pedagogi triuiales ferula uerberabāt pueros.Columel. Ferulæq minaces Mar. Tristes ferulæ sceptra pedagagorum.Ingenui tamen uapulabāt pellibus anguillarum:auctor Pli. Hoc ait: cum quottidie ab oibus fabulæ recitetur:doctiq & indocti scribant poemata:nos quoq idonei possumus uideri ad scribendū:satisq didisse & grāmaticen & rhetoricen. ET nos dedimus cōsilium syllæ.i.rhetoricē didicim9 ex cuius pceptis & exercitatiōe ficto themate declamauimus in grauissimis quoq & difficillimis causis:quali fu it declamatio cum suasimus Syllæ ut deponeret dictaturam.In genere deliberatiuo uersantes hunc declamandi morem testat̄.Qutnt:Ipse alibi.Vt pueris placeas & declamatio fias.Persius. Ten cirratorum centum dictata fuisse p nihilo pendas:Fidētinus uero cū præceptore suo.quæ portenta quæ deliramenta q sōnia narrāt. A ruspices mihi cōsulere uidētur:nō Iuue.interptari.Quid enim aiunt malū poetā suauisse Syllæ ut deponerat dicta turam.Sribit'ne hoc Cice.quo utunt̄ auctores.An Capitolinus:an Mālius.quid pterea illud ad satyræ ordinē & sensum.Nōne tradit Appianus Syllam spōte nullo cogēte dictaturam deposuisse.Hæc erat declamatio & fictū thema stulti hois.At cæsar dicebat syllam deposuisse dictaturam:quia nescisset litteras. Quid ad sensum Iuue. an pterea eū peruertitis. Vox ea erat Cæsaris q imperii cupidus syllam obiurgabat q in aium inducere potuis set:ut dictaturam deponeret.Addidit tamen ex scriptis nr̄is Fidentinus.Aiunt poetam declamasse ad mediam ætatem male probant.Credo eum uoluisse scribere quod inuitus pbo.PRiuatus ut altum dormiret: hæc erat ratio suasionis in declamatione. PRriuatus:deposito imperio.

MERV. Scutica Ferula ¶ET nos & ma.& fe.sub.& arguētis particula est hoc loco.& hic sensus.ergo ut nihil scribamus.sed potius sileamus:ad grāmaticos iuimus.Solent enim pceptores discipulos manus:tum scutica.tū ferula cædere. Quod Domitius Marsus de orbilio dixit grammatico.Si quos Orbilius scuticula ferulaq cæcidit.& Mar.in apophoretis. Ingratæ nimiū pueris:grateq magistris. Clara pmetheo munere ligna sumus. Prometheus sane ferula ignem

ioui surripuit:ut poetæ finxerũt uel potius ut ueritas hẽt:ex ea ignem seruare docuit.Et fuit uelut celebre prisco rum prouerbium de iis:qui grammaticorum scholam frequentasset ferula græce ναρθηξ dr̃.& p diminutionẽ narrantiũ & est annumerata a Plinio inter externos frutices cuius eadẽ natura ẽ:q aneto & fructu similis. Nulli fruticũ leuitas maior.Ob id gestata facilius:baculoq̃ usum senectuti pbet. CONsiliũ dedimus Syllæ:cõsiliũ dare suadere est.Quinti.Quũ ciceroni dabimus consiliũ:ut Antoniũ roget:& significat se apud sophistas suasorias cãs tractasse.Nã in scholis plerunq̃ hmõi suasorias iuuenes declamabãt:hoc est Ciceroni suadebant:ut philippicas exureret:uitã pollicente Antonio:& Sextũ Põpe.ad pyraticam impellebãt.Syllæ aũt ut dictaturam deponeret consulebant.Quod aũt has cõtrouersias declamaret:notat Quinti.in.iii.oratoriarũ institutionum:sic dicens.Neq̃ ignoro plærũq̃ exercitationis gratia poni & poeticas historias: ut Priami uerba apud Achillẽ:aut Syllæ dictaturã deponẽtis in cõciõe.Innuitq̃ in hac parte poeta:frustra grammaticis & oratoribus operam dedisse:si nihil scripserit.Quidam hæc Quintiliani uerba non obseruantes:commẽticios & perin.de ridiculos sensus excogitauerunt. ALTum dormiret:pfunde.Nã curis liberi altius dormiunt:uel p trãsitum tetigit quod de Sylla legit̃:cuius corpus cũ se ipm eroderet:& supplicium sibi gigneret supremo somno tantam fœditatem dissimulabat:ita ut quasi moreretur.Obsit.n morbo qui pytiriasis dicitur. PRIVatus:sine dictatura & imperio. — Quid cõsiliũ dare

¶ ET nos ergo manum ferulæ subduximus.Si qd hi dicant omnes percepimus:sequitur ut sub grãmatico fuerimus qui plerunq̃ plagosi sunt.Vñ & ait manum ferulæ.i.uirgæ qua puerorum manus feriunt̃. Subduximus aũt subtraximus:ut Virgi.Subducite naues:& ex hoc autem se emeritum ostendit:& grammaticæ eruditum & ad scribendum aliqd idoneũ. ET nos:exaggerat ex repetitiõe magis. CONsilium dedimus syllæ.i.deliberatiuam dicentes suasimus:ac per hoc declamauimus sicut apud ueteres mos fuit ut se declamationibus foro aut senatui præpararent:quod de ipso Iuue.ostẽdit etiam Martialis. CONsilium dedimus:ubi græci etymologiam expressit.Nam quod nos deliberatiuũ illi συμβουλευτικον uocant.Hic si quispiam quærat:qd de se has laudes referre attinebat:sciat ut gratior lectior edderet̃:morẽ hunc fuisse ueteribus:ut in heroum exponẽdis rebus gestis:aut quacunq̃ re quæ humanum uideretur modum excedere musas inuocare quas uatibus præsidere creditum est:consuesse ut in arte poetica abunde pro uiribus sumus interpretati:idq̃ etiam facere solebant quod ueterum referentes historiam diuinum aliquod implorarent auxilium:quod rerum præteritarum suggereret memoriam.Vnde Homerus in secundo iliados εσ μετενυν ηοι μοισ ειολυμπια λομα τεχουσαι υμέισ γαρθεαι εςε πάρεςετε πάντα ημεισ δε κλεοσ οιον ακουομεν ουδετι ιδμεν.Quẽ secutus Virgilius pariter ipse inquit.Pandite nunc hellicona deæ:cãtusq̃ mouete.Qui bello exiciti reges:quæ queq̃ secutæ. Complerint campos acies quis itala iam tum Floruerit terra alma uiris quibus arserit armis.Et meministis eni diuæ & meminisse potestis.Ad nos uix tenuis famæ perlabitur aura.Contra cum se materies ex eorum qui reducebat scribebãt.ingenio in ipso plerũq̃ initio suã ipsi personã extollebãt uelut Homerus cũ in iliade aut in odyssea de se nihil fere loquatur.In primo tamen ad Apollinem hymno inquit χαιρε τε δ υμεισ πασαι εμοιο δε και μετισ τεν μνησ αστο πω τεκεν τισ επιχθονιων ανθρωπων ενθαδ ανερηται ξεινοσ ταλαπει ριοσ ελθων ωμειο δ ευ μαλα πασαι αποκριν ασθε αφυλον τυφλοσ ανηρ οικει δε χιο εν παιπαλοεσση.του πασαι μετοπιτ τευ αριστευουσ ιν αοιδαι ημεισ δ ημετερον κλεοσ οισομενο ο λ ονε παιαν αντροπον στρεφοντεσ τα πολεισ εναιεταωσαο.Callimachus pariter de se iquit. ωπολλωνι φαεινε ται αλλο τισ ε λετο λοσ ομιν δη μεγασ ουτοσ οσακυι τε λετοσ εκεινοσ οψομεν ωεκαεργε και ε δ οπει ουποτε λοιτο τοι μν τεσιω πηλην κιοαριν μητα ψοφον ιψνο. Et Pindarus olympion hymno primo.ειησ εται τουτον υψου χρονον πατειν εωε τετοδα δ ενικαφορισ ομιλειν πρφαν των σοφια κα θελλανα ο θον τα παντα.Latinos quoq̃ qui græcorum secuti uestigia sunt in omni scribendi genere id fecisse obseruauimus:ut Virgilius.Nam in primo secundoq̃ georgi.Hesiodum secutus eẽt de se nihil admodum dixit.in tertio autem ꝙ suapte ingenio ea scripturus uideretur gloriatus: ita profatus est.Primus ego in patriam mecum modo uita supersit Aonio rediens deducam uertice musas. Primus idumæas referam tibi mantua palmas.Item Horatius latinorum oĩum artificii lõge studiossimus idemq̃ acutissimus in prima carminum ode inquit.Me doctarũ hederæ premia fontiũ Diis miscent superis.Me gelidũ nemus.Nympharumq̃ leues cum satyris chori:Secernũt populo:si neq̃ tybias Euterpe cohibet:nec polymnia Lesboum refugit tendere barbyton Quod si me liricis uatibus inseris.Sublimi feriã sidera uertice.& ipse i primo epigrammaton lib.Mar.Hic est quẽ legis ille quem requiris Toto notus in urbe Mar.argutis epigrãmatõ libellis:Cui lector studiose quod dedisti uiuẽti decus atq̃ sentiẽti.Rari post cineres hẽnt poetæ.Necnon & Persius in prima satyra qua ꝓ totius opis principio utit̃ & se ad scribẽdum parat.Audaci quicunq̃ afflante cratino iratum eupoliden ꝑgrandi cum sene palles.Aspice & hoc si forte dococtius audis:inde uaporata lector mihi ferueat aure.Id ergo Iuuenalem nosse & hos secutũ fuisse constat:quod de se profari maluit:& q̃ idoneus ad scribẽdum accederet ostendere anteaq̃ futuri proponeret libri materiã:itaq̃ beniuolum sibi lectorem facit pariter & attentũ:sane mõ hæc in principiis præstẽt nõ refert:quomocunq̃ ordinant̃:quoniam receptum est & principia & fines in oĩbus fere libris nullius legis formula cõtineri.Vnde Virgi.æneida cœpit:ille ego q quondã: georgica porro finiuit:illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope:& quæ sequunt̃:ita Hora.ita cæteri. ET nos consi.dedi.syl.pri.ut al.dor.Sylla gẽtis patritiæ usq̃ ad quæsturæ suæ initia uitam libidine & uino inquinatam continue ꝓduxit:post iugurtæ catenas iniecit.Marium supauit.Cinnæ dominatũ fregit: Sulpitiũ Rufum proscripsit:seruum Sulpitii qui dominiũ tradiderat de tarpeia rupe pcipitari iussit.Mytridatẽ compescuit: eũq̃ ex oĩ europa & euboea reppulit:& intra auitũ regnũ coegit:pugnauit ante urbẽ ad portã collinam ubi ro.lxxx. mi.fusa dñr.Mox urbem ingressus.iiii.hominũ mi.quæ se ei dediderant nulla fide seruata inermi bellator occidit.plurimi tunc insontes:& q eius seqbant̃ nutũ:occisi sunt ab hoc naturæ efferato mõstro hos qdam supra no — VAL.

uem milia fuisse tradunt:deinde infamem illam proscriptionis tabulã ꝑduxit q̃ octoginta hoĩum milia quidam scribũt continuisse. Secunda inde tabula qngentos dicit̃ habuisse. M. Mariũ Caii fratrẽ:necari iussit oculis prius effossis:& deinde membris minutatim amputatis:carinatem Marii prætorem iugulauit. tanta deniq̃ cædes facta:ut non urbs modo ipsa:sed & cuncta italia illius cruenta rabie ac peste temulentoq̃ furore sanguine inudauerit:fortis ad uitia & ad secura facinora satis strenuus. fides ei nulla nullus dei timor nullaq̃ clæmentia: quattuor enim legiões marianæ partis fidem eius fluxam & uanam secutas trucidauit:misericordiã quæ in ipso nulla erat frustra implorantes:quinq̃ prænestinorum milia fide prius data trucidauit:& spargi per agros iussit:ut iacerẽt insepulta:quin & aduersum fœminas distrinxit enses multorum uirorum abscisa capita ad se iussa deferri spectauit illudens. Cai Marii cineres:erutos sparsit in tyberim. Sed tandem dei in se iram sensit ultricem. Cum enĩ dictatura:quam asciuerat:deposuisset:laruis uexatus sæpe nocturnis est:e lecto aliquando tractus in pauimẽtum aliquando ui sublime eleuatum in terram a laruis seminecem:famuli in lectum reportarunt:ac tandem spiritum rabie ac cruore plenum ut scribunt qdã:euomuit. Alii uitæ exitũ fuisse adhuc atrociorem scribunt. Erodente enĩ se corpore:& suppliciũ gignente cædis & calamitatis multoꝝ uermiculis:quos pediculos dicimus fuerũt absumptum:indeq̃ etiã Sereno docenti: Sed qs nõ paueat pherecydis fata tragœdi. Qui nimio sudore fluẽs animalia tætra. Eduxit turpi miserumq̃ morte tulerunt. Sylla quoq̃ infœlix tali languore pesus Corruit & fœdo se uidit ab agmine uinci. ERGo cõsiliũ dedimus syllæ. ne ad tãtũ euectus a fortuna fastũ dictaturã deponeret:& excedi ĩgenii cã hãc nobis ꝑposueram⁹ iqt materiã. PRIuatus:ut securius. n. uiueret illa se dignitate spõte priuauit.

Dormiret:stulta est clæmẽtia:cum tot ubiq̃
Vatibus occurras:pituræ parcere carthæ:
Cur tamẽ hoc potius libeat decurrure cãpo:
Per quẽ magnus equos arũcæ flexit alũnus
Si uacat:& placidi rationẽ admittitis ædam
Cum tener uxorẽ ducat spado;mæuia tuscũ

MAN. Clæmẽtia ℭ CLAementia:ea est Temperantiæ pars:ꝑ quam animi temere in odiũ alicuius inuentiõis concitati comitate retinentur. Vt scri. Tullius li. ii. rhet. ueterum Et seneca epist. lxxxix. inquit:q̃ Clæmẽtia alieno sanguini tanq̃ suo parcit. CVM ubiq̃ uatibus occurras id ẽt Pli. primo epistolaꝝ asserit: scribit. n. sic Magnũ prouentum poetarum annus hic attulit toto mense aprili & nullus fere dies quo non recitaret aliquis. Petituræ parcere chartæ suas ingenii uires extenuat:peritureum etenim dicit quicquid reponet tñ non pp id parcere debet quin scribat:cum tot uatibus occurras. Martia. in detractorẽ lib. vi. ait. Audes ꝑterea:quos nullus nouerit in me scribere uersiculos:miseras & ꝑdere chartas. At si quid nostræ tibi bilis iusserit ardor. Viuet & hærebit:totoq̃ leget̃ in orbe. CVR tñ hoc potius:hic poeta scribende satyræ cãs rõnesq̃ uarias ordit̃. CAMpo:uitioꝝ copiã cãpum appellat.

Magnum Amplum Auso nius rex MAGnus:magnũ est quod in cumulũ sui ex magnitudine crescit. Amplũ uero est:quod late patet & ꝑ multa diffundit̃:ut inquit Victorinus in rheto. Equos ingenii mentisq̃ uires intellige metaphoricos. ARVncæ Ausoniũ Vlyxis Calypsosq̃ filium urbem Aruncam condidisse ferũt:a quo etiam ausonia dicta:ut scribit Festus.

Suessa Fuerunt autem Arunci populi antiquo in latio quod a thyberi usq̃ circeios seruatũ est:ut Plinius docet libro tertio. Liuius uero li. viii. narrat Arũcam a sidicinis deletam fuisse eiusq̃ ciues antea profugos cum coniugibus liberisq̃ suessam coisse:quæ suo tempore arunca appellabatur ut inquit. Idem uero Pli. ait suessam in extremo adiecti latii hoc est noui sitam esse. FLExit:exercuit.

Lucilius Alumnus Ratio Spado Pilorum causa Spado Eunuchus Aruncæ alumnus:periphrasis est. idest circuitus eloquendi pluribus enim explicuit uerbis:quod uno poteras:intelligit nãq̃ lucilium:is enim ut Fabius libro. x. narrat. In scribenda satyra primus insignem laudem adeptus est apud latinos de quo latius in principio diximus. Alumnum autem significare & nutrit:& qui nutritur diuersis quidem in locis. In carmĩe de floribus iam probauim⁹. SI VAcat:si ocium est uobis. RATionem:ratio inquit Fabi. libro. vii. Est quod quã quod factum esse constat defendit̃. Victorinus autem libro primo rhet. sic ait causa est animi impulsus ad aliqd agendũ. Ratio est gerendorum ordo ex causa uenientium:ut quid quo loco facias:ac dicas intelligas. Cice. uero lib. ii. ad heren. sic ait. Ratio est causa quæ demonstrat id uerũ esse quod intendimus breui subiectione. CVM tener uxorem ducat spado:mulierum libidinẽ repræhendit. Estque longũ hypbaton tendit. n. illuc usque. Difficile est satyram non scribere interpretat̃ aũt uerbi trãsgressio secũdũ Fab. lib. vii. lõgius enim uerbũ proprie hyperbaton est ab hypbæno quod est trãseo uel transgredior tener: TENer spado. i. mollis & leuis:pili. n. post geniti iis ante pubertatem castrati sunt non exeũt. Et post pubertatẽ excisis soli decidũt ꝑter q̃ puber ita scri. Aristo. li. iii. de animalibus. Iuue. itẽ saty. vi. Sũt quas eunuchi imbelles ac mollia semp oscula delectet & desperatio barbæ. Mac. li. vii. scri. calorem esse q pilos creat:unde eunuchis desunt quoꝝ naturã ullus negauerit frigidiorẽ. Spado is castratus aliquis dicit̃. fit a uerbo σπάζω uel πάω quod est aufero traho diuello:testes enĩ euelluntur. Dicũtq̃ alii qui Aristo. inter eunuchum & spadonem facere differentiam. ut sit eunuchus adolescens at grandior ætate spado. Eunuchus autem dicitur ab εὐνή quod est cubile ἔχω custodio teneo habeo quia id hominum genus ad hibebatur seruandis cubilibus regum & principum. Domi. uero castrari mares uetuit. ut Sueto. tradit. VXOrem:postquam iulia lex in adulteros reuocata est a Domi. Mœchæ mœchis nubebant ne supplicio afficerentur. hinc Martia. libro septimo iulia lex populi ex quo faustina renata est. Atque intrare domos iussa pudicitia. Aut minus aut certe non plus tricesima lex est. Et nubit:decimo iam thelesina uiro. Ait item eo. lib. Quod nubis proculi a concubino. Et mœchum mõ nunc facis maritum. Ne lex iulia te notare possit. Nõ nubis proculina sed fateris. inter adulteros aũt erant spadones & eunuchi quod qdẽ ipse Iuuc. saty. vi. ostendit dicens. Sunt quas eunuchi imbelles &c. ut iam patuit:sed lege iulia late diximus in saty. ii. Neuia uel meua:mulierum impudentiam carpit:nam in theatris uti & uiri feras occidere audebant. est itaque nomen impudicæ mulieris.

DOM. ℭ DOR miret altũ:alludit ad historiã:nã ut Pli. scri. Pediculare morbũ:in quem incidit Sylla somno dissimu-

labat n e adiret. VXorem ducat spado:Reuocata lege Iulia a Domitiano in adulteros mœchæ mœchis nubebant:ne supplicio afficerent. Martialis. Quod nubis proculina concubino:ne lex iulia te notare possit non minis proculina:sed fateris. Alibi sæpe idem. Inter adulteros aūt erāt spadones & eunuchi. Mar. Cur tantum eunuchos habeant:tua gellia queris Pann che uult futui gallia non parere:alibi. At prius o mores & spado mœchus erat alibi. Cum sene cōem uexat spado dyndimus eglen:hiis ergo nubebant mulieres:quæ illos habebant adulteros. Martia. Nubit lictoria lygdo. Turpior uxor erit:qui mō mœcha fuit. Rephensio igit est in libidinem mulierum:& irrisio legis iuliæ:cui per fraudē diuerticulū inuctū est:nā cū sit reuocata ad pudoris sanctitatē tuēdam mulieres im pudenter spadonibus:quibus oblectatæ fuerāt nubebāt:cū & ipsi spodones teneri mollesq̧ essent. MAEuia:nomen meretricū ē apud Martialē:& ꝓ quacūq̧ ipudēti muliere ponit:q̄ i uenationē pugnāq̧ descēdit theatralē tpibus Domi. Ille.n.nō uiroꝝ mō:sed mulieꝝ pugnas edidit:& uenerationes i theatro:in quibus illustres quoq̧ mulieres opam scenicā ꝓstiterūt. M. de feris occisis a mulieribus illic:Hæc iā feiea uidimus acta māu

C SVLta est clæmētia:si iō a scribēdo deterreť:qa uelint pituræ chartæ ignoscere. Et p udēter extenuat q̄ scripturus ē. Sic Mar. Scribere uersiculos miseras & pdere chartas. Decurrere:satyrici subaudi carminis. Et ē metaphora sumpta ab his qui equos & quadrigas in cursum agitāt. FOElix pstat in trāslatiōe. Flectunť.n.circa metas equi ab auriga. ARVncæ alūnus: piphrasis Lucilii ex arunca urbe geniti. Et hoc fuit illoꝝ ꝓprium:q satyras tractarent:ut se ad exēplū Lucilii cōponerēt. Mar. Audemus satyras Lucilius eē laboras. Lucilio qdā adeo dediti fuere ut ei primas in satyra traderēt. QVVm tener ux. spa. Circūductus lōgo ambitu sermo:& ē ordo. Nō est difficile:immo facile scribere satyrā:quum tener spado ducat uxorē. TENer:mollis & effœminatus:aut ipubis. Spado & enuchus græce sunt dictiones. Et ut diligentes græci notauerūt in nullo differunt:nisi quod elegātius & magis atticum est eunuchū q̄ spadonē dicere. Fit aūt spado a uerbo græco σπαω quod est aufero & euello:q ab eo pars maxima uirilitatis euellať. Spadones uxores duxisse:& frustra in uenerem conatos facere:notat in hoc epigrammate. Mar. Cum sene cōem uexet spado dyndimus eglen Et iacet in medio sicca puella toro. Viribus hic operi non est:hic inutilis annis. Ergo sine effectu prurit uterq̧ labor. Supplex illa rogat pro se miserisq̧ duobus:Hunc iuuenem facias hunc citherea uirum. MAEuia tus. fi. aprū. Carpit mulieres quæ relicto pudore fœmineo feras in arena conficiebant. Quam rem assentans Domitiano iidem Martia. his uersibus narrat Belliger inuictis q̧ mars tibi sæuit in armis Non satis est Cæsar:sæuit & ipsa uenus Prostratum nemees & uasta in ualle leonem Nobile & herculeum fama canebat opus. Prisca fides taceat:nam post tua munera cæsar Hæc iam fœminea uidimus acta manu. TVscum aprum:quia apri in tuscia educati maiores erant & ferociores: frequenterq̧ spectaculis exhibebantur. unde est illuc in epigrammate. Tusce grandis aper populator:& ilice multa Pastus:& alio loco. Si te delectant animosa pericula thuscis. Tutior est uirtus insidiemur apris.

C VTALtum:profundum:& est schema metatesis nomen pro aduerbio. VT altum dormiret:qm̄ ꝓfundior in paupere somnus est:uñ Statius. Inuitat tenues ad dura cubilia somnos. & Luc. In quoꝝ pectora somno. dat uires fortuna minor. Stulta est clæmentia:ordo ē:stulta est clæmentia parcere chartæ periture:cum tot uatibus ubiq̧ occurras. sensus hic est parcere perituris mēbranis. qñ in eis nihil scribať stultum est cū permulti alii scribāt & numerosa occurrat tibi poetarum turba. i. dicere. siue etiam nos scribere qcq̄ incipiamus. STVlta:imprudēs CLAEmentia:cultus mētis ociū. PERituræ chartæ. q̄ ne pereat in ea scribať qcq̄. CHArtæ. apud latinos mutata terminatione imutauit etiā genus. cū apud græcos masculinum sit nomen. sic cætera sic catapulta & pleraq̧ alia. CVM tot ubiq̧ uatibus occurras. ita Pli. in episto. Magnū ꝓuentum poetaꝝ annus hic attulit toto mense aprili. nullus fere dies quo non recitaret aliquis. iuuat me qđ uigent studia proferunt se ingenia hoium & ostentant. CVR tñ hoc libeat potius decurrere cāpo. i. scribere. nec in uno sensu immorari. sed ad diuersa stilum uertere & decurrendo multos repræhendere. & est allegoricos dictū. estq̧ antypophora. PER quē magnus equos adhuc in allegoria longius uehiť. MAGnus alumnus aruncæ. Lucilium dicit. ut sit arunca pro italia sinecdochicos posita uelut Probus exponit Turnum dicit sæui rumoris tragici poetæ:fratrem:Turnus hic libertini generis ad honores ambitione prouectus est potens in aula uespasianorum Titi & Domitiani. uel lenium dicit. quia & ipse satyras scripsit. ue Sylium & ipsum sui tpis satyricum qui oēs ut Probus refert:ex arunca fuerunt. Aruncam urbem ut Festus Pōpe. inquit cōdidit Auson ulyxis & Calipsus filius. a quo ausonia dicta fuit. ea italiæ parte in q̄ sunt urbes Beneuentum & Cales. deniq̧ tota italia quæ a pennino finitur:dicta est ausonia ut satyrarum inuentor intelligitur, Lucilius qñ eum & magnum dixit alumnum:& si ex arunca non fuerit sit a uicino nomen sumptum. FLExit equos stilo commoratus est. SIVacat:si ocium est conciliatur auditor impersonale uerbum uacat. dicimus etiam uacat ad nihil utile est. Proper. in. ii. elegiaꝝ. Et uetus in templo bellica parma uacat:& uaco uacuus sum. Cæsar in. iiii. in commentario de gestis in gallia publicæ. Maximam putant laudē esse quā latissime a suis finibus uacare agros & post paulum. Itaq̧ una ex parte a Sueuis circiter millia passuum sexcenta agri uacare dicuntur. EADem:quod scripsi ꝓferā. CVM tener uxorē ducat spado:Ordo uerboꝝ difficile non est satyrā scribere:cum tener spado ducat uxorem:& quæ sequunť. Est.n. longum hiperbaton. TENer:mollis spado. i. ab euellendo:cui sunt testes euulsi. Vlpianus tñ inqt. Si spodoni mulier nupserit:distinguendum arbitror castratus fuerit nec ne:ut in castrato dicatur dotem non esse:in quo castratus non est:qua est matrimonium & dos & dotis actio est:Ergo uidetur spado etiam dici:qui naturam coire non quæat. inter spadonem & eunuchum Aristoteles facit differentiam:ut sit eunuchus quidem adolescens & grādior ætate :Spado: αμεν.n. inquit εὐνοῦχοι μὲν ὅσοι νέοι ὄντες τῶν ἀιδοίων ἐστερήθησαν spado ὁ πρὸ τῆς ἡλικίας. CVM tener uxorem ducat Spado. Nunquid dindymus hic:de quo & Martialis inquit. Cum sene comœno uexat Spado dindymus æglen. Et iacet in medio sicca puella toro. Viribus huic operi non est hic uilis annis. Ergo sine effectu prurit uterque labor. Supplex ille rogat pro se miserique duobus. Hunc iuue-

MERV. | Spado eunuchus | Tusci apri | VAL.

nem facias:hunc cytharea uirg. An certe ꝑ quocunqꝫ ſpadone ponit. MAEuia tuſcum figat aprum ꝑ quacunqꝫ impudica & laſciua Mæuiam accipio. Tuſcia ritu ſacrificãdi:quem romanis dederunt.i.ἀπὸ τοῦ θυειν Plinio teſte dicti apri ut Marcus Varro inquit ab eo ꝙ aſpera colant loca:niſi ſint a græcis qui eos captos uocant.

Figat aprũ: & nuda teneat uenabula mãma
Patritios omnes opibus cum ꝓuocet unus.
Quo tõdẽte grauis iuueñi mihi barba sõabat
Cum pars niliacæ plæbis:cũ uerna canopi

MAN. ℂ TVScũ aprũ:i tuſcia.n.ferociores erãt:hic Mar. ait li.vii. Tuſciæ glãdis aper populator:& ilice multa iã piget.etholiæ fama ſcda feræ &c.tuſci autem ut Feſtus ait a tuſco rege:filio herculis ſunt dicti hinc uolũt aliqui ꝑ t ſimplex ſcri. Plin.uero li.iii.docet ꝙ a ſacrificio ritu lingua græcoꝝ Tuſci ſunt cognominati:& tũc iubent aliq per th. ſcri. θύω enim ſacrifico ſignificat Romani ꝑterea ut Stra.li.v.inquit:tirrhenos hetruſcos appellãt atqꝫ tuſcos. Tuſciæqꝫ lõgitudinẽ maximam docet eẽ ab luna uſqꝫ hoſtiã ꝑ littus ſtadioꝝ milibus duobus & qngẽtis. Latitudinẽ ꝑ mõtana minus dimidio: cam poſqꝫ uſqꝫ ad amnẽ thyberis tuſci poſſidẽt.parte ex altera tyrrheno atqꝫ ſardonico mari ſunt cõfines ex altera ſabinis:hæc ex Strabo. NVDa mãma.i.aperta:impudice.n.mulieris habitũ:& in uulnera ꝓnæ oñdit. VEnabula:ea aſtilia ſunt dicta quaſi uenatu habilia:ut aiunt. Pli.aũt li.vii. Piſeon uenabula inueniſſe ſcri. PATritios.i. generoſos:romulus.n.cẽtũ ſenatores creauit:ſiue qa is numerus ſatis erat:ſiue qa ſoli cẽtũ erãt. q creari pr̃es poſſent:pr̃es certe ab honore:patritiiqꝫ ꝓgenies eoꝝ appellati.auctor Liuius li.primo. Salu.uero in catil.ita ſcri. Delecti qbus corpus annis ĩfirmũ:ingeniũ ſapĩa ualidũ erat reip.cõſultabãt.i.uel ætate uel curæ ſimilitudine pr̃es appellabant:plura etiã leges in Romulo Plu. prouocet ad certamen uocet aut cõmoueat. VNus quo tõdente de cynão ſua tẽpeſtate intelligit. Is.n.eqs effectus erat Amicæ donis:demũ dãnatus in ſicilia exulauit quod qdẽ Mar.li.vii.ſic edocuit. Qui tonſor fueras toto nitiſſimus orbe. Et poſt hæc dñæ munere factus eqs. Sicanias urbes ætnæaqꝫ regna petiſti Cinname quum fruges triſtia iura fori. Qua nũc arte graues tolerabis inutilis annos. Quid facit infœlix & fugitiua quies:Nã rhetor nõ grãmaticus ludi.ue magr̃. Nõ cynicus nõ tu ſtoicus eẽ potes. Vendere nec uocem ſiculis:plauſumqꝫ theatris. Quod ſupeſt iteꝝ cynname tõſor eris. GRauis barba.i.moleſta. PArs niliacæ plæbis.i.ſeruus ex plæbe. Nilus aphricam ab æthiopia diuidens medios æthiopas ſecat: lõgo poſtea interuallo in ægyptum mare ſe euomit. Certis tñ diebus auctu magno ꝑ totam ſpatiatus ægyptum. fœcundus inatat terræ quod Pli.li.v.c.x.edocet. VERna:uernas ueteres appellabant qui uere ſacro fuerant nati habebaturqꝫ nomen hoc uitabili maledicto: De quo Macr.auctor.uer autem qdam ſacramentum dictum putant uitabile & execrandum ut idem ſcribit de doctoꝝ indagine. Feſtus uero ſic uernæ appellantur ex ancillis ciuium romanorum uere nati:quod tempus anni maxime naturalis fœturæ eſt. CANopi:Canopus.c.ac.xx.ſtadiis diſtat ab Alexandria pedeſtri itinere uadentibus:dicta de nomine canobi qui Menelai claſſem gubernabat & ibi mortuus eſt. Stra.auctor libro.xvii. Eſt autem canopus in quidam nili inſula teſte Solino:quam urbẽ aiunt ab Alexandro pelleio ædificatam ideſt macedonico. Pella enim urbs Macedoniæ eſt teſte Mella.

Tuſci — Thuſci — Thvo — Thyrrhẽi — Thuſciã — uenabula — Patres — Patritii — Cynamus — Tonſor

DOM. ℂ NVDa mamma:habitũ impudicæ & incũbentis in uulnus fer oñdit. PATritios oẽs:non in Antiochum imperitũ tonſorem:cuius meminit Martia. Is.n.diues non fuit:non in licinum:non in tonſorem Neronis:ſed in Cinnamũ:qui muneribus mulieris ad equeſtrẽ cenſum ꝑuenerat:de hoc alibi:quot uillas poſſidebat nunc Quo tondente grauis iuueni mihi barba ſonabat:ut cum nunc dicat non poſſes intelligere niſi tonſorẽ huius temporis Is demũ damnatus in ſiciliam exulauit. Inde illuc Marti. Qui tonſor fueras tota notiſſimus urbe:& poſt hoc dominæ munere factus eqs. Sicanias urbes ætnæaqꝫ regna petiſti. Fidentinus hunc locum accipiens ex noſtris ſcriptis ne ſubripuiſſe uideretur:exponẽdo ampliat & ait factus diues munere dominæ.i.Romæ:ubi lucratus ẽ arte tonſoria. O lepidum caput:uide in quas tenebras te coniecerit præceptor tuus cur audes deſcribere a me:quia nullam excuſationem afferre potes erroris tui:niſi ꝙ nondum interꝑtationẽ meã:huius uerbi audieras:nã uerſum tantum Martia. Inſerui:non addidi expoſitionẽ:quam expectare noluiſti: ut una cũ aliis a nobis ederet munere dominæ:ſtolidiſſimæ muneribus muliebribus intelligit:qua rõne multi locupletabant:& fiebãt equites:ut Gabinia achillam fecit ex pugile eqtem. Mar. Caſtore de polluce gabinia fecit achillam.

MERV. ℂ NVDa mamma:impudicum mulieris habitum oñdit. PAtritios oẽs opibus quũ prouocet unus:quo tondente grauis iuueni mihi barba ſõnabat. Licinũ tonſorem quidam commentatores intelligunt Claudio & Neroni gratiſſimum:quod apud idoneos nuſquam legitur. Hora.tamen in arte poetica de tonſore Licinio hæc ait. Si tribus antyciris caput inſanabile nunq̃ Tõſori Licino mandauerit:& Martialis ſic ait. Altaqꝫ cum licini marmora puluis erunt. Et rurſum aliud diſtichon habetur. Marmoreo tum tumulo licinius iacet:at Cato paruo Põpeius:nullos credimus eſſe deos. Sed per tempora de hoc hac in parte intelligere non poſſumus:quare magis de Cynnamo tonſore intelligamus. Qui fortuna fauente equeſtrem cenſum parauerat. De quo Martialis. Qui tonſor fueras tota notiſſimus urbe:& poſt hæc dñæ munere factus eqs. GRAuis iuueni mihi barba ſonabat. Grauis moleſta & ingrata:utpote quam ſero iuuenes optant. Quod ille declarauit qui dixit Tardaqꝫ pro tanto munere barba ueni. SONabat: Quum pars niliacæ plæbis. Criſpinum intelligimus mẽphiticũ hominem Quem præcipue Domitianus amauit:habuitqꝫ intimũ & conſiliorum participẽ. Huius ſæpe meminit Martialis. Illudqꝫ mirari non deſino duos celebres poetas de eodem homine tantum diſcordes eſſe. Hunc enim Iuuenalis damnat. Quem Martialis laudat. NISi forſan diuerſo affectu:ut pro temporis conditione loquuti ſunt. VERna canopi. Verna ſeruus eſt domi natus. Et quicquid intra domeſticos parietes naſcitur & enutritur:uernaculum dicitur. Canopus autem urbs ægypti:nomen trahens a Canopo Amycleo gubernatore nauis Menelai illic ſepulto. Nam deuicta Troia in ægyptum ui uentorum delatus cum Helena gubernatorẽ ictu ſerpẽtis quẽ emoroida uocãt amiſit. In eius itaqꝫ memoria urbẽ condidit relictis iis q ad nauigãdũ inutiles erãt.

¶ NVDA teneat uenabula mãma:ut amazonũ imitet̃ ferociã:nã uestis nõ toti amazonũ corpori obducit̃. laeua siqdẽ ps ad pectus nuda:caetera deinde uelant̃ altera papilla intacta seruat̃:q̃ muliebris sexus liberos alant aduritur dextra ut arcus facilius intendãt & tela uibrẽt. PATritios oẽs.i.genere insignes:nã ut Liui.inqt a Romulo creati centũ senatores nec plures:siue ꝗ is nũerus satis erat:siue qa soli cẽtũ erãt qui creati p̃res possent patres certe ab honore patritiiq; ꝓgenies eoꝝ appellati. OPIBus cũ ꝓuocet unus:liciniũ dicit. PARS nyliacae plaebis.Plaebs dicitur in qua gentes ciuiũ patritiae nõ insunt. VERna canopi:canopus oppidũ quod positũ fuit in hostio nili fluminis.uult ergo eũ in aegypto seruisse ostẽdere:nã hic crispinus e plaebe fuit aegyptia magnatum postea Romae facultatum & promotionum siquidẽ ex libertino senator est a nerone factus:ut Probus inquit. VAL.

Crispinus tyrias humero reuocãte lacernas:
Ventilet aestiuũ digitis sudantibus aurum:
Nec sufferre queat maioris põdera gemmae
Difficile est satyrã nõ scribere:nã quis iniq;
Tam patiens urbis:tam ferreus ut teneat se.
Causidici noua cũ ueniat lectica mathonis
Plena ipso:& post hũc magni delator amici
Et cito rapturus de nobilitate comessa.

¶ CRISpinus.Querit̃ Iuue.ꝗ is cum seruus fuerit. eques euaserit ad quẽ quidẽ Mar.li.vii.ita scri.Sic placidum uideas semper crispine tonãtẽ: Nec te Roma minus q̃ tua mẽphis amet.Qui etiã lib.viii.de abolla crispini ait.Nescit cui dederit tyriã crispinus abollam dum mutat cultus induiturq; toga.Quisqs hẽs hũeris sua munera precamur nõ hoc crispinus te.sed abolla rogat. TYRias lacernas.i.purpureas. Nam apud tyrum post sydonem maximã & antiquissimã phoenicum urbem purpuraꝝ piscatus est hinc tyria purpura optima oium ꝓhibet̃:caeraq; oĩa:q̃ ad inficiendas uestes ꝑtinẽt:abunde hẽt:Auctor est Stra.lib.xvi.plura tñ diximus li.ii.geor.Lacernas.erat lacerna ut aiũt palliũ fimbriarum:quo olim soli milites utebant̃:unde & in distinguenda castrensi urbanaq; turba:hos togatos illos lacernatos uocabant.Eadem uero abolla dicebat̃:ut Mar.oñdit dicens.Nescit cui dederit tyriam crispinus abolla. HVMero reuocante:ꝑpter eaꝝ uidelicet pondus.Vnde Ammianus ait sudãt:sub ponderibus lacernarum. VENtilet in aera.s.iaciendo ostentationis gratia.Aestiuũ aurum luxuria inuenerat.Probus inqt alios anulos aestiuos:alios uero hyemales pessimum uitae scelus fecit qui anulum prius induit digito inquit Pli.lib.xxxiii.c.ii.addens:ꝗ alii podera eoꝝ ostentãt:alii plures:quis unum gestare labor est.Alii bracteas inserunt leuiori materia & pp casum gẽmaꝝ totam sollicitudinem putant:alii sub gẽmis uenena claudunt:anulosq; mortis grã habẽt:haec autem de sua tẽpestate scripsit. GEMmae.i.ꝓciosi lapidis gẽmae aũt uocatae:ut aiũt ꝗ instar gẽmae trãslucẽãt. VT teneat se:itra suã pelliculã.s.nec scribat satyrã. MAThõis:de hoc etiã Mar.li.iiii.ait hospes eras nostri semper matho tyburtini hoc emis imposui:rus tibi uendo tuũ.Et iterum eodẽ in lib.Declamas in febre matho.hãc eẽe phrenesim Si nescis:nõ es sanus amice mathõ.& li.x.Oĩa uis belle matho dicere dic aliqñ.& bene dic neutrũ dic aliqñ male.& li.xi.Parua rogas magnos:sed nõ dãt haec quoq; magni:Vt pudeat leuius te matho magna roga. NOVa:paulo ante delationibus cõparata:cũ paup esset. PLEna ipso:solus.n.inerat tanq̃ supbus & delicatus. MAGni delator amici:Si magni amici accusator ergo & minimi.nõ.n.ab re addidit magni.Delator Probus de Heliodoro intelligit.Inqt.n.ut aiũt ꝗ Heliodorus stoicus Liciniũ syllanũ discipulũ suũ:quũ argueret cõiurationis inficiantẽ ꝑter domesticã dilectionẽ oppressit.Quod quidẽ haud crediderim.Tacitus.n.de Heliodoro nõ meminit:nec de illius doctria.Verum de.C.Cassio cuius quidem disciplina.L.Syllanũ imbutũ ostẽdit Scribit autẽ li.xiii.Agrippinã iulio Syllano proconsuli asiae:ignaro Nerone mortem parauisse.inde etiã fratri eius.L.Syllano necẽ molitã.ultorẽ.n.metuebat.Cũ esset crebra uulgi fama:anteponẽdum esse uix dũ pueritiam egresso neroni:& imperiũ p scelus adepto.Vir erat aetate composita isons nobilis &c.Caesaꝝ posterius.Quippe diui Augusti abnepos erat:haec causa necis.lib.etiã.xv.scribit idem.L.Syllanum eximia nobilitate:disciplinaque.C.Cassii:apud quem educatus erat:fuisse.Et libro.xv.ostendit neronem syllanum misisse in exiliũ:clausumque fuisse in municipio Apuliae cui nomen barium est.ibi demum centurione ad caedem misso iubente eum milites aggressi sunt.ceciditq; tanq̃ in pugna receptis uulneribus aduersis a centurione &c. DELator amici.Et cito rapturus &c.De unico tm̃ hic intelligitur.De regulo.s.Pli.Iunior libro primo epistolarum. Vosconio romano scribens docet.M.Regulum sub Domitiano non minora flagitia commisisse q̃ sub nerõe:sed tectiora. Erat autem regulus:ut ibidem legitur locuples:factiosus curabatur ab multis timebatur a pluribus.At libro.ii.i epist. ad caluisium scribit.Regulum per fraudem & legata testamenta impetrasse.De eoq; ita inquit.Aspice regulum qui ex paupere & tenui ad tantas opes per flagitia processit:ut ipse mihi dixerit.Quum consuleret q̃cito sesterti um sexcencies impleturus eẽt inuenisse se exta duplicata:quibus portendi milites & ducenties habiturum:& habebit:si modo ut coepit aliena re sunta quod est improbissimum genus falsis ipsis quorum sunt illa dictauerit. RAPturus:consumpturus delationibus suis. COMesa.plures enim e nobilibus proscripti occisiq; fuerant. MAN. Mathonis Iunius Syllanus L.Syllanus Barium Regulus

¶ CRIspinus:quattuor crispinos fuisse historia tradit:primũ qui eques dignitate senatoria Claudio imperãte p̃fectus ꝑtorii consularibus insignibus donatus sub nerone crimine cõiuratiõis exactus in Sardiniã accepto ius semortis nuncio semet interfecit.Tacitus auctor.Alterũ neronis priuignũ:qui puer adhuc patris iperio submersus est. Tranquil.scri.Tertiũ qui tpibus Othonis cum duobus centurionibus tumultu militari necatus est.Plut. & Tacitus scribunt.Quartum qui ex seruili conditione aegyptius domitiani indulgentia ad equestrem censum peruenit ad eum.Mar.Sic placitũ uideas semp crispine tonantẽ:Nec te Roma minus q̃ tua mẽphis amet.Hũc alibi lacerat perpetua ferme saty.Nunc conqrit̃ ꝗ ex seruo ad eq̃stria insignia fuerit prouectus. PARs niliacae plaebis:hoc est seruus ex plaebe:nã in aegypto i plaebe tm̃ erãt serui:Mar.Nõ de plaebe domus:nec auarae uernacat astae.Trangl.in Vespasiano.Quidã e plaebe luminibus orbatus:Is fuit Alexãdrinus:ut tradit Taci. LAcer DOMI.

nas tyrias:purpureis uestibus oblectatum esse Crispinum tradit Martialis.Nescit cui dederit tyriam Crispinus Abollam:Dum mutat cultus induiturq́ nouos:ea supinduebat togæ. Tráquillus.Dedit negocium ædilibus ne paterent in foro circoue quenq̃ cōsistere nisi positis lacernis togatū. AEStiuū au:qd delirat hoc loco Fidentinus cum præceptore suo nescio quid ridiculum de ueste aurea afferens:nonne.Iuue.iã dixit in tyrias uestes Crispini an superinduerat attalicas.O ineptum hominē.Iuue.describit insignia equestria in Crispino ut discas quod ex præceptore tuo non potuisti.Non enim mouetur q uestes habeat Crispinus:sed q equestris census & dignitatis:quæ designatur uestibus purpureis & annulo. AEStiuum aurum:leuem bratteam & filum aureum:ut ita dixerim intelligo:nam res subtiliores & leuiores æstiuas solemus appellare:in annulis autem ut scribit Plinius alii pondera & magnitudinem auri ostentabant.Aliis plures q̃ unum gestare labor erat.Alii prægrandes gemmas subtilissimis bratteis & filis:quibus pro annulis utebantur inserentes:earum precio gloriabantur.Hoc annulorum genus luxuriosi hominis erat & ditissimi:qualem Iuue.uult ostēdere Crispinum fuisse.Plinius de annu. Alii pondera eorum ostentant:aliis plures'q̃ unum gestare labor est:alii bratteas inserunt leuiore materia:& ꝓpter casum gemmarum totam sollicitudinem putant. NEC sufferre queat:plane describit annulum quem dixit leuiorem bratteam cum ait æstiuum aurum prægrandem uero gemmam hoc uersu maioris pondera gemmæ.

VENtilet:hoc ad molliciem Crispini rettulit:qui manus incidendo:ita languentes pendere sinebat & moueri ut quasi labor ei esse uideret & sudor gestare annulum & propterea uentilare. CAVsidici noua.hinc grauiorem scribendæ satyræ causam orditur ob delatores.s.quos Domitianus tantopere fouebat:ut ne hi quidem qui ei amicissimi uidebantur:tuti a criminationibus essent.Cum autem in eo & q̃stus esset & gratia imperatoris pararet multi pauperes causidici a forensibus causis ad delationes se conferebant:ut Pompeius qui Flacco iisdem tēporibus accusabat:ut alibi notatur a Iuue.Senior illo Pompeius tenui iugulos aperire susurro.Eundem fuisse causidicū Pli.docet qui epistola ei consulit ut creatus tribunus abstineat actione causarum. Hos omnes sub persona Mathonis notat:quem pauperem & diuitem factum uideri uult delationum q̃stu. pauperem fuisse indicat Mar.parua rogas magnos:sed non dant hæc quoq́ magni Vt leuis pudeat iã matho parua roga. Iuue.alibi: Mathō deficit. NOVa:nuper cōparata delationibus cum antea esset pauper. PLEna ipso:in qua gestatur solus tanq̃ luxuriosus & delicatus. POSt hunc:ex historia suorum tempoꝝ hoc ait.Nam Domitianus aretinū clæmentem cum leui delatione serui.quanuis prius amicum intimum capitis esset condemnaturus:nihil prius ei dixit:q̃ conspecto delatore iuxta lecticam(nam una gestabatur)ita ait.Vis hunc nequissimum seruum cras audiamus:atq́ ita damnauit.Conquerit igitur Iuue.aures principis adeo patere delatoribus:ut ne eius quidem amicissimi tuti sint'ut exponas. DELator magni amici.Magni.i.imperatoris:nam magna amicitia imperatoris dicit: alibi Iuuen.in quorum facie miseræ magnæq́ sedebat Pallor amicitiæ.Nonne inquit poeta scribenda est satyra cum plærīq́ causidici delationibus locupletentur:& tot sint delatores:ut si alii defuerint iuxta lecticam seruus fit delator:qui uel amicissimum imperatori leui delationi potest tollere:ut ille Aretinum clæmentem.

MER. ℭ CRISpinus:irascentium est uti proprio nomine:& sonantius ad cōq̃stionem dixit uerna:quam piscator:aut seruus. TYRias lacernas.Lacerna militis uestis est:quam græci clamyda appellant. TYRias: Non purpureas simpliciter intelligendū est.Sed Dibapha:quæ bis tīcta esset:uelut magnifico impendio.Et olim sic commodiores omnes purpuræ tingebantur.Vt in Plinio legimus.Et ut Seneca purpuram tyriam saturiorem appellat.Tyrio autem colore delatum fuisse Crispinum designat.Martialis in his uersibus.Nescit cui dederit tyria crispinus abolam.Dum mutat cultus induiturq́ togam.Quisquis habes humeris sua munera redde precamur. Nō te crispinus hoc:sed abola rogat. VENtilet æstiuum digitis sudantibus aurum.Molles:& supra modum delicatos arguit eos:quorum digiti auro desudarent:& grauioris uestis impatientes essent.Quam Amianus Marcellinus his uerbis etiam significat.Alii summum decus in carucis solito altioribus.Et amictu uestium cultuq́ ponentes sudant sub ponderibus lacernarum. AEStiuum aurum:aureo filo & quidem tenui gemmas illigatas significat: quales annulorum priscorum uidemus. VENtilet.Seneca ad serenum hominem alio atq́ alio positum uentilari scribit:utpote cui labor & uexatio uoluptati fit. CAVsidici:mathonis:Matho hic causidicus fuit non incelebris.Vt alibi idem poeta demonstrat.Et Martialis.Mathonis cuiusdam sæpe meminit. DELAtor:accusator. Sic & deferre accusare est. MAGni amici:sine auctore garriunt nonnulli qui aiunt de Heliodoro intelligi.Nos autem de regulo potius sentimus.Qui ut iunior Plinius tradit multorum nobilium sub Domitiano cædem molitus fuerat.Crassos enim & Camerinos accusauit:qui & sub Nerone perempti sunt.Et hūc ut idem refert. tam Bebius Massa q̃ Metius Carus ualde timebant.Nam Regulo interpretātur lacerāti Herenniū Senetionē:rn̄dit Carus.Quid tibi cū mortuis.Nunqd ego Crasso aut Camerio molestus sum:quos ille sub Nerōe accusauerat.

Margin notes: Tyria purpura — Regulus — Bebius Massa metius Carus

VAL. ℭ TYRias humero reuocante lacernas.Tyrias purpureas a Tyro urbe:quæ & magnitudine & claritate ante urbes omnes syriæ phœniciæq́ memorabilis fuit:quam diruit Alexander macedo. LACerna:uirilis uestis & fere militaris quæ græce clamys noīatur passim latinos græcosq́ auctores testari uideo. VENtilet per manus uerset e digitis eximendo.sic Apuleius.Ad hæc ego insperato lucro diffusus in gaudium & in aureos refulgentes quos identidē manu mea uentilabā. AEStiuūq́ digitis sudantibus aurum:& hoc luxuria inuenerat inqt Probus alios anulos æstiuos:alios uero hyemales. VT teneat se.i.non scribat. CAVsidici mathonis:aduocati qui sceleribus diues effectus est. MAGni delator amici:sunt qui quendam Fabium dicant Lucani amici sui patris delatorem.Probus autem Heliodorus inquit.Stoicus'q præceptor Liciniū Syllanum discipulum suum cum arguerent coniurationis inficiantem præter domesticam dilectionem oppressit.Alii philosophum traiani uolunt qui baream nobilem detulit senatorē & dānauit.Nōnulli demetrium causidicum qui Neroni multos detulit. DE NObilitate comessa.aut ad bona hæc referemus quæ proscriptio abstulerat priuatis nobilibus. aut ad crudelitam delatoris:aut ut Probus putat propter Syllam qui prosecutus est senatores marianos.

ℭ MVNEre palpat.i.blandit̃.palpare eñi & palpari blādiri est ut inquit Festus. QVEm massa timet de bebio Massa delatore Pli.in.vii.epistola uero ultima meminit. CARus idem Pli.libro primo epistola.Voconio romano scribens Metium caꝝ delatorē fuisse ostendit.Et li.vi.ad hispanū sic ait.Petis ut carus ueniat nosq̃ si po test in aliqua inquisitionis uestigia inducat. ATRepido Thymele submissa latino.Latinus Domitiani mimus fuit.cuius quidem iocis:& Thymeles uxoris ipse oblectabatur.hinc Martialis libro primo ait.Qua thymelem spectas:derisorēq̃ latinum.Illa fronte p̃cor carmina nostra legas:ευμελή autem dr̃ pulpitum:scæna.'έυμελικος istrio. TREpido latino:ab latino delatorem timeri ait:ut ostēdat ne mimum quidem imperatoris:q̃q̃ ei iucundissimus esset:a delationibus tutum esse.Submissa:uel ad coitum uel ad iocos:& istrionicā oblectationē: ut delatorē placaret. CVM te submoueāt:alia scribēdæ satyræ causa:turpi enim questu:& uetulaꝝ consuetudine multi diuites fiebant. SVBmoueāt:ab hæreditate expellāt. NOctib⁹:nocturno coitu. IN cœlū.i.ad magnas opes.Inde ad honores & dignitates. Optima uita:ironia est:hoc est illusio:seu dissimulatio.Processus:id est augmenti. VESica:ea infra aluum ē per quam uuluam hic intelligimus. Pli.enim libro.xi.scribit q̃ uesicæ iunctus est utriculus. Vnde dictus uterus quod alio nomine locos appellant.hoc in reliquis aīalibus uuluā Beatæ locupletis & diuitis. Tullius.n.lib.v.tusc. existimat beatos esse qui sint in bonis nullo adiuncto malo.latius tamen id carmen de floribus edocet. MAN. Palpat Bebius Massa Vesica Vulua Beatus

Q d̃ supest: quē massa tīet: quē mūere palpat
Carus: & a trepido thymele summissa latino
Cū te submoueant qui testamenta merētur
No ctibus: i cælū quos euehit optima sūmi
Nunc uia processus: uetulæ uesica beatæ.

ℭ QVOD supest:nā multos iā patricios:& senatores nobiles in exiliū eiecerat:& trucidauerat Domi.auctores Eusebius & Trāquil. QVEm:nō certū aliquē designat delatorē:sed simpliciter delatorem:hoc ē delatores etiā ipsi delatorē timēt apud Domi.ut Bebius Massa:hūc delatorē eē tp̃ibus Vespasiani optimo cuiq̃ exitiosus suis.s.delatiōibus:& in cās maloꝝ q̃ mox.i.deinceps tp̃ibus Domi. Tul.sæpe rediturus eiusdē meminit Plini.ad Tacitum scribens. CARus:tp̃ibus Domitiani hunc delatorē fuisse oñdit Pli.his uerbis.Nisi forte q̃ nō fuit reus fuissem:si Domitianus sub quo hæc acciderūt diutius uixisset.nā in scrinio eius datus a Caro in me libellus inentus ē:Mēdose acer ꝓ a caro in aliis codicibus reperio. At qm̃ Fidētinus cū p̃ceptore hoc loco dānat me deprauare codicem Plinii.nec usq̃ extare carū fuisse delatorem:audiat Martia.Ecce reum carus te detulit.adsit agellus.Nec aliter conueniret:nam ut proposui ostendit Iuue.delatorē etiam delatores ipsos timere apud principem qui eos admodū amplectabat̃.De eodē caro Mar.O cui uirgineo flauescere cōtigit auro.Dic ubi palladiū fit tibi care decus.THymele:prima fuit q̃ saltationē scenicā instituit.Plutarchi uero interp̃s uerbo græco thymelem neronis pro saltatione reddit:eiusdē nōis uxor latini:qui mimus fuit Domi.auctore Tranquil.nā eius iocis & pāniculi & thymeles oblectabat̃ impator.Mar.qua thymelē spectas derisorēq̃ latinū.Illa fronte p̃cor carmīa nr̃a legas.latino aūt ait timeri delatorē.ut oñdat:ne mimū qdē impatoris quis ei iucūdissimus sit delatiōibus futū esse: sed oportere eū clā mittere thymelē uxorē ad eū placādū. SVMmissa:ego nō intelligo supposita ad libidinē:q̃ enim forma erat in thymele mima ut expeteret̃.Sed sūmissa.i.clā missa ad delatorē placādū iocis:nolebat.n.uideri latinus timere apud impatorē. MVNere palpat:muneribus conciliat:nam palpare tractare est:& lenire. Absoluta iā est a Iuue.cā satyræ scribendæ quæ erat pp fauorē principis in delatores:eos rep̃ssit Titus.eosdem in initio imperii Domitia.sed postea eosdem ita excitauit:ut hæc eo Tranql.scribat.Bona uiuoꝝ & mortuoꝝ usquequaq̃ quolibet & accusatore & crimine corripiebantur.Satis erat obiici qualecunq̃ factum dictumq̃ aduersus maiestatem principis. SVMmoueāt:te sibi cedere cogāt. QVI testamenta:alia indignatiōis cā:q̃ turpi q̃stu & uetulaꝝ cōsuetudine multi diuites fiebāt:nā cū illis decrepitis & prurictibus officiū p̃stitissent. hæredes postea scribebant̃.Mar.in Caridemū:q amissas opes ita uolebat reparare.Nūc sectaris anus o q̃tū cogit egestas.Plurima p̃terea Mar.epigrāmata uetulis pruriētibus:& futui cupiētibus illudūt.Hūc totū locū ad Othonē referri p̃ridiculū est:q̃.s.ille p̃ auslicā anū decrepitā insinuatus sit nerōi.In oēs dr̃ q̃ eo q̃stu locupletabant̃ ut diximus & merebant̃ testamenta:q de Othōe nō p̃nt itelligi:nō.n.fuit illius anus hæres:p̃terea ait nūc.i.ætate nr̃a.

ℭ CARus:de hoc uelut delatore.Mar.Ecce reū carus te detulit:at sit Agellus:& alibi de Caro.O cui uirgineo flauescere cōtigit auro:dic ubi paladiū sit ibi care deus.Sed potius dixeri de metio caro hic itelligēdum eē. RAPturus:absumpturus uocaturus. NOBilitate comesa.i.de nobilibus itereptis & absumptis. TREpido:timēti. THYmele sūmissa latio.Latinū hūc facilē & idulgēté uxori adeo legimus:ut eā ipse aliis ꝓstituerit:& a mœchis nōnunq̃ cederet̃.adeoq̃ notū erat thymeles adulteriū:& ipsius latini opprobriū:ut de illis noua iduceret̃ p̃sona a mimographis in scenā:uñ Mar.in.i.epi.ad Cæ.Qua thymelē spectas derisorēq̃ latinū.Illa frōte p̃cor carmīa nr̃a legas:& ad Marianū.O q̃ dignus eras alapis mariane latini.Te successuꝝ credo ego paniculo: De thymele enim plura dicemus quū illuc enarrabimus:zelotypus thymeles. SVMmoueāt:ab hr̃ditate repellāt. TEStamenta:bōa p̃ testm̃i legata: NOctibus:cōcubitu nocturno:nā matres multæ erāt:q ut pupillos hæreditate fraudarēt:legabant bona iis:cū q̃bus p̃ noctē coiuissent. IN cœlū:in fastigiū diuitiaꝝ:& ē sumptus sermo de media loquēdi cōsuetudine. PROcessus:p̃fectus & augumēti. VESica:uulua.Nā ut Pli.notat in fœminis uulua coniuncta est uesicæ. BEAtæ:diuitis & opulentæ:& in genere dictum est.Nā hm̃oi mulierum amore & gratia pricipum diuitiæ cōparabant̃.Otho.n.libertinam Aulicā gratiosam:quo efficatius coleret ēt diliger̃ simulauit:quis anum & pene decrepitā p̃ hāc insinuatus Neroni:facile summum inter amicos locū tenuit congruētia morum. DOM. MER.

ℭ QVOd supest:qa multos p̃scripsit. SVPerest:restat reliquū est. QVOd supest:nā maiorē p̃tem iā proscribi fecerant ut soli in hæreditatibus grassarent̃. QVē massa timet.massa:ut Probus inq̃t:morio traiāi fuit Pli.tñ in epistolis.Affui beticis inq̃t cōtra bebeiū Massam.& Taci.i historia.Bebius Massa ꝓcuratorib⁹ Aphri VAL.

cæ iã tũ optío cuiq; exitiosus. Quẽ mũere palpat carus. Carus inqt ꝓbus nanus fuit traiani. Plinius aũt in epistolis metium carum quendã nominat. PALpat. blandit: unde palpones. Plautus in amphitrione timidã palpo ꝑcutit. THymele súmissa latino. Latius actor fuit. i. mimus. oẽs autem hi fuerunt: ut mea fert opinio: libertinæ conditionis: ac sub Nerone delatores: latinus inqt Probus quasi cõscius adulteriorum messalinæ occisus ẽ a Claudio. Thymele rogabat Heliodoꝝ ipsum eũq; placabat adulteriis. unde Martialis. Qua thymelem spectas deri soreq; latinum. Illa frõte ꝑcor carmina nr̃a legas. SVMoueãt: excludãt a testamẽtis. IN cœ. ad summas opes VEsulæ uesica beatæ: q libidinosam faciet uetulam: idq; generaliter dictũ crediderim potius q̃ aniculam intelligat neroni amicissimam: ob quam Otho amore ficto summũ imperium dicatur adeptus. qd̃ mihi nõ liquet.

Vnciolã proculeius habet sed gillo deũcem
Partes quisq; suas ad mẽsurã inguinis hæres
Accipiat sane mercedem sanguinis: & sic
Palleat ut nudis pressit qui calcibus anguem
Aut lugdunensem rhetor dicturus ad aram:
Quid referam quãta siccũ iecur ardeat ira:
Cũ populũ gregib9 coitũ ꝑmit hic spoliator
Pupilli ꝓstantis: at hic damnatus inani
Iudicio: quid enim saluis infamia nummis:

MAN. Assis partes. xii. ❡ VNciolam ꝓculeis hẽt. ii. lib. institutionũ de hæredibus instituẽdis ita scribitur: hæreditas plerũq; diuiditur in. xii. uncias: q assis appellatiõe cõtinent: hñt eni & hæ ptes ꝓpria noĩa ab uncia usq; ad assem: ut puta hæc. Decunx: Sextãs. Quadrãs. Triẽs. Quincũx. Semis: Septũx. Bes. Dodrãs. As. Ea uero oĩa carminibus memoriæ grã notaui quibusdam. Denotat as librã. Sextãs bina uncia fert. Tres retinet quadrãs. sed quattuor adde triẽti. Quincũx qnq; tenet. ueꝝ sex semis hẽbit. Septũx dat septem. Bessis: bes siue: dat octo. Dodrans quippe nouẽ Dextãsq;: Decunxue: decẽ fert. Rite decem atq; unã: scito retinere deuncẽ. INguinis mẽbri genitalis. Inguina aũt summæ ptes coxæ dicuntur. Mercedem sanguinis: nimio. n. coitu sanguis emittit: nã cũ sperma: ut Auice. scri. fit prius sanguis magis digestus & magis subtilis ex superfluitate digestionis quartæ: & inde in testiculis dealbet: nimio coitu dealbari neqt. hinc sanguis emittit necessario. Docet etiam dictus auctor: q oportet ut deuitet coitus mẽstruatæ coitus uetulæ: & ægræ: & illius quæ nõ nup coiuerit: & coitus uirginis: debilitat enim uirtus mẽbroꝝ coitus proprie. PALleat: pallescunt timentes: qm̃ natura uisq; corporis improuisa ueret. ne qd extrinsecus patiat: & ipse quẽadmodũ nos quoq; in domũ ꝓfugimus: ita ipa fugit tuẽdi sui gratia. intra corpus: cõtrahit aũt secũ sanguinem quo utit nutrimẽto atq; uehiculo. Idq; erat: quod roseã rubicũdãq; cutim reddebat. auctor ẽ Alexander in ꝓblematibus. LVGdunensem arã: Numacius plãcus Ciceronis discipulus: orator cũ galeã comatam regeret: lugdunum condidit ut scri. Eusebius. Stra. autem docet libro. iiii. q ubi Arar amnis rhodano cõmiscet Lugdunũ in colle conditum ẽ: ꝓpe uienã. Tẽplũ ante urbem ab uniuersis gallis cõi designatũ impensa: & Augusto cæsari dicatum erat ubi fluuioꝝ est coitio. Aderat item ara dignitatis eximiæ. Alia subinde ingẽs locat9 erat. Sueto. autem de caligula scri. q in gallia lugduni certamẽ græcæ latinæq; facũdiæ instituit: quo certamine ferũt uictoribus ꝑmia uictos cõtulisse. Eorundẽ & laudes cõponer coactos. Eos aũt q maxime displicuissent: scripta sua spõgia: lingua ue delere iussos: nisi ferulis obiurgari: aut flumine ꝓximo mergi maluissent: Oratores igit illic dicturi pallebant supplicii metu. QVID referam: diuersæ indnignatiõis causæ exponunt. SICcũ iecur ardeat ira: id pp colerã quæ calida est: & sicca. Colera aũt ab ipso epate ad fel trãsmittit. ex qua ira mouet. hinc colerici facilius irascunt pp humoris tenuitatẽ. Spoliator in oẽs pupilloꝝ spoliatores accipi põt: de iro tñ saty. x. Iuue. ait. Quot basilus socios quot circũscripserit irus pupillos. PROstantis: in questu pro meretrice publicæ stãtis ob paupurtatẽ. Oui. li. primo de amoribus. Quid pueꝝ ueneris ꝑcio ꝓstare iubetis: Et li. ii. de ponto illud amicitiæ quõdã uenerabile nomen prostat & in qstu pro meretrice sedet. Et prostibulũ dicit: q ante stabulũ stet qstus diurni: & nocturni cura ut Marcellus scribit. AT hic damnatus: carpit iã impudentes & nihil infamiæ inanisq; iudicii curãtes: salua pecunia. Quid enim ait quid enim scilicet est: quasi dicat nihil. PROstantis in questu pro meretrice publice stãtis ob paupertatẽ. Oui. li. primo de amoribus. Quid puerum ueneris precio prostare iubetis: Et libro secundo de ponto. Illud amicitiæ quondam uenerabile nomẽ prostat: & in questu pro meretrice sedet. Et prostibulum dicit quod ante stabulum stet questus diurni & nocturni cura ut Marcellus scribit. Ast hic damnatus carpit iam impudentes: & nihil infamiæ inanisque iudicii curantes: salua pecunia. Quid enim ait: quid enim scilicet est: quasi dicat nihil.

Sperma quid

coitus uitandus

timentes cur pallẽt

Lugdunũ

Arar

Rhodan9

Iecur

Colera

Irus

DOM. ❡ ARAm lugdunẽsem: ex historia hoc dr. nã Caligula certamina oratoꝝ in gallia instituit ad lugdunũ ea lege: ut uicti uictoꝝ laudes cõponerent: & qui maxime displicuissent spõgia linguaue scripta abstergerent nisi maluissent aut ferulis obiurgari: aut in ꝓximũ fluuiũ mergi. Oratores igitur illic dicturi pallebãt propositum supplicium timentes. Nõ tñ inquit Iuue. pallidiores erãt his qui sanguine exhauriunt: dum prurientes uetulis operam ꝑstant: Dixit aũt aram: qm̃ lugdunum cum oppidũ esset Augusti: & duæ aræ: altera eximiæ dignitatis: de q nunc loquitur: nam illic titulus erat inscriptus quinquaginta gentium: & similis statua una erat locata. hæc ex Tranquillo & Strabone. Addit Eusebius lugdunum conditum fuisse a Trebatio. PRoculeius: uir optimus cuius meminit Horatius qui eques Romanus tantæ pietatis in fratres fuit ut bona cum his iterum æqua portione diuiserit: cum bellis ciuilibus attriti pauperes essent. Hic pro optimo uiro & minime mentulato ponit. GILlo: pro mentulato. Maro. & Titus apud Martia. SPOliator pupilli: in oẽs spoliatores pupillorum hoc dicit: & numerus singularis ꝓ plurali ponit: in hoc notat Irus qdã ficto noĩe Quot pupillos circũscriserit Irus. quis hoc cõmode possit uideri dictũ i eos q uiduas hñtes liberos adulteroꝝ blãditiis spoliabãt. in quo carpit gallia a Mar. Cũ placeat phileros tota tibi dote redẽptus. Tris pateris natos galla perire fame. Atq; hoc cũ supioribus cõuenit: q de uetulis dixit. SPOliator pupilli: dũ matrẽ. s. uiduã exhaurit bonis. PROstantis. nã pauptate cogit turpitu

dinem corporis quæstum facere: ut Ouidi⁹ libro primo de amorib⁹: Quid puerū ueneris pcio pstare iubetis. ¶ VNciolam proculeius habet. Tota hæreditas in duodecim partes diuidebatur. Quarum minima dicebatur uncia ab uno. Tum extans: quod sexta pars assis esset. Quadrans: quarta. Triens tertia. Quincūx a numero unciarum. Semis dimidiū assis. Septūx a septem & uncia: bes dēpto triente. Dodrans quadrante. Dextans sextante dempto. Deūx una sublata uncia. Tum as qui duodecim cōtinebat. Vnde habemus ex asse hæredem fecit. idest totius hæreditatis. MErcedem sanguinis. Aiunt Physici semen humanum sanguinem eē cōcoctum. LVgdunensem rhetor dicturus ad aram. Non minus intemperanti coitu pallescit: quam orator ad aram Augusti Cæsaris in lugdunēsi gallia oraturus. Et per trāsitum tāgit ludos: quos in gallia lugduni misellos edidit Germanicus Cæsar. Vbi certamen quoq; græce: latineq; facundiæ habitum fuit: ut Suetonius tradit. Quo certamine ferunt uictoribus premia uictos contulisse. Eorūdem & laudes componere coactos. Eos autem qui maxime displicuissent scripta sua spongia: linguaue delere iussos. Nisi ferulis obiurgari: aut flumine proximo mergi maluissent. ARā: hanc aram calen. Augusti lugduni primum Augusto dedicatam fuisse accepimus. Quo die natus est Claudius: Iulio Antonio & Fabio aphricano cōsulibus. Strabo uero Geographus scribit templum ab uniuersis gallis cōmuni designatum impensa. Et augusto Cæsari dicatum ante lugdunum ædificatum. Vbi fluuiorum est coitio & aram eximiæ dignitatis fuisse gentium sexaginta numero inscriptum habens titulum: earūq; singularū statuam unam: Aliamq; subinde ingētem locatam aram tradit. SPoliator pupilli pstantis. Vtrum in genere dictū sit: an specialiter: parum liquet nisi forsan Cecilium. Classicum designauit: quin orbani pupilli bona fidei & tutelæ suæ crediti surripuit: tum eum prostituit. ut auctor est Plinius in epistolis. AST hic damnatus inani iudicio. Tum corrupta: tū uana demōstrat iudicia. Quibus leui quadā infamia: non pecuniaria pœna noxii mulctabantur: qui dedecus & ignominiā: re salua nō timebant: quod in Mario prisco patuit. Qui natione bethycus Africæ præfuit: bonaq; puincialium diripuit īmaniter & sæuiter. Sed accusatus: nō pecunias restituit. sed tantū ordine senatorio motus est. Itaq; saluis pecuniis: & si curia sūmotus foret accersito tpe cœnæ genio indulgebat. MERV.

¶ SED gillo deuncem. i. dempta uncia ex asse: sic enim libra uel as diuiditur ut post duodecim uncias sequatur: deunx unciæ undecim: dextans unciæ decem: dodrans unciæ nouem. Bes unciæ octo. Septunx unciæ septem. Semis media pars libræ: quincūx unciæ quinq;: triens unciæ quattuor: quadrās unciæ tres: sextans unciæ duæ: unciam quine tiam totum omne in partes æquales uolentes aliquod diuidere ueteres ut heræditatem & quiduis simile id assem appellantes uncias atq; his appellationibus noiarūt: unde illud Plinii de luna locuti haud dubium ē licere dodrantis semuncias horarum ab secunda adiicientem usq; ad plenum orbem ac frequenter ita ipsum & alios latinæ linguæ auctores locutos inuenies. ET sic palleat: exanguis nimia coitus consuetudine: aut nimia expectatione hæreditatis: aut metu adulterii. NVdis præssit quia calcibus anguem: sumptum hoc a Virgilio ē cū inquit. Obstupuit. retroq; pedem cum uoce repressit. Improuisum aspris ueluti qui sentibus anguem. Pressit humi nitens trepidusq; repente refugit. Aut potius ab Homero propter illud palleat. in tertia enim Iliados ita reliquit. ωσ δ' ὅτε τίσ τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη οὔρεος ἐν βήσσῃσ ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα ἂψ δ' ἀνεχώρησεν ὦχρός τέ μιν εἷλε παρειάσ. AVT lugdunēsem rector dicturus ad arā hoc in cōmētariis leges apud Cæsarem. Luduni enim galli horatores quotannis concionem habere solebant: cōsidebant. in secreto loco: & qui cōtrouersias habebāt undiq; cōueniebant: eorumq; iudiciis decretisq; parebant: disciplina hæc in britānia reperta atq; inde in galliam trāslata esse existimatur. QVANti siccum iecur ardeat iram. Aristo. iram diffiniens ita inquit. οἷον ἢ τίς ἰν ὁ μὲν γὰρ ὄρεξιν ἀντιλύπησεως ἢ τοιοῦτον ὁ δὲ ζέσιν τοῦ περὶ καρδίαν αἵματος ἢ θερμοῦ τοῦτον δ' ὁ μὲν τὴν ὕλην ἀποδίδωσιν ὁ δὲ τὸ εἶδος καὶ τὸν λόγον. Si iræ duplex diffinitio ē huiusmodi ut altera speciem ipsam & rationem demōstret hoc pacto ut dicatur aut ira est ultionis appetitus: aut succēsus ad cor sanguis: quo pacto dictum est iecur ardeat a uicino igitur sumptum hoc itelligatur: ut pro corde iecur positum sit: nisi quod ī timeo docet. Plato. iecur adeo homini factum quid iucunda & amara cōtineat hiis uerbis. θεὸσ τε ἐπιβουλεύσας τὰ αὐτῷ τῷ τῆν ἧπα τοιδέαν ξυνέστησε καὶ ἔθηκεν εἰς τὴν ἐκείνου κατοίκησιν πυκνὸν καὶ λεῖον καὶ γλυκὺ καὶ πικρότητα ἔχον. SICcum quoniam ira incalescit; aut certe siccum iecur ardea ira. q; æstuante iecore bilis nascatur flaua & biliosæ oriūtur ægritudines. Hic spoliator ut notum sui temporis quēpiā tāgit: PVpilli pstantis infamis pronūciati: ideo egētes pupillos per tutores factos uideri uult ut eos stare necesse sit. DAmnatus inani iudicio: quod sine dāno fuerit fortunarum licet damnatus: nam si infamia etiā insignis hēbatur, quid nocet. VAL.

Exul ab octaua marius bibit: & fruitur diis
Iratis: at tu uictrix prouincia ploras.
Hæc ego non credā ueusina digna lucerna.

¶ EXVL ab octaua Marius bibit. Marium adducit in exemplum. ille damnatus inani iudicio. Quæ enim cum exemplo fiunt. licere uidentur: ut inquit Cicero Marius. Plinius libro secundo epistolarum sic ait. Marius priscus accusantibus aphris. qbus proconsul pfuit: omissa defensione iudices petit: ego & Cornelius Tacitus adesse prouincialibus iussi. existimauimus fidei nostræ conuenire: notum senatui facere excessisse priscum immanitate & sæuitia crimina quibus dari iudices possent. Cum ob innocentes condemnandos. interficiendos etiam: pecunias accepissent. Cornutus Tortullus cōsul designatus censuit septuaginta milia: quæ acceperat Marius erario inferenda. Mario urbe Italiaq; iterdicendum & cætera. AB octaua: finita octaua hora. Ouidius libro quarto met. Nays ab iis tacuit. Octaua autem palestris impendebatur cum nona: decima uero mēse erat. Vnde Martialis ait libro quarto. Prima salutantes atq;

MAN.

Marius Priscus

Horariū officia

altera continet hora.Exercet raucos tertia causidicos.In quintam uarios extendit Roma labores. Sexta quies lassis. septima finis erit.Sufficit in nonam nitidis octaua palestris.Imperat extructos frangere nona toros Hora.libellorum decima e eupheme meorum.Temperat ambrosias quū tua cura dapes.FRuitur diis iratis.idest

Prouincia uoluptate capit ex diis iratis.frui.n.est dilectiōem cape ex utendo.Diis iratis.bñ iratis nam exulabat marius:qđ quidem actum esse iratis superis uidebatur. VIctrix prouincia ploras.aphrica intelligitur:quæ damnato mario uicerat in iudicio: plorabat tamen non sibi restituta pecunia:quam marius acceperat:fuerat enim illata ærario

Marius ut diximus:prouinciæ autem appellate sunt.quod populus romanus eas prouincit.idest ante uicit.Auctor est festus. Victrix prouincia. Plinius libro tertio epistola ad Cornelium minitiarum scribit.quod marium priscum

Venusia una tantum ciuitas aphricæ publice multique priuate reum peregerunt. HAEC ego nō credam:multiplici sce

Horatii lerum causa iratus poeta sic loquitur. VEnusina lucerna horatiana uigilia.uel satyra seu stilo:fuit enim ad notā

Patria dos hominum mores præcipuus:ut inquit Fabius libro decio. VEnusina.Venusia ut scribit Plinius Dauniorū colonia fuit.Flaccus autem primo sermone libri secundi:sic ait. Vita senis.Sequor hunc Lucanus an apulus anceps.Nam uenusinus arat finem sub utrūq colonus.Missus ad hoc pulsis:uetus est ut fama sabellis.Sequor auté

DOMI. hunc. Lucilium intelligit. AGitem.i.tractem insecter.

¶ MArius. Marium.Priscum intelligi planum est:qui cum aphricam prouinciam spoliasset.accusatus Romæ ab aphris uarias habuit sententias. tādem Cornutus septem milia nummum:quæ prouicialibus eripuerat.ærario inferenda censuit:cum aphris restitui debuissent spoliatis.quod Iuuenalis conqueritur publicam detestās auaritiam & iudiciorum iniquitatem alibi.Cum tenues nuper Marius discinxerit aphros hæc exemplis Plinii. DIIS iratis aduerso iudicio. AB octaua.statim post octauam quæ palestritarum erat.Nam ante nonam mensæ destinatam cœnare hominis luxuriosi & dissoluti habebatur. VICTrix prouincia:quæ marium damnasti PLORas.tibi non restituta pecunia. INANI iudicio inane iudicium appellat:quod nihil aphris profuit.nam in ærarium deriuata e pecunia. LVcerna uenusina.Lucubratione horatiana.Nam Horatius. Lucillio tersio & magis purus ad notandos hominum mores præcipuus:ut scribit Fabius Venusiam dauniorum coloniam in

MERV. apulia patriam habuit.

¶AB octaua. Ab post significat in hac parte.Vt Ouidius.Nais ab hiis tacuit:præoccupabant horam comedē

distinctio dites di:nō expectata nona hora:quam romani seruabant.Sic diei tempora distinguentes. Vt in hoc epigrammate Martialis notat.Prima salutantes atq altera cōtinet hora.Exercet raucos tertia causidicos:In quītam uarios extendit roma labores.Sexta quies lassis septima finis erit.Sufficit in nonam nitidis octaua palestris. Imperat extructos frāgere nona toros. VIctrix prouincia ploras. proconsularis prouincia:cui ereptæ pecuniæ restitutæ nō fuerunt.& si cōuictus fuerit Marius. DIIS iratis:aut uere iratis diis:ut ait Persius.Natū diis iratis:genioque sinistro. Aut imperatore irato:sub quo damnatus fuit.hoc est Domitiano:qui in edictis suis iubebat scribi.Dominus & deus noster.Quod Suetonius tradit.Et Martialis ait.Edictum domini.deique nostri. VICTRix prouincia.Aphrica quæ in iudicio euicit ut cōdēnaretur repetundarum Marius.Sed prouinciæ restitutæ nō sūt pecuniæ. VENVsina lucerna:idest lucubratione horatiana:uel laudat ipsum Horatium qui inter satyros uelut lucerna eluceat.Venusinus enim Horatius fuit.

VAL. ¶ QVID enim saluis infamia nummis.Deest nocet:idque ironicos ac uultuose legendum est ne asserrere uideatur poeta quod repræhendere contendit. EXVL ab octaua Marius bibit.Marius priscus qui pecuniarum repetundarum accusatus est. EXVL ab octaua deest hora. Nam quæ iudicio rebusque publicis uacabant. decima comedebant idest decima cœnare consueerant. ut notat Martialis in hoc epigrammate.

Prima salutantes atque altera continet hora. Exercet raucos tertia causidicos:In quintam uarios extēdit roma labores. Sexta quies lassis septima finis erit. Sufficit in nonam nitidis octaua palestris. Imperat in structos frangere nona toros. Et Horatius libellorum decima est rufene meorum. Temperat ambrosias cum tua cura dapes. Et bonus æthereo lassatur nectare Cæsar. Ingentiq tenet pocula parca manu.

DIIS IRATIS quod damnatus siquidem Marius priscus cum proconsul aphricam tenuisset accusante Plinio secundo damnatus est. FRVITVR. Quia nec minus sibi indulget quam prius ut uideatur damnatio nihil incommodi attulisse. PROVINCIA. Subaudi aphrica ideo uictrix quæ uictoriam assecuta est:quo marius damnatus sit. PLORAS: quoniam spoliata:ut ipse in tertio huius inquit: nuper marius discinxerat aphros.licet tamen nobis intueri beatum Augustinum hunc Marium arpinatem intelligere uelle:quippe qui in secundo de ciuitate dei inquit. Quid quod esse uidentur eorum affuisse cupiditatibus implendis: & ostendūtur non præfuisse refrenandis.Qui enim Marium hnuc nouum hominem & ignobilem cruentissimum auctorem bellorum ciuilium atq gestorem:ut septies consul fieret:adiuuerunt atq ut in septimo suo cōsulatu moreretur senex nec in manus Syllæ futuri mox uictoris irrueret:si enim ad hæc eum dii nō iuuerunt nō parum est q fatentur etiam nō propitiis diis suis posse accidere homini istam temporalem:quam nimis diligunt tantam fœlicitatem.& posse homines sicut fuit marius salute:uiribus:opibus:honoribus.dignitate.lōgæ uitæ cumulari & perfrui diis iratis. HAEc ego.hæc quæ paucis perstrinxi & his similia. VEnusina digna lucerna:utrum lucet na quia satyricus ad omnium uicia quasi lucernam admouet.ut intueri quis possit crimina quæ nouit an certa lucerna lucubratiōe & studio. Venusina lucerna Horatiana patria enim Horatii uenusium. Lucerna igitur satyrica quali Horatius scripsit:siue a uenusio ubi laternæ leues fuerunt:ut probus inquit:quæ uilissimi ueniebant. uel potius Horatiano scribendi genere qui se uenusinum testatur:cum inquit.Sequor hunc Lucanus an apulus anceps.Nam uenusinus arat finem sub utrūq colonus.

Hæc ego non agitē: sed qd magis heracleas
Aut diomedeas: aut mugitum labyrinthi:
Et mare percussum puero: fabrūq; uolātem
Cū leno accipiat mœchi bona: si capiēdi
Ius nullum uxori: doctus spectare lacunar.
Doctus & ad calicem uigilanti stertere naso
Cum fas esse putet curam sperare cohortis:

MAN

¶ SED quid magis heracleas. q heracleas potiusq̄ herculeias legēdum sit pbi auctoritate & ueteris codicis indicio ut quidam aiūt. assero eqdem: heracles eni græce heracleus possessiuū format. Hercules uero cū sit latinū facit herculeum. Sillius lib. iii. herculeā factis seruās a nomie famā. Assero itē ut etiā herculeas pēthasillabum legi possit. Heracleas ideſt herculis erumnas ηρακλης autē interpretatur ηρασ ideſt iunonis κλεοσ ideſt gloria: q̄ si illa psequēte magnā gloriam sit cōsecutus. Fuit pterea hercules alcmenæ iouisque filius: ferunt. n. Ioue tris noctes in unam redactas alcmenæ operam dedisse. Infans autem hercules duos dracones utraq; manu appræhēsos strāgulauit: quos iuno ad eū perdendum miserat. Vnde illum argiui quoniam Iunonis opera gloriam esset adeptus: cū antea alcæus uocaretur. heracleum dixere. Succedente tempore duodecim labores executus est: quos ei Euristheus mycenarum rex iusserat. Manibus itaq; suffocauit inter Mycenas ac Nemeam siluam ingentē leonē. Interemit lerneam hydram aprum Frymātheum archadie uastantē agros, uiuum sup humeros ad euristheū attulit. Cētauros expugnauit aureis cornibus ceruam uelocitate eximia fessā cōtinua in psecutiōe cœpit Stymphalydas aues finitimarum regionū fructus uastantes ad fugam cōpulit. Aulam ægei nemine iuuante purgauit Pigniōe flumine supinducto: fuerat autem illa p multos annos cōtractis sordib⁹ repleta. Diomedis thracis equos ad Euristheum deduxit. Amazones superauit. mandatū nanq; fuerat ei ab Eurystheo: ut cingulum hippolite amazonis afferret. gerionis boues hispani ad Euristheum occiso Gerione adduxit. Ab inferis cerberū ad superos eduxit. Vltimo ei labore indicto mala hesperidū aurea afferendi. occiso peruigili dracone executus est hæc & plura. Diodo. libro. v. Apuleius lib. quatto floridorum scribit herculem monstra illa immania hominū ac ferarum uirtute subegisse. orbemq; terræ purgasse. Similiter aduersum iracūdiam & inuidiam atq; auaritiam: atq; libidinem: cæteraq; animi humani mōstra & flagitia. Philosophus iste hercules fuit: eas oēs pestes mētibus exegit: familias purgauit maliciam perdomuit: seminudus & ipe & claua insignis: etiā thebis oriūdus. hæc ex illo. Genuit præterea hercules duos & septuaginta liberos. Ait enim philosophus lib. vii. animalium sic. Sunt & uiri qui nō nisi fœminam pcreent. Et mulieres qui nō nisi marem. & cōtra. ut de hercule fabulantur qui inter duos & septuaginta liberos: fœminam unam tantūmodo genuit. Aut diomedeas ideſt diomedis fabulas: & erūnas: qui qdem a troia rediens ab Aegialia uxore non receptus: ut lycophron scribit in apuliam uenit: ubi Arpos & beneuentū cōdidit & submersi socii a pallade in aues quæ diomedeæ dicuntur cōuersi sunt. De quibus Solin⁹ plurima scribit. MVgitū labyrinthi. Pasiphae minois uxor tauro supposita Dædali arte: genuit Minotaurum. natura duplici qui usq; ad humeros taurus cætera homo esset. Ad hoc nutriendū monstrum: aiunt ab Dædalo labyrintum fabricatum difficiles habentē egressus: & insciis penitus irremeab les. i quo recluso minotauro septem athenienses pueri: totidemq; uirgines singulis annis dabantur. hunc tandem theseus peremit. De quibus omnibus latius libro quinto. Diodorus. ET percussum puero Dædalus a pasiphae absconditus. quum nauibus nullo modo euadere minois iram posset: sibi ac filio fabricauit alas. Icarus altius euolans in mare cecidit. Vnde ait Ouidius. Icarus icareas nomine fecit aquas. Dædalus uero ad siciliam peruenit incolumis ubi opa qdem multa & miranda cōstruxit: pclarus. n. architectus fuit. De quo item Diodorus late lib. qnto Et naso lib. de arte secūdo. Eos aūt uolasse fictū ē: quoniā teste Plinio li. vii. Vela Icarus. Malū aūt & antēnā dædalus iuenit. Eusebius tamen scribit Dædalū cū filio Icaro minoē naui fugisse: & ,ppter inuestigabilē fugam euolasse pēnis existimatus est. Diodorus uero scribit libro. vi. q uelis uti nautas Aeolus docuit. CVm leno accipiat mœchi bona. SI capiendi ius nullū uxori. Domitianus ut Suetonius scribit. pbrosis fœminis lecticæ usū ademit: Iusq; capiendi legata hereditatesq;. Eaꝝ itaq; uiri tanq̄ lenones mœchorum legata accipiebant. IVS potestas. Lucanus. Iusq; datū sceleri canimus. SPectare quo. s. adulter sua cōiuge licētius potiat. Lacunar quadrat⁹ locus in tabulis pricipaliter lacus dicit. Lucilius resultant ædesq; lacusq;. Diminutio lacunar facit. Hor. Nec mea renidet in domo lacunar. Inde etiā fit alia diminutio lacunariū. & p antistœchō laquæarium quod qdem Seruius li. i. æn. edocet. Et Apuleius lib. qnto ait. Nam summa laquæaria cytro & ebore curiosæ cauata subeūt aureæ colūnæ parietes omnes argēteo cælamine conteguntur. AD calicem. in mensa quum forte adulter ingreditur uel secum ederit. Ouidius. itē lib. i. de amoribus sic. Si beñ cōposit⁹ sōno. uinoq; iacebit: Cōsilium nobis resq; locusq; dabunt. CVM fas eē &c. Cogitanti mihi & plura legenti. de quo nam hic intelligere cōueniret. Nullus, pfecto occurrit cōueniētior. q̄ Tigillinus. Is enim ut tacitus scribit lib. xiiii. In animo Neronis ex intimis libidinibus assūptus est. Validiorq; indies factus. lib. etiam. xv. de eodē Nerone ita inqt. Tum quasi bello gesta expositurus uocat senatū & triūphale decus Petronio Turpiano cōsulari cocetio. Neruæ prætori designato. Tigillo pfecto prætorii tribuit. Tigillinum & nerua ita extollēs: ut sup triumphales in foro ymagines apud palatiū quoque effigies eorum sisteret. Et lib. xvii. de Othone meminit. ita iquit. Ophonius. Tigillinus. Obscuris parentib⁹ fœda pueritia: ipudica senecta. præfecturam uigilum: & ptorii & alia premia uirtutum quia uelocius erat uitiis adeptus. Crudelitatē mox. deinde auaritiam & uirilia scelera exercuit: corrupto ad omne facinus nerone. q dam ignaro ausus ac postremo eiusdem desertor ac proditor. Vnde nō alium pertinatius ad pœnam flagitauere: quibus neronis inerat. & quibus desiderium. Paulo autem inferius ait. Tigillinus accepto apud suessanas aqs supremæ necessitatis nūcio inter stupra cōcubinarum: & oscula deformes moras sectis nouacula faucibus infamem uitam fœdauit etiam exitu sero & inhonesto: per huiusmodi igitur intimā in libidinibus amicitiam neroni iunctum. Tigillinum illius etiam aurigam in turpibus præsertim fuisse quis deneget. CVm etiam libro. xv.

Heracles
Hercules
Alcæus
Herculis labores
diomedes
Pasiphae
Minotaurus
Dædalus
Icarus
Vela
Lacunar
Lacus
Laquear
Tigillinus

Tacitus ita scribit de cõiuratione in neronem. Nihil aduersum hoc neroni prouisum. Etiam fortes uiros subi/
tis terreri. Nedum ille scænicus Tigillino. si cum' pellicibus suis comitante arma contra cieret. Quod quidem
per yroniam dixit: quasi diceret neronem comitante eum Tigillino cum pellicibus suis nõ potuisse arma in cõ/
iuratos parare. De Cornelio fusco hic intelligere minime cõuenit quis Suetonius scribat eum Domitiani tem
poribus prefectum cohortium pretorianaꝶ fuisse: eidemq̧ belli sũmam Domitiani cõmisisse. Nõ cõuenit iquã
quoniã fuscus ipse & ante Domitiani tempora in senatorio ordine fuerat: claris quidẽ natalibus adeptus etiam
fuerat ꝓcurationẽ. Vnde si curam cohortis sperasset: merito quidẽ hicq̧ Iuuenalis ꝓpterea irasci nõ iure potuis
set. Et quis putet Iuuenalis p̄senti tẽporæ dixerit minime refert. Nam & in fine huiuscæ primæ satyræ: ait de eo/
dem tigillino iam quidem mortuo ut ostẽdimus: pone tigillinum &c. Item qui dedit ergo tribus patruis aconi
ta utebatur pẽsilibus plumis. Nam per tigillinum similes poeta carpit. De fusco demum Tacitus li. xvii. iperato
re adhuc uitellio ita scribit. Titus fabianus pãnoniam Põpeius sillanus dalmatiam tenebant: sed ꝓcurator ade/
cornelius fuscus rat Cornelius fuscus uigẽs ætate claris natalibus. prima inuenta quietis cupidine senatorium ordinem exuerat.
Idemq̧ ꝓ galba dux colonie suæ. eaq̧ opera ꝓcurationem adeptus: susceptis uespasiani partibus acerrimã bello
facem pretulit &c. Inde subdit. ꝓxima Cornelii fusci ꝓcuratoris auctoritas. Is quoq̧ inclemẽter in Vitelliũ inue/
Legio hi solitus nihil spei sibi inter aduersa reliquerat. COhortis in legione erant centuriæ. lx. Manipuli. xxx. Cohor/
Centura tes. x. ut cynthius lib. vi. notauit auctore Gellio lib. xv. ca. quarto. Cohors igitur cõtinebat milites. dc. Sed de co/
Cohors hortibus late modestus. Vtq̧ festus ait. prætoria cohors dicta q̧ a p̄tore non discedebat.

DOMI. ¶SED quid magis herculeias: ex sensu in quo orsus est satyram q. s. docti & indocti fabulosa quottidie scribe/
ret: quasi respirans. Nõne inquit satyra scribenda est potius cum tot sint causæ. quã fabulosa. Diomedeas fabu/
las scriptas de sociis Diomedis qui in aues cõuersi sunt quæ diomedeæ dicuntur. Fabrumq̧ uo. uerbum græcũ
expressit. Nam dædalus fabrum significat & ingeniosum. CVm le. acci. Domitianus legem tulit qua prohibu/
it mulieres relictas hereditates & legata capere auctor Tran. Nam adulteri p̄teritis sæpe liberis mœchis suis bo
na relinquebant. Inuenta inquit Iuuenalis fraus est legi. nam ex quo per legem mœchæ suorum adulterum bona
capere nõ possunt: mariti tanquam earum lenones pecunia corrupti eas ab aliis attractari permittunt iam eru/
diti ad dissimulãdam cõscientiam intuentes. s. lacunar cum mœchus accedit aut stertentes immensa si forte tũc
ingreditur: cum tamen uigilent. SI capiendi ius nullum uxori si legitur in codicibus antiquis nõ sit hoc est: quoni
am sublatum est in uxoribus capiendi hereditates & legata mortuorum per legem Domitiani. Maritus tanquã
leno excogitauit quo pacto uiuentes spoliet adulteros nam corruptus pecunia & muneribus se conscium eẽ dis/
simulat. Alienas opiniones & fabulas hoc loco ego quoq̧ dissimulabo: ne si cœpero refellere: aut aliqua ex par/
te probare uidear. aut non satis habere fidei huic sententiæ quæ apertissima est. CVM fas esse putet: eum no
tat qui puer educatus inter aurigas & ipse auriga aliquando tandem ad tantam peruenerat dignitatem: ut cohor
ti prætoriæ præficeretur Tigillinum intelligere non placet quamuis non ignorem illum Neroni fuisse gratis/
simum: non. n. poetæ temporibus uiuebat: quod ex Plutarcho. & Tacito scimus ut eius causa ad satyras scribẽdas
impelli posse uideatur: nam de homie sui temporis loquitur cum dicat. Cũ fas esse putet scilicet nunc. Præterea
uiuos tantum notat obscurioribus' quidem uerbis & ambagibus. quod exitu naturæ plane fatetur. Experiar qđ
concedatur in illos & cætera: quoniam iam. scilicet cœperat de uiuis scribere. Sed mutato consilio de mortuis
scripturarum pollicetur. nec othonem intelliges ex qua dixi de causa. Cornelium uero fuscum mea quidem sen
tentia notat. nam his temporibus Domitiani & poetæ præfectus cohortis prætoriæ fuit. quod scribit Tranquil
lus. Idem olim flagitiosissimus & susceptis. Vespasiani partibus ardentem bello ciuili facem prætulit: ut scribit
Tacitus. Idem temporibus Neronis aurigauit: ut principi qui eodem studio tenebatur. placeret. nam Nero: ut
Tacitus scribit sui aurigationis infamiam leuiorem uideri posse putauit. Si plures fœdasset itaque nobilium fa/
miliarum posteros egestate uenales in scænam deduxit. Fuisse nobilem fuscum scribit Tacitus his uerbis. Pro
curator aderat. Cor. fuscus ingens ætate claris natalibus post Neronis tempora senatorio ordine deposito se in
ocium quietis cupiditate contulit. Demum temporibus Domitiani cohorti prætoriæ præfectus bellum aduer/
sus dacos gessit ubi occubuit. Clarus epithaphio Martialis. Ille sacrilateris custos martisq̧ togati & cætera. Et Iu
uenalis alibi. Et qui uulturibus seruabat uiscera dacis fuscus marmorea meditatus prœlia uilla hoc ẽ qui i umbra
semper erat uersatus: & molli aurigatiõe eodem crimine alibi Damasippum ficto nomine notat.

MERV. ¶AGITEM: mordaci carmine insecter. HERCVleas: duodecim 'celeberrimas Herculis ærumnas: qui/
Herculis bus cœlum uel inuita nouerca meritus est. Quæ omnia recenserem nisi uulgatissima foret. Diodorus siculus
erumnæ inter probitates Herculis enumerat: quod una nocte cum quinquaginta filiabus Thiesti concubuerit: Quam
rem illi exprobrat apud Oui. sic dicens de ianira. Nec tibi crimen erunt thiestitia turba sorores. Quaꝶ de po/
Diomedes pulo nulla relicta tibi est. Et dixit Herculeias ea figura qua Virgilius priameius. DIOMEDEAS: quæ Dio
des in ita/ medes passus est. qui quum in bello Troiano pugnaret & deam Venerem percusisset. Ob iram ipsius deæ ab
liã pulsus uxore adultera pœne insidiis interceptus fuit. Vnde patria pulsus post errores multos in insulas contta Apu/
liam delatus est. Vbi quidam auctores referunt: Nunquam deinde uisum. Et eius socios in aues conuer/
Diome sos. Quæ Diomedeæ a nostris dicuntur. Iubas autem ut Plinius tradit: catarractas uocat: Has aues acce/
deæ pimus adhuc in eisdem insulis uiuere. Cuius adipem sigillationibus prodesse iuniores experti sunt. MV/
aues GITVM Labyrinthi. Fabulam tangit Thesei: quem finxerunt poetæ. Illud biforme monstrum. Quod
Labyrithi Minotaurus appellatum est. Labyrintho inclusum interfecisse: illud addimus quattuor a Plinio tradi laby/
quattuor rinthos fuisse. in ægypto primum in Heliopoli. Vnde exemplar sumpsit eius. Quem in Creta fecit Dæda/
lus: quanquam centesimam tantum eius portionem imitatus est. Et hic fuit secundus ab ægyptio labyrinthus.
Tertius lemno. Quartus in italia fuit. Quẽ sibi extruxit Porsena rex hetruriæ sepulchri causa simulq̧ ut hæc

externorum regum uanitas ab italis superetur. ET mare percussum puero fabrũq; uolantem. Dædalus.ut idẽ Plinius refert fabricam materiariam. Et in ea Seram Asiam Perpẽdiculum Terebram Glutinum ichthiocolã inuenit. Volantem. reuera nõ uolaret. Sed uela Icarus. malum & antennam Dædalus primi excogitarunt. Ichthiocola

Q Vum leno accipiat mœchi bona sensus. Quum maritus uelut leno pactam pecuniã de pstituta uxore capiat. Hincq; licẽtior sit adulter. Nunc marito lacunaria suscipiẽte. Nunc stertendo sonum simulante. LAcunar: a lacu descendit per priscianum seruius a laquæari nomen trahit. VIgilanti stertere naso. Nisi p loco & rei qli tate uerba capiantur. In cacozelon incidit poeta. Et uidetur respexisse puerbium: qđ Põpeius testus refert. Nõ omnibus dormio: qđ natum uidetur a Cepio quodã. Qui parathẽchon dictus est qđ simularet dormientem. quo impunitius uxor eius mœcharetur. Huius meminit Lucilius. Quæ Icarus & dædal' inuenerũt

SED quid magis heracleas. Nõ herculeias: sicut librariorũ menda nũc scribit cũ nõ stet uersus Heracleas ergo uera lectio ẽ. quã refert Probus & uetustissimo emẽdatissimoq; codice legimus pterea quoniã heracles græce dr heracleus etiã possessiuũ eius est græcũ. at Hercules cũ sit latinũ facit Herculanũ: & apud poetas herculeũ: quoniã breuẽ inter duas lõgas heroicus uersus nõ admittebat ut. At sinus herculei si uera est fama tarenti: qđ si herculeias dicas quis nõ uidet in metro barbarismũ fore: penultima aũt in heraclea ideo pducit qđ apud græcos diphtõgus fit qui in e pductũ a latinis uertit ut in ænea & spõdeo. heracleas igit legas. qđ si ea diphtõgus diuidatur: tũ erit heracleas & utraq; tã penultima q̃ ante penultima corripiet. uel si uerso ε in η a latinis pducat: ut theseide codri: secũda tamẽ semp breuis manebit: manifestariũ ergo errorẽ ex grãmatica cognitiõe esse herculeas possis depræhẽdere. HEracleas i. herculis ærũnas scribã cũ ad scribẽdas satyras tanta mihi suggerat materia: Herculis labores satis noti. AVT diomedeas nũ ut uenerẽ mortẽq; palladis iumẽto pertulit: an q ab adrasti filia cõiuge sua domũ reuersus ex urbe fuerit eiectus. Cũ. n. regi adrasto fuissent filie argia. deiphile & aegialia argiam polinici despõdit. deiphilem Tideo multo maiorẽ natu egialiã diomedi uxorẽ postea dedit: quã ut licophrõ scribit. cũ maritus ad Troiã iens domi reliquisset: ac rectorẽ suorũ bonorũ sthenelũ calamistratũ quẽdam suffecisset. & tãtisper: quoad a troia redisset uenus a Diomede saucia libidinis furorem in egialiam imisit: ut camistratum istum deperiret: qui ambo multis copiis Diomedẽ ab ilio redeuntẽ sui secuz imparatũq; inuadũt. Cũ igit multitudine obsistere nõ posset in palladis tẽplum pfugit: post in italiam puenit. & apud regem daunũ hospitio susceptus est: eius sociis in fluctibus imersis quos in aues erodios cõuertit pallas: ut aliis aũt uidet. cum ceax nauplii filius palamedis frater audiuisset græcos domũ uictores remeare. argos uenit ubi egialiã & cliténestram falsis nũciis aduersum maritos armauit q secũ uxores e troia ducerẽt alias ualde dilectas q̃obrem ut credulum qđ leuitatem arguit ingeniũ muliebre semp est magisq; aduersum suos incẽdit: ita egialia aduenientẽ Diomedem p ciues accedere phibuit. Aut mugitio labirinthi nota de minotauro fabula: quẽ Thescus peremit: & ut Catullus inqt. Inde pedem sospes multa cũ laude reflexit. Errabunda regẽs tenui uestigia filo. Ne labirintheis de flexibus egrediẽtem. Tecti frustraret inobseruabilis. ET mare percussũ. puero Icaro. FAbrũq; uolãtem. Dædalum dicit nota a diodoro & cæteris fabula narrat. CVm leno accipiat mœchi bona. quid potius fabulas inqt scribã qui notissime sunt quã q ab oibus deberẽt rephẽdi ut q maritus uxoris pudorẽ uendit adultero. SI capiẽdi. si fallendi: aut certe capiẽdi p accipiẽdi ab adultero qcquã. IVS potestas sic Luc. lusq; datũ sceleri canimus populũq; potentem. Nullũ uxori deest ẽ. DOctus spectare lacunar. sic Hora. Jam nũc & incæstos amores de tenero meditatur ungui. Mox iuniores q̃rit adulteros inter mariti uina. Neq; eligit cui donet intermissa rapti gaudia lumi nibus remotis. Sed iussa coram nũ sine cõscio surgit marito. Seu uocat institor seu nauis hispanæ magister dedecorum pciosus emptor. LAcunar primitiuũ est lacus. Lucre. Resultantiũ adeoq; lucus diminitiuum lacunar. Hora. Nec mea renitet in domo lacunar: nec trabeas hymettiæ pmunt colũnas ultima recisas aphrica. CVrã sperare cohortis militie damasippum dicit circẽsibus deditum. VAL.

Qui bona donauit præsepib9, & caret omni
Maiorum censu. dum peruolat axe citato
Flamineam puer automedõ. nã lora tenebat
Ipse lacernatæ cum se iactaret amicæ.
Nõne libet medio cæras implere capaces:

Qui bona donauit pſepibus ostendit Tigillinũ fuisse ueneri deditũ: qđ ẽt supius patuit hinc pauperẽ effectũ q olim patrimonio carens nã obscuris parẽtibus ortus erat ut diximus aurigam se neroni tradiderat uti putare possumus. PRæsepibus idest lupanaribus & meretricibus postquã. s. ab nerone ditatus fuerat: cũ autẽ dicit puer: ostẽdit eum tunc nihil habuisse quo. s. tempore aurigare cœperat: puer ãt donare nõ poterat meretricibus ergo iã grãdis donauit illis placet itẽ ũt pſepibus. i. equis alendis exponas. DVm idest eo tẽpore quo. FLaminiã. Caius flaminius cõsul. M. Lepidi collega uictor ligurũ strauit flaminiã e roma p thusciã & umbriam usq; ariminũ: auctor est Stra. li. v. PVer automedon: ipe Tigillinus auriga neronis. uti fuerat achilli automedon hinc ait Ouidi. in arte. Curribus automedon lentisq; erat aptus habenis. Et Homerus lib. yliados ultimo. Circũq; epulas & uina parabat heros automedon ac clarum robur in armis alcimus. De quibus ẽt paulo inferius sic heros automedon: simul & comes alcimus ibant. Quos sibi delegit socios post tristia chari fata meneciadæ. & prio ueneratus honore. IPse iactare supple nero. is enim itelligitur: nam Suetonius sic ait puerum sporum exectis testibus etiam in muliebrem naturam transfigurare conatus cum dote & flammeo pro solenni nuptiarum celeberrimo officio deductum ad se. pro uxore habuit quem sporum augustarum ornamentis excultum: lecticaq; uectum: & circa conuentus. mercatusq; græcie ac mox rome circa sigillaria comitatus est. idẽtidem exosculans. Lacernate amice: lacerna indute per quod marem ostendit lacerna enim militaris erat uestis: ut patuit supra. AMicæ sporo. s. Nõne libet: q si dicat immo est autem alia indignationis causa. CAEras capaces: cæratas tabulas: ingẽtes & amplas: plærũq; MAN. Flaminia uia Automedon Neronis nequitia Sporus puer

enim antiqui cæratis in tabulis scribere solebāt:quod etiam Priscianus edocet.

DOMI. ❡DONAuit pſepibus. cōſūpſit ī eqs alēdis ad aurigatōem. CAret cēſu maiorū:nā egeſtate uenalis qs nobilis Neroni ſe aurigām pſtitit. CVrā cohortis:præfecturam cohortis prætoriæ. PVer:cum eſſet olim puer fuſcus iam tenebat lora tractabat habenas equorum auriga neronis. AVtomedō.i.auriga.Nam automedō achillis auriga fuit:hic ſimpliciter p auriga.Ipſe fuſcus cum alii nobiles ſuos aurigas habere ſoleant.Cū ſe iactaret amicæ lacernatæ.i.dū Nero ſpoꝝ ſuū comitaret:quem ſigillaria.& uarios ſeceſſus īpudenter comitatus eſt.Nota ē hiſtoria Tranql.quaſi dicat in carminibus ſacris:ſed in molli & obſcœno uitæ genere fuſcus Neroni aurigandi operam præſtitit.Flamineam uiam ſtrauit.Flaminius cōſul poſt uictoriam partam de lyguribus a roma p thuſciam ariminum uſq Strabo. CAPAces cæras:ingentes pugillares.

MERV. ❡PRAEſepibus.meretricibus.Nam ſicut poſtibula a ſtabulo dicunt:ſic & præſepia eorum loca. DVm peruo
Sportus lat axe citato.Neronem hoc loco ſuppræſſo nomine acerbiſſime mordet.Quem conſtat ſporum puerum exciſis teſtibus ēt conatum in muliebrē naturam tráſſigurare:cum dote & flameo per ſolēne nuptiarum deductū
Iocus p uxore habuiſſe.Extatq cuiuſdam nō inſcitus iocus bene agi cum rebus hois potuiſſe:Si Domitius pr talē habuiſſet uxorem.hunc Sporum Auctore Suetonio:Auguſtarum ornamentis excultum.lecticaq uectum:& circa cōuentus mercatus græciæ ac morum Romæ circa ſigillaria comitatus eſt.Identidem exoſculans. AVtomedō Auriga Achillis fuit.Sed a poetis p quocūq equorum:& currus p rectore ponit:nōnunq uero ad aliud tráſfert. Ouidi.Thiphis & automedō dicar amoris ego. LAcernatæ amicæ.Maſculū īnuit.qñ lacerna militaris ueſtis ſit: FLamineā:uiā quā Caius Flami.lepidi collega:deuictis liguribꝰ e Rōa Ariminū uſq ſtrauit:ut hiſtorici referūt

VAL. ❡PRAEſepibus:Lupanaribꝰ ut Cice.in piſonē.ueꝝ audis in pſepibus audis in ſtupris:audis in cibo & uino aut gula.unde Horatius.Secura uagus nō qui certum pſepe teneret.Plautus in curculio.nā paues ga paraſitus nō rediit e caria afferre argentum credo:nam ſi nō ferat tormento nō retineri poterit ferreo quin ſe recipet huc eſū ad pſepe ſuū. PVer automedō:automedō diorei filius auriga fuit achillis qđ nomē yronicos ad neronis aurigā tráſtulit p aurigam:alii Neronem alii damaſippum uolūt intelligi. AMicæ lacernatæ.ſatyrice habitu uiri fœminam deſcripſit.Neronem lacerat qui occiſis adoleſcēti ſporo teſtibus nō puduit tātum.ſ.imperatorem in muliebrem formam figurare. CAPaces cæras.ingentes tabulas.

Quadriuio:cum iam ſexta ceruice feratur
Hinc atq inde patēs:ac nuda pene cathedra
Et multum referens de mecœnate ſupino
Signator falſo:qui ſe lautum atq beatum
Exiguis tabulis:& gēma fecerit huda:
Occurrit matrona potēs:quæ molle calœnū
Porrectura uiro miſcet ſitiente rubetam.

MAN. ❡QVADriuio.Loco publico:& in quem uiæ quatuor confluunt. PAtēs.apertus. NVda:quo melius ui
Hexaphoron deretur.CAThedra.i.lectica:quā appellāt hexaphorō quoniā a ſex ſeruis portaret ſicut octophorō ab octo
mœcenas ſeruis. DE Mecœnate ſupino.i.molli.Mecœnas enī ſolutis tunicis in urbe ſemp inceſſit Comitabanturq eum ſpadones duo:magis duo tum uiri q̄ ipſe:apparet itaq mollem fuiſſe hæc ſcribunt a Seneca in epiſtola.cxv.Idemq Iuuenalis in ſaty.xii.ait.Veſtē purpuream teneris quoq mecœnatibꝰ aptā.i. uiris mollibus. SVpino.i.ſuperbo:ut aliqui dicūt nō pcedit.Seneca enim epiſtola prædicta de mecœnate ſic ait.Maxima laus illi attribuitur manſuetudinis.pepercit gladio:ſanguine abſtinuit.Nec ulla alia re quod poſſet:quam licentia oſtendit. SIGNAtor falſo Regulum notat de quo late ſuperius.Nam ex paupere ditiſſimus per flagitia euaſerat.Aliena enim teſtamenta falſo dictabat:ſignabatque falſo. Præterea ut habetur in inſtitutionibus
Lex cornelia de publicis iudiciis libro quarto.Lex Cornelia falſos teſtamentorum ſignatores puniebat:legitur enim ibi ita. Item lex Cornelia de falſis:quæ etiam teſtamenta uocatur. Pœnam irrogat ei qui teſtamentum:uel aliud inſtrumentum falſum ſcripſit:ſignauerit recitauerit.ſubiecerit.uel ſignum adulterum fecerit.ſculpſerit.expreſ
ſignatores teſtamēta ſerit ſciens dolo malo &c. SIGNAtor.Signatores erant:qui aut teſtamentis:aut cauſis ſe ſubſignabāt. LAVtum.Delicatum ueſtibus & uictu. TABVLIS. Secundo libro inſtitutionum de teſtamentis ordinandis:ſic ſcribitur. Nihil autem intereſt utrum teſtamentum in tabulis:aut in chartis membraniſue:uel in alia materia
anulorum ſculptura fiat. GEMMA huda.ſigillo ſaliua madido.Macrobius autem libro ſeptimo ſaturnalium inquit quod ī primebat ſculptura materiæ anuli:ſiue ex ferro ſiue ex auro foret:poſtea uero uſus luxuriātis ætatis ſignaturas pcioſis gēmis cœpit inſculpere. OCCVRrit matrona potens.Arguit ueneficia quæ quidē hincinde etiam a coniugibus fiebant.Matronā non de aggrippina imperatoris Claudii uxore.quæ uirum boleto uenenauit.Sed de qua
Calœna uina libet ſui temporis intelligitur:indignatur enim poeta ſuorum temporum uitiis:hinc ad ſatyram ſcribendam impulſus. MOLle.ſuaue & dulce. CALOEnum.Strabo libro quinto a cāpania optima uina aduehi ſcri
Phalerna Setina bit phalerna ſetina atq calœna:quibus ſurrentina contendunt facto nuper eorum periculo inquit.quoniam lō
Surētina gam accipiunt uetuſtatem.Dicitur autem calœnū q καλὸς bonum ſignificat οἶνος uinum:præterea uti Strabo libro quinto edocet.Calœnū in cāpania urbs in primis eximia adiūcta caſilino eſt.Sūt autem qui œ negant.
Calœnū cales aſſerunt enī a calibus calenū dictū de qbꝰ Maro.li.vii.æn.ait Aequora quiq talet linquūt. RVbetā. Ranæ rubetæ & in terram & humore uiuunt plurimis refertæ medicaminibus:quæ deponere quottidie & reſumere pa
Rubeta ſtu dicuntur uenena tātum ſibi reſeruantes:auctor eſt Plinius libro octauo cap.xxix. ἀμφίβιος autem dicitur in terra & in aqua uiuens.

DOMI. ❡IAM ſexta ceruice.eum notat qui temporibus ſuis ſignatis falſo teſtamentis factus erat diues:hunc alii interpretes modo incognitum fatentur:modo Tigillinum eſſe affirmant.a quibus omnibus ut diſſentiam.Plinii auctoritate adducor. Qui Iuuenalis temporibus Regulum ſic taxat. Aſpice Regulum. qui ex paupere

& tenui ad tātas opes p flagitia ꝓcessit:ut ipse mihi dixerit:cum cōsuleret quācito sexcēties sestertium ipleturus esset:iueni sse exta duplicata:qbus portēdi millies:& ducēties habituꝝ & hēbit ssi mō ut cœpit aliena testamēta: quod est iprobissimū genus:falsis his quoꝗ; sūt illa dictauerit. Hūc laudat Mar.assentādo cū diues & potēs esset. ut ēt Pli.fatet & inqt diues & potēs nec me fugit huc regulū eē. Pli.& hoc loco.& alibi modo testamentorū captorem ostēdit:mō omniū bipedū neqssimū appellat. Quali ipudētia est Fidētinus q cū hūc locū ex scriptis nostris didicisset iuitus cōfictas a se fabulas in huius loci expositiōem hac una nostra opiniōe emendare uellet.& p inuidiam noluit hanc unam amplecti.& p ignorantiā reliquas narrat tanq̃ ꝓbet cum tamē fieri nō possit.ut ulla præter hanc uera sit. Puduit quinquagenariū discipulū ab hoīe qui uix uigesimū annū nactus est discere qđ per omnem uitā nō potuerat:sed nebulonem ꝑtereamus de quo uerba nusq̃ facerem:nisi me ꝑceptoris recordatio moneret. Scio eni quos habuerit. Fiden.fraudis & uersutiæ magistros ac ipulsores. SExta ceruice.latine hexaphorō dixit.i.lectica a sex seruis gestata. NVda:nudum littus dicimus qđ habitatoribus non occupatur & nudā cathedrā hoc loco.in qua solus gestabat ille:qđ erat luxuriosi:si añ dixit. Plena ipso. SVpino.i.molli & delicato ut ego suspicor.nā Mecœnatē mollem fuisse legimus uestiū ꝑsertim elegātia.& Hora.eū malacinū appellat qđ mollem significat. Porphirio ita īterpretat nam μολοκος molllem significat. Vñ malacin⁹: alibi Iuuenalis. Teneris quoq; mecœnatibus aptam.i.tenero & molli mecœnati. Qui supino ꝑ supbo exponunt & elato:nullū habēt auctorē licet quidā Persii uersū male iterp̃tati latio ꝗ honore supin⁹ supbū exposuerint cū plane illic luxuriosum significet & mollē. Mœcenatē supbū appellatū nusq̃ legimus. Mar.supinū ꝑ molli dixit:nusq̃ delitiæ supiniores.idest molliores. Fidentinus præceptoris cōsilio usus hūc a me locū acceptum & iuertit: MAtrona potēs:ueneficia accusat q̃ ita passim fiebāt:ut iā uiri ab uxoribus & uxores a uiris tollerent. Galla septē necauit. Funera post septē nupsit tibi galla uiroꝝ. Picētine:seq uult puto galla uiros. Venenum uino misceri temporibus. Iuue.maxīe in usu erat Mar. Diceres hac celebs fact⁹ q̃ter eē lagœnæ idito. Veneficia olim coercuit senat⁹ multis mulieribus dānatis ut ē apud Liuiū copiose scriptū. Rursus erūperūt fraude agrippinæ q̃ claudiū uiꝝ uenato boleto sustulit.uel certe ueneno cibo delectabili ifuso. Tacit⁹ tradit docēte Locusta q̃ iā ueneficii cōiūcta fuerat ea dē magistra Britānic⁹ a Nerone ē necatus educta ex iulii polliōis custodia apud quē ob idē scelus seruabat.

¶ QVAdriuio in ꝑpatulo:& uelut publico loco:in quē uiæ q̃tuor cōueniūt. SExta ceruice quē poeta tāgat.liqdo apire nō possum⁹.q̃q̃ Pli. Regulū de quo supra diximus:tradat captasse multoꝝ hereditates testamētis corruptis & falso signatis. Nā illecebris suis & sermone cōposito hæreditatē adit. Verāniæ:tū Velii Blesi locupletis & cōsularis uiri mutato testamēto bona inuasit. Et Aureliæ fœmīæ ornatæ pulcherrimas tunicas sibi p testamē tum legatas possedit. Et demū ex paupere & tenui ad imēsas opes p flagitia ꝓcessit. SExta ceruice. Hexaphorō Erat eni Hexaphorō lecticæ genus. Quod sex uiri ferebāt:quā rē opprobrat. Idē Mar. Aphro.sic dicēs. Quum sis tā paup q̃ nec miserabilis irus. Tā iuuenis:quā nec parthēopeus erat. Tā fortis q̃ nec cōuiceret arthemidorus. Quid te cappadocē sex onus eē iuuat:& ītra. Inuidiosa tibi q̃ sit lectica reqris. Nō debes ferri mortu⁹ hexaphoro. Idē. Laxior hesaphoris tua sit lectica licebit. DE mecœnate supino:supbo:& erecto:mœcenas adeo delicatæ licētiæ fuit:ut uitia sua latere noluerit. Nā.(ut ait Seneca)solutis tunicis in urbe semp icessit. Et cū absentis ptibus Cæsaris fūgeret signū a discincto petebat. Hic itē in tribunali i rostris & in oi publico cetu sic appulit:ut pallio uelaret exclusis utrinq; aurib⁹. Et ciuilibus bellis strepētibus & sollicita urbe & armata duo spadones cōitaretur. SIGnator:ut Asconi⁹ pedian⁹ ait. Signatores erāt:q aut testamētis:aut cāis se subsignabāt. LAutū:In ueste & uictu delicat⁹:lautus dicitur:unde lauticia. GEMMA uda. Solent qui diplomata libellos:& epistolas signant: humectata gemma signum imprimere. MERV.

¶ QVAdriuio.i.publico ut omnes spectent. SExta ceruice.hexaphoron hoc est a sex hominibus. CAThedra ipsa lectica. DE mecœnate supino:mortuo uel certe supbo & erecto de nobilitatis fastu & integritatis cōscientia. ET gemma fecerit:uel ipresso cæra signo saliua tacto. Sunt qui hunc damasippum qui orphonium tigillinū uelint. OCCurrit matrona: matrona quæ semel peperit quæ sepius materfamilias sicuti sus qua semel peperit.porrecta.qua sæpius scropha alii quæ cum uiro in matrimonio cōuisisset dictam matronam uolunt. POtens.ut agrippina uel quæuis alia a locusta in ueneficiis erudita. MOlle. Lubricum ac dulcacidum.illita enim reb⁹ dulcissimis uenena dantur. CALœnum a calle oppido cāpanæi.nisi loci sit ꝓprium ubi dulce nascebat uinum. Hora.prælo domitam caloeno tu bibes uuam. SItiēte ꝑ sitiēti ut minus aduertat ꝗ misceat aut sitiente uiro misceat. RVbetam.ranūculam qui in sicco semp rubet:ex hoc uenena confici creduntur. VAL.

Instituitq; rudes melior locusta propinquas
Per famam & populū nigros efferre maritos
Aude aliqd breuib⁹ gyaris & carcere dignū
Si uis esse aliquid:probitas laudat̃ & alget.
Criminibus debent hortos.prætoria mēsas:
Argētum uetus:& stātē extra pocula caprū
Quē patit̃ dormire nurus corruptor auaræ:
Quem spōse turpes & ꝑtextatus adulter
Si natura negat facit indignatio uersum
Qualécūq; potest.quales ego uel cluuienus.

¶ MELior locusta.i.doctior q̃ fuerit locusta illa quæ Suetonio teste uenenorum index fuit & Neroni charissima:hinc britannico Claudii & messalinæ filio uenenum parauit:qui cœnās cum Nerone ad primum gustum concidit. PROpinquas eius uicinas:nec intelligendum de prima locusta:sed de matrona simili locuste. PER famam & populum.idest per infamiam populi endiadis est:infamia autē populo erat uiros uenenatos efferri. Cum nō castigaretur id scelus. Seu per famam & populum.i.palam:& per famam populi dicebatur per populum tamen non puniebantur. Liuius libro.viii. scribit post Decii deuotionem ueneficium quamplurium matronarum depræhensum quarum plurimæ statim epotis medicaminibus MAN.

Ex quo deucalion nimbis tollētibus æquor
Nauigio montem aſcēdit: ſorteſq; popoſcit.
Paulatímq; animas caluerunt mollia ſaxa
Et maribus nudas oſtēdit pyrrha puellas.
Quicqd agūt hoīeſ: uotū timor. ira uoluptas
Gaudia. diſcurſus. noſtri eſt farrago libelli
Et quādo uberior uitiorum copia quando

perierunt. Lexq; de ueneficio tunc primum conſtitu/
ta eſt. Iuuenalis uero q̄rit ſui tp̄is īpunitatē. Meminit
etiam Valerius libro ſecundo. Videto quoq; Liuium
libro. lxviii. NIGROS ueneno luridos: & ſupra mo
dum palidos. BREVIBVS gyaris. Gyaros inſula
Gyaris eſt in mari ægeo cum oppido: una ſporadum. circuitu
xii. milium paſſuum ut ſcribit Plinius. libro quarto. c.
Sporades xiii. Illuc autem noxii mittebantur. Sporades præte/
Cyclades rea ita dictæ ut ſcribit Mela. quia diſperſe ſunt. Cycla
des uero quia in orbem iacent. Breuibus autē gyaris
Alget nō multum extātibus uel ad paruū oppidū retulit: nā
inſula tota. xii. M. paſſuum circuitū habebāt. PRObitas optimus quiſq;. ALget friget. Seneca epiſtola. lxxxvii.
Nihil mihi uidet̄ iamītereſſe algeat balneū an caleat. CRIminibus. i. criminoſis & ſceleratis. Manilius etiam
libro. iiii. ait. Et male cōſultis preciū eſt. Et Saluſtius in Iugur. Quam q̄ſq; peſſime fecit tā maxime tutus eſt. Pli/
item lib. vi. epiſtola ad ſeruiū inqt. Recordabar ēt plurimos honores peſſimo cuiq; delatos &c. Philoſophus itē
lib. iiii. ethi. inqt. Sed iterdū quos oportet eſſe pauperes eos diuites faciūt: & his quidē qui moderati ſunt mori/
Criminoſi bus nihil darent: adulatoribus aūt multa: aut quāpiam aliam afferētibus uoluptatē. CRIminibus debēt: ſūt &
ditantur qui uelint itelligere q̄ diuites ſcelerati debēt diuitias quas habēt ꝓpriis ſceleribus: nā per ſcelera bona ipſa aſſecu
ti ſunt. Lucanus item lib. v. ſic ait. Nō ultra cūcta carine debebis. Verba ſunt cæſaris ad amiclam nautā. Demū
& ſupior ſēſus ꝑ uerba philoſophi & hic ultimus ꝑ uerba Luc. ſatis cōuenit. Cōfirmat̄ & ultimus ꝑ Mar. ait. n. li.
vi. Quū coleret puros paup̄ Theleſinus amicos. Errabat gelida ſordidus in togula. Obſcœnos poſtq̄ cœpit cu
rare cinædos. Argētū mēſas ꝑdia ſolus emit. Vis fieri diues bithinice conſcius eſto. Nil tibi uel minimum Ba/
ſia pura dabūt. Pli. item lib. ii. epiſtola ultima de regulo ait. Et hic hereditates hic legata quaſi mereat̄ accipit: (al/
la ti diateinomai). In ea ciuitate in qua iampridem nō minora p̄mia īmo maiora neqtia & īprobitas q̄ pudor
& uirtus habent ἀλλα autē ſed τί quid διατείνομαι. Inuehor. Prætoria: prætoria dicuntur proprie eo q̄
ibi prætores ſedeant ad diſcutiendum. ponuntur etiam pro magnificis ædificiis ruri manentibus. Martialis lib.
decimo ad lapidem torquatus habet prætoria quartum. Ad quartum breue rus emit. Oracilius. Menſas. ci/
treas ſcilicet & acernas. De citreis uideto ſatyra undecima. ibi ſcilicet latos niſi ſuſtinet orbes grande ebur. De
acere autem Plinius libro. xvi. ca. xxvi. & lx. legito. Martialis ait libro. xiiii. de menſa citrea. Accipe fœlices atlan
Prætoria tica munera ſiluas. Aurea qui dederit dona minora dabit. Item de menſa acerna. Non ſunt criſpa quidem: nec ſil
Citreæ uæ filia Mauræ. Sed norunt lautas & mea ligna dapes. ARGENTVM uetus argentea uaſa celata quam opti/
menſæ me animalium figuris. Vnde ait. Et ſtantem extra pocula caprum. Martialis. item libro octauo. Stat caper in
phiala thebani uellere phrixi. Cultus ab hoc mallet uecta fuiſſe ſoror: utq; Gellius libro octauo cap. ix. ſcribit au
ctore. M. Varrone is demum latine caper dicitur. qui excaſtratus eſt. QVEM patitur ſoceros arguit qui pecu
nia nurus corrumpebāt. ut pueris ſubirent quibus depræhenſis abuterentur ipſi. DORMIRE. ne ſatyrā ſcri/
bat. CORRVPTOR ſocer. AVARAE: nihil enim infamiam curat dum ſibi pecuniæ dentur. QVem
Prætexta ſponſæ turpes: pueros intelligit qui uiris nubebant. PRAETEXTATVS adulter: puer qui in adulterium alli
citur ut pedicetur. Non enim mouetur poeta q̄ puer in prætexta adulter ſit: ſed q̄ fraude afficiatur. Tullius au/
tem hoſtilius rex romanorum tertius debellatis hetruſcis ſellam curulem littoreſq; & togam pictam atq; præ/
textam quæ inſignia magiſtratuum hetruſcorum erant. primus ut romæ haberentur inſtituit. Sed prætextam
illo ſæculo puerilis nō uſurpabat ætas: erat enim ut cætera quæ enumeraui honoris habitus: ſed poſtea Tarqui
nus priſcus rex de ſabinis egit triumphum quo bello filium ſuum annos quatuordecim natum q̄ hoſtem manu
Bulla percuſſerat. bulla aurea prætextaque donauit. Bulla autem geſtamen erat triumphantium: quam in triumpho
aurea præ ſe gerebant. incluſis intra eam remediis aduerſus inuidiam quæ bulla cordis figuram tenebat: prætexta ue/
ro toga erat cui purpura prætexebatur: hec ex macrobii libro primo ſat. Nobiles itaq; tantum pueri prætexta
utebantur. Vnde pedianus libro ſecundo. Verrinarum ait. Toga communis habitus fuit & Marium & fœmi/
Toga narum ſed prætexta honeſtorum. TOGA uiliorum quod etiam circa mulieres ſeruabatur. SI natura negat.
prædictis cauſis poeta commotus: ſi natura negante carmina componere nequibit. Indignatione dicit ſe id exe/
cuturum. Nec ab re dixit. ſi natura negat. QVONIAM Cicero pro archia ſcribit. Cæterarum rerum ſtudia
Poeta per & doctrina & præceptis & arte conſtare poetam natura ipſa ualere & mentis uiribus excitari: & quaſi diuino
naturam quodā ſpiritu iflāmari. Orati⁹ Itē in arte. Natura fieret laudabile carmen an arte. Queſitū eſt. Ego nec ſtudiū
ſine diuite uena: nec rude quid proſit uideo īgenium. alterius ſic. Altera poſcit opem res. Cluuienus. hunc ſui tē
poris malum poetam etiam carpit imitatus maronem in Buc. Qui bauium non odit amet tua carmina Meui
EX quo deucalion ſenſus eſt quecūq; uiciorum genera inualuere ex quo humanum genus reparatum eſt libel
Deucaliō li noſtri materia fiet. DEVcalion deucalionis & pyrrhe temporibus ut narrat Ouidius lib. prīo met. aiunt di/
luuium per uniuerſam terram fuiſſe quumq; ipſi duo tantummodo: quia optimi reſtitiſſent uecti. ſcilicet parua
rate parnaſi montis phocidis cacumina nam cætera texerat æquor. Themidis oraculo ducti lapides poſt ter/
gum iecerunt: inque breui ſpatio ſuperorum numine ſaxa miſſa uiri manibus faciem traxere uirorum. Et de fœ
mineo reparata eſt fœmina iactu. Inde genus durum ſumus experienſque laborum. Et documenta damus
qua ſimus origine nati. Veritas tamen alia eſt. Nam ut Iuſtinus libro ſecundo ſcribit. Amphiteonis athena/
rum regis temporibus aquarum illuuies maiorem græcie partem aſſumpſit ſuperfuere quos refugia monti/
um cœperunt aut ad regem Theſſaliæ Deucalionem ratibus euecti ſunt a quo propterea genus humanū con/

ditum dicitur. NIMBIS: nimbi proprie dicuntur repentine & præcipites pluuiæ. plærumque tamen uentos significant aliquando nubes. ita demum ut locus sumit intelligatur. Ser. Et hircius libro decimo. de bel. aphri. sic ait. Circiter uigilia secūda noctis nimbus cum saxorum grandine subito est exortus ingens. In exercitū uidelicet cæsaris. Apuleius item in lib. de mundo ita: imber pluuia iugis. Nimbus uero quanto repētinior est: tāto uehementior & quāto improuisior: & pcipitatior est: tāto breuiore casu restinguit. NIMbis. i. repentinis pluuiis. ait enim li. i. met. Ouidius poena placet diuersa: genus mortale sub undis pdere: & ex oī nimbos demittere coelo. NAuigio: parua rate. SORtes oraculum. Anima caluerūt. id dixit. qm̄ uti Macro. li. i. de son. scribit. Hipparcus dixit aīam eē ignē. Parmenides ex terra & igni. Boetos ex aere & igne. Epicurus spēm ex igne & aere & spū mixtam. Hipocrates uero spūm tenuē p corpus oē dispersum. Animus denique proprie mens ē: quā diuiniorem aīa nemo dubitauit: sed nonnunq̄ sic & aīam usurpātes uocamus. Idē auctor est: & Cice. li. i. tuscu. Quicqd agunt hoīes. Ai pertubationes denotat: quæ sequūtur eni sunt motus aī rationi non obtēperantes: de quibus late in tusc. questi. Cicero. hoc præterea loco Iuuenalis pponit. diximus eni satyricos poetas longiori processu proponere agenda sibi. VOTum. Cupiditas quæ uelut Cicero scribit lib. iiii. tuscu. est immoderata appetitio opinati magni boni rationi non obtemperans. Et Seneca epistola. xlv. inquit optamus contra id quod optauimus pugnant uota nostra cum uotis. consilia cū cōsiliis. TIMor. id metui subicit. ait eni Cice. lib. iiii. tuscu. q sub metū subiecta sunt pigritia. pudor. terror. timor. pauor. exanimatio. conturbatio formido. Timorē dixit metū esse mali appropinquātis. Pauorē uero metū mentē de loco mouentē. metū aūt rerū absentiū esse. Præsentiū ægritudinem. IRA ondit Cice. lib. iiii. tuscu. q ira, libido est. puniendi eius qui uideatur lesisse iniuria. Odiū uero inueterata est. VOluptas: Voluntas est. q̄ qd. cū rōne desiderat. Voluptati subiecta sunt maliuolentia: lætās malo alieno delectatio iactatio: & similia. Cice. lib. iiii. tuscu. Apuleius. li. vi. scribit: Voluptatē filiā esse cupidinis & psyches puellæ myle fiæ. plura tamen diximus de uoluptate sat. vi. ibi. nam quantula nostra uoluptas. Itē plurima sat. xi. in fine. GAudia: gaudium dicitur quum ratione animus mouetur placide atque constanter. Quū aūt & inaniter & effuse animus exultat. tamen illa lætitia gestiens uel nimia dici pōt. Cice. lib. iiii. tuscu. Gellius uero uero lib. ii c. xxvii. sic ait Siquidem lætitia dicit exultatio q̄dam animi gaudio efferuētiore euentu rerum expetendarum. DIScursus uarius. itus ac reditus. FERrago. i. diuersa materies. Ferrago enim appellatur id quod ex pluribus satis pabuli causa datur iumentis. auctore Festo. Et qn̄ huberior uiciorum copia. Indignatione poeta exclamans ad satyram scribendam se cogi omnino ostendit. VICiorum. prauitates animi recte uitia dicuntur: ut inquit Cice. in parado.

Nimbus | anima qd | Cupiditas | Timor | Pauor | metus | Ira | Odium | Voluntas | Voluptas | Gaudium | Lætitia | Ferrago | Vitia

¶ LOCusta: hoc est ipsa matrona tanquā locusta magistra. MELior: peritior aliis. PERfamam. qm̄ non arguebantur. nā silentiū quoddā fieri putatur his locis. in quæ rubeta uenenata rana cadauera efferebant. ut ē apud Pliniū. GYAros: insula ex cicladibus una locus exilii grauissimi. ARGentū uetus. i. archetipa pocula anglipha ea erant excisa in asperitatē. ut scribit Pli. & exculpta ut incisæ animaliū effigies eminerent. Hinc ait stantem extra pocula. ADulter ptextatus: suorum temporum turpitudinem ex hoc notat. quod uxores a uiris coacte pueros molles in adulteria alliciebant ut his depræhensis uiri abuterentur. Martialis. subdola famose moneo fuge ræctia moechæ. Leuiore conchis galle citheriacis alibi uxorem nolo thelesinam ducere: quare moecha est sed pueris dat thelesina. uolo. QVEm igitur patitur dormire. idest silere & non perturbari in satyrā. CORruptor senex qui corrumpit nurum. nam cum ea iunior sit. facilius potest allicere pueros q̄ uxor. AVAræ: quæ pecuniam pudori pfert. TVRpes sponsæ: nam pueri uiris nubebant: ut alibi rephendit. ET adulter ptextatus: puer qui in adulteriū allicitur. ut pædicetur. Non enim mouet Iuue. q puer in ptexta adulter sit sed q fraus illi sit excogitata. CLVuienus: ego nomen mali poetæ eorum temporum intelligo. Solēt enim satyri sui temporis homines breuiter & urbaniter notare. ut Mar. Picentem. Bassum. Liguriū. Iuuenalis Hispulam. & alios. quod etiā comici ueteres stilo prope satyri faciebāt. ut legere est apud aristophanē. cluuienum. cherilum fuisse. aut aliquē notum poetam quis scribit aut somniat. DIScursus: uerbum est temporum Iuuenalis quo Martialis usus est p concursione eorum qui discurrendo aliquid captabant. Martialis. Discursus uarios uagumque mane.

DOMI.

¶ LOCusta: ueneno rum artifex solertissima quæ mandante Nerone: uenenū illud psentaneum Locusta cōposuit quo gustabo britannicus Messallinæ & Claudii filius statim concidit. INStituit propinquas: de historia sumptus locus. Nam ut apud Suetonium legitur: post elatum britannici funus. Nero Locustæ pro nauata opera impunitatē prædiaque ampla: & discipulos dedit. NIGros aut simpliciter mortuos: aut ueneno decoloratos. BREuibus giaris: insulæ maris ægei ex cycladibus in quas relegabant noxii. Martialis. Traducta est giaris nec coepit harena nocentes. BREuibu: angustis. Ad hæc quodammodo. Martialis de Thelesino sic dicens allusit. Quum coleret pueros pauper thelesinus amicos: Errabat gelida sordidus in togula. Obscoenos post q̄ coepit curare cinædos. Argentum mensas: prædia solus emit. CRIMinibus: Criminosis: & improbis. PRAEtoria: prætorium: ut ex his colligimus: qui res rusticas conscripserunt domus: magnifice: & amplæ in agro & ruri extructa: in q̄ ædificia pecunias ingentes effundebant. Sic Suetonius de Caligula in extructionibus prætoriorum atque uillarū omni est habita rōne: nihil tam efficere concupiscebat: quā qd̄ effici posse negaret. Et Mar. irridēs Otalitiū: qui torquato p oīa se cōparabat ait. Ad lapidē torquatus hēt ptoria quartū: Ad quartum breue rus emit Otalicius. MENsas: non aureas: nec argēteas mēsas intelligimus: sed illa duo mēsarum genera: quæ apud Romanos pciosissima fuere: hoc est citreā: & acernam mensam. De citrea Martialis in Xeniis. Accipe foelices atalantia munera filuas. Aurea qui dederit dona minora dabit. Et Lucanus. Tantū maurusia gēti Robora diuitiæ: quarum nō nouerat usum. Sed citri cōtēta comis uiuebat & umbris. In nemus ignotū nostræ uenere secures. Extremoque epulas: mēsasque petimus orbe. Altera erat mensa acerna ex acere arbore constructa: quā idē Martialis sic laudat. Nō usum crispa qdē nec siluæ filia mauræ. Sed norūt lautas hæc mea ligna dapes. Et Horatius. Gausape purpureo mēsam pertraxit acernā: quam utraque arborem Plinius in naturali historia pluribus uerbis cōmendat. ARGētū uetus:

MER.

prætoriū

idest (ut ipsis Senecæ uerbis utar) antiquis noībus artificiū nobile. Et ut Plinius refert: subito ars celandi argenti
Argentū uetus & archetipū — exoleuit: ut sola iā uetustate censeaſ: usq; attritis celaturis: ne figura discerni possit. Hoc item argētū archetipum
dicebaſ. Martia. Archetipi uetulis nihil ē odiosius uecti. Ficta sagūtino cimbia malo luto. STante extra pocu
la captū. Ad fialā forsan respexit: quā Mar. sic laudat. Quis labor in phiala docti myos: an ne myronis. Mento/
ris hæc manus est: an polyclete tua? Et infra. Stat caper in phiala thebani uellere phryxi Cultus: ab hoc mallet
uecta fuisse soror. QVEm patiſ dormire nu. cor auaræ. Socer; auarissimū describit: utpote qui lucri cupidita/
te nur; prostituat. Ergo quē patitur dormire: aut sollicitando adulteros ad nurum: aut poetas ad scribendum:
ADVlter prætextus: qui in ætate pudica: & cui nec uita lasciuior: aut paulo obscœnior sermo cōcedebaſ: iam
adulteriū nouerit. Erat enim prætexta impuberum uestis. QVAles ego uel Cluuienus: Vt liberius Cluuienū
mordeat: se quoq; carpit. EX Quo deucalion. Quo pacto iuppiter humanum genus per aquas delerit: mox/
que consulto oraculo: illud deucalion & pyrrha reparauerint: Vulgatissimum est. SORtes: Oracula: Themidis
CALuerunt anima: Secundum eos locutus: qui dixerunt animam esse igneam. VOTum timor ira uoluptas
Quattuor animorum morbi: quos philosophi: ut in tusculanis quæstionibus habetur repræhenderunt. VO/
Gaudium sapientis — luptas: gaudia. Idem non dixit quando tradente Seneca: gaudium nisi sapienti contingere nō potest. Est enī ela/
tio animi suis bonis uiribusq; fidentis. Voluptas uero opinio immoderata: & immodica falsi boni.
VAL. — ¶ INSTituitq; rudes melior locusta. ipsa matrona alias matronas docet qsi alia locusta: q alias locustas. i. locu/
stæ similes añcedat. Trāqui. & Taci. huius locustæ meminerūt q ex gallis ppea q famosa uenefica eēt nerōi exhi
bita ē. eideq; familiaris effecta ut iqt Probus. Vt & illū doceret: & plures puellas. Vñ ait Turnus in saty. Ex quo
cæsarea soboles locusta cecidit. Horrēdū curas. dū liberat atra nerōis hæc icrepita a nerōe q lētū uenenū britā
nico cōpasset: deīde tā efficax dedit. & añq poculū britānicus exhauriret ī cōuiuio nerōis, expiraret. a nerōe uene
nū īde accipiebāt multæ. ut maritos suos enecarēt. NIGros ef. ma. ut ueneni lurida liuētiaq; appareāt uestigia.
AVde ali. bre. gya. ut ī exiliū relegari dignus sis: breuibus gyaris. i. hūilibus exiliis: solebāt. n. ī gyarō īsulā ,pscribi dā
nati. q ī freto ē siculo. CRiminib⁹: criminosis hoibus. PRÆtoria. mgrātuū loca. ueteres āt. ut Pædia. iqt. oēm
mgrātū cui pareret exercitus ptorē appellauerunt. uñ & ptoriū & pfectus ptorio. ptoria hic excelsa ædificia. ut
Mar. ad lapidē torqtus hēt ptoria qrtū. Ad qrtū breue rus emit otalicius. ARGē. ue. i. ueter; cælatoris insigne.
CAPrū. sine testibus hyrcū q qd abrodat uites bacho īmolaſ & uino spargiſ. ut Oui. ī fa. Rode caper uitē tñ hic
cū stabis ad arā. In tua qd spargi cornua possit erit. Prob. āt caper hic iqt pcipue ab hoibus pdicaſ. quē ēt Mar. car
mine suo laudauit. Stat caper phiala thebani uellere phryxi. Cultus ad hoc mallet uecta fuisse soror. QVEM
poe. pa. dor. ut nō ī eor; carpēda uitia iuigilet. DORmire. dissimulare tacere. NVrus cor. aua. equos fuisse cō
plures credideri. l; qdā sillanū senatorē uelit q iuniā caluinā Vitellii nur; uiciarit. PRætex. ad. ptexta īsigne fuit
rōanor; qd supra tunicas hōoratioēs sumebāt. Tulli. de suppliciis īniæ dicēdæ locū toga ptextā sellā currulē. ius
imaginis ad memoriā posteritatēq; ,pdēdā. Prætextas apud hetruscos originē īuenisse auctor ē Pli. VEL cluuie
nus mal⁹ poeta p id tps. EX quo deucaliō: ex quo reparatū ab īteritiōe atq; diluuio humanū genus ē: nota satis
fabula. SORtesq; po. subaudi a themide iqt Prob. q añ apollinē rñsam dabat sed sortes ,p oraculis posuit: nam
sortes infortunæ fuerūt tēplo. quar; inuētionē Cic. in li. de diui. tradit. QVicqd agāt hoies. uotū. timor. ira. uo
luptas. Gaudia discursus nři farrago libelli ē. hoc dicit. oēs aī affectus q mētē pturbāt toti⁹ libri saliuā mihi habe
re in aīo ē. atq; docilē sūma breuitate facit sibi auditorē. sed quo id fiat clarius. lōgius de hac re mihi repetēdū ar
bitror. Cū ex duabus substantiis corpore aīaq; hoīem cōstare certū sit. aīa qdē rōne: corpus uero sensibus maxīe
uiget. quos tñ sensus sine aīæ copula nō mouet: aīa aūt sine ēt corpore hos motus cōplectiſ: Est siqdē rōnalis cō/
cupiscibilis irascibilis p rōnē lumine quodā singulari ad aliqd cognoscēdū illustraſ. p cōcupiscibilē uero & irasci
bilē ptē sit apta ad aliqd appetēdū fugiēdūue amādū odio habēdūue. itaq; de rōnabili parte sapiētia prudētiaq;
oriūtur. de cōcupiscibili aūt & irascibili oīs affectus. sapiētia rer; imortaliū. prudētia uero mortaliū dr̄ cognitio
Sapiētiæ īperitia opponiſ. q duplex ē. Vna qdē cuius nos sumus cā. ea rephēdēda. Altera naturalis ob quā nul
lus rephēdi merito possit. defectus siqdē naturæ qdā est. Prudētiæ duo sunt cōtraria stultitia & furor. Stultia cū
qs maturæ nihil agit dū aut gloriosa iactatiōe aut soluto risu ineptus ,pfundiſ. temere irasciſ: dolet: sperat læta/
tur. aut simili mētis ægritudine detineſ. FVRor. i. amētia aliqñ ex ipsa uitiosa natura plærūq; ex pessima con
suetudine & libidinosa uita solet euenire. hi oēs morbi de corpore orti ī aīa terminantur. prudētiā atq; sapiētiā
caligine qdā obruētes. Oīs aūt affectus qdrifarie partitus ē cū de eo qd amamus iā gaudemus. uel gaudēdū spe/
ramus. & de eo qd odimus iā dolemur uel dolēdū metuimus: & ob hoc de cōcupiscibili pte gaudium & spes de
irascibili dolor & metus oriunſ: idq; dupliciter pōt euenire. aut hmōi pulsationes aīum nō cōtingūt & leuis iactu
ræ sunt. nec in nřa dicunſ eē ptāte: errata tñ sunt. aut ad aīum usq; penetrāt nec rōne dñā corrigūſ & grauissima
peccata noīanſ. Cū ergo aīum nō cōtingūt. sed sensum & latēter euanescūt: ut qbus se lapsum in uidēdo uel audi
endo aliqs dicat & qbus carere hoīem īpossibile ē a græcis uocanſ: a nobis. si mō recte cōuersum
uideri possit uerbū e uerbo uertētibus. ante passiōes pñt appellari q pulsationes uitior; cūctor; titillent aīos &
quasi in meditullio prudētiæ nostræ iudiciū sit. uel abiicere cogitata. uel ad admittere. & qm̄ sine uitiis nemo na/
scitur. optimus ille q minimis urgeſ: a philosophis magnoperæ rephendi nō solēt q nostræ nō uideanſ optio/
nis. Et cū corporis incētiua uiolētiora sunt & ad aīum usq; penetrāt. cū aut nō leues molliter palpādo sed poti/
us pulsando corpus mouent. & cōsentit aīa corporis titillationi ut gignaſ inde uoluptas. aūt porro si erunt tales
pulsationes asperitate quadā pditæ ut dolorē efficiant a græcis a latinis tū affectus tū pturbationes. a
neotericis uero passiones nominari cōsueuerūt. Harum perturbationum cæteræ pulsationes quasi pedissequæ
sunt atq; consentaneæ. ut inuidia. obtrectatio. odium. iactantia. gloriæ uanitas formido. iracūdia. sæuitia. feritas
auaritia. libido. quæq; sunt his ,pximæ. Nā ex illis quattuor aī affectibus oē animi uicium nasci uoluerūt. Aristo

teles tñ hoíum ita distinguit culpas:ut eaꝝ tria efficiat genera:uitium utpote leuioris repræhensionis: incontinétiam grauioris:grauissime uero feritaté:cú ad feras proximi hoíes accedunt ut phalaris:Dionysius. Clarcus & in hoc genere alii. Contra uero quas græci: latini sicut Cicero cõstantias noíarunt.has stoici tris esse consueuerũt dicere in animo tantũ sapientis pro tribus perturbationibus:pro cupiditate quidé uel spe uoluntatem:pro lætitia gaudiũ:pro metu cautioné:pro ægritudine uel dolore nihil adiicientes. Itaqꝫ uoluntas:ut isti inquunt.appetit bonũ quod facit sapiens.gaudiũ de bono iá habito est:quod nimirũ sapiens adipiscitur:quotiens aũt sine rõne ac sine mõ cõmouemur agresti quodá ardore mentis:aduersum quem instruiť anima cautionis salubritate dicebant euitari dolore.porro quia de malo est quod iá accidit cũ nullũ malũ existimarent stoici posse accidere sapienti.nihil in sapienti animo ꝓ illo esse posse dixerũt.sic ergo loquunť ut uelle gaudere:cauere negát nisi sapienté:stultũ auté non nisi cupere:lætari:metuere:cõtristari.& illas tres cõstantias:has auté ꝑturbationes appellarunt. Est tamé uidere ubi in malo usurpétur quas uocant constantias:ut in illo Virgiliano. Hinc metuũt cupiuntqꝫ:dolent gaudentqꝫ itaqꝫ uelle:cauere:lætari:boni & mali plerũqꝫ dicunť. Cũ ergo prudenter. continenter:fortiter:iuste hi affectus:anteq̃ ad aíam penetrarint instituunť in uirtutes exurgũt:hoc est prudentiá:continétiam:fortitudinem:atqꝫ iusticiam quæ origines & quasi cardines omniũ sunt uirtutũ:sin uero rõné subuertant in flagitia & facinora.quæ duo sunt prima uitioꝝ genera ꝓsiliunt.hæc sunt quæ se Iuue.repræhensuꝝ professus est.& totius libri habiturũ materiam:sed ita dicit ex quo deucalion hoc est de orbis exordio in hoc usqꝫ tempus quicquid uitii homines excogitarint hinc incessere incipiam. QVICquid agant homines:nam actio in primis repræhendi solet. VOTum.idest spes. TIMor:qui spé oppugnat. IRA:iram pro dolore posuit q͛ de irascibili parte nascanť dolor.genus ꝓ specie schema metalesis. VOLuptas:distulit gaudiũ uariandæ locutióis cá. Sed cur illis quattuor affectibus uoluptatem & discursus adiecerit:coniectemus. Plato in timæo animi duos primarios ponit affectus uoluptaté:& ægrimoniam ingens πρότον μενὶ ἅ ονήνημεγιςον κοκοῦ ἅ ελεαρ ἐπεὶ τὰ λύπας ἀγάθουφυγάς:contra Aristoteles.non ut Plato malorum escam omnino esse uoluptatem:sed genere quidem ipso bonam:specie uero tũ bonam:tũ malá:quod maturæ quidé bonæ bona:malæ uero mala uoluptas.sic ita enim inquit ὥσπερ γαρ οὐ ἅ ἀνδρὶ αρ τοιοῦτον θεόρειν ἅ εἶν τοιοσ τις ἐςιν ὀ ρέξων ἀπετυχεῖν καικῶσειρ γὰρ τὰ ἄλλα ἔξονεν.ουσ ου ἅ ἐπεσημὴν δυ ἅεφίσεν δυ ἅεα ἅ οου ἅεν πιοντι.ἐςινς ἐκτῶν φαύλων καγ ἅ ἐκτων σπουδαί ιωόνομ διοσ ἅ εκαι ἥ ἅ ὀνητω γενει ἀγαθον ἐςιν ἑτεριο τι ἐξειο ινιαφ ἅ αι:ηδονα ιο υ ἅ ε ημασ ἅ αινεθανει. Tria ergo uoluptatũ genera unum ab irascibili. Alteꝝ ab concupiscibili:tertiũ ab rõnali parte nasciť. DIScursus:discursus dictos possumus accipere quas supra ante passiones dici ostendimus:quod mõ in uitia rationem corrumpens:mõ rõne duce emendate in uirtutes discurrant:aut discursus hoíum dicit:cui sníæ magis accedo:cũ aut rebus nimium secundis confidentes:aut futurorum ducti caligine eo discurrimus:ut quæ nobis deniqꝫ nocitura sint uehementer affectemus:labimur cupiditate:non rõne & prudentia expetimus:cum summum id bonũ arbitramur si ualeamus adipisci:ut sit discursus phantasiæ:quam uisionem q̃dam dixere:ballucinatio.siquidem uirtutis ꝓpriũ est honesta expetere & ea consequi. nam ita omnes animi motus duce prudentia ad beatitudinem tendunt:ballucinationes autem ille ducente stultitia contrarium labuntur:ut ergo naturæ ordo exigit.inferiores animæ partes hoc est perturbationes superioribus hoc est rationi & intelligentiæ pareant:ita passim discurrentes ac non quæ expediant consultátes dum affectibus ducuntur proruunt in perniciosissima:in quibus tenebris q̃ errare multi soleant & falso trahi iudicio ipse in quarto huius locupletissimis docuit exemplis in ea Satyra:cuius initium est:Omnibus in terris quæ sunt a gadibus usqꝫ auroram & gangem pauci dinoscere possunt. Vero bona. NOstri est farrago:sagina succus scribendi pinguis & uberrima silua.ut circa effectus repræhendens potissimum uersabor. Est autem ferrago pabulum quo & equi & cætera iumenta uero tempore purgantur ac signantur:dicta autem ferrago:ut Varro existimat: aut q͛ primum in farratia segete fieri cœpta ferro cœsa sit:Persius autem farraginem pro farre uel frumento posuit cum inquit. Vappa lipus & in tenui farragine mendax.

Maior auariciæ patuit sinus alea quando
Hos aíos:neqꝫ eni loculis comitantib⁹ itur
Ad casum tabulæ:posita sed luditur arca.
Prælia quanta illic dispensatore uidebis:
Armigero simplex ne furor sestertia cétum
Perdere:& horreti tunicá nõ reddere seruo
Quis totidé erexit uillas:quis fercula septé

MAN. Auaritiæ

ℂ AVAritiæ:est auaritia opinio uehemens de pecunia:quasi ualde expetenda sit inhærens & penitus insita Cicero libro quarto tuscula. ALEA:ludus est tabulæ:ubi quidem fraus mendacium periuria odium damna:rerum continue insunt:hinc aliquando interdicta legibus fuit. LOCulis:crumenis & bulgis. CASum:fortunam periculum. POSita arca:Horatius lib.primo epi.inquit. Nec clusisse pudet.sed nõ incidere ludum. Et Cicero li.primo offi.ludendi etiá est quidam modus retinendus.ut ne nimis omnia ꝓfundamus elatiqꝫ uoluptate in aliquá turpitudinem delibamur. PROelia:pugnabit enim cũ seruo herus amissa pecunia uolens eius tunicá ut ludat eripere:q͛d sequétia indicant. DISpensatore.i.cũ Oeconomo:est enĩ oeconomos tá pecuniæ q̃ frugũ & oíum quæ dñs possidet dispensator:de quo Hierony.in homelia post pentecosten. Vtqꝫ Fabius li.iii.meminit. Oeconomia græcæ appellata é cura reꝝ domesticaꝝ. ARMigero:est armiger q in ꝓlio gerit tela dñi sui.ut scutũ & archũ.ut láceam &c.hmõi hic uero ironice armigeꝝ appellauit seruũ qui aleæ tabulas tulerat. SEStertia. Sestertius nũmus dua rũ libraꝝ & semis:de quo Arũcius hæc ait. Sestertius olim dupõdius & semis.q̃si semis tertius. Prisci.de nũeris. Dr̃ aũt sestertiũ & sestertius. Sue.in cæsare in italia nõ ultra quingétos sestertios remisit. HORréti seruo.i.dispésatori uel seruo alicui suo algore treméti:per quod.et serui tunicá ꝑdidisse ondit. TVNicá:tunica ꝓprie ue

Ludendi modus

Oeconomos

Armiger

Sestertius

Tunica — Ferculum

stimentũ erat sine manicis auctore Nonio huic Maro illud arguit. Et tunice manicas & hñt redimicula mitræ. Gel li.vii c.xii.scribit.q̃ uiri ro.primo quidẽ sine tunicis toga sola amicti fuerũt.postea substrictas & breues tunicas circa humeros desinẽtes hẽbant sine mãicis. QVIS totidẽ erexit uillas:nimiã rusticanorũ carpit impẽsam ædificiorũ. QVis auus:bis repetat. QVis fercula septẽ:priuatæ gulæ luxuriã arguit. SEPtẽ fercula.i.septẽ iura:dr̃ aũt ferculũ a ferẽdo.Prisciano teste li.iiii.p q̃d uas ipm epularũ pprie ĩtelligitur.hic uero iura accipimus.

DOMI. ℂ ALEA:tpa sua notat quibus & domi.& alii effuse alea oblectati sũt.de Domitia.Trã.Claudius ita amauit ut de ea librũ cõposuerit. EX quo deucalion.nõ pmittit se deductũ satyrã a tẽporibus deucalionis de hominũ uiciis ad ætatẽ usq̃ suã.ut nõnulli suspicati sunt.Id.n.esset infiniti ppe operis pstare.& polliceri arrogãtis poetæ nõ eni mouet Iuue:antiquorũ uiciis:sed suorũ tporũ:sed hic sensus est:cũ uicia oĩa:quæ ĩualuerũt inter mortales a tpe Deucalionis:ex quo reparatũ est humanũ genus:quorũ.s.timor.ira & reliqui affectus sint farrago & argumentũ nostri libelli.idest satyrici stili:in quo uolumus uersari qñ uberius argumentum datum est:ac si dicat:quãdo plura uicia fuerunt carpenda nunq̃ tanta satyræ facultas & argumentum oblatum est. NOStri libelli:nõ exponas huius satyræ quã nunc scribimus:nã uitia oĩa ab initio orbis nõ insectat:sed nr̃i libelli.i.gñis & poematis satyrici in quo nos poetæ satyri uersari solemus. ET qñ uberior copia uitiorũ.i.qñ fuit minus argumẽtũ satyræ.idest quãdo fuerũt plura uitia:quorũ rephensione satyræ argm̃ constat. DISpensatore:dispensator seruus erat q curã hẽbat rei domesticæ.Plinius.Seruus eius nomine rotũdus dispẽsator.Tacitus.Dispensator argius e prioribus seruis. SERuo horrenti:idest dispensatori frigenti:qui totã arcam suppeditat:cum ipse careat tunica. EREXit uillas:non uillarũ ædificationẽ rephendit:uel a seuerissimis censoribus concessam:sed q̃ plus spatii occupabant uillæ & ædes rusticanæ q̃ eget: lege censoria iubente ne plus uerterent q̃ ararent:ut est & a Plinio scriptũ.

MERV. — Loculi — Tabula lusoria — Dispensator — Sestertiũ

ℂ LOCulis:in quibus pecunia seruabat:& uarii erãt apud maiores.Nã alii ex ebore fiebãt:de qbus Mar.Hos nisi de flaua loculos ĩplere moneta Cõuenit argẽtũ uilia ligna ferãt.Erãt & lignei:de quibus ẽ & illud distichon.Siquid adhuc superest in nr̃i fece locelli:Munus erit:nihil ẽ:ipse locellus erit ad casum tabulæ.Recte casum dixit:qñ ludus aleæ fortunæ cõmittit:& sæpissime:ut Terẽ.ait.Quod male excidit:id corrigẽdũ ẽ arte. TABulæ:i quã mittebãt tesseras:q̃ lusoria:& nõnunq̃ latrũcularia dicebat.De q̃ itẽ hoc legimus.Hic mihi bisseno numerat tessera pũcto.Calculus hic gemino discolor hoste pit: HANc tũ pyrgũ:tũ & alueũ & alueolũ uocitarunt ueteres. DISpẽsatore:ut Varro tradit ab ære pẽdẽdo dispẽsator dr̃ & pprie dispẽsatores erãt:q̃tũ ex Põpeio Festo habemus qui æs pẽsantes expẽdebãt:nõ annumerabãt. SEStertiã cẽtũ pdere.Hæc sane summa apud rõanos magna & honesta hẽbat:quippe quã multi uoto peterẽt.Sestertiũ primũ fuit quarta ps denarii:quo tpe is decussis ualebat:hoc ẽ decẽ asses.fit aũt a semis & tertiũ:eo q̃d cõtineat in se asses duos & dimidiatũ tertiũ. Et est cõpositio attico more facta.Illi.n.ἑπτταημισυτάλαντα:hoc ẽ septẽ semitalẽta dixerũt obseruãtes illud:ut expssus numerus p dimidio caperet.Sed qui ante eũ eẽnt p integris haberẽt.Ergo in sestertio p dimidio tertiũ accipimus:duo uero integra annumerant. HOR rẽti:frigescẽti:algenti.Sic Persi.Scis comitẽ horridulũ trita donare lacerna. QVis totidẽ ere.uil.carpit magnifico ĩpendio ædificatas uillas in quibus:ut Varro ait:Citrũ aurũ mi nium emblema aut lithostratũ aspiciebat.Quũ apud maiores:ut simplex & rustica:sic frugalior:& melior uilla extruetur.Nequaq̃ ope tectorio polita. QVis fercula septẽ?Vt apud Seruiũ legimus ex sententia Catonis Antiqui Romani in atrio duobus ferculis epulabantur duas mensas apponentes:alterã carniũ:alterã uero pomorum:Quæ & secunda mensa dicebatur.Merito eos nunc uituperat qui septem fercula secreto cœnarent.

VAL. ℂ ALEA quãdo hos aĩos:ellipsis.subaudit eni habuit & alea pro lusoribus posita. POSita sed ludit arca cũ omni patrimonio aut patrimonii magna parte. ILLic in tabula. DISpẽsatore:sumministrãte pecuniã q græce οἰκόνομος appellat Varro ab eodẽ ære inquit pẽdẽdo dispẽsator & dispẽdiũ:ĩõ q̃ in dispendẽdo solet minus fieri. ARMigero:tropicos dictũ p eo q̃ ludi arma suggerat.ut ĩ uerbo laus ide & sensu uituperatio intelligatur.nã armiger qui dño arma uel cuipiã alii inferiori suggerit.aut oĩno gerit appellat.quod cũ multi tũ Plautus in Cassina sæpius docet:sed unũ satis erit nobis exẽplũ eius:ubi inquit filius aũt armigerũ allegauit suũ. SEStertia cẽtũ dicimus & sestertius quasi semis tertius duobus semis.dispõdius enim & semis antiquus sestertius fuit & ueteris cõsuetudinis erat ut semis anponerẽt ut semisqritus semisq̃rtus semistertius sesterti⁹ dictus. ET horrẽti tunicam non reddere seruo:horrẽti:frigenti.sic Persi.Scis comitem horridulũ trita donare lacerna. QVis totidem erexit uillas.Romanorũ notat luxuriam.erexit ædificauit:moris autem erat:ut Probus inquit apud antiquos ne quis adderet possessionibus suis aut de illis minueret sed cur aut id. QVis fercula septem:ut nunc.

MAN. — Auorum cœnæ — Sportulæ summa

ℂ SECreto cœna.auus.secreto.i.intra ædes olim eni intra ædes cœnabãt magno luxu.hic multæ leges de cœnis & sũptibus ad populũ ferebant. Et iperari cœpit:ut patẽtibus ianuis prãstaret & cœnitaretur. Sic oculis ciuiũ testibus factis luxuriæ modus fieret. Auctor in his ẽ Macro.li.iii.sat.Est aũt Iuue. sensus q̃ q̃uis antiqui illi luxuriarent:nullus attamẽ fercula septẽ cœnabat uti suo sæculo agebatur. Vale.itẽ li.ii.ait q̃ maximis uiris prãdere & cœnare in ppatulo uerecũdiæ nõ erat:nec sane ullas epulas habebãt:quas populi oculis subiicere erubescerent. NVNc sportula. Indignat poeta q̃ ẽt nobiles ac diuites.& magistratus sportulã captẽt:quæ qdẽ in feruorẽ & pauperũ salu ntiũ usum fuerat instituta. NVNc:nunc ait:quãdo

Secreto cœnauit auus: nunc sportula primo
Limine parua sedet turbæ rapienda togatæ.
Ille tamẽ faciem prius inspicit: & trepidat ne
Suppositus uenias.& falso nomine poscas.
Agnitus accipies: iubet a præcone uocari
Ipsos troiugenas: nam uexant limen & ipsi
Nobiscum: da prætori: da deinde tribuno.
Sed libertinus prior ẽ: prior inquit ego adsũ
Cur timeã dubitẽ ne locũ defendere: quãuis
Nat⁹ ad euphratẽ: molles q̃d in aure fenestræ

nero rectas cœnas ad sportulas reuocauerat. SPOrtula parua. Martialis ait lib.iii. Cētū miselli iam ualete quadrantes. Tot.n.dabit sportula: Et li.x. Sportula nos iunxit quadrantibus arida cētū. Vtq; Asconius scri.li.ii.uerrinaꝝ sportæ sportulæ sportellæ nūmoꝝ sunt receptacula. hic deniq; paruā ipsius receptaculi q̄titatē nūmoꝝ intelligimus: & qa parua ꝑpterea qsq; primus eē optabat. uti etiā tēpestate hac romani gymnasii lectores agunt: notissimi nāq; inanes redeūt emp hinc illud beati primi. TVR bæ rapiēda togatæ.i.ab seruis & pauperibus. Mar.li.iii. Exigis a nobis operā sine fine togatā. Nō eo libertū sed tibi mitto meū. Erat.n.toga uilioꝝ ut iā ondimus. ILLe tñ.s.sportulā diuidit. SVPpositus: ꝓ altero positus ac missus. FALso noīe. alicuius.s.alterius gratia. Nomen aūt ē:qđ unicuiq; ꝑsone attribuit̄. ut inqt Cice.li.i.rhe.uet. TROiugenas romanos isignes troianis oriundos. DA ꝑtori: uerba sūt ipsius ꝑtoris q̄rētis sportulā. Prætor aūt dictus qui ꝑiret iure & exercitu auctor est Varro. Creabat̄ aūt ex patribus ꝑtor. Dictusq; ꝑtor urbanus: qa inter urbanos ius diceret qđ q̄dē ius honorarium ob ipsius honorē uocabat̄. Postea ꝑtor alter creatus ē qui qm̄ inter ꝑegrinos cognoscebat ꝑegrinus appellatus est. Fest. uero ait. ꝙ initio ꝑtores erāt q nūc cōsules: & bella administrabāt. Videto tñ plura in sat.x. DA deinde tribuno: ipsius tribuni petētis uerba sunt. TRIBuno. Erat tribunus plæbis: q plæbē defenderet. erat itē tribunus militū. utq; habet̄ digestis de origine iuris ab plæbe creati sunt tribuni. & sic dicti. qa tūc in tris partes populus diuisus erat qui ex singulis singuli creabant̄ tributū suffragio.s. tribunoꝝ uero militariū officiū ut est digestis de re militari: uel eoꝝ qui exercitui ꝑsunt. Erat milites in castris cōtinere: ad exercitationem ꝑducere. claues portaꝝ suscipere. uigilias interdū circuire frumentationibus cōmilitonū interesse: frumentū ꝑbere mēsuræ fraudē coercere: delicta scd̄m suā auctoritatē his modis castigare: querelas cōmilitonū audire: ualitudinarios inspicere &c. interdū uero.xx. fuerunt. interdū plures: nōnunq̄ pauciores. SED libertinus: sua tpa notat. Suetoni enim de Domitiano sic ait. Quedā ex maximis officiis inter libertinos militesq; romanos cōicauit. hic uero Crispinus intelligendus de quo supra. Libertinus aūt dicebat̄ ingenuus ꝑcreatus e manumissis. uñ Sueto. in Claudio inquit. Ignarus tēporibus Appii. & deinceps aliquādiu libertinos dictos nō ipsos: q manumitterent̄. sed ingenuos ex iis ꝑcreatos. Fabius uero li.vii. ait. Seruus quū manumittit̄ libertinus libro etiā secūdo institutionum de libertinis sic scribit̄. Libertini sunt q ex iusta seruitute manumissi sunt. LOCū: quē primus cœpi nā est superius prior inquit ego adsum. EVPhratē: per hoc seruilē intelliges cōditionē ex assyriæ aūt montibus. & qui potissimum ad orientem conspiciunt. Euphrates amnis clarissimus erumpit. lōgo deinde discursu mediam inundat babylonem. postremo in psycum mare celeri cursu dilabitur. auctor est Dionysius. MOLles: molliciem quandā designantes. IN Aure fenestræ: in oriente enim ut Pli. scribit. Viri decoris gratia in auribus aurum gestabant. Nunc autem hebreæ fœminæ in latio etiam ferunt cum gemmis. Et superiori ætate mea in patria xp̄anæ mulieres extant enim adhuc foramina in auribus habentes quaꝝ una & mea socrus: quæ eadem & nouerca. Prætor Tribunus Domitiāi officia Libertin' euphrates in auribus aurum

¶ SECreto: nō cōnq̄rit̄ ꝙ in publico nō epulent̄ tempꝑibus suis: q mos. & si olim fuit. ut scribit Vale. tū ita desiderat sed hoc insectat̄. ꝙ cū epulaꝝ luxus pōtificalibus tātū cœnis sit cōcessus. ut ē apud Marro. & septem uiris epulantibus in capitolio publice. eadē luxuria inter priuatas ædes mēsa paret̄. qđ etiā ita cōquerit̄ Varro. sed ꝑpter luxuriā epulū est quodāmō quotidianū romæ intra priuatas ædes ut exponas. Secreto idest intra ædes priuatas. SEPtē fercula. alludit ad septē uiros epulones quoꝝ cœna lautissima erat testis Macro. ea additialis uel adipalis dicebat̄. q.d. qs luxū septē uirū epulonū intra priuatas ædes pauit ut nūc uidemus. NVNc spor. excādescit ex hoc ꝙ cū paupes tātū olim salutarēt & inde captarent sportulā ad uictū. iam & nobiles & diuites & magistratus eundē faciūt q̄stū. ut Mar. Paulū cōsulē carpit salutātē & alibi ad nobiles ita cōquerit̄. Quid faciā romæ cui nō liceret eē cliēti: Dimisit nr̄as purpura uestra togas. i. uos nobiles iussistis nos togatos abire a salutatiōibus quas occupastis. Nero rectas cœnas ad sportulas reuocauit. Domi. sportulas ad rectā cœnā sed nondū id egerat scribēte Iuue. ILLe.s. custos balneoꝝ nā ab eo erogabat̄ sportulā. hoc ē cētū q̄drātes. Mar. Quos balneator di uidebat elixus. SED liber. notat tpa sua q̄bus Domi. cōicauerat quædā ex maximis officiis inter libertinos & milites auctore Tranq̄llo libertini olī in q̄ttuor tribus distribuit fuerūt exquillinā. Pallatinā: suburbanā. Colinā ornati tēporibus claudii. nam Claudius siue bareas foranus consul Claudio promittēte ꝑtoria insignia. Pallanti illius liberto decreuit. quod etiam Pli. in naturali historia se uidisse refert. nūc uero libertini prætoria insignia non habebant. sed tantum cum tribunis. idest militibus cōmunia quædā officia. Inde Iuuena. eos disceptantes. introducit cum prætor & tribunus idest milites ante uocarentur & indignantes. ꝙ non sint eque non solū tribunis ac militibus. sed & prætoribus. ut temporibus claudii fuerunt. DEFendere locum: datum nobis ab imperatore. & communem ordinem inire cum tribunis ac militibus. NATus ad euphratem: q̄uis ex seruili conditione sim ex cappadocia aduectus. nam euphrates. ut longum ambitum omittam. iuxta cappadociam fluit. unde & serui aduecti cappadoces appellati sunt. Martia. Quid te cappadocum sex onus esse iuuat. DOMI.

¶ NVNC sportula primo: Diuites secreto cœnantes: aliud obsonium: ab eo ꝙ cœnarent in sportulam: quæ in limine constituebatur: coniectum distribui iubebant. TOGAtis: Romanis. Vt inde uel libertate uel frugalitate uictus ostenderent. Prior itaq; cœna: quæ & publica: & frugalis erat: recta uocabatur. Vnde Martialis Promissa est nobis sportula. Recta data est. Et Suetonius Domitianum refert: quum multa in communes rerum usus renouaret: sportulas publicas sustulisse: reuocata rectaꝝ cœnarum consuetudine: interdū ꝑ sportulam nummi erogabant̄: ut in illo habet̄ epigrammate. Dat baiana mihi quadrantes sportula centum: inter delitias: quid facit ista fames? Aliquando in nuptiis ad sportulas multi confluebant: ut Apuleius refert Pudentillam uxorem de suo quinquaginta milia nummum in populum expinxisse conuolantibus ciuibus ad sportulam. Alios item cibos dari solitos ab his qui lautius cœnarent conqueritur Martialis in tertio epigrammaton Ad ponticum. Cur sine te cœno: quum tecum pontice cœnem. Sportula ꝙ non est prosit: edamus idem. SPOrtulā: a sparto dictam accepimus. Est sane spartū herba frequens apud hispanos: quam pudore uulgariū uerboꝝ appel MERV

lauit herbam hibericam ille:qui dixit. Concauo ligno hibericas portabat herbas:quum spartum naue uectum si gnificaret. TVRbæ rapienda togatæ. Soli Romani sportulā accipiebant:quippe qui toga uterent. Martialis. Si matutinos facile est tibi rumpere somno: Attrita ueniet sportula multa toga. Nam togati potentiores & di uites salutatione facta deducebant & domum reducebāt. SVPpositus:loco alterius subditus. Et falso nomine declarat qd sit suppositū uenire. A PRæcone:præco a præcanendo dicit. Et erat tā is qui auctionē faciebat q̃ qui audientiā in theatris indicebat. TROiugenas nobiles familias romanoꝝ:q auctore Virgilio:troianos gen tis suæ auctores iactabāt. LIBertinus:Ingenuo libertinus opponit:& ad cōditionē refert. Nā Quinti. ait. Ser uus quum manumittit libertinus fit. Libertus semp patronū respicit. Vt Sosia libertus Simonis:& Possides li bertus Claudii. Crispinus hic fuit:ut ex sequētibus patet. AD euphratē:Euphratē tradit Strabo geographus ex Niphate monte armeniæ magnū:ꝓfundū:& celerē nasci:exire aūt in mare rubrū:prius tñ Babyloniam p medi um diuidit:& tigri coniunctus Mesopotamiā facit. MOLLes quod in aure fenestræ arguerint. Foramina mol

In auris lia in aure facta. Quod est ꝓpriū gētis Arabicæ. Alii in aure parē unā legūt:ut sit in aūris ornamētum:quod ab aure dependebat. Nam in oriente & nunc:& olim:teste Plinio:uiris aurum gestare i auribus decus existimabat.

VAL. ¶ SECReto cœnauit auus:hoc dicit:quis auus aut tam locuples aut tam luxuriosus fuit ut nunc pœne oēs sunt. Secreto cœnauit non publico sed priuato ostendit apud ueteres hanc uitam non fuisse unde & auus ait. Macro bius in libro saturnalium. Longum fiat si enumerare uelim quot instrumēta gulle inter illos uel ingenio excogi tata sint uel illud studio confecta & hæc nimirum causæ fuerunt propter quas tot nūero leges de cœnis & sum ptibus ad populū ferebant & imperari cœpit:ut patētibus ianuis prāsitaret & cœnitaretur. NVNC sportula primo limine parua sedet. uult intelligi apud ueteres maiorē humanitatē fuisse q̃uis pauperiores essent. nūc autē eam solā clementiā exhiberi ꝙ sportulā. & ipsam qdem tenuē ꝓferant:nisi tñ ab honoratis. excludaris:qui ad eā sine pudore cōueniūt. PARua sportula. cōparatiōe maioꝝ damnoꝝ paruulā sportulā dixit. sportæ & sportulæ ut ait Pedianus nūmoꝝ receptacula sunt. Tranquil. tamen in Claudio inquit exhibuit anniuersariū in castris p̄to rianis sine ueneratiōe apparatuq; iustū atq; legitimū in septis ibidē extraordinariū & breue dierūq; paucorūq; quodq; appellare cœpit sportulā. quia primū datuꝝ se dixerat uel ad subitā dictamq; cœnulam inuitare se po pulū. TVRbæ rapienda togatæ:toga inquit Pedianus cōmunis habitus fuit & mariū & fœminaꝝ. sed p̄tex ta honestorū:toga uilloꝝ. ILLe tamen:ex p̄tore:ne an ex quocūq; alio honorato uenias inspicit. TROiuge nas:patritios q nisi agniti sint nedū humiles nō poterūt quicq̃ licet efflatent impare explorati uero assequētur sa ne troiugena & graiugena cū gemino i scribi debuerint mutarūt i sequēs in u alternitatis cā ut pro troiigena & graiigena troiugen & traiugena factū sit. IPSos troiugenas. ostendit aūt nobiles romæ familias a troianis esse sicut a sergio sergia familia:a Cloanto cloantea a gia gega. DA prætori:cū consules ut inquit Pōponius auoca rentur bellis finitimis:necq; esset qui in ciuitate ius reddere posset factū est ut prætor quoq; crearet qui urbanus appellatus. ꝙ in urbe ius diceret post aliquo nō sufficiente eo prætore. ꝙ multa turba in ciuitatē etiā peregrino rum ueniret creatus est alius prætor qui peregrinus appellatus est ab eo ꝙ inter peregrinos plerūq; ius dicebat. Deinde Cornelius silla p̄tores quattuor adiecit. Iulius cæsar duos. DA deinde tribuno. cum plebs a patribus. ut Pōponius inquit. secessissent anno fere septimodecimo post reges exactos. tribunos sibi in monte sacro creauit. qui essent plæbis magistratus. dicti tribuni ꝙ tunc in tres partes populus erat & ex singulis singuli creabātur: uel quia tribunorum suffragio crearentur: deinde cum post aliquot annos duodecim tabulæ sunt latæ. & plebs cōtēde ret cum patribus & uellet ex suo quoq; corpore consules creare & patres recusarent factum est. ut tribuni militū crearentur partim ex plebe. partim ex partibus consulari potestate. hiq; constituti sunt uario numero interdum enim uiginti fuerunt interdum plures. nōnunq̃ pauciores. SED libertinus prior est:hoc est prior uenit. NA TVS ad euphratem:messopotamiæ fluuium ex harmeniæ montibus profluentem. inter tygrim autem & eu phratem iacentia pecora tam huberi & pingui solo esse, peribētur ut e pastu reppelli dicatur ne sacietas perimat cā fertilitatis ē humor q ex utroq; amne manat toto fere solo propter uenas aquarum resudante. unde & uolu ptatibus mersari ibi dicūtur hoīes. hoc ergo dicit. donati libertate cū īpudētia. meruerūt ēt hereditates. MOL les ꝙ in aure fenestræ:mollia foramina in auribus p q facile agnoscunt. tū liberti tū ex euphrate ro. concessisse.

Arguerint licet ipse negē: sed quinq; tabernæ
Quadrigēta parāt: qd cōfert purpura mai⁹
Optandum: si laurenti custodit in agro
Cōductas coruinus oues: ego possideo plus
Pallante: & licinis: expectent ergo tribuni:
Vincant diuitiæ: sacro nec cedat honori
Nup in hanc urbē pedibus qui uenerat albis
Quādo quidē inter nos sanctissima diuitiarū
Maiestas: & si funesta pecunia templo
Nōdū habitas: nullas nūmorū erexim⁹ aras

MAN. ¶ ARGuerint:ostenderint. QVinq; tabernæ: postq̃ se ab genere extollere nō potuit ab pecunia &

Tabernæ quinq; diuitiis se iactat:& cēsu equestri. Liuius p̄terea scribit ꝙ arserunt circa forū tabernæ. q olim septem suo tē pore quinq; dicebantur ponuntur hic pro foro uici nis domibus. unde pensio sibi dabatur. Idē Liuius li.

Census equestris vi. tertiæ decadis de Hannibale urbē obsidente ait. ꝙ uocato præcone tabernas argentarias q circa forū romanū tunc essent iusserit uenire. QVAdringēta. idest censum equestrem qui quadringentis sestertiis continebatur. Tiberi edicto ut docet Plinius. CON fert. dicit affert. PVRpura. i. equestris dignitas:quæ designatur uestibus purpureis & anulo. Si siquidem. LAVrenti agro. Erat laurentum oppidum prope la

Laurentū uinium antiquo in latio de quo Strabo libro quinto

Laurentes Sūt p̄terea magna illic campi æquora & pascuis apta utq; Liuius li. i. ostendit. Lauinii quoq; incole laurentes dice bant. CONductas non ꝓprias sed alienas. COR. uinus:nobili genere natus ex coruina. i. domo. PALlante.

Suetonius ſcribit pallante Claudii libertum fuiſſe & Narciſſum:quos decreto quoqꝫ ſenatus non premiis modo — Pallas libertus
ingentibus ſed & queſtoriis ꝑtoriiſqꝫ ornamentis ornari libenter paſſus eſt:tantũ prætere a acquirere & rapere.
ut querente eo quondam de fiſci exiguitate non abſurde ſit dictum abundaturum ſi ab duobus libertis in conſor- — Narciſſus libertus
tium reciperet. Tacitus item li.xii.ſcribit pallantem claudii libertũ fuiſſe:eiuſqꝫ auctoritate adoptionem in domi-
tium.i.neronem feſtinatã:qui obſtrictus agrip[...]næ ut cõciliator nuptiaꝝ ipſius.ſ.agrippinæ & Claudii ac mox
ſtupro eius illigatus ſtimulabat.Claudium conſuleret reipu.Britannici pueritiam robore circũdaret &c. Sub-
dit item Tacitus eodem lib.xii.Claudiũ pallanti prætoria inſignia:& centies quinquagies ſeſtertiũ cenſuiſſe ſcri
bit etiam pallantem ipſum ſeſtertii ter milies poſſeſſorem fuiſſe.libro uero.xiiii.ait Neronem ueneno interfe-
ciſſe pallantem ꝙ immenſam pecuniam longa ſenecta detineret. LICinis:plurali ẽ uſus:quoniam plures hoc no
minine dites fuere:fuit enim Licinius cæſaris libertus quem poſtea auguſtus curationi galliarum ꝑpoſuit & eas — Licini die
ſpoliauit:quod Probus ſcribit ut aiunt.Idqꝫ Tranquillus aſſerere uidet:ait enim de auguſto ſic.Multos liberto-
rum in honore & uſu maximo habuit.ut Licinium Enceladum alioſqꝫ.Dictus item ut ſcribũt habuiſſe campos
quantum milui uolant:hinc Perſius.Nunc licini in campos nunc craſſi mittit in ædes.fuit & licinorum domus
inclyta & diues.Plinius libro tertio epiſtola ad Marcum ita ait:de plinio ſ.auunculo ſuo.Referebat ipſe potuiſſe
ſe quum procuraret in hiſpania uendere hos commentarios Laertio licinio quadringentis milibus nummũ &c.
Et Tacitus libro.xiiii.Licinium gabolum prætura functum ſcribit.Et libro.xv.Marcum licinium conſulem. Et
libro xvii.Licinium proculum othonis familiariſſimum atqꝫ prætorii præfectum. ERGo:quum diuitiis afflu
am. VINcant diuitiæ:cum indignatione exclamat poeta.Hora.quoqꝫ ſat.iii.li.ii.ſic ait.Omnis enim res uirtus
fama decus diuina humanaqꝫ pulcris diuitiis parent:quas qui conſtruxerit:ille clarus erit fortis iuſtus ſapiens etiã — Diuitiæ
rex. SACro honori:ſacris prætoribus & tribunis. PEDibus albis.i.argentea creta illo creatis:per quod uena- — Creta
lem fuiſſe oſtendit.Plini.enim libro.xxxv.capite uero penultimo ait.ꝙ alia creta argentaria appellatur:nitorem — argentea
argenteum reddens eſt & uiliſſima qua pedes uenalium tranſmare eductorum denotare inſtituerunt maiores. — Maieſtas
Maieaſtas:amplitudo ac dignitas.Nam Cicero libro ſecundo de oratore ait.Si maieſtas eſt amplitudo ac digni- — Pecunia
tas ciuitatis is eam minuit qui exercitum hoſtibus populi ro.tradidit. FVNeſta pecunia:dicebat Socrates La-
ertio teſte.Opes atqꝫ nobilitatem nõ ſolum nihil in ſe habere honeſtatis.Verum & malum omne ex iis obori
ri.Et Iuuena.ſat.x.Sed plures nimia congeſta pecunia cura ſtrangulat.& cuncta exuperans patrimonia cenſus.
¶ QVINqꝫ tabernæ:non de numero tabernaꝝ loquit:qđ tñ qnqꝫ eſſent ſed romæ ita quædã tabernæ ap- — DOMI.
pellabantur iuxta forum eædem ſeptem dictæ ſunt.Liuius. Arſerunt tabernæ circa foꝝ quæ olim ſeptem nunc
quinqꝫ dicuntur eas hic poſuit pro omnibus prædiis uicinis foro:quæ precioſiora ſunt.Hanc meam ſententiam
quam quod ſine arrogantia dictum ſit primus hoc loco excogitaui:ut in aliis multis. Fidentinus ex ſcriptis no-
ſtris accipiens commemorat quidem tanquam alienam ſed non probat quid mirum ſi nõ percipit. QVAdrin
genta.ideſt cenſum equeſtrem qui quadringentis ſeſtertiis continebatur Tiberii edicto.Plinius auctor. PALlã
te:pallas ex arcadia actore Tacito libertinæ conditionis immenſas opes poſſedit: Claudii indulgentia tem-
poribus neronis necatus eſt ꝙ nimium longa ſenecta grandem pecuniam occuparet:eius frater fœlix iudeæ ꝑ-
fectus eſt. ET Liciniis:& Licinum diuitem fuiſſe oſtendit Perſius.Nunc licini in campos nunc craſſi mittit in
ædes hunc libertinæ conditionis intelligere placet:ut conueniat cum pallante.De licinio ſtolone:cuius memi-
nerũt Valerius Liuius Plinius:ꝙ.ſ.centum iugera agri habuerit:& eo nomine ſit dãnatus:quoniã plus poſſideret
ꝙ̃ ipſe lege ſua permiſerat:non conuenit.Licini tonſoris meminit Hora.Sed melius ad aliquem libertorum hoc
cognomen refertur. EXPectent ergo tribuni:ideſt cedãt nobis milites:quibus imperator nos æquauit officiis
communicatis:nam parem prætoribus locum uolumus quem habuit pallas.
¶ QVINqꝫ tabernæ:Aut in genere dctum eſt:aut quinqꝫ tabernas intelligit:quæ ex ſeptem factæ ſunt:poſt — MERV.
quam miſſo per campanos incendio conflagrarunt. QVAdringenta:ſubaudi ſeſtertia:qui cenſus erat queſto- — Purpura
ris. PVRpura magis optandum:purpuram pro inſigni nobilitatis poſuit.nã ut in naturali hiſtoria legimus ꝓ — nobilium
maieſtate purpura pueritiæ erat:& curram diſtinguebat ab equite. CORuinus:ex gente coruina:quæ a coruo
propugnatore Valeri aduerſus ferocem gallum:denominata eſt. PALlante:& Licinii.pallas Claudii libertus — Sacer
in magnas opes elatus eſt.Licinius quoqꝫ ditiſſimus habitus fuit. SACro nec cedat honori:hoc eſt tribunitiæ di — honor
gnitati non cedat quæ ſacra erat.Nam quum primum in monte ſacro creati tribuni fuiſſent:ſacratam legem:au — Creta
ctore Liuio:latam conſtat.Ad ſacratas leges pompeius Feſtus eas appellat:quibus ſancitum erat:ut ſiquis aduer — argẽtaria
ſus eas feciſſet:ſacer alicui deorum eſſet:cum familia pecuniaqꝫ. PEDibus albis cretatis:ſiue gypſatis. Cretam
argentariam appellat Plinius:ꝙ colorem argenteum reddat:quæ & uiliſſima erat : circunducebatqꝫ ad uictoriã
notã:pedeſqꝫ uenaliũ tranſmare ac denotare inſtituerũt maiores:quod tetigit Tibul.dicẽs. Vera loquor.regnũ
ipſa tenet q̃ ſæpe coegit Barbara gypſatos ferre cataſta pedes.Et Oui.ĩ amori. Deſpice gypſati nomẽ inane pe
dis.Ergo iſigne uenalitii gregis ſecũ Criſpinus attulit:quũ ĩ urbẽ deuectus fuit:& facete innuit trãſmarinũ fuiſſe
¶ QVINqꝫ tabernæ:q̃ reditũ parant:tabernæ ꝙ tabulis apud ueteres ut Diome.putat compirent. QVa
dringẽta:ſubaudiendũ ſeſtertia. CONductas coruinus oues.Coruinus nobiliſſimus genere ſed paup. utrum
M.Valeriũ meſſallã dicit:cuius ĩ hiſtoria memĩt Taci. PALlãte & licinis q nobiles fuerũt.Licini aũt dictiſunt
craſſi pallas libertus.ut iqt Pro.claudii cæſ.offm̃ rõnũ admiſtrauit:& ĩ nũero ꝑtoꝝ relatus ꝙ primũ pcũctãtẽ cæ-
ſarẽ de ĩceſtu agrippiæ ad nuptias cõfirmaſſet:eãqꝫ ipẽ cõſuetudinẽ ſtupri adeo palã fecerat:ut ĩ quodã ſimula-
cro palatiæ mieruæ aſcriptũ ſit pallas αιτιονα i de quo ĩ q̃dã epiſt.pli.ſcđs hoc magnũ uotũ ſenatꝰ hoc ꝑcipuũ
gaudiũ populi hoc libertatis materia gratiſſima.ſi pallãtis facultates adiuuare publicoꝝ opeꝝ egeſtiõe cõtigerit
huius ẽt Trã.memĩt.ET liciniis:licinius iqt ꝓbus ex germãia puer captꝰ tãtæ iduſtriæ fuit ut reliqas cibarioꝝ
ĩter cõſeruos fœneraret:& cui qd crediďiſſet q̃li poterat chirographo pugillaribus ſubnotaret quos cum expe-

ditiōe quadā trāsiturus flumē in uestimētis recōdidisset.C.Iulio cæsari quodā denegante ei pugillaribus q̄cq̄ an notatū barbarus lugēs eos obtulit:statim ad dispēsationē est admissus nō multo post manumissus & deinde cu rationi galliaꝝ ab Augusto ꝓpositus eas spoliauit:& cū flagraret īuidia basilicā sub noīe Caii iulii ædificauit:de cessit sub Tyberio:ꝓinde diues fuit ꝙ cassii opes ēt exhausisset:& dictus ē habuisse nūmos q̄tū milui uolāt. Vñ Persi.Nūc licini in cāpos:nūc crassi mittit in ædes: SACro nec ce.ho.tribunoꝝ:q ad sportulā uenerāt.est aūt sa crū.ut Trebatius ait.q̄cq̄d est q̄d deoꝝ habet. NVPer in hāc urbem pedibus qui uenerat albis:aliis calceis nec dū acceptis qui nigri sunt:aut nudis:aut pulueruletis:aut cretatis sicut in seruis mos fuit.Pli.alia creta inquit argē taria appellat̄ nitorē argēteū reddēs:estq̧ uilissima & q̄ pedes uenaliū seruoꝝ trāsmare aduectoꝝ denotare insti tuerūt maiores.Oui.Nec tu siq̄s erit capitis mercede retētus.Despice gipsati nomen inane pedis.Tibullus.Bar bara gipsatos ferre catasta pedes. PEDibus qui uenerat albis.Prob⁹ hic exponit alias cōsuetus habere brachas uel ꝙ pedales nouos haberet in brachis.quos pedurnos dicunt:uel ꝙ non nigris non calceis senatoꝝ:uñ urbane ostendit plus honoris in calceis esse q̄ in persona. SANctissima diuitiaꝝ maiestas ironicos dictū sanctū inquit Mar.est quod ab iniuria hominum defensum atq̧ munitū est.sanctum aūt dictum est a sagminibus:sunt autem sagmina quædam herbæ quas legati populi Ro.ferre solent ne quis eos uiolaret.sicut legati græcorum ferunt ea quæ uocantur cerithia:in municipiis quoq̧ muros esse sanctos sabinum recte respondisse Cassius refert. DIVi tiarum maiestas:deest est. ET Si funesta pecunia quæ per furta & pericidia congeritur. TEMplo nōdum ha bitas:nec dum diis consecrata es nec in numero deorum haberis:ut pro dea colaris dicta a pecudibus pecunia. Ouidius.Cætera luxuriæ nondum instrumenta uigebant:aut pecus aut latā diues hēbat humū.Hinc ēt locuples hinc ipsa pecunia dicta est.idē Pli.idē Varro ait.

Vt colitur pax:atq̧ fides:uictoria uirtus
Quæq̧ salutato crepitat concordia nido:
Sed cum summ⁹ honos finito cōputet anno
Sportula quid referat:quātū rōnibus addat
Quid faciēt cōites q̄b⁹ hic toga:calce⁹ hic ē
Et panis:fumusq̧ domi: densissima centum
Quadrantes lectica petit:sequiturq̧ maritū:
Lāguida uel prægnans:& circūducitur uxor
Hic petit absenti nota iam callidus arte.
Ostēdens uacuam & clausam ꝓ cōiuge sellā.
Galla mea est inquit:citius dimitte moraris:
Profer galla caput:noli uexare quiescit:
Ipse dies pulcro distinguitur ordine rerum
Sportula deinde forū:iurisq̧ peritus apollo
Atq̧ triumphales:inter quas ausus habere
Nescio q̄s titulos ægyptius atq̧ arabarches

MAN. Pax. Fides. ❡ PAX.Vespasianus templū pacis foro proximum fecerat.Auctor ē Tranqllus. FIDes:fides est firma opinio:ut docet Cicero in partitiōibus.Et Seneca epi stola.lxxxix.inquit fides sanctissimum humani pecto ris bonum est nulla necessitate ad fallendum cogitur nullo corrūpitur premio.Vre inquit occide non pro dam.Liuius ꝑterea li.i.scribit.Numā pompiliū fidei solenne instituisse.ad quod sacrariū flamines bigis cur ro arcuato uehi iussit manuq̧ ad digitos usq̧ inuolu ta rem diuinam facere:significantes fidem tutandam. sedemq̧ eius etiam in dextris sacratam esse. Cice.aūt in lib.de na.deo.scribit fidem in capitolo ædificatam proxime.M.æmilio scauro ante āt ab Attilio collati no erat fides cōsecrata.Videto etiā saty.xiii.in princi pio. Virtus. VICtoria uictoriæ tēplum in palatio fuisse oñ dit Liui.li.viii.de secūdo bel.pu. VIRtus:uirtus est af fectio animi constans conueniensq̧ laudabiles effici ens eos.in quibus est.Tul.li.iiii.tuscu.& li.v.ait.Bonū aūt mētis uirtus ē:ergo hac beatā uitā cōtineri neces se est:hic oīa q̄ pulcra honesta ꝓclara sunt.Virtuti āt & honori.Marcel.sepatis ædibus simulacra statuit.ut Vale.li.i.oñdit.Liuius autē li.xxix.sic ait:ædē uirtutis eo anno ad portā capenā.M.Marcellus dedicauit septimodecimo anno posteaq̄ a patre eius primo cōsulatu uo ta in gallia ad Clastidiū fuerat.utq̧ Cicero lib.ii.tuscu.ait. Virtus. Cōcordia. Fortitudo. Virtus ex uiro appellata est.Viri aūt ꝓpria uirtus ma xime est fortitudo cuius munera duo maxima sunt mortis dolorisq̧ contētio.Diximus & plura in saty.viii.ibi. Nobilitas sola est atq̧ unica uirtus. SALutato crepitat cōcordia nido:cōcordiæ tēplū Liuia drusilla cōstituerat. ut scribit Naso li.i.fast.Tyberius uero eius filius dedicauit:uñ Sueto.ait.Dedicauit & cōcordiæ ædem. CREpi tat:alludit ad Ciconiā concordiæ dicatā:sub cuius forma colebat̄.Solinus capite.xxxvii.scribit ꝙ eximia inest ci coniis pietas.& enim quātū tēporis impēderint fœtibus educādis:tantū & ipē a pullis suis inuicē alunt̄:ita enim impēse nidos fouent.ut incubitus assiduitate plumas exuant:& sonū quo crepitant oris potius q̄ uocis esse idem ait. Pollitian⁹. Cornices. Pollitianus.uero uir hac tēpestate & græce & latine eruditissimus cornicē potius q̄ ciconiā accipit:ductus ut inquit heliani græci scriptoris testimonio:qui lib.de aīalibus tertio.Cornices inquit inter se fidissime sūt.& quū societate coierint maximo se opere diligunt.Neq̧ id genus animalia uideat quispiam licenter misceri & teme re quin hoc quoq̧ dictitāt:q res istiusmodi callēt:altera extincta cōparē uiduā degere. CÆteꝝ in quoq̧ audio. Veteres in nuptiis post hymenæū cornicē inuocare:signūq̧ id cōcordiæ dare iis consuesse:q liberꝝ q̄rēdoꝝ gra tia cōuenissent.Tū q sedes auiū & uolatus obseruāt in auspicatū eē captātibus auguria dicūt.Vnius tantū corni cis obsequiū.Sic helianus sed & numismatis aureis duobus faustinæ augustæ manifestā ꝓrsus imagūculā nuper sibi laurētiū Medices oñdisse cū titulo ipso cōcordiæ idē Politianus ait.Placet igit̄ ut de cornice intelligat̄.Nec displicet ēt de ciconia intelligere pp illud crepitat salutato nido:nā illius naturæ ut oñdimus id cōuenit:Nec ab surdū uideri pōt & ciconiā & cornicē concordiæ dicatas. SED cū summus honos:pectoꝝ auaritia cerpit:quo rū quidē honos summus erat:tātū & enim aucta erat prætoris auctoritas ut quod prætor ipse eduxisset ob ipsi Prætor. us honorem.Ius honoratium uocaretur:hinc & Oui.li.primo fasto.ait.Verbaq̧ honoratus libera prætor hēt. Vtq̧ oñdimus etiā auctoritate Festi.Initio ꝑtores erāt:qui postea consules:& bella admistrabāt.Præterea de

honore Cicero de claris oratoribus sic ait. honos premium est uirtutis iudicio studioq; ciuium delatum ad aliquem qui eum sententiis & suffragiis adeptus est is mihi & honestus & honoratus uidetur. COmites diuitum clientes. Densissima multis stippata ac plena erant enim in ea uiri & uxores ac filii: hin c ait: sequitur q; maritum Honos

SEquitur maritum. Noua captādæ sportulæ ars exprimitur. Ipse dies. Diuitū atq; nobilium notat auariciam qui cum salutati fuissent: postea comitati in forum diuersaq; loca. reducti inde domum. Clientes non cibabant quod illi qdem sperarant: hinc lassi & ieiuni. uestibulis abibāt. Hæc profecto uera huius loci sentētia est. PVLchro ironia est. i. irrisio. Sportula: sportulæ tempus. s. distinguitur: prima enim & secunda hora salutabant sportulæ causæ. Deinde forum tertia hora iuris dicendi tempus distinguebatur: qua quidem causidici comitabantur reducti postea clientes nō pascebant ut diximus. FOrum Augusti forum itellige. Suetonius enim ait q; augustus publica opera plurima extruxit: ex qbus præcipua forum cum æde martis ultoris. Templum appollinis in palatio fori extruēdi causa fuit hominum & iudiciorum multitudo. quæ uidebatur nō sufficientibus duobus etiam tertio indigere. Itaq; festinātius nec dum perfecta martis æde publicatū est. Cautumq; ut separatim in eo publica iudicia & sortiones iudiciū fierent. utq; Plini. scribit libro septimo ca. lv. in augusti foro apollo fuit eboreus. p id igitur ita poeta iurisq; peritus apollo: nam ibi iudicia dabātur. hīc apparet totum hoc de unico foro intelligēdum. In eodem & statuæ triumphales erant. Martialis enī ait libro qnto. Nec litis tetricas forumq; triste noscemus nec imagines supbas. Nescio quis. Crispinum itelligit cuius superbiam paulo superius ostēdit. AEgyptius asiæ prima pars ægyptus: cui ppinqua arabia. quod mella scribit. ppterea Iuuenalis ait: ægyptius atq; arabaches. i. arabū princeps eoꝝ. s. qui tunc in urbe erant p quod ēt eum taxat cōditionis libertine ostēdens. Forum Augusti ægyptius

¶COmites. idem totagi dicebātur. Hinc toga. nam ex sportula comites aliquādo togam emebāt. Mar. unde tibi togula est. Centum quadrātes: nam tot dabantur ex sportula. Mar. Dat baiana mihi quadrātes sportula centum. Idem Tacitus scribit. Ipse dies alii aliter hunc locū acceperūt. ego ita sum interptatus q; Iuue. diuitum romanorum & nobiliū auariciā carpat: qui ut sportulā caperēt nō modo mane salutanbant domi quoscūq; prima & secunda hora poterāt adire: nam prima & secūdā hora salutationibus dabātur: sed etiam tertiam in eo cōsumerent. Venirentq; in forum ad equites salutādos qui iudices ī triplici foro sedebāt: nā tertia litibus forēsibus erat destinata. Mar. Exercet nucos tertia causidicos. Eodem argumēto idem in auaꝝ salutatorem. Et mane sudas urbis osculis udus. Foloq; triplici sparsus ante equos oēs ædemq; martis: quæ. s. erat altero foro & colosson augusti intero. PVlchro ironice dictū. Sportula. s. pctitur: hoc est mane duabus horis salutāt: & comittanſ cā sportule. DEinde. s. tertia hora. Forum. s. latinū petitur. Apollo iurisperitus alteꝝ forū ubi erat colossus apollinis. de quo Pli. Vidimus certe apollinem in bibliotheca tēpli augusti tuscani cum qnquaginta pedum apollice. dubium ære mirabiliorem: an pulchritudine & Tranquillus. Templum apollinis in ea parte palatine domus excitauit quam fulmine ictā desiderari adeo aruspices pnūciarunt. & paulo post. QVO loco iam senior sæpe etiam habuit. decuriasq; iudicium recognouit Iusperitus. nam ut dixi illic cōsidebāt iudices: ad quos alludens Hor. cum de Bolano ius tracto loqtur. Sic me seruauit apollo. i. iudices ad statuam apollinis sedētes ad quos tractus ē bolanus. Nō ignoro tamē porphirionē ex imitatōe Homœrica eum locum īterpretatum esse: illud addi potest quod tamē non probo. Iurisperitus apollo q; ab eo lycurgus leges se accepisse dicebat: Auctor ē Dioni. Atq; triūphales. tertium foꝝ notat quo ibāt ad salutādos equites: qui illic iudicabāt: nā hæ erant in tertio foro. INTer quas hoc in tēpora sua dicit quibus Domi. isignia triumphalium statuaꝝ per urbem sibi erexerat cuius rei dignitatem deprimit cum dicat seruis quoq; triumphalem statuam datā eē: & ut scribit Tacitus. Tigillino & Goceo statuæ datæ sunt iter triumphales. AEGyptius atq; arabaces: libertine conditionis notat: quem ægyptium etiam dixit in crispini exprobationem. DOMI.

¶VT colitur pax. Romæ ara pacis erat: cui alba uictima sacrificabatur. Templum autem magnificentissimum & opulētissimum paci constituit Vespasianus & Titus: ut auctores sunt Plinius & Suetonius. ATq; fides. Numa pōpilius. ut Liuius refert: fidei solēne instituit: ad id sacrarium flamines bigis curru arcuato uehi iussit: manuque usq; ad digitos iualuta: rem diuinam facere. Significātes quidem tu tandem sedem eius: & in dextris sacratā esse. VIctoria. Et huic deæ ara erecta est. quæ usq; ad ambrosii tempora durauit: qui contra Symachum de tollenda ara uictoriæ scribit. VIRtus: huic deæ & honori. M. Marcellus ædē cōdit: ut Plutarchns & Valerius tradunt Cōcordiæ ædem sæpius erectam: & dedicatam fuisse scribit Liuius quam deam sub imagine ciconiæ colebant: quæ auis ut Ambrosius ait. romano usu pia uocat: ob hāc uidelicet causam: q; ciconia tum pulli parentib᷒ iā senio cōfectis & longa ætate iualidis: & opem & alimenta ministrarent in mutuam recōpensationem. Nam & græci antipelargosin retributionem appellant: deducto uocabulo a ciconia. quam illi pelargon dicūt. Prouerbium græcum est ἀντιπελαργεῖν pro ferre gratiam: unde in regum sceptris supernæ ciconiam figurabant. Inferne uero hippopotamum qppe significātes uim iustitiæ parare quādo hippopotamus aīal sit iniustissimum. MERV. Templū pacis. Solēne fidei Ara uictoriæ

SVMmus honor. Diuites nam & supra libertinum diuitem tribunitiæ potestati. quæ sacrosancta fuerat præponi cōqueritur. COmputet. Subducēdo rationes utriusq; paginæ. annumeret iter redditus annuos rationem sportulæ. COmites togati qui deducunt diuitem. HIC ex sportula querēdus est oīs uictus. DEnsissima: quæ multos cōtineat: in qua sint uxor & filii. CEntum quadrātes: quæ summula nō sufficiens erat: uel ad famē exatudam. Vnde Martialis. Dat baiana mihi quadrantes sportula centū. Inter delicias qd facit ista fames. Nōuūq; notat captandæ sportulæ aucupiū. Nā mariti plurimi uxores: tum lāguescētes: tum grauidas circūducebāt: & iterdū clausa cella: quæ uacua erat emētitæ uxori partē petebāt. GAlla mea ē iqt. Nō illepide subdit uerba maritorum & dispensantis sportulā. PVlchro ordine ironicos dixit. Forum iurisq; peritus apollo. Foꝝ significare. Vbi & apollinis imago & statuæ triumphales stabāt. Quod in qbusdā endecasyllabis Martialis signat sic dicens. Nec litis tetricas. forumque triste Noscemus nec imagines supbas. Ast i Augusti foro. ut Plinius scribit Apollo fuit Apollo

eborius iuxta: quem uadimonia constituebant Horatius quoque de hoc apolline uidetur itellexisse quum dixit in sermonibus. Sic me seruauit apollo: quem peritum iuris hic apellat. AEGYPTIVS: aut arabarches. Arabarchen potiusque aegyptium. Crispinum appellat: quem non insulse arabum principem dixit. Lego apud Iosephum in ultimo antiquitatis libro: & Eusebium Caesariensem Alabarchen dictum salis praefectum: & fuisse honoris appellationem apud aegyptios arabas & iudeos. Vnde non incogruum forte alabarchen legi.

Arabarches / Eusebius Caesa.

VAL. ¶ VT quemadmodum colitur. Salutato crepitat cocordia nido. In tutela concordiae ciconia e. Templum concordiae inquit probus est uentus in quo ciconia multa est. aut quae uenientibus salutatum concordiae crepitu consensum prodebant. & satyrice salutato nido non templo concordiae crepitat rostro ciconia scilicet quae concussione rostri sonitum pacis uidetur reddere. Sed cum sum. ho. Sed cum senatores auidi sportulae sint. quid parasiti facient comites & asseclae. Desissima. maxie stipata eunuchis. CENtum qdrates lectica petit. lectica nobile uehiculum Lecticarum usum. inquit probus primi dicuntur inuenisse bythinii. Cicero. nam una haud mos est bythinie regibus uehi lectica. Lecti. pe. octophoro inquit probus uehebatur. Hic petit absenti. subaudiendum uxori absenti pro absente. Nota iam cal. ar. nota fallacia quae simulat uxorem in lectica portari cum ibi aut eunuchus portetur aut ancilla aut interdum quod uerum est. in animis ducatur: Profer galla caput: fac roget. NOLI uexare. pote tis uox est. Ipse di. pul. d. ipse pro toto ponitur: sic totos dies. inquit consumunt diuites dum ad sportulam uadut aut ad forum. Inde ad templum Apollinis librorum aut iurisperitorum causa. inde ad triumphales imagines inspiciendi gratia: & interea clientes eorum domi expectauerut: & cum illi sero se domum receperint soli coenaturi sunt & spes quae sola fuerat clientibus discubendi cum dominis tandem deponitur. Iurisque pe. apol. qui inter iurisperitos statua habet hic est apollo inquit probus cuius & Hor. meminit: sic me seruauit apollo. licet id ab Homero suptu qda existimet. iuriscuilis & liberaliu disciplinarum bibliotheca in teplo apollinis palatini augustus dedicauit: unde Hora. QVid mihi celsus agit monitus multumque monendus. Priuatas ut querat opes & tangere uitet. Scripta palatinus quecumque recepit appollo. Ibi circa aedem apollinis iuris studiosi couenibant: siue quod Cicero domum scaeuulae oraculum dixit ciuitatis: siue quod tam deuia iurisperitorum respo sint: ut etiam inquit probus quam apollinis. Atque triuphales. subaudiendum imagines uel statuas. AEgyptus: per egyptium crispinu incessit triumphalibus ornametis & statua donatu. ARaboches. ut libiarches arabu priceps inuidiose tamen dictum.

Cuius ad effigie non tantum meiere fas est.
Vestibus abeut ueteres lassique clientes:
Votaque deponut qq longissima coenae.
Spes hoium: caules miseris atque ignis emed9
Optima syluaru iterea pelagique uorabit:
Rex horu. uacuisque toris. tantu ipse iacebit
Na de tot pulchris: & latis orbibus: & tam
Antiquis una comedut patrimonia mensa
Nullus iam parasitus erit: sed quis ferat istas
Luxuriae sordes: quata e gula quae sibi totos
Ponit apros aial propter conuiuia natum:
Poena tn praesens: quu tu deponis amictum
Turgidus: & crudu pauone i balnea portas
Hinc subitae mortes: atque intestata senectus
It noua. nec tristis per cunctas fabula coenas
Ducitur iratis plaudendu funus amicis.
Nil erit ulterius quod nris moribus addat
Posteritas: eadem cupient: facietque minores:
Omne in praecipiti uitium stetit: utere uelis:
Totos pande sinus: dicas hic forsitan unde

MAN. ¶ NON tatum meiere: sed et egerere. Vnde Horatius. sat. viii. in prio uolumine ait: atque in me ueniat mictum atque cacatu Iulius. Et Suetonius scribit Neronem fuisse religionu conteptore praeter unius deae syriae: quam mox ita spreuit: ut urina cotaminaret alia supstitione captus. VEstibulis abeut. Nisi uti supius exposui itelligatur ibi. s. ipe dies pulchro &c. hic locus non recte exponi poterit. nam illud hoc aperit. Vestibulis aut ipsorum. s. diuitu. Est aut uestibulu locus ante ianuam domus uacuus per quem de uia aditus accessusque ad fores aedium fit. Ipsa eni ianua procul ab uia fiebat area intersita quae uacaret auctor Macro li. vi. sat. VEteres propter hoc arguit magis amados a diuitibus ipis. LAssi satis supra cur lassi ostedimus. VOtaque deponunt. ordo est & deponut coena uota qq longissima apposi tio spes hominu per acclamatione erat eni quid mimu. quod sperabant: logissima autem dicit: quoniam serius dominum reduxerat diutiusque esurierant praeterita iam nona hora. na decima erat mese ut patuit. Sensus uero est. Vestibulis obeuntes clientes coene spem relinquebat quauis diutius eam sperassent atque expectauissent ultra. s. sportula: quae erat cetum quadratu. DEponut: non eni recta coena dabat eo tempore: sed sportula tatum. EMendus ex quadrantibus. scilicet sportulae: quos loco coenae accepat. INterea: du clientes emebat caules & igne ex cetu qdratib9. VAcuis qa sol9 sine clietib9. TOris lectulis seu puluinis: quib9 stratis oli uescebant hinc. Tricliniu ab tribus lectulis stratis dicebatur. DE tot. pro ex tot. ORbibus. Cytreas mensas intelligit. de quibus Plinius ipse libro. xiii. ca. xvii. multa dixit: ubi secudum quosdam Cedrus pro Citro male legitur. Ex hac aute arbore mensae magno emebantur: nec putredinem seu cariem ullam sentiebant: propterea dixit & tam antiqs. Est autem Citrus apud mauros plurima. In principio uero dicti lib. xiii. & Cedri & Citri legitur. Potes & argenteas patinas intelligere. IAm quia soli optima edunt diuites. PArasitus. cliens is enim parasitus dicebatur: qui omnia cibi gratia laudabat tolerabatque etiam. Dicit at a para quod est iuxta. & siton cibus sitos uero frumentum. QVanta est gula phyloxenus erixius uo luptatibus deditus epularum precatus est. ut longius sibi guttur quam gruis fieret propterea quod tactu delectabatur. Auctor est philosophus libro tertio ethi. Gula autem ut idem ostendit libro primo de animalibus intra collum est cui comes arteria iungitur priorem obtinens situm: nam chartilagine arteria constat: & sangui

Vestibulis / Tricliniu / Citreae mensae / Parasitus / Philoxeni gula / Gula / Arteria

gnis qq exigui compos est uenulis complexa tenuibus arteria: accipiendi reddendiq; tantummodo spiritus offi/cio fungitur. li. uero. ii. eiusdem operis ait q gula incipiens ab ore deorsum tendit ad pulmonē septumq; trā uer/sum hinc se ad uenerem applicat maiorē. Animal. Macrobius lib. ii. de so. ait. Animal esse corpus animatum. Animal. Apoditerium

COnuiuia de conuiuio uideto in sat. xi. uideto etiā plurima apud gel. lib. xii. c. xi. Luxuriæ: uoracitatis. Sordes maculas uicia. DEponis amictus: uidelicet in apoditerio. i. spoliatorio. Apodio enim exuo significat. TVRgidus: cibo repletus: quod quidem iniquū est. Nam ut scribit Cicero in Catone maiori tantū cibi & potionis adhibendū: ut reficiant uires non opprimant. Nec uero corpori solū subueniendū est: sed etiā menti: atq; aio multo magis. CRVdum pauonē. i. indigestum incoctū nimio luxu. Cruditates aūt ut refert Macrobius. lib. vii. sat. eueniunt aut qualitate succi in quē cibus uertitur: si non fit aptus humori: qui corpus obtinuit: aut ipsius cibi multitudine non sufficiente natura ad omnia quæ cōgesta sunt concoquēda. IN Balnea portas: instituerunt enim q dam medici balneas ardētes teste Pli. qbus persuasere cibos cōcoqui. multi uero ad sepulchrum efferebantur.

HINc subitæ mortes: ab luxu uidelicet: cuius quidē modus ē optimus: de Socrate enim Laertius scribit q adeo parce ac tpate uixit: ut cū athenas luæs sæpenumero uastaret: solus ipse nunq̄ ægrotauerit. Et Horati. lib. i. epi. ad uillicum suū ait. Coena breuis iuuat: atq; intestata senectus: oia luxu cōsum psrant: hinc senes effecti nihil testari poterant: seu subita morte oppssi itestati moriebant. DVCitur: funus funerale uerbū. Vir. li. iiii. ge. de apibus Tum corpora luce carentū exportant tectis & tristia funera ducunt. Ducit aūt funus. i. fiūt exeqæ: seu effert funus. i. cadauer ipsum: funus pterea quū exequias designat ab funalibus dicit: quū uero mortē significat ab græco trahitur: nam phonos cædes interpretat. PLAudendū læticia dādū. IRAtis nihil enim bonoꝝ illius habuerant Nil erit ulterius: postq̄ poeta ipse uaria diuersaq; uitia supra ostēdit merito hæc uerba pfert. IN Precipiti in abrupto & cacumine ac sūmitate adeo q ulteri9 pgredi non pōt. VICium dixit phūs auctore laertio: uitiū ad miseriam atq; infœlicem uitam sufficere quātūlibet corporis affluat bonis. VTEre uelis: seipsum hortatur ad scribendam satyram uel monitorē unicum introducit. Loquitur autē metaphoricos nautæ enim uelis utuntur. quo cicius portum teneant SINus: ingenii uires. Dicas dicere posses. Cibi modus Funus Vicium

¶ MEIEre nam quæ cōtemnebantur simulacra spargebant urina ut Nero in statuam deæ syriæ urinā piici iussit auctor Tranquillus. DEPonūt uota coenæ: nam Domitia nondum sustulerat sportulas & rectamq; coenam dari iusserat clientibus: quod postea fecit ut est apud Tranquil. & Martia. Centum miselli iam ualete qdrātes. EMEndus: ex centum. s. qdrantibus sportulæ: quos loco coenæ acceperunt a diuite. VACuis to. at ante dixit: ac nuda pene cathedra quia. s. solus iacebat quod Fidentinus latrando nō audit. ORBibus: i. mensis citreis q dimidiatis orbibus fiebant: & orbes a Mar. sæpe appellant. Vt maurusiacis eis sustentē dētib9 orbes. Rex horum regem hora. columella: ut alibi dicemus Mar. Iuuenalis eū appellat: q multos habet clientes ut hoc loco. Rex hoꝝ quē colūt Totos apros. Seruilius Rutillus eius Rulli qui in consulatu Ciceronis legem agrariam promulgauit: pater primus romanorum solidum aprū epulis apposuit: auctor Pli. Deponis amictus: nam ante cœnam romani lauabant quod multis in locis indicat Martialis ait igitur: qui tota uorant patrimonia: & epulis replentur i sequenti die cœnaturi: cū se lauant adhuc sunt crudi: hoc est nōdum concoxerunt pridianū cibum. Id ē ex satyra horatii eo uersu. Crudi timidiq; lauamur. Quid deceat quid non obliti. DEPonis amictus. s. in spoliatorio uel apodyterio id erat locus in balneis ubi uestes reponebant. PAVonem. primus Hortensius posuit cœna adiciali nam ita appellabatur cœna pontificum: cū augur fuit: ut Pli. scri. sed Fidentinus olim scriptis suis: quæ ex nostris nuper emendare conatus est: locum Plinii ita i seruerat: exitiali cœna sacerdotii: quia ut si deo placeat interpretatur pauo exitialis ē: & mortē affert: nūc euro deprauationē. Pli. Præceptoris secutus eundē locum ita refert adialitii cœna sacerdotii Sed oblitus pristini erroris non sustulit insequentia uerba quæ olim addiderat: ea sunt. non enim facile digerit. O rem ridiculam o hominē fustuarium. crudū appellat: non pter pauonis naturam: sed pp nimiam ingurgitationem epularum: q multitudine sua concoq. non possunt ab his: quorū gulā capit luue. Disce tandem cū pceptore tuo locum plinii emendate legere: quem a Varrone Pli. accepit. Varro de pauonibus. Primus hos Qu. Hortensius augur in aditiali cœna posuisse dicit pauonem. M. Lurco: ut Var. ē auctor: supra sexagena milia nummū ex pauonū prouentu accipiebat. INTestata: sine testamēto: quia nihil habent quod relinquant consumptis patrimoniis: ut illud. Martialis. Nil dedit uxori: cui dedit ergo: sibi idest gulæ suæ. IRAtis: dolentibus nihil sibi relictum esse. DOM.

¶ SPES hominū: quasi acclamatio quædā: in qua sit sita longa hominū spes. VACuisq; toris: qa prisci stratis tribus lectulis epulabant: quod triclinū dicebat. RECumbet: iacebit. PVLchris & latis orbibus mensæ ut diximus citreæ erāt lautæ atq; politæ quas diuites quolibet magno precio parabāt: quū pauperes uix testa sustinerēt mensas suas. Mar. Tu libycos indis suspendis dentibus orbes. Fulcit testa fagina mensa mihi. Et Seneca ad Helbiā matrē. Magni leuatiq; mēsaꝝ orbes terena sūt pondera. NVLlus iā pasit9 parasitus primū in honore fuit: utpote qui sacro mini sterio additus esset. Postea uero pro eo capitur parasitus: qui oblectatiōis gratia ad mēsas diuitum admittebat: Fit autem a παρα qd est ad & σίτοσ cibus. Primusq; Epicharmus auctore poluce hac dictione usus ē. QVAnta est gula quæ sibi totos ponit apros: hos apros a pondere mille librarum miliarios appellāt Varro & Seneca. Nam in. xxi. epistolarū moraliū hæc legimus. Non magnā rem facis q uiuere sine recto apparatu potes q non desideras miliarios apros nec līguas phenicopterū & alia portenta luxuriæ iam tota aīalia fastidiētis. solidum uero aprum ut Plinius refert romanoꝝ primus in epulis apposuit Publius seruilius pater eius Rulli: qui in Ciceronis consulatu legē agrariam pmulgauit. PROpter conuiuia natum. Idem tradit auctor ex alio animali numerosiorē materiam ganeæ non fuisse. Nam quinq ginta sapores prope huic fiebāt: quū cæteris singuli fierent. QVVm tu deponis amictus: locus erat ad ministerii um balnei: quem apodyterium uocabant latine spoliatorium in eo enim uestes loturi aut sudaturi de MER. Alabarches Triclinium Libyci orbes parasitus Epicharmus Miliarii apri

Apodyterium ponebant:quas capsarii seruabant. Vt apud uitruuium Ciceronem & Plinium legimus. TVRgidus: tumes & repletus. CRVdum:incoctum: Vbi notandum q & cibus crudus dicitur:& homo crudus:qui nō cōcoxit. Vn Crudus de cruditas stomachi. Sed quia dubitari potest cur post cibum balnea intrarent Columellā audiamus in prolo Columella go rei rusticæ sic declamantē. Mox deinde:ut apti ueniamus ad ganeas quotidianam cruditatē laconicis excoqmus & exusto sudore sitim quærimus. Pli. itē ad hāc sniam hæc i medicos scribit. Igitur balneas:ardētes his tem Laconicum poribus medici quidam instituerunt:quibus persuasere cibos cōcoqui. Ita ut nemo non minus ualidus exit & obedientissimi uero efferrentur ad sepulchrum. Quod institutum Persius & Iuuenalis notauerūt. INtestata sene ctus:quæ testamentū non fecit:& abintestato moritur. Intestatus aūt est:ut Paulus ait:q non testm̄ non fecit:sed & cuius ex testamēto hæreditas adita non est. DVCitur: Verbum funerale. Virgilius. Et funera ducunt. MI Intestatus nores:posteri:& numero tm̄ plurali dicuntur quemadmodum & maiores. IN Præcipiti:i alto. Vir. Turri i præcipiti stātē. VTEre uelis. Sūpta a nauigātibus trāslatio:q ut uela magis a uēto īflent expansis oībus finibus altius illa leuant:& uenuste reddidit priori trāslationi idoneū uerbū quū subdit. Totos pande sinus.

VAL. ¶AD EFfigiem in cōspectu nō tm̄ meiere:sed & spurciora facere. VEStibus abeūt:uestibulū domus ingressus Oui. Hic quoq uestibulū dici reor inq precādo. Dicimus o uesta q loca prima tenes. Abeunt. sero recedūt CLientes diuitum. QVAmq longissi. cœne spes. i. licet hi nō multū habeant apud se quod cœnant:tñ nō patiuntur diuitū mensa inexpectare. CAVles mis. at. ignis emen. deest. spes homini hæc manet:caules p quibuscunq oleribus posuit sicut ignem pro lignis equa sit caulis herbæ ea pars unde se pducit folium. Plinius lactucæ græci tria facere genera:unū lati caulis:inde subnectit:alterū rotundi caulis tertiū sessile:quod laconicon uocant. OPTima sil. quæ de ueneratione sunt optima Et lato mensis quæ orbiculatæ fuerūt:probus exponit mēsas citreas quæ inquit antiquitus in magno pcio habebantur:uel de marmore:uel quæ de indico ebore affabre factæ sunt. LVXurie sor. quāta est gula q sibi totos ponit apros:apud antiquos eni magnificentiæ uidebantur apparatus sicut in cōuiuio aper integer exhibitus esset. Mar. Iste tibi faciet bona saturnalia porcus. Inter spumātes elice pastus apros. CVM tu dep. amictus turgidus:cum sis indecoctus:& est figura hypallage pro cibo indecocto indecoctū hominē dixit. NOVa:subdita. Iratis plaudēdū funus amicis q intestatus mortuus sit:aut q in eius testamento nō sint amici quicqd de eius hæreditate consecuti. OMNe in preci. vi. ste. sic Hor. damnosa qd non imminuit dies Aetas parentum peior auis tulit nos nequiores mox daturos pgeniem uitiosiorem:sensus est:eo usq hominum creuit improbitas ut altius non possit conscendere:etenim omne uitium paulatim crescit ut indies fiat maius nunc augeri nō potest:nā dixit. Nil erit ulterius quod nr̄is moribus addat posteritas. VTEre uelis:uelis dictiōis & satyre. TOTos pande sinus:incūbe materiæ nec in phœmiis diutius immoreris.

Ingenium par materiæ est:unde illa priorum
Scribendi quodcūq animo flagrāte liberet
Simplicitas cuius non audeo dicere nomen:
Quid refert dictis ignoscat mutius: an non:
Pone tigilinum:tæda lucebis in illa.
Qua stantes ardent qui fixo gutture fumāt
Et latum media sulcum deducit harena
Qui dedit ergo trib9 patruis acōita uehat
Pensilibus plumis:atq illinc despiciat nos
Cum ueniet cōtra: digito cōpesce labellū

MAN. ¶INGEniū:naturalis sapientia ingenium ē auctore nonio. Et uictorinus in Rh. sic ait. Ingeniū est uis qdā Ingenium naturaliter aīs insita:suis uiribus pualēs. In īgenio ita q & sapiētia ē & eloquētia. MAteriæ. uitiorū. f. Vnde illa priorū accus. i. satyra. iiii. ondit Eupolis atque Cratinus. Aristophanesq poetæ. Atq alii quorū comœdia prisca uirorū ē. Siquis erat dign9 ascribiq malus aut fur. Q d mœchus foret:aut sicarius:aut alio qn famosus multa cū libertate notabant hinc omnis pendet Lucillius hosce secutus mutatis tantū pedibus numerisq facetus Ci. demū lib. iiii. Tus. scri. q ne liceret carmē fieri ad alterius īiuriam leges sanxerūt. Libertas SIMplicitas:libertas:simpliciter. n. loquit:q aperte & libere dicit. Est aūt libertas ptās uiuēdi ut uelis: auctore Cicerone ī parad. CVIus nō audeo dicere nomen. Domi. n. libertatē ipsā oppresserat. QVId refert dictis:loquit adhuc amicus:& sensus ē. Si Mutius scæuola ī quē olim Lucilius īuectus ē ī se dictis parceret uel nō:nihil referret:& id qm̄ nulli erāt iperatores:sed resp. libera hinc Lucilius eū libere carpe potuit. Nūc uero minime liceret ipune aliquē carpere īperatores. n. ulciscerētur. Hinc ait pone Tigillinū. Refert distat. DICtis:in se ab lucilio quondā: PONe tigillinū:ut olim muciū lucillius posuit. Tigillinū uero id est hoīem gratū iperatori:ut fuerat Tigillinus Neroni. De tigillino aūt latius dictū est superius:ibi. Cum fas eēt putat &c Pone tigillinū teda lucebis &c. Hinc Cic. li. ix. epistola ad papariū optime ait. Reliquū ē ne quid stulte ne quid temere dicā faciāue cōtra potētē. TAEda affixo ligno:qd tædā appellauit qa uti tæda arderet. FIXo gutture. f. ūco quo tracti fuerāt in arenā ad scalas gemonias:ubi postea pendentiū crura frāgebant & in iecto igni ardebant. Vel fixo gutture fumant:qm̄ affixi palo ut Seneca tradit cōburebantur uel ut Sueto. refert qa noxiis gladii Mucro mento supponebat ut uisendā faciē pberēt oībus. Deducit ordo est lucebis ī illa tæda qua ardēt stātes q fumāt fixo gutture & qui deducit latū sulcū in media arena p qd nō omnes qui urebant unco tractos ītelligēdū. Is aūt ordo uerissimus est quē p me excogitatū postea magis confirmauit qdā antiquissimus textus erat. n. sup deducit p glosula q appositū. DEDucit trahit. QVI dedit ergo tri Tigillinus bus Respondet amico poeta. ERGo quia simpliciter ac libere in aliquos scribere minime nūc liceret uti quōdam Lucilio. TRIbus patruis de ipso tigillino ītelligendū probus. n. ut aiūt sic scripsit. M. ophonius tigillinus hō oīum nequissimus tris patruos habuit quos oēs ut eorū hæreditatibus potiret ueneno assumpsit subtractisque anulis & falso tabulis signatis hæreditates sūmo scelere consecutus est: AConita Solinus scribit in ponticis Aconitum oris. Aconem portū eē qui puentu malorū grminū usq adeo celebris est ut noxias herbas Acōita illinc no

minemus. VEHatur:supple sine repræhensione. PENsilibus plumis:eleuatis in lectica. QVVm ueniet contra consulentis seu commonentis amici uerba. Digito compesce labellum. Perfert erit lucro lingua retenta tuo inquit Ouidius. QVI:supple illi.

¶VNDE illa priorū. Monitorē introducit libertatē scribēdi nō esse quæ olim fuerat:nam & ueteribus comicis olim quoq; lex pscripta est ne pricipes ciuitatis nominatim notarēt. Hora. Quin etiā lex. Pænaq; nata malo q nollet carmine quēq; describi:& poetæ tpibus Domi. Auctore trāquillo scripta famosa non sine auctorū ignominia deleuit. Sed Lucilius q ante occupatā rēpu. ab īperatoribus satyrā scripsit:mira libertate & acerbitate mutiū Sceuolā & alios est īsectatus:nihil.n.timebat ab īperatoribus cū nulli essent. Lucilius in mutiū. Græcū te te albuti q romanū atq; sabinū. Municipē pōti tritamē centurio nū:& demū chere Tite Mutii Albutius: hic est ille Albutius:cuius satyras eē scribit Var. Luciliano stilo. Amicus igitur ignoret Iuue. lucinianā libertatē sublatam esse Persius. Secuit Lucilius urbē. Te lupe:te muti:& genuinū fregit in illis. Meministi'ne Fidentine plagiariæ quātis uocibus olim clamabas:cum hanc sniam in Silii interptatione quē publice pfitebar recitassem: & tñ eam nūc accipis inuersam qdem & male expositā. Sed inepte cōiungis cum illa tua ueteri opinione metiū Tarpam ītelligēs deprauato Iuue. uersu & sensu. Mutius nota pro eo qui sit mortuus ponit :sed ut sit sensus. Lucilius nondū occupata ciuitate a tyrānis potuit libere capere quē libebat:ut mutiū reprehēdit:parū.n.curauit irasceret ne mutius:an leuiter ferret. Sed postea q apud īperatores multi gratiosi sunt:quorū libidine cuncta gerūtur qlis fuit Tigillinus apud Neronē.nō ē tutū in hoc scribere nā afficerēt supplicio. PONe Tigillinū:hoc hoīem carū īperatori:ut fuit Tigillinus Neroni. Tacitus cū multa alia:tū hæc de eo. M. Ophonius Tigillinus obscuris parētibus fœda pueritia:īpudica senecta pfecturā uigilū:& ptorii:& pmia uirtutū q uelotius erat uitiis adeptus crudelitatē mox deinde auaritiā & uirilia scelera exercuit:corruptio ad oē facinus Nerone qdam ignaro ausus postremo eiusdē desertor. Plutarchus & Trāquillus scribūt eūdē carū fuisse Galba:quē populi īuidiā timens donis corruperat. tpibus Othonis mortuus ē īperāte populo finuessæ exactis faucibus cū mortis nūciū accepisset quē muneribus corrūpere nō ualuit. IN illa tæda. Ad palū'duo genera supplicii erant apud antiquos:aut.n.puniebant more maiorum hoc ē pendēs furca nudis corpibus & cæsi uirgis usq; ad mortē:ut Trāquil. interptat: aut ad scalas gemonias trahebant:hoc ē īserto gutturi unco producebātur ī harenā:ubi postea pendētiū crura frangebant & īiecto igni ardebant:hoc genus supplicii in Claudio cōmemoratū est a Trāquillo:& Nero exercuit ī xpianos:qbus ardētibus ī usum luminis usus ē. Nouū excogitauit Domi. qui faces p obscœna īmiti iubebat. FIxo gut.s.unco quo tracti fuerāt. MEDia harena.s.theatri'casus nominatiui ē nec syllaba repugnat: quæ pētimeni defendit. DEDucit:facit designat. LATum fu .cū dānatus traheret:atq; ita pfectæ suppliciū descripsit q.s.trahant unco:& postea ardeāt'hoc erat abiici ī gemonias qd legimus. SIMplicitas simpliciter loquit q aperte dicit sine ullis uerborū ambagibus. Idem simpliciter agere. unde simplicitas uerborū cū nulla adhibet figure ad sensus ualendos. QVI de. aco. tri. pa. Tigillum aptissime intelligit nam uerba sūt Iuue. ad id respondētis qd' dixit pone Tigillinū nullum tamē extat testimoniū nisi qd' circunfertur ex libello. Probi grāmaticis his uerbis. M. Ophonius Tigillinus homo omniū nequissimus tris patruos habuit quos oēs ut eorū hereditatibus potiretur ueneno absumpsit subtractisq; anulis & falso tabulis signatis hæreditates summo scelere consecutus ē. PLVmis pen. nam in lectica puluminaria erant alibi Iuue. conducit cellam puluminari. DOM.

¶SIMplicitas libertas q freti priores satyri nec uelato nec ficto noīe sed simpliciter & apte malos notauerunt. MVTius hic fuit quē genuino odio & ore licēti īsectatus est Lucilius. Vñ Persius secuit Lucilius urbē Te lupe te muti & genuinū fregit ī illis. REFert ītereſt & differt prima pducta quā alias corripit. PONe tigillinū pone ī saty. notatū. Tigillinū quātū ex Cornelii Taciti & Plutarchi historia accæpimus. Offonius Tigillinus obscuris parētibus fœda puericia īpudica senecta pfecturā uigilū & ptorii:& alia pmia uirtutū qa ueloci' uiciis adeptus crudelitatē mox deīde auaritiā & uirilia scelera exercuit corrupto ad oē facinus. Nerone qdā ignaro ausus ac postremo eius deserto. Vñ nō aliū ptinacius ad pœnā flagitauere diuerso affectu qbus odiū neronis īerat & quibus desideriū apud Galbā Titi Iunii potētia defensus ē. Mox uero crescēte īuidia & populo seditiosis uocibus strepēte Tigillinus accæpto apud sinuesanas aquas supræmæ necessitatis nūcio īter scripta cōcubinarum & oscula & deformes moras:sectis nouacula faucibus īfamē uitā fœdauit ēt exitu fero & īhonesto. TEDa lucebis ī illa. Speciē p genere posuit. FIXo gutture fumāt aut qa affixi palo ut Seneca tradit cōburebant aut fixo gutture q ut Sueto. refert noxii mucro gladii merito supponebant ut uiscendā faciē pberēt oībus SVLcū deducit harena:p harenā āphiteatri:ut ī Titi uita legimus:delatores cæsi flagellis ac fustibus traducti sūt. Nā apud gemōias scalas excarnificari atq; cōfigi nocētes solebāt. Tū ī Tyberim'unco trahi:qd Vitellio accidit. Ergo aut p harenā traducebant:aut unco distracti sulco terrā signabāt. AConita: Venena: Nā aconitū ē herba q ex Cerberi spuma cōspersa uenenū efficacissimū cōtraxit. Quidam sequētes Ouidiū dicētē. Quæ quia nascuntur dura uiuatia caute Morales aconita uocāt ἀϖότισ ακονισ idest a cote deriuatū nomen dicūt. Eustachius autem ϖαρὰ τὸ ακαι κονίζεστέ. quod est luctari nasci putat eo q cum aconito luctandum non sit: & ineluctabile uenenum appareat. Plinius uero alias ethymologias huic nomini affert:quod aconitum ī nudis cautibus:quas aconas uocāt nascatur & ideo aconitū:Alii q iuxta nullus puluis interueniat κόνισ idest puluis. Alii quoniam uis eadem in mōte esset:quæ cotibus ad ferri aciē deterendā statimq; admota uelocitas sentiret. PENsilibus:Imo libus. sic Vir. Pilentis matres in molibus.i. pensilibus exponit Seruius. Nam molle & pensile uenuste inuicem cōuertuntur. Dicuntur tamen pensiles uuæ:Horatius. Tum pēsilis uua secundas Ornabat mensas:& pensiles horti suspensi & in aere sublimes. DIGito cōpesce labellum. Scribit Dion proculeium. quum olim occurreret Cornelio Gallo nasum & os manu compescuisse quippe astantibus significantem non esse tutum alicui præsente illo respirare:ergo compesce labellum dixit non respires. nedum loquaris occurrente malo & potenti uiro.

MERV.

Quid & unde Aconitū

Pensile

VAL. ¶SIMPlicitas:libertas quā nominare nō audeo:cuius libertatis usq; adeo libertas periit scribendi:ut non solum mutiū nobilissimū nō liceat carpe:sed & Tigillinū mutio inferiore si leseris plæbeū funus patieris.i.post mortem inhonoratus eris.Simplicitas tu simpliciter dicat quicqd uerū esse uideat.IGNoscat mutius anno:de mutio Lucillius scripsit:& nō metuit de potentia ipsius aliqd imine re periculū:qd utiq; fuit metuēdū:sed tūc loquēdi libertas oībus data. PONe tigillinū sicut olim mutiū Lucillius:ut Persius:Secuit Lucillius urbē.Te lupe te metui:& genuinū fregit in illis.Hunc tñ Mutius fortiter & sapienter tulit.qq in eū dictum sit:si mutiū insectauere futurū est ut miser sis. QVId re.utrū igno.an nō haud laboraueris:sed si Tigillinū læseris uiuus ardebis quēadmodū uiuēte & imperante Nerone uiui asserūt multi de quibus cæreos fieri iusserat:ut spectatoribus collucerēt cū confixa illis fuissent guttura ne se flecterent. PONE tigil.hunc sensum qdam ita accipiūt:nō tm̄ deserēdam libertatem:sed etiā maximā psonā carpendā esse in uitiis:cū etiā si taceas plebeio funere moriturus sis ut pone Tygillinū quasi ex alterius psona sit:quæ cōem futurā cū uulgaribus cadaueribus ustrinā denūciet etiā si a satyra abstineat:notiorē uero futurū si insignē notauerit:ut sit locus hic ita accipiēdus:pone Tygillinū nobilem ut Tygillinū:quod nisi facias in rogū cadauer tuū mittetur in quo nō iacētia corpora:sed ad lignoꝝ parsimoniā stantia exurunt:unde putant dici:& latum media sulcū deducit harena:qd parcus oster suditi ligni inopia scrobe subterfacto subcauet ut ardere possit:hæc probus:& rursus si eū in satyra tangas qui olim periit non esse quod metuas:sinautē Tygillinū ponas idest hominem potētem pœnā affuturā intelligas:fuit aūt ophonius Tygillinus pr̄e agrigētino scyllaceū relegato iuuenis egens:uerū admodū pulcer:& ob hoc maritis agrippinæ & fuluiæ soroꝝ cæsaris suspectus:urbe sum motus piscatoriā i achaya exercuit:deinde reditū sub conditione īpetrauit:ut cōspectu claudii abstineret.Quare saltibus i apulia & calabria cōparatis cū studiosius equos quadrigarios aleret amicitiā Neronis nactus est:primusq; studiū circēsium fecit:mortuo aūt Nerone:& a Galba imperatore populoq; romāo deposcēte suppliciū baloti & Tigillini solos ex oībus Neronis emissariis uel maleficentissimos incolumes pstitit atq; insup balotū ꝓcuratione amplissima ornauit ꝓ Tigillino etiā seuitiæ populū ædicto increpuit. Et latū media sculū:fossa in qua stipites figebant:& est ordo pone Tigillinū lucebis in illa tæda:qua stantes qui fumant fixo gutture ardent & subaudiendū qua:& subiūgendū tæda media harena deducit latum sulcū. TAEda.face. STAntes:erecti. TAEda me.in medio harenæ surrecta:est enim ablatiuus casus sicut harena nominatiui. HARena:locus ubi coibat ad certamina spectāda populus: DEDucit:intra se deductum habet. LATum sul.latā fossam ad eū urēdum qui fixo surrectus est gutture. QVI dedit ergo tribus patruis:generaliter dixit de quocūq; ut sui tp̄s aliquo. PATruis:maioribus sic Persius.Cum sapimus patruos.

MAN. ACOnita:uenena ab acone portu heracleæ oppidi lico flumini opposito:qui ꝓuentu maloꝝ graminum usq; eo celebris fuit:ut noxie herbæ illinc aconita nominata sint. PENsilibus plu.in altū extructis.

Accusator erit qui uerbum dixerit:hic est.
Securus licet æneam:rutulumq; ferocem
Cōmittas:nulli grauis est percussus achilles:
Aut multum quæsitus hylas:urnamq; secutus
Ense uelut stricto quotiens lucillius ardens
Infremuit:rubet auditor:cui frigida mens est
Criminibus:tacita sudant præcordia culpa
Inde iræ & lachrymæ:tecū prius ergo uoluta
Hæc:animante tuba galeatum sero duelli
Pœnitet:experiar quid concedatur in illos:
Quorum flaminia tegitur cinis atq; latina

¶VERbū dixerit:sic legi aiūt in antiquissimis codicibus:qd quidē magis superiori sentētiæ cōuenit:nā si etiā benediceres accusator tñ falsa referret:hinc tacere melius. HIC est:eiusdē amici ōdētis accusatorem uox est. SECurus licet Aeneā:ꝑ hūc & alios subsequentes mortuos tm̄:& q̄si incognitos uiuentibus impune reprehēdi posse ostēdit. AENeā:Aeneas laudabilis īterpraetari pōt αἰνῶ σ eni laus αἰνέω: laudo Anchisæ aūt troiani & ueneris filius troianoꝝ dux fuit:de quo late Maro.& Liuius. RVTulūq; ferocē:Turnū intelligit rutulorū regem:qui ardeā incolebant antiquo i latio sitam.Vnde & Strabo li.v:Appellat ardeā Rutuloꝝ colōiā:de distātia uero ab mari:quā ponit ipse secus ē nam lōge ꝓpior mari est ponit.n.stadia.lxx: COMittas.tuæ satyre īseras. PERcussus reprehēsus ab aliquo. HYLas Is ut strabo docet li.xii.ex sociis Herculis fuit qui ēt argonauta erat.Probus addit ꝙ i misia dū ad hauriēdā aquā Ascanii fluuii urnā extulisset & ad ripam accederet adamatus ab nymphis raptus est.Strabo uero iuxta prusiadē urbē i bithinia fuisse scri.ubi festa qdā celebrant i quibus ꝑ mōtes uagi ac saltātes hilā uocabāt ὑλάω āt resono uel alamo significat. ENSe uelut stricto.Cōsulere Iuuenali amicus ur ne rephēdēdo aliquos noīet qsq.n.suæ culpe cōscius i se quoq; rephēsionē accipiet quis mie noīatus. VElut tāq. STRricto euaginato. ARdens iracūdus.

Aeneas

Ardea
Rutuli

Hilas
Hilao

Infremuit INFremuit rephēdēdo exclamauit isonuit.Est.n.fremere magnū sonare ut Nonius ait.Vir.Fremit ipia plæbes. RVBet auditor speculū.n.mētis ē facies(ut iqt Hiero.de castitate loqns)& taciti oculi cordis fatet arcana. RVBet auditor:id quidē pudore accidit.Natura.n.quū aliquid ei occurrit honesto pudore dignū imū penetrat sāguinē quo cōmoto atq; diffuso cutis tingit & ide nascit rubor qui color ē sāguis quē natura pudore tacta añ ꝓ uelamēto tēdit ut physici dicūt de quo legito Macro.li.vii. CVI frigida mēs ē crimibus. Vacare culpa magnū ē solatiū iquit Cic.li.vii.epist.ad Trebatiū Frigida mēs crimibus scelerū timore id euenit.Vñ ēt tremere solēt qui timēt quia uirtus anie itrorsū fugiēs neruos relinquit quibus tenebat fortitudo mēbroꝝ & ide saltu timoris agitat de hoc ēt Mac.li.vii.sat. TACita latēti. SVdāt pp angorē ipsius culpæ & āxietatē.PRæcordia.Exta hoī ab īferiore uisceꝝ pte separāt mēbranis:q ꝑcordia appellāt quia cordi ptēdūt Pli.li.xi. Interpres.Itē Ari.li.i.de anialibus sic ait.Tenuissimū medio sub pulmone septū trāsuersū pectoris ē q ꝑcordia & cinctum appellāt costis & sub cartilagineis spine annexum ptē media tenue mēbraneaq; exilitate cōtextū. INDe

Facies
Rubor
unde
Tremor
& pallor
unde
Præcordia

de ex culpa & itellecta rephensione:quis mime noiatus irascit̃:qd igit̃ ageret noiatus.Ire.s.ueniūt & lachrymæ
solēt.n.pnimia ira ēt lachrymari. PR Ius anteq̃ aliquā rephēdas. ER Go:qm̄ rephēsi maxime irascūt̃:& scribē
di libertas ablata ē. HA Ec q̃ supius dcā sut. AN Imāte tuba.i.hortāte & ipellēte ad pugnā:quo uerbo Macro. Appia uia
ēt usus ē li.i.de som.sic dicēs.Spē regis aiauit.Et li.v.sat.sic Sed & spe futuræ fœlicitatis aiauit.Vel si aīe añ tubas Valeria
uti in antiqss̄imis codicibus legi aiūt placeret sic cōstruc.Ergo prius tecū uoluta hæc o aie.i.o mēs añ tubas.i.an uia
teq̃ tubæ sonēt ad pugnæ initiū:hoc ē añq̃ scribas:& sic poeta loquet̃:nā seipsū cōmonet Aliter.n. amici uerba Corfiniū
cēnt.Poetæ uero illa.Experiar qd cōcedat̃ &c. DV elli:hoc ē belli:ex duello.n.bellū fcm̄ ē auctore Fabio lib.i. Valeria.c.
EXPeriar:oñdit se mortuos rephēsuꝝ. FL Aminia:de hac iā supius. LA Tina pclarissimæ sūt uiæ:ut Stra.do Latina uia
cet li.v.Appia . latina.Valeria.Appia qdē ad mare usq̧ sinuessā ꝓtēdit̃. Valeria uero i sabiniā usq̧ mar sos:a ti Algidum
burtinis.n.capiēs initiū ad marsos:& corphiniū pelignoꝝ metropolin ducit.In ea latiæ urbes sūt Valeria: & car Ferentinū
seoli:& alba.Inter appiā & ualeriā media latina ē:q ad casinū oppidū cōiūgit̃ appiæ ab capua decē & nouē di Frusino.
stans stadiis.Transit āt latina p Tusculanos mōtes ad oppidū descēdēs Algidū post modū i ipsa latina urbes sūt fabrateria
Ferētinū & frusino fabrateria iuxta quā Trerus amnis fluit Aqnū q̃ magna ciuitas ē:iuxta quā Melpis flumē la Aquinum
bit̃ igēs.Casinū pclara ciuitas ē latinoꝝ nouissima:hæc ex li.v.Stra.Via āt flamīa & latia mortuoꝝ tumuli erāt Casinum
Vñ idē poeta sat.v.ait.Et cui p mediā nolis occurrere noctē.Cliuosæ ueheris dū p monumenta latinæ:Augusti Latia uia
quoq̧ religas i Mausolæo hoc ē monumēto iter flaminiā uiā ripāq̧ tiberis cōdiderūt:qd op⁹ sexto suo consulatu Augusti
extruxerat circūiectasq̧ siluas & ābulatiōes i usū populi tūc iā publicarat qd Sueto.scri.latius tñ Strabo li.quinto. Mausol.
¶HYLAs: thiodamātis filius:ut scr.Apol.uel Theomenis:ut tradit Apollo:raptus ab Hercule thimodamāte DOMI·
necato i pugna:cū herculi poscēti cibū negasset:& ille Tiodamātis mactasset boues raptus a niphis i Bithinia sub
mōte quē Stra.corrupto noīe argātoniū appellat emēdati⁹ pausa.Argātophigiū:prop.Hic erat argātophigii sub
uertice mōtis:plura de hoc alibi diximus. FL Aminia & latina:tres erāt uiæ romæ nobilissimæ.Latia appia ua
leria:iter ualeriā & appiā latina ad cassilenū appiæ cōiūgebat̃ i duabus tumuli mortuoꝝ erāt:flaminia & latina.
TA Cita culpa:conscientia scelerum.
¶COM Mitas:componas:quasi ad congressum pugnæ uel inseras carmini:ut in eos dicas. PER cussus:re MERV.
præhensus & grauiter notatus:uel uere percussus a paride. AVT, multum quæsitus hilas. Hilas Therodo
mantis filius Driopum regis. Quæ gens subiecta parnaso fuit patre iterfecto studio eius uirtutis ardēs herculē
secutus ē:& cū ex comitatu argonautaꝝ i misiā uenissent Hercules uero ad materiā remi qrēdā quē fractū uole
bat reficere recessisset. Hilas dum ad hauriēdā aquā Ascanii fluminis urnā affert ad ripāq̧ accedit adamatus a tri
bus nimphis i fōtē raptus ē.Nimphaꝝ hæc fuere noīa ut ait Theocritus.Eunica.Nichia & Malis.Hunc deinde
Hercules summo studio qsitū quū nō iuenisset ad solādū dolorē sacra qdā istituit:quibus clamaret̃ Hilas puer.
ENSE stricto:nudo. AR Dens:i iras:& furēs in uitia. FR Igida:nocēs.Vt Virg.Frigida saturni quo sese stel Proculei⁹.
la receptet. SV Dant pcordia:hoc in loco pcordia accipere debemus eā ptē corpis:quā iuniores medici græco Præcor
uocabulo hipochōdria appellāt. TA Cita culpa:occulto crimine & dolore tecto:ex quo ira & lachrimæ nascū dia
tur. AN Imāte tuba.i.flāte & spirāte & clasico sonāte. GAL eatū:a galea:& ē nomē simile pticipio. DVE elli: Hypho
belli:a duello sane bellū sit abiecta d & digama i b cōuerso:& p cōparationē cōgrediētiū militū:q prius euētū pu condria
gnæ diligēter cōsiderāt monet semetipsū ut rē diligētius cōsideret. FL Aminia tegit̃ cinis atq̧ latina:duæ uiæ Duellum
celeberrīæ i qb⁹ freqntissima fuere sepulchra.Nā maiores i uiis sepeliebāt̃.Vñ ad uiatores plerūq̧ hñt̃ epigra.
¶ACCV sator erit q ue.di.hæc ē uero sicut i antiquissimis codicibus legit̃ lectio:ut uerbū nō uerū dicat̃ dr̄ siq VAL.
dem multis modis uerū ubi nō lædas quenq̃ at si uerbū sumurmures ptereūte malo aliquo de se statim dici arbi
tratur iō etiā prætulit digito cōpesce labellū qd cū illo cōuenit accusator erit qui uerbū dixerit. HIC est:ostendē
tis uox est accusatoris. SE curius li. æneā securus heroicū opus scribis aut securus de mortuis loqueris pp metū
legis iuliæ nō debere uiuētiū uitia lacerari:sed eorū qui uita priuati sūt p allegoriā. COM mittas:pmittas & cre
das:mihi Teren.Ouem cōmisisti lupo. PER cussus.A chil.utrū ense paridis & deiphobi,in tēplo thimbræi apol
linis pcussus:an certe percussus rephensus posteaq̃ mortuus est neminē lædit nā uiuus in agamennona multam
euomit bilem:ut Home.scribit:& thersitē pugno occidit stomacatus ab eo rephensus ut cōicus refert. AVT
mul.que hi.subaudi ab Hercule nā ut i fabulis tradit̃ hilas Herculis comes cū supra prusiadem orā ubi mons imi
net quē orgāton appellat Prop.orgētophægii sub uertice montis aquatū nauē fuisset egressus a nimphis dr̄ at
tractus ut orpheus & apol.scri.Nā Dio.& Stra.historiā potius secuti aiūt Herculē illic cōmoratū a se argonautas
dimisisse & nominis eius urbē condidisse ubi prusiani festa q instituit Her.oribasia.i.montanos icessus diu ob
seruauerint saltātes pinde ac ad illius indaginē hilā hilā uociferantis hinc Theoc. τρὶσ μὲν ὕλαν ἄϋσεν ὅσον
βαθὺσ ἤρυγε λαιμὸσ τρὶσ δ᾽ ἄρ᾽ ὁ παῖσ ὑπάκουσεν ἀραιὰ δ᾽ ἵκετο φωνὰ ἐξ ὕδατοσ. Quē
Virgilius secutus inquit.Hinc adiungit hilam nautæ quo fonte relictū Clamassent ut littus hila hila omne sona
ret. VR Namq̧ se.fatum aut certe urnā qua aquā e fonte hauriebat:dicta autē ab orinādo.i.imergendo urna
ut inquit Var.unde etiā urinatores. ENSe ue.stri.quo.Lu.ar.infre.Sic Hora.quod cum est Lucillius ausus.Pri
mus in hūc operis cōponere carmina more.Detrahere & pellē nitidus qua quisque per ora Cederet itrorsum
turpis non lælius aut qui Duxit ab oppressa meritū carthagine nomen.Ingenio offensæ:aut læso doluere me
tello.Famosisque lupo coperto uersibus at qui.Primores populi arripuit populūque tributi. Scilicet uni equus
uirtuti atque eius amicis. RV Bet auditor.i.ira excandescit. CVI frigida mens est:hoc est nocens.Sic Hora
ratius.O puer ut sis uitalis metuo & maiorum nequis amicus frigore te capiat. FR Igida mens:qua conscien
tia exæstuat. Hæc animaante tuba Hæc est uerior lectio quæ in codicibus antiquissimis est,quam ut nunc
animante tuba deprauatum est si diligenter aduertamus. QVO rum flaminia tegitur cinis atque latina:quo
niam in latina & flaminia uia nobilium busta uel maxima erant.

Secundæ satyræ argumentum. Qui simulant curios satyra patuere secūda

MAN. Sauroātæ Meotis Tanais Oceanus gracialis

VLTRa sauromatas &c. Indignatus poeta multo℞ hipocrisi: hoc mō exclamat Sauromatas. Sauromatæ superiorē asiæ ptē occupāt: q ad boreā cōspicit Ipsi. n. sūt q meotidē paludē circūhabitāt ex amazonū feminē pcreati: uastā quādā syluā inhabitāt cuius p mediū tractus tanais itra propinquā paludē dilabit: multoq̃ prius iflatus borea: & p scythiā diffusus imensā illuc cōuehit glaciē: infœlicesq̃ illos facit q uicina incolūt loca: ut Dyo ni. scri. GLAciale: oceanū. Supius ad boreā cū sol ibi tarde tepideque illuceat ob ipsius ab cursu distātiā: & uallatā altissimis collibus regionē: ex quibus obdurata ihorrescit glacie: qcqd ea loca circumfluit oceani ab cōcretis undis glacialē pontū appellāt: aut ab eo q ibi fluctus iterisse uideātur mortuū mare: qd etiā Dyon. scri. AVDēt: loq. s. CVRios: i. curii pbitatē. Marcus. n. Curius dētatus q de samnitibus triū phauit: & de sabinis tertio de lucanis pyrrhū epirotam ex italia pepulit: legatis sānitū aurū offerētibus: cū ipse i foco rapas torreret malo hæc inqt in fictilibus meis eē & au℞ hn̄tibus iperare. Demū sua plurima ob merita domus eius āplificata ē & agri iugera quigēta publice data. Auctor ē Pli. QVI curios simulāt. Mar. itē li. vii. ad Gallā iqt. Quære aliquē curios sp fabiosq̃ loqntē Hirsutū & dura rusticitate trucē. Inuēies sed hēt tristis quoq̃ turba cinædos. Difficile ē uero nubē galla uiro. ET bacchanalia uiuūt. i. tāq̃ bacchanalia celebrātes hæc. n. sacra noctu i urbe & clā celebrabāt ab marib⁹ & mulierib⁹. hic stupra pmiscua igēuo℞ fœmiarūq̃ erāt: addite uoluptates rligiōi uini & epula℞: quo pluriū aī illicerēt: erātq̃ plura uiro℞ it se q fœmia℞ stupra. Siq min⁹ patiētes dedecoris fuissēt & pigriores ad facin⁹ p uictimis imolare nefas n̄ putabāt: ibi deniq̃ oīa īfāda patiēda primū deīde faciēda erāt: inde ēt falsi testes exibāt uenena itē & itestinæ cædes multa dolo plæraq̃ p uim audebāt hec ex Liui. libro ix. de bel. macedonico plura ēt diximus sat. vi. ibi bululāte priapo. GYPso Gypsū calcis albæ genus ē: plura eius gn̄a gypso aūt madido stati utēdū ē qm̄ celerrime coit ac siccat de quo Pli. li. xxxvi. CHRisippi: Chrisippus Zenonis siue Cleantis auditor fuit uir quidē igeniosus ac acutissim⁹ i oī gn̄e orōnis: adeoq̃ i dialectica isignis ut plæriq̃ dicerēt si apd deos usus eēt dialectice n̄ futurā aliā q̃ chrisippeā fuit & laboris patiētissimus ultra oēs qd ex eius uolumibus constat: q sūt nūero septigētaqnq̃. Aiūt itē qngētos eū uersus quotidie scribere solitū. Erat aūt ibecilli tenuiq̃ corpusculo: uixitq̃ annos tris & septuagita. Auctor ē Laer. ARIstotelē: is uoce gracili exilibus cruribus paruisq̃ oculis fuit: ueste isigni & ānulis ac tōsura utēs septimodecimo ætatis āno Platonē audire cœpit: ānosq̃ uigiti apud eū cōmoratus ē. Interrogatus qd nā mēdaces lucrātur iqt ut cū uera dixerint nō illis credat. ROGatus itē quo differēt docti ab idoctis inquit quo uiuētes ab mortuis: pentes qui liberos erudiēdos curassēt dicebat lōge honorabiliores eē his qui solū genuissēt: hos. n. uiuēdi tm̄ illos ēt bene btēq̃ uiuēdi auctores eē. Interrogatus quo pacto discipuli egregie pficerēt: si excellētiores ait psequētes tardiores nō attēdāt: uirtutē ad btām uitā sibi mime sufficere dixit: quippe corpalibus bonis exterioribusq̃ idigere: mise℞ atq̃ ifœlicē fore sapiētē siue doloribus afficiatur siue iopia & cæteris hmōi icōmodis pmat: obiit āt quū eēt āno℞. lxiii. hæc oīa ex Laertio. PITacō fuit mitileneus e septē sapiētibus unus: qui cū decē ānis rēp. tenuisset ei a ciuibus traditā seipsū spōte magr̄atu abdicauit: phocaico dicēti qrēdū eē studiosū ac frugi uir℞ iquit ēt si ualde q̄sieris nō iuenies Dixit Itē amico noli maledicere ne inimico quidē pudicitiā ama: ueritati stude: tps nosce. Vixit ānos plusq̄. lxx. auctor in iis Laertius.

Curius dētatus

Bacchanalia

Gypsum

Cryfippus

Aristoteles

Mēdaces

Indocti

Parentes

Discipuli

Virtus

Diuitiæ

Necessarie

Pittacus

Studiosus uir.

Satyra secunda.

VLtra sauromatas fugere hic libet & gracialem Occeanum: quotiēs aliquid de moribus audent

Qui curios simulant: & bachanalia uiuunt.

Indocti primū: q̄q̄ plena omnia gypso

Chrysippi inueniās. nā perfectissimus horū

Si quis aristotelē similē uel pitacon emit:

DOMI.

SECVndæ satiræ argm̄ & indignatio ex hoc pferti dr̄ q Domi. cū pditissimus moribus eēt nōnullas uel reuocauerat uel tulerat leges ad uitia coercēda tan q̄ seuerissimus: nā pbrosis feminis lecticæ usū ademit: quosdā ex utroq̃ ordine lege scātinia cōdēnauit incesta uirginū uastaliū uarie & seuere coercuit: stupratores uirgis i foro cædi iussit: denique legē iuliā de puniendis adulteris reuocauit: ut Mar. eū appellet censorē. Cēsor maxime princeps cū tn̄ ipse iuliā fris filiā ardētissime amaret: hēretq̃ p uxore: qua freqntibus abortiuis perire coegit ut Trāquil. & Pli. scri. hinc igit poeta excādescit: hinc exclamat: & ne i principē tātū ferri uideat satiræ initiū detorqt in oēs qui cū turpissime uiuāt mo℞ scitātē aliis pscribūt mox apte principē designat cū de lege iulia uerba facit. SAVromatas a græcis saromatæ dn̄r oriūdi ab amazonibus ut scribit Herodo. incolētes loca a Tanai & meotide palude triū die℞ spatio tāta ui frigoris ut pximus oceanus cōgelesc. De his Pli. Florus: & alii pterea scribūt copiosius Hero. CVrios qui simulāt se eē tāta cōtinētia quāta fuit. Curius qui de sabinis sānitibus Lucanis triūphauit & accusatus pdæ subreptæ cadū ptulit ligneū quē sibi ex pda solū restare iurauit. Mar. in hoc genus hoīum. Qui loquit curios assertoresq̃ camillos & alibi. Quære aliquē curios sp. fabiosq̃ loquētē. GYPso. i. statuis ex gipso hominis āt imaginē gipsoe facie ipsa primus oīum expssit: cœra que in eius formā gipsi infusa emendare instituit Lisistratus Sicionius frater Lisippi.

MER.

VLTRA Sauromatas fugere hinc libet & glacialē oceanum. Quotiēs aliquid de moribus audēt Qui curios simulāt & bacchanalia uiuūt. In hac satira quū acerbissime ii notēt qui pessime uiuētes simulata tn̄ bonitate mo℞ cēsurā sibi assumūt. TVm i primis eos mordet qui p iniuriā naturæ qd scelestissimū ē in muliebrē modū nubū. VLTra sauromatas indignātis poetæ uerba qui hmōi hominū cēsuræ impatiēs ultra extremos septētrionis populos fugiturus sit. Sauromatæ populi sūt iuxta danubiū uergētes i meoticā paludē: hos qdā sarmatas appellāt & sobolē

medorũ fuerunt. GLAcialem oceanum:Septẽtrionalis oceanus nimio frigore cõglaciatur. Vnde a quibusdã cronicos dicit᷑:hoc est saturnius &κ εκρόσ:idest mortuus. AVDẽt:subaudi dicere in mores. QVI curios si mulant:hoc est abstinentiã:& frugalitatẽ curio℞.Tradunt historiæ.M.Curiũ exactissima frugalitate:& perspe cta fortitudine fuisse cũq; illo in scamno sedenti samnitũ legati magnũ auri põdus publice missum attulissent:in uitarentq; ut eo uti uellet.Respondit.M.Curiũ male imperare locupletibus q̃ locupletem fieri.Et qui acie uinci non potuit:eum pecunia corrũpi non posse. BACchanalia pro bacchanaliter:nomen pro aduerbio. GYPso chrysipi:statu chrysipi.Nam gypso imagines fingi uidemus.Instruentes enim bibliothecas suas imaginibus & si mulacris magnorum & clarissimo℞ philosophorum se doctos fieri existimabãt. CHrysipus:hic Zenonis di scipulus fuit acutus sana philosophus.Vt qui multis p̃ceptoribus repugnauerit:statuã habuit athenis in cerami co positã in dialectica clarissimus fuit:ita ut non illepide quidã dicerent.Si apud deos dialectica habetur:nõ teme re alia erit q̃ quæ a crysippo inuẽta fuit.Scripsit librorum uolumina supra quinq; & septigenta.ARistotelẽ.Ari stotelis statuam. Stragirites hic fuit Nicomachi filius:Platonis discipulus tum Alexãdri preceptor:eiusq; sectæ princeps.quæ peripatetica appellata est. PITacon emit:Hunc mityleneum legimus.Et ex lesbo tyrãnum Me lancrũ depulisse.Et certantibus atheniensibus atq; mithylenis dux in bello factus Phrinonem atheniensium du cem singulari certamine recte obuolutum interfecit.Vnus ex septem sapientibus fuit. Oceanus Creontis Aristoteles. Pittacus

VLtra sauromatas fugere hinc libet.de phylosophis obscœnis locuturus in hac satyra mores & in stituta icipit senatus lacerare cõiter post simulata ueritate domestica uitia celantẽ icessit cui quasi respõdere facit laroniã inter meretrices in primis insignẽ. VLTra sau.sauromatæ populi sũt qui tanaim accolũt. ET Glacialẽ oceanũ:qm̃ ad septentrionalẽ plagã iuxta oceanũ:ac ẽt circa ipsum sauromatæ incolũt. QVOtiens aliqd de moribus audent subaudit᷑ dicere. QVI curios simulãt:q uolunt uideri.M.Curio similes q ut Valerius maximus inqt exactissima norma romane fru galitatis fuit:ideq; fortitudis pspicacissimũ specimẽ.nã cũ samnites magnũ auri põdus obtulissent:benignis uer bis iuitatus:ut eo uti uellet:uultũ risu soluit p̱tinusq; supuacuæ inqt ne dicã iepte legatiõis ministri narrate samni tibus.M.curiũ male locupletibus iperare quã ipm̃ fieri locupletẽ:atq; istud:ut preciosum:ita malo hoĩum ex cogitatũ munus pfertote.& memẽtote me nec acie uinci:nec pecunia potuisse corrũpi. QVI curios simulãt: simulo nõ dicimus licet similis est dicat᷑.sed simulo:ẽ aũt simulo imitor & refero.Cic.de repub.q̃ alius simulare Horatius in arte poetica & fortasse cupressum scis simulare:idẽ in epistolis.duceret æra fortis Alexãdri uultũ si mulãtia:hinc qa p̱xima significatio est p̱ fingo ponit᷑:ẽ ergo sensus q simulãt se curios:id ẽ fingunt aut simulant uerbis qdẽ curios:id est referũt sed uiuũt obscœne. BACchanalia uiuũt:qa in bacchanalibus athenienses usq; eo turpiter uixisse dicunt᷑:ut & homicidia facerẽt.& alia cõpluria obscœna actitarẽt ex cõsule bacchanalia inter dicta sũt cũ in his matronæ adulteria paterent᷑ aut qa in italia:ut cũ multi scribunt:tũ Augustinus de ciuitate dei q̃dã sacra liberi celebrata cũ tãta licẽtia turpitudinis:ut ĩ eius honorẽ pudenda uirilia colerent᷑:nõ saltẽ aliquãtum uerecũdiæ in secreto:sed in p̱ patulo exultãte neqtia.nã hoc turpe mẽbrũ p liberi dies festos cũ honore magno plostellis ipositũ prius rure in cõpitis & usq; in urbẽ postea uectabat᷑.In oppido aũt Lanuino uni baccho totus mensis tribuebat᷑:cuius diebus oẽs uerbis flagitiosissimis uterent᷑ donec illud mẽbrum p forũ trãsuectũ eẽt:atq; in loco suo quiesceret:cui mẽbro inhonesto matrẽfalias honestissimã palã coronã necesse erat iponere:sic uide licet bacchus placatus fuerat in p̱uẽtibus seminũ ergo bacchanalia uiuũt:fœdissimã agũt uitã:& est bacchanalia pluralis ntĩs nõ actĩs:ut cũ dicimus hic uiuit pecus uel uiuit mulier.& lõge magis turpitudinẽ exageret:q̃ si bac chice eos uiuere intulisset. QVAnq̃:plena oĩa gipso.i.gipsatis tabulis in quibus philophorũ simulacra fuerant gipsum ẽ quo tectoria parietibus inducunt᷑.Vñ gipsare pro eo quod ẽ aspgere:& medicaminibus pfundere.Ci. usus est in epistolis ad trebatiũ:qui Medeã gipsatis fuisse mãibus dicit:& gipso obturo & occludo.ut Columel. Tũ in fictili picata fidelia cõponito:& aut passo aut defruto cõpleto.ita ut oẽ pomũ summersum sit:opculo dein de posito gipsato.Idẽ nõ multũ post.Cum deide modice aruerũt in uasa noua sine pice operculata & gipsato sic co loco reponito. CHRisippi inuenias.Chrisippus phũs Asianus stoicorum cum Zenone princeps. NAM p̱ fectissimus ho℞:est si quis tabulã de gipso uel eburneã aut auream habet:quæ antiquam imaginem contineat. PERfectissimus horũ:deest est. SIQuis Aristotelẽ similem:idest picturam uel statuã quæ Aristotelẽ referat. VEL pitacon emit:de septẽ sapientibus unũ quẽ parua insula prope mithilenẽ & eius frẽm antimenidã emisit. VAL.

Et iubet archetypos pluteum seruare cleãtas
Fronti nulla fides:quis.n.nõ uicus abundat
Tristibus obscœnis:castigas turpia: cum sis
Inter socraticos notissima fossa cinædos:
Hispida mẽbra qdẽ:& duræ p brachia setæ
Promittunt atrocẽ aĩum:sed podice leui
Cæduntur tumidæ medico ridente mariscæ
Rarus sermo illis:& magna libido tacendi:
Atq; supercilio breuior coma: uerius ergo
Et magis ingenue peribonius; hũc ego fatis

¶ARChetypos:pricipalis seu antiq; figuræ ἀρχὴ eni pricipalis dr̃:& τύπος figura:ἀρχαῖος.itẽ anti quũ significat nobis.Dicũt ẽt archetipum qdcũq; ita primũ fabricatũ fit ut exẽplar reliquis fiat. PLVteũ: armarium:plutei nanq; tabulæ dicunt᷑ quibus aliquid præsepitur:ut Festus ait Plutei etiam dicuntur qui ad similitudinem cassidis contexuntur e uimine: & cilitiis uel coriis proteguntur in usum bellicum.De quibus latius scribit Vegetius libro quarto. CLEantas uel cloantas ut in antiquis legi. Cleantes au tem primum pugil fuit:profectus uero Athenas apud Zenonem studiose philosophatus est.Memoriæ pro ditum est ipsum laboriosissimum fuisse:adeo ut ino pia cogente se mercenarium faceret ac noctu quidem in hortis haurire aquas interdiu autem operam stu MAN. Archetypus Cleantes

diis liberalibus daret.Erat illi quidē in eximiū studiū.Cæteꝝ ingeniū obtusū atq̃ tardissimū:tñ id labore studio
ac diligētia uicebat.Et quū aliqñ ꝓbo sibi daretur q̄ eēt timidus:at iō īqt paꝝ pecco.Aiūt eū q̄ ab Zenōe audie
rat in testa boūq̃ ossibus īscribere solitū:cū pecuniis careret quibus chartam emere potuisset hoc uitæ instituto
Frons clarus obtinuit:ut Zenoni succederet.Reliquit aūt pulcherrimos libros ac multos hæc ex Laertio. FROnti:se
hominis uere uidelicet & graui.Pli.li.xi scri.q̄ frons hoi tātū tristitiæ hilaritatis seueritatis index ē.Vt q̃ phūs li.i.de aīali
bus ait.Quibus hæc magna segnes:quibus pua mobiles:quibus lata mēte moueri idonei:quibus rotūda iracūdi
sunt. NVLla adhi.est.s. VICus:dictus ab uicinis:uel q̄ uias hēat tm̄ sine muris:est.n.uilla licet & uici dñr ipsæ
quoq̃ hitatiōes urbis:utrūq̃ pōt hic intelligi. TRIstibus.ob.seueris & īmundis. CAStigas turpia:absenti lo
Apostrophe quit̄ p apostrophē.i.aduersū sermonē seu auersionē teste Fa.li.ix.fit.n.quū ad aliquē p scđam psonā fit cōuersio.
CAStigas tur.cōuenit hic Horatii illud ī sat.iii.Cū tua nō uideas oculis mala lippus iunctis.Cur ī amicoꝝ uitiis
tā certus acutū.Et Cicerōis illud li.i.offi.fit.n.nescio quō ut magis in alios cernamus q̄ ī nobilmetipsis siquid de
Socrates linquit̄.Idē uero li.iii.tuscu.ait.Esse ꝓpriū stultitia alioꝝ uitia cernere obliuisci suoꝝ. SOCraticos cinæ.Socra
tes pr̄e lapidario mr̄e obstetrice natus fuit in oratoria ꝓmptus atq̃ acer.primus cū æschine discipulo oratoriæ
cāpos aperuit:primusq̃ de uitæ rōne disseruit:hinc primus æthicē inuexit ea potius inquirēda exhortās q̄ mores
instruerēt.Magna uero mētis altitudine carpētes se atque obiurgātes contemnebat:dicebatq̃ scire se nihil p̄ter
hoc ip̄m qđ nesciret:nūcianti sibi quedā se maledictis incessere bñ ait loqui nō didicit.Apollinis demū oraculo
mortaliū oīum Socrates sapientissimus p̄dicatus est.Sed.n.ex his qui successere socrati appellāturq̃ socratici no
bilissimi sunt.Plato Xenophō & Antistichenes:auctor est Laerti.De socrate itē sic ait Cice.li.v.tusc.Socrates aūt
primus phiam deuocauit e cœlo:& in urbibus collocauit:& in domos ēt introduxit:& coegit de uita & mori
bus rebusque bonis & malis q̄rere &c.Scribit ēt inferius idē ita Socratē ferūt quū usq̃ ad uespeꝝ contentius
ambularet:q̄situq̃ esset ex eo quare id faceret rn̄disse se quo melius cœnaret obsonare ambulādo famem.
Cinædus CINædos socraticos.i.pathycos de moribus disputātes:ut Socrates agebat:qui primus de uitæ rōe disseruit
Cinædus aūt dr̄ a κινεω qđ est moueo:& αιδοια pudenda. NOTissima fossa.i.notissimus oībus uti fossa
uiatoribus. VEL notissima fossa.i.notissima uitioꝝ labes:seu receptaculū uitioꝝ uti fossa est sordiū:seu fos
sa idest uitioꝝ lacus aut fons notissimus. HISpida mēbra qdē:polyphemus apud Ouidiū inquit barba uiros
hirtæ quæ decēt in pectore setæ.Macro.li.vii.ait:q̄ in corpore humano illæ ptes maxime uestiunt̄ qbus am
plius inest caloris:leue aūt est mulieꝝ corpus q̄si naturali frigore densent̄:comitat̄ enī algorē dēsitas leuitas
Mariscæ densitatē. ATRocē:fortē seueꝝ. PODice leui:depilata sede. MAriscæ.Celsus ait in sede hulcus simile fun
go nasci solere:qđ tollit̄ uel medicamētis uehemētioribus:uel ferro adurēdū ē:quē fungū medici qdā putant
eū eē:quē iuniores ficū appellauerūt.Iuuena.aūt festiuitate poetica mariscas scripsit:sunt.n.mariscæ ficus insi
pidæ.Mar.li.vii.Infanti melimella dato fatuasq̃ mariscas.Nā mihi q̄ nouit pūgere chia sapit. MEDico ridē.
pro deridente turpi.n.cā morbus ille euenerat. LIBido.i.cupiditas:ꝓprie tñ libido est cupiditas effrenata:q̄
Peribomius in oibus stultis inuenit̄:est.n.aduersus rōnē incitata:de qua Cicero lib.iiii.tuscu. VERius:iustius & rectius
agit. INGenue:libere. PERibonius:id dici pōt ultra scurrā.περι enī hoc loco significat ultra:& βωμολο
Periboni⁹ χυσ scurra ē:Vel peribonius appellatus ē:qa phiberet ac diuulgaret uitia sua.Peribōtō enī diuulgatū dicūt.
DOM. ℭ PLVteum:per pluteum intelligit pinachoteca.i.repositoriū tabularū pictarū:ea tantū dabat̄ archetypis
& ueteribus imaginibus.Plinius pinachothecas ueteribus tabulis cōsumunt:alienasq̃ colūt effigies. TRIsti
bus.i.hoībus seueris:qui tristi supcilio graues & censorii uideri uolunt.Martia.Sed habet tristis quoq̃ turba ci
nædos. SOCraticos cinædos:socratici dicuntur qui de moribus disputant.Nam socrates primus de mori
bus disputare cœpit:dictusq̃ philosophiam de cœlo in terram traduxisse:hi ergo erant Socratici cum de mo
ribus loquerentur.Sed tñ erant cinædi:nam draucos idest mentulatos sibi adoptabant:ut in pannicum.Mar.
qui cum uerbis & supercilio philosopharet̄:erat cinædus.Dic mihi præcidi pannice dogma quod est.Et nos
in commentariis Martialis quos edidimus:ubi hoc genus hominum notabatur diximus ī socraticos cinædos
scribi. PERibonius:fictum nomen est:& scurram potest referri:nam græci bomolchon appellant scurram.
MERV. ℭ ARChetypos.Archetypum dicit̄ quodcūq̃ ita primū fabricatū est ut exemplar reliq̄s sit.Quod his ende
Archetypum casyllabis poeta nobilis exp̄ssit.Cogis me calamo manuq̃ nostra.Emendare meos pudens libellos:O q̄ me ni
mium probas amasq̃:qui uis archetypas habere nugas:Et Pli.iunior ad antonium.Vt enim pictores pulchrā
MER. absolutāq̃ faciē raro nisi in peius effingunt:ita ego ab hoc archetypo labor & decido. PLVteum:plutei ut a
Pompeio Festo tradit̄ crates erant corio crudo intextæ quæ solebant opponi militibus opus facientibus & ap
pellabant̄ militares.Nūc etiā tabulæ quibus aliquid præsepit̄ eodem noie dicuntur. SERuare:uetus fuit mos
ut apud utrūque Pliniū apparet:ex auro:atque argēto:aut certe ex ære imagines claroꝝ uirorū in bibliothecis
dedicare illis:quoꝝ immortales aīæ in locis iisdē loquunt̄.Dubiū aūt an primus asinius pollio Romæ hoc in
Pluteus uenerit:an priores ceperint alexādriæ,& pergami:qui bibliothecas magno certamine instituerūt. CLEantas:
accusatiuus forma græca.Cleantes phanii Asii filius egregius pugil quū Athenas uenisset Zenoni adhærens ge
nerose philosophatus est:& ī iisdē pmansit dogmatis:celebratus maxime fuit ī labore.Nā quū ualde paup es
set:mercenariam uitā agebat:& noctu quidē in hortis aquam huariebat:p diē uero in sermonibus exercitaba
tur.Vnde phreātes appellatus est quasi puteos hauriens. FROntis nulla fides:ideæ frōti nō credas:quæ con
Cleantea tracta in rugā seueritatē tristis supercilii ostēdit:sic Mar.Nolito fronti credere nupsit heri. VICus:ex multipli
Vicus catis domibus fit uicus.Ex pluribus uero uicis urbs cōstat. OBScœnis:Obscœne ab ob & cœnū:scilicet inter
posita cōponi.Priscia.affirmat.Varro ex ob & scœna:quod scœnis id daretur:quod obscœnū foret.Dicaturq̃
Obscœn⁹ obscœnū quasi ad scœnam.Alii ab oscis quorū fuit usus libidinū. INTer socraticos cinædos:hoc est inter eos
qui quū perditi sint moribus frugalitatē & abstinentiam socratis simulant.Et uenusta est per repugnātiam uer

hoꝶ acclamatio: Nã nihil est æque contrarium & repugnãs q̃ esse socraticum & cinædũ. Cinædi dicunt̃ quasi pudore uacui κενοσ: idest uacuus & ου̃ αἰδὼσ pudore. Vel ut Horos milesius tradit παρὰ τὸ κινεῖν τὰ αἰδοῖα quasi a mouẽdo pudenda. FOSsã præcipitium in uitia. HISpida: hirsuta: & hirta. Pollice leui. depilato: ano Leuis pria producta nitidũ & politũ significat. MARiscæ. ficus insipidæ & fatuæ: Vt Mar. uersibus apparet. Ait. n. Chiam uolo: nolo mariscam. & alio loco. Infanti melimella dato. fatuasque mariscas. Nã mihi que nouit pũgere chia sapit. Pli. & Cato fico: mariscas in loco cretoso & aperto serito. Sed hic pro morbo accipitur. qui solet iis innasci qui muliebria patiunt̃. Nec nisi admoto igne ferro sanari potest: de hoc morbo plura a nobis dicta sunt in eo opere ubi Galeotti errores refutauimus. MEDico ridente. Aut p̃sentẽ pœnã & debitam flagitio: aut q̃a cãm morbi nouit. RARus sermo raritate sermonis seueritatẽ oñdũt. ATq̃ supercilio breuior coma Ne ut comati ĩfames habeãtur: tõsi ĩcedũt. Tale nanque fuit celebre apud græcos ꝓuerbiũ: Vt Sinesius ait οὐδεὶς κομήτησ ὅστισ οὐ βινεῖται: nullus conatus. qui idem cinædos non sit. PERIBonius fatis imputo. q̃a urgentibus fatis uicium suum publice fatetur & est ſcd̃m eos locatus. qui aiũt ducũt uolẽtẽ fata nolẽtẽ trahũt.

Cinædus

Marisca

Synesus

¶ ET iubet & uult. ARChetipos: antiquos. ab eo q̃d ẽ archæos ãtiqu⁹ & tipos forma Mar. Sic tãq̃ tabulas sciphosq̃ paule oẽs archetipos hẽs amicos: nec refert q̃ ſcdã sillabã archa⁹ ꝓducat: & eãdẽ archetip⁹ corripiat: q̃d ĩ plærisq̃ aliis idẽ soleat ĩueniri: ut ĩ geometra & achei õte: PLVteũ: armariũ hic significat. nã ẽ ubi plute⁹ dicat̃ machĩa ad expugnãdos muros: q̃ ad similitudinẽ caisitudinis cõtexit̃ e uimĩe & cilitiis uel coriis ꝓtegit̃ ternisq̃ rotulis: quaꝶ una ĩ medio: duæ ĩ capitibus apponunt̃: in q̃cũq̃ ptẽ uolueris admouent̃ more carpẽti: hos obsidẽtes muris admouẽt: applicãtq̃ eorũq̃ munitiõe ꝓtecti sagittis siue fundis uel missilibus defensores oẽs de ꝓpugnaculis ciuitatis exturbãt: ut scalis ascẽdẽdi p̃stet̃ occasio: ut inq̃t Vege. Cæsar in cõmẽ. Sẽperq̃ hostibus spes uictoriæ redintegret̃ eo magis q̃ deustos pluteos turriũ uidebãt: nec facile adire aptos ad auxiliãdũ aĩaduertebãt. Nũc ẽt tabulæ. ut Festus inq̃t q̃bus aliq̃d p̃lepit̃ eodẽ noĩe dñr. SERuare cle. imagines cleãthia. Cleãthes ꝑhũs Zenonis attici scholã successor excepit: quã solẽsi chrysippo reliq̃t. QVis. n. uicus abundat tristibus obscœnis: his p̃hĩs: mœstis aio: tristis uultu. Plau. in curculiõe: nã isti græci q̃ ambulãt capite opto tristes incedũt: cõstãt: conferũt inter se sermões. OBScœnis: sũt q̃ obscœnũ sine b lr̃a scribãt: q̃d ad oscis deducãt q̃ spurce loquebant̃: & apud quos frequẽtissimus fuerit libidinũ usus: & ab illis uerba obscœna ĩpudẽtia appellari. Alii cũ b subscribi arbitrant̃: sed ex obs & cœnũ uerbũ cõpositũ: q̃dã ex ob & scœna obscœnos dictos putãt turpes & funestos: ac iõ obscœnũ q̃d nisi ĩ scœna dici non debeat: q̃dã ab eo q̃d absit nõnulli obscœnũ q̃si obscœũ q̃d græci scœam sinistrã uocẽt: ita Festus Põ. Varro & Priscia. inter se dissentiũt: q̃d aũt hoꝶ magis q̃spiã ꝓbauerit: hẽbit quẽ seq̃tur auctorẽ. CVM sis inter socraticos no. fos. ci. Cinædos socraticos molles p̃hõs q̃ Socratẽ imitari uolũt uideri: cũ sint domi molles: aut certe socraticos q̃ moralis p̃hiæ Socrates inuẽtor fuisse existimet̃: uñ Ci. his opposuit sese q̃ subtilitate q̃dã disputãdi refellere eoꝶ instituta solebat: uerbis huius ex uberrimis sermõibus extiterũt doctissimi uiri a quo primũ p̃hia nõ illa de natura q̃ fuerat antiq̃or: sed hæc ĩ q̃ de bõis rebus & malis: deq̃ hoĩum uita & moribus disputat̃ ĩuẽta dr̃: uñ & ab Hor. dcm̃ illud in arte poetica ẽ. Rẽ tibi socratice poterũt ostendere chartæ: q̃q̃ Aristotelẽ in magnis æthicis uideo dissentire. ẽ ergo sensus. Socraticus palã uideri uis q̃ de moribus disputes: aut domi cinædus eẽs: nec cinædus tantum sed inter oẽs qui se socraticos iactãt domiq̃ turpissimi sunt tu notissima fossa es: cui s̃niæ magis accedo: nã ẽ & alter sensus: ut socraticos uideat̃ cinædos dixisse: quia Aristophanes ĩ comœdia q̃ nephalæ ĩscribit̃: lacerat Socratẽ & discipulos ipsi⁹: cũ sis ip̃e peior. PROmittũt: ostẽtãt. ATRocẽ: fortẽ aĩum. PODice le. depilato. MAriscæ: hæmoroides caricæ ficus. MEDico ri. iõ ridet medicus: q̃a cognoscit cãm: uñ illud uitiũ mariscæ extitit q̃ ps secari dẽt. MAgna li. ta. magna uoluptas ĩ silẽtio sane: ut Aug. iq̃t: ẽ ulciscẽdi libido q̃ ira dr̃: ẽ libido hñdi pecũiã q̃ auaritia ẽ: ẽ quocũq̃ uiccẽdi libido: q̃ puicatia noĩat̃. libido gloriãdi q̃ iactãtia nũcupat̃: sũt multæ uariæq̃ libidies: q̃rũ nõnullæ hñt ẽt uocabula ꝓpria: q̃dã uero nõ hñt: q̃s. n. facile dixerit q̃uõ uocet̃ libido tacẽdi: aut libido dñandi. Cũ ig̃r sint multaꝶ libidĩes reꝶ cũ libido tñ dr̃: ne q̃ cuius rei libido si addit̃: nõ fere assolet aio occurrer̃ nisi illa q̃ obscœnæ ptes corp̃is excitãt̃. PEriboni⁹ nomẽ cĩædi Cybellis m̃ris deoꝶ: q̃ ĩpudicitiã publice ꝓfessus ẽ. nomẽ ãt effictũ ẽ a περι τὸν & βωμὸσ q̃ latĩe ira dr̃.

VAL.

Imputo: qui uultu morbũ incessuq̃; fatetur:
Horũ simplicitas miserabilis: his furor ipse
Dat ueniam: sed peiores qui talia uerbis
Herculis inuadunt: & de uirtute locuti
Clunẽ agitant: ego te ceuentẽ Sexte uerebor
Infamis uarillus ait: quo deterior te:
Loripedem rectus derideat: æthiopẽ albus:
Quis tulerit gracchos de seditiõe querẽtes:
Quis cœlũ terris nõ misceat: & mare cœlo:
Si fur displiceat uerri: homicida miloni:
Clodius accuset mœchos catilina cœthegũ:
In tabulam syllæ si dicant discipuli tres

¶ FATis iputo: id q̃d ẽ Mãili s̃niæ cõuenit: inq̃. n. li. iii. fata quoq̃ & uitas hoĩum suspẽdit ab astris. Sic fœlix aut triste uenit p̃ singula fatũ. Fatum uero dicit Plato eẽ uolũtatẽ & iussionẽ dei: uti Pris. li. vi. de duodecim car. scri. Chrisippus aũt fata ẽ iquit sempiterna quædã & indeclinabilis series reꝶ: de quo latius Gel. libro. vi. ca. ii. & Seneca ait epistola. cix. Ducunt uolentem fata nolentem trahunt. MORbum: morbum appellant totius corporis corruptionem. Aegrotatio nem morbum cum imbecillitate: uitium cum partes corporis interse dissident: ex quo prauitas membrorum distorsio deformitas: Sic Cicero libro quarto tuscula. Hic tamen morbum accipimus impudicitiam. QVI uultu morbum incessuq̃ fatetur. Seneca quoque episto. liii. sic ait. Omnia rerum omnium si obseruentur indicia sunt: & argumentum morum ex minimis quoque licet capere. Impudicum & incessus ostendit & manus mota & unum interdum re-

MAN.

Fatum

Morbus, ægrotatio

Vitium

Impudic⁹

Digitus ad caput — spõsum & relatus ad caput digitus.& flexus oculo℞.Improbū interdū risus:insanū uultus habitusq; demonstrati
Et Hierony.in aureola sic.Speculū.n.mētis est facies:& taciti oculi cordis fatent arcana. Vtq; Cice.li.iiii.tusc.ait
Insanus — Ennius dixit.Indiciū insaniæ ē color:uox oculi spūs in potētia dicto℞ atq; facto℞:quā partē habēt sanitatis. FA
Facies — tetur oñdi.Ho℞ similiū peribomii.Furor insania:furor.n.est mētis ad oīa cæcitas:ut inqt Cic.li.iii.tusc. TAlia
Furor — s.uitia. INVadūt:castigant:arguunt. VERbis herculis.i.grauibus & seueris qualibus Hercules usus est in uolu
Herculis uirtus — ptatē eā incusando.scribit.n.magnus Basilius:ꝙ Hercules quū adolescēs eēt diu secū multūq; dubitauit quā uiam
caperet:cum duas uideret unam uoluptatis:alteram uirtutis.Inter ambigendū autē duæ accesserunt matronæ:
hoc & uirtus & malitia:qua℞ altera ornatissima erat & oīum uoluptatū examen post se trahebat oīaq; ostenta
bat:ac multo etiā plura pollicebat:ut ad se Herculē traheret.Altera uero aspera & dura seuereq; intuēs talia cō
tra dixit polliceri se nec uoluptatē aliquā nec quietē:sed labores pericula sudoresq; infinitos terra mariq; tolerā
dos:premium autē illo℞ fore deum fieri.hāc itaq; Hercules secutus fuisse dicit magna uerbo℞ grauitate accusa
ta uoluptate. CLVnem agitāt:nates atq; inferiora mouent dū Venerē patiunt uoluptate siquidē affecti. CE
Ceuere — uentē:clunes agitantē & apte motātē dum pateris turpia:Nā ceuere mariū est hoc est apte se motare dū Vene
Crissare — ris turpitudinē patiunt.hinc Mar.ait.Sed pædicaris sed pulchre næuole ceues.Crissare uero mulie℞ ē apte scili
cet se motantiū dū coeunt.Hinc idē inquit libro.x.in Læliam.Nunqd quū crissas blandior esse potes. SEXtæ:
erat sextus Seueri atq; cinædi nomen. LORipedē claudū.Similiter fere Cicero in Salusti.ait.n.Carere debet oī
uitio:qui in alte℞ dicere paratus est.Quo deteriore te.Hora.item satyra septia libro secūdo ait.Tu cū sis quod
ego & fortassis nequior:ultro insectere uelut melior:uerbisq; decoris obuoluas uitium:quid si me stultior ipso.
QVis tulerit:poetæ:uerba probat autē per exēpla uitio carere oportere qui in alios dicere parati sunt. GRac
Gracchi — chos:Tyberius Gracchus Aphricani ex filia nepos tribubus plæbis quū prorogare sibi ptātem uellet:aduersis
auspiciis in publicū processit statimq; capitoliū petiit:ubi oppressus est ab Scipione nasica:& eius cadauer in Ty
berim missus.Caius itē gracchus quū accersitus in senatū nō iuisset armata familia Auentinū occupauit:ū fu
giens postea uel sua uel serui manu interfectus reptus est.De qbus oībus legito Pli.de uiris illustri. SEDitiōe tu
Verres — multu populi. VERri.Caius Verres cū successisset in sicilia.C.sacerdoti prætori:eāq; nō sibi succedēte Arrio
p trieniū tenuisset atq; i ea fuisset libidinosæ auaræ crudeliterq; uersatus:succedēte tandē in eadem puincia Me
tello repetunda℞ reus ab siculis postulatus est:accusanteq; Cicerone damnatus:quæ omnia ex Asconio Pedia
Milo — no habuimus. MILoni:Annius Milo Ciceronis amicissimus consulatum petebat.Clodius Ciceronis inimicis
simus præturā eodem anno:quā debilem futurā consule milone intelligebat:sæpeq; inter se Milo & Clodius cū
suis factionibus romæ depugnauerāt.Milo tandē Lanuuiū ex quo erat municipio & ibi tum dictator profectus
Clodius — est ad flaminē prodendū.postera die occurrit ei circa horā nonam Clodius paulo ultra bouillas rediens ab Ari
cia uehebatur clodius equo:serui.xxx.fere expediti gladiis cīcti sequebantur:erāt cū clodio.præterea tres comi
tes eius:Milo rheda uehebat cū uxore fausta.Et.M.Fusio familiare suo sequebatur eos magnū seruo℞ agmen:
inter quos gladiatores quoq; erāt:ex quibus duo noti Eudamus & Byrrhia:ii i ultimo agmine tardius eūtes cum
seruis Publii Clodii rixam cōmiserunt ad quē tumultū quū respexisset Clodius minitabūdus humerū eius Byr
Clodii uulnus — rhia rumphea traiecit.Inde cum orta esset pugna plures miliolani accurrerunt. Clodius uulneratus in taber
nam proximam Bouillano delatus est.Milo ut cognouit uulneratū clodiū cū sibi periculosius illud etiā uiuo eo
futurū intelligeret:occiso aūt magnū solatium esset habiturus etiā si subeūda eēt pœna exturbari tabernā iussit.
Atq; ita Clodius latens extractus est:multisq; uulneribus confectus:cadauer eius in uia relictum.Accusatus ē Mi
Clodius adulter — lo patricidii Cicero defendit:hæc & plura habent apud Pedianum. CLOdius accuset mœchos:Publius clodi
us Pompeiam C.cæsaris uxorē adamans dū sacra bonæ deæ per noctem fierent in Cæsaris domo qui pōtifex
maximus erat muliebri ueste illuc ingressus ē:uiris enim nō licebat cognitus tādē & captus est:sed tamen corru
ptela iudiciū absolutus euasit:de quo in uita Ciceronis habetur:fuit idem dua℞ soro℞ mœchus:qua℞ altera Lu
Catilina — cullo:altera metello nupserat.Auctores Liuius:Cicero:& Plutarchus in Cæsare. CATilina:cōiurauerāt cōtra
rēpublicā corruptissimi ciues & suæ amentiæ ducem catilinam habebant:qui Lentulo Cœthego & aliis quo
rum promptam audaciam cognouerat mandauit:ut opes coniurationis quantum possent confirmarent insidi
Syllæ sæuitia — asq; consuli Ciceroni scilicet maturarent.De quibus omnibus Salustius amplissime scribit. IN TAbulā Syllæ
De sylla in prima satyra latius is autem proscriptionis tabulas primus proposuit.quod & Plinius de uiris illustri
bus docet.& Valerius libro nono de crudelitate ait.ꝙ Lucius silla quattuor milia &.cc.diræ proscriptiōis edicto
iugulatos in tabulas publicas rettulit:uidelicet ne memoria tā præclare rei dilueretur:nec cōtentus in eos sæuire
iure qui armis ad se dissenserāt etiā queiti animi ciues ppter pecuniæ magnitudinem per nomen claro℞ cōqui
Lepidus Antonius Octauius — sitos proscriptorum numero adiecit &c. DIScipuli tres:Lepidus Octauius.Antōius:quod Sillæ discipulos uo
cat:quoniam eandem disciplinam administrandæ reipublicæ secuti sunt:ii enim triumuiri fuerant qui per cru
entum fœdus iuncti quum rempublicam inuasissent.Sillam inmitati senatum & equestrem ordinē proscripse
re.Liuius enim lib.cxx.scribit:ꝙ Caius cæsar pacem cum Antonio & Lepido fecit:ita ut tres uiri reipublicæ cō
stituendæ quidem per quinquennium præesset.Ipse Lepidus & Antonius statuerūt ut suos quisq; inimicos pro
scriberent:in qua proscriptione plurimi equites.cxxx.senatorū nomina fuerant & inter eos.L.Pauli fratris.M.
Ciceronis cædes — Lepidi:&.L.Cæsaris Antonii auunculi.&.M.Ciceronis:cuius occisi a popilio legionario milite cum haberet an
nos.lxiii.caput quoq; cum manu dextra in rostris positum est.
DOMI. — ℭ VERbis herculis:Nā hercules:ut ē apd Xenophōtē eo libello quē scripsit de dictis & factis Socratis memo
ratu dignis cū uoluptatē & uirtutē hītu muliebri uidisset:cohortationēq; audiuisset utriusq;:magna uerbo℞ gra
uitate accusata.uoluptate uirtutē ē secut⁹.Sed hi cū uoluptatē iisdē ppe uerbis dānēt:qb⁹ olī hercules turpissimi
sunt.Locū Xenophōtis in officiis suis traduxit Cicero:licet multa omiserit.Et Silius in qrtodecimo. Sextus nō

qui apud Domitianū fuit notatꝰ:sed qui grauis erat supercilii temporibus Iuuena.& turpissime uitæ. VAR il/
lus infamis:notissimæ infamiæ tēporibus Iuuena.ut olim fuit Sippus:quod scribit Plutarchus. LOR ipedē:lo/
ripes:ut Plinius megasthenis testimonio docet.in india anguium modo ingreditur & obrepit. MILO:qui cæ/
de clodiana dānatus cū in Lucanis res nouas moliretur ad cossam in oppugnatione saxo ictus occubuit:in eo p̄/
cipue notatus ab annalibus q̄ septingentoꝝ milium sestertiorum æris alieni curam pertulerit. CLOdius:non
modo mœchus Pompeiæ:de quo multa in cōmentariis Trāqulli diximus:sed etiam duarū sororū:quaꝝ altera
Lucullo:altera Metello nupserat:auctores Liuius Cicero & Plutarchus. DIScipuli tres.Lepidus: scilicet Octa/
uius.Antonius:qui discipuli Syllæ dicunꝰ:quoniā eandem disciplinā administrandæ reipublicæ sunt secuti:nā &
ipsi p̄scripserūt ciues ut Sylla.Cicero:prima ætate incidimus in p̄turbatiōem ueteris disciplinæ.Trāquillus.Lo/
custæ prædia dedit:sed & discipulos:hoc est qui eā imitati sunt.In hoꝝ hoīum:quos carpit iuuenalis uitam simu/
latam.Plinius.Vultus epicuri per cubicula gestant:& circūferunt secum natali eius.uicesima luna sacrificant:feri
asq; omni mense custodiunt:quas icadas uocant:maxime hi qui se ne uiuentes:quidem nosci nolunt.

¶ HERculis:idem herculeis:& fortibus: CLVnē agitant:aut in repræhendēdo uitia clunē agitāt:aut ī rē tur MERV.
pem expressit. CEVes:ceuere est clunē agitare:qui gestus adulantiū est proprius.Sic Persius.An romule ceues.
LORipedem rectus:Venustæ similitudines.Neq; enim debet claudus eum qui recto pede est irridere:nec qui
niger est album. ADiicit:præterea ex historia exempla multa:per quæ probat eum qui in aliū dicturus sit:opor
tere uicio carere. GRAcchos:Tiberium:& Caium gracchos:qui ferēdæ legis agrariæ studiosi in tribunatu cæ Gracchi
si fuerunt.Nam Tiberium gracchum Scipio Nasica in capitolium persecutus oppressit.Caium autem Opimi/
us consul interfecit. VERri:VERres in sicilia.Caio sacerdoti prætori successit:eamq; non succedente alio per Verres
triennium tenuit.Atq; in ea fuit libidinosæ:crudeliter auaræq; uersatus.Succedente tandem in eam prouinciā
Metello:repetundarum a siculis est postulatus. HOMicida miloni:Milo clodium Cicerōis infestissimum ini Milo
micum:quum illi occurrisset ultra bouillas circa horam nonam interfecit:ob quam cædem in iudicium uocatus
q̄uis illum nobilissimi oratores defenderent damnatus tamen fuit atq; in exilium massiliam intra paucos dies
obiit. CLOdius accusat mœchos.Clodius hic pulcher dictus est:qui quum Pompeiam Cæsaris uxorem depe Clodius
riret in muliebrem habitum domum Cæsaris:ubi tunc sacra bonæ deæ fiebant:ingressus uim pompeiæ infer/ pulcher
re uoluit.Cognita uero fraude a cæteris mulieribus:repulsus pollutarum cerimoniarum reus est factus. Sed frau
de iudicum absolutus fuit:& si in eum testimonium Cicero dixisset. CATilina cethegum:Lucius Catilina:cō/
iuratione cum pluribus inita:rem publicam opprimere uoluit.Sed Ciceronis consilio defensa est patria atq; ser
uata.Inter coniuratos cethegus fuit:in quē si catilina diceret:ferendum ut minime esset.Ita intolerandum est ui/
rum pessimum audere in uitia dicere. IN TAbulam syllæ si dicant discipuli tres:Cornelius Sylla deuicto utro/ Tabula
que mario:tabulam proscriptionis primus proposuit.Post aliquot deinde annos Antōius lepidus & Augustus proscrip/
inuadentes triumuiratum syllanam tabulam proscriptis multis ciuibus reuocarunt. DIScipuli tres: Antonius tionis
Octauius.& Lepidus nam quod de Cæsare Crasso.& Pompeio quidam dicunt fide carent & testimonio.Qua Domitiāi
lis erat tragico de Domitiano intelligendum est qui iuliam Titi fratris filiam stuprauit:iussitq; ut grauida abor iulia
tum faceret.Aborsa itaq; præ dolore periit.Reuocauerat sane Domitianus legem iuliam:quæ multo ante ab lex
Augusto contra adulteros lata fuerat(ut Suetonius tradit).

¶ VERbis herculis:sanctis cuiusmodi usus est Hercules ad uirtutem & uoluptatem cum singulæ eum ad se VAL.
allicere:ut apud Prodicū & Xenophontem est:coronarentur. CLVnem agitant:ad stuprum:aut certe clunem
agitant dum sibi nimium placent & gloriantur: Clunis a græco γλοῦτος uerso g in c media littera in tenuem
CEVentem:declinantem te ad stuprū. SEXtæ.senator.VAR illus:pro uulgari & plæbeio ponitur. LORi/
pedem:claudum. ETHiopem albus.hoc dicit:qui sine uicio est:ille uiciosum rideat.sic Plautus. Qui alterum
incusat probri summe se nitere oportet:Aethiopes dictos quidam putant q̄ ustas solis calore facies habeant:ab
ætho uro & ops facies.alii a rege æthiope. QVis tulerit gracchos.Quis cœlum terris non misceat & mare
cœlo.Lucretianum est.nā & ille inquit.Nō si terra mare miscebitur & mare cœlo.Quis tulerit gracchos. DE
seditione quærentes:qui turbulentissime tribunatum gerentes ab ipsa republica cuius statum conuellere conati
erant interfecti sunt:atq; eorum insepulta iacuere cadauera. SI FVR displiceat uerri.Cneo pompeio & Mar/
co Crasso consulibus.C.Verres: ut inquit Pedianus perfunctus quæstura & prætura urbana patre.C.Ver/
re & prætexato filio cū uxore secessit in siciliam.atq; in ea libidinosæ auaræ crudeliterq; uersatus: secedente tan
dem in in eandem prouinciam Metello:repetundarum reus a siculis postulatus est. qui Marcum Tullium illo
tempore in foro pene regnantem & defensoribus amicorum florentem ad accusandum descendere compule/
runt:iampridem ipsis necessitudine copulatum q̄ quæstor in Sicilia fuisset prætore Sexto Peduco. HOMi/
cida miloni: Qui Clodium Appium in uia Appia paulo ultra bouillas occidit: pro cuius defensione Cicero
longe pulcherrimam habuit orationem.Sed nota est historia. CLODius.L.Sillæ neptem inter publicas ceri/
monias ad eā muliebri ueste penetrans uitiauit: Cuius rei tam constans fama fuisse dicitur. Vt senatus que/
stionem de pollutis sacris decreuerit: & licet.Publius Clodius Ciceronis accusatione grauatus sit:tamen abso/
lutus est. CLODius accusat mœcchos:quippe qui etiam in templis stupra commisit:cum in bonæ deæ tem/
plo Cæsaris uxorem per adulterium compresserit. CATilina Cethegum:qui in patriam Cicerone consule
cōiurauerant.quam historiam Crispus Salustius scripsit. IN TAbulam sillæ:quam & Augustinus in eo libro
quē de ciuitate dei inscripsit:referens ita detestatur.Obsesso inquit senatu a silla uictore de ipsa curia tāquam de
carcere protrahebantur ad gladium qui iam in ipsa pace bello crudeliore desæuiens septem milia deditorum
inermia non pugnando sed iubendo prostrauerat:& in tota urbe quem uellet unusquisq; sillanus feriebat:unde
tot funera numerari omnino non poterant donec silla rogaretur sinere aliquos uiuere ut essent quibus possent

impare q uicerāt: tūc iā cohabita q̄ hac atq; illac passim furibūda ferebaṫ licētia: tabula illa cū magna gratulatōe ꝓposita ē: q hoīum ex eq̄stri ordine splēdido atq; senatorio occidēdoꝝ atq; ꝓscribēdoꝝ duo milia continebat. SED dicāt discipuli tres: dicāt in tabula hoc ē syllā sæuitiæ arguāt Cæsar pōpeius crassus q syllæ fuere discipuli: aut certe tres discipuli. Augustus Lepidus Antonius: hi.n. triūuiri fuerāt q p cruētū fœdus iūcti cū rēpu. iuasissent syllā imitati senatū & eq̄strē ordinē ꝓscripsere: ut ait Probus: qs ergo nō mireṫ si tabulā ꝓscriptiōis syllanæ improbauerint. Discipuli tres si Trāquillū seq̄mur Marcū crassū syllā: & Luciū Antoniū: q Marci Antonii ī quē Cice. philippica scripsit frēm accipiemus: nā añ paucos inqt dies q̄edilitatē iniret uenit ī suspitionē cōspirasse cū M. Crasso cōsulari: itē. P. sylla & L. Antonio post designationē cōsulatus ambob⁹ cōdēnatis: ut pricipio āni senatū adorireṅ & trucidatis quos placitū esset dictaturā Crassus inuaderet. & ipse ab eo magr̄ equitū diceretur cōstitutaq; ad arbitrium republica Syllæ & Lucio Antonio consulatus restitueretur: sed ei sententiæ quam de triumuiris protulimus ipse magis accedo.

Qualis erit nuper tragico pollutus adulter
Concubitu: qui tūc leges reuocarat amaras
Omnibus atq; ipsis ueneri martiq; timēdas:
Cum tot abortiuis fœcundam iulia uuluam
Solueret: & patruo similes effunderet offas:
Nōne igiṫ iure ac merito uitia ultima fictos
Cōtēnunt scauros: & castigata remordent
Non tulit ex illis toruum lauronia quēdā
Clamantē totiens: ubi nunc lex iulia dormis:
Ad quem subridens: fœlicia tempora quæ te
Moribus opponūt: habeat iā roma pudorē.
Tertius e cœlo cecidit cato: sed tamen unde
Hæc emis hirsuto spirant opobalsama collo
Quæ tibi: ne pudeat dn̄m mōstrare tabernæ
Quod si uexantur leges: ac iura: citari
Ante omnes debet scatinia: respice primum
Et scrutare uiros: faciunt hi plura: sed illos
Defendit nūerus: iūctæq; umbone phalāges
Magna inter molles cōcordia: nō erit ullum
Exemplum in nostro tam detestabile sexu.

MAN. Domitiāi incestus ℂ QVAlis erat nup. tales erūt uitiosi turpia castigātes qualis erat Domitianus: qui leges in adulteros reuocarat: & tamē adulter & mœchus erat. Iuliā nanq; Titi Germani filiā adamauit: coegitq; conceptū a se abigere hinc illa obiit. auctores Tranquillus: & Plinius ad Corneliū scribens: p cuius uerba hic de Domitiano intelligendū ē: nō de Claudio ut qdā ait. TRagico cōcubitu: idest turpissimo: qualē tragici tractare solēt: scribūt eni de turpissimo amore Phædræ i Hippolitū. & Thyestæ in filiā &c. turpissimus autem erat Domitiani cōcubitus: quia cum iulia nepte. LEGes uocarat. Iuliā legē intellige: quæ multo ante ab Augusto cōtra adulteros lata fuerāt: ut Tranquillus docuit Ait eni sic: leges retractauit & quosdam ex itegro sanxit. ut sumptuariā: & de adulteris & de pudicitia: & de ambitu: de maritandis ordinibus. AMAras omnibus seuerissime enim puniebanṫ adulteri. IPSis ueneri martiq; timēdas: idest numibus etiā. Mars cū uenere Mars autē adulter, cū Venere ab Vulcano depræhensus est: atq; adamantinis uinculis circūuenti diis omnibus spectacula pbuere. Horatius. Quis martē tunica tectū adamantina Digne scripserit. Sed latius Naso lib. ii de arte. Effluxiōes Abortōes ABOrtiuis: ante tēpus editis. Effluxiones uocantur quæ intra septimū diē corruptiōes incidūt. Abortiones autem quæ intra quadragesimum ita scribit interpres philosophi li. septimo de animalibus. VVLuam: ea est quæ semē recipit. SOLueret: aperiret ueneficiis scilicet. PATruo. Domitiano. OFFas: carnis frusta informata. IGITur: cum pessimi sint alios arguentes. VITia ultima: uitiosi & in pcipiti uitiorum existentes. ut Varillus infamis. Scaurus SCAuros fictos: nobiles & hipocritas: uti fuit. M. æmilius scaurus. de eo en Salustius in Iugur. sic ait. Sed ex omnibus maxime æmilius scaurus homo nobilis impiger factiosus auidus potentiæ honoris diuitiarum. Cæterum callide uitia sua occultans. hæc ille itaq; non ab re Iuuenalis fictos scauros inquit. Meminit enim plura Asconius in oratione pro. M. scauro. CAStigata. repræhensa uitia ab hipocritis. REMordent: repræhendunt enim hipocritas aliorum repræhensores. est autem ab canibus metaphora Lauronia NONtulit: hoc loco uirorum uitia lauronia insectatur. EX illis: fictis & hipocritis. TORuū: p torue. LAVronia: sic est in antiquis. sed quænam hæc fuerit Mar. li. ii. in ponticum ita scribens ostendit. Abnegat & retinet nostrum lauronia seruum. Respondens orba est diues anus uidua. DORmis: tunc enim leges dormire dicuntur: quum impune quid mali agitur. Lex iulia cum itaq; adulteri adultereue nō puniebanṫ: iulia lex dormire uidebaṫ. præterea ut habetur in institutionibus libro iiii. de publicis iudiciis lex iulia de adulteriis coercendis nō solum temeratores aliarum nuptiarum gladio punit: sed & eos qui cum masculis nefandam libidinem exercere audent: sed eadē lege iulia etiā stupri flagitiū puniṫ. Quū qs sine ui uel uirgine uel uiduā honeste uiuētē stuprauerit. Erat & lex iulia de ambitu. lex iulia repetūdaꝝ. lex iulia de annona. lex iulia de residuis. AD quem surridēs: supple ait. Catones FOElicia. s. sunt ironia est. PVDorē: honestatē. TERtius cato. catones fuere plures: duo aūt celeberrimi & moꝝ cēsores. Marcus cato orator & cēsor. Et. M. cato ptorius q se bello ciuili uticæ interemit cēsorii pronepos Natus est. n. ex. M. catone tribuno plæbis filio marci catonis saloniani filii. M. catonis oratoris atq; cēsoris qd scribit Gel. li. xii. c. xviii. æmilius uero Probus ait: q cato censor factus seuere præfuit ei potestati. Nam & in Balsamū cōplures nobiles animaduertit: & multas res nouas in edictū addidit: quare luxuria reprimereṫ: quæ iā tū inci- Opobalsamum piebat pululare. Quomō aūt cato maior factus est censor uide Plutarchum. SED tamē unde: eū facete remordet. OPObalsama: omnibus odoribus præfertur balsamū. Est aurem arbuscula uiti similior q̄ mirto ppetua Xilobalsamum coma succus e plaga manat: quem opobalsamum uocant eximiæ suauitatis lignū Xilobalsamum uocatur: & coquitur in unguētis: pro succo ipsum substituere officinæ. Præcipua autem gratia lachrimæ: secunda semini: ter-

tia cortici:minima ligno.auctor Pli.li.xii.c.xxxvi. DOMinũ unguẽtariũ.s. QVod si.eũ accusat turpissimi coi tus. VEXãt.excitãt. LEGes ac iura:lex iuris ẽ spẽs.Ius.n.gñale ẽ ius ad nõ scripta ẽt ptinet:leges ad ius scriptũ. Ser.i.ænei.Iura dabat legesq iuris:ius ptere a dictũ qa iustũ est. SCAtinia:ea lex lata in pædicones:ex cuius sanctitate multos utriusq ordinis dãnauit Domitianus auctore Trãquil.Dicta aũt a Cayo scatinio:q ut scribit Va lerius li.vi.filio Marcelli uim inferre ausus ẽ:& patre accusante dãnatus. SCRutare:exquire: DEFendit numerus.Lucanus ait.Quicquid multis peccatur inultum est. IVNctæq umbone phalãges.i.acies:loquitur aũt metaphoricos.Sed quid sit phalanx Curtius aperit ita dicens.Macedones phalangem uocãt peditũ stabile agmen: uir uiro:armis arma conserta sunt.Continet autem phalanx uiros centum & uiginti:ut aliqui scribunt fiebatque armorum series umbonibus inter se colligatis. VNBone:umbo proprie scuti pars media est quasi umbilicus. Detestabile: uitupabile. MAGna inter molles concordia.Nihil est enim quod ad se rem ullam tam alliciat: & tam attrahat:q̃ ad amicitiam similitudo:ut inquit Cicero. Vera tamen amicitia in bonis duntaxat habetur.

Lex — Ius — Scatinia — Lex — Phalanx — Vmbo — Amicitia

¶ QVAlis.Domitianũ notat:ut initio satyræ diximus:nam Iuliam Titi fratris filiã ardẽtissime dilexit:ac fre quentibns abortiuis perite coegit:auctores Tranquil.& Pli. TRAgico cõcubitu:qualẽ tragici scribere solent. LEGes:legẽ iuliã aduersus adulteros.Martia.Iulia lex populis ex quo faustinæ renate ẽ:& alibi sæpe.Lex ptera erat iulia de siccariis.Lex itẽ iulia:q̃ phibet mgr̃atus munus ab hospite accipere:ut scri.Pedian⁹. SCAuros:lege Plinius de uiribus illustribus:& Valeriũ maxi. LARolia:p ditissima muliere accipit.Mar.Abnegat & retinet nostrũ laroia seruũ.Rñdẽs orba ẽ diues:anus:uidua.Quẽ uersũ ex nr̃is scriptis acceptũ icredibile ẽ mi & q̃ puer terit.Fidẽtinus.Hoc totũ fictũ est de larouia a Iuuena.cui partes suas assignat ad uiro uitia insectdana: SCAnti nia:lex data in pædicones ex cuius sanctitate multos utriusq ordinis damnauit Domitianus ut refert Trãquil. dicta a.C.scantinio.qui ut scribit Valerius Maximus:ui filio Marcelli inferre ausus est:& pr̃e accusante dãnatus.

DOMI.

¶ TRAgico concubitu.Qualis is est quẽ tragici scribunt:a quibus fere nephãda stupra: & illiciti coitus tra ctantur. LEGes amaras:iuliam legem:de quo facto hæc Martialis Ludus erat sacræ connubia fallere tædæ.Lu dus.& immeritos excubuisse mares: Vtraq tu prohibe:cæsar:populisq futuris Succurris:nasci quos sine fraude iubes.Nec spado iam:nec moechus erit:te præside quisquam:At prius:o mores:& spado moechus erat.Pli.itẽ ad Cornelium scribit Domitianum ut illustraret sæculũ suum exemplo aliquo seueritatis corneliam maximillam uestalem uirginem absentem:inauditamq damnasse incesti:cum ipse fratris filiam incesto non poluisset solum uerum etiam occidisset.Nam uidua abortu periit. MARti ueneriq:quos in adulterio iniecto rete per dolum Vulcanus depræhendit:quæ fabula fuit toto notissima coelo. ABOrtiuis:immaturis:& ante tẽpus editis. IVlia:hæc titi filia fuit:cuius cineribus philis nutrix domitiani:quæ puellam ipsam educauerat: funerato cadauere commiscuit cineres Domitiani. FOEcundam uuluam:propter crebrum conceptum:& partum.Vulua in reliquis animalibus dicitur.in muliere uero uterus:legimus & locos in plurali duntaxat uuluam significare:alibi ta men spaciosius de uulua & locis disseruimus. PATruo:Domitiano. OFFas:frustra carnis: hoc est informes foetus & immaturos:qui tamen aliqua ex parte patruum referent. SCAuros fictos:qui integritatem & seueritatem scaurorum simulant.Fuit enim Emilius scaurus nobilis:& pauper.sed eloquentia sua gloriam peperit: consul ligures & gantiscos domuit:atq triumphauit:censor uiam emiliam strauit:pontem Emilium fecit.Idem filium quia præsidium deseruerat in conspectum suum uetuit accedere:ille ob hoc dedecus mortem sibi consciuit.Scaurus senex cum a Vario tribuno plæbis argueretur:quasi socium:& latium ad arma coegisset:apud populum ait Varius.Emilium Scaurum socios ad arma coegisse Scaurus negat:utri potius credendum putatis. TORuum:pro torue. LAVronia:proprium meretricis nomen. TERtius Cato:duo fuere catones senior: qui & censorius dictus est.Alter uero uticensis qui se ipsum uticæ interfecit:ne scilicet in manus cæsaris uiuus ue niret.Quantum autem romanis moribus cẽsorius ille cato profuerit.Seneca testatur his uerbis ad Luciliũ scri bens.Marcus cato censorius:quem tam reipublicæ fuit nasci:quam Scipionem.Alter enim cũ hostibus nostris bellum:alter moribus gessit: SED tamen unde hæc emis.facete remordet. HIRsuto piloso & hispido. OPO balsamum:succus balsami:quod præfertur omnibus odoribus uni terrarum iudeæ concessum ut auctor est Plinius.In duobus tãtum ortis.Arbor ipsa balsamum dicitur:quæ incisa uitro:lapide osseisue cultellis succũ emittit.quem opobalsamum uocant eximiæ suauitatis.Xylobalsamum lignum balsami dicunt.Et carpobalsamum fructum.Nunc uero in iudæa balsamum nõ est arbore ipsa in Aegyptũ translata. Vnde Opobalsama ad nos ueniunt. DOMinum tabernæ unguentarium Tabernam hic posuit pro myropolio.ubi unguenta uendunt. VEXAntur: excitantur. SCAtinia lex in eos.qui nephando scelere laborabant:qua lege ut scribit Suetonius Domitianus quosdam ex utroque ordine condemnauit:hac quoque lege in iurisconsultum sic iocatur ausonus.iurisconsulto:cui uiuit adultera coniunx.Papia lex placuit iulia displicuit.Quæritis unde hæc sit distan tia:semiuir ipse Scatiniã metuens:non metuit ticiam.Celius ad Ciceronem: risum ueni legis scatiniæ iudicium apud Drusum fieri. VMBone phalanges:umbo eminentior pars scuti. IVNctæ phalanges:hoc sane imminente periculo pedites soliti erant facere:ut sic inuicem intexerent scuta:ne agmen illud quamlibet magno cuneo perumpi posset:phalanx quadrata est acies:& est dictio macedonica. MOlles:effoeminatos:tedia flora ca tulla & clunia:meretrices fuere.

MERV. — Vulua — Vterus — Loci — Scaurus — Varius — Cato — cum moribus bellum gessit — Opobalsamum — Balsamum — Xylobalsamum — Myropolium — Scatinia lex — Phalanx

¶ QVAlis erat tragico nuper pollutus adulter concubitu:sunt qui Domitianũ Vespasianũ qui germanicus dictus integilli uelint:qui ut Tranquillus inquit fratris filiam adhuc uirginẽ oblatam in matrimonium sibi cum deuictus domitiæ nuptiis ptinacissime recusauit:nõ multo post alii collocatã corrupit ultro:& quidem uiuo cũ Tito:mox patre ac uiro orbatam ardentissime palãq ut etiam causa mortis extiterit coactæ cõceptum a se abi gere:sed siquis Iuuena.uerba attentius inspiciat: hic sensus nullo modo congruit: cum & tot abortiuis dicat & offas similes patruo & leges eum amaras reuocasse: qualis ergo nuper erat: Claudium Cæsarem

VAL.

incessit: cuius cõsilio occi a messalina uxore impudicissima iuliã agrippinã fratris filiã matrẽ. Neronis reuocatã ab insula in matrimoniũ accepit cõcesso iure nuptiarum ex senatuscõsulto: quẽ dicit frequenter abortum appetisse apud Clodiũ: ne ex ipso cohæredẽ Neroni filiũ pareret: cui pparabat imperiũ. ut Probus inqt. Tragico igit con cubitu infamis Claudius qui scelerate fratris germanici Domitiani filiã Iuliã in adulterio sumpserat maritatam cũ ipse de adulteris leges sæuissimas promulgasset. unde & Tacitus. At claudius inquit matrimonii sui ignarus: & munia censoria usurpans theatralẽ populi lasciuiã seueris edictis increpuit. Certũ est igit Claudium taxari qui fratris filiã duxit uxorẽ agrippinã occisa priore uxore messalina. Agrippina aũt Neronis mr. VENeri mar. ti. qui in adulterio præbẽt a Vulcano adamantinis uinculis ligati ferunt oĩbus diis sui præbuisse spectaculũ: quam apud Homerum fabulã in. viii. odisseæ Domodocus cantor in cõuiuio alcinoi latissime & copiosissime cãtauit ad cytharã: unde Hora. Quis matrẽ tunica tectũ adamãtina digne scripserit. FOEcundã iu. uul. hæc enim potionẽ accipiens abortũ faciebat quippe quæ per adulteriũ concipiebat. PATruo si. qm cõstat Claudiũ eo usq deformẽ fuisse: ut mater antonia portentũ eũ hoĩes dictitaret nec absolutũ a natura: sed tm inchoatũ: at si quẽ socordiæ arguebat stultiorem aiebat filio suo. PATruo: quia germanicus. Tyberii Claudii frater cuius germanici agrippina filia. OFFas: pro parte posuit. VITia ul. extrema uitiosi. FICtos con. scau. qui scaurorum seueritatẽ simulant. Marci scauri cõtinẽtiã & Vale. maximus: & multi alii ludibus extulerunt. CAStigata: a fictis philosophis cũ se frugi pdicãt & turpissimi inueniunt. LARonia: meretricis nomen. LEX iu. quæ in adulteros est cõstituta. SVBridẽs indignabũda laronia. TERtius e coe. ce. Cato. Tu es tertius irridẽs: multi qdẽ Catones fuisse legunt: sed duo inter cæteros nobilissimi prior cẽsorinus: posterior q de loco mortis uticensis est appellatus. SPIRãt hoc loco significat sudãt uel redolẽt. OPo balsama: balsami succus ad ops opos succus: & balsamus ita & syropus a syro traho: & ops opos. i. succus qui trahit. DOMinũ mõ. ta. ut hæc nos quoq opobalsama domi habeamus quibus pungamur: & ironicos dictũ accipiendũ est. SCAtinia: in pudicitiã uirorum lata lex q in Cinædos pmulgata fuit: lex inq̃: ut qui ingenuũ stuprasset sestertiorum decẽ milia exolueret. FACiũt hi. plu. q rep. hendẽda sint q mulieres. IVNctæq um. pha. populus multitudo: qd eni a multis peccat pene multum est: aut qd hoc crimẽ milites plus cæteris cõsectent. PHAlax eni lingua macedonũ peditũ stabile agmẽ dr. Homerus αἰὰδ᾽ ἀεὶ πρότοσ τὲ λαμονιοσ ερκὸ σαιον προφῶν ρηξε φαλαγγα. INTer mol. i. cinædos: aut quos cũq generaliter enũciet. MAGna inter mol. con. Cõcordiã p amicitia posuit: cũ amicitia beniuolẽtia atq cõcordia auctore Aristotele distĩguant: ut sit amicitia mutuus amor: beniuolẽtia cũ incognitus mihi ob ingenuos mores aut eloquẽtiã uel simile aliqd placet. CONcordia: aũt in actiõe cõueniẽtia qdã est: ut Plato & Aristoteles cõcordes sunt ubi de naturæ principiis loquunt. Vterq eni tria esse rerum principia uoluit. licet nõ oĩno eisdẽ utant uerbis: sed uno uerbo possumus concludere amicitiã & beniuolẽtiã in intelligibilibus consistere: ut beniuolentiã initium amicitiæ sit: concordia uero in actione. Est ergo sensus magna inter molles concordia. i. amor mutuus: qui de uoluptate procreatur: aut concordia: ad idem agendum similis consensus: & ut exemplo utar Aristotelis si dñari tibi uoluero & tu mihi seruire cupias: ac me optes dñari erit concordia. IN nostro muliebri.

Tædia non lãbit cluuiã: nec flora catullam.
Ispo subit iuuenes: & morbo pallet utroq
Nunqd nos agimus causas. ciuilia iura
Nouim9: aut ullo strepitu fora usq mouem9
Luctant paucæ: comedunt coliph a paucæ.
Vos lanam trahitis: calatisq peracta refertis
Vellera: uos tenui pregnãtẽ stamine fusum
Penelope melius: leuius torquetis arachne.
Horrida quale facit residẽs in codice pellex.
Notum est cur soli tabulas impleuerit hister
Liberto: dederit uiuus cur multa puellæ.
Diues erit magno quæ dormit tertia lecto:
Tu nube: atq tace: donãt arcana cylindros:

MAN. ¶ TAEdia non lambit: in fellatores id scribit. Tædia uero meretricis nomen cũ aliis. ISPo: cinædi nomen: & dici põt ab ἰσπῶ quod est sequor: sectabatur enim draucos plini. libro quarto epistola ad Vrsum de altero uel de eodem meminit ita. Censuit Bebius Macer cõsul designatus lege repetundarum Bassum teneri Cæpio (Ispo) ispo salua dignitate iudices dandos uterque recte &c. SVBit: ad fellandum. s. & patiendum. VTRoq: agendi & patiẽdi: uel potius quia felllat & pædicat: ut exemplũ conueniat. Dixit eni: Tædia non lambit cluuiã &c. (unquid) NVNquid: hoc aduerbium indicatiuo soli adiungit: ad quod pertinet interrogatio auctore Prisciano libro. xv. Seneca tamen epistola nona subiũctiuo adiunxit: ait enim. Nunquid perdidisset omnia: inquit bona mea mecũ sunt. de Stilbone phõ loquitur. Item epistola. lxxii. ait. Nunquid illo definiendum sit. (Causa) AGimus: tractamus. CAVsas: causa est negocium cuius finis est controuersia: ut finit Apollodorus auctore Fabio libro tertio. (Ius ciuile) CIVilia iura: ius ciuile est æquitas constituta iis qui eiusdem ciuitatis sunt ad res suas obtinendas. Item ius ciuile est quod in legibus senatusconsultis rebus iudicatis iurisperitorum auctoritate ædictis magistratuum more æquitate constat. (Forum) Quod quidem Cicero scribit in topicis. FORa: forum iudicatorum & litium est sedes: auctore Nonio: utque (Colliphia) Festus etiam ait: forum est in quo iudicia fieri solent. COLyphia: id est panes luctatorum. Aliqui aiũt dici a κῶλον: quod est membrum: & ἶφι robur. Aliqui uero colliphia ἀκολλιξ: quod est panis subcineritius. (Stamen) STAmine: filo. dicitur autem stamen ab stando. q eo stat omne in tela uelamentum. (Subtegmẽ) Subtegmen uero est quod subit stamini: ut Varro scribit. (Penelope) PENelope melius: hæc Vlyxis uxor absente uiro procos tela decipiebat: pollicebatur enim absoluta tela se eis obsecutururam: noctu autem retexebat. Ab officio itaq nomen absumpsit: (Penion) πηνίον enim fusus ẽ quo reuoluit subtegmẽ. (Arachne) ARAchne: de hac Naso in metamorphosi. Lida puella fuit q textura cum Pallada certauit: a quo postea in araneum cõuersa. Dr autem ab ἀρῶ: (Arao) quod est cõpono apto congruo. Plinius

lib.vii.scri.q̄ fusos in lanificio repperiit Closter filius Arachnes.Linū & rætia Arachne. HOR rida:inculta. Arao
QVAle.i.tamē. FODice:arboris trūco.Codex.n.uel caudex ī arbore dr̄ qđ supra terrā simplex assurgit:in Fusus
herbis uero caulis appellat̃. PELlex.i.ancilla uel meretrix:q̄ uxoꝝ pellices eē pn̄t:cū ad eas uiri accedere ualēt Linum
Mar.in li.xii.in Zelotypā ēt ministros pellices appellat dicēs.Cū tibi nota tui sit uita fidesq; mariti . Nec p̄mat Rætia
ulla tuos:sollicitetq; toros.Quid q̄si pellicibus torq̄ris iepta ministris.In quibus & breuis ē.& fugitiua uenus. Codex
PELlex āt appellata ē ea q̄ iūgeret̃ cū eo:cui alia m̄rimonii cā foret:& īterp̄tari pōt cōcubina.De quo Gel.li. Caudex
iiii.ca.iii. NOTum ē cur soli:illos hoc loco lauronia rep̄hēdit qui quidē muliebria patiebāt̃.Nec solo legas cū Caulis
nemo dixerit unq̄ desūt.n.exēpla huius uocis:& si dixere olim hui⁹ soli uni ipsi.Antiq̄ ēt textus soli hn̄t. HIster Pellex
seueri cinædi nomē. TABulas:testi uidelicet. PVEllæ uxori dedecoris sui cōsciæ. TER tia:uir.n.medius est
Draucus & uxor extremi. TV nube ad mulieres apostrophe.i.conuersio. CYLindros cylindrus dr̄ a κυλιν
δω uel κυλίζω.qđ ē uoluo:ē.n.lapis tæres ī modū colūnæ:quo area æq̄bat̃.Vn̄ cylindri ēt dci sūt lapides qui Cilindrus
dā oblōgi q̄b⁹ mulieres ornabāt̃:erat.n.sūma comēdatio ī lōgitudine:ut Pli.scri.li.xxxvii.ca.xii.Intelligūt̃ āt Elē Cilizo
chi q̄ fastigiata lōgitudine erāt quos digitis suspēdere & binos ac ternos aurib⁹ fœmiaꝝ gloria ē iqt Pli.li.ix ca. Elenchi
❡TAEdia nō lābit:i fellatorē hoc dicit qui lingere & lābere alteꝝ dr̄ Mar.Lingas nō mihi:nā proba (xxxiiii. DOMI.
& pusilla ē.Phylenis tn̄ notat̃ a Mar. Vedenas uorat in die puellas:& lauphea ac medulina alibi carpunt̃ a Iuue.
qđ tribades īter se eēnt:id prima Sapho dr̄ excogitasse:un̄ mascula ē appellata & cū Lesbia fuerit λεσβιειν id
agere ē ut ex Aristopha.discimus. HISpo:nomē fictū ab hispo fami cuius memīt Plu. SVBit:ore.s.ad fellā
dum. AGImus cās:agere cās ī mulieribus turpissimū hēbat̃:Vn̄ in exēplis antiquitatis ē Aphraniā Licii:bru
tonis uxorē nō q̄ aduocatis deficeret sed quia īpudētia abūdabat egisse:Calphurnia & Amesia pari īfamia notā
tur. PAVcæ:excipit:nā alibi notāt̃ a Iuuena.q̄dā qđ luctent̃ Eudromydas tirias & fœmineū ceroma. Quis
nescit. COLophia:colibū scri.Pollux panē eē forma ꝓceriore ī modū passali:ut græce dicā q̄ figura qm̄ erant
panes quibus uescebāt̃ gladiatores appellati sūt coliphia Mar.priapū dixit ī quā sp̄em ex siligine erat format⁹
ut ī distichis ē:& genitaliū muliebriū formā ī quibusdā panibus fuisse idē alibi idicat.Illa siligineis piguescit adul
tera cunnis. COLophia:id ē panes luctatoꝝ gladiatoꝝ:uero cibus erat ad firmādos artus ficus arida:ut scr.Pli.
Mar.de Phileni luctāte cū coliphia sexdecim comedit. Scio aliis uideri posse coliphie dici.ἀπὸ κώλου qđ mēbrū si
gnificat:& ἰφι robur placet magis a colibo de quo ē dictū. PENelope:icarii & policasto:ut Pausanias uero scr.
Icarioti filia idē icariotis a Prop. Quæq; terūt tastus icarioti tuos:& Oui.icariotide tæla:ī hāc lanificiū auctori
tate Homeri cōmēdat̃ qđ ea arte absente marito ꝓcos elusit.Arachne:ut fabuœ ferūt ī lanificio certauit cum
pallade:ut ex historia scri.Pli.prima repetit linū & retia:& eius filius Closter fusos in lanificio. REsidēs in co
dice pellex:aliena ē:ut puto eoꝝ interp̄tatio qui p̄ pellicē intelligūt aut Arachnē:aut Phylomenā:cū loquat̃:uel
de ancilla tetrice uel de scorto:nā scorta ad sūmeniū habitātia texebāt.Iuue.alibi q̄q; uētoso cōducto sub aggere
texit meretrices aūt sūt uxoꝝ pellices cū ad suas uiri accedere possint.Si de ancilla ītelligis:sume auctoritatē ex
Mar.qui scri.Quirinalē cū ancillis rē hūisse hæc āt dn̄r a Laronia:ut ita designet uiros tanq̄ mulieres a draucis
subagitari:qđ apte ex ꝑsona sua obiecit Iuue. Sed uerecūdius Laronia:atq; ut tādē exprimat quid rep̄hēdat ad
dit. NOTū ē cur hister:pacuuius captiōe testorū locupletatus libertū draucū suū hæredē reliquit:Artelii itē hi
stri meminit tacitus sed de hoc alibi Iuue.Mora nulla p̄ histrū pacuuiū.Cur īpleuerit tabulas solo liberto id est
cur eū unū scripserit hæredē.q.d eo utebat̃ grauco puellæ:ut illa cōscii sceleris fieret. CYLindros:cilindri lapil
li oēs sūt fastigiata lōgitudine in īp̄em cilindri.i.columellæ formati Solinus:indici reges hoc genus gēmaꝝ ī lō
gissimos cilindros amāt fingere eosq; ꝑforatos:&c.Nā cilindrus columella ē ad æquādā areā:ut scri.Vir.Qui
dam tn̄ putauit cilindrum esse genus gēmæ qđ non placet.Cum autem elenchi qui sunt ex genere unionū fasti
giata & oblōga figura sint:& hi grauissimi mulieribus:nā eos digitis suspendere:& binos ac ternos auribus glo
ria mulieꝝ erat:ut scribit Pli.Iuue.mihi designare uř elenchos & per cilindros a figura elenchos intelligere:cū
munera mulieribus gratissima exprimere uideatur ut elenchi erant.
❡LAMBit:ad coitum.s. HISpo nomen cinedi. ET Morbo pallet utroq; agendi subaudi:& patiendi. COl MER.
liphia:panis genus.Fit autem hæc dictio a ποτοῦ κολλικοσ forma diminutiua:ē enim collix subcineritius pa Lambit
nis:cuius meminit Aristophanes in fabula quæ inscribitur Acharnanes sic dicens χαῖρε κολλικοφάγε βο Colli
ιωτίδιον hoc est salue Collicophage:quam dictionem exponens grammaticus quidam eruditissimus conten phia
dit dicendū esse collitiū nō colliphiū.Nos item plura dicemus cum illud Plauti enarrabimus.Colliphia mihi ne
incocta detis.Quod aūt luctatores hoc panis genere uterentur significat Martialis sic dicens de philinide:Nec
cenat prius aut recumbit ante q̄ septem uomuit meros deunces.Ad quos fas sibi tunc putat redire cum Colli
phia sexdecim comedit. PENelope icari filia Vlixis uxor quæ lanificio & absentia mariti solabatur:& procos Tela pe
frustrabatur:quibus se consensuram absoluta tela pollicebatur:sed ut eos longius frustraretur noctu retexebat: nelopes
quod interdiu texuisset. ARAchne puella lida quæ de lanificio ausa est cum Pallade certare sed uictrix de Ara Arachne
chne percussam radio in araneam commutauit.Hoc quamquā a poetis fictum sit aliquid tamen occulte uerita
tis in se habet.Constat enim auctore Plinio Arachnem linum & retia inuenisse cuius filius closter fusos in lani
ficio inuenit.Penelope & Arachne Prisciano tradente datiui sunt græci pro ablatiuis positi. HISter & Solus ꝓ
pria nomina. TABulas impleuerit bona consignatis tabulis tradiderit. PVEllæ uxori & ambitiose puellā
appellauit uxorem. VIVus hoc contra legem factum est qua cauetur donationem inter uirum & uxorem fa
ctam inter uiuos non ualere. CYLindros:lapilli sunt oblongi quibus mulieres & donabantur & ornabantur Cilidri
Plinius de berillis loquens qui mira longitudine placebant & elephantorum setis religabantur ait. Cilindros
quidam ex his facere malunt q̄ gemmas quoniam est summa cōmendatio in longitudine.Ex quibus uerbis col
ligere possumus cilindros oblongos esse gemmas uero quadratas aut rotundas.Est & cilindrus columna lapi

dea: qua rei rusticæ scriptores areã æquari iubẽt: Vir. Area tũ primũ ingenti ẽ æquãda cylindro. In quibusdam cõmentariis nr̃is Iuliũ Polucẽ secutus: qui brachialia ornamenta ὄφεις appellari scribit: chelydros scribi p̃cepi: q si genus illud ornatus simile eẽt spiris serpentium: quos chelydros appellant.

VAL. TEDIA non lambit cluuinã: noĩa hæc sũt meretricũ. LAMbit: labẽdo deosculat̃. HISpo: cinædi nomen. MORbo pallet: ex stupra: qđ passus ẽ: sabinus morbum diffinit habitũ cuiuslibet corpis cõtra naturã: qui suum eius faciat deteriorẽ: cuius cã natura nobis eis corporis sanitatẽ dedit: id autẽ alias ĩ toto corpore alias in parte solet accidere: namq; totius corpis morbus ẽ: utputa febris: partis uelut cæcitas: licet homo ita natus sit: uiciumq; a morbo, multũ differre arbitrat̃. Nam siquis utputa balbus sit: hunc uitiosũ eẽ magis q̃ morbosũ. Sed hæc ab Vlpiano in ædilitii ædicti interpretatiõe abunde exposita. NVNqui nos agimus causas: qđ uiro℞ ẽ. LVCtant̃ paucæ: crissant: uel certe luctant̃: certãt: qđ uiro℞ est. COMedunt colliphia paucæ: mẽbri uirilis formã: athlætæ. n. comedũt de fermento offas q̃ uocant coloephia. LANam trahitis scatimnatis. PERacta p̃fecta. ARAchne: q a pallade ob inuidiã in araneam cõuersa fertur. Et est ablatiuus a nomine arachnes: nã arachne quod ẽ fœmininũ ut phœbe: tæla ipsa nominat̃ cũ animal ipsũ genere masculino arachnes: ut anchises sit. HORrida icõpta. QVAle facit residens in codice: sedẽs assiduo opere diligẽter pensa conficere solet: codex arboris truncus. Vir. Quin & codicibus sectis mirabile dictu. PELlex: cõcubina quã pelacã quidã uocarũt. TABulas impleuerit hister: nomen fuit infamis. LIBertũ: qui libertũ solũ hæredem instituit: qđ ab altero stupretur: alterũ lambetur uel quasi cõsciũ turpitudinis suæ. DEDerit uiuus cur multa puellæ: cõscie inquit Probus quæ dñm suum nouit præcidi. QVAE dormit tertia lecto: aut ordine aut nomen propriũ ẽ: ut putat Probus: & dormis & eris legit scđæ p̃sonæ: ut sit: tu o tertia diues eris quæ magno lecto dormis. DONant ar. quæ recõdita aĩo continens. DONant arcana cylindros: hoc dicit mariti obscœni suis uxoribus morbi sui consciis ad ornamentum cõparant lapides p̃ciosos. Plinius ideo ex his cilindros facere malunt q̃ gẽmas qm̃ est summa cõmendatio in longitudine quadam & angulosos putant statim nasci: & perfuratos gratiores fieri medulla candoris exempta addita auro repercussa: aut omnino castigata. Idem quoq; & Solinus dicit. est etiam Cilindrus ad æquandas areas rotatilis lapis Cato. Aream ubi frumentum teratur sic facies: confodiatur minute terra amurca bene consparga tur & combibat q̃plurimum: cõminuto terram & Cilindro aut pauicula coæquato. Vnde & Virgilius in georgicis. Area tum primum facili est æquanda cilindro est etiam cilindrus omne quod rotatu facile. Cicero de fato sed reuertatur ad cilindrum & ad turbidinem suam quæ moueri incipere nisi pulsa non possunt: id autem cũ accidit suapte natura quod superest & cilindrum uolui: & uersari turpidinem putat. Veteres item philosophi ut beatus Thomas in cõmentario quod scripsit super Aristotelis libro qui de cœlo & mũdo inscribitur inquit duos instituendi ad philosophiam modos habuere. Primum cilindrum dixerunt quod intra multitudinem rudiũ adhuc discẽtiũ tractaret̃ clizo uoluo scđm uero sintagmaticon quod iam eruditis exponebant auditoribus.

De nobis post hæc tristis sententia fertur
Dat ueniam coruis: uexat censura columbas
Fugerũt trepidi uera ac manifesta canentem
Stoicidæ: quid enim falsi laronia: sed quid
Non facient alii cum tu multicia sumas
Creticæ: et hãc uestem populo mirãte pores
In proculas et pollineas: est mœcha labulla.
Damnetur si uis etiam carphinia: talem
Non sumet damnata togam: sed iulius ardet
Aestuo: nudus agas: minus est isania turpis
En habitum: quo te leges: ac iura ferentem
Vulneribus crudis populus mõ uictor: et illũ
Montanũ positis audiret uulgus aratris.
Quid nõ p̃clames in corpore iudicis ista
Si uideas: quæro an deceant multicia testem
Acer et indomitus: libertatisq; magister
Crætice pelluces dedit hanc contagio labem

MAN. CIRIstis sententia: illa uidelicet ubi nunc lex iulia dormis. CORuis uitiosis Manilius etiam libro quarto ait. Virtus Noxia Quin etiam infœlix uirtus: & noxia fœlix. Censura CENsura iudicium cum seueritate. Censura item honor quidam a censendo: id est iudicando eratque nephas olim censores præterquã ex patribus creari. Sed de censura ample in uita Catonis primi Plutarchus edocet. Diximus & plura in satira undecima. Stoici Columbas innocentes. STOicidæ: ficti philosophi: de moribus enim locuti clunem agitabant Stoici autem a στοά: id est porticu dicti sunt: apud athenas Zeno enim porticus erat ubi Zeno docebat qui summo in honore apud athenienses habebatur: adeo ut urbis ac mœnium claues apud illum deponerent plura Laertius. CVM tu multicia sumas: quendam mollem ut habitus ostendebat arguit cum in mulie- Multicia rem mores ille inueheretur. MVLticia: uestes erant tenues ac lucidæ e serico dicta: q mulcerent suauitate Bombix coa sua. Poeta uero itelligit de bombice coa: ait enim Plinius libro undecimo capi. xxii. Nec puduit has uestes etiam uiros lenitate usurpare propter onera æstiua: intantum ab lorica gerenda discessere mores ut oneri sint etiam uestes: superiore uero capite dixerat q bombices tælas araneorum mõ texunt ad uestem lu- Bõbices xumq; fœminarum quæ bõbicina appellatur. CRe- Creticus ticæ id est iudicans uel iudex ut sequentia indicãt deducitur enim mutatis litteris ab græco κρίτης quod iudex dr̃ κρίσις uero iudiciũ. PERores: indignatiõem cõmoueas cõmouent̃ enim affectus in ipsa peroratiõe id est orõnis fine. IN Proculas proculæ similes meretricũ Foemine damnatæ noĩa sunt hæc oĩa. TALem tam turpem. NON sumet dãnata togam fœmine enim adulterii cõmisse cõuictæ in publicũ p̃cedere cogebant̃ uirili toga indutæ. AVCtores sũt Porphyrio & Acron libro primo sermo- Crudus num. SED Iulius ardet cretici uerba. MINus q̃ mollities. EN Habitũ exprobrãtis ẽ. CRVdis cruentis ad

huc:nam crudus dr̄ q̄ sit cruetus. POPulus mō uictor Romanus quidē populus. Nam Vespasianus Claudio i perāte ut Tranquil. scribit insulā uectē britaniæ proximam in ditionē redegerat. Domitianus itē armenios ui cerat & dacos. MONtanus uulgus:in urbē.n. plæbs ipsa ab agris confluebat quotiēs leges promulgabantur. Vectes insulæ

QVId nō proclames:quasi dicat oē cōuitiū. DECeant testem:quasi dicat non tanto minus decēt iudicem. ACEr:ordo ē O cretice tu acer & indomitus & magister libertatis:id est morū censor & rector. PELluces:trāsluces seu ualde luces p & luceo. CONtagio:a contingo dr̄ morbus qui polluit quicquid tangit:latius tn̄ in Tytiro iā diximus. DEDit hanc contagio labē. Alter alterum i uitia trudimus inquit Seneca:& epistola septima ait Malignus comes quis candido & simplici rubiginem suam affricuit. ET Philosophus li.ii.ethi.sic Mos enim ipsi quia magis ad uoluptates sumus procliues:idcirco facilius ad intēperantiā q̄ ad modestiam inclinamur. Polluceo Cōtagio

¶TRIStis sententia. Lex Iulia. MVLticia. mollicia:& mollicinæ uestes apud Neuiū sunt muliebres a mollitie dicte. Neuius Mollicinā cortatā chirodatā:inde multitiæ manarūt:ut puto litteris uel mutatis uel inuersis:nā apud neuiū lego molticinæ uestes. NON sumet dānata hic locus ē:quo Brotheū dissentientē in epygrāmate. Mar. interp̄tando facile uel docui uel refutaui nā morē fuisse ut mulieres adulterii conuictæ uirili toga indutæ in publicū p̄cedere cogerent Porphyrio qdē & Acron p̄diderunt Martia. idicat. Coccina famosæ donas & ianthina mœchæ. Vis dari quæ meruit munera:mitte togā & hoc ex loco aptissime discit de quo in Mar. cōmētariis a nobis copiosius disputatū ē. LABulla:fote clinici medici filia:cuius Mart. meminit. IVLius ardet hoc dicit qm̄ uiri quondā uestē æstate gestabāt luxuriosi:& molles Pli. Nec puduit has uestes etiā uiros leuitate usurpare p̄pter onera æstiua:in tm̄ a lorica gerēda discesserūt mores ut oneri sint etiā uestes. CREticē:cretici dicuntur acuti poetaꝝ interpretes:& cēsores alienoꝝ scriptoꝝ. Hora. Quid cretici dicunt Mar. Aequalis liber est creticæ:qui malus ē. Cicero. Ego tanq̄ criticus antiquos iudicaturus sum. Cum igit hoc nomen de censore tm̄ scriptores antiqui usurpauerint & codices oēs cretice habebāt:legamus cretice a creta:ut dicat. Tu qui tanq̄ Rhadamanthus alter & minos Creticus leges p̄mulgas:pelluces nam a creta legū latores minos Rhadamanthus:& inde doctus Lycurgus lacedæmonii fuerūt:Paulatim accipiente sexaginta uersus qui sequūtur ad eū usq̄ locū. Vicit & hoc monstrū quot fabulas:quot inuenta quot inanes cōmentatiōes & cōfictos sensus a nr̄is interp̄tibus habuerunt:qui dum figuratā & sub obscurā rep̄hensionē Poetæ nō p̄ciperent:ex uno sensu & continuato sp̄ū plures & uarios cōmenti sunt horum sexaginta uersuū:ne in alienis potius refellendis:q̄ in nostris cōfirmandis uersemur una est & p̄petua indignatio aduersus sacerdotes:quoꝝ collegie mineruæ in albano Domiti. instituerat:ex quo forte ducti magisterio fungerent redderentq̄ eximias uenatiōes:& ludos scœnicos:hoꝝ epulas:luxū mollitiem scœnicā:& ritum bacchanalibus similem Iuue. nūc insectatur:mōq̄ ait eos nihil differre a mulieribus colentibus boni deam:aut a sacerdotibus eleusinis qui facibus discurrentes. & cursu prope bacchico furētes Cererem colebant:modo eoꝝ gulam carpit:nam lautissime epulabant:unde albane dapes a Martiale luxuriosissimæ dicuntur Deniq̄ illud clamat & conquerit:q̄ quidam ex his sacerdotibus cornicini:cui⁹ opera in scena illa albana utebantur nupserit. hic est poete sensus:hic ardor:hæc indignatio. Legatur igitur hic locus totus in mollitiem sacerdotum albanorum de quibus lege Tranquillum in Domitiano. DOM.

¶CORVis flagitiosis & īpuris metaphoricos dixit columbas uero innocentēs & puras mulieres uel magis imbelles:& pauidas a timore & imbecillitate hmōi auiū intelligit. STOicidæ uenuste usus est forma patronomica pro possessiua. MVLticia:hoc loco seuerum oratorem carpit perorantem in mulieꝝ impudicitiā cum ipse magis condēnandus foret:quippe qui corpore uelut denudato in mores fœminaꝝ acrius inuehit. MVLticia bombicē coā pūto eē de qua sic Plinius in mollicie hominū scribit nec puduit has uestes ēt uiros leuitate usurpare pp onera æstiua in tantū a lorica gerenda discesserunt mores ut oneri sint etiā uestes. PERores. in perorati one hoc ē cōclusiōe p amplificatiōem crimina exaggerari solēt. CREtice uel nomē est p̄priū uel a græco manat nam κριτὺς græce iudex dr̄. PROcula poliuca & labula meretricū nomina calphurnia una ex pellicibus Claudii ut apud Tacitū. Talem nō summet. d. t. Legimus apud cōmentatores Horatii adulteras cōuictas adulterii togā sumere atq̄ gestare i ignominiā quod itē Mar. hoc endecasyllabo tangit:Talin uiderat in toga spadonem. Dānatam numa dixit esse mœchā. ET Alibi de molli & infami. Sed patris ad speculū tonsi mr̄isq̄ toga tæ filius. SED iulius ardet hypophora est. NVDus agas antipophora. Minus est insania turpis sensus minus turpe foret si per isaniam nudus ageres q̄ hac indutus ueste qua corpus trāslucet. EN Habitū indignantis uerba. MONtanū uulgus tribus rusticas significat quæ trinūdinæ in urbē conueniebāt quotiēs leges promulgabātur. DECeant multicia testē. Cōparatiuus locus a minori ad mai⁹ si nō decēt testes multominus iudicē decent. PElluces transluces & est compositum a per & luceo r mutata in l sic & pellucidus. MERV. Multicia

¶DAT Veniam coruis prouerbium de coruis fuit impudicos q̄ ure coire dicantur. Mar. Corue salutator q̄re fellator haberis. In caput intrauit mentula nulla tuum. Tacite igitur eos tangit qui oris & omnium membrorum amisere pudicitiam in omnem proiecti libidinem. STOicidæ contumeliose fœminino usus est genere sic Homerus ωμοὶ ἀπεήλη τηρεςγαχαὶ ιλεω ουκετ αχιιο & Virgilius O uere phrygiæ neq̄ enim phryges. Et Persius. Ne mihi pollidamas troades & labeonem prætulerint Quid enim falsi laronia deest dixit. VAL.

MVLticia sumis multicia molles tunicas de molli confectas lana ab eo q̄ mulciantur hoc est eliciantur quia uiduæ aut puellæ est uti genere uestis perlucidæ. CREtice inuehitur in metallum creticum eum qui uicit cretenses ut Probus ait sed non longinum creticum dicit cuius ad rusticum monachum scribens beatus Hieronimus meminit Erannius inquit incedebat ad loquendum gradu testudineo & per interualla quedam uix pauca capiebat ut eum putares singultire non proloqui & cum mensa posita librorum exposuit struere adducto supcilio contractisq̄ naribus ac fronte rugata duobus digitulis concrepabat hoc signo ad audiendum discipulos p̄uocans tuac meras nugas fundere declamare creticum diceres esse lōginum. PERores in procu. & pollmeas

an adulteras. Conuicia quæ in fœminis arguat in se uel de solo cultu cognoscat. POPulo mirante: cum populus hanc uestem miretur oras tamen. EST mœcha labulla. Mar. Sote filia clinici labula. Deserto sequeris clytum marito Et donas & amas & ἐχειξασῶτωσ. In quibusdam tamen fabella legitur. CARphynia: una de meretricantibus. NON sumet damnata: infamis. TOGam. mulitia si damnata erit nõ tamen tali utetur ueste.

NVDus agas: nõ ut quidam interpretantur nudus ores sed eas nudus. sic Pompo. mella Exercẽt bellando animos corpora ad consuetudinem laborũ maxime ad frigora nudi agunt anteq̃ pu beres sint casum cum ꝓpositione habens sine casu postposito: idẽ paulopost: lino alii uestiuntur aut lanis quas diximus siluæ ferunt arundinũ: alii auium ferarumq; pellibus: pars nudi agunt: pars tantũ obscœna uelant. Eodem modo locutus Valerius maximus cum inquit experiri uolui an scires consul agere Idem rursum alibi. P. Rutilius nõ publicanus in sicilia egit sed operas publicanis dedit: & rursum ut enim in rebus seriis scæuola ita in scurrilibus lusibus homo agebat: & cum actio ut Hora. in libro sermonum lætũ agit conuiuiũ: & subauditur se. VVLneribus cruris recentibus.

ISTa si uideas uestimenta ista tam turpia. ACER & indomitus: ad illud uidetur allusisse Lucani Acer & indomitus quo spes quoq; ira uocasset. PELluces: per uestem luces: ita enim locuti sunt ueteres: ita Plau. teste Prisci. & in antiquo codice hunc locutũ comperio. DBDit hanc contagio labẽ. Et dabit in plures: per te inquit cretice & alii corrũpentur: dr̃ contagio: ut hic & Ci. in li. de fato: ut in reliquis eiusmodi naturæ contagio ualeret: legitur & cõtagium Lucre. ex aliis alios auidi contagia morbi: & contages contagis: ut compago & compages: rursus Lucre. Qui fuerant autem præsto contagibus ibant.

Et dabit in plures: sicut grex totus in agris
Vnius scabie cadit: & prurigine porci.
Vuaq; conspecta liuorem ducit ab una:
Fœdius hoc aliquid quãdoq; audebis amictu
Nemo repente fuit turpissimus. accipient te
Paulatim qui longa domi redimicula sumũt
Frontibus: & toto posuere monilia collo
Atq; bonam teneræ placãt abdomine porcæ.
Et magno cratere deam. sed more sinistro
Exagitata procul non intrat fœmina limen.
Solis ara deæ maribus patet: ite prophanæ.
Clamatur nullo gemit hic tybicina cornu
Talia secreta coluerunt orgia tæda
Cecropiam soliti baptæ lassare cotyton.
Ille supercilium madida fuligine tinctum

MAN. ¶PRVRigine porci: prurigo morbus ẽ ubi iter pilos q̃dam quasi squamulæ surgũt: hæc quoq; acute resoluuntur: & interdũ madent sæpius siccæ sunt fere q̃ id in capillo fit rarius in barba. aliqñ etiam in supcilio. Hæc ex li. vi. celsi ꝑpter quod Iuue. ait scabie & prurigine idem significans. VVAq; conspecta: similitudo est sic enim unũ exemplũ aut luxuriæ aut auariciæ multum mali facit ut scribit Seneca epistola septima. FOEdius hoc Ordo est quandoq; audebis aliquid fœdius hoc amictu. ACCipient te: in sacerdotes inuehitur quorum collegium Mineruæ in albano Domitianus instituerat ubi quidem mollissime uiuebant: ostenditq; eos nihil differre ab mulieribus colentibus bonam deam. DOMi. non enim in templo talia sed domi peragebant. REDimicula: ea sunt quibus mitræ alligantur. SVMunt tanquã mulieres. BONam deam: eandem esse maiam bonam deam & terram ex ipso ritu occultiore sacrorũ doceri posse confirmat Cornelius labeo. Bona dicitur ꝙ omnium nobis ad uictum bonorum causa est. Eãdem alii proserpinam credunt: porcaq; ei rem diuinam fieri quia segetem quam Ceres mortalibus tribuit porca depasta est. Præterea uinum in templum eius non suo nomine solet inferri sed uas in quod uinum inditum sit mellarium nominatur: & uinum lac nuncupatur: templumq; eius uirum introire non licebat: hæc & plura Macrobius libro. i. sat. sunt & plura in satyra sexta.

Prurigo — Exẽplum mali — Redimicula — Bona dea

ABDomine idest sumine: quid antiqui abdomen uocabant auctore Plinio li. undecimo. MORe sinistro: ritu contrario: uiris enim non licebat bone deæ sacris interesse. PROphanæ: impiæ sceleratæ pollutæ irreligiosæ prophanum inquit Festus dicitur ꝙ phani religione non tenetur. NVLlo: pro nulla tybicina. GEMit resonat. TALia qualia quidem in albano effœminati & molles sacerdotes colebant. ORGia bacchanalia: nã orgia bacchi sacra dicebantur ορνη ira dicitur ορναω concito concitabantur enim in illis sacris & furore agitabantur hic autem poeta orgia dixit ob similitudinem quandam lasciuiæ & luxus: sed de orgibus plura diximus circa finem georgicorum. CECRopiam soliti baptæ lassare cotyton: Soliti est in antiquo textu: conuenit hoc loco magis meo quidem iudicio probi illud: scribit enim ꝙ baptæ comediæ titulus fuit: in qua eupolis inducit uiros athenienses ad imitationem fœminarum saltantes lassare psaltriam cotyton: quod nocturno tempore agebatur: propterea secreta tæda: baptæ demum uiri ipsi impudici hic intelliguntur. ILLE supercilium: in eosdem sacerdotes mineruæ in albano bacchantes scribitur. Plinius libro undecimo capi. xli. sic ait. Extremum ambitum genæ superioris antiqui Cilium uocauere: unde & supercilia. MADida fuligine tinctum. Vrsinus adeps raritatem superciliorum emendat mixtus cum fungis lucernarum ac fuligine quæ est in rostris earum Auctor est plinius libro. xxviii. ca. xxi.

Abdomen — prophanũ — Orgia — Baptæ — Cotytos — Supciliorũ Vnguetũ

DOM. ¶QVI sumũt redimicula domi: ostendit eos esse tanq̃ mulieres: quæ cum colũt bonam deam domũ nõ templum parant: ut scri. Plutar. in cæsare: illicq; multa pagunt bacchanalibus similia potu lasciuia scurrilitate Redimicula: teniæ sunt siue uittæ pẽdẽtes a posteriore pte mitræ: quod primi Phriges mollissimi iuenerunt. PLAcant bonã deã: non ꝙ bonã deã illi sacerdotes colũt sed quo illorũ ritus & ludi scænici nihil pene differãt a sacris bonæ deæ q̃ mulieres operant. ABdomine porcæ nihil omittũt de ritu bonæ deæ: i cuius sacris sus ꝑgnans mactabat: de bona dea lege Macrobiũ: ne multas paginas hoc tibi loco recitẽ: & Plutar. i Cæsare. ET magno cratere: nam crater in his sacris erat uini: quod tamẽ lactis appellabant: de quo lege Macrobium & Lactan.

SED More finistro:sed in hoc inquit non seruant ritum sacroꝝ bonæ deæ:quod cum ea sint tantum mulierum:ipsi eas excludunt satis inter se molles & effœminati:ne effigies quidem maris eo loco uisebatur:ubi bona dea coleretur.Plutar. ITE prophanæ:clamatur:idē mos in sacris cereris erat Tranquil.Eleusinis sacris: quorū imitatione impii & scelerati uoce præconis submouent:interesse ausus non est. TALia eorūdem sacerdotum mollitiē & scænicā illam agitationē cōparat sacerdotibus Cereris nā.Ceres olim habuit cōiuncta sacra cum baccho.Oui.Ipse suos ludos uuæ cōmentator habeat.Quos cū tædifera nunc hēt illa dea:& Claudianus.Bacchum ex aditis Cereris egredientē introducit.Eius deæ sacerdotes facibus discurrentes:quibus usa dicebat ad filiam ī dagandā ad extremam usq3 lassationē debacchabant.Papi.Tuq3 actæa ceres cursu cui sp anhelo. VOTiuam taciti lassamus lampada mystæ:hinc dicebant mystæ:daduchi.i.gestantes facem.Ierophonte.i.sacrorum interpretes.Stra.auctor:idem baptæ a βάπτω qd̄ significat tīgo & lauo:nam tingere madefacere est qm̄ qui initiabātur lauabāt aqua calida primū.Aristop.primū ex ritu ueteri me lauerunt. COCyto Ceres dicta ē a uerbo acti co σαπτω quod lugeo significat quis alterum celidatur:ut corripiatur syllaba nam Cererem raptu Proserpinæ mœstā qualis apud arcades lugubri habitu colit ut scribit Pausanias,lachrimis & gemitu placasse dicunt. IN de reddita agris fertilitate:instituta sunt illius sacra a Cocyto.Auiā & antiquissimā familiæ auctorem attici Cocytā appellarūt auctore Suido:nā & cocito hoc ē Ceres deoꝝ sacrorūq3 antiquissima & prima dr̄ Ouid.Prima ceres auidæ,gauisa est sanguine porcæ:& ut ex Varronis re rustica discit initia dicūtur sacra Cereris: qm̄ prima fuerūt:& inde initia pricipia sunt appellata.hoc igit pacto legēdū ē:nihil distant sacerdotes albani ut a mulieribus colētibus bonā deā:uel ab his qui coluerūt Cererē sacris cū Baccho cōiunctis. CECropiam: epitheton est. Cereris a patria:sed non magis de attica hic loquit q̄ de ea quæ alibi coleret eo ritu. SECreta tæda Nam taciti discurrebāt Papi.Votiuā taciti lassamus lāpada mistæ. LASsare nam ad extremā lassationē discurrebāt Papinius Cursu cui sp anhelo:cocitus olim ēt lucrinus dicebat.Sillius:Ast hic lucrino mansisse uocabula quondā Cociti memorāt.Nā ut scribit Home.in odissea:illic cocitus flu.& stix dicebat.Vir.de eo.Raptā cocitos ostreosa diuam:nā illic pgebant sacra plutonia:auctor Strabo. ILLe superciliū:de iisdē sacerdotibus loquit. MADida fuligine:non de fuligine:ut puto loqtur:sed medicamentū intelligit:qd̄ ex sanguine uel felle hirundinū:& ouis formicaꝝ & muscis tritis fiebat ad denigrāda supcilia auctore Plinio.Fuliginē appellauit a colore. Hic teneo te de præhēsum fidētine.ut alia omittā:q̄ subripuisti nobis una cū præceptore tuo:nā cū hæc uerba trāsferes in tuas nugas:non intellecta inuertisti:& qd̄ ego dixeram appellauit a colore fuliginē de iuuenale intelligens:tu uentris onere impeditus non audiens fuliginē dixisti ,ppter colorem appellatum medicamentū a Plinio ubi scribit Pli. turpissime plagiariæ.Sed hoc tibi remittimus:qui tua imperitia oia confundis:præceptori tuo non ignoscimus: qui te nihil sapere docuit magna familiaritate.

¶PRVRigo:morbi genus:quo porci infestant:de qua dictione:ex sententia Cornelii celsi plura disseruimus in eo opere in quo Galeoti dicta refellimus. VVaq3 cōspecta liuorem ducit ab uua contrahunt uuæ pallorē & nigritiē uisu & cōtactu aliaꝝ:uel,maturescētiū:uel putrescētiū. REDimicula:uincula sūt capitis. ATq3 bonam teneræ placāt abdomine porcæ:bona dea auctore Macrobio:terrā ipsam eē:& faunā:& fatuā:& opē.Varro filiam Phauni tradidit adeo pudicā:ut extra gineconitin nunquā sit egressa: nec nomē eius ī publicū sit auditū:nec uiꝝ unq̄ uiderit:uel a uiro uisa sit. ABDomine porcæ.Abdomen pars illa uentris:quæ a pube sursū uersus a pcordia pueniat quod antiqui sumen quoq3 dixerūt ab exteriori parte euidenti cute:ab interiori mēbrana leni tegitur:ut celsus & Plinius referūt.Cur aūt huic deæ sacrificarēt porcā hāc cām Macrobius dicit q bonā credidere alii esse ,pserpinā:porcaq3 ei rē diuinā ideo fieri: qa segetē quā ceres mortalibus tribuit:porca de pasta est. MER Abdomē

MORe finistro:quia sacris deæ bonæ mares nō intererāt:sed tpibus Iuuenalis mulieribus exclusis soli uiri rē diuinā faciebāt. MAGno cratere scribit Macrobius q in tēplū deæ bonæ uinū nō suo nomine solebat,inferri sed uas in quo uinū inditum sit mellariū nominetur:& uinum lac nūcupetur ergo cratera intelligimus uas hoc mellariū. ORGia sacrificia proprie liberi quæ alternis annis fiebant nōnunq̄ orgia pro oī genere sacrificii,capiuntur. CECropiam soliti baptæ lassare cociton q̄le foret hoc sacroꝝ genus adhuc satis liqdo nō inuenimus Referūt tn̄ cōmentatores quidā Aristophanis.Eupolidē nobilē comicū fabulā conscripsisse quā baptas appellauit cuius fabulæ uersus plurimi ab antiquis grammaticis afferunt & in primis ab ephestione adeoq3 alciabiadi molesta fuit hmōi fabula ut eū in mare iusserit mergi.Videbat .n.in ea amantes impudico amore iuuenes lacerari qui simulatis ,pserpinæ sacris noctu turpissima quæq3 patrarēt. LASsare fatigare frequenti sacrificio. Baptæ

COCiton hanc deā ,pserpinā quidā intelligunt a cocitho inferoꝝ fluuio dictam: ego autem contenderim a loco ubi præcipue dea coleretur quod inuere,uidetur Virgi.in priapeia dinumerans loca in quibus uaria numina colerentur ait,enim.Raptā cocithos ostreosa diuam. ILLE superciliū madida fuli.tinctū alios carpit q formæ studiosi calamistro & coloribus raritatē superciliorꝝ emendarent nam fuligine supercilia denigrabant Pli. in uigesimo octauo naturalis historiæ:Capilli defluuia ursinus adeps mixto ladano & iantho cōtinet alopecias q3 emendat & raritatē superciliorum cum fungis lucernarum ac fuligine quæ est in rostris earum. Cocyton Denigratio supcilii

¶DABit in plures cadet in multos huius neutrꝝ plurale pluria ē i ante a qm̄ descēdit a singulari hic & hæc pluris sicut oīs & hoc plure sicut omne qd̄ in ueterū usu fuit cuius cōpositū cōplures & cōpluria.Cicero in ,ptagora confirmanda genera cōpluria.Et Pli.in.xiiii.naturalis historie sunt autem cōpluria in his maiora etiā terrestribus nā qm̄ cōparatiuū ē plura facit nimirum una silaba sicut maiora miora & similia nec me pterit qd Gel.& cū Prisciano multi dixerint Gelio aduersati.Sicut grex totus in agris hoc dicit peccato ex paruo in summum facinus sp exiliūnt nisi ratione moderentur sicut & plæraq3 similiter obueniunt negligentia quadā humana. ACCipiente in suum numerū Posuere aphæresis pro apposuere. ATq3 bonam deest deā quā solæ colebant fœmine. PLAcant ab domine pinguedine uel intestinis. SED more finistro contrario. EXAgitata exclusa est actu. VAL.

Clamat:a uiris. NVllo gemit hic tybicina cornu.hæc cereis sacra faciũt baptæ. TAlia secreta coluerũt origia tæda:talia sacra in baptis sunt q̃lia romæ celebrãtur.ipsisq̃ cõpantur.Strabo de sacris cybellis locutus similia inquit sunt q apud thraces celebrant quæ cotia &'bendidia apud quos & orphica initio habuerãt ipam cotim:ita q̃ i hæc cecropia cotitos ab ea dicta sit:ob aliquã forte similitudinẽ dubiũ uideri põt:res uero ipsa sicut expõit probus habet:baptæ comœdia inqt fuit in q̃ eupolis inducit uiros atheniẽses ad imitatõem fœminaꝝ saltantes lassare psaltriã cociton.cocitos apud atheniẽses psaltria quã effœminati colũt noctu illã adeũtes:& baptæ titulus libri quo impudici describunt. TAEda secreta.q̃d noctu dyonisia celebrarentur.tæda fax ἀπὸ τῆς δαλᾶς quæ ἀπὸ τοῦ δαίω.i.uro dĩcedit BAPtæ:molles quo titulo eupolis comœdiã scripsit:ob q̃ alcibiades quẽ præcipue pstrinxerat necuit ipm in mare pcipitãdo dicẽs:ut tu me in theatris madefecisti:nũc ego te in mare madefaciã:sunt q existimẽt Vir.illud:raptã cocitos ostreosa diuã:ad hũc locũ q̃cq̃ ptinꝫat q̃ minime ueꝝ est:ẽ siquidem metrũ phalecinũ ubi cocitos dactilum facit:hic aũt amphibracum ILle su.diuersas exprimit hoĩum molissimorum agitationes quæ fœminarum sunt cærulea a colore.

MAN.

Obliqua pducit acu:pingitq̃ tremẽtes
Attolens oculos.uitreo bibit ille priapo:
Ræticulumq̃ comis auratũ ingẽtibus iplet
Cærulea indutus scutulata:aut galbana rasa
Et per iunonem domini iurante ministro
Ille tenet speculũ pathici gestamẽ othonis
Actoris arunci spolium:quo se ille uidebat
Armatum:cum iam tolli uexilla iuberet.
Res memorãda nouis annalibus atq̃ recenti
Historia:speculum ciuilis sarcina belli
Nimirum summi ducis est occidere galbam:
Et curare cutem summi constantia ciuis:
Bebriaci in campo spolium affectare palati
Et pressum in faciẽ digitis extendere panem

PROducit.extẽdit pingit ordo est.Et attollẽs oculos pingit tremẽtes:tremũt ẽm quũ digitis attollũtur. PINgit:Pli.xi.ca.xli.sic ait:Palpebræ i genis hoĩ.utriq̃.Mulieribus ẽt infectæ quotidie:tãta ẽ decoris affectatio:ut tingant oculi quoq̃.Id aũt græce Iulius pollux sic appellat τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπογράφει τὰς ὀφρῦς μελαίνει. Hoc est oculos pingit:supcilia denigrat. Tortellius uero in dictione phucus sic ait.Est etiam phucus color q̃dam purpureus q græce phycos dr:ubi y græcũ in u nr̃m cõuertet de quo xenophõ in pdia cyri.Quidam inqt oculoꝝ inferiores palpebras quodã phuco depingẽtes decorẽ gratissimũ in aspectu cõtrahebãt. VITreo priapo.Pli.etiã li.xxxiii.ca.i.sic ait Auxere & artẽ uitioꝝ irritamenta in poculis libidĩes cælare iuuit hac p obscœnitates bibere. RETiculum:tegmẽ capitis muliebris auctore Nonio. CAErulea.i.uiridi seu uiridia si uoles accusatiui esse casus SCVtulata:uestimẽta orbiculos quodam habentia in similitudinẽ scutularũ.i.rotũdarum formarũ scutulis autẽ diuidere gallia instituit. Auctor Pli.li.viii.ca.xlv. GALbana rasa:genera sunt uestiũ dicta a galbaneo colore qui est sublucidus & subalbus cum palore:hæ aũt uestes muliebres erãt dũtaxat. ET p iunonẽ.Et pro ẽt.nõ ẽm dñs tm̃:sed etiã minister p iunonẽ iurabat imitãs dñm ipm:q̃d agere fœmiæ solebant.Seneca epistola.iii.libri.xix.sic scribit.Ita tñ hoc seponas uolo:ut memineris maiores nr̃os:q crediderũt stoicos fuisse:singulis ẽm & Geniũ & Iunonẽ dederũt.At epistola xii.de uillico suo ita ait.Iurat p geniũ meũ se oĩa facere.Pli.itẽ li.ii.ca.vii.sic.Cũ singuli quoq̃ ex semetipis totidẽ deos faciãt iunones geniosq̃ adoptãdo sibi.Hoc itaq̃ reprehẽdit poeta q̃ nõ p geniũ sed p iunonẽ dñi minister iuraret muliebri.s.more.Vñ sic apud petroniũ arbitrũ quartilla loqtur.Iunonẽ meã iratã habeã si unq̃ meminerim uirginẽ fuisse:de genio aũt latius sat.vi.ibi.s.nemo mathematicus. ILLe tenet speculũ:in eosdẽ sacerdotes psequtur.q ut fœminæ speculo se comebãt. PAThici:patiẽtis libidinẽ mutuo ẽm stupro cõsiliatus est Neroni:πάθος aũt passio dr:παθητικός passiuus.GEStamẽ othonis:In othõis reprehẽsionẽ diuertit:Is aũt Galbæ successit fuisseq̃ tradit mũditiaꝝ pene muliebriũ uulso corpe:qn & faciẽ quottidie rasitare ac pane madido linire cõsuetũ.Idq̃ instituisse a prima lanugine:ne barbatus eẽt unq̃:q̃d suetoni9 edocet. ACToris arũci spoliũ:ironice:Actor ẽm nõ speculũ sed hasta ingẽtẽ portabat.hic aũt gloriabat gestãdo speculũ:q̃d deuicto othone rapuisset uti in li.xii.æn.Turnus gloriat q̃ hastã eripuerit Actori arũco.Est aũt Maronis carmẽ tale:Exin q mediis ingẽti adnixa colũnæ Aedibus astabat ualidã ui corripit hastã Actoris arũci spoliũ:quassatq̃ tremẽtẽ uociferãs &c. ILle.otho.s. RES:supple ẽ. ANnalib9:Dicũt Annales oĩno id q̃d hystoriæ sint hystorias nõ oĩno eẽ id q̃d ãnales sint.Ita hystorias aiũt reꝝ gestaꝝ expositionẽ uel demõstrationẽ eẽ:Annales uero eẽ:quũ res gestæ pluriũ ãnoꝝ obseruato cuiusq̃ ãni ordine cõponunt.Gellius auctor li.v.ca.xviii.Annales Diomede scribente dicti q̃ fere singuloꝝ ãnoꝝ actus cõtineant: SPEculũ:supple erat.CIVilis belli:q̃d otho cũ uitellio gessit ab Bebriacũ uicũ inter Veronã & Cremonã. SARcina:ea ẽ utilẽsiũ & eoꝝ q ad cultũ:& ad cæterũ usum ptinet:unmilites cũ castra mouere uolũt:sarcinas colligere dicunt. NIMirũ sũmi:ironicos loqtur. GALbã:galba septimus impator Neroni successit:nullo gradu cõtinges Cæsarũ domũ:demũ ab suis desertus trucidatus ẽ ab othonis militibus.Otho ẽm ab galba adoptari expectabat:sed Pisone plato:is ẽm adoptatus ẽ ad uim cõuersus ẽ:ita q̃ impator euasit auctor ẽ Suetonius. BEbriaci cãpo.Bebriacũ li.vii.uicũ eẽ Tacitus scribit inter Veronã Cremonãq̃ situm duabus romãis cladibus notũ infaustumq̃.Vbi Trãquillo teste fraude supatus ẽ Otho:quũ spe colloquii facta quasi ad cõditionẽ pacis militibus eductis ex improuiso atq̃ in ipsa cõsultatione dimicatũ fuisset ab Vitellii.s.militibus quos quidẽ pmiserat aduersus Othonem cum ipse in gallia eẽt:ubi etiam de morte othonis audiuit:qui sane seipm in castris occiderat:post sui exercitus cladẽ. SPOliũ palati.i.romani iperii spolia & exuuias in cãpo ẽm bebriaci cũ uitellii militibus pugnauit ut diximus:quos uitellius ipe ab galba habuerat quũ missus ab illo in iseriorẽ germaniã.In palatio autẽ reges & cõsules & impatores maiori ex pte sedẽ habuerunt

Phucus pocula turpia

Ræticulũ

Scutulata

Galbaneus color.

Genius Iuno

Pathos Otho

Actor

Annales Historiæ

Annales Sarcina Galba Otho Bebriacus Otho

VITreo priapo obscæna i populis placuerũt i sacris pſertim priapi.Pli.i poculis libidines celare inuit ac p obscænitates bibere. SCutulata:ueſtes ſcutulis diſtictæ qs galli iſtituerũt:ut ſcri.Pli.muliebres ſũt ide Mar. hominẽ muliebriter idutũ galbanatũ uocat. TEnet ſpeculũ.hoc i effœminatos dr.Mar.i filiũ cinædi:Et patris ſpeculũ tõſi mrisq̃ togatæ Fili⁹.ſpecula brũdusina maxime laudabãt.Pli. GEStamẽ othonis:ab incepta rephẽſiõe othonẽ defecit & cũ dãnat polictes cutẽ ſuo tpe libertius in illũ inuehẽdo oĩ ex pte eos iſectet:naꝫ otho adeo mollis fuit:& mũdiciaꝝ muliebriũ ſtudioſus:ut mutuo ſtupro Nerõi ſit cõſiliatus:auctores Trãqllus & Tacitus.Nimiꝝ ſub othõis pſona mollitiẽ ſacerdotũ iſectat i expoliãda cute.Otho originẽ hũit a municipio ferẽtino:ut Tacitus ſcri.nece Galbæ & piſonis iperiũ occupauit.Vitellio appellato impatori & ꝑperãti ex germania ad bebracũ occurrit uicũ iter Veronã & Cremonã duab⁹cladibus iſauſtũ:nã illic & Otho ſupatus ẽ & Mar.Macer.Cõſtãtia mortis añ actæ uitæ mollitiẽ emẽdauit.nã dãnatus bellis ciuilib⁹cũ ei ſupeſſet exercitus:&de uictoria ſpare poſſet.elegãtiſſima orone hĩta ſe iterfecit:in quo a Mar.ita ẽ laudatus.Sit Cato dũ uiuit ſane uel Cæſare maior:Dũ morit nũqd maior othone fuit. CVRare cutẽ:nã ut Trãqllus ſcri. quottidie raſitabat faciẽ:& linebat pane madido lacte.ſ. aſinæ:nã ut ſcribit Pli.ita facies erugatur & tẽcreſcit. PROducit:emendat:uel extẽdit. PINgitq̃ tremẽtes.Attolẽs oculos:hoc lenocinio oculos mulieres cõmẽdare ſolẽt:qđ & Ouidius in arte amãdi pcipit.Nec pudor ẽ oculos tenui ſignaſſe fauilla.Vel ꝑpe te nato lucide cidne croco.Et Plini⁹ quotidiana tãta ẽ decoris affectatio ut tingant oculi quoq̃:hoc græcæ Iuli⁹ pollux ſic appellat:τονσ ὀφθαλμοὺσ ὑπογράφει τασ ὀφρυσ μελαίνει hoc ẽ oculos pigit:& ſupcilia denigrat. VItreo bibit ille priapo.Vt libidinoſi⁹ cõuiuerent cyathos ad priapi formã in cõuiuiis hẽbant:necnõ & panibus ſiligineis ad eãdẽ formã ueſcebant.Martialis.Si uis eẽ ſatur noſtrũ potes eẽ priapũ Ipſa licet rodas inguina tutus eris. REticulũ:pđ capillos cõtinet a reti dictum:Vt Varro auctor eſt. — DOM / Iulius polux

Scutulata:ueſtis dicebatur uelut ſcutulis qbuſdã diſtincta:de q̃ ſic loqtur Plini⁹.Plurimis uero litiis texere:q̃ polymita appellãt:Alexãdria inſtituit:ſcutulis diuidere gallia:Et de araneis loqués:ſcutulatorẽ appellat araneũ:q inſolubli nodo iplicat pedicas. GALbana:coloris gen⁹.Hinc Martialis mollẽ & effœminatũ hominẽ ca rpẽs Galbanatũ formauit nomẽ ſimile participio. RAſa:pillo carẽtia:apud priſcos raſa & pexa toga cõtrariæ erãt:q̃ altera uilloſa:altera pilis careret.Martialis.Raſam tu mihi mitte uirtutem.Et alibi.Togã ue pexam.Et plinius lanam hiſtriæ liburniæque lino propiorem:q̃ lane eſſe ſcribit alienam pixis & quam ſolam ars ſcutulato textu commendat. SPECulum Othonis:hic otho cæſo Galba a quo ſe adoptari ſperabat imperium romanum arripuit.Sed cum Germanus.exercitus in uitelli uerba iuraſſet:& iam duces & copiæ quas Vitellius præmiſerat,appropinquarent expeditionem impigre atque propere incohauit:occurritque uetellio:nec ulli pugnæ affuit:ſubſtitit enim brixilli:& cum apud Bebriacum fraude ſuperatus fuiſſet:intellecta pugna & clade militum ſuorum:habita prius eleganti oratione:uno pugionis ictu ſe traiecit. PAThici:patientis muliebria.nam Otho conſuetudinem habuit mutui ſtupri cum Nerone. Martialis.Sit Cato dũ uiuit ſane uel Cæſare maior:dum moritur nunquid maior Othone fuit. SPOlium:Ironicos acclamauit in mollitiem Othonis:& eſt hemiſtichion Virgilii:quaſi hic ita gloriaretur geſtando ſpeculum:quod deuicto Othone rapuiſſet:ut apud Virgiliũ ſe turnus iactat quod haſtam eripuerit actori arũco.Sunt enim hi Virgilii uerſus.Exin quæ mediis ingenti adnixa columnæ.Aedibus aſtabat ualidam ui corripit haſtam:Actoris arunci ſpolium:quaſſatq̃ trementem:Vociferans. ANNalibus atq̃ recenti hiſtoria:Annales hoc diſtant ab hiſtoria Vt .Gellius ait. Quot rectæ annales hiſtoriam appellaueris appellare potes:Sed non continuo quicquid hiſtoria fuerit annales appellaueris.Sunt enim annales quando res geſtæ ſeruato cuiuſq̃ anni ordine memoriæ traduntur.Hiſtoria uero quecunq̃ rei geſtæ narratio:dicitur autem hiſtoria ab ἱστορῶ uerbo græco:dũ ꝓ eo capit ſignificat qđ eſt uetera narratio. SARcina:q̃ iter cæteras ſarcinas militares ſpeculũ gerebatur. CIVIlis belli:quæ inter Othonẽ & Vitellium geſta ſunt bella ciuilia dicta ſũt & bebriacẽſia. — MER. / ſcutulata / Raſæ & pexæ contrariæ / Otho / Annales hiſtoria

NIMIrum ſummi ducis eſt occidere galbam:acris:& uehemens hironia in Othonem:cum mordaci relatione contrariorum.ET CVrare cutem ſummi conſtantia ciuis:Otho quottidie faciem raſitabat ac pane madido liniebat:idq̃ inſtituit a prima lanugine ut barbatus nunq̃ eſſet:quam rem poeta criminatur. BEBRIAci campo. Bebriacum Plutarchus oppidum iuxta Cremonam dicit eſſe.Cornelius tacitus inter Veronam Cremonamq̃ ſitum duabus romanis cladibus notum iſauſtumque uicum eſſe tradit:illud addimuſ ab eodem auctore tradi:eo die quo Bebriaci male per Othonis milites pugnatum eſt autem inuiſitata facie apud regium Lepidi celebri luco conſediſſe:nec deinde cœtu hominum:aut circũuolitantium alitum territã.Pulſamue:donec Otho ſeipſum interficeret:id quod plinius auium naturam & hiſtoriam deſcribẽs commemorat:ſic dices.Venerũt in Italiã Bebriacenſibus bellis ciuilibus trans Padum & nouæ aues:ita enim adhuc uocantur:turdorũ ſpecie:paululum infra columbas magnitudine:quẽ locum ſupioribus annis grãmaticus qdã in hãc lectiõnẽ puertit:uenerũt in Italiã bebriaci Bodriacenſes aues:& noui correctores:cũ nobile op⁹ Romæ imprimeret:cõfuſam & inſulſam hãc lectiõnẽ iuſſerũt imprimi. SPOlium palatii:imperiũ Romanã Palatiũ domus imperatoria erat:dicta a Palante:uel a Palantio oppido Archãdiæ:ut Plinius ſcribit. — MER. / Bebriacũ / Palatium

SCVtulata:ſcutilis diſtinctæ:nã ſicut colores diuerſos picturæ babylonii:ut Pli.ſcri. plurimis uero lyciis alexãdrini texere q̃ polymita appellãt:ita galli ſcutilis ueſtes diuidere:quæ ſcutulata dixerũt iſtituere:niſi ſcutulatã a colore dice malis ẽ ſiqdẽ.ſcutulatus color,ut palladius colores inqt hi pcipui albineus ruſſeus muſ reus ceruinus gilbus ſcutulatus albus gutatus cãdidiſſimus niger pſſus.GALbana:a colore. RASA:tenuiter pacta. ET p iunonẽ dñi iurãtẽ miniſtro:ſeruo:ſic.n:ſolebant iurare matrõis ãcillæ adulãtes p iunonẽ tuã:ita hoꝝ miniſtros nõ p iunonẽ dñi iurare dicit pinde atque illic mulieres affuiſſent. ILLE tenet ſpeculũ pathyci geſtamẽ othonis.Vrbane abutit uerbis Virgilianis Clypeũ magni geſtamẽ abãtis:occiſo Galba Otho ro — VAL.

manũ inuasit ĩperiũ securus ĩ expoliãda forma:ut tumulto pane faciẽ leniret ad sollicitãdũ cãdorẽ:utebat & speculo.hũc uit: ei⁹ cõparabilis Vitellius bello ciuili cõfecit apd uicũ bebriacũ:qd bellũ descripsit Cornelius Tacitus:post Corneliũ uero ut probus inqt Põpeius plãta q ait bebriacũ uicũ distare a Cremõa.xx.milia pas suũ. PAThyci:stuprorũ patiẽtis qui a prĩa adolescẽtia ꝓdigus:ac ꝓcax adeo ut flagris a pr̃e obiurgaret.fereba tur & uagari noctibus solitus.ita.n.Tranquil.scri.atq; ĩualidũ quẽq; obuioꝝ uel petulẽtiũ corripere.ac distẽto sage ĩpositũ ĩ sublima iactare:deĩde cũ cœpisset uxorẽ deducto mr̃imonio sepositus ẽ p cãm legatiõis in Lusitania:qd hoc disticho cognitũ ẽ.Cur Otho mẽnto si q̃ritis exul honore' Vxoris mœch⁹ cœperat eẽ suæ. Muliebriũ pone mũdiciaꝝ fuit uulso siqdẽ corpe galericulo capiti pp raritatẽ capilloꝝ adaptato & annexo utebat.porro & faciẽ quotidie rasitare ac pane madido linire cõsuetũ:idq; ĩstituisse a prĩa lanugie ne barbat⁹ unq̃ eẽt. ACtoris arũci spoliũ & hic rursũ Virgilião abutit illo uersu.Actoris arũci spoliũ q̃ssatq; tremẽtẽ:s; illud q̃ssatq; tremẽtẽ ad laudẽ Vir.hic uero quo se ille uidebat armatũ ĩtulit:q̃ figura aptissime ĩ satyra ĩserit. Sic Hora.exẽnit illis uersibus.Est audire ope p̃ciũ ꝓcedere rectæ.Qui rẽ romanã latiũq; augescere uultis.Sed Hora.nõ multis intulit. NOuis annalibus atq; recẽti historia.inter ãnales & hystorias hãc ueteres differẽtiã esse uoluerũt:qd annales in hystorias redigunt nostriq; tpis eẽ pñt unde Vir.Et uacet ãnales nostroꝝ audire laborũ:hystoria uero res gestas narrat & ab ætatis nostræ mẽoria remotas Cice.in ii.de oratore.Erat.n.hystoria nĩl aliud nisi ãnaliũ cõfectio.cuius rei mẽoriæq; publicæ retinẽdæ cã ab initio rerũ romanarũ usq; ad Pub.Mutiũ põtificẽ maximũ res romanas singuloꝝ annoꝝ mãdabat lr̃is põtifex maximus:& subiũgit hi q nũc annales maximi noĩant hãc similitudinẽ scribẽdi multi secuti sunt q̃ sine ullis ornamẽtis monumẽta solũ relinquerũt.Annales ergo quædã monumẽta rerũ[hystoriæ earũ fuerũt ornamẽta q̃ nũc chronica appellãt:dr̃ ẽt a græcis historia qcũq; in ordinẽ ꝓducta narratio:idq; præcipue si uera sit ut Arist.in principio lib. quẽ de aĩa ĩscripsit διαλφω τερατάυτάτην πἒριπσυχησ υσορίάνἒύλογωσαν ἐντπροτοϊσ τίθἒιη μἒν. RECẽti hystoria Othonis impatoris q faciẽ suã ut mulier uenustabat. NIMIrũ sũmi ducis ẽ occidere Galbã.q depõto fuit romanus ĩperator occiso Galba septimo & septuagesimo ætatis ãno ĩperii mẽse septimo iuxta curtiũ lacũ trepidatiõe ferẽtiũ ꝓiectus ẽ sella ac prouolutus ẽ.Extremã eius uocẽ ut cuiq; odium aut admiratio fuit uarie ꝓdiderũt.Alii supplici:et ĩterrogasse qd mali meruisset:plures obtulisse ultro pcussoribus iugulũ agerẽt ac ferirẽt si ita reipub.uiderent:de pcussõre nõ satis cõstat:quidã Terẽtiũ euocatum:alii Leucaniũ:crebrior fama tradit camurriũ.xv.legiõi militẽ ĩpresso gladio iugulũ eius auxisse:cæteri crura brachiaq;:nã pectus regebat fœde lania uero plæraq; uulnera feritate & sæuitia trũcõ iã corpori adiecta.Aliter tñ Trãquil.scri.Vñ ãt Galbæ cognomẽtũ traxerit ambiguũ fuisse refert quidã putãt q; oppidũ hyspaniæ frustra diu oppugnatũ illitis demũ Galbano facibus succẽderit.Alii q; in diuturna ualitudine galbeo.i.remediis lana iuolutis assidue uteret:nõnulli qd pinguis fuerit uisus q galbã galli uocãt:uel cõtra qd tã exilis q̃ sũt aĩalia q̃ in æsculis nascunt appellãturq; galbæ SVMmi ducis ẽ occidere galbã:qui cũ mollis esset a molliore occisus Othone ẽ ut speculũ inqt haberet & curaret cutẽ panẽ ĩfantiæ inducẽdo qd fœminaꝝ est.CVrare cutẽ ad stuprũ. BEBriaci cãpo:quẽ in põto:& hinc pelles bebrinas dictas esse Probus ait. Galba.n.põticus fuit. Bebriaci cãpo:pro cãpo bebriaco propter homœoteleuton euitãdũ sane bebriacus cãpus inter hostiliam & cremonã est:ubi pugnauit Otho aduersus exercitum Vitellii.ac cum fame & locorum angustiis urgeret hostis:q̃primũ tñ decertare statuit:siue ĩpatiẽs lõgioris sollicitudinis:sperãsq; ante uitellii aduẽtũ profligari plurimũ posse:siue impar militũ ardore pugnã deposcẽtiũ:nec ulli pugna fuit:substititq; brixilli ex trib⁹ q̃dẽ uerũ mediocribus p̃liis apud alpes citraq; factis apud bebriciã cũ fraude supatus est qui de reꝝ summa desperãs sibi mortẽ cõsciuit.Valo Vitelli exercitus duce ex quo fuerat oppressus.Nero at nõ multo post Othonẽ extinctũ effœminatissim⁹ Vitellius occupauit ĩperiũ & Othonis molles habitus quos palatus ĩfamor sustulerat sibi dari iussit ut eis uteret.sed q̃ fortuna ei ad imperiũ subito fauit:tã repẽte ĩmutata est:nã dilapsis ut ĩ aduersa fortuna solet euenire:nõ amicis mõ:sed seruitoꝝ infamis letãtem & occultãtẽ se Iulius placitus tribunus cohortis ꝓtraxit:cui iunctæ statim post tergũ manus laniata uestis:spectaculũ fœdũ ductus multis increpãtib⁹ nullo lachrymãte ipm ĩfestis mucrõib⁹ coactũ mõ erigere os & offerre cõtũeliis nũc cadentes statuas suas ĩgestis deĩde uulnerib⁹ cõcidit. SPOliũ affectare palati:qd pri⁹ Galbæ mortuo palatus sustulerat sublatũ ipsi palato infamori postea ab Othone fuit.

MAN. Semiramis ⁋SEMIramis:fuit hæc Nini regis assyriorũ uxor magni mulier animi & bellatrix maxima:multos.n. populos bello uicit:uixitque annos.lxii.cum. xlii.regnasset de qua Diodorus libro tertio multa. Cleopatra CLEopatra ea filia fuit ultimi Ptolomæi qui auletes dictus ẽ.hæc mortuo parẽte ab alexadrinis regno p̃fecta ẽ cũ fr̃e natu grãdiore demũ eiecta fuit.Cæsar uero ab exilio reuocatã ægypti r̃ginã cõstituit.post Cæ M.Antonius saris mortẽ Antoni⁹ Cleopatrã accepit in uxorẽ:ex q̃ & filios suscepit:ãbo postea ĩ actiaco bello fuerunt: ãbo fugerũt.ambo postea ab Cæsare Augusto sunt euersi:Hæc ex Stra.li.xvii.Sueto.ẽt & Florus & Plu. q̃pluria. MOEsta.fiebat.n.ꝓpterea mœsta:hic prĩa dux fugæ fuit quam mox secutus antonius alexandriam usque:ubi & seipsum occidit capta urbi ab augusto	Q̃d nec in assyrio pharetrata semiramis orbe Mœsta nec actiaca fecit cleopatra carina. Hic nullus uerbis pudor aut reuerẽtia mẽsæ Hic turpis cybeles:& fracta uoce loquendi Libertas:et crine senex phanaticus albo Sacrorũ antistes:rarũ ac memorabile magni Gutturis exemplũ:conducendusq; magister. Quid tñ expectãt:phrgyo quos tps erat iã Mr̃e:supuacuã cultris abrũpe carnem: Quadraginta dedit gracchus sestertia dotẽ & cleopatra:quæ postea adhibitis huberibus an

guibus sese interimit:qđ latius Florus scribit & Plutarchus. GARina:est actium epiri promõtoriũ augusti colonia cũ templo apollinis nobili ac ciuitati nicopoli:quæ uicto riæ ciuitas interpretaſ. Vide Pliniũ & Strabonẽ. HIC nullus uerbis pudor:ad sacerdotũ ut supra nunc scelera redit. TVR pis cybeles turpiũ sacrorũ libertas:Ludi enim romæ turpissimi fiebant cybele eo potissimũ die quo lauabaſ in almõe fluuio:ante cuius lecticã ut Augustinus scribit spurcissima quæq audiente frequentissima multitudine utriusq sexus cantabãtur:& quæ uel obscœnissimo cuiq pudorẽ incuterent. FRActa uoce.lasciua enaruata. ET Crine senex & hic est senex albo crine.phanaticus sacrorũ antistes rarum ac memorabile exẽplũ magni guturis & magister cõducendus. PHAnaticus diuino afflatus numine & qui futura canit dicíſ:& phani custos. ANTistes.princeps. TVLius pro domo sua ad pontifices.Aliæ cerimoniæ nobis erũt.alii antistites deoℽ ĩmortaliũ.Ibidẽ qui estis antistites & cerimoniaℽ & sacroℽ. CONducendus:cõstituta mercede ducẽdus:adeo præstat aliis ĩ uitiis supple. QVId tamẽ expectãt:sensus ẽ cũ turpis cybeles mos eis placeãt:cur se nõ castrãt.ut Galli cybeles sacerdotes de qbus Naso libro quarto fast.Qui enĩ e gallo amni ĩ phrygia biberit ĩsanus reddiſ & furens. hic cibeles sacerdotes galli dicti. SVPeruacuã:illis uidelicet q nubũt ut mulieres. QVAdringenta seu quadraginta:utrũq enĩ ĩ uetustis codicibus legiſ.Quadrigenta uero sestertia erãt equestris census.lacerat aũt masculorũ nuptias:quæ quidẽ uti ĩter uirũ & uxorem celebrantur omni seruato ritu. GRAcchus:generosus aliquis & diues inter illos sacerdotes quales gracchi fuere:de quibus superius patuit. Nicopolis Cibeles lu. Phanaticus. Antistes

¶SEMiramis:nõ est exẽplũ ab his mulieribus ad libidinẽ Othonis coarguẽdã.qđ.ſ.his ĩpudicis Otho fuerit magis ĩpudicus.Sed ut ostẽdat ne mulieres qdẽ ĩ castris eẽnt curare solitas cutẽ qđ Otho nõ prætermisit Hoc idcirco dixi q nõnulli semirami hoc loco afferri putarũt:q libidinosissima equũ ad coitũ usq adamauerit:ut scribit Pli. SEMiramis a semiradibus lingua assiria auibus educata ẽ tantæ fortitudinis:ut Ninus assirioℽ rex eã uxorẽ optauerit.quo extincto tenuit ĩperiũ cõdita babilone in Nine urbis.quã Ninus ædificauerat emulationem. PHAretrata.cũ esset in bello Dio.& Pli.meminerũt:Hic ad institutionẽ repræhensionẽ reuertiſ hoc est sacerdotũ.Hic inter hos sacerdotes. CONducẽdus magister.nã ex eo collegio forte ducti magisterio fungebanſ.ut scribit Tranquillus.Ironia ẽ dignus inqt q magisterio ĩter hos fungebaſ:& precio ẽt optãdus si forte ductus nõ fuerit.Exẽplũ magni gutturis in luxũ mẽsæ albanæ hoc diciſ.nã illic lautissime epulabãt imperatoris pdigalitate:inde albanæ dapes: & albanã mensam legimus apud Martialẽ. QVId tamẽ,expectãt rõnem affert quare cibeleios eos appellauerint:cũ sint mineruæ:mulieres inqt sũt & genitalibus nõ magis idigẽt:q̃ cibelei q castranſ:quos castrari religio iubet. SVPeruacuã carnẽ.ſ.his q nubũt tanq̃ fœmina: GRAcchus.hic ñ p Nerone:ut qdã suspicati sũt:cõnubii neroniani historia ex Tacito & Trãqllo decepti.nec quen q̃ præter Neronẽ nupsisse putãtes.Cũ tẽporibus Iuuenalis & Martia.nuberẽt multi.Martia.Barbarus rigido nupsit callistratus aphro Hac qua lege nubere uirgo uiro Per Cracchũ Iuue.ubiq potẽtẽ & diuitẽ ĩtelligit:alibi tunicati fuscina gracchi.& alibi.Cũ graccho iussus pugnare secuto:nã gracchorũ domus nobilitate præstabat & potentia populari seditiõe cõparata:hoc loco p gracchũ intelligit antistitem uel sacerdotem eius collegii in albano quod plane ĩdicat:cum ait.eũ nupsisse cornicini:cuius.ſ.opera in ludis scœnicis utebãtur. DOM. Galli sac.

¶Semiramis Nini uxor.quæ mortuo marito regnũ Assyrioruȝ gubernauit:amauit aũt equum usq in coitũ: ut Iuba auctor est.De hac plura dicerem nisi a priscis historicis celebrata mulier foret. CLEopatra:Regina Aegypti quã primo.C.Cæsar:mox Antonius adamauit:repudiata que altera Marcellarũ classe parata:bellũ aduersus Augustum mouit:sed iuxta actiũ Epyrri pmõtorium antonius & Cleopatra superati fuerũt:in cu ius uictoriæ memoriã urbẽ cõdidit:quã a facti nomine Nicopolim appellauit Ergo nec Semiramis in mollissimo cœlo:nec Cleopatra quũ bella gererent speculũ:nũquã secũ habuerũt. HIC turpis cybeles & fracta uoce loquẽdi:Ludi romæ turpissimi exibebanſ matri Berecynthiæ eo potissimũ die quo lauabaſ in almone fluuio:ante cuius lecticã:ut Augustinus scribit:spurcissima quæq audiente frequentissima multitudine utriusq sexus cãtabanſ:& quæ uel obscœnissimo cuiq pudorem incuterẽt. VOCe fracta:effœminata & molli. Phanaticus afflatus numine diuino. SACrorũ antistes:Princeps & dominus ĩpudici sacri:exẽplũ de se pbens:faciẽdæ uoraginis:& explẽdæ gulæ.Cõducẽdus:ut alios doceat ĩpudica uerba:& obscœna sacra.Quid tñ expectant phrygio quod tpus erat iã.MORe superuacuã. cultris abrũpere carnẽ.Sensus hic quũ effœminato sint corpore & animo fluxo:qđ aliud expectãt nisi ut Galloℽ more castrenſ:galli enim excisis testiculis ĩpudica sacra impudicæ matri ĩpudico corpore faciũt. SVPeruacuã carnẽ:ex superiore sensu testes accipere possumus:uenusta periphrasi expræssos:sic & Ouidius in fastis.Mollesq ministri Cædunt iactatis uilia mẽbra comis.Sed aliũ ego sensum:ut recõditũ ita ueriorẽ:ni fallor:excogitauit Superuacuã carnẽ extantem intelligi debere:& significare corporis musculos quos Galli simulato diuino furore:cultris scindebant:quã rẽ Martialis:& Apuleius sæpius cõmemorãt:neq enim cultris:sed samia testa:ut alio loco dicemus genitalia sacerdotibus cibeles abscindebanſ. ERGo cur nõ phrygio more in ppatulo gallorũ licentia semetipsos cultris cõsauciant. QVAdringenta dedit Gracchus sestertia.Legitimas masculorũ nuptias lacerat:q̃ iisdẽ solẽnitatibus iã fiunt:hoc est signatis de dote tabulis inuocatoq Thalasii nomine:queãdmodũ inter uirum & uxorẽ contrahi solent quos inconcessos obscœnosq mores hoc epigrãmate Martialis dãnat.Barbatus rigido nubit calistratus aphro.Hac qua lege uiro nubere uirgo solet.Præluxere faces uelarunt flamea ulltus:Nec tua defuerunt uerba thalase tibi.Dos etiã dicta ẽ nõdũ tibi roma uideſ.Hoc satis:expectas nũqd & ut pariat. MFR. Semiramis Cleopatra Nicopolis Lotio Cybelis

¶QVOd nec in assirio pharetra semiramis orbe.Semiramis Nini uxor Ninum habuit filium:hæc mortuo marito:filio imperium tradere impuberi adhuc non passa est Itaq se pro uxore Nini:filium pro fœmina puerum simulat.nam & forma & uoce non erat filio absimilis.igitur & brachia & crura uelamentis & caput tiara tegit.& ne aliquid uideretur occultare omnem populum eodem ornatu uestiri iubet:quæ VAL.

poſt multas res geſtas quæ ſit fatetur.ꝙ nec dignitatẽ regni ei ademit:ſed potius auxit admirationibus.hæc babilona cõdidit:murũ prima cocto latere cõſtruxit:& præclara multa alia cõfecit:poſtremo cũ filii cõcubitum petiuiſſet ab eodẽ eſt interfecta. ASSIrio or.i. plaga tractuq; babylonio:dicta aũt aſſiria ut beatus Auguſtinus exiſtimat ab aſſur qui filius fuit Sem maximi Noe filii. MOEſta nec actiaca fecit cleopatra carina mœſta ꝙ illic ab Auguſto Cæſare fuit ſuperata.Cleopatra filia Ptolæmei cognomento tibicinis perditæ mulier libidinis cũ marco antonio bellũ Cæſari auguſto indicere auſa eſt:cũ quo magna militũ manu confligẽs ſuperata ẽ:ac admotis colubris ſibi mortẽ cõſciuit:unde Sextus Proper.Fugiſti tamẽ in timida uada hoſtia nili:Accepere tuæ romula uincula manus.Brachia ſpectaui ſacris admorſa colubris.Et trahere occltũ membra ſoporis ĩter:Cuius furorẽ libidinis deteſtatus.Hora.inqt.Capitolio regina demẽtes ruinas Funus & imperio parabat Cõtamiato cũ grege turpiũ Morbo uirorũ qdlibet ĩpotens Sperare. ACTiaca:q attica:nũc prius acte ẽ dicta ab hoſtio & ſinu ĩchoantibus ãbratio primus acarnamũ locus eſt actiũ eodẽ uocabulo.& Apollinis actii templũ & ꝓmontoriũ nũcupat᷑. HIC turpis cybeles:ab archigallis turpiter colit᷑: CIBEles unũ l ſubtraxit.ſic Orpheus ĩ principio argonauticon hoc uerſu μητρό σατ τεν κυβελοι λδισορεδθν μητισατόκυρη vnã gemino l Propertiũ ꝓfert.Vel tu qua tardò moniſti fune cibelẽ.Et Luca.Et lotã paruo uocãt alemone cibelẽ. FRActa uoce loquẽdi libertas.licẽtia loquẽdi turpiſſima. SENex phanaticus alto.alte preſſe in multis eſt albo. PHAnaticus phani cuſtos:ſed irriſorie cũ phanaticus furore dæmonico dicat᷑ pollutus. MAGni gutturis exẽplũ:aut ĩfatigabilẽ dãnat ingluuiẽ:quod ſe ideo caſtrãdũ dederit:ut omni ſe glutiẽdi & uorãdi copia ſanaret:aut ĩpuritatẽ oris obſcœni tãgit. PHRygio more.qa ex phygia romã uecta cybele ẽ & ſacrificii ritus oĩs obſeruatus. ABRumpere car.uirilia dicit q̃ ſibi ſolẽt ꝑcidere in tẽplo matris magnæ. QVAdraginta dedit gracchus ſeſtertia dotẽ:gracchus ꝓ infami generoſo:ſed Neronẽ iõ gracchũ uocat & ſicut gracchus rẽpublicã ſubuertebat:ita Nero natus uidebat᷑ pnicies populi romãi:cuius meminit Tacitus ut huic loco optime cõgruat cũ inqt ipẽ ꝑ licita atq; illicita fœdatus nihil flagitii reliquerat quo corruptio ageret niſi paucos poſt dies uni ex illo cõtaminatoꝝ grege:cui nomẽ pythagoræ fuit:mõ ſolẽnium cõiugatorum denupſiſſet. inditum imperatori flameũ miſit aruſpices & nuptiales toros & faces nuptiales:cũcta deniq; ſpectata que ẽt in fœmina nox operit.

MAN.

CCORnicini: cornu cã tanti qd̃ curũ erat.RECto ære:idẽ tuba Oui.i metha.Nõ tuba directi ñ æris cornua flexi uſus erat. TABulæ:dotis.ſ. DICtũ fœliciter dictũ.ſ.ẽ:fœliciter ſupple agat᷑ nuptiæ CENſore:ad mores corrigẽdos.de cẽſura lautiſſime uideto in ſatyra.xi.ibi.Cẽſoris mores. HARuſpice:ad mõſtra expianda:nã uirũ nubere par mõſtrũ ẽ mulieri parturiẽti uitulũ aut boui agnũ.In ruina hieroſolyme teſte Ioſepho cũ hoſtia duceret᷑ agnũ in medio phano peperit.Et Plinius ſcribit libro vii.ca.iiii. Alcyppen elephantũ peperiſſe:quod inter oſtẽta ẽ. Nã & ancilla ſerpentem inter initia marſici belli.

Haruſpices

HARuſpice:ſolebant enĩ haruſpices ꝑ oſtenta & ſimilia monere futura mala expiãda:hinc Cicero in oratiõe de reſpõſis haruſpicũ ſic ait.Haruſpices ut a ſeruitio caueremus monerent. Gellius itẽ lib.xv.ca.vi.ita ſcribit Oſtentũ enim ẽ & piaculis factis ꝓcurãdũ.

Haruſpex Haruga Hara

HARuſpice:Donatus in phormiõe ſic ait.Haruſpex ab haruga nominat᷑.nam haruga dicit᷑ hoſtia ab hara in qua cõcludit᷑ & ſeruat᷑.Hara aũt ĩ qua pecora cõcludunt᷑ &c.De haruſpice aũt Iuuenalis ẽt ſatyra.vi.ait.Armenius uel comagenus haruſpex Pectora pulloꝝ rimat᷑ & exta catelli:interdũ & pueri.

Segmẽta

MAIora:quaſi dicat minime. SEGmẽta:eoſdẽ arguit ſacerdotes molliciei:muliebribus enim ueſtibus & ornatu utebantur. SEGmenta:Seruius libri.æn: Monile ſegmentũ appellat & ornamentũ gutturis: qd̃ qdem uerũ eẽ credendũ:Valerius enim ait.Datũ ẽ mulieribus ut ſegmenta aurea geſtarent.Et Plinius libro ſexto capitulo.xxxiiii.Segmenta circulos ſignificare oſtendit his uerbis.plura ſunt aũt hæc ſegmenta mũdi:quæ noſtri circulos appellauere:græci pararellos.

Flamea

Clypeus

FLAmea:rubra tegmina quibus noua nupta uelebat᷑.hinc Feſtus ait.obnubit caput operit.unde & nuptiæ ab capitis opertione.Idem quoq; ait.Flameo amicit᷑ nubẽs ominis bõi cã:ꝙ eo aſſidue utebat᷑ flaminica:id ẽ flaminis uxor:cui ñ licebat facere diuortiũ. ARCano:ẽ enim intrinſecus lorũ. LORo:retinaculo corio. NATantia:huc illuc declinantia CLIpeis ancilibus.Clypeus:ab γλυφω:qd̃ eſt ſculpo deriuat᷑:qſi γλυπτοσ.idẽ ſculptus ꝗ uerſo in c.ſcutis

Cornicini:ſiue hic recto cãtauerit ære.
Signatæ tabulæ:dictum fœliciter:ingens
Cœna ſedet:gremio iacuit noua nupta mariti
Oꝓceres cẽſore op⁹ ẽ:an haruſpice nobis
Scilicet horreres maioraq; monſtra putares:
Si mulier uitulũ:uel ſi bos ederet agnum:
Segmẽta & lõgos habit⁹ & flamea ſumit
Arcano qui ſacra ferens nutantia loro
Sudauit clypeis ancilibus.o pater urbis.
Vnde nephas tantũ latiis paſtoribus:unde
Hæc tetigit gradiue tuos urtica nepotes:
Tradit᷑ ecce uiro clarus genere:atq; opib⁹ uir
Nec galeã quaſſas:nec terram cuſpide pulſas
Nec quereris patri:uade ergo & cede ſeueri
Iugeribus campi:quẽ negligis officium cras
Primo ſole mihi pagendum in ualle quirini.
Quæ cã officii:quid quæris:nubit amicus
Nec multos adhibet.liceat mõ uiuere:fient.
Fient iſta palam:cupient & in acta referri.
Interea tormẽtũ ingens nubẽtibus hæret
Qd̃ nequeũt parere:& partu retiere maritos.
Sed melius quod nil animis in corpore iuris
Natura indulget:ſteriles moriunt᷑:& illis
Turgida nõ prodeſt in pyxide condita lyde.

enim qualibus apud troiā pugnatū & continebanť imagines.unde & nomē habuere clypeo℞:ut inqt Pli.libro
xxxv. ANCilibus:rege Numa scutū e cœlo decidit quod ancile uocauit:quia ab oī parte recisum eēt ut scribit Ancylle
Oui.li.iii.fasto.Respōsum est inde ab haruspicibus illic orbis imperium fore ubi ancile cōsisteret.Ne igitur ab
hostibus raperet̃ undecim similia Mamurius fabricauit:quæ in tēplo martis seruabanť:duodecimq; sacerdotes ab
Numa instituti ea collo suspensa ferebant saltantes canenteśq; etiā hinc ait Ouidi.dicto libro.Iam dederat saliis a Salii
saltu nomina dicta Armaq; & ad certos uerba canenda modos.Fuitq; reuerentiæ maxime saliorū collegiū hinc
Aphricanus unus eo℞ fuit:pluresq; uiri dignissimi:patritii enī erāt.ut Luca.ostēdit dicēs.Quæ lecta iuuētus pa
tritia ceruice mouet.De saliis optiē etiā Liuius in Numa. CLYpeis ancilibus:scutis rotūdis & circūcisis. O Pa
ter urbis:apostrophe ad Romulū urbis fundatorē. LATiis pastoribus.i.romāis q olim pastores duri ac rudes
nūc uero delicatissimi ac molles. Vel pastoribus.i.impatoribus:de Domitiano enī & Othone habuim⁹. GRa Gradiuus
diue:dicūt gradiuū thrax uocabulū eē qđ bellicosum designat & fortē:latine uero Mars dr̃ iouis filius ex iunone Mars
uel iunonis tm̃ scđm Ouidiū in fast.Aliq uero dicūt ab uerbo græco γραδαίνειν qđ ē uibrare. VRTica: me
taphora ē aptissima:nā herbā mordacis & uiuacis pruritus & libidinis trāstulit significātiā. PVLsas:irascentiū
signa expressit. SEVeri iugeribus cāpi.De cāpo martio loquiť q marti dicatus Martius dictus ē auctore Liuio: Martius
ibi aūt iura dicebanť ,ppterea seueri dixit.De situ aūt Martii cāpi & ornatu multa Strabo li.v.Liuius aūt lib.ii. campus
sic ait:Ager tarquinio℞ qui inter urbē ac Tyberim fuit cōsecratus marti.Martius deinde cāpus fuit &c. OFFI
ciū cras:inductæ psonæ uerba pirrisionē narrātia mariū inter se nuptias celebrantiū:utq; Victorinus ait í rhet.
Officiū est qđ ex legibus uel ex natura necesse ē nos implere. IN Valle quirini:ad porticū qrini:quo plures cō Quirinus
ueniebant.Mart.li.xi.Vicinā pete porticū quirini.Turbā non habet ociosiorē Pompeii uel Agenoris puella.ro porticus
mulus aūt Quirinus dictus ē teste Ouidio lib.ii.fasto. Siue q; hasta quiris priscis est dicta sabinis.Bellicus a telo Quirinus
uenit in astra deus.Siue suo regi nomen posuere quirites Seu quia romanis iunxerat ille cures. IN Acta referri unde
notari in actis memoriæ causa.oīa enim in urbe in acta referebanť:quæ qdē ad rēpublicam & ad res priuatas Romulus
pertinebant.De actis aūt uideto saty.vii.ibi acta legenti. INTerea:ordo est interea q; nequeūt parere & ptu re
tinere maritos nubētibus hæret igēs tormētū. ET partu retinere maritos:multæ pfecto a maritis abigerenť
ni proles adesset quod quidē exemplo patet.Scribit enim Laertius q; dicenti alcibiadi nō esse tolerabilē Xāthip Xāthippe
pen adeo morosam Socrates ait.An uero tu nō toleras clamore pei strepentes anseres illo dicente at mihi oua socratis
pullosq; pariunt.& mihi ait Xanthippe filios gignit. SED melius:ordo est sed melius est q; natura indulget:
idest concedit animis nil iuris:idest potestatis in corpora:optant enim cōcipere:natura tamē repugnat. TVR
gida non prodest cōdita in pyxide lyde:idest aranea:quæ olim puella lydia a pallade uersa ē.Plinius scribit libro
undecimo.Aranearum plura genera:sed phalangios parere & tricenos:cæteras pauciores itaq; scribunt alii mu Araneæ
lieres eo remedio ad cōcipiendum usas qđ hic Poeta ostendere uideť.Politianus aūt uult lidem hic esse propriū
mulieris gestantis medicamenta in pixidibus.legitq; Turgida nec prodest condita in pixide lide:quod etiā ego
legi in antiquo textu. PYxide:pixis buxolum dicitur.πύξος enim. buxum significat. Pyxis

❡ DICtū fœliciter:nihil omissum ex ritu Himenei:ut ondat eos iā imprudēter nubeť legitimo ppe nuptiarū DOMI.
more:qđ in nerone scribūt Trāql.& Taci. SEDet:parata ē:añ limine pua sedet. SEGmenta:muliebria orna
mēta:qđ uerbo usus est Valerius maxi.Datū inqt est mulieribus:ut segmēta aurea gestarent. QVI sudauit fe
rens &c.propi⁹ uoluit designare se de sacerdotibus palladis loqui:nā & Pallas Bellona est:pestq; bello:ut Mars
Ancilibus:ancilia cū pestilēs armis italiā occupasset:scutū æneū in Numæ manus delapsum ē:ad cuius similitu
dinē.xi.sunt efficta a Mamurio fabro tāta arte:ut primū nō agnoscerēt:ea circūferebanť mēse martio a.xii.sa
liis:ita ei martis sacerdotes appellabanť:uel a salio samothrace:uel a salio mātineo:uel qđ maxime probatur a sa
liendo:nā pulsantes gladiolis ancilia saliebant martis prius:tū Veturii laudes canētes.Lōga ē Plutarchi discepta
tio:dū ābgiit an ancile dicať.qđ significat circū:nā in orbē erat figuratū:uel ab αγκων:qđ ē cubitus:uel ab ακη
σιό:qđ ē remediū:nā fuit remediū pestilētiæ:nā nr̃i ab am quo ē circū:& cessum dictū putarūt. OFFiciū cras:
ad irrisionē & cōceptū hoc dicit p imitationē:dū nuptias sacerdotis rephēdit. VALle qrini:ad porticū qrini in
telligit ad quā ociosi hoīes cōuenibāt.Mars Vicinā pete porticū qrini.Turbā nō hēt occiosiorē Pōpeii uel Age
noris puella. QVOd nequeūt parere.Mar.de calliſtrato.Dos ēt dicta est nōdū tibi Roma uideť.Hoc satis ex
pectas nūquid & ut pariat. LYDæ:hoc ē arachnæ:ex cuius remedio fœcūditatē uenire putabāt:nam ut scribit
Plinius:qui phalangii dicuntur:ut alia omittam:tricenos uermiculos periūt:quo fœcunditatis anno steriles mu
lieres:eo utebantur remedio.Fidētinus quis hoc a nobis acceperit tamen auctore præceptore dissimulat.

❡ CORnicini:cornu cantāti:qđ incuruū erat. REcto ære:tuba qđ patet p illud Oui.Nō tuba directi nō æris MER.
cornua flexi. SIGnatæ tabulæ:de dote subaudi. DICtū fœliciter:hoc est fœlix faustūq;:bonūq; sit:qđ in om
ni re gerenda præfari antiqui cōsueuerāt.Velut Catullus ait.Bona cū bona nubat alite uirgo.Ingens cœna nu
ptialis. SEDet:discumbiť.Censore opus est ad mores corrigendos. AN haruspice:ad monstra expianda cum
par mōstrū sit:& eo modo pcurādū uirū nubere mulieri parturiēti uitulū:uel boui agnū.Segmēta.Seruius mo
nile segmētū appellat:& ornamētū gutturis:licet segmentatas uestes dicamus:ut idē poeta alio loco. ET seg
mētatis dormisset paruula cūnis.Oui.itē de arte amā.de ornatu mulieris uerba faciens sic ait.Quid de ueste lo
quar:nec nō segmēta requiro.Idē significare segmētū quod circulū in septimo naturalis historiæ Pli.docet pa
ralellos:& circulos his uerbis describens.Plura sunt autem hæc segmenta mundi:q nostri circulos appellauere
græci paralellos.Nasciť aūt segmētū a seco secas:c in g mutata:ut a fingo figmentum:& a stringo strigmentum:
quod ex eodē auctore coniici dať:secando℞ enī marmo℞ rationē afferens sic ait.Crassior enim harena lassio
ribus segmentis territ:& plus erodit.Flāmea sūmit.Flāmeū tegmē erat capitis rubrū quo noua nupta uelabať.
SVDauit:patritiis tm̃ saliaris dignitas dabať.Luca.Sic illa pfecto sacrifico cecidere numæ q lecta iuuentus.

Patritia ceruice mouet.Hũc igiť significat & saliũ & patritiũ fuisse. CLIpeis ancilibus.i.circuncisis:&' ꝑ adiecti
Salii uo habeť.Ferebãt sane salii ancilia duodecim saliaria carmina cãtantes:quod institutũ a Numa fuit:quo regnã
patritiis te e cœlo ferť cecidisse:ancile scutũ breue:iõ sic appellatũ:qa ex utroq; latere erat recisum:ut summũ infimũq;
Ancile eius latus medio pateret:unaq; ædita uox:oium potẽtissimã fore ciuitatem quãdiu id in ea mãsisset:itaq; facta
eiusdẽ generis plurima:qbus id misceret ne iternosci cæleste posset:probatũq; ẽ maxime opus.Mamurii ueteli
fabri:qui ꝑmii loco petiit:ut suũ nomẽ inter carmina salii canerẽt.Diciť autem ancyle quasi ancisum:ut ex hoc
Mamuri9 Ouidii disticho cognosciť.Atq; ancyle uocant quod ab oĩ parte recisum.Quaq; oculis spectes angulus omnis
abest:quãq̃ Iubas in monumẽtis(ut Plutarchus in Pompilii uita tradit)ethimologiã huius nóis a græco dedu-
cat: Ancylibus:secũdũ regulã declinauit. Hora.tñ ancyliorũ
dixit:magis auctoritate sua fretus q̃ regula declinãdi. LATiis pastoribus:ab huiusmodi gẽte originem traxit
Roma:quæ prisca relicta duricie in molliciẽ trãsit. VRTica:uenuste herbã mordacis & uiuacis prurit9:ad si
gnificãtiã libidis transtulit:nã sic ꝑ libidinẽ scalpũť iguina:qmadmodũ solet fricari ea corporis ps q̃ hmõi her
ba tangiť. GRAdiue mars:uel qa gradatim & ꝑ ordines in bellũ itur:uel a uerbo græco γραιλ άινιυ:quod
Gradiuus est uibrare ꝑꝑ hastas crebro in bello uibratas. NEC galeã q̃ssas:nec uel irati numinis signa õñdis:q̃ sunt uel ca
put cõcutere:uel pede terrã pulsare. VADe ergo:deũ acerbe irridet:quẽ a cãpo martio illi dicato abigit.Seue-
ri qa iura in eo dicebanť & tũc ꝑcipue quũ dicta dies ad populũ alicui erat. OFFiciũ cras:sermocinatio indu-
ctæ ꝑsonæ ad narrãdas nuptias mascorũ iter se. OFFiciũ:cõueniẽs uerbũ.Sueto.in Calicula Liuiã orestillam
Caio Pisoni nubẽtẽ quũ ad officiũ:& ipse uenisset ad se deduci impauit. NVBit amicus:secundum tpa dixit:
nã nubere fœminaꝝ est.Sic Martialis.Nolito frõti credere nupsit heri. FIEnt ista palã:qa tẽpore nephando
sceleri licẽtia fiet. CVPiet & in acta referri.Romæ oĩa in acta referebanť:nã & apđ Asconiũ legimus i actis
senatus:& apud Pliniũ in actis triũphoꝝ. INTerea tormẽtũ ingẽs nubẽtibus hæret.Quũ nuptiæ prolis gra
tia fiant:sintq; filii amoris:& cõiugis pignus:nõ possunt hmõi uiri quũ ꝑ naturã parere nequeant:amorẽ cõser
uare. SED melius q; nil animis in corpore iuris.Ironicos dixit quãdo quicquid iuris habẽt amittũt dũ ad di-
uersum abeũt sexũ. TVRgida lide.Lida ꝑ aranea ponitur.Ex lidia.n.nata est Arachne quæ Pallade deuicta
pixis ĩ araneã uersa fuit. TVRgida:unguẽtis:& iis uenenis tumescens. CONdita in pixidæ lyde.Aiũt araneam
in pixide cõditã gestãtẽ cõceptioni referre.Pixis græcũ est a buxo nomẽ deductũ:quod græce pyxon dicitur.
VAL. ¶ CORnicini:siue ille cornicen seu tubicen fuerit par certe infamia:& est metaphora:idest expertus:ut Pro-
bus inquit:naturam:eumq; grandẽ habere cornu:sed iunxit pro uxore nupta:uerũ traxit:deinde infamiæ par
tem cornici dicens siue hic recto cantauerit ære. DICtum est fœliciter:agantur istæ nuptiæ fœliciter. AN ha
ruspice:cum portenta naturæ sint haruspex ab ariga dicitur.hostia ab ara in qua concluditur.haruspex uero ab
auibus inspectis:sicut ab ara altari nomẽ habet ariolus. SI Bos ederet pareret.Horatius.Mœcenas atauis ædi
te regibus. SEGmenta & longos habitus fasciolæ quæ in ordine uestis extrema parte assutæ iunctæq; orna
mẽto sint indumentis muliebribus uel quibus noua nupta amicitur:ut ait Probus.Segmentarii etiam nunc di-
cuntur qui uestes ex auro elaborant:ut ipse post:& segmentatis dormisset paruula cunnis:& me latet seruium
dicere segmentum esse segmentum gutturis:quod monile nominatur.plinius segmẽta sectiones uocat:ut in na
turalis historiæ libro sexto plura:sunt autem hæc segmenta mundi:quæ nostri circulos:græci paralellos:& pau
lo post quinto continenter segmento ab introitu caspii maris bactria:hyberia:armenia: & a secando segmina
unde præsegmina.Plautus in aulularia quæ ab unguibus amputantur uocat. QVI sacra ferens numantia lo-
to:qui aliqñ salius fuit Martis:nobiles enim erãt & illi. SVDauit clypeis:clypei a glypho sculpo.plinius.Scutis
enĩ qualibus apud troiã pugnatũ.continebanť imagines:unde & nomẽ habuere clipeorũ.nõ ut pueria grãmati
corũ subtilitas uoluit a cludendo origo. CLVere enĩ antiqui dicebãt. ANCilibus:ancile Festus põpeius ex-
ponit ingens:mamuri ueteli nomẽ frequenter in cãtibus romani frequẽtabant.Causa fuit q; Nũma pompilio
regnante e cœlo cecidisse fertur ancile: idest scutũ breue:quod iõ sic est appellatũ qa ex utroq; latere erat reci-
sum ut summũ infinitũq; eius latus medio pateret:unaq; ædita uox oĩum potentissimã fore ciuitatẽ q̃diu id in
ea mansisset:itaq; facta sunt eiusdẽ generis plura quibus id misceret ne internosci cæleste posset:probatũ opus
est maxime mamuri:qui ꝑmii loco petiit ut suũ nomẽ inter carmina Salii canerent. ANCilibus:dicimus autẽ
hoc ancile & hæc ancilia anciliũ & anciliorũ.ut Hora.anciliorũ & nominis & togæ oblitus.nam tanta fuit hu
ius genitiui:ut Macrobius etiam scribit apud ueteres licentia.ut uiridium & uiridiorum lectum sit & asinius pol
lio uectigalioꝝ frequenter usurpet:itaq; alterum regula alterum defendit auctorem. LATiis pastoribus ro-
manis:qui cum rudes primum & omniũ uoluptatũ ignari essent:quippe q pastores erant:nũc ad tantũ luxum
peruenere:ut augeri non possit:& de luxu inde nata uoluptas. NEc quereris patri:pro nec quereris romanos
apud patrem:funebria enim uerba:& ut priscia.docet ad accusatiuũ feruntur.ut lugeo te.ploro te. lachrimor. plã
go.propertius.Demissis plangas pectora nuda comis.queror te. Virgili.Dum queror & diuos quanq̃ nil testi-
bus illi profeci . dicimus & queror de te.Horatius.Aelis fidibus querentẽ Sappho puellis de popularibus. SE-
ueri iugeribus campi:quem negligis martium dicit campum ubi fiebant comitia & exercitatio erant militaris.
PER Agendum:conficiẽdum. IN Valle quirini:Romuli:quia a quiri hasta.aut q; cures uicerit:uel q; græce cœ
raneos a latinis rex uocetur.Ouidius in fastis.Siue q; hasta quiris priscis est dicta sabinis Bellicus a telo uenit in
astra deus.Siue suo regi nomen posuere quirites.Seu quia Romanis iunxerat ille cures. PRIMo sole:primo
diluculo. CVpiens & in acta referri:utrum in acta non acta:an certe in codicillos transferri:ut Tranquillus in
caligula:quibusdam absentium maritorum nomine repudium ipse misit:iussitque in acta referri. NIL animis:
subaudi iuris. IN Corpore iuris:idest potẽtiæ:ut supra ipse ius nullum uxori:sensus est:& corpore & animo fra
cti sunt. STEriles.sine prole.a stero quod priuo significat.

LVPerco:mense februario ut scribit Ouidius in fastis:Luperci sacerdotes per orbem nudi discurrebāt:hir cinaq; pelle mulierum palmas percutiebant.ut concipere possent facilius hinc ait idē.Nupta quid expectas:non tu pollentibus herbis.Nec prece nec magico carmine mater eris.Excipe foecundæ patienter uerbera dextræ.Iā socer optatum nomen habebit aui.plura etiam Plutarchus de iis in uita Antonii.Item Valerius maximus libro secundo de ordine equestri.Fabius libro primo scribit inueniri qui lupercalia tres ptes orationis esse contenderent quasi luere per caprum.Nam soli taurilia persuasum est eē sue:oue:tauro. VICit & hoc mōstrū postquam sacerdotum uitia poeta exposuit.hic nobiles arguit q in arena gladiatores eē:unde ait id turpius esse q̄ uirū uiro nubere. HOC monstrum.q; uir uiro nubat. — MAN. Luperci

Nec prodest agili palmas præbere luperco.
Vicit & hoc mōstrū tunicati fuscina gracchi
Lustrauitq; fuga mediā gladiator harenam
Et capitolinis generosior & marcellis:
Et catulis:paulisq; minoribus:et fabinis.et
Omnibus ad podiū spectātib9:his licet ipm
Admoneas:cuius tūc munere rætia misit:
Esse aliquos manes:et subterranea regna:
Et contū:et stygio ranas in gurgite nigras:
Atq; una trāsire uadū tot milia cymba:

FVScina:certabant Rætiarius & secutor.erat fuscina rætiarii iaculum hoc est rate:quo aduersarium cuspide insequentem operiret implicitumq; uiribus superaret.unde inferius ait:cuius tunc munere rætia misit. Secutor uero ab insequendo rætiarium dictus:gestabat enim cuspidem quæ aduersarii iaculum impediret.hinc idem saty.octaua ait.Cum graccho iussus pugnare secutor. TVNicati est tunica uestimentum sine manicis ut Marcellus ait.Tunicati autem in arenā rætiarii gladiatores prodibāt:de quo uideto latius ibi saty.viii.Credamus tunicæ. GRAcchi pro generoso positus:nobiles enim fuerant gracchi ut supra patuit. — Rætiarius Fuscina Secutor Tunica

CAPitolinis:Manlius ob defensum capitolium Capitolinus dictus.Capta enim urbe auctor in capitolium fugiēdi fuit.a quo deīde capitolina gentilitas:de quo legito Pli.Marcellis:Marcus marcellus uir romanus gallorum ducem singulari prælio fudit:syracusas p tres annos expugnauit:quinquies consul insidiis Hannibalis deceptus periit.Legito Plin.& Liuium latius de bello punico secundo.fuit Marcellus alter Octauiæ sororis Augusti filius:de quo libro.vi.æneī. CATulis: Quintus lu ctatius Catulus primo punico bello.ccc.nauibus aduersum pœnos profectus secētas eorum naues inter siciliam & aphricam depressit:de quo Plinius.Id tamen latissime libro primo Polybius scribit. PAVlisq; minoribus: idest Pauli æmilii nepotibus.Maiores paulos accipere possumus patrē & filium:Pater bello castrēsi cōsul obiit: filius de lyguribus triumphauit:persen philippi filium apud samothracas cæpit.fuit is etiam minoris Scipionis genitor:lege Plinium. FABius:fuere ii nobilissimi:quorum trecenti sex duce Fabio consule contra ueientes pugnarunt:& sæpe uictores extitere:insidiis tamen ad unum occisi sunt.Plinius & Naso & Liuius libro secundo. — Manilius Capitolinus Marcellus Luctatius Catulus Pauli æmilii Fabii

PODium:locus erat unde principes & nobilissimi spectare solebant.Tranquillus de Nerone:spectauit primum ex paruis foraminibus:deinde toto podio adapto. HIS licet ipm admoueas:ipm.s.imperatorē Neronē:q Suetonio teste etiā in arenā descēdit.ait.n.Cermina deinceps obiit oīa.De nerone quoq; hic probus intelligit: placet aūt magis Admoueas:nā etiā in tribus antiqs codicibus ita legi.Si tñ Admoneas tibi placuerit:oīo sensus p cedet si diligenter aduertes. CVIVs munere.i.gladiatorio ludo.De nerone.n.sic ait Tranq.Spectaculoꝝ plurima & uaria genera edidit. ESSe aliquos manes:sensus est:quia inferri esse nō credunt apud quos scelera puniant:ppterea & impatores & alios uitia plurima cōmittere.Tu tñ uera omnia istis credere debes:qd Curius qd Fabritius qd Camillus qd Fabii credidere:quapropter uirtuti opam tribuerūt.Erit aūt ordo. Sed qd sentit Curius & ambo scipiadæ qd Fabritius &c.Tu uera puta:si tñ qd legeres p interrogationē:tūc.Sed uera puta superiori snīæ iūgeres. MANes:inferos dicit.Nā quidā manes deos inferos tradūt.Manū auctore Nonio dr̄ clarum.uñ & mane post noctis tenebras diei ps prima.Inde uolūt etiā deos manes appellari bonos & psperos.Immanes uero nō bonos.Varro scribit q bonū antiq manū dicebāt. ET contū:de Charōte portitore apud inferos poeta lib.vi.æn.sic ait:Ipse ratem cōto subigit.uelisq; ministrat: Et ferruginea subuectat corpora cymba.Iā senior:sed cruda deo uiridisq; senectus:huc oīs turba ad ripas effusa ruebat.Matres atq; uiri defunctaq; corpora uita.Magnanimū heroū:pueri innuptæq; puellæ.Impositiq; rogis iuuenes ante ora parentū. CONtū:contus sudes est siue hasta longior duriorq; & acuta sine ferro ad pcutiendū apta.Virg.Ac duris detrudere cōtis.Idem assueti longos muros defendere conto.Sude igit̄ Charon cymbam subit ac impellit.Conti hastæ lōgiores & robustæ dicunt̄.ut scribit Nonius.Et stygio ranas.Strabo libro.ix.de archadia inqt apud phaneū sane stygis aquæ stant.sic enim uocant lætalis aquæ stillicidium quam sacram hoīm facit opinio.Poetæ qdem fabulose describūt inferorū paludem.Deducit̄ autem ab στύγνός quod ē tristis:seu στυγέω qd est odi timeo:seu ab στυγνάζω quod est tristor tristiciam fero. VADum:stygis alueū cocyti & Acherontis:quæ sunt inferna flumina. — Podium Manes Manum Mane Charon Contis Styx

NEC pdest agili:de lupcoꝝ origine satis scribūt plu.in Romulo:& Oui.in in fastis.his discurrētibus p urbē steriles mulieres palmas cædendas præbebant.ita eni fœcūdas se fore sperabāt:ut plu.in cæsare scribit.& Oui. Excipe fœcundæ patienter & uerbera dextræ.Iam socer optatū nomē habebit aui. VICit & hoc monstrum. Hactenus de sacerdotibus:nūc de polluta nobilitate mūere gladiatorio & opa scœnica:nā eius tpibus cū Domi. edidit pugnas uiroꝝ & mulieꝝ multi nobiles illic ptæstiterūt opam:alibi in eosdem quanti sua funera uendant. Quid refert uendūt nullo cogente nerone.In uitellio:Tacitus.Cautum seuere ne equites romani ludo & arena pollueren̄t.& Tranquil.Neronē scribit exhibuisse ad ferrum quadringentos senatores:sexcentos eqtes ro.Domitia.uero nō coegit:sed illic educati sub nerone inter ludos scœnicos sponte in theatrū ueniebant: quod Iuue. conqueritur etiam alibi Cytharœdo principe natu Nobilis:Hæc ultra qd erit nisi ludus:per Gracchum autem — DOMI.

oēm nobilitatem intelligit. Quid clamat Fidentinus:quod alibi scribit Iuu. Cũ graccho iussus pugnare secutor.
Per secutorē non intelligit nobilē stultissime:sed eũ qui mercede opam in scena præstabat:qui iussus ē pugnare
cum nobili retiario imperito. Tu plagiarie pfectissime secutorem Illic scripsisti esse nomen ppriũ. Nos uero.
Tran. testimonio docuimus eũ esse qui cum retiario pugnat. FVScina:telũ retiarii erat. Marmillo aũt qui ad-
uersus retiariũ pugnabat gestabat galeam in cuius uertice erat piscis. in quem retiarius rhete conniciens piscem
dicebat peto:te nõ peto. CAPItolinis:angtissima nobilitate fuit:capitolio a. M. Manlio gentis auctore seruato:
qui cũ affectasset imperiũ decreto senatus statutum est ne quis. M. manlius ptere a ea familia nũcuparet. MAr
cellus:marcellorũ familia nobilitata duobus uiris quorũ alter qntum consul fuit. Alter primus Hãnibalem in ita
lia uicit:plura lege apud Plutarchum. CATullis. catulli nobilitatis initium acceperũt ab eo Catullo: qui tercen-
tum nauibus sexcentas carthaginensiũ inter siciliam & Aphricam ad egatas deuicit. & finem primo bello puni-
co imposuit. PAVli:a Paulo æmilio:quē pythagoræ discipulum fuisse arbitrant:nobilitatem acceperunt. ille
primus dictus Aemilius αποτησ ομιλασ cuius lepore grauissimus erat. Duo familiam illustrarunt. Alter q
ad cannas occubuit:alter qui triumphũ duxit de perseo macedonũ rege:hic minor dictus est. PODium: locus
unde principes & nobilissi spectabant. Tran. de Nerone. Spectauit primũ ex paruis foraminibus. deinde toto po
gio adaperto:iccirco humiliores in Meniano sedebãt:id erat ædificium a primo conditore appellatum. Trangl
lus. Pauci ex proximis menianis. Festus & Marcellus auctores. HIS licet ipsum admoneas. Quid dices hoc to
co Fidentine plagiarie: qui uel tumido uentre obesus:uel præceptoris tui ignorantia hunc locum percipere nõ
potuisti:quis a me expositum pluribus uerbis his scriptis:quibus ineptias tuas olim a te editas:& mali pceptoris
consilio nuper impssas ornare studuisti. Tu cum pceptore legis. Admoueas. i. debes addere Neronem aliis quos
diximus:cuius munere. i. Thyriadatis. Silete importunæ uolucres:& canes obscœni poetã puertitis quottidie ob
latrantes. Admoneas legendũ ē:ut codices antiqssimi habēt:& sensus expostulat:& nõ admoueas: ut sint uerba
Iuue. dicētis. Licet admoneas ipm. i. potes hæc uerba referre ipsi imperatori:q s. sequuntur. CVIus mu. in cuius
ludis gladiatoriis Gracchus nobilis ciuis. MISit rætia. i. fuit rætiarius:ut alibi ait:ipsi pauca uelim. ESSE ali-
quos manes:hæc sunt quæ nunciari uult noīe suo impatori:p quæ monet: & si nullus metus sit inferorũ: tamen
opam uirtuti esse dandam:pro qua maiores qui imperiũ ppagarũt se in apertissima uitæ discrimina obiecerẽt.
MERV. ¶ NEC prodest agili palmas præbere luperco:quod olim steriles romanas iuuit quæ percussæ a lupercis per
urbem discurrentibus:statim cõcepisse legunt. PALmas. Tantũ enim auctore Ouidio palmas cedebant. Ait
enim. Nupta qd expectas nõ iã pallentibus herbis. Nec prece nec magico carmine mater eris. Excipe fœcũdæ
Lupcalia patienter uerbera dextræ. Iam socer optatum nomen habebit aui. LVPerco:in lupercalibus erant lupercalia
Ouidius in honorem panos lycei qua die mulieres februabantur a lupercis amiculo iunonis. i. pelle caprina:interpretã-
unde tur qdam lupercal quasi luere per caprũ. Oui. uero in fastis:uel a lupa uel a monte archadio dictionē hanc dedu
Lupercal cit:sic de lupa tradens:q lac Romulo & remo dedit. Illa loco nomen fecit:locus ille lupercal. Magna dati nutrix
præmia lactis hēt:& infra. Quis uetat arcadico dictos a mõte lupercos. Phaunus in archadia templa liceus hēt.
VICit & ho. m. tu. fus. grac. maius flagitium notat nobilis uiri qui iussu Neronis gladiaturam spectante popu-
lo exercuit. Nero. n. (ut Suetonius:& Tacitus referũt) nobilissimos uiros ad artem ludicrã & gestus usq ad mo-
dos haud uiriles exercendos coegit. TVNicati gracchi. Qui tunicatus fuscinam gestans & retia per mediam
arenam secutorem fugiens actus est nõ sine dedecore suæ familiæ. HOC monstrũ. Viros nubere:nã turpius
erat operam arti ludicræ in propatulo dare:& digladiari q nubere. nam artem ludicram exercentes ignominio
Capito- si habebant. TVNicati:tunicatos legimus gladiatores in arenã prodiisse. ET capitolinis generosior & mar-
lini cellis. Nobilissimæ hæ fuerũt familiæ capitolinis progenies uetus & illustris fuit. Nã Galba imperator statua-
rũ titulis pnepotē se. Q. Catulli capitolini semp ascripsit. qppe significãs se nobilissimũ:qd ex uetere & magna
Marcelli psapia genitus foret. MARcellis: Marcellorũ familia auctore Asco. Claudia quoq dicta est & duplex fuit: plæ
Gens lu- beia q & pulcrorũ dicta ē:& patritia. ET catullis:de gēte Luctatia intelligēdũ:ex qua præstãtes Catulli pgeniti
ctatia sunt. PAVlis minoribus:duos paulos legimus egregios fuisse:eũ q cũ Varrõe apud cãnas cõsul:debelato ab hã
Pauli nibale exercitu mori maluit ex uulnere quũ fugere posset:in cuius laudē dixit Horatius. Animæq magnæ pdi-
duo gũ paulũ superante pœno. Huius filius persam regē macedoniæ deuicit:deq eo triumphauit: & pater natura
Podium lis posterioris Aphricani. AD podiũ spectantibus. principes & potētes iura de podiis spectare solebãt:sic Ne-
Retiarius ronē legimus nisi aperto podio ludos nõ spectasse:& a Iuliano curante gladiatorũ munus Neronis tãta copia in
Manes uenta succini fuerat:ut retia arcẽdis feris podiũ ptegentia succinis nodarentur. Vt aũt tradit Victruuius in thea
Genius tris. Scena orchestra podium & pulpitum extruebant:sed podii altitudo ad libramentum pulpiti cum corona
Lemures fiebat supra quod columnæ erant cum capitulis & spiris. MVNere:ludo: RETia misit. Retiarius is dicebat
Laruæ qui rete immittebat. MANes:animæ dicunt:ut tradit Apuleius i libro de Dæmonio Socratis. Melioris meri
Lares ti:quæ in corpore nostro genii dicunt. Corpori renunciantes. Lemures: tũ si domos incursionibus infestarẽt
laruæ appellabant:cõtra si bonæ fuerint:lares familiares. NIGras ranas. Lepide dixit accolas inferorum.
VAL. ¶ PYXide:uase ligneo ex buxo quod pyxũ. LYDe turgida:quæ crescit in uentre:sane puella lyde:q in araneã
uersa ē ira palladis:p ipsa aranea posita est:hæc inclusa in pyxide fœcundã mulierem de sterili facit. PALmas
præbere luperco:aut eni osculabant:aut mãibus uapulabãt a luperco:quæ uolebant cõcipere. Dr ut Probus ait
& folia si qua post ipm descenderit:statim cõcipere. De lupco locutus. Oui. in fastis. Nupta qd expectas. non tu
pallẽtibus herbis:Nec prece nec magico carmine mater eris. EXCipe fœcunde patienter uulnera dextræ. Iã
socer optatum nomen habebit auũ. Lupcalium aũt originem uerbiq deriuationē nullus:ut opinor ē q ignoret
cũ tot sint auctores:qui de ea re conscripserint: MONstrum: a monstrando:monstrũ q aliquid significando
demõstrct:mõstra terrores:ut erigit plenus mõstris ostẽtũ ab ostẽdendo:portẽtũ a portẽdẽdo. i. postẽdẽdo:&

prodigia q porro dicant.i.futura prædicant. TVNicati:quoniam colobiis utuntur.i.uestimentis sine manicis:si quidem tunica:ut Nonius Marcellus de uirorum doctorum indagine inquit:est uestimentis.Cicero in Catilinam:manicatis ac talaribus tunicis. FVScina:tridens quo lanistæ utebantur.Ergo hinc lanistæ:ut Probus ait:uel dissoluti dicuntur q tunicis uterentur. CAPitolinis:utrum qui in petillio capitolino descenderunt:qui cum capitolii curam ageret coronæ subreptæ de capitolio causam dixit:absolutusq ab Augusto Cæsare est:an certe capitolinum prius hoc nomen inuentum. OMNibus ad po.spe.ad podium ad spectaculum. Träquillus de Nerone.Cæterum accubans primum paruis foraminibus:deinde toto podio adaperto spectare consuerat. HIS li.ipsum:tyridatem armeniæ regem dici uolunt:cui se Nero in spectaculis ludibundum exhibuit. CVius tunc munere rætia mi.hic Probus gracchus inquit gladiator munere Neronis pugnauit:& Nero ipse pugnauit gladio:& in scena cantauit:& auriga fuit:sed ille uelim potius tunicatũ gracchum neroné intelligere ipum:qué gracchũ ut reipublicæ subuersorem supra etiã appellauit:ut sit sensus:uideri sibi magis mõstrũ q palam spectãte populo gladiatoriã exercuerit q q nupserit. ET sty.ra.in gur.ni.hoc ab Aristophanis inuẽtiõe sumptum: qui in comœdia quæ bathracõ inscribitur.inducit Dionysium cum seruo anthio euripidem uisendi desiderio cõmotum inferna loca ab Hercule edoctum petiuisse:& cum duos Charõti obolos.Dionysius exoluisset:tandem ad ulteriorem ripam traiecti ranas in palude stygia audiuere:βρεκεκεξ κόαξ βρεκέκεξ κόαξ κοαξ:resonantes. COTum:quo¦nautæ innituntur. NIGras:luce carentes aut pœnarum squalore luridas.

Nec pueri credũt,nisi q nondũ ære lauantur,
Sed (tu uera puta) curius qd sentit:& ambo
Scipiadæ:quod fabritius:manesq camilli,
Q d cremeræ legio:& cãnis cõsũpta iuuẽtus,
Tot bellorum aiæ:quotiens hic talis ad illos
V mbra uenit:cuperẽt lustrari:si qua darẽt,
Sulphura cũ tædis:& si foret humida laurus.
Illuc heu miseri traducimur.arma qd ultra
Littora iuuernæ pmouimus:& mõ captas
Orchadas:ac minia cõtetos nocte britãnos?

QVI nondum ære lauantur:idest paruuli.ii.n. in thermis lauabantur:ubi quadrantem soluebãt loturi.Hora.in saty.iii.Dum tu quadrante lauatũ rex ibis.Et Iuue.sat.vi. Cædere siluano porcum quadrãte lauari. CVRius quod sentit: quasi dicat inferos esse.De Curio autem in principio huiusce satyræ ibi Qui curios simulant poteris & uidere plurima libro quarto Valerii Maximi in capite de cõtinẽtia. AMbo scipiadæ:Publius & Cn.Scipiones germani in hispania præliis ingentibus Hannonem & Asdrubalem fratrem Hannibalis ceciderunt:rapteq erat impetu hispania nisi fortissimi uiri in ipsa uictoria oppressi punica fraude cecidissent:terra mariq uictores.Quod florus scribit. Horum uero alter pater:alter patruus fuit maioris aphricani.Præterea Macrobius libro primo saturna.scribit non aliter dictos Scipiones nisi q Cornelius qui partem luminibus carẽtem pro baculo gerebat Scipio cognominatus nomen ex cognomine posteris dedit. FABritius.Scribit Liuius libr decimotertio q bello tarentino Fabritius missus ad Pyrrhum epirotarum regem:ut de redimendi captiuis ageret frustra ut patriam desereret ab rege tentatus est.Lucius quoq Florus ubi de tarentino bello meminit sic ait.Fabritius oblatam sibi ab rege imperii partem repudiauit:& paulo inferius de eodem Fabritio inqt q decem pondo argenti circa Rufinum consularem uirũ qsi luxuriã censoria grauitate damnauit. Valerius autem Maximus libro quarto in capite de continentia scribit:q Fabritius licinius honoribus & auctoritate oĩ ciue temporibus suis ita maior fuit censu par unicuiq pauperrimo.qui a samnitibus quos uniuersos in clientelam habebat decem æris & quinq pondo argenti totidemque seruos sibi missos in samnium remisit continentiæ suæ beneficio siue pecunia prædiues & cætera.Meminit etiam Gellius libro primo capitulo decimoquarto CAMilli:Furius Camillus faliscos ditioni subdidit:ueios domuit.Absens dictator dictus Callos interemit:populum Romanum migrare ueios uolentem retinuit:sic & oppidum ciuibus & ciues oppido reddidit.Auctor Plinius.De quo etiam Maro libro sexto ait.Referentem signa camillum. MANes:animæ. CREmere legio Cremera fluuius est in thuscia:apud quem treceti fabii occubuere.Hinc Ouidius libro secundo fastorum ait. Vt celeri passu cremeram tetigere rapacem.Turbidus hibernis ille fluebat aquis & cætera. ET Cannis consumpta iuuentus.Cannæ ignobilis Apuliæ uicus:sed magnitudine cladis emersit:&.xl.millium cæde parta nobilitas:Nam duo maximi exercitus cæsi ad hostium satietatem:donec Hãnibal diceret parce ferro. Auctor ẽ Florus.Liuius autem libro secundo tertiæ decadis scribit:q quadraginta milia peditum:duo milia septingenti equites cæsi dicuntur.In iis alter cõsulum.Paulus scilicet questores.L.Acilius & Lucius Furius bibaculus.xxi.tribu.mili.Consulares quidã prætoriiq ædilitii inter eos.Cn.Seruilius.&.C.Minutius:Numatius.lxxx.præterea senatores aut qui eos magistratus gessissent.Capta eo prælio tria milia peditum & equites trecenti dicuntur. TALis umbra:qualis est Domitiani Othonis & nobilium aliorum:de quibus iam dictum est. Neronis itẽ de quo paulo ante.Pli.libro.vii.ca.lvii.ait.Quæ genitis qes unq si in sublimi sensus aiæ manet:inter ifero umbræ SVLphura cum tædis:purgabant olim sulphure aqua igni.Ouidius.Terq senem flamma ter aqua ter sulphure lustrat.De quibus latius uideto satyra sexta ibi.Nisi se centum lustrauerit ouis. LAVrus:scribit Plinius libro decimoquinto honorem lauris habitum in triumphis:quia suffimẽtum sit cædis hostium & purgatio ut tradit Massurius.De lauro etiam lib.v.fasto.Ouidius ait.Est aqua Mercurii portæ uicina capenæ.Si iuuat expertis credite numen habet.Huc uenit incinctus tunica mercator & urna.Purus suffusa quam ferat haurit aquam Huda fit hinc laurus lauro sparguntur ab huda.Omnia quæ dominos sunt habitura nouos &c. ILLVc heu miseri traducimur.Arguit imperii cupiditatem nihil prodesse ostẽdens multis impare:cũ omnibus ad inferos eundum sit.unde & Naso ait.serius aut citius sedem properamus ad unã.Et Hor.in arte.Debemur morti nos

MAN.

Scipiadæ

Camillus

Cannæ
Cannarũ
Cædes

Laurus in
purgatio
nibus

Iuuerna nostraq. Itē Mortalia facta peribūt. IVuernæ:sup brytāniā iuuerna ē pene par spatio:sed utrinq æqlis tractu littoꝝ oblōga.cœli ad maturāda semina iniq:cultores eius pietatis admodū exptes:qd mela scribit. ET modo

Orchades captas Orchadas.Diuus Hieronymus de tpib⁹ sic ait.Claudius de brytānis triūphauit.& orchadas īsulas romano adiecit impio.In cui⁹ gloriæ memoriā filiū suū brytānicū appellauit.Sūt āt orchades triginta angustis itra se

Britānicus ductæ spatiis.Auctor ē Mela.Pli.ēt li.qrto de iis scribit. Brytānos:finis erat orbis ora gallici littoris nisi brytannia īsula nomē pene orbis alteri⁹ mereret̄ octingētis & āplius milibus passuū lōga porrigit̄.Multæ & aliæ circū brytāniā insulæ:e qbus thule ultīa in q̄ æstiuo solstitio sole de crancri sydere faciēte transitū nox pene nulla.

Britannia

Thule Brumali solstitio pinde nullus dies. Auctor ē Solinus.Pli.ēt libro scdo ait.q in brytānia lōgissim⁹ dies hēt horas.xvii.ubi æstate lucidæ noctes.Vtq Cesar li.v.de bel.gal.inqt.Oēs se britāni glasto inficiūt q cæruleū efficiat

Britannia colorē:atq hoc horridiores sūt in pugna aspectu:capilloq sunt pmisso:at oī pte corpis rasa pter caput & labꝝ superius.Vxores hn̄t deniq cōmunes & maxime fratres cum fratribus & parentes cū liberis:Sed siqui sunt ex iis nati eorum habentur liberi:a quibus primum uirgo:quæq adducta est.

DOM. ¶ NEC pueri credūt:hoc ē iā sublatus ē apud oēs metus inferoꝝ:ut ne pueri qdē nisi q̄ adhuc ipuberes sunt id credāt. QVI nōdū lauant̄ ære.i.q sunt ipuberes:ab his eni qdrans nō exigit̄ in tharmis.imo nec lauant̄ quidem in publicis thermis:qd ex oratore Ciceronis facile agnoscas:hoc ē q nōdū sapiūt. Quid sentit Curius & Scipiadæ & Camilli:hi eni uirtutē coluerūt:& p dignitate impii obierūt mortē. QVOtiēs:hic Iuue.de Domitiano ait. Talis umbra:qlis erat Domitiāi. SVLphura:purgabant̄ antiq:si aliquo piaculo eēnt polluti.sulphure aqua igne Ouid.Terq senē flāma:ter aq:ter sulphure lustrat. ET lauro:massurius auctore Plinio trium phātes coronari putauit.quoniā ea arbore purgarent̄ cædes in bello cōmissæ.Serui sniam de generibus purgationū omitto:nā mihi nō probat̄.Oui.uero de lauro humida ad purgationē.Vda fit hic laurus:lauro spargunt̄ ab uda. Oia quæ dominos sunt habitura nouos.Putarent inqt se pollutos esse psentia Domitiani uiri illi pstantissimi si illuc accederet. IVVernæ:iuuerna inter insulas oceani britannici numerat̄:quā multi hiberniā falso putarūt.De hæc Mela satis multa. ORcades:orcas pmontoriū hiberniæ:ut Ptolemæus scribit.Orcades item sunt insulæ eiusdē oceani:De quibus Ptolemæus Mela Solinus & Plini.hæ inter se modicis spatiis discretæ sunt quo arma romana nō penetrarūt nisi ad uicinitatē usq siluæ calidoniæ. MODo captas:hoc ex historia:nā Vespasianus Claudio imperāte:ut Trāquillus scri.īsulā uectē britāniæ pximā in ditionē redegit.Fidē.Plagiari⁹ cū hoc a nobis didicerit:ut id dissimulet uerba Suetonii refert ex loco quē indicauimus. COntētos minima nocte Britānos habere breuiores noctes Cæsar qdē testat̄.uideturq negare uerū esse:qd alii tradiderāt:nullas.s.eē p brumā.Pli.scribit in Thile ultima orcadum sole transeūte cancrū nullas eē noctes:& tpe brumæ nullos eē dies.

MER. ¶ AERE lauant̄.Mos erat:ut corpora loturi æs soluerēt:quod & infra idē poeta significat cū ait.Cedere silua no porcū quadrante lauari:& Horatius.Dū in quadrāte lauatū rex ibis. AMBo scipiadæ:duo scipiones:Gneus & Publius qui fraude punica potius q̄ armis cæsi fuere:secutusq est Virgiliū:q dixit.Geminos duo fulmina belli scipiades.Hac forma usus est. FABritius:hic queādmodū Curius frugalissimus fuit:& in tenuissimo cēsu samnitū munera forti animo spreuit. CAMillus:assertor patriæ:quā galli subegerant:exul dictator creatus signa re

Cremere cepit:de quo Virgilius.Referentem signa Camillū. QVID cremere legio.Fabios signat:q idibus februariis trecenti & sex ad unū per insidias a ueientibus iuxta cremerā fluuium cæsi fuere:quoꝝ cædem Ouidius in secu

Cannæ do fastoꝝ sic deplorat.Vna dies fabios ad bellū miserat oēs.Ad bellum missos perdidit una dies. CANnis cō sumpta iuuentus.Apuliæ uicus cannæ clade romana nobiles:nam apud eum Paulo & Varrone consulibus in

Cur laur⁹ in purgationibus foelicissime cū Hannibale pugnatū est. LVStrari purgari expiari. SI QVa daret̄ sulfura cū tædis:& si foret humida laurus.Sulphure:tæda & lauro in purgationibus usi sunt ueteres:nanq in religiōibus auctore Plinio locūm habet sulphur ad expiandas suffitu domos.Tæda inter arbores liquorem stillantes annumerat̄ ab eodem

Tæda abundans succo liquidiore:& ob hoc flāmis ac lumini sacroꝝ gratam laurum Massurius putauit suffimentū cædis hostiū & purgationis esse:adeoq in prophanis usibus polui laurū & oleam:ut ne ppiciandis qdem numinibus:accendi ex his altaria:aræ ue debeant.Et Ouidius in fastis docet ramū lauri februa:hoc est purgamina rite

Februa uocari sic.Nomē idē ramo qui cæsus ab arbore pura.Casta sacerdotū tempora fronde tegit. ILLuc heu miseri traducimur.Miseriā humanam deplorat.Nam oēs & si inferos eē non credamus:illuc tn̄ descēdimus:nec adhuc inferos inuenimus:& si extremæ occidentis partes armis quæsitæ sint. IVVernæ:inter septētrionē & occidentem ut celebres geographi tradūt duæ sitæ sunt insulæ:Britānia:cui albion nomē fuit:& hiberia:ut qdā scribūt paulo minor britannia:Vltra quas sunt quadragita insulæ Orcades appellatæ modicis spatiis inter se distinctæ IVVernæ:ratio metri legi exigit:græcæ Vernia scribit̄. MODo captas orcadas.Hieronimus in cronicis Eusebii tradit Claudium imperatorem de Britannis:triumphasse & Orcades insulas romano adiecisse imperio.Id quod apud Senecā Octauia his uersibus cōmemorat.Miserandæ pater modo cui totus paruit orbis.Vltra oceanum cui q britanni terga dedere.Ducibus nostris ante ignoti:iurisq sui. MINima contento noctes britānos: apud quos longissimus dies.xvii.horarum depræhenditur & æstate lucidæ sunt noctes auctore plinio.

VAL. ¶ NEC pueri credunt:ne dum iuuenes:unde & ipse Cice.p cluentio:nūc quid tandem illi mali mors attulit: nisi forte ineptiis atq fabulis ducimur:ut existimemus illum apud inferos imperiorum supplicia præferre:ac plures illic ostendisse inimicos:q̄ hic reliquisse:quæ si falsa sunt:id quoq omnes intelligunt:quid ei tātum mors erupit:præter sensum doloris.Nisi qui nondum ære lauantur:qui infantes sunt ac credunt quæq etiam uanissima. ÆRe lauantur:quia pueri gratis balnea intrabant quandiu fuissent impuberes:ut ait Probus. SCIpiadæ: imitatione:Virgilius pro scipionidæ. MANesque ca:hoc est Camillus:& est periphrasis:plane putat Apuleius animas hominum dæmōas esse:ex hominibus autem qui meriti bona sint lares fieri.lemures uel laruas si mali sint manes autem dici si incertum sit bonorum ne an malorum sint meritorum.

QVID cremeræ legio.trecētos & sex bebios dicit qui cum seruis & clientibus dimicarunt.insidiis apud cremerā fluuiū interempti. Quid in fastis Carmentis portæ dextro uia ꝓxima iano. Ire p hāc noli: quisqs es.oēm habet.Illa fama refert fabios exisse trecētos.Porta uacat culpa:se tñ omen habet. Vt sceleri passu camerā tetigere rapacē.Turbidus hyberis ille fluebat aquis.Ex fabiis uero unus supfuit tm̄ q maximus Fabiꝰ appellatus.is autē propter tenerā adhuc ætatē i urbe remāserat.& cū Annibalis impetū ferre nō posset.mora elusit:uñ Enniarū illud ē. Vnus q nobis cūctādo restituit rē:nō.n.rumores ponebat añ salutē. CAnis cōsum.iu.ubi Paulus Varroq cōsules superati. Varro qdē fugit.Paulus uero libēter occubuit. TOT belloruꝫ pro tot bellātiū & hæc cū iterrogatione oīa legēda sunt. HINC.a nobis. TALIS.tā immūda. Ad illos:qui inferna loca esse sentiētes bn̄ mori q̄ turpiter uiuere maluerūt. CVperēt lustrari:purgari.Si qua darenť sulphura cū tædis & si foret humida laurus:cū pœnaꝝ octo genera corpi inuenta fuisse ueteres scribāt:dānū.uincula uerbera:talionē:ignominiā:exiliū:seruitutē mortē.In sacris uero tres:qs purgatiōes appellarūt:nam aut tæda purgabātur sulphurne aut aqua:aut ære:proīde nullas nisi purgatorias post uitā defunctaꝫ pœnas esse credit uetustas unde & Virgi.Ergo exercētur pœnis ueteꝝq maloꝝ.Supplicia expēdūt aliæ pendunť inanes.Suspēsæ ad uētos: alii sub gurgite uasto:Infectū eluiť scelus:aut exuriť igni.Et qm̄ terris supiora sūt elemēta aq:aer:ignis.ex aliquo istoꝝ mūdari uoluerūt q expiarēt pœnas eius qđ terrena cōtagiōe cōtractū esset & quoniā materia hæc mūdana:uñ oīs stultitia & oē malū nasciť.i quattuor hæc elemēta diffundiť.ex qttuor ēt elemētis dilui & purgari oē aī uitiū crediderūt.Aer qppe accipiť i eo qđ ait.suspēsæ ad uētos.aq i eo qđ ait sub gurgite uasto.Ignis aūt suo noīe cypressus ē cū dixit:aut exuriť igni.Iuue.āt p sepulchra & tædas ignē ītelligēs:& p humidā lauꝝ.aquā duo solū piacula ponēs cætera subaudit exēpli.n.cā hæc posuisse satis putauit. CVPerēt lustrari:piari purgari:qđ de cāpis elyses & Virgilius inqt. Quiq sui memores alios feceř merēdo.i.q.ꝓmeruerūt alios.eosq sui memores ꝓmerēdo fecerūt.prorsus tanq̄ diceret qđ ore christiano frequēter dici solet:cū se cuiq sanctoꝝ summisse ac suppliciter commēdat:& īfert:memor mei esse:ergo cuperē lustrari aīe cū ad inferna trāsierūt:nā quæ in corpibus uiuētes p dilectionē reꝝ uisibiliū corpalibus imaginibꝰ afficiunť.a corporibus exeunte in eisdem imaginationibus tormēta patiunť propterea corpalibus passionibus ibi teneri pn̄t:quia a corruptione corpalium affectionum hinc purgatæ nō sunt:quā corpulentiā: ut ita loquar de corpis dilectiōe traxerunt. ILLic:ubi anima cruciatur. TRVcidamur circūducimur:& pœnaꝝ uaria subimus genera:in aliis legitur:illuc.ut sit sensus:tādem morimur & uult & amētes fuisse cōprobamur qui magnam rebus humanis curam impenderimus. MISEri:cæci:qui sentientes nos quottidie mori cuꝫ infantes:cum pueri cum iā uiri post senes & decrepiti efficiamur.& nihil morte certius habeamus:nos futuros tñ credamus immortales. ARma qd ul.lit.iuuer.promo.qd est q multos uicimus populos & fines extendimus cum intra breuissimum tpis spacium hæc sint nobis deserēda.IVVerna insula inter britāniam & hyspaniā sita est:quæ lōgiore ab aphrico in boream tractu porrigit. ET modo ca.or.oceani insulas.orchades ut Solinus scripsit:sunt septem dierum totidēq noctium cursus numero tres:non habent syluas:tantuꝫ iunctis herbis inhorrescunt.cætera eaꝝ nudæ arenæ & rupes tenent:ab orchadibus tylen usq quinq dieꝝ & totidem noctium nauigatio est. AC mi.con.no.bri.subaudi ubiq ultra.Insulæ in ipsa brytānia sunt:ubi æstiuo solstitio prope nox nulla est:quia uicinus occasus uel ortus solis ex obliquo terræ margine laxe ad undas proximā sibi insulam & noctibus illustrem facit.xii.horas dies lōgissimi habere dicuntur.At Solinus inquit multæ circum brytanniam insulæ e quibus tyle ultima:in qua æstiuo solsticio sole de cancri syderi faciente transitum nox pene nulla:brumali solsticio dies adeo conductus:ut ortus iunctus sit & occasus.

Sed quæ nunc populi fiunt uictoris in urbe
Non faciunt illi quos uicimus:et tādem unus
Armenius zalates cūctis narratur ephebis
Mollior ardenti sese indulsisse tribuno
Aspice qd faciāt cōmertia:uenerat obses:
Hic fiunt homines:nā si mora lōgior urbem
Indulsit pueris:non unq̄ deerit amator.
Mittentur bracæ:cultelli:fræna flagellum:
Sic prætextatos referūt artaxata mores.

Satyra tertia.

Q Vamuis digressu ueteris confusus amici
Laudo tamen uacuis q sedem figere cumis
Destinet atq unum ciuem donare sibyllæ

¶SED quæ nunc romanos arguit multa.n.scelera cōmittebāt:q qdem uicti populi uitabāt.Oñditq honestos alibi romæ cōtagiōe corrūpi. ARmenius:armeniā Cæsar Augustus uēdicauit:ut Suetonius docet. ZALATes.id obsidis proprium est. Datos autem fuisse ab armenis Clodio & Domitio corbuloni Tacitus scribit. EPHebis εφηβοσ puber dicitur. εφηβεω pubesco:εφηβïα ætas est pria adolescentiæ. COmmercia:cōuersationes. OBSes:is ē q dari solet cū honore custodiēdus:nec unq̄ liganť obsides auctore ēt Seruio lib.ii.æn.Et Festus ait q obsides dicuntur pro obfides.i.pp fidem quia ob fideꝫ patriæ ꝑstāda danť. HIC fiūt hoīes.Ironice loquitur. MIttenť pro omittenť & relinquenť: BRAcæ:idest uestimēta qbus utebātur in patria & cultelli frena flagellū hoc est studia exercēdoꝝ equorū.& uirillis disciplina dediscetur.reportabuntq in patriā romanos mores pditissimos:hæc sentētia placet:Persius.n.satyra tertia.Brachatos medos appellat utq Ptolomæus libro sexto edocet.Media ab occasu terminať maiori armenia.in qua sunt artaxata:ut idem lib. quinto ostendit.Optime ergo post illud mittentur brachex.Artaxata subiicit. BRAcæ:sunt qui bracas & braccas sunt qui brachas & bracchas dicunt scribuntq

MAN
Armeni
Ephebos
Ephebeo
Obses
Media

esse uelamē illud siue lineum siue laneū siue ēt scorteū ab umbilico icipiēs & ad crura usq3 protendens: quo
Bracae nautæ in primis & gentes frigidioris plage utunt̄. Diodorus āt li.vi. de galatis scribēs ait uestes ad terrorē itō sas ac coloris uarii ferūt.q̄s illi uocāt brachas. SIC in urbe morādo & studia pristina omittēdo.i. romanos: ii.n. prætexta ueste utebantur. ARtaxata: urbs est maioris armeniæ i cāpis sita iuxta araxē: teste pli. li.vi. Tacitus uero lib.xiii. scribit Neronis tempore corbulonem romani exercitus imperatorem artaxatus ignē im-
Artaxata misisse. Illaq3 deleta & solo æquata esse. quia nec teneri sine ualido præsidio ob magnitudinem mœniū: nec id romanis, uirium, erat quod firmando præsidio & capescendo bello diuideretur.

Argumentum satyræ tertiæ.

Ex urbe Vmbritii digressum tertia monstrat.

QVAMuis digressu: scriptur⁹ poeta urbis scelera umbritii digressū describit. Eūq3 illa exprimētē i ducit pli. lib.x. cap.iiii. de uulturibus sic ait. Vmbritius haruspex nr̄o æuo peritissimus parere tra-
Vmbritius dit oua tredecim. Tu tñ aduerte phylosophū scribere li. sexto de aīalibus q̄ Vultur nidificat in ex celsissimis rupibus: uñ fit: ut raro nidus & pulli uulturis cernātur pariūt uultures oua bina &c. De umbritio itē paulo iferi⁹ uideto: ibi.s. ranaꝝ uiscera nunq̄ īspexi. AMIci: amicus est q mihi usu uitæ similis
Vultur pio ac fideli amore cōiūgit̄. socius uero ē qui nobis aliquo pacto ad aliquid gerendū cōiungit̄: ut īquit i rhet. Victorinus. CVmis: cumæ in campania sunt antiquitate cunctas & siciliæ & italiæ urbes antecellit urbs.
Amicus ipsa. Hippocles autem cumæum & megasthenes calcidēsis cōdiderūt qua ex re cumæ nuncupantur non-
socius nulli cumas ob κυπατα. i. fluctus nomē duxisse, memorāt: littus.n. proximum frequentibus abundat tergo-
cumæ ribus. quibus illisæ fremūt: unde auctor est Strabo libro quinto. Ibidem uero Sibillæ sacellū erat: ut etiam Solinus ait & Maro. VACuis: nō plenis ciuium uti roma. Destinet: deliberet constituat.
DOM ¶ QVOS uicit. armeni.s. & daci quos uicit Domitianus. ZAlates ꝓpriū est nomē obsidis: ut Degis apud Mar. Accola iam nostræ degis germanicæ ripæ. O fidentinū ridiculū qui Zelotes populos esse ait armeniæ idq3 audet Iosephi auctoritate affirmare: hō uanissimus modo ait zelotas dici lasciuiis imbustos. testeq3 utit̄ Mar. Transcurrunt zelote leuesq3 läces: cum eo uersu scribatur: transcurrunt gabatæ. Gabatæ autem sunt lā ces quædam: ut in commentariis a nobis editis satis disputatum est: hic autem cuius animus semper in pati-nis est cuiusq3 magnam ingluuiem uix uenter capit miror qūo a lancibus sibi iucundissimis ad populos discesserit. ALterius satyræ hic er t finis: ubi uinum illud ab omnibus litteratis & satyræ luue. studiosis diligentissime peto nostrum, ut laborem uel prohibent: uel adiuuent: deniq3 ueniam liberius aliq̄ñ irascenti & obiurgā ti impudentissimū plagiarum: qui me quidem non moueret: est.n. omnino contēnendus: nisi quorūdam inuidorum & maliuolentissimoꝝ hominum perditissima cōiuratio: hunc sibi ducem & furoris facem p̄ferret: ego uero nec insanus eoꝝ uocibus: nec ullis iniuriis per territus: quæ laboraui. quæ peperi quæ mea sunt. de manibus alienis auferā: & uindicabo. proferam in lucem ad cōem studiosoꝝ hominum utilitatem.

QVāuis digressu. Rephēsurus acerbitate satyrica ciuitatis uitia ex hoc p̄sertī: q̄ bonis uiris locus ñ sit i urbe: sed tātū pegrinis seruilibus assentatoribus. Vmbritiū suæ ætatis uiꝝ optimū & aruspi cē migrare parātē itroducit: eiq3 suas dat ptes ad urbis icōmoda exponēda. VACuis cumis: cu mæ i cāpania italiæ oppidū italiæ & siciliæ urbes antiqtate antecellit cōditū ab hipocle cumis cu-mæo & megasthene calcidēsi: nomē sortitū est a Cumæis.q ex Euboia uenerāt: q̄uis id calcidēses cōdiderint ut Strabo scribit alii a fluctibus q dicunt̄ κυματα: sūt em̄ in littore appellatas putarūt hæc ex Strabōe & Plinio. VACuis: ad urbis dr̄iam: ubi multitudine sceleratoꝝ & pegrinoꝝ locus bonis uiris nō erat. Baiæ i littore cāpo: a Baio Vlyssis socio. Sillius. Sedes ithacēsia bai: quē locū deprauatū: ut multa alia apud Siliū emen dauimus. q̄d in cōmētariis nostris: quos in eum poetā cōposuimus: et Prope dieꝫ edemus: facile aparebit.
MER: ¶ ARMENius. Zalates. Hic quū obses esset tribuno impatienter amāti pudicitiā ꝓstituit: datos fuisse ab ar meniis obsides Claudio & Domitio corbuloni tradit Cornelius tacitus. HIC fiūt homines. Ironicos dixit MITtentur braccæ: cultelli: frena. flagellū: his sane muneribus honestius & peride facilius capi uident̄ pue ri q̄ pecunia & uidetur respexisse ad illud Aristophanis in Pluto.q generosos adolescētes atheniensiū ait hu-iusmodi munera ab amatoribus suis exiere. αἰτοῖν οὐκ ἀργυριον οἱ χρηστοί τι λ᾽ μεν ἵππον ἀγαθὸν ὁ δὲ κυνάς θηρευτικάς. Braccæ uestes quibus pudēdæ partes uelātur: & ab umbilico usq3 ad genua protendūt falsoq3 adducit Diodorum siculum expositor quidam q̄ cælte intonsas uestes: ac coloris uarii ferent. quas uocāt bracchas: cū is historicus scribat a gallis braccas uocari: quas græci ἀναξυρίδας dicunt. uerbaq3 græca subiciemus: ut uerior nostra snīa habeatur. ἐσθῆσι δὲ χρωνται καταπληκτικαῖς χιτῶσι μὲν βα-πτοῖς χρωμασιπαντο δαποῖς διηνθισμένοις καὶ ἀναξυρίσιν ἃς ἐκεῖνοι βρακὰς τῶν. ARTaxata accusatiuus pluralis aduerbialiter positus & declinat̄ hæc arataxata τὸν artaxaton ē armeniæ ciuitas.

QVAMuis digressu ueteris confusus amici. Laudo tamen uacuis quod sedem figere cumis. Destinet. Sub umbritii persona uiri innocentis & integri plurima carpit uitia: quib⁹ uniuersa Roma laborabat: sed in primis græce gētis moresq: quæ assentatione totam urbē inuaserat: imitatq3 Horatiū: qui nūc p Damasippum: nūc p patrē: plurimos nō bonos designat. Ergo migraturus cu mas umbriti⁹: uelut rogatus a poeta causas affert cur Romā relinquit. VAcuis: desertis CVmis ciuitas in cāpania. Cumæ: q ab undis nomen traxit. Nā κῦμα undā significat. VNum ciuē donare sybillæ festiua p̄iphrasi significauit hunc ciuem cumanum futuꝝ. Cumas.n. sybilla incoluit: ubi & sortes dabat.
VAL. ¶ SED quæ nūc populi fiunt uictoris in urbe.i. quæ uitia admittuntur romæ. Zelotes: qui græce ζηλωτής idest imitator dicitur & est systole: quia proprium. CVNctis narrarur ephœbis. puberibus hinc ephœbia pubertas est etiam ætas prima adolescentiæ. adolescentia extrema pueritiæ: ab epi & hebe pubertas. ARdē ti: amanti depereunti INDulsisse: exibuisse. QVID faciant commertia: cōsuetudines unde uitia oriun-

tur. HIC fiūt hoīes:irōia ē hic fiūt obſcœni. NON unq̄ deerit amator.ē ſynalœpha p craſſim.prior enī ma net & ſeqūes abiicit uocalis qđ ſi duo e ſcribant:ut in qbuſdā codicib⁹ ē:erit ſynalephia per ſynezeſim nō per ſynæreſim. MIT tentur bracæ:aphæreſis ut placet Probo mittentur pro omittentur:alia ab amatoribus mitti putant.ut apud Ariſtophanem illud κοὶ τοὺσ γέϖάιλασ φασὶ τουτὸ λράν ουτὸν ἐράσόν ἀλλα ταργύριου χαριν. FREna dicimus & frænos.Lucanus.Saxa quatit pulſu rigido uexātia frænos. FLAgel lum quo equi excitant ad curſum.ē aūt flagellū uirga ſurculus q ex arbore porrect⁹ ucto pdatur. Virgili⁹ in geor. Ne ue flagella ſūma pete aut ſūma defringe ex arbore plātas. PRAEtextatos:turpes romanoꝝ mores.Refe rūt artaxata:ad harmeniæ nobiliſſimas ciuitates:hoc ē in urbe corrupti referūt romana ad parthos uitia:arta xata enī urbs harmeniæ fuit.ſane priſtinā hermeniū tenuē admodum extitiſſe ferūt:inde artaxiæ & hariedis opa ampliorē factā.Strabo armeniæ inqt ciuitates ſunt artaxata:quā & artaxiata uocāt:quā ab ānibale cōditā ferūt regi artaxiæ:huic artaxinus cāpus uicinus ē frequētibus habitatus colonis cū illis ſit regia.hanc urbē ſub ſeuero Macrinus uindex expugnauit.

QVāuis digreſſu ueteris cōfuſus amici:de urbis incōmodis & de receſſu umbritii locutur⁹ urbis rome cōſuetudinē deteſtat ſub pſona umbritii amici ſui. CONfuſus deeſt ſim. VACuis:carētibus mo leſtia:aut certe minus q̄ romæ hɑbitātis. CVmis.cumæ ab undis maris q̄ cymata dicunt.aut a mu liere prægnāte:ut ſeruius putat:qđ ἐγκύειν prægnantē eē ſignificet. DEſtinet:nūc deliberet:ali qñ enī mittere ſignificat:ut ipſe alibi:deſtinat hoc monſtrū cymbe liniq̄ magiſter Pontifici ſūmo. ATq̄ unū ciuē donare ſibyllæ:cumeæ:ſane ſibyllas ueteres puellas oēs dixerūt:quarum pectus numē recipet:& a cōſiliis deorū nūciandis hoc nomē impoſuerūt ſius enī deos nō theus:& cōſiliū nō bullē:ſed bylē æoles dicebant itaq̄ ſi byllā dixerūt q̄ſi θεου βουλην Fuerūt aūt ſibyllæ decē:quarū prima noīata ſambethe.hanc calcidicā ueteres fuiſſe phibent:ſunt q hebræā dicāt & uni filiorū Noe nupſiſſe:& cū ipſo arcā cōſcendiſſe & ipam pdixiſſe quæ de turri cōſtructa feruntur linguarūq̄ uarietate:linguaq̄ uſam hæbraica: & de alexādro macedone prædixiſſe multa:ut Nicanor refert:qui alexādri uitā ſcripſit ſecūda ſibiſſa:cuius facit mētionē Euripides in ſalaminis plo go.tertia delphis:quæ nata in delphis eſt ſicut Chriſippus ſcribit:quarta italica:q in italiæ ſolitudinibus uixit.qn ta erithrea q bellū imminens troianū pdixit:de qua apollo ſcribit erithræus.ſexta ſamia quā pitho nominatā fe runt:ſeptima cumæa noīe amalthea:ut alii erophile:ſunt qui taraxandrā uocent.Virgilius aūt ipſam deiphobē nominat.octaua helleſpontiaca quæ in uico marmiſſo nata fertur prope quondā oppidulū gergetiona.nona phrigia.decima autem tiburtia nomine albumea:hanc aiunt oracula conſcripſiſſe certiſſima cunctis uero præ ſtitiſſe erithræam ferūt:quæ cum prima nata eſt cœpit loqui:& grauia & nomine ſuo multos compellare.

Ianua baiarum eſt & gratū littus amœni
Seceſſus:ego uel prochitam p̄pono ſuburæ
Nā qđ tā miſerū: & tā ſolū uidimus:ut nō
Deterius credas horrere incendia lapſus
Tectorū aſſiduos:ac mille pericula ſæuæ:
Vrbis & auguſto recitantes mēſe poetas.
Sed cum tota domus rheda cōponitur una:
Subſtitit ad ueteres arcus.madidāq̄ capenam
Hic ubi nocturnæ numa cōſtituebat amice
Nūc ſacri fontis nemus. & delubra locantur
Iudeis:quorū cophinus fœnūq̄ ſuppellex
Ois enī populo mercedē pendere iuſſa eſt
Arbor. & eiectis mendicat ſylua camœnis.
In uallē egeriæ deſcendimus & ſpeluncas
Diſſimiles ueris.quanto preſtantius eſſet
Numē aque uiridi ſi margīe clauderet undas

¶ IANVA baiaꝝ:cōtiguus baiis lucrinus adeſt ſi nus.Baias aūt ab Vlixis ſocio baio noīe uocabulū tra xiſſe ferūt.Erāt ibi calide aquæ & ad uoluptatē & ad ſanādos morbos accōmodiſſimæ:qđ etiā Strabo lib. v.ſcribit. GRatū littus:ſunt.n.amœna cāpaniæ litto ra ut ſcribit Mela. PROchitā:ante miſerū prochita iacet inſula a pithecuſis qñq̄ diuulſa.ut ſcribit Stra.li. v.Dicta aūt pchita a προχέω qđ eſt effundo. Nā ut Plini.ſcribit li.iii.c.vii.ab enaria iſula pfuſa erat.Ena ria uero a ſtatione nauiū.Aeneæ ab Homero inari me dicta:ut idē ait. Virg.quoq̄ ſic. Tū ſonitu pchita alta tremit:durūq̄ cubile inarime iouis imperiis ipo ſita Tipheo.Dioni.aūt ſcripſit a pchita muliere troia na pchitā inſulā dici. SVBurræ. in antiqs textibus: & in Varrone quoq̄ ſuburra eſt nō ſuburra.itaq̄ p unicū r melius ſcribit.nam Varro inqt ſubura q ſub muro terreo carinaꝝ.Et poſtea ſic ſubura Iunius ſcri bit ab eo q fuerit ſub antiqua urbe:cui teſtimonium pōt eē q ſubeſt & loco q terreus murus uocat. Erat aūt celeberrima regio pptereа Iuuena.illā opponit p chitæ:qđ quidē Martia.oſtēdit li.xii.dicēs.Dū tu for ſitan inquietus erras:Clamoſa iuuenalis in ſubura.Et paulo inferius ad Marcellā. Nulla nec in media certa tabit nata ſubura Nec capitolini collis alūna tibi. AC mille pericula ſæuæ urbis.Idē fere Cicero q̄ſtus ē li.vi. epiſtolaꝝ ſam.his uerbis.Equidē nos q romæ ſumus miſerrimū eē duco nō ſolū q in oibus malis acerbius ē ui dere q̄ audire:ſed etiā q ad oēs caſus ſubitoꝝ periculoꝝ magis obiecti ſumus q̄ ſi abeſſemus. AVGuſto recitā tes mēſe poetas:eos.n.recitātes audiēdo tædio maximo afficiebant. SEd quū tota:in antiquis ē quū & dum. RHÆda:dicūt aliqui rhædā uehiculū dici q rotas hēat.Fabi.uero li.i.docet gallicū eē uocabulū. VNA:p id ga zæ tenuitatē oñdit. AD ueteres arcus.hos lateritios ab Romulo cōſtructos dicūt:nec florētes poſtea romani paſſi ſunt in marmoreos cōmutari:ut antiquitatē & memoriā cōditoris cōſeruarēt. MADidāq̄ ca.porta ca nape Appia quoq̄ dicta ē ut Frontinus ſcribit:ſcđm uero alios a capena oppido iuxta quā portā fontes erant & aquæ ductus ſup eam.De aqs capene portæ uicinis Oui. li.v.faſt.ſic ait.Eſt aqua mercurii uicina capenæ &c. HIC ubi nocturnæ romani po.carpit locabāt.& enim nemora aliis muſarū ppria. HIC:p illic. CONſtitue

MAN.
Baiæ
Prochita
Pracheo
Enaria
Inarimæ
Subura
Rhæda
Capena porta

Ægeria bat:loqbať. AMIcæ.i.ægeriæ:de q̃ li.iii.faſt.ait,poeta.Aegeria ẽ q̃ p̃bet aq̃s dea grata camœnis.Illa Numæ cõ
Camœna iunx cõſiliũq; fuit. Sacri fontis nemus.Liui.n.li.i.ſic ait.Lucus erat quẽ medium ex opaco ſpecu fons p̃eni riga
rum lucus. bat aq̃:quo qa ſe pſæpe Numa ſine arbitris uelut ad cõgreſſũ,deæ inferebat:camœnis cũ lucũ ſacrauit ꝙ dearũ
Camœna ſibi cõcilia cũ cõiuge ſua Aegeria eẽnt.Plu.uero ſcri.nõ ſolũ camœnis lucũ & prata q̃ circũ erãt ſacrata ab numa
rum fons. fuiſſe:ſed & fontẽ ip̃m ſacris ueſtalibus uirginibus cõſtitutũ.Scriptores p̃terea nẽora appetũt.uñ Hor.li.ii.epi.
Scriptorũ ad floꝶ ait.ſcriptoꝶ chorus oĩs amat nemus & fugit urbẽ. DELubra:Camœnaꝶ.ſ.utq; Aſconi.li.i.uerrinarum
ſeceſſus ait.Tẽpla ſunt ſinguloꝶ diis attributoꝶ locoꝶ Delubra uero multaꝶ ædiũ ſub uno tecto ab diluuio pluuiæ mu
Templa nitarũ.Alii delubra dicũt ea tẽpla ĩ qbus nũc delubra corpoꝶ abluẽdoꝶ mor̃ dodõei iouis aut apollinis delphi
Delubra ci:in qbus delubris lebetes tripodeſq; uiſunť:li.aũt.iiii.geor.ẽt aliter ex Macro.diximus. IVDæis:qbus edicto
Domitiani urbe pulſis neceſſe fuit ſyluas incolere. COPhi.uas.ex uirgultis:græca aũt ẽ dictio:Priſci.corbẽ iter
Cophinus p̃tať. SVPpellex:ſuba facultas ſarciulæ. COPhinus fœnũq;.ex tenui & uili ſupplectile iopiã declarauit iudeo
Pendere rũ:de iis aũt latius dixi.ſat.yi.cophĩo fœnoq; relicto.itaq; uidere ñ pigeat. PEnder̃:ſoluere.pẽſo.n.ære ñ nũera
pœnas to debitũ ſoluebãt.uñ Feſt.ait pœnas pẽdere ꝓprie dr̃ q ob delictũ pecuniã ſoluit.qa pẽſo ære utebãť. ElEctis
ca.qb⁹ ſacraꝶ erat nem⁹. MENdicat:ab aliis neceſſaria q̃rit & captat. SYlua.i.iudæi ip̃i ſiluã ĩcolẽtes.uñ ſat.yi.
ait.Quũ dedit ille locũ cophino fœnoq; relicto Arcanã iudæa tremẽs mẽdicat ĩ aurẽ ĩterp̃s legũ ſolymaꝶ &c.
DOM. ¶ IANua ba.ẽ.urbs cumaꝶ.baiæ a ſocio Vlyxis baio illic ſepulto nomẽ adeptæ ſunt Silius italicus. Primores
adſũt capuæ docet ille tepẽtes.Vñ ferãt nomẽ baiæ comitẽq; dediſſe.Dulychiæ pupis ſtagno ſua noĩa mõſtrat
GRAtũ littus qd̃ illac p̃tereũtib⁹ multã p̃ſtet uoluptatẽ.littus ἀπὸ τοῦ λιτάνευειν eẽ uoluerũt qdã qd̃ ꝓfi
ciſcẽtis & reuertẽtes ſolẽãt ibi uota accipe:& dona litare. EGO uel ꝓ inarimes mõs fuit iqt Plin.q terræ motũ
paſſus alterã fudit ĩſulã q̃ ꝓchita ab effuſiõe dcã ẽ:nã ꝓcheo effũdo ſignãt.Oui.ĩarimẽ ꝓchitãq; legit Vir.Tũ ſo
ſonitu ꝓchitã alta tremit. PRæpono ſub.ſuburrã ꝓ roma poſuit.q̃ romæ ps fuit.Suburra iuni⁹ ſcri.ab eo q̃ fue
rit ſua antiq̃ urbe:cui teſtimoniũ eẽ potuit ꝙ ſuberat ei loco q terreus murus uocabať:ut inquit Varro. TAM
ſo.deſertũ. AVGuſto re.mẽ.poe.cũ recitatiõi poetaꝶ tp̃s magis aptũ elegi debuerit:auguſto.n.mẽſe,hũanum
corpus maxĩe debile ẽ:ut uel minimo labori ſuppeditare nõ q̃at:quo reficeret ergo corpus ſuũ coibat populus
poetaꝶ labores q̃ ĩ eẽnt nõ reputãs. SED dũ to.do.amici ſũmã exprimit inopiã. RHeda co.una rheda uehi
culi g̃nus.Ci.ad Var.qd̃ ſituã heri rhedã nõ hũiſſem.uarices hẽrẽ:teſte aũt Quin.gallicũ uerbũ ẽ. SVBſtitit:ſte
tit rhedã ſpectãs. MADidãq; ca.portã.Proper.Armaq; cũ tulero portæ uotiua capenæ.Madidã:iõ ꝙ ſup eã aq̃
ductus erat uelut ait Prob⁹.Hic,urbi nocturnæ numa cõſtituebat amicæ. EGEriæ:egeria fuit nympha q̃ cole
bať ĩ aricino:cũ q̃ numa & cõnubiũ & colloquiũ ſe hr̃e ſimulauit ſup cultũ religionũ:quo armoꝶ & p̃dæ ſtudio
flagrãtẽ populũ romanũ abſtraheret.uñ Oui.Aegeria ẽ q̃ p̃bet aq̃s dea grata camœnis.Illa numæ cõiũx cõſiliũ
q; fuit.NVNc ſa.fon.ne.huius meminit Liui.Ingẽs lucus erat quẽ mediũ ex opaco ſpecu fons p̃enni rigabat aq̃:
quo qa pſæpe ſe numa ſine arbitris uelut ad cõgreſſũ deæ ĩferebat:camœnis eũ lucrũ ſacrauit:ꝙ caꝶ ſibi cõſilia
cũ cõiuge ſua egeria eẽnt:& ſoli fidei ſolẽne ĩſtituit:ad id ſacrariũ flamines bigis curru archuato uehi iuſſit:mãu
ad digitos uſq; ĩuoluta rẽ diuinã facere ſignificãtes:fidẽ tutãdãq; cædẽ eius ẽt ĩ dextris ſacrã eẽ. ET de.idẽ deco
riata ꝓ ſimulacris deoꝶ more ueteꝶ poſita exiſtimẽt:ſe male ꝓinde ſũt q tẽpla eẽ dicũt ſinguloꝶ diis attributo
rũ locoꝶ:delubra multaꝶ ædiũ ſub uno tecto a deluo ĩmutatũ:alii delubra dicũt ea tẽpla qbus nunc delubra cor
porũ abluẽdo more dodonei iouis aut apollinis delphici ĩ quoꝶ delubris lebetes tripodeſq; uiſũtur. IVDæis:
ſubaudi mẽdicis. QVOꝶ cophinis fœnũq; q̃les dicit ubi ſabbato calida ſeruat. SVPpellex:paupes aũt ſigni
cat. POPulo:rõano. MERcedẽ:pẽſionẽ ĩmẽſã rõanoꝶ:dat ĩtelligi auaritiæ crudelitatẽ.ARbor:lucũ dicit uel
hortũ. ET ſpe.eũdẽ locũ dicit ubi ſũt fontes. DISſimiles ue.quia nõ erãt naturales ſed manu cõfectæ. QVã
to præſtãtius:melius ſi natura ſua eſſent nymphæ q̃ marmoribus:nec a flagitioſis hoibus polluerentur.
MER. ¶ IANua ba.ianua ĩgreſſus:& aditus baiaꝶ. BAiaæ:locus amœniſſimus ĩ cãpania ab Vlyxe conditus:& ab
Prochita eius ſocio appellatus:de cuius amœnitate dixit Hor.ſub p̃ſona diuitis.Nullus ĩ urbe locus baiis p̃lucet amœnis
Subura PRoclyta ĩſula ĩ puteolano ſinu:dicta ꝓchyta q̃ſi ꝓfuſa:emerſit.n.hæc iſula ꝓuolutis mõtibus ĩ mare cũ prius
Rheda nõ foret:ut ſcribit Pli. SVBuræ.Subura regio Romæ dicta a pago ſuccuſano uel ut iunius ait auctore Varro
Veteres ne ab eo qd̃ fuerit ſub antiq̃ urbe:uel ꝙ ſit ab muro ferreo carinaꝶ. AVGuſto re.mẽ.poe.quo tp̃e ad declinã
arcus dos nimios æſtus:in ſuburbana & loca frigidiora reliqui cõcedebãt. RHeda una:tenuitatẽ rei familiaris ſigni
Capena ficat:& uocabulũ gallicũ rheda ẽ. SVBſtitit ad ue.ar.Romulus arcus uetere lateritios poſuit:quos florẽtes po
porta ſtea opibus Rõani in marmoreos mutauerũt:ne cõditoris urbis ſuæ memoria deperet. MADidãq; ca.porta
capena:appia quoq; dicta ẽ:ut iunius frõtinus docet ĩ lib.de aq̃ ductibus:ꝓ quã capuã itur.Madidã dixit ꝙ dep̃ſ
ſo ſit in loco reſtagnẽtq; illic aq̃ in tyberĩ delabẽtes:dr̃ aũt capena a capena urbe:quã italus rex ædificauit:ut So
Numa linus ſcri. AMicæ no.hoc ẽ egeriæ. NVMa.Numa põpilius ut ſe magis uenerãdũ:legeſq; ſuas ſanctiores red
põpilius deret:ſimulauit ſecreta colloquia noctu cũ nympha Egeria hr̃e:cuius monitu rẽ diuinã atq; publicã admiſtra
Egeria ret:q̃ res facile in aĩos ĩperitos deſcẽdit.Augu.in.yii.diuinæ ciuitatis lib.refert Numã põpiliũ hydrumãtiã feciſ
Auguſti ſe:ut in aq̃ uideret imagines deoꝶ:uel ludificatiões dæmonũ:a quibus audiret qd ĩ ſacris cõſtituere atq; obſer
nus. uare deberet:qd̃ genus diuinatiõis.Varro a Perſis dixit illatũ:quo & ip̃m Numã:& Pithagorã phũm fuiſſe uſũ
Hydrumã cõmemorat. AMicæ:nã uelut amica colloquia cũ ea ſecreta hẽbat.Oui.Siue hoc a ſamio didicit q poſſe reuer
tia ti.Nos docet:egeria ſiue mouẽte ſua. NEMus ſa.fon.Auctore Liuio:põpilius locũ:quẽ mediũ ex opaco ſpecu
Numæ fons p̃enni rigabat aq̃:ad quẽ pſæpe ſine arbitris uelut ad cõgreſſũ deæ ĩferebat:camœnis ſacrauit.qd̃ eaꝶ ſibi
Camœ cõſilia cũ cõiuge ſua egeria eẽnt. SACri fõtis.Plu.ſcri.nõ ſolũ camœnis lucũ & prata:q̃ circũ erãt ſacrata a Nu
næ ma fuiſſe:ſed & fontẽ ip̃m ſacris ueſtalib⁹ uirginibus cõſtitutũ. DELubra.Aſco.pedianus tradit quoſdã dixiſſe
Delubrũ tẽpla eẽ ſinguloꝶ diis attributoꝶ locoꝶ:delubra uero multaꝶ ædiũ:ſub uno tecto a diluuio pluuia munitarum.

Alii delubra dicūt ea,tēpla.i.qbus sūt delubra corpoꝝ abluendoꝝ:more dodonei iouis:aut apollinis delphici.in quoꝝ delubris lebetes tripodesq̧ uisunt.Sūt ēt q̄ delubra ligna delibrata.i.decoriata ꝑ simulacris deorū more ueterū posita existimēt:sed male. LOCant iu.qbus edicto Domi.urbe pulsis necesse fuit siluas icolere. COphinus foe.sup.ex tenui & uili suppellectile iopiā declarauit iudeoꝝ.Cophinus græca dictio corbē latine Pris.inter ptat. PENdere:soluere ab eo dr̄ q̄ ære graui cū uterent̄ rōani:pēso eo nō nūerato debitū soluebāt:uñ & pensiões dictæ. IVSsa ē ar.edicto Cæsaris:eiectis camoenis:qbus sacratū erat nemus. MENdicat si.i.iudæi siluā icolētes:qd̄ clarius expssit ubi dixit.Cū dedit ille locū:cophio foenoq̧ relicto. Arcana iudæa tremēs mēdicat i aurē. IN ualle ægeriæ descēdim⁹ & speluncas dissimiles ueris:exculta & icrustata marmorib⁹ uallis erat ægeriæ pp aq̄ ductū:nā ut Frō.tradit:orit̄ supra portā anio nou⁹ & claudia a piscinis i altiores aq̄s recipiūt̄:ita ut altior sit anio. QVāto p̄.eēt numē aq̄:naturali solo & illaborato riuo:dicit p̄senti⁹ & uenerabili⁹ numē fōtis futuꝝ.

Cophinus
Pensiones
Erontinus
Annio nouus
Tophus

℄ PRochytā:ꝑpono suburæ.ꝓchyta a προχέω hoc ē a ꝓfundēdo dcā ē.Est.n.effusa pithecusis:ut Stra.ait ex miraculo spōte nata ꝓuolutis mōtib⁹:ut scri.Pli.isula i littore cāpano.ut scri.Pli.Stra.Soli.uel a ꝓchita muliere troiana ut Diodoro hali.placet: SVBurra:dcā ē q̄ sub muro terreo cariaꝝ eēt:ut scribūt Var.In ea erat sextū sacellū argeorū regio frequētissima rebus uenalib⁹ illic expositis:Inde Mar.clamosā appellat.Clamosa. Iuue.in suburra.hæc igit̄ duo loca opponit:suburrā.s.frequētissimā & ꝓchitā desertā. ET au.re.mē.poe.Hunc locū Fidētinus & eius ꝑceptor:ut alii puertūt.q̄.s.Iuue.carpat auaritiā suorū tēpoꝝ.cū dicat poetas recitar̄ augusto mēse.Ego uero intelligo hoc referēdū eē ad faustidiū audiēdi recitātes:ut añ dixit Rau.theseide codri uexatus:ut dicat.Nil ē quo nō sit deterius ꝑpeti urbis icōmoda:ubi.s.horremus icēdia.Deniq̧ cogimur audire poetas recitātes ēt augusto mēse:q nobis occurrētes audiri uolūt.nā hoc nūerat iter cætera icōmoda urbis.Augusto mēse dixit:q̄m ca.iulii migrabāt rōani:sed nūq̄ iqt tā exusta urbs ē:qn occurras poetæ mēse augusto:eū oēs migrarūt:q te recitatiōe uexet. VETeres ar.Horatioꝝ itelligo:nā ad capenā portā erāt:ubi & cāpus erat tergēnorū.s.horatiorū.Mar.Capena grādi porta q̄ pluuit gutta.Phrigiæq̧ mr̄is almo:q̄ lauāt ferrū.Horatiorū:q̄ nitet sacer cāpus. CAPena ma.nā illic celebrabant̄.Fōtinalia coronatis puteis & sparsis floribus i fontes eodē loco lapis manilis quē i urbē iferebāt:quotiēs uolebāt alicete pluuias.hæc ex Festo. EGEriæ:ædē camœnaꝝ cōstructā fuisse a Numa scri.Plu.cū ancille de cœlo lapsū eēt.nā uetus ē opinio egeriā unā ex nouē musis fuisse:cū q̄ se hr̄e cōgressū Nūa ita populo p̄suasit:nā cū multos iuitasset ad cœnā:hisq̧ añ horā ductis nihil patū eē ōnderet:eosdem uespi cū dixisset appatū ōndit magnificētissimū:auctor ē Dio.hoc Plu.mō fabulosū eē scri.mō natura potuisse fieri demōstrat.Egerii ab egēdo dicti.ut Plu.& Dio.scri.Egeria uero ab egerēdo.ut Festo placet:nā putat̄ prægnātibus fauere ad ptū conceptū egerēdū.De hac lōgū carmē extat Oui.Iudæis quorū cophinus foenūq̧ suppellex:iudeorū pauptatē ōndit notās tpa sua:quibus ab his tributū exactū ē acerbissime.ut scribit Trā.in Domi.& sæpe i cōmētariis Mar.diximus. FOEnūq̧.Quid ariolat̄ pceptor Fidētini hoc loco:q discipulo stultissimo p̄suasit fœnum hoc loco dici ex historia.q̄.s.olim ut Iosephus scri.Iudei famæ coacti:nec cingulis nec coriis:nec fœno abstinuerint:dignus fortasse ipe qui fœnū edat:cū alii ambrusia alēdi sint:migrātes & errātes iudeos designat stolidissime:qui semper fœni fasciculū gestāt & cophinum:alibi de iudei.Cophino fœnoq̧ relicto.

DOM.

Herba:nec igenuū uiolarēt marmora tophū
Hic tūc umbriti⁹ q̄n artibus inquit honestis
Null⁹ in urbe locus:nulla emolimēta laborū
Res hodie minor ē here q̄ fuit:atq; eadē cras
Deterret exiguis aliquid:ꝑponimus illuc
Ire:fatigatas ubi dædalus exuit alas
Dū noua canicies:dū prima & recta senectus
Dū supest lachesi qd̄ torqat:& pedibus me
Porto meis.nullo dextrā subeunte bacillo
Cedamus patria:uiuant arturius istic
Et catulus:maneāt q nigrū in candida uertūt.
Quis facile ē ædē cōducere flumina,portus
Siccādā eluuiem:portādū ad busta cadauer
Et præbere caput domina uenale sub hasta:
Quōdā hi cornicines:& mūicipalis harenæ
Perpetui comites:notæ que poppida buccæ
Munera nūc edunt:et uerso pollice uulgi.

℄ EMOlumēta:fructus. HOdie:dr̄ hodie q̄si hoc die:ut,iquit Asco.li.ii.uerrinarū. HERe: Fabi.li.i.sic here nūc e lr̄a terminamus:ac ueterum comicorū ad huc libris iuenio heri ad me uenit. DETeret.deprimet:deminuet. ILLuc.i.cumas poeta:nāq̧ li.vi.æn. ait.Dædalus ut ē fugiēs minoia regna ꝑpetibus pēnis ausus ē credere cœlo isuetū p̄ iter gelidas enauit ad arctos.Chacidicaq̧ leuis tādē supastitit arce.Redditus iis primū terris tibi phoebe sacrauit.Remigiū alarū posuitq̧ imania tēpla λαιλάλοσ āt igeniosus iterptat̄:λαιλαλω tñ orno uario.De dædalo uero latius Dio.li.v.Et nos sat.i.Dū prla & recta senectus. Anno.vi.&.xl.initiū senectutis maiores nr̄i esse uoluerūt:ut iqt Cato maior i Cic.Gelli.itē li.xi.c.xxviii.ait q̄ Tubero scripsit Seruiū Tulliū regē populi romāi pueros eē existimasse qui minores essent annis.xvi. Atq̧ ide ab anno xvii.quos idoneos iā eē reip.arbitraret milites scripsisse eosq̧ ad ānū.xlvi.iuniores supra q̧ eū ānū seniores appellasse. LAChesi:lachesis una parcarū ē q̄ iterptat̄ ꝑtractatio scd̄m quosdā.ab aliqbus sortiēs:qa de nobis sortiat̄ λαχασ.n.sors dicit̄ λαχάνω aūt sortior.Cur uero tria fata sūt latius uide Apu.i fine li.de mūdo.De lachesi.itē Mar.ait li.iiii Nil adiicit pēso lac esis:fusosq̧ sororē Explicat.& sp de tribus una necat. ARCturius & catullus:noīa sūt uilissimorū hoīum iā sane diuitū. NIGrū i cā.uitia i uirtutes:falsa i uera:mala i bona.Hoc ē q ex hūili fortūa eleuant̄.Solebāt.n.ueteres bona albo lapillo notare.mala uero nigro.uñ & Persi.ait.Quæq̧ sequēda forēt & q̄ uitāda uicissim.illa prius creta:mox hæc carbōe notasti. AEDē cō.fluuiā portus.i.ut sint publicani:p ædē nāq̧ tēplorū itelligit loca uel agros. ELVuiē:uoraginē cloac

MAN.
Hodie
Heri
Here
Dædalus
Pueritia
iuuentus
Senecta
Lachesis
Eluuies

ĩmũdicię lacũæ liquorẽ fossarũue sordes. CA.erat.n.fũeris locatores & cõductores. BV.bustũ ꝓprie dr̃ loc⁹
Bustum i quo mortu⁹ ẽ cõbustus & sepultus.dr̃q; bustũ q̃si bñ ustũ.ubi uero qs cõbustus tñmõ alibi sepult⁹ ẽ is ab urẽdo
Vstria ustria uocat̃.ꝫ mõ busta sepulcra uocãus:hæc Fe st⁹. PRæbere ca.i.n.ꝓcio ducti opam suã locabãt.Plau.ĩ mu.
Substãtia ubi isti q triũ nũmorũ cã subeũt sub hasta. QVõdã hi cor.hi ẽ ĩ antiquo textu cũ glosa sup̃ius.s.Arcturi⁹ & ca
tulus:qđ q̃dẽ aliter ĩterp̃tari nõ debet.Cõq̃rit ãt Vmbriti⁹ q; olĩ cornicines tybicines hm̃õi hoĩes nũc adeo di
tes,sint ut mũera gladiatoria edãt.MVnicipalis ha.i.mũera capiẽtis uel oppidanæ:nã ĩ mũicipiis ẽt theatra erãt.
PERpetui:assidui. NOTæ buc.ĩ theatris.n.cãere solebãt:uel q; tybiciẽs fuerãt. MVnera gladiatoria.s. ET
uerso pollice uulgi.i.uulgo refragãte repugnãte aduersante:nã li⁹ꝓmẽdo pollicẽ fauere diciur uertẽdo illũ fauorẽ
Pollices denegam⁹.uñ Pli.li.xxviii.c.ii.sic ait.Pollices cũ faueamus ꝓmere ẽt ꝓuerbio iubemur. Et Hor.li.i.epi.ad Loliũ
premere ait.Fautor utroq; tuũ laudabit pollice ludũ.Oñdit igit̃ Iuuena.uulgo ẽt aduersante illos oĩno exequi suã uota.
DOM. ℭ VMBritius:haruspex tp̃ibus Iuue.cuius meminit Pli.cũ de uulturib⁹ scri. Vmbritius ĩgt:haruspex nr̃o æuo
pitissimus.Taci.ĩ Galba:q eũ scribit ĩperatorii cædẽ ĩminẽtẽ p̃dixisse.Plu.idẽ tradit ĩ Galba. ARcturius & ca.
noĩa uilissimoꝝ hoĩum:q ex hũilima fortũa iã opibus florebãt.Nã umbritius nũc urbẽ ex eo dãnat. q; euexerit
hoĩes extremæ sortis ad sũmas diuitias. QVI ni.i cã.uer.hoc ẽ:q ex hũili fortũa & ĩfœlicitate:ea ãt ꝑ nigrũ la
pillũ designat̃ ad fœlicitatẽ:q lapillo notat̃ cãdido:ꝑuenerũt:hæc s̃nia magis ur̃ cõueuire iracũdiæ Vmbritii:q̃
q seq̃tur.q;.s.uitia ꝓ uirtutib⁹ ucdãt:ut illđ Oui.Qui face assueuerat p̃riæ ñ degener artis Cãdida de nigris & de
cãdẽtib⁹ atra.r Q Võdã hi cor.hũc totũ locũ Fidẽ.nõ potuit nõ ꝓbare ĩ nobis:ĩ quo eius p̃ceptori gr̃as ago: q;
discipulũ hoc ẽt loco dilatare nõ ꝑmisit.Sed tñ ita recitat ex nr̃is scriptis:ut ĩuitus plane assentiri uideat̃.ita ĩtelli
go,q; Vmbritius cõqueratur eos:q cornices:tybicines:citharœdi:nec rõæ quidẽ:sed in mũicipiis fuerunt adeo lo
cupletatos eẽ tp̃ib⁹ suis:ut iã tãq̃ magnifici & potẽtes mũera gladiatoria exhibeãt ĩ urbe:eius gñis hoĩbus corni
cibus.s.& citharœdis adeo facile erat ditescere tp̃ibus Domi.ut illud scribat Mar.Artes discere uult pecuniosas.
Fac discat citharœdos aut coraules.Alibi de se.Veniet cũ citharœdus erit.alibi.Plus hũit didim⁹ plus phylome
lus hẽt. CORni.i.qui olĩ erãt cornicines. PER op.nã in mũicipiis theatra erãt:ut atellæ:ut antii:ut bñuẽti : ubi
ædebant̃ mũera ẽt gladiatoria liberto Nerõis Antii:a Vatinio Bñuẽti. EDũt mu.s.gladiatoria. Hic legẽdũ ẽ
nõ hi.Mũera:ludos gladiatorios:uñ sæpe legimus munus gladiatoriũ. HARenæ muni quæ in municipiis est.
Quod aũt eiusmõi hoĩes ludos gladiatorios ædiderint romæ.Marti.indicat duobus epigrãmatis:quoꝝ alteꝝ
est in sutorẽ.Das gladiatores suoꝝ regula cerdo: VERso pollice uulgi.i.conciliato uulgo & populi fauore:hoc
autem est ex ꝓuerbio:ut scribit Pli.in magicis Pollices inquit cũ faueamus premere etiam prouerbio iubemur.
MER. ℭ INGenũ to.tophus lapis tener & friatilis: HIC tũc um.Pli.mẽinit Vmbritii haruspicis suo æuo pitissimi:
Tophus idẽ fere de hoc haruspice apđ Cor.Taci.legit̃:sed uix crediderĩ hũc,eẽ:quẽ hic pota ĩducit:qñ astroꝝ mot⁹ igno
Friatilis rare se dicit.Haruspicinæ impitũ eẽ. HEre & heri ꝓ metri rõe ueteres dixisse legimus.Mar.Cur here,qđ dede
lapis ras hodie puer hile negasti.DETeret:diminuet. DAEdalus.Amisso ĩ aqs icaro filio dedalus cumas delatus ẽ:
Vmbriti us ubi & tẽplũ Apollini cõdidit:auctore Virg. DVM no.ca.multis uerbis & idẽ fere significãtib⁹ pulcre se uirẽ
tẽ senẽ:& laboris adhuc patiẽtẽ demõstrat. LA.una pcaꝝ:q de nob̃ sortit̃ nã sortiẽs latię ĩterp̃tari põt. TOr.
Here neat:ut alibi.Penelope meli⁹ leuius torq̃tis arachne. MAneãt aturi⁹ illic & catul⁹:hos ĩfames fuisse:& si alibi
flexi nõ mẽinerĩ me legisse:tñ ex his uerbis facile p3. NIGrũ ĩ cã.uer.ꝓuerbialiter dcm̃ de iis q male arte freti qđ prã
Lachesis uũ ẽ ĩ rectũ uertũt:solebãt prisci qđ bonũ & laudibile erat:creta uel alba linea notare:contra qđ turpe fuisset:ni
gro signabãt.Vñ Persi.Quæq; seq̃ndo forẽt & q̃ uitãda uicissim.Illa pri⁹creta:mox hæc carbõe notasti. ET
Sub hasta p.ca.dñã ue.sub hasta:hi opam suã ꝓcio ad fraudẽ & sordidũ q̃stũ locabãt:de q̃bus Plau.ĩ musl. Vbi isti q triũ
Plautus. nũmoꝝ cã subeũt sub hasta aut eos ĩtelligit q se uẽdi patiebãt:nã ut ĩ iure lectũ ẽ:hõ li⁹ maior.xx.an.q se uẽdidit
manumissus ad statũ suũ reuertit̃ quo se abdicauit. SICã.elu.aut de repurgãdo alueo tiberis ĩtelligit:aut quotiẽs
is restagnasset siccari locũ dep̃ssũ & lacunas oporteret. POrtãdũ ad bu.ca.& p̃bere caput.In tẽplo libitinæ ad
funus necessaria uẽdere cõsuerũt rõani ut tradit Plu.ergo erãt q funera locarẽt & q cõducerent:hos ego tũ desi
gnatores:tũ ẽt libitinarios fuisse puto.Nã auctore Dona.designatores ludis funerib⁹ ꝑerãt:de q̃b⁹ Hor.Et opel
la forẽsis designatorẽ decorat:lictorib⁹ attis.Sene.de bñficiis.An tu Arũtiũ fateiũ & cæteros q captãdũ testõrũ
artẽ ꝓfessi sũt:nõ putas eadẽ hr̃e:q designatores & libitinarios uota: Vulp.de ĩstitoria actiõe si libitinarius ser
uũ polictorẽ hũerit isq; mortuũ spoliauerit dãdã ĩ eũ q̃si ĩstitoriã actiõnẽ:& ꝓprie cõducere funera dixit qñ ut
apđ Pli.legius locator fũeris eẽt. MVNi.ha.ꝑpetui cõites notæq; ꝑ oppida buccæ:tibiciẽs piphrasticos dixit:
qui per municipia harenæ seruiebant:& buccas appellauit quod iis tumentibus tuba infletur & insonet. MV
Munerari us, nera nũc ædunt:ludos dant:hinc æditor:munerum & munerarius dicebatur:qui ludos exhibebat:& hic est sen
sus olim harenæ municipalis ministri turpi ministerio & quæstu aucti:opibus iam munerarii habentur.
VAL. ℭ NEC in.ibi natũ.ut Lucre.Vñ mare ĩgenui fõtes extreãq; lõge Flũina suppeditãt:uñ æther sidera pascit.
TOphũ.Toph⁹ lapis sp̃es ẽ scabri & friatilis q uulgo nũc quoq; ita uocat̃.Vir.Et tophus scaber & nigris exesa
chelydris creta. HIC.t.u.post locã cõem in quẽ exierat absolutũ ad se redit. NVLla emo.tala.i.nullus fructus
doctis & peritis lr̃aꝝ ẽ. REShodie minor here q̃ fuit:sicut aũt multa tp̃is aduerbia ueteres tã ꝑ e q̃ per i teste
Dona.ꝓferebãt:ut tpe.& tpi:uespe & uespi:ita here & heri.Mar.Quid nos derides here q puer hylle fuisti. Dic
nobis hodie q̃ rõe uires:qn & Quĩt.usitati⁹here dici putat̃.ĩgt.n.Here nũc e lr̃a terminam⁹:at ueteꝝ comicoꝝ
adhuc libris ĩuenio heri ad me uẽit qđ idẽ ĩ epi.Augusti qs sua mãu scripsit:aut emẽdauit dep̃hẽdit. DEte.de
ip̃a re puulsa deerit:& diminuit quotidie. EXI.paupib⁹. VBI dr̃.ex.a.cumas dicit:nota fabula ẽ.ET re.se.nõ
incuruãs corpus:aut ĩminuẽs. DVM su.la.dũ uiuo:lachesis pcæ unius ex tribus nomẽ est:q uitã præstare di
cunt̃ hominibus. Hesiodus in Theogonia.νὺξ ἐτέκεσυ γέρον μορον καὶ κηρα μελάιναν καὶ μο
ρασ και κὴρ&σ ἐγεινάωο νημεὸ πηνασ κλωτὼ καὶ λάχεσιν καὶ ατρόπον και τέβρο τοιαι γεὶ
νο μενοισι διδόυσ σινέκει ναγάθον τέκαονιε. Dicta autem a lanchano:sortior est lachesis.Sed hæc
& alia abũdæ tractata a nobis ubi de fato scripsimus. NVLlo dextrã subeũte bacillo.quo parũ firmi corpe ieit
ris laborẽ iurat̃ solẽt:a baculo ꝓ iminutionẽ fcm̃ eẽ bacillũ certũ ẽ.M.tul.de suppliciis:deniq; ꝓximus littori.Sex

tus de quo sæpe iā dixi cōuerso bacillos oculos misero uehemētissime cœpit. Afra. hoiem bacillū deligatū corne liū poscit. Ci. de finib^9 bonorū & malorū: ut bacillū aliđ ē īflexū & īcuruatū: aliud ita natū. Viuat arctori^9 istic & catulus noia sectatorū: & asseclarū. QVi nigrū ī cādida uertūt: q cū mali sint bn̄facer & bn̄uiuere uideri uolūt nigrū malū ueteres dixerūt. Hora. Hinc niger ē hunc tu romane caueto: sicut albū bonū Per. p me eqdē sint oia ptinus alba: ignobiles uero signāt: & ex obscuris nobiles & diuites fcōs. QVis: qbus. FAcile ē ædē cōducere. Probus exponit ut publicani sint: ego putauerim ædē locū sacrū: sicut ueterū moris ē appellasse: ut eis difficile nō fuerit uel sacris manus admoliri. SICcādā eluuiē: euacuādas cloacas: ubiq̄ subaudit cōducere: ut ad siccādas latrinas mittāt ipi quos uelit uel tenuissima mercede cōtētos: cū magnos ipi assequāt ex hoc reddit^9. POrtādū ad busta cadauer: ad efferenda morticinia: nā busta p piris: uel sepulchris posita: nā pprie funerū solēnia: ut Lactā. inqt appellēt. ET pbere caput dn̄a: q dn̄m facit q i libertatē seruos uindicat: & hasta p uindicta ponit q serui manumittebāt ut in cōmētariis topicorū Cicero. exposuimus. QVondā hi cornicines: sicut liticines a lituo. ita a cornu cornicines dicti. MVnicipalis harenæ harenarii: municipiorū mūicip'ū āt ut Fest. ait: id genus hoim dr̄ qui cū romā uenissent: neq̄ ciues romani eēnt: pticipes tn̄ fuerūt oīum rerū ad munus fungēdū una cū romāis ciuibus pterq̄ de suffragio ferendo aut magr̄atu capiēdo sicut fuerūt fūdani formiani cumani cerrani lanuini tusculani q post aliquot ānos ciues romani effecti sūt alio mō id genus hoīm diffinit quorū ciuitas uniuersa i ciuitatē romā uenit ut arricini cerites tertio cū id genus hoīum diffinit quid ad ciuitatē Romā ita uenerunt: uti municipia eēnt sua cuiusq̄ ciuitatis & coloniæ ut tiburtes pnestini pisani urbinates nolani bononiēses placēti uepesini sutrini lucēses. NOTæq̄ p oppida buccæ: parasiti aut delatores. MVnera nūc edūt dant munia & officia distribuūt. ET Verso pollice fortunā īmutata. i. ioco imperatoris occidit gladiatores exponit Probus: cum Paulo ante intra gladiatorū fuisset numerum. Pollex digitus q ptāte īter cæteros polleat dictus. VVlgi: (quēlibet occidūt ī aliis ē uulgus cū libet occidunt.

Quēlibet occidūt populariter: inde reuersi
Conducunt foricas & curnō oia: cum sit
Quales ex humili magna ad fastigia rerum
Extollit quotiens uoluit fortuna iocari
Quid romæ faciā: mentiri nescio: librum
Si malus est: neqo laudare & poscere: motus
Astrorum ignoro: funus promittere patris
Nec uolo: nec possum: ranaꝝ uiscera nunq̄
Inspexi: ferre ad nuptā quæ mittit adulter:
Quæ mandat norunt alii: me nemo ministro
Fur erit: atq̄ ideo nulli comes ex eo: tanquam
Mācus & extinctæ corpus nō utile dextræ.
Quis nūc diligitur nisi cōscius: & cui ferues
Aestuat occultis animus: semperq̄ tacendis:
Nil tibi se debere putat: nil cōferet unquam
Participem: qui te secreti fecit honesti.
Carus erit uerri: qui uerrem tpe quo uult
Accusare potest: tanti tibi non sit opaci
Ois harena tagi: quodq̄ i mare uoluit aurū

POPulariter: uulgo passim. Tulli. li. vi. de rep. homines. n. populariter annū tm̄mō solis. i. unius astri reditū metiūtur: sūt q aliter dixerit nō rite tn̄. OCcidūt: quū. n. gladiatoria munera ædūt illoꝝ mortis cā existūt. Mar. i cerdonem li. iii. Innocuos pmitte sales cur ludere nobis. Nō liceat licuit si iugulare tibi. IN de: ab muneribus & cæde. FOricas: cloacas latrinas foria. n. teste Nonio stercora liquidiora dixerūt ueteres: forire teste Probo deiicere deonerare uētrem foras eiicere. NON oia: supple faciāt. IGNoro ut futura canā. FVNus: mortē: ait. n. Oui. Filius an̄ diē prios inqrit in annos. De funere āt sat. i. latius dictū ē ibi. s. Et iratis plaudēdū funus amicis: Ducit. RAnarū uiscera nūq̄ Inspexi: ad ueneficia uidelicet parāda auctore. n. Plinio ex ranæ rubete uisceribus hoc ē ligua officulo liene iecore & corde mira fieri posse cōstat. st. n. plurimis rferte medicāinib^9. De quo lauideto sat. i. ibi sitiēte rubetā. Taci. li. xvii. ita scr. xviii. cal. febru. sacrificāti p ede Apol. Galbe aruspex Vmbriti^9 tristia exta & īstātes īsidias ac dōesticū hostē p dicit audiēte Othōe: nā pxim^9 astiterat &c. QVÆ mittit: mūera. s. QVæ mādat uerba u3. NOrint alii: & norit & norūt ī ātiqs ē. MAnc^9 manu carens dr̄ qn̄q̄ dbilis. COnsci^9 malorū. s. un̄ Mar. Vis fieri diues bithinice cōsci^9 esto. Hor. uero li. i. episto. ad

MAN.

Foricæ Forire

Vmbritius

Lol. ait. Arcanum neq̄ tu scrutaberis ullius unq̄ Cōmissūq̄ teges & uino tortus & ira. VErri diuiti scelerato: & furi q̄lis fuerat uerres de quo La. sat. ii. ibi. Si fur displiceat uerri. TAnti tibi n̄ sit opaci pcipit aliorū secreta fugiēda & si lucrū cōseq posses. TAgi. Soli. capite. xxiii: de lusitāia loqns ait tagū ob harēas auriferas cæteris ānibus prætulerūt. Et Mar. li i. Liciano inquit. Aestus serenos aureo frāgēs tago Obscuris umbris arborum.

Tagus

DOM.

OCCidūt nā q gladiatorū mun^9 ædit eos dr̄ occidē nā eo auctor peūt. Mar. i sutorē. Cur ludē nobis n̄ liceat: icuit si iugular tibi. POpularit magna grā & fauor populi. q. d. oib^9 applaudētib^9. Subterfugies ne Fidētine tā lo testimōio qphēsus nā cū snīam nr̄am p tua rcitaueris oblit^9 tollē snīam: q an̄q hāc a nobis disceres scriptis tu tis īserueras: pdit^9 es nā ī istis tuis nugis paulopost hæc sūt uerba. Mu. nūc edūt idē Claudia. igt. Et uēdit ipe uendē cūcta cupit. O īsulsissime nōne ex hoc planū ē quo mō expōeres. Adeūt mūera. i. dāt dōa ut tu putabas stultissime qre cū discis nos quidē te bn̄ docuimus n̄ bn̄ pcipis & cōfūdis. ET Poscere. s. librū trāscribēdū adulationē. CONducūt foricas foricæ st ī qs recremēta alui deicim^9. Foria. n. ut tradit Noni stercora liqdiora dixerūt ueteres ifi foriolus pōponi^9 ī mago. COnforisti me Diome. Labe. ī paniceis. Foriolus eē uideris ī coleos cacas. LIBrū si malus neqo laudar & posce fuē nōnulli q pcio laudatores operū suorū cōducerēt hos Iunior Pli. Lao. dicit latie dici græce uero σοφοκλεῖς a uoce q pferebāt sapiētes eos uocātes. RAnarū uiscera nūq̄ īspexi ad ueneficī subaudi parāda sane aucto. Pli. ex ranæ rubeta uisceribus hoc ē ligna officulo liene iecore & corde mira fieri posse constat. QVæ mittit adulter munera. QVæ mandant mādata & uerba. FVR erit adulter unde & furta adulteria. OMnis harena tagi: tagus fluuius Hispaniæ: qui auriferis harenis celebratur. OPAci umbrosi aut temperie loci aut consitis arboribus opaci nam declinandi æstus gratia licinianū ad tagum mittit Valerius Martialis dicens. Aestus serenos aureo frangens tago Obscuris umbris arborum.

MER.

VAL. ¶POPulariter:fauente populo quo pacto solet populus. CONducunt foricas:cloacas: forire.n.iquit Probus ueteres dicebāt deiicere ac deonerare uētrē:hic forire foras eiicere:aut foricas foro uicinas tabernas & cōfines: qdā uectigal uini putāt qđ ex aphrica i urbē uehebat. Alii domos Publico sūptu ædificatas ad locādū:quaꝝ con ductores lucra capiebāt. ET Cur nō oīa:cū ēt latrinas. Quales ex humili τοὸ ηακο λοηνοη dicere enī debuit tales & sic quales. EX Humili magna:alii hñt sūma. Poscere ut uideā:hoc ē adulari nescio:id.n.faciūt assentatores. Motus astrorū ignoro:ut futura pdicā. FVNus promittere pr̄is:aut creditoribus meis:aut his cūqbus male uiuit q sub seuero patre uiuūt. TANquā mancus elegāter lusit de assessoribus:mancū debilē aliqñ dicimus:Cicero de finibus bonoꝝ & maloꝝ. Sed ēt alterius tribus qui mancā fore putarūt sine aliqua accessiōe uirtutē:sed metaphoricos:siquidē mācus proprie manu eneruatus dr̄ ut Vulpianus. Itē sciendū ē sceuā nō eē morbosum uel uitiosū:pter q̄ si ībecillitate dextræ ualidius sinistra utat:at hūc nō sceuā sed mancū esse. Est ergo sceua quē Ari. de incōtinēte locutus amphidexiterion uocat. NISi conscius:maloꝝ. SECreti fecit honesti:malorum enim cōscio donat. TANti tibi non sit opaci:oīs harena tagi:nullæ inquit diuitiæ tāti tibi sint ut cū mala cōsciētia quicq̄ cōcupiscas. OMNis harena tagi:tagus flumē hispaniæ cū harena auꝝ inuehēs. Oīs harena tagi psigmata dicit auri uel chrysiti siue crisammū:quā cū sale aceto argēto plūbo e medicamine ex crisocolla æris rubigine crisolito īfuso abolutiōibus & ad ignē ac radios solis obseruatiōibus aurum purissimū fieri Psellus docet philosophus. Ponendaq̄ premia sumas:ponere debeas idest abiicere negligere.

Vt somno careas:ponendaq̄ pmia summas
Tristis & a magno semper timearis amico.
Quæ nunc diuitibus gens acceptissima nr̄is
Et quos præcipuæ fugiā: pperabo fateri.
Nec pudor obstabit:nō possum ferre qrites
Græcā urbē quis quota portio fecis acheæ
Iam pridē in tyberim syrus defluxit orontes.
Et linguā & mores:& cū tibicine chordas

MAN. ¶VT Somno careas:maloꝝ nāq̄ cōscius anxius ē ne ab diuite illo qñq̄ morti det q secreta manifestaret. TIMearis:ne eius scelera patefacias. GRæcā urbem.i.græcos uiros ac mores eoꝝ:ūn ait iferius. Oīa nouit Græculus esuriēs. Quid q aduládi gens prudētissima &c. QVAmuis supple sit. QVota portio fæcis acheæ i.minima portio uilissimorum græcoꝝ:plures.n.siri sūt. IAMpridē dudū & iādudum de paruo tpe dr̄ nuper siue pridē & iāpridē de longiore tpe. SYrus orōtes.i.sirii romā uenere. Siria āt septētrionē uersus cilicia & amano terminat:ē in siria orontes fluuius olī Tiphon dictus:eo.n.in loco de Tiphonis fluminatiōe fabulant mutato āt nomine ab illo q̄ i eo pōtē fecit Orōtes ē appellatus:effecitq̄ hostia ānis ipse apđ seleuciā siriæ urbē:de quo Stra.li bro.xvi.latius. Chordas obliquas:nō solum tibias sed etiā instrumenta quedam obliquis chordis.

Dudum
Iādudum
Nuper
Pridem
Iāpridem
Siria
Orōtes
Tiphon
Seleutia

DOM. ¶VT Somno careas:nā qui diuitis secreta nouit scelera:sp anxius ē timēs ne aliqñ obiiciat & puniat q pdiderit ea i uulgus:quoꝝ erat cōscius. TIMearis:ne.i.prodas scelera:id.n. te angit. GRÆcam urbem. Vmbritius meā quidē sn̄ia tpa sua notat q tota urbs mimmis:histrionibus:ludis sit occupata:qđ alibi plerūq̄ īdignādo Iuue.carpit:nā Domitia.id genus hoīum īdulgētissime fouebat:psaltriasq̄ psallo citharistas & chorocitharistas aliqñ exhibuit nō cōtētus citharœdis:ut scri. Trāquil. Idē circēsibus ludis addidit duas grecoꝝ factiōes quibus pmiū erat pānus purpureus & auratus. NON possū ferre grecā urbē:nō possū ferre circenses:quāuis sit minima portio. FÆCis achee.i.grecoꝝ:īter mimmos:nā sunt tm̄ due factiones in circēsibus:ex siria uero & phrigia adsunt tibicines & psaltrie:quibus oīa theatra referta sūt. GRÆcā urbē. Cecilius ut refert Strabo reꝝ romanorum scriptor:sentit urbē accepisse primordia a grecis:sed nūc mimmos nominaturus & histriones:primū grecos additos circēsibus notat. GRÆcā:i.grecos qui sūt ludis additi. Quota por.i. mima portio. FÆCis achee: idest uilissimorū grecorū qui in ludis uersant:nā plures sunt siri. ORONtes fluuius īter libanū:& antilibanum fluens:qui triphō olim ē appellatus:de hoc plura alibi ex Stra.& Pli. CHOrdas obliquas cū tibicine genus tibie notat:q obliqua dicebat:quā primus Marsias inuenit in phrigia:ut scribit Plinius.

MER. ¶NON possum ferre quirites grecam urbem:grecos hic grauissime insectatur:hos ut uitiorum omnium progenitores non cessat ubiq̄ Plautus exagitare. IAMpridem sirus in tiberim defluxit orontes. Orontes in Siria mersus in hiatum quēdam:qui inter antiochiam & apameam positus est:charibdis dicitur: rursum post triginta stadia erumpit deferturq̄ in mare iuxta seleuciā. Tiphon ob tiphonis fabulam primum dictus:tum Orontes nominatus ab eius uidelicet nomine:qui eum primus ponte iunxit:& per metonimiam Orontem pro Siris: Tiberim pro Roma posuit: CHOrdas obliquas:pro forma cithare.

Græci
uitiorum
omnium
Progenitores

VAL. ¶TRIstis ut torquearis cōsciētia. ET A magno sp timearis amico.ex diuitibus senatoribus qui tibi amicus eē simulet:ne eius arcana palā facias. GRAEcā urbē:quā Romani uitiis grecorū fecerūt grecā. FAEcis achee: mō greco protulit:nā & achiuus dicimus æ diphtongo in i pductā conuersa:& u eolica digamma interposito. SYRus i tiberim defluxit orōtes:siria & antiochia oronte amne diuidit. Strabo post ciliciā īquit prima sirie ciuitas est selucia īperia:iuxta illā Orōtes affluxit amnis:sensus igit ē:iāpridē factū ē cum siria Romā delitie sūt uecte q romanū robur effœminarēt q per orontem fluuiū deferebant:quod & Sextus Prop. increpare etiā uisus ē: cum inquit. Aut quid orōtea crines pfundere mirtha. Teq̄ peregrinis uendere muneribus. ET Lingua:sermonis adulationem. ET Mores turpes. ET Cum tibicine chordas idest rusticas quas tibicines in obliquum tangunt aut certe chordas obliquas odas hoc est ebriosas ut interpretes apud Platonē in gorgiā exponunt nā quemadmodum Dicearchus in musicis inquit tria odarum fuerunt apud priscos genera unum quod indifferenter ab omnibus caneretur duo autem que a quibusdam peritissimis tantum eorum unum honestum alterum ebriosum: q obliquum dicebatur. Aristoxenus autem & philis musici aiunt in nuptiis circum mensam unam plu-

tres fuisse lectos:ubi discūbētes myrthos hērent aut lauros canētes q̄ uellent amatoria:eratq; pp' lectoꝝ situ ambitus obliquus ob multitudinē āguloꝝ & is cātu dicebat̃ obliquus.fuit ergo inqt Iuue.tibicē q pflare tibias:& affuerūt q obliq se spectātes amatoria canerēt:& spurcidicos cātus.Syrus defluxit orōtes:graeci iqt hæc oia a syriis mutuati romā aduexerūt:ac eo usq; siroꝝ eis placuit cāt⁹ ut siriga ab ipis noiarit & sirizo uerbū p cano' iuenerit.

Obliquas:nec nō gentilia tympana secum
Vexit & ad circū iussas prostare puellas:
Ite qbus grata ē picta lupa barbara mytra.
Rusticus ille tuus sumit recidimna quirine:
Et ceromatico fert niceteria collo.
Hic alta sicyone:ast hic amidone relicta

MAN.

GENtilia:gentis ppria.Gentiles sunt qui inter se eodē sunt noie ab īgenuis oriundi:ut Cicero scr.i topicis. TYMpana ea dicunt̃ a τυμπανιζω qd est extēdo:& uerbero:sūt enim uasa semisphærica quæ sp bina feruntur:in quibus ab uno latere pellis extendit̃:& uirgula percutiunt̃:quibus quidē in sacris Cibeles utebantur. PICta mitra ex more gentis: scri/ enim Herodotus:q assirii capita crinita habētes mitris redimūt. RVSticus ille tuus: ostendit græcoꝝ sirorūq; cōtagione ēt rusticos & robustos romanos luxu mollicie & palæstris corruptos uires animoꝝ perdere. REChidimna:sic ē in antiquis codicibus:.erant āt peregrinæ uestes:quibus in gimnasiis utebant̃. CÆRomatico collo:cæromate peruncto.Erat enim Cæroma unguentū ex oleo & terra in spetiē luti:ī quo quidē palæstre ungebant̃. NICeteria uel niceteria:utrūq; inuenitur in antiquis mutat̃.n.hi e uel in i erant aūt pmia relata ex uictoria pugilū:νικη.n.uictoria ē νικάω uinco νικητηριον pmiū uictoriæ. ALTa sicyone:sicyō teste Plinio li.iiii.achaiæ op.fuit itē teste eodē i mari ægeo īsula ex opposito ad epidaurū quā altam eē & eminētē uoluit.Dixinus & plura li.ii.geor. AMYdone.Amydō peoniæ ciuitas quæ Troianis auxilia misit:qd Homerus libro secundo iliados ostendit.

Gentiles Timpana Assirii Rechidimna. Cæroma Niceteria Sicion Amidon

DOM.

IVSSAS prostare puellas.in circo erat ædificiū qd menianū dicebat̃ a Meniano cōditore:ut scribūt Festus & Marcellus:inde ludi spectabant̃ circēses Trāquillus:Pauci & pximi menianis. IN pximo pstabāt meretrices:quæ ex eo appellatæ sūt submenianæ a Martiale qsi sub Meniano:id tn̄ idē.appellat submeniū.Raraq; sub menii fornice rima patet:ex hoc Iuue.amare iocat̃ i scænicos hoies:dicēs puellas q pdibāt i circū uideri accedere ad summenias ubi pstēt. CIRcus dictus q circū metas pōpa ferebat̃ & æqui currebāt:ut ait Varro. QVIbus grata ē lupa.i.psaltria meretricia. MYTra:nā lydioꝝ & phrygū erat:quos notat Herodo.de assyriis.Assirii capita crinita hn̄tes mytris redimūt.Ite inqt Iuue.qui oblectamini ludis:in qbus puællæ meretriciæ saltant picta mytra:notās principē:q his oblectatus ē.Papinius de eius ludis.Huc irrāt faciles hemi puellæ. RVSticus tuus: romani iqt seuerissimi mutuo cōmertio mollissimoꝝ hoium & mimoꝝ effœminantur sumuntq;. RECidimna:peregrinas uestes qbus in gymnasio utebant̃.nā gymnasiū a peregrinis iuectū ē in urbē:ubi iuuenes se exercēdo & unguēdo uires animi amittebāt:ut scribit Pli.Recidimna āt uestes sunt quibus i gimnasio utebantur ut endromidas:his non assentior qui parasiticas uestes putāt nā qd nunc loquat̃ de mollicie gimnasii:ex eo dr̄ qd ait collo cæromatico.Cæroma aūt in gimnasiis tm̄ in usum fuit:ut scri.Pli.Fidētinus cū suo pceptore Chirodita deprauato sensu & uersu affertq; ex gellio expositionē tā uulgarē quā nō necessariā. NICeteria: insignia uictoriæ pugillū:q in gimnasio alios uicissent:a νικη qd significat uictoriā:ego inde suspicor eē uerbū peregrinum ut ricidimna dixit. COLlo cæromatico:palæstræ mollitiē notat:in q cæromate ungebant̃ id erat unguētū ex oleo & terra i speciē luti.Mar.Vara nec ī lēto cæromate brachia tēdis:alibi.Quod cæromata fæce:de sabina: palæstræ mollitiē ita carpit Pli.Plura de hac pte nō sum dicturus:nō Hercules magis q de terræ usu in cæromatis quibus exercēdo iuuētus nr̄a corpora uires animoꝝ pdidit.Hic al.sicy.e regiōe extat epidauꝝ:ut scri.Ci. Sicion achaia:itē urbs i lacōia:ūn lacōia dicta ē Sicionia.Amidon iter sporadas isulas mollissimoꝝ hominū pria:

MER.

GENtilia timpana gētis ppria.Gentiles tn̄ ut Cice.ait in topicis ii sunt qui iter se eodē sunt nomine igenuis oriūdi:quoꝝ maioꝝ nemo seruitutē seruiuit:& q capite diminuti nō sunt. ITE quibus grata ē picta lupa barbara mitra.Ratio metri casus distinguit.Mitra.n.hac in pte ornamētū ē capitis & muliebre.Sic Virgilius in.iiii. Et nunc ille paris cum semiuiro comitatu.Meonia mentū mitra crinēq; madentē.Subnixus rapto potit̃. CÆromatico collo:cæromate peruncto:de Cæromate plura īfra dicemus. NICeteria:pmia relata ex uictoria q Athla & epathla Iulius pollux tradit alio nomine dici sitq; a græco νικῶ qd est uinco. SICione:ciuitas peloponessi:q nūc clarētia dr̄ in qua Cicerone teste:molles & muliebres calcei cōfici solebāt. ALTa:qa in montibus posita. AMYdone relicta:Ciuitas peoniæ Amidon:de qua Home.tradit auxilia missa troianis. τηλοθ ἐξ ἀμυδωνοσ ἀπαξιου ευρυ ρεοντοσ

Gentilis Mitra

VAL.

GENtilia tym.phrigia orientalia gentis suæ. AD Circū ad theatrū in scænis. IVSsas psta.pu.& hoc a græcis trāslatū dicit. QVIbus grata ē:quos oblectat. PICta lupa ornata meretrix:uel q pigmētis cærusa & purpurisso faciē exornat:ut sit heptimemeris i uersu:uel picta mitra quā gestat. BARbara mitra:tiarā dicit. SVmit recidimna:qri:rechedipna iquit pbus curantiū cœnas uestimēta parasitica uel caligulas græcas dicit. NICeteria:uestes peregrinas uictis cōuenietes:uel ē rechedipna:ut putat ēt Probus:ipse q cœnā fert.ut sit ordo:o qrine ille tuus rusticus rechedipna sūmit & fert niceteria collo cæromatico:& est sensus:en tibi o romule rustici tui in oēm diffūdi luxū iā didicerūt & palæstris frui & sillacteriis:ut ad molliter certandū athletæ uitiis græca dissolutione oīfariā erumpentibus.Cæroma unguenti ē species. NICeteria:sillateria sunt:q ob uictoriā fiebāt & de collo pendentia gestabantur:quæ απο τησ νικησ idest a uictoria nomen traxerūt:hoc ē ne habitu quidem romanus est: HIC:hoꝝ unus. ALTa sicione:sicion:quæ postea helas dicta:ciuitas asiæ:i qua primus regnasse ægialeus fertur. AMYdone re.amidon peoniæ urbs fuit Homerus in.ii.iliados αὐταρ πυραιχμισ ἀγε παιονασ αγκυλοτοξουσ τηλοθεν ἐξαμυδωνοσ απαξιου ευρυ ρεοντοσ.

Hic andro:ille ſamo hic tralib9 aut alabādis
Exquilías:dictumq; petunt a uímine collem
Víſcera magnarū domuū:dominiq; futuri.
Ingenium uelox:audacia perdíta ſermo
Prōptus:& iſæio torrentior:ede quíd illum
Eſſe putes:quéuis hominé ſecū attulít ad nos.

MAN. (Andros, Chios, Samos, Trallis, Alabādæ, Apollonius, Exqliæ, Viminalis collis)

ℭA Adro:pria cycladum andros cum oppido:ipſam Myrſilus Gauron:deinde Antādron cognominatā tradit.Callimachus laſſiā.Alii nonagriā hydruſam epagrin.Pli.lib.iiii. SAMO i ionia Chios & ſamos eſt teſte mela.gratiſſima olim Iunonis pelaſgidos ſedes ut ſcribit Dionyſius:utq; ſtrabo li.iiii.edocet ſamos uino non ualde fortunata eſt:in cæteris uero feraciſſima.Vnde laudantes non dubitant illud ei prouerbium accōmodare:q; ét fert gallinæ lac:ut Menāder inqt.Apuleius lib.ii.floridorum ſic ait:ſamos icario in mari modica inſula eſt ex aduerſum miletos ad occidété eius ſita. TRAL libus.Trallis urbs ſita eſt in uertice quodā plano q promōtorium natura munitū habet:ea optime habitaꝛ:hinc clari oratores fuere Dyoniſocles & poſtea Damaſus ſcōbes.Trallis ab argiuis cōditas dicūt & thracibus qbuſdā a qbus ét nomé urbi íditum eſt hæc & plura Strabo li.xiiii.Eſt aūt i curia urbs ut Ptolomæus lib.v.oñdit.& pli.ét li.qnto cap.trigeſimo. ALA bandis.alabande minoris aſiæ urbs in caria duob9 mōtibus ſubiecta eſt homines molles hét & pſaltrias multas hinc uiri memorabiles fuere duo fratres oratores Menecles & Hierocles.Ité Apolloni9 & Molō q rhodū migrauerūt auctor eſt Strabo lib.decimo qrto. EXqlia.Exqlinus mons diciꝛ ubi ædes eſt mariæ maioris.& uiti in macello dictæ exquiliæ ab excubiis regis ſeu ab eo q; excultæ ab rege tullo eént:ut Varro docet. AB uimine collé:uiminalis collis incipit a thermis Dioclitiani:tenditq; in quirinalem ad portam populi uerſus.Feſtus autem ſic ait:uiminalis porta & collis appellabantur q; ibi uiminum fuiſſe ſylua uideꝛ. ISAEO torrentior.Iſæus oratoris nomen:ſcribitur autem ſine h &cum æ poſt (de hoc uero plinius in epiſtolis lib ii.epiſtola uero tertia ad nepotem ſcribés ita inquit.Magna Iſæum fama præceſſerat:maior inuentus é ſumma eſt facultas copia ubertas:dicit ſemper ex tépore:ſed tanq̄ diu ſcripſerit:ſermo græcus immo atticus ꝑfationes terſæ graciles dulces graues interdum & erectæ. poſt controuerſias plures electionem auditoribus permittit &c.poſtea inquit incredibilis memoria reperit altius quæ ex tempore ne uerbo quidem labiꝛ annum ſexageſimum exceſſit &c.Hæc & multo plura de Iſæo plinius ſcribit.Plutarchus præterea de altero iſeo meminit etiam oratore Demoſthenis quidem præceptore in arte dicendi.

DOM.

ℭANDros.oppidum habet eiuſdem nominis:inter cycladas inſulas eſt:dicta poſtea cauros deinde antandros ut ſcribit Myrſillus. SAMos:eodem tractu circum nauigationem habet ſtadioꝝ.ccc. Parthenias dicta cum cares olim inhabitarent:eadem Anthemus Melaphilus:Heros uino caret:tanta præterea feracitate:ut menāder ſcribat lac gallinæ inde accipi poſſe. ALAbanda:aſiæ minoris oppidum:duobus promontoriis ſubiacet in ſpeciem ciſtæ inuerſæ imminentibus unde apollonius appellat alabandam ciſtam inuerſam ſcorpionum plenam:nam eorum illic eſt copia:homines ſunt molles:& pſaltriæ multæ:ut ſcribit Stra. TRAles op.in phrygia mæandrum tranſeunti occurrunt. ISAEO torrétior:iſæi duo quorū alter præceptor fuit Demoſthenis:alter qui romæ declamauit:cuius meminerunt Libanus & pli.Magna Iſæum fama ꝑceſſerat:maior iuuentus eſt. TORrentior Pli.de aſclepiade rhetore meditata & torrente oratione blandiebatur. ALpites:ab ἀλείφω:quod eſt nugo:is erat qui palæſtritas in gymnaſio ungebat.Martia.unctor dixit.Nec rapit immeritas ſordibus unctor opes.Clinicus uero medicus qui male ualentibus & iacentibus in lecto medetur a κλιρη quod ſignificat lectum:nam alpites ſanos palæſtritas curabat.Fidentinus uero & ei9 præceptor ubi Mart.ait Sote filia clinici labulla peruertendo ſcribunt Cortæ clunici:aiuntq; Clunicum dici Cottam a Clunia oppido hiſpaniæ:nos ſuperiora ex pli.accipimus.

MER. (Philoſtratus, Grámatici, critici, Aliptes)

ℭANDro:una cycladū Andro ab Andro nominata auctore Euſtachio. TRAlibus.Tralis urbs lydiæ ſita in uertice quodam plano:qui promontorium natura munitū habet & ut ſtrabo ait optime habitatur ab hominibus opulentis ſi qua alia aſiaticarum urbium. ALAbandæ:ioniæ ciuitas Apollonio rhetore nobilitata Ité mencle & hierocle fratribus qui & ipſi oratores fuere clariſſimi. EXQ uilias. exquilinum monté ſignificat de quo Varro ſic ait.Exquilinus mons ſeptices apud ædem Iunonis lucinæ ubi æditimus habitare ſolet. Et Oui.i faſtis.Adde quod excubias ubi rex romanus agebat.Qui nunc exquilias noie collis habet.A VIm i ne collé.Viminalé collem ſignificat a Ioue uimineo dictum quod ibi aræ ſint uel quod ibi uimina nata fuerūt Varrone autore. ISAEO torrentior.aut iſæo fluuio aut iſæo rhetore pariter & philoſopho. TORentior. uehementior copioſior de quo iunior pli.in epiſtolis multa ſcribit.Philoſtratus in uitis ſophiſtaꝝ iſæum Aſſyrium tradit eius hoc inuentum fuit omnem meteriam in breue coniicere.GRAmmaticus.qui grammaticā docet ſed iterp̄tes ꝓprie poetarū grámatici dicunꝛ.Mar.de epigrámatis ſuis.Grámaticis placeát & ſine grāmaticis.Dyon tn̄ chryſoſtomus ait prius dictos fuiſſe creticos quos poſteriores grāmaticos uocauerunt. Vnde legimus ſæpe a criticis fuiſſe notatum Virgiliū:& Horati.ut critici dicunt. RHEtor & qui rhetorices ꝑcepta tradit et qui orat rhetor diciꝛ. GEOmetres legendum puto & eſt terræ menſor. ALIptes.is erat cuius curæ tradebantur ii q in ſacris certaminibus pugnarent.dictus ab ἀποτοῦ ἀλείφειν.i.unguendo.

VAL.

ℭHICan Andros & abidos uicinæ inuicem ſibi. ILLE ſa.& Samos & Same apud Home.Straboneq; legimus urbes quidā ſamū & ſamem inſulam uero ſamé tantū dici uoluerūt. TRAlibus.trales oppidum locupletiſſimū quondā in aſia ut Stra.refert. AVT al.urbs inclita aſiæ ex tralibus & alabādis uiri clariſſimi plæriq; emicuerunt ut Stra.auctor ex alabādis ꝑcipue Apollonius ille mollo cui operá aliquot ánis Ci.dedit oratoria facultate eminētiſſimus ut ipſe ét Tul.ait. EXquilias di.pe.a ui.col.exqlias:ut Var.iquit ſcripſerūt alii ab excubiis regis dictas.Alii ab eo q; excultæ a rege tullo eſſent huicq; origini magis concinunt loca uicina

huic sententiæ.Oui.quoq; cõsentit igens:Adde q excubias hic rex romanus agebat.Qui nunc exqlinas nomina collis hẽt.Et.M.messala huic sententiæ astipulat:qui de tullo hostillio inquit.Duos colles urbi tamẽ addit uiminalis & qrinalis & exquiliæ ubi ipse regiã hr̃e uoluit aggere fossa & muro quæ urbi adiecerat circũclusit:ergo qui pars lr̃am exqlias scribunt uerbi ignorant originem. DICtumq; pe.a vi.col. de hoc Var.tertiæ regionis colles qnq; a deorũ fanis appellati:e quibus nobiles duo uiminalis a Ioue uimino:q ibi aræ sint:q ibi uiminceta fuerint:idq; festus sentit inquiens:uiminalis porta & collis appellabant:q ibi nimiũ fuisse silua uidet. VIScera ma.do.do.fu.Ita se iquit ingerũt suis artibus:ut ẽt se hæredes futuros arbitrent. INGenium ue.uolubile:& propriæ uelox.nam uelox ad mentẽ:celer ad corpus magis referunt. QVINtus cur. de gestis rebus Alexãdri:ad præfactos meos lr̃as scriptas manu mea pfer uelocitate opus est qua celeritatẽ antecedas:nocte puenire illuc te uolo:postero die q̂ scripta erant exeq. INGeniũ ue.ingeniũ est uis quædã naturaliter aĩs insita suis uiribus pualens ad inueniendũ qd̃ rõne iudicari possit. ISÆo torrentior:Isæus rhætor fuit atheniensis ut Probus inquit:illius tpis cuius & Tranql.meminit alter Isocratis:ut ferũt:discipulus pceptorq; Demosthenis:ut quidã sentiunt atheniensis:ut alii:chalcideus:sed Isæon dixisse hũc credi par ẽ de quõ Pli.in epistolis:magna Isæũ fama præcesserat.maior iuentus est sũma est facultas copia.ubertas:dicit semper ex tpe:sed tanq̃ diu scripserit:sermo græcus:ĩmo atticus:p̃fationes tersæ graciles dulces graues:interdũ & erecte poscit cõtrouersitas plures:electionẽ auditoribus pmittit sæpe:& ptim surgit iam ergo incipit statim oĩa ac pene pariter:ad manũ sensus recõditi:occursant uerba:sed qualia quæsita & exculta:multa lectio in subitos multa scriptio elucet:prohœmiat apte:narrat aperte:purgnat acriter:ornat excelse:postremo docet delectat aficit. GRAmaticus:litterator. RHEtor:geometres:synezesis est in tertio pede trocheo uelut in illo Proper.Nõ eodẽ ferro stillet uterq; cruor Ci.in arato.Nõ eodẽ semp spacio portata terunt:& apud alios latinos facile iniuria:quæ figura apud græcos frequentissima est ut primo uersu iliados Home.ẽ:imperitia aũt librariorum in aliis geometer:ĩ aliis geometra legitur:quorum neutrũ carmẽ patit:sed est propria lectio geometres:sane breuis & lõga p lõga põit:ut hic & in superioribus exẽplis aliquãdo duæ breues p una longa:ut ipse superius:nõnunq̃ deerit amator:aliquando coeunt in diphtongũ uocales duæ:ut fixerit æripedẽ ceruam licet:apud Vir.& Mar.o mi Laeritiade qcquid dicat aut erit aut nõ:apud Hora.& cũ te flagrãti deiectũ fulmine phætõ:apud Vir.aliquando uocalis in duas diuidit uerbi originem respicientes & aorion pro eo quod ẽ orion. CATI.proximus hydi ochoi fulgeret aorion:ideo Luca.ẽt oriona ensiferum nominauit. ALIptes: alipres est qui augendis uiribus atq; exercẽdis corporibus medicatur iunguĩe.Aliptes etiam fons ephesi fuit.

VAL.

ISÆo torrentior.Isæus rhetor fuit atheniensis:ut Probus inquit:illius temporis cuius & Tranquil.meminit:alter Isocratis:ut feunt:discipulus:præceptorq; Demosthenis:ut quidam sentiunt:atheniensis:ut alii chalcideus:sed Isæum dixisse hunc credi par est:quo Plinius in epistolis:magna Isæum fama præcesserat:maior iuentus est summa est facultas:copia:ubertas:dicit semp ex tempore sed tanquam diu scripserit:sermo græcus:immo atticus:præfationes tersæ graciles dulces graues:interdum & erecte:poscit controuersias plures electionem auditoribus permittit sæpe:& partim surgit:iam ergo incipit statim omnia:ac pene pariter ad manum sensus reconditi occursant uerba:sed qualia quæsita & exculta:multa lectio in subitos multa scriptio elucet:prohœmiat apte:narrat aperte pugnat acriter ornat excelse:postremo docet delectat afficit. MAN.

Grãmatic9:rhetor: geõetres:pictor:aliptes:
Augur:schœnobates:medic9:mag9:oia nouit.
Græculus esuriẽs:ĩ cælũ si iusseris ibit
Ad sũmã non maurus erat:neq; sarmata nec thrax
Qui sũpsit pẽnas.mediis s; nat9 athẽis
Horũ ego nõ fugiã conchylla:me prior ille

GRAmmaticus.s.est GEOmetres:in antiqs geometer legitur:atlĩ geometres uolũt ut ego una syllaba fit p synæresim.Geometriæ uero eousq; dandã operam monebat Socrates quoad quisq; posset terram mensura accipere aut dare:auctor est Laertius. ALIptes αλειφα poleum unguentum uernici simile ob luciditatẽ:αλειφω ungo:αλειμμα unctio αλειπτης aliptes qĩ gymnasio palæstritas ungebat.Schœnobates:funambulus σχοινος.n.funis & σχοινίον funiculus dicitur.βαίνω uado ascendo. MAGus μαγεία incantatio dicitur μάγος incantator:sed psarũ lingua sapiens dicitur. IN Cœlum iusseris pro si iusseris.Virgilius libro sexto.Tu quoq; magnam partẽ opere in tanto sineret dolor icare haberes pro si sineret.Horatius lib.primo car.Sapias uina liques pro si sapias.Sæpe enim per defectionem si subauditur:quod & Prisciamus latius libro decimo octauo de cõstructione subiunctiui ostendit. SARmata: sarmatæ sunt scytharum gentes ab græcis sauromatæ appellãtur auctore Plinio libro quarto capitulo decimotertio. MEDi.is sed natus athenis:cõcludit illud de græcis in cœlum iusseris ibit. CONchylia:conchyliatam uestem significat.de qua Suetonius usum conchyliatæ uestis abstulit:sunt aũt cõchylia pisces quorum incisis cõchis lachrymæ manant.Conchylia ergo adulationes potes exponere.

Aliptes

Schœnobates

Magia

Magus

Sarmatæ

Sauromatæ

Conchilia

SCHœnobates:dicitur qui p funes gradit:nã σχοινος dr̃ funis & βαίνω ascẽdo messala primus ne uocẽ græcã latinis misceret pro schœnobate dixit funabulũ.AD sũmã deniq; iqt hominẽ uolasse p cœlũ:de Dædalo græco fictũ est:ut uerisimilis fabula uideret nã hi in cælũ se uolaturus promittent:ut dixi si uoles adeo uani sunt:& ipudẽtes. PRuna & cotta fructus sunt peculiares Syriæ ut scribit pli. Cottana uero fici minores erãt:ut idẽ ẽ auctor.Mar.Si maiora forẽt cottana ficus erãt. LONgũ collũ hæc assentatio erat ĩ gymnasio i palæstrtã amicum:nam pcera ceruix ĩ palæstrita laudat,& obstipa.Mar.de tyrõe palæstræ:Hæc rapit antæi uelo ĩ puluere drauc9.grãdia quã no colla labore facit.Pudet refeller̃ dliramẽta.Fidẽtini & ei9 pceptoris. DOM.

AMIci a quo uel cœnam uel aliquid aliud captat ut Sellius cœnipeta ĩ Paulino apud Martialem cuius pedes coma & singula mēbra laudat: Quo deterius nō sonat gallus ea uox maxime dānabatᷣ. Quinti. Nam & suffogatur sæpe: & maiore nisu mus clara ē & iteri elisa ĩ illū sonū erūpit: cui græci nomē agallorū imaturo cātu dederūt.

MER. Schœnobates. Magus quis — ℭSCHœnobates: funābulus a ἀπὸ τοῦ σχοινίου βαίνειν βάτου fune & ascensore. MAGus: lingua persarum sapiens. Hic uero pro eo ponitur qui ueneficiis pollet. MEDiis sed natus athenis: Emphaticos dixit: mediis athenis: ubi olim græce artes floruerunt: & aut tangit Dædalū: qui sibi & filio alas aptauit: aut eū qui tempore suo: ut effingeret Dædalū uolauit & ipse: in quē est & illud Mar. Dædale lucano cū sis laceratus ab urso. Quā cuperes penas tunc habuisse tuas. COnchilia: cōchiliatā uestem significat de qua Sueto. Vsum cōchiliatæ uestis abstulit. ME. Pri. il. si. In signandis tabulis mihi præponeᷣ.

VAL. ℭGRAmmaticus: literator. RHEtor geometres: sinezesis ē in tertio pede torcheo uelut ĩ illo Proper. Nō eodē ferro stillet uterq₃ cruor. Cicero in aratro. Non eodē semper spacio portata teruntur: & apud alios latinos facile id inuenias quæ figura apud græcos frequentissima est ut primo uersu illiados Homeri est: iperitia aūt librariorū in aliis geometer: in aliis geometra legitur: quorum neutrum carmen patitur: sed est propria lectio geometres. Sane breuis & longa pro longa ponitur: ut hic: & in superioribus exemplis aliquādo duæ breues pro una longa: ut ipse superius: nōnūq̃ deerit amator: aliquando coeunt in diphthongum uocales duæ. ut fixerit æripedem ceruam. licet apud Virg. & Mart. o mi laertiade quicquid dicam aut erit aut nō apud Hora. & cum te flagranti deiectum fulmine phæton: apud Varronem aliquando uocalis in duas diuiditur uerbi originem respicientes: & aorion pro eo quod est orion. Catulus: proximus hydrochoi fulgeret aorion: iō Luca. etiā oriona ensiferum nominauit. ALIptes: aliptes ē qui augendis uiribus atq₃ exercendis corporibus medicatur unguine. Aliptes ēt fons ephesi fuit. AVGur ab augeo augur. Oui. Sancta uocat augusta p̄res augusta uocaᷣ. Templa sacerdorū rite dicata manu. Huius & augurīū dependet origine uerbi. Et quodcūq₃ sua iuppiter auget ope. SCHœnobates: q̄ p funes id extēsos ludibundus a schœnos funis & batto: quid poeticū uerbum scando significat. MAGus. magos persæ sacerdotes & diuinos homines uocant ut tam A puleius ĩ magia: q̄ Apolonius in epistola tradit: AD Summā: ad postremum ne uager longius ĩter graucos fuit Dædalus quem uolasse ferūt. HORū ego nō fugiā: conchylia ostrinos colores & quos romana modestia debet auersari conchylia capitia purpurea ita flagrantia: ut conchylia ipsa uideri possint. ME Prior ille signabit subaudi testamentū: quia n liquida est: idem corripitur.

Signabit: fultusq₃ toro meliore recumbet.
Aduectus romā: quo pruna & coctana uēto
Vsque adeo nihil est q̄d nostra infantia cœlū
Hausit auentini baccha nutrita sabina:
Quid q̄d adulādi gens prudentissima laudat
Sermonem indocti faciem deformis amici:
Et longum inualidi collum ceruicibus æquat
Herculis antæum procul a tellure tenentis

MAN. Epulandi mos in lectis democlis — ℭSIGnabit. s. testamentū. TORo meliore: honoratiore loco discūbet: tribus. n. stratis lectis olim epulabanᷣ. Epulandi uero morē in lectis stratis Cicero lib. v. tusc. ostendit. ait enim de Dionysio tyrāno siculo ĩ democlis cōuiuio hæc uerba. Collocari iussit hominem ĩ aureo lecto strato pulcherrimo textili stragulo magnificis opibus picto: abacosq₃ q̄ plures ornauit argento auroq₃ cælato: tū ad mensam eximia forma pueros delectos iussit cōsistere &c. QVO pruna & coctana uento. i. eodem mō uenalis. Coctana aūt est in antiquis nō coctona. Plinius de iis libro decimo tertio ait q₃ syria peculiares habet arbores. In ficorū aūt genere caricas & minores eius generis q̄ coctana ūocāt. Itē prūa ĩ damasco monte nata. Martialis

Caricæ Coctana — libro decimotertio. Hæc tibi quæ torta uenerunt cōdita mēta. Si minora forēt coctana ficus erant. VSQue adeo. i. certe: uel intantum si interrogatiue legeris uel usq₃ adeo. i. continue hausit cœlū: est aūt sensus Romæ nati atq₃ nutriti fuerimus nihil est: græci enim & uenales serui in ptio sunt. HAVsit cœlum: spirando cōcepit aere. BACca sabina: fructus a sabine ĩ urbē latis. QVId q₃ adulandi: adhuc ēt ĩ græccos inuehiᷣ. QVId

Collu; Guttur Cula Ceruix Antæus Antæro Hercules — supple ulterius dicā. GENs: græcca. s. PRVdentissima: scilicet est. Et longū ĩualidū: adulatio ē ĩ luctatorē. COLlū ceruicibus æquat: collū dr̄ q₃ iter pectus & faciē ē: cuius ps prior gutur: posterior gula: ps āt posterior colli extrema ceruix appellata ē: ut scribit philosophi iterps lib. i. de aīalibus. ANTæū ἀνταῖος cōtrari⁹ iterptaᷣ ἀντιστῶ cōtra eleuo. De Antæo cū Hercule Pugnāti uideto Lucanū lib. iiii. ibi. Nōdū p⁹ gēitos tell⁹ effœta gigantes. Terribilem lybicis partu concepit in antris &c. Eusebius autem scribit q₃ diciᷣ Antæus terre filius: quia solum palæstricæ artis certaminumq₃: quæ in terra exercentur scientissimus erat: & ob id uidebatur a terra matre adiuuari. PROcul a tellure tenentis apud Lucanum libro quarto Hercules cu; antæo certans ait. Non credere solo sterniq₃ uetabere terræ. Hærebis præssisq₃ intra mea pectora membris. Hunc antæe cades: sic fatus substulit alte. Nitentem in terras iuuenem morientis in artus. Non potuit nati tellus submittere uires. Alcydes medium tenuit iam corpora pigro. Stricta gelu terrisq₃ diu non crediditi hostem.

DOM. ℭPRuna & coctana: fructus sunt peculiares syriæ: ut scribit plinius. Coctana uero fici minores erant: ut idē est auctor Martia. Si maiora forent coctana ficus erant. LONgum collum: hæ assentatio erat in gymnasio ĩ palæstritam amicum: nam procera ceruix in palæstrita laudatur: & obstina. Martialis de Tyrone palæstræ Hæc rapit antæi uelox in puluere draucus. Grandia qui uana colla labore facit: pudet refellere deliramenta Fidentini & eius præceptoris. AMIci: a quo uel cœnam: uel aliquid aliud captat: ut Selius cœnipota in paulino apud Martialem: cuius pedes comas & singula membra laudat. QVOD deterius non sonat gallus: ea uox maxime damnabatur. Quintilia. Nam & suffocator sæpe & maiore uisu minus clara est & interim elisa in illum somnum erumpit: cui græci nomen a gallorum immaturo cantu dederunt.

¶FVLtusq; tho me.recũ.Honoratiore loco discũbet:nam tribus stratis lectis epulari ueteres consueuerant.un de Virgilius.Inde thoro pater æneas sic orsus ab alto. ADuectus ro.quo pr.& coct.uẽto.Sic Persi⁹. Ita fit post quã sapere urbi cũ pipere & palmis uenit nostrũ hoc maris expers:ergo ita naui uectus est romã græculus: quẽadmodum e Damasco pruna & de Syria coctana. PRuna:hac in parte damascena intelligo:nã peregrina erãt & trãsmarinis locis uecta.Mar.Pruna peregrinæ cariæ rugosa senectæ.Sũmæ solent duri soluere uetris onus. COctona:uero ficus minores:de qbus idẽ.Hæc tibi quæ cocta uenerunt condita mẽsa.Si maiora forent coctana ficus erant.De utrisq;.xiii.naturalis hist.hæc legimus.Syria peculiares habet arbores:in nucũ genere pistacia nota prodesse aduersus serpẽtum morsus tradunt & potu & cibo.In ficoꝝ aũt caricas minoris eius generis: quæ coctana uocant:itẽ pruna in damasco mõte nata & i qntodecio in peregris arborib⁹ dicta sũt damascena a syriæ damasco cogminata:iampridẽ in Italia nascẽtia. BAccha sabina: oleo sabino per hoc rõæ indigena ondit. MERV. Pruna damascena. Coctona

¶PRVna:damascena dicit.quæ ex damasco primũ fuerant auecta. ET coctana:caricæ minutæ.Plinius ficorum autẽ caricas minoris eius generis:quæ coctona uocant.Hæc tibi quæ cocta uenerunt condita mensa.Si maiora forent coctana ficus erant. QVod nostra infantia cœlũ ausit auentini.idest romani & qui romæ nati sumus. COElum hausit auentini:aut q; romani deorum genus eẽ crediti sint:aut cœlum aerem dixit:ut Lucre. Quæ generantis in hoc cœlo qui dicitur aer.Auẽtinum aliquot de causis dicunt:ut Varro inquit uocatum.Neuius ab auibus q; eo se a thyberi ferrent aues:alii a rege Auentino albano:q; ibi sit sepultus:in qua sentẽtia messalla etiam est:qui inquit ex tyberio superfluit agrippa:ex quo Romulus siluius:qui sine prole fulmine ictus stirpẽ eiusdem auentinum in regno reliquit:is decescens in quo sepultus fuerat:colli nomen dedit.Alii auentinum ab aduentu hominum:quod commune latinorum ibi dianæ templum sit constitutum:ego maxime pũto q; ab aduentu inditum sit nomen:nã olim paludibus mõs erat ab aliis disclusus itaq; eo ex urbe aduehebant ratib⁹. BAccha nutrita sabina:quia Romanorum & sabinum imperium unum fuit:baccha hic fructus est arborum agrestium:nam & bacchantem mulierem & margaritam significat mutata tamen scriptura. ANTAEVM pocula te lute tenentis sustulisse dicitur nota est de antæo fabula. GALLINA marito.gallo siquidem tum cum gallina mordetur inconcinnissime sonat. VAL.

Miratur uocem angustam:qua deterius nec
Ille sonat: quo mordetur gallina marito.
Hæc eadem licet & nobis laudare:sed illis
Creditur: an melior cũ thaida sustinet an cũ
Vxorem comœdus agit:uel dorida nullo
Cultam palliolo:mulier nempe ipsa uidetur
Non persona loqui uacua & plana oia dicas
Infra uentriculum & tenui distantia rima
Nec tamẽ anthiochus:nec erit mirabilis illic

¶ANGVstam: raucam suffocatam imperfectam: nam mox ut emissa fuerit cõtiscescit:iccirco nequaq longius producitur QVA deterius nec ille sonat hanc uocem libro undecimo Fabi⁹.ita ĩprobat. Vox autem ultra uires urgẽda nõ est:nam & suffocatur sæpe & maiore nixu minus clara est:& interim elisa in illum sonum erumpit.cui græci nomẽ ab gallorũ immaturo cantu dederũt. ILLIS græculis.s. AN melior:scilicet est:ostendit autem græculum personæ cuilibet in scena idoneum esse. THAIda: idest meretricem. SVstinet:repsentat. COmœdus ipse græculus agẽs comœdias. DOrida: nympham Oceani filiam. CVLTAM ornatam tectam. PALliolo uelo & fascia.Fabius eni libro undecimo inquit.Palliorum sicut fascias,quibus crura uestiũtur focalia.& aurium ligamenta sola excusare potest ualitudo. PERsona:uir personatus:est enim persona oris tegmen qua comœdi utebãtur & tragœdi:eam inuenit Aeschylus.Vnde ait Horatius in arte.Ignotum tragicæ genus inuenisse camœnæ.Dicitur & plaustris uexisse poemata thespis.Quæ canerẽt agere:utq; peruncti fœcibus ora.Post hunc personæ pallæ quæ repertor hõestæ.Aeschylus & modicis ĩstrauit pulpita tignis.Edocuit magnumq; loquitiq; cothurno.Dixiimus etiam plura in satyra sexta. VAcua omnia planaq; deest enim pœnis. DIstantia separata. RIma:ipsius hiatus fissura. ILLIC:ubi græci sũt. ANthiocus is & alii mimi optimi suo tempore erãt: unde & Quintilianus libro undecimo in fine ita scribit.Maximos actores comœdiarum Demetrium & stratoclea placere diuersis uirtutibus uidimus:sed illud nimis mirũ q; alter deos & iuuenes & bonos patres seruosq; & matronas & graues anus optime.Alter acres senes callidos seruos parasitos lenones & oia agitatiora meli⁹ sunt eni natura diuersa:nam uox quoq; demetrii iocũdior illius acrior erat. MAN. galli uox Palliolũ Persona Thespis Aescilus Demetri⁹ Stratoclea

¶MIRAtur uocẽ angustã qua deterius nec ille sonat quo mordet gallina marito.Hãc uocis figuram improbat his uerbis Quintilia.in.xi.Nam & suffocatur sæpe & maiore nixu minus clara est:& iterim elisa in illũ sonum erũpit:cui græci nomẽ ab ĩmaturo galloꝝ cãtu dederũt. SVstinet thaida:psonã agit thaidis in comœdia DORida:personã doridis. NVLlo cul.palliolo:nullo tectã lineo uelamine quod mulieꝝ est:palliolũ a pallio fit:& uidetur lintheum eẽ ad caput obtegẽdum:ide palliolatus.Sueto.de claudio palliolatus nouo more psedit Mattia.Hanc uolo quæ facilis quæ palliolata uagatur.& idẽ.Sucida palliolo uellera qnq; petit. INfra uem. auctore Macro.uentriculũ id latini uocãt:quod græci нκα̃ τωκοιλλια. TEnui.di.rima.uenuste partem qua muliebris sexus discernitur expræssit. MER. Vox elisa Palliolum Vẽtricul⁹

¶CVM tha.su.refert.hoc dicit si uoluerit græcus in scena comœdus agere ita idoneus ita actuosus erit.ut cuilibet.psonæ cõueniet. COmœdus q ædit comœdias:comicus qui scribit. NOn perso.loq.persona tegmẽ & totius corpis opimẽtũ.Hora.post hũc personæ pallæq; reptor hõestæ.Aschylus:a psonando dicta:ut Au.Gel. scribit bassiũ retulisse:q; idumẽtũ oris illud clarescere & resonare uocẽ faciat:& o litterã pp uerbi formam pducere psonã quoq; dicimus q̃litatẽ quãdã p trãslationẽ q̃si habitũ:quẽ gerere deponereq; possum⁹ uel aio uel cor VAL.

pore:uel in extra positis:sicut cũ dicimus:hic uel ille cõtinẽtis:aut incõtinẽtis pueri aut senis formosi uel defor/mis:diuitis uel pauperis:ciuis uel pegrini:plæbei aut clari personã geri:quo pacto Ho.locutus est cũ inqt: Qui didicit patriæ qd debeat & qd amicis. Quo sit amore parẽs:quo frater amandus & hospes:quod sit cõscripti:qd iudicis officium:quæ partes in bellum missi ducis ille profecto:reddere psonæ sit cõueniẽtia cui. Sed hic persona pro indumẽto capit. VAcua & pla.oia di.plana sine pẽne.i.iguina esse fœminea:q: referat fœminã. INfra uẽ, umbriculum. TEnui di.ri.muliebria iguina significat. NE ta.an nec erit mirabilis illic aut stratocles:aut cũ molli Demetrius œmo qui oẽs auctores fuerũt.quos Deme.& Stratocles clarissimi fuisse credunt. Quĩ maximos actores comœdiaɳ Demetrium & Stratoclẽ placere diuersis uirtutibus uidimus.

MAN. ¶ OEmo:oiμω cantilena dicit uel pnũcintio:inde oemus uiri pprium. NAtio.natio dr græcus an barbar⁹ patria atheniensis an lacædemonius. Cognatio qb⁹ maioribus qbus cõsanguineis:auctor ẽ Cicero libro.i.rhetorum. COMœda:agẽdis comœdiis apta. & mima.

Oemus

Natio

Patria

Cognatic

Cicero

Cachinor

Endro/mys

CAchinno:Cicero libro quarto tuscu.sic ait. Vt si reddere concessum sit uituperatur tamẽ cachinnatio. Κἀϱχαζω autem cachinor significat nobis. Κάγχασμος uero cachinnus dicitur. CONcutitur græcus: scilicet: ENdromydẽ:erat hæc uestis hyemalis crassa:qua qdẽ in gymnasiis post certamẽ utebant ne refrigescerẽt:hic Martialis libro quarto ait de endromyde.

Aut stratocles:aut cũ molli demetri⁹ œmo
Natio comœda est:rides maiore cachinno
Cõcutitur:flet:si lachrimas cõspexit amici
Nec dolet:igniculum brumæ si tpe poscas
Accipit endromydẽ si dixeris æstuo sudat
Nõ sumus ergo pares:melior q semp & oi
Nocte dieq; potest alienũ sumere uultum:
A facie iactare manus: laudare baratus
Si bene ructauit:si rectum minxit amicus.
Si trulla inuerso crepitũ dedit aurea fundo

Hanc tibi sequanice pinguem textricis alumnam
Quæ lacædemonium barbara nomen habet.
Sordida sed gelido non aspernanda decembri
Dona peregrinam mittimus endromydem.
Seu lentum cæroma terris tepidumue trigona.
Plumea seu laxi partiris pondera follis.
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus.
Ridebis uentos hoc munere tectus & imbres:
Siue harpasta manu pulueruleta rapis:
Siue leuem cursu uincere quæris atham.
Neue grauis subita te præmat iris aqua.
Nec sic in tyria syndone tutus eris.

SI dixeris æstuo sudat:semper enim auget assentatio id quod is cuius ad uoluntatem dicit uult esse magnũ ut scribit in Lælio Cicero. ERgo:quoniam scilicet adulandi gens prudentissima est:& natio comœda. ALienum nunc enim thaida nunc uxores nũc dorida substinet. A FAcie iactar e manus admiranda signa. LAVdare paratus si bene ructauit si rectum minxit amicus &c. Solebant diuites luxuriose quidem & intemperantes inter epulas & ructare & meiere & crepitum uentris ædere palam:quæ omnia ex luxu prouenientia ædita corpori prosunt:quod ita fieri a qbusdã ut diximus. Martialis me docuit libro tertio in zoilium sic scribens. iacet occupato galbanatus lecto. Cubitisq; trudit hic & inde cõuiuas. Effusus ostro sericisq; puluinis. Stat exoletus suggerit que ructanti. Pennas rubentes cuspidesq; lentisci. Et æstuanti tenue uentilat frigus, Supina prasino concubina flagello. Fugatq; muscas myrtea puer uirga. Percurrit agili corpus arte tractatrix. Manumq; doctam spargit omnibus membris. Digiti crepantis signa nouit eunuchus. Et delicatæ suscitator urinæ. Domini bibentis ebrium regit penem. Et libro decimoquarto. Matella fictilis sic loquitur. Dum poscor crepitu digitorum & uerna moratur. O quotiens pellex culcitra facta mea est:li.uero decimo ait Martia. Nil aliud uideo quo te credamus amicũ. Quam q; me coram perdere crispe soles.

Hæc autem omnia non in ægrotis arguit ut quidam putant:uerũtamen in sanis luxuriosis:itaq; trula non pro uase ad egerendum accipi debet:sed pro uinario uase:nec unquam aliter reperitur:unde Martialis libro nono sic ait Clinicus herodes trulam subduxerat ægro:idest furatus fuerat. Depræhensus dixit stulte quid ergo bibis:est hic uinarium uas:non autem ægestionis.ut ille intellexit. Horatius item satyra tertia libri secundi sermonum. Qui ueientanum festis potare diebus. Campana solitus trula.uappamq; profestis. Et Varro libro primo de lingua latina:uinaria trula accessit:est autem diminutiuum a trua:& idem inquit trua uero uas erat q; e culina in lauacrinam aquam fundebat expones igitur sic laudare paratus si aurea trula inuerso fundo dedit crepitum: idest si exhausta trula bibendo emiserit diues luxuriosus crepitum, scilicet uentris. Quod quidem absurdum minime ulli uideri debet:solent enim bibaces id agere quod quum aduerterem illico locus iste in mentem uenit: qua de re hic uerus est sensus:nec ullus alius omnino conuenire potest. Stoici autem ut Cicero scribit libro nono epistola ad Papiriũ dicebant crepitus æque liberos ac ruptus esse oportere. Et Claudius Cæsar & tranquillus scribit dicitur meditatus edictum quo ueniam daret & flatum crepitumq; uentris in cõuiuio emittendi:cum periclitatum quendam præ pudore ex continentia reperisset.

DOM. ¶ DEMEtrius & Stratocles:Hæmus Antiochus temporibus. Iuuena. histriones. Papinius de Hæmo. Huc intrant faciles hæmi puellæ. Iuuena. alibi. Mollius hæmo. Stratoclis & demetrii Fabius meminit:quos scribit maximos fuisse actores comœdiarum alterum deos iuuenes:bonos patres:seruos matronas graues:anus optime representasse:alterum acres senes:callidos seruos parasitos lenones melius. Stratoclis uox acrior. Demetrii iocũdior. ENDROMydem. Endromis uestis uillosa qua potissimum in gymnasiis utebantur sed adulator hoc loco accipiebat ad fouendum corpus ut ostenderet se algere. A FACIE iactare manus. Adulatorim est Martialis de adulatore. Geminas tendis in ora manus. TRVLLA. a trulla dicitur. uas erat aqua quo e culina in lauacrinam proiiciebat. Hic significat uas quo sordes uentris accipiebatur aureis autem uasis in obscænis

desideriis uti primis instituit. Antonius auctore messala. & stipulante Pli. Mar. in Bassam. Ventris onus misero: (nec te pudet) excipis auro. Assentator igitur græcus applaudebat amico: cũ eius deiectione alui trula q̃ suberat aurea strepitum faciebat ob pondus & multitudinem sordium: quas inuerso & uacilanti fundo exceperat & optime sequitur post id quod dixit: Si rectum minxit. Non moueor quorũdam loquacitate: quin hanc scientiam affirmem & putem ueram. Quæ omnia ex præceptore suo narrat hic Fidentinus.

¶ AVT stra. aut cũ molli demetrius hemo. Antiochus. Stratocles. Demetrius hemus comœdi celebres fuerũt quorum Stratocles & Demetrius diuersa uirtute a Quintiliano commendantur: hiis ferme uerbis. Maximos actores comœdiarum placere e diuersis uirtutibus uidimus: sed illud nimis mirum: quod alter deos & iuuenes: & bonos patres seruosq; & matronas & graues anus optime: alter acres senex: callidos seruos: parasitos: lenones & oĩa agitatoria melius: fuit eñi natura diuersa: nã uox demetrii iucũdior: illius acrior erat. ENdromidem. Endromys uestis gallica: nomẽ tamẽ græcũ sortita: quæ potissimũ arcendo frigori cõueniebat: de qua Mar. in apophoretis. Pauperis est munus. sed nõ paupis usus. Hanc tibi ꝓ togula mittimus endromyda. ET alibi usus Endromydis hoc epigrãmate enumerat. Hãc tibi sequanice pinguẽ textricis alũnam. Quæ lacedæmonium barbara nomen habet. Aspera sed gelido nõ aspernẽda decẽbri. Dona peregrinã mittimus endromyda. TRulla inuerso crepitum dedit aurea fundo. Nõ infestine: est autẽ sensus græcus adulator laudat & emissum crepitum: & quotiens rectũ minxerit: quia utrũq; bonæ ualitudini cõferat crepitum quẽ diuitis uenter emittit trãslatiõe uenusta aperuit: nã inuersa trula in aquã cadens crepitũ hũc imittat. Fit aũt Trula a trua dicta auctore Varrone a traiiciendo q̃ p eam traiiciat aqua. Pli. in. xxxvii. natura. hi. Murinam trulã dicit hoc est in formã trulæ excauatam. MERV.

¶ MOLli œmo io μον ꝓnũcio dicitur ιομοσ aũt uia unde ꝓhœmiũ: sed hic ꝓpriũ de quo ipse alibi: œmo q̃q̃ & carpophoro. NAtio: subaudi græca. COmœda mimmica. MAiore. cachinno: solutiore risu: solutus enim risus græca nominatiõe cachinus dicitur: a chanccazome: quod solute rideo significat. Home. υπουκαγχαλόωσ ικαρηκόμοωντεσ τοκάιοι. ACcipit en. uestem peliceã ad arcẽdũ frigus pellibus fultam. A FA. iama. qđ dum aliquid admirantur adulatores solent facere. SI be. ru. Hora. autem uersus ructatur dixit: ergo ructo & ructor: sicut assentio & assentior: fabrico & fabricor: & multa alia dicitur. REctum: ꝓ recte: nomen: ꝓ aduerbio: & est metalessis. SI Trul. inuer. cre. dedit au. fũ. trulla & trulleũ per diminutiõem truæ dicta sunt. Non. Mar. de doctorum uirorum indagine. Truam ueteres a terẽdo quam nos diminutiue trullam dicimus: põpo. in paniceatis: mulier ubi aspexit tam mirifice titulatam trullam. Var. autẽ trulla inquit ad similitudinem truæ q̃ q̃ magna & hæc pusilla ut trulla truæ qua eculina in lauatrinã aquã fũdunt trua q̃ trauolet ea aqua ab eodem uocata est trulleum quo manus pluũtur. Var. de uita patrum itaq; ea sibi nõ ponere ac suspendere quæ utilitas postularet trulleum matellionem pelui nasiternam: simile enim trullæ fuit nisi q̃ latius erat: fuit etiam trulla uas quo uẽtris onus deponiť: ut apud Mar. Cilinius Herodes trullam subduxerat ægro: hic enim manifesto reꝑhendiť matellionem significare: hoc est uas ad secretiora naturæ: hinc sunt inducti quidam ut hũc sensum Iuue. ita accipiat, ut si diues in matulam ex uẽtre egestionẽ tanto ĩpulsu ĩmiserit ut fundũ trullæ ĩuerterint magnopere id. s. a græculo laudari assentatore: nec refert q̃ aurea dicat: leguntur enim q̃ aureas matulas habuerit ut apud Mar. Ventris onus misero: nec te pudet accipis auro. Bassa bibis uitro: carius ergo cacas. Ego autem lõge alium fuisse Iuue. sensum arbitror: nam cum trulla ꝓ bascanda. i. lato ꝓfundoq; uase capiatur qđ in mensam inferri plærũq; solet: nec me præterit potui ineptum uideri ad potum tamẽ usurpatum fuisse legimus: ut apud Horatium. Qui ueiẽtanum festis potare diebus. Cãpana solitus trulla uapẽq; ꝓfestis. ut sit sensus. si diues trullæ aureæ bibendo fundum uerterit crepitũq; dederit a græculo statim laudabiť: bibacẽ ergo diuitẽ arguit q̃ in trulla bibat: ineptum q̃ crepitus inter bibendum ædat: & stultum: q̃ ob id a græculo sibi sinat adulari. VAL.

Præterea sanctũ nihil est & ab inguine tutũ
Nõ matrona laris non filia uirgo neq; ipse
Sponsus leuis adhuc nõ filius ante pudic⁹
Horum si nihil est: aulam resupinat amici.
Scire uolunt secreta dom⁹: atq; inde timeri
Et quando cœpit græcorum mentio: transi
Gymnasia: atq; audi facinus maioris abollæ
Stoicus occidit baream delator amicum.
Discipulumq; senex ripa nutritus in illa
Ad quã gorgonei delapsa est pẽna caballi.
Nõ est romano cuiq̃ locus hic: ubi regnat

¶ SANctum: inuiolatum incorruptum: ut illud in marone. Tu q̃ o sãctissima cõiũx fœlix morte tua. In quo castitas honorem incorruptæ uxoris amplexus est. Vnde & sanctæ leges quæ nõ debeant pœnæ sanctiõe corrumpi. Præterea sanctũ quãdoq; est idẽ qđ sacrũ: ideq; quod religiosum. ut ibi. Et sanctos restinguere fõtibus ignes. In libro secundo æn. hic enim sanctos sacros accipiemus: quia diuinitus cõtigerũt. Sacrum uero diciť qcquid est qđ deorum habeť. Macrobius libro. iii. sat. ita scribit. Sanctitas uero ut scribit Cice. in libro de. n. d. est scientia colendorum deorum. INguine: pẽne. MAtrona: Gel. li. vii. c. vii. scri. matronã dictã q̃ in mrimonium cũ uiro cõuenisset. etiam si liberi nõdũ nati forẽt. dicit & plura. LAris: idest domus. LEuis: iberbis & sine pilis. REsupinat: subuertit. QVando: qm̃. TRansi: ꝓteri dimitti. Gymnasia: exercitia palestras & gladiaturas ludos item & certamina gymnasia. qbus quidem romani ad græcorum imitatiõem exercebanť γυμνάζω exerceo denotat γυμνάσιοσ. g. f. græce exercitium nobis γυμνάστηκη ars exercitatiua γυμνόω nudus dicitur γυμνόσ nudo. MAIORIS abollæ: maioris ait: qm̃ erat Abolla: ut aiunt uestis philosophica & militaris: scribuntq; Diploidẽ dici ab græcis uestem duplicem quam latini abollam appellant. STOicus occidit bareã. Tacitus lib. xvi. ubi de Nerone meminit ita scribit. At baream soranum iam sibi Torius sabinus eques romanus poposcerat reum ex pro cõsolatu asiæ: in

MAN. Sacrum Sanctitas Matrona gymnasia Abolla Diplois

qua offensiões principis auxit iustitia atq₃ industria:& quia portui ephesioꝝ aperiendo curam insumpserat:uiq₃ ciuitatis pergamenæ ꝓhibētis A cratum Cæsaris libertas statuas & picturas auehere multam omiserat sed crimini dabatur amicitia plauti & ambitio cōciliandæ ꝓuinciæ ad spes nouas. Postea īquit idem Tacitus. Mox datus testibus locus & quantū nunc sæuitia accusatōis permouerat:tantum iræ. P. Egnatius testis cōciuit. Cliēs hic sorani.& tunc emptus ad opprimendū amicū auctoritatem stoicæ sectæ præ se ferebat habitu & ore ad exprimendam imaginem hōesti & exerciti:cæterum aīo perfidiosus auaritiam ac libidinē occultās:quæ postq̄ pecunia reclusa sunt dedit exemplum præcauendi &c. Subdit inde q̄ sorano & seruiliæ eius filiæ datū ē mortis arbitriū.

STOicus delator:idest publius Egnatius. De stoicis aūt uide satyrā secundā ibi.s.stoicidæ. DElator:suo enim

Secundus testimonio damnatus est bareas. DIscipulūq₃ senex. Heliodorus stoicus præceptor Licinium syllanū discipulū

carinas suum cū argueretur cōiuratiōis inficiantem præter domesticā dilectiōem oppressit:auctore Probo satyra pria.

pmessus ibi.s. Et post hunc magni delator amici:ubi nos uaria rettulimus de. L. syllano:posset tamen qđ Probus ait ue-

Olmeus rum esse:nō omnis enim historicus omnia cōplectitur:posses i:em hunc locū intelligere aliter de secundo carina

Helicon te uidelicet q̄ discipulum aliquem detulerit:nam ut Tacitus libro decimo quinto scri. Neronis tempore secun-

Cytheron dus carinas fuit græca doctrina oretenius exercitus animumq₃ bonis artibus non imbuerat.& Philostratus in

Ismenus uitis sophistarum secundum atheniēsem sophistam ait. R. Ipsi nutritus in illa:græcum esse & thebanum osten-

Aganippe dit:in Helicone enim mōte phocidi affini nec ꝓcul a parnaso distante est consecrata musis ædes.fonsq₃ caballi

Hyppo nus & libethridum:spelunca nympharum.ex quo ēt mōte Permessus & Olmeus fluentes in unumq₃ permixti

crene in copaidem lacū incurrūt:auctor est Stra. lib. ix. ripa igitur Iuuenalis ait ꝓpter permessum & Olmeum fluuios

Pegasus Solinus uero sic scribit. Apud Thebas helicō lucus est. Cytherō saltus amnis. Ismenus. fōtes Arethusa. Oedipo-

G ryphes dia. psarmate. dirce:sed ante alios Aganippe & hippocrene:quos cadmus litterarum primus repertor:dum ri-

Perseus matur quænam adiisset loca qm̄ equestri exploratiōe deprædisset:incensa est licentia poetarū:ut pariter utrūq₃

Gorgonei uulgarent:scilicet q̄ eoꝝ alter alitis equi unguicula sollicitatus foret:alter potatus &c. PEnna caballi: scri. Hyginus aratusq₃ & alii cōplures pægasum equū Neptuni & Medusæ gorgonis filium dixerunt. qui i heliconæ boetiæ mōte saxū ungula feriens fōtē apuit:qui ex eius noīe hippocrene est dictus. Naso in lib. iiii. metamor. scri pægasum & medusæ sanguine natum eē. Pli. autem lib. x. capit. quinquagesimo sexto sic ait. Pegasos equino capite uolucres & Gryphes auritos aduncitate rostri fabulosos reor:illos in schitia hos in æthiopia. GOrgonei: medusei:fuerat enim mædusa gorgonidum regina. quæ cum ui es auxissent ab Perseo Iouis filio expugnatæ sunt: ut libro quarto Diodorus refert:pugnauerant sæpius antea cū amazonibus a moribus igitur ut puto dictæ gorgones. Nam γοργὸσ terribilis ac uelox dicitur.

DOMI. ¶FACinus maioris abollæ. Ingenti testimonio ōndit malas artes græcoꝝ perniciosas:nam tēporibus Neronis Torinus Seuinus. ut scribit Tacitus:per calūnias accusauit Baream Soranum addiditq₃ q̄ ꝑ eo seruilia filia magicas artes in principem tractasset. Egnatius Sorani amicus græcus stoicæ philosophiæ ꝓfessor:pecunia corruptus testimonium falsum in baream dixit: Tacitus Egnatius emptus ad opprimēdum amicum auctoritatē stoicæ sectæ præ se ferebat habitu & ore ad coprimendam imaginem honesti. cæterum animo perfidiosus & subdolus auaritiam ac libidinē occultās. quæ postq̄ pecunia reclusa sunt:dedit exemplum præcauendi ut fraudibus inuolutos aut flagitiis cōmaculatos:sic specie bonorum falsos & amicitia fallaces:alibi corruptor amicitiæ cuius se magistrum ferebat. SEnex discipulum: Egnatius Torium: seuinum.

MERV. ¶TRAnsi gym. hoc est sileto de ludis & certaminibus gymnicis quibus romana iuuentus ad imitatiōem græ

Abolla corum exercebatur. ATq₃ audi facinus maioris abollæ. Abolla cynicæ sectæ uestis erat. Vnde Mar. de cynico philosopho. Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati. De qua ueste intellexisse horatium sentit Seruius cum de Diogene loquens ait. Cōtra quem duplici pāno patientia uelat. Mirabor uitæ uia si diuersa decebit. nā in expositione illius Virgiliani duplicem ex humeris reiecit amictum. Hora. uerba affert:cōtēdens duplicē amictum eē abollā:qua philosophi & milites utebanť. Nonius itē. M. Abollā militarē accipit u: stem Varrone fretus: de

Bareæ qua dictiōe plura alio loco diximus. STOicus occidit bareā:hic fuit Soranus Bareas:quem in Asia minore ꝓ-

orani ac- cōsolatum agentē:reū detulit Torius Seuinus eques romanus. orditusq₃ crimen ab amicitia rubellii qui in piso-

cusatio & niana cōiuratiōe cōtra Neronem senserat. obiiciensq₃ ꝓcōsul nihil ex utilitate cōi fecisset imo seditiōes in ꝓuincia

cædes aluisset. Neronem in primis in reum cōmouit cognitioneq₃ senatui mandata:accitaq₃ filia, cui seruiliæ nomen erat quæ & ipsa rea facta est:q̄ pecuniam dilargita eēt ad deuotiōes & ueneficia pro salute patris:testibus locus

p.ægnati' datus fuit:multumq₃ ire aduersus Soranum. P. Egnatius testis cōciuit. Cliēs hic Sorani:&tunc emptus ad oppri

Pyrene mendū amicū stoicæ sectæ præferebat habitum:& ore ad exprimendum imaginē & hōesti & exerciti: cæterū

fons aīo pfidiosus & subdolus auaritiā & libidinē occultās. quo teste. Sorano & filiæ datū est mortis arbitriū. Hæc de cornelio sūpsimus. apud quē itē legiť a. P. celere. Baream soranū falso testimonio fuisse circuuētū. Gorgonei delapsa est pēna caballi:pægasi quem uolucrem equum poetæ finxerunt:hic ictu ungulæ ad radices parnasi fōtē excitauit:nō absurdū itē foret pyrenē ītelligi corinthi fōtem:iuxta quē edomitus fuit a bellerophōte pægasus

VAL ¶AB inguine:a græcoꝝ libidine. SPōsus leuis adhuc. imberberis. AVlam:resupinat amici. i. subuertit: resupinare enim hōeste ab incœpto reuocare uel ꝑuertere significat. Actius in anthigōa. Quid agis perturbas rē omnem ac resupinas sorori. TRansi gymnasia:res ludicras præteri: ad maiora cōscēde. FAcinus ma. abollæ: maioris ponderis. Abollam uestē dicit senatoriā:ut ipse alibi. rapta ꝓperabat abolla pægasus. Nonius Marcellus autem:abollam uestē dicit esse militarem. STOicus occidit bareā:hæliodorum bareā dicit ꝓbi testimonio: cuius supra meminimus:ubi ipse inquit. Post hunc Magni delator amici. AD quam gorgonei delapsa est penna caballi. Non est romano cuiquam locus hic ubi regnat. utrum corinthium montem dicit. ubi fama est pægasum alatum caballum a Bollerophonte primo præhēsum fuisse:an parnasum quem pægasus primum cōscēdit

& ungula terram scalpēdo: fontē eduxit hippocrenē. GORgonei: medusei: nam licet tres sorores gorgones di ctæ sint: ex solo tamen medusæ sanguine chrysaor & pægasus progeniti sunt: ut in theogonia scribit Hesiodus.

RIPpa nu. in il. notissima aūt illa in fabulis sūt: ut musæ termesum hippocrenē & olmū in pnaso coluerint.

¶PROtogenes: idest pictor qualis ptegenes: qui teste fabio lib. xii. c. x. cura præstātissimus fuit: sicut ratione Pāphilus ac Melanthius. De Prothegene etiam meminit Cel. Dicitur quoqꝫ Prothegenes aliquis primi generis: a quo. scilicet genus incipit ut ostēdit Dionysius in principio historiarum. DIphilus: is iterpretatur Iouis amicus: idest principis. Erimantus. idest mathematicus aliquis: iterpretatᷓ enim ερι λόσ. i. litis & contētionis μαντις idest uates & diuinus. PArtitur: participem facit de bono aliquo. FAcilem. credulā: quod quidē uitium ē unde Quintus Cicero de petitiōe cōsulatus ait. illud teneo neruos atqꝫ artus esse sapiētiæ non temere credere. AVrē: diuitis alicuius. STillauit: susurrādo im misit. LImine: e domo ipsa diuitis. NVsq̄ minor ē iactura clientis. i. facilior seu ironice loqtur ut idicant pcedentia. PORro: certe. NObis qui mediocri censu sumus: BLādiar. blādicias faciā: dicēdo forte nos officia mereri. NOcte togatus currere: Erat toga uiliorum uti superius per Asconium docuimus: hanc salutantes clientes summo mane summebant: hinc ait Martialis libro tertio ad Candidum.

MAN. — Diphilus — Erimātus — Credere temere — Toga

Protogenes aliquis: uel diphilus: aut erimāt⁹
Qui gentis uicio nunq̄ partitur amicum:
Solus habet: nam cum facilē stillauit in aurē
Exiguum de naturæ patriæqꝫ ueneno:
Limine submoueor: perieūt tempora longi
Seruitii: nusq̄ minor est iactura clientis.
Qđ porro officiū: ne nobis blādiar: aut qđ
Pauperis hic meritū: si currit nocte togatus
Curreretum prætor lictorem ipellat: & ire
Præcipitē iubeat dudum uigilantibus orbis:
Ne prior albinā: aut modiā collega salutet.
Diuitis hic serui claudit latus ingenuorum
Filius: alter enim quātum in legione tribuni
Accipiunt: donat caluinæ uel catienæ:
Vt semel atqꝫ iterum sup illam palpitat: at tu
Cum tibi uestiti facies scorti placet: heres:
Et dubitas alta chionē deducere sella.
Da testem romæ tam sanctū: q̄ fuit hospes
Numinis idæi. procedat uel numa: uel qui
Seruauit trepidā flagrāti ex æde mineruam
Protinus ad censum: de moribus ultima fiet
Qō: quot pascit seruos: quot possidet agri
Iugera: q̄ multa magnaqꝫ paropside cœnat.

Exigis a nobis operam sine fine togatam.
Non eo libertum sed tibi mitro meum.
Et lib. x. ad Gallū. Mane uel a media nocte togat⁹ ero

LIctorē: eius mistrum: sex eni lictores prætor habebat duodecim cōsul. De littoribus late in satyra octaua. DVdū: pauloante. Albinā aut modiā. eæ qdē ue tulæ erant diuites ac orbæ. HIC: Romæ. VEstiti. i. fucati: per quod natura turpē indicat meretricem: ut Chione erat: hinc Martialis lib. ix. in Gallam ait. Nec dentes aliter q̄ serica nocte reponas. Et lateas cētū cōdita pyxidib⁹. Nec tecū facies tua dormiat &c. Scorti. i. meretricis: scorta enim ut Festus ait appellanᷓ meretrices: quia ut pelliculæ subigantur. HAEres: sistis CHione: a χιων. i. nix dicta est: de qua ēt Mar. ait li. iii. DIgna tuo cur sis idignaqꝫ nomine dicam.
FRigida es & nigra es: non es & es chione.

Lictores — Scorta — Chione

DA testē romæ: ondit in urbe fidē nō adhiberi bonis uiris: licet eēnt qualis Scipio Nasica: uel Numa: uel Metellus: sed diuitibus oia credi. HOSpes numinis idæi. i. cybeles: quæ uenit in urbē ex ida troiana: ut habetur libro. iiii. fasto. & apud Liuiū lib. uigesimonono ubi cybeles effigiē sacrū lapidem fuisse ondit. Publius aūt Scipio Nasica ab senatu uir optimus iudicatus matrē deū hospitio recepit: eloquētia primus iuriscientia consultissimus fuit: unde uulgo Corculū dictus: hæc & plura Plinius. Solinus item capite secundo ubi de homine meminit sic ait. Vir optimus Nasica scipio iudicatus est nō priuatio tantū testimonio: sed totius senatus sacramento: quippe qꝫ inuētus dignior nō fuit cui præcipue religionis crederetur mysteriū &c. NVma: iclita iustitia religioque Numæ pompilio fuit. Curibus sabinis habitabat consultissimus uir omnis diuini atqꝫ humani iuris audito que nomie eius patres romani ad unū omnes ei regnū deferendū decreuerunt: regno ita potitus urbem iure legibusqꝫ ac moribus ornauit: hæc & plura Liuius lib. i. Flagranti ex æde: libro sexto fast. legiᷓ qꝫ signū cœleste Mineruæ armigeræ: quod in troiā conciderat romā deductū fuerat: seruabaturqꝫ in tēplo uestæ: sed quum id templum arderet ministræ attonitæ flebant: tunc itaqꝫ Lucius Metellus homo patritius & pōtifex.

Cybele — Scipio Nasica — Numa pō — Palladiū — Metellu

Haurit aquas tollensqꝫ manus ignoscite dixit. Sacra uir intrabo non adeunda uiro.
Si scelus est: in me commisi pœna redundet. Sit capitis damno roma soluta mei.
Dixit & aripuit: factum dea rapta probauit. Pontificisqꝫ sui munere tuta fuit.

Videto item Plutarchum de comparationibus: & Plinium libro septimo capitulo quadragesimo sexto ubi dicit Metellum orbam luminibus exegisse senectā amissis incēdio quū palladiū raperet ex æde uestæ. TRepidam mineruam: pro tremētē: palladium nanqꝫ illud oculos mouebat atqꝫ hastam: quam manu detinebat: uel trepidā de qua trepidabatur. PROtinus ad censum: si quis testis adhiberetur: de censu illico peteret: de moribus ultimo

DE moribus ultima fiet quæstio: scribit Cicero libro se aiunt uel petunt. PAROpside: paropsis dicitur a παρα & ὄψον. idest ad cibum: est enim proprie iuris genus auctore Polluce & Eustachio: sed pro obsoniorum lance ac uase hic ponitur. QVAntum quisqꝫ sua &c. Hinc Salustius in Iugur. inquit. Et iam antea expertus sū quarum fidei miseris esse. Et Horatius satyra prima inqt. At bona pars hominum decepta cupidine: falso nil satis est inquit: quia tanti quantum habeas sis.

DOM. ¶ SOlus habet:solus uult possidere:nõ uult dare aliis. Mar. Solus habet nũmos. CVrrere togatus nocte. Nam toga summo mane sũmebatur a clientibus cũ ibant ad salutandũ. Mar. Si matutinos facile est tibi rumpere somnos. A tritta ueniat sportula multa toga. CVm ꝑtor. idem in paulum cõsulem Mar. Quem nõ pudebat salutare diuites more togati. Dum tu laurigeris intras qui fascibus annum. Mane salutator limina mille teras. ALbinam & modiam:uetulas orbas & diuites. Martia. Ad uetulas tecum plus minus ire decem. FIlius ingenuorũ claudit latus diuitis:serui igenui inquit togati sunt & comites diuitum seruorum & libertinæ cõditiõis hominum. Libertini uero adeo sunt diuites:ut Caluinæ Catienæque mœchis donent quantum uix tribuni accipiunt ex stipendio ad hoc alludens ꝙ ut diximus libertini & tribuni edicto imperatoris quædam ex maximis officiis habebant cõmunia: ꝓdigalitatem igitur libertinorum cum salariis tribunorum cõparauit. CHione:cuius meminit Martia. SCorti uestiti.i.meretricis togatæ & publicæ:nam cõuictæ adulterii togatæ in publicũ procedere cogebantur:ut ante diximus:uel certe ad differentiam ancillæ quæ ꝓ ueste palliolum habet. Mar. Hanc uolo quæ circum palliolata uagatur. SEruos quos pascit:nam tot alebant seruos romani:ut eorum iustos & integros prope uestitus domi haberent:ut scribit Plinius.

MERV. ¶ DIPhilis:legendum est quasi Iouis amicus:nõ aũt dysphilus:quasi malus amicus:ut quidam sõniauit. LIMine submoueor repellor ab amicitia:sic Seruius illud enarrans de turno se limine pelli:limen dicit a poetis pro amicitia poni. NE nobis blandiat:in malo uidelicet sic Quint. Bladiar iudices paulisper calamitatibus meis. SI curret nocte togatus currere cum præ.licto.impellat potentes aut qui in magistratu erãt quotiens ante Lucano tempore ad amicos salutandos ibant post & ante se togatos habebant a quibus in ædes amicorum deducebantur:& inde domum reducebantur. Martialis. Exigis a nobis operam sine fine togatam. Et ad Aphrum. Nec caret officio cõsul uterq; tuo. Et alibi. Et sine te nulli est ꝓdire tribuno. DIVItis hic serui claudit latus ingenuorum fil. sic Horatius. Comes exterior si postulet ire recuses. Vis ne tegam spurco damæ latꝰ. Vt semel atq; iterum super illã palpitet:tecta periphrasi coitum signat. sic Persius. Cum tibi moroso singultiet inguine uena. Patritiæ in meiat uuluæ. CHIONE:meretrix:in cuius nomen hoc disticho iocatus est Mar. Digna tuo cur sis indignaq; nomine dicam. Frigida es & nigra es non es & es chione:chion græce:latine nix. HOspes numinis idæi: Scipionem Nasicam intelligimus:qui (ut ipsis Plinii uerbis utar) uir optimus semel a cõdito æuo iudicatus: & dignus qui domi matrem deum usq; ad cõditum templum exciperet:unde in fastis. Nasica excepit templi non perstitit auctor Augustus nunc est ante Metellus erat. SEruauit trepidam flagranti ex æde mineruam. Lutium Metellum designat qui orbam luminibus exegit senectam amissis incendio, cum palladium pontifex raperet ex æde ueste memorabili causa sed euentu misero:de quo ut apud Senecam legimus facta fuit declamatio. Metello pontifici negatur post amissos oculos sacerdotium. Ouidius in fastis. Prouolat in medium & magna sucurrite uoce. Nõ est officium flere metellus ait. QVAM mul.pa.ce.paropside per o legendum est non per a παροψίς. ad cibum:& est proprie paropsis iuris genus:auctoribus Polluce & Eustachio:q̃q̃ nõnunq̃ ꝓ repositorio obsoniorum apud idoneos tam græcos q̃ latinos legatur.

Limen ꝓ amicitia — *Mos salutantium* — *Chione* — *Scipio Nasica* — *Metellus cæcus* — *Paropsis*

VAL. ¶ PROtogenes aliquis uel diphilus. per os græcos oẽs his similes dat intelligi. GEntis uitio: siquidem inter se oẽs cõueniunt. LImine summoueor:domo eiicior. CVM prætorẽ impellat:lictorẽ populi ministrum:quem Nonius. M. a ligandi ꝓprietate uult deriuari. ALbinam aut modiam:noĩa matronarum uiduaꝝ sunt. HIC romæ. CLaudit latus:ad obsequia subsequit̃:sic Hora. ut ne togam spurco damæ latus. IR e ꝑcipitem:q̃ celerrime. DOnat caluinæ uel catienæ:noĩa sũt meretricum. SCOrti meretricis cuius ꝓprietas:ut Festus Põpeius putat a corio uenit. CHionem nomẽ meretricis q̃ a frigore niuis nomẽ habet. Mar. Digna tuo cursis indignaque noĩe dicam. Frigida es & nigra es nõ es & es Chiõe:chiõ enĩ nix appellatur. TAM san.q̃ fuit ho.nu.idæi.P. Scipionem nasicam dicit qui a senatu uir optimꝰ iudicatus matrem deũ suscepit hospitio nota histo. est. PRO ce.uel.nu.nũa. Põpi.uir sabinus & pietate & iusticia ĩsignis: q secũdus a Romulo rex fuit pacatis finitimoꝝ odiis gemini Iani tẽpli ædidit qđ aptũ bella clausũ pacẽ idicaret:moxad religionẽ cõuersus in deorũ timorem: quo ad mitiora truces flecteret animos:sacra instituit:sacerdotes creauit:uirgines uestales facrauit: põtificem maximũ primus declarauit:dies fastos nefastosq; cõdidit. annũ in.xii.mẽses diuisit:postremo ubi maxia cũ reuerẽtia & suorum & finitimoꝝ creuisset:quadraginta q; regnasset annos:diem suum obiit. VEL qui ser.tre.fla.ex æde mi.metellum dicit qui amissa oculorum per incendium acie cum palladium ex æde ueste repararet: memorabili quidem causa sed euentu misero orbam luminibus exegit senectam. q̃obrem tribuit ei populus romanus: qđ nulli ante alii cõcesserat. ut quotiens in senatum iret, curru ueheretur ad curiam magnum & sublime decus. sed pro oculis datum iquit. Pli. PROtinus ad cen. si quid cum aliquo cõtrahendum:ut si facienda spõsalia: de censu quæritur primum:post mentio solet de moribus fieri:q; de his sit posterior cura. QVAM mul.ma.pa.cœ. q magno sumptu parapsis uas in quo obsonia reponuntur.

MAN. ¶ SAmothracũ & nrorum aras. Macrobius li.iii. saty. scribit Varronẽ humanaꝝ secũdo referre. Dardanum deos penates ex samothrace in ꝑhrigiam: & Aeneã ex phrigia in Italiam detulisse:aitq; ẽt Varronem nõ expressisse q eẽnt dii penates:sed q diligẽtius eruũt ueritatẽ penates eẽ dixerũt ꝑ quos penitꝰ spiramꝰ:ꝑ quos hẽmꝰ corpus:ꝑ quos rõnẽ animi possidemꝰ:esse autẽ mediũ æthera Iouẽ. Iunonẽ uero imũ aera cũ terra. & Mineruam sũmum ætheris cacumen. & argumento utuntur. ꝙ Tarquinus demarati corinthii filius samothracis re

Penates — *Iuppiter, Iuno minerua*

Quãtũ quisq; sua nũmorum seruat i arca:
Tãtũ hẽt & fidei:iures licet & samothracũ
Et nostrorũ aras:cõtẽnere fulmina pauper
Creditur:atq; deos diis ignoscẽtibus ipsis.
Quid ꝙ materiam præbet cãsq; iocorum
Omnibus hic idem; si fœda & scissa lacerna
Si toga sordidula est: & rupta calceus alter

ligionibus mystice imbutus uno tēplo ac sub eodē tecto numina memorata coniungit. Cassius uero emina dicit samothracas deos eosdēq; romanoꝝ penates ꝓprie dici θεοὺσ μεγάλουσ .i. deos magnos qđ Maro sciens ait. Cum sociis natoq; penatibus & magnis diis. Expressit.n. μεγάλουσ: hæc & plura Macro. per qđ intelligendum samothraces & nostros deos eosdem esse hoc etiam loco. Dionysius aūt lib.i hist. scri. qđ erāt penates adolescentes duo sedentes: ac pila tenētes: & in omnibus simulacris iuuenes duo militari habitu apparebant. Cice. uero in li. de. n. d. scri. penates dictos siue a penu: est.n. oē quo uescunt̄ hoīes penus: siue ab eo ꝙ penitus insidēt: ex quo ēt penetrales a poetis uocant̄. SA Mothracū: samothracia insula est in mari ægeo: ait.n. Dionysius. Tū ēt & imbros: uñ statim thracia illa & ꝓuagata emicat samos: at paulo inferius inqt. Et samos ipsa gratissima olim iunonis pelasgidos sedes Ptolemæus lib. iii. scrib. sami Iunonē natā & nutritam fuisse: ibiq; uetusta delubra tenuisse. QVID: supple dicendum amplius. LACErna: idest penula: nam sequit̄ si toga sordidula est: de lacerna autem uideto ibi lacernatæ cum se iactaret amicæ.

Penates
Penus
Samothracia
Samos iunonis
DOM.

¶ SA Mothrachum: maximū iusiurādū hēbat̄ cū obtestabant̄ deos romanos .i. Iouē: Iunonē: Palladē: & penates: q ex samothracia aduecti fuerunt: ita Scipio apud syllium. Tarpeia pater q tēpla scdam Incolis a cœlo sedē .i. o Iuppiter: & saturnia .i. o Iuno. Nōdū illiacis mutata malis: tuq; aspera pectus. Aegide gorgoneos uirgo succincta furores .i. o pallas: hactenus numina romana Tū sequit̄. Indigetesq; dei spōte inter numina nostra i. o penates: ii e samothracia aduecti a Dardano Troiam: & ab Aenea e Troia Romā: ut Var. scribit. Nigidius & Labeo auctore Macrobio scripserūt Apolinē & neptunū eē deos penates. Dionysius Alicarnaseus sententia Timæi cōfutata scri. penates fuisse deos Romæ: quoꝝ duo simulacra ænea tenebāt hastas: non placet qđ ex Tarquinio recitat Macro. PER Samothracū .i. per penates. ET nostroꝝ ꝑ Iouē: Iunonem: & Palladē

¶ IVRes li. & samo. & no. aras. Dii Samothraces: ut Var. scri sunt terra: & cœlū: qui iidē pricipes in latio saturnus & ops: uulgus putauit deos magnos eē samothracas. hoc est castorē & pollucē: Sed nō sunt: imo mas & fœmina: quos auguꝝ libri scriptos hñt: sic diuipotes sunt ꝓ illo qui samothraces: hæc duo cœlū & terra.

¶ IVRes licet & samothracū & nostroꝝ aras. Macrobius samothraces deos penates dici uult. Var. āt neque inquit ut uulgus putat ii samothraces dii q castor & pollux: s; ii mas & fœīa: & ii quos auguꝝ libri scriptos habēt: sic diui q pote ꝓ illo q samothraces theæ dynatæ hæc duo cœlū & terrā: idem qđ aīa & corpus: qđ humidū & frigidū. Pli. in na. hist. scopas inquit cū his certās fecit uenerem ac phætōtem: q samothracæ sacris cærimoniis colunt̄. Nigidius uero deos samothracas dixit quoꝝ argumentū nephas sit recensere ꝑ eos q ministeriis præsunt: cui sn̄iæ illud accedit in argonauticis orphei. ἰδ' ἐσάθεαν σαμοθρακὴν ἔνθα καὶ ὄρκια φρικτὰ θεῶν ἄρρητα λέβρο τοῖσιν. Sūt qui zethū & āphiona uelint: Orpheus etiā in hymno quem cureton scripsit deos samothracum curetas dicit inqens οἵτε σαμοθράκην ἱερὴν χθόνα ῥαίετ' ἄον τεσκύρ... ὀρουσ ἐρητωράττ ἐρ ὑκετε ἐπόρτοτ λαρητωουμειδ ἐτελετηρ προτοὶ μεσοπεσσὶρ θεσσεα θαρατοὶ κούρητεσ ἀρηια τεύχεεχ ὀρτεσ. SA Mothracum: samothraces populi sunt phrygiæ sic dicti ut Apollodorus scribit ꝙ ducentis & nouem annis a troia cōdita samii ex Apolline pythio oraculū habuerint in troade thracem incolerent a quibus samothrace ea insula appellata est: quod samii honoris suæ gentis causa fictum putarunt: at ab altitudine nomen impositum ꝙ samos altitudo uocetur: cu; ex eo loco tota prospectui ida pateat: & priami urbs & achiuorum naues olim uiderentur. Sunt qui a saiis priscis thraciæ incolis samothraciæ indutum nomen putarint: ita Strabo. ET nostrorum aras. ut Romuli cæsaris.

MER.
Samothraces dei
VAL.

Pelle patet: & si consuto uulnere crassum
Atq; recens linum ostendit: nō una cicatrix
Nil habet infœlix paupertas durius in se:
Quam quod ridiculos hoīes facit: exeat iqt
Si pudor est: & puluino surgat equestri:
Cuius res legi non sufficit: & sedeant hic
Lenonum pueri quocūq; in fornice nati.

¶ QVā ꝙ ridiculos homines facit. Cice. item in Lelio sic. Quid aūt turpius q̄ illudi. Exeat inquit. Pedianus in orōne pro Cornelio sic ait. Quāq̄ Lucius roscius Otho biennio añ cōsul firmauit in theatro ut equitibus romanis q̄tuordecim ordines. spectandi gratia darent̄. Et seneca epist. q̄dragesimaquarta inquit. At me hercle multis. xiiii. gradus clausi sunt: nō omnes curia admittit: Hoc āt loco poeta in Domitianū inuehit̄. Othonis.n. legē reuocarat: ut patet per Suetoniū ubi sic ait. Susceptamoꝝ correctiōe licētiā theatralē ꝓmiscuā iniquitate spectādi inhibuit. Florus ēt libro. xcix. epit. Liuii sic ait. Lucius Roscius tribunus plæbis legē tulit: ut equitibus romanis in theatro quatuordecim gradus ꝓximi assignarent̄. DE puluino equestri .i. ab equestribus in quibus sedebāt equites. Seneca lib. vii. de bñficiis. Equestria omnium equitum romanoꝝ sunt. Popularia aūt dicebant̄ ubi plæbs in theatris sedebat. Suetonius in Domitiano: Et quia pars maior intra popularia desiderat &c. SVRgat: seruandis gradibus præfecti erant Lectius & Oceanus. Mar. lib. v. Quadringenta tibi non sunt chererestrate surge. Lectius ecce uenit. Et lib. tertio. Est & in hoc aliquid uidit me roma tribunū. Et sedeo qua te suscitat oceanus. FORnice. cauerna antro.

MAN.
Lutiꝰ roscius otho
Equestria
Popularia
Lectius oceanus

¶ EXEat inquit: alii hunc locū sunt interpretati aduersus Neronem: qui loca equitum romanoꝝ sedilibus plæbis præposuit ad circum: nā de ordine sedēdo in theatro Lucius roscius otho tribunus plæbis. ut scribunt pædianus. Liuius Porphyrio multis ante annis legē tulerat: ut. s. quatuordecim proximi gradus equitibus assignarent̄: ergo aduersus Domitianum dictum interp̄tor: qui legē othonis temporum uetustate ferme abrogatam restituit quod Tranquillus his uerbis indicat de Domitiano. Licentiam theatralem promiscuam iniquitate spectandi inhibuit. ex ea dictum erat ne in: xiiii. sederet. nisi cui essent quadringenta sestertia. his. n.

DOM.

erat census equester ita factum est ut,multi nobiles & boni uiri qui non integro censu equestri pro equitibus se præstantes ante legẽ reuocatam illic sedere soliti erãt:magna cum ignominia singulis prope spectaculis iuberentur surgere:de hoc multa extant Mar.epigrammata.Seruando ordini præfecti erant Lectius & Oceanus. SVRgat Martia.Quadrigenta tibi non sunt Cherestrate surge.Lectius ecce uenit.

MER. Equestria q̃ essent. popularia VAL.

¶EXEat iqt si.pu.ẽ.uox ẽ excitãtis.de.xiiii.primis gradib⁹ eũq legitimũ cẽsu3 eqstrẽ nõ hẽbat:q q̃dringẽtorũ erat sestertiũ. PVLuino sur.eque.puluinũ hic accipit ꝓ equestribus ĩ qb⁹ sedebãt eqtes.Seneca.vii.de bñficiis.Equestria oĩu3 eqtũ romanoꝝ sunt:& itẽ:sed cũ ĩ theatrũ ueni si plena sũt eqstria & iure hẽo locũ illic:qa sedere licet mihi:queadmodũ popularia dicebant̃:ubi plæbs ipsa ĩ theatris sedebat:Sueto.in domitiáo: Et qa ps maior ĩtra popularia d̃ciderat qnq̃genas tesseras ĩ singulos cuneos equestres:ac senatorii ordĩs,ꝓnũciauit. ¶Q VAM ꝙ ridiculos hoĩes:de qbus rident diuites:est.n.ridiculus qui risui est:ut Cicero.Cn.sicinius homo impurus:sed admodũ ridiculus neq3 aliud in eo oratori simile quicq̃. ET De puluino sur.equestri: idest ex ordine & equitũ sedibus exurgat q paupꝫ.ẽ.Puluinũ.n.ꝓ sedili:in quo puluini adhibent̃:posuit. Est aũt puluinus:uñ puluinar:q scabellis sup ĩpoĩt̃:quo mollior sit sessio.hui⁹ ĩminutio ẽ puluill⁹.Hor.in epo.Quid ꝙ li belli stoici ĩter sericos iacere puluillos amãt. SEDeãt hic.i.p.mõ diuites sint.Q uocũq3 ĩ.f.quouis lupanari.

MAN. Pinnirapus Pinna Vanus stolidus Filia cui danda galloꝝ dotes

¶PLAudat:man⁹ pcutiat gaudeat laudet. NITidi.i. diuitis & splendidi. PINnirapi:rætiarii gladiatoris a pinna & rapio dicit̃:pinna acutũ significat.Hinc pinnæ muroꝝ:& pinnacula:hic,pinnirap⁹ rætiarius qui pinnã.i.galeæ sumitatẽ aduersarii rapiebat. LAnistæ prĩcipis gladiatoꝝ:lanista.n.gladiatores erudiebat. VAnó:stulto:ut Serui⁹ ait:expõit:n.hũc locũ li.x.æn. ibi.s.uane ligur.Meli⁹ tñ uano othoni exponet̃:& leuia & inania ꝓ grauib⁹ & ueris astutissime cõponcti Gel.n.li.xyii.c.iiii.sic ait.Nos ãt postea ex apollinar̃ di dicim⁹:uãos ꝓprie dici ñ ut uulg⁹ dicerẽt d̃sipiẽtes aut hebetes aut ĩeptos:s3 ut ueteꝝ doctissimi dixissẽt: mẽdaces & ĩfidos & leuia inaniaq3 ꝓ grauib⁹ & ueris astutissime cõponẽtes. STOlidos ãt uocari ñ tã stultos & excordes quã tetros & molestos & illepidos:hæc ille. Q Vis gener hic placuit cẽsu minor.Themistocles ut scri.Ci.li.ii.offi.quũ cõsuleret̃ utrũ bono uiro pauperi aut min⁹ ꝓbato diuiti filiã collocaret.Ego ĩquit malo uiꝝ qui pecũia egeat:q̃ pecuniã q̃ uiro.AT ꝙ pu.sar.im.Cæsar li.yi. cõmẽta.de bello gallico scri. ꝙ Gallæ uiri q̃tas pecũias ab uxorib⁹ dotis noĩe acceperũt tãtas ex suis bonis æstimatiõe facta cũ dotibus cõicant:huius oĩs pecuniæ cõiunctim ratio habet̃:fructusq3 seruat̃.Vter eoꝝ uita supauit ad eũ ps utriusq3 cũ fructibus supioꝝ tpoꝝ puenit.Viri in uxores sicuti in liberos uitæ necisq3 hñt potestatẽ. SARcinulis: dotibus.Q ñ in consilio ẽ ædilibus,Similiter fere Naso li.iii.de amoribus.Curia paupib⁹ clausa ẽ: dat cẽsus honores &c. Q Vádo ĩ consilio ẽ ædilib⁹:Romãos magr̃atus dãnat ꝙ paupes neq3 ĩ consilio neq3 ĩ magr̃atu admitterẽt.Gel.ãt li.xiiii.c.xxyii.sic ait.Is q nõ uniuersum populũ:sed partẽ aliquã adesse iubet nõ comitia sed cõsiliũ edicere debet:utq3 Ci.li.i.rhe uet.scri.cõsiliũ ẽ aliqd faciẽdi aut nõ faciẽdi uera rõ excogitata. AEDilibus:cũ ædilibus:qui licet ex plæbe creati paupes ĩcõsilio nõ admittebãt.Aedilis ãt initio dictus est

> Hic plaudat nitidi pediconis filius inter
> Pinnirapi cultos iuuenes iuuenesq3 lanistæ:
> Sic libitum uano qui uos distinxit othoni.
> Quis gener hic placuit censu minor:atq3 puellæ.
> Sarcinulis impar:quis paup scribit̃ hæres
> Quãdo in cõsilio ẽ ædilib9:agmine facto
> Debuerant olim tenues migrasse quirites.
> Had facile emergũt.quoꝝ uirtutib9obstat,
> Res angusta domi:sed romæ durior illis
> Cõat9 magno hospitiũ miserabile magno
> Seruorũ uẽtres:& frugi cœnula magno
> Fictilib9cœnare pudet:qd̃ turpe negauit
> Trãslat9subito ad marsos mẽsãq3 sabellã:
> Cõtentusq3 illis ueneto duroq3 cucullo.

Consilium ædiles ædiles duo Plæbis discessio a patribus Menenius agrippa Tribũi plæbis sacer mons

magr̃atus:qui ædiũ nõ mõ sacraꝝ sed ẽt priuataꝝ curã gerebat:ut Festus ait & Varro.Põpeius uero iuriscõsultus sic Iteq3 ut eẽnt qui ædibus pessent in quibus oĩa scita sua plæbs deferebat duos ex plæbe cõstituerũt qui ẽt ædiles appellati sunt.Scribũt alii apd̃ ædiles plæbeios & cõsularẽ & tribunitiã potestatẽ & tãdẽ totius reip.summã recidisse.Crescẽtibusq3 plæbeis opibus ẽt dictatores ac põtifices ex plæbe creati sũt. Asconius in orõne ꝓ Cornelio oñdit Aediles ẽt ludis agẽdis pfuisse:ait.n.sic.Sed sine mentiõe megalesiũ: Aediles.n. eos ludos facere soliti erãt. scribũt alii ædiliũ quoq3 offm̃ fuisse:ut cloacæ publicæ & aquæ ductus cæteraq3 ædificia lauta mũda ĩtegraq3 & expedita asseruarent̃.Plutar.in uita Marii scri.ꝙ duo erãt ordĩes ædilium. Vnus ĩ quo ipsi ædiles ĩ iure dicendo sellis curuos pedes hñtibus utebãt̃:& hic nom̃ magistratus retinebat. erat n.maior ædilitas.Secũdũ ædilẽ popularẽ magr̃atũ appellabãt. DEBuerãt olim migrasse.i.iádiu:quod placet:uel dicas ꝙ ẽt cõuenit antiquo tpe debuerãt penitus pauperes romani a patribus discessisse:& nunquam in gratiam rediisse.Historia.n.talis est:populus a patrib⁹ secesserat ꝙ tributũ & militiã toleraret: nec reuocari poterat:tunc Menenius Agrippa,apud eũ inquit humani olim artus quũ uentrẽ ociosum cernerent ab eo discordarũt:& suum illi ministerium negauerunt:cum eo pacto & ipsi deficerent intellexerũt uẽtrem acceptos cibos per oĩa membra differere:& cũ eo in gratiã redierũt. Sic senatus & populus quasi unũ corpus discordia pereũt concordia ualent:hac fabula populus regressus est.Creauit tñ tribũos plæbis: qui libertatẽ suam aduersus superbiam nobilitatis defenderẽt:auctor est Pli.Dionysius quoq3 lib.sexto q̃plurima.Liuius item libro secũdo ubi ait plæbem Sicinio quodam auctore in iussu consulũ in sacrũ montẽ recessisse trans anienem amnẽ tria ab urbe milia passuum:orationeq3 Menenii Agrippæ:ut dictũ ẽ in gratiã rediisse. HAVD facile emergũt.Philosophus etiã li.primo ethicoꝝ ait:fieri enim nõ potest:aut nõ facile fit

ut is res agat p̄claras cui facultates desunt:multa nāq; per amicos per diuitias per ciuilē potentiā tanq̄ p istru/
mēta agūt. Vtq; Laertius scri.dixit idē philosophus uirtutē ad beatā'uitā sibi minime sufficere·quippe corpo Virtus
ralibus bonis exterioribusq; indigere:m:serū atq; infoelicē fore sapientē:siue doloribus afficiat̄ siue inopia &
cæteris hmōi. CONAtus ultra uires īpēsa:philosophus li.v.posuit:inqt q̄ puæ īpēsæ sæpe factæ cōsum ūt sub Impēsæ
stantiā. MAGno:cōstat.s. FRVgi cœna la.i.utilis:hinc ēt Hora.ait li.i.epistolaꝝ ad uillicū suū.Cœna bre Frugi
uis iuuat. FICTilibus creteis uasis a fingo. PVDet romanos.s.pauperes:ne ab aliis rideātur.hinc Seneca cœnula
epistola.li.ait.Nō ego ambitiosus sum:sed nemo aliter Romæ pōt uiuere.Nō ego sumptuosus sum sed urbs
ipsa magnas impensas exigit'&c.Epistola uero.v.sic inqt.Magnus ille est qui fictilibus sic utit̄ quemadmodū
argēto.Nec ille minor est qui sic argēto utit̄ quēadmodū fictilibus. QVOD turpe negauit:Marcus Curi/ Curius
us dentatus bis de sabinis triūphauit:tertio de lucanis ouās urbē introiuit pyrrhū epirotā ex italia pepulit.Le dētatus
gatis samnitū aurū offerētibus quū ipse in foco rapas torreret:malo hæc inquit in fictilibus meis eē & auruꝫ
habētibus īperare:hæc ex Plinio.Lutius ēt florius sic ait.Quū Curius fictilia sua sannitico auro præferret.
QVOD turpe negauit:sunt q nullo pacto uelit ad historiā aliquā id referri:dicētes sensum eē q̄ romæ pu
det hoīes cœnare fictilibus:q si repēte ad marsos aut ad sabellos trāsferātur minime putarēt id eē turpe. ibi
n.modestius uiuit̄. Arguta sane īterp̄tatio meo tñ iudicio ad historiā meli⁹ referet̄:nā clara ē:nec ab re mar
sos mēsamq; sabellā ait.qm̄ quū samnites libertatē asseq uellet desciuerūt:un̄ marsicū exarsit bellum qd latius
īfra patebit:Eritq; argumētū a maiore ad minus:si.n.Curium cœnare fictilibus nō puduit:eo minus paupe
res Romanos in urbe ipsa pudere debet. MARsos mensamq; sabellam.Marsi italiæ populi uelocitate pe Marsi
dū plurimum ad cursum præstant:ut Dionysius scribit.Solinus autem ait Marsorum gentem serpentibus il
lesam esse:sed nihil mirum'a circes filio ii genus ducunt:& de auita potentia deberi sibi sciunt seruitium ue/
uenoꝝ:ideoq; uenena contēnūt.Strabo uero ait lib.quinto q̄ alba marsis finitima est in excelso locata saxo Fucin⁹
prope fucinus est lacus longitudine par pelago Is autem marsis & uicinis maximo omnibus usui fit. SA/ sānites
BELlam:samnites intelligit.qui ut Festus ait dicti sunt a colle samnio,ubi ex sabinis aduentantes cōsederūt. Sabelli
Plinius uero libro tertio cap.decimotertio ait q̄ samnitii erant italiæ populi quos sabellos & samnitas græci
dixere:Ea gens:ut Fabius lib.i.ait.Opulenta erat fallax rapida ac furiosa & in exitum urbis agitata pertinax:
sexies.n.rupto fœdere cladibusq; ipsis animosior:hos taman quinquaginta annis per fabios & papyrios pa
tres eurumq; liberos urbs roma subegit ac domuit.Sunt autē samnites inter campaniam & apuliam:ut oñ/
dit Strabo libro quinto regionem montanam possidentes & mari non admodū proximi:hæc autem natio
exigua erat:cæterum fortitudine conspicua ostētata romanis eorum sæpissime uirtute tandem quum'liber/
tatem assequi uellent desciuerunt:unde marsicum exarsit bellum.Marsicum autem ideo nominatum quo/
niā a marsis bellādi suscitatū fuerat initiū.Propter hæc igitur Iuue.alt ad marsos mēsamq; sabellam:unde ad Marsi
historiā Curii referēdū est. VENEto a colore dixit:est.n.uenetus color marinis fluctib⁹ similis auctore Ve cuꝫ bel
getio in fine Titulli liburnarum ait.n sic.Me tamen exploratoriæ naues candore prodantur colore ueneto lum
qui marinis est fluctibus similis uela tinguntur:nautæq; uel'per noctem sed etiam per diem facilius lateāt ex Vene
ploratores:hæc illi.Isidorus etiam de coloribus sic ait Venetum cæruleum temperare primum alexandria tus
repperit in italia ex arenæ puluere & nitri flore idem faciunt:hæc ille.Putant alii illum esse quem nunc bla color
uum appellant:eo autem colore panni uiles tingebantur.Mar.li.quarto.Si ueneto prasinoq; faues:qui coc/
cina summis. DVRO:crassi fili. CVCullo:capitis uelamēto ad imbres uentos:& frigora arcenda.
¶PINnirapi.retiarii dicūtur:q pugnātes aduersus mirmillonē pīnā hoc est summitatem galeæ rapiebāt:ia/ DOM
ctātes illud piscē peto nō te peto:nā piscis erat in capite mirmillonis. LANIstæ dicuntur q erudiūt gladia/
tores & hñt familias paratas ad munus.Fidentinus hanc sententiā nostrā cū sua male cōfundit:& peruertit
QVANdo in cōsilio est ædilibus.Aediles urbis luxus auxerunt ludis apparatissimis quos edebāt:hæc re/
p̄hensio est in tempora poetæ quibus Domitianus theatralē sumptū mirūinmodū auxerat ut scribit Tran/
quillus:adeo ut ipse aliquādo præsederit ludis coronatus:purpura amictus cum collegio flauialium sacerdo
tum.Ait igitur Vmbritius pauperem non admitti in consilium ab ædilibus notans principis studia & ludo
rū luxum ad superbiam.Olim:quando secesserunt a patribus:quo tempore reducti sunt ab Agrippa creatis
tribunis plebis. QVOD turpe negauit.Sensus est romani pauperes non audent cœnare in fictilibus ne
sint ludibrio:sed Curius Dentatus:qui ab aratro euocatus creatusq; subito īperator triūphū duxit de samni
tibus:satis docuit id turpe non esse:nā samnitibus auꝝ afferentibus respondit se male in suis fictilibus cœna
re. TRANslatus subito:hoc est transductus subito ab aratro. AD Marsos ad triumphalē dignitatem:quā
de marsis & sabellis deuictis reportauit.Sabelli.n.a samnitibus sunt,quos uicit Curius.Idem a græcis Samni/
tes dicuntur.ut Strabo & Pli.scribunt:h istoria Curii supra est recitata & satis nota:.
¶PRAEconis filius:q auctionē idicebat & audientiā faciebat is p̄co dicebat̄. PINnirapi:pinnirapus gla MER.
diator:cōpositū nomē ex duob⁹ corruptis:hoc ē pinna & rapio. IVVENesq; lanistæ ii dicebat̄:q familias do Pinni
mi ad gladiaturā exercendam īstituebant:ergo iuuenes lanistæ gladiatores accipimus. SIC libitum uano q rapus
uos distinxit othōi.Roscius Otho tribunus plæbis legē tulit ne qs sederet ītra quartū decimū theatri gradū Lanista
nisi cuius auo patriq; īgenuo quadringenta sextertia fuissent:de quo Hora.i epodo.Othone contēpto sedet Lex ro/
& ad mecenatem.Roscia dic sedes melior lex an puerorum:ueniat. VENEto cuculo:ueneti coloris: quem scia the
nūc blauū appellāt uulgo ut existimam⁹:de quo plura alias. CVCullo.Cucullus uelamē quo caput obtegit̄. atralis
¶HIC:in equitū sedibus. NITIdi:lau i:opibus splēdidi. INTer pinnirapi cultos iuuenes:ordo est:iter cul VAL.
tos.subaudi plaudant:iuuenes pinnirapi:& iuuenes lanistæ:pinna acutū significat:hic pinicillum pīnæ mu-
roꝝ & tēploꝝ pinnacula dicta:hinc pinnirapus gladiator:q̄ rete suo aduersarii caput inuoluere:& i terram

trahere studeat:ut mos gladiatoꝝ fuit. CVLtos:cōptos:ac ꝑ hoc diuites. Iuueniꝙ lanistæ:& lanius & lanarius & lanista dicitur:sed inter se ita differūt:ꝙ lanius ē q carnes uenditat populo:ꝗꝙ eas cōcidat lanietꝙ. lanius dictus:Plau.in captiuis.Dii īmortales:ut ego collos ꝑtrūcabo tergoribus q̄ta ꝑnis pestis ueniet: quāta la bes larido:quāta summini absūmendo.quāta collo calamitas:quāta laniis lassitudo:quāta porcinariis:lanariuſ ē q lanā curat:idē in aulaia.Stat fullo phrygio:aurifex:lanarius:lanista uero q ad gladiatoriā hoies īstituebat quo eos uéderet facilius. SIC libitū uano stulto. QVI hos distinxit othoni.Lucius roscius otho legē theatralē tulerat:ut pauperes & serui separarētur a diuitibus:huius meminit in epodo Hora.inquiens.Sedilibus ꝙ magnis in primis eques:est othone cōtēpto sedet. QVAndo cōsilio est ædilibus:ædilis dictus ꝙ ædes sacras & priuatas ꝓcuraret:ꝗꝙ emēdis uendendisꝙ rebus ꝑerat:hūc græci agoranomū appellarūt. Pōponius itēꝙ ut essent q ædilibus ꝑessent in quibus oīa scita sua plæbs deferebat:duos ex plæbe cōstituerūt:qui etiam ædiles appellati sunt. AGmin e facto:inito consilio. TENues:pauperes. MIGrasse:ita iisse ne redire nt: nota ē historia:ut plæbs armata.Sicinio quodā autore ob truculētissimas seditiōes in montē sacrum secesserit:ut aliis uidet:in auentinū. ANGusta:præssa. MAGno:subaudi precio:est ēt ellipsis. QVOD turpe negauit.Scipionē dici probus putat:quidā.M.curiū détatū.nos nihil dicimus:mō sciamus hoīem frugi intelligi uoluisse:quicunꝙ ille fuerit. MARsos italiæ populos:quos a marso circes filio dictos q̄dā uolūt. SABellos:qui & ipsi italiæ populi sūt Vir.de laudibus italiæ.Hæc genus acre uiꝝ marsos pubemꝙ sabellam & pli. Aufinates cismōtani samnitii:quos sabellos græci dixere:ii īter apulos & lucanos fuisse uerbis Horatii depræhēdunt:qui inquit.Nā uenusinus arat finē sub utroꝙ colonus.Missus ad hæc pulsis uetus est ut fama sabellis Quo ne ꝑ uacuū romanū icurreret hostis. CONtentusꝙ illic ueneto duroꝙ cucullo:ueneto a colore:nā ut Vege.inquit.Venetus color est marinis fluctibus similis: DVRO.filo crasso. CVCullo:nautico tegmine aut rustico:ad pluuias arcēdas.Columella.Cultā uestitāꝙ familiam magis utiliter q̄ delicate habeat munitā diligēter a uēto:frigore pluuiaꝙ:q̄ cūcta prohibent pellibus manicatis centōibus cōfectis:uel sagis cucullis.

MAN ¶PARS magna italiæ est. Vmbritius in oppidis facilius uiuere posse ōndit:ubi nulla ābitio nulli īpensæ cōatus ultra uires uti iurbe manētib⁹. NEMO togā summit:ad salutādū.s.diuites. NISI mortuus.

Toga Toga.n.mortuo addebat.Mar.lib.ix.Aut palles toga mortui tribulis. DIErū festoꝝ maiestas de ludis q̄buscūꝙ ītelligit:q ab oppidanis ut ēt nūc moris est celebrabātur. MAIEstas:dignitas. Herboso.ī pratis.n.ludebant. TANdem:post ānū.s.solēt &.n.āno quoꝙ ludos celebrare oppida multa. PVLpita: cathedras.

Exodiū EXOdiū notū:nō.n.nouū fiebat ut ī urbe.

Exodi os Exodiū ut scri. Pollux cātus ē quē discedētes de theatro cātabāt ἔξοδιος græce cantus dicit ἔξοδος uero exitus:sed q̄d ꝓprie exodiū sit lati⁹ uidet saty.vi.

Exodos Orchestra ibi.s.Vrbicus exod.o risum mouet atellanæ Liuius n.apuit. ILLIC:i theatro herboso. Orchestrā:i orchestra apud Roma.senatoꝝ sedibus loca erāt designata:cuius pulpiti altitudo non erat plus q̄nꝙ pedū:ubi ibi sedētes spectare possent oīum agētiū gest⁹ idꝙ ex Victruuio colligi pōt.In theatro āt herboso

Pars magna italíæ ē:si uerū admittimus i qua
Nemo togā sumit nisi mortuus: ipsa dierum
Festorum herboso colitur: si quando theatro
Maiestas tandemꝙ redit ad pulpita notum
Exodium: cum personæ pallentis hiatum
In gremio matris formidat rusticus infans.
Aequales habitus illic: similemꝙ uidebis
Orchestrā: & populū clari uelamen honoris
Sufficiunt tunicæ summis ædilibus albæ.
Hic ultra uires habitus nitor: hic aliq̄d plus
Quā satis ē: interdum aliena sūmitur archa.
Cōmune id uitium ē: hic uiuimus ambitiosa
Paupertate oēs. q̄d te moror: omnia romæ

loca oia similia erāt cūctis spectātibus.Erat aūt ꝓprie locus ī theatro ubi saltabatur ab ὀρχέομαι q̄d est salto:inde ὀρχηστής.i.saltator. VELAmē:appositio ē. AEDIlibus q ludoꝝ curā habebāt uti paulo superius ēt ōndimus TVNIcæ albæ:ostendit ꝙ non omnes in oppidis spectando albis tunicis utebantur:ut Romæ:sed qui ꝑerant ludis tantum Mar.li.iiii.de Horatio.Et plæbs & minor ordo maximusꝙ sanctorum cum duce candidus sederet &c.Nitor:splendor candor aniteo. AMBitiosa:gloriosa superba honoris cupida.

DOM. ¶PARS magna italiæ.Suadet Vmbritius Iuue.ut uiuat in municipiis ubi toga non erit sumenda ad colendos diuites:nec ludoꝝ sup̄bia ferēda.Plane ut intelligas supiora dicta esse in tedia & luxum ludoꝝ:ut exposuimus. PARS magna.q.d.qui ī municipiis sunt ꝑs magna italiæ:ut nos quoꝙ illic posum⁹ agere. NISI mortuus:nā mortuo addebatur toga:Mar.aut pallens togā mortui tribulis. Quod Fidētinus e nobis didicit.ut alia multa quāuis eius ꝑceptor inuertat. SI quando colitur maiestas dieꝝ festoꝝ ueluti ī luco iuxta fregellas īagro non ꝓcul ab aquino:quo finitimi populi conueniebāt singulis annis ludos & sacrificia illic pagebāt ut scribit Stra.Idem apud.Silliū. EXOdium:finem significat:ut Pōpeius īterp̄tatur:& Varro affirmat. Varro mō ī uia narra ut ad exodium ducas Exodio itē ridicula ītexta uersibus:q̄ iuuenes inter se iactitare cœperūt nolentes fabulas agere:sed proprios uersus cōponētes ut scribit Liuius.Ea sunt inserta fabulis athellanicis. Partē igitur fabulæ ridiculis lasciuiētem exodiū appellarunt:ab ἔξω & ᾠδή:quasi extra cantilenam institutā & numeꝝ alioꝝ uersuum.Scio q̄d alii sint opinati:sed ego hoc sentio:& lego apud Suetoniū.Exodio atellanico lacessitum Tiberiū. NOTum exodium:nota ridicula:nō.n.noua his cōponuntur ut in urbe. TVNIcæ albæ:nō oēs inquit hn̄t tunicas albas:sed qui ꝑsunt ludis illic:in urbe uero spectatores oēs habent: Mar. Et plæbs & minor ordo maximusꝙ Sanctoꝝ cū duce cādidus sederet lacernæ albæ ī distichis loquunt:Amphitheatrales nos cōmendamur ad usus.Fidentinus hoc a nobis didicit:sed recitando inuertit. ut id q̄d seqt.

¶ THEatro herboso: pro tpe ex herbis extructo: nã & temporariũ dicebatur theatrũ: quod ligneũ erat. TAndemq̃ redit ad pulpita notũ exodiũ: cũ sit exodiũ: tradẽte polluce: cantus quẽ discedentes de theatro cantabãt: Ap te errauit Ioannes Tortellius: qui dicit errogationem id esse: Sed & Nonius marcellus & Festus Pompeus de origine & interpretatione huius dictionis parum erudite loquuntur: deducunt .n. dictionem a græco ab ἐξκαὶ ὁδὸς: idest extra uiam & finẽ significare aiunt cũ fiat ab ἐξόδιον. Similemq̃ uidebis orchestram & populum: hoc est: idem est: tum habitus: tum ornatus nobilium & plæbeiorum: quando indiscretus spectat populus: in orchestra apud romanos quantum ex Vitruuii uerbis colligimus senatorum sedibus loca erãt designata: cuius pulpiti altitudo non erat plus quinq̃ pedum: ut ii qui in orchestra sederent: spectare possent omnium agentium gestus: unde apud Suetonium legimus legatos exteraꝝ gentium & honoratiores psonas ex orchestra ludos spectasse. TVNicæ albæ: quod ædiles soli in municipiis albas induti tunicas spectarent: cũ Romæ omnes albis induti spectarent. AMBitiosa paupertate. Sic Quintilianus. Ne sim ambitiosus in malis. MIERV. Tpariũ theatrum Exodium orchestra

¶ HERboso theatro: q̃ in pratis ueteres theatra haberent. Prop. Curia prætexto quæ nunc nitet alta senatu. Pellitos habuit rustica corda patres. Buccina cogebat priscos ad uerba quirites. Centum illi in prato sæpe senatus erat. Nec sinuosa cauo pendebãt uela theatro. Pulpita solennis non oluere crocos. THEatro: spectaculo nã θεῶρου μαι inspicio significat. NOTum exodium: cognitus finis & epilogus: quod maiore artificio post exodium fieri soleat: apud hetruscos nulla uenustate & illecebra componitur: sumitur exodiũ pro fine cuiusq̃ actionis: dictum exodium quasi ἐντῆς ὁδὸν: idest extra uiam. Varro cum in uinculis publicis esset: & bibisset i exodio uitæ. PERsonæ pallentis hiatũ. In gremio matris formidat rusticus infans: uelut Homerus astyanacta scribit armati patris hectoris uisa terribili effigie inhorruisse: & se in nutricis sinu conuoluisse. SIMilemque uidebis orchestram: theatri locum ubi saltabatur ab ὀρχοῦμαι salto deriuatum uerbum est. SVMmis ædilibus albæ: nullo coloris decore insignes. HABitus: nitor: habitus genitiuus casus: sunt qui uelint singula per se pronũciari habitus: nitor ut sint nominatiui casus. INTerdum aliena summitur archa: idest conducunt uestem alienã quo plus fidei apud incognitos aucupentur. VAL.

Cũ pcio: qd das ut cossum aliquando salutes.
Vt respiciat clauso ueiento labello.
Ille metit barbã: crinẽ hic deponit amati.
Plena domus libis uenalibus: accipe & illud
Fermentũ tibi habe: præstãt tributa clientes
Cogimur & cultis augere peculia seruis.
Quis timet aut timuit gelida pneste ruinam:
Aut positis nemorosa inter iuga uolsiniis: aut
Simplicibus gabiis: aut proni tiburis arce:

¶ COSsum: fuit Cossus poetæ temporibus captator quidam de quo saty. x. inquit: Vt captatori moueat fastidia Cosso. Hic tñ de Cosso nobili genere orto intelliges & per eũ nobilissimũ quẽq̃. Cossoꝝ enim familia nobilis erat: hinc Tacitus li. xv. ubi de Nerõe meminit ita scri. Defunctaq̃ uirgo uestalis lælia i cuꝰ locum Cornelia ex familia cossoꝝ capta est: Et libro xvii. ita. Ne Vitellius qdẽ minis ac uerbis tẽperabat: quũ Claudiꝰ Cossus unus ex legatis notæ facũdiæ sed dicendi artem apta trepidatione occultans atq̃ eo ualidior militis animum mitigauit &c. QVId das. q. d. multum. VEIEnto. De hoc ita scri. Tacitus li. xiiii. ubi de Nerone meminit: haud dispari crimine Fabritius Veiento conflictatus est: q̃ multa & probrosa in patres & sacerdotes composuisset iis libris quibus nomen codicillorum dederat. Adiiciebat Talius Geminus accusator uẽdita ab eo munera principis: & adipiscendorum honorum ius: quæ causa Neroni fuit suscipiẽdi iudicii conuictumq̃ Veientonem italia depulit: & libros exuri iussit conquisitos lectitatosq̃ &c. De eodem etiam Plinius iunior libro quarto: epistola uero ad sempronium Ruffum ita inquit. Cœnabat Nerua cum paucis Veiento recumbebat proximus atq̃ etiam in sinu &c. Ostendit autem Iuuenalis hic ueientonem superbum adeo quidẽ q̃ salutãtibus nõ solũ nõ responderet: sed nec eos aspiceret nisi quicquã donassent. ILLe metit barbam: ordo est: illico metit barbam amati: scilicet pueri. Est autem sensus q̃ clientes munera mittere cogebantur etiã in re turpi diuitibus: quotiens eorum pueri primo radebantur: tundebantur ue: dies enim ille ab amicis celebrabatur solenniter. LIBis cibariis. ACCipe: audi. FERmentum: idest iracundiæ furorem: fermentum enĩ a feruore dici uolunt q̃ plus una hora nõ põt contineri: crescendo enim excedit seu per ironiam fermentum: idest leuamentum & solamen. PRAEstãt: soluunt diuitibus. CLIEntes: amici domestici. CVLtis: diuitibus & amatis a pricipe. PECulia: peculium seruorum est: a pecore dictum: sicut & pecunia nobilium ut scribit Festus Peculium alii esse uolunt quicquid proprie alicuius est: & quicquid nostro labore paratum est: de quo late Lau. VOLsiniis: in hetruria. Plinius libro tertio inquit. Volaterani cognomine hetrusci uolsinieses & cætera: Strabo etiam libro quinto de eadem ait. Cæterum in mediterranea præter iam dictas urbes extant Arretium perusia uolsinii sutrium & cætera. SIMplicibus: historiam tangit. GABii namque fuerunt rudes & simplices erga sextum Tarquinii superbi filium: qui minor ex tribus erat: de quo libro secundo fasto. plene habetur: & apud Liuium libro primo latius. GABiis: erant gabii in prænestina uia siti: ubi Latomiæ plusquam reliquæ lapides Romæ suppeditabant: distantes Roma & præneste ex quo ad stadia centum Auctor est Strabo libro quinto Blondus ergo uir præstantissimus De gabiis aliter. MAN. Cossus Veiento Fermẽtũ peculium Volaterani Volsinii Gabii

¶ QVID das ut Cossum: pauperes inquit coguntur dare dona diuitibus: in rebus etiam turpissimis ut sint amici & arrideant: quod si diues puerum habet qui primam barbam deponat: aut crines tondeat: pauperes statim donant q̃. s. ille diem festum celebrat: ut Tranquil. significat de Nerõe: Marti. de eo qui deposuit barbam die natalis patris: & de crinibus Encolpi. Papinius de crinibus Earini & Tranquillus in C. principe. Vno atque eodem die togam sumpsit: barbamq̃ posuit sine ullo honore: idest sine ulla celebratione diei festi: qualis DOM.

fieri solebat. AMAti:pueri. PLEnā do.ſtati diuitis domus ea die muneribus implebitur. TIBicine. Tibicines inqt Feſtus in ædificiis dicti exiſtimanť a ſimilitudine tibiaꝝ canētiū:q ut cãtãtes ſuſtinerēt ita illa ædificia.

MERV. ¶ CRIMen hic depo.ama.capillatoꝝ & criſpulorum crines non niſi ſoleniter tōdebanť:utpote alicui deo dicandi:quod de carino Domitiani puero apud Statium & Martialem legimus:cuius reciſi capilli Eſculapio Pergamum miſſi fuere. GELida præneſte. Sic Virgilius. Præneſte ſub ipſa:ad ſignificatum referens:nō ad uocem gelida quia in monte ſita eſt. Dicitur autem præneſte:uel ἀπὸ τοῦ πρίνου idest ab ilice:uel ut Pompeius Feſtus ait ꝙ præſtet montibus is locus quo condita eſt. Solinus autem ex ſententia Zenodori a præneſte Vlyxis nepote Latini filio:uel ut præneſtini ſonant libri a ceculo:quem iuxta ignes fortuitos inuenerint. VOLSINii hetruriæ populi uolſinii. GABii ſimplicibus aut illaboratis:aut ad fraudem Sexti Tarquinii alluſit. PROni tiburis.i.penduli:in monte enim ab Argeo colono poſitum fuit tibur.

VAL. ¶ QVid das ut coſ.ali.ſa.nobilē Corneliū coſſum ne an alium ſicut ipſe etiam alibi:remoueat faſtidia coſſo. VT te re.cla.ue.la.qui ne reſpicere quidem ſalutantem dignatur fabricius uegento Nerōis tempore haud diſpari aliis crimine:ut Taciti uerbis utar:conflictatus eſt:qui multa & probroſa in patres & ſacerdotes compoſuit:inde Nero de ipſo ſuſcepit iudicium conuictumq; italia depulit:& libros exuri iuſſit. ILLe me.bar.unus ideo gratior eſt quia domini aut atrienſis ſerui barbam tondet:aut pueri:qui in delitiis domini ſit crimen admutilat & cōponit:proinde ſi quis domini opera uti uelit:hos occupet primum neceſſe eſt:& his clientes quoq; munera coguntur offerre. CRInem amati:circum dicit a quo cirratus nominatur:qui per libidinem in deliitis fuit. PLEna do.li.liba pro quibuſcunq; muneribus poſuit:quibus ueſci poſſent:quæ pro barbæ tonſura offerebantur:quæ plura diuitum tonſoribus offerebant:aut certe liba dabantur non alia de cauſa tonſoribus q̄ ut clientes ipſi diuitibus acceptiores accederent:a libero liba dicta. Ouidi. Nomine ab auctoris ducunt libamina nomen. Libaq; ꝙ ſanctis pars datur inde focis:quomodo aūt liba fierent Cato in rebus ruſticis docet. Et ille fermentū:malum quo ſtomacheris & indigneris. CLIEntes co.nedum incogniti. CVLtis:qui ſunt in delitiis. AVGEre pe.redditus:peculium ut Vlpianus inquit dictum eſt qua ſi puſilla pecunia:ſiue patrimōium puſillum. peculium tubero ita diffinit ut Celſus libro ſexto digeſtorum refert quod ſeruus domini permiſſu ſeparatum a rationibus dominicis habet:deducto inde ſiquid domino debetur: uel ut quidam alii:peculium ex eo conſtitit quod parſimonia ſua quis parauit:uel officio meruerit a quolibet ſibi donari peculium creſcit ac decreſcit & moritur:& ideo eleganter Papyrius fronto dicebat:peculium eſſe ſimile homini:ſi id acquiſiuit ſeruus quod dominus neceſſe non habet præſtare:id eſſe peculium dicit:ſi uero tunicas aut aliquid ſimile:quod ei dominus habeat præſtare non eſſe peculium:ita igitur naſci peculium:creſcere cum auctum fuerit decreſcere cum ſerui uicarii moriuntur: mori cum demptum ſit:a pecuniis autem peculium dictum. GELidam præneſte. ſic Virgilius. Aciem præneſte ſub ipſa. Straui:ad urbem referens adiectiuum:non ad urbis nomen:quod neutri eſt generis:& eſt ſoloecophanes:licet Seruius & hæc præneſtis & hoc præneſte dici putet. AVt ſimplicibus gabiis: Quippe Feſto die ſuo ſimplicibus ut Probus putat non ornatis:uel ut quidam ſimplicibus:quod ſua ſimplicitate dolo Tarquinii ſuperbi ſuperati fuerint. PROni.in colle poſiti ut longe euntibus ruenti ſimillimum eſſe uideatur.

Nos urbem colimus tenui tibicine fultam
Magna parte ſui:nam ſic labentibus obſtat
Villicus:& ueteris rimæ contexit hiatum.
Securus pendente iubet dormire ruina
Viuendum eſt illic:ubi nulla incendia:nulli
Nocte metus:iā poſcit aq̄:iā friuola trāſfert
Vcalegon:tabulata tibi iam tertia fumant.
Tu neſcis:nā ſi gradibus trepidať ab imis:
Vltimus ardebit:quem tegula ſola tuetur
A pluuia:molles ubi reddunt oua columbæ.
Lectus erat codro procula minor:urceoli ſex

MAN. ¶ TIBicine:ſubſtentaculo. Feſtus eīm ait tibicines

Tibicines in ædificiis dici exiſtimantur a ſimilitudine tibiis canentium qui ut cantantes ſubſtineant ita illi ædificia teneant:præterea quicquid in ſubſtentaculo alterius ponitur tibicen dicitur. Ouidius libro quarto faſto.

Friuola Frio Hæc modo uerſabat ſtantem tibicine telam. FVLtam:munitam. VILlicus:uille cuſtos proprie dicitur PENdente:imminente. FRIuola:uaſa fictilia quaſſata a frio frias quod eſt uix tractando confringere: quo uerbo Plinius ſæpe utitur. de friuolis uero latius uideto ſatyra quinta. Per id autem oſtēdit poeta ante meliora etiam tranſtuliſſe:tu tamē ſuperiora domus eius habitans nihil ſeruare poteris. VCAlegon:ideſt herus contubernii tui:qui ſub te habitat:nā ſuperiora domus inquilis locabantur & pauperibus:hinc Martialis ait. Et tribus habito ſcalis ſed altis. Et alibi. Iuue. Rarus uenit in cœnaculo miles: ideſt ad inquilinos.

Vcalegon Alluſit autem ad illud æneidos libro ſecundo. Iam proximus ardet Vcalegon:fuerat demum nomē troiani cuiuſdam apud Homerum libro tertio iliados ubi ſic legitur. Stant circum ſimul ucalegon deſuetus ab armis iam ſenio. Antenorq; ambo:ſed plurima utriq; conſilii uirtus:ſummis de rebus habebant ſermones:& multa inter ſe & magna loquentes. TABulata tibi iam tertia fumant:hoc ideo quoniā ut ſcribit Ouidius libro primo de amoribus. Feruida uicino flamma uapore nocet. Et Horatius libro primo epiſtola ad Lolium. Ad te poſt paulo uētura pericula ſentis. Nam tua res agitur:paries quum proximus ardet. LECtus:cubandi.ſ.uel triclinaris ait enim Plinius libro trigeſimoſeptimo capiculo quinto de triumpho Pompeii. Lecti triclinares tres uaſa ex auro & gēmis abacorum nouem:& inferius inquit primuſq; Pompeius ſex pocula ex eo triumpho capitolino ioui dicauit

Lecti triclinares quæ protinus ad hominum uſum tranſiere:abacis etiam eſcariiſq; uaſis inde expetitis.

DOM. ¶ TENVi tibicine:tenui ſuſtentaculo. IAM poſcit aquam Vcalegon carmine Homeri notus & Virgiliano uerſu. Iam proximus ardet. Vcalegon:habuit enim ædes coniunctas Aeneæ:inde interpretes noſtri

decepti hunc acceperunt pro ciue uicino:ego uero pro eo tantum cuius domus arderet:in cuius cœnaculis & tabulatis inquilini habitarent pauperes:nam superiora domus inquilinis locabantur. Martialis:se inquilinum designans. Et tribus habito scalis sed altis:alibi Iuuenalis. Rarus inuenit in cœnacula miles idest ad inquilinos: sunt enim pauperes:hoc igitur, inquit incommodum est in urbe pauperibusque cum sunt inquilini & habitant superiora domus diuitis:si domus ardet:non mouentur a domino:qui uel friuola & minima quæque ex domo transfert illis neglectis. VCALEgon:non pro uicino ut dixi:sed pro eo cuius domus ardet. TEGVla scla: nam superiora domus habitant inquilini proximi tecto. ABAcus:mensam significat:in qua pocula potoria disponebantur:non accipiebat autem supra sex:quod est institutum cum Pompeius sex pocula myrrina ex triumpho attulisset:numerum certum uasorum in abaco designat Plinius cum ait:Pompeium attulisse uasa ex auro & gemmis nouem abacorum:idem autem de sex poculis:de quibus dixi. LECtus:scilicet triclinaris idem coniungit Plinius:lecti inquit triclinares &,uasa nouem abacorum. Chyron:ego opus Codri intelligo ita inscriptum nã græcorum & Chyronis fabulas continebat.

℄ TENui tibicine:debili fulcro:sane tibicines auctore Pompeio in ædificiis dici existimantur a similitudine tibiam canentium qui ut cantantes sustineant: ita illi ædificiorum tecta et quod in sustentaculo alterius ponitur tibicen dicitur. Ouidius in quarto fastorum. Hæc modo uersabat stantem tibicine talem. Ipsæ quoque particulæ quibus uersus replentur tibicines a grammaticis dicuntur. VCAlegon:allusit ad illud Virgilianum. Iam proximus ardet Vcalegon:& posuit personam pro domo uicina. FRIVola:proprie uasa fictilia quassa deducitur hæc dictio a frio frias quod significat uix attrectando aliquid confringere: & in puluerem uertere:quo uerbo frequenter utitur Plinius. MERV Tibicines Friuola Frio.

℄ TENui tibicine fulcro:tibicines appellantur Columnellæ quibus rustici tecta sua fulcire solẽt:unde Virgi. per translationem sua hemistichia tibicines uocauit. NAM sic la.ob.uil.sic ruinam minantibus tectis occurrit rusticus. VILlicus:qui uillæ præest nominatur, SECuros pro secure:honestiorem per nomen q̃ per aduerbium fecit locutionem. IAM fri.trans.supellectilem pauperis indicat cuius ardet domus. TRAnsfert:transportat:festinat. VCAlegon allusit ad illud Virgi. Iam proximus ardet Vcalegon. Fuit uero ucalegon ex priami senatoribus unus:ut Homerus ostendit in tertio iliados. ουκαλιγωον τε καί ἀντήνωρ πεπνυμένω ἀμφω. TAB.ti.superiora tecta aut certe contignationes superiores dicit:ex quo diuitis domum dat intelligi: quæ multis contignationibus celsa cõsurgit. NAM si gra.tre.ab.idest si a primis schalis ignis euaporet. VLtimus ar.quem te.so.tu.quia inquit Probus:parietes texti rari & ruinosi perflant. LECTus erat co pro.mi.quod eos pauperes fuisse arguit:hoc dicit:si inopes calamitate ulla circunuenti sint a nullo adiuuantur:sin diuites statim innumeri adsunt qui subueniant. PROcula:parui corporis mulier & nana fuit:quidam hanc eiusdem codri uxorem fuisse aiunt. VAL.

Ornamentũ abaci:necnõ & paruulus infra
Cãtar9 et recubãs sub eodẽ marmore chirõ
Iãque uetus græcos seruabat cista libellos:
Et diuina opici rodebant carmina mures.
Nil habuit codrus:qs enim negat et tñ illud
Perdidit infœlix totũ nihil:ultimus autem
Aerũnæ cumulus qđ nudũ et frustra rogãtẽ
Nemo cibo:nemo hospitio tectoque iuuabat
Si magna astyrii cecidit dom9 horrida mater

℄ ABAci:mensæ in qua pocula exponuntur. Ornamentum uero abaci ironice:cum dixerit Vrceoli sex INFra:scilicet urceolos qui superiori gradu astabant CANtharus:est id græcum nomen poculi genus: & proprium liberi patris poculum:quem Maro sileno assignat:de quo Macrobius libro quinto sat. MARmore:scilicet abaci. CHIron:statua Chironis centauri iacens sub pede seu columna ipsius abaci uel sculpta ibidem. IAMque uetus:ordo est:& cista iam uetus seruabat & cætera. per quod eius inopiam ostendit. GRÆcos:græcorum auctorum quibus codrus studebat. OPIci.idest oscæni & barbari. Festus eni sic ait. Opicum quoque inuenimus pro osco:oscis enim frequentissimus fuit usus libidinum spurcarum:unde & uerba impudentia appellatur oscena. Titinius osce & uolsce fabulantur:nam latine nesciunt. Strabo autem libro quinto de campania loquens ait.q̃ alii asserunt opicos prius & ausones habitasse eam scilicet campaniam inter opicos aliqui numerant baianos:cumanos: puteolanos neapolitanos eæ nãque urbes opicorum dicuntur fuisse:uocemque opicus opprobrii uim habuisse & in conuiuiis in illos dici solitam qui litteras nescirent. & incultius ineptiusque loquerentur. Multa enim uerba trahuntur a moribus nationum ut græcari ab eo protulerunt q̃ græci liberalius se haberent in conuiuiis. OPICi mures:puto potius opicos dictos ab græco ὀπή quod est cauerna foramen uox. Cumulus incrementum. FRVsta: in antiquis frustra uidi. probus uero frustra r addito legit. ut aiunt. ARcturi. diuitis proprium. MAN. Cãtharus. Opicus Oici Oscena Opici Ausones Cãpania Græcari

℄ CISta:uas quo panes seruantur & obsonia. Horatius. Aut cistam effractam & subdita uinatica plorat. MVres opici:populi fuerunt ex testimonio Antiochi:polibii. Strabonisque:qui primis temporibus campaniã tenuerunt. rudes & inculti. unde cum latini barbari dicuntur in contumeliam opici appellant. Cato ad filium de græcis. Nos quoque dictitant barbaros & spurios:nosque magis quam alios opicos appellatione fœdant. Opici ergo mures dicuntur mea sententia hic:quasi barbari. & doctis carminibus infesti. alibi Iuuenalis. Opicæ castigat amicæ uerba. Fidentini obiurgationibus ignosco. nam quanuis hic clamet:tamen illic opicæ amicæ ex sententia nostra exponet agrestis. DOM.

℄ ORNAmentum abaci:Coquorum tabula & item mensa:in qua tam ad edendum q̃ ad bibendum uasa exponuntur abacus dicitur:fitque a genitiuo græco nominatiuus latinus:quin & tabulæ in quibus lineæ & figuræ mathematicorum deducuntur abaci appellantur. ET REcubans sub eodem marmore chiron:hanc putamus MER.

delphicam fuisse:quæ superposita erat basibus abacorum:de qua Horatius in sermonibus.Et lapis albus pocula cum cyato duo sustinet:quem lapidem porphyriõ pro delphica exponit:ergo sculptus erat in marmore chiron sustinens abacum cum basi. OPIci rodebant carmina mures:opici frendentes & barbari. Osci uero campaniæ populi prius opici dicti:quo epitheto humilitatem uerbi subleuauit:& aptam fecit carmini dictionem. sic Virgilius Quintiliano tradente.Exiguus mus.Et Horatius.Nascetur ridiculus mus.Contra uero merito riserunt poetam dicentem.Prætextam in cista mures rosere camilli.

VAL. ¶ ORNamentum abaci:genus fuit:inquit Probus:supplectilis:pro quo nunc mensam delphicam dicimus:sic enim ueteres mensam marmoream nominauere:quæ precii non magni apud ipsos fuit quod Horatius ostendit inquiens.Inde domum me ad porri & ciceris refero laganiq; catinum.Cœna ministratur pueris tribus & lapis albus.Pocula cum cyatho duo sustinet astat echinus. Vilis cum patera guttus campana supellex.Quæ utique uilis est habita. PARuulus infra cantarus:per cantarum quidam poculum:quidam concham significari uolunt alii ansatum uas. SVB eodem marmore:sub eadem mensa siquidem tres mensas antiqua romanorum inuenit luxuria:quarum secunda erat uinaria lapidea quadrata oblonga una Collumella suffulta:uocabaturque cartibulum. ET diuina opici rodebant carmina mures:utrum urbane dictum est græcos libellos rodi ab italis muribus:quasi ipsi græce loqui uelint:nam opica gens italiæ est quæ ocia nominatur:an certe opici fœtidi obscœni unde est ꝙ ipse alibi inquit.Opicæ castigat amicæ uerba:idest barbaræ.Festus Pompeius opicuncæ quoq; inuenimus pro osco:oscis autem frequentissimus usus libinum spurcarum:unde & uerba impudentia appellantur obscœna: titinius: olsce & uolsce fabulantur:nam latine nesciuntur:hinc Horatius campanum in morbum dixit opici:ergo putidi male olentes:ex phœnicibus autem & opicis sicula res in unum coiuit imperium : ut Plato in quadã epistola. σεκὲλια πάσαφο ινικῶν καὶοπι κων μεταβατον ουσαεὶς τινὰ δυνασεἰαν καὶ κρατοσ. NIL habuit codrus:antypophora. QVOd nudum & frustra rogantem:barbarismus in metro:ut inquit Probus est:non ut quidam legũt frustra sed frustra : uideas tamen ueteres aduerbia etiam in a terminãtia aliquando corripuisse:ut Ruffus Festus in arata.Ima uehunt cœli luxit dum frustra frequenter:& Serenus.Cura que nil prodest nec dicitur ultra cicatris.Si magna astyrii:diuitis & nobilis. HORrida:squalida. MATer:Roma quæ tanquam mater filii casum luget.

Pullati ꝓceres:differt uadimonia prætor:
Nũc gemimus casus urbis:tũc odimus ignẽ
Ardet adhuc:& iã occurrit q marmora doet
Cõferat impensas:hic nuda & cãdida signa.
Hic aliquid ꝓclarũ euphranoris: & polycleti.
Phecasianorum uetera ornamenta deorum.
Hic libros dabit & forulos:mediãq; mieruã
Hic modiũ argẽti: meliora ac plura reponit

MAN. ¶ PVLLAti:pulla & nigra ueste induti. VADimodia: Sponsiones fideiussiones quibus mala plurima euenire possunt. GEMimus : non autem geminus casus : quoniam sus producitur. CONFErat impensas : portet pro instauranda domo. EVPHRAnoris: De hoc Fabius libro duodecimo sic ait. Euphranorem admirandum facit ꝙ & cæteris optimis studiis inter præcipuos:& pingendi fingendique idem mirus artifex fuit. POLicleti : Fabius idem inquit. Similis in statuis differentia & cætera. Diligentia ac decor in polycleto supra cæteros cui quanquam a plærisque tribuitur palma tamen ne nihil detrahatur deesse pondus putant:nam ut humanæ formæ decorem addiderit supra uerum : ita non explicuisse deorum auctoritatem uidetur:quin ætatem quoq; grauiorem dicitur refugisse nihil ausus ultra leues genas:hæc ille:uide etiam Plinium libro trigesimoquarto capitulo septimo. PHEcasianorum:idest atheniensium:in quorum templis statuæ illæ fuerãt. PHEcasii enim uocabantur sacerdotes atheniensium & alexandrinorum auctore Appiano libro quinto:ubi de Marco Antonio loquitur hoc pacto.Calciamenta cãdida qualia atheniensium sacerdotes & alexandrinorum:quos phecasios uocant deferre consueuerunt:sibi assumpsit. FORulos:thecas capsulas & conditoria librorum:tabularum uel aliarum rerum.Dicti autem foruli ꝙ foris tegant. MEdiam:non perfectæ staturæ. MOdium:modius mensura erat librarum.xliiii.ut aiunt.

Euphranor

polycletus

phecasii

foruli

DOM. ¶ EVPhranoris.Euphranor pictor fuit:cuius pars Minerua catulina a Qu.Catullo dicata ad capitolium bonus euentus : dextera pateram sinistra papauer & spicam ferens latona cum Apolline:& Diana infantibus in æde Concordiæ inter præclara opera numerantur.Idem sculptor scyphos & marmora sculpsit:hic accipio pro sculptore:hæc ex plinio. POLycletus:in leuioribus personis exprimẽdis magnam obtinuit laudem ut idem est auctor:ætatem grauiorem refugiebat:quam non exprimebat commode. PHEcasianorum:non possim hoc loco partim risu partim stomacho abstinerẽ:huc ades Fidẽtine plagiarie:remitte mãcipiũ quod nostrũ est:nõ discedam ĩquit priusquam scelus fatearis tuum.Dic te obsecro:nonne ueram huius loci sententiam ignorabas:quam in scriptis nostris legisti:& uoluisti inserere tuis ineptiis:tu ante cõfixeras phecasianos deos.xii.esse asserisq; Valeriũ anciatẽ & Enniũ:tua ignorantia rudis præceptoris impudẽtias sceleratus:ubi id ũq legisti:sed paulo post sententiam nostram addis:quam inepte bone deus:tu enim ita coniungis:quasi una esset & altera ex altera ducatur cum tua illa fabulosissima sit:nostra uero Appiani auctoritate confirmata:quæ uerba tu accipiẽs ex nostris pro tuis & abste inuentis recitasti:nam Appianus ita scribit de Antonio.Exutus nempe curis omnibus & imperii muneribus stolam quadratam græcorum more pro prima domestica induit:calciamentaque candida sumpsit:qualia sacerdotes atheniensium & alexandrinorum quos phecasios uocant gestare consueuerunt:hæc Appianus:tu plagiarie cum hæc manu misissemus in seruitutem tuam uindicasti:sed tam imprudenter ut nemo sit qui non agnoscat furtum & inscitiam damnet.

MERV. ¶ PVLlati proceres:atrati & funebres:pullas sane & longas uestes induti & luctu parentum:aut propinquorũ

incidebant:qui mos a lydis cœptus fuit:ut scribit Plutarchus in consolatione ad Apollonium. DIFFErt uadimonia prætor. Sic Cicero. Vadimonia dilata nec esset alienum iusticium forsitan intelligi:quod in luctu publico fieri solebat. Liuius: Accepta caudina clade iusticiũ sua sponte factum est. Et Lucanus. Tristi iusticio. EVphranoris aut policleti:statuarius hic fuit celeberrimus:ille pictor egregius. PHEcasianorum uetera ornamẽta deorum:deos phæcasios apud athenienses cultos fuisse ex Apiano alexandrino colligimus apud quẽ legitur Antonium ab expeditione partica in ægyptum reuersum ad cleopatram sumpsisse togam græcorum quadratam & calceos candidos Alexandrinorum:& Atheniensium sacerdotum:quos phæcasios appellant. Iulius Pollux & alii idonei græcorum scriptores:phæcasos calceos esse tradunt habetq; hæc dictio æ diphthongum in pricipio: a phæcasio phæcasiatum formauit. Seneca ad Lucilium. Si quem palliatum:aut phæsiatum conspexeris: FOrulos:capsulas & conditoria. Suetonius duobus forulis condidit auratis.

℄ PVLlatim:nigram uestem induti:pullum enim nigrum significat. Virgilius. Ne maculis infuscet uellera pullis. DIFFert:in aliud tempus producit. Vadimonium pro altero promissio est q; qui facit uas appellatur: consuetudo inquit Varro, erat cum reus esset parum idoneus incœptis rebus:ut pro se alterum daret. NVNC geminus casus urbis: ac si tota unius damno detrimenta patiatur. Ouidius ignem. nõ incendit sed laris nostri: ut præstitia ne focum quidẽ apud nos incendi patiamur:hoc enim apud lugentes ait Probus obseruatũ:ut ignẽ non paterentur incendi. HIC nuda:sine tegmine. uel non fucata sed ex unica materia. SIGna:statuas. Horatius. Centum potiores ignis munere donat. HIC aliquid præclarum:Euphranoris & pollicleti:euphranor & pollicletus Athenienses:euphranor:ut Quintilianus inquit:pingendi arte mirus etiam artifex fuit in polliclete summa diligentia ac decor fuit. HIC asiamorum in aliis legitur phecasianorum:est nomen gentis superstitiosæ:horũ meminit Appianus: Necnon & beatus Hieronymus contra iouianum inquiens. Bactrianibus ad hoc ipsum nutritis obiiciuntur senes:q; cum alexandri præfectus phæcasianorum emendare uoluisset pene amisit prouinciam. DABit & forulos:loculos librorum siue armaria quæ sunt thecæ codicum. MEDiamque mineruam. quæ in media bybliotheca semper ponebatur. HIC modium argenti:modius & semis unciam facit. MELiora ac plura reponit Persicus. Persicum autem quasi diuitem posuit quod persæ auro abũdauerint:sic Horatius. Persicos odi puer apparatus:nec de persis tantũ se de barbaris omnibus dici solet:unde Terentius. Dinumeret nunc ille babillo uiginti minas:& Virgilius. Barbarico postes auro spoliisq; superbi. VAL.

Persicus orborũ lautissimus: & merito iam
Suspectus tanq̃ ipse suas incenderit ædes.
Si potes auelli circẽsibus: optima soræ.
Aut fabrateriæ domus: aut frusinone paratᷣ:
Quãti nunc tenebras unũ conducis in annũ
Hortul⁹ hic puteusq; breuis: nec reste mouẽ
In tenues plãtas facili diffundit haustu (dus
Viue bidentis amãs: & culti uillicus horti:
Vnde epulũ possis centũ dare pythagoreis
Est aliqd quocunq; loco: quocunq; recessu:

℄ PER Sicus:ditissimi orbi nomen. Orbus autem priuatus dicitur aliqua persona chara ut Festus ait. ORBorum carentium liberis. LAVtissimus: generosissimus celeberrimus. TANquam ipse suas &c. hinc etiam Martialis libro tertio ait. Empta dom⁹ fuerat tibi tongiliane ducentis. Abstulit hanc nimium casus in urbe frequens: Collatum est decies: rogo non potes ipse uideri. Incendisse tuam Tongiliane domum. CIRCensibus: ludis ex curuũ certamine constitutis. SORæ: Sora urbs est non longe ab arpino Tullii patria: apud quam lyris elabens fregellas affluit. ut Strabo libro quinto edocet. Ptolemæus libro tertio numerat solam inter mediterranea ciuitates latinorum. MAN. Orbus Sora Lyris DOM.

℄ PERsicus: pactius gallita laronia: pro orbis ditissimis a Iunenale ponuntur. REPonit: resarcit restituit reparat. MERito iam suspectus: ut illud Martialis. Collatum est decies rogo non potes ipse uideri. Incendisse tuam tongiliane domum. De Circensibus alibi dicemus. MERV.

℄ TANquam ipse suas incenderit ædes: Idem de Tongiliano. Martialis. Collatum est decies rogo non potes ipse uideri. Incendisse tuam tongiliane domum. Sora fabrateria frusino: campaniæ oppida: a fabrateria fit fabraternus. HORtulus puteusq; breuis nec reste mouendus: talem puteum Columella iubet in hortis habendum: uersibus his. Aut fons illachrymet putei non sede profundi. Ne grauis austuris tendentibus ilia uellat. CENTum dare pythagoreis: apud græcos pythagoreus is dicitur: qui sectam tenet pythagoræ. pythagorista uero qui tritam.

℄ ORBOrum: pupillorum. SI POtes auelli circensibus ludis quos ædiles procurabant & primum quidem ũt Lactantius inquit uenationes quæ uocantur munia Saturno sunt attributa: ludi autem scenici libero: Circenses uero Neptunno. OPTima soræ: Sora ciuitas italiæ. Virgilius. Summe deum sancti custos soractis Apollo: Nam & sora & soracte ut multa alia similiter dicitur. Horatius. Vides ut alta stet niue candidum soracte: PARatur: emitur. VNVm conducis in annum: subaudi Romæ. NEC reste mouendus: idest unde non hauriatur funibus aut ullo labore aqua sed eam manu possis attingere. PLANtas hortorum. VIVE bidentis amans rusticorum ferramentorum: est enim sarculus ligneus bidens: aut ouium amans. CENtum: pro multis posuit. DARe pythagoreis: q; qui pythagoræ secuti sunt philosophiam abstinendum esse a carne censeant: pythagoræ enim illi uersus fuere. Mutatos sobolis mactat pater impius artus. Diis epulum libans sæua prece: territa mente. Hostia: luctifica funestatur dape mensa. Natos ut pecudes cædit matremque patremque. Nec sentit caros mandens sub dentibus artus & alibi Comprimite o iam gens homicidia: nonne uidetis. Mandere uos proprios artus ac uiscera uestra. VAL.

MAN. ℂ LACertæ:exigui agri & hortuli:ubi q̃dem lacertæ morari ſolent:poſuit ergo contentum pro continenti per metonymiam:ideſt tranſmutationem. LANgorem:morbum. MEritoria:hoſpitia,publica dicta a merẽdo. NAM quæ meritoria ſomnum admittunt:id etiam Martialis libro duodecimo conqueritur: ait enim ad ſparſum.Numerare pigri damna quis poteſt ſomni:& paulo inferius ad clientes ait.Ocia me ſomnuſq; iuuant quæ magna negauit.Roma mihi. MANdræ ſtantis:tardantis propter uicorum inflexum. Mandræ autem id eſt gregis mulorum ducentium rhædas.Conuitia uero mulionum intellige in ipſos mulos. DRVſo:ſui temporis ſomniculoſum notat. VITuliſq; marinis:uituli marini quos uocãt phocas ſpirant ac dormiunt in terra: ipſis in ſomno mugitus:unde nomen uituli acceperunt:nullumq; animal præmitur grauiore ſomno.Plinius auctor libro nono. SI VOcat officium:diu tũ celeritus per urbem exponitur:illiuſq; in populũ tædia & incommoda. OFFicium magiſtratus:uel negocium aliqud ſibi agendum. LIBurno:liburnia dalmatiæ iungitur:ſed auguſto dimicãte attico bello cũ liburnorum auxilio præcipue uictus fuiſſet Antonius experimento,tanti certaminis patuit liburnorum naues cæteris aptiores:ergo ſimilitudine & nomine uſurpato earundem inſtar claſſem romani principes texuerunt:hincq; naues ipſæ appellantur liburnæ quod Vegecius ſcribit.Hic uero liburnum genus eſt uehiculi ſeu lecticæ:utrunq; enim intelligi põt. OBIter:dum in itinere eſt:quaſi circum iter. TAMen:q̃uis legat ſcribat aut dormiat intus. ANTeueniet:p̃cedet. OBStat:opponiť. ASSere:aſſeres dicti q̃ aſſideant parietibus trabibuſq;:ut Feſtus ait.Aſſeres demum pali dicuntur uel perticæ.Cæſar nanq; libro ſecundo de bello ciuili ait.Aſſeres enim pedum.xii.cuſpidibus præfixi.Et Hyrcius libro quarto de bello Alexandrino.Aſſeres remorum uſum obtinebant. Aſſer item lignum & longum & eminens quo lectica portatur a ſeruis.Iuuena.ſatyra ſeptima.Perq; ſolum iuuenes longo præmit aſſere medos.Empturus pueros. TIGnum:id lignum eſt quod de pariete in parietem porrigitur:uel quod in ædificio tranſuerſum ponitur auctore Feſto:id autem Cæſar libro ſecũdo de bello ciuili confirmat:inquit,enim.Ita ut capita tignorum extrema parietum ſtructura tegerentur nequid emineret:ibidem ſupraq; eum locum duo tigna tranſuerſa iniecerunt.Tignum uero hoc loco magnum lignum intellige. METretam:metreo metior dicit:inde metreta & metro ideſt menſura.Metreta uero menſura eſt liquidorum habens ſcd̃m quoſdã ſextarios decem.Dicti autem ſextarii ſcd̃m Priſcianum q̃ eos capiat ſexcognius unus Mar.ait.Plurimus hiſpanas miſit tibi nauta metretas.Pinguia:ſupple ſunt.Multo deinde ubi e luto exii. CLAuus militis:milites enim tibialibus utuntur multis clauis fabricatis:quod in armis Achillis ſcribit Homerus.Vnde Iuuenalis ait ſatyra decimaſexta.Cum duo crura habeas offendere tot caligatos milia clauorum &c.Feſtus etiam ait.Clauata dicuntur aut ueſtimenta clauis intexta:aut calciamenta clauis infixa.

Vituli marini

Phocæ

Liburnia

Libunæ

Obiter

Aſſeres

Tignum

Metreta

Sextarii

cognius

Militum claui

clauata

> Vnius ſeſe dominum feciſſe lacertæ.
> Plurimus hic æger moriť uigilãdo:ſed illum
> Lãgorem pepit cibus imperfectus & hærẽs
> Ardenti ſtomacho:nãq; meritoria ſomnum
> Admittunt:magnis opibus dormitur ĩ urbe
> Inde caput morbi thædarum tranſitus arcto
> Vicoꝝ inflexu:& ſtantis conuicia mandræ
> Eripiunt ſomnum druſo:uituliſq; marinis:
> Si uocat officium turba cædente uehet
> Diues:& ingenti curret ſuper ora liburno:
> Atq; obiter leget:uel ſcribet:uel dormiet it9.
> Nanq; facit ſomnum clauſa lectica feneſtra:
> Ante tñ ueniet:nobis properantibus obſtat
> Vnda pᷓor magno popul9 p̃mit agmie lũbos
> Qui ſeq̃t:ferit hic cubito:ferit aſſere duro
> Alter:at hic tignũ capiti incutit:ille metretã
> Piguia crura luto:plãta mox undiq; magna
> Calcor:& ĩ digito clauus mihi militis hæret.

DON. ℂ VNIVs lacertæ.i exigui ſpacii agri:uel a lacerta quæ ibi apricatur:uel a menſura lacertorum. SOMnum admittunt.Martialis.Nec requieſcendi in urbe locus,eſt pauperi.Negant uitam magiſtri mane piſtores ærario rum marculi die tot & ad cubile eſt Roma tedio feſſis dormire quoties libuit imus in uillam. ARCto inflexu nam uici quorum nomina alibi recitabuntur ita romæ erant conuicti & obliqui:ut difficilem uehiculorum trãſitum præberent.Tacitus:arctis itineribus hucq;.& illuc:& enormibus uicis qualis uetus roma fuit. MANdra: inter cætera ſignificat mulorum multitudinem:mulis autem uehicula olim trahebantur:unde muliones dicti Feſtus aucto.Martia.Vixque datur longas mulorum ſcandere mandras:hic pro mulionibus accipitur. DRVſo: Druſus:quem nonnulli belli marſici auctorem putauerunt:morbo comitiali laborauit:quo curatus eſt in antycira ſumpto helleboro ut ſcribit Plinius.Druſus inquit qui Comitiali morbo examinabatur:poſſet tanto ſtrepitu excitari:ſed non placet ut ſcilicet Comitialem morbum ſomnum appellauerint magis conuenit hominem ſui temporis ſomno deditum ab eo notari ut a Martia.Leuinum:in Pompeiano dormis leuine theatro. VITVlis marinis:idem phocæ dicuntur nullumq; animal grauiore ſomno præmitur ut Homerus in odyſſea cecinit: & repetitum eſt a Plinio in nono.Virgi.Sternunt ſe ſomno diuerſo in littore phocæ:earum pellis fulgura arcere,putatur:ut ſcribit Plinius in uſu etiam Auguſti. ASSer:ut nonnulli ſentiunt tabulam ſignificat.ſed mea ſententia a Iuuenale & Martiale:accipitur pro ligno eminenti quo lectica ſuſtinetur.Martialis.Vt Canuſinatus noſtro ſyrus aſſere ſedet Cato duobus aſſerculis appoſitis parieti quibus gallinæ in nido poſſint irrepere.Tranquillus lecticarii cum aſſeribus ad primum ſtrepitum accurrerunt.

MERV. ℂ IMPerfectus:non coctus. MERitoria:publica diuerſoria a merendo dicta. STAntis,mandræ: tardantis gregis. VITVliſq; marinis:Qui & phocæ dicuntur:uituli uero nomen accipiunt: q̃ illis in ſomno mugitus ſit:nullumq; animal:teſte Plinio:grauiore præmitur ſomno. CVRret ſuper ora liburno:currus autẽ lecticæ

genus:quo diuites uehebantur a liburnis populis a quibus & liburnæ naues:de quibus Lucanus. Ordine cõtentæ gemino creuisse liburnæ. CLausa lectica fenestra:huiusmodi lecticas Pli.i ultimo naturalis historiæ: cubicula uiatoria appellat. OBIter leget:aduerbium obiter:quod significare uidetur præcise tali causa Pli.in prologo naturalis historiæ. Vt obiter cauea istos homeromastygas. SOMnum admittunt:idẽ fere Martia. Nec requiescendi in urbe locus est pauperi:negant uitam ludi magistri mane pistores ærariorum marculi die toto & ad cubile est Roma tædio fessis:dormire quotiens libuit:imus in uillam. ASsere duro:asseres dicti scribente Festo q assideant parieti trabibusq;:sed lignum hac in parte habetur:quo utebantur lecticarii: quam rem cõfirmat Suetonius in uita caligulæ. Ad primum tumultum lecticarii cum asseribus accurrerũt. ILle metretam. Metreta uas certe cuiusdã mensuræ. Martialis. Plurim⁹ hispanas misit tibi nauta metretas. UNIus sese do-fecisse lacer. aut inqt Probus ad animal retulit quia sunt in agro qplurimi:aut lacertam p horto posuit:per quem & discurrere & latitare consueuit & fœminino genere protulit:cũ Vir. dixerit. Et uirides occulta spieta lacertos:sensus ẽ ab urbe migrãs:quocũq; te recepis optimũ putato domiciliũ:ubi tuã habeas domũ & hortũ licet tã exiguũ:ut uix una ipsum discurrat lacerta. PLVri. hic æger:hic romæ: MEritoria:i.tabernæ quæ labore mercedẽ pmerentur. MAgnis opibus dormit:a magno & potẽti dño uicinis tabernis silentiũ imponit uel magno pcio sonus constat. ET stãtis cõuitia mãdræ:cõuiciũ inqt Festus a uicis in quibus primũ habitũ est:uidet dictũ uel in mutata littera quasi cõuociũ:mãdra inqt Probus ẽ hostiũ uici uel flexũ uel arctũ aut breue & uile ædificiũ q an gustet latitudinẽ uici:uel ingẽs uehiculũ quo trabes portãt. Theocritus uero in alia significatione hoc nomine usus est i bucolico carmĩe inqens. καὶ ποτὶ τὰν μάνδρ ανκατέλαλβανον.αμόσεν αργεί. ERIperẽt sonũ druso q soniculosus erat:uel ut qdã aiunt comiciali morbo rapiebat. VITulisq ma.uituli.n.marini multũ sopiunt. Vir. in georgicis. Sternũt se somno diuerso in littore phocæ Pli. de his locutus nullum inquit aial grauiore somno pmit. ET ingẽti curret sup ora liburno:liburnum lecticã magnã dicit tanq nauigiũ & eius baiulos liburnos ipse alibi uocat tarde uenisse liburnus dr. Est & liburnus nauis spẽs a liburnis populis. Hor.i epodo. Ibis liburnis ĩter alta nauiũ amice ppugnacula: ATq obit legetobiter simulatq iterim qsi circũ iter. VNda:multitudo. FErit hic alter:lecticarios dicit ac gerulos & fabros tignarios. HIC ti.ca.icu. Vlpianus tigni appellatione oẽm materiẽ in lege duodecim tabularũ accipimus. MEtretã duo bati cõplẽt:q sunt sextarii centum: MAgna plãta:multorũ pedibus:

Nõ ne uides qto celebret sportula fumo:
Centũ cõuiuæ:sequitur sua quæq culina
Corbulo uix ferret tot uasa igentia:tot res
Impositas capiti:quas recto uertice portat
Seruulus infelix:& cursu uentilat ignem.
Scindũtur tũicæ sartæ.modo lõga coruscat
Sarraco ueniente abies:atq; altera pinum
Plaustra uehũt:nutãt alte; populoq; minant.
Nam si procubuit qui saxa ligustica portat
Axis & euersum fudit sup agmina montem:
Quid supest de corpibus:qs mẽbra:qs ossa:
Inuẽit:obtritum uulgi perit omne cadauer

NON ne uides quãto: diuitũ romanorũ arguit gulam & sportulæ desideriũ:seruorũq miseriã narrat. CELebret:ab diuitibus.s. QVAnto fumo: tanto ẽt studio obsonia q distribuebant hoĩes excipiebãt ut illa cum foculis exciperẽt ne ĩtepescerẽt. De quo quidẽ Seneca epistola secunda libro undecimo sic ait Circa cœnationẽ ei⁹ supple ægri:de eo enim loqtur nõ tumultus coquorũ est ipsos cũ obsoniis focos trasferẽtium:hoc enim iam luxuria cõmenta est ne quis intepescat cibus:ne quid palato iã calloso parũ ferueat cœnã culina sequitur. Hæc ille. Suetõius itẽ de Nerone ait Adhibitus sumptibus modus publicæ cœnæ ad sportulas redactæ inter dictũ neqd in popinis cocti pter legumina aut holera ueniret. Cum antea nullũ nõ obsonii genus ppo neret. Culina autẽ locus ipse coquẽdi quoniã ipsos focos cum obsoniis trãsferebant. Festus sic ait. Culina uocat locus in quo epulæ in funer cõburunt.

CENtum conuiuæ:sunt scilicet. COrbulo. Tacitus libro decimotertio ubi de nerone meminit sic ait. Ne si ad accipiendas copias syriam intrauisset corbulo omnium oram in se uerteret:corpore ingens uerbis magnificus: & super experientiã sapientiã q ẽt specie inanium ualidus:paulo autem superius dixerat q Nero Domitium corbulonem retinendæ armeniæ præposuerat. IGNem:quem scilicet in culina portabat. SARtæ modo:ergo strictiores: SCInduntur: a seruis scilicet nimio pondere nixis. LONga coruscat:uehiculorum pericula exponit:quem locum ex Horatio trastulit: is enim libro secundo epistola ad Augustum inter alia huiusmodi ait: Torquet nunc lapidem nunc ingens machina tignum. CORuscat: tremit micat. SARraco: sarracum uehiculi genus fortissimum quo quidem lapides & ligna ferebantur. PLAustra: plaustrum uehiculi genus:q ex omni parte palam erat dictum: q perlucet:in eo uehebãtur lapides asseres tignum ut scribit. Varro Ligustica: liguria in ipsis apeninis montibus inter galliam atq hetruriam sita est:nihil descriptione dignum habens: nisi q uicatim uitam agunt terram arantes asperrimã fatigantes q ligonibus: immo:uero saxa incidentes: ut possidonius inquit: ut scribit Strabo lib. quinto: MONtes: axum ipsum montis partem. QVid: quasi dicat nihil. MORe animæ animam: uentum ac spiritum dicunt: ita ergo atteruntur corpora saxis illis oppressa:ut nihil ex eis supersit ac uideri possit: & non secus q uẽtus ac spiritus qui non uidetur appareat. Vel more animæ perit omen cadauer.i.sicut anima euanescit quũ a corpore migrat non apparendo. Animam dixit esse Hipocrates spiritum tenuem per corpus omne dispersum. De anima uero latius dictum est satyra prima ibi scilicet. Paulatimq anima caluerunt mollia saxa SECura:de suo hero:scilicet: PATellas:patellæ possunt lances & parasides dici. Hor. in epistolis. Nec mo

Liburnus
Obiter
Asseres
Metreta
VAL.
MAN.
Sportulæ
Culina
Anima quid

dica cœnare times holus oē patella. Festus uero sic ait. Patellæ uasa picata parua sacrificiis faciēdis apta.

DOM. ¶ COR bulo: pro quocunq; forti ponitur: hic temporibus Neronis rebus in armenia gestis claruit: de eius uiribus Cornelius tacitus. Ne si ad capiendas copias syriā intrauisset corbulo oīum ora in se uerteret: corpore ingens erat: & supra experientiā sapientiāq; etiam ualidus Mar. iisdē tpibus Masclionem & Ninum ꝑ ualidissimis celebrat. SAR raco: hic totus locus ad æmulationē Horatii scribitur: Horatius. Festiat calidus malis gerulusq; redemptor. Torquet nunc lapidē: nunc ingēs machina tignū. Tristia robustis luctantur funera plaustris. MON tem: partem marmoris lunensis montē appellat: nam Strabone auctore fodiebātur lunæ marmora candida & uaria: ut integra sæpe parte columnæ fierent & mensæ.

MER. Cōmē tū gulæ Sarracū ¶ CEN Tum conuiuæ sequitur sua quæq; culina: tanta erat turba petentium tantoq; studio obsonia q̄ distribuebantur: homines excipiebant: illa cum foculis exciperent: ne intepescerent: in quam rem scribit Seneca ad Lucilium in. xii. epistolarum moralium. Tumultus coquorum: ipsos cum obsoniis focos transferrentium hoc enim iam luxuria commenta est: nequis ītepescat cibus: ne quid palato iam caloso parum fieret. Cœnā culina persequitur. COR bulo: aut est nomen a corbe deductum aut de aliquo sui temporis corbulone ītelligit. SAR aco ueniente abies. Sarracum currus: quod uerbum humile est: & satyræ conuenit: nam ea parum apte. Quintiliano teste Cicero usus est. SAX a ligustica: marmor lunense: quod in liguria excidebatur: sepæ enim casu ponderum obterebantur homines & in primis tenuiores. Horatius. Torquet nūc lapidem nunc ingens machina tignum. Tristia robustis luctantur funera plaustris.

VAL. ¶ NON ne uides quā cele. spor. fu. q̄ta fiat inuitatio cum qui sportulam acceperāt conuiuiū de illa sibi faciant in cōe tantum quisq; conuiuium de illa sibi pulmenta conferentes faciūt: CVL ina: cogna. COR bulo uix fer. tot ua. ingē aut corbulo magnæ sarcinæ hō: uel athleta fortis: uel baiulus magnæ sarcinæ: aut certe per similitudinem: nam corbulo fuit rei militaris dux peritus: ut Silius italicus. Irrūpit cumana ratis quā corbulo ductor. Læsaq; cōplebant stabulorum littora plæbes: Tacitusq; claudius inquit. Adeo nouam ī germanos uim prohibuit ut referri præsidia cis rhenum iuberet: iam castra in hostili solo molienti corbuloni hæ litteræ redduntur: ille re subito q̄q; multa simul offenderētur metus ex imperatore contēptio & barbaris ludibrium apud socios nihil aliud perlocutus q̄ beatos quosdam duces romanos signum receptui dedit: hic Corbulo a Nerone postea occisus est cuius filiam titus imperator duxit uxorem: corbuli igitur uix ferret cum suo exercitu tot uasa ingētia tot res quot ifœlix seruulus capiti subaudi impositas portat recto uertice & est hyperbolicos dictum. SCI nduntur tunicæ utrum huius seruuli an cuiusuis pauperis. SAR tæ: modo pauloante consutæ. COR ruscat: micat uel apparet. SAR racum uehiculi genus. AB ies: materia: & est ordo minatur abies ueniente sarraco. NVT ant alte: celse contremiscunt. POP uloq; minantur: cuicunq; de populo qui occurrerit hos strepitus: & Horatius queritur in urbe esse cum inquit. Festinat calidus malis gerulusq; redemptor. Torquet nunc lapidem nunc ingens machina tignum. Tristia robustis luctātur funera plaustris. Hac rabiosa fugit canis hac lutulēta ruit sus. Nūc & uersus tecū meditare canoros. QVI saxa ligustica portat: q̄ ex liguria longe pulcherrima conuehuntur. AX is: synecdochichos: totum currum intelligit: nam axis est quem græci ἄξονα uocant. MON tem: saxum ingens.

Moræ aīæ: domus interea secura patellas
Iā lauat: & bucca foculū excitat & sonat unctis
Strigilibus: pleno componit lintea gutto
Hæc inter pueros uarie properantur: at ille
Iam sedet in ripa: tetrumq; nouitius horret
Porthmea: nec sperat cœnosi gurgitis alnū
Infœlix: nec habet quē porrigat ore trientem
Respice nūc alia: ac diuersa picula noctis
Quod spatiū tectis sublimibus: unde cerebrū
Testa ferit: quotiens rimosa & curta fenestris
Vasa cadant: q̄to percussum pondere signent
Et lædant silicem possisq; ignauus haberi
Et subiti casus improuidus: ad cœnam si
Intestatus eas: adeo tot fata: quot illa.

MAN. ¶ BVC ca: per id & foculū eius indicat paupertatē. SON at: resonat unctis strigilibus apparando resonabant: quæ quidem unctæ erant propter oleum quo in balneis utebantur. STR igilibus strigilis uti Priscianus. li. vii. scri. uel deriuatur a stringo uel græco stlegis. Stringo aurū rado ē qnq; aucto. Nonio. Erat deniq; ferreū instrm ad radendū lauantium corpus sudoremq; tergendū idoneū: hinc Suetonius de Augusto hæc inquit. Sed & callis quibusdam prurigine corporis assiduoq; & uehementi strigilis usu plurifariam cōtractis ad impetiginis formā Soliti autē erant prisci priusq̄ comessent lauari: uenturo domino ad balneū necessaria parabant. Vnde Apuleius li. iiii. sic ait. In fine sermonis huius sese deuestiūt nudatiq; & flammæ largissimæ uapore recreati calideq; perfusi: & oleo peruncti mensas dapibus largiter instructas accūbūt. LIN tea: iis. n. madida corpora siccant. GVT to: guttus uas erat ex cornu: qd guttati fundebat oleum lauantibus se in balneis. Erat item uinarium uas. Varro enim sic ait q uinum dabant ut minutatim funderent: a guttis guttum appellarunt. De gutto ēt plura in satyra septima uideto ibi scilicet. Magno cum rhinocerote lauari. PVE ros: idest filios illi⁹ oppræssi saxis ligusticis: nec seruos intelligas cum pauper esset. PRO perantur in domo scilicet in ripa: uidelicet acherontis ac stygis. POR thmea idest charontem: ait enim poeta. Portitor ille charon: de quo latius uideto satyra secunda prope finem Porthmeus autem portitor dicitur: is scilicet qui traducit homines ac uehit nauigio: Nec sperat: quoniam hi quos uehit unda sepulti ut li. vii. æneidos poeta edocuit. Cœnosi gurgitis Virgiliū imitatus ē: ille enim dixerat. Hinc uia tartarei q̄ fert acherōtis ad undas. Turbidus hic cœno uastaq; uoragie gurges. Aestuat: atq; om

Strigilis

Stringo

nem cocyto eructat arenā. ALNum:stygiā cymbā intellige. NEC hēt:nō.n.in eo funeris solennia seruata fuerūt:uel inopiā eius ondit. TRientē.Propertius quoq3 ultima elegia dixerat.Vota mouēt supos ubi portitor æra recæpit.Obserat umbrosos lurida porta rogos. TRientē:duæ de inferis græci fabulanť ab ægyptiis accæperūt auctore Diodo.li.ii.ii enim mortuoꝝ corpora pfluuiū & archerusiā paludē ad sepulchrū deferebant ibiq3 cōdebant.Nauis quæ uectabat corpora Varis appellabatur.Obolū aiebāt dari portitori: cui nomen inditū erat ab incolis charon.Apuleius itē li.vi.meta.scri.Venerē psycæ ancillæ suæ iratā iussisse acæpta pyxide adire pserpinā ut ei modicū de sua formositate pserpina mitteret. Tunc illā in altā turrim ascēdisse ut inde se daret pcipitē sic.n.rebatur ad inferos recte atq3 pulcherrime se posse descēdere:sed turris prupit in uocē.subitā admonuitq3 psycen:ut tænaꝝ adiret ppe lacedæmonē achaiæ ciuitatē:ibi.n.ad inferos descensus patet:unde ad ipsam orci reginā pergeret:nō tamen uacua deberet accedere:sed offas polentæ mulso cōcretas ambabus gestaret māibus ac in ipso ore duas ferret stipes:cunq3 ad flumen mortuum appulisset cui pfectus Charon ptinus expetēs portoriū sic ad ripā ulteriorē subtiliorē subtili cymba deducit cōmeantes:ergo & inter mortuos auaritia uiuit:nec charō ille ditis:& pater tantus deus qcq3 gratuito facit: & pauper moriēs uiaticū debet qrere:& æs si forte p manu non fuerit nemo eū expiare patietur huic squalido seni daret nauli nomine de stipibus quas ferret altera:sic tñ ut ipse sua manu de suo ore sumeret:alterā uero stipem in reditu eidem seruaret:sic etiam offarum alteram cerbero cani obiiceret transiens:alteram tamē rediens &c. QVOd supple respice. SPAcium scilicet est. CVRta:fracta. IGNauus:ineptus inutilis non aptus industriæ:nam industrios ignauos dicimus. TOT fata:mortis genera sunt.

Inferorum sermo mortuorum

Psyce ancilla

Tænarum

Charontis stips

Auaritia inter mortuos

Ignauus

DOM.

¶PATEllas:patella uas fictile erat quo ad sacra utebanť Ci.auctor & Liuius parabat domus patellas:nā antequā cœnarēt lauabanť post rē diuinā. STRigiles:instrumēta ferrea quibus lauātiū sudor detergebatur a stringēdo:nā stringere ut Marcellus scri.ē radere.& Tranquil.scri.Octauiū lesisse cutē nimio strigilis usu:laudatur Pythagoras q3 quēdā se distringētē ita effinxerit ut a populo maxime diligereť:eā effigiē Agrippa dicauit ante thermas.Tiberius trāstulit ī cubiculū.sed mox restituit populo efflagitante.Strigiles στλεγγίσεσ dicuntur græce Marti.de his.Pergamus has misit curuo distringere ferro. LINtea:his madidū corpus ex balneis siccabant:dicebāturq3 lintea territoria qm a fullonibus sæpe terebanť dū purgarentur.Mar.Non tā sæpe teret lintea fullo tibi. GVTtus:uas ex ligno sacris adhibebať uinum guttatim fundēs autor Varro.inde Manius curius iurauit se nihil ex præda hr̄e præter guttū saginū quo sacrificaret.Guttus itē uas ex cornu guttatim fundebat oleum lauātibus se in balneis:quo uerbo utiť Gellius:prima æstimatione fiebat cornu ex rhinocerotis:inde idē rhinoceros de hoc Marti.Gestauit fronte mō me iuuēcus.Verū rhinocerota me putabis PLEno gutto.s.oleo. COMponit lin.disponit lintea & parat tanq̄ dn̄o uenturo & se lauaturo. TRIētem quē porrigat. Egyptii:auctore Diodo.putabāt mortuoꝝ cadauera noua representatione a pudiferos transuehi in ulteriorē ripā aderat magister cymbæ quē lingua sua charontē:appellabāt & cymba quā uarin græce ϖϖιβαρα diciť putabāt mortuos dare obolū:quē ipsi charōti repræsentabāt ut pacherusiā paludē traiicerēt in ulteriorē ripā.sed Iuue.suoꝝ tēpoꝝ auaritiā notat.cū ondit pauperi mortuo ne obolū quidem esse.

¶DOMus secura:domestici nihil timētes de morte heri. ET Bucca foculum excitat:foculum ī quo ignis continetur accipimus.Gellius in noctibus atticis.Tum illa foculū coram eo cum igni apposuit. ET Sonat unctis: increpat subaudi præfectus familiæ.Sic infra.Vox domini fremet instantis.uirgamq3 tenentis.& Persius.I puer & strigiles crispini ad balnea defer:soliti.n.erāt prisci priusq̄ comederāt lauari:ergo uenturo dn̄o ad balneū necessaria parabanť. STRigilibus:hāc dictionē Priscianus a uerbo latino stringo:uel græco στλέγγισ deducit.Est aūt æneū īstrumentū ad destringuendum corpus sudorēq3 tergēdū aptū.Mar.Pergamus has misit curuo destringere ferro.Nō tā sæpe teret lintea fullo tibi.Cornelius celsus medicamentū ī aurem p strigilē instillari iubet:sed strigilis & gutti formā graphice describit Apuleius Madaurensis in floridis: his uerbis:de habitu & ornatu hippiæ sophistæ scribēs q magno incœptu pdicauit fabricatū semet sibi āpullā quoq3 oleariam.quam gestabat lēticulari forma tereti ambitu:pressula rotunditate:iustaq3 honestam strigilecula recta fastigiatione clausulæ flexa tribulatione ligulæ: ut & ipsa ī manu capulo moraretur:& sudor ex ea riuulo labereť:ampullam uocant quod poeta guttū & strigileculam forma diminutiua quā strigilem. Cice. quoq3 in.iiii.de finibus.De ampulla & strigili sic loquiť.Si ad illā uitā q cū uirtute degať āpulla aut strigilis accedat.Ampulla græce λύκιθοσ dr̄.Pli.massulas auri strigiles appellat PORthmea:portitorē græca dictio. Nā & porthmos fretū significat. ALNum pro cymba alnum posuit q3 ex hac arbore primū factæ sint lintres.Vir.Cū primū fluuii alnos sensere cauatas. NON sperat:quia insepultus iacet scd̄m illud Vir.i sexto.Ii quos uehit unda sepulti.Nec habet quā porrigat ore trientem.Diodorus Siculus in.ii. biblithecæ hystoriæ de sepulchris ægyptioꝝ qui elipolim accolunt hæc tradit.palludem eē acherusiam.in quam imittantur cadauera in ulteriorem ripā deferenda.nauim uero ipsa qua traiiciť barim hoc est onerariam appellari.portoriū q3 dari uelut portitoꝝ obolū:qui sermone patrio charon uoceť.Apuleius item in libris metamor. ondit eū qui traiecturus paludem stygem eēt ferre in ore stipem:quam charon portitor sua manu de ore sumeret.

MER.

Forma strigilis

Cornelius celsus

Apuleius

Guttus

Porthmea

Traiectio cadauerum

VAL.

¶MORe aiæ:sic inqt atteriť corpus ut putes ipsum aiam quæ nusq̄ uideť. PATELlas:a patullo patenas ut Varro inquit dixerūt ueteres:inde pusillas q3 his libarēt cœnas patellas. SECura:nihil de tantis casibus suspicata quæ dn̄m nescit occisum. ET Sonat unctis strigibus:sunt striges aues quæ noctu uolantes infantēs occidūt:unde Oui.Est illis strigibus nomē:sed nois hui⁹ Cā q3 horrēda stridere nocte solēt:at ad hūc locū hoc nihil attinet:striges inqt Probus dicunť quas hn̄t capsari uel candelæ tridētē dicit:sunt qui strilib⁹ corrigētes suam profiteať inscitiam:per syncopam n.dictū uolūt p strigilibus qui nō uidēt strigilē primā corripe. Persius.I puer & strigiles crispini ad balnea defer:& nec hæc quidē significatio cōuenit:sūt.n.ut quidā uolūt

ſtrigiles uelaria :unũ atheletæ poſt laborẽ ſtringuntur:ut alii uaſis ſpecies a uerbo græco ϛριγισ ϛριγιλοσ ut Strabo inde ſtrigillũ & ampulaꝝ artifices mature euaſerũt & Plautus in pſa. Ampulã ſtrigilem ſcaphium ſocos paliũ marſupium habeat:ſed & illa ẽt uelaria poteſt hic ſignificare:ſtriges uero holera ſũt uilia:ut apud Plautum in pſeudo coquus quidam oñdit his uerbis. Hei homines cœnas ſibi coquũt cũ condiũt nõ condimentis cõdiũt ſed ſtrigibus:uiuis cõuiuis ĩteſtinaq; exedũt:hoc hic quidem hoĩes tã breuẽ uitã colũt:cũ haſce herbas huiuſmõi in ſuã aluũ cõgerunt formidoloſas dictu nõ eſu mõ. Ita hic locutũ Iuue. accipio. PLEno cõponit lintea gutto :guttus inquit Probus in quo oleum mittit̃ dictus q; guttã mittat:ſed poculũ ẽt ſignificare uel quod uis uinariũ uas ex. Sereno colligimus qui inqt. Siue meri guttus ſeu frigoris efficit aura. Varro quoq; de uita patrũ li. i. Itẽ erãt inqt uaſa uinaria ſuccymbia aqlanæ pateræ gutti ſeſtarii:idẽ de origine linguæ latinæ ut uinũ minutatĩ funderet a gutts guttũ appellarũt:qđ ſumebãt minutatim a ſumẽdo ſũpuliũ noĩarũt in huiuſcæ locũ cõuiuiis ſucceſſit epicluſis & cyatus in ſacrificiis remãſit guttus & ſumpuliũ. IAM ſe in rippa:inferoꝝ: HORret porth. porthmeus inqt Probus traiectus anguſtus:ſed porhmus qdẽ traiectus a græcis dr̃. Orphe· ĩ argonauticis. ἄλλοτε λήπορθμοῖο κατα στομα καὶ λιαπετρασ. Porthemus portitor theocri. ĩ primo idilio. του μερ λεγω πορθμει καλυδωνιοαι γατεδόκα. tætrũ ergo porthmea charõtẽ dicit portitorẽ:dr̃ & porthmis porthmidis pro nauicula. Orpheus in argonauticis. καὶ λαυαιψυκεμὲ τεκιάθονειό αχερόντα πορθμιδοσ ἐκγλάφυρησ ALnum cymbã:quæ ex alno fit:nã nõ uehi dicunt̃ aĩæ cymba añ errorẽ quæ ſuo nõ moriuntur in lecto. NEC hẽt quẽ porrigat ore trientẽ Virg. Inops inhumataq; turba:hoc ãt de ariſtophanis fabula ſumptum ẽ:q in comœdia quã inſcribit:βάτραχοι. inducit. Dionyſium ĩ flumina inferni traiicere uolentẽ cum mortuo de precio paciſci his uerbis διο. σε λεγω μεν τοι δε τὸν τεθνηκο τα ἄντρωπε. βουλει σ'εὐαριεισ ἀλόυάευίἐν νεκ. πόσφττα. ταυτι. νεκ διο. δραγμασ μιστον τελεισ. διο. μαλι. ἀλλελαττον. νεκ υπαγεθυμηισ τησ ὁδου διο ανάμεινο ωδαιπονιε ἐαν ζωβο τισοί νεκ εἰμη καταθησεισ δύο δραγμασ 'μηδια λε γού διο. λαμβανε ρεοβοχουσ. PORrigat ore trientẽ:hic nũmi ſpẽm:nã ẽ ubi calicẽ ſignificet:ut apud Perſiũ. Calidũq; triẽtem excutit e manibus:& Propertiũ. Cum fuerint multis exacta trientibus ora. QVod ſpatium tectis ſublimibus. i. q̃tum cũctæ ſunt inſulæ:aut e ſublimibus tectis in terrã. RIMoſa:fracta. CVRta mutilata:curta ſine fundo uel ſine anſa. IGNauus:negligens. AD cœnam fratri teſtatus eas:inter tot pericula ſi ad cœnã uoceris añ teſtamẽtũ faciũdũ tibi eſt ne ĩprouidus uidearis :aut ne poſteroꝝ tuoꝝ in dubiũ ſit hæreditas.

Nocte patẽt uigiles te prætererũte feneſtræ
Ergo optes uotumq; feras miſerabile tecum
Vt ſint contenæ patulas effundere pelues:
Ebrius ac petulans qui nullum forte cæcidit
Dat pœnas noctẽ patitur lugentis amicum
Pellidæ: cubat in faciem mox: deinde ſupinus
Ergo non aliter poterit dormire: quibuſdam
Somnum rixa facit. ſed quamuis ĩprob9 annis
Atq; mero feruẽs cauet hũc quẽ coccia lena
Vitari iubet: & comitum longiſſimus ordo.

MAN. ¶EFFũdere pelues:emittere ſolum quod in uaſis eſt: [Peluis] peluis aũt quaſi pedeuis a pedum lauatione :ut ſcribit Var. Ebrius ac petulãs:noctis pericula in urbe oñdit. Trãquilius de Othone ſic ait. Ferebat̃ & uagari noctib9 ſolitus atq; inualidũ quẽq; obuioꝝ [Otho. quid noctu] uel potulẽtum corripere:ac diſtento ſago impoſitũ in ſublime iactare :de Nerõe quoq; ſic prius ſcripſerat. Poſt crepuſculũ ſtatim accepto pileo uel galero popinas inibat:circumq; uicos uagabatur ludibundus:nec ſine pnicie tamẽ ſi quidẽ redeũtes a cœna [Nero quid noctu] uerberare ac repugantes uulnerare cloaciſq; demergere aſſueuerat:tabernulas etiam effingere & expilare:ac ſæpe in eiuſmodi rixis oculorum & uitæ periculum adiit. PETulans :audax temerarius improbus LVGentis amicũ pelidæ:de hoc ita Homerus libro ultimo iliados. Carpit̃ altera qes diꝝ ſed luget achiles Patrocli exitium:nunc huc nunc uertitur illuc. Et nunquã dulci declinat lumina ſomno. Patroclũ cupit:ac defunctũ robur amici. Crudeles fundẽs lachrimas:aut immemor ille. Quam uarios ſecum caſus. belliq; furores Pertulit:& rapidos ſcopuloſa per [Achillis luctus Patroclus] æquora fluctus. In latus interdum iacet: interdumq; ſupino Corpore. nunc hæret uultu:tum ſurgit & alti. Anxius ad littus maris errat omnia uerſat. IMProbus: temerarius ſæuus. Annis propter annos:in quibus mali non puniuntur:uel quia iuuenis eſt. COCcina:Coccos ruber dicitur. Coccinos granũ & coloris gen9 purpurei ſcilicet grano ĩfecti. Plinius libro uigeſimoſecundo capitulo tertio. Coccum herbam ſcribit eẽ ex cuius granis imperatoria paludamenta ĩficiantur. LENa:ueſtimentum militare quod ſupra omnia ueſtimẽta ſummitur auctore Marcello. Virgilius libro quarto. Tyrioq; ardebat muricæ læna:deſignat autem Iuuẽalis ribunum: qui armatus urbe cuſtodiebat.

DOM. ¶EBRius:inſolentiã iuuenum romanorũ notat:q̃ a Trãquillo in nerone præſcribitur:nam per urbẽ incedentes pauperes ſago impoſitos iaculabantur:ex quo Martialis. Ibis ab excuſſo miſſus in aſtra ſago:aut alio aliquo uexationis genere uexabant. Tranquillus de Nerone. redeuntes a cœna repugnates uerberare cloaciſq; demergere aſſuerat:tacitus perrabat cõmittantibus qui raperent ad uenditionẽ expoſita & obuiis uulnera inferrent:& reliqua. LVgentis amicum:uerſus Homeri ſunt in principio ultimi Illiados de Achille lugente patroclum. Nunc lateri incũbens iacuit mox deinde ſupinus. Nunc cubat in faciem nunc recto pectore ſurgens. Verſat membra toro. CAuet hunc:licet hoc loco deridere fidentini fraudem nos his uerbis tribunum deſignari diximus a Iuuenale:ut dicat iuuenes non laceſſere tribunum armatum:cui tuendæ craſſatoribus urbis cuſtodia data eſt:idque apparet eo uerbo:

MER. ¶EBRIus ac petu. qui nul. for. cecidit:hoc othonẽ feciſſe trãquillus ſcribit. Noctibus. n. uagari ſolitus inuali

dũ queq̃ obliuioꝝ.uel potulẽtũ corripiebat:ac distẽto sago ĩpositũ in sublime iactabat. LVGentis amicũ pelidæ:Achillẽ apd Home.legim⁹ ob patrocli mortẽ:quẽ unice dilexerat isões & ĩquietissimas noctes mõ ꝑnũ mõ supinũ eg.sse. TECtis sublimibus:Vitruuius ꝗ maiestate urbis & ciuiũ infinita frequentia inumerabiles hitationes opus fuit explicare ĩ urbe:ergo cũ areæ cõplanatæ recipe nõ possent tantã multitudinẽ ad habitãdũ in urbe ad auxiliũ altitudinis ædificioꝝ res ipsa coegit deueuire:itaq̃ pilis lapideis structuris testaceis:parietibus cemẽticiis altitudines extructæ cõtignationibus crebris coaxatæ cœnaculoꝝ ad summas utilitates pficiebant despectationes:ergo cõtignationibus & mœnibus uariis alto spacio multiplicatis.P.R.egregias habuit habitationes: non fine causa igitur ab alto sublimium tectorum spatio umbritius timere se dicit ne lacto te staꝝ feriatur. COCcina læna:coccinea:purpurea:coccos græce latinæ granũ:inde coccinus & coccineus:grano:ut uulgus loquitur infectus: LONgissimus ordo:comitatus & multitudo.

¶NOCte patent:patentes hñt q ĩ eis euigilẽt. DIFfundere pelues:uasa fictilia:pelues tñ sũt ubi pedes lauare cõsueuimus:peluis.n.q̃si pedeuis:ut Var.inquit dicta a pedũ lauatiõe:alii aũt peluim lignũ aq̃riũ putãt in quo uariæ res pluunt:uñ & nomẽ eẽ dicũt. NOCte patit lugẽtis amicũ pellidæ:patroclũ lugentis qd ab Homero sũptũ ẽ:q ĩ.xxiiii. iliados iquit: ἀυτὸ Δάγωρ:λαοὶ Δετόασ ἐπὶ ρηάσ ςἑκαστοι.ἐσκίΔρα τίερἀι τοιμεν Δορποιο μἐΔορτõ.υπρὸυ τἐγλάὐκερού τέρπημεναι. αύταρ αχίλευσ κλάεφίλουετάρου μεμ ρημεροσ.ὀυΔἐμιρύπνὸσ ηρἑι πανΐαματων ἀλλεςρἐφἐτενθαηά κροκλόυπωθεων αρΔροτήτα καὶ μέροσ ηυηΔὸπωσά το λύπευεὀυν αυτὸκαὶ πάθεν αλγεα ἀρτρώντε πολἐμόυσα λεγέι να τέκυμαμαπειρὸν των μιμνησκολενοσ θαΔερον κατα Δακρυονε ιβεν αλλο τἐπὶπ λἐὺρασ κατάκει μἐνὸσαλλοτἐΔαὐτἐ ὑπτιοσ.αλλοτεΔέπρηνησ τοτἐΔορθοσ ἀναςάσ. QVIbusdã somnũ rixa facit:uult ostendere ut paupes romæ uerberati sunt noctu inambulantes eos aliquãdo ĩ uia dormire soporatos:ut certe dormiunt quidam cum rixam contraxerunt uerberaueruntue quempiam: aliter uero somnũ admittere nullo modo possunt. CAVet hunc quem coccina sana.i.purpurea:sic Vir.Tirioq̃ ardebat muri ce lana:quod græci coccum latini ueteres byrum uocarunt:inquit Probus.Est autem coccus herba:unde grana punicea tolluntur & medicaminibus diluuntur:ut Alexander docet aphrodiseus probariq̃ solem gnidia.

Multum preterea flãmarũ atq̃ ænea lãpas:
Me quem luna solet deducere & breue lumẽ
Candelæ:cuius dispenso & tempero filum:
Contẽnit:miseræ cognosce prohœmia rixæ:
Si rixa est:ubi tu pulsas ego uapulo tantum
Stat contra starią̃ iubet parere necesse est.
Nã quid agas:cum te furiosus cogat & idem
Fortior: unde uenis exclamat cuius aceto:
Cuius cõche tumes:quis tecũ sectile porrũ
Sutor:& elixi ueruecis labra comedit:
Nil mihi respondes:aut dic:aut accipe calcẽ:
Ede ubi cõsistas:in qua te quæro proseucha.
Dicere si tentes aliquid tacitusue recedas

¶CATQuæ ænea lãpas:uel ænea lampas uti ẽ ĩ antiqs.i.cãdelabrũ corinthiũ.Pli.libro.xxxiiii. de cãdelabris.Nec pudet tribunum militũ ea salariis emere cum ipsum nomen a candelarum noĩe impositum appareat. DISpẽso distributo.COGnosce prohœmia rixæ ꝗ prohœmia legatur melius ẽ & magis cõuenient sequẽtibus Quod aũt prĩcipium latine uel exordiũ dicit:græci uident ꝓhœmiũ noĩasse ĩquit Fabius li.quarto ubi ẽt scri.ꝗ prohœmiũ dictum est siue οἴμη cãtus ẽ & citharedi pauca illa quæ anteq̃ legitimũ certamẽ ĩchoẽt emerẽdi fauoris gratia canũt prohœmiũ cognominauerũt.Oratores quoq̃ ea q̃ priusq̃ cãm ordiant ad cõciliãdos sibi iudicum aĩos ꝓloquunt eadẽ appellatiõe signarũt: siue ꝗ οἶμοσ græce uia appellat id qd añ ingressũ rei ponit sic uocare est institutũ.Cõche: conchis uiridis faba ẽ:quã hodie ut aiũt neapolitãi c in g uertẽtes.dicũt gõgulã:quã cõdiunt nũc porro nũc cœpe addito pipere aut cumino.alii anhetũ miscẽt cibus sane rusticanus ẽ difficilisq̃ materiæ.de hac Mar.li.yii.ĩ papilliu ait.Et bene si cœnas cõchis iuncta ibi.i.sine oleo.Et lib.xiii.Si spumet rubra cõchis tibi pallida testa.Lautorum cœnis sæpe negare potes. SECtile porrum:quod leuiter secari & findi potest:sectiuo porro auctoritatẽ dedit princeps nero uocis gratia ex oleo æstatis mensium omnibus diebus:auctor Pli.li.xix.Est & aliud genus in capita excrescens. VERuecis labra:olim.n.ueruecinũ caput inter alia munera mittebatur:Mar.lib. xiiii.capite arietino.Mollia phryxei secuisti colla mariti.Hoc meruit tunicã q tibi sæpe dedit. PROseucha: προσευφομαι oro adoro ꝑprie deũ:ĩde.προσευχη oratio q̃ ad deũ funditur:quasi πρὸ σχη qm̃ attẽtione opus sit:προσεχο. n.attẽdo intẽdo adhibeo significat:ponit pro domo paupeꝝ ubi elemosinas petunt.

¶ET ænea lãpas:nam tribuni incedeban prælato candelabro quod magno luxu ex ære corĩtheo fiebat. Pli. in luxum candelabrum iuectus hæc addit.Nec pudet tribunũ militum ea salariis emere cũ id nomen a cãdelis ĩpositũ sit.q.d.q̃uis cãdelabra a cãdelis quibus paupes utuntur autore festo dicta sint: tamen tribuni sine ullo pudore ea ad luxum emũt totis salariis:cãdelabrũ in distichis Mar.Noĩa cãdelæ nobis antiqua dederũt.Fidẽtini uero pceptor cũ Pliniũ deprauaret qd multis ĩ locis ausus est ut quarto nostri opis libro facile demõstrabimus ita puertit.Nec pudet tribunũ militum ea salinis emere:hoc est ad salinam:quoniam ut ille interptatur milites ex candelabris salina conflabant:in quo nõ ausus Fidentinus pceptori aduersari:uix pauca qdã ex hac snia nostra excerpsit:reliqua siluit. AENea lampas.i.candelabrum corinthiũ quo tribuni utebantur. CANdelæ:nã cãdelis auctore.Festo pauperes utebãtur. Conche:conchis ab anitio appellatur fabatia uiridis atq̃ ita cõditur liquamine:coriandro:cimeno porro conciso:& oleo qd nisi magna fuerit copia cõchis ingrati est saporis.Mar.In male cœnatẽ.Et bene si cœnas conchis iniuncta tibi est:alibi.Si spumet ru

Tecta subli mia

Coccus

VAL.

MAN Tri.mil li.

Cande labrum

Prohœ mium

Cõchis

Porrũ

Proseu cha

Prose che

DOM.

bra conchis tibi pallida testa:hoc ex nobis Fidentinus accepit sed iuertit & mutilat:alii conchē pro faba simpliciter accipiūt quæ ueluti concha cortice tegit & cum ea coquitur qd nō facimus in fresa. SECtile porrū idē secticiū dicitur ut scribit Pli.ad capitati differentiā tarentiq; optime deueniebat:apte noīat porrū: nā in frugali & paupīs mensa id erat.Mar.Inuitat amicū.Viles cappadocæ grauesq; porri:alibi in quibus est lactuca sedēs:& sectile porrū. VER uecis la.Fidētinus a nobis accipit:sed puertit nec pcipit hoc eē ex more antiquitatis nam in apophoretis mittebatur caput ueruecinum iter cætera munera.Martialis.Mollia phryxei seruistis colla mariti.Ebrius igitur apte interrogat sciens hoc esse in usu munerum & pauperis.

MER. Côchis Elixum — ¶SECtile porrū:sectinum porrum:de quo Martialis.Mittit præcipuos nemoralis aricia porros.In medio uirides stipite cerne comas. CVIus conchæ tumens:legumenti genus.quæ & caryca concha: ut apud Mar. ELYxi:aqua cocti:lixa aqua dicitur:unde elixum ad differentiam assi. VERuecis:ueruex aries cui amputati sunt testiculi. PROseucha:locus precantium simul & peregrinantium.

VAL. — ¶ET ænea lampas:fax ærea. DISpenso:dispono. ET Tempero filum:decerpo ne extinguat:& est ordo me contemnit.MISEræ:ifœlicis.Cognosce phœmia rixæ.Exordia initia futuræ rixæ:nō autem præmia ut librarii iuerterūt:ita.n.uetustissimi hnt codices & sensus quoq; id exigit:ut prohoemia nō præmia scribatur.

STAT contra:hoc.n.est rixæ futuræ prohoemium:ac si dicat non ob culpam meā sed illorum qui me aggrediuntur temulentiam rixa contrahitur. CVIVS aceto:pauperē hūc oñdit. CVIVS conche tumes: fabæ cacabo tumes:nam conchis fabæ species est:cuius diminutiuum est conchicula ueluti inquit Nestus festus de octo partibus orationis ad asinium pollionem. SECtile porrum:quia est capitatum. ET elixi ueruecis labra comœdit.i.ueruecceum caput:est ueruex:ut Varro inquit.Ouilis pecoris masculi testiculi dēpti: & iō ut natura uersa ueruex declinatur. ELIxi: i aqua cōcocti:ē.n.elixū qcquid aqua mollit uel coquit:qd lixu; aquā ueteres ut Nonius inquit uocauerint:& lixæ dicti q militibus aquam ad castra uel ad tentoria ferre soleant:siue q lix ignis appelletur cinis:ut Pli.inquit. EDE ubi consistas:mendices uel domiciliū habeas. IN qua te:qro proseucha locus est ubi mēdici stipem petūt uictitāt προσευχέσθαι.n.a græcis orare dicitur.

MAN. — ¶VADimonia:fideiussiōes ne postea offēderent.

Tantūdē est:pīter feriunt uadimonia: deīde
Irati faciunt libertas pauperis hæc est
Pulsatus rogat: & pugnis concisus adorat
Vt liceat paucis cum dentibus inde reuerti.
Nec tamē hæc tantū metuas: nā qui spoliat te
Non deerit clausis domibus postq̄ oīs ubiq;
Fixa catenatæ siluit compago tabernæ.
Inrerdnm & ferro subitus grassator agit rē:
Armato quotiens tute custode tenentur
Et pontina palus: & gallinaria pinus
Sic inde huc omnes tāquā ad uiuaria currūt

Grassari — TABERnæ: cauponæ uel apothecæ:taberna a tabulis dicit. GRAssator:grassari latrones dicunt uias obsidētes:ut scribit Festus. PONtina palus: hæc

Pôtina palus — antiquo i latio ē.Pli.n.li.iii.sic ait.A circeis palus pōtina est:quē locū.xiiii.urbiū fuisse Mutianus ter consul prodidit.Iuue.autem latronum fuisse sedem oñdit p eam.n.paludem Appia uia tendebat:nā multa

Galli naria pinus — insunt uestigia ut uidimus. GALlinaria pinus Strabo li.v.de sinu cumano sic ait.Hocq; in sinu fruticosis,uirgultis frequēs & arborib⁹ sylua est:multis porrecta stadiis aquaꝝ indiga:cæteꝝ sabulosa: quā gallinariā uocāt syluā hic Sexti Pompeii classis præfecti piratica struxere nauigia:qua tempestate sicilia a romano deficit imperio:hæc ille:est & locus alter ad Gallinas dictus in uilla cæsarum fluuio tyberi imposita iuxta nonum lapidem uia flaminia: ut iate ostendit Plinius libro decimo quinto capitulo tricesimo. PINus:pro sylua dixit:ibi enim pinus fuisse credendum cum:ut Strabo ait:in ea Sexti Pompeii piratica nauigia struxerint. HVC:in urbem. VIVaria:de uiuariis apiariis leporarus piscinis &c.uideto Gellium libro secundo capitulo uigesimo.

DOM. — ¶TABernæ catenatæ:idem Mar.Nulla catenatis pcincta ē pila lagenis. PINus gallinaria:falluntur ut diximus q putāt hāc siluā eē quæ ad gallinas dicebat:nā ea erat ad nonū lapidē in uilla quæ dicebat Cæsaꝝ iuxta tyberim loco celebri:ut grassatores tuto hic eē non possent:meminerunt Trānql.in galba & Pli.intelligo potius siluam gallinariā:quæ auctore Strabone in sinu cumano erat multis arboribus densa:& porrecta in multa stadia aquaꝝ īdiga & sabulosa:in ea præfecti classis Sexti Pōpei piratica nauigia struxerūt:cū sicilia ab imperio romano defecit:hæc & uastitate erat apta grassatorib⁹:& eodē tractu qua palus pōtina cui⁹ añ mēinit.

MER. Grassator pontinæ paludes Galli ria silua — ¶VADimonia:deinde irati faciūt iubēt cōuadari ut reū quē pulsauerūt:hoc ē uades dare. FIXa ca.i.catenis cōfixæ & cōclusæ. Grassator:subsessor uiæ.q pui m & isidias latrocinat. ET pon.pa.& gal.pi.palus pontina in campania a circeis icipiēs:quē locū.xii.urbiū fuisse Mutianus ter consul pdidit:Suetonius idē scri.Cæsarē dictatorē uoluisse pontinas paludes siccare. GALlinaria pi.q̄q cōtra montes ligusticos insula sit:ut Var. tradit:gallinaria dicta:tñ hic de silua gallinaria cumis uicina intelligēdū ē: de qua Ci.ad petū.Quintus ceparius obuiā mihi fuit in silua gallinaria.Stra.item de hac silua hæc tradit.Hoc quoq; in sinu fructicosis uirgultis frequens & arboribus sita est:multis porrecta stadiis aquaꝝ indiga cæteꝝ sabulosa:quā gallinariā uocāt siluā: hic Sexti Pompei classis pfecti piratica struxere nauigia.q̄ tēpestate Sicilia ab romano defecit imperio:

VAL. — ¶FERiūt pariter.siue moreris siue abeas. VADimoniat.deinde irati faciūt iudicia pmutant gratia calūniandi. LIBertas paupis hæc est.ironicos dictū. PVLsatusq; rogat.ueniā petit: NON deerit clausis domib⁹ fur uel homicida. ARMato quo.tu.cu.te.quotiēs armato psidio muniunt infamia latronū loca. ET pontina palus & gallinaria pinus.loca latronū psidiis collocatis.a solitis inquit locis quotiēs depellunt romam q̄si ad certas depredationes confugiūt. ET pontina palus.quā Iulius Cæsar fert exiccasse. ET gallinaria pinus

.i.silua quæ ad gallinas dicta est: q sicut multi ita Trāq. his uerbis exponit. Liuiæ drusillæ olim post augusti statim nuptias ueientanum suum reuisenti præteruolans aquila gallinam albam ramulū lauri rostro tenentem: ita ut rapuerat demisit in gremium cumq nutriri alitem: pangi ramulum placuisset: tanta pullorum soboles prouenit: ut hodieq uilla ad gallinas uocetur: tale uero lauretum ut triumphaturi Cæsaris inde laureas decerperentur: idem refert Plinius. TANquam ad uiuaria: ad paratos pastus.

Qua fornace graues: qua nō incude catenæ
Maximus in uiclis ferri modus: ut timeas ne
Vomer deficiat: ne marræ: & sarcula desint.
Fœlices proauorū atauos: fœlicia dicas
Sæcula: q quondā sub regibus atq tribunis
Viderunt uno contentam carcere romam
His alias poteram & plures subnectere cās.
Sed iumenta uocāt: & sol inclinat: eundū ē.
Nam mihi cōmota iam dudum mulio uirga
Innuit: ergo uale nostri memor: & quoties te
Roma tuo refici properantē reddet aquino:
Me quoq ad eluinam cererē. uestrāq dianā
Cōuelle a cumis satyrarū: ego ni pudet illas
Adiutor gelidos ueniam caligatus in agros.

MAN. ¶QVA fornace. latronū copiā ondit. QVA nō incude: non. s. fiūt. q. d. ubiq: & tn̄ nō satis est: oīno. n. fures multiplicant: idē quoq hac tēpestate romæ accidit. MOdus: mēsura. MArræ: sappæ instrumēta rusticorum. Columella. Tū penitus marris eradere uiscera matris: ne dubita. SArcula: istrumenta agricolarū a sarrio. i. purgo: uel ut ait Var. a serēdo ac sarciēdo. PR. Oauorum atauos: Auus ē pr̄is mr̄isq pr̄. Proauus ē aui pr̄. Abauus ē paui paterni aut materni pater. Atauus ē abaui uel abauiæ pr̄. Tritauus est ataui pr̄: ultimū cognitiōis nomē est. De iis oib⁹: auctor ē Paulus digestis de gradibus. PROauorum: cognatio ita se hēt: pr̄ auus pauus abauus atauus tritauus. TRIbunus: tribuni creati sūnt. xvi. anno post reges exactos. Dū. n. plæbs a senatu & cōsulibus pmeret: tūc ipsa sibi duos tribunos qsi pprios iudices & defēsores creauit aduersus iniurias nobilitatis: quod qdē Liuius li. ii. edocet. Illi uero tres colegas sibi creauerunt. VNO non enī tot uigebāt latrones & scelerati. CArcere. liuius li. i. de Anco Martio sic ait. Carcer ad terrorē in crescentis audaciæ media urbe iminens foro ædificatur. IVMenta: iumentū a iunctu dicitur auctore Varrone. Columella uero in plogo libri septimi scribit iumenta nomen a re traxisse: q nostrū laborem uel onera subuectando uel arando iuuarent. AQVino: in uia latina aquinum magna ciuitas est: iuxta quā Melphis flumen labitur: Strabo scri. li. v. ELVinā cererē: a fōte nō longe ab aquino sic dictā existimo: adhuc enim ab incolis Eluinus fons appellatur: apud quē & tēplorum uestigia: quæ qdem & cereris & Dianæ putantur fuisse. Plinius lib. iii. capi. xiiii. scribit eē in piceno heluinum flumen sed non ad rem. SATyrarum adiutor: Laertius scribit non defuisse q Socratem iuuisse Euripidem existimauerint: unde Mesilochus ait phrygibus Nouo Euripidis poemati & Socratem ligna ministrasse: Euripidis recēs phryges est fabula Sarmenta cui supponit & Socrates prudens.

Tribuni

Carcer in urbe.

Iumētum

Aquinum

Melphis fluuius

Euripidis Socrates adiutor

DOM. ¶CERerē eluinā: nōnulli dixerūt appellatū a loco iuxta aqnum: quē nusq̄ repperi. ego poti⁹ Eluinū itelligo dictam ab eluēdo. i. lauādo: nā q sacris initiabant Cereris lauabant: ut testimōio aristophanis docuim⁹. Pli. eluinū qdē oppidū noiat: sed nō his locis. pōt & hoc referr̄ ad celebritatē: q fiebat ab agnatib⁹ & populis finitimis i lucominturnēsi loco irriguo aqs: ut scribūt Strabo & Sillius: ut pp eas aqs Ceres: q illic colebat dicat eluina. VEstram. d. quā colitis in luco miturnēsi. Aptissimis ut arbitror argumētis singulis ferme locis q qdem obscuriora habentur: Fidētinū plagiarium uel dissentiētē elusimus uel assentiētem sceleris conuicimus: q. s. nr̄a q̄ nō pepcit nephario pceptoris cōsilio usus iuerterit: cōfuderit: cōtaminauerit: ifinitū (ita me deus amet) ppe eēt singula illius delirameta: his comētationibus isectari: ne igit suspēsū lectorē habeā finā Fidētinū ualere. & in triuio uersari ubi pueros quottidie male docet: nā cū in publica academia supioribus annis pfiteri cœpisset: ita ab oibus ē derisus & explosus: ut iā eū lucis pudeat: nec discedat e tenebris triuii: hō nullius doctrinæ icredibilis ipudētiæ: i alieno furore mister: i suo delirus reuocauimus ad tribunal q̄rto alterius nr̄i opis libro eius pceptorē: & expiemur qd in sua cā meditet q discipulum quē ad scelus ipulit: nō defendit ab omnibus: suffragiis damnatum.

MER. ¶MARræ & sarcula desint instrumenta rustica atq olitoria. Columella. Tum tritura solum splēdentia sarcula sumat. Tū penitus marris eradere uiscera matris. Ne dubita. SVB regibus atq tribunis: p tribunos consules itelligimus: sub qbus tribunitia potestas creata fuit. VNO uiderūt cōtētā carcere Romā. Ancus rex: ut scribit Liuius: cū res romana aucta foret: & facinora clādestina fierēt ad terrorē icrescētis audaciæ media urbe eminēnentē foro carcerē ædificauit. ELVinā ce. uestrāq dianā. quarum dearum ædes aqno pximas fuisse existimamus.

Marræ.

Sarcula.

VAL. ¶QVA fornace graues qua nō icude cathenæ: p reorum copia. MAxim⁹ i uiclis ferri modus: uis ferri magna in uicula cōiecta ē. NE marre & sarcula: ferramēta rustica marra marræ Columella. Contūdat marra uel fracti dente ligonis: sarculū Varro a serēdo uel sarciēdo dictū putat. VNo cōtētā carce. ro. subaudiēdū Tulliano. Cui⁹ & Salustius meminit a Tullo rege sic appellato. SAEcula: iqt Hieronymus in comentario epistolæ pauli ad hæbreos: ut Oui. naso dicit dicūtur a sequēdo eo q se sequant atq in se reuoluant teste Varrone: sæcula autē ex eo dici possūt ex quo uarietas cœpit eē tēporis. SVB regibus atq tribunis: & cū reges illi septē ipiū romanum regebant: & cū in collē auētinū plæbs secessit ereataq tribunitia potestas ē ut supra memorauimus. Sed iumen uocāt. equi uel muli clitellari. iumētorum autē nomē traxere quod nostrū laborē uel onera subuectando uel arando iuuent. IAMdudum. properanter & statim. ut iam dudum sumite pœnas. & ad atticū Cicero. Iamdudum pudet tam multa scribere uereor enim ne re iam desperata legas. PROperantem. festinantem ut Romam effugias. ME quoque ad eluinam cererem. locus est in gallia. qui sic appellatur. ut Probus scribit. VEstramque

dianam:quæ apud aquinum colebatur. CONuelle a cumis:a cumis aduocata.

Argumentum satyræ quartæ.

Quarta quidem crispinum odit:caluumq; neronem.

MAN. Ecce

Ecce iterum.prima & enim satyra dixerat,Cum pars niliacæ plæbis:cū uerna canopi Crispinus &c. ECCe iteꝝ crispinus adest mihi sæpe uocādus:adest legi in antiqs codicibus. ECce:de ecce particula sic ait Asconius li.ii.uerrinaꝝ.Ecce aūt pprium hoc Ciceronis est in rebus improuisis:quod cum cura Virgi.Et legit & transtulit:ut ecce autē gemini a tenedo &c. AD partes ad satyras quæ sūt operis partes. AEger:debilis. VIduæ tm: per id uoluptate ductum ad libidinem ostēdit cum egestate ut multi alii nō cogeret.Mar.li.xi.ad Caridemum Nunc sectaris anus o quantum cogit egestas.Illa fututorem te carideme facit. QVID refert:prodest.q.d.nihil quia malus est:hic fœlix eē non potest. PORticibus:solebāt prisci in domibus gestationes hr̄e in qbus gestarent:hr̄e itē & hortulos oblectationū gratia. INCestus:cestus cingulū dicit ueneris:quo utit ad honestas nuptias:hinc incestū dicit quod a sacrato illo ueneris cingulo nō fuerit uinctum. Auctor est Lactantius li.ii.th.Incestū ut inqt Seruius lib.vi.æn.ibi incestat funere classem.i.polluit:est qcū que pollutio. TERrā subitura sacerdos:uestales eni īcesti damnatas a Numa pōpilio uiuas suffodi institutum est:ut Plutarchus ostēdit:& Dionysius li.ii.latius tamē ista diximus in ode Horatii secūda:ibi.n. de uestalibus multa. SED nūc.s.dictū & actū ē. DE factis crispini.s. IVdice moꝝ.Domitiano nā uidelicet legē iuliam in adulteros reuocaret:magistratibus quoq; urbanis,puinciarūq; p̄sidibus coercēdis tm̄ curæ adhibuit ut neq; modestiores unquā neq; iustiores extiterint:suscepta moꝝ corruptione licentiā theatralē promiscua iniqtate spectādi inhibuit.Incesta uestaliū uirginū a patre suo quoq; & fratre neglecta uarie ac seuere cohercuit.Nam Corneliam uirginē maximā absolutam dehinc longo interuallo repetitā atq; cōuictā defodi impauit:stupratoresq; uirginis in comitio ad necē cædi.Auctor est Trāquillus.Martialis libro sexto ad Domitianum etiam ait censor maxime principumq; princeps.

Domitiani censura

Cornelia uirgo

Iunii Iuue. Aquinatis satyra quarta.

Ecce iterum crispinꝰ adest mihi sæpe uocandus
Ad partes:mōstrum nulla uirtute redemptum
A uitiis:æger solaq; libidine fortis:
Delicias uiduæ tantum aspernatur adulter.
Quid refert igitur quantis iumenta fatiget
Porticibus;quanta nemorū uectet in umbra
Iugera quot uicina foro;quas emerit ædes.
Nemo malus fœlix:minime corruptor & idē
Incestus:cum quo nuper uittata iacebat
Sāguine adhuc uiuo terrā subitura sacerdos
Sed nunc de factis leuioribus & tamen alter
Si fecisset idem caderet sub iudice morum

DOM.

Domitius calderinus in.IIII.Satyram.

Ecce iterum.accusaturus Domitianū crudelitatis:gulæ auaritiæ:a Crispino ordit:in quo & pricipē notat:nā Domitianus incesta uirginū uestaliū ut scribit.Trāql.uarie & seuere coercuit:Papinius pulchrius an tacita uigilet face troicus ignis atq; exploratas iam laudet uesta ministras:tamen Crispino adultero notissimo & uirginis uestalis stupratori ignoscebat. ITErū:nā antea ē notatus uerna canopi Crispinus ad ptes.i.satyras q̄ ptes sūt operis. DElitias ui:nullo inqt adulteri genere abstinet Crispinus p̄terq̄ uiduæ:ex quo oñdit eū sectari iucūdiora adulteria:nā q ad uiduas & anus accedebāt paupertate cogebant:ut.s.pararēt diuitias:añ uetulæ uessica beatæ.Mar.Nunc sectaris anus o quantū cogit egestas alibi.Munera qđ senibus uiduisq; īgētia mittis:nullū igit cōmittit adulteriū Crispinus nisi p uoluptatem & libidinem amici cum egestate nō cogat uiduas adire. TErram subitura:designat suppliciū uirginis uestalis:nā in uia ad portam collinam tumulus erat:ubi erat domus subterranea cum lecto strato lucerna ardente:primitiis rerū quæ ad uictum spectant hoc ē pane:aqua & lacte ne uirgo tanta religione sacra detrudi illuc uideret:ut fame periret:ipsa uiua imposita pheretro ferebatur foꝝ magno silentio & horrore.cum erat ad domum illā peruētum deposito pheretro solutis uinculis:pontifex arcana quædā præcatus eam educebat deinde collocabat ī scalis quibus in domum descēdebatur:& statim sese auertebat:tū humus iniciebat quod numa īstituit ut scri.Plutar.Domitianus cum alias puniuit tū Corneliā ut scribit Plinius & Tranqllus earum stupratores cædebantur uirgis in comitio ut celer eques romanus ex suspitione Corneliæ stupratæ iubente Domitiano cæsus ē quod scribit Plinius. IVdice morum.Domitiano qui uult uideri censor Mar.Censor maximus principumq; princeps.

Enarratio quartæ satyræ.

MER. Quando carcer romæ Gestationes in dōibus uestabulū pena. cor. maronilla

Ecce iterum crispinus adest mihi sæpe uocandus.Crispinus prodigum animū & uoracē gulā acrius insectare nimiū & infra cæsareā dignitatē Domitiani studiū in rombo coquēdo.Ad cuius condimētum uelut ad liberanda magna iussu Cæsaris accersiti patres fuere. AD patres subaudi satyrarum:in qbus sicut in comœdiis sunt primaꝝ partium ut rursum secundarum. QVid refert igit:qd prodest ædes extruxisse cum gestatiōe hortulis & laxis porticibus.Et uelut terræ iugera in medio urbis,psedisse:qñ malus fœlix eē non possit.Vbi sciendū solitos fuisse priscos in domibus gestationes habere.In qbus gestarentur hortulis uel īclusas uel coniunctas:quam rem apud iuniorem Plinius frequenter legimus. CVM quo nuper iaceret.Incestum uidetur cum uirgine Vestali fecisse:quæ pollutæ pudicitiæ rea:& incesti conuicta uiua in subterraneum cubiculum defodiebatur:quod pluribus uerbis in camilli uita Plutarchus refert.Qua item pœna iubente Domitiano affecta ē.Cornelia Maronilla:ut Suetonius & Plinius tradunt.

ECce iterū Crispinus adest mihi sæpe uocandus ad partes. De Crispino: piscis magnitudine: domitianiqꝫ tēporibus scribit in hac satyra & Crispini & imperatoris uitam in primis lacerans scenicū sumēdo principium intelligendū siquidē ē aliquos cū Crispino sermones ꝓcessisse. ECCe iterum ꝓpriū Ciceronis & Virgilii & huius ē uerbū in rebus improuisis. Virgi. Ecce aūt gemini a tenedo tranqlla ꝑalta. AD partes: subaudiēdū operis mei & ē metaphora a comoedis tracta mōstrum nulla uirtute redēptū: hoc dicit: hic Crispinus adeo foedis & ꝓiectis in oēm turpitudinē moribus uixit ut naturæ monstrū inter hoīes uideri potuerit. NVLla uirtute redemptū a uitiis. i. quē nulla uirtus a consuetis potest uitiis reuocare qui nulla uirtute uitiū pōt occultare. SOLaqꝫ libidi. for. pertinax in uenere. DELitias uiduæ tantum aspernatur adulter: in minore debilis scelere. IVGera quod ui. for. q̄ late patentes undiqꝫ campos urbi uicinos habeant aut foro ædes & hortos: iugerum inquit Columella hēt quadratoꝝ pedum milia. xxviii. passus pedes habet quinqꝫ actus minimus: ut ait Varro latitudinis pedes quattuor: longitudinis pedes. cxx. clima quoque uersus pedum est. lx. actus quadratus undiqꝫ finitur pedibus. cxx. hoc duplicatum facit iugerū & ab eo quod erit iunctus nomen iugeri usurpauit. NEMo ma. foe. i. oīs qui foelix malusqꝫ est corruptor sit: necesse est sit foelix uel diues siue sit malus qui intra animum uersat scelus: siue corruptor: ut pote qui perpetrat peccatum foelix eē nullo modo potest: alii separatim legunt: nemo malus foelix: ut sit generaliter dictum: & minime corruptor in crispinum: ut sit sensus: si nemo malus foelix est ne corruptor quidem crispinus foelix erit qui & incestus est: INCestus: qui illegitimam tentat uenerem quasi cui cestos non fuerit adhibita: fuit autem cestos cingulum ueneris Homerus: ηκαὶ ἀπὸ ςηθεσφῖνε λύσατο κεσ ὑορι μάντο. ὥοικι λόρενθα δὲ οἱ θέλκτηρι ἀπαρτῖε τηκτοεν θερὶ μὲν φιλότης τερ δὲ ἵμερος τερ δὲ ὀαρισὺς. παρφασις ἥτε κάλεψενοον ὥπραπερ φρον ἐόντων. NVPer uittata iacebat: uittis redimita. SANguine adhuc uiuo terram subitura sacerdos. i. quā uiuā obrui moris est si crimine cōuincat: hoc enim supplicium in uirgines in incestu deprachensas statutum est: ut Plinius in epistolis. Fremebat enim inquit Domitianus æstuabatqꝫ ingenti inuidia constitutus: nam cum corneliam maximillam uestalem defodere uiuam concupisceret: & ut qui illustrari sæculum suum eiusmodi exemplis arbitraretur pontificis maximi iure seu potius immanitate tiranni licentia domini reliquos pontifices non in regiam sed in albanam uillam conuocauit nec minore scelere q̄ ꝙ ulcisci uidebatur: absentem inauditāqꝫ damnauit incesti: cum ipse fratris filiam incesto non polluisset solum: uerum etiam occidisset: nam uidua ab ortu periit missi pontifices qui defodiendam necandamqꝫ curarent. CADeret sub iudice moꝝ. i. a cēsore dānaret.

Nam quod turpe bonis titio serioqꝫ decebat
Crispinū: quid agas: cū dira & foedior omni
Crimine ꝑsona est: mulum sex milibus emit
Aequantem sane paribus sestertia libris.
Vt ꝑhibent q̄ de magnis maiora loquuntur
Consilium laudo artificis: si munere tanto,
Præcipuā in tabulis cærā senis abstulit orbi
Est ratio ulterior magnæ si misit amicæ:
Q uæ uehit clauso latis specularibus antro
Nil tale expectes: emit sibi: multa uidemus
Q uæ miser & frugi non fecit apicius: hoc tu

TITio Serioqꝫ sic ē in antiqs. ii. āt ut daf intelligi eqtes: erāt uti & Crispinus ponūturqꝫ ꝓ qbuscūqꝫ bonis. AGAS: dicas. Q Vū: qn. DIRA: diꝝ est triste & infestū & q̄si deoꝝ ira missum. Marcellus scrib. Dirū deoꝝ ira natū iqt Fest. MVlum sex milibus: post quam lasciuiæ Crispinum damnauit: Iam gulæ arguit MVLum. Macrobius sat. lib. iii. scribit Sammonicum rettulisse quod Asinius Celer uir consularis mulum unum septem milibus nummum mercatus est. In q̄ re luxuriā illius sæculi eo magis licet æstimare: quod Pli. secundus temporibus suis negat facile mulum ꝛep tum qui duas pondo libras excederet. At nunc & maioris pōderis passim uidemus: & pretia hæc insana ne scimus. Hæc ille Plinius autem libro nono ait. Ex reliqua nobilitate: & gratia maxima est & copia mulis sicut magnitudo modica: binasqꝫ libras ponderis raro admodum exuperant. barba gemina insigniuntur inferiori labro Nomen iis fenestella a colore mulleorum calciamentorum datum putat. Mulum octoginta librarum in mari rubro captū Licinius Mutianus ꝓdidit. Festus uero ait ꝙ mulei calcei erāt regū albanoꝝ & post patritioꝝ a mulando. i. sumēdo dicti. Mullus uero τρίγλα est græcis. philosophus āt lib. qrto de animalibus scri. muloꝝ foeminas & maiores esse & uiuaciores q̄ mares. SEX milibus. i. sex sestertiis: mille. n. nummos ualebat sestertium ut aiūt. VT ꝑhibent: ut asserūt assentatores: q crispinū excusantes dicūt mulū fuisse sex librarum. CONsilium. s. emēdi muli. PRAEcipuā cærā: principalē hæreditatis partem. VLTerior: magis ultra & maior. MAGnæ diuitis: latis specularibus. Seneca etiam epistola octogesimaseptima sic ait. Nihil mihi uidetur iā interesse algeat balneum an caleat. Quantæ nunc aliquis rusticitatis damnat scipionem ꝙ non in caldarium suū latis specularibus diem admiseratqꝫ nō in multa luce decoquebat. Pli. autem lib. trigesimosexto capitulo uigesimosexto scribit ꝙ specularis lapis faciliore natura finditur in tenues crustas. & Martialis ait li. viii. Hibernis obiecta notis specularia puros: Admittunt soles & sine face diē: operiebanf enim specularibus loca in domo uoluptatis gratia: q̄ sic tecta Antrū appellat Iuuenalis. TALe: ut mulū donauerit. MVLta uidemus: hoc. s. tempore fieri: & per Crispinum & alios gulæ causa. NON fecit. s. gratia gulæ. APICius: Seneca de consolatione ad Elbiam matrem hæc ait: Apicius nostra memoria uixit: qui & in ea urbe aliquādo ex qua philosophi uelut corruptores iuuentutis abire iussi sunt sciētiam popinæ ꝓfessus sua disciplina sæculum infecit. Cuius exitiū nosse operæ ꝑcium est: cū sestertium milies in culinā cōgesisset: cū tot cōgia principū & ingēs capitolii uectigal singularis cōmessationes suasisset: ære alieno oppressus rōnes suas tūc primū coactus inspexit supfuturꝰ supra sestertiū centies cōputauit: & uelut multa fame uicturus si in sestertio cēties uixisset ueneno uitam finiuit: quanta luxuria erat

MAN.

Muli

Mulei calcei

Specularis lapis.

Apicius

cui centies sestertium egestas fuit:& quod alii uoto petunt ueneno fugit. FRugi:utilis posteris:quia se intermit.

DOMI. ℭ TITio selioq;:per Titium & Selium:aliquem equitem romanum & alios ciues itelligit:qui leuissimis suspitionibus accusati de incestu uestalium in comitio uirgis cæsi fuerant iubēte Domitiano. MVLlum sex milibus Asinius celer uir cōsularis ut Samonicus refert:Mullum septem milibus nummū mercatus est:in quo teste Macrobio luxuria sæculi illius eo magis estimari potest:quod Plinius negat mullum repertum qui duas pōdo libras excederet:at nunc maioris ponderis passim uidentur:ut scribit Macrobius:eodem Plinio auctore.Mutianus refert mullum octoginta librarum captum fuisse in mari rubro:mulli pisces a colore Muleorum calciamentorum mulei enim erant calcei regum albanorum & post patritiorum a mulando:idest sumendo dicti:ut scribit Pompeius:mendosa dictio apud Plinium molliorum pro muleorum. VT perhibent periphrasis est assentatorum qui uolentes excusat Crispinum affirmant mullum fuisse sex milium librarum:ne cui mirŭ sit:si sex milibus emit. MAIOra de magnis:hoc est proprium assentatorum & adulatorum. PRAecipuam ceram:magnō testamē to hoc munere. QVAE uehit clauso antro latis specularibus: speculares lapides perlucidi quibus orti operie bantur: & non unquam construebantur aluearia:tales hortos habuit Tiberius imperator:& Martialis carmine celebrat.Sub his gestabantur diuites in uoluptatem hæc ex Plinio:Iuuenalis diuitem mulierem designans scribit eam gestari in eiusmodi hortis Carpensq; suorum temporum luxum eos appellat antrum:nam cum ita tecti essent speluncæ uidebantur. EMIT sibi in gulam suam Martialis.Cui dedit ergo/sibi:Apitius sola Suidæ historia cognoscitur:hic multa milia nummum gula consumpsit:tam delicati appetitus ut cum audisset in lybia maiores locustas nasci pro quibus multa in gallia impenderat illuc nauigauerit:cum falsum quod audiuerat depræhendisset iussit nauis gubernatorem ita uertere cursum ut lybia amplius inspici non possit:prouinciam detestatus & incolas:plura Suidas & Dion & nos in commentariis Sili diximus:a Plinio altissimus nepotum gurges dicitur & maius ad omnem luxum ingenium.

MER. ℭ MVLLVm sex milibus emit. Mullus is piscis est:quem nunc uulgus barbonam appellat:barbatus enim est.Vt Cicero & Varro scribunt:græca est dictio:de qua plura alias dicemus:sed mullum expirantem uersicolori:& numerosa uarietate(ut uerbis Pli.utar)spectari proceres gulæ narrant: rubentium squammarum multiplici mutatione pallescentem utiq; si uitro spectetur inclusus:unde Martialis.Spirat in aduecto.sed iam piger æquore mullus Languescit:uinum da mare ortis erit.Cuius piscis insana precia Plinius & Macrobius referunt. Nam octo sestertiis Asinius celer uir consularis mullum unum mercatus est. Aequantem sane paribus sestertia libris hoc est pendentem libras sex pro numero sestertiorum:nam mille nummus sestertius ualebat. Quam rem ex uerbis Plinii & Samonici colligere licet.Scribit enim Plinius Asiniū celerem sestertiis octo mullū emisse:quod precium fuisse octo milium nummum Macrobius tradit Samonium scribere.Ex Horatio item si diligentius attēderimus:hoc idem cognoscemus:ait enim.Si quadringētis sex septem milia desunt plæbs æris:quasi quadringenta milia nummum legitimus equitum census foret.Quam summam quadringentorum sestertium fuisse: tum historici:tum reliqui scriptores referunt.Ergo sex milia nummum sex sestertia accipere debemus ad quem numerum referendum est piscis pondus. PRAEcipuam in tabulis ceram:si habendæ hæreditatis gratia: aut amicæ donasset ignoscēdum foret. LATis specularibus antro:speculariorum usum per lucente testa clarū trāsmittentium lumen memoria sua prodiisse scribit Seneca in epistolis:qui item de Scipione tradit.Quod non in caldarium suum latis specularibus diem admiserit.Et Martialis. Hibernis obiecta notis specularia puros Admittunt soles & sine fece dies. PLVra uidemus quæ miser & frugi non fecit apitius.Sensus hic sumptuosior: & magis damnosus nostro tempore est Crispinus:quam olim apitius fuerit.qui nepotum omnium gurges altissimus irritatæ gulæ parum obsequens mullum preciosum non emit:sed octauio cessit quam historiam ipsius Senecæ uerbis ad Lucilium aperiemus.Mullus īgentis formæ quare autem non pondus adiicio & aliquorum gulam irrito.quattuor pondo & asse libram fuisse aiebant Tyberius Cæsar missum sibi cum macellum deferri & uenire iussisset.amici inquit animus me fallit:nisi istum mullum aut apitius emerit:aut Publicus Octauius ultra spem illi coniectura processit:licitati sunt:uicit octauius:& ingentem consecutus est inter suos gloriam:cū quinque sestertiis emisset piscem quem Cæsar uendiderat:ne apitius quidem emerat numerare tātum octauio turpe fuit.Nam ille qui emerat:ut tyberio mitteret(q̄q̄ illum quoq; repræhenderim)admiratus est rem: qua putauit Cæsarē dignum amico ergo aliquis assidet probamus:at hæreditatis causa fecit:si uultur es cadauer expecta.

[Marginal notes: Mulus / Varietas mulorum in morte / Sestertius mille nummos ualebat. / Quando specularia Romæ / Seneca / Tyberius Cæsar / Apitius & P. Octauius licitantur mullū]

VAL. ℭ NAM quod turpe bonis tyrio serioque decebat Crispinum: bonis ꝙ boni essent: aut hos laudat comparatione Crispini. QVID agas cum dira & fœdior omni crimine persona est: nisi obiicias: quod in ea turpissimum est. MVLlum: piscem. SEX milibus emit: deest sestertium. AEQVantem sane paribus sestertia libris: Sex librarum præcipuus fuit. VT PErhibent qui de magnis maiora loquuntur:superius dictum temperat: hoc est ut eius assentatores ferunt eum mirumimmodum inde se laudare arbitrati ut dictum uideatur. παρὰ υπονοιαν. sicut Aristophanis illud τον ἐμῶν γαροικε τῶν πισο τατον ηγοῦ μαιόεκαικλεπισᾶ τον. est & ordo & sensus alter ut desit copula ut dicas ac maiora & subaudiatur q̄ dixerimus. VT perhibent: putant qui loquuntur de magnis idest qui sunt uerbis magnifici assentatores & de aliquo loquuntur diuite semper magnifice: me in hunc sensum trahit: ꝙ loquuntur non dicunt dixit uel ferunt quæ in priore sensu magis congruebant: hinc autem recte sequitur: consilium laudo artificis in munere tanto: ut ipse quoq; id fecisse Crispinum affirmare contendat. INTAbulis ceram senis abstulit orbi: ubi nomen scribitur hæredis: hoc est aut si hæreditatem captauit: aut amorem amicæ locupletis. QVAE uehitur clauso latis specularibus antro: fenestra clausa. MVLta uidemus: quæ miser & frugi non fecit apitius: qui scribit de ciborum condimentis. ut Plinius meminit. MISer & frugi. Marcus apitius fuit si cū crispino comparetur cum ille gulæ haberetur exemplum.

SVCcinctus papyro: per id ostendit eius inopiam & conditionem uilissimam. PAPyro: papyrum nascit in palustribus ægypti: ex quo nauigia texunt: & e libro uela tegetesq3: necnõ & uestẽ: atq3 stragula ac funes Plinius libro nono. PROuincia: ea proprie extra italiam dicebatur: Plinius in epistolis Prouincialis es an italicus: & festus ait Prouinciæ appellantur q populus romanus eas prouicit. idest ante uicit. Quales tunc epulas: postq poeta Crispini uitia patefecit: iam in Domitiani gulam inuehitur. INDuperatorem: pro imperatorem. est enim epenthesis: idest interpositio. alii parenthesim uocant: quidam pleonasmum appellant quod Donatus & Diomedes scribunt: nos uero latius carmie figurar. QVum: quãdo. TOT sestertia: idest sex. PARtem: appositio est. MOdice respectu gulosi imperatoris uel ironia est. SCVrra: irrisor pastus adulator. PVR. pureus. Crispinus. n. inter equites ascriptus erat: hinc & prius dixerat. Crispinus tyrias humero reuocante lacernas. Priceps equitũ. Tacitus lib. xvii. sic ait. Septimam decimam cohortẽ e colonia hostiensi, in urbẽ acciri Otho iusserat. Armandæ eius cura: Vario crispo tribuno e prætorianis data &c. MVNicipes: in eodẽ municipio natos in nilo. n. nascuntur. MVNicipes item erant ut Festus ait qui ex aliis ciuitatibus romam uenissent: quibus non licebat magistratum capere: sed tãtum muneris partem ut fuerunt cumani acerrani &c. Gellius quoq3 libro decimoquinto cap. decimotertio ait q municipes erãt ciues romani ex municipiis suo iure et legibus suis utentes: muneris tantũ cũ populo romano honorarii participes a quo mũere capessendo appellati uidẽtur. SILVros. silurus in nilo ẽ grassaturq3 ubicunq3 est oẽ aĩal appetẽs: equos inatantes sæpe demergẽs præcipue in meno germaniæ amne propter lisboum: & in danubio: Plinius libro nono capitulo decimotertio. FActa: putrida. CANtandum: fingẽdum poetico more. PIERides: eæ dictæ sunt musæ a pierio monte: ut scribit Festus Est autem Pierus mons thessaliæ: qui ad macedoniam protenditur auctore. Plin. lib. quarto. In Hesiodi aũt theogonia legitur ex Ioue & Mnemosyne musas in pieria natas. PVELlæ olim puerae pro puellæ. Varro de uita patrũ. Pueri liberi & puerae ministrabant: pueritia quoq3 pro puritas. Auctor ẽ Nonius: & festus ait q puelli pueri dicebantur per diminutionem. PVEllas: quasi puras & uirgines. FLAuius ultimus. Domitianum intelligit. De gente autẽ flauia scribit Tranquillus q obscura fuit initio: nam titus Petronius municeps rheatinus fuit filiumq3 habuit sabinũ: cui mortuo Vespasia polla Sabinus & Vespasianus liberi fuere supstites: maior Sabinus ad prefecturam urbis: minor. Vespasianus ad principatum usque processit: qui ex Domicilla uxore liberos tulit Titum & Domitianum & Domicillã. Vxori & filiæ superstes fuit: utranque autem adhuc priuatus amisit: Titus ei successit in principatu: Tito uero domitianus ultimus quidem flauiæ gentis princeps.

MAN. papyrus Induperator Epẽthesis

Succinctus patria quondã crispine papyro
Hoc preciũ squamæ potuit fortasse minoris
Piscator q piscis emi: prouincia tanti
Vendit agros. sed maiores apulia uendit.
Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus
Induperatorem: cum tot sestertia partem
Exiguã: & modicæ sumptã de margie cœnæ
Purpureus magni ructaret scurra palati
Iã priceps equitum: magna qui uoce solebat
Vẽdere municipes fracta de merce siluros
Incipe calliope licet hic considere: non est
Cantandum: res uera agitur: narrante puellæ
Pierides: prosit mihi uos dixisse puellas
Cũ iã semianimum laceraret flauius orbem

Crispinus Varius municipes Menus fluuius pierides pier⁹ m puerae puelli Flauia gens

PROuincia: aphrica: sed apulia uẽdit maiores: hoc est tanti quidẽ emũtur in apulia sed maiores. QVAles insinuatio ẽ in rephẽsionẽ epular: quas domitianus instituerat in albano eas ante carpsit: raruʒ ac memorabile magni gutturis exẽplum. Quicquid. n segtur de rombo & si fictum est: tamẽ ita narratur: ut apertissime notetur luxus albanus de quo ante diximus. PVRpureus: inuidiose eũ appellauit purpureum propter multitudinem purpurearum uestium quas habebat. Repete quæ diximus de crispinis i prima satyra. SILuro: siluri pisces in Nilo tantũ natant & in nilide lacu iuxta montẽ inferioris Mauritaniæ quo argumẽto iuba rex contendebat. nilum ex eo oriri. cum idem pisces aleret. s. coracini. Siluri illic tantum & in nilo reperiantur. FLAuius ultimus: qui ex gente flauia tertius fuit & ultimus: nam Vespasianus primus. Titus secũdus: postremus Domitianus qui templum quoq3 Flauiæ genti erexit: collegium flauialium instituit ut scri. Trãquillus. Caluus Item fuit eodem auctore. & Plinius. Qui genti primæ futura semper sanxit, limina Flauiũq3 caluum. Idem appellatur Nero a crudelitate. qua. s. Nero imprimis notus est.

DOM.

SVCcinctus patria quondam crispine papyro. quia & in ægypto papyrus nascitur & ægyptius fuit. Crispinus. SVCcinctus: q ex papyro: ut plinius scribit. nauigia texunt. & e libro uela tegetesq3. necnon uestem atque strangula conficiunt. PROuincia tanti uendit agros. proprie prouincia extra Italiam dicebatur: quæ & procuratorem accipiebat: Plinius de galia narbonensi. Italia uerius q̃ prouincia: & iunior in epistolis Prouintialis es italicus. MAIOres appulia uendit: non solum extra Italiam. sed in desertis appuliæ tanti agros emere inuidiosum foret. IAM princeps equitum: quia præfectus ptorii fuit hic crispinus. MVNIcipes fracta de merce siluros: peculiaris nili piscis Silurus traditur. quamq̃ & in danubio reperiatur: quem piscem nõ ab similem ei colligimus. quem sturionem appellamus. MVNIcipes cõciues & conterraneos. nam ægyptii. pisces ægyptii hominis municipes erãt. FLAuius orbem ultimis. Domitianus hic fuit ex gẽte flauia. qui post Vespasianum patrem & Titum fratrem Romanum tenuit imperium.

MER. Ex papyro quod prouincia prouincealis

HOC tu succinctus patria quondam crispine papyro. papyron patria quod in ægypto papyri plurimus sit usus. ut Pli. Ex ipsa quidem papyra nauigia texunt. & e libro uela tegetes. necnon & uestem atq3 stragula ac

VAL.

funes mandunt quoq₃ crudum decoctumq₃ succum tātum deuorantes:papyrus ergo nascitur i palustribus ægypti locis qescētibus nilli aquis. HOC pcium squamæ:exaggerat:hec in crispinum:squamam autem p pisce dixit synecdochicos. PROuincia tāti uendit agros:amphibologia inquit Probus utrum agros an mu/los ut per anastrophem postpositum sit:sed hoc pacto:sed agros maiores apulia uēdit:uel certe prouincia tā ti uendit agros quanti tu mulos emisti. SED maiores apulia uendit:hoc dicit:maiores apulia uendit mulos ut placet Probo:quos tu prouincialibus gratis abstulisti:& ironia est:maiores apulia uendit. QVAles tunc epulas ipsum glutisse putamus induperatorem:domitianum potius q̄ neronem dicit. INDuperatorē due penthesis est pathos hoc metri necessitate compulsus sic Lucretius idugradi porro pariter simulacra pedēq₃ ponere:& rursum.Indugradi motus hominum gestumq₃ sequentem:& in quinto.Induperatorem clausis su per equora uentis:& in sexto.Indupedata suis arti cōnexa cohæret. INCipe calliope:per irrisionem inuo/catio tacta quasi ad piscis magnitudinem exprimendam diuino musarum opus sit auxilio:quo satyrice i im/peratorem dicta hæc accipiantur. LICet hic considere:idest sedere:tenues nos reficere:uel in his a principe tam præclare gestis immorari. NON est cantandum:effingendum more uatum nam subiungit.Res uera agitur:narrate puellæ pierides:hæc abunde in arte poetica tractauimus. PROsit mihi:iuuetur me q̄ uos pu ellas nominauerim. CVM iam semianimem laceraret flauius orbem.VItimus:flauiæ gentis ultimum do/mitianum dicit:hoc enim ordine regnarunt.Vespasianus titus:& inde domitianus.

Vltimus:& caluo seruiret roma neroni
Incidit adriaci spacium admirabile rombi(cō
Ante domū ueneris quā doricha sustinet an
Impleuitq₃ sinus:neq₃ eni minor hæserat illis
Quos operit glacies meotica:ruptaq; tandē
Solibus effundit torpentis ad hostia ponti
Desidia tardos & longo frigore pingues
Destinat hoc mōstrū cimbæ liniq₃ magister
Pontifici summo:quis enim proponere talē
Aut emere:auderet:cū plena & littora multo
Delatore forent:dispersi protinus:algæ
Inquisitores agerent cum remige nudo.
Non dubitaturi fugitiuum dicere piscem
Depastumque diu uiuaria cæsaris inde
Elapsum ueterem ad dominū debere reuerti.
Siquid palfurio:si credimus armillato.

MAN. Caluus Nero Domi/tiani caluitiū

¶CALuo Neroni:idest Domitiano sic eni appella tus est immanitate atq₃ sæuitia.Ausonius de ordi/ne duodecim imperatorum. His decimus fatoq₃ accitus uespasianus.Et titus imperii fœlix bonitate secutus.Frater quem caluū dixit sua roma neronē. Tranquil.itē ait.Caluitio ita offendebatur ut in cō tumeliam suā traheret si cui alii ioco uel iurgio ob/iectaretur.Ait idē in Tybetio q̄ Nero lingua sabi/na fortis ac strenuus significatur. LACeraret.Do mitianus Aretinum clæmentem consularem capi/tis condemnauit.Flauiū clæmētē patruelem suum illiusq₃ etiam filios iteremit:plura uideto apud Sue toniū. ADR iaci rhombi.Adriam inclytā ciuitatē

Adria Adria cum mare Rhom bus

fuisse memoriæ proditum esse:a cuius nomine mo dica trāspositiōe sumpta & sinus appellatus ē Adri aticus.Strabo scri.li.v. RHOmbi:rhombus piscis est planus cui dextrum latus:resupinatum est:Plini us ait libro nono.Et Martialis libro decimotertio ī quit.Q uāuis lata gerat patella rhombum.Rhom/bus latior est tn̄ patella.Pli.li.viii.cap.qnquagesimo quarto scribit q̄ rhōbus rauennæ optimi saporis ha betur. DORica ancon.Mela scribit in piceno ur bem esse:quæ in angusto duorum promontorioꝝ ex diuerso coeūtium inflexi cubiti imagine sedet:&

Ancon

ideo:a graiis dicta ancon inter gallicas italicasq₃ gentes quasi terminus itereft.Plinius autem scribit libro ter/tio:q̄ ab siculis colonia ancon apposita est promontorio cunero.In ea ut etiam Catullus ostendit Venus cō lebatur.Ancon autem cubitum significat. DORica.Dorus dorienses parnaso affines habitatores constituit sibiq₃ superstites:a se uocatos reliquit auctor est Strabo libro octauo.Et Plinius libro sexto capitulo secundo

Dorus Dorié/ses Græce gentes tres

scribit tris tantum gentes græcas iure dici.Doricam.Ionicam.Eolicam:cæteras barbarorum esse. SINVs i rætium scilicet. MINor:rhombus. HAEserat:in rætibus. ILLis:rhombis. GLAcies meotica.Scribit Dionysius meotidem paludem in superiori asiæ parte intra quam tanais dilabitur multoque prius inflatus borea immensam illuc conuehit glaciem infœlicesq₃ illos facit qui uicina incolunt loca. Strabo uero libro undecimo scribit.Meotim lacum esse qui tanaim recipit sic etiam Plinius libro sexto.Et philosophus libro nono de animalibus sic ait.Apud meotidem paludem lupos esse piscatorum familiares aiunt & nisi par/tem suam piscatoribus acceperint rætia quum in terra expansa reficcantur lacerare. AD Hostia ponti

Ponti mensu/ra

mensura ponti bosphoro ad meotidis lacum protenditur ut scribit Plinius libro sexto ubi etiam dicit q̄ ora ipsa bosphori utrinque ex asia atq₃ europa curuatur in meotim. TORpentis segnis frigidi glaciati.

Domi/tianus pōtifex

PONtifici summo De Domitiano etiam Plinius Cornelio scribens ait. Qui ut pontificis maximi iure reliquos pontifices non in regiam sed in albanam uillam conuocauit ut incesti Corneliam maximillam cō/demnarent. PROponere publice ponere ad uendendum. ALGæ marini littoris quod alga spargitur. AGErent accusationem tractarent. REMige nudo piscatore paupere. VIVaria cæsaris piscinas enim Domitianus habuit ubi auctore Plinio pisces nominatim ad escam ueniebant. PALphurio.Palphurius Sura & Armilatus magni uiri fuerant sed delatores postea euaserit de quibus lege Tranquillum in Do mitiano & Caligula ac Probum uel hos fisci causas agentes accipimus.Suetonius autem sic ait de Domitia no Sed & capitolino certamine cunctos ingenti consensu precantes ut Palphurium Suram restitueret pul/sum olim senatu ac tunc de oratoribus coronatū nullo responso dignatus tantūmodo iussit uoce præconis

DOM.

DOrica ancō:cōdita a græcis: nam Siracusam a græcis oriūdi Dionysii Tyranni fugientes Anconē condiderunt in ora galliæ Cisalpinæ iuxta Cymerū promontoriū autores Solinus & strabo & Pli. PONtifici summo:Satyricæ appellat Domitianum sūmum pontificem cum ei uelit exprobare luxū sacerdorū quos in albano instituerat.Plinius de Domitiano:pontificis inquit maximi iure:seu potius īmanitate tyranni:licentia domini. VIVaria Cæsaris:nā piscinas habuit Domitianus in quibus autore etiam Plinio nominatim uocati pisces a magistro ad æscam enatabant. AD ueterem dominum hactenus dānauit Domitianū a multitudine delatorū quod sequit̄ ostēdit multos fuisse eodē tempore qui iniqua iuris interpretatione multa uendicabant fisco publico:hos quidē habuit sed prius repressit:Tranquillus Fiscales inquit calūnias magna calūniantiū pœna repressit:ferebat̄ q̄ uox ei⁹.Delatores q nō castigat irritat:postea eosdem fouit ut idem est autor. PALfurio & armilato:hi fuerunt oratores:de Palphurio Tranquillus in Domitiano scribit quod scilicet pulsus olim fuerit ex senatu:& tūc cornatus:de oratoribus in certamine capitolino: Armilati itē meminit in calligula:sed ii duo ponuut̄ hic a Iuue.pro omnibus q Fisci cās agebant p calūnias.

MER.

ET caluo seruiret roma Neroni.Alterum Neronem Domitianum appellat secutus uirgilium qui æneam parin uocat.& nunc ille paris cum semiuiro comitatu.Caluum legimus Domitianum fuisse non Neronem adeoq̄ caluitio offendebatur:Auctore Suetonio:ut in contumeliam suam traheret:si cui alii.ioco uel iurgio obiectaretur:& ausonius.Frater quem caluum dixit sua Roma neronem: INcidit adriaci spatium mirabile rombi:rombus piscis de genere planorum: quemadmodum passer & solea perhibetur:hic Rauenæ auctore Plinio optimus est:de quo Martialis.Quamuis lata gerat patella rombum.Rombus latior est tamen patella. ANte domum ueneris quam dorica sustinet ancon.Dores Anconem condidere:cuius urbis patrona uenus quondam fuit:ad quam Catulus.O quæ ceruleo creata ponto.Quæ sanctum idalidū uirosq̄ apertos. Quæq̄ ancona gnidumq̄ harundinosam colea Quos operit glacies meotica.In palude meotica per hiemem conglaciata:pisces pinguescunt qui mox resoluta glacie in pontū effundūtur. TORpentis ad hostia ponti:bosphorum cimericum ponti hostia intelligimus:per quem palus meotica in pontū defluit. PONtifici summo:Domitiano:sic Plinius ad cornelium de eodem:qui ut pontificis maximi iure reliquos pontifices non in regiam:sed in albanam uillam conuocauit.ut incesti Corneliam maximillā condemnarent. DEpastūq̄ diu uiuaria Cæsaris Separatim in uiuiariis pisces romani Cæsares concludebant: atq̄ pascebant:Plinius & manu pascuntur pisces in pluribus quidem cæsaris uillis.Et Martialis.Sacris piscib⁹ hæ natantur undæ. PALfurio si credimus armilato: nō absonū foret palphurium surram intelligere:quē senatu olim pulsum:ac de oratoribus coronatum:ut domitianus restitueret in capitolino certamine multi ingenii cōsensu precati sunt quos tamen nullo responso dignatus:tacere tantum modo iussit uoce præcōis Hæc Suetonius. ARmilato:ual armilis donato uel coronato:

Caluicium domitiani
Rhombus solea passer plani pisces
Ancon Venus
bosphorus cimerius
Viuaria
VAL.

ET caluo seruiret roma neroni:hoc conuitium in flauium domitianum titi fratrem uespasiani filium iacitur:qui caluus fuit:at quoniam caluicio ita offendebatur ut in contumeliam suam traheret si cui alii ioco uel iurgio obiectaretur:sunt qui dicant exilii Iuuenalis hos uersus fuisse causam. RHOMbi: rhombus genus piscis hic significatur:nam est ubi uas incantamentis aptum significet.Theocritus.χῶς Δινεῖο ὅ Χερο πβοσοχα λκεοσ ἐέσφρο Δίτάσ.& apud propertium.Deficiunt magico torti sub carmīe rhombi:& figura geometrica sicut etiam rhomboides:inde tam piscis q̄ uas illud quod talem habeant faciem sunt appellata. DOmum.templum. SVstinet cui iminet ancon:urbs quam græcorum dorienses cōdiderunt. IMpleuitq̄ sinus:concaua rætia OPErit:tegit GLAcies mæotica mæotidis plaudis profunda de qua Ruffus festus de orbis situ Boream uergens boreali rursus in arcto.Oresinus Patulo mæotidis arta paludis Aequora prorumpunt scyta latē barbarus oras.Incolit:& matrem ponti cognaminat undam.Torpentis glacie cōcreti. DEsidia tardos.segnes nimio pingui. DEstinat:mittit: HOC monstrum:hunc rhombum. CYMbæ liniq̄ magister:piscator cymba nauicula & fere piscatoria nominatur.A franius.Cum conscendo cymbam interbi piscatoriam luci uenio iacitur anchora:hinc ad nauis similitudinem cymbia pocula dicta. LIni:linum pro ræte ex quo contexitur posuit. PONti.sum.:imperatori ut Plinius in epistolis cum de domitiano loqui cœpisset inquit Pontificis maximi iure potius immanitate tyrāni licentia pontifex autem maximus:ut Varro inquit dicebatur a posse & facere:ego a ponte arbitror:nam ab his sublitius est factus primum & restitutus:ut pontificem summum dixit imperatorem:q̄ ueterum consuetudine pontificum cœnæ essent lautissimæ.Hora Assumet hæres cæcuba dignior.seruata cētum clauis:& merous unget pauimēta: superbo pontificum potiore cœnis. CVM ple.& lit.& littora nedum fora. MVLto dela.fo. honesta dictio cum singularis ponitur & plurale intelligimus ut apud Virgilium.Armato milite complent: quæ figura crebra apud Liuium est ut etiam illud.Orba consilio auxilioq̄ gabina res regi romano sine ulla dimicatione in manum traditur. DIsper.proti algæ inquisitores algæ mari:per cuius littora herba alga passim nascitur. AGE.cum remi.nu.cum piscem abstulisset accusandum furti adhuc putarent quod piscem diu intra cæsaris uiuaria tentum inde fugientem ausi fuissent attingere: VEterem ad do.ad imperatorē. SI quid palfurio:palfurius iura ut inquit probus consularis uiri filius sub nerone luctatus est uirgine lacedæmonia in agone:postea a uespasiano summotus est senatu:transit ad stoicam sectam in qua cum eloquentia præcelleret domitiano familiaritate coniunctus dalationem acerbissime exercuit:sed intefecto domitiano accusatus est a senatu & damnatus:non ergo dubium est quin hæc in domitianum dicta sint sub palfurii: & armillati delatorum nomine. SI credimus armillato:nomen delatoris sub Nerone & domitiano.Tran. Armillat⁹ pcessit i publicū & eādē snīam tēuit:ab armilli armillat⁹.Prop.Atq̄ armillatos colla molosa canes.

Quicqd cõspicuũ: pulchrũq; ẽ æquore toto
Res fiſci eſt ubicũq; natat: donabitur ergo
Ne pereat: iã lætifero cedente pruinis
Autumno: iã quartanã ſperantibus ægris
Stridebat deformis hyems: p̃dãq; recentem
Seruabat tñ hic ꝑperat uelut urgeat auſter
Vtq; lacus ſuberant: ubi tanq̃ diruta ſeruat
Ignẽ troianũ: & ueſtam colit alba minorem
Obſtitit intranti miratrix turba parumper:

MAN. FISci: fiſcus ſaccus eſt publicus: quem habent exactores: in quo mittunt debitum publicum: quod regi red
Fiſcus ditur. Pedianus libro ſecundo uerrinarum ſcrib. ꝙ fiſſci erant utenſilia ad maioris ſummæ pecunias capiẽ
Autum das: unde fiſcus pecunia publica & confiſcare dici ſolet. NE pereat: perdatur: nam piſcatori ablat⁹ fuiſſet ab
nus inquiſitoribus. LAEtifero autumno. Ouidius in arte de autumno ait: Aere non certo corpora langor ha
Aegro bet. Et Iuuenalis ſatyra decima. Quot themiſon ægros autumno occiderit uno. De autumno autẽ latius in
tationũ ſatyra ſexta ait ibi ſcilicet Septembris & auſtri. QVArtanam ſperantibus ægris. Alcinous ſcribit ægrota
cauſæ tionum cauſas complures eſſe. Primum quidem elementorum: aut defectum aut ſuperabũdantiam ac trã
Febris. mutationem ad aliena loca. Febris quidẽ continua
fit quum ignis ſupabundat. Quotidiana uero quũ
aer. Tertiana quum aqua. Quartana autẽ cum ter
ra. Diximus attamẽ de quartana latius in ſatyra no
na. HIC: piſcator. AVſter plinius libro ſecundo ca
Auſter pitulo quadrageſimonono ſcribit ꝙ humidus eſt au
ſter præſertim italiæ: nam aphricæ ſerenus eſt: ſalu
berrimus omnium aquillo: noxius auſter: noctu au
ſter interdiu aquilo uehementior. De auſtro tamen
Aquilo multa plura uideto ſatyra ſexta ibi Septembris & au
Alba ſtri. DIRuta alba: a tullo hoſtillo ſcilicet. Strabo li.
quinto ſcribit ꝙ alba diruta eſt templo duntaxat ex
cepto: fuerat autem illud ueſtæ: ſuperius enim dixe
rat ꝙ Amulius Numitoris filiam ſyluiam ueſtæ ſa
Quin cerdotem conſtituit. VEſtam minorem: ad differentiam templi ueſtæ in urbe conſtructi a Pompilio qui
quatria auctore Liuio uirgines ueſtæ legit alba oriundum ſacerdotium & genti conditoris haud alienum. TVRba
miner ſacerdotum albanorum ſcilicet: nam ut ſcribit Tranquillus celebrabat Domitianus & in albano quotannis
uæ quinquatria mineruæ: cui collegium inſtituerat: ex quo ſorte ducti magiſterio fungerentur: redderentq; exi
mias uenerationes & ſcenicos ludos: ſuperque oratorum ac poetarum certamina.

DOM. VBIcunq; natat: ratio eſt & iniqua interpretatio illorum. TANq̃ auſter urgeat: nam auſtrino flatu ob
ſonia corrumpuntur ut ſcribit Plinius. VRgeat: cogat properare timentes ne corrumpatur. ALba mino
rem: locum deſcribit ubi Domitianus quinquatria ſua in albano celebrabat. Quamq̃ diruta: idem ſtrabo
ſcribit alba euerſa templum tantum ueſtæ remanſiſſe. VTq; lacus ſuberant: ideſt poſteaq̃ peruenerunt ad
eum locum ubi lacus Albani dicuntur. VEſtam minorem: ad differentiam templi quod cõdidit Numma
in urbem: nouum rotundum: & maius ut ſcribit Plutarchus: minorem igitur hoc ẽ deteriore tẽplo cultam

MER. RES fiſci eſt: fiſcus uas ad maioris ſummæ pecunias capiendas: inde confiſco: tamen hic properat uelu
Fiſcus urgeat auſter: quamuis inſtante hyeme potuiſſet piſcis ſeruari per frigora: tamẽ uelut auſter urgeret: piſca
Cõfiſco tor feſtinabat: quo uento ſpirante: obſonia corrumpi aiunt: Horatius. At uos præſentes auſtri coquite ho
rum obſonia: refertq; Seneca tantum faſtidii in illis fuiſſe ut nollent attingere niſi eodem die captum piſcẽ
& (ut aiunt) ſeparet ipſum mare: ideo curſu aduehebatur: ideo gerulis cum anhelitu & clãmore properanti
Separet bus dabatur uia. LAEtifero cedente pruinis autumno: & extremitatem ſignificat autumni: ſic Virgilius.
mare Autumni frigore primo. Quo tempore longiores & autumnales febres in quartanam plerunq; mutantur.
piſcis ET ueſtam colit alba minorem. Albæ ueſtalis ignis ſeruatus eſt uſque in tempora Cæſarum: de quo Luca
nus. Nec non illiacæ numen quod præſidet albæ.

VAL. RES fiſci eſt: ideſt imperatoris: unde fiſcalis & fiſcale Papinianus de pactis. Pactis & enim priuatorũ for
mam iuris fiſcalis conuelli non placuit. Pedianus ſicut inquit ſportæ ſportulæ & ſportellæ nummorum ſunt
recæptacula: & ſacei ſacculi & ſacelli crumenæ manticæ & marſupia: ita fiſci fiſcinæ fiſcellæ. unde pro oculis
& archa theſauri fiſcus: ut ipſe alibi Aerata multus archa fiſcus: inde fiſcus pecunia publica & cõfiſcare ſolet.
RES fiſci eſt: ſententia eſt: piſces conducentium. IAM lætifero cedente pruinis autumno. Lætifero autũ
no: ꝙ cum uer & autumnus plus cæteris temporibus morbis obnoxia ſint propter mutationes quæ utique
corporibus grauiſſime ſunt: autumnus uere grauior eſt quia corpore calido refrigente q̃ frigido recaleſcen
te citius ægrotamus: ut igitur uere frigidum recaleſcit: ſic autumno calidum refrigeſcit: ſunt & cauſæ aliæ
quas apud aphrodiſium alexandrum: cæteroſque præſtantiſſimos medicos legas. CEdente pruinis: ideſt
hyemi in qua pruinæ maxime cadunt. AVTumno: autumnum quidam dictum exiſtimant ꝙ tum præci
pue augeantur hominum opes coactis agrorum fructibus. IAM quartanam ſperantibus: catachreſis eſt ꝓ
timentibus & ſcite dictum quartanam dudum ſperanti bus ægris: ſiquidem quartanæ æſtiuæ breues eſſe
ſolent: autumnales fere longæ: ut Hippocrates in aphoriſmis οἱ θερινοὶ τε τεταρταῖοι τὸ πολλὰ γίνονται
βραχέες οἱ δὲ φθινοπωρινοὶ μακροὶ καὶ μάλιστα οἱ πρὸς τὸν χειμῶνα συνάπτοντες.
Docte igitur iuuenalis ſub hyemem quartanam timeri ab ægris dicit: & eſt a propoſitio breuis declinatio
fere in communem locum. STRIdebat deformis hyems: ordo eſt: hyems deformis ſtridebat prædam
que recentem ſeruabat: ubi alba q̃q̃ diruta ſeruat ignem troianum & colit ueſtam minorem: cætera uero
per parentheſim interpoſita ſunt. DEformis: quæ deformes frigore uideri homines facit: ſicut pallida
mors quæ pallidos reddit: hyems dicta: ut Varro ait cum multi imbres hinc hibernacula & hibernum tem
pus: uel ꝙ tum anima quæ flatur omnium appareat ab hyatu hyems. TAmen hic properat uelut urgeat

au.ꝙ austro flante corrumpantur corpora:ut Hora. Vos o austri coquite hoꝝ obsonia:& Per. Et qcquid præ paret auster infœlix pecori securus:siquidem naturæ uentus est calidæ:& humidæ quibus in corpore super fluentibus animaliũ febris solet excitari. VT ꝙ la. suberãt:hoc ẽ tãtũ festinatis pedibus:ut cũ lacus suberant properabat & natatu aquaꝝ celerius euehebaꝑ. Vbi q̃q̃ diruta:nã sub tullo hostilio cum romani ex duab⁹ ur bibus:unã potẽtissima romã extruere cuperẽt:albã diripuerũt:tẽploꝝ tñ ruinis:ita.n.a rege æditũ fuerat:tẽ peratũ est:licet sacra diripent:quæ cũ romã trãsferre uellẽt tanta repente grãdo missa est:ut intelligerẽt e su is locis mouẽda nõ esse. IGNem:quẽ uestæ summa diligentia ne extingueretꝑ asseruabãt. TROianũ:quẽ æneas uexit ĩ italiam. Vir. Sacra suosq; tibi cõmẽdat troia penates:Hos cape fatoꝝ comites. VEStam co.al. mi.utrũ qa minuta tẽpla ædesq; dirutæ essent:an certe minorẽ qa paucioribus incolis diruta alba uesta ꝑsi deret. VEStam co.al.hãc.n.Hector trãsportãdã æneæ dedit. Vir. Vestãq; potentẽ. Aeternũq; aditis affert pe netralibus ignem:quæ uesta a latinis:a græcis hesta noĩata est:unde & ueteres hestam scripserũt:ut apud Põ poniũ scriptum legimus:illud deinde cũ esset necessarius magistratus qui hestæ præesset decẽ uiri constituti sũt in litibus iudicandis:deinde uersa aspiratiõe in u litterã ꝓ æolico digãma positã uestã dixerũt:hanc poetæ saturni filiã & domus medium colere dixerunt Orpheus. εςιάερα ὑιὰ τοῖο κρονοῦ θυγατέρ βασίλεια ἡ μέσον οἶκον ἔχεις πυρὸς ἀενάοιο ἐνηγάθεη ἱερὸν λο μὸν ἀμφιπὸλευεις ab ἵςιμι nomen a græcis uideꝑ impositũ:ut Home. in hymno q ad uestã scriptus est. οὐ γάρ ἄτερ σοῦ εἰλαπίναι θρητοῖσιν ὄυ πρωτῃ πυματῃ τε ἑστίῃ ἀρχόμενος σπένδει μελιηδέα οἶνον. hanc Plato in lib. qui tymæus ĩscri bitur solam ait manere in sua sede:uestam aĩam corporis uniuersi mentẽq; eius aĩæ moderantẽ cœli stellarũ lumine collucẽtis habenas iuxta legem a diuina prouidentia cõfirmatam:quam legem fatum nobis licet ap pellare. poetæ uero ignẽ ẽẽ dixerunt:& cur uirgines deligerentur sacerdotes Ouidius rationem reddit in fa stis. Postremo subiungit. Sat ui terra sua instando uesta uocatus. Causaq; par graii noĩs esse potest. Quod irri dens Augustinus in lib. quẽ de ciuitate dei ĩscripsit:cũ tamen uestam inquit sæpius non nisi ignẽ esse perhibe ant:pertinẽtem ad focos sine qbus ciuitas eẽ non põt:& ideo illi uirgines solere seruire:ꝙ sicut ex uirgine ita nihil ex igne nascaꝑ:quam totam uanitatẽ aboleri & extingui uti ꝙ ab illo oportuit q est natus ex uirgine.

Et cessit:facili patuerunt cardine ualuæ
Exclusi expectant admissa obsonia patres
Itur ad attridem:tunc picens accipe dixit
Priuatis maiora focis genialis agatur
Iste dies:propera stomachum laxare saginis:
Et tua seruatum cõsume in sæcula rhombum
Ipse capi uoluit:quid apertius:& tamen illi
Surgebant cristæ:nihil est quid credere de se
Non possit cum laudatur diis æqua potestas:
Sed deerat pisci patinæ mensura:uocantur
Ergo in consilium proceres:quos oderat ille
In quorum facie miseræ:magnæq; sedebat
Pallor amicitiæ:primus clamante liburno
Currite iam sedit:rapta properabat abolla
Pægasus:attonitæ positus modo uillicus urbi
An ne aliud tũc ꝓfecti:quorum optimus atq;
Interpres legum sanctissimus:omnia quamq̃
Temporibus diris tractanda putabat inermi

¶CEssit:locũ dedit. EXClusi:a pastu rhõbi.s.& a ualuis. ADMissa:recepta interius. OBSonia:ea sunt quæcũq; pani:& uino adduntur. PATres q Domitianum fuerãt comitati. ATtridẽ:Domi tianum:nã sicut Orestes matrem occiderat:ita Do mitianus Flauium clæmentem patruelem suum il liusq; filium trucidauit:& plures. PICens:piscator ex piceno:picena regio inqt Festus in qua est Ascu lũ dicta:ꝙ sabini cũ asculum proficiscerenꝑ ĩ uexil lo eoꝝ picus consederat. De piceno aũt multa Pli. lib.iii.cap.xiiii. GENialis:uoluptuosus & cõuiualis nã quotiens uoluptati operã damus ĩdulgere dici mus genio:ut ẽt Seruius edocet. LAXare:aperi re. SAGinis:pingui. Diis æqua potestas. Tranql lus ait de arrogãtia Domitiani ꝙ cũ ꝓcuratoꝝ suo rũ noĩe formalẽ dictaret epistolã sic cœpit:Dñs & deus nr̃ sic fieri iubet:uñ ĩstitutũ posthac ut ne scri pto qdẽ ac sermone cuiusq; appellareꝑ aliter. MA gnæ:ĩperatoriæ. LIBurno præcone:a liburnia q̃ delmatiæ iungiꝑ. SEDit:in cõcilio.s. PROpera bat:ad conciliũ. ABOlla:militari ueste seu potius physica de qua Latius supra. PEgasus:is albanus ci uis erat:& iurisconsultus & caufidicus:de quo in ui tis principum per Aelium spartianum:fuit autem ab Vespasiano urbi præfectus:ut Põponius tradit ĩ origine iuris. De eodẽ quoq; pægaso lib.ii. ĩstituti. in rubrica de fideicõmissariis hereditatibus:parapho postea uero fit mentio. ATTonitæ:propter Domi tiani sæuitiam ac scelera. VILlicus qa albanus ciuis nõ autem romanus. Aliud.s. erant q̃ uillici. OPTim⁹ uidelicet erat. DIRis:asperis infestis detestabilibus. INErmi debili sine ui et potentia.

MAN.

Domi tiani sæuitia. Picenũ

Domi tianus dñs & deus

Pæga sus

¶ATTridem Domitianũ appellauit cum.n.iam dixerit Neronem nam Nero Attrides poteſt dici hoc est alter Horestes qui et ipse matrẽ interemit ut ille picens nomen piscatoris alterius meminit Martialis Scrib. in aduersa picens epigrammata charta & alibi. DIIS æqua potestas ex historia est nam tantæ stoliditatis & elationis fuit Domitianus ut cum audiuisset se nominari deum per libellũ statim ædixerit ne alia præfatio ne appellaretur unde dictus dominus & deus. PEGAsus & crispus:Crispi meminit Tacitus quem inter potentes potius fuisse scribit quam inter bonos.

DOM.

¶RAPta ꝓperabat abolla pægasus iuriscõsultus celeberrimus fuit pægasus & a Vespasiano urbi præfect⁹ ut Põponius tradit in origine iuris. Vnde eum & uillicum urbis & interpretem legum sanctissimũ appellat.

MER.

VAL: CPATuerunt cardine ualuæ:ideſt regiæ ianuæ repente reſeratæ rhombū portantibus:at quoniā pontificem imperatorem nominauit:ualuas etiam pro ianua poſuit:cum ualuæ templorū ſint:ut Ci.ad pōtifices Poſtē inquit teneri in dedicatione oportere uideor audiiſſe tēpli:ibi enim poſtis eſt ubi aditus templi eſt:ualuæ ambulationis. ITur ad atridē.i.ad Domitianū per ſimilitudinē qui ita uolebat cūcta ad ſe ſpecioſa precioſa deferri:ut quondā agmemnon atrides cum græcoꝝ apud troiam duceret exercitū:quod Achilles uehementer apud Homerū incuſat eum populi deuoratorem appellans cum inquit. οἰνοβαρὲς κύνος ὄμματ᾽ ἔχων κραδίην δ᾽ ἐλάφοιο οὔτε ποτ᾽ ἐς πόλεμον ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι οὔτε λόχονδ᾽ ἰέναι σὺν ἀριστήεσσιν ἀχαιῶν τέτληκας θυμῷ τὸ δέ τοι κὴρ εἴδεται εἶναι ἦ πολὺ λώϊόν ἐστι κατὰ στρατὸν εὐρὺν ἀχαιῶν δῶρ᾽ ἀποαιρεῖσθαι ὅς τις σέθεν ἀντίον εἴπῃ δημοβόρος βασιλεὺς ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις. TVnc picēs accipe dixit piſcator:de picēo q rhombū cōportauerat:ſane uir picēs:picenus autē ager dicitur:a ſabinoꝝ autem terra piceni olim duxere originē & ductu ac auſpicio pici ex ſabinis migrātes nomē enacti ſūt: GENialis:natalis. STOmachū laxare:relaxare aphæreſis.i.q̄tum queas capacē facere. SAGinis:ad ſaginas hoc eſt ad piſcis pingue.in qbuſdā eſt iactare ſagittis:ideſt hac lectione:hūc locū Probus exponit:ut ſit ſagittis:ideſt curis uel certe exercitatiōibus ſagitarū ſtomachi tibi cōpata decoctionem:ut in albano ſagittis luſitantem imperatorem piſcator uideatur offendiſſe:nam ſagittandi peritia clarus a Tranquillo etiam ſcribitur ſagittarum inquiens uel præcipuo ſtudio tenebatur:cētenas enim uarii generis feras ſæpe in albano ſeceſſu conficientem ſpectauere pleriq̨:atq̨ ēt ex induſtria ita quarundam capita figentem:ut duobus ictibus quaſi cornua efficeret:nonnunq̄ in pueri procul ſtantis præbentiſq̨ pro ſcopulo diſpanſam dextræ manus palmam ſagittas tanta arte direxerat:ut omnes per interualla digitorum innocuæ euaderent. QVid apertius:q̄ ita adulari:ideſt ex aperto adulabatur:& tamen imperator ſic erigebatur falſa laude:ut uera. ET tamen illi ſurgebant criſtæ.exclamatio eſt poetæ tam aperta adulatione piſcatoris moueri imperatorem. SVRgebant.erigebantur falſa laudatione. CVM laudatur diis æqua poteſtas.q̄lis totius orbis fuit imperatoris. PATinæ mens quoniam integrum piſcē coqui uoluerat. QVos ode.il.ſubaudi domi. PALlor amit.timor.quod ſequitur poſuit pro eo quod præcedit. PRImus cla.li. qui admiſſionibus præerat. RAPta ꝑpe.abol.i.toga quam ꝑpere induit ne ſæuiſſimum moraret̄ imperatorem.Pægaſus at.po.modo uil.ur.pægaſus iuriſperitus tunc urbi præfectus:unde & pegaſianū ſenatus conſultum:huius meminit Pompo.de origine iuris:fuit & pægaſus triarchi filius cuius nauis pægaſæ monumentū accepit. POſitus modo uilicus urbi:ideſt præfectus urbi & abuſus uocabulo eſt ob Imperatoris ſæuitiam: qui ſenatores de re leuiſſima perinde ac in uilla ruſticos congregarat. An ne aliud:percūctantis pægaſi uox: nunquid noui eſſet quicq̄. TVnc præfecti:ideſt qui tunc præfecti eſſent decurrent aut præfecti tunc dixere nunquid eſſet noui. INterpres legum:pægaſus. INermi:inutili ſine effectu.

Iuſtitia:uenit & criſpi iucunda ſenectus
Cuius erant mores:q̄lis facundia:mite
Ingenium:maria ac terras:populoſq̨ regēti
Quis comes utilior:ſi clade & peſte ſub illa
Sæuitiā damnare:& honeſtū ferre liceret
Conſilium:ſed qd uiolentius aure tyranni:
Cū quo de pluuiis: aut æſtib⁹:aut nymboſo
Vere locuturi fatum pendebat amici:
Ille igitur nunquā direxit brachia contra
Torrentem:nec ciuis erat qui libera poſſet
Verba animi proferre:& uitā īpendere uero
Sic multas hyemes:atq̨ octogeſima uidit
Solſtitia:his armis illa quoq̨ tutus in aula.
Proximus eiuſdē properabat acilius æui.
Cū iuuene īdigno quē mors tā ſæua māeret
Et domini gladiis iam deſtinata:ſed olim
Pro digno par eſt in nobilitate ſenectus.
Vnde fit ut malim fraterculus eſſe giga ntis.
Profuit ergo nihil miſero;qđ cōius urſos
Figebat numidas albana nudus harena

MAN: CVENit:in cōſilium. CRIſpi:Tacitus lib.xvii. [Vibius] ſic ait Vibius Criſpus pecuuia potētia īgenio iter claros magis q̄ inter bonos &c.Libro uero.xiiii.de Nerone ſcribens ita dixerat:fine āni. Vibius ſcd̄us [Vibius ſecūduſ] eques roman⁹ accuſantibus mauris repetūdaꝝ dānat̄:atq̨ italia exigit̄:ne grauiore pœna afficeretur Vibii Criſpi f̄ris fauore enixus:hic idē Criſpus ut Trāq.ſcri.cuidā īterrogāti eēt neqs ītus cū Cæſare nō abſurde r̄ndit ne muſca qdē:Domitianus.n.inter initia pr̄icipat⁹ quottidie ſecretū ſibi horariū ſumere ſolebat:nec quidē āpli⁹ q̄ muſcas captar̄ ac ſtilo p̄acuto cōfigere. ERāt mores.ſ.tales. REgēti: [Domitiani muſcæ] Domitiāo.ſ. CLAde:calamitate piculo illi⁹ tpis. SAEVitiā:q̄ qdē Dōitian⁹ utebat̄:uñ Sueto.ait ꝙ celeri⁹ad ſæuitiā deſciuit q̄ ad cupiditatē. VIOlētius:terribili⁹. AVre:auditu.Seneca ī epiſto.inqt: utrūq̨.n.uitiū ē:& oībus credere:& nulli. TYRāni:Domitiāi:nā ſi aliqd audiſſet ñ placituꝝ:eos peremiſſet. DE pluuiis aut æſtib⁹.i.de re parua & leuiſſima:ſcri.n Trāq.ꝙ Domitianus multos pemit leuiſſima de cā. FAtū:mors īminebat īſtabat. ILle:Criſpus. BRAchia:mētē & aīum metaphora ē a natātibus:q cōtra aq̄s natare refugiūt. TORrētē:impatoriā uolūtatē. HIS armis.i.aſſentatione. ILla:impatoria:ſcilicet īpēdere cōſumer̄ uitā dicēdo uerū. SOLſtitia:ea duo ſūt brumale & æſtiuū ix.cal.ianuarii brumale ſolſtitiū eſt. Aeſtiuū uero. viii.&.vii.&.vi.cal.iulias:in quo fauōius & calor.auctor eſt colu.lib.xii.cap.ii.Solſtitiū Varro ſcribit ꝙ ſol eo die ſiſtere uidetur appellatum. PROximus:criſpo. PROperbat:ad concilium. ACIlius:Tranquillus de Domitiano ſic.Complures ſenatores in iis aliquot coſulares interemit:ex quibus ciuicā cerealē

in ipso asiæ pro consulatu Saluidienum orphitum Acilium glabriõem exilio quasi molitores nouarum rerum.
CVM iuuene.quis hic fuerit latet. DOMini:Domitiani. OLIM:iampridem:Nero enim ut Suetõius ait no bilissimo cuiq; exitium destinauerat. PROdigio:monstro. PAR:similis. GIGantum:idest malim esse igno bilis & incerto patre natus sicut gigantes nati ex terra & sanguine titanum:ut libro primo metamorphosi. Oui dius indicat. COMinus:idest ense. NVMidas ursos:Numidia pars est lybiæ masinisse clara:ut scribit Plini.li bro quinto.Idemq; quoq; libro.viii.ait.Annalibus notatum est Domitium enobarbum ædilem curulem ursos numidicos.C.& totidem uenatores æthiopas in circo dedisse.sed mirari adiectũ numidicos fuisse:cum in aphri ca ursos non gigni constet. ALBana arena:scribit Sueton.q; Domitianus armorum nullo uel sagittarum præci puo studio tenebatur.& centenas uarii generis feras sæpe in albano secessu conficientem spectauere pleriq;. Numidia Vrsi
¶ CVM quo de pluuiis:idem scribit Trãquillus de hoc imperatore:nam cum scripsisset cæreale Saluidienum Cotianum aliosq; Senatores & consulares fuisse partim exilio:partim morte damnatos.addidit alios præterea idem fuisse passos leuissima quemq; de causa:leuissimam igitur Iuuenalis mortis causam esse ostendit. ACILi us:duo acilii fuerunt uterq; affectos supplicio a Domitiano.Acilius Glabrio:quem Plinius in epistolis pruden tia & fide singulari fuisse scribit.Alter Acilius lamia quanuis nonnulli codices habeãt helius:quia parum prudẽ ter iocatus esset in imperatorem:quis autem sit iuuenis qui cum eo ueniebat:historiam fingũt multi sed nullam proferunt Domitiani temporibus accommodatam. AREna albana:De hoc dicit quoniam in albano Domi tianus conficiendas feras exhibebat:& ipse conficiebat:adeo ut centenas aliquando prostrauerit auctore Tran quillo:debeat igitur huic ignoscere:cum eo fortitudinis genere oblectaretur:unde Carpophorus in assentatio nem laudatur a Martiale. DOM.
¶ CRISpi iucunda senectus:Vibius crispus uir ingenii iucundi & elegantis fuit:qui forte interrogatus: esset ne quis intus cum Cæsare Domitiano.Non absurde responderit:ne musca quidem.Nam Domitianus sumpto se creto muscas solebat captare.ac stilo præacuto configere. EIVSdem properabat acilius æui.Domitianus com plures senatores iniuste aliquot consulares interemit ex quibus ciuicam cærealem in ipso Asiæ proconsulatu:Sal uidienum orphitum acilium Glabrionem exilio quasi molitores rerum nouarum:hæc Suetõius. PROfuit er. ni.mi.nihil furor simulatus in conficiendis feris illi profuit.Albana nudus arena:aut in uenationibus in albano exhibitis aut ad id respexit:q; Tranquillus de Domitiano refert qui celebrabat quotannis quinquatria mineruæ: cui collegium instituerat ex quo sorte ducti magisterio fungerentur:redderentq; eximias uenationes & sceni cos ludos. COMinus cultro uenatorio:De quo Martialis:Si deiecta geres longo uenabula rostro hic breuis in grandem cominus ibit aprum. VRSos figebat numidas:cum in aphrica scribente Plinio ursum non gigni con stet mirandum adici a poeta numidas.Item apud Martialem.Quod freno lybici domantur ursi:Nisi forte secu ti sunt annales.In quibus notatum est domitium Aenobarbum ædilem curulem ursos centum numidicos:& to tidem uenatores æthiopas in circo dedisse. MER. Vibius Crispus Acilius Glabrio Quinquaterna Culter Venatorius Vrsum Numidia non gñat
¶ VENit & crispi iucunda senectus:Vibius crispus placentinus:ut inquit Probus:nec me præterit quid Ta citus scribat:& manu promptus & lingua sub Claudio & consulatu adeptus ita modestia studium orãdi tempe rauit:ut amorẽ in se principũ ꝓuocaret::idẽ postremo amissis plurimis filiis ab uxore speciosa quã formæ gra tia duxerat ueneno necatus est:hic itẽ Crispus tyberiũ cæsarẽ p alpes iter faciẽtẽ adolescẽs secutus est.& nullo au diente ab eodẽ interrogatus est haberet ne stupri cõsuetudinẽ:respõdit caute nõdũ:ut se libidinem exueret:& ne principis libidinosi aures offenderet. VENit & crispi iucũda senectus:q; Domi.crueti impatoris senator fuerit. CVIVs erãt mores:qlis facũdia:q sic dicebat:ut sapiẽter sentiebat. QVIS cões utilior:quocũq; ire destinaret. CVM quo de pluuiis aut æstibus.i.diebus incertis futurus ue æstus an pluuiæ iminerẽt. FATũ:mors. PEN debat:dubia erat mors. AMIci:attrocitatẽ exprimit:cũ amici mors eẽt ambigua. ILLe:crispus. NVNq̃ dire xit brachia contra torrentem:nunq̃ contradixit imperatori. ET uitam impendere:degere consumere:quia quæ impenduntur consumuntur:unde impendium & impensa:nam ut dicas impendere uitam pro uero non conue nit sensus. MVLtas hyemes:multos annos. ATQue octogesima uidit solstitia:utrum octogesima pro octo ginta:ut sit sensus crispum quadraginta annos uixisse in aula prĩcipum cum singulis sint annis solstitia duo hiber na & æstiua:an certe solstitia singula pro uno anno posuit:ut sit sensus eũ uixisse octoginta annos & in aula Do mitiani occubuisse:solstitium autem dictum q; sol eo die sistere uideatur cum duo autem sint tropici hibernus & æstiuus:hibernus quidem est per quem sol transmittens octauam capricorni partem solstitium hibernum facit: æstiuus uero per quem sol octauam partem cancri solstitiũ æstiuum facit:sane ueteres solstitium fere uocãt æst i uum licet nihil adiiciatur.Hor.facit quod penula solstitio.Vir.humida solstitia atq; hyemes optate serenas agri colæ:ita hic Iuuena.nam inuenias:ubi adiicitur brumale ubi de hiberno fit mentio:Columella sextodecimo ca lendas ianuarii sol in capricornũ transitum facit brumale solstitium:ut Hypparco placet cum de altero solcitio idem dixerit sexto calendas iulias solstitium:nec adiecit æstiuum:ita Cic.de uniuersitate locutus solstitiali inquit se ac brumali ratione conueterent cum utrunq; intelligi uelit solstitium.Plini.quoq; de utroq; inquit de solis uici bus locutus bis permutatis spaciis est auctum diei bruma octaua in parte capricorni:noctis uero solstitio totidẽ in partibus cancri. HIS ar.hac comitate & facilitate qua & crispus. ILLa aula:Domitiani. PROximus æui:in eadem ætate qua crispus properabat acilius:acilius glabrionis filius consul sub Domitião fuit papinii Statii car mine de bello germanico quod Domi.egit probatus.Lumina nestorei mitis prudentia crispi.Et Fabius ueien to:potentem signat utrumq;.Purpura ter memores implerunt nomine fastos.Et prope cæsareæ confinis acili us aulæ. CVM iu.indi.huius cũ filiũ Domitiũ Domitianus occidisset ipsum acilium quo pœnas sentiret serua uit incolumen:q ut eius uirtutem se amare fingeret se amare studia simulabat. PROdigio par est:sed iam olim cœpit in prodigiis haberi senectus in senatore. VNDe fit ut ma.fra.eẽ gi.i.ignobilis ut aliis sim superstes:nam VAL.

poſt gigantas dr̄ ſimiam terram in deoꝝ cōteptum procreaſſe. QVOd quo.ūt poetice urſos pro feris poſuit. FIGebat nu.lybicos:ꝙ in lybia maiores ſint feræ.dicta aūt lybiæ pars numidia ατωοτων νομάδων.i.a paſcuis locis uerſa o littera in u. ALBana nudus arena uenator:ubi feræ aſſetuabantur ad arbitrium imperatoris.

Venator:quis enim non intelligat artes
Patritias;quis priſcum illud miratur acumen
Brute tuum facile eſt barbato impōere regi.
Nec melior uultu quāuis ignobilis ibat
Rubrius:offenſæ ueteris reus atq; tacendæ
Et tamen improbior ſatyrā ſcribente cinædo
Mōtani quoq; uēter adeſt abdomine tardus
Et matutino ſudans criſpinus amomo.
Quātū uix redolent duo funera;ſæuior illo

MAN ℂ ARTEs patritias.i.nobiliū aſtus: nobiles enim in theatrales pugnas deſcendebāt:ſe fere ſtultos oſtēdentes:quo imperatoris ſæuitiam effugerent:uti bru-
Iunius Brutus to contigerat de ſuperbo rege.De quo lege Plinium de uiris illuſtribus & Liuius libro primo circa finē ait: Iuinius Brutus tarquinia ſorore regis natus iuuenis longe alius ingenio q̄ cuius ſimulationem induerat:is cum prīm ores ciuitatis in quibus fratrē ſuum ab auūculo interfectum audiſſet:neq; in aio ſuo qcq̄ regi timendum:neq; in fortuna cōcupiſcendum relinquere ſtatuit:contemptuq; tutus eſſe:ubi in iure parum præſidii eſſet.Ergo ex induſtria factus ad imitationē ſtul-
Brutus titiæ cum ſe ſuaq; prædæ eſſe regi ſineret.Bruti quoque haud abnuit cognomen:ut ſub eius obtētu cognominis liberator ille populi ro.animus latens aperiretur tempore ſuo &c.ACVmen:ingenium prudentiā acuitatem naturalem ſapientiam. BARbato regi:priſco & rudi uti Tarquinius ſuperbus fuerat priſca ætate:qua quidē romani barbati erant.Nā teſte Pli.libro.vii.in italiā ex ſicilia uenere tonſores poſt Romā cōditā anno.cccc.
Tonſores primi liiii.adducente.P.Ticinio Mena ut auctor eſt Varro libro.ii.capite ultimo de re ruſti.Vbi etiam ait ꝙ olim tonſores non fuiſſe aſſignificant ſtatuæ ant quorum ꝙ pleræq; hn̄t capillū & barbam magnam.IMPOnere regi.i. decipere regem.Impono enim cum datiuo decipere ſignificat. MELior:q̄ iuuenis ille:erat enim timore prīcipis pallidus. IGNObilis:ignobiles enim tutiores erant apud Domitianum. IBAT:ad conſilium. RVBrius:
Rubrius Gallus de Rubrio Gallo omnino intelligendum eſt:de quo Tacitus libro.xvii.ſic ait.Earum quæ brixelli egerāt cohortium preces Rubrius Gallus tulit &c.Item libro.xviii.ſic credere plerīq; Flauii gabini conſiliis,conceſſam cecinæ mentem miniſtro ſermonum Rubrio gallo &c.Veteris itaq; offenſæ reus propter id poetam dixiſſe crediderim. ET Tamen:quis.ſ.reus offenſæ ueteris. IMProbior:peior impudentior ſupple erat. SATyram ſcribente cinædo.i.illo:qui & ſi improbiſſimus:in alios tamen inuehitur:,quod eſt inconuenientiſſimum.Carere.n.de-
Nero nupſit pythagoræ bet oī uitio qui in alium dicere paratus eſt.Vt Cice.inquit:potes etiam de Nerone cinædo intelligere.Nam ut ſcribit Tacitus libro.xv.pythagoræ Nero nupſit.Taciti uerba hæc ſunt de nerone:ipſe per licita atq; illicita fœdatus nihil flagitii reliquerat:quo corruptior ageret.Niſi paucos poſt dies uni ex illo contaminatorum grege cui
Nero in quintianū nomen pythagoræ fuit in modum ſolēnium coniugiorum denupſiſſet:inditum imperatori Flāmeum:miſit auſpices duos:& genialis torus & faces nuptiales cunctaq; deniq; ſpectata quæ etiam in fœmina nox operit.Inde
Mōtanus ſubdit hæc Tacitus Quintilianus molli corpore infamis:& ab Nerone probroſo carmine diffamatus contumelias ultum ibat. MONtani.Tacitus libro.xi.Trauli montani equitis romani meminit.libro uero.xiii. de Iulio
Curtius Mōtanus montano libro.xxi.De Alpino Montano.hic autem de Curtio montano intelligendum.De quo Tacitus libro xvi.ſic ait.Et Curtium montanum deteſtanda carmina factitantem eludere impune ſinerent:poſt ſubdit.Enim
Venter Ilia uero montanum probe uiuentem neq; famoſi carminis quia protulerit ingenium extorrem agi.Et libro.xx.ſic
Abdomē cenſuit Curtius Montanus ut Piſonis quoq; memoria celebraretur.Inde ſubdit occurrit truci orationi Curtius
Sumen Montanus eouſq; progreſſus ut poſt cædem galbæ datam interfectori Piſonis pecuniam:& ab regulo appetitū
Amomū morſu Piſonis caput obiectaret &c.Is autem Curtius montanus etiam ad Domitiani tempora peruenit:quod p̄dicta oſtendunt:& in tacito late patet. VENter:uēter pectus eſt parte priore:eiuſq; radix umbilicus eſt. Cui radici pars ſubiecta ī latos utrūq; ilia dicitur.ut ſcribit Philoſophus libro primo de animalibus. ABDomine:abdomen a pube ſurſum uerſus præcordia peruenit auctore Celſo.Et Plinius libro.xi.Sumen & Abdomen idem eſſe oſtendit. MATutino amomo:Amomi uua in uſu eſt:frutice uenoſo palmi altitudine.carpiturq; cum radice:naſcitur in armenia in media in ponto:ut docet Plinius libro.xii.Dioſcorides ait ꝙ amomū genus eſt,odoratiſſimæ herbæ cuius frutex ſimilis eſt botro coloris ruffi:florem habet album. MATutino:orietali:a matuta ideſt aurora. FVNera:cadauera quæ ungi ſolebant:Ennius Tarquini corpus bona fœmina lauit & unxit.

DOM. ℂ ARTes patritias nam nobiles:nobilitatis nulla ratione habita ad uitandam imperatoris ſæuitiam in arenā & ſcenicas operas deſcendebant ſe ſtultos ſimulantes Brutum imitati qui Tarquini crudelitatem ita declinauerat.Quis miretur tuum acumen:quis laudet iam conſilium tuum o Brute:nihil enim prodeſt. REGi barbato:quaſi dicat potuiſti facile decipere Regem Tarquinium illa ætate rudi & ſimplici. Barbati:,antiqui dicuntur nam quadringentis & quadraginta quattuor annis Romani intonſi fuerunt:carentes tonſoribus quos poſtea Ticinius mena e Sicilia duxit ut ſcribit Plinius. RVBRius:hic temporibus Domitiani fuit. Sed ex huius nomine alludit ad antiquum Rubrium qui temporibus Neronis depræhenſus in coniuratione piſoniana:magno animo dixit Neroni ſe illum odiſſe quod hiſtrio eſſet auriga incendiarius & tamen hic quanuis ita audax erat:tamen improbior ut ait Iuuenalis ipſo Nerone qui Satyram ſcripſit in Quintilianum:appellauitque eum mollem & effœminatum ipſe Cinædus:nam nupſerat pythagoræ:hæc ſcribit Cornelius Tacitus pluribus uerbis:reus ergo Rubrius ueteris offenſæ:ad Rubrium antiquum alludit nam rubrium ueterem accipi pro proprio nomine ut Tacitus meminit:nec loco conuenit nec hiſtoria patitur.Fuit item rubrius Gallus miniſter Flauii ſabinii:ut Tacitus ſcribit:de quo non potes intelligere. CINædo.Nerone. SCRibente Sa-

tyram qui probrosum carmen scripsit in Quintianum ut Cornelius scribit. MONtani:trium mõtanorũ meminit Tacitus Curtii:Alpini:Iulii:Fuit item montanus Atacinus de quo scribit Plinius ad Tyronem de eo Iuuenalis intelligit:nam fuit Domitiani temporibus. DVO funera:hoc inuidiose & satyrice:nam cadauera ungebantur & illum uult intelligi tanq̃ mortuum ut Martia.non debes ferri mortuus hexaphoro.

MER. Rubrius — RVBrius offensæ ueteris memor:Rubrius gallus,ut apud Cornelium legimus preces cohortium quæ bruxelli egerant tulit:quo item ministro sermonum plerięꝫ crediderunt concussam cecine mentem in bello bebriacensi. MONtani quoꝫ uenter.Curtii montani qui detestanda carmina faceret meminit Tacitus.

VAL. — QVIS priscum:prioribus sæculis. FACile est barbato iponere regi:nota historia est:ut cũ Tarquinio supbo romanorum rege ultimo portentum olim terribile anguis ex columna lignea elapsus esset:rex domestico exterritus uisu delphos ad oraculum maxime inclitum duos in græciam misit filios:quibus additus decius Brutus tarquinia sorore regis natus iuuenis longe alius ingenio q̃ cuius simulationem induerat:quippe qui ex industria stultus uideri uolebat:ut omnem de se regni suspitionem a rege amoueret.unde & bruti non abnuit cognomẽ:ut aĩum operiret:cum ergo delphos peruenissent:incessit cupido iuuenum aĩos sciscitãdi ad quẽ eorum regnum romanum esset uenturum ex infimo specu uoce reddita:q is imperium summũ habiturus esset:qui osculũ matri primus tulisset:iuuenes rem summa ope taceri iubent:ut fratrem domi relictum pterirent:dũqꝫ inter se cõmittunt sortem:brutus alia ratus spectare oraculum uelut si prolapsus cecidisset terrã osculo contigit.s.qꝫ ea cõis mater omnium mortalium esset. FACile est barbato imponere regi.Tarquinium superbum fallere:perpexam.n. barbam habuit cum socer eius seruius tullus attonsam haberet:quem ipse occidit. IMPonere:cũ datiuo solo decipere significat. NEC melior uultu:& ipse pallidus. QVANuis ignobilis ibat.& imperator solis nobilibus uideretur infestus. OFFensæ ueteris:stupri. ET tamen improbior satyram scribẽte cinædo:flagitiosior eo q cum sit effœminatissimus:alios tamen incessere non dubitat cinædi dicti a ueteribus saltatores uel pantomimi ἀπὸ τοῦ κινεῖν q libine omnes anteirent.Plautus in aulularia ita fustibus sum mollior q̃ ullus cinædus. MONtani quoqꝫ uenter adest:acerbe uentrem potius q̃ ipsum uenisse dixit:huius de Nerone meminit Tacitus in historia. ABDomine tardus:Curtius montanus segnis nimio pingui. ET MATutino sudans crispinus amomo:quod mane iungeretur matutino mane per corpus diffuso. SVDans:festinans uel sudans quo unguento diffluente sudare uideretur. AMOmo:amomum pro quocunque unguento posuit. QVAntum uix redolent duo funera:cadauera:mors enim fuit priscorum ne malus in funeribus odor obeuntes offenderet odoris multi aromatis cadauer perfundere: SAEuior illo Pompeius tenui iugulos aperire susurro:qui clandestino murmure ad cædem insequebatur:fuit ergo & hic delator.

Pompeius tenui iugulos aperire susurro
Et qui uulturibus seruabat uiscera dacis
Fuscus marmorea meditatus prælia uilla.
Et cũ mortifero prudens ueiento catullo:
Qui nunq̃ uisæ flagrabat amore puellæ.
Grãde & cõspicuũ nostro quoqꝫ tpe mõstrũ.
Cæcus adulator:dirusqꝫ a ponte satelles:
Dignus aricinos qui mendicaret ad axes.
Blandaqꝫ deuexæ iactaret basia rhædæ
Nemo magis rhõbũ stupuit:nã pluria dixit
In leuam conuersus:at illi dextra iacebat
Bellua.sic pugnas cilicis laudabat & ictus

MAN. pompeius falco — POMpeius supple adest.Pli.li.ii.in epistolis docet Pompeiũ falconẽ causidicũ fuisse:cõsulit eni ei ut creatus tribunus abstineat actione causarum. Tacitus li.xx.De Pompeio syluano seu syllano:utroqꝫ enim modo in uariis locis scriptum est meminit his uerbis.Actum in senatu ut sexcenties sestertium a priuatis mutuum acciperetur.Præpositusque ei curæ Pompeius syluanus utqꝫ ibidem apparet:fuit etiam is Domitiani temporibus:De nullo eorum tamen hic intelligendũ fuerit. Verum de Pompeio ruffo:is enim delator Domitiani tempore fuisse apparet.Plinius enim lib.tertio epistola ad Corneliũ Minitianũ ita scribit.Quin etiam duo consulares Pompeius ruffus & Libo frugi læserunt eum Norbanum uidelicet testimonio tanq̃ apud iudicem sub Domitiono Saluii liberalis accusatoribus affuisset:damnatus,& in insulam relegatus ẽ. ET qui:adest intellige. FVScus:scribit Trãquillus Domitianum expeditiones duas in dacos suscepisse. Primam Apio sabino consulari oppresso.Secũdam Cornelio Fusco præfecto cohortium prætorianarum:cui belli summam commiserat.De fusco autem latius uide in satyra prima ibi.Cum fas esse putet. VILla marmorea:pliari enim excogitauerat dum ibi in ocio esset.Nam ut scribit Tacitus li.xvii.Cornelius Fuscus uigẽs ætate claris natalibus prima iuuenta quietis cupidine senatorium ordinẽ exuerat. SERuabat uiscera dacis:ibi enim oppressus est fuscus.De quo Martialis libro sexto.Ille sacri lateris custos martisqꝫ togati:Credita cui summi castra fuere ducis Hic situs ẽ fuscus:licet hoc fortuna fateri Non timet hostilis iam lapis iste minas.Grande iugũ domita dacus ceruice recepit:Et famulum uictrix possidet umbra nemus. DACis:diuiduntur daci a germanis danubio ut scribit Tacitus.De eisdem uero latius Strabo libro.vii. ET cum mortifero prudens ueiento catullo.De his ad Sempronium ruffum.Pli.lib iiii.ita scribit.Cœnabat nerua cum paucis ueiento recumbebat proximus atqꝫ etiam in sinu.Dixi omnia quum hominem nominaui:incidit sermo de Catullo messalino:qui luminibus orbatus ingenio sceuo mala cæcitatis addiderat:non uerebatur non erubescebat non miserabatur:quo sæpius a Domitiano non secus ac tela quæ & ipsa cæca & improuida feruntur in optimum quęqꝫ contorquebat.De huius nequitia sanguinariisqꝫ sententiis in cõe oẽs super cœnã loquebantur.Hæc ille.pluta tamen diximus in satyra tertia ibi ut te respiciat clauso ueiento labello. PRVdens:ironia est uel serio dicis:qm̃ doctus erat ueiento

Margin: Domitianꝰ i dacos — Cornelius fuscus — Daci — Veiento Catullus messallinꝰ

ut Taci.lib.xiiii.ostendit.CONspicuū:pclarū mirādū. NOStro quo.tē.Nam prius etiam talis fuerat Catullus. DIRusq͡ a pon.sa.tanq̄ a ponte ubi mendicant similes cæci inperatori satelles sæuus effectus esset & familiaris ac minister scelerum. ARIcinos axes:solebant.n.egeni in Aricino Cliuo mendicare.unde Martialis ait. Debet aricino conuiua recumbere cliuo.Est autem Aricia in colle sita:cui proxime subest Appia uia ultra albam ad mil

Aricia — le passus. Municipium autem aricinum Cicero philippica tertia scribit uetustate antiquissimum iure fœderatū propinquitate pene finitimū Romæ.s.splendore municipum honestissimum hinc Voconiæ: hinc Scatiniæ leges:hinc multæ sellæ curules:hinc equites romani lautissimi plurimi & honestissimi. DEVexæ:declinatæ pronæ ipsum pp cliuiū q etiā nūc extat. SIC:similiter adulando cū nil uideret. CILicis:gladiatoris nomen.

DOM. — ℂ POMpeius:delator temporibus Domitiani ut in prima satyra est dictum:alterius Pompei meminit Tacitus pertulit is dies pompeium quoq͡ Elianum iuuenem quæstorium tanq̄ flagitiorum fabiani gnarum:eiq͡ italia & hispania interdicta est. FVScus:Cornelius fuscus præfectus prætoriæ cohortis post necē auli sabini missus in dacos a Domitiano illic interfectus est ab hostibus quos domuerat:prima ætate deposuerat dignitatem senatoriam:secesseratq͡ ad quietem:mox per ambitiōem ad domitianum est reuersus: de hoc plura in prima satyra diximus. VILia marmorea:Mollitiem Cornelii Fusci notat quasi dicat qui putabat ita bella geri:ut per ignauiam meditabatur in secessu molli & umbra ac uillis suis marmoreis. VEIento catullo:Fabritii Veientonis & Catulli Messalini meminit Plinius in quarta epistola uterq͡ sub Domitiano delator fuit & ad tempora Neruæ uixit:Sed eo crudelior Catullus quod cæcus tela delationum in optimum queq͡ contorquebat sine rubore. Plinius.Cœnabat nerua cum paucis:ueiento recumbebat proximus: atq͡ etiam in sinu dixi omnia cum hominē nominaui.Incidit sermo de Catullo messalino qui luminibus orbus ingenio sæuo:mala cæcitatis addiderat:quo sæpius a Domitiano non secus ac tela:quæ ipsa cæca ac improuida feruntur: in optimum quemq͡ contorquebat. Nunq̄ uisæ:& Martia.in cordum cæcum:cum sit tam pauper quomodo? Cæcus amat. A POnte:nam cæci & mutilato corpore ad pontem mendicant. AXES aricinos:ut illud Martia. Debet aricino conuiua recumbere cliuo. SIC.pari adulatione. PVGnam cilicis:ex hoc notat domitiani tempora quibus ille spectaculis intentus intermissa munera gladiatoria reuocauit:duoq͡ paria dabat ex suo ludo q̄ populus petiisset.Cilix apud Martialem nomen proprium furis:hic gladiatoris ut buria & eridanus temporibus pompei.

MER. — ℂ POMpeius.Siue de pompeio paulino:quem uectigallibus publicis præposuit Cæsar domitianus:siue de pō

Corne.fuscus in dacis ceditur — peio lōgino intelligere possumus. ET qui uultu. seruabat uiscera dacis:fuscus cornelius fuscus præfectus cohortium prætorianarum:cui summa belli domitianus commiserat:oppressus fuit in dacis legione simul cæsa in quē est illud Martialis.Hic situs est fuscus:licet hoc fortuna fateri Iam lapis hostiles non timet iste minas. ET cum

Veiento — mortifero prudens ueiento catullo:de quibus ad Sempronium ruffum Plinius hæc scribit. Cœnabat nerua cū paucis ueniento recumbebat proximus atq͡ etiam in sinu.Dixi omnia cum hominem nominaui. Incidit sermo

Catullus — de Catullo Messalino:qui luminibus orbatus ingenio sæuo mala cæcitatis addiderat:non uerebatur:non erubescebat:non miserebatur:quo sæpius a Domitiano non secus ac tela:quæ & ipsa cæca ac improuida ferūtur in optimum quemq͡ contorquebat.De huius nequitia sanguinariisq͡ sententiis in commune omnes super cœnam lo

Mendici ad pontes — quebantur. A PONte satelles:pontes mendicos obsedisse poscēdæ stipis gratia his uerbis Seneca tradit:in sublicium pontem me transfer:& inter egenos abige:non ideo tamen me despiciam quod in illorum numero con

Bouille — sedeo:qui manum ad stipem porrigunt. ARICinos qui mendicaret ad axes.bouillas significat & cliuum uirbii

Forma — quæ loca egeni mendicando frequentabant.Persius.Accedo bouillas cliuumq͡ & uirbii.Præsto est mihi mani

Pægmatū — us hæres.Bouillæ autem teste Pediano in uia erant:quæ ariciam ducebat.Nam ad bouillas interfectus fuit Clodius aricia rediens. DEVexæ redæ:propter cliuum dixit. PVGnas cilicis:gladiator hic fuit:q̄q̄ Martialis de cilice fure sic scribat.Compilare cilix uolebat ortum.

VAL. — ℂ ET Qui uulturibus seruabat uiscera dacis:Fuscus q͡ cum luxuria afflueret inter delitias bellicos actus exerceret.Fuscus sub Domitiano exercitui delectus dux in dacia periit.Martialis.Ille sacri lateris cultor martisque togati.Credita cui summi castra fuere ducis.Hic situs est fuscus:licet hoc fortuna fateri.Non timet hostiles iam lapis iste minas.Grande iugum domita dacus ceruice recessit.Et famulum uictrix possidet umbra uenus. MARmora uilla:Fusci ostendit luxum qui in uilla marmorea prælia meditaretur. ET CVm mortifero prudens ueiento catullo:hos quoque uult studio crudelitatis imperatori fuisse familiarissimos. MORTifero: quia delator. PRVDens: ironicos quod sibi uideretur cum ex scelere principis beniuolentiam conquirebat. DIRVsque a ponte satelles: huius in epistolis Plinius meminit inquiens incidit sermo de Catullo messallino qui luminibus orbatus ingenio sæuo mala cæcitatis addiderat non uerebatur: non erubescebat: non miserebatur sæpius & Domitianus non secus ac tela quæ & ipsa cæca & improuida feruntur in oppidum: in quencunque contorquebat: De huius nequitia sanguinariisq͡ sententiis in commune omnes super cœnam loquebantur. DIRusque a ponte satelles:idest de numero mendicorum:in ingressibus enim pontium mendici tuguria habuerant:unde a prætereuntibus mendicarent stipem:ut in sequenti satyra ipse nulla crepido uacat nusq̄ pons & tegetis pars dimidia breuior:& alibi:Inuitatus ad hæc aliis de ponte negabit:est ergo sensus: dirusque a ponte satelles qui a ponte mendicabat ubi ab imperatore petitus ei familiaris & crudelis satelles effectus est. DIGnus aricinos qui mendicaret ad axes.i.inter iudæos:qui erant illo ex urbe transmissi:fuit.n. aricinus lucus ut Probus inquit in quo iudæi mendicabant:ab aricia dictus:quæ non longe ab urbe distabat. Horati.egressum magna me cœpit aricia Roma hospitio modico:axem autem pro curru posuit:est aūt axis quē græci ἄξονα dicunt:hinc nomen habet axūgia:quod ut Pli.auctor est:antiqui maxime axibus uehiculorum perungendis ad faciliorē circūactum rotaᵹ uterent:& cœli ea pars sup qua uertitur & sectilis tabula axis:ut Festus iquit:appel

latur. BLAndaq; deuexæ iactaret basia rhædæ.i.rogaret transeuntes & stipem mendicaret:iactaret uero basia rhædæ quo magis humilem se & supplicem ostenderet. BELua.i.rhombus. SIC pu.ci.gladiatoris.

Et pægma: & pueros inde ad uellaria raptos
Non cedit ueiento: sed ut phanaticus œstro
Percussus bellona tuo diuinat: & ingens
Omen hēs inquit magni clariq; triumphi:
Regē aliquē capies: aut de temone britanno
Excidet aruiragus peregrina ē belua: cernis
Erectas in terga sudes: hoc defuit unum
Fabritio patriā ut rhōbi memoraret & ānos.
Quid nā igitur cēses: cōciditur absit ab illo

MAN Pægma

PAEgma:De pægmatis Seneca sic ait iis annumeres licet machinatores:qui pægmata per se surgentia excogitant & tabulata tacite in sublime crescentia: & alias ex inopinato uarietates aut dehiscētibus quæ cohærebant aut quæ distabant sua sponte cohærentibus aut his quæ eminebant paulatim in se residentibus.In quem sensum Martialis ait.Et crescunt media pægmata celsa uia.Iosephus item lib.vii.de triumpho Vespesiani & titi pægma sic describit. Maxime autē stupor erat machinarū quæ portabantur siue,pægmatum fabricatio:pro quorū magnitudine timendum uiribus portantium occurrentes timebant: multa.n.in tertiū nidū quartūq; surgebant:& magnificētia fabricæ cum admiratione delectabat Pueros:laudabat etiam pueros qui erant in pægmate. INDe:a pægmate finitis ludis. RAPtos:stupratos. VELaria:loca ubi uela seruabantur:quibus theatrum exornabatur. NON cedit:catulli.s.laudationibus. PHAnaticus:qui præest phano dicitur.Est autem ordo:sed ut phanaticus a bellona percussus tuo oestro diuinat. OESTro.i.furore:scribit enim Festus oestrum furorem dici græco uocabulo:dicitur item Asilus οἰστρῳ uero insanio dicit οἰστρηλατέομαι stimulor. BELlona: Tullius in libro de natura deorum scribit q Minerua iouis filia inuentrix bellorum fuit atq; princeps:& ob id a nonnullis bellona appellata est:& soror martis & auriga.Huius autem deæ sacerdotes rē diuinā faciebāt ꝓprii sanguinis effusiōe:quē ritū Lactā.li.primo ondit.in ipsaq; sanguinis effusiōe diuinū afflatū capiebāt ita ut pñtia explicarēt futura uaticinarenť.Tibullus etiā dixit.Hæc tibi bellonæ motu est agitata &c. TEMone regimine:alludit.n.ad currus:qbus britāni utebanť in pliis. ARViragus:britāniæ rex SVDes:spinas cristas pinnas. FABritio:ueiētoni.Taci.ēt scri.li.xiiii.ita haud dispari crimine Fabritius ueiento conflictatus est:q multa & ꝓbrosa in pres & sacerdotes cōposuisset his libris:qbꝰ nomē codicillorū dederat.

Phanaticus Oestrus Bellona Veiento fab.

DOM.

PAEGma:machina erat lignea quæ pueris insidentibus aut ludrico alio aliquo ornatu:in scenam producebatur.Gaius princeps incrustatum argenteis lammis pægma primus in ludis populo exhibuit:& Claudius eos quoq; puniebat:qui parum prospere pægma producerent:dicitur a πηγνυμι:quod est compingo:nam est moles compacta:inde a spectatoribus formosiores pueri rapiebantur:quod Cornelius Tacitus in theatro notauit: ibi inquit quod cuiq; collibuit in tenebras rapitur. VELaria:locus ubi uela seruabantur:quibus theatrum operiebatur quod primus Lentulus spinter instituit:ut scribit Plinius. DE Temone britanno:hoc est uincetur tuis auspiciis.nam britanni curribus in bello utuntur ut scribit Cæsar:Britannicam uictoriam prædicit imperatori cum sciat eum puerum illic pugnasse.

MER. Iosephus

PAEGma:sunt qui a uerbo græco dictionem hanc deducant πηγνυμι:idest ludo.Alii a uerbo παιγνυμι hoc est pango & extruo.Et erant ligneæ substructiones:quarum formam & positionem sic describit Seneca. His annumeres:licet machinatores qui pægmata per se surgentia excogitant:& tabulata tacite in sublime crescētia & alias ex inopinato uarietates aut dehiscentibus quæ cohærebant:aut q̄ distabant sua sponte cohærentibus aut iis q̄ eminebant paulatim in se residentibus in quē sensum accipimus illud Martia.Et crescunt media pægmata celsa uia.Seruius in tertio georgicorum.Scena de lignis ad tempus fiebat.Vnde etiam hodie permansit consuetudo:ut cōponātur pægmata ludorum theatralium editoribus.Iosephus in belli iudaici li.vii.de triūpho Vespesiani Titi:pægma in hunc modum describit.Maxime autem stupor erat machinarum:quæ portabantur:siue pægmatum fabricatio pro quorum magnitudine timendum uiribus portantium:occurrentes timebāt.Multa enim in tertium nidum quartumq; surgebant:& magnificentia fabricæ cum admiratione delectabat. RAPtos:stupratos post cōfectos ludos:a uelo uelarium fit:quod uelis clauditur. NON cedit ueiento.hic & fabricius dictus est:de quo idem Cornelius.Haud dispari crimine Fabricius ueiento conflictatus est:quod multa & probrosa in patres & sacerdotes composuit iis libris quibus nomen codicillorum dederat. OEStro.i.furore.Est autem uolitans cui nomen asillo Romanum oestrum graii uertere uocantes. OEStrum:furorem poetæ dūtaxat dicunt:Statius in genethliaco Lucani.Docto pectora concitauit oestro. BELlona:huius deæ sacerdotes phanatici diuinabant.Martia.Nec turba cessat entheata bellonæ.Tibullus.Hæc ubi bellonæ motu est agitata. TEmone:regno:methaphoricos dixit alludens ad currus:qbus uehebanť britāni. SVDes:spinas cristas & pēnas.

Vellariū Oestrus

VAL.

ET pægma:pægma sublime ædificium fuit:ubi ludebatur a παίζω enim idest ludo ducit originem Claudianus.Mobile ponderibus descendit pægma reductis.Inq; cori speciem spargentes ardua flammas. Sæua rotet:& ad atticum Cice.qua quidem in re mirifica opera Dionysii & menophili tui opus fuit nihil uenustius q̄ illa tua pægmata:postq̄ misit libros illustrarunt ualde ut scribas ad me uelim de gladiatoribus. ET pueros inde: ex eo loco. AD Velaria raptos:ad alta theatri uelamina. NON cedit ueiento:laudationibus Cat. SED ut phanaticus oestro percussus bellona tuo diuinat:diuinatio quadrifariam fit:aut diuinitus:aut per dæmones aut per homines:aut per naturam:quia de bello mentio est:bellona spiritum uidetur diuinum imisisse. phanaticus ut quidam putant:qui phano pest dicitur:sed apud Auianum quæritur:si seruus inter phanaticos nō semper caput iactaret & aliqua prophatus esset an nihilominus sanus uideť:ergo phanaticus qui se concutit dum futura ꝑfatur. OE Stro:oestrum inquit Festus furor græce οἶστρος.Orpheus in argonauticis.νῦν δὲ πειαε ροφοιτος

ασεωτα τοληιοσ οιςροσ.oestrum poeticum uocat furorē.sic Sta. Tempus erit cum laurigero tua fortior oestro facta canā.quidā dicunt fontē eē isto noīe apud siculos:ubi musæ colerentur quē græci oestrum romani tabanū eū nominarunt:quē asillū dicimus. Vir.in carmine geor.Et locos silari circa illicibusq; uirētē.Plurimus alburnū uolitans,cui nomē asillo Romanū est oestrū graii uertere uocantes Asper acerba sonans quo tota exterrita filuis Diffugiūt armenta. MAGniq; clariq; triūphi:qui captus magnum & clarū tibi præstabit triumphū de temone de regimine de regno:q̄ ut Cæsar in cōmentariis de bellis in gallia docet:curribus britanni in bello uterentur. EXCidet aruiragus:britannorum rex qui curribus uectus in pliū dimicabat. CERNis erectas in terga sudes:uides quantus consurgat in squammas:sudes enim pro surrectis squammis posuit:sudes proprie torres seu præusti apice paxili. HOC defuit unum fabricio.hoc inquit ab aliis dictum non est aut Fabricius ueiento tot dixit:ut hoc solum prætermitteret. CONciditur:quasi hoc imperator a montano quæsierit.

Dedecus hoc mōtanus ait:testa alta paretur
Quæ tenui muro spaciosum colligat orbem.
Debet magnꝰ patinæ subitusq; prometheus
Argillā atq; rotā citius pperate:sed ex hoc
Tēpore iā cæsar figuli tua castra sequantur:
Vicit digna uiro sententia nouerat ille
Luxuriā imperii ueterē:noctesq; neronis
Iam medias aliāq; famē cum polo salerno
Arderet:nulli maior fuit usus edendi
Tēpestate mea:circeis nata forent:an
Lucrinū ad saxū:rutupinoq; edita fundo
Ostrea callebat primo deprendere morsu

MAN. ℂ TESTa:uas fictile. MVRo tenui:subtili creta. SPAtiosum orbē:allusit ad illud uitelli:de qua Pli. li.xxxv.c.xi.ait.At Hercules Vitellius in principatu suo.cc.sestertiis cōdidit patinā:cui faciēdæ fornax in campis exædificata erat:qm̄ eo peruenit luxuria:ut ēt fictilia pluris cōstent q̄ murina. PROmetheus.i. figulus prudens qualis prometheus qui hoīem ex humo terræ cōposuit.Figulinam uero fabricā teste Plinio libro septimo inuenit Chorebus Atheniēsis ωρο μηθεὰ autē prudentia seu prouidentia dicitur.ωρο μηθεῶ prouideo ωρομηθησ prouidens seu prudēs ARGila:ea ut quidam putant ab argis uocata ē:apud quos:ut aiunt primum ex ea uasa confecta sunt. ROtam:in figulinis orbem inuenit:auctore Plinio libro septimo.Anacharsis scythes:ut alii hyperbios corinthius. FIGuli:luti compositores. VIRo:montano. NOCtes neronis:De Nerone Tranquillus sic:epulas e medio die ad mediam noctem protrahebat:refotus sæpius calidis,piscinis ac tempore æstiuo niuatis.Itaq; id poeta montanum nouisse dicit:cum dicat etiā luxuriam imperii ueterem.De Domitiano autem Tranquillus ait.q̄ prandebat ad sacietatem:conuiuabaturque frequenter ac large sed pene raptim certe non ultra solis occasum. ALIAmq; famem.i.futuram:adhuc enim in mensa sedens de futura cogitabat. NVLLi:q̄ ipsi montano:hinc dixit uenter abdomine tardus. OSTRea:pisces sunt silicea testa inclusi.Ouidius fastorum libro quinto.Ostreaq; in conchis tuta fuere suis.Sergius autē orata primus optimum saporem ostreis lucrinis adiudicauit:sed nondum Britannica seruiebant littora quum orata lucrina nobilitabant:a Brundusio postea aduectæ ostreæ compascebantur in lucrino.Plinius libro nono. CIRceis:Circeium post Antium est stadiis:ccxc.distans,mons mari &,paludibus imminet instar habens insulæ. habet etiam castellum & circes sacellum:& mineruæ aram:in medioq; storas est fluuius.Deinceps circeio proxima intra stadia.G.Tarracina est antea.trachina idest aspera uocata:quod Strabo libro quinto edocet.Horatius item ait.Ostrea circeis miseno oriuntur echini. LVCrinum ad saxum:Lucrinus sinus usq; baias latitudinem pandit:qui ex exteriori pelago per aggerem longitudinis stadiorum.viii.latitudinis autem unius orbitæ arcetur illum autem ab Hercule traducendarum Gerione boum causa aggregatum fuisse perhibent.Captandis uero ostreis huberrimus.Strabo libro quinto. RVTupino fundo:idest britannico,ab oppido littorali:quod Ptolomæus edocet libro secundo:ubi dicit canticorum urbem esse rutupias.

Vitellii fictile
pmetheus
pmithia
pmitheo
Rota figuli
Neronis epulæ
Domitiāi cibus
Ostrea
Sergius orata
Circeium
storas flu.
Tarracina
Tarachia
Lucrinus
Rutupinꝰ

DOM. ℂ TENui:subtili nam laus est figulorum:ut scribit Plinius.Vt cretam tenuem in conficiendis patinis ducant. MEDias noctes:hoc non uidetur in Domitianum conuenire posse:quem scribit Tranquillus:non produxisse dapes ultra solis occasum:sed ut idem est auctor conuiuabatur frequenter & laute:de Nerone nullo pacto intelligendum est:sed Domitiano quem satyrica hypbole Iuuenalis ait ad mediā usq; noctē ingurgitasse. OSTrea: ostrearum luxus magnæ exprobrationis apud antiquos erat Sergius orata:ut Plinius scribit in baiano ostrearum uiuaria instituit:primusq; docuit optimum saporem esse lucrinis:unde brundusii capta in lucrinum lacum aduehebantur ut illic pascerentur.Martialis.Ostrea tu sumis stagno saturata lucrino.Lucrinum autem lacū olim auernum dixerunt ut Artemidorus & Diodorus dixerunt. Sillius cocyton: Ast hic lucrino mansisse uocabula quondam Cocyti memorant.Lucrinum saxum:intelligit eam uiam quam strauit Hercules septem stadiorum: uel ūt Diodorus scribit quinque eandem struxit Melius aggrippa in exteriore parte ad arcendum pelagus ita ut postea sinus efficeretur Lucrinus.Ostreis capiendis huberrimus ut scribit Strabo. FVndo,rutupino:ostrea britannica intelligit quæ post lucrina inuenta sunt.Sed maiore gloria saporis nondum Plinius britannica cubant littora cum orato docuit aduehere ostrea brundusio.& compascere in lucrino. RVTupinum: britannicum significat ab oppido littorali Ptolemæus auctor.Lucanus:aut uaga cum thetis rutupinaq; littora feruent. Vnda caledonios fallit turbata britannos.

MER. ℂ TESta alta paretur:Quæ tenuit muro spatiosum colligat orbē:quis hæc opprobret Domitiano Iuue.alibi tn̄ nusq̄ legit Pli.de Vitellio.in.xxx.hæc notauit.At hercules Vitellius in principatu suo decē talentis patinā condidit:cui faciendæ fornax in cāpis exædificatā erat:quoniam eo peruenit luxuria:ut etiam fictilia pluris constiterint q̄ murina pter hāc Mutianus altero cōsulatu suo in cōtione exprobrauit patinas paludes Vitellii nie

moriæ. NOCtesq; Neronis iã medias dominus Nero scribente Suetonio epulas e medio die ad mediam noctem protrahebat:refotus sæpius calidis piscinis ac tpe æstiuo niuatis. MAIOr fuit usus edendi:subaudi q̃ montano. CIRceis nata forent:an lucrinũ ad saxum rutupinoue edita fundo ostrea callebat primo depræhendere morsu:ex longo usu saporẽ nouerat ostreoꝝ:quæ maiores pro locoꝝ qualitate discreuerant:nam Sergius orata primus optimum saporem lucrinis adiudicauit. CIRceis:in campania iuxta paludem pontinam. RVTupinoue edita fundo.Britannica significat ostrea.de qbus Plinius.Nondũ britannica seruiebant littora:cũ orata lucrina nobilitabat.Rutupinum promõtorium est britanniæ:de quo Lucanus in sexto.Aut uaga cum thetis rutupina ue littora feruent.Vnda caledonios nescit turbata britannos.De iudicio gulæ:in ostreorũ delectu:ne fraudentur gloria sua littora mutiani uerba subiiciam in naturali historia annotata.Cizicena maiora lucrinis dulciora britannicis:suauiora medullis:acriora lepticis:pleniora lucensibus:siccciora coryphantenis:teneriora istricis:cãdidiora carthaginensibus:sed his neq; dulciora:neq; teneriora ulla esse compertum est.

Rutupinũ

delectus ostreorũ

VAL.

℄ TESta alta paret':uas inquit paretur maxime patulũ,ꝓfundumq; q̃ piscẽ hunc queat compræhẽdere. MVro:hyperbolicos:quasi muro uas pro sponda deberet consurgere:sed hyperbolem minuit adiiciens,tenui. SVbitusq; prometheus.i.prudẽs figulus cuiusmodi prometheus in fabulis fuisse legitur:qui hominem ex limosa terra finxisse perhibetur. ARGillam atq; rotam:unde fingũtur uasa:est autem argilla creta.Columella:nam per se ipsa creta qua utuntur figuli quãq; nonnulli argillam uocant:inimicissimũ est nec minus ieiunius sabulo:& quid ut ait Iulius atticus retorridam humum facit. LVXuriam imperii ueterem:imperatoris crapulam. NOctesq; ne.iã me.media.n.nocte exurgebat nero ne quid incontinentiæ suæ deesset dedecoris:ut.s.saginaretur,& uentrem distenderet. ALIAmq; fa.nõ aliis similem:aut aliã alio tpe satiatam. FALerno ar.nimia crapula ebuliret:falernũ ab oppido campaniæ uinũ potens uocat:& multum euaporans. NVLLi ma.fu.usus eden.tẽ.mea. utrum montano an Domi.h.d.nullus quãtũ ipse uiderim aut tpe meo audiuerim fuit qui tantum indulgeret gulæ. TEMpestate mea:salustiane ꝓ tẽpore dixit. CIRceis na.fo.tusculũ enĩ a circes & Vlyxis filio telegono cõditum est.Hora.& telegoni iuga parricidæ:& in epodo:neq; & superni uilla cadens tusculi circea tangat mœnia: sed ad hoc nihil a loco igitur non lõge a caieta:de quo Hora.Ostrea circeis misseno oriunt' echini.in acæa insula lucrinum ad saxum unde romã pisces deportabant' locus magna romanoꝝ impẽsa ad pisces cõtinẽdos comparatus:in quo Iulii Cæsaris opera maxime enituit.unũ Vir.An memoreq; portus lucrinoq; addita claustra.Atque indignatum magnis stridoribus æquor.Iulia qua põto lõge sonat unda refuso.Tyrreus usq; fretis immittit' æstus auernis. LVCrinum ad sa.unde optimi succo afferebant' pisces.Mar.concha lucrini delicatior stagni. RVTupinoq; edi.fun.Lucanus.Aut uaga cum thetis rutupinaq; littora feruent.Vnda calidonios fallit turbata britannos. OSTrea callebat primo deprætendere morsu tam sagax fuit inquit imperatoris gula:ut in quo littore lecta esset concha callidæ cognosceret saporibusq; discerneret prouincias. DEPræhen.scire & est sineresis.

Et semel aspecti littus dicebat echini
Surgitur:& misso proceres exire iubentur
Cõsilio:quos albanam dux magnus in arcem
Traxerat attonitos:& festinare coactos:
Tanq̃ de catis aliquid:toruisq; sicambris
Dicturus:tanq̃ diuersis partibus orbis
Anxia præcipiti uenisset epistola penna:

℄ ECHini pisces sunt e cancrorum genere:in quibus spinæ pro pedibus.Ingredi est iis in orbem uolui.ora in medio corpore in terram uersu.Plinius scribit lib.ix.ubi etiã alio capite dixerat q̃ & paruus admodum piscis assuetus petris echineus appellat':hoc carinis adhærente naues tardius ire credũtur. GEtis:Iuuena.primam produxit:alii uero corripiũt.Ouidius.Nulla getis toto gens est truculentior orbe.Getas autem græci thraces opinati sunt:qui utrũq; istri latus incolebant.Getæ quidem ad pontum in orientem uergunt. TORuis sycambris:Sycambri germaniæ populi de quibus lege Cæsaris commentarios. PRAEcipiti penna:Cursores:ut Dionysius scribit peregrinantes soliti erant pennas in uertice arrectas ferre.Plinius autem de columbis sic ait libro decimo.Quin internunciæ in rebus magnis fuere:& epistolas annexas earum pedibus obsidione mutinẽsi in castra cõsulũ ptulere.D.Buto mittente.Quid uallũ & uigilũ obsidio atq; ẽt retia amne ꝓtẽta ꝓfuere Antõio pcælũ eũte nuncio.

MAN.

Echini

Echineus

Getæ

Sycambri

Pẽnæ nunciorum

Columbæ nunciæ

℄ ECHinus:miseni nascebatur meliore sapore.Horatius.Ostrea circeis miseni oriuntur echini:ii sunt in speciem castaneæ echineis uero quam latini remoram dixerunt & eius meminit Oppianus naues plenis uelis euntes retinere dicitur si carinæ hæserit quod Plinius credidit cecinit Lucanus:de is uero Martia.cortice deposito mollis echinus erit. SICambri populi germaniæ sunt finitimi caubis ad oceanum bucteris:& Cymbris hos nominat:quoniam Domitianus germaniam domuerat.inde etiam accepto cognomine ut horum seditionem & tumultum posset timere. DE Getis:nam daci & getæ bis defecerant ab eo. ANXia:tum de graui aliqua re agebatur cum ab aue epistola erat allata:inde Plinius scribit:Columbas fuisse internuncias in magnis rebus:nam in obsidione mutinensi eodem auctore epistolas pedibus alligatas in castra consulũ attulerunt.Cecina uolateranus hirundinibus ad id usus est:& Fabius annalium scriptor se irundine usum testatur.cuius pedibus lino alligato & factis nodis significauit suis quoto die eruptio fieri deberet.

DOM.

℄ ET SEmel aspecti littus dicebat echini.Echinus maxime gaditanus celebratur:de quo Martialis.Iste licet digitos testudine pungat acuta.Cortice deposito mollis echinus erit.Sunt aũt echini ex genere cancrorũ in quibus spinæ pro pedibus ingredi est:his in orbem uolui.Itaq; detritis sæpe aculeis inueniuntur.Est & alius paruus admodum pisciculus echineus appellatus:qui ruant uenti licet sæuiant procellæ imperat furori:tantasq; uirescõ pescit:& cogit stare nauigia.Vñ & græce echineus:latine uero remotã quidam appellauere:quã etiã ob causam amatoriis quoq; ueneficiis infamis est:& iudiciorum ac litium mora.Hæc Plinius. INAVlam albanam:quia

MER.

Echinus gaditaneus

Echineus

Sicambri frequēter in uillā albanam secedebat Domitianus. TOR uisq; sicambris. Sicambri inter rhenum & albim flu
Geta men siti: sunt tamen uicini: rheni amnis accolæ: de quibus triumphauit germanicus iunior. DE Getis aliquid:
miror Iuuenalem primam produxisse eius dictionis: quæ apud alios corripitur: nisi forte: magis mendosi sunt co
Catti dices: & pro Cattis getis sit scriptum. De catis enim dacisq; post uaria prœlia duplicem triumphum Domitia
nus egit: suntq; catti populi germaniæ sicambris finitimi: ut Strabo refert. ANXia præcipiti uenisset epistola
penna. Cursores (ut Dion scribit) peregrinantes soliti erant pennas in uertice arrectas ferre.

VAL. ℭ ET SEmel as. lit. di. echi. echinus aquaticum animal hirsutū in thecæ castaneæ modum: de hoc Martia. Ille li
cet digitos testudine pungat acuta Cortice deposito mollis echinus erit: saxa petit inter quæ se locat ne a flucti
bus iactetur: hic tempestates metuens & ne scopulis illidat cauet. Vnde Oppianus ubi de natura pisciū scripsit
ἐςὶ δὲ καὶ ὀξυκόμοισι νόος καὶ μήτις ἐχίνοις οἵ τ᾽ ἀνέμων ἴσασι βιαζομένων τε θύελλας ὀρνυ
μένας νώτοισιν ἀνοχλίζουσιν ἕκαςος λᾶαν ὅσον βαρύθοντα περὶ σφετέροισι ν᾽ ἀκάνθαις
ῥηϊδίως φέρεσθαι ἐναντία κύματος ὁρμὴν βριθόμενοι μίμνουσι. τὸ γάρ ῥα τρομέουσι μάλιςα
μὴ τφᾶς ἐπιόνεσσι κυκώμενον οἶδμα κυλήσοι: ē & echin⁹ castanearū theca: tūica inq̄ illa q̄ undiq; cō
pungentibus consurgit spinis. Plinius nuces uocamus & castaneas q̄q̄ accommodatiores glandium generi arma
tum his echinato cortice uallum: est & echinus uas ut apud Horatium astat echinus uilis cum patera guttis cāpa
na suppellex: echinus etiam ciuitas fuit cuius Demosthenes in delphicis meminit: & Cicero in arato. Vt quon
dam orion manibus uiolasse dianam Dicitur: excelsis errans in collibus amnes Quos tenet egæo defixa in gur
gite Echinus. Est etiam apud Nicandrum echinus uentris pars: echeneis uero sicut etiam docet Plinius piscis na
turæ incredibilis: cum enim nauibus hæserit: utcunq; uenti incubuerit mari & ab imo exæstuet fundo pelagus:
immobiles tamen eas firmat: hinc Lucanus. Non puppim retinens euro tondente rudentes: in mediis echineis
aquis traxerat q ob imperatoris sæuitiam nō libēter apud ipsum coierant. ATTonitos: tanq̄ de cæde alicuius
terrore perculsos. TANq̄ de cathis: cathi galliæ populi sunt. Ruffus Festus de situ orbis. Pinguia rura tenēt sunt
illic agro piceni: Sunt cathi & mardæ tepidū qui rursus ad aųstrū. Orā habitant scythiæ deducunt sæmina gentis.
Pli. proximi autē reno isteuones quorū pars cymbri mediterranei hermiones: quorū sueui hermū duri cathi che
rusi: nam ne getis dicas sicut librariorū menda multi habent codices, carmen claudicās uetat. TOR uisq; sycam
bris. Mar. Crinibus in nodū tortis uenere sycābri. Atq; aliter tortis crinibus æthiopes. Vox diuersa sonat popu
lorum: & tñ una est. Cū uerus patriæ diceris esse pr̄. Cuiusmodi populi sint docebit te Cæsar in cōmentariis rerū
gestarū in germanos. ANXia: quæ anxios & sollicitos reddit. PRAecipiti ue. epi. pē. utrum pēna p̄cipiti q̄q̄ ce
lerrime perscripta sit: an certe q̄ cōplicatas litteras sub alitis ala alligatas ueteres mittere solerent: & ne uidear si
ne exēplo hæc dicere frontini uerba hic referā: qui de lyrcio cōsule inq̄t: colūbis quas inclusas ante tenebris & fa
me affecerat: epistolas ad collū sæta religauit: easq; a propinquo inq̄tū poterat loco mœnibus emittebat: illæ lu
cis cibiq; auidæ altissima ædificiorum petentes excipiebantur a bruto: q eo modo de oībus rebus certior fiebat
utiq; postq̄ disposito cibo quibusdam locis columbas illuc inde uolare instituerat. & Pli. de his locutus. quin & in
ternuciæ inquit in rebus magnis fuere: & epistolas annexas earum pedibus obsidione mutinensi in castra consu
lum pertulere. D. bruto mittēte. Epistola ab ἐπιςέλλω immitto dicta: cuius diminutiuum epistolium. Catul.
Conscriptum hoc lachrymis mittit epistoliū: nā ex noīe græco deriuatione plærūq; græca utimur: sic Persius ab
elego diminutiuo usus græco elegidia crudi dictarunt proceres dixit: & a calatho calathyscum Catul.

Atq; utinā his potius nugis tota illa dedisset
Tempora sæuitiæ: claras quibus abstulit urbi
Illustres animas impune: & uindice nullo
Sed periit: postq̄ cerdonibus esse timendus
Cœperat hoc nocuit lamiarum cæde madenti

MAN. ℭ ABStulit. Domitianus. s. IMPune: nullo nobi
Cerdones lium ulciscente. CER donibus: idest plæbeis & uili
Domitiāi bus. Cerdones enim dicuntur qui artificio & lucro ui
cædes ctum quærunt: nam κέρδος lucrum dicitur. κερ
δαίνω lucror. Tranquillus de Domitiano sic: p hæc
terribilis cunctis & inuisus tandem oppressus est ami
corum libertinorumq; intimorum conspiratione si
mul & uxoris. Trucidatus autem est uulneribus se
ptem. xiiii. calen. octobris. Anno ætatis quadragesi
moquinto imperii. xv. ET periit postq̄: &c. Hinc Cicero libro secundo offi. sic ait. Rerum autem omnium nec
aptius est quicquam ad opes tuendas ac tenendas: q̄ diligi. Nec alienius q̄ timeri. Præclare Ennius: quem metuūt
Diligi oderunt: quem quisq; odit: periisse expedit. HOC timeri scilicet a cerdonibus & uilissimis. LAMiarum: idest
Timeri nobilium: lamias enim nobiles pro aliis posuit: quos multos Domitianus occiderat: licet etiam Aelium lamiam.
Lamiæ De quo ita Tranquillus Aelium lamiam ob suspitiosos quidem uerum & ueteres & innoxios iocos q̄ post ad
ductam uxorem laudanti uocem suam: heu taceo dixerat. Aelii quidem uxor Domitia longina appellabatur:
quam uiro ablatam Domitianus etiam in matrimonium adduxit: deinde lamiam ipsum in exiliū misit: ut Tran
quillus scribit. Horatius quoq; libro tertio carminum de lamiis ita scribit ode. xvii. Aeli uetusto nobilis ab lamo
quando & priores hinc lamias fuerunt denominatos & nepotum per memores genus omne fastos. Auctore
ab illo ducis originem: qui formiarum mœnia dicitur princeps: & innantem maricæ littoribus tenuisse lyrim
late tyrannus & cætera. Ab lamo itaq; formiarum rege lamii dicti sunt.

DOM. ℭ HIS nugis: his rebus ridendis: ut fuit consultatio de rhombo. CER donibus esse timendus: nescio quid figu
ratum & cælatum putet hoc loco Tortelius: nam de fidentino qui eum sequitur nulla mihi erit mētio: q putat de
Nerone intelligēdū hic est sensus meo iudicio: utinā Domitianus his nugis totū tēpus iperii consumpsisset: nec
abstulisset nobiles & illustres uiros: Cerealem. s. Saluidienum: Aciliū Glabrionē filiū Lamiā. IMPVne. i. nullo
ex nobilibus existente q principis crudelitatem ulcisceret: in quo ignauiā nobilitatis eorū tēporū notat: sed tādē

periit inquit cerdonum hoc est uilissimorum hoīum beneficio:qui cum illius sæuitia offenderentur ulti sunt publicam uicē:ii fuerunt Clodianus Cornicularius Maximus parthenii libertus.Saturius decurio cubiculariorum &alii ꝑterea eius conditionis hoīes ut scri.Tranquil. IMPune nullo nobilium ulciscente. HOC:ꝙ.s. tandem ēt a uilissimis timeret.Cerdones dicunt̄ q̄ artificio & lucro uictū querunt a κέρδος q̄d significat lucrum sed ꝓ plæbeis & uilibus accipiunt̄ a Iuuenale.alibi.Et quæ turpia cerdoni:uolesos brutosq; decebunt. LAMiarum:non posuit lamias ꝙ hi tantū essent nobilissimi:sed ut pariter nobilitatē īdicaret: & unū ex historia referret de nobilibus īterfectis a Domitiano.Heliū.s.lamiā quē ob suspitiosos & ueteres & inoxios iocos interemit:ut ē apud Trāq̄l.Lamiæ āt genus duxerūt a Lamo q̄ caietæ regnauit ut Home.cecinit repetit Sillius:Et regnata Lamo caietæ.Oui.atq; lami ueterē lestrigōis inq̄t in urbē uenimus.Hor.Heli uetusto nobilis a lamo.

MER. ¶SED Periit:de morte Domitiani & si ex multis scriptoribus plurima cognosci possint:illud ego subiungam q̄d philostratus:i apollonii uita notauit:cū Apollonius tianeus pythagoricus phūs Ephesi uitā ageret:& forte in multitudine disputaret ꝑ eā horā qua Domitianus īterficiebat̄:ut postea cognitū ē diligentius ex iis q̄ utriq; facta sunt uelut defixus & elinguis stetit:tū aūt exclamauit euge stephane pulchre Stephane ꝑcute peccatorē:pulsasti uulnerasti & īterfecisti. CER donibus esse timēdus:cerdones hic accipimus tenuis fortunæ hoīes.Nam Stephanus de quo supra Domicillæ procurator erat:ꝑterea manibus libertorum & quorūdam e ludo gladiatorio septem uulneribus cōtrucidatus Domitianus fuit. LAMiarū cede madēti.Eliū lamiā scri.Sueto.a Domitiano interēptū ob suspitiosos q̄dem uerū & ueteres & inoxios iocos.q̄d post adductā uxorē laudāti uocē suam heu taceo dixerat:quodq; Tito hortāti se ad alterū matrimoniū respōderat μὴ καὶ σὺ γαμῆσαι θέλεις: lamiagēs ab lamo patre antiphatis lestrigonū rege:q̄ formiis regnauit:originē duxit.quantū ad eliū lamiā Hora.scribit.Eli uetusto nobilis ab lamo.Quando priores hīc lamias ferunt.

Mors Domitiāi nunciata Ephesi

VAL. ¶QVIBus:subaudiendū tp̄ibus.ordo ē.q̄bus urbi īpune abstulit & illustres aīas & nullo uindice: q̄ tantā cædem punierit sæuitiāq; uindicauerit. SED pe.po.cer.esse ti.cœpat.i.ignobilibus: uel hoībus q̄ turpissimi sunt:Persius.Respue:ꝙ nō es tollat sua mūera cerdo & ἀκερδὴς νῶ.i.lucror cerdo dictus sicut κέρδος lucrū. HOC nocuit lamiarū cæde madēti:ut occisis nobilibus a cerdonibus ēt timeret. LAMiarū.nobiliū ꝙ nobilis & antiqua ī urbe roma lamia familia fuerit.Hora.Heli uetusto nobilis ab lamo.Quādo & priores hic lamias ferunt denoīatos & nepotū:Per memores genus oē fastos. LAMiarū:heliū.n.lamiā Domitianus occidit.

Iunii Iuuenalis aquinatis satyra quinta.

Site propositi nondum pudet:
atq; eadem est mens.
Vt bona summa putes aliena
uiuere quadra

Argumentum satyræ quintæ.

MAN. Quæ ganeo tolerat parasitus quinta notauit.

SIte propositi: Incertum quendam alloquitur: hic Iuuenalis arguens illum ꝙ diuitum cœnas sectaretur:in q̄bus ītolerabilia pati oporteret hīc ad mēdicādū potius eundē hortat̄: quē postea trebiū eē infra ostendit. QVAdra.i.mēsa seu potius frustro pāis &c.Mar.li.vi.quū mittis turdūue mihi q̄drāue placētæ.Et li.xii.ī uacertā nec q̄dra deerat casei tolosani

Quadra

Domitius Calderinus in Quintā Satyram.Ad Iulianum medicen.

DOM. SIte propositi:tēpoꝝ iniquitate & auaritia multi diuites colebant passimq; captabant cœnas uilissimis q̄busq; officiis.ii multis epigrāmatis a Martiale notant̄.Solinus in primis & aper Trebiū amicū ī eodē uitæ instituto uersantē:modoq; ꝑstantē anteābulonē:modo comitē: ita monet & deterret ut ꝑ occasionē:suoꝝ tēpoꝝ conditionem notet inueaturq; ī superbas & cōtumeliosas mēsas diuitū:q olim centū quadrantū sportulā comitibus dabāt & clientibus: Postea rectā cœnā dare cœperunt edicto Domitiani quod scribit Tranquil.Mar.Centū missellī iā ualere quadrantes:alibi. Cum uocor ad cœnā non iā uenalis ut ante hoc cōquerit̄:Iuuenalis hic fremit:quod ea cœna diuitū plena esset cōtumeliis & iniuriæ ī pauperē clientē:structurā & sensum ita cōcipio:nihil noui frugalius uētre o Trebi.q.d.potes eē contentus paucissimis rebus:tamē esto ꝙ hoc ipsum quo īdiges deficiat:quare nō mēdicas:hoc dico si te nōdū pudet ꝓpositi & instituti tui & si potes pati ad mēsas diuitū.q̄ nec Sarmētus nec Galba scurra tulisset:quis tibi iurāti ꝙ.s.nō pudeat & possis ferre nō ausim credere:ac si dicat scio certe te ipsum spōte tua pudere. Enarratio Quintæ satyræ.

MER. SIte propositi nondum pudet atq; eadem est mens.Turpem notat:non parasiti:sed clientis patientiam:qui in ciuilis ac uilissimæ cœnæ gratia:in domibus potentis & diuitis hoīs ludibria patiatur: atq; e diuerso sordidum simul & sumptuosum increpat: qui sibi opima:cæteris uero uilia & minuta poneret: utpote qui amicos clientes atq; libertos descriptis in genera & eduliis atq; poculis.non ad cœnam. sed ad notam inuitaret noua quadam societate luxuriæ ac sordium: Alloquiturque clientem primum: qui apud huiusmodi diuitem cœnat. ALIena uiuere quadra.alieno pane: quadram autem dixit: ꝙ quadratas sectiones haberent.Inuenio apud celebrem scriptorem græcum panes in sectiones habentes appellari blomilios:quos Romani quadratos dicunt. Virgilius:Patulis nec parcere quadris Fatalis crusti. Et Martialis. Cum mittis turdumue mihi quadramue placentæ.

Nō ad cœnā sed ad notam

Quadrati panes

VAL. SIte propositi nondum pudet: De parasitis & cœnis contumeliosis in hac satyra scribit: & est ordo ac sensus: puta parasite hoc ipsum tibi defecisse subaudiendum apud diuites quod inani aluo sufficit si tamen te nondum putet propositi: atque eadem est mens: ut putes uiuere aliena quadra esse sūma bona si potes pati illa: q̄ nec sarmentus ad iniquas mensas Cæsaris tulisset:nec tulisset

uilis galba:quāuis metuam credere tibi testi iurato:qui dicas nihil noui frugalius uentre meo. ALIena quadra: idest ex alienis frustis:quæ in diuitum mensis superfuerunt uitam ducere summum esse bonum putas ꝙ pecudis non hois est. QVAdra:panis frustrum quadra dicitur.Martialis. Cum mittis turdumq́ꝫ mihi quadramq́ꝫ placentæ.Bucellas misisse tuas te pontia dicis.

Si potes illa pati:quæ nec sarmentus iniqua:
Cæsaris ad mensas:nec uilis galba tulisset.
Quāuis iurato metuam tibi credere testi
Ventre nihil noui frugalius:hoc tamē ipsum
Defecisse puta:quod inani sufficit aluo:
Nulla crepido uacat nusq̄ pōs:& tegetis ps
Dimidia breuior:tanti ne iniuria cœnæ.
Tam ieiuna fames:cum possis honestius illic
Et tremere:& sordes farris mordere canini.
Primo finge loco:quod tu discumbere iussus
Mercedem solitam ueterū capis officiorum
Fructus amicitiæ magnæ cib⁹ iputat hūc rex
Et quāuis rarū tamen iputat:ergo duos post
Si libuit menses neglectum accire clientem

MAN. ¶SARMentus.de hoc satyra.v.Flaccus ait.Nūc mihi paucis sarmenti scurræ pugnam messiiq́ꝫ ciceri Musa uelim memores:fuit is Cæsaris scurra.De quo Plutarchus in uita.M.Antonii. GALba:is etiam scurra fuit.Martialis libro primo in cecilium.Qui Galbam salibus tuis & ipsum posses uincere testium caballum & libro decimo de capitolio ille suo fœlix cæsare galba uetus. FRVgalius: modestius ac parcius paruo enim contentus esse potest. Cicero pro deiotaro sic ait. Ego tamen frugalitatem:idest modestiam temperantiam:uirtutem maximā iudico. Idem quoq́ꝫ libro tertio tusculanarum ait.Eas tres uirtutes:fortitudinem:iusticiam:prudētiam faugalitas est complexa. Reliqua igitur &quarta uirtus ut sit ipsa frugalitas necesse est.Frugalitas:ut opinor a fruge:qua nihil melius a terra orit.Hæc ille.Inani:ieiuno & uacuo. CREpido: abrupti saxi altitudo & cauerna. VAcat:ut ibi scilicet maneas mendicans. PONs.ubi item mendicare possis. TANti:scilicet est:ut eius causa tot patiaris. TAM ieiuna fa.supple est tibi. POSsis: sis Iuuenalis corripuit:alii produxere.Horatius satyra secunda.Metiri possis oculo latus.ILLic in crepidine aut pōte aut tegete. TREmere:frigoris scilicet cā. FARris canini:sordes caninas intelligit. Festus enim ait sic. Canicæ furfures de farre a cibo canū uocatæ. PRImo loco:in primis. FINge:cogita. DIScumbere:uesci. IVSsus:ab diuite. SOLidam:totam & integram. CAPis:ex ipsa mensa.s.unde ait: Fructus amicitiæ magnæ cibus. IMPutat:exprobat. HVNc:cibū.s. REX:diues. ERGo.quoniā iputarat cibū. LIBuit.regi & diuiti.

(Margin: Sarmētus scurra; Galba; frugalitas; Frugalitas; Crepido; Possis; Canicæ)

DOMI. ¶SARMentus:scurra seruus Cæsaris:cuius meminit Plutarchus i Antonium Geminius inquit Plutarchus dixit amicis Antonii uinum acidum infundi:sarmentum romæ phalernum potare.Horatius sarmenti scurræ pugnam:messiiq́ꝫ ciceri Musa uelim memores. GALba item scurra Mar.ille suo fœlix cæsare galba uetus alibi: Qui galbam salibus tuis & ipsum posses uincere testium caballum. NVSquā pons:ubi.s.mendices.Martialis Errat per urbis pontes exulet cliuos. TEGetis pars:idest teges mutilata:Mart de paupere:Et teges & cimex & nudi sponda grabati. SOR.des farris canini.i.panē sordidū caninū.Mar.Oret caninas pāis iprobi buccas. Varro in re rustica panē ordeaceū canibus dandū putat.qđ āt dicat panem caninū:nō tam puto ad sordes referri quā ad duritiem.Duritia.n. cibi canes malas firmant:& paulo post dicet.Quæ genuinū agitent nō admittentia morsum. DIScūbere iussus:id est acceptus a diuite ad rectā cœnam.

MER. ¶SARMentus iniquas:sarmenti meminit Horatius his uersibus.Nunc mihi paucis:sarmenti scurræ pugnam messiiq́ꝫ ciceri musa uelim referas. Romanus eques hic fuit sub augusto Cæsare scurilitate notissimus. NEC tristis galba tulisset. de hoc arbitror intellexisse Martialem:cum dixit. Qui galbam salibus tuis. & ipsum posses uincere Sestium caballum:Et in.x.Elisio redeat si forte remissus ab agro.ille suo fœlix cæsare galba uetus. Qui capitolinum pariter galbāq́ꝫ iocantes.Audierit dicet rustice galba tace. NVLla crepido uacat: Crepido est abrupti saxi altitudo.& editioris cuiusque loci extremitas:quam mendici insidere solebant. Seneca de Mario mendicante. Quis crederet iacentem super crepidinem Marium aut fuisse:aut futurum cōsulem. PANis canini:aut quem canes rodere solent:aut quem mendici uelut latrantes accipiunt.Martia. Cui dat latratos obuia turba panes.

(Margin: Sarmētus; Galba; Crepido)

VAL. ¶SI POtes illa pati:quæ nec sarmentus iniquas cæsaris ad mensas.sarmentus tēpore augusti fuit:qui ꝙ urbanitate & audacia notus equesq́ꝫ romanus esset se in gratiam cæsaris transtulit:huius etiam Horatius meminit i sermonibus inquiens nūc mihi paucis sarmēti scurræ pugnā messiiq́ꝫ ciceri Musa uelim memores & quo patre natus utriq́ꝫ contulerit lites messi clarum genus osci.Sarmenti domina exta ab his maioribus orti ad pugnam uenere. NEC uilis galba tulisset.apicius galba sub tyberio scurra nobilis fuit. QVANuis iurato metuā tibi credere testi.iurato qui iurasti actiua significatione.Sic Plautus i amphitrione. at ego tibi per mercurium iuro tibi iouem non credere:nam iniurato scio plus credet mihi q̄ iurato tibi:est ubi passiua significatiōe proferatur. Lucanus:mihi per latium iurata tonantē. VENtre nihil noui frugalius:hoc quasi ipse parasitus iureiurando cōfirmat. QVOd inani sufficit aluo.utrum quod ad famē tantū leuandā sufficiat:an quod uilissimis aluum cibis inanitate rugientem possis saturare. NVLla crepido uacat:hoc cum iterrogatione legendum ē: crepido inquit Probus:est ora terræ quā aqua alluit:ex hoc appellata:ꝙ ibi aqua allidens concrepitet: montis quoq́ꝫ concauitas crepido noiatur:nisi sit quod græci κρυπτην occultare dicunt. NVSquā pons.ubi mendices. AVT tegetis pars dimidia breuior.i.proseuchæ pars uetustate miutæ dirutæq́ꝫ.Prob⁹ uero expōit tegetis pinatæ sportæ aut tegetis de sirpo factæ. INIuria cœnæ.i.cōtumeliosa cœna. CVM possis hōestius.i.magis intrepide.aut hōestius copiosius diuitius:nā ut Asconi.inqt:sicut bonos antiq ꝓ magnis:ita honestos pro diuitibus posuerūt.

POSTis ho.s.ultimum amouendum ne sit barbarismus in metro. ET tremere frigore. inhorrere. ET for. far.mor.ca.panis sordidi qui canibus comedendus obiicitur. PRImo si.lo.in prima sige iniuria. IMPutat hũc rex.quid aliud dabit cum quod uile est imputet.

¶TERTia culcitra:tres enim mensas in conuiuio apponere consueuerant:iuxta quas erant tori in quibus sederent.Plinius libro secundo epistola ad auitum.Eadem omnibus pono:ad cœnam enim nõ ad notam inuito cũ cũctisq; rebus ex æquo quos mensa & toro æquaui. NE cessaret culcitra:nõ tui boni gratia inuitaberis:sed quo triclinium certo numero cõuiuarum impleatur. VOTorum:desideratæ cœnæ. SVMma.s.est clienti. RVMpere somnum:salutaturi siquidem summo mane surgebant. LIGulas:lingua dominutiuum format lingula:& sine lingula pro ea quæ calceorum est.Martialis ait.Non extrema sedet lunata lingula planta:ligula uero primã corripit:ut hic. ORBem:ut redierit. SIDeribus dubiis.in crepusculo:idest dubia luce.Tunc enim stellæ non ita uti prius apparent. ILLo tempore:idest eodem crepusculo:idem enim declarat.tũc autem plaustrum se circumagit ad nos uersus rediens. PIGri sarraca bootæ. Bootes aliter Arctophylax: idest ursæ custos est appellatus.Legitur enim libro secundo de n.d.Arctophylax uulgo qui dicitur esse bootes.Manlius etiam libro primo ait. A tergo uenit Arctophylax idemq; bootes: scribit item Hyginus sic: itaq; & ille qui antea plaustrum sequens bootes est appellatus Arctophylax est dictus.Est autem signum proximum plaustro.idest maiori arcto: quam complures plaustro similem dixerunt a figura posituraq; stellarum.unde & septẽtrio appellatur a septẽ stellis. Triones boues appellant quasi terriones: hoc est arandæ collendæque terræ idoneos. De trionibus uero latius Gellius libro secundo capitulo uicesimoprio βοω- τεω autem aro significat:βοώτης bubulcus bootes. PIGri:hoc ideo quoniam adeo polo iũctus est: q; nũquã totus occidit:& tardius uoluitur. CIRcumagunt:circumuoluunt. SVCida lana: quæ sudante oui lana tondetur.eam Varro succidam appellat hæc ut molescat uino suffunditur. Varro autem libro secundo capitulo undecimo sic ait.Tonsuræ tempus inter æquinoctium uernum & solsticium quum sudare incœperint oues a quo sudore recens lana tonsa succida est appellata. CORybanta: te insanum & furentem pessimi uini culpa.Corybantes scribit Strabo libro decimo cretæ populos cybeles ministros: inter quos esse tradunt quosdam spiritibus afflatos & bacchicos cum strepitu ac fragore cymbalisque ac tympanis & armis. Item etiam tibiis & uociferationibus inter sacrificandum stupefacientes: inque ministrorum habitu publica modo quodam sacra factitantes. IVRgia:altercationes conuicia. SAVcius:uulneratus ab eo cui conuicia dixeras. VOS clientes & parasitos.

MAN.

Lingula
Ligula

Tertia ne uacuo cessaret culcitra lecto:
Vna simus ait:uotorum sũma:quid ultra
Quæris:hẽt trebius pp quod rũpere somnũ
Debeat:& ligulas dimittere sollicitus ne
Tota salutatrix iam turba pegerit orbẽ
Sideribus dubiis:aut illo tpe quo se
Frigida circũagunt pigri sarraca bootæ.
Qualis cœna tamẽ: uinũ quod succida nolet
Lana pati:de conuiua corybanta uidebis
Iurgia ploudunt:sed mox & pocula torques
Saucius. & rubra deterges uulnera mappa
Inter uos quotiens libertorumq; cohortem

Bootes
Arctophylax.

Plaustrũ ĩ ursa maior
Septẽtrio
Triones
Booteo
Bootis
Succida lana

Corybantes

¶CESSAret culcitra lecto:inuitat inquit ut non tibi prosit:sed ut triclinium impleatur:nam triclinia certum numerum conuiuarum capiebant.Martialis septem signa capit sex sumus adde lupum: ut scilicet impleatur triclinium. POSt duos menses:Mar.rectam uocatus cum currit ad cœnam. Quam tot diebus noctibusq; captauit. RVMpere somnum:Martialis.si matutinos facile est tibi rumpere somnos Attrita ueniet sportula multa toga. LIGulas:ligulam partem quandam ĩ calceis scribit esse Festus ad similitudinem linguæ exertæ:pollux apud græcos scribit glossam:idest linguam esse partem ĩ calceo:hanc festinantes dimittebãt:plura ĩ cõmentariis Martialis diximus de hoc: & dicemus alibi. TVRba salutatrix.idest turba diuitum: nam ĩtelligo trebium timuisse ne omnes diuites iam salutassent quos uolebant:ita ut nullus restaret cui aut comes esset:aut ante ambulo a quo: posset cœnam captare. Martialis.Denariis tribus inuitas mane togatũ Obseruare iubes atria basse tua.Deinde habere tuo lateri præcedere sellam Ad uetulas tecum:plus minus ire decem. SVCcida lana:lana inquit succida cum omnem humorem facile attrahat:sine ullo discrimine tamen tale uinum respueret. CORybanta insanũ & furentem quales sunt corybantes cybelei de quibus Ouidius de his hæc est historia.Cirbas sacerdos pinæ urbis conditor occasionem rhodiis præbuit ut uulgarent Corybantes Dæmones esse:quosdam Mineruæ: & solis filios & Saturni.alii Iouis & Aliopes & abiisse ĩ samothraciam:quæ quondam melita dicebatur profectosq; bactriana uel ex colchis ut nõnulli affirmant eosdem cum curetibus Hecates ministris. Sceptius putat Corybantes esse curetes qui ad sacra Cybelis admissi sunt casti & puri:illicq; saltant armati:ita appellati iactatione capitis:quod κορύβαν dicunt græci:hos betarmonas Homerus uocat. Strabo ait eos qui capita saltando iactant furiisq; agitantur κορυβαντιᾶν quidam ad idæis dactylis putauerunt manasse Corybantas. hi in prhygia tantũ & troade fuerunt:ut Scepsius scribit:alii in creta quoq; dixerũt.Diodo.uero scribit corybantũ lasioris & Cybele filium his nomen dedisse qui una cum Dardano deoꝶ matris sacra ĩ phrygiã attulit.

DOM.

¶TERTia ne uacuo cessaret culcitra lecto. tribus stratis lectis maiores comedebant: Vnde triclinium sterni dicebatur: ut supra diximus.Culcitra uero appellata q; in ea tomentum uel sagum inculcetur. LIGulas dimittere. calceis auctore Festo ligulæ ducebantur: ad similitudinem exertæ linguæ. Est & ligula mensuræ genus & nunc quod uulgus cocleare appellat:& a lingua fit:de qua Martialis. Quamuis me ligulam dicant equitesq; patresq;. Dicor ab indoctis ligula grammaticis. SVCcida lana.quæ sudante oue lana tondetur.eam Varro succi-

MER
culcitra. unde
Ligulæ in calceis

dam appellat: hæc ut mollescat uino suffunditur. CORibanta. furentem & furore corybantheo percitum INTer uos: subaudi clientes uel amicos: qui cum libertis discretas epulas cœnatis.

VAL. ¶TERTia ne uacuo cessaret culcita lecto: ne in tertia mensa desit qui discũbat: culcitra inquit Var. dicta φ in ea sagus: aut tomentũ aliudq; calcabant: ab inculcando culcitra dicta ac quicquid insternebant a sternendo stragulum appellabant. HABet trebius: parasiti nomen. ET li. di. calciari properanter & ansas caligæ præterire. dictæ uero ligulæ a ligando: nisi φ Priscia. in diminutiuis inquit lingua lingula & per concisionem ligula. Festus quoq; ligula per diminutiuũ linguæ dicta alias a similitudine exertæ linguæ: ut i calceis alias isertæ. idest intra dẽtes coercite: ut i tibiis: columella aũt ligulam uocat istrumentũ ad purgandam ex uase spumam his uerbis: deinde ubi liquatũ mel i subiectum alutum defluxit transfer in uasa fictilia: quæ paucis ante diebus aperta sint dum musteus fructus efferuescat: isq; sæpius ligula purgandus est. Plini. sunt qui comitialibus morbis dandum putãt luna quarta: sexta septima: ligulæ mensura: idest coclearis. Mar. Quãuis me ligulam dicant equitesq; patresq;. Dicor ab idoctis lingula grãmaticis. IAM tur. pe. or. itineris ambitũ quem salutantes per urbem primo diluculo conficiebant. SYDeribus du. matutino tempore: idest prima luce dieiq; crepusculo. AUT il. té. quo se fri. circũagunt pi. sar. bo. i. ante crepusculum: uel non longe a media nocte non qn cæteris quoq; temporibus uertatur polus: sed φ nũquam occidat & appareat quoq; tunc nec multo post nox cessura diei sit: similiter locutus est Luc. sed nocte sopora Parrasis obliquos helice cũ uerteret axes: nam septentrionis duæ ursæ sunt: quæ uocantur helice & cynosura: bootes autem q currum regit. FRIgida: qa in septentrione: nam poli quasi mundi uertices cardines: quoniam a zodiaco solisq; ecliptica longe absunt clima frigidissimũ habeant singuli necesse est. CIRcumagunt: uocabuli uim græci exposuit: nam polus a polo quod uerto significat & circumago deriuatur. PIGri: qa & si occidere bootes cũ quatuor signis uidetur neq; tamen totus potest occidere: nam sinistra eius manus circulo arctico conclusa neq; oritur neq; occidit. SARraca bo. i. currus bubulci: antiqui enim rustici: ut inqt Var. primum notarunt quædam i cœlo signa quæ præter alia erant isignia atq; ad aliquem usum culturæ tp̃s designandum conuenire animaduertebantur: ut hæ septem stellæ quas græci: ut Home. αμαξαν uocant: idest plaustra ut propinquum huic signũ bootem nostros eas septem stellas boues & teriones ide septentriones uocasse: & φ ita sitæ ternæ stellæ proximæ irer se trigona: idest triquetram figuram faciant. BOOtes. est qui & arctophylas dicitur. Ruffus Festus i arato. Arctophylax siue ut ueteres cecinere bootes. habet autem stellas in dextera manu quatuor quæ nõ occidunt: unde & pigri dixisse uideri potest nisi dixerit pigri φ i pauco ambitu tantũ consumat temporis quantũ in maximo multæ altæ stellæ: quem uero hunc esse poetæ finxerint & higinius & multi alii tradiderunt. VINum φ succida nolit lana pati: quæ dicatur lana succida Var. exponit tonsuræ tempus inqt inter equinoctium uernum & solsticium cum sudare icœperunt oues: a quo sudore recens lana succida tõsa appellata est tonsas recentes eodem die pungunt uino & oleo nec nõ admixta cæra alba & adipe suillo. hoc ergo dicit tam tibi uile aponitur uinũ: ut ne oues quidem lauari paterentur. DE conuiua corybanta uidebis utrum: ut Probus φ si malo uino mentes turbantur quomodo lana tincta mutatur: an certe uidebis corybanta: idest seruorum contumeliis furentem perinde ac si ex corybantibus unus sit corybantas multi eos dixere quos & curetas & cabiros & idæos dactylos & thelchines nominarunt. alii pusillas iter hos fecere differentias. Ita apud Platonem in simposio exponunt κορυβαντιῶντον. interpraetes idest insana furiosa saltatione bacchantibus. RUBra: sanguinea unde & corybanta dixit. MAPpa. mantili.

Pugna saguntina feruet cõmissa lagœna.
Ipse capillato diffusum consule potat
Calcatamq; tenet bellis socialibus uuam:
Cardiaco nunq̃ cyathum missurus amico
Cras bibet albanis aliqd de montibus: aut de
Setinis: cuius patriam: titulumq; senectus
Deleuit multa ueteris fuligine testæ:

MAN. Saguntus ¶SAGUntina lagœna: fictili uase Martialis enim ait li. ultimo. Quæ nõ sollicitus teneat seruetq; minister. Sume saguntino pocula ficta luto. Saguntus autem urbs sita est ultra tiberim in radicibus montis qui hispanos a celtiberis diuidit circiter mille passus distans ab mari cuius icolæ & copia terrestrium fructuum & multitudinis icremento: & uirtute militari cæteris hispaniæ populis præstant auctor est Polybius li. iii. CAPillato cousule: idest intonso & antiquissimo: Ouid. i fasto. Hoc apud itonsos nomen habebat auos. De tonsura autem latius diximus satyra quarta ibi. s. Barbato imponere regi. BELlis socialibus:

Sociale Iulio Cæsare & Martio philippo cõsulibus ut scribit Florus de bello sociali & Liuius libro. lxx. Marcus Liui. Drusus tribunus plebis ut maioris uiribus senatus causam susceptã tueret socios & italicos populos spe ciuitatis romanæ sollicitauit: iisq; adiuuantibus per uim legibus agrariis frumentariisq; latis legemq; iudicialem tulit: ut æqua parte iudicia penes senatũ & æquestrem ordinem essent. Cum ide promissa sociis ciuitatis præstari nõ posset irati italici defectionem cœperunt agitare. Propter quæ Liuius drusus etiam senatui inuisus factus uelut socialis belli auctor icertum a quo domi occisus est. Idem Liuius superiori libro narrat φ cum senatus ipotentiam æquestris ordinis i iudiciis exercendis ferre nollet: omni ui niti cœpit: ut ad se iudicia transferentur sustinẽte causam. M. Liuio Druso trib. plæb. &c. Id apposui ut senatus causa aperiretur. CARdiaco καρδια cor significat. Inde cardiacus qui cordis molestiam patitur & dolorem: cui quidem optimum uinum moderi solet.

Cardia cardiacus Albana uina Setina uina CARdiaco nunquam legitur item cardiaco cyathum non porrecturus amico. ALBanis montibus. Plinius libro decimo quarto scri. Albanas uuas prædulces ac raras in austero. ibi etiam ait φ Diuus Augustus. Setinum prætulit cunctis. Est autem Setia in monte sita pontinas paludes despectans. hinc Martia. ait. Pendula pontinos despectat setia campos.

DONA.

¶ SAGVntum:hispaniæ terram mittebat:unde pocula fiebant saguntina. Martialis ficta sagūtino cymbia ma la luto:alibi. Septenaria sinthesis sagunti. CApillato consule:id est antiquissimo consule:nam antiqui intonsi dice bantur. Ouidius & caput intonsum nomē habebat auos. VVAm calcatam bellis socialibus:& hoc quod sequi tur primi excogitauimus in interpretationem huius loci:ut multa alia:sed Fidentinus surripit & pro suis recitat: uinnm opimianum intelligit Iuuenalis:nam Lucio opimio consule cū Gracchus tribunus plebis interemptus est: Temperies quædam fuit quæ coctura dicitur tanta uini fertilitate & præstantia:ut quæ eo anno diffusa sunt in ducentesimum fuerint seruata:redacta in speciem mellis:ut Plinius scribit:id uinum a Martiale multis epigrā matis celebratur:idem uinum celebrat Cice. & anitianum:Anno aūt Opimii Liuius Drusus auctor fuit belli so cialis:quo socio italici noīs romani a patribus defecerunt:idem bellū dictum marsicū quoniā defectionis initiū a marsis sumptum ē. Drusus senatui inuisus incertū a quo domi occisus ē:hic laborauit Comitiali morbo uinūq; opimianum diffusum est tempore bellorū socialium:idest belli marsici: auctores Plutarchus: Liuius. Stra. Pli. TENet uuam:potat uinum opimianū. GARdiaco:amico cardiaci cordis dolore laborant:quo morbo si pe rierint cor cremari non potest:ut scri. Pli. iis eosdem auctore medetur uinū optimum:propterea dicebat Caius Censius prætor Chium uinū in domū suam illatum fuisse tū primum cū sibi cardiaco medicus dedisset:& hoc a nobis acceptum dissimulat Fidentinus. DE albanis mōtibus. uinū albanū intelligit prædulce & ex prædulcibus uuis:ut scri. Pli. Mar. hoc de Cæsareis mitis uindemia cellis misit iuleo:quæ sibi monte placet. DE setinis: nam Setinum primā laudem obtinuit inter uina iudicio Augusti:ut scrib. Pli. Sillius ipsius mensis seposta Lyæi setia: meminit item Stra. plura diximus in cōmentariis Marti.

MER. fictile Sagūtinū Vinum opimianū Bellum sociale cardiacus uita cardiaci Setinum uinum.

¶ SANGVtina lagena. fictili saguntino. Nam figulinis olim nobilitata fuit saguntus hispaniæ ciuitas. & nostris temporibus saguntina uasa cōmendantur: quæ quod uilia forent conuiuiis apponebantur:nullo adhibito custo de. Martia. Quæ non sollicitus teneat:seruetq; minister Sume saguntino pocula facta luto. IPSe capillato dif fu. con. de uino opimiano existimamus hic intelligi:nam anno urbis. dcxxxiii. lucio opimio consule bonitas mi rabilis fuit in uino cæli temperie & solis coctura: quod a consulis nomine opimianum dictum est: nec miretur quispiam fuisse ea uina temporibus Iuuenalis. Cum fere ducenti anni excessissent quando hoc uini genus tempo ribus plinii duraret:iam uino in speciem mellis asperi redacto. BELlis socialibus:sub opimio cōsule quem eun dem capillatum appellat agitata fuit respu. seditione. C. gracchi: & bellum sociale cœptum: auctore Pediano. VVAm. pro uino uuam dixit imitatus Horatium qui ait. Cecubum & prælo domitā caleno tu bibes uuam. CARdiaco cyatum amico. laboranti cardiaco morbo qui ex nimia imbecillitate corporis: & languente sto macho sudore nimio nascitur:sed imbecillitati succurritur uino q̄ nō sit austerum:sed meracum:nam uino i sto macho contento calor cōtinetur:hæc Celsus. Seneca aūt in epistolis sic ait. Bibare & sudare uita cardiaci est. CRAs bibet alb. aliquid de montibus. albanū uinum signat de quo Martialis. Hæc de cæsareis mitis uinde mia prælis Misit iuleo quæ sibi mōte placent. DE Setinis:hoc est setinum uinū quod diuus augustus cūctis prætulit auctore Plinio. Fit autem Setia urbe campaniæ. Martialis. Pendula pontinos quæ spectat setia cam pos Exigua uetulos misit ab urbe cados.

VAL.

¶ PVGna saguntina feruet commissa lagoena:idest saguntino uino uel certe saguntino uase ac per hoc fictili:q̄ saguntino luto uasa fingerentur. Martialis. Quæ non solicitus teneat seruetq; minister. Sume sagūtino poculo fa cta luto:saguntus a zacintho dicta:ut Lactantius in. iii. ad Probum uolumine:relinquo īquit eam partem lybiæ quæ græcis urbibus plena est:ad hispanias transgredior:nonne saguntum græci ex insula zacyntho profecti con diderunt:& oppidum tartesson quod nunc uocatur carteia iones græci homines locasse referuntur. LAGoe na:uase:ut columella omnis spurcicia cum spumis eximatur quæ decocta cum iam crassa fuerit q̄ defrutum refri geretur & bene picatis lagoenis condatur. IPSE capillato diffusum consule potat:capillatum arguit inquit pro bus mollioris uitæ capillato intonso:ut mitra crinemq; madentem:aut proprium est nomen:per hoc autem ue tus uinum significat:sic Horatius:diffusum consule planco:nisi q̄ Pli. antiquior enim inquit illa est sed incerta eius ætas quæ capillata dicitur:quoniam uestalium uirginum capillus ad eam defert. CALcatamq; tenet bellis socialibus uuam:idest uinum periphrasticos. Bellis socialibus:quæ inter latinos & ro manos gesta sunt:in quibus strenua opera sicut multorum:ita metelli in primis fuit:sed hoc apud appianum quisq; legerit aut socialia pro ser uilibus posuit:nam & cum socii multi a romanis defecere uasa fregere & absumpsere pene omnia: unde Hor. Spartacum si qua potuit uagantem fallere testa:& latenter mea quidem sententia romanas detestatur delitias: quas sociale:seruile:& ciuile bellum frangere non potuit:cum etiam tum quæ erant ad humanos usus exhibita animalia monere uiderentur:ut cauerent canes siquidem equi:asini:mulli:boues:& quæq; alia huiusmodi peco ra repente efferata domesticæq; lenitatis oblita relictis tectis libera:ut ferunt uagabantur & omnem non modo eorum quos nunq̄ uiderant:uerum etiam dominorum accessum auersabantur:non sine exitio occurrentis: si quis ex proximo loco urgeret. CARdiaco nunq̄ cyatum missurus amico:cardiaco ægroto. Priscianus in posses siuis:alia inquit ex morbis:ut cardiacus ἀπὸ τῆς καρδίας idest a corde deductum nomen:at qui nouimus cor nullam omnino pulsationem sine animalium interitu sustinere:cardiacum uero morbum frequenter esse cura tum:proinde siquis nominis præsumptione inductus cor pulsari hoc morbo credat:fallitur quippe q̄ illam passi onē nō cordis sed stomachi eē cōstat:& a corde nomē habere:q̄d ne cor attingat periculū fit:q̄obrē uinum lene minimeq; austerum huic morbo conuenire arbitrantur:ut stomachum reconciliet:& Pli. at uero cardiacis i mā ma læua merum in spongia imponi prodest:ad omnia autem maxime album inueterascens. CYAthum mis surus: uel pusillum uas neutiquam ad amicum miserit: cyathus enim:ut Plinius scribit: pendet drachmas de cem. CVIus patriam titulumq; senectus deluit. inscribuntur enim in lagoenis in testis uinariis loca & tempo ra uini. FVLigine. nigrore situ.

Quale coronati thrasea heluidiusq; solebāt
Brutorū & cassi natalibus:ipse capaces
Heliadum crustas & inæquales beryllos

MAN. ¶TRASea.is & Heluidius erant brutorum æmuli qui patriam liberam a tyrannis reddiderat. Tacitus libro uicesimo sic ait. Heluidius priscus regione italiæ tarracinæ municipio cluuio patre qui ordinem primi pili duxisset ingenium illustre altioribus studiis iuuenis admodum dedit:non ut plæriq; ut nomine magnifico segne ocium uelaret:sed quo firmior aduersus fortuita rēpublicam capesseret:doctores sapientiæ secutus est:qui sola bona quæ honesta:mala tantum quæ turpia:nobilitatem cæteraq; extra animum neq; bonis neq; malis annumerant. Quæstorius adhuc a peto thrasea gener delectus e moribus soceri nihil æque ac libertatem hausit. Ciuis senator maritus gener amicus cunctis uitæ officiis æquabilis:opum contemptor recti peruicax constans aduersus metus. Erant quibus appetentior famæ uideretur:quando etiam sapientibus cupido gloriæ nouissima exuitur. Ruina soceri in exilium pulsus ut Galbæ principatu rediit Marcellum Eprium delatorem Thraseæ accusare aggreditur &c. Postea subdit: deniq; constantia fortitudine Catonibus & Brutis æquaretur Heluidius &c. De thrasea item libro. xvi. scribit Tacitus neronē thraseæ infensum fuisse q; ille senatu egressus est quum de Agrippina referretur:quodq; iuuenilium ludicro parum expectabilem operam præbuerat:eaq; offensio altius penetrabat quia idem thrasea patauii unde ortus erat ludis cæsticis a Troiano Antenore institutis habitu tragico cecinerat:die quoq; quo prætor Antistius ob proba i Neronem composita ad mortem damnabatur mitiora censuit:obtinuitq;:& quum diuini honores popeæ decernerentur sponte absens funeri non interfuit. &c. Inde subdit Tacitus Capitonem Cosutianum Thraseæ inimicum Neroni dixisse. Frustra Cassium amouisti si gliscere & uigere brutorum æmulos passurus es &c. Subiicit quoq; Tacitus Thraseæ datum esse mortis arbitrium:quodq; Heluidius gener italia pelleretur:q; item ad Thraseam in hortis agentem quæstor consulis missus est. Thraseæ uero Domitius Cecilianus ex intimis amicis quid senatus censuisset exposuerat. Tum progressus in porticum illic a quæstore reperitur lætitiæ propior:quia Heluidium generum suum italia tantum arceri cognouerat. Accepto dehinc senatusconsulto Heluidium & Demetrium cynicæ institutionis doctorem in cubiculum induxit:porrectis utriusq; brachiis:uenis postq̄ cruorem effudit humum superspargens propius uocato quæstore libemus inquit ioui liberatori &c. Placet præterea eaq; q; i Domitiani inuidiam Thraseæ & Heluidii meminerit Iuuenalis. Nam Suetonio teste iunium rusticum necari iusserat:quoniam peti Thraseæ:& Heluidii laudes ediderat:appellabatq; eos sanctissimos. CORonati Valerius libro secundo de institutis antiquis ubi de ciuitate Spartana meminit:scribit primos Ionas unguenti coronarūq; in conuiuio dandarum & secundæ mensæ ponendæ consuetudinem haud parua luxuriæ irritamēta repperisse.

Heluidius

Thrasea

Thrasea

BRVtorum:Iunius enim Brutus reges expulerat. Decius uero Brutus cum Cassio sororis eius marito & aliis coniuratis iulium Cæsarem occiderat studio libertatis. HELiadum crustas:uasa quæ ex electro cauabantur significat:ferunt enim heliadas sorores phaetontis fratris interitum tandiu deplorasse:ut mortuæ omnes in alnos tandem arbores lachrymantes adhuc conuerterentur:easq; lachrymas a celtis ipsis: qui ea circunhabitant loca sæpenumero emungi cum in aureum uertantur electrum:& tanq̄ lapides durescant:quod & Dionysius scribit. Hælios præterea sol dicitur:Inde heliades solis filiæ:ex electro autem calices fiebāt. De quo lege Pli. li. xxxiii. c. v. ubi inuenies etiam q; omni auro argentum inest:sed ubicunq; q̄nta argenti portio est. Electrū uocatur. Cuius natura est ad lucernarū lumina clarius argento splēdere. INæquales beryllos india gignit raro alibi reptos poliuntur oēs sexangula figura artificum ingeniis quoniam hebescūt ni color repcussu angulorū excitet:aliter enim politi nō haberent fulgorē eundē. Probatissimi sunt ex iis q uiriditatē puri maris imitant. Indi mire gaudent lōgitudine eorū solosq; gemmarū eē prædicant:qui carere auro malint:& ob id pforatos elephantorū setis religāt: Quidam & angulosos putant statim nasci:& perforatos gratiores fieri medulla candoris exempta &c. Auctor est Pli. lib. xxxvii. c. xii. Inæquales ergo Iuuenalis ait propter angulos ut dictum ē. IPSE capaces:ordo ē ipse uirro tenet capaces heliadum crustas & inæquales beryllos appositio phialas.

Heliades

Hellos

Electrum

Beryllus

DOMI. ¶TRAsea heluidiusq; bibebant. Heluidiusq; priscus autore Tacito ex patre qui ordinem primipilarem duxit ingenium illustre altioribus studiis accōmodauit secutus dogmata stoicorum:gener a Peto thrasea patauino delectus est:qui ex eius moribus nihil tam sumpsit q̄ libertatis studium. Thrasea pereunte coniuratione pisoniana uel stoliditate Neronis qui eum interfecit quod tristioris uultus erat:ut Tranquillus scribit:ipse in exilium ē missus. Galba uero ad imperium euecto reuersus Heluidius Marcellum delatorem thraseæ soceri accusauit:hii ergo duo Heluidius & thrasea Brutorum æmuli fuerunt intuenda libertate: hæc Cornelius Tacitus de Thrasea:frustra Cassium admonuisti si gliscere & uigere brutorum æmulos passurus es:cum autem dies natalis celebrabatur:antiqui coronati sutilibus coronis optima hauriebant uina:sed historia hæc inserta est a Iuuenale non tam ut bonum designaret uinum q̄ in Domitiani inuidiam:ut scribit Tranquillus Iunium rusticum necari iussit quoniam peti thraseæ & Heluidii laudes ediderat: appellatq; eos sanctissimos:præterea eadem de causa philosophos omnes ab urbe expulit & Heluidium Heluidii filium sustulit: BRVtorum:antiqui scilicet qui reges eiecit:& alterius qui interfecit Cæsarem uterq; libertatis studio.

MER. ¶THRAsea:petus thrasea patauii oriundus repugnans neroni: uariis accusatus criminibus fuit: ut Tacitus scribit: q; scilicet e senatu egressus esset:cum de agrippina referretur:& q; iuuenilium ludicro parum expectabilem operam præbuerat: & q; die: quo prætor Antistitus ob probra in Neronem composita damnabatur mitiora censuit:præmente cosutiano capitone. quippe qui diceret:ut quondam. C. Cæsarem:&. M. Catonem. Ita tunc Neronem & thraseam auidam discordiarum ciuitatem loqui: tandem accepto senatusconsulto:quo Eluidius gener italia tantum arcebatur:utrunq; brachium ad secandas uenas præbuit. Eluidius autem e municipio tarentino clauio patre: qui ordinem primipili duxisset:ingenium illustre altioribus studiis iuuenis admodū de

Eluidius

dit. Quæstorius uir a peto trasea gener delectus est: e moribus soceri nihil æque ad libertatem hausit. Ruina soceri in exiliū pulsus Galbæ principatu rediit. Natales merito brutorum & cassii colebant: utpote assertorum libertatis romanæ. ELiadum crustas: electrum signat eliades post ictum iouis telo fratrem: præ gemitu & dolore in arbores stillantes electrū conuersæ fuerunt. Ouidius. Deque ramis electra fluunt: quæ lucidus amnis excipit: & nuribus mittit gestanda latinis. INæquales beryllos: beryllus gemma est: quæ ab indis mittitur semperque berylli sexangula figura artificum ingeniis poliuntur quoniam hebescunt: nisi color repercussu angulorū excitetur. Unde merito inæquales eos appellauit. PRAEclara illic lau. iaspis: iaspis uiridis gēma interpretatur: auctore Plini. cuius species. xvi. traduntur quarum una est stellata rutilis punctis ad quam allusisse mihi uidetur Vir. Cum dixit. Sellatus iaspide fulua ensis erat: ergo ex Virgiliano colore dixit. Præclara illic laudatur iaspis. Electrum Beryllus Iaspis

¶ QVAle coronati: in conuiuiis: nam moris fuit antiqui festis diebus & in conuiuiis caput sertis uincire. TRAsea heluidiusque: heluidius priscus regione italiæ tarracinæ municipio duuio patre qui ordinem primipili duxerat ingenium illustre altioribus studiis iuuenis admodum dedit: non ut plerique ut nomine magnifico segne ocium uallaret: sed quo firmior aduersus fortuita & rēpu. capesseret: doctores sapiētiæ secutus est: qui sola bona quæ honesta putarunt: mala tantum quæ turpia: nobilitatem: cæteraque extra animum neque bonis malis annumerauit quæstorius adhuc a peto trasea gener delectus e moribus soceri nihil æque ac libertatem hausit. cuius senator gener: amicus cunctis uitæ officiis æqualibus opum contemptor: recti peruicax: constans aduersus metus erat quibus appetentior fame uideretur: quin etiam sapientibus cupido gloriæ nouissima exuitur hæc de heluidio prisco tacitus in historia: qui heluidius post damnationem: ut inquit Probus soceri peti traseæ interdicta sibi italia apolloniam concessit: sed post interfectum neronem restitutus a galba non aliter q̄ libero ciuitatis statu egit: hic tamē industrius fuit. ut cum sub nerone achaiam quæstor administraret: ciuitates quædam quas non adierat inclamaret αἰκιζεῖν πρέπτον. hic postea uespasianum ita studio libertatis offendit: ut putaret id optāte auunculo claudio pristinum libertatis statum posse reuocari: quo nomine reus ac præter spem absolutus est: sed trasea a nerone in senatu de nece matris agente: cum quasi patricidam damnans e curia se proripuisset: etiam ex urbe discessisset, accusatus crimine maiestatis defendi se noluit: seccandasque uenas pbuit: conuersusque ad demetrium cynicū nōne tibi libare uideor Ioui liberatori: atque singulis amicis oscula offerens exanimatus est. BIBebant brutorum & cassii natalibus: utpote & ipsi libertatis uindices: sicut bruti duo & Cassius. Bruti enim qui iunius est dictus opera ob Lucretiæ per uim illatum stupri dedecus a Tarquinio Tarquinii regis superbi filio rex ipse regno pulsus est: in hetruriamque cum scelesta coniuge & filiis fuga perrexit anno regi trigesimoquinto: ab urbe uero condita ducentesimo quadragesimoquarto: ac depulsis hoc pacto regibus sub consulibus annuo imperio regnari cœptum est: alter uero brutus cui decio nomen fuit cum casio. Iulium cæsarem in senatu pugionibus aggressi humi affixerunt: necique ad postremum dedere pristinæ libertatis amore cōmoti. NATalibus: quia quotiens brutorum: & Cassii natales dies redibant solēnia festa celebrabant. IPSE capaces heliadum crustas: succina dicit uasa q̄ ex electro quæ phætontis sorores electra desudent quæ heliades ἀπὸ τοῦ ἡλίου idest a sole dictæ sunt: in quibusdam est beliadum: & ita legit Probus ut ad illud alludat Virgilianum. Impleuitque mero pateram quam belus & omnes a bello soliti nisi sit beliadum a bello amne syriæ ubi primo compertum fuisse uitrum Pli. scribit. HELiadum: crustas fœminino genere crusta ligni aut gelu aut similis rei nominatur. Vir. in georgicis. Concrescūt subitæ currenti in flumine crustæ: neutro autem genere edulium aliquod significat ut ipse alibi. Nos colaphum incutimus labenti crustula seruo. Vir. in vii. æne. orbem fatalis crusti. Hor. pueris dant crustula blandi doctores elementa uelint ut discere prima. ET Inæquales beryllos: inæqualem reddentes pateram: ē autem beryllos gēma. Claudianus. Berillo paries & iaspide lubrica surgunt limina.

Virro tenet phialas tibi nō cōmittit aurum:
Vel si qn̄ datur custos affixus ibidem cos
Qui nūeret gēmas. unguesque obseruet adun
Da ueniā: præclara illic laudatur iaspis
Nā uirro ut multi gēmas ad pocula trāsfert
A digitis: quas in uaginæ fronte solebat
Ponere zelotypo iuuenis prælatus hiarbæ

¶ PHIAlas: phialia uasa quoque designat uini aut aquæ capacia: quibus i mēsa utimur ut scribit pollux. DA ueniam: si custos affigit ibi. LAspis: uiret & sæpe trāslucet iaspis: plurimæ ferunt eā gentes: optima q̄ purpuræ quicq̄ habet: secūda q̄ rosæ: tertia q̄ smaragdi ē & stellata rutilis pūctis. Pli. li. xxxvii. c. xx. VIRro ita legitur in antiquis codicibus. AD pocula gemmas. Martia. etiā ait li. ultimo. Gemmatū scythicis ut luce at ignibus aurum: Aspice quot digitos exuit iste calix. Pli. itē li. xxxiii. c. i. ait. Nec hoc fuit satis turba gemmarum potamus: & smaragdis teximus calices. VAGInæ fronte. i. capulo. ZELotypo: suspicioso: ζῆλος amor & emulatio dicitur. τύπος forma, figura. IVVenis: æneas: quem Dido hiarbæ regi libyæ præposuerat: ut libro. iiii. ænei. habetur. Ubi de ænea dixit. Stellatus iaspide fulua ensis erat. MAN. Phiala Iaspis Zelotipus ζῆλος τύπος Vatinius

¶ VIRRO tenet phialas: phiale uasa potoria ex eo genere auri fiebant quod electrum appellant. i. ubi quinta argenti portio est: quod scribit Plinius ex eo calicem sacrauit Helena in templo Mineruæ lyndiæ: erant autem phialæ propter emblema tantæ æstimationis: ut una duarum unciarum uenient uiginti: quam phyteas fecit: in cuius emblemate erant Vlyxes & Diomedes palladium surripientes electrum: item notissimum est: quod succinum appellamus id fluit ex populis. Mar. de phyala ex electro. Vera minus flauo radiant electra metallo. VEra electra: idest. succinum quod fluit ex populis minus lucet hac phiala: inferebatur autem beryllus potissimum qui chrystalli coloris est sed crassioris: de hoc Martialis: Et fœlix niueum postula uincit ebur. hoc genus lapilli inseri poculis scribit Strabo in indis maxime. INAEquales beryllos: nam in sexangularem poliebantur fi DOM.

guram:ut repercussu angulorum color excitaretur:legatur igitur hic locus mea quidem sententia hac structura: Virro tenet phialas appositio:capaces idest amplas crustis. Eliadum:electri.i.metalli:& berillos inæquales & ita expressit:ex quibus rebus constaret phiala ex electro scilicet berillis insertis. QVI numeret gemmas: de gemmatis poculis intelligit:nam aureis calicibus gemmas inserere smaragdos præcipue excogitarunt qui scythici dicuntur. Plinius nec hoc fuit satis turba gemmarum potamus & smaragdis teximus calices. Martia. Gemmatum scythicis ut luceat ignibus aurum. Aspice quot digitos exuit iste calix. NVMeret gemmas insertas scilicet in calice. IARbe:hoc ex Virgilio:Stellatus iaspide fulgens ensis:sed ex ea historia omnem intelligit antiquitatem ut suorum temporum mollicIem accuset.

MER. Pocula ℂNAM uir ut mul.gẽ.ad po.transfert a digitis. Hæc pocula gemmata dicebantur. Martialis. Gemmatum scythicis ut luceat ignibus aurum. Ah quotiens digitos exuit iste calix.

VAL. ℂVIRRO tenet phialas:neronem dicit uel quemuis diuitem:fictum enim a poeta uerbum sicuti ab Horatio. Pirria ut uinosa glomos furtiuæ pirria lanæ. PHIalas:pocula quæ plerunq; ex auro conflabantur. Pindarus in Olympiis. φιάλαν ὡσ εἴ τισ χειρὸσ ἑλὼν ἀμπέλου ἔνδον καχλάζοισαν δροσῳ δωρήσε τσινεανια γαμβρῳ προπίνων οἴκοθεν οἴκαδε πάγχρυσον κόρυφαν κτεάνων συμποσίου τέχαριν. Plato quoq; in atlantico. χρυσαῖς φιάλαις ἐκ τοῦ κρατῆρος ἀρυτόμενοι κατὰ τοῦ πυρὸς σπένδοντες. idq; iuuenalis ostendit cum subiungit:tibi non committitur aurum:dicta autem phiala: quasi πιάλα ἀπὸ τοῦ πιεῖν idest a bibendo. VNGues obseruet aduncos:nequid eis se agglutinet. DA Veniã:uerba custodis. ILLIC:in phiala. LAVdetur iaspis:preciosus lapis:Iapsis inquit Plinius de græco in latinum uiridis gemma interpretatur:ias quippe uiride pinasis id quod gẽma ualet:est uero uiridis sicut smaragdus sed crassi coloris. LAVdatur iaspis:species pro genere. IN Vaginæ fronte:in ensis capulo. ZELotypo iuuenis prælatus hiarbæ:æneæ:quem hiarbæ prætulit dido. IN Vaginæ fronte:solebat ponere:Virgilius iaspide fulua Ensis erat tyrioq; ardebat murice lana.

Tu beneuentani sutoris nomen habentem
Siccabis calicem nasorũ quattuor:ac iam
Quassatũ:& rupto poscentẽ sulphura uitro
Si stomachus domini feruet uinoq; ciboq;
Frigidior geticis petitur decocta pruinis.
Nõ eadẽ uobis poni modo uina quærebar
Vos aliam potatis aquã:tibi pocula cursor
Getulus dabit:aut nigri manus ossea mauri
Et cui per mediam nolis occurrere noctem
Cliuosæ ueheris dũ per monumenta latinæ
Flos asiæ ante ipsum precio maiore paratus
Quam fuit & tulli census pugnacis & anci.
Et ne te teneam:romanorum omnia regum
Friuola:quod cũ ita sit:tu getulũ ganymedẽ
Respice cũ sities:nescit tot milibus emptus
Pauperibus miscere puer:sed forma:sed ætas
Digna supercilio:quãdo ad te peruenit ille:
Q̃ ñ uocat⁹ adest calidæ:gelidæq; minister
Quippe indignatur ueteri parere clienti
Quodq; aliqd poscas:et q̃ se stãre recũbas:
Maxima quæq; domus seruis ẽ plena supbis
Ecce alius quãto porrexit murmure panem
Vix fractũ:solidæ iã mucida frustra farinæ.

MAN. ℂBENEuentani sutoris:de Nerone Cornelius ait: apud beneuentum interim consedit:ubi gladiatorũ munus a Vatinio celebre edebat. Vatinius inter fœdissima eius aulæ ostenta fuit sutrinæ alumnus corpore detorto facetiis scurrulibus:primo inter contumelias assumptus dehinc optimi cuiusq; criminatione eo usq; ualuit:ut gratia pecunia ui nocẽdi inter maximos emineret. Beneuentani ergo sutoris idest uatinii:qui fuerat sutor uitrearius ex beneuento:a quo calices uitrei uatinii dicti sunt. SICcabis calicem: Apuleius libro quarto floridorum scribit ita. Sapientis uiri super mensam celebre dictum est:prima inquit cratera ad sitim pertinet:secũda ad hilaritatem:tertia ad uoluptatem:quarta ad insaniam. NASorum quattuor:fiebat enim in Vatiniis poculis nasus longior:unde Martialis ait:libro ulti. uilia sutoris calices monumenta Vatini accipe:sed nasus longior ille fuit. SVLphura:ruptum uitrum sulphuratis permutabatur. Mar. Qui pallentia sulphura fractis permutat uitreis

Vatinii calices

Aqua decocta DECocta:Neronis principis inuentum est decoquere aquam uitroq; demissam in niues refrigerare: ita uoluptas frigoris cõtingit sine uitiis niuis. Plinius scribit li.xxxi.ca.iii. CVRsor:pincerna minister. GETulus niger. Ossea manus.i.dura & sine pulpa per quod etiam grandem ostendit Ouidius in ibim ait: insequar & uultus ossea forma tuos. CLIuosæ.inæqualis De latina uero uia late dictum est in fine saty. primæ. MONumenta:idest sepulchra. Sunt autem alii qui monumenta per u:aliqui monimenta per i dicentes. Mihi tamen per u potius placuerit:dicimus enim documentum a doceo non docimentum:est etiã monumentum plenius q̃ monimentum. Demũ Priscianus li.iiii.de denominatiuis tractans terminatis in en sic ait. Sin a secunda uel tertia i habent correptã: ut moneo mones Monimen:rego regis regimen. Et paulo superius dixerat monui uel monitus monimentum: ostendens ꝑterito actiuo uel participio deriuari. Qua de re arguo a monui monumentum per u a monitus uero monimentum per i dicendum. Verum quia documentũ per u dicimus eodẽ pacto monumẽtum pu censeo ꝓferendum. FLOs asiæ: ut fuit Ganimedes. TVLli pugnacis & anci. Tullus hostilius tertius romanorũ rex fuit romulo ferocior:hinc Maro li.vi.ait. Cui deinde subibit ocia q rumpet patriæ residesq; mouebit tullus in arma uiros:& iam desueta triumphis agmina. Quem iuxta sequitur iactantior ancus:ii autem pauperes fuere. OMnia supple q̃ fuerint. ERIuola:ea sunt ꝓprie uasa fictilia quassata:unde dicta uerba friuola quæ minus sunt fide sub-

Monumenta Monimenta

Tullius hostilius

nixa ut ſcribit Feſtus GETulum ganimedem:nigrum pincernam: SED forma:eſt ei. SVPercilio:grauitate: Supercilia
Maro. Conueniens latio pone ſupercilium.Plinius libro.xi.inquit.Supercilia homini & pariter & alterne mo/
bilia:& in iis pars animi:negamus:an annuimus:hæc maxime indicant: Faſtus ſuperbia:aliubi conceptaculum:
ſed hic ſedem habet:in corde naſcitur:huc ſubit:hic pendet nihil altius ſimul abruptiusq; inuenit in corpore ubi Superbia
ſolitaria eſſet.Philoſophus autem libro primo de animalibus ait:Si ſupercilia in rectum porrigũtur:mollem ſub
eſſe animum indicant. Si iuxta naſum inflexa ſunt:auſterum notant & acerbum. Sed ſi iuxta tempora inflectun/
tur:deriſorem diſſimulatoremq; indicant.Si uero in totum demiſſa:notam inuidiæ habent. CALidæ gelidæq; Supercilia
miniſter:olim enim romani & calidam & frigidam miſcebant.hinc Mar.libro ultimo ait.Frigida nõ deerit cal
da petenti.Sed tu moroſa ludere parce ſiti.Quintilianus præterea libro primo ubi de utilitate declinationis me
minit oſtendit Auguſtum in epiſtolis ad:C.Cæſarem ſcriptis:emendatius calidum dicere maluiſſe q̃ caldum:nõ Calidum
quia id non latinum eſſet:ſed quia eſſet odioſum. VETeri.Vili.nouis enim clientibus ut allicerentur blanditiæ
fiebant. ALIVs:miniſter ſcilicet. VIX:cum labore.

¶ TV BEneuentani:calices uitrei Vatini dicti ſunt non tam q; unus ut puto Vatinius fuerit opifex eorum q̃ DOM.
in eius æternam contumeliam:nam Vatinius temporibus Neronis cum olim uitrearius fuiſſet:facetiis ſcurrili-
bus & bonorum ciuium criminatione ad ſummas opes peruenit:quod ab aliis ꝑtermiſſum:nos ex hiſtoria Cor
nelii Taciti obſeruauimus:& Fidentinus præceptoris calliditate inſtructus pro ſua recitat. Sed inuento noſtro
inuidens per ignorantiam ſubdit pro opifice uaſorum:non memini me legiſſe:non audis ſtultiſſime : quod ait:
Sutrine Alumnus:quid illud eſt:niſi quod fuerit ſutor uitriarius:& furtum tuum & ignorantiam prodidiſti im/
pudentiſſime Plagiarie:nam tu putas alumnum tabernæ ſutrinæ dici Vatinium:quoniam ſit educatus. Corneli
us de Nerone:apud beneuentum interim conſedit:ubi gladiatorium munus a Vatinio celebre edebatur. Vati/
nius inter fœdiſſima eius aulæ oſtenta fuit Sutrini alũnus:corpore detorto.Facetiis ſcurrilibus.primo inter con
tumelias aſſumptus:de hinc optimi cuiuſq; criminatione:eo uſq; ualuit:ut gratia:pecunia:ui nocendi:inter maxi
mos emineret.Martialis alludens ad diſtortum corpus:uilia ſutoris calices monumenta uatini Accipe:ſed naſus
longior ille fuit. VITro rupto:nam uitrum ruptum ſulphuratis permutabatur Martialis.Qui palentia ſulphu
rata fractis permũtat uitreis alibi.Quæ ſulphurato nolit empta ramento:Vatiniorum proxeneta fractorum:
Papinius.Quiq; comminutis permutat uitreis gregale ſulphur. DECocta:refrigerare docuit nero:qui allata ſi
bi paluſtri aqua ingemiſcens:quod proprio careret inuento.hæc eſt inquit decocta Neronis:niuibus autem ꝑ/
colata & attenuata gratior erat Plinius:Decoquunt alias quas mox & illas hyemant.plura in Martialem dixi/
mus. CLIVoſæ latinæ : nã in latina ſepeliebantur mortui:quorum nunc umbram eſſe timeres. GELidæ cali
dæq; miniſter:huic miniſtro negocium erat miſcere calidam & gelidam urceis:quos miniſtratorios appellabant
de quibus Martia.Frigida non deerit calda petenti:Sed tu moroſa ludere parce ſiti.

¶ TV BEneuentani ſutoris nomen habentem Siccabis calicem naſorum quattuor.Beneuentanum ſutorem
uatinium intellige:de quo hæc Tacitus.Beneuenti nero conſedit:ubi gladiatorium munus Vatinio celebre ede MER.
batur.Vatinius inter fœdiſſima neronis aulæ oſtenta fuit ſutrinæ tabernæ alumnus:corpore detorto : facetiis Vatinii
ſcurrilibus.De uatinii calicibus Martialis.Vilia ſutoris calices monumenta uatini Accipe:ſed naſus grandior ille calices
fuit.ergo pro naſi magnitudine calices Vatinii patebant. RVPto po.ſulphu.uitro.hoc eſt ſulphuratis permutã Mutatio
dus erat calix hic confractus.Nam uitrea uaſa confracta:aut permutabantur:aut minimo emebantur:quam rẽ Vatinior.
ſignificat Martialis his uerſibus.Qui pallentia ſulphurata fractis permũtat uitreis.Et alibi uatiniorum proſone Decocta
ta fractorum.Statius in ſiluis.Quiq; comminutis permutat uitreis gregale ſulphur. DECocta pruinis.neronis Aqua cali
principis inuẽtum fuiſſe ſcribit Pli.Decoquere aquam ultroq; demiſſam in niuem refrigerare.Seneca.Sitio:utrũ da & frigi
hoc aqua ſit.quam de lacu proximo excepero:an ea quam multa niue cluſero:ut rigore refrigeret alieno: ad na/ da
turam nihil pertinet:hoc idem Martialis hoc diſticho notat.Non potare niuem:ſed aquam potare rigẽtem: De Auguſtus
niue.commenta eſt ingenioſa ſitis.Legimus tamen apud comicos & tragicos priſcos græcos olim aquam calidã Calda pro
bibiſſe:quam rem etiam Plato in prima politiarum ſignat: CALidæ gelidæq; miniſter:ueteres Romani aquã calida
calidam & frigidam ſimul miſcebant:habebantq; urceolos miniſtratorum ad huiuſmodi officium præparatos
Martialis.Frigida non deſit non deerit calda petenti Sed tu moroſa ludere parce ſiti.Illud addimus. Quintilia/
no auctore auguſtum cæſarem primum caldam dixiſſe pro calidam.

¶ TV BEneuentani ſutoris nomen habentem.Siccabis calicem naſorum quattuor:uatinius dictus eſt ſutor VAL.
quidam beneuentanus ingenti naſo.Vnde calices uatiniani dicebantur qui erant deformes.Martialis. Vilia ſu/
toris calicem monumenta uatini Accipe:ſed naſus longior ille fuit. ET Rupto poſcentem ſulphura uitro.Pro/
bus exponit:quia ut ſolent uitrũ ſolidare.i.maltare.Plinius uitrum inquit ſulphuri incoctum feruminat in lapi/
dẽ:quidã exiſtimãt de permutatione intelligi teſtimonio innixi.Martia.pallentia ſulphurata fractis permutat ui
treis.& Statii.quiq; cõminutis:permutat uitreis gregale ſulphur: FRIgidior geticis petitur decocta pruinis:an
niuatam aquam dicit:uel q̃cunq; & cõcoctã:poſt uero frigidatã. NON eadẽ uobis poni modo uina quærebat:
ordo eſt quærebat mõ uobis poni uina non eadem:ſubaudi quæ domino:nunc autem quæror uos non eadem
aquam potare. TIBi po.curſor getulus dabit:qui e gætulia aphricæ regione romam uenit. MANus oſſea:ag/
greſtis dura.ut os eſſe exiſtimes:aut certe oſſea:quam tu putes extincti eſſe hominis.cuius præter os omnia con
tabuerint:& quoniam umbrarum imago:nigra perhibetur:oſſeam manum mauri dixit.ſic Ouidius in ibim.In
ſequar & uultus oſſea forma tuos. CLIuoſæ ueheris dum per monumenta laninæ quia ibi plurima ſunt monu
menta. FLOs aſiæ:de aſia uenuſtus puer. ANTe ipſum:ſubaudiendum eſt dominũ & deeſt:ſtat. QVAM
fuit & tulli pugnacis & anci.qui romanorum reges pauperes fuiſſe dicuntur:ſed pugnaces:utrum tulli:qui ad bel
la fuit promptiſſimus:& Romulo animoſior:albam ſubegit.an anci pugnacis:q; martius appellatus ſit uir & pa

ce & bello clarissimus. ET NE teneam te romanorum omnia regum friuola. Tarquinium superbum dicit regum romanorum ultimum flagitiis suis ex urbe in exilium pulsum a bruto potissimum:& Valerio publicola: cui coniunctus erat. OMNia regum friuola: παρὰ προσδοκιαν dictum cum cæteros laudauerit. FRIVola:ut Festus inquit:sunt uasa fictilia quassata:unde dicta uerba friuola:quæ minus sunt fidei subnixa:eadem ratione:quæ sunt non recte gesta friuola dici possunt. TV getu.ganymedem respice:cum sities:aphrum elegãtis formæ puerum:qualis ganymedes fuit regis troos & caliroes filius:quem aquilæ ministerio in cœlum rapuisse iouem & sibi pincernam delegisse Homerum secuti plæriq͂ scripserunt. Mœrentem autem troum patrem iuppiter equis immortalibus summæq͂ celeritatis donauit:placuitq͂ Homeri testimonio in eo hymno quem de Veneris laudibus scripsit. GETulum ganymedem:ganymedem idest impuberem puerum:getulum e getulia:utpote qui sole sit exustus. PAVperibus miscere puer:miscere potum exhibere:ita ueteres locuti sunt: unde illud qui raptus ab alite sacra Miscet amatori pocula grata suo:& hic loquẽdi modus e græcis effluxit: apud quos κίρναν dicitur Homerus λἐνδαιθ ὅτεπερτ γερουσιοῦαι θοπ αοίμον αργειῶν οιαριςοι ενικρητηρσι κερονται. CALidæ gelidæq͂ minister:ut portantes calidam ministros:& subauditur aquæ. Quintiliani hæc sunt ad uerbum in primo institutionum oratoriarum. Augustus quoq͂ in epistolis ad Cæsarem scriptis:emendatius calidum dicere:quam caldum mauult:non quia id non sit latinum:sed quia sit odiosum:& ut ipse græco uerbo significauit περιέργον atq͂ hanc quidam ορτοέπειάν solam putant quam ego minime excludo.ego ut proprietatem inquirendam ita inter hæc differentiam esse hanc semper arbitratus sum:ut sit calidum sponte nullo extrinsecus calorem suggerente:ut ignis:ut spiritus noster qui corpus animat.caldum uero aliunde quomodo locutus Pedianus est:corpus nudum caldatum:sicut in lecto erat positum:ut uulnera uideri possent:in forum delatum:nec me præterit hæc confundi solere ab auctoribus. QVOdq͂ aliquid poscas indignatur. VIX fra.frangibilem tam solidus est. FRVsta mu.mucoris lanuginem habentia. SOLidæ farinæ:ex qua nondum excussi sunt furfures:aut periphrasticos panem significat.

Quæ genuinũ agitent nõ admittẽtia morsũ
Sed tener:& niueus:molliq͂ siligine factus
Seruatur domino:dexrtã cohibere memẽto
Salua sit artocopi reuerentia:finge tamen te
Improbulum:supest illic qui ponere cogat
Vix tu consuetis audax conuiua

VMN.
Genuinus
Siligo

℃ GENuinum:Genuinus dens est a genis dependens ut scribit Festus. SILigine:silligo nunquam maturescit pariter:nec ulla segetum minus dilationem patitur propter teneritatem:semper rectã habet spicam:nec rorem continet.qui rubiginem faciat: Ex aphrica dulcissimus panis:ipsa spissior q̃ far & maior spica eadem & ponderosior far sine arista est:item Siligo Plinius libro decimooctauo capitulo decimo.

Artocop'
αρτό-
κοπόϲ

MOLli siligine:mollẽ appellat propter eius teneritatem:de qua iam diximus. ARTOcopi. Artocopi in antiquissimis codicibus legi non aliter. Dices igitur Artocopi.i.panis cum labore facti:αρτοσ eni panis dicit̃ ροποσ labor. Nec pro aliquo accipitur hic nisi pro ipso pane:qm̃ obsequitur:superest illic qui põere cogat. Licet cõfector panis græce dicatur ἀρτοκόποσ & ἀρτοποιοσ. Superius etiã dixerat. Sed tener & niueus molliq͂ siligine factus seruatur dño. SALua reuerẽtia:ea quidem tum salua erit:quum panis ille nisi a domino tactus fuerit. IMProbulum:importunum dictus autem improbus:ꝙ etiam instet prohibenti. VIX tu cõsuetis. Vix supple dignus es dispensator inquit. CANistris consuetis.i.consueto pane.

DOM.

℃ SILigine: Plinius ex Siligine laudatissimus panis pistrinarum quoq͂ opera laudatissima præcellit ĩ italia: si campana piscis nate misceatur. ARTocopi:artocopus ab ἀρτοσ dicitur quod significat panem & κοποσ laborẽ inde omnes artocopum pro pistore acceperunt:ego uero pro genere panis intelligo:nam cum Plinius ostrearios artolaganos:Ipensicos:furnaceos:porticos:multosq͂ præterea nominasset. Addit multa esse præterea eorũ nomina. hæc sentẽtia mihi probatur:ut Iuuena.s.derideat.& delitias & excogitatas panis appellationes.

MER.
Genuinus
Siligineus'
Siligo
artocopus
streptitius
panis
Artolaganus
panis
artoptitius
panis
Artopta
Furnacius
panis

℃ GENuinum agitent. Genuinus dens est in extrema nascens gingiua:post decimum nonum annũ:quẽ græci σφρονιστηρα appellãt. MOLliq͂ filigine factus:hũc panẽ ꝑcipue cõmẽdat Sene.in epi.his uerbis. Malum panem inquis:expecta:bonus fiet.etiã illũ tenerũ tibi & siligineũ fames reddet:quem item panẽ: Plinius & ipse laudat. De siligine hæc scribens. Siligo uero nunq̃ maturescit pariter:nec ulla segetum minus dilationem patitur. propter teneritatem iis quæ maturauere granum dimittẽtibus:sed minus quã cætera frumenta in stipula periclitat̃:qm̃ semper habet rectã spicã:nec rorem cõtinet:qui rubiginẽ faciat. ARTocopi reuerentia: cõfectores panis ἀρτοποιοι græce dicunt̃. Quos Plato in gorgia artocopos appellauit:sed ab artocopo:nequaquã is dictus est panis:quem Plinius artopticiũ uocet:ad quod confirmandum ipsius scriptoris subiecta uerba explanabimus. Genera panis uaria persequi supuacuũ uidet̃:alia sub obsoniis appellata:ut ostrearii:alia a delitiis.ut Artolagani:alia a festinatione:ut Streptitii. Nec non a coquendi ratione:ut furnatii uel artoptitii:ut in clibanis cocti:quæ de his panis generibus apud græcos scriptores legerim dicenda sunt. Streptitius panis modico cõspergitur lacte:adiiciunt alii piper & olei parum:quod si oleũ non habuerint:adipem imponunt. In eum uero panem: quem artolaganũ uocãt:parũ uini cũ pipere & adipe:uel oleo modico immittit̃. Artolagani panis meminit Cice.in episto.ad.L.Petum. Dediscendæ tibi sunt sportellæ & artolagani tui.artoptitius uero panis ex frumẽto duriore cõficit̃:torreturq͂ in artopta:uñ & nomẽ:est.n.artopta:ut Iulius pollux scribit.instrumentum artocopi.in quo panes torrebant̃:id quod ex interpretatione dictionis cognosci potest. Nam αρτοσ panis:ὀπτω uero torreo:uel asso dicit̃:nec nos moueat ꝙ Plautus in aulularia coquũ inducat utendã artoptã a uicino petentem: qñ Atrei Capitonis sñia tostũ panẽ coquos lautioribus coq̃re solitos certũ sit:ergo a coquẽdi ratione artoptiti' panis dicitur:similiter & furnatius & clibanicius:qui molliore fermento gaudent. Nã in furnis coctus panis furna-

cius appellatur. In clibanis uero clibanitius: hæc ex latinis & græcis scriptoribus sumpta annotauimus.

¶ QVAE genuinum agitent: dentem interiorem sic dictũ quod cum hoie: generef: & cum ipso intereat. MOL VAL.
liq; siligine factus. Plinius naturalis historiæ libro. xyiii. siligine inqt lautissimus panis pistrinarumq; opera laudatissima pcellit in italia: & quæ sequuntur. nascitur aũt siligo: nõ fit: ut quidã arbitrati sunt: ut nõ multo post. Idẽ siligo inquit nunq̃ maturescit pariter: nec ulla segetum minus dilationem patitur pp teneritatẽ: hisq; quæ maturauere protinus granũ dimittẽtibus: sed minus q̃ cætera frumẽta in stipula periclitantur: quoniã semp rectã hẽt spicã: nec rorẽ continet: qui rubiginẽ faciat. SALua sit: artoptæ reuerentia: artoptæ pistoris: uel uasis quo panis coquitur: ut Probus inqt: & artoptæ in codibus emendatissimis non artocopi scribitur: sicut a multis legitur: ut sit artopta ab artos. i. panis deriuatum uerbum. Plautus in aulularia. Ego hic artoptam ex proximo utendã peto qui tñ uersus an Plauti sit Pli. subdubitare uisus est. ubi inquit artoptam Plau. appellat in fabula quam aululariam inscripsit: magna ob id cõcertatiõe eruditoꝵ an uersus poetæ sit illius. SVPerest il. qui pest. VIX tu. sed ĩ aliis cõperio scriptum uis: ut secũda sit psona a uolo uerbo anormalo. VIX tu confue. uerba sunt increpantis serui.

Impleri: panisq; tui nouisse colorem:
Scilicet hoc fuerat: ppter quod sæpe relicta
Cõiuge per mõtẽ aduersũ gelidasq; cucurri
Exquilias: fremeret sæua cũ grãdĩ ne uernus
Iuppiter: & multo stillaret penula nimbo:
Aspice q̃ longo distinguat pectore lancem
Quæ fertur dño squilla: & qb9 undiq; sæpta
Asparagis: qua despiciat conuiuia cauda
Dũ uenit excelsis manibus sublata ministri:
Sed tibi dimidio constrictus gãmarus ouo
Ponitur exigua feralis cœna patella:
Ipse uenafrano piscem perfundit: at hic qui
Pallidus affertur misero tibi caulis olebit

¶ SCILicet hoc fuerat. Cliẽtis & parasiti respõsum. MAN.
HOC ut male cœnarem: ut oprobria reciperẽ. EXquilias. De exquiliis uideto satyra tertia exquilias dictumq; petũt ab uimine collem. FREmeret: strideret. VERnus iuppiter: aquosus uẽtosusq; aer: iuppiter. n. ut Var. scri. aer dicitur & cælũ. ASPice q̃ lõgo: poetæ uerba: diuitũ gulæ luxum: Clientũq; miseriam ostendentis. DIStendat: impleat. SQVilla: de hoc Squilla
pisce multa Philosophus li. iiii. de aĩalibus scri. Meminit itẽ Pli. li. ix. c. xli. ubi ẽt squilla nõ scylla legit. Et Cice. in li. de na. deo. sic ait. Pina uero: sic. n. græce dicit: duabus grãdibus patula cõchis cũ parua squilla q̃si societatẽ coit cõparãdi cibi. Et Hor. saty. viii. li. ii. affert squillas inter murena natãtes in patina porrecta. Pli. itẽ li. ii. epistola ad Gallã sic ait: Mare nõ sane pciosis piscibus abundat: soleas tamẽ & squillas optimas egerit. At Mar: li. xiii. sic. Cæruleus nos lyris amat: quem sylua maricæ protegit: hinc Scyllæ maxima turba sumus. ASPAragis: Asparagi cumino addito ĩflationes stomachi colliq; discutiũt. Ventrẽ leniter molliunt: pectoris & spinæ doloribus intestinorũq; uitiis prosunt uenerẽ stimulant: urinam cient utilissime: præterq̃ q uesicã exulcerant: hæc & plura Pli. FERalis cœna. exitialis cammari siquidem stomacho nocent: & capitis dolorem inducunt: sunt enim difficilis digestionis. Si negas experire. OVO: cammari enim mixtis ouis friguntur etiam hodie. VENafrano: laudes habet olei totus maxime uenafranus ager planis finitimus aruis: ut scribit Strabo libro quinto de campania loquens. Scylla Asparagi Venafri oleum DOM.

¶ PENula: uestis erat sup tunicã: ea scortea f ebat. i. ex pellibus aduersus imbres. Martia. Ad subitas nunq̃ scortea desit aquas. Varro. nõ quærenda est homini penula: qui hẽt uirtutẽ imbri oppositam: eadem ex lana appula texebatur: ut scribit Plinius: fiebat itẽ penula gausapina: quæ hyeme sumebatur uillosa & candida. SQVilla: inter pisces testatos numeratur: estq; ex genere locustaꝵ: quod Plinius ostendit. Cicero squillã paruã dixit ad huius differentiã: quã magnam designat Iuuenalis. CAVda: nã in squilla & locusta cauda potissimum expetitur: fuisse autem lautæ gulæ uel Suidas indicat: qui scribit Aperitiũ eo potissimum cibi genere bona cõsumpsisse: & eius auiditate in lybiam nauigasse: græci κάραβιλασ squillas. Plinius interptatur ex Aristotele meam dictionẽ accipiens: nam ubi Aristoteles scribit genera piscium crusta operta: ut locustæ & carides more quadrupedum retro mingentium coeunt. Plinius ita ait: reliqua mollium ut canes coeunt. itẽ Locustæ & squillæ. ASParagis scilicet altilibus: nã duplex est: ut pli. scri. siluestris. s. qui sponte nascitur & altilis: qui cultu excrescit. plinius siluestres fecerat. Vt qsq; demeteret passim. Ecce altiles spectant asparagi: paulo post. Heu pdiga gulæ. GAMmarus: inter locustas uilis saporis ppterea opponit Squillæ eiusdẽ generis: ad hellespõtũ & circa taxũ magna copia prouenit. ut scri. Aristo. Mar. Cõcolor in nr̃a gãmare lãce rubes. DIMidio. o. Nã dimidiatis ouis & salsamenta & q dam pisces cõdiebant in cœna paupis. Mar. diuisis cibũ latebis ouis: alibi. Secta coronabũt rutatos oua lacertos

¶ QVAE fertur domino squilla. piscis est squilla: quam pinnæ adhærere Cicero & Pli. scribunt. & Martia. distichon hoc de squillis scri. Cæruleus nos lyris amat: quẽ sylua maricæ Protegit: hinc sqllæ maxima turba sum9. Squillæ & Gammari qui colorẽ atq; speciẽ scire desiderat. is legat. iiii. librũ Aristotelis de animalibus: DImidio ponatur gammarus ouo: gammarus uilissimus habebat. Mart. Immodici tibi flaua tegunt chrysendeta muli. Concolor in nostra gammare lance rubes. Columella quoq; gammarum in piscinas ad maiores pisces alendos obiici iubet. græca est dictio κααμορδικα ρίζον σινοσ καιντω ρο μάιων ουτωσ καουνται: hoc est gammari locustarum genus. sic a Romanis appellatur. præterea plinius aconiti radicem gammaro marino similem dicit esse. FERalis cœna: quæ sacris feralibus diis manibus offerri solebat. de qua in fastis. Tegula porrectis satis est uellata coronis: Et sparsæ fruges paruaq; mica solis. Inq; mero mollita ceres. uiolæq; solutæ. Hæc habeat media tecta relicta uia. FERalia sacra diis manibus erant a ferendis epulis. uel a feriendis pecudibus appellata. VENafrano piscem perfundit oliuo. Oleum uenafri natum precio in magno fuit. Martialis. Hoc tibi campani sudabit baccha uenafri Vnguentum: quotiens sumis & istud olet. PALlidus pallescentes caules fasti/ MER. squilla Gãmarus Feralis cœna

dium mouebant:sed nitrum incoquebatur:ut uiriditatē custodiant:id quod præcipitur hoc disticho. Ne tibi pallentes moueāt fastidia caules:Nitrata uiridis brassica fiet aqua.

VAL. ℂ PANis.tui.no.co subaudiendum debes:ut cum indignatione legatur:cui respōdet clicens.s.hoc fuerat:& q̄ sequuntur. GELi.cu.exquilias locū Romæ:uñ exqlina tribus:sicut suburbana.pallatina.collina.pli.teste. FREme.tonitribus consonaret:& uentoꝝ cōflictibus oia misceret. VER.iup.aer uernus:unde & sub diuo dicimus cū Δ í α iouem uocent græci:quē oia esse uoluerunt:ut Vale.soranus.iup.omnipotens regum rexq; deumq; ꝓgenitor genitrixq; deum deus unus & omnes:ꝙ mundus sit iuppiter in mūdo sint omnia:ut Varro exponit.Orpheus quoq; tradit & Aristoteles in libello quem de mundo inscripsit :quem Apuleius pene in latinum uertit: firmioribus ostendit argumentis. MVLto stil.pœnu.ni.pœnula inquit Nonius Marcel.est uestis quam sup tunicam accipimus.Pomponius in paniceatis pœnula in caput indue:ne te noscat:hæc ad arcendas a corpore pluuias fere sumitur.Vnde Hora.facit quod pœnula solstitio cāpestre niualibus auris p brumá tyberis. QVAm lon.pe.q̄tum impleat lancē aut pectore longe porrecta. QVAe ser.do.scil.q̄ græce apios dici a nonnullis creditur.Est aūt stirpis species:ut Aristo.libro primo de uegetantibus & stirpibus:& quædam:inquit:habent unā tm̄ radicem:ut scylla:quia illa nascitur ex solo rato:proceditq; inferne dilatando se:quantoq; magis creuerit:soliq; accesserit:tanto magis augebitur:quia sol surculos elicit:ita etiam apud Nicandrum inuenias in theriacis : sunt qui piscem hoc nomine accipiāt:ut apud Hora.tostis marcentē scyllis recreabis & afra potorē cochlea:& alibi. Affertur scyllas inter murena natantes:in patina porrectas. VNdi.sæ.aspa.a loci asperitate ubi nascit̄:ut Varro inquit asparagus dictus. DESpiciat:quia fertur sublimis. SED ti.dimi.con sti.gā.cuo. ponitur gammarus aquaticum animal:cancri simile:cui bina brachia denticulatis forcipibus ad caput porriguntur:coctum rubēs unde Martia.Concolor in nostra gammare lance rubes. CONstri.uouo.singularem pro plurali ꝙ multa oua cōtineat sub cauda:nisi quod sunt quidam:qui ouo incoqui piscem credant:eumq; gammarum appellari. FERA. cœna aut modica:aut lugentibus digna.ferale enim exitiale significat.Lucanus.ferale per urbem.Iusticiū latuit plæbeio tectus amictu.Apuleius.rogum demolirent̄:cœná feralem a tumulo ad mensam referrēt. hinc feralia. Oui.in fastis.Hanc quia iusta ferunt dixere feralia lucē.Vltima placādis manibus ista dies. IPSe uena.oleo multum a loco probato.Hora.Præssā uenafrano ꝙ baccha remittit oliuo.& Martia.Hoc tibi campani sudauit baccha uenafri.Vnguentū quotiens sumis & istud olet. OLE.later.frequētius per accusatiuum:ut Terentius.olent unguenta de meo:loquimur q̄ per ablatiuū:ut Ouidi.perq; locos sacros & olentia sulphure fertur.quod ab Ouidio uitiose dictum Diomedes puat:sed inuenimus præter Ouidiū & alios ita locutos:ut Proper.Cur nardo flāmæ non oluere meæ:illud uero Virgilii.Redolentq; thymo fragrantia mella:iungendum nō putat Diomedes ut sit redolent thymo:sed fragrantia thymo redolent:fragrare siquidem cum ablatiuo iungimus casu.

> Laternā:illud eni uestris datur alueolis.qd'
> Cāna micipsarum prora subuexit acuta.
> Propter qd' romæ cū boccare nemo lauatur
> Quod tutos etiam facit a serpentibus atris
> Mullus erit dn̄o:quē misit corsica:uel quem
> Taurominitanæ rupes:qn̄ omne pactum ē:
> Et iam deficit nostrum mare:dū gula sæuit
> Retibus assiduis penitus scrutante macello
> Proxima:nec patitur tyrrenū crescere piscē
> Instruit ergo focum prouincia:sumit' illinc
> Quod captator emat lænas:aurelia uendat

MAN. Mycipsa Cannæ in dicæ. ℂ OLEbit laternā.i.oleū illud in caulibus ad te latis immissum laternæ odorē habebit:quæ pessime olet ibi extincta potissimum candela. ALVeolis:uentriculis. Cāna mycipsarum.i.numidaꝝ.Mycipsa enim Masinissæ filius ibi regū solus obtinuit Manastabale & Gulussa fratribus morbo assumptis:auctor est Sal. in iug.Præterea scribit Mela de india loquens ꝙ arundinum fissa internodia nauitas binos & quædam ternos etiā uehūt.Qui uero scribunt Strabonē referre in aphrica ad cubitos quinos longas crassitudine autē digiti minoris cānas nasci.Secus est Stra.enim li.xvii. ubi de lybia & regno Mycipsæ loqtur sic ait. Nōnulli terrá biferá hēnt:& duas messes faciunt. Culmus est quinū cubitorum longitudine:crassitudine uero par. digiti:hæc ille de culmo itaq; spicæ dixit:nō aūt de cāna aliqua ergo &c. CANna mycipsaꝝ.posuit cannā hoc loco ꝓ naui.allusit.n.ad cannas indicas non ꝙ in aphrica cānæ sint tātæ ut ex eis nauicula fiāt uti ex indicis.Nec etiā intelligēdum est de oleo aphro:ut puto:qm̄ ut scribit Plinius libro.xv.c.ii.Aphrica oleo carebat.Ait enim sic de oleo loquens Vicina bonitas prouinciis.Excæpto aphricæ frugifero solo.Cæteris totum id natura concessit oleum ac uinū:huic inuidit tm̄.satisque gloriæ in messibus fecit.Posses attamen ex iis uerbis intelligere aut ꝙ aphrica oleo careret penitus:aut ꝙ bono oleo careret.Itaq; hoc pacto aphrum oleū pessimū intelligeremus.Aliter uero oleū asaminū:ꝙ in ægypto fit cibis fœdū. Lucernis exile ut scribit pli.xv.c.vii.de oleo fictitio. CVM bacchare.i.cum numida aliquo uel mauro ægyptioue:nam eorum regem pro quocunq; posuit.Vtebant̄ autem in balneis fœtido oleo:de quo iam dictū est.

Corsica Cyrnos Tauromi nium Prouincia COR sica in ligustico mari est corsica:quam græci Cyrnon appellauere:sed tusco propior a septentrione in meridiem proiecta:quod pli.scri.libro tertio.plura tamen meminit Diodorus li.vi. MVLus:de mulis late diximus supra. TAVrominitanæ rupes:Taurominiū oppidum apud Messanam in sicilia ut scribit Strabo libro sexto. olim naxum uocarunt auctor Solino. MACello pro piscatore posuit.Cum locus sit ubi obsonia uendunt̄. INStruit:parat. FOCum:ardentem gulam. PROuincia:extra italiam prouinciæ dicuntur: quia populus Romanus eas prouicit auctore Festo:quod iterum supra ostendimus. AVRelia.diues & orba

DOM. ℂ CANna micipsarum : numidarum : nam post siphacem Masinissam illic regnauit. tum Micipsa qui Cyrrham urbem amplissimam reddidit : ut scribit Strabo. CANna : nam india si melæ & plinio auctoribus cre

dimus. Cannæ sunt arboreæ magnitudinis: quarum internodia lembi & nauiculæ uicem præstant. Sissaminum ut puto oleum designat: quod ut scribit Plinius cibis foedum: & lucernis exile est. meminit Strabo in usu ægypti: indiæ: aphricæ: illud erat. CVM bocchore. Bocchoris rex ægypti fuit & numidiæ ut scribũt Diodorus & Solinus: & Tacitus ægyptium regem fuisse ostendit: sed hic pro omnibus numidis & mauris ponitur: qui scilicet more patrio sissamino oleo foetido in balneis utebantur. Liuius. Bocchar ea tempestate rex maurorum erat: hi uersus ut dixi nihil repræhensionis continent: sed tantum sissam. num oleũ designant: quod dabatur clientibus. QVEM misit corsica: nam pisces quibusdam in locis palmam obtinent. ut Coratinus in ægypto: faber gadibus: helops rhodi: salmo in aquitania: mulus ad corsicam insusulam: quæ in ligustico mari est: a græcis Cyrnus dicta: longa sex milibus passuum: distans a uodis uulateranis sexaginta: incolas habet feros: truculenta effigie: unde seruorum gregem ducebant olim romani paruo precio: hæc ex Plinio & Strabone. TAVrominium: colonia in sicilia ad promontorium drepanum: antea naxos dicebatur. Plinius acutissimis rupibus: ut refert Appianus hinc addit Iuuenalis rupes. MACello: foro piscario cuius rationem quere a Varrone. Hortensius quidem & Lucius philippus piscinarum studio tenebantur: ut est apud Varronem. Plinium. Macrobium: sed hic gulam non uillarum: aut piscinarum luxum carpit. PROuincia: mare prouinciæ externæ ut siciliæ & aphricæ & britanniæ. LENas: temporibus Cæsaris. Lenas item Neronis & Claudii temporibus damnatus est auctore Tacito: q; prouinciam Sardiniam: cui præfuerat: spoliasset: hic pro auaro captatore põitur: ut aurelia pro orba: uidua: diuite: cui multa mitterentur munera: utrũq; nomen est temporum Iuuenalis: ut Gallita & pactius.

¶ CANna micipsarum prora subuexit acuta: cannam hic pro nauicula ponit. Nam Mella & Plinio auctoribus. Cannæ uicem nauigiorum apud aphros præstabãt. Micipsarum autem pro numidis posuit. Nam rex Numidiæ Micipsa fuit populo Romano amicus aherbalis & hyempsalis pater. Oleum enim aphrum præ pinguidine oliuarum uitiosum odorem accipiebat. CVM hoc. nemo la. præ foetore corrupti olei cum hocchare numida mercatore oleario nemo lauari sustinet. TAVrominitanæ rupes. Taurominium in sicilia colonia romana fuit iuxta drepanum: sed a græco taurominita Taurominitanum formauit: sic & Lucanus. Taurominitanam uincunt feruore charybdim. CORsica. insula in mari ligustico quam græci Cyrnam appellauere. PROuincia. quia longe a littore italico piscis capiebatur. LENas & au. nomina captantium hæreditatẽ preciosis muneribus. — MER / Cannæ pro nauiculis / Tauromi nium

¶ LATerna. quod in ipsa ignis lateat inclusus. Martia. Dux laterna uiæ clusis feror aurea flammis. Et tuta ẽ gremio parua lucerna meo. VEStris dat alueolis. Fame multa minoribus factis: alueolis uentriculis. QVod canna micipsarum prora subuexit acuta. canna micipsarũ nauis aphrica. Probus exponit cannam nauẽ eẽ: quæ gandeia dicat: ut sit gandeia micipsarum. i. aphrorũ. gandeiam. n. soli aphri. i. zamei: uel ut alii bizaceni: ut alii barcæ inuenerunt: aut canna uas in quo feratur oleum. Columel. urcei quibus oleũ progeritur cannæ tegetes qbus oliua excipitur: quin & Strabo refert in aphrica ad cubitos quinos longas. crassitudine uero digiti minoris cannas nasci: quare mirum non uidetur: si in eis romã cõportatum oleũ sit. MICipsarũ. i. aphrorũ: quod post siphacem masinissa: post masinissam uero micipsa in aphrica impitauit. CVM bocchare nemo lauat simili aliquo bocchari qui rex in aphrica pestilẽti terræ remediis succurrere conabatur: MVLlus erit do. mullus piscis. Mar. Spirat in adriaco: sed iã piger æquore mullus Lãguescit: uiuũ põdere sortis erit. TAVrominitanæ rupes: q ex taurominio delati Romam sunt: taurominiũ oppidum cõdiderũt zanclæi. NOStrũ mare. thyrrenũ. DVM gula sæuit. i. gulosi & glutones oĩa infestant pisces inquirendo. PENi. scru. macel. i. piscatoribus. macellum locus quo uenalia omnia contracta fuerant: quæ ad uictum humanũ pertinebãt educatusq; locus & appellatum macellum uelut quidam scribunt q; ibi fuerit hortus: alii q; ibi fuerit domus cuiusdam cui cognomẽ erat macellus quæ diruta publice fuit & ædificatum q; ab eo macellum dictum. NEC patit tyrrhenũ crescere piscẽ: in mari tusco progenitum: tyrrhenum mare dictum aut a tyrrheni atys filio: ut Stra. memorat. aut a tyrrhenis nautis quorum Homerus in hymno qui de baccho scribitur meminit. INSTruit: ornat. FOCum prouin. instruit quando in corrupti romam deferri non possunt. QVOd ca emat le. qui his muneribus alienas captabat hæreditates: qđ nomen in fine circũflectitur Prisciano docente: cum noĩatiuum lænatis faciat: ut arpinatis rauenatis & similia. — VAL.

Vironi muræna dat: quæ maxima uenit
Gurgite de siculo: nã dum se continet auster
Dũ sedet: & madidas siccat in carcere pẽnas
Contẽnũt mediã temeraria lina charybdim
Vos anguilla manet longe cognata colubre
Aut glacie aspsus maculis tyberinus: & ipse

¶ MVRena: murenas in sicco littore elapsas uulgus coitu serpẽtium impleri putat: Aristoteles. Mirrinũ uocat marem qui generat: Discrimẽ esse q; murena uaria & infirma sit Myrinus unicolor & robustus dẽtesq; extra os habeat. In Sicilia autem murene optimi saporis capiebantur Pli. scri. lib. ix. Macrobius etiã libro. iii. sic accersebantur autem murene ad piscinas nostræ urbis absq; freto siculo: quod regium a messana respicit: illic. n. optime a pdigis esse credunt. TEmeraria lina: temerarii piscatores. CHArybdim ãn messanam urbem peloro adiunctam carybdis ostenditur profundum quidem immensum: quo inũdationes freti mirumimmodum nauigia detrahunt magnas per circunductiones & uortices præcipitata. Auctor est Strabo lib. sexto. ANGuilla: ea neq; mas neq; foemina est: neq; prolem ex se aliquam potest procreare: ut phũs lib. iiii. de animalibus scri. COGnata: eiusdem generis dicitur uti Fabius lib. i. exponit. GLAcie maculis: pro glaciei: olim nanq; quinti ordinis gtũs etiam in e terminabatur. Oui. lib. iii. met. prima fide uocisq; ratæ tentamina sumpsit. Et lib. vi. utq; fide pignus dextras utriusq; poposcit. fide pro fidei dixit quod etiam Priscianus libro septimo ostendit. TYBerinus: piscis lupus intelligitur: non autem qui inter duos pontes captus esset: nam is præcipuum locum tenebat: Vt late Macrobius meminit lib. iii. ca. de Acipensere hinc addidit poeta aspersum maculis & — MAN. / Murena / Charybdis / Anguilla / Cognata / Fide pro fidei

solitum penetrare cloacas. Nam lupi optimi sine maculis erant. Vnde Columella libro nono capitulo decimoseptimo. De positione piscinæ sic ait. Tum etiam sine macula: nam sunt & uarii: lupos includamus.

DOMI. ℭ MVRena: murenæ anguillis similes: lautæ enim gulæ habebantur: a freto siculo missæ: illic enim adeo sagginantur: ut in summum pelagus emergant: & fluitent: inde plotæ dictæ a græcis ἀπὸ πλέω: quod est nauigo. Flutæ a latinis a fluendo: nam torrefacta pelle sole mergi iterum non possunt: capiunturq; manu: auctores Varro & Macrobius: eadem est eius obiurgatio in gulam: quis neget inquit indomitam ut ait Cecilius. Et uellatam gulam apud illos fuisse: qui ex tam longinquo mari instrumenta luxuriæ compararent. murenarum uiuaria: ut Plinius auctor est priuatim excogitauit Curius: qui triumphalibus cœnis Cæsaris dictatoris septem milia murenarum appendit: & Hortensius murenam in piscina mortuam fleuisse dicitur. Antonia drusi murenæ: quam diligebat in aures addidit. Baulis quo multi conueniebant eius rei fama: excogitatum quoque est damnatos homines inter murenas proiici: ut eorum morsu perirent. SICVlo: nam illic capiebatur: ubi regium a messana oppido Siciliæ despicitur. COLubræ: Vulgus existimat serpentes & angues cum anguillis coire. Plinius id tantum de murenis refert.

MER. De murena. ℭ MVREna datur quæ maxima uenit gurgite de siculo. Murena quocunque mense parit: cum cæteri pisces statuto tempore pariant: uulgus coitu serpentium impleri putat. Licinius autem Macer murenas tantum fœminini sexus esse tradit. Fuste ictæ non interemi. easdem ferula protinus: animamque habere in cauda certum est: eaque icta celerrime exanimari: a capitis ictu difficulter. (Nicander) Nicander tradit captas murenas & in uiuarium demissas: si exierint morsu suo piscatores in mare præcipites agere ex naui uim scilicet earum timentes. (Archelaus) Archelaus in libro de duplici natura. Murenas scribit in terram elapsas serpentibus commisceri. Habent enim dentes serpentibus similes. (Andreas medicus) Ast Andreas medicus falsum hoc dicit. Nam nec murena in terram elabitur: nec serpens in marino littore uersatur: ex murenis maxime probantur: (Flutæ) Auctore Varrone & Columella flutæ: quæ græce plotæ dicuntur. Accersebantur enim ab usque freto siculo ad mensam diuitis. Flutæ uero scribente Macrobio dictæ sunt: quod in summo super nantes sole torrefactæ curuare se posse: & in aquam mergere desinunt: ad quod respexit. Martialis cum dixit. Quæ natat in siculo grandis murena profundo. Non ualet exustam mergere sole cutem. AVT glacie aspersus maculis thyberinus. Quousque melius non inuenero hac in parte contenderim de lupo (Lupus maculosus) pisce intelligi posse: non de eo quem aduersa thyberis aqua fatigatum atque inter duos pontes captum. Cullinarum censores olim preciosissimum dixere: spinertem illum & uarium accipio: quem Columella piscinis includi uetat. Nam non omnis lupus preciosus habebatur. Legimus enim tum apud Varronem: tum apud Columellam (luxuriosũ dictum philippi) luxuriosum dictum & factum. L. Philippi. Nam is forte casini cum apud Minidium hospitem cœnaret: appositumque proximo fluuio lupum degustasset: atque expuisset: improbum factum dicto prosecutus: peream inquit nisi piscem putaui: & ut uerbis Columellæ utar hoc periurium multorum subtiliorem fecit (Lupus tyberinus) gulam: decoctaque & erudita palata fastidire docuit fluuialem lupum: nisi quem thyberis auerso torrente fatigasset. Itaque Terentius Varro. Nullus est inquit hoc sæculo nebulo: ac rinton: cui non iam dicat nihil sua interesse utrum eiusmodi piscibus an ranis: frequens habeat uiuarium. Horatius quoque maiores lupos fastidiri docet & thyberinos: contra: maiorem mulum appeti. Vnde datum sentis lupus hic thyberinus in alto. Captus hiet: pontes ne inter iactatus an amnis Hostia sub tusci: laudes insane trilibrem. Mulum in singula quem minuas pulmenta necesse est. Ducit te species: uide quo pertinet ergo. Proceros odisse lupos: quia iscilicet illis. Maiorem natura modum dedit his breue pondus.

VAL. ℭ MVRena. piscis. QVAE maxima uenit gurgite de siculo: Nam dum se continet auster. Dum sedet. Martialis. Quæ natat in siculo grandis murena profundo. Non ualet exustam mergere sole cutem. ET siccat madidas in carcere pennas: nã & ab humore notus est appellatus: hoc ẽ ἀπὸ τῆς νοτίδος. LINa. idest nautæ: qui ex lino canabeue contorto retibus utuntur. CHArybdim in siculo mari: sed omnem per charybdim in mari accepit æstum pelagi ac fretum: huius genitiuus propter alternitatem effugiendam. charybdis ẽ: nam charybdis esse debuit. LONgæ cognata colubræ quia ex anguis semine nasci dicitur. AVT glacie aspersus maculis thyberinus: utrum in glacie an certe glacie pro glaciei dixit: ut genitiuus ablatiuo par proferatur: ut Salustius in primo historiarum: dubitauit acie pars pro aciei. Virgilius in secundo georgiocon. Libra die somnisque pares: ubi fecerit horas. Ouidius in tertio methamorphoseos. Prima fide uocisque rare tentamina sumpsit: fide pro fidei: idem in sexto. Vtque fide Pignus dextras utriusque poposcit. ET ipse uernula riparum: in ripis thyberis semper residens auerna: qui dicitur ex ancilla nobis dominatus: unde uernaculum omne quod a nobis domestica consuetudine usurpatur. Vnde & sermo uernaculus & lingua uernacula. Cicero in bruto: sed tincta nõ minus multa ridicule dicentem grannius obruebat: nescio quo sapore uernaculo. Varro multa enim uerba litteris cõmutatis sunt interpolata: neque omnis origo est nostræ linguæ e uernaculis uerbis.

Vernula riparũ pinguis torrente cloaca:
Et solitus mediæ cryptã penetrare suburæ
Ipsi pauca uelim facilem si præbeat aurem
Neo petit: modicis quæ mittebantur amicis
A seneca: quæ piso bonus: quæ cotta solebat
Largiri: nãq; & titulis: & fascibus olim
Maior habebatur donandi gloria; solum

MAN. ℭ VERNVla: Alumnus. De uerna autem satyra prima latius. TORente. Fluente. multæ enim in urbe Cloacæ ingentes sunt. CHRypta: Ea (Crypta κρύπτω) dici potest occulta seu absconsa. κρύπτω enim abscõdo dicitur. Inde crypta absconsus & occultus locus & cauernosus. SVBuræ: De hac latius in principio satyræ. iii. IPSi: Virroni scilicet. VELim: Supple dicere. NEmo petit: hæc illi uerba diceret Est autem sensus q; ab ipso non magna dona peteret: nisi ut eadem cœna esset omnibus. Plini. etiam hu

Poscimus: ut cœnes ciuiliter: hoc face & esto:
Esto: ut nūc multi: diues tibi: pauper amicis:
Anseris ante ipsū magni iecur: anseribus par

iusmodi cœnas uituperat: libro enim secundo epistola uero ad auitum sic ait. Longum est altius repetere: nec refert quemadmodum acciderit: ut homo minime familiaris cœnarent apud quendam: ut sibi uidetur. Lautum & diligentem: ut mihi sordidum simul & sumptuosum. Nam sibi & paucis opima quædam: cæteris uilia & minuta ponebat: uinum etiam paruulis lagūculis in tria genera descripserat: non ut potestas eligendi: sed ne ius esset recusandi. Et aliud sibi & nobis: aliud minoribus amicis: nam gradatim amicos habet: aliud suis nostrisq; libertis & cætera. MODicis: idest caris: uel quia difficile est plures habere amicos qui ueri & fidi sint. A SEneca: is enim diues erat: Vnde Tacitus libro decimoquarto sic ait: hi uariis criminationibus Senecam adoriuntur: tanquam ingentes & priuatim supra modum euectas opes: adhuc augeret: quodq; studia ciuium in se uerteret: hortorum quoque amœnitate & uillarum magnificentia quasi principem supergrederetur & cætera. PISo bonus: Pedianus in oratione contra Lucium Pisonem de. M. Pisone oratore insigni meminit. In oratione uero contra. C. antonium &. L. Catilinam scribit. Cn. Pisonem adolescentem perditum coniurasse cum Catilina ad cædem senatus faciendam. Cicero autem de claris oratoribus de. L. Pisone uiro doctissimo meminit. Item de. M. pisone græcis doctrinis eruditus qui hominum ineptias ac stultitias non ferebat. hic uero intelligendum est de. C. pisone Senecæ socio. Tacitus enim libro decimoquinto sic ait. C. piso Calphurnio genere ortus: ac multas insignesque familias paterna nobilitate complexus claro apud uulgum rumore erat per uirtutem aut species uirtutibus similes. Namque facundiam tuēdis ciuibus exercebat. largitionem aduersus amicos & ignotis quoq; communi sermone & congressu: aderant etiam fortuita: corpus procerum: decora facies. Sed procul grauitas morum aut uoluptatum parsimonia. Lenitati ac magnificentiæ & aliquando luxui indigebat & cætera. In fine uero lib. xiiii. sic ait idem Tacitus. Romanus secretis criminationibus incusauerat Senecam ut. C. pisonis socium & cætera. COTta. Asconius in oratione pro Cornelio scribit fuisse tris cottas fratres qui omnes adepti sunt consulatum. C. autem cotta magnus orator habitus & cōpar in ea gloria. P. Sulpitio. & C. Cæsari: Cicero uero de claris oratoribus scribit. L. Cottam prætorium in mediocrium oratorum numero habitum esse. Caius autem cotta dicebat pure ac solute: nihil erat in eius oratione nisi sincerum atque sanum & cætera. TITulis: honoribus. FAScibus: consulatibus: præturis & huiusmodi dignitatibus. DONandi gloria: Salustius etiam in Catilinam de Romanis inquit magisq; dandis q̄ accipiendis beneficiis amicitias parabant. Et philosophus libro quarto ethicorum ait q; ipsius uirtutis est beneficia potius conferre q̄ suscipere. CIViliter: idest communiter & communibus epulis: ESTo diues tibi: idest nil dones, nisi cœnam communem tibi & amicis. PAVper amicis: philosophus libro quarto ethicorum ait. At uero facile non est liberalem diuitem esse. Et libro octauo inquit amicitiam in communicatione societateq; cōsistere. ANseris iecur: Pli. libro decimo de iecore anseris sic ait: fartilibus in magnā amplitudinē crescit. Exemptum quoq; lacte mulso augetur. Nec sine causa in questione est: Quis primus tantū bonū inuenerit Scipio an Metellus uir cōsularis: an. M. sestius eadē ætate eques ro. Mar. li. decimo tertio ait. Aspice q̄ tumeat magno iecur ansere maius. — Cœna diuersa — Senecæ opes — Pisonis — C. Piso — Cotta — Donandi gloria — Amicitia — Anseri

¶ CLOAca: nam tota urbs pensilis erat: cloacis corriuatis septem amnibus a. M. agrippa. sordes urbis in tyberim deferentibus. IPSi pauca uelim: ut ante his: licet ipsum admoneas: A Seneca hūc diuitem & liberalem fuisse Cornelius scribit: pisonem quoq; a galba adoptatum exercuisse largitiones in amicos & ignotos quoque: idē tradit. COTta: huius meminit Horatius. fuit item Aurelius Cotta temporibus Neronis: cui princeps annuam pecuniam instituit: quanuis habitas opes per luxum dissipasset: addit Fidentinus: ut aliquid nostris scriptis: quæ recitat: inferret: Cottam clunicum fuisse: cuius meminerit Martialis: ab oppido hispaniæ clunia: cum apud illum legatur Sote clinici: idest medici: nisi clunicum uelimus intelligere plenis clunibus: qualis est Fidentinus. VT cœnes ciuiliter: idest communibus epulis: eadem est expostulatio. Martialis in ponticum. Cur sine te cœno cum tecum pontice cœnem. Sportula quod non sit prosit: edamus idem. PAVper amicis. Martialis: pauper amicitiæ cum sis lupe: non es amice. IECur anseris: fartilibus in magnam amplitudinem crescit. lacte mulso cum exemptum est augetur: docuit Apitius saginare anseres. Eicocarica & satie extinguere: incertum Scipio an Metellus fuerit. an. M. Sestius eadem ætate: qui iecur anseris optimi saporis esse docuerit: uerba sunt Varronis & a plinio recitata. — DOM.

¶ PINguis torrente cloaca. hæc non abhorrent ab his: quæ de lupo pisce ex lucillio sumpta Macrobius tradit: qui acer & uiolentus poeta ostendit se scire hunc piscem egregii saporis: qui inter duos Pontes captus esset: eumque quasi liguritorem catillonem appellat: scilicet qui proxime ripas stercus insectaretur: proprie autem catillones dicebantur: qui ad pollutum herculis ultimi cum uenirent catillos liguriebant: hæc Macrobius. Ergo catillo lupus proxime ripas stercora insectatus pinguis erat torrente cloaca: per quam publice sordes eluuntur. CRYptam. a uerbo græco κρυπτω. idest occulto & significat subterraneam cauernam. A SENEca quæ piso bonus Senecam & Pisonem in amicos suos: uel liberales fuisse Martia. hoc epigrammate significare uidetur. Atria pisonum stabant cum stemmate toto: Et docti Senecæ ter ueneranda domus. Prætulimus tantis solum te posthume regnis. Pauper eras: sed eques & mihi consul eras: sed & Cornelius tacitus pisonem calphurnium qui auctor coniurationis in neronem fuit: tradit claro apud uulgum rumore fuisse: per uirtutem: aut species uirtutibus similes. Nanque facundiam tuendis ciuibus exercebat: largitionem aduersus amicos: in ignotos quoque cōmuni sermone & congressu. ANSeris ante ipsum magni iecur: nouere prisci Romani anseres bonitate iecoris: quod fartilibus in magnam amplitudinem crescit: exemptum quoque lacte ac mulso augetur. Atq; in questione — MER. — Catillo — Crypta — Piso — Iecur Anseris

fuit. Scipio an Metellus uir consularis: an Marcus sextius eques Romanus prior inuenerit: de iecinore anseris: hæc Mar. Aspice qua tumeat magno iecur ansere maius. Miratus dices hoc rogo creuit ubi. Anseribus par alti, lis: q̄q̄ proprie quicquid domi ad saginam alitur altile dicatur: tamen hæc in parte gallinam altilem intellexerim: quæ olim lege fania in cœnis utebatur: hoc enim caput erat legis: nequid proponeretur: præter unam gallinam: quæ non esset altilis. Tertulianus in apologetico saginatam appellat: quam altilem alii in cœnam iubebant leges nec amplius quam unam inferri gallinam: & eam non saginatam. Hæ sane aues: quæ conuiuio comparant: quã tum ex uerbis Senecæ colligimus: ut immotæ facile pinguescant in obscuro continentur: de quibus Martialis. Pascitur & dulci facilis gallina farina. Pascitur & tenebris: ingeniosa gula est.

Altilis
Gallina
Tertulia- nus

VAL.

¶ PINguis torrente cloaca: idest qui per urbis cuniculos ad sterquilinia usq; penetrans sordibus in limo sagina tur: dictæ autem cloacæ a colluendo: q urbem immunditiis purgent. Plautus uero per stomachum immundæ ue tulæ aluum in curculione cloacam nominat: age effunde hoc cito in barathrum propere prolue cloacã. CRY, ptam penetrare suburræ a κρυπτ[illegible]: idest oculo cryptam. IPSI subaudiendum uirroni. PAVca uelim: deest dicere. AMIcis modicis: pauperibus: aut certe temperatis. A SEneca quæ piso bonus: sensus est: non posco eq dem: ut tam munificus uirro: uti Seneca cotta: piso suos amicos accipiat: quando quidem donandi ea consuetu, do iam aboleuit: sed ut ciuili ritu uictitet & cætera. A SEneca: anneus seneca propter ingentes opes: animique mores excultissimos neronis inuidiam meruit: haud dubie cito periturus: nisi septyscum simulasset. & ut Taci, tus scribit: cum non potuisset impetrare: ut Neroni opes quas in eius imperii exordiis fuerat assecutus cunctas re legaret: prioris tamen potentiæ instituta commutauit: prohibuit: ut minus opprimeretur inuidia: salutantium cœtus: uitauit comitatus. rarus per urbem quasi ualitudine infesta aut sapientiæ studiis attineretur: & ut scribit quidam: præ nimio studio quasi tabe cõfectus erat. hic ut inquit Probus sub Claudio quasi conscius adulterorum iuliæ germanici filiæ in corsicam relegatus post triennium reuocatus est: qui & si magno desiderio athenas intẽ deret: ab agrippina tamen erudiendo neroni in palatium adductus sæuum immanemq; natum & sensit cito: & mitigauit: inter familiares solitus dicere non fore sæuo illi leoni quin gustato semel hominis cruore ingenita re, deat sæuitia: huic postremo q habitus esset inter conscios coniurationis pisonianæ nero per tribunum ultimam necessitatem denũciauit: hic interritus amicorum animos: quibus iam eius casus lachrymas exciuerat ad firmitu dinem reuocauit: rogitans ubi præcepta sapientiæ: ubi tot per annos meditata ratio aduersum imminentia: cui præterea ignara fuerit neronis sæuitia: neq; aliud superesse post matrem fratremq; interfectos: q̄ ut educatoris præceptorisq; necem addiceret: deinde sibi uenas præsecans: crurumq; uenas abrumpens & durante tractu len, titudineq; mortis hausto ueneno: & postremo calidæ aquæ stagnum introiens exanimatus est. QVAE piso bonus: piso Calphurnius: ut Probus inquit: antiqua familia scenico habitu tragœdias actitauit in latrunculorũ iussa tam perfectus & callidus ut ad eum latentem concurreretur ob hæc insinuatus. C. Cæsari repente etiam re legatus est: q consuetudinem pristinæ uxoris abductæ sibi ab ipso deinde remissæ repetita esse existimabatur: mox sub Claudio restitutus: & post consulatum materna hæreditate ditatus magnificentissime uixit: meritus subleuare inopes ex utroq; ordine solitus: de plæbe uero certos quotquor annis ad equestrem censum dignita- tem prouehere. QVAE contra sole. lar. de hoc ipse alibi quis tibi mecœnas: quis nũc erit aut proculeius: aut fa bius: quis contra. iterum quis lentulus alter. ET fa. quibuscunq; uel clarissimis dignitatibus q lictores cum uir, earum fascibus præcedentes dignitatem illius ostentarent. quẽ ea longo ordine anteibant. HOC fa. paragoge pathos: licet ueterum consuetudine: ut analogia exigebat: dictum uideri posse uideatur. ESTo ut nunc mul. di. ti. pau. ami. schema παρὰ ὑπόνοιαν. ANSeribus par. alti. altilis ab alo: q domi diligenter alatur. est enim alti, lis ut gallina: capus & similes: q̄ domi aluntur uolucres.

Altilis. & flaui dignus ferro meleagri
Fumat aper. post hũc radunt tubera: si uer
Tunc erit. & facient optata tonitrua cœnas
Maiores. tibi habe frumentũ alledius inquit
Olybia. disiunge boues. dum tubera mittas.
Structorem interea. ne qua indignatio desit
Saltantem spectas. et chironomonta uolãti

MAN.
Altilis
Gallina

¶ ALTilis: gallina intelligitur: quæ ad saginam ale- batur: de qua Martialis ait. Pascitur & dulci facilis gal lina farina. Pascitur & tenebris: ingeniosa gula est. Sed quo pacto Gallinæ saginentur: legito Var- ronem libro tertio: Et Columellam libro nono.

Flauus
Color
Aper me- leagri
Meleager
Tubera
Aphricæ
Fertilitas
Lybiæ fer titas
χεὶρ
νόμος
Chirono- mon

FLAVI: Flauus color uidetur ex uiridi & ruffo & albo concretus. Verba sunt Frontonis apud Gel lium libro secundo capitulo uigesimosexto. ME- leagri: indignata Diana in agrum calidoniæ aprum ingentem omniaque uastantem immiserat: ad quem occidendum Meleager Oenei filius multos insignes iuuenes aduocauit: De quo latius in metamorphosi habetur. TVBera: Plinius libro decimonono scri- bit: q tubera nascuntur locis siccis & sabulosis fruticosisque: laudatissima quæ aphricæ crescunt: quum fue rint imbres autumnales ac tonitrua crebra: tunc nasci dicuntur: & maxime e tonitribus: nec ultra annum durare: tenerrima autem uerno esse. De is Martialis libro decimotertio sic. Rumpimus altricem tenero de uertice terram. Tubera boletis poma secunda sumus. TIBi habe frumentum. Plinius libro quinto de aphri ca sic ait. Libyphœnices uocantur qui Bizantium incolunt: ita appellatur regio. ccl. milia passuum per circui- tum fertilitatis eximiæ: Cum centesima fruge agricolis fœnus reddente terra. STRuctorem: parandæ mẽ sæ ministrum & dispensatorem. Virgilius. Cura penum struere & cætera. CHIRonomonta: χεὶρ manus di- citur νόμος lex: In antiquis textibus inueni Chironomonta & Chironomanta: itaque declinabitur chirono

mon:ut leon leontis:uel chironomas:ut diamas diamantis:Chironomos enĩ chironomu apud illos chironomi apud nos faceret genitiuũ.Ponitur autẽ chironomon pro illo:qui ad mensam edenda incidebat certa lege manus. ❡ALTilis:gallina altilis :deliacorum inuento in tãtum uenit luxum:ut lata lege sumptuaria a Fannio.& edictũ sit:ne quid uolucrum apponeretur mensis præter gallinam:quæ altilis nõ esset. FERro meleagri.i.par sui æto lo.Mart.Aetolo de sue diues edat:alibi:Qui diomedeis metuendus setiger agris ætola cecidit cuspide talis erat. Tubera:in aphrica auctore Plinio laudatissima sunt.proueniuntq́ magna copia:si autumno imbres & tonitrua fuerint:tenerrima autem sunt uerno tempore & gratiora:ut idẽ scribit. ATIlius:ut ex antiqui codicis fide le gamus pro guloso hic ponitur:cuius etiã meminit Mart.Tanq̃ habeas tria nomina.i.si uelles loqui quasi tu quoq́ unus esses ex nobilibus:quasi innuat:q́ tantum his qui nobiles sunt loqui liceat:nobilitas enim cognomine agno mine & nomine designabatur:ut Caius Iulius Cæsar.Possidonius scribit cognomen & agnomen mulieribus nõ datum fuisse:ut ita coniungas:si quid tentaueris hiscere tamq̃ tu quoq́ nobilis sis:& habeas tria nomina ut no biles duceris planta:& ponere foris.

Incisiõis mensæ

DOM.

❡DIGnus ferro meleagri fumat aper:satis constat aprum quem irata ceres in agros ætolorum misit a Melea gro confectum.Tum agri capite donatam fuisse amicam. Vnde auunculorum cædes matris dolor:& filii præci pitata mors fuit:hunc autem morem poetæ tenuerunt ut quem aprum commendarent ad meleagri factum al luderent Martialis.Qui diomedeis metuendus setiger agris Aetola cecidit cuspide:talis erat. Et alibi ætolo de sue diues edat. POst hunc raduntur tubera :ut ipsis Plinii uerbis utar.uel maximum miraculum est aliquid na sci:aut uiuere sine ulla radice.Tubera uocantur hæc undiq́:terra circundata:nullisq́ fibris nixa:aut saltem capil lamentis:nec utiq́ extuberante in quo gignuntur loco.aut rima ingerente:neq́ ipsa terræ coherent.Corticæ ẽt includuntur:ut plane nec terram esse possimus dicere:neq́ aliud q̃ terræ callum.Martialis de tuberibus .rumpi mus altricem tenero de uertice terram.Tubera bolletis poma secunda sumus. SI uer tunc erit:eodem auctore constat tubera uerna tenerrima esse. OPTAta tonitrua cœnas maiores:de tuberibus hæc peculiariter tradun tur:cum fuerint imbres autumnales:ac tonitrua crebra tunc nasci.& maxime e tonitribus :nec ultra annum du rare. O Lybia disiunge boues:hoc ideo optabat Aledius:quia laudatissima fuerint aphricæ tubera. STRucto rem:structor cellarius qui instruendæ mensæ curam habebat:ut tradit seruius enarrans illud Virgilianum. Cu ra penum struere. ET chironomonta uolanti cultello:præfectus erat diuitum mẽsæ ad quam(ut Senecæ uer bis rem dicam)alius preciosas aues scindit:& clunes certis ductibus circũferens eruditam manum frustra excu tit infœlix:qui huic uni uiuit:ut altilia decenter secet.nisi quod tam miserior:qui hoc uoluptatis causa docet : q̃ qui necessitatis discit.

MER. Aper ætolus

Tuberes

tubera terræ

Calus chiromõ

❡ET fla.fer.di.meleagri fumat aper.κατ᾽ ἐξοχήν.quod magnitudine is alios anteiret:quem meleager occidis se dicitur:unde & Mar.Et quantum calydon tulisse fertur.Par & purpureis aper capistris. FERro di.meleag . de calydonio apro satis nota est historia:tum per Homerum in nono iliados: tum per multos alios græcos & latinos. FLAui.sic Homerus in secundo iliados. ξανθὲ λεάγροιο μελεάγρος MEleagri.hoc nomen a ue nationis peritia inditum esse existimatur.παρὰ τὸ ἀρὸ εν μελετῆ τῆς ἀγρας εἶναι quod ætoli præ cæteris uena tione oblectarentur. POst hunc ra.tube.quasi solis concessa diuitibus.romani enim in delitiis fuere maximis Martia.Rumpimus altricem summo de uertice terram.Tubera bolletis poma secunda sumus:bolleti siquidẽ summo fuere precio. ET fa.opta.toni.cœnas ma.q́ tonrtrus crepitu e tellure citius erumpant TONItrua dicimus & tonitrus.statius tonitrus agis:& mea fulmina torques. ALE.inquit.luxuriosus aledius seuerus eques romanus: DIsiunge bo. ne ob terræ culturam tubera nasci prohibeas. LIBya.dicta libya quasi libya:idest plu uiis etiam deficiens : Isocrates tamen ab epaphi filia libyam de laudibus busiridis dictam uoluit:licet quidam fabulamentis inducti ferant oceanum duas compressisse nymphas pampholigen & pertenopem:& ex parte nope europam.ex pampholyge uero asiam & libyem habuisse:quæ orbi postea diuiso nomen indiderunt.
STRucto.Dicit gestu & saltatione carnes in conuiuiis concidentem uelut nomochirarium cum cultello qui piam iussus desecare:hinc chironomia:quam Quintilianus gestus legem interpretatus est. Sane chyro pe nultima per.u.in antiquis scriptum codicibus comperio:ut Lucre.acherunte sub imo dixit: prisciano etiã teste.

VAL.

Cultello:donec pagat dictata magistri
Oia:nec minimo sane discrimine refert
Quo gestu lepores:& quo gallina secetur
Duceris plãta:uelut ictus ab hercule caccus
Et ponere foris:si qd tentaueris unquam
Hiscere:tãq̃ habeas tria noĩa:quãdo ꝓpinat
Virro tibi.sumitq́ tuis contacta labellis
Pocula.qs uestrum temerarius usq́ adeo .qs
Perditus ut dicat regi bibe:plurima sunt.quæ
Non audent hoĩes ꝓtusa dicere læna.
Quadringenta tibi si qs deus.aut similis diis

❡VOlanti cultello.Seneca epistola:xlix.inquit:Ali us preciosas aues scindit:& per pectus:& clunes cer tis ductibus circunferẽs eruditam manum in frusta excutit & plura. DIctata:præcepta: TRIA nomi na.i.tãq̃ nobilis.Nobiles enim notabantur tribus no minibus:prænomine:nomine:& cognomine:ut Ca ius Iulius Cæ. QVAdringenta. sic est in antiquis libris :& ita legendum est:non quadraginta:nã parua eẽt nũmũ copia. QVAdringẽta:oñdit hoc loco nũ moꝶ atq́ diuitiaꝶ grã quẽq́ amatũ iri. SImilis diis: id ẽ heros aliqs.MElior fatis:nã fata fecer̃ te paupe rẽ hõuncio uero diuitẽ:homũcio aũt dixit:qa supius ait Aut similis diis:De heroe ibi intelligẽs.Homũcio hõ homũculus homũcio homul⁹ & homulus facit diminutiua:ut Priscia. edocet li.iii. TREbio .clicti.s. ac pasito. LVserit æneas:ad illud q̃rti æneidos allusit

MAN.

homũcio homulus homulul⁹

Et melior fatis donaret homũcio:quantus
Ex nihilo fieres quantus uirronis amicus:
Da trebio:pone ad trebium:uis frater ab ipsis
Ilibus:o nũmi uobis hunc præstat honorẽ:
Vos estis fratres:dñs tamen:& domini rex
Si uis tu fieri:nullus tibi paruulus aula
Luserit æneas:nec filia dulcior illo
Iucundum & carum sterilis facit uxor amicũ
Sed tua nunc mycale peat licet:& pueros tres
In gremium patris fundat:simul ipse loquaci

ait.n. Dido.si quis mihi paruulus aula luderet æneas
q te tantum ore referret. DVLcior illo.s.Virrõe ca
ptatore. IVcundum & carũ sterilis facit uxor ami/
cũ:hic Mart.li.xi.ad urbicum ait.Dicat pgnantẽ tua
se cosconia tantũ.pallidior fiet iã pariẽte lupus. CA
rum:captatoribus.s. NVnc dum pauperes. LIcet:
Terge mini quis:uel licitum est:utrunq enim hic conuenire põt.
PVEros tres.i.tergeminos:qd quidem haud ẽ inso/
lẽs & inusitatum.Anno enim salutis christianæ. M.
cccc.lxxviii.mense augusti.uelitris mulier quædã ad
huc quidẽ uiuens tris uno partu edidit abortiuos ma
res oẽs triũ mensiũ postea uero secuta sunt: Bellum:
Caritas:pestilentia.Pli.itẽ li.vii.c.iiii.sic ait.Tergemi
nos nasci certum ẽ horatiorũ curatiorũq exẽplo:sed
hoc inter ostẽta adducitur &c.Præterea inqt philoso
phus li.vii.de animalibus in genere humano paucos geminos seruari:si alter mas sit.alter fœmina.Cellius libro
nono capitulo secundo scribit Diuo Augusto imperãte Ancillam eius Augusti in agro laurente peperisse qnq
pueros:eosq pauculos diesuixisse.matrem quoq eorum non multo postq̃ peperit mortuam:monumentumq
ei factum iussu augusti in uia laurentia:inq eo scriptum esse numerum purpureii eius :quem diximus.

DOM. ¶QVO gestu lepores:nam in secandis altilibus ars erat:plinius cum de saginãdis scribit:hinc artes.inquit:culi
narum ut spectentur clunes diuidantur in tergora:& a pede uno dilaceratæ tota repositoria occupent. DA tre/
bio:alter Trebius fuit comes Luculli proconsulis in betica. VOS estis fratres:tẽpora notat:quibus diuites &
iam erant captatores alienæ hereditatis:ut Mart.in Gargilianum.Munera quod senibus uiduisq ingentia mit/
tis .Vis te munificum gargiliane uocem: FIEri dominus & rex:idest si uis ut te colat. CARum amicũ:capta/
toribus. MYchale:urbs ioniæ ut scribunt:Hero.& stra.ubi est panionus: Mychale hic nomen proprium est
uxoris Trebii non concubinæ:nec meretricis .Sensus est:cũ non hẽas pecuniam:nõ offẽdes captatores:si filios
hẽbis. DVLcior illo:uirrõe.s.captatore. PVE.tres:tergeminos uno partu totidẽ.n.põt pere: supra pdigiũ ẽ.

M.ER. Dictata Magistri scindendi obsonii ¶PER agat dictata magistri:dictata erant quæ sumpta de libris ueterum magister pueris præbere cõsueuerat.
Sic Asconius. Quod uerbum in hanc significationem sp accipit Ci.& persius. Ten cirratorum centum dictata
fuisse:Pro nihilo pendas.Dictata aũt dixit:quia(ut scribit Seneca)magistri erant scindẽdi obsonii: QVO ge.
lepo.& gallina secetur non simpliciter:aut rustice in mẽsa diuitis aues scindebant.Sed ut Seneca declamat:in re/
positoria diuitum pectora aium:tota enim uidere fastidium erat.congesta ponebantur.Et plinius in.x de galli
nis scribens.Non omnes ad saginam eliguntur:nec nisi in ceruice pingui cute postea culinarum artes : ut clunes
spectentur:ut diuidantur in tergora.ut a pede uno dilatatæ repositoria occupent. HABeas tria no.sis hõ.triũ
litterarum:hoc est fur:nam uelut fur:& alter caccus abigeris:inuenio ausonium in enumeratione ternarii griphi
scribere tria fuisse nobiliorum nomina:quæ diomedes grammaticus explanat in hunc modum.Prænomen est
Diomedes quod nominibus gentilitiis præponitur:ut.M.Nomen proprium gentilium:idest q originem gentis:uel fami
liæ declarat:ut portius:Cognomẽ quod uniuscuiusq proprium ẽ:& nominibus gentilitiis subiũgitur.ut Cato:
& erunt tria nomina.M.Portius Cato:& erit sensus:tu uelut nobilis qui triplici notatur nomine:& cõtemptui
habetur foras eicieris:si quicq̃ ausus fueris loqui.. PROpinat:post potum tradit:cum prior biberit. AB ipsis
Ilia ilibus:ilia in quarto medicinæ libro tradit celsus inter coxam & pubem imo uentre posita esse.

VAL. ¶DONec pa.dicta.ma omniaquæ a magistro accepit chironomonte:sunt enim dictata quæ a magistris in lu
do litterario pueris de aliquo auctore traduntur interpretamenta:ut perdiscantur:eademq ipsi post paulum ita
reddantur:ut tradita sunt.Hora in epistolis.Hæc ianus summus ab imo.Hæc recinunt iuuenes dictata senesq.
& rursum.Sic iterat uoces & uerba cadentia tollit.Vt puerum sæuo credas dictata magistro.Per. Ten cirrato/
rum centum dictata fuisse pro nihilo pendas.Cice.quoq ad quintum fratrem de caluenti inquit marii oratio/
ne quod scribis:miror placere eidem rescribere: præsertim cum illam nemo lecturus sit:si ego nihil rescripsero
meam in illum pueri omnes tanquam dictata perdiscant Insuetæ igitur perindeq non latinæ lectiones a multis
dicuntur .hinc dictare uerbum q significat auctoris alicuius uerba sensumq excutere.Hora.in secundo episto
larum.Non equidem insector delendaq carmina liui.Esse reor memini quæ plagosum mihi paruo Orbilium
dictare : sed emendata uideri : Idem in primo sermonum.an tua demens Vilibus ludis dictari carmina malis.a
dico autem deriuari certum est. Varro.dico hinc dictata in ludo.hinc dictator magister populi. PERagat di/
ctata magistri.i.gestus quos magister docuit præludii loco habendos: DVCE.plã.ue.ictus ab her.cac.cacci fa
bulam latinorum plærique scriptis tradiderunt.ut iam ominibus sit q̃ notissima. DVce.plã.ue:ictus ab her.cac.
cus ut. Vir.Hic caccum in tenebris incendia uana uomentem:Corripit in nodum complexus & angit inhærens
Elisos oculos:& siccum sanguine guttur Panditur ex tẽplo foribus domus atra reuulsis:Abstractæq boues adiu
ratæq rapinæ Cælo ostenduntur:pedibusq informe cadauer. Protrahitur:educeris igitur. i . protraheris. SI
quid tenta .i.unq̃ hi.i.loqui:proprie autem hiscere:os aperire:cum ab hio hias descendat hiasco facere debuit: si
cut & uerbum itineratiui hiato. TANq̃ ha.tria no. nunq̃ tria nomina more græcorum : qui ut suidas scribit
cum malum hominem uolunt prouerbio significare : unum cappa:cum peiorem duo:cum uero pessimum tria
hẽre dixerũt:unde intelligi uolunt eũ esse cretẽsem:cilica cappadoca:q singularis fuisse ĩprobitatis existimaf:an
tria noia tres gradus positiuũ cõpatiuũ & suplatiuum intelligit:ut ipse locutus uideri põt:alibi scribit triscurria pa

triciorũ:an certe uerborũ ordo ẽ.non ponere foris tanquã hẽas tria noĩa: SED po.fo.ſi tentaueris hiſcere. Tã quã q hẽas tria noĩa:hoc ẽ qui laude iſigni pditus ſis:& oẽ ſingulare nomẽ cõſecutus:quãdo & hic numerus:quia principiũ mediũ & finẽ cõplectit̃:pfectus ẽt a philoſophis & ab ipſo ĩ primis Ariſto.in prĩo de cœlo & mundo eſſe demonſtretur. QVAm propri.uir.ti.hoc ẽ tibi poculũ porrigit:ut bibas:cõpoſitũ.n.uerbum eſt:a πρo. ppoſitione &.πίνω.bibo.Nonius marcellus de doctoꝝ uirorũ indagine propinare inquit a græco tractum eſt pro potum tradere.Mar.qui nulli calicem tuum propinas.Humane facis horne non ſuperbe.Item Plautus in curculione:propino magnum poculum:ille ebibit.Pindarus uero propinare pro eo.quod fere eſt:epulum facere in Olimpiis poſuit cum inquit φιαλαν ἀφνειᾶς ἀπὸ χειρὸς ἑλὼν ἄμπελον ἔνδον καχλάζοισαν δρόσῳ δωρήσεται νεανίᾳ γαμβρῷ προπίνων οἴκοθεν οἴκαδε πάγχρυσον PERTVdi.læna.i.pauperes quorum pertuſa ueſtis eſt. QVAdra.ſubaudiendum ſeſtertia uel talenta. DOna.ho// muni. homullulus. DA tre. trebius peraſiti nomen. FRA.ab ipſis.ut ſi ita dicat uirro. NVLlus ti.par.i au.Iule.æneas:ad illud Virg.alluſit.Saltem ſi qua mihi de te ſuſcepta fuiſſet.Ante fugã ſoboles:ſi quis mihi par// uulus aula Luderet æneas qui te tantum ore referret.NEC fi.dul.il.quia nubit:ac ipſe hæreditatẽ facilius adire ſe poſſe conſideret. SED tua nunc my.nunc q̃ diu pauperes.micale:ut Stra.ſcribit mons ẽ ferarum copiam habens:unde & uideri poteſt.Iuue.trebii uxorem mycalem appellaſſe:quod monſtri loco habẽda ſit.ſi tres uno partu ſit enixa filios:inquit.n.& pueros tres in gremium patris fundat ſimul.Quamq̃ legũtur quæ adhuc multo plures ediderint. IN gre.pa.ne ſibi impoſitum fuiſſe:ac data uerba:ꝙ ſuppoſiti poſſit exiſtimare.

Gaudebit nido:uiridem thoraca iubebit
Afferri:minimaſq; nuces:aſſemq; rogatum
Ad menſam:quoties paraſitus uenerit infans:
Vilibus ancipites fungi ponentur amicis:
Boletus domino:ſed quales claudius edit
Ante illũ uxoris:poſt quem nil amplius edit:
Virro ſibi & reliqs uirronibus illa iubebit
Poma dari:quorũ ſolo paſcaris odore:

¶NIdo.alluſio ẽ ad aues. VIridẽ:thoraca.θώραξ pectus dicitur:hic uero ueſtis eſt:ut apud Suetonium in auguſto:ait enim Thorace laneo & feminalibus & tibialibus muniebatur. MINimaſq; nuces:ideſt corylos. ROgatum.a puero.ſ. VIlibus ancipites. pergit cœnæ uarietatem narrare. ANcipites:periculoſi.Pli.li.xxii.ſcribit ꝙ fungorum tutiſſimi qui rubent callo mox candidi tertium genus ſuillis uenẽis accõmodatiſſimum familias nuper interemere & tota conuiuia Noxii erunt fungi qui in coquẽdo duriores fiunt. BOletus domino.Optimus eſt boletis cibus:ſed immenſo exemplo in crimẽ adductus ueneno tyberio Claudio principi per hanc occaſionem a cõiuge dato Agrippina:Auctor eſt Pli.li.xxii.ubi etiam ſic ſcrib.Claudius ſtomacho utiles putat boletos. MAN. θώραξ Thorax Boletus

¶THOraca:Thorax indumentum pectoris nam θώραξ græce:latine pectus dicitur.id erat uiride in puero. Papinius de glaucia.Semper ad annos texta legens modo puniceo uelabat amictu Nunc herbas imitante ſinu. ANCIPites:inter fungos tutiſſimi ſunt:qui rubẽt.Tertium genus de quo hic loquitur.Suilli dicuntur:uenẽis accommodati:Familiaſq; interemerunt & tota conuiuia aliquando Anneum ſerenum præfectum uigiliũ Neronis:& tribunos & centuriones:tanta eſt uoluptas ancipitis cibi:ut ſcribit Plinius id ẽ periculoſi.Martialis.Sũt tibi boleti:fũgos ego ſumo ſuillos. BOletus optimus quidem eſt cibus auctore.Plinio.ſed imenſo exemplo in crimen adductus:locuſtæ artificio dato ueneno Claudio imperatori:Tacitus ſcribit uenenum infuſum delectabili cibo:Mart.Boletum:qualem Claudius edit edas.POma:cytrea ut puto intelligit:quæ maſſyria & medica dicuntur:nam Martialis de his idẽ ſcribit:aut corcyrei ſunt hæc de frondibus horti Aut hæc maſſyli poma draconis erant:hæc ſunt poma:ut docet Macrobius quæ nunc in delitiis habemus melangola appellantes. DOM.

¶ANCipites fungi:quia plerumq; lætales ſunt inuenti:q̃q̃ magna ſit uoluptas ancipitis cibi:oriuntur ex pituita arborum:hæc plinius. VILibus amicis.infimis.ſic plinius ad auitum.Aliud minoribus amicis. BOLetus domino:boleti nouiſſima gulæ irritamenta fuere auctore plinio ad radices roboris & quercus nati:qui & ipſi temere manduntur:precioſi quõdam habiti.Martialis.Argẽtum atq; aurum facile eſt:lænamq; togamq;.Mittere.boletos mittere difficile eſt:Huncq; opimum cibum comitabatur apparatus:quem boletariam appellaue// runt:de qua idem poeta.Cum mihi boleti dederint tam nobile nomen:Prototomis pudet pudet:heu ſeruio coliculis. SED qualem claudius edit.Agrippina claudio Cæſari marito per occaſionem boleti:quo cibo ualde delectabatur uenenum dedit:quo facto illa terris uenenum alterum:ſibiq; ante omnes:neronem ſuum dedit. MER. Boletus Boletaria Quale uenenum VAL.

¶NIDO:cunabulis:cum tres ſit uno enixa partu nidum cunabula uocauit. VIridem thoraca:tunicam paraſiticam:aut certe quæ manicata humero tantum & pectus ac ſtomacum contegat:cuiuſmodi infantes geſtare moris eſt:ẽt quando thorax turrim & quãdo pectus ſignificet.παρα.τοθεῖον ωρεῖν του τεῖχος φυλάττειν τοΛιανοη τικὸν οεςι νενηιιινθειον. MINimaſq; nuces:auellanas dicit:uel quiduis ſimile. ANcipites:periculoſi. BOletus do.nam romanis id edulium in delitiis fuit.Mar.Argẽtum atq; aurum facile eſt lenãq; togãq; Mittere:boletos mittere difficile eſt.& ruſum idem.Dic mihi quis furor eſt turba ſpectãte uocata Solus boletos ceciliane uoras.Quid dignum tanto uentriq; gulæq; pcabor.boletum qualem claudius edit edas. ANte il. uxo.quo agrippina claudium necauit.POſt quẽ ni.am.edit:nam ut tacitus ſcribit in hiſtoria:cum claudius ob ingentes curas ualitudine aduerſa correptus eſſet:refouẽdiſq; uiribus mollicie cœli ſalubritate aquarũ ſinueſſam perexiſſet:agrippina ſceleris olim certa:& oblatæ occaſionis opera.locuſtam artificem ueneficii poſtea damnatam deligit:eius mulieris ingenio paratum uirus cuius magiſter e ſpadonibus halotus inferre epulas & explorare guſtu ſolitus infuſum delectabili cibo boletorum uenenum:ſed medicaminis nõ intellecta eſt uis:ſocordia ne an claudii uinolẽtia.incertũ ſimul ſolutã aluũ ſubueniſſe uidebat̃:alii iter initia cõſopitũ tradũt:deinde cibo

affluente euomuisse oĩa:igit exterrita agripina xenophontis Medici consciam adhibet: ille tanquã nisus euomentis adiuuaret repetito toxico incertũ pului:ne addito an imisso p clysterem: ut quasi abundantia laboranti subueniret: uel pinnã rapido ueneno illitã faucibus eius dimiserit: multi statim hausto ueneno obmutuisse aiunt excruciatũq; doloribus nocte tota defecisse: agripina uelut dolore uicta & solatia congrens tenet amplexu britãnicum uerã paterni oris effigiẽ appellans: antoniamq; & octauiã sorores eius uariis artibus demorat: uulgabat q; principis ualitudinẽ ire ĩ melius: quoad neronis res cõponunt. & caldæorum monitis futura atentantur imperia: tunc medio diei tertiũ ante idus octobris foribus palatii repente diductis comitante birronero egreditur: ibi monente pfecto festis uocibus exceptus: ferunt quosdã dubitasse ac cogitasse: ubi britãnicus esset mox nullo idi uersum auctore nero imperaror salutatur. VIR. si & re. uir nũ uirronẽ p quocũq; ĩdifferenter diuite posuit: an ĩclinatũ uerbũ a uirro afranio egregiæ quondã famæ militaris. q a claudio asseuerante uxore agripina pfectus regimini cohortiũ fuit. an certe quasi ciuẽ romanũ a ueste noĩauit romanorũ: quã suidas ait birrõ noĩatam: sicut ipse in secũdo huius unguenta poppæana a poppæa noiauit q; illis plurimum usa fuerit. SOLo pasca. odore: q; solo illorum frui tibi odore contingat. PAScaris. oblecteris: sic Vir. Atq; aĩum pictura pascit inani: nam cum odor nulla corpulentia concretus sit. ut Ari. ait. pascere nõ põt. Lucre. tamẽ corpus esse docet cum inquit. Tum porro uarios rerum sentimus odores. Nec tamẽ ad naris uenientis cernimus unquã. Nec calidos æstus tuemur: nec frigora quimus usurpare oculis: nec uoces cernere suemus. Quæ tamẽ oĩa corpora constare necesse ẽ. NAtura: quoniã sensus ĩpellere possum. Tangere. n. & tangi nisi corpus nulla põt res: sed & Aristo. ipse se ambigere ostendit: sit ne odor: fumus: an aer: aut uapor: q oĩa plane corpulenta sunt: quod eiusdem sñiæ contrarium minus acute dispicientibus esse uidet. atq odor ipse qualitas qdã ẽ fumido illi ĩmixta uapori: q ex aliquo corpore egreditur: & ab ea qualitate uapor ipse nomẽ hẽt: q cũ sit corpus: pascere posse certũ ẽ: ergo uerborũ hic sensus eẽ poterit: quorũ solo pascaris odore: pasceris quidẽ & ob ea poma: sed eo odore: q late p aera diffundit: nã eis uesci minime tibi licet. QVAlia ppetuus phæacũ autũnus habebat: ubi rex Alcinous diligẽs cultor hortorum fuit.

> Qualia ppetuus phæacum autumnus hẽbat
> Credere que possis subrepta sororib9 aphris
> Tu scabie fruere mali. quod in aggere rodit
> Qui tegitur parma: & galea metuẽsq; flagelli

MAN. ℂPHEAcum autũnus: Phæaces inquit Mella ppriе illyricos uocãt. Plini. lib. xix. scribitq; antiquitas nihil prius mirata est q & hesperidũ hortos ac Regũ adonis & Alcinoi. SORoribus aphris. In Aetiopia speciosissimũ pomariũ atlanti fuit: in quo nascebantur mala aurea: q hesperides custodiebãt: Aegle herethusa hespetusa & Draco puigil. Quod Lactan. scri. li. ii. the. Dio. itẽ ingt hesperidõ ĩsulas nõ frustra fabulatũ eẽ aurea poma pduxisse: Cũ plurimo auro ditissimæ sint: atq; oĩum pene metallorũ genera pariãt. Pli. aũt li. v. ubi de mauritania scribit: ait portẽtosa græciæ mẽdacia pdita esse de hesperidũ aurifero nemore. Cum nil aliud pter oleastros pduxerint: plura diximus in Buc. egloga qdem sexta. IN aggere: castrorum. s. poma & enim qdam in aggere serebant. hinc Pli. li. xv. c. xiiii. sic ait. De generibus diuersis malorũ: æquæ peregrinæ sunt zinziphа & Tuberes: quæ & ipsa nõ pridẽ uenere in Italiã. Hæc ex aphrica: illa ex Syria. Sex. Papinius quem consulem uidimus: primus utraq; attulit diui augusti nouissimis tẽporibus in castrorũ aggeribus sata: baccis similiora q malis: Sed aggeribus præcipue decora: quoniã & ĩ tecta iã siluæ scandunt: hæc ille. QVI tegit: tyro ĩtelligitur. PARma: clypeo. Dicitur ãt parma: ut Varro scribit: q e medio in oĩs partes par.

Pheaces hesperidũ horti

DOM. ℂPHEAcum: alcinous pheacũ rex hortos habuit perpetuis fructibus uirentes Homeri testimonio: nã ut ille scribit pirum piro succedebat: Fidentinus iã se alterũ zoilũ pfitetur: qui uersum Homeri a nobis acceptum recitat: & paulo post insaniens addit: ut nos ĩ odysseã scripsimus: cũ nec characteres qdẽ græcarũ litterarũ agnoscat: Sed zoili ẽ æmulus nec ĩprudentia: nec miseria inferiore. q Homerũ tanquã cẽsor redarguebat: in quẽ esurientẽ facere Ptolemæus. Miror ingt cũ Homerus mortuus quẽ repræhendis tot ĩterpretes sustentet. tu q illius cẽsor es: teipsum alere nequeas: pheaces a pheace Neptuno & corcyre filio dicti sunt: ut scribit Diodorus. SCAbie mali: hunc locũ a nobis acceptum Fidentinus inuertit: nec intelligit: quãuis pceptorem suum adhibuerit etiam cõsiliarium: de pomo militari loquitur Iuuenalis: nam poma ferebantur in aggeribus castrorum: quod Plini. de tuberibus & zinziphis scribens ostendit. Sextus inquit papinius quẽ consulem uidimus nouissimis Augusti tẽporibus utraq; attulit in castrorum aggeribus sata: tum idem rephendens mollitiem militum qui poma in aggeribus sererent: ex stomaco addit. Sed aggeribus pcipue decora: quoniam & in tecta syluæ iam scãdunt: ita & eum morem notauit: & clientem tribium tyroni laborioso comparat. QVI parma: periphrasis est tyronis: nam tyro parma & galea utebatur.

MER. ℂQVALia perpetuus pheacum autumnus habebat: pheacum Rex fuit alcinous: cuius filia nausica naufragum & nudum ulyssem excepit. huius hortos miris modis laudat Homerus. ad quos respexit Virgilius cum dixit. Qualia credibile est spaciantem rure paterno. Nausicam pleno sæpe tulisse sinu. Credere quæ posses surrepta sororibus afris. μήλα τῶν ἑσπερίδων a græcis dicuntur. hoc est mala hesperidum. in mauritania poetæ finxerunt hortos fuisse hesperidum aurea mala ferentes a dracone custodita: hæc Hercules surripuisse fertur: sed hesperidum poma quidam græci epimelides uocauerunt. bene enim olent. sed non comeduntur. illud addimus poetas generosum pomum sub alcinoi & hesperidum mentione comẽdare. Mart. de Citro malo. Aut corcyrei sunt hæc de frondibus horti: aut hæc masili poma draconis erant. TV Sca. fru. mali quod in ag. ro. orbiculatum hoc puto pomum. Sic Brutus ad Ciceronem de tenuitate copiarum. Orbiculatis malis pasti esse uidentur. Orbiculata autem mala a fictura orbis in rotunditatem circumacti. Hæc in epiro primum prouenisse argumento sunt græci qui epirotica uocãt. Hæc Plinius.

Horti pheacũ Nausica Mala hesperidũ comendatio

PErpetuus phæacũ autumnus habebat: quoniã nullo tpe deficiebant fruges:ut Homerus in octauo Odys VAL.
seæ.τάων οὔτε καρπὸς ἀπόλλυται οὔτ᾽ ἀπολείπει χείματος οὐδὲ θέρους ἐπετήσιος.ἀλλὰ μάλ᾽ αἰεὶ ζέφυρίη πνείουσα τὰ μὲν φύει.ἄλλα δὲ πέσσει ὄγχνη ἐπ᾽ ὄγχνῃ γηράσκει μῆλον δ᾽ ἐπὶ μήλῳ. CREde.quæ possis fur.soro.aphris:hæc in pomorũ laudem exempla iungere poetæ solent: ut Mar.Non mea massilus seruat pomaria serpens.Regius alcinoi nec mihi seruit ager.& Proper. Non mea pheæcas æquant pomaria siluas.Nec operosa rigat martius antra liquor. SVR repta sorori aphris.hesperidibus:q̃ ut græca narrat historia:hortum habuerũt in quo pomus mala tulit aurea q̃ uigilantissimus custodiuit draco:ea hercules perempto dracone in græciã asportauit:licet Var.nõ poma sed capras & oues adduxisse existimet quosdã aũt poma ideo credidisse ꝙ.μῆλα.uoce græca & poma.& pecora dicãt ꝙ sua uoce me uel be sonare uideantur:e quo post balare dictum ẽ extrita littera ut in multis. SORoribus:nã tres fuere stheno euryale & medusa phorcinos filiæ IN aggere rodit:ubi castra metantur rodit:quoniam austera nõ comedit. QVI tegitur pma & ga. perhiphrasis ẽ gladiatoris aut peditis:nã pma clypeus peditum:fuit:æmilius probus:hiphicrates inqt atheniẽsis pedestria arma mutauit:cũ ante illum ĩperatorẽ maximis clypeis:breuibus hastis minutis gladiis uterentur:ille econtrario peltã pro parma fecit:a quo postea peltastæ pedites appellantur:ut ad motus concursusq̧ essent Leuiores hastæ modũ duplicauit:gladios longiores fecit.Idẽ genus loricarũ & sertis atq̧ thoracis lintea dedit:quo facto ex peditiores milites reddidit:ubi parmã graue scutũ accipit:quod Nonius Marcellus de doctorum uiroꝝ indagine negare contendit: dicta sane parma ẽt:ut Var.putat ꝙ e medio in oẽs partes esset par. METuensq̧ flagelli.i.& ictus aduersarii paratus arcere:aut metuens dum discit:ne feriatur.

Discit ab hirsuta iaculum torquere capella
Forsitan impensæ uirronem parcere credas
Hoc agit ut doleas: nã quæ comœdia mimus
Quis melior plorante gula: ergo oĩa fiunt
Si nescis ut per lachrymas effundere bilem
Cogaris: pressoq̧ diu stridere molari
Tu tibi liber homo: & regis cõuiua uideris
Captum te nidore suæ putat ille culinæ:
Nec male cõiectat; quis enĩ tã nudus: ut illũ
Bis ferat hetruscum puero si contigit aurũ
Vel nodus tantum.& lignum de paupe loro
Spes bene cœnandi uos decipit, ecce dabit iã
Semesum leporẽ,atq̧ aliqd de clunib⁹ apri

CAB Hirsuta capella.i.ab amento:hoc est loro caprina pelle facto:quo illigatæ hastæ mitti solent. Vel ab hirsuta capella.i.a sago cilicio: qd ex pilis hircinis texebatur. Auctore ẽt Var.li.n.secundo capite ultio scribit.Capras pilos administrare ad usum nauticũ: & ad bellica tormenta:& fabrilia uasa. neq̧ nõ quasdam nationes harũ pellibus uestiri:ut ĩ getulia & sardinia ait itẽ magnis uillis eẽ ĩ magna pte phrygiæ.unde & Cilicia &c.eius generis fieri solẽt.Columella ẽt meminit lib.viii.cap.vi. AB hirsuta capella:potes ẽt expõere a bellicis tormentis:nã ut ex Var.dixim⁹ ad bellica ẽt tormẽta capræ pilos administrant:qd nõ esset absurdũ. MIMus: Diomedes de mimo hæc ait: Mimus ẽ sermonis cuiuslibet motus sine reuerentia: uel factorũ cum lasciuia imitatio. Mimus dictus quasi solus imiteẽ.Cũ & alia poemata idẽ faciãt: sed solus quasi priuilegio quodã qd fuit:cõe possedit. PLOrãte gula.plorãte guloso:Est ãt sẽsus ꝙ nulla comœdia nullus Mimus tãta afficit uoluptate:quãta qdẽ plorãs gulosus. BILẽ:iracũdiã p lachrymas ãt ait: quoniã ut inqt Oui.Expletur lachrymis:egeriturq̧ dolor. MOLari:ultimi dentiũ sunt molares:q cõcisa a prioribus.atq̧ cõfracta subigunt:& molunt:unde & molares uocati sunt. NIDore:odore. QVIs enim tã nudus ut illũ bis ferat &c.Sensus ꝙ nullus ingenuus aut libertinæ cõditiõs posset illũ pati ni seruus esset:ingenui enim bullam aureã gestabãt cordis figurã habentẽ libertinorũ uero filii nõ aureã:sed ex loro hẽbant.Macr.li.i.sat.ita scribit. nõ nulli credũt ĩgenuis pueris attributũ:ut cordis figurã ĩ bulla ante pectus annecterent:quã inspicientes ita demũ se hoĩes cogitarent:si corde pstarent.Togã quoq̧ ptextã iis additã ut ex purpuræ rubore ĩgenuitatis pudore tegerentur. Libertinis uero nullo iure uti ptextis licebat:sed postea libertinorum quoq̧ filiis ptexta concessa est. Et paulo infertus ait.ex quo concessum ut libertinorum quoq̧ filii q ex iusta dũtaxat matrefamilias nati fuisset Togã ptextam & lorum ĩ collo pro bullæ decoro gestarent. Hetruscum aurũ quare aureã bullam hetruscum aurum appellet latius uideto satyra prima:& prætextatus adulter. PVEero:illi scilicet tam nudo. NOdus:ipsius lori circulum intelligit:nam lorum in collo pro bullæ decoro gestabant libertinorum filii:ut dictum ẽ. ECce dabit iam:uerba sunt clientum.

MAN.
Capraru pili
Cilicia de stimenta
Mimus
Molares
Bulla aures
Prætexta

CA CAPella hirsuta. Fidentinus mille fabulas hic cõfingit:quas oẽs probat pter meam sñiam:quam surripuit DOM.
non tamen audet palam aduersari:cum nõ intelligat:nec ipse nec eius pceptor:atq̧ capellam esse propriũ nomẽ uellorum significari:uel tentoriũ dici:deniq̧ fertur præceps miser magno uentris crepitu:quo præmitur. A capella hirsuta.nos ex sago cilicino exponimus.nã saga militũ uiliora ex pilis hircinis texebantur. Vir.Nec minus interea barbas incanaq̧ mẽta.Cyniphii tondent hirci setasq̧ comantis.usum in castrorum & miseris uelamina nautis. Colmella de capro ita scribit.Sit nitido atq̧ longissimo pilo.nam & ipse tondetur usu in castrorum.& miseris earum.Plinius in cilicia & syria capræ uillo tonsili uestiuntur.idem Varro.hoc sagum est quod Martia. Bardiacus dixit uerbo externo.Laxi Bardiacus qd euocat.& Iuuena.in ultima Bardiacus calceus. ut nos emendauimus.Quintus tamẽ poeta q Homero successit i opis consumationẽ ludos in funere achillis describẽs iaculationẽ appellat αἰγανέη ποσὶ πο τιτ..i.aCapra hi sunt uersus αἰγανέη δ᾽ ἄρα πολλὸν ὑπέρβαλεν ἀλλήλοιο ὄντας ἀρυάλος λάοι δ᾽ ἐπ᾽ ἀγαχὸν οὐ γάρ ἐφαίτο κογγον ὑπερβαλέειν. HETruscũ aurum.bula aurea gestabatur a nobilibus allata ab hetruria a Tarquinio,ut docet Macrobius eodẽ autore datum ẽ libe

tinis:ut bullam gestarent non auream:sed ex corio.Plinius:Vnde mos bullæ durauit:ut eorum qui equo meruissent:filii id insigne haberent.Cæteri lorum Macrobius:ut libertinoꝝ filii:qui ex iusta dũtaxat matrefamilias nati fuissent togam prætextam & lorum in collo pro bulla decorũ gestarent.Sensus est quis est aut natus liber dignus bulla aurea:aut libertinæ conditionis.ut possit gestare lorum:qui possit ferre superbiam huius mensæ & contumelias:ac si dicat nemo ferret:nisi idem seruus sit.

MER. Mimus Mimus ethologus Bilis Bulla bulla aurea ingenuis scortea libertinis

¶DIScit ab hir.iacu.tor.capella:hoc est amentatas hastas uibrare:ex caprina pelle amenta fiunt:lora uidelicet quibus iaculum:uel hastæ illigatæ emitti solent. MIMus quis melior.Mimus ad comœdiæ formã compositus. in scenis agebatur: & a diomede sic diffinitur.Mimus ẽ sermonis cuiuslibet motus sine reuerentia: uel factorũ & turpiũ cũ lasciuia imitatio.Dicebanť itẽ Mimi ethologi:hoc ẽ theatrales.In ethologoꝝ mimorum expositione longe fallitur Laurentius Vallensis:dũ nimis cupide Rhaudensem insectatur. EFFundere bilẽ.fel irã.Nam bilis auctore Plinio in mores nomẽ est criminis. ETHruscum puero.si.cõt.aur.Sensus hæc q̃ tu o cliens pateris ĩ domo diuitis.nec romanus ingenuus:nec libertinæ cõditionis quisq̃ ferret:p etruscũ aurũ bullã intelligit quã patricii & idẽ ingenui auctore Macrobio gestabãt. SIGnum de paupere loro:libertinoꝝ quoq; filiis qui ex iusta dũtaxat matrefamilias nati fuissent concessum fuit ut togã ꝑtextã:& lorũ in collo ꝓ bullæ decoro gestarent. Huic Macrobii sñiæ pedianus suffragať.Hæc breuissime de puerili ornatu scribẽs:bulla suspendi ĩ collo infantibus ingenuis solet aurea:libertinis uero scortea.Plini.Si modo fidelis ẽ liber nõ nihil discrepat: ait enim. Sed a prisco Tarqnio oĩum prio filiũ cũ:ꝑtexte annis occidisset hostẽ:bulla aurea donatũ cõstat.Vnde mos bullæ durauit:ut eoꝝ qui equo meruissent filii insigne haberent:cæteri lorum.

VAL.

¶DISCit ab hir.iaculum torq̃re capella:torquere uibrare iaculũ ab hirsuta capella.i.de caprina pelle facto loro ac p hoc hastã amentatã ĩtelligit:an certe senẽ magistrũ capellã dicit:ut Probus. NAM q̃ comœdia: qs lusus cũ lusum ꝑstet comœdia. MIMus qs melior:mimus ꝙ alterius facta dictaue imitetur dictus est. PRESsoq; diu stridere molari.i.dentẽ infrendere:hoc est grauiter idignari.licet ad poma qdam referant:quæ acerba dẽtes ledant:& obstupefactant. REGis cõuiua uideris:cũ non unius assis æstimetis. CAPtum te nidore suæ putat ille culinæ:nidore odore.Hora.etenim me dixerat ille Duci.uentre leuẽ nasum nidore supinor inbecillus iners si quiduis adde popino:hicq; in bonũ:cõtra Virgi.Galbaneoq; agitare grues nidore chelydros:hic renideo quod & splendeo ẽt significat.Hor.renidet luna mari. CAPtum te nidore suæ putat ille culinæ coquinæ:licet colinã scribere Nonius Marcellus uelit:ait enim colinam ueteres cognam dixerunt.dicta ab eo ꝙ ibi colebant ignẽ locupletiorem domus. TAM nudus:tam pauper mõ sit liber. ILLum diuitem:colophos incucientẽ. AETruscum puero si contigit aurũ:hetruscum ꝙ ab hetruscis romani bullam acceperunt:siquidẽ Tullus hostilius romanorum rex debellatis:ut Macro.ait hetruscis sellã curulẽ lictoresq; & togã pictã:atq; ꝑtextam q̃ insignia magistratuum hetruscorũ erãt.Primus ut romæ hereně instituit:ꝑtexta illo sæculo puerilis non usurpabat ætas: erat.n.ut cætera quæ enumeraui honoris habitus:sed postea Tarquinius demarathi exulis corinthii filius quem lucomonẽ uocitatũ ferunt de sabinis egit triumphũ:quo bello filium suũ annos quattuordecim natũ qui hostẽ manu ꝑcusserat:& ꝓ concione laudauit:& bulla aurea ꝑtextaq; donauit insigniens puerũ ultra annos fortem ꝑmiis uirilitatis & honoris. ET signum de paupere loro.i.corrigiã:ut Probus exponit pthicã:unde solet bulla pẽdere signũ ingenuitatis.Pli.aũt:sed a Prisco Tarquinio inquit oĩum primo filium cũ in prætexte annis occidisset hostem:bulla aurea donatum constat:unde mos bullæ durauit ut eorum qui equo meruissent filii id.insigne haberent: cæteri lorum. ECCe dabit iam parasiti sunt uerba.

Ad nos iam ueniet minor altilis: inde parato
Intactoq; omnes & stricto pane tacetis.
Ille sapit: qui te sic utitur: omnia ferre
Si potes: & debes: pulsandum uertice raso
Præbebis quandoq; caput: nec dura timebis
Flagra pati: his epulis: & tali dignus amico

MAN.

¶MINor altilis.gallina ĩpfecta & diminutiua. INde:quia leporem & altilem expectatis. STRicto.nõ aperto & incisio. SI quia est enim ordo. Si quia potes oĩa ferre & debes ferre.s. VErtice raso:i dedecus scilicet ac irrisionem. FLAgra:uerbera ꝑcussiones.

DOML

¶ALTilis mĩor:id ẽ mutilata a uirrone. QVAndoq;:id est paulatim ĩ tã seruilẽ aĩum delaberis:ut sis passurus uerbera capite raso more serui: qd genꝰ pulsationis notat.Mart.hoc.s.caput. Salamandra notet aut sæua nouacula nudũ.Vt digna speculo fiat imago tuo.i.pulsatione speculi:quo ancillã uerberauerat:uideat Fidẽtinus & ꝑceptor q̃ puerse hũc locum legant accipientes ĩterrogatiue.Quãdoq;.& nescio qd ex historia inculcantes: tã temere q̃ nõ necessario. nã quandoq; nunquã interrogatiue legitur:ꝑterea si de libertate interꝑtãtur:quo pacto sequitur nec dura timebis flagra pati: id.n.tantum in seruum:nõ in manumissum conuenit: sed leuitatem explosam & stulticiam nimis insector.

AD nos iam ueniet minor altilis:ut pullus gallinaceus:aut minor uilior:altilis ab alendo: ꝙ domi saginet. Itẽ altile pingue ab alendo:ac ut Nonius Marcellus inqt opulentũ.Plau.ĩ cystellaria:ꝓhibet diuitiis maximis dote altili atque opima. INDe para.intacto ꝙ mucidus aut uilissimus panis sine alio obsonio comedi non possit. TAce:dum pulmentaria expectatis.panẽ oĩno non attingitis. STR i.pa.e mẽsa is ẽt auferaľ. TACetis idignationẽ aĩo cõprimẽtes:nec qcquã ĩ dominũ dicere audetis licet irati. OMNia fer.si po.& de. ordo uerborũ ẽ:& debes ferre oĩa:si potes. PVL.u.r.nunqd raso ut ei melius illudaľ:an ꝙ q liberi fiebãt sine capillo eẽnt: ꝙ seruitutis quãdã uiderenť effugisse tẽpestatẽ:unde Plau.in amphitriõe:ut ego raso capite caluus capiã pileũ sicut liberati naufragio.ut ipse in quarto huius:gaudẽt ubi uertice raso.Garrula securi narrare pericula nautæ.

Argumentum Satyræ sextæ.

Sexta hæc in fidas mulieres pandit abunde.

C Redo pudicitiam. Repræhẽsurus poeta mulierum lasciuiam ĩquit: Aureo sæculo: quod fuis se sub saturno perhibent: se credere pudicitiam in terris fuisse: Sæculo uero argenteo quo qdem Iuppiter regnare cœpit: cœpisse etiam adulteria: Vnde antiquum & uetus est alienũ concutere lectum. Itaq; ursidio nullo pacto uxorẽ ducendam cousulẽs mulierum uitia expli cat. SATurno rege: Saturnus ætate aurea in latio regnauit. quo tẽpore fides iusticia & om nis uirtus colebatur: & tellus per se dabat omnia: nõ bella: non enses erant: uel erat æternũ. De hoc Marco. li. viii. Inquit primus ab æthereo ue nit Saturnus olympo Arma iouis fugiens & regnis exul ademptis. Is genus indocile ac dispersum monti bus altis composuit: legesq; dedit latiũq; uocari Ma luit: Is quoniã latuisset tutus in oris. Aureaq; ut phi bent illo sub rege fuere Sæcula: sic placida populos ĩ pace regebat Deterior donec paulatĩ ac dcolor ætas Et belli rabies: & amor successit habendi. De hoc ẽt latius Hesiodus lib. i. georgicon. SPElunca domos Plinius li. vii. sic ait: laterarias domos constituerunt primi curyalos & hyperbios fratres athẽis: antea spe cus erant pro domibus. LARemq;: colebant. n. do mi lares in ipso foco: q deorum penatiũ ara est: ut ẽt porphyrio edocet. hinc naso lib. i. tristium de uxore inquit: illa sed ante lares sparsis prostrata capillis. Cõ tigit extinctos ore tremẽte focos. Et columella li. xii. de uillico inquit. Consuescatq; rusticos circa larem domini focum familiarem epulari: Cato item in re rustica de officio uillicæ inquit: Calendis nonis festus dies quum erit. Coronam In focum indiat: per eos itaq; dies lari familiari pro copia supplicet. CYNthia: ea propertii fuerat amica. Vnde ait ipse Cynthia prima suis miserum me cœpit ocellis. item Cynthia prima fuit. Cynthia finis erit: proprie tamẽ hostia dicebatur ut edocet Apule ius in prima oratione. NEC tibi. o lesbia catulli amica: quæ extinctũ passerẽ fleuisti. De quo ipe catullus sic: pas ser mortuus est meæ puellæ. Quẽ plus illa oculis suis amabat. & inferius. Tua nunc opa meæ puellæ flendo tur giduli rubent ocelli. Ea proprie Clodia dicebatur auctore Apuleio in prima oratione.

MAN. — Saturni ætas — Domus antiquorũ Lares — Cynthia — Hostia — Lesbia — Clodia

Satyra Sexta. Li. II.

Credo pudicitiam saturno re
ge moratam
In terris uisamq; diu: cum fri
gida paruas
Præberet speluca domos ignẽq; laremq;:
Et pecus: & dominos cõi clauderet umbra:
Siluestrẽ montana thorũ cũ sterneret uxor
Frondibus: & culmo uicinarumq; ferarum
Pellibus haud similis: tibi cithia; nec tibi cuius

C Redo pudicitiã: adulteria: q lege prohibuerat Domitia. tota satyra insectatur: & legẽ irridens quæ contẽnebatur: & notans tpa sua: monet ãt post humum ursidium: q de uxore ducẽda cogitabat: om nem uitæ sortẽ cõnubio pferendã esse: repetitaq; sæculorum origine: ostendit nullũ uitiũ appetiisse prius mortales: q̃ adulteria. SATurno. ioues tres fuerunt: duo theologi nati in arcadia: alter filius ætheris: & pserpinæ frater: alter filius cœli & pater mineruæ: tertius Saturni filius: q cũ Iano regno pulsus a Ioue latio ĩperauit: ætate aurea ut Hesiodus primus docuit: Homerus uero si platoni credimus Sæculũ aureũ designauit ĩ cyclopibus quos scribit post diluuiũ mõtiũ cacumina tenuisse ĩ speluncisq; uictitasse fructibus spon te nascẽtibus. PRAeberet speluca domos: Home. de ætate aurea ĩ celsisq; hiantes mõtibus antra. ET pecus & dominos: ut de Polyphemo scribit Hom. Ciclope: quẽ ut diximus aurea ætate fuisse designat. CYNthia: pro pertii amica pprio noie hostia dicebatur: ait aũt uxorẽ illam rusticanã non fuisse similem Cynthiæ: quoniam hæc luxu uestiũ & margaritarũ oblectabat: ut sæpe conqueritur Proper. Quid iuuat ornato pcedere uita capil lo: & alibi matrona ĩcedit census induta nepotũ. LESbia. proprio noie Clodia dicta est.

DOM.

C Redo pudicitiam saturno rege moratã ĩ terris. Posthumũ Vrsidiũ ab re uxoria deterret mulierũ pcipuæ impudicitiam & non ferendã peccandi licentiam acerrime exagitans: docetq; pudicã non inueniri fœminam: quã rem uiri summis uotis optant. Quoniã iampridem relictis hoibus pudici tia cum iusticia ad superos migrauerit. SATurno rege: quo regnante ætas aurea fuisse scribitur: neq; adhuc adulterium nouerãt: illiusq; tpis simplicem & incultã uitã pluribus uerbis persequitur. HAVd si milis tibi cynthia. Propertius in carmine suo auctore Apuleio cynthiam dixit: & hostiã dissimulauit. Catullus itẽ Lesbiã p Clodia noiauit: quã ĩpacieter mortẽ passeris: quẽ ĩ dliciis hũerat dfleuisse cõstat. Nã ĩ amicæ hmoi achrymas endechasyllabũ scripsit. Has poeta ut nimiũ molles & delicatas & priscis nequaquam sies uituperat.

MER — Cynthia p hostia — Lesbia p clodia

C Redo pu. sa. re. mo. in ter. sicut in superiore libro uirorũ. ita in hoc fœminarũ uicia insectat: ac lacerat: dum ursidiũ posthumiũ ĩcusat amẽtiæ: q castã atq; continẽtem se repire posse mulierẽ cõsideret CREdo pu. sa. re. mo. ĩ ter. uideri uult iusticiã ac pudicitiã inuicẽ sibi comites q ter ras saturni coluere tpibus e terris abeũtes ĩ cœlũ cõmigrasse. SATurno rege: p regnãte satur no. CVM fri. p. p. spe. do. Saturni describit tps: & aureæ ætatis uictũ & mores notat. SPElun ca do. & specus & speluca dicit latinæ sicut a græcis τὸ σπέος & τὸ σπήλαιον. Vir. igit spælea ferarum: a græcã imitationẽ dixit. IGNemq; lareq;: familiarẽ deũ domusq; custodẽ: ueteres. n. ut Aug. mẽorat: & scribit Apu. putarũt hoium aias cũ corpus exuissẽt fieri dæmõas: sed si bona fuissent pmeriti lares. sin mala lemures aut laruas: si uero bonorum ne an malorum fuissent merito erat incertũ: manes dicebant. Ci. tamẽ in li. de uniuersi tate: Reliquorum ãt inqt quos græci dæmonas appellãt. nři ut opinor laris: si mõ hoc recte cõuersum uideri põt ET pe. & do. cõi. clau. um. & sub eodem tigurio & pecora & pecorũ dñi tegebant. SILue. mõ. torum. cum. uxor

VAL.

hinc et torus ab herbis tortis: sicut a lectis herbis dicit appellatus lectus: q lectis: ut ait Var. herbis & frondibus stramenta facerent: nisi sit: q antiq graeci lectrō lectū dicebāt. ET cul. q paleis lecti sternerentur. VICi. fe. q & nondū cōditis urbibus siluas colere dicti sunt. HAVd si. ti. cyn. amicā ppertii dicit q cīthia ē appellata: Proper. Cinthia prima suis miserum me coepit ocellis. Et capitū nullis ante cupidibus: qd fictū a Proper. fuisse nomen cōstat. apuleius in magia. eadē igit opa accusent. C. Cat. q lesbiam p clodia noiauit & ticidā: similiter quod q metella erat ppriū nomē p illā scripserit. & Proper. q cinthiā dicat hostiā dissimulet: & Tibul. q ei sit plata i aio delia. i. uersu: proide & cynthia quasi diana qdā uideri pōt appellata. NEC ti. Lesbiā dicit Catul. amicam cuius turbauit nitidos extinctus passer ocellos: unde Catul. pulcher. ille passer. Vestra nunc opa meae puellae: flēdo turgiduli rubent ocelli. ORBe no. q pria saturni saecula fuisse existimata sint: idq Lucr. imitatione dictum qui ait. Quare et tellure noua coeloq recenti. Talia pfingit potuisse aīalia gigni. ORBe no. coe. re. quoniam ex chao oia procreata sunt: ut Hesio. in theogonia scribit. Pla. tamē siluā ac ideas: Ari. uero siluā formas & priuationem oīum rerū exordia eē disputauit: sed de rerū primordiis de expetendis fugiendisq rebus scribentes ueterum snias abunde prosecuti sumus.

Turbauit nitidos extinctus passer ocellos:
Sed potanda ferēs infantibus ubera magnis:
Et saepe horridior glandē ructante marito.
Quippe aliter tunc orbe nouo coeloq recēti
Viuebant homines: qui rupto robore nati
Cōpositiq luto nullos habuere parentes
Multa pudicitiae ueteris uestigia forsan
Aut aliq extiterāt & sub ioue: sed ioue nōdum
Barbato: nondū graecis iurare paratis.
Per caput alterius: cum furem nemo timeret
Caulibus aut pomis: & aperto uiueret horto

MAN. — INFAntibus ubera magnis: tradit Hesiodus: ut aiunt prio saeculo hoies centum annis sub matris ipe rio stetisse tanquā adhuc infantes. CELoq recenti.

Mundi ordo. Gens prisca. — Diodorus li. i. refert ab rerum primordio & caelum & terrā unicā habuisse ideam imixta eorum natura. Exinde distinctis inuicē corporibus coepisse mundū hunc ordinē quem uidemus. RVPto robore nati. Vergilius idem libro octauo ubi euander aeneae loquitur: Haec nemora indigenae fauni nymphaeq tenebāt: Gensq uirum trucis & duro robore nata. Quis neq mos: neq cultus erat: nec iungere tauros. Aut cōponere opes norant: aut pcere parto. Sed rami atq asper uicti uenatus alebat. COMpositiq luto nullos habuere parentes. Tradunt aegyptii ab orbis initio primos hoies apud se creatos: tum bonitate foelicitateq soli: tum propter nilum qui & multas gene-

Hoies primi in aegypto. — rat auctor est: Dio. li. primo. MVLta pudicitiae. hactenus de pria: nunc uero de secunda dicet aetate. PER caput alterius. Ascanius libro nono aen. etiam ait per caput hoc iuro per quod pater ante solebat.

DOMI. — TVRBauit: alludit ad uerbū Catulli cōquerentis de passere mortuo. Catullus tua nunc opera nec puellae flēdo turgiduli rubent ocelli. Mar. Nō quales teneri plorauit amica Catulli. RVPto robore: ad carmē Vergilianū alludit Gēsq uirū truncis. & duro robore nata. Quis neq mos neq cultus erat NVLlos pa. q. d. ex quo homines ex parētibus nasci coeperūt: & coiugia sunt: adulteria cōmittunt. CAVlibus ac pomis: exponit uictum argenteae aetatis: quae initio aureae cōiuncta: hortis p macello utebat. APErto horto: nā ut Plini. scribit Saeua latrocinatio coegit praefigere aspectus hortos. Fidentinus hoc a nobis accepit: sed a sua opinione stulta non discedens. quā olim conceperat pceptoris consilio ita repetit. & nemo uiueret aperto horto pp bestias: uide q cōueniat hic sensus cū uerbis a nobis ex Plinio recitatis: q ipse iterendo cōfundit: nos itelligimus: & qsq uiueret apto horto: nā ut diximus postea saeua latrocinatio coegit &c. ut scribit Pli. ante igit uiuebāt aptis hortis.

MER. — INFAntibus ubera magnis: respexit ad Hesiodū: qui tradit rudi saeculo hoies centū annis sub matris iperio stetisse: utpote adhuc infantes. GLAndē ructante marito: tunc. n. cum frumenti usum non inuenissent: glandibus uescebant. RVPto robore nati. & Seruius auctor est: primi hoies cauas arbores incoluerunt: a qbus cū prole exeuntes existimati fuerunt ab arboribus fuisse progeniti. Virgilius. Haec nemora indigenae fauni nymphaeq tenebant: Gensq uirū truncis & duro robore nata. GRAEcis iurare paratis: Per caput alterius. ειστυνκεφαλυν. i. per caput. Virgilius. Per caput hoc iuro: per quod pater ante solebat.

Graeci p caput iurant

VAL. — ORBE no. cum aurea fuit aetas. QVI ru. ro. na. ut Home. οὐ μεν γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου οὐδ᾽ ἀπὸ πέτρης [illegible]. Vir. Gensq uirū truncis & duro robore nata. & Sta. cū arcadas primos in orbe fuisse hoies dicit. Arcades huic ueteres astris lunaq priores: Agmina fida datis nemorum uos stirpe rigenti. Fama satos cum prima pedū uestigia tellus. Admirata tulit nōdum arua domusq nec urbes. Cōnubiisq modus: quercus lauriq ferebant. Cruda puerperia: ac populos umbrosa creauit Fraxinus: & foeta uiridis puer excidit orno. Cur aūt rudis illa uetustas id crediderit: reddit ipse rationem didymus q cū prisci abruptas rupes inuiasq siluas passim colerent: nec tuguria ne dū domos habitarent: at sub diuo ferarum ritu degerent: foeminae in rupibus saxorumq cryptis: aut in nimia uetustate carieq exesis & cauis ac cameratis arboribus foetus eniterentur rudi & ignaro adhuc humano genere illac iterut libido tulerat facientes ad eos infantes respectando ex petris atq arboribus erumpentes ide editos esse putauerunt. COMpositiq luto. de terra ficti: quia rudes nihil diuini habere uidebant: aut ad pmethei id fabulam refert. NVLlos ha. pa. quia nemo nuptias uiderat legitimas: nō certos quisq īspexerat liberos. SVB ioue. sub quo aetas fuit argentea. SED ioue nōdum barbato: quādo & ipse adulter fuisse phibet. NONdum grae. iu. pa. Per caput alterius. i. nōdum inducto piurio: graecorū uero maluit exēplo uti: qa ea gēs magis piura semp fuit: Plau. i asinaria: caetera quae uolumus uti graeca mercamur fide: hoc est tradito in manibus pcio: & pro flacco Tullius. hoc dico inquit de toto

genere græcoꝝ tribuo illis litteras do multarum artium diſciplinã.nõ adimo ſermonis leporẽ ingenioꝝ & acu-
men dicendi copiã.deniq͡ꝫ etiã ſi qua ſibi aliã aſſumunt nõ repugno teſtimonioꝝ religionem & fidẽ nunq̃ iſta
natio coluit:totiuſq͡ꝫ huiuſce rei quæ ſit uis:q̃ auctoritas quod pondus ignorant:unde illud eſt da mihi teſtimoni-
um mutuum:ac deniq͡ꝫ Hieronymus in Pauli epiſtola ad galatas commentario idem refert:uerum enĩ uero litte
rati ac,ſciſſimi uiri fuere cõplures nec quiſq̃ ibit inficias ſed de imperito loquimur uulgo. PER ca.al.quale apud
Homerum illud.ειδὲ θελεισ πατρὸσ κεφαλὴν μεγανορκον ὀμοῦμαι. CVM fu.ne.ti.cau.ac po.dici-
mus timeo te & de te necnon a te & tibi & timeo hanc rem tibi ut hic. CVM fu.ne.ti.cau.ac po.& aperto uiue
ret horto:ſic Virgi.Hæc nemora indigenæ fauni nymphæq͡ꝫ tenebãt.Genſq͡ꝫ uirum truncis & duro robore na
ta.Quis neq͡ꝫ mos neq͡ꝫ cultus erat:nec iungere tauros.Aut componere opes norant:aut parcere parto:

Paulatim deinde ad ſuperos aſtrea receſſit
Hac comite:atq͡ꝫ duæ pariter fugere ſorores.
Antiquũ & uetus ẽ alienum poſthume lectũ
Concutere:atq͡ꝫ ſacri genium cõtẽnere fulcri
Omne illud crimẽ mox ferrea protulit ætas:
Viderũt primos argentea ſæcula mœcchos
Cõuentũ tamen & pactũ:& ſpõſalia noſtra
Tempeſtate paras:iãq͡ꝫ a tonſore magiſtro
Pecteris:& digito pignus fortaſſe dediſti.
Certe ſanus eras:uxorem poſthume ducis:
Dic qua tiſyphõe:q̃bus exagitare colubris
Ferre potes dominã ſaluis tot reſtibus ullã:
Cum pateant altæ:caligãteſq͡ꝫ feneſtræ.
Cum tibi uicinũ ſe præbeat æmilius pons:
Aut ſi de multis nullus placet exitus:illud
Nonne putas melius:ꝙ tecum puſio dormit:
Puſio qui noctu non litigat:exigit a te
Nulla iacens illic munuſcula:nec quæritur ꝙ
Et lateri parcas:nec q̃tũ iuſſit anheles.
Sed placet urſidio lex iulia:tollere dulcem
Cogitat hæredem cariturus turture magno
Multorumq͡ꝫ iubis & captatore macello

℄ PAVlatim:deinde:ſcribit Hyginius ꝙ uirgo teſte MAN.
Heſiodo iouis & Themidis filia teſte Arato Aſtrei & Aſtræa
auroræ:quæ in aureo ſæculo fuerat:eorumq͡ꝫ prĩceps iuſtitia
propter diligẽtiam & æquitatem iuſtitia appellata in
cælum fugit ætate ænea.Cum hominum ſcelera pati
non potuiſſet. ASTræa:aſtræi & auroræ filia iuſti-
tia appellata:ut patuit. HAC comite:uidelicet pudi
citia:duæ ſorores iuſtitia ſcilicet:& pudicitia. SACri.
ideſt matrimonialis.Ouidius libro tertio de arte nu-
ptam ueneratum iri oſtendit:dicens.Nupta uirum ti- Nupta
meat:rara ſit cuſtodia nuptæ:hoc decet hoc leges iuſ
que pudorq͡ꝫ iubent. GENium:numen.Q.Fulcri.id Fulcra
eſt lecti:fulcra enim dicuntur eſſe ſummũ lectorum Spõſalia
partes & ornamenta:dicta ꝙ toros fulciant & ſubſti-
neant. CONuẽtum:hominum cœtum. PACtum: Pactum
Cicero libro ſecundo rhet.ſic ait.Pactũ eſt quod inter
aliquos conuenit quod iam ita iuſtum putatur ut iure Sponſalia
præſtare dicatur. SPOnſalia:ea dicuntur eſſe futura-
rum nuptiarum promiſſiones.Gellius autem libro q̃r
to.c.iiii.ſcribit ꝙ olim in latio ſic ſpõſalia fiebãt.Qui
uxorem ducturus erat ab eo unde ducenda erat ſtipu
labatur eam in matrimonium ductum iri. Qui datu Sponſa
rus erat itidem ſpondebat daturum.Is contractus ſti-
pulationum ſponſionumq͡ꝫ dicebatur Sponſalia:Tũ Sponſus
quæ promiſſa erat ſpõſa appellabatur qui ſpoponde- poſthu-
rat ducturum ſponſus. IAm pecteris:ut cultior eas ad mus
ſponſam. PIGnus:anulum intelligit.Quem ut ſcri-
bit Macrobius libro ſeptimo cõmunis quidem aſſen-
ſus in digito qui minimo uicinus eſt:& manu præci-
pue ſiniſtra geſtandum eſſe perſuaſit:quoniam ner-
uus quidam e corde natus uſq͡ꝫ ad digitum manus ſini-
ſtræ minimo proximum pergat:& illic deſinat impli-
catus cæteris eiuſdem digiti neruis:ideoq͡ꝫ uiſum ueteribus ut ille digitus anulo tanquam corona circundaretur:
quo quidem anulo utriuſque coniugis amor coniungi ſolet. POSthume:poſthumus hic proprium ẽ uiri nomẽ.
nam & aliud ſignat:unde Ceſellius poſthuma inquit proles:non eum ſignificat qui patre mortuo:ſed qui po-
ſtremo loco natus eſt.Auctor eſt Gellius libro ſecundo.c.xvi. VXOrem poſthume ducis.Metelli numidici de
ducendis uxoribus ad populum hæc uerba fuere.Si ſine uxore poſſemus Quirites eſſe omnes ea moleſtia care Vxor an
remus:ſed quoniam ita natura tradidit.ut nec cum illis ſatis commode:nec ſine illis ullo modo uiui poſſit:ſaluti ducenda
perpetuæ potius q̃ breui uoluptati conſulendum.Auctor eſt Gellius libro primo.c.vi. CALigantes:ideſt ocu-
los obſcurantes. AEMilius pons.is eſt in uia flamminia:diſtans ab urbe ultra primum lapidem quem auctore
Plinio de uiris illuſtribus.M.Aemilius ſcaurus cenſor fecit.Idemque Miluius etiam dicitur. EXItus:finis. NON
ne putas.Ironice loquitur oſtendit enim illum pædiconem.nam dormit non dormiat inquit.Inferius etiam ait
Mœcchorum notiſſimus. PVSio:Varro ſcribit puſum puerum dictum fuiſſe:& puſam pueram. Vnde puſio
naſcitur:quod nomen in pathicos conuicii fuit.Qua quidem uoce Apuleius libro nono in adultero ſic utitur. Puſus
At uero adulter belliſſimus ille puſio inclinatam dolio pronam uxorem fabri ſuper incuruatus ſecure dedolabat Puſa
EXIgit:quærit. QVAEritur:uti mulier aſſolet. LATeri parcas:ideſt ꝙ non coeas.Latera enim tunc offen Puſio
duntur.Martialis libro duodecimo.Rumpis baſſe latus:ſed in comitis Vxoris tibi dote quod paraſti. IVS-
ſit quid mulieres agunt:non enĩ ſatis eſt ei ſemel & bis aſcendi. LEX iulia:quæ adulteros puniebat.De qua in ſa
tyra ſecunda latius uideto. TOLlere:educare:quia maritus & uerus pater:non adulter. CARiturus turture Latus
magno.Captatores enim orbis tantum donabant ut ipſi heredes fierent. TVRture magno:non de piſce in- rumpere
telligas:ſed de aui.Martialis enim libro tertio ait.Aureus immodicis turtur te clunibus implet.Ponitur in cauea
mortua pica mihi.Item in eodem in libro in zoilum.Et concubino turturum nates donat.Et libro decimo ter- Turtur
tio.Dum pinguis mihi turtur erit & cætera.Quid fieri non poſſe putes.Similiter fere & Maro in buc.Mopſo auis

nysa datur:quid non speremus amantes. IVBis:barbis.Nam barba gemina insigniuntur inferiori labro Mulli:ut docet Plinius libro nono.

DOMI. ℭ COMite:ex uersu Hesiodi est:qui scribit pudorē & iustitiam in cœlum fugisse ætate ænea. POsthume:posthmus fictum nomen apud Martialem non dicam licet usque me rogetis Qui sit posthumus in meis libellis. FER rea:Hesiodus scribit ætatē heroicam.qua.s.Heroes clarueru͞t ante ferream fuisse quod prætermiseru͞t nostri: DIGito pignus:anulus ferreus statim pactæ uxori mittebatur:ut scribit Plinius.Sed hic aureus erat utputo. AEMilius pons:idem miluius dictus est quem Scaurus æmilius in censura fecit & struxit.

MER. ℭ ASTræa:iustitia:Astræi gigantis filia:quæ ut Aratus scribit:primo in urbibus postea tm̄ in agris fuit:tū terris abscessit. GENium sacri fulcri:lectum genialem significat:qui nubentibus puellis sterni solebat. CONuentum tamen & pactum.quantum ad dotem aurum & uestem:& his similia conuentum atq; pactū dixit. SPOnsalia:Seruius sulpitius scribente Gellio:hoc more atq; iure sponsalia solita fieri scripsit.Qui uxorem inquit ducturus erat ab eo unde ducenda erat stipulabatur eam in matrimonium ductum iri:qui daturus erat itidē spondebat datuꝝ.Is cōtractū stipulationū spōsionūq; dicebatur sponsalia:Tum quæ promissa erat spōsa appellabatur:qui spoponderat ducturum sponsus. NOstra tempestate:qua uix pudica haberi possit mulier. ET Digito pignus fortasse dedisti:dato annulo sponsa uiro oppignerata erat:quem morem his uerbis Tertulianus exponit.Aurum nulla norat præter q̄ unico digito:quem sponsus oppignerasset pronubo annulo. AEMilius pons: æmiliū pontē:quē Aemilius scaurus censor fecit. PVSio.Varro scribit pusum puerum dictum fuisse:& pusā pueram.Vnde pusio nascitur quod nomen in pathicos conuitii fuit.Cicero pro Gellio Pusio cum maiore cubitabat sorore. Valerius maximus.Possedit fauorem plebis Clodius adhærensq; fuluianæ scholæ pusio.Apuleius in asino aureo.At uero adulter bellissimus ille pusio inclinatam dolio pronam uxorem fabri superincuruatus secure dedolabat. LEX iulia:quam contra adulteros Augustus tulit. TOLlere:suscipere nutrire.Oui.Quos tamen omnes.Non ego tollēdi causa sed ille fuit: DVLcem hæredem.Virgilius.Nec dulces natos ueneris nec premia noris. CARiturus turture magno.Auem hic intelligo:quæ hoc disticho a Martiale cōmendatur.Cum pinguis mihi turtur erit lactuca ualebit Et cocleas tibi habe perdere nolo famē.Quanq̄ trygona hoc est turturem græci eū piscem appellent:quem latini pastinacam marinam:in cuius cauda stat radius præsentissimi ueneni:de quo pisce Ausonius:Lætalisq; trygon & bina tryboria corui. MVLtorumq; iubis & captatore macello.piscis est mulus:quem olim Romani ueteres summo in precio habuere:ut supra diximus.

Genialis lectus — Spōsalia quō fiūt — Sponsa — Sponsus — Tertullianus — pusio — Turtur — Trygon — pastinaca marina

VAL. ℭ PAVlatim deinde ad su.astræa re.astræa iustitia filia astræi qui erius & eurybiæ filius fuit.Hesiodus in georgicis quidem pudorem & indignationē in cœlū q; argenteā ætatē effugeret migrasse scribit:Iuue.autē iustitiā & pudicitiam:sed iustitiam ut Ouidius in metamorphosi.Victa iacet pietas & uirgo cæde madētes.Vltima cælestū terras astræa reliqt.idē aratus & Cæsar & Ruffus Festus in arato scribūt:idq; ideo a poetis fictū Hyginus putat:q; illis tpibus astræus princeps eēt & pp diligētiā & æquitatē eius filia iustitia dicta sit q; nondū exteræ ab hominibus nationes bello lacessitæ essent:neq; nauigio quisq̄ fuerit usus:sed agris colendis uitam agere consuessent post uero eos qui fuerunt ut minus officiosos fuisse ita magis auaros constat:qua de re iustitiā inter homines minus fuisse cōuersatā itaq; cōfictū esse eā nō potuisse in terrā amplius considere & in cœlū euolasse. HAc co.pudicitia. ALIEnū po.le.cō.adulterio uiolare. ATq; sacri geniū conté.ful.fulcra summæ lectorum partes & ornamenta dicta q; toros fulciant.Vir.Lucēt genialibus altis aurea fulcra thoris. SACri ge.con.ful.hypalage.i.sacrū fulcrū genii.sacrū aūt propter cōnubiū legibus & auspicato factū a romanis dixit geniū q præfuit hominū.generi pro geniali camera.i.thalamo posuit:nec me latet Augustinum ueterū sententia genium dixisse eē uniuscuiusq; aīam rationalē:ideoq; eē singulos singuloꝝ:fuerūt aūt qui genios deos dicerēt aquam terrā ignem aerē q reꝝ semina sunt elementaq; appellata:duodeciq; signa lunā & solem inter hos deos putabant & a gerendo quidam:q; multa gerere possent:genulos deinde genios uocitarunt:iō etiā docte inquit Hora.Sit genius natale comes qui temperet astrum Naturæ deus humanæ mortalis in unum quodq; caput uult mutabilis albus & ater.hic etiā ille Socratis dæmon fuisse a multis perhibetur. VIDerūt pri.ar.sæ.mœ.q q; aureis eēnt sæculis inferiora ac nequiora a metallo deteriore nomē inuenerūt. ET spon.nostra tē.pa.cū te adulteriū metuere oportuerit. CONuentū ta.& pa.& spō.nostra tē.pa.iāq; a tō.ma.pe.hoc iuuādum ꝓnunciatione est:ut rei dignitas & dicentis exprimat indignatio. A TOnsore ma.pe.i.ut Probus ait nō seuerus es.ut maritus q a pueris ad magistrū tōsorem transis:aut certe:ut idē exponit desisti pueros sectari:q iam uxori munera nonnulla misisti & sollito diligētius ornaris:ut uxori placeas cui annulum dedisti:an potius libidinis uitio uxorem tibi comparasti:ut in adulterium ista dicantur. VXOrē po.du.interrogatione magis exaggerat posthumi uitiū. DIC quæ ti.i.quibus furiis.quando tres esse certū sit:a cædibus aūt plectendis Tisiphone dicta.τίω plecto & φονος cædes.fictæ uero sunt a poetis inferna loca habitare sed tormenta scelesta mētis eē ueteres uoluerūt.Ci.pro roscio:nolite.n.putare queadmodū in fabulis sæpenumero uidetis eos qui aliquid impie scelerateq; cōmiserunt agitari & perterreri tædis ardentibus.sua queq; fraus & suus terror maxime uexat suum queq; scelus agitat amētiaq; afficit suæ malæ cogitationes conscientiæq; animi terrent:hæ sunt impiis assiduæ domesticæq; furiæ q̄ dies noctesq; parentū pœnas a sceleratissimis filiis repetant. QVIbus exa.co.qm̄ furiæ pro crinibus serpentes a uertice demittere scribunt.Orpheus.νυκτεριαι κοιραι ισφιο πλοκαμοι φοβερῶπες. SALuis tot restibus:q bus te possis suspendere. CALigantes:altitudinis nimiæ squallorē:& caliginē uisui obducentes. FENestræ:unde pcipitem dare satius fuit. CVM ti.ui.se.p.æmi.pons deiicias mea qdem snīa q ut Probus ibi q; lupanaria essent inquit. QVOd te.pu.dor.nō dixit dormiat ex quo cū pueros turpiter adamasse ondit.Pusio aūt Probus legit:& ita in uetustissimo legimus codice:ipse aūt interptat pueri nomē esse:ut si Pusio legas a puero factam diminutionem certū est:nā pusio pusillus puer appellat.Ci.p celio & pp nocturnos quosdam manes metu:tecum

semper pusio cum maiore sorore cubitauit:& Hieronymus ad demetriadem:an cereris ne proles furiana defi ciat:& ex te parens tuus non habeat pusionem.at quod a pusillo pusio deriuetur:& siquis acute sensum horum uerborum dispiciat uidebitur plane melius pugio pro nomine proprio sumendum. LITigat:iurgiis tecum cõ tendat. SED pla.ur.lex iu.quæ de maritandis ordinibus fuit contraq; adulteria. TOLlere:nutrire.i.filium ha bere. TOLlere dul.co.hæ.unde illud epigramma.Cogitat ursidius sibi dote iugare puellam.Vt placeat domi no cogitat ursidius.Cogitat ursidius hæredem tollere paruum.Vt placeat domino cogitat ursidius. Cogitat ur sidius domino quacunq; placere.Virgine uel puero q̃ sapit ursidius. CARiturus tur.ma.pisce quem solent mit tere captatores. MALorumq; iu.inquit Probus cristis τοῖσ λοφοῖσ.

Quid fieri non posse putes:si iungitur ulla
Vrsidio:si mœchorum notissimus olim
Stulta maritali iam porrigit ora capistro
Quem totiens texit perituri cista latini:
Quid q; antiquis uxor de moribus illi
Quæritur:o medici mediã pertundite uenã:
Delitias hominis tarpeium limen adora
Pronus:& auratam iunoni cæde iuuencam
Si tibi contigerit capitis matrona pudici.
Paucæ adeo cereris uittas contingere dignæ

¶ STVlta ora.Stultum minus est q̃ insanum.Horatius saty.tertia li.ii.Stultum me fateor:liceat conce dere ueris.Atq; etiam insanum. PERituri latini:idest habentis uxorem mœcham sicut latinus Thymelen habebat:qui mimus erat Domitiãi.Perituris id ingt quoniam non sine periculo repræhenduntur uxores quæ quidem adueniente uiro adulterum cælant quo cunq; modo.quod si non licuerit inter uirum atq; ad ulterum pugna oritur.Horatius item mœchos occul tari tradit his uersibus.An turpi clausus in arca. Quo te demisit peccati conscia herilis. CONtractum ge nibus tãgas caput. Erat autem Cista cælãdis idonea unde Macrobius libro primo sat.ubi de seruis loqui tur.sic ait.Cepionem quoq; qui in Augusti necem fue rat animatus:postquam detecto scelere damnatus est Seruus ad tyberim in cista detulit peruectumq; osti am in agrum laurentem ad uillam patris nocturno itinere perduxit. QVID:dicendum scilicet. MEDiam uenam:Medicorum peritissimi in brachio eam aiunt esse:quæ q; epati & cerebro sanando communis sit media dicitur.Id itaq; Iuuenalis ait.ut ursidium insanum & furiosum ostenderet. Placet autem potius ut media uena frontis intelligatur:ait enim satyra.xiiii.Iampridem caput hoc uentosa cucurbita quærit.in quo loco etiam plura diximus.Vena autem ea dicitur qua sanguis continetur:ut inquit interpres philosophi.li.iii.de animalibus. DE litias hominis:solent auctores in re leuiore ab o supersedere ut Cicero in Antonium indignum facinus & homi nem nequam:qui nõ dubitaret uel in foro alea ludere uel cum lege de alea condemnatis:Et Plinius Iunior ad oc tauium hominem te patientem uel potius durum ac pene crudelem qui tam insignes libros:tam diu teneas.Est autem acclamatio in eum:qui moribus sui sæculi non contentus electissimam mulierem quærat. TARpeium limen.Iouem capitolinum:continens pro contento. AVRatam iunoni iuuencam:hoc ideo quoniam iuno pro nuba est.Vnde Virgilius Iunoni ante omnes cui uincla iugalia curæ.Item libro quarto:& pronuba iuno. AV ratam iuuencam.Deorum honori ut li.xxxiii.cap.iiii.Plinius tradit in sacris nihil aliud excogitatum est q̃ ut au ratis cornibus hostiæ maiores dunsaxat immolarentur.Meminit item & lib.xvi.c.iiii. PAVCæ adeo Cereris uictas contingere dignæ:hoc ait.quoniam ut inquit Ouidius libro primo de amoribus.Casta ẽ quam nemo ro gauit.Aut si rusticitas nõ uetat:ipsa rogat:& Martialis ait.Quæro diu totam sophroni ruffe per urbem. Si qua puella negat nulla puella negat. ADEo:certe uel intantum utrumq; hic conuenit. CEreris uictas.Diodorus li bro sexto scribit q; athenienses publice deam cererem præ cæteris coluere tum sacrificiis amplissimis:tum eleu sinæ mysteriis quæ antiquitate castimoniaq; apud omnes homines uulgata erant. Colebatur & Ceres in urbe a matronis.hinc Liuius ait.Sacrum anniuersarium cereris intermissum esse:quia nec lugentibus facere id fas est nec ulla illa tempestate matrona luctus expers fuerat.Quod autem castæ deberent esse Ouidius quoq; lib.iii. fastorum ostẽdit dicens.Sed si thura aberint udas accendite tædas.Parua bonæ cereri sint modo casta placent. ¶ PERituri cista latini:Latinus Domitiani Mimus:ut scribit Tranquillus uxorem summittebat his:quorum delationem apud imperatorem timebat:hic ponitur pro eo cuius uxor mœcha esset. PERituri:epitheton lati ni:q semp timebat se periturum delationibus apud Domitianũ.nõ quod posthumus fuerit adulter Tymeles:sed ut dixi ꝓpter latinum quẽ summittere uxorẽ ad placãdos alios quos timebat notissimũ erat:simpliciter ostẽdit posthumũ eẽ adulteꝝ. MEDiã uenã:media frõte ꝓminentẽ:nã furẽtes emisso inde sanguine leuant. IVVẽ cam auratã:cornibus auratis quod primus Homerus docuit in odyssea accersito Fabro a Nestore q auꝝ corni bus uictimæ infunderet:idẽ seruatũ fuisse testat Pli.quod zoilus quoq; nr̃ a nobis acceptũ recitat:mutilatum & impfectũ: IVNoni:Vir.Iunoni ante oẽs &c.colebat itẽ iuno iugis in uico iugario nõ iugulario ut ẽ apud Liui um quod scribit Festus:ita appellatã q; nubẽtes cõiungeret hic suspicatus est Seruius ex Varronis testimonio nu bẽtes sub iugũ mitti solitos fuisse. CERreris uittas:alii de uirginibus intellexerũt & sacerdotibus Cereris:sed nõ placet:poterãt.n.nominare uirgines uestales quaꝝ pudicitia ẽ notior:de matronis mea sñia intelligit:quæ anni uersariũ Cereris celebrabant:nam solis matronis id licebat ait Iuuenalis:inter matronas nullam esse pudicam: q̃uis olim habitæ sint pudicissimæ:ut illud Valerii ad pudicitiam te custode matronalis stola censetur.i.precio est.Ouidi.Este ꝓcul uittæ tenues insigne pudoris:ꝓterea submouimus oẽs.Quas stola contingit sumptaq; uitta uetat:Liuius.Sacrum anniuersarium Cereris intermissum est:quia nec lugentibus facere id fas est:nec ulla illa tẽ pestate matrona luctus expers fuerat. PAVcæ adeo.c.u.c.d.periphrasis est matroꝝ.i.paucæ sunt matronæ.Fi dentinus clunicus cum hoc a nobis accipiat:ut furtum dissimulet longam uerborum seriem de pudicitia ex Va

MAN.
Media uena
Vena
Iuno pronuba
Hostiæ auratæ
Cereris sacra
DOM.

lerio recitat:sed tam imperite:ut cum perueniat ad ea pauca uerba q̃ nos protulimus in argumentum pudicitiæ
matronalis:te custode matronalis stola censetur:ille hæc omittat miser & rudis.

MER. ℂ PERituri cista latini.forsan superueniente latino uxor eius thymele ne cum adultero depræhenderetur:ur/
sidium uiminea cista occultabat:non sine mariti periculo.Horatius item mœchos sic occultari tradit his uersi/
bus. An turpi clausus in arca.Quo te dimisit peccati conscia herilis.Contractum genibus tangas caput. DELiti
as hominis:acclamatio in eum qui moribus sui sæculi non contentus electissimam mulierem quærat. TAR/
peium limen adora pronus:templum iouis capitolini. AVRatam iunoni cæde iuuencam:deorum honori Pli/
nio tradente in sacris nihil aliud excogitatum est:q̃ ut auratis cornibus hostiæ maiores duntaxat immolarentur.
Ouidius in metamorpho.x.Et blandis indutæ cornibus aurum Conciderant ictæ niuea ceruice iuuẽcæ. PAV
Thesmo/phoria cæ adeo cereris uittas contingere dignæ.Thesmophoria erant sacra cereris legiferæ:quæ per matronas castas
athenis celebrabantur:hæ ut castitatem custodirent amerinæ salicis foliis cubitus sibi sternebant:ergo impudi/
cæ mulieres sacris cerealibus non admittebantur.

VAL. ℂ QVID si.nõ pos.pu.si iũ.ul.ur.huic simile illud Virgilii. Mopso nysa datur: quid non speremus amantes.
QVEM to.texit perituri cysta latini:latinus mimus fuit qui mœchus:ut Probus inquit in cystam deuolutus
supueniente aliquo tegebatur:qui postea pp adulteriũ messalinæ punitus est. QVEM to.te.peri.cy.la.i.qui lati
nũ paulo longius adulteri partes agentem imitatus est eũ quasi periturus in cysta delitesceret. OMEdi.me.per
tũ.ue.quæ græce εντομε τωτῶ μεσ τητη appellatur. DELitias ho.deest o ut sit integrum:o delitias & deli/
tias pro delitioso:ut ipse rursum alibi. Te nunc delitias extra cõia,census ponendum.dicitur autem delitium neu
tro genere.Martia.stellæ delitium mei columba.& delitia fœminino:ut apud Plautũ mea uoluptas mea delitia.
TARpeium li.ado.numen capitolinum quod a uirgine tarpeia nomen habuit.nota est historia. ET au.iu.cæ.
iu.auratam pulcram aut auro tectam.iunoni q̄ impudicis grauiter esset infensa iuno mulieribus:unde & a numa
rege lex lata.pellex aras iunonis ne tangito.si tanget iunoni crinibus dimissis agnum fœmina cædito. PAVcæ
adeo ce.uir.con.di.i.cereris sacerdotes fieri paucæ meruerunt.aut q̄ uittas deorum cotingere nephariis esset ne/
phas.unde Virgi.manibusque cruentis Virgineas ausi diuæ contingere uittas.

Quarũ non timeat pr̃ oscula:necte coronã
Postibus:& densos p limina necte corimbos
Vnus iberinæ uir sufficit:ocius illud
Extorquebis ut hæc oculo cõtenta sit uno.
Magna tamẽ fama ẽ cuiusdã rure paterno
Viuentis:uiuat gabiis ut uixit in agro
Viuat fidenis:& agelo cedo paterno:
Quis tamẽ affirmat nil actũ i mõtibus:aut in
Speluncis:adeo senuerunt iuppiter & mars
Porticibus ne tibi monstrat̃ fœmina uoto
Digna tuo cuneis an habent spectacula totis
Quod securus ames:q̃dq̃ ide excerpe possis
Chironomon lædam molli saltante batyllo

MAN. ℂ TIMeat:tanq̃ lasciue data. Plutarchus in problema
Oscula mulierum tis scribẽs cur institutum fuerit:ut mulieres cognatos
ore oscularentur:An inquit ut multi putant q̄ iis uini
usus interdictus esset.& iccirco ne bibentes laterent:
sed domesticorum congressu redarguerentur.osculã/
di consuetudo inducta est.An q̄ cognatorum cõnubi
is lege prohibitis hoc comitatis genus ad osculum us/
que processit:& hoc solum cognationis signum & cõ/
municatio relicta est.Refert & duas alias causas:eæ ta
men placuere magis.Plinius item lib.xiiii.cap.xvi.sic
Cato ideo propinquos fœminis osculum dare ut sci/
Temetũ rent an temetum olerent hoc,tum nomen uino erat
Vnde & temulentia appellata. VNVS iberinæ uir
sufficit.Id superiori sententiæ accommodatur. EX/
torquebis.torquendõ elicies atq̧ extrahes. VIVat
gabiis:de gabiis late iam dictum est.Est autem sensus
uiuat in oppidis etiam paruis non solum magnis uti
urbs est in quibus cõpti sunt iuuenes ac multi:quæ qui
dem omnia in argo desunt. Et sic difficile erit castam
Fidenæ fore. FIDenis:Fidenates hetrusci fuerunt:& urbi proximi:ut Liuius primo libro ostendit.Et libro quarto inq̄t
Sed neq̧ capi poterat urbs alta & munita.postea ait:quia suapte natura tutissima erat.Et inferius.Classibus quo
que ad fidenas pugnatum:per quod ostendit iuxta tyberim sitas fuisse. ET Agello cedo paterno:idest concedo
q̄ rure paterno honesta uixerit si gabiis aut fidenis erit eiusmodi. ADEO:intantum. SEnuerunt iuppiter &
mars.Hos posuit pro adulteris:nam & in montibus & in antris ii stupra & similia sæpe commiserant ut passim
legitur. PORticibus:illuc enim mulieres conueniebant.Ouidius libro primo de arte.Tu modo pompeia len
Mulierum Spectacu/la tus spatiare sub umbra.Quum sol herculei terga leonis adit.Nec tibi uitetur quæ priscis sparsa tabellis:Porticus
auctoris liuia nomen habet. CVNeis:sedibus theatri:quo mulieres ibant.Ouidius ibidem.Sic ruit ad celebres
cultissima fœmina ludos.Copia iudicium sæpe morata meum est:Spectatum ueniunt:ueniunt spectentur ut ip/
Chirono/mia sæ.Ille locus casti damna pudoris habet. CHIRonomon lædam:Ordo est molli bathyllo saltante lædam chi/
ronomon Tuscia non imperat uesicæ: CHIRonomon lædam:idest saltationem gesticulatricem : læda enim
χειρ est hic saltationis nomẽ quæ chironomia.i.manuum,lege & motu agebatur χειρ manus dicitur.νομο moueo
νομοτ νομοσ uero lex dicitur. BAThyllo:mimo illo.

DOMI. ℂ NON timeat oscula:nã occurrẽtes affines osculabant̃ ueteri instituto quod scribit Plutarchus in q̃stiõibus.
Et uiri amicos cum mane salutabãt.Tiberius uero quottidiana oscula edicto prohibuit qd postea abrogatum est.
HIBerinæ:pro muliere quæ in urbe agat accipitur hoc loco. GABiis:ubi eruditi sunt Romulus & Remus si
Dionysio credimus.de hoc alibi plura. FIDenis:Fidenæ liberi iuris erant ante urbẽ conditã:nec.n.albæ pate/
bant ut etiã antennæ:Colatia:Lauiũ.Fidenates:uenerũt aũt in ditionẽ q̃uis aliq̃n tẽtauerint hostem perterefface
re nouo cõmento:nã furiali habitu in aciẽ processerũt:ut scrib.Florus. POrticibus.de porticu Pompei & isidis

intelligit:quo mulieres conueniebant:Martialis.Cur nec pompeia lentus spaciatur in umbra Nec petit inachi/do simia:ne futuat:idē apud Ouidium de porticu liuia. CVNeis:nā spectatores suis ordinibus spectabant q ap pellabantur cunei. Tranquillus qnquagenas tesseras in singulos cuneos equestres:ac senatorii ordinis pronūciauit. CHIronomō lædam:ego hunc locum p̄ter alioꝶ sniam interp̄tabor:quāuis Fidentinus clunicus tentauerit hoc nobis quoq̄ p̄ripere:sed tn̄ suam opiniōem non intelligit quā maxime probat:meā uero cōfundit quā male recitat:Ego Fidentine clunice ut discas:qui putasti subitum miserabile lōgum dici de membro uirili saltatoris & lædam esse nomē ꝓprium mulieris tempoꝶ Iuuenalis:te aliter docui:sed male accepisti. Audi iteꝶ.sed p̄ceptorem tuum postea cōsule:cū quo multis annis & summa familiaritate delirare dedicisti.Chironomia significat manuum gesticulationem a χιρ:quod est manus & νόμοσ lex:sunt.n.motus quidā p̄scripti.qbus saltātes manibus utunt̄.quod præsertim in græcoꝶ usu fuit:hoc eruditionis genus laudabat̄ apud illos quod scribit Fabius.Iuuenalis uero allaturus causas quare mulieres sunt impudicæ:id fieri ait spectaculis lasciuissimorum ludorū.quos .s.edebat Domitianus:primum oīum mollem saltationem exhiberi solitam ostendit:nā olim pyrrhica & saltatio amata sola in theatro exercebatur:integris urbis moribus.Sed postea gaditani modi & mollissimæ græcorum saltationes receptæ fuerūt per luxum temporum:illi aūt eas in plura distinguunt genera:ut εκα τεριλαό αερμαςριλασχειρονομια.quæ manuū gestu fit & τερμαρίσ quæ pedum ελακλιμοσ quæ calcibus ad humerum iactis a mulieribus fiebāt:chironomia aūt alii gestus dicebant̄ subiti:alii miserabiles:alii longi ueluti in dityranbicis alius χειρκλαλλάκνήσ.Alius ξυλὸν παραλίχισ alius οἰμηχ ιροσλαθιόκοσ. LAEda:nomen proprium saltationis est q̄ chironomia rep̄sentabat̄:& Titius ut auctor est Cicero saltatoris nomen ē: ait igitur mimo aliquo saltante lædam saltationem per Chironomiam spectantes mulieres emolliri & corrumpi. LAEdam chironomon.i.lædam saltationem:quæ chironomia fit. BAThyllus:puer amatus ab Anacreonte: ut scribit Horatius.Bathylli item populi septentrionales:ut scribit Ptolomæus:Bathyllus item uirga ferrea ut est apud Plinium quanuis Porphyrio apud Horatium aliter sit interpretatus.hic pro molli saltatore.

¶ QVArum nō timeat p̄r oscula:tāta est libido:ut filiaꝶ oscula p̄res extimescāt:utpote lasciuissima nec pietatis aut honesti affectus plena:quam rē & ī sticho senex a filiabus metuit. CORymbos:uua hæderæ corymbus dr̄. ET agello ce.paterno:sensus concedo ut infra limites paterni agri semp uixerit. PORticibus:quia in porticus frequentes mulieres defluebant.Ouidius in arte amandi. Tu mō pōpeia lentus spaciare sub umbra Cū sol herculei signa leonis habet. CVNeis spectacula totis:ad spectādos ludos ex oī urbis parte frequentes decurrebant fœminæ.Idem poeta.Sic ruit ad celebres cultissima fœmina ludos. Et spectatum ueniunt:ueniunt spectentur ut ipsæ. CVNeis:sedes theatri cunei dicebant̄ Virgilius.Per cuneos geminatus.n. CHIronomon gesticulatricem:nā interp̄tāte Quintiliano:chironomia lex ē gestus:Fit aūt a græco a χειρ & νόμω moneo apud Plutarchum in symposiis legimus chironomon saltatorē fuisse:Vnde hic erit ordo. Tucia non imperat uesicæ molli bathyllo saltante lædam chironomon. MOLli sal.ba pantomimo bathyllo mollius saltante. MER.

Cuneus

Chironomon

¶ NECte co.serta postibus apponas eius q̄ inuenieṫ uirgo. PEr lu.tē.co.aut hæderæ aut cuiusuis alterius stirpis:cū risum oē ꝓnūciādū qn̄ & ironicos dictū est. VNVs hi.uir suf.fœminæ:idq̄ pronūciātis adiuuādum uoce est uultuoseq̄ legēdum:un̄ & infert Ocius illud extorqbis:ut hæc oculo cōtenta sit uno:sensus est:illud potius assequere:ut hæc iberina aut quæuis mulier altero careat oculo q̄ ut uno uiro cōtēta sit. VIVat gabiis:in p̄uis degat oppidis ne dū in magnis.ut Roma est ubi lauti sunt iuuenes & aliæ q̄ ad libidinem inuitent illecebræ:q̄si ne tū quidem corrūpi potuerit iudicāda castissima est. VIVat fidēis.ac si dicat nō poterit cōtinenter. ET Agel. ce.pa.cedo pro cōcedo aphæresis pathos hoc ē tū cōcedā nō qa peccādi nullā haberet occasionē:sed qa mētem nulli sceleri obnoxiā habuerit uixisse castam. ADEo:eo usq̄. SENuerūt iup.& ma.quos in mōtibus antrisq̄ stupra & multos habuisse cōcubitus græcæ ferūt historiæ idq̄ generaliter accipiēdū est.Senuerūt:qa dixit sed ioue nōdū barbato. PORticibus ne tibi mōstrat̄ fœmina uoto digna tuo.q̄ tā alios q̄ te spectet trāseuntem:ut amoꝶ libidine trahi uideant̄ eas si qdē id nō eē castas arguit. CVNeis:ubi in theatrum cōuenere & numeroso cœtu theatra stipant̄ tota. QVOD se.ames:unde stuprum nō metuas.hoc dicit num in theatris:ubi totus ad spectandum coit populus est aliqua quā tibi castam eē possis polliceri: CHIronomō lædā:deest amat. dicūtur aūt chironomōtes:ut supra diximus manibus gestiētes:unde & nomē habuerūt. MOLli saltāte bathyllo:tucia uesicæ non imperat. TVCia in uetusto codice scriptū:sed qdā thusia scribūt.sensus aūt est dum batyllus pantomimus pedibus plaudit choreas tuccia libidinem uix potest cohibere. SALtante:saltare pedibus plaudere:unde alibi ipse uirorum saltus nigro tibicine. SALtante bathyllo mimo.allusitq̄ ad puerum quem anacreon se adamasse confinxit:unde & Horatius non aliter samio dicūt arsisse bathyllo amacreonta trium. VAL.

MAN.

Tuscia uesicæ non imperat appula gannit
Sicut in amplexu:subitū & miserabile longū
Attēdit thymele:thymele tunc rustica discit
Ast aliæ quotiens aulæa recondita cessant:
Et uacuo clausoq̄ sonant fora sola theatro
Atq̄ a plæbeis longe megalesia:tristes
Personā:tyrsumque tenent:& subligar acci
Vrbicus exodio risum mouet attellanæ
Gestibus autonoes:hūc diligit helia pauper

¶ TVScia.Thuscia hn̄t antiq textus:& ita legēdū qm̄ appula seqtur.Thuscia ergo.i.mulier a thuscia sicut appula ex appulia. VESicæ nō īperat:urinā cohibere nō pōt adeo libidinis furore corripit̄. Vesica āt loco ultimo posita ē:meatibus annexa illis porrectis a renibus ad ceruicē:ut ostendit Philosophus lib.prio de aīalibus. GANnit:gemit obmurmurat. SVbitū & miserabile lōgū:gestuū nomina hæc erant:ut Iulius pollux edocet. ATTēdit: obseruat. THimele:mulier quæ saltationibus oblectabatur.θυμελη proprie dicitur pulpitū scæna.θυμελικοσ istrio. DIScit:scilicet attēdere turpes gestus istrionis. AST aliæ quoti

θυμέλη

Thimele

ens.Sensus est q̄ aliquæ mulieres finitis ludis Mimorum tractant ornamenta:ludosq̃ agunt. AVLæa:uela depi/
cta. FORa sola.sola fora sonant:quia theatrū est clausum qd̄ prius sonabat ob ipsos ludos. APLæbeis longe
Megalesia megalesia.Designat hic Iuuenalis duo ludorum genera ludos:i.cybeleios q megalesia dicuntur & plæbeios: q qui
dem exactis regibus pro libertate plæbis facti.aut pro reconciliatione plæblis post secessionem in auētinū. Vt
docet Asconius libro secūdo uerrinarū.De quibus Liuius sic scribit libro.xxiiii.plæbei ludi.M.Aurelio Cotta &
M.Claudio Marcello consulibus ter instaurati sunt.Romanæ igitur mulieres quæ ludis gaudebant tristes erant
illis cessantibus & Megalesibus longo post tempore plæbeios sequentibus. MEGalesia.ii ludi magnæ matri
idest cybele erant dicati a Iunio Bruto:quod docet Liuius his uerbis.Marcus iunius Brutus ædem magnæ ma/
μεγαλη tris deum in palatio dedicauit:& ludos ob eandem dedicationem factos Megalesia appellauit μεγαλη autem
Persona magna dicitur.μεγαλενοσ mannus. THYrsum:hastam pampinis inuolutam. PERsonam:faciei tegmen:
persona autem dicta est a personando : quoniam indumentum illud oris & capitis una tantum uocis emit
tendæ uia peruium.& magis claros canorosq̃ sonitus facit:ut.C.Bassus putauit auctore Gellio libro quinto ca
pitulo septimo.Diximus & plura in satyra tertia. TENent:Domi continent ac tractant:hinc etiam ait inferi/
us.Si gaudet cantu:nullius fibula dura est:uocem uendentis prætoribus:organa semper in manibus dēsi radiant
testudine tota Sardonices:crispæ numerantur pectine chordæ. Quo tener hydimeles operam dedit.Hunc te/
net hoc se solatur:gratoq̃ indulget Basia plectro. SVBligar:quo pudendæ partes obteguntur id subligar:& sub
Subligar ligaculum dicitur.Cicero in officiis:Scænicorum quidem mos tantum habet uetere disciplina uerecundiam : ut
in scæna sine subligaculo prodeat nemo. ACCi.illius mimi. VRBicus:mimi nomen est. EXODio attella/
næ:erant exodia ridicula quædam ut Liuius uidet ostēdere:ait enim in principio libri septimi sic.Iuuētus istrio/
Exodium nibus fabellarum actu relicto ipsa inter se more antiquo ridicula intexta uersibus iactitare cœpit: Vnde exodia
q̄ exodia postea appellata cōsertaq̃ fabellis potissimum attellanis sunt quod genus ludorum ab oscis acceptum
tenuit Iuuentus:nec ab istrionibus pollui passa est.Hæc ille.de exodio etiam uideto satyra tertia. ATTellanæ:
Diomedes sic ait:Tertia species est fabularum latinarum:quæ a ciuitate oscorum.Attella in qua primū cœptæ:
Autonoe Attellanæ dictæ sunt argumentis dictisq̃ iocularibus similes satyricis fabulis græcis. GEStibus autonoes.idest
dum fabula autonoes agit:fuit autem Autonoæ cadmi filia thebarum regis & mater Actæonis conuersi in cer
uum:& a canibus lacerati:de quo in metamorpho.Hunc diligit Aelia pauper:idest aliqua nobilis pauper:ut fuit
Aelia de æliorum familia pauperrima ex qua fuit ælia quædam:quæ fauente narcisso studuit præferri Agrip/
pinæ & Loliæ Paulinæ in Claudii imperatoris matrimonium:ut scribit Tacitus & Valerius maximus libro q̄r/
to capitulo quarto de paupertate ubi de ælia familia scribens. INQuit q̄ sexdecim eodem tēpore ælii fuerunt
qbus una domuncula fuerat: & unus in agro ueiente fundus : inq̃ maximo circo flaminio spectaculi locus:quæ
quidem loca:ob uirtutem publice donata possidebant.

DOM. ¶ TVCia:uirgo uestalis quæ hausta aqua cribo ex Tyberi suspectam pudicitiam probauit.Tucia idest mulier
q̄ ēt sit altera Tucia. NON imperat uesicæ:nō abstinet pruritu libidinis. SVBitū & miserabile longum:idest
thymele.hæc ponit pro quacūq̃ muliere q̄ saltationibus oblectat (ut ante diximus)attendit & obseruat singu/
los gestus Chironomiæ:& subditos:& miserabiles:& longos:hæc erāt nomina gestuum tanq̄ discat:hæc accepi
mus ex iulio polluce:quo auctore hūc locū ita intelleximus. THYmele tunc rustica discit:per irrisionē legendū
quasi dicat obseruat singulos motus saltationū.atq̃ ita discit. SVBligar:indumentū athletæ ad uirilia tegenda
& cōpescendam libidinē:quod in olympico certamine olim sumptū est:ut scribit Thucidides.Athenienses uero
eodem auctore nudis corporibus uncti oleo primi in gymnasio se exercuerunt.Aliæ inquit quotiēs ludi cessent
theatrales & ludi circenses longe sunt a plebeis:idest quotiens ludi circenses perfecti sunt & ab his discesserūt ple
bei.nam plebs ludis circensibus in primis obtectabat & sacrum populare a Martiale appellat quod gratū sit po
pulo.alibi Iuuenalis.Nam si deficeret mœstam attonitāq̃ uideres hāc urbem. MEGalesia:dicti a μεγαλι qd̄
significat magnā.Nam magnæ mariti erant dicati a Marco iulio Bruto:ut scribit Liuius. Quid garriunt:non
nulli quod discedētibus plebeis nobiles manerent immo discedentibus plebeis cessabant ludi:qa in plebis gra
tiā exhibebantur. VRBicus:Pompeius apud Tacitum: Vrbicus infans apud Martialem.Hic mimus exodia/
rius:nā exodia ut ante dictū est attellanis fabulis erāt inserta ridicula cōtinētia. HELia:p muliere paupe hic po
nitur.Nā heliorum familia pauperrima fuit:adeo ut.xvii.Helii eodē tēpore domūculā eādē habitauerint:unū tan
tū habētes agrū ueientanū & locū spectādi in circo ex eadē familia helia fuit:q̄ fauente narcisso studuit præferri
Agrippinæ & iuliæ Paulinæ in Claudii impatoris mr̄imoniū:auctores sunt Valerius Porphyrio Corn.tacitus.

MER. ¶ TVCia uesicæ non imperat.sensus p̄ gaudio Tucia urinā cohibere non pōt:adeo rapitur in furias spectan
do. GANnit:obmurmurat:proprie est uulpium gānitus.ergo dulci murmure tanquā in amplexu uiri utitur:
SVBitum & miserabile.sensus hic rustica & imperita puella obseruans subitam illam & miserabilem atq̃ lōgā
spectantis fœminæ uoluptatē discit:& ipsa impudicos gestus & turpem impatientiā. AST aliæ quotiens au/
lea recondita cessant.sensus hic aliæ mulieres cum theatra clausa sunt:plæbsq̃ in agēdis rebus negociosa manet
instrumenta & ornamenta histrionica tractant:ludosq̃ agunt:nec finunt citharœdos aut comicos quiescere.
MEGalesia:ludi in honorem magnæ matris hoc est cybeles. PERsonam:laruam:ad tegendā faciē. THYr/
Subligar sum:hastam inuolutam pampino. SVBligar acci.quo pudendæ partes obteguntur.Id subligar & subligacu/
Subligaculum lum dicitur.Cicero in officiis scænicorum quidē mos tantam hēt uetere disciplina uerecundiam : ut in scænam
sine subligaculo prodeat nemo: ATTellanæ:fabula:q̄ ab attella ciuitate oscorum sumpta fuit:in qua ridicu/
attellanæ fabulæ læ personæ inducebantur rn̄debatq̃ græcæ satyræ:proprie autem Attellanicum dicebatur exodium. Liuius in
septimo ab urbe condita.Iuuentus istrionibus fabellarum actu relicto ipsa inter se more antiquo ridicula inte/
Exodium xta uersibus factitare cœpit:quæ exodia postea appellata:consertaq̃ fabellis potissimū attellanis sunt:qd̄ genus

ludo℞ ab oscis accepti teniuit iudetus. GEStibus autonoes:fabulæ de Autonoe:q auctonois mr̄ fuisse dicitur. VAL.
℄ VESicæ:uuluæ:ut ipse supra uetulæ uesica beatæ. APPula gānit.i.libidinis furore uexata in uocē pinde ac si in ipso sit concubitu tenuem erumpit:gānire enim est canū propriū cū murmure cōqueri uident:lucretius lōge alio pacto gannitu uocis adulant:Et cum deserti baubant in ædibus aut cū plorantis fugiūt summisso corpore plagas:inde ad homines translatū cuius compositū oggānio:plautus in asinaria: Cui nō licet unā rē semel præcipere,furi:quin centies clamē,atq ogganiam. SICut in amplexu subitum:ac si tenacissimis complexibus: quem uidet mimum complexura esset:ideoq gannit. ET miserabile:nomen pro aduerbio. LONGum:quando q appetit consequi non quit:queriturq q longum aut q ita in fabula inducatur aut certe:ut ipsa affectat:uel cum sequenti iungitur. LONgum:attendit tymelē.i.totum oculis lustrat theatrū:thymelē enim in emendatissimis uetustissimisq codicibus lego:deniq ut probus theatrū interptat:nā thymele a græcis theatri ea pars uocatur:ubi gestiunt histriones & θυμελικοσ ludius histrioq nominat:sensus est dum hæc a mimis uenerea gestu exprimuntur impudico qm̄ ea libidinem exuscitant cuncta attētissime spectant. THYMele: quasi a thatri scænis nomen hn̄s.i.ludia attendit:sed rustica utrum rudis & indocta:an q rustica urbanam imitet licētiā. AVlæa re.cæs.quoties sublatis,ex theatro ornamētis oēs domos iere. Aulæa:ut No.Mar.inqt:genus ē uestis pegrinū Vir.in.iii.geor.purpurea itexti tollāt aulæa britāni.& ē tanq paludamētū hitus militaris:imo & hoc Vir.uersu ornamētū q pietibus obtēdit ēt significat q in aliquo solet apparatu adhiberi:idq ēt græci quo℞ hoc uerbū est confirmant:Polybius ακουσαντα ταυτα ταλια τησ αυλαιασ γελα ο βασιλευσ & rursus: οδε λαβων εκ της παραπετασμενησ αυλαιας καλωδιον εαυτον απεκρεμασεν sed græci fœminino genere ptulerunt:latini aūt quātum ipse me legisse meminerim neutro semper:ut hic alibi:ex humeris aulæa togæ.ut Hora.in.ii.epistola℞.Quattuor aut plures aulæa pmunt in horas.idē in.li.sermonū.Interea suspēsa graues aulæa ruinas.In patinam fecere:hæc a latinis uela dicta sunt.Prop.Nec sinuosa cauo pendebant uela theatro. CLAusoq sonant fora so.the.sola quando,oēs abierant fora spectacula:nā ut Festus pompeius docet: multis modis dictum a ueteribus forū est. A Ple.subaudi ludis.Megalesia ludos magnæ matris.απο τησ μεγαλησ,dicta:ut Var.inqt a græcis q ex libris sibylinis accersita ab atalo rege pergami ibi prope murum megalesiō in templū eius deæ:unde aduecta romā est. TRIstes:amantes aut certe tristes quia spectare desiuerūt.
PERsonā thyr.te.aīo retinent & rerū quas uiderūt qdam aīo tenēt effigiē. THyrsum:quē manibus histriones dū bacchas agūt gestāt. ET su.ac subligar q & subligaculum nominat amictus fuit:quo pātomimorum tragœdorum & comœdo℞ inguina religabant. ACI.p aci nomen ē acius mimi. VRBicus ex.ri.mo.atel.ge.an. ordo est urbicus exodio autonoes attellanæ mouet risum gestibus:urbicus nomen exhodiarii licet apud Marti. hoc nomine poeta fuisse legatur q nō optimus urbicus poeta & puer apud eūdem.Cōditus hic ego sum bassi dolor urbicus infans.Cui genus & nomen maxima roma dedit. RISum mo.contione:quam ipse exhodiarius saltat. ANTonoes.de antonoe sorore agaues semeles & inus cōfictæ fabulæ. Attellanæ proprie comœdiæ fuerunt:quæ res serias in risum uertebāt:sic ergo & urbicus p antonoē risum mouet nisi q Diomedes dicit attellanas latina tātū habere argumenta his uerbis. Tertia spēs est fabularum latina℞ quæ a ciuitate oscorum attella in qua primum cœptæ:appellatæ sunt attellanæ:argumentis dictisq iocularibus similes satyricis fabulis græcis HVNC di.ælia pauper:hunc alium & est sensus pauperum aliæ pantomimos:aliæ exhodiarios amant.

Soluitur his magno comœdi fibula.suntq
Chrysogonū cātare uetent hispula tragœdo
Gaudet.an expectās ut quintilianus ametur.
Accipis uxorem:de qua citharœdus echion
Aut glaphirus fiat pr̄:ambrosiusq choraules

℄ SOLuitur.ad coitum.s. FIBula.utebant comœdi & citharœdi nō tā ut uelarent pudēda:q ut a coitu cōprimerentur:ne eo raucescerēt ut celsus docet. Mulieres uero hos ad coitum magno precio cōducebant eis uidelicet soluēdo.Martialis li.vii.Menopili penē tam grandis fibula uestit. Vt sit comœdis omnibus una satis:hunc,ego crediderām.nam sæpe lauamur in uno Sollicitum uoci parcere flacce suæ.Dū ludit media populo spectante palæstra.Delapsa est misero fibula:Verpus erat.Idem libro.xiiii.Dic mihi simpliciter comœdis & citharedis fibula quid præstat:carius ut futuant. CANtare uetant.propter coitum:scilicet qui raucos efficit. VT Quintilianus ametur.Sensus est q mulieres Mimos & histriones amant.non autem doctos uiros ac pbos:Qualis erat Quintilianus. ACCipis uxorem: &c.Similiter fere Ouidius lib.iii.de amoribus:ait enim.Et cole quos dederit: multas dabit uxor amicos. ECHIon.hic citharœdi nomen.In metamorphosi.uero cadmi socius in construendis thebis. GLAphyrus: citharœdi nomen: interpretatur autem festiuus iucundus astutus ornatus politus.Martialis libro quarto,ait:Plaudere nec cano plaudere nec Glaphyro. AMBrosius choraules:Ambrosius uiri proprium: sed interpretatur diuinus aut immortalis.Choraules autem est is qui in choro fistulam inflat:est igitur tibicen χοροσ enim dicitur tripudium cœtus:chorus αυλοσ tibia fistula αυλεω tibia cano.

MAN. Fibula Comœdorum Echiō Glaphyrus ambrosi* Choraules χοροσ αυλοσ αυλεω. DOMI.

℄ FIBVla:utebantur comœdi & Citharœdi:nō tam ut uelarent pudenda:q ut a coitu comprimerentur ne eo raucescerent:sed mulieres in uetitum nitētes hos ad coitum magno precio conducebant: Martialis.dic mihi simpliciter Comœdis & Citharœdis Fibula quid præstat:carius ut futuāt. HISPula: epistola Plinii nota mulier nam eius fratris filia Plinio nupserit integris moribus & pudicitia fœmina: Plinius: Nec aliud decet manibus tuis educatam: tuis præceptis institutam: quæ nihil in contubernio tuo uiderit: nisi sanctum honestumque: ponitur igitur hispula ut supra Tucia: pro muliere quæ pudica uenerit in spectacula: sed illic corrumpebatur: quod autem amarent comœdos.Martia.comœdi tres sunt sed amat tua paula luperce quattuor. ECHIon:

citharœdus tebanus unde tebæ echioniæ: is fuit socius Cadmi: ut scribit Ouidius: hic pro citharœdo tãtum. GLAphyrus: citharœdi nomen etiam apud Mar. PLAVdere: nec cano plaudere nec Glaphyro: alibi. Plus habuit glaphyrus plus philomelus habet. CHOraules: choraule a græcis a nostris Tibicines appellantur χορὸς enim chorum significat & αυλοσ tibiam magna olim estimatione & mensis principum grati. Tranquillus de Galba. Cano inqt choraulæ mire placenti super cœnã denarios quinq; donauit. Idẽ Plutarchus in Galba in hoc genere claruerunt Ismenias. Dionysiodorus: Nicomachus: Ambrosiæ autem dapes principum dicebant quibus exhilarãdis qm̃ adhibebat choraules: Ambrosius appellat a Iuuenale. Quam turpiter errat præceptor Fidentini quã pueriliter insanit bone deus: ait enim choraulem accipi pro proprio nomine: idq; affirmat Tranquilli testimonio in Nerone: qui scribit eum nouisse se proditug: hoc est se exhibiturum hydraulem & choraulem & utriculariũ hic inuertens legit peritug: idest necaturum choraulem quem accipio pro nomine proprio.

MER. ℂ SOLuitur his magno comœdi fibula: sensus magna persoluta pecunia refibulari uident comœdum: quem uocis seruandæ gratia Celso tradente infibulare consueuerunt: De huiusmodi infibulatione est Martialis distichon. Dic mihi simpliciter comœdis & citharœdis Fibula quid præstas: carius ut futuant. Et rursum de refibulato adolescẽte idem ait. Occurrit aliquis: inter ista draucus. Et iam pedagogo liberatus Et cuius refibulauit turgidum faber penem. Adolescentulos autem infibulabant interdũ uocis: interdũ ualitudinis causa: quæ infibulatio fiebat perforata utrinq; a lateribus cute: quæ super glandem extenditur atq; superadita fibula. id quod idem Celsus pluribus uerbis in medicinæ libris explicat. Sed quod fibula circulus sit æneus Columella de bobus loquens significat. ait. n. ænea fibula pars auriculæ latissima circunscribitur: ita ut manante sanguine tanq̃ o litteræ ductus appareat. CRISogonum cantare uetent: sensus hic: aliæ sunt mulieres quæ refracta fibula & refibulato pene: uoceq; per coitum mutata: uetent chrysigonum uocis gratia infibulatum cantare. TRAgœdo: tragœdus est is qui fibulam sub personis & cantu agit. Aut glaphyrus hunc aut comœdum: aut citharœdum existimare possumus: de quo forsan est illud Martialis. Plaudere nec cano plaudere nec glaphyro. AMBrosiusq; choraules: ab immortalitate deductum nomẽ. Nam αμβροσια immortalitatem significat. Choraules uero is est qui in choro fistulam inflat a græco. Nam χορος chorus αυλι fistulam significat.

Infibulatio & refibulatio — *Fibula* — *Ambrosius choraules*

VAL. ℂ SOLuitur his: Ab aliis. MAGno: subaudiendum precio uel lato munere. FIBVlã: Qua subligaculum cõtractum alligatur. SVNT quæ chrysogonum cantare uetent: epheborum enim uox per ueneris usum solet immutari. Causamq; philosophi plæriq; tradunt & ipse in primis Alexander Aphrodiseus in libro problematon: quæ nos latina olim fecimus: nomen autem citharœdi chrysogonus. AN Expectans. ut Quinti. ametur hoc dicit nulla sapientem amat hominem quia ne contra quidem amari potest. sed de populo uilissimi quiq;. Quintilia. qui rhetor & declamator fuit: pro quolibet prudentissimo posuit. ECHion: proprium. GLAphyrus lydii proprium. AMBrosius: proprium: choraules a choro & αυλοσ tibia: nam ut Diomedes refert pantomimus & pyraules & choraules in comœdia canebant. item quando inquit chorus canebat choricis tibiis: idest choraulicis artifex concinebat in canticis autem pyraulices responsabat: cum igitur comœdiarum membra sint tria: diuerbium: canticum: chorus a choro & tibiis choraules dicti.

Longa per angustos figamus pulpita uicos:
Ornentur postes: & grandi ianua lauro:
Vt testudineo tibi lentule conopeo: (infans
Nobilis eurialum: aut mirmillonẽ exprimat
Nupta senatori comitata est hippia ludum
Ad pharon: & nilum famosaq; mœnia lagi
Prodigia: & mores urbis: damnãte canopo.
Immemor illa dom9: & cõiugis atq; sororis

MAN. ℂ FIGAmus pulpita: pro ludis nuptiarum gratia agendis. IANua lauro: in nuptiis lauro domus ornabatur: unde Apuleius libro quarto ait. Domus tota lauris obsita: tædis lucida cõstrepebat hymenæum. VT TEstudineo: ordo est: infans nobilis: idest pulcher tibi o lentule in conopeo testudineo. idest curuo exprimat repræsentet referat, Euryalum aut Mirmillonem. LENtule: Lentulus bardiacus Lanista fuit secundum Plutarchum nobilissimus: ponitur hic pro quocunque Lanista. CONopeo: Conopeum uelum erat: quo in ægypto ad arcendos culices utebãtur: ut scribunt Herodotus & Porphyrio. κωνωψ ωδοσ: culex dicitur. EVRyalum: rætiarii nomen est. Rætiario pugnanti aduersus Mirmillonem cantabatur non te peto piscem peto: quid me fugis galle? quia mirmillonicum genus armaturæ gallicum est ipsique Mirmillones ante galli appellabantur In quorum galeis piscis effigies inerat: quod Festus scribit plura diximus in satyra secunda: Vicit & hoc monstrum tunicati fuscina gracchi. NVPTa senatori: hoc loco hippiæ immodestiã taxans alias quoque huiusmodi carpit: fuerat autem fabricatio ueientoni: De quo satyra quarta habuimus. LVDVm: Lusorem pro ludium: ludi enim & ludiones ab ludo, dicuntur: sic etiam Ludiæ mulieres. Ludiones autem istriones dicti sunt quod latius ex Liuio docuimus satyra septima ibi. Quod non dant proceres dabit istrio. PHARon: Pharos insula quædam est oblonga opposita alexandriæ. quæ continenti adiacet: bicipitem ad eam portum faciens: Nam cum littorea regio sit sinuosa duo promontoria in mari emittit inter quæ insula iacet: quæ portum claudit. Est ibi petra quædam mari circundata: quæ turrim habet multis tabulatis excellsam: & albo lapide mirifice structam: eodem nomine quo insula. Eam Sostratus Gnydius regum amicus posuit: ob nauigantium salutẽ ut epigramma declarat. Nam cum ora ex utraq; parte importuosa & humilis esset & cautes & breuia haberet: signum aliquod necessarium fuit altum & clarum: quo nauigantes ad portus ingressum dirigerentur. Strabo ita edocet libro decimoseptimo. Solinus uero scribit q᷑ ægyptũ in portibus machinas ad prælucendi ministeriũ fa-

Conopeũ — *Rætiarius* — *Mirmillo* — *Ludii* — *Ludiones* — *Pharos* — *Sostratus*

bricatas pharos dicunt. FAMosaq; mœnia lagi.i.Alexandriam:Nam ut Strabo libro decimoseptimo scribit. Ptolemæus lagi filius Alexandro successit.Famosa uero mœnia dixit:quoniam ut idem Strabo meminit. Omnes post tertium Ptolemæum male uixerunt delitiis corrupti:omnium uero pessime quartus:& septimus & ultimus Auletes:aut famosa Pompei cæde. Vel potius famosa dixit propter luxum & uirorum & mulierum i fossa quadam de qua iam dicemus. PROdigia:scelera seu prodigiosos mores. VRBis:idest romæ.Nam teste fabio libro sexto. Vrbis appellatione:etiam si nomen non adduceretur.Roma tamen accipi receptum est. DAmnate Canopo:Canopus centum ac uiginti stadiis distat ab Alexandria pedestri itinere uadentibus.Est autem in quadam nili insula.Ibiq; Serapidis templum & cultu & religione excellens ad solemnia cuius ingẽs turba per fossam ex alexandria descendebat:nam die ac nocte nauiculis plena erat uirorum ac mulierum impudenter canentium ac saltantium cum omni dissolutione:erantq; diuersoria fossæ imposita ad huiusmodi relaxationem & celebritatem idonea: Vt scribit Strabo libro decimoseptimo.Cum demum apud alexandriam & canopum ita lasciue uiuerent damnabant tamen urbis mores:tanquam turpiores. Pharos Lagus Vrbs Canopus serapidis templum Fossa canopi

¶CONOpeium:uelum erat quo in ægypto ad arcendos culices utebantur:ut scribunt Herodo.& Porphyrio Ego uero puto designari opus topiarum:idest cum serpentibus & textis ramis cubiculi camerati species effingitur:ut ex Plinio discimus:tu ornas inquit fores ramis in speciem Topiarii:ut tibi nascatur filius uel mirmillo uel retiarius:quasi dicat ut tibi sit adulter in tanto apparatu gladiator:nam post cytharœdos. Iam ait gladiatorem amari a mulieribus. LENtulus bardiacus:lanista fuit Plutarchi testimonio nobilissimus hic pro quocunq; lanista accipitur:tu inquit o posthume lentulus eris bardiacus paulo post & habebis familiam gladiatorum.Nam tibi nascentur retiarii & mirmillones. EVRialus:nomen retiarii. MIRmillo:is dicitur qui pugnat aduersus retiarum:in cuius Galea piscis effigies inerat:ut scribit Festus:& Tranquillus multis in locis ostendit. NVPta senato:Fabritio ueientono. CANopo.Canopus gubernator Menelai nomen loco dedit:ibi fossa est : ut scribit Strabo nocte dieq; plena cymbarum in quibus mulieres impudenter canunt & lasciuiũt:ut docuimus apud *Syllium*.Papinius.Curue thærapnæi lasciuia tota canopi. DOM.

¶IANVA lauro : lætis diebus sol bant prisci : ut Tertulianus scribit postes laureis obumbrare & præcipue nuptiis : Apuleius domus tota lauris obsita tedis lucida constrepebat hymeneum. TEStudineo:aut cortice testudinis ornato aut quadrato:Nam pompeius festus Testudinem pro quadrato accipit. EVRYalum:gladiatoris nomen. MYRMillonẽ : gladiatorem. Nam digladiantium alter retiarius : alter mirmillo appellabatur. PHARon : pharos insula olim nunc uero continenti coniuncta : quæ portum Alexandriæ efficiebat : in ea turris fuit in petra posita : quæ mari circunluitur : hanc excelsam & mirifice albo lapide extructam Sostratus gnidius Alexandrinorum amicus ob nauigantium salutem posuit:ex qua reliquæ turres lumine per noctem nauigantes ad portum dirigentes appellatæ fuerunt phari. FAMosaq; mœnia largi.'alexandriam significat. Nam Ptolemæus is : qui alexandro successit Lagi filius fuit : unde & lagidarum imperium cœpit : quod post multos annos morte Cleopatræ euersum fuit. FAMosa: aut cæde pompei famosa:aut mollitiæ ptolemæorum : qui fere omnes post tertium ptolemæum male uixerunt delitiis corrupti. MIRANte canopo : canopitæ molles & omni libidine contaminati fuere : Vnde magnum fuit flagitium : quod populus mollissimus & libidinosus miraretur. MER. Turris pharos Lagus

¶LONGA per angustos figamus pulpita uicos:ita enim nuptiis se solent apparare. VT Testudineo tibi lentule conopeo nobilis euryalum mirmillonem exprimat infans : ordo est : o lentule ornentur tibi postes & grãdi lauro ianua : ut nobilis infans exprimat tibi euryalum mirmillonem conopeo testudineo : sensus est ducis lentule uxorem : unde tibi nascetur puer : qui compræstoris quidem alicuius faciem gerere : certe gladiatoris aut mimmi. TESTudineo :camerato in modum testudinis. CONopeo : conopeum reticulum:'aut quoquomodo uelum quod arcendis culicibus a facie prætenditur. NOBilis : cognitus : nam illustris insignis præcipuus singularis egregius nobilis cognitionis non meriti & laudis nomina sunt quia tam de flagitiosis quam de claris dici inueniuntur. EXPrimat : referat euryalum gladiatorem. MIRmillonem : gladiatorem dicit : hoc enim nomine gladiatorem ueteres uocauerunt. Tranquillus de caligula.Mirmillonem e ludo rudibus secum baruentem & sponte prostratum confundit ferrea sicca : ac more uictorum cum palma discurrit : festus Pompeius retiario inquit pugnanti aduersus mirmillonem cantatur non te peto piscem peto : quod me fugis galle : quia mirmillonicum genus armaturæ gallicum est: ipsiq; mirmillones ante galli appellabantur : ut quorum gallis piscis effigies inerat : q; genus pugnæ institutum est a pittaco uno ex septem sapientibus : qui aduersus phrynonem dimicaturus propter controuersias finium : quæ erant inter atticos & mytilenæos rete occultæ latum impediuit phrynonem. NVPTA senato.co. est hip.lu.ludum pro ludium:idest lusorem. AD Pharon : pharos in ægypto oblonga paruaq; insula est iuncta ad extremum continenti portum ore gemino efficiens. AD PHaron : accusatiuus a nominatiuo pharos : ut inquit Cæsar:pharus est insula turris magna altitudine mirificis operibus extructa quæ nomen ab insula accepit : hæc insula obiecta alexandriæ: portum efficit : sed a superioribus regionibus in longitudine passuum nongentorum in mare lactis molibus angusto itinere & ponte cum oppido coniungitur : in hac sunt insula domicilia ægyptiorum & uicus oppidi magnitudine. ET Nilum : fluuium a nilo rege appellatum : ut locupletissimi tam latini quam græci auctores scribunt : licet quidam a nouo inferendo luto id nomen habuisse putauerint : quod sua inundatione tam feracem reddat ægyptum. FAMosaq; mœnia lagi τοαυτο ægyptum siquidem significat. FAMOsa: flagitiis nobilitata : lagus enim alexander ægyptiorum rex quem ptolemæi secuti sunt. FAMosa : infamis ut hoc ipse ostendit. PROdigia : q; par prodigio haberi debuerit romanã ciuem in ægyptũ usq; gladiatorem sequi VAL.

DAMnate ca.nā cum libidine & omni flagitioſo crimine famoſa ſit ægyptus:a romanis tamen uidetur ſuperari:canopus ciuitas fuit iuxta alexandriam:quam alexāder inſtar chlamydis ſuæ quæ fuit de ciuitate macedoniæ quæ pella nominabatur fertur condidiſſe. Virg.in.ii.georg. Nam quam pellæi gens fortunata canopi. Canopus autem dicta a quibuſdam putatur quaſi conobus a conobo Menelai gubernatore illic ſepulto:ſunt qui a culicibus nomen traxiſſe malint:& hinc conopæum appellatum tegminis genus ad arcendos culices quo maxime utuntur alexandrini:qꝫ ex nilo culices confluant:quos græci κονωπας uocant.

MAN ¶INDVLſit pepercit. Debuit enim reſpectu patriæ ſaltem id nō agere. PARidem:is pantomimus erat. LVDos:circenſes uel quoſcunqꝫ. IN Magnis opibus:ſcilicet eſſet. Hoc eſt quanuis diues & nobilis contempto tamen pelago ſecuta eſt gladiatorem. PAterna: propria non aliena ut pauperibus euenit. SEGmentatis cunis:ideſt zonis & cingulis quibuſdam depictis. Pli.enim libro ſexto capitulo trigeſimo quarto Segmenta circulos ſignare oſtendit:his uerbis plura: ſunt autem hæc ſegmenta mundi:quæ noſtri circulos appellauere:græci paralellos. MOLles cathedras.i. apud illas quæ ſedent in cathedris impudicis. Martialis libro tertio iter fœmineas tota qui luce cathedras. Deſidet &c. Molles autem ait:quoniā & aliæ nō molles. TYRrhenos fluctus: mare tyrrheniam radens tyrrhenum uocatur:ſed cum poſtea incuruet ad orientem ſolem ſiculum dicitur. Cum iam ad Iapigiam uſqꝫ reclinet:atque inde ad boream uerſus dilatet ſeſe Adriaci nomen accipit. Ac rurſus ad heſperiam citeriorem cōflexum Ionium efficit mare:quod Dionyſius ſcribit. IONium:fluctum ſcilicet. SENtina nauis fundum quo tota decurrit aqua:a ſentiendo dicta putet enim maxime. ILLA:ſupple quæ. MARitū ſcilicet ſequitur. HAEC:quæ mœchum ſequit̄. LVdia:ideſt ludii & luſoris uxor uel amica. IAM radere guttur:eum grādæuum oſtendit. Cum hirſutus eſſet ita ut gutur etiam raderet:& Tibullus inquit charior eſt auro iuuenis cui leuia fulgent. Hora. nec amplexus aſpera barba terit. Præterea Gellius libro tertio capitulo quarto oſtēdit in annis.xl. Publii Scipionis aphricani temporibus barbam uiros raſitauiſſe. SECto lacerto:ideſt tanquam ſi ſectus ei lacertus fuiſſet: mutilato enim aliquo membro requiem & miſſionem impetrabant gladiatores.

Segmēta

Tyrrhenū mare
Adriaticū, mare ionium ma re
Sentina

Nil patriæ idulſit:plorāteſqꝫ improba natos
Vtqꝫ magis ſtupeas:paridē:ludoſqꝫ reliqt
Sed q̄q̄ in magis opibus:plumaqꝫ paterna
Et ſegmentatis dormiſſet paruula cunis:
Cōtēpſit pelagus:famā contēpſerat olim:
Cuius apud molles mima ē iactura cathedras
Tyrrhenos igitur fluctus lateque ſonantem
Pertulit ioniū conſtanti pectore:quāuis
Mutandum totiens eſſet mare:iuſta pericli
Si rō eſt & honeſta timēt:pauidoqꝫ gelantur
Pectore:nec tremulis poſſunt iſiſtere plantis
Fortē aīum p̄ſtant rebus quas turpiter audēt
Si iubeat cōiuux: durū eſt cōſcendere nauim
Tunc ſentina grauis:tunc ſūmus uertitur aer
Quæ mœchū ſeqt̄ ſtōacho ualet:illa maritū
Couomit:hec iter nautas & prādit & errat
Per puppi & duros gaudet tractare rudentes
Qua tn̄ exarſit forma:qua capta iuuenta eſt
Hippia:qd uidit:pp quod ludia dici
Suſtinuit:nam ſergiolus iam radere guttur
Cœperat:& ſecto requiem ſperare lacerto.
Præterea multa in faciem deformia:ſicut
Attritus galea:mediiſqꝫ in naribus ingens
Gibbus: & acre malū ſemper ſtillantis ocelli:

DOM. ¶LVDos:ſcilicet circenſes quibus tota urbs tenetur:hoc autem dicit in inuidiam Domitiani:ut etiam paridem taxet. SERgiolus iam radere guttur:ego ita intelligo Sergiolum exuiſſe omnem formam cum barba ad guttur iam perueniſſet atqꝫ illic raderetur:tunc enim os plane erat uirile. Sed tamen ut īquit uidentur Narciſſi & iacynthi quia ſunt gladiatores quod affertur a nonnullis de raſitationis tempore ex Aulo gellio ita non conuenit ita ut ſit contrarium. REQuiem: id eſt miſſionem quam gladiatores impetrare ſolebant membro aliquo mutilato: martialis:nuper cum myrino peteretur miſſio læſo.

MER. ¶PARIdem:panthomimum intelligit hiſtrionem uidelicet elegantiſſimum. SEGmentatis cunis:quæ ſegmētis ornatæ fuerant. SEGmenta circuli ſunt:quos græci paralellos uocant:& monilia ſegmenta dicuntur: a ſecando deductum nomen. LVDia:a ludo factum nomen:ſic & ludiones & ludios apud liuium & Valerium legimus:eſt & uerbum aludio & aludior:quo Plautus utitur:quin etiam mulieres ludiæ dictæ ſūt. Martialis. Hermes cura laborque ludiarum.

Segmenta
Ludia
aludior

VAL. ¶NIL Patriæ indulſit:nulla patriæ caritate commota eſt. PLoranteſqꝫ impro.na:improba peruicax:ut & pluuiam cornix uocat improba uoce. LVDos:qui romæ fiebant ad populi oculos aureſqꝫ mulcendas. PARidem pantomimum. PLVma:delitiis:ut alibi ipſe plumas ſardanapali. ET Segmentatis dormiſſet paruula cunis: ſegmentatis plumatis uel aurata ueſte adopertis:& eſt ſenſus:tanto libidinis furore ferebatur:ut delicate & in magnis etiam opibus educata maris pericula & nauigationum incōmoda uitare contempſerit. CVIVS:ſubaudi famæ. APVD molles minima eſt iactura cathedras:ideſt matronas quæ in mollibus ſedent cathedris ocioſæ.

TYRRhenos igitur flu.tuſci maris procellas. Sonantem pertulit ionium in ſcopulos ſeſe confringentibus undis mugientem. PER tulit ionium:ionium mare:ut ionia attica ab ione dicta achæi fratre filio zuti filii æoli: & creuſæ quæ erechtheos fuit filia:& ionia ergo aſiæ:unde & aſiatici iones:in qua urbes fuerunt: epheſus: androclus. miletus. priene. colophon. lebedus. erythræ. phocea. claomenechios. ſamos. ionia quidem primam habet

breue:secũdã uero lõgã. Prop. At tu seu mollis q̃ tẽdit ionia seu Qua Lydia patoli tingit aratra liquor:& ionicus. Ho. in epodo:non atagẽ ionicus:ẽ.n. dimetrũ iãbicũ:necnõ ionides. Rufus Festus in descriptione orbis. Nec minus attollunt ionides isulæ ab alto. Ionius uero primã hẽt lõgã & secundã breuẽ:ut hoc in loco. IVSta pericli: p maria tolerãdi:hoc ẽ quæ honestatis cã nauigantes oĩa formidant:eædẽ si utilitatis necessitas:si honestas postulet:ut cum marito per maria nauigent:tunc nauseam patiuntur:tunc periculum metuũt. FORtem aium præstant:exhibẽt gerũt:p̄sto:p̄beo:& p̄sto excello uerbum itegrũ:nam ipersonale melius est significat. Vir. sed motos p̄stat cõponere fluctus:nã p̄sto a aduerbiũ cum uerbo substãtiuo iunctũ adsum significat. TVNc sentina grauis odorẽ ex sentina exhalãtem sibi molestiã exhibere cõquerit. TVNc sũmus uertit aer:q̃ magni oriant flatus igemit:nã uentus:ut Aristoteles etiã refert nihil aliud ẽ q̃ aer multus & subitus defluens cũ e terra siccæ & calidæ q̃dã formæ in sublime tollunt:q̃s mediæ regionis aeris horrẽdissima frigiditas uehementi ipetu deorsum p̄pellit. STOmacho ualet:ei stomachus nõ subuertit nauigatione. GAVdet tractare rudẽtes funes nauis ita dicti q̃ cũ uẽto uerberent rudere existimentur tam & si primæ syllabæ q̃titas nõ seruatur. QVA tamen exarsit forma:interrogando acrius lacerat. LVDIa dici su.i. gladiatoris uxor:ludius & ludia sicut & ludo uerbum a lydis inflexa sunt. Valerius maximus de institutis antiquis ea res inq̃t ludium ex hetruria accersendi causam dedit:cuius decora pernicitas uetusto ex more curetum lydorumq̃ a quibus tusci originem traxerunt:& q̃a lydius apud eos histrio appellatur scænico nomen histrionis inditũ est. SERgiolus:gladiatoris nomen sed diminutiuo usus p contemptũ ẽ. IAM radere guttur cœperat:guttur pro barba posuit:aut certe q̃d mentum & maxillæ citius pubescãt:& gutture serius barbire soleamus. SECto:saucio. REquiem sperare:rudem sibi dari fractus labore desideret. ATTritus galea:multis deturpatus uibicibus:ut mirum uideri possit ab hippa tãtopere dilectũ. SEMper stillãtis ocelli:p̄pter oculi lippitudinẽ:& diminutiuo usus:ut ob ægritudinem minorem effectũ oculum ostendat:quomodo Persius diminutiuo libidinẽ expressit:patranti fractus ocello.

Sed gladiator erat:facit hoc illos hyacintos
Hoc pueris patriæq̃:hoc p̄tulit illa sorori
Atq̃ uiro:ferrũ est q̃d amãt:hic sergius idem
Accepta rude cœpisset ueiento uideri
Quid priuata dom9:q̃d fecerit hippia curas
Respice riuales diuorum:claudius audi
Quæ tulerit:dormire uirũ q̃ũ senserat uxor
Ausa palatino tegetem p̄ferre cubili
Sumere nocturnos meretrix augusta cucullos
Linquebat comite ancilla nõ amplius una
Et nigrum flauo crinem abscõdente galero

¶HYACinthos.i. ita pulchros uti fuerãt hyacĩthus de quo late in metamorpho. habetur. FERrũ:gladiaturã. COEpisset ueiẽto uideri:si rude donaret:uideretur p̄fecto ueiento qui iã senex:uel sic potius. Si sergius acciperet rudẽ hoc ẽ non amplius gladiator esset relinqueret ab hippia:sicut relictus ẽ ueiento:& sic cõcludit hippiã sola gladiatura captam. RVDe: rudis uirga ẽrat qua gladiatores donati cessabant a gladiatura:ut scribit Priscia. lib. vii. DIVorum: iperatorũ. CLAudius audi. Claudius imperator Valeriã messalinam cõsobrini sui filiam in matrimonium acceperat: ut testatur Sue. Pli. aũt li. x. ca. lxxii sic ait. Cæteris satietas in coitu homini p̄pene nulla. Messalina Claudii Cæsaris cõiunx hanc regalem existimãs:palmam elegit in id certamen nobilissimam e prostitutis ancillam mercenariæ stipis eamq̃ die ac nocte superauit q̃nto ac uicesimo concubitu. TEGetem lupanaris locum respectu regiæ imperatoris tegetem appellat. PALatino:imperatorio:palatium namq̃ imperatores ut plurimum habitarunt. AVGusta imperatoris uxor. SVmere:pro sumebat. LINquebat:peccabat. ANCilla una:de hac iam diximus ex plinio. NIGrum crinem:nig̃ ait:quoniam matronis nunq̃ flaua coma dabatur:sed nigra:ut Seruius li. iiii. æne. scribit. CENtone:laneo pãno diuersis coloribus texto:super quem coire solebãt hmõi tegmen mutatis litteris celonem dicimus fitq̃ a κεντω uerbo græco:quod est pungo. Nam ut Strabo libro. vii. ostendit. Centones pilosi erant & hispidi:ait enim sic. Nomades & enim tentoris utuntur. Centonum instar pilo contextis:in palustris uitam degentes. GALero: galerus est ut uolunt a galea q̃ in modum galeæ esset.

MAN. | Rudes | messalina | Cento | κεντω

¶FERrum.i. gladiaturã Tranquil. De Nerone exhibuit ad ferr̃.i. ad gladiaturã. Ferrũ ẽ quod amant:q̃si dicat hos amãt nõ q̃a formosi sint aut diuites aut nobiles:sed tantũ q̃m sũt gladiatores:perditæ.n. nõnullæ hoc genus diligũt. SERgiolus:dictus isergi eius monumẽtum:q & ipse auctore Valerio matronã p̄missis pecuniis corrũpere tẽtauerat dãnatus a Metello celere. RESpice riuales diuor̃:a messalina ẽ exẽplũ de ipudicitia de qua hæc Pli. Cæteris sacietas i coitu:homini p̄pe nulla messalina claudii cæsaris cõiunx regalem extimãs palmam certamen elegit nobilissimã ex p̄stitutis ancillam mercenariæ stipis eãq̃ die ac nocte superauit q̃nto & uicesimo concubitu:& Tacitus iã messalina facilitate adulterior̃ i fastidiũ uersa ad icognitas libidines p̄fluebat: de hoc plura paulo post dicemus. TEGetem:fornicem meretricium. VNA ancilla:q̃ elegerat in certamine libidinis. FLAuo crinem nam matronis nigri crines dabantur:ut nigri calcei nobilibus ut diximus copiosius in commentariis Martialis.

DOM.

¶FACIT hoc illos hya. p gladiaturã nõ minus formosi sunt q̃ oli hyacinthus quẽ ob formæ p̄stantia Apollo amauit. ACCepta rude:rudis uirga:auctore Prisci. qua donati gladiatores a gladiatura cessabãt. Hora. Et donatum iam rude q̃ris Mœcenas iter̃ antiquo me icludere ludo. VEIento uideri:aut ueiẽtoni similis cuius persæpe hic poeta & Cornelius taci. meminit:ut Veiento hippiæ maritus fuit. RESpice riuales diuor̃:cæsares intelligit q rerum dñi: æmuli quodãmodo Iouis hẽbant:nã & Augustus dictus ẽ habuisse diuisũ iperiũ cũ ioue: & potestas pricipũ diis æqua p̄sæpe appellat. Narrat itaq̃ ifame illud Messalinæ facinus. Quæ claudii Cæsaris uxor tradẽte Plinio:regalẽ existimãs palmã elegit i certamẽ coitus nobilissimam e prostitutis ancillam mercenariæ sti-

MER. | Rudis | Egregium messalinæ facinus

Augustũ Nigra coma matronatum

pis: eaq; die ac nocte superauit quinto ac uigesimo cõcubitu. TEGetẽ: quã incolebãt pstituta mancipia. PAlatino cubili: iperatorio lecto. nã palatiũ cæsares habitarũt. MERetrix augusta: cæsarea & ueneranda. Augustũ enim augurio cõsecratũ dr. Ennius p Suetoniũ Augusto Augurio postq̃ inclita Roma cõdita est. Oui. in fast. Sãcta patres augusta uocãt augusta uocant' Tẽpla sacerdotũ rite dicata manu. SED nigro flauũ: crinẽ abscondente galero matronis scri Seruius nũq̃ flaua dabatur coma: sed semper nigra. ait Virgilius Didoni utpote impudicæ flauam dat comam. Nondum illi flauum proserpina uertice crinem abstulerat.

VAL. ¶SED Gladiator erat: hæc est sillogismi pars secũda cui tertiã subnectit: ferrũ est qd amant: ut sit explicata syllogismi cõtextio hippia marito deserto sergium sequitur non formosum nõ diuitem nõ iuuenẽ: hocq; assumptũ est syllogismi pars prima quã ipse exornans mõ interrogatione modo amplificand o affirmatione longius euehit: assumptio aũt syllogismi pars secunda atqui gladiator fuit: & quia gladiator ut pote armatus ab hippia adamatus ẽ: inde cõcludit: ergo nõ hominẽ sed ferrũ amat: sed pluralis numeri amãt ptulit: ut idẽ cæteras facere ostẽdat. FACit hoc illos hyacinthos. i. uideri formosos & ẽ assumptionis approbatio: absolutissimum enim epichirema: ut cicero putat: quinq; partibus cõstat. FACit hoc illos hyacinthos: hyacinthũ inqt Plinius comittatur fabula duplex luctũ præferẽs eius quẽ apollo dilexerat: aut ex aiacis cruore editi ita discurrentibus uenis: ut græcarum litterarũ figura ea legat inscripta. ACCeptã rude uirga: qua gladiatores donarent. COEpisset uciento uideri: deformis & stultus aut maritus hippiæ. RESpice riuales diuorũ. i. imperatorũ qui diui sunt dicti: dicunt autem riuini uel riuales alienæ mulieris una porci. TVLerit: passus sit: fatuus imperator qui messalinã suã impudicissime uiuere passus est: ut Tacitus in historia docet. DORmire uirũ: claudiũ. VXOr: messalinã dicit quæ octauiæ & britannici mater fuit: q nouas cuiusdã filii speciosi iuuenis uiuo Claudio nuptias adornasset interfecta ẽ. PALatino tegetẽ pferre cubili: tegetẽ fornicis & lustri tugurium. CVBili palatino: lecto Claudii cuius regia in palatio fuit. MERetrix: impudica mulier ut meretrix quæ de turpi quæstu uiuit. AVGusta: quia imperatoris uxor: qñ omnes ab augusto dicti sunt imperatores augusti: augusta inquit Tranquillus loca dicuntur religiosa in quibus augurato aliquid consecratur augusta dicuntur ab actu uel auium gestu gustuue sicut etiam Ennius docet scribens augusto augurio post quam indita condita roma est: hinc augustus cæsar dictus. CVCullos: breue uileq; tegmen quo caput humeriq; ad pluuiam arcendam conteguntur. LINquebat: subaudi maritũ. Ancilla non amplius cum ablatiuo: sic cæsar in. vii. cõmentario: ita ut non amplius quattuor digitis ex terra eminerent: & cũ nominatiuo idẽ in qnto eiusdem libri uolumine: quæ cũ annotinis priuatisq; quas sui quisq; commodi fecerant amplius octigẽtæ uno erãt tpe a littore discesserant: ac se in supiora loca abdiderãt: & cũ accusatiuo. Vir. in. i. æneidos: noctẽ non amplius unã falle dolo: eiusdẽ structuræ ẽ plus: dicimus. n. plus ac te. Oui. dii debet plura rogãtis: & hanc rẽ. Terẽ. in eunucho: nõ plus triduũ: uictruuius de architectura lib. vii. asseres directi disponantur inter se nec plus spaciũ habentes pedes binos: & paulopost: & ita a pariete distent: ut ne plus pateant palmum: in quo nostri atticos secuti uideri possunt q & πλειωμηνας τρεισ & μηνωντρηων dicunt: licet in quibusdam aliis idẽ cõpertum habemus cõparatiuis superlatiuisq;: ut ppius illũ. Cæsar cõmentario septimo uercingẽtorix cum ad suos rediisset proditionis insimulatus q castra ppius romanos mouisset: & pximus illum. Ci. pximus Põpeium sedebã: & illi. Pli. secũdus in epist. nam pxime frequẽti auditorio inter se cõtra multi ordinis nostri clare iocabanẽ itraui cõticuerũt: ut Ci. simillimũ deo iudico sed i cõparatiuis ubiq; ablatiuũ sicut & in superlatiuis genitiuũ plærique subaudiri uoluerũt. Sed ἐλλειπτικὸσ ẽ subaudiendum. n. ne agnosceret. NIGrum flauo crinẽ abscondente galero intrauit calidũ ueteri centone lupanar abscondente crinẽ quia niger fuit: qa matronis flaua coma nõ cõcedebaẽ sed nigra e diuerso meretricibus flaua ideo Vir. in quarto æneid. dixit. Nondũ illi flauũ proserpina uertice crinem abstulerat. GALero: capitis tegmine rotundo quodq; in modũ galeæ eẽt galerus dictus: ut ait Var. q nomen genere neutro galerum fronto protulit.

Intrauit calidum ueteri centone lupanar.
Et cellã uacuã: atq; suam tunc nuda papillis
Constitit auratis titulum mentita lyciscæ:
Ostenditq; tuum generose britannice uentrẽ
Excepit blanda intrantes atq; æra poposcit:
Mox lenone suas iam dimittente puellas.
Tristis abit: sed qd potuit tãtũ ultima cellam
Clausit adhuc ardens rigidæ tentigine uuluæ
Et lassata uiris nondum satiata recessit
Obscurisq; genis turbis: fumoq; lucernæ
Fœda lupanaris: tulit ad puluinar odorem
Hippomanes: carmẽq; loqr coctũq; uenenũ
Priuignoq; datum: faciunt grauiora coactæ
Imperio sexus minimũq; libidine peccant

MAN. ¶TITVlum mẽtita lyciscæ. Mar. li. iiii. ait facere in lyciscam paule me iubes uersus. Quibus illa lectis rubeat: & sit irata. Titulũ uero ait: qñ i cellæ frõte apponebaẽ. Mar. lib. xi. in cãtharum. Intrasti quotiens inscriptæ nomina cellæ Seu puer arrisit siue puella tibi.

Britannicus

BRItanice. Suetonius de claudio inquit: q ex Messalina octauiam habuit & quem primo Germanicũ mox britannicum cognominauit: britannicum uicesimo imperii die: inq; secundo cõsulatu natum sibi paruulum etiam tum & militibus pro cõcione manibus suis gestans & plebi per spectacula gremio aut ante se retinens assidue commendabat: fuit postea inter cœnandum cum Nerone sumpto ueneno ab locusta parato sublatus. AERA poposcit: in cypro prima fuit æris inuentio. Seruius autem rex primus signauit æs: antea rudi usos romæ Tymeus tradit. Signata est nota pecudum. Vnde & pecunia appellata. Auctor est Plinius Libro. xxxiii. & xxxiiii. Quod potuit est quoddam prodire tenus si non datur ultra. Inquit Horatius epistola prima. ADHuc ardens rigidæ tentigine uuluæ. Libido enim nunquam satiatur: & extincta reaccenditur usu crescit: nec rationi paret qui in

Aeris iuẽtio Pecunia

petu dicit:ut scri. Hieronymus i aureola. PV Luinar:lectū iperatoris. HIPpomenes.scri.Pli.lib.viii.eqs amoris inasci ueneficiū hippomenes appellatū in fronte:caricæ magnitudine colore nigro:qđ statim edito partu deuorat fœta:aut partū ad ubera non admittit:siquis preptū habeat:dr aūt ab hippon.i.equo℞:& Mania furia isania.Est etiā hippomanes uirus ab inguine equa℞ distillans quo tpe agitanť amoris furore:uñ Maro lib.iii.g.ait: hinc demū hippomanes uero qđ noie dicūt pastores lentū distillat ab inguine uirus:hippomanes qđ sæpe malæ legere nouercæ:de eo igiť Iuue.intelligit.Præterea nouercas malas eē ut plurimū ēt Plutarchus innuit.scri.n. Catonis senioris filiū patrē cōuenisse ueniāq₃ deprecatum eē si qd in eū patrauisset quo subiratus ac dolens sibi nouercā induxisset.Phūs itē li.vi.de animalibus scri.q̄ equæ incēsæ libidine aliquid emittūt:qđ hippomanes appellatur:eodē quo illud qđ nascitur noie qđ pcipue ad amoris ueneficia petitur:sed accipi eum humorē difficile esse aiūt q̄ paulatim admodū labitur.Paulo itē inferius ait.Quū equa peperit statim secundas deuorat atq₃ etiam qđ pulli nascentis fronti adhæret hippomanes dictum magnitudine minus carica parua specie latiusculum orbiculatum nigrum:siquis prærupto odorem moueat equa experitatur furitq₃ agnito eo odore:quapropter id a ueneficis petitur & percipitur mulierculis. PRiuigno:priuignus dictus q̄ antequam mater secundo nuberet est progenitus:pri enim antiqui prope dixerunt:ut scribit .

Hippo manes

¶TITVlum:nam cellæ meretriciæ inscriptæ erant suis nominibus Mar.Intrasti quotiens inscriptæ limina cellæ. GENerose britannice.Britannicus & Octauia nati sunt ex Claudio & Messalina britannicum nominat in claudii derisionem qui eum filium in delitiis habebat:sæpeq₃ suis gestabat manibus:& plebi inter spectacula frequenter cōmendabat: BRItannice:qui.s.in tantis delitiis es. FOEda.Mart.de Læda meretrice:quod spurce moriēs lucerna lædæ. HIppomenes:ut Pli.scri.caro est in fronte pulli equini caricæ magnitudine colore nigro qđ statim edito partu deuorat:alioquin partum ad ubera non admittit:id ad amoris ueneficium innascitur.ē item Hippomenes uirus stillans ex inguine equæ:est pterea frutex:ut scri. Theocritus in cantatione bucolica:quo eq insaniunt ιππος equum μανια furorem:distillante nunc intelligit cum addat priuigno. Virgilius de hoc qđ sæpe malæ legere nouercæ.Aristoteles de hippomene ait de eo ambigi quum alii stillans ex inguine equæ alii innatum fronti pulli equini tradiderunt.

DOM.

¶VETEri centone lupanar:centones ex pannis diuersorum colorum:uel lanis in unum condensatis atq₃ cōsutis fiunt:græca est dictio. Nam græce κεντον dr̄ fitq₃ a uerbo græco κεντω quod est pungo:auctore Eustathio:unde & Homero centones:& apud nostros Virgilio centones:quales fecit proba falconia:& Ausonius nō infestiuus poeta de Virgilii uersibus nuptialem cētonem cōcinnauit:& quid sit hmōi cento sic diffinit ad Paulū. Et si pateris ut doceā docendus ipse cento quid sit absoluam. Variis de locis:sensibusq₃ diuersis quædā carminis structura solidatur in unum uersum:ut coeant:aut cæsi duo:aut unus:& sequens cum medio. Nam duos iūctim locare ineptum est. Centones & Cilicia in usum castrorum accipit Nonius marcellus ex uerbis Sisennæ histori ci:qui libro quarto hæc scribit.Propius aceto madefactis centonibus iteguntur:quos supra perpetua classi suspē sa cilicia obtenduntur.Cato autem in re rustica:dum nouos fieri centones præcipit & alibi emendos centones:& sculponeas significare rusticum uestimentum uidetur.Similiter & Macrobius dum scropham sub centonibus iacere dixit:a centone centūculus per diminutionem fit. GENerose britannice uentrem:filium ex messalina susceptum Claudius britannicum appellauit:q̄ scilicet in expeditione aduersus britannos sumpta natus foret.

MER.
Homero centones
Virgilio centones
Cento quid sit
Centunculus

FOEda:grauior odore lucernæ erat Martialis. QVOd spurcæ moriens lucerna lædæ.Hippomenes.Virgilius in.iii.georgico. Hippomanes scribit esse uirus:quod ab inguine equarum:dum mares appetunt defluit: hinc demum hippomanes:uero quod nomine dicunt Pastores:lentum distillat ab inguine uirus hippomanes: qđ sæpe malæ legere nouercæ.Aristoteles uero in libro de historia animalium carūculam tradit in fronte equini pulli natam:quā circunlābentes deuorant:cui astipulatur his uerbis plinius:& sane innascitur amoris ueneficiū hippomanes appellatū in fronte caricæ magnitudine colore nigro:quod statim edito partu deuorat. Fœta autem partū ad ubera non admittit:siqs preptū habeat. At theocritus his uerbis herbā uult eē:q̄ amatoriū hēat ιππομανισ φυτονεσ τιπαν αρκισιγω ὰ επιπασαικαι πολοι μαινοντιαιαν ωρεα καιθοαι ιπποι.

Hippo manes

¶INTRauit:est ordo uerborum:intrauit calidū lupanar ueteri centone & cellā uacuā atq₃ suā subaudiendum intrauit. LVPanar:a lupis.i.meretricibus dictū. CENtone uelo laneo quod lana aut tomento consertum:ut ictus nullos patiatur:& ut existimo a κεντω.i.pungo inflexū:ut in comentariis apud cæsarē eāq₃ contabulationem sumā lateribus lutoq₃ constrauerunt nequis ignis hostiū nocere posset centonesq₃ iniecerunt ne aut tela tormentis missa tabulationem perfringeret aut saxa ex catapultis lateritium discuterent:sisenna historia℞ li.iii.aceto madefactis centonibus integuntur:quos supra perpetua classi suspensa cilitia obteguntur.Cato rerū rustica℞ li.i.tres centones pueris sex culcitras nouem stragula:idem paulopost:uestimēta familiæ:tunica:saga alternis annis quotiens cuiq₃ tunicam aut sagum dabis prius ueterem accipito unde centones fiant.i.interiora uestimenta quæ super subuculis superinduere solemus bōbice inserta:columella:cultā uestitāq₃ familiam magis utiliter q̄ delicate habeat munitam diligenter a uento frigore pluuiaq₃ quæ cuncta prohibentur pellibus manicatis centonibus cōsertis:& sagis cuculis. ATq₃ suam:sibi dicatam. NVDa pa.synecdochicos:ut nuda genu. AVRatis: pulchris uel auro exornatis. TITulū mē.ly.lycisca canis est ex lupa caneq₃ progenita. Vir multū latrante lycisca:sed hic aut propriū meretricis formosæ nomen accipiendū est aut effictum nomen αποτησ λυκησ quā græci prisci:ut Macro.etiam refert primam lucem quæ præcedit solis exortum appellabāt:unde & Apollo lycius & lycegenes est appellatus Ho.ευχεο δ απολλωνι λυκηγενει:γ λυτοτοξω proinde ita lucentem dictam meretricem ab hoc crediderim sicut ab Horatio formosus puer lyciscus nominatus est amor lycisci me tenet :unde expedire non amicorum quæant libera consilia:nec contumeliæ graues. OSTenditq₃ tuū ge.brin. quē tuū:unde editus es:britannicus autem hic messalinæ filius a nerone postea ueneno necatus ē:uenenū locu

VAL.

sta suggerente:ut Tran.scri. ATq; æra po.mercedẽ quo meretrix uideat sibi dari deposcit. SVAs di.pu. pro stibulas ad cellulas emittẽte lenone. TRIstis:cur tristis ostẽdit̃:nã nõdũ saciata recessit.de qua Pli.messalina in qt claudii cæsaris cõiũx hãc regalẽ existimãs palmã elegit in id certamẽ nobilissimũ e pstitutis ancillã mercenariæ stipis eãq; die ac nocte superauit qnto ac uicesimo cõcubitũ. OBScurisq; ge.tur.hoc dicit.lucernæ q̃:ut cæteris meretricibus in eius cellula fuerat incẽsa fuligine nigroreq; inqnata decedit. FOEda lu.lupanar pstibulum unñ lupanarius. Vlpianus de petitiõe hæreditatis:licet a lupanario pcepta sunt:nã & ĩ multoꝝ honestoꝝ pdiis lupunaria exercent̃. OBScurisq; genis:genas:qdam ĩtra extremũ supioris inferiorisq; cilii ambitũ eẽ uoluerunt alii ĩfra oculos q̃s malas appellamus:q̃s radi duodecim tabulaꝝ ĩterdicto antiq̃ uetuerunt pudoris sedes eẽ arbitrati:qđ ibi maxime oñdatur pudor alii ubi primũ barba orit̃. TVLit ad pul.maritalem lectũ sed decorum ut Ho.ornare puluinar deoꝝ aut eoꝝ q̃ diis pares haberent̃ ut hic:dr̃ aũt & hic puluinus:ut ipse supra & de puluino surgat eq̃stri:uñ puluillus ĩminutũ.Hora.in epodo.Inter sericos iacere puluillos amant. HIPpomanes car. lo.co.ue.pponit nũc qđ de mulieribus hactenus dicturus etiã sit. HIPpomenes:uirus ab equæ inguinibus pfluens q̃ in humana uiscera descẽdens furorẽ facit:uñ & nomẽ habet:nam ιππος equus dicitur & μαινομαι significat ĩsanio. Vir.Hinc demũ hippomanes uero q̃ noĩe dicũt Pastores lentũ distillat ab inguine uirus. Hippomanes quod sæpe malæ legere nouercæ. Miscuerũtq; herbas & nõ inoxia uerba.Est itẽ hippomanes ut Suidas exponit:in pulli eq̃ni frõte caro in modũ ficus nigra:lata circũquaq; cõtracta:quã mater fronte dentibus conuellit:q̃ siqs prius abstulerit ipsũ pullũ mater amplius nõ ẽ amatura:dicẽte etiã Vir.& frõti preptus amor:hac carũcula mulieres medicamẽta cõponẽtes uertere hoĩes ferunt̃ in furorẽ:unde & in hoc cui totã tremuli frõtẽ cæsonia pulli ĩfudit:licet Theocritus in carmine buccolico hippomanes in arcadia arborẽ eẽ scribat sic dictã:q̃ sub ea in furias uertant̃ equæ his uerbis ιππομανες φυτον εν αρκασι τω δ επι πασαι και πωλοι μαινονται αν ωρεα και θοαι ιπποι.nõ desunt q̃ apud sophoclẽ in aiace furente dicãt hippomanes locum eẽ ubi equi in furorẽ agunt̃. CARmen:excantamẽtũ. COctæ imperio sexus:utrũ uirilis sexus imperio:q̃ cum uirorum cãs hẽnt ad scelera uires seq; oñdant ĩ oĩa pmptissimas:an certe ĩperio sexus sui q̃ fœminaꝝ mentes facilius metu:ira:odioq; corrũpant̃:ac qm̃ nõ habet roboris tm̃ uñ uicia superent:sæpe infirmitate inflagitia decurrant.unde & grauiora q̃ uiri faciũt. MINimũq; libidine peccãt:si alia eaꝝ facinora inspicias.

Optima sed quare cæsonia teste marito.
Bis quigenta dedit:tanti uocat ille pudicam
Nec pharetris ueneris macer ẽ:aut lãpade feruet.
Inde faces ardẽt:ueniũt a dote sagittæ
Libertas emitur:coram licet innuat atq;
Rescribat:uidua ẽ locuples:q̃ nupsit auaro
Cur desiderio bibulæ sertorius ardet:
Si uerum excutias:facies non uxor amatur:
Tres rugæ subeãt:& se cutis arida laxet.
Fiant obscuri dentes:oculiq; minores
Collige sarcinulas dicet libertus:& exi
Iam grauis es nobis & sæpe emungeris exi
Otius & ppera:sicco uenit altera naso.
Interea calet & regnat:poscitq; maritum
Pastores & ouẽ canusinã:ulmosq; falernas

MAN. ⸿OPTima sed quare.Indicat aut dote sũma:aut decore nõ aũt pudore diligi mulieres. PHAretris ueneris quibus amare cogatur,propertius li.ii.de amore inquit.Et merito hamatis manus est armata sagittis. Et pharetra ex hũero gnosia utraq; iacet.Ante ferit qm̃ tuti q̃ cernimus hostẽ.Nec quisq̃ ex illo uulnere sanus abit.Vtq; Ci.li.iiii.tus.edocet.Amore captus abducẽdus ẽ nõ nũq̃ ad alia studia:sollicitudines:curas negocia loci deniq; mutatiõe tanq̃ ægroti nõ cõualescẽtis sæpe curandus est.Etiã nouo quodã amore ueterem amorẽ tanq̃ clauo clauũ eiiciendũ putãt. Maxime ãt admonẽdus quãtus sit furor amoris oĩbus.n.ex ãĩ perturbatiõibus ẽ pfecto nulla uehemẽtior &c.hæc ille. INDe:ab his qngentis. SAGittæ:amoris.s. EMit ab uxore diuite. CORam:pñte uiro. LICet:licitum est. INNuat:amator. VIDua.i.libera ac si uidua eẽt & ab uiro diuisa.Macro.li.i.sat.ait.Iduare hetrusca lĩgua diuidere esse.Vnde uidua quasi ualde idua:idest ualde diuisa.Aut uidua ab uiro diuisa. BIBulæ:semp bibentis. RVGæ semitulæ:pellis contractiones ĩ fronte hoc loco. ARIDa:sanguine sicca. SARCinulas:reculas supellectilia. ET Exi &c.desinente pulchritudine amicitia quoq; nonnunq̃ desinit:ut scri.phũs li.vii.eth. GRAuis:molesta.Interea dum iuuenis est.

Amoris remedia

priuignus

Iduare

Vidua

CALet:formosa ẽ sanguine enim calescimus & formosi sumus. ET Regnat:hoc iõ quoniam dat facies animos facie uiolenta corinna est.Vt scribit Naso li.ii.de amoribus:& li.iii.inqt formosas superi metuũt offendere læsi:& li.i.fasto.fastus inest pulchris seq̃turq; superbia formam &c. OVEm canusinã.Canusium oppidum est dauniorum in apulia:ut docet Plinius libro tertio:idem quoq; lib.vii.scribit.Canusinas lanas rutili uelleris esse q̃s erythras uocant ερυθρος autem ruber dicitur ερυθραινω rubefacio. VLMosq; phalernas.Secunda uini nobilitas phalerno agro erat:qui ager a ponte campano leua petentibus urbanam coloniam.Syllanam nuper capuæ contributam incipit:auctor est Plinius lib.xiiii.c.ix.

Canusium

canusina

ερυθρος

phalernus ager

DOM. ⸿OPTIma:ostẽdit nullam diligi propter pudicitiam:sed aut magnitudine dotis aut forma.

MER. ⸿CALet,formosa est.Nam & per sanguinẽ & calescimus:& formosi sumus. OVEm Canusinam:in naturali histo.legimus summam nobilitatem habuisse lanas circa tarentum & canusinum:de quibus Martialis Hæc tibi turbato canusina simillima mulso. MVNus erit grande non cito fiet anus:hinc canusinatus deriuat̃:canusinam indutus uestem.Idem canusinatus nostro syrus assere sudet:& Sueto.Mulionibus canusinatis usum Neronem scribit.Natiuum habuit hæc lana colorem:utpote pastu uel potu uel generatum:quam rem his uerbis Plinius innuit Item betica canusium saluas tarentum & suæ pulliginis.

Canusina lana

Canusinatus

Optima ſed quare cæſonia:antipophora:hoc enim dicit cæſonia pinde ac ſi optima ſit laudat:atqui ingentẽ de/
dit dotẽ:nõ ergo laudatur ſed ludit. BIS qngenta:mille ſeſtertia uel talenta. TANti uo.ille pudicã: reſpõſio ad
anthypophorã. NEC phare.uene.ma.ẽ.non maceratur ueneris cupidine qui pharetratus pingitur ut Proper.
eleganter expreſſit:eruditiſſime uero alexander Aphrodiſeus in problematis:quæ nos latina fecimus. Eſt au/
tem inter plæroſq; auctores cõtrouerſia cuius ſit cupido filius:nã apollonius qui argonautica ſcripſit:ueneris filiũ
ſicut multi alii eẽ uult.Sapho aũt cœli & terræ.Simonides uero martis & ueneris his uerbis σχετλῖε ωαῖ Δο/
λόμηδεσ αφροδι τασ τονάρει δόλομῆχανὸ τεκεν. Ibicus aũt & heſiodus ex chao genitum uolũt Or/
pheus aũtẽ ſaturni inquiens ὅυταρερῶ τακρονοσ καὶ ωνευμάτα ωαντετέκνωσεν. AVT lãpade feruet
nunquid lãpade ꝙ in nuptiis faces adhiberẽtur quæ græce lãpades appellantur:an ꝙ libidinis incentiuis non ex/
æſtuet. VENiunt a dote ſagittæ:amoris ſpicula. LIBertas emit:hoc eſt ut illud plautinũ:uxorẽ cœpi dote im
perium uendidi.libertas emitur peccãdi:nã addit:coram licet fas eſt innuat.i.nutu adulteriũ cõmittat:aut coram
marito adulter innuat:unde Hora.& non ſine conſcio ſurgit marito. CVR deſiderio bibulæ ſertorius ardet:in
dotatæ & eſt alia antipophora. ET Se cutis arida:ſicca anilis. LAXet:in rugas cõtrahatur:cum ſenectus quaſi
intra cutem ſe receperit. SIC VE.altera naſo:quæ ſe tm̃ nõ emungat. INTe.dum adoleſcentula eſt. CALet li
bidine. ET Ouem canu.poſſideat oues apud canuſium uel ꝙ apud canuſium precioſa lana naſceretur. VL/
moſq; faler.ulmos ad quas oblaqueantur uites pro uitibus poſuit.

Q uãtulũ in hoc pueros oẽs; ergaſtula tota
Q uodq; domi nõ ẽ; & habet uicinus ematur
Menſe quidem brumæ; cũ iã mercator iaſon
Clauſus; & armatis obſtat caſa cãdida nautis
Grãdia tollũtur criſtallina; maxima rurſus
Myrrina; deĩde adamas notiſſim9 & berõicẽſ

¶Q VAntulũ:minimũ poſcit. IN hoc:i prædictis. MAN.
ERgaſtula.ſ emant.i.officinæ græce εργαςηριον
officina εργαζομαι operor. MERcator ia.alluſio ẽ
ad eũ q i põtũ uelleris aurei gratia nauigauerat.Poni/
tur hic pro quocunq; mercatore. MENſe brumæ
clauſus:p hyemẽ ſiquidẽ mare claudi uidetur nauiga/
turis. ARmatis:accinctis & paratis ad nauigãdum.
CANdida:niuibus ſparſa:per quod hyemis ſæuien
tis indiciũ habetur. Oſtendit autem poeta iminente
hyeme uirũ ab uxore cogi nauigare:ut ornaméta re/
portet. CRYſtallina:ſit Cryſtallus gelu uehementiore concreto:nec aliubi certe q̃ ubi maxime hibernæ niues Cryſtallus
rigent glaciẽq; eſſe certum eſt. Vnde & nomen græci dedere. Oriens & hanc mittit. Sed indicæ nulla præfer/
tur.Hæc & plura Pli.lib.xxxvii.κρυσταλλοσ autem glacies interpretatur. MYRrina:ea primũ in urbem i/
uexit pompeius oriens myrrina mittit humorem putant ſub terra calore denſari:ſplendor iis ſine uiribus nitor/ Myrrina
q; uerius q̃ ſplendor.Sed in precio uarietas colorum plura Plinius lib.xxxvii. ADAmas notiſſimus:maximum
in rebus humanis non ſolum inter gemmas precium habet adamas:diu non niſi regibus:& iis admodum paucis Adamas
cognitus hircino rumpitur ſanguine:ac ne aliter q̃ recenti calidoq; maceratus:& ſic quoq; multis ictibus unde &
nomen indomita uis græca interpretatione accepit. Adamas diſſidet cum magnete lapide:intantum: ut iuxta
poſitus ferrum non patitur abſtrahi:aut ſi admotus Magnes appræhenderit rapiat atq; auferat.Adamas & ue/ Magnes
nena irrita facit:& lymphationes abigit:metuſq; uanos expellit a mente.Plura Plinius libro triceſimo ſeptimo.
¶MERcator iaſon:Iaſonem poſuit pro omni negociatore qui nauigat. ET Caſa candida:ideſt niuibus con/ DOM.
ſperſa indicium hyemis ſeuientis.Inepte multi hoc loco ambages fingunt & congerũt:cum ſimpliciter dicat hye
me impediente nauigationem negociatoris:maritum ab uxore cogi nauigare in externas nationes:ut emat or/
namenta. CRYſtallina:chryſtallum ex glacie concreari putauit antiquitas κρυον nam gelu ſignificat:ex eo po/
cula fiebant maximo luxu:de quibus Plinius in ultimo ſcribit.Myrrina item ex humore condenſato ſub terram
conflabantur:primus Pompeius id poculorum genus attulit:Petronius unum tercentum ſeſtertiis emit.Cryſtal/
lum etiam ex ægypto Mar.quam tibi niliacus portet cryſtalla cataphus. ADAmas notiſſimus. Adamas diu
non niſi regibus & iis admodum paucis cognitus fuit:in æthiopibus tantum naſci putabatur inter delubrũ mer
curii & inſulam meroem:ut ſcribit Plinius idem tanti precii ut gaudium diuitiarũ diceretur.Cum igitur Iuuena/
lis uelit oſtendere Adamantem regibus tantum in uſu fuiſſe:ut ſcribit Plinius & locum deſignare unde mitteba/
tur ait adamantem peti q notiſſimus eſt:hoc eſt quod genus lapidis notiſſimum eſt:geſtatione berenicum regi
narum:earum utraq; fratri nupſit:nam Ptolemeus berenicem.Ptolemæi & ariſtonis filiam duxit:cuius crines
in cœlum relati putantur:per ſuaſionem etiam conomis mathematici:id Calimachus ſcripſit carmine elegiaco:
quod ad uerbum interpretatus eſt Catullus:altera Berenice Herodis filia nupſit Agrippæ fratri: fuerunt item
aliæ:quarum unius meminit Plinius in ultimo.
MERCATOR iaſon: alluſit ad eum qui euxinum pontum potiundi aurei uelleris gratia nauigauit.
MENSE brumæ: per hyemem mare uidetur claudi nauigantibus: in uere autem aperiri: quod deſignat MER.
Horatius: cum dicit ſoluitur acris hyemes graia uice ueris & fauonii. Trahuntq; ſiccas machinæ carinas.
ARMAtis: inſtructis ad nauigationem faciendam. CRYſtallina: a cryſtallo deducta dictio cryſtallum:
ut Plinius tradit ex gelu uehementiore concreto naſcitur: non alibi certe reperitur:qua ubi hybernæ niues ri/ Cryſtallũ
gent: glaciemq; eſſe certum eſt. Vnde & nomen græci dederunt. Nam κρίοσ gelu στελλω contraho: inde
cryſtallum gelu contractum. MAXIma rurſus murrina: a murra murrinum naſci exiſtimamus. Nam in
uſu murram habemus. Lucanus. Non erigit ægros Nobilis ignoto diffuſus conſule bacchus. Non auro murra
murraque bibunt. Martialis. Si calidum potas ardenti murra falerno. Conuenit & melior fit ſapor in/ murrina
de mero.Oriens tradente Plinio murrina mittit. Inueniuntur ibi in pluribus locis ne inſignibus maxime par
thici regni:præcipue tamen in carnania humorem ſub terra putant calore condenſari:Amplitudine nunquam

paruos excedunt abacos:crassitudine raro quanta dictum est potoria splẽdoris sine uiribus nitorq; potiusq̃ splẽdor. Sed in precio uarietas colorum circũagentibus se maculis in purpuram candoremq;. Fiebãt autem ex murrino abaci escaria uasa & potoria & trulæ. MAXima ergo murrina amplitudine & crassitudine quanta maxima inueniri poterant. Vasa murrina uidi ego uarii generis in thesauris diui Marci. Nam ut sunt Veneti religionis nostræ cultores pii atq; magnifici amplissima quæq; per terrarum orbem inuenta ad exornandam ædem opulentissimam contulerunt ergo ex oriente & Constantinopoli præcipue accersita fuerunt uasa diuersarum formarum ex gẽma:quam nunc uulgo Agatham dicunt:quam eandem esse murrinam collata gemma:cum iis q̃ Pli. scri. certo dephendimus. ADAmas notissimus & beronices. Adamas maximum in rebus humanis non solum inter gẽmas precium habet:diu non nisi regibus & iis admodum paucis cognitus. Hæc plinius apud quem de adamante plura leguntur. BERonices: Agrippa Rex iudæorũ:qui regnũ fauente & iuuante germanico Cæsare post mortẽ tyberii adeptus ẽ:moriens filiũ reliquit Aggrippam nomine septem & decẽ annorum:& filias tres Drusillã mariã & Beronicẽ:quæ Herodi patruo iuncta fuit. Hæc post herodis mortem multo tpe uidua fama discurrente:q; cum fratre coiret suasit polemoni regi lyciæ:ut circuncisus eam haberet uxorem. Sic enim iudicabat falsas oblocutiones posse mõstrari. Hæc in ultimo antiquitatis iudaicæ libro legimus.

Murrina Venetiis habẽtur. adamas agrippa Beronice

VAL. ¶ QVANtulũ:in hoc qd sibi poscit:minimũ.n.uidebit si cætera spectaueris. PVEros oẽs:seruitorũ multitudinẽ. ERGa:to. ad q̃ dãnati mittebant:ergastulũ & ergastulus Nonius Marcellus inquit ut genere ita intellectibus differẽt:nam neutro carceris locus est:masculino custos pœnalis loci. Lucillius in. xv. non ergastulus unus & alius iudicẽ apposuit ut nemo sniam libere magis quã ergastulus dicere possit. απο τοῦτο ἔργον. i. ab opere & ςέλλω:mittito deducitur. CVM iam mer. ia. clau. aut satyrice. qa lõga naue iasonẽ primum nauigasse ferunt ut Philostephanus auctor est:aut qa apud hunc merces pponerent:aut q; mercator fuerit & huius mercis negociatorem αποτου ονομάτοσ tanq̃ satis notũ dixit. IA. Clau. forte porticũ agrippæ dicit:in qua argonautæ picti spectati sunt:q; in eadẽ porticu:ut refert Probus:quodã anni tpe nũdinæ fiebant cui sane accedo sententiæ:nã hic me Probi mouet auctoritas. ARMatis nautis:ad nauigandũ paratis. OBstat casa candida:pro tẽpore. n. casas tumultuarias ex linteis cõponentes cõspectũ illius picturæ phibebant:aut clausus frigora deuitans.

CASA candida:qd niue obrupta sit. GRAndia tollunt:emunt. CRYstallina uasa de crystallo conflata. mar. Frãgere dũ metuis crystallina frãgere peccas. MAXima rursus myrrhina:pocula de myrrha facta. DEInde adamas notissimus:quo carior teneat adamãti inqt Pli. magni putant nomẽ ĩpositũ ab eo q; impetus hoĩum & iracũdias domet. ET Beronices in digito factus pciosior:beronice regina ægypti soror ptolemæi & cleopatræ annulũ pciosissimũ in matrimonio habuit:ab hac beronice urbs credit appellata & beronice ptolemæi philadelphi mater. Theocritus: αλλαθετισ βαθηκολπτοσ ακὸντιςαναχιλληαιαχιλα μθλήίσελάιχμητάπτλεμαιέιδιχμη ταπτολεμαίο αριζηλοσ βερονικα. Stra. aũt Cæsar inquit augustus herodis libros magno prosecutus est honore:similiter sororem solomon eiusq; filiam beronicem.

MAN. anthioch' cleopatra

> In digito factus preciosior: hunc dedit olim
> Barbarus icestæ: dedit hunc agrippa sorori
> Obseruãt ubi festa mero pede sabbata reges
> Et uetus indulget senibus clæmentia porcis
> Nulla ne de tãtis gregibus tibi digna uidetur
> Sit formosa decẽs: diues: fœcunda: uetustos
> Porticibus disponat auos: intactior omni
> Crinibus effusis bellum dirimente sabina
> Rara auis i terris: nigroq; simillima cygno
> Quis feret uxorem: cui constat oĩa: malo

¶ BARBarus incestæ. Idest Anthiochus cleopatræ uxori suæ:quæ quidem incesta erat:quoniam ut scribit iosephus. li. xiii. Mortuo ptolemæo demetrio uiro suo se iunxit matrimonio Antiocho demetrii germano. OLIim prius anthiocus dedit cleopatræ uxori suæ incestæ. Deinde agrippa beronicæ sorori suæ etiam incestæ ut iam dicimus. Nec est intelligendũ de duplici beronicæ:qm̃ in textu beronices est singularis genitiui tantũmodo. DEDit hũc agrippa sorori idest Beronicæ. Nam ut scribit Iosephus li. xx. Beronice post herodis mortem qui eius fuerat maritus & patruus multo tẽpore uiduata fama discurrente cum agrippa fratre coiuerat. HVNc dedit:dedit hunc:si uolumus eundem adamanta intelligere datum fuisse diuersis reginis ut cleopatræ & beronicæ:ut diximus quadrat & conuenit expositio illa:Barbarus incestæ. Idest antiochus cleopatræ uxori suæ. Si uero hunc dedit. i. talem exponere uoles:diuersos adamantas fuisse itelligemus. Eritq; expositio hmõi hunc dedit olim Barbarus incestæ:idest talem adamanta olim dedit herodes patruus beronicæ uxori suæ. Et hunc dedit hoc est talem agrippa dedit beronicæ sorori suæ:& sic eidem berõicæ itelligemus duos adamantas datos esse:& a patruo:& a germano:cum quibus omnibus concubuerat:ut ostendimus ex Iosepho. Erat hic locus implicitus:iam uero explicitũ credimus. SABbata sabbatum iudeorũ lingua requies interpretatur: ubi reges nudis pedibus sacris interesse soliti: Iustinus li. xxxvi. scribit Moysen ab ægypto cũ suis pulsum sacra ægyptiorum furto abstulisse:itaq; Damascena antiqua patria repetita montem Synai occupauit:in quo septem dierum ieiunio per deserta arabiæ cum populo suo fatigatus:quum tandem uenisset:septimum diem more gentis Sabbatum appellatum in omne æuum ieiunio sacrauit:qm̃ illa dies famem illis errorẽ q; finierat. Dicunt alii sabbatum hebraice latine requiem interpretari:eo q; deus in eo requiesset ab omnibus operibus suis. Est itaq; sabbatum dies septimus apud deos festus:quorum lingua ut aiũt Sabe septem significat.

Beronice

Sabbatũ Moyses Sabbatũ

SENibus:senescunt enim cum nõ occidant. VETus clemẽtia:ueteri enim lege iudeis phibitum est porcos comesse qre autẽ uideto in satyra. xiiii. NVLla ne de tantis:ostendit hoc loco poeta uix inueniri posse mulierẽ dignam:quæ. s. formosa sit:honesta diues. fœcunda:nobilis. Eamq; cui omnia illa constarent:intolerabilem esse

docet. POR ticibus: in atriis atq; porticibus magnarum domuu imagines stabat. unde Seneca ait epistola. xliiii. Non facit nobile atrium plenum fumosis imaginibus. Nemo in nostram gloriam uixit: neq; quod ante nos fuit nostrum est. Animus facit nobilem &c. CRInibus effusis: de sabinis bellum dirimentibus inter Romulum & Tacium lege fastos. libro tertio. Ait enim Ouidius. Iam steterant acies ferro mortiq; paratae. Iam lituus pugnae signa daturus erat. Quum raptae ueniunt inter patresq; uirosq;. Inq; sinu natos pignora cara tenent. Vt medium campi scissis tenuere capillis. In terram posito procubuere genu &c. RAra auis in terris: idest rara mulier erit formosa decens diues foecunda intacta &c. OMnia: praedicta scilicet. Statuae in atriis Sabinarum pax

¶ BARbarus: Ptolomaeus. DEdit sorori incestae: q ei nupserat. Catul. ex Callimacho. At tu nō orba luxi deserta cubile: sed fratris cari flebile discidiū. DEdit hūc. i. hoc gen' lapilli: scilicet adamātē. Nā qd cōfingūt nōnulli de quodāadamāte & uanitatis suae testes afferūt grauissimos auctores cū nihil de eo scribāt: me ab hac snīa nō deterret. HVNc: non hunc intelligas: quem sibi afferri iubent uxores a maritis: quomodo enim omnes unum eum adamantem petere potuissent: sed hunc: expone idest hoc genus lapilli: quasi dicat talis lapillus a reginis tātum solet gestari: quales fuerunt duae berenices: & Plinius ut diximus ait adamas diu nō nisi regibus & iis admodum paucis cognitus. SABbata mero pede: reges nudis pedibus incedunt: ut scribit Diodorus. Sabbatum lingua est iudaeorum: significatq; quietem: nam dux iudaeorum Moyses cuius meminit Strabo. Tacitus & Trogus montem Sinai occupauit: in quem uenerat per deserta arabiae magna fame & siti: tandem inuento frumento & aqua septimo die recreati sunt: unde sabbatum. i. diem quietis dixerunt: qui in omne aeuum ieiunio a Moyse sancitus est (ut tradit Trogus.) Apion uero scribit sabbatū appellatum: quoniam iudaei lobore fessi eo dolore splenis correpti sunt: a sabo quod splenem significat sabbatum deduci. Fidentinus uero cum hoc a nobis acciperet. Appianum dixit papion quoniam. f. & neutrum legit: & quae a nobis accipit ita cōfundit: ut plane ubiq; ignorantiam suam & praeceptoris scelus prodat. alibi plura de hoc dicemus. POR ticibus disponat auos: nam imagines maiorum in atriis disponebantur: quae ad funus alicuius gentilis proferebantur. SABina: nā sabinae bellum inter Romulum & Tacium diremerunt: notissima historia. & hae laudantur a castitate ut patauinae a frugalitate auctor Plinius in epistolis. COrnelia mater: haec olim habebatur insignis pudicitiae. Scipionis africani filia nupsit Cornelio Gracco: cui genuit. C. & Tyberium graccos: ad utriusq; filii eloquentiam plurimum contulit praeceptis suis: ut scribit Quintilianus: his sublatis per seditionem popularem missenum prae dolore concessit: ex hac exemplo utitur Iuue. superbiae matronarum: quoniā ut scribit Plutarchus ei gratissimum fuit facta Scipionis patris commemorare & iactare. DOM.

¶ NVDo pede sabbata reges. haec sacra Nudipedalia a Tertuliano & Hieronymo contra Iouinianum appellantur: quibus sacris hierosolymis agrippam & Beronicem interfuisse scribit Lucas in apostolorum gestis: quo item tempore Paulus Apostolus ante Agrippam regem & festum praesidem Syri causam egit. Apud eundem Iosephum in iudaici belli libro secundo. Beronice regina ut deo uota solueret pro salute hierosolymas uenisse: & pro more patrio hostiis caesis capillisq; derasis nudipes ante tribunal stetit. Egisippus uero in secundo belli iudaici libro scribit. Beronicem sororem Agrippae regis ad templum religionis causa uenisse: atq; festum praesidē Syriae obsecrasse ne acerbissima caede in populum desaeuiret. Astabat enim nudis pedibus religioni inseruiēs & erat in xisto quo in loco frater Agrippa iudaeos acri & copiosa oratione increpuit: ergo hic erit sensus: poscitur a muliere maritus eum adamantem: quem olim Agrippa iudaeorum rex hierosolymis: cum illuc ad nudipedalia cum magna pompa uenisset sorori quam simul duxerat donauit. ET uetus indulget senibus clementia porcis. Iudaeo carne porcina uesci non licet. VETustos porticibus disponat auos. in atriis atq; porticibus magnarū domuum stabant stemmata per imagines gentilium cum lineis distincta. BELlum dirimente sabina. Sabinae uirgines. quae in iura maritorum praedae nomine uenerunt intactae prius fuerant: sed cum iam matres forent obortobello ex iniuria raptarum inter Romulum & Sabinos mediae inter patres & maritos intercesserunt. Vnde pace facta in urbem receptus est rex Tacius. MER. Nudipedalia Tertulianus Lucanus Paulus apostolus Sabinae mulieres

¶ HVNc dedit olim barbarus: Ptolomaeus ne rex an certe herodes filiae sororis solomenis. INCestae dedit hunc agrippa sorori. iuliae q augusti fuit neptis: cum qua commisit incestum: quamobrem ab augusto ab urbe relegatus est. post augustum iussu Tyberii occisus est. nam cum ex scribonia uxore augustus iuliam filiam tulisset primum marcello octauiae sororis suae filio: tantūq; e pueritia egresso: deinde ut is obiit. M. agrippae nuptū dedit: ex agrippa & iulia nepotes tres habuit gaium & lucium & agrippā: neptes duas iuliā & agrippinam. iulias filiam & neptem oībus pbris cōtaminatas relegauit. agrippā nepotē ob ingeniū sordidū ac ferox abdicauit sepositq; surētū. post nihilo tractabiliorē imo ī dies amētiorē ī insulā trāsportauit: sepsitq; insup custodia militū: qdā beronicē aiunt herodis filiā & sororē agrippae regis iudaeorum fuisse: quā Titus imperator adamasse dicit: itaq; & hūc agrippā intelligi uolunt. OBSeruant, ubi festa mero pede sabbata reges. Et uetus indulget senibus clemētia porcis: longa periphrasi iudaeos significauit: apud quos quare hi sint ritus Tacitus exponit in historia. MEro pede. i. nudo. ET uetus indulget. concedit ut diu uiuant: idq; lege moysis: apud iudaeos enim inquit Tacitus senescunt porci: qm̄ iudaea oīs illis abstinet: ob scabiem cuius hoc animal perhibetur maxime contagionem īferre. DE Tantis gregibus: quos memorauimus: idq; subsanādo pnūciatione adiuuandum est. SIT formosa: uenusta. DECens: totius corporis gestu lepido ac eleganti. DIVes: magnam dotē secum ferat. FOEcunda: numerosam plem hāet. VETustos: ac p hoc nobiles & genere insignes. INTactior oī sabina: cōtinentior q romuli & tacii pugnā sparsis crinibus diremit: nā cū equestri neptūno: ut Liuius inqt ludos finitimis gētibus romulus indicasset: circunstantes populi cum familiis ad urbē uelut ad rē nouā simul & ludos conuenere: tū ad spectacula intentis aduenis raptae uirgines sabinorum: caeterarumq; turba: & in matrimoniū abductae: raptarum parentes ad ultionē illati dedecoris arma parant: romā petūt: contra romani ingruūt: cūq; aliquādiu acceri ime utrinq; pu VAL.

gnatum esset:& in media conualle duorum montium redactum præliũ:resq̃ romana eēt superior: sabinæ mulieres.quarum ex iniuria bellum ortum erat:crinibus sparsis scissaq̃ ueste:uicto malis muliebri pauore ausæ se inter tela uolãtia inferre ex transuerso impetu facto diremere infestas acies:diremere iras:patres hinc: hinc uiros orantes ne se sanguine nephando soceri generiq̃ respergerent:ne patricidio macularent ptus suos nepotum illi:hi liberorum progeniẽ:si affinitatis inter uos:si connubii piget:in nos uertite iras:nos causa belli uulnerum ac cædium uiris ac parentibus sumus:melius peribimus q̃ sine alteris uestrum uiduæ aut orbæ uiuemus.mouit res tum multitudinem tũ duces.silentium & repentina fit quies:inde ad fœdus faciendum duces ꝓdeunt:nec pacem mõ sed ciuitatem unam ex duabus faciunt:regnum consociant:imperium oẽ conferunt:romani ita geminata urbe:ut Sabinis tamen aliquid daretur:romani quirites a curibus appellati sunt. RARa auis in terris:hoc est insignis ea habenda mulier est quæ his prædia uirtutibus est.aut rara auis ad illud pertinet:q̃ raro possis inuenire castissimam:prouerbio.n.ita ueteres locuti sunt:ut Persius.Non ego cũ scribo si forte quid aptius exit.Quando hæc rara auis est siquid tñ aptius exit.Laudari metuã. NIGroq̃ simillima cygno.cum nullus omnino niger inueniatur. SIMillima cygno.sic Virgi.simillima somno:& Cicero simillimum deo iudico. CVI constant omnia:preciosa sunt aut constant suppetunt.sic Virgilius.Postq̃ cuncta uidet cœlo constare sereno.

Malo uenusinam:quam te cornelia mater
Gracchoꝝ:si cũ magnis uirtutibus affers
Grãde supcilíũ:& numeras in dote triũphos:
Tolle tuũ p̃cor hãnibalẽ:uictũq̃ syphacem
In castris:et cum tota carthagine migra:
Parce precor pæan:et tu depone sagittas

MAN. ¶ VENusinam:hoc ideo Iuuenalis ait:quia Horatius non alias uxores optandas q̃ sabinas aut appulas ostendit.De uenusio autem late diximus satyra prima.

Cornelia — Cornelia mater gracchorum scribit Plini.libro xxxiiii.c.v.q̃ corneliæ gracchorum matri:q̃ fuit aphricani prioris filia:sedens statua posita est in Metelli publica porticu:quæ statua tempore suo erat in Octauiæ operibus.De hac eadem Quintilianus lib.primo sic meminit.In parentibus uero q̃plurimum esse eruditionis optauerim:uerum nec de patribus tantum loquor.Nam gracchorum eloquẽtiæ multum contulisse accepimus corneliam matrem.Cuius doctissimus sermo in posteros quoq̃ est epistolis traditus.

Lælii filia — Et lælii filia reddidisse in loquendo paternam eloquentiam dr:& Quintilia.Hortensii filiæ oratio apud triumuiros habita legitur.

Syphax — SYPhacem:Scipio maior cognomẽto Aphricanus in aphricam tota mole conuersus Asdrubalis copias & Syphacis exercitus fudit:utriusq̃ castra facibus illatis una nocte deleuit.Quod Florus scribit.

Niobe — PARce precor pæan.Mulierum superbiam intolerabilem exemplo niobes ostendit:quæ quidem se latonæ prræposuerat.Vnde apud Ouidium lib.vi.met. Quis furor auditos inquit p̃ponere uisis.Cælestes aut cur colitur latona per aras?Numen adhuc sine thure meum est?mihi tantalus auctor Cui licuit soli superorum tangere mensas &c.In quascunq̃ domus aduerti lumina partes: Immensæ spectantur opes:accedit eodem.Digna dea facies:huc natas adiice septem. Et totidem iuuenes: & mox generosque nurusque.Quærite nunc habeat quam nostra superbia causam & cætera.Hæc propter iratus appollo Iuuenes ipsos sagittis strauit.Diana uero puellas.De Niobe item multa Diodorus libro quinto & Homerus libro ultimo iliados.

Pæan — PAEan:apollo dicitur:q̃ sagittarum ictu nocere putabant:παιω enim ferio dicit:quam sententiam Festus me docuit. ET tu:diana scilicet.

DOM. ¶ Malo uenusinam:alludit ad carmen Horatii:quo collaudat appulas & sabinas. SIPhacem:uicit Scipio in castris una cum Asdrubale numidarum regem eadem nocte cum primus coniunctus amicitia per nuptias abalienatus esset:scribunt Liuius & Silius. PARce:Amphion uxorem habuit quæ quattuordecim filiis fœcunda thebanas mulieres Latonæ sacrificantes redarguit:iussitque sibi exhiberi sacra:quoniam esset anteponenda Latonæ:Diana & Apollo iniuria materna commoti:niobes filios confixerunt ad unum sagittis:quo dolore mater in sypulum saxum uersa est.Gellius de numero filiorum niobes uarias refert sententias.Iuuenalis hanc inserit fabulam:ut mulierum superbiam redarguat.

MER. ¶ CORnelia mater gracchorum:hæc maioris Aphricani filia:ex Tyberio graccho duos genuit gracchos:qui eloquẽtia simul & popularitate freti p̃niciosas patriæ leges ferre conati sũt.

Cornelia — CVM magnis uirtutibus laudatur Cornelia a Valerio maximo:quod matronæ campanæ ornamenta sua pulcherrima ostentanti: non aurum: non gemmas:non deniq̃ uestes opposuerit:sed liberos qui maxima sunt matronarum ornamenta.

Supcilia superbiæ sedes — GRAnde supercilium:elationẽ & superbiã p supcilíũ intelligit.Nã ut naturali historia legitur:Superbia non aliubi conceptaculum sed in supciliis sedem hẽt:in corde nascitur hic subit hic pendet nihil altius simul abruptumq̃ inuenit:nisi solitaria esset.

Siphax — TOLle tuum:precor hãnibalẽ uictũq̃ siphacem in castris & hãnibalẽ deuicit Scipio & siphacem mauritaniæ regẽ post solutã fidẽ:quã Scipioni & senatui Romano ꝓmiserat:castris exutũ Romã captiuũ misit.Tum autem tributariã fecit carthaginem secundo bello finẽ imponens. AMPhion:niobes maritus.

VAL. ¶ VENusinam:pauperem de uenusio oppido. CORnelia:eloquens mulier.nã & Cicero legimus inq̃t epistolas corneliæ matris gracchoꝝ:apparet filios non tã in gremio educatos q̃ in sermone matris. MATer gracchorũ:quoꝝ titus(ut Cicero inq̃t)summus orator nõnullas scripsit oratiões:q̃ licet nõdũ satis splendide uerbis eẽnt pp illã rudẽ adhuc uetustatẽ:acutæ tamen & prudentiæ plenissimæ fuerũt:fuit siqdem hic diligentia corneliæ matris a puero doctus:& litteris græcis eruditus:nam semper habuit exquisitos ex græcia magistros:in eis iã adolescẽs diaphanem mytilenæum græciæ tẽporibus illis disertissimũ. SVPercilium:supbiã. NVMeras ĩ dote triumphos:quos maiores tui sibi parauere:unde apud Propertium cornelia.Quid mihi coniugium pauli q̃d currus auorum Profuit aut famæ pignora tanta meæ. TOLle tuum precor hannibalẽ:qui a scipione superatus cum uelut ultimo uirtutis opere adrumẽtum pfugisset:attritusq̃ inde carthaginem sexto ac trigesimo post anno

q̄ puer inde profectus erat rediisset:fassus in curia est non prælio modo se esse sed bello uictum:nec spem salutis alibi q̄ in pace esse impetrandam. VICtumq; siphacē in castris:iuuante.n.masinissa siphacē prehensū in castra Scipio perduxit:cū uero p̄cedētem siphacē uinctus sequeret̄ grex nobiliū numidarum:quantum quisq; plurimū poterat scipionis augendo uictoriam aiebat illū esse regem:cuius tantum maiestati duo potentissimi in terris tribuerunt populi romani carthaginensesq;:ut scipio impator summus ad amicitiā eius petēdam relicta prouincia hispania exercituq;:duabus quiquiremibus in aphricam nauigarit:& habuisse asdrubalem pœnorum imperatorem:romanorumq; scipionem uno tempore apud quem pacis fœdera poscerent:iam & tantas habuisse opes ut masinissam regno depulerit:qui in latebris ferarum modo in siluis degere inuentus est:his sermonibus effusa multitudine uelut ad spectaculum triumphi rex in prætorium ad scipionem est perductus:postq; multa scipionis ad regem regisq; ad scipionem dicta:demum lælius siphacem ipsum cum prioribus numidarum captiuis romā ducit:quæq; in aphrica gesta essent:oīa exposuit ordine:patribus ingens oīum & in præsens lætitia & in futurū spe.consulti inde patres regem in custodiam albā mittendum censuerunt. ET cum tota carthagine migra:carthago a theucro primum cōdita: ut Silius italicus: Vrbs colit̄ theucro quōdam fundata uetusto.Noīe carthago: ut alii putant a phœnicibus annis qnquagita ante iliū captū:cōditores xorus & carchedon fuisse existimant̄: ut alii putāt Dido mulier e tyro in lybiā profecta:carthaginenses maris magnā primū p̄tem tenuerūt:inde in siciliam sardiniam & ad insulas oēs penetrarunt & bello eas sibi subiecerūt:septingentis deīde annis:ex quo urbem romani condiderant siciliam carthaginensibus abstulere:inde sardiniam:secūdo autem punico bello hiberiam oēm pœni italiam omnem duce hannibale depopulati sunt:romani contra cornelio scipione maiore duce carthaginem cœperunt:reddideruntq; tributariā:post facta sunt fœdera quæ ad qnquaginta usq; annos p̄durarūt post tertiū īchoatum bellū:in quo minore scipione romano duce carthago subuersa est.id ē quod ait. cum tota carthagine migra. PARce p̄cor pæan:apollo dictus pæan.ἀπὸ τοῦ παύειν τὰς ἀνίας: q̄ medicinæ fuerit inuentor:uel ἀπὸ τοῦ παίειν.i.a feriendo q̄ radiis feriat.i.pestem immittat:ut Homerus ī primo iliados ostēdit. NIL pue.fa.delinquūt. AMPhion pr̄:maritus niobes. SED pæan contrahit archum:in filios:diana in filias & occidit:q̄ niobe ausa fuisset dicere:sobolis claritate non se latona uideri inferiorem.Homerus.τοὺς μὲν ἀπόλλων πέφνε ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο χωόμενος νιόβῃ. τὰς δ' ἄρτεμις ἰοχέαιρα οὕνεκ' ἄρα λητοῖ ἰσάσκετο καλλιπαρήῳ φῆ δοιὼ τεκέειν. ἡ δ' αὐτὴ γείνατο πολλούς.

Nil pueri faciūt:ipsam configite matrem:
Amphion clamat:sed pæan contrahit arcū.
Extulit ergo gregē natoꝝ:ipsamq; parentē:
Dum sibi nobilior latonæ gente uidetur:
Atq; eadem scropha niobe fœcundior alba:
Quæ tāti grauitas:quæ forma ut se tibi semp
Imputet:huius eni rari summiq; uoluptas
Nulla boni:quotiēs animo corrupta supbo
Plus aloes:q̄ mellis habet:quis deditus aūt
Vsq; adeo est:ut non illā quā laudibus effert
Horreat:inq; dies septenis oderit horis:

℄ AMPhion:uir niobes. CONtrahit:in natos amphionis. EXTulit:ad funus tulit. GREgem natoꝝ: De hoꝝ numero uaria ē opinio:hinc Gellius lib.xix.c.vi.sic ait.Mira & prope adeo ridicula diuersitas fabulæ apud græcos poetas deprehenditur:super numero niobes filioꝝ.Nā Home.pueros puellasq; eius senos dicit fuisse.Euripides bis septenos:Sapho bis nouēos Bacchilides & pindarus bis denos:quidam alii scriptores tres fuisse solos dixerunt.Hæc ille. LATonæ gē. fuit.n.latona filia Cæi:ex gēte tytanoꝝ:de ipā nāq; ait Oui.li.vi.genitam tytanida Cæo. SCROpha alba: hæc triginta filios peperit:quum æneas eam uoluisset immolare.ut tradit Dionysius libro primo. QVæ tanti grauitas:hoc est q̄ grauitas quæ forma tanti est: ut debeas eis subire. HVIus boni:grauitatis & formæ. NVLla.s.est. CORrupta:uxor ipsa nobilis & formosa. PLVs aloes.i.amaritudinis.Aloe scyllæ similitudinē hēt:maior & pinguioribus foliis:caulis eius tener est:rubēs medius:radice una ceu palo ī terra demissa:graui odore gustu amara:laudatissima ex india affertur:plura ēt Pli.li.xxvii. PLVs aloes q̄ mellis hēt:est enī mulier natura ipsa querela inuida magis q̄ uir:& maledicētior: p̄terea anxia & desperās magisq̄ mas:atq; īpudentior:quin etiam facilior decipi meminisseque aptior.Et minus cibi desiderans:ut scribit philosophus libro primo de animalibus.Et Hieronymus in aureola inquit.Nociuum genus fœmina:ianua diaboli:uia iniquitatis:scorpionis percussio. DEDitus:uxori scilicet. SEPtenis horis:idest maiori parte diei.

MAN. Niobes liberi

Latona

Aloe

℄ SCRopha al.q̄ pepit trigīta porcos Aeneæ:quoꝝ simulacra posita sunt in publico ab ænea iuxta albā ī loco q̄ tuguriū dicebat̄.& mr̄ scropha singulis ānis ondebat̄ a sacerdotib' ex adyto:auctores sūt Varro & Diony. DOM.

℄ EXTulit ergo gregē natorum:certum suppressit numeꝝ filioꝝ niobes:de quibus(ut Silius tradit)mira p̄pe atq; adeo ridicula diuersitas fabulæ apud græcos deprehenditur.Nam Homerus pueros puellasq; eius senos scribit fuisse.Euripides bis septenos:Sapho bis nouenos.Bacchilydes & pindarus bis denos.Quidam alii scriptores tres fuisse solos dixerunt:quas diuersas sententias sub gregis appellatione complexus est. SCRopha alba:ad scropham æneæ respexit. PLVS aloes q̄ mellis hēt:aloen pro amaritudine posuit.Quam herbam similitudinem habere scyllæ scribit Plinius q̄q̄ maior & pinguioribus foliis ex obliquo striata.caulis eius tener.& rubens ē medius:non dissimilis anterico:radice una:ceu palo in terram demissa graui odore:gustu amara. INQue dies septenis oderit horis.hoc est ex maiore diei parte oderit uxorem.Nam cuiusq; diei maior est pars horarum septem primarum diei non supremarum.Vt affirmat Paulus in iure.

MER. De filiis niobes

Aloes herba

℄ NIL pueri faciunt.sic Luca.crimine quo parui cædem potuere mereri. EXTulit ergo greges natoꝝ.mira diuersitas huius fabulæ apud poetas est sup filioꝝ niobes nūero.Nā Homerus in ultimo iliados libro sex ma- VAL.

res &,totidem fœminas fuisse scribit.& Proper.Nec tantum niobe bis sex ad busta superbæ Sollicito lachrymas defluit asipylo.Euripides autem quattuordecim.Sapho decem & octo.Bacchilydes & pindarus uiginti:quidam alii tres solos fuisse dixerunt:aiunt mares fuisse archenorum antegorum tantalum phadimum sipylum xenarchum epinitum.fœminas astycratiam pelopeiam chelorim deodoxen ogymen phthiam nehæram. ATq; ea.scro.nio.fœcun.al.porcam illam qua æneas ædificandæ urbi habuit augurium.sane niobem qdam pelopis: alii:tantali:nonnulli zethi:multi alalco menei filiam fuisse ferunt. LATonæ gen.diana,& apolline FEOcundior:uberior hinc fœtus.utrunq; uero a ferendo dictum.Ouidi.Forda ferens bos est fœcundaq; dicta ferendo. Hinc etiam fœtus nomen habere putant. QVAE tan.gra.deest:est. VT se ti.tibi semp imputet:ut patiaris totiens eius iurgia atq; contumelias. HVIus.n.ra.summi:uoluptas. NVLla boni:huius de hac:& est sensus:nulla unq̃ uoluptas:quantuncunq; aliquot bonum eueniat haberi poterit ubi hæc adsit mulier. SVMmi bo.bonum illud nondum perfectum appellatur quo eueniente:ut inquit Aristo.nos alio indigemus bono:ut iusticia: perfectum uero ubi secum omnia tulerit bona ut fœlicitas:exaggeratio igitur poetæ est.in summo inquit enim bono ne dum in minimo nulla erit uoluptas cum bona omnia uoluptatem spectare uideantur. ANIMo corrupta super.deest est. DEDitus:subaudiendum uxori. HORreat:auersetur. INq; diem:ordo est:in diem:est autem temesis. SEPtenis oderit ho.more romano:dies inquit Paulus iurisconsultus a media nocte incipit:& sequentis noctis media parte finitur:itaq; q̄ in his uiginti quattuor horis.idest duabus dimidiatis noctibus & luce media actum est:perinde est quasi quauis hora lucis actum:cur ergo septem horarum spacio odium produci mulierum dixerit:coniectemus:& numeri septenarii perfectionem uideamus:primum infra decimanum limitem omnes numeri partim ipsi alios pariunt:partim ab aliis pariuntur:partim & pariunt alios:& pariunt ab aliis.solus septenarius numerus neq; gignit ex se numerum infra decimanum limitem:neq; ab unoquoquam ipse nasci tur:proptereaq; minerua a ueteribus est cognominatus.Alia huius moueri pfectio est quæ in hominis uita cognoscitur. primum septimani partus ante cæteros legitimi sunt:post partum septimo mense dentes aguntur:septimo deinde anno mutantur:secunda postea hebdomade pubertatem affert gignendi atq; pariendi maturitatem:tertia ostendit lanuginem & florem circa mentum & genam:quarta staturæ incrementa finit.quinta plenã iuuenilem efficit ætatem:in ægritudinibus quoq; iuxta eundem numerum usus experientiaq; motus esse docuit in capite septem sunt oĩum cẽsuũ meatus:uitalia quoq; paris numeri.cerebrũ.pulmo.cor.lien.hepar.duo renes sunt & alia q̃ in cõmentariis de uniuersitate tradidimus in Ci.& alia q̃ cõsulto ne lõgũ faciam ꝓtereo:erit aũt alias hæc referendi locus:q̃ siquis interea noscere cupierit:legat Plutarchũ in physicis:& anatoliũ in arithmeticis:illa igitur non cõtentissimus ꝓprietate huius numeri q̃ corpori simul & aĩæ tribuitur:qñ nõ uidetur a proposito aliena:cũ corpori quaternarius & aĩæ trinarius numerus deputetur:nec sane me ꝓterit septenarium numerũ aĩæ a Platone in timæo deputari.homini septenarius maxime ascribendus uidetur dicente Augustino in sexti psalmi cõmentario his uerbis.Manifestũ est aũt ad corpus quaternariũ numerũ ꝑtinere pp notissima elemẽta quattuor:qbus cõstat:& quattuor qualitates:siccã humidã calidã frigidã.unñ q̃ttuor ẽt tpibus administraf.uere. æstate.autumno.hyeme.ad aĩum uero trinarium numerũ pertinere põt intelligi ex eo:q̄ simpliciter deum diligere iubemur ex toto corde ex tota aĩa ex tota mẽte.sic septenario numero trãlacto.qa unũ quodq; tpaliter agif:quaternario in corpus:trinario in animum distributo:ueniet octauus iudicii dies.septennis ergo horis in die oderit: hoc est corpus & aĩam ipsius totos dies habebit inuisam. SEPtẽnis:p septẽ:sic Lucanus:septeno gurgite nilus:& Virgi.centenaq; arbore fluctus Verberat assurgens.proprie autem Cicero in uerrem,inter binos ludos:quia ludi quando spectacula significant semper pluraliter dicuntur.Liuius bina equestria arma.

Quædã parca qdẽ:sed nõ tolerãda maritis:
Nam quid rancidius q̃ q̄ se non putat ulla
Formosã:nisi quæ de tusca græcula facta est:
De sulmonensi mera cecropis: omnia græce
Cum sit turpe magis nostris nescire latine.
Hoc sermone pauẽt:hoc irã:gaudia: curas:
Hoc cũcta effundũt animi secreta:qd ultra:
Concũbunt græce:dones tamen ista puellis:
Tu ne ẽt quã sextus & octoges mus annus
Pulsat adhuc:græce nõ ẽ hic sermo pudicus
In uetula:quotiens lasciuum interuenit illud
ζωη και ψυχη modo sub lodice relictis:
Vteris in turba:qd enim nõ excitet inguem:
Vox blãda:& neq̃ digitos hẽt:ut tñ omnes
Subsidant pẽnæ:dicas hæc mollius hœmo:
Quãq̃ & carpophoro facies tua cõputat an
Si tibi legitimis pactã iũctãq; tabellis (nos

MAN. ℭ QVEdã pca:referã supple. Rancidius:amarius: putidius. SVLmonensi:itala. MEra cecropis: pura atheniẽsis. DOnes:concedas. ISta: pdicta.s. PVL. sat:uexat. ADhuc græce.s.cõcũbis & loqueris ζωη καὶ ψυχη .i.uita & aĩa. Catullus ẽt ait. Verbosa gaudet uenus loqla.Mar.itẽ lib.x.læliã rephendit q̄ græcis uerbis in uenere uteretur. RELictis.s.uerbis. LO

Lodix dice.Mar.li.ultimo de lodicibus sic ait.Nudo stragula ne toro paterẽt:Iũctæ nos tibi uenimus sorores:iis enĩ lecti totus appatus cõtegebaf:erãt aũt geminæ.In opꝑtoriũ coeũtes:qd ex ipso martiale palã ẽ. VTEris in turba.Oui.li.iii.de amoribus idẽ quoq; arguit his uerbis.Quis furor est:quæ nocte latẽt:in luce fateri:Et quæ clam facias:facta referre palã. NEquam: lasciua

Nequitia hoc loco.A nequam nequitia fit.Est autem nequitia lasciuiæ uitiũ frugalitati.i.tẽperãtiæ cõtrariũ.Est itaq; lasciuiæ incontinentia quod Ci.ostẽdit li.iii.tusc.Gel

Nequam Nequitia lius ãt li.vii.c.xi.scribit Antiquos Nequam appellauisse hoĩem nihili neq; rei neq; frugis bonæ ut ꝓdigũ libidinosum:inutile:iprobũ sceleſtũ. Claudius li.i.annalium.Nequitiã appellauit luxũ uitæ ꝓdigũ. VT tamẽ quãuis. MOLlius:lasciuius:nã cũ iuuenes solerent græce loq:hæc ẽt ut iuuenis uideref idẽ agebat. Hœmus

Non es amaturus: ducendi nulla uidetur
Cã: nec ẽ quare cœnam & mustacea perdas
Labente officio crudis donanda: nec illud

aũt & carpophorus mimi erãt. Carpophorus qdẽ fru ctifer interptat̃. De hœmo latius supra. TABellis: matrimonio legitimo. SI Ti.le.pa. perseuerat poeta Vrsidio psuadere: nullo mõ uxorẽ ducẽdã. Cũ nequa q̃ amari possit ob eius supbiam malosq; mores. MV stacea: Cato capite.xxv. sic ait. Mustaceos sic facito: farinæ siligineæ modiũ unũ musto cõspergito. anisum. cymi nũ: adipis põdo duo casei librã: & de uirga lauri deradito: eodẽ addito: & ubi defrixeris lauri folia subtus addi to dũ concoques. LABente officio in fine nuptiaꝝ. CRVdis: crudus homo dicitur qui adhuc non digessit: Item cuius stomachus non facile concoquit: hunc aũt antiquum morem mustaceorum adhuc mea in patria ser uatur: in nuptiaꝝ siqdẽ fine mustacea cõuiuis donant̃ post epulas adhuc ad mẽsã sedẽtib⁹. NEC.f.est q̃re ꝑdas.

Margin: carpophorus — Mustacea — Crudus

Ⅽ RANcidius: mulieres quæ blãde uideri uolebant: laydis scorti antiquissimi emulationẽ uerba græca usurpa bant: quibus etiã inculcabãt obscæna. Id autẽ carpit Iuue. in anu pſertim ut ẽt. M. in geliam: cum tibi non ephesus aut sit rhodos. HOMo: comœdo & magistro psalteriaꝝ. Papinius. Hunc intrãt faciles hœmi puellæ. CAR pophorus: notus carmine. M. fortissimus: hic uero comœdus fuit. SI Ti. argumentũ biptitũ: quo oñdit uxo rem nõ ducendã esse: aut inquit es amaturus eã: aut nõ: si nõ amabis: quare uis frustra consumere nuptias: & inire impẽsam temere: si amabis multis afficieris incõmodis: & eris seruus. DACius: Domi. qui dacos uicit: & Ger manicus idem Domi. quia germania deuicta sedatis seditionibus. Lu. An germanicus est appellatus: in assentatio nem autem temporum imperatores in populis effingebant̃. SI Ti.f.i. si oĩno simpliciter uis amare uxorem. DOM.

Ⅽ RANcidius: putidius: Vñ Persius. Rãcidulũ qddã balba de nare locutus. CECropis atheniẽsis a cecrope q in Attica regnauit: & qa inter qnq; græcoꝝ linguas Attica elegãtissima habet̃. Iõ merã cecropẽ: hoc est atheniẽ sem purã uelut deridẽs Romanã fœminã appellat: q̃ græcũ sermonẽ affectat: & aĩoꝝ affectus ꝑegrina ligua ex primat. CONcũbũt græce: is fortasse græcus appellat̃ coitus: quẽ in tertio de arte amãdi Oui. de manilione & Atalãta loquẽs his uersibus designat. Minaliõ hũeris atalãtes crura ferebat. Si bona crura: hæc sunt accipienda. MODo sub lodice relictis: lodix uestis ad ornãdos lectulos: sine qua nudi quodãmõ starẽt: id qđ ex Mart. ende casyllabo: cuius inscriptio est lodix colligere possumus. Nudo stragula ne toro paterent. Iũctæ nos tibi uenimus sorores. COEnã: nuptialẽ subaudi in quã (Vt Apuleius de nuptiis prudẽtissime scribit) quinquaginta milia nũ mum impendi plerũq; solebant. MVStacea: neutro genere dixit. Cato uero in re rustica sub masculino protu lit: de mustaceis hæc scribens. Mustaceos sic facito. Farinæ siligineæ modiũ unũ musto conspergito: anysum: cy minum: adipis pondo duo: casei librã: & de uirga lauri deradito eodẽ addito: & ubi defrixeris lauri folia subtus addito: dum concoques. Palladius itẽ fermentũ musteoꝝ & facere & seruare ad mustaceos faciendos docet. & Plinius ipse scribit genus eẽ lauri: quã leneus grammaticus mustacem appellat: q; mustaceis subiceretur: ad quam alludens dixit Cicero ad Atticum de bubulo. In eodem amano cœpit laureolam in mustaceo querere.

Margin: MER. — attica — Lodix — Mũstace⁹ — Cicero

Ⅽ QVAedam parca quidem: ignobilia. SED non toleranda maritis: ut si græcũ sermonẽ affectet. QVid rancidius: putidius. TVSca: romana quod corinthius demarathus e græcia in hetruriam primus litteras tulit: aut certe a finibus tuscis. GRæcula: diminutiuo per contemptum usus est. DE sulmonensi: & hæc pro romana capitur: sulmo urbs a sulemo æneæ socio dicta. Ouidius. Seruus ab iliacis & post antenora flammis Attulit æne as in loca nostra deos: Huius erat solemus phrygia comes unus ab ida. A quo sulmonis mœnia nomen habent & Silius italicus. Nomine rheteo solemus: nam dardana origo Et phrygio genus a ꝑauo q sceptra secutus æneæ claram muris fundauerat urbem Ex sese dictam sulmum celebrata colonis Mox italis. paulatim atrito nomine sulmo. CECropis: a cecrope athenienſium rege a quo uel instauratas uel conditas fuisse athenas ferunt. CON cũbunt græce: in grecum morem. DONes: concedas. PVLsat: concutit: minuit: tremulam facit. ADHVc græce: subaudiendum loqueris: aut concubis. ζωη και ψυχη. uita & anima: græcorum ita loquendi mos fuit cũ blandiri uolunt: uel tũc ꝑcipue cum coirent. LODice lecti: stragulo. QVOD enim non excitat inguẽ uox blã da. equidem proprie inguen excitat. sic Persius. cum carmina lumbum Intrant & tremulo scalpuntur ubi intima uersu: sicut. n. tactus mulierũ mouet intima: ita uox effœminata non aĩum mouet sed inguẽ. ET nequã digitos habet: ideo q; manu quoq; possit libido excitari. VT tamen oẽs subsidant pẽnæ: uel tuæ libidinis prurigines ia ceant. ab auibus translatio sumpta: quæ immersæ aquis tardius uolant. HOEmo: cinædo. ET Carpophoro: hœmum & carpophoꝝ molles: aut certe histriones uoluit intelligi. PACtam: sponsam. IVNctãq; ta. dotali bus. i. legitimo tibi iuncta matrimonio. NEC est q̃re cœ. & mu. per. sensus est: licet eã nõ sis amaturus: nõ est tñ cã cur: q in nuptiis eueniũt iocũda: amittas. ita. n. psuades. MVStacea per. quæ ad conciliandum stomachũ dan tur lenia cibaria. LABente: abeunte hoc est quando iam recedunt pransores: qui officii causa conuenerunt.

Margin: VAL.

Quod prima ꝑ nocte dat̃: cum lance beata
Dacius: & scripto radiat germanicus auro:
Si tibi simplicitas uxoria: deditus uni
Est animus submitte caput ceruice parata
Ferre iugũ: nullã iuenies quæ parcat amanti:
Ardeat ipsa licet: tormentis gaudet amantis
Et spoliis: igitur longe minus utilis illi
Vxor qsqs erit bonus optãdusq; maritus.

Ⅽ PRIma nocte: Plutarchus in probl. quærit: quid ẽ q; maritus primo spõsæ nõ in luce sed in tenebris iun git. an qa eũ pudet: q; anteq̃ coeat: alienã putat: an quẽ admodũ Solon scripsit. Spõsa malo cydonio degusta to thalamũ ingredi solitã: ut primus cõplexus nihil tri ste aut iniucũdũ haberet: sic romanus legislator: siqd absurdũ ac deforme corpori aderat: occultauit. BEa ta: diuite. aurea enim uasa ut hic ostendit: seu argentea auro ornata spõsis donabant̃ prima nocte: In qbus q dem impatoꝝ imagines erant: Domitianus eni Da cius dictus ẽ dacis uictis: & Germanicus: qm̃ uicit ger

Margin: MAN. — Coniuges cur noctu coeunt — Daci⁹ do.

Nil unq̄ inuita donabis coniuge:uendes
Hac obstante nihil:nihil hæc si nolit:emet.
Hæc dabit affectus:ille excludetur amicus
Iam senior:cuius barbā tua ianua uidit.
Testandi cum sit lenonibus atq; lanistis
Libertas:& iuris idem contingat harenæ:
Non unus tibi riualis dictabitur hæres:
Pone crucem seruo:meruit quo crīe seruus
Suppliciū:qs testis adest:qs detulit:audi:
Nulla unq̄ de morte hoīs cūctatio longa est.
Odemus:ita seruus hō ē:nil fecerit esto.
Hoc uolo:sic iubeo:sit pro rōne uolūtas
Impat ergo uiro:sed mox hæc regna relinquit
Permutatq; domos:& flamea conterit:inde
Aduolat:& spreti repetit uestigia lecti
Ornatas paulo ante fores pendentia linquit
Vela domus:& adhuc uirides i limie ramos:
Sic crescit numerus.sic fiunt octo mariti
Quinq; p autūnos.titulo res digna sepulchri
Desperanda tibi salua concordia socru.
Illa docet spoliis nudi gaudere mariti.
Nil rude.nil simplex rescribere.decipit illa
Custodes.aut ære domat.tūc corpore sano

minos:ut Suetonius ostendit.In antiqs codicibus Dacius est. SI Tibi simplicitas uxoria:si amaturus es uxorem simpliciter:īquit multa pati oportebit ab illa:hic oīa pandit inferius. SI Tibi:placet.s. AMAnti:uiro .s. CVIus barbā tua ianua uidit. Vnde Simo Terentianus ait.Per ego te deos oro:& per nostram amicitiā chreme:quæ incœpta a paruis cū ætate accreuit:Et Cice.li.primo epistolarum ad Lentulum. Sed p̄sta te eum:qui mihi a teneris ut græci dicunt unguiculis cognitus. TEstandi:legandi. ARenæ:mimis & gladiatoribus. TIBi:testanti.s. DICtabit:ab uxore. PO

Furciferi ne crucē uxoris uerba.Ob leue aūt delictum cogebantur ab dn̄is.Serui circum uicinos ferri in collo furcam subligatis ad eā manibus:& predicare peccatū suum:simulq; monere cæteros:ne qd simile admitterēt. Vn

Serui de Pāphilus ait Dauo.Ego tibi credam furcifer. MEruit:uir inquit. DEtulit:accusauit. CVNctatio:mora. O DEmens.uxor loquitur. ITA seruus hō est: hoc est talis seruus hō est:uel ita hoc pacto:qa dixisti de morte hoīs seruus hō est:& sic nō ē interrogatio sed uerū affirmatio.Macro.aūt li.primo sat.de seruis plurima & qdē miranda tradit:aitq; nō eē fastidio dispiciendū seruile nomen.Cū & iouē tetigerit cura de seruo:& multos ex iis fideles prouidos fortes & philosophos etiā extitisse cōstet.Seneca aūt epistola.xlvii.eadē fere oīa de seruis refert quæ Macro.Inde igit Macro.sumpsit exceptis exēplis p eū positis.Dicit aūt Seneca:Serui sunt imo hoīes.Serui sunt imo cōtubernales.Serui sunt immo humiles amici.Serui sunt immo conserui:si cogitaueris tantundē in utrosq; licere fortunæ.Vis tu cogitare istum:quem seruum tuū uocas: ex iisdem seminibus ortum:eodē frui cœlo:æque spi

Homo rare:æque uiuere:æque mori:tam tu illum ingenuum uidere potes:quam ille te seruum:nescis qua ætate hecuba

Vxorum seruire cœperit:qua Crœsus:qua Darii mater:qua Plato:qua Diogenes.Viue cū seruo clementer:comiter quo

Imperia que:& in sermonē illum admitte:& in consilium:& in conuictum. HOMo est.Gellius libro quarto ca.primo docet hoiem esse mortale aīal rationis & scientiæ capiens. IMPerat ergo uiro.Diodorus libro primo tradit:q apud ægyptios dominari dicitur profitentibus in dotis confectione:uiris omnibus esse uxoris arbitrio parendum.& Philosophus libro octauo ethi.ait Interdum autem dominantur uxores ob amplitudinem patrimonii:

Maritorū non igitur fiunt imperia ob uirtutem:sed ob diuitias & potentiam.Plutarchus præterea scribit Catonem senio

numerus rem de uxoria potestate ita dixisse.Omnes homines uxoribus imperant:nos omnibus hominibus.Nobis autē uxores.Dixerat & prius Temisthocles ita.O uxor athenienses græcis imperant.Ego atheniensibus. Tu mihi: Tibi filius. REGna.imperia. FLAmmea.de iis diximus satyra secunda. NVMerus:maritorum.s. OCto mariti.ad octauum enim maritum licebat uxori nubere:hinc Martia.ait libro septimo.Iam sex aut septem nupsisti Galla cinædis Dum coma te nimium pexaq; barba iuuat.Item libro nono.Funera post septē nupsit tibi galla uirorum Picentine:sequi uult puto galla uiros.Et libro sexto ait.Aut minus:aut certe non plus tricesima lux est. Et nubit decimo iam thelesina uiro.Quæ nubit totiens:non nubit:adultera lege est. TITulo res digna sepulchri.Maritorum enim nomina sepulchris uxorum inscribi solebant:quod etiam Martia.apud Lucanū optabat. ait enim libro secundo liceat scripsisse Catonis Martia.& libro nono.Martialis ait:Inscripsit tumulo septem celebrata uirorum Se fecisse Cloe:quid pote simplicius. NVDi mariti:multi enim uxoribus uestimenta parātes magno nudi fere incedunt. TVNc quum:scilicet custodes fallere uolet. CORpore:filiæ scilicet.

DOMI. ℭ RIValis.d.i.dictabit tibi scribenti testamentum nomina eorum:a quibus amatur:ut scribas eos hæredes: ITA.s.h.est negat seruum esse hominem insolentia & superbia sua:q affertur ex Macro.de seruis non cōuenit: hic enim loquitur simpliciter. OCto mari.ad octauum usque maritum licebat uxori nubere:præterea negabatur Martia.Funera post septem nupsit tibi galla uirorum Picentine:alibi:Inscripsit tumulo septem celebrata uirorum se fecisse cloe. SIC.c.n.sic peruenitur ad numerum octo maritorum concessum. DECipit.c.nam adhibebantur custodes:mater aut docet filiam admittere adulterum custodum oculis deceptis:uel certe his corruptis pecunia. DONat.i.docet:corrumpere pecunia:si minus aliter potest fallere.

MER. ℭ CVM lance beata.i.diuite.Hæc munera nupta a marito accipiebant:erantq; aurea uascula domitiani imaginem sculptam habentia.q auctore Sueto.& Mar.Dacius & germanicus dictus ē. LANistæ:ut supra diximus

Flamea familias gladiatorum domi lanista hēbat & instituebat. FLAmea cōterit:flameum nuptiale uelamē:quo caput

colore nouæ nuptæ contegi solebat.Luca.de Mar.Itez nubente catoni.Lutea demissos uelarūt flamea uultus. Et erāt

luteo colore luteo:quo nomine in honore summo fuerunt:ut p hæc Plinii uerbo colligimus.Lutei uideo honorem an

tiquissimum in nuptialibus flameis totum fœminis concessum:& fortassis ideo non numerari inter principales hoc est communes maribus ac fœminis:quoniam societas principatum dedit:a flameo Plautus flamearium deduxit pro confectore flameorum. TITulo res digna sepulchri:quia maiorum nomina sepulchris uxorum inscribi solebant:quam rem Martia.apud Lucanum optat:cum ait.Liceat scripsisse Catonis Martia.& Martialis. Inscripsit tumulo septem celebrata uirorum Se fecisse cloe quid pote simplicius. — Flamearius

ℭ CVM lan.bea.ampla aut plena. DACius & scri.ra.germa.au in auro uel argẽto cælatos imꝑatores uel soliti ista donare:quibus pro castitate deposita noua nupta donatur. DAcius:qui dacos uicerit imꝑator:& dacos & dacas dici testis zonatas de traiano locutus. GERmanicus:a germanis uictis Domitianus dictus:Frontinus in primo stratagematon:imperator cæs.Domitianus augustus germanicus eo bello quo uictis hostibus cognomen germanici meruit. SIMplicitas uxoria:stolida mulierositas. PAR cat amanti:marito. HAEc dabit affectus:exhibebit molestias. CVIus barbam:iuuenilem ætatem in qua primum barbire consueuimus. TEStandi:testamenta conficiendi. LANistis:qui gladiatoriam docent:hoc est quæ lanistis:& arenariis libertas testandi est iam uxor tibi eripiet:aut certe libertas ꝗ ante non fuit illis nunc data. IVRis:potestatis. CONti.ha.gladiatoribus. NON unus:sed multi qui erunt riuales & adulteri uxoris tuæ dictabuntur hæredes ab uxore tua:aut a te nesciente sint riuales an non. PO.cru.scribe:uxoris ad maritum uerba. O DE.subaudi uxor:& blãdientis uox est:& uxorem palpantis mariti. NIL fe.esto.det etiam non deliquerit. HOC uolo:sic iubeo:nũquid possit marito mulier imperare recte ostenditur. FLAm.cõtẽ.hoc dicit tã libenter nubit ut flãmea cõterat:sũt uero flãmea quibus die nuptiarum mulieres operiunt. PENdentia lingt uela domus:aulea & pistromata dicit. QVINq; per autũnos.i.annos:nuc id hypbolicos dictũ a poeta uideri debet:qñ & beatus Hieronymus rẽ dicturus.inquit:incredibilẽ:multoꝝ testimoniis approbabo:ante annos plurimos cũ in chartis ecclesiasticis iuuarẽ damasum romanæ urbis episcopum:& orientis atq; occidentis synodicis cõsultatationibus respondere:uiri duo inter se paria uilissimoꝝ e plebe hominũ cõparata unum qui uiginti sepelisset uxores:alterã quæ uicesimũ secundũ habuisset maritũ:extremo sibi ut ipsi putabant matrimonio copulatos:summa oĩum expectatio uirorum pariter & fœminarum post tantos rudes quis quem primus efferret:uicit maritus:& totius urbis populo confluente coronatus. TITu.res di.se.iuuandum pronunciatione:qm ironicos dictum. NIL simplex:nil stultum. TVNc corpore sano.simulat socrus ægritudinem ut habeat facultatem filia ad se ueniendi. — VAL.

Aduocat archigenẽ:onerosaq; pallia iactat.
Abditus interea latet:& secretus adulter:
Impatiensq; moræ pauet:& præputia ducit:
Scilicet expectãs:ut tradat mater honestos:
Aut alios mores:ꝗ quos habet utile porro
Filiolam turpi uetulæ producere turpem.
Nulla fere cã est:in qua non fœmina litem
Mouerit:accusat manilia si rea non est.
Componunt ipsæ per se:formantq; libellos:
Principium atq; locos celso dictare paratæ.

ℭ ARChigenẽ.medicũ aliquẽ:seu ipm uere Archigenem:q optimus fuit medicus græcus quidẽ Domitiani tempore:cõtra quẽ dicũt Galienũ sæpe inuectũ fuisse.De medico aũt Martialis etiã ait lib.sexto.Vxorem Charideme tuam scis ipse:sinisq; A medico futui uis sine febre mori. IACtat:superponit uelut ĩfirmæ — MAN. Archigenes

INTerea:dum medicus aduocat per custodes.s.adulter abditus latet:fuerat autem Abditus per socrum custodibus amotis:ne forte a uẽturo medico & custodibus redeuntibus uideret. ABDitus interea:Ordo est.Interea adulter abditus latet.& secretus & impatiens moræ pauet &c. VTIle:facile ẽ. PORro.i.ualde uel certe. PROducere:educare. MANilia:ea fuit meretrix:quæ quidẽ.A.hostilium mancinum ædilem curulem lapide noctu percussit ut scribit Gellius libro quarto.c.xiiii.qua de re hostilius ei diẽ ad populũ dixit:uulnusq; ex eo lapide ostẽtabat.Manilia uero ad tribunos plebis prouocauit:apud eos dixit.Mancinum cũ ui irrumperet ĩ ædes suas:lapidibus depulsum &c.Ab ea igitur Iuue.idẽ nomen assumpsit. SI Rea non est:quãuis nocens non fuerit aliqua. LIBellos:idest actiones quibus aut petimus:aut accusamus. PRINcipium:exordium. LOCos:loci dicuntur ex quibus argumenta eruuntur:ut inquit Cicero libro secundo de oratore.Et in topicis ait:q; quum peruestigare argumentum aliquod uolumus:locos nosse debemus:sic enim appellatæ ab Aristotele sunt hæ quasi sedes:e quibus argumenta promuntur:itaq; licet diffinire:ait locum esse argumenti sedem. Vtq; Fabius libro quinto edocet:est argumentum ratio probationem præstans:qua colligitur aliud,per aliud.& quæ quod est dubium:per id q; dubium non est confirmat. CELso.Fabius libro xii.de oratoribus loquens sic ait.Quid plura:cum etiam Cornelius Celsus mediocri uir ingenio:non solum de iis omnibus conscripserit artibus:sed amplius rei militaris & rusticæ præcepta reliquerit:dignus uel ipso proposito:ut eum scisse omnia illa credamus. — Manilia — Loci — Argumentum — Celsus

ℭ ADVOcat ar.hæc est una uia fallendi oculos custodum. ARChigenẽ:ꝓ quocũq; medico.Mar.uxorẽ carideme tuã scis ipse:finisq; a medico futui. PALlia o.i.uult ostẽtare uestes quas ĩduũt ægroti.Mar.zoilus ægrotat:faciunt hãc stragula febrẽ.q.s.ille morbũ simulãs uolebat ostẽtare. ABDitus:ad illud donat ære:scit.n.corrupti pecunia custodibus hẽre rẽ cũ medico:aliter non põt. MANilia:hæc meretrix fuit:q ut Gellius scribit ab hostilio mancino ædile curuli accusata:q; ambulans ex domo eius noctu lapide ictus esset.ꝓuocauit ad tri.pl.illũ:q; re criminata:q; ui in domũ irrũpere uoluisset:& eum lapidibus depulisset:hic ꝓ muliere litigiosa ex eo noĩe accipit. CELso.Cornelius celsus tpibus augusti floruit:librosq; ædidit de re militari:re rustica.medicina. ratiõe dicẽdi.huius tñ rhetoricẽ multis in locis dãnat Quintilia.& in fine scribit eũ fuisse mediocri ĩgenio.& tñ dignũ ꝓposito suo.ut oĩa scisse putet.hic pro rhetore acutissimo accipit. PER se.i.nõ adhibito pragmatico.nam pragmatici libellos litigãtibus dictabant. ENDromydas.nũc repñẽdit gymnasiũ mulierũ.nam cũ solis uiris & iis quidem mollissimis exerceri in gymnasio datũ eẽt.mulieres easdẽ artes exercebãt.endromys uestis ꝗ in gymna — DOM.

ſio ſumebatur uerbo græco ita dcã.tamẽ ex gallica texta aliquãdo mittebatur parui quidem precii:ſed tñ in uſu luxurioſoꝝ.Marti.pauperis ẽ munus.ſed nõ ẽ pauperis uſus.pollux uero apud græcos ait:endromydẽ eẽ genus calciamẽti quo currẽtes utebanť in ſtadio a δρομος quod curſu ſignificat. CAErona unguentũ paleſtritarum de quo in cõmentariis Mar.ſatis diximus:hic pro paleſtra.Mar.in philenẽ.& putri luculenta de paleſtra.

MER. ℭ ADVocat archigenẽ.celeberrimus fuit Archigenes medicus:cuius opiniões & remedia aduerſus grauiores

Paulus ægyneta — morbos paulus ægyneta pſæpe cõmemorat. ACCVſat manilia ſi rea nõ eſt:cũ diſtinctione legať:accuſat Manilia:cũ inferẽdũ:ſi rea nõ ẽ:eritq́ ſenſus:etiam in cauſis:ĩ quibus rea nõ ẽ:litẽ facere nouit Manilia contra rhetorũ præcepta:litẽ illic eẽ nõ poſſe:ubi reus nullus eſt. FOrmãtq́ libellos:actiones quibus aut petimus:aut accu

Loci — ſamus:libellos hic appellat. PRIncipiũ:pœmium uel exordium. LOcos:argumentorũ ſedes:in quibus latent: & ex qbus ipſa argumẽta petenda ſunt:locos ſcriptores artium appellauerunt. CELſo dictare paratæ:Corneli us hic Celſus fuit:q nõ ſolũ de oĩbus liberalibus cõſcripſit artibus:ſed amplius rei militaris & ruſticæ:ẽt & medi cinæ pcepta reliqt:huius tamẽ ſcriptoris ſnĩæ qntilianus & fortiter & pſæpe repugnat. ENdromydas:tyrias & fœmineũ ceroma qs neſcit:eas nũc carpit fœminas:quæ gymnicis certaminibus deditæ:athletarum ueſtibus:& ceromate utebãtur:necnõ eas q tyronũ more ĩ cãpo mar.ad palũ militaria officia docebantur.Endromys ut di ximus ueſtis q athletæ poſt certamina ĩduere ſolebãt. TYrias:nõ gallicas:nec craſſioris uelleris qles aliæ erant:

Cæroma — ſed purpureas & mollioris lanæ. FOEmineũ ce.cæroma luctatorũ erat:nã luctã ingreſſuri ceromate pfundebã

Haphe quid — tur:tũ inſparſi puluere ſtudiis paleſtræ inuicẽ obluctabãtur.q́ inſparſio haphe dicebať.Mar. Et flaueſcit haphe. Nã puluere pfuſa obluctãtiũ corpora quodãmõ flaueſcebant:lepras patiẽtibus ſimilia.haphe.n.græce:& tactũ ſi gnificat.& notas qbus lepra corpus maculat.Pollux haphẽ accipit primã ĩfecturam:quotiens ueſtes imbuũtur

Seneca — coloribus:ſed hũc luctatorũ morẽ ad Luciliũ Seneca ſcribẽs cumulate expſſit.Ait.n.cũ a baiis deberẽ Neapolim repetere:facile credidi tẽpeſtatẽ eẽ:ne iterũ nauim experireť:& tantũ luti tota uia fuit:ut poſſim uideri nihilominus nauigaſſe.Totũ athletarũ fatũ mihi illo die ppetiendũ ẽ.A ceromate nos haphe excepit:in cripta Neapolita na.Quod autem puluere illo uterentur.oſtẽdit Plinius ſic dicens.Nõ multũ a puluere puteolano diſtat harena tenuiſſima ſui parte nõ ad ſuſtinẽda maria fluctuſq́ frãgendos:ſed ad bellanda corpora paleſtræ ſtudiis & iulius pollux κόνεος σπυρίς:hoc eſt pulueris ſportulam gymnica inter inſtrumenta annumerat.

VAL. ℭ ARCHIgenẽ:medicorũ optimũ:unde & nomẽ habet.aut ppriũm nomẽ eſt. IMPatienſq́ moræ pauet.urbanæ Silii Italici uerſiculo abutiť.Vocat Hãnibal hoſtẽ:Impatienſq́ moræ fremit:ut ſit copia martis. ET præ pu.do.uirilia tractat mẽbra:ſed hic uerſiculus ĩ quibuſdã codicibus nõ eſt.inqt Probus. ACCuſat.rẽ ad iudices defert. FORmantq́ lib.formulã accuſatiõis cõponunt. PRIncipiũ:exordiũ uel inſinuationẽ. ATq́ lo.argumẽ torũ ſedes.nã cũ oĩs queſtio duas hẽat partes:affirmatiõis unã:alterã negationis:ex alterutra parte ſemper defen ſio eſt:ut affirmantis alter.alter uero negãtis defendat ptes.& hic ad aſtruẽdã:ille ad deſtruẽdam affirmationem argumẽta pquirit:q ex ſuis locis haud difficulter eliciuntur:cũ aũt oĩs qſtio ſit aut definita aut indefinita:quã græci hypoteſim uocãt:hypoteſim latini cãm:theſim uero ppoſitum:in utroq́ queſtionũ genere peculiares ſunt loci de quibus in cõmẽtariis topicorũ ciceronis:& de expetẽdis fugiẽdiſq́ rebus de theorica locuti ſumus. CELſo di.para.Iunio celſo oratori:qui illius temporis in arte dicendi pſtans ſeptem libros ĩſtitutionũ oratoriarũ reliqt:

> Endromydas tyrias:& fœmineũ cæroma:
> Quis neſcit:aut qs non uidit uulnera pali
> Quẽ cauat aſſiduis ſudibus:ſcutoq́ laceſſit
> Atq́ oẽs ĩplet numeros:digniſſima prorſus
> Florali matrona tuba:niſi ſi quid in illo
> Pectore plus agitat:ueræq́ parať arenæ:
> Quẽ præſtare poteſt mulier galeata pudorẽ
> Quæ fugit a ſexu:uires amat:hæc tamẽ ipſa
> Vir nollet fieri:nã quantula noſtra uoluptas
> Quale decus rerũ ſi coniugis auctio fiat
> Balteus:& manicæ:& criſtæ:cruriſq́ ſiniſtri
> Dimidium tegmen:uel ſi diuerſa mouebit
> Prælia:tũ fœlix ocreas uendente puella:
> Hæ ſunt quæ tenui ſudant in cyclade quarũ

MAN. ℭ ENDromydas tyrias:Arguit hoc loco mulieres: q qdẽ ĩ gymnaſiis: ut uiri:exercebanť:utebãturq́ ue ſtibus athletaꝝ & cæromate unguẽto. Arguit itẽ illas q tyronũ more in cãpo martio ad palũ exercebãtur:

Endromys — ENDromydas tyrias.i.purpureas & lanæ mollioris Mar.li.ulti.inqt.Paupis ẽ mun⁹:ſed nõ ẽ paupis uſus: Hãc tibi p togula mittim⁹ endrõydã. Eã ãt ĩ gĩnaſiis ſumebať ab illis:q ſe exercebãt in palæſtra poſt certa mẽ:ne refrigeſcerẽt:de q endrõyde latiſſime diximus

Cæroma — ſat.iii. CAEroma:unguẽtũ erat ex oleo & terra ĩ ſpe ciẽ luti:quo qdẽ ĩ palæſtra ungebãť:de quo ẽt ſupi⁹ ſat.

Pali exercitatio — iii.& Mar.li.v.ait.Et caſtigatũ libycæ cærõa palæſtræ VVLnera pa.Vege.li.i.ſic ait de tyrõib⁹:Eoq́ mõ ñ tm̃ mãe:ſed ẽt poſt meridiẽ exercebãť ad palos:palorũ.n.uſus nõ ſolũ militibus ſed ẽt gladiatoribus plurimũ pdeſt.Nec unq̃ aut arẽa aut cãpus ĩuictũ pbauit uiꝝ:niſi q diligẽter exercitatus docebať ad palũ. A ſingulis ãt tyrõib⁹ ſinguli pali defigebãť ĩ terrã:ita ut nutare nõ poſſent:& ſex pedib⁹ emineret.Cõtra illũ pa lũ tãq̃ cõtra aduerſariũ Tyro & Crate illa & claua ue lut cũ gladio ſe exercebat & ſcuto. Vt nũc qſi caput aut faciẽ peteret:nũc ab lateribus minareť.Iterdũ cõtẽderet poplites & crura ſuccidere:recederet:ĩſultaret:ĩſiliret:& qſi pñtẽ aduerſariũ ſic palũ oĩ ĩpetu:oĩ bellãdi arte tentaret. SVDibus:clauis ligneis. SCVto:crate rotũda:de uimine.n.ĩ modũ cratiũ ſcuta texebãt. OMnes nu.nihil omittebãt ex legitima exercitatiõe. DIGniſſima pr.dicit poeta has mulieres:q ad palũ exercebãť dignas quo

Floralia — q́ ut nudas ſe floralibus exponerẽt:ſicut oli agebať.Ad floralia aũt p tubã meretrices accerſebãť. De floralibus uero latius Oui.li.v.faſt.fiebãt.n.a fine aprilis ĩ calẽ.maias:hic floræ ait Oui.Incipis aprili:trãſis ĩ tpa maii.Alter te fugiẽs cũ uenit:alter hẽt.Inde ait.Turba qdẽ cur hos celebret meretricia ludos.Non ex difficili cognita cã mihi:Nõ eſt de tetricis:non eſt de magna pfeſſis.Vult ſua plæbeio ſacra patere choro. VERæ are.ueræ pugnæ

PVDorē.honestatē. VIRes.uirilia officia. NAM quātu.no.uo.fabula est apud Oui.in met.de Thyresia asse Voluptas
rente maiorem esse uoluptatē mulieribus q̄ uiris in coitu. Vt aūt Cato maior in Ciceroē ait. Diuinus plato escā
malorū uoluptatē appellat:q̄ ea uidelicet homines captant ut hamo pisces. Gel.item li.viii.c.v. scribit q̄ Critola
us peripatheticus & malū esse uoluptatē ait:& multa alia mala parere ex sese:iniurias:desidias: obliuiōes ignaui
as. Zeno censuit uoluptatē esse indifferens.i.neutrū. Neq̄ bonū:neq̄ malū. De uoluptate uero ēt plura dicemus
sat.xi. RERū.s.erit. SI Coiugis auctio fiat:ordo est. Si cōiugis.i.uxoris balteus:& manicæ:& cristæ:& dimidi auctio
um tegmen cruris sinistri fiat auctio. AVCtio.i.publica uēditio rerū priuatarū: quia uēdētes augēt: & emētes Balteus
dicāt. BALteus:q̄ cingulū e corio hēbant bullatū balteū dictū inquit Var. MANicæ:qbus manus muniunt manicæ
& cōtra pugnantes & contra frigus. Vegetius li.i.c.xx.ait. Vt sagittarii sinistra brachia manicis munirentur. Pli.
itē ad Macrum. Ad latus notarius cū libro & pugillaribus:cuius manus hyeme manicis muniebantur. CRV-
risq̄ sini.dimi.teg. Macro.li.vi.sat.scri. Morem etholis fuisse uno tātūmō pede calciato in bellū ire:ut ostēdit Eu
ripides:quem Maro li.vii.imitatus ait:de hernicis. Vestigia nuda sinistri Instituere pedis:crudus tegit altera po.
DImidium tegmen:hic intellige quod a pede usq̄ ad genu tm̄ ascendebat.nā reliq̄ ps nuda erat:qm̄ clypeo tege Crus
bat quū subsidebāt clypeū ictibus opponendo. Crus aūt ꝑprie ē a genu usq̄ ad pedē. Mar.li.xi.in ædiliū. Nil est
tutius ædili lacernis. Nec crus cōpede lubricū deceni.ꝑ coxa ēt repit. Idē pdicto li. Nec uiuat ullus i tuo pilus cru
re. Et Pli.li.xxviii.c.xxi.sic ait. Vlcera sanat in tibiis cruribusq̄ adeps ursinus ad mixta rubrica. DIMidiū:quo pa
cto dimidium & dimidiatū differāt.lege Gelliū li.iii.c.xiiii. DIVersa:q̄ pali.s. TV foelix.s.eris:loqtur q̄ irōice. Ocrea
OCReas.dicta est ocrea q̄ opponebat ob crus ut scri. Var. Vegetius aūt li.i.c.xx.sic ait:pedites scutati pter cata
fractas & galeas ēt ferreas ocreas in dextris cruribus cogerent accipe. Sic erāt muniti illi q in pria acie pugnātes
pricipes:i scđa hastati:i tertia triarii uocabant:sed triarii genibus flexis solebāt intra scuta subsidere:ne stātes uul Cyclade
nerarent uenientibus telis. CYClade:ueste muliebri rotūda & tenuissima. Alexāder romanus imperator aucto
re lāpridio dicere solebat:matronas regias cōtētas eē debere cyclade q̄ sex unciis auri plus non haberet.
CVVLnera pa.exercebāt tyrōes ad palū:ut scr. Vege.exercebant itē gymnasio Mar. Aut nudi stipitis ict' he DOM.
bes. IMPlet nu.nihil omittit ex legitima exercitatione. FLOrali tu.nā in floralibus de quibus Oui. nudabātur
ut scribit Vale. Vere ha.hoc irridēdo dicit:fortasse iqt exercent ad palū ut ita gladiaturā adiscāt:quā aliqn̄ exhi-
bebūt i harena uero certamine. Fidentinus uero multa a nobis accepta cōfundit:nec itelligit:quis ꝑ suis recitet.
DIMidiū te.hoc ē qđ ait Vir. Hernicos uenisse i bellū crure sinistro nudo:hoc ē semitecto & altero tecto: in
quo mutuatus ē uersus euripidis ex meleagro:q duces i aciē descendentes eo armaturæ genere describit:ut do-
cet Macro.hoc ait ut inuidiose ostendat uxorē oēm armorū genus habuisse. OCReas:utriusq̄ cruris tegmen
quas inuenerūt cares. CYClas uestis muliebris in rotūditate forata cuius meminit Plau.
CQVIS nō ui.uul.pa. Vegetius scri.tyrones nō tm̄ mane sed post meridiē ad palos exerceri debere. Nā pa- MER.
lorū usus:nō tm̄ militibus:sed ēt gladiatoribus plurimū ꝑderat:a singulis tyronibus singuli pali defigebant i ter Vegetius
ram:ita ut mutare nō possēt:& cōtra aduersariū Tyro cū crate & claua:uelut cū gladio se exercebat:& scuto. Vt pali exerci
nunc qsi caput & faciē peteret:nūc lateribus minaret:interdū cōtēderet poplites:& crura succidere: recederet: tatio
assultaret:isiliret:& qsi psentē aduersariū:sic palū oī ipetu bellādi arte tētaret:q̄ oīa diligēter fœminæ seruabāt:
utpote in uera harena certaturæ:& de palo intellexisse uidet Mar.cū ait. Nō pila:nō follis:nō te pagānica ther-
mis Præparat:aut nudi stipitis ictus adest. SVDibus:sudes hac i parte ꝑ claua accipimus:q̄ palum percutiebāt.
ATq̄ oēs im.nu.hoc ē ad plenū oīa pagit:quæ rō exercitii & cāpi doctor iusserit:& ē sermo pfectionē signifi- Seneca
cans:sic Seneca de beneficiis. Magnus luctator:nō q oēs numeros:nexusq̄ perdidicit:quorū usus sub aduersario
rarus est:sed in uno se:aut altero diligenter exercuit. FLOrali ma.tu.ad sacra floræ p tubam meretrices ad lu- Florala
dos edēdos accersebantur: ut nobilis poeta in fastis ait. Cui itē qrenti. Turba quidē cur hos celebrat meretri-
cia ludos. Nō ex difficili cognita cā fuit. Nō ē de tetriciis:nō est de magna ꝑfessis. Vult sua plæbeio sacra pate-
re choro. VERæq̄ parat harenæ:qsi uere gladiatura sit in harena:cuius pugnæ simulachrū i cāpo tyronū mo
re pdidicit. AVCtio:publica rerꝫ priuatarū uēditio solet auctio appellari. BALteus. Varro ait:qđ gladitores
cingulum habebant e corio bullatum balteum dictum. MANicæ:qbus manus muniuntur tam contra pugnā Baltheus
tem q̄ aduersus uim & iniuriam frigoris. Pli.iunior ad Macrum. Ad latus notarius cum libro:& pugilaribus: cu manicæ
ius manus hyeme manicis muniebantur. OCReas:ocrea dicta:auctore Var. quod opponebatur ob crus. TE Ocrea
nui sudant in cyclade. Vestis tenuissima uidetur esse cyclas:inde cycladatus.
CENDromydas:pallia athletarꝫ. ET Fœmi.quo iungebant fœminæ. CAEroma:unguētū. AVT quis nō VAL.
ui.uul.pa.palū fustē dicit:ad quē in armis gladiatores exercent:nā palorꝫ usus nō solū militibus:ut Vegecius inqt
sed ēt gladiatoribus plurimū ꝑdest nec unq̄ aut harēa aut cāpus iuictū armis uirꝫ ꝓbauit nisi q diligenter exerci
tatus docebat ad palum a singulis aūt tyronibus singuli pali figebant i terrā:ut nutare nō posset & sex pedibus
eminerent cōtra illū palū tanq̄ cōtra aduersariū tyro cū crate illa & claua ueluti cū gladio se exercebat & scuto ut
nunc qsi caput peteret aut faciē nunc lateribus minaret interdū cōtenderet poplites & crura succidere recede-
ret assultaret insiliret & qsi psentē aduersariū sic palum oī ipetu oī bellandi arte tētaret in qua meditatiōe serua-
bat illa cautela ut ita tyro ad iferēdū uulnus insurgeret ne qua pte ipse pateret ad plagā ergo qs nō uidit uulnera
pali q mulier gladiatoris more infert. SVDibus fustibus pustis: & eminus & cominus tanq̄ res cū hoste agere
tur petētibus. OMNes īplet numeros.i.pceptorꝫ oēm ordinē. DIGnissi.ꝓstis. Florali.matro.tuba:ubi pugna
bant meretrices. Oui i fastis. Tuba qdē cur hoc celebret meretricia ludos. Non ex difficili cā petita fuit. TV-
ba.tuba ingt Hier.ad dardanū diuersis figuris & formis efficitur.aliter eni ē tuba cōgregationis populi aliter ui
ctoriæ:aliter psequēdi inimicos:aliter cōductionis aliter cōclusionis ciuitatū tuba consuetudinis apud rerum pe-
ritissimos ita habetur angustat in capite p quattuor uoci ductas & nimiū mugitum uæhemētissimūq̄ profert.
QVEm præsta.potest mu.ga.pu.poetæ exclamatio ē. GALeata.ut triūphata appellatio non participiū est.

VIR.nol.fie.rō.nā quātula nr̄a uoluptas?uiri inq̄t:cito:mulieres nunq̄ uoluptate satiant̄. SI Cōsu.au.fiat bal. si.mariti arma auctioni dent̄:balteus.n.militare cingulū a bulis dictū. Var.balteū q̄ cingulū e corio habeat bulatum balteū dictū. ET Ma.ferrea digitalia. ET Cri.q̄ in geleæ cono defigunt̄. CRV.sini.dimi.tegmen.crus enī sinistrū telū i hostē uibrare uolētes porrigētes ,pni in ipsū:quo minus lederētur:obtegebāt:ac dextrū latus ad leuā colligebāt:ne ps aliqua pateret ad uulnus:dimidiū tegmē corporis partē dimidiā tegēs:ne si maximū fuisset pōdere p̄meret̄:itaq̄ positis genibus intra scuta solebāt subsidere:ne uenientibus telis stātes sauciarent̄:& cum necessitas postulasset:uehementius:q̄ quieuissent:in hostē ingruerēt :hiq̄ triarii milites q̄ in acie tertio ordine extremis subsidio deponerent̄ appellati:unde Plautus:agite:nūc subsidete oēs:quasi solent triari. VEL si di. moue.p̄lia:ut si aliis armis muniat̄:& more græco in pugnā prodeat:uel certe p̄lia uenerea intelligi uoluit. TVM foelix.ironicos. OCReas uendē.puel.ocrea ut inquit Var.q̄ ob crus opponebatur appellata: HAE sunt q̄ tenui sudant in cyclade:q̄ laborem ullū pati nequeunt IN Cyclade:genus est uestimenti muliebris:cyclas:Propert ti.Quæ mō p uiles inspecta est publica noctes.Hæc nunc aurata cyclade signat humum.

> Delicias & panniculus bombycinus urit.
> Aspice quo fremitu monstratos pferat ictus.
> Et quanto galeæ curuetur pondere quanta
> Poplitibus sedeat:q̄ denso fascia libro
> Et ride positis scaphiū cum sumitur armis.
> Dicite uos neptes lepidi cæci ue metelli
> Gurgitis aut fab i quæ ludia sumpserit unquā
> Hos hitus:qñ ad palum gemit uxor asili:
> Semper habet lites:alternaq̄ iurgia lectus
> In quo nupta iacet minimum dormitur in illo
> Tūc grauis illa uiro:tunc orba tigride peior

MAN Bōbices ❡BOMbycinus:in assyria bōbyces uermes qui telas araneorū mō texūt ad uestē luxūq̄ fœminarū: q̄ bōbycina appellat̄. Auctor ē Pli.li.xi. Tn̄ latius uideto saty.ii.Mar.itē li.viii.fœmineū lucet sic p Bōbycina corpus Calculus in nitida sic nūerat̄ aqua. QVo fremitu.Ci.li.ii.tusc.sic.In stadio.cursores exclamant q̄ maxime pn̄t:ut se itēdāt ad firmitatē:faciūt idē quū exercent̄ athletæ.Pugiles uero ēt quū feriūt aduersariū in iactis cæstibus ingemiscūt:nō q̄ doleāt:aio ue succūbāt:sed qa i ,pfundēdā uocē oē corpus intendit̄ uenitq̄ plaga uehememētior:,ppterea igit̄ Iuuen.ait: Aspice quo fremitu &c. QVAnta:q̄ parua. POplitibus:flexuris genuū ad euitandos ictus. FAScia: supple sit. DENso li.i.uolumine uestiū:nā succinctæ ludebāt:quūq̄ subsiderent:fascina ipsa replicabatur. Mar.li.vii.i philenē harpasto quoq̄ subligata ludit.

Pūgillum uoces

Scaphiū SCAphiū:Iulius pollux scribit: Scaphiū fœminarū uas eē:in qd̄ mingerent. DICit uos neptes lepidi.Cēsorū neptes hoc loco citat:ut de mulieribus iudicent:lepidus

Lepidus enī & Metellus & Fabius gurges cēsores fuerāt.De metello āt cæco uideto in satyra.iii. LEPidi.lib.lxviii.epitomatis liuii sic legit̄.Marcus Aemilius lepidus q̄ princeps senatus:sextis iā cēsoribus erat lectus:anteq̄ expiraret:p̄cepit filiis lecto se strato sine liteis:sine purpura efferrēt:i reliquū funus ne plusq̄ æris denos cōsumerēt:imaginū

Fabius gurges specie nō sumptibus nobilitari maximorū uirorū funere solere.Diximus ēt de eodē in saty.viii.alia q̄dā. GVRgitis fabii:in li.x.epitomatis liuii sic legit̄.Cū fabius gurges cōsul male aduersum sānites pugnasset:& senatus de remouendo eo ab exercitu ageret:fabius maximus pr̄ depcatus hāc filii ignominiā:eo maxime senatum mouit: q̄ iturū se filio legatum pollicitus ē:idq̄ p̄stitit:atq̄ eius consiliis & opera filius consul adiutus cæsis sannitibus triumphauit.Caiū pōtiū iperatorē sānitū ductū in triumpho securi percussit.Macro.uero li.iii.In eo capite ubi tractat.Quæ scientissime,plata &c.sic ait.Ergo hoc prætermisso ad uiros uenio triūphales:quos uictores gentium luxuria uicit:& ut taceā gurgitē a deuorato patrimonio cognominatū:qa insignibus uirtutis secutæ uitia prioris cōpēsauit ætatis:in quam foueam metellus pius peruenit continuatione successuū &c.Val.quoq̄ li.iiii.de conti-

Gurges Fabii Tigrū nentia & abstinentia huius fabii gurgitis meminit. LVDia: ludii & histrionis uxor. HOS ha.endromydas cristas galeas:ocreas. GEMit:fremit:dixit enim superius: Aspice quo fremitu monstratos,pferat ictus. ASYli:id gladiatoris nomen erat. GRAuis molesta est. TIGRide.Tigrin hircani & indi ferunt animal uelocitatis tremendæ:at ubi uacuum cubile reperit fœta fertur præceps odore uestigans.ingresso demum raptore i nauim irrita feritas sæuit in littore:hæc & plura Plinius libro octauo.

DOM. ❡MONstratos:dictatos magistro gladiatorum. DENso li.i.uolumine uestiū:nam succinctæ ludebant. Mart. Harpasto quoq̄ subligata ludit. NEPtes nominat tris cēsores:sed i iudicio aduersus mulieres citat eorū neptes hoc est ex posteris:ut mulieres de mulieribus iudicēt. LEpidi:de lepido itelligit qui bis cōsul fuit & censor cum flacco. FABius gurges ab ptolemæo legatus idē cēsor.Metellus cæcus qui elephantos primo bello punico ostēdit:& oculos amisit:cū palladiū raperet:ex æde uestæ bis cōsul:dictator:magister equitū:cēsor. ASilli:gladiatoris,ppriū ē ut heredanus & burinas apud pedianū:quis Fidentinus p̄ceptoris doctrina istructus scribat asiliū gladiatorem bene in olympico cucurisse quondā.Dio.tradit:cum nec gladiatores unq̄ olympo fuerint:nec magis currat in certamine q̄ Fi.mouet̄:cū incedit uentris mole opp̄ssus.Sensus est:ne uxorem quidam gladiatoris arma aliqñ gladiatoria i gymnasio tractasse. TRYgride peior:tygris amissis catulis in p̄cipuā sæuitiam excandescit.Papinius.Cicius me tygris abactis fœtibus:orbatiq̄ uelint audire leones:& ut Plinius scribit:tunc note est celeritatis Flaccus dum sæua relictis mater in aduerso catulis uenatur amano.

MER. Bombix Pāphile Scaphiū mulier Lasanum ❡PANNiculus bombicinus:ex bombice coa cōfectus:de qua Aristo.& Pli.fere idem tradunt in sex mensibus bombices telas araneorum modo detexunt:ad uestem luxumq̄ fœminarū:quæ bombicina appellatur. Prima eas retorquere:rursusq̄ texere inuenit mulier Pamphyle plateæ filia non fraudanda gloria excogitatæ rationis. Vt denudet fœminas uestis bombicina. ET Ride positis scaphium cum sumitur.Iulius pollux Eupolidem secutus:Scaphium dicit uas fœminarū esse:in qd̄ mingerent:queadmodum uiris Lasanum necessarium erat i qd̄ uentris recrementa cogente natura deiicerent.Hora.de Lasano ait.Portantes lasanū : ergo ride : cum depositis

uirilibus armis scaphiũ:quod fœminarũ ꝓpriũ ẽ afferri iubet. NEPtes lepidi:ad Corneliã Martii lepidi uxorẽ
respexit q̃ ut Pedianus scri:casta fuit:& ꝓ exẽplo pudicitiæ suo sæculo habita. CAEci ue metelli:q oculos ami
sit ut palladiũ flagrãte æde,uestæ seruaret. GVRgitis aut fabii.Macro.scri.a deuorato,pr̃imonio gurgitẽ eẽ ap
pellatũ:q.tñ insignibus uirtutis secutæ uitia prioris cõpẽsauit ætatis:cuius abstinẽtiã Valerius extollit:q.s.in æra
rium miserit dona.q̃ legatus a Ptolemæo accepisset. ORba tigride:tũc.n.uelocitatis tremendæ & maxime co Fabius
gnitæ ẽ Tigris(ut Plinii uerbis utar)cũ fœtus eius capit̃:nã ubi uacuũ cubile reperit fœta:maribus.n. cura sobo gurgis
lis nõ ẽ fert̃ p̃ceps odore uestigãs.Raptor appropinquãte fremitu abicit unũ ex catulis Tollit illa morsu:& põ Tigris
dere ẽt ocior antra remeat:iterũq; cõsequit̃:ac subinde donec in nauim regresso irrita feritas sæuit in littore.
¶PANNiculus bõbyci.urit.bõbyces uermes sunt:q apud æthyopas idos & feras ĩ aranearũ morẽ tenuissima fi VAL.
la deducũt:unñ & sericũ nominamus. Mõstratos,a magr̃o. QVAm dẽ.fa.li.fascia uolumine facta ĩ spẽm libri:
q̃si gyro. ET ri.o.marite. SCAphiũ cũ sumit̃:metali spẽs:hoc ẽ uas ad uentris onus excipiẽdũ:aut lotium faci
endum.CAEciue metel.de quo supra Seruauit trepidã flagranti ex æde mineruã. GVRgitis:nobilis nomen.
AVT fabii:quorũ neptes & nobiles & pudicæ:qa in primis urbis cõditæ ãnis fuerũt. QVAE ludia:gladiato
ris uel histrionis uxor. VXOr asy.nomen gladiatoris asylus. ALTer iur.iurgiũ leuis cõtentio & inter beniuo
los aut ꝓpinquos dissensio ac cõcertatio:inter inimicos uero lis appellatur.Tullius de rep.admiror nec rerũ so
lum:sed etiã uerborũ elegãtiã:si iurgãt:inqt:beniuolorum cõcertatio lis inimicorũ non iurgiũ dicitur & in sequen
ti:iurgare ergo:lex putat:inter se uicinos:nõ litigare. TVNc orba tigride peior:nam mari sobolis cura non est
ut scribit Pli.q; animal hircani & indi ferũt uelocitatis tremendæ & maxime cognitæ dum capitur:totus.n. fœ
tus qui sp numerosus ẽ,ab isidiãte rapit̃ equo q̃ maxime p̃nici:atq; ĩ recẽtẽ subinde trãsfert̃:at ubi uacuũ cubile re
perit:fœta odore p̃ceps,fert̃ uestigãs:raptor appropinquãte fremitu abicit unũ ex catullis:tollit illa morsu & põ
dere ẽt ocior antra remeat:iterũq; cõsequiturq;:ac subinde donec in nauim regresso irrita feritas sceuit ĩ littore
a,celeritate aũt,nomẽ inditũ sicut & flumini ut Strabo & curtius scribunt:q᷈ lingua persica tigris sagitta dicat̃.

Quũ simulat gemitus occulti cõscia facti
Aut odit pueros:aut ficta pellice plorat
Vberibus semp lachrymis sempq; paratis
In statiõe sua atq; expectantibus illam
Quo iubeat manare mõ:tu credis amorem
Tu tibi tũc curuca placeas:fletumq; labellis
Exorbes:quæ scripta:& quot lecture tabellas
Si tibi zelotype retegantur scrinia mœchæ
Sed iacet ĩ serui cõplexibus:aut equitis:dic
Dic aliquẽ sodes:dic quintiliane colorem
Hæremus:dic ipsa olim conuenerat inquit
Vt faceres tu q᷈d uelles:nec nõ ego possem
Indulgere mihi:clames licet:& mare cœlo
Cõfundas:hõ sum nihil est audacius illis
Depræhẽsis:irã atq; aĩos a crimine sumunt
Vñ hæc mõstra tamen:uel de quo fõte reqris
Præstat castas humilis fortuna latinas
Quõdã:nec uiciis cõtingere parua sinebat
Tecta labor:somniq; breues:& uellere tusco

¶PELLice:de pellice supius satyra.ii.habetur latius MAN.
ibi.s.horrida quale facit residẽs ĩ codice pellex. AVt pellex
ficta pellice plorat.Oui.li.ii.de arte inqt.Sed neq; ful
uus ap media tã sæuus in ira est fulmineo rabidos quũ
rotat ore canes.Nec lea quũ catulis lactẽtibus ubera
præbet.Nec breuis ignaro uipera læsa pede.Fœmi
na q̃ socii deprensa pellice lecti Ardet:& in uultu pi
gnora mẽtis habet.In ferrũ flãmasq; ruit:positoq; de
core Fert̃ ut aonii cornibus icta dei.Et li.iii.ait.Acce
dant lachrymæ:dolor & de pellice fictus. PLOrat.
Naso li.i.de arte inqt.Et lachrymæ ꝓsunt:lachrymi
adamanta mouebis. VBeribus semper lachrymi.
Mulier enim misericors magis & ad lachrymas pro
pensior q̃ uir est:ut scrbit phũs lib.ix.de animalibus.
QVO iubeat manare mõ. Phyllis ouidiana ait De
mophõti:Credidimus lachrymis an:& hæ simulare
docent̃:hæ quoq; habent artes:quaq; iubentur eunt.
CVruca.i.nutriens ut curuca,ꝓ tuis alienos filios am Curuca
plectẽsq; uxorẽ tuã ab aliis possessam:ut curuca oua cuculus
cuculi sua eẽ existimans:scribit.n.Aristo.li.vi.de aĩali
bus interprete theodoro:q; cuculus ĩ curucæ nido pa
rit illaq; fouet:& excludit:& educat:Parit item inter
dum in nidis minorũ auiũ & oua q̃ aliena reperit edit
maxime uero nidos palũbium petit:quarum oua esu
absumẽs sua relinqt:parit maiore ex p̃te singula oua
raro bina:Idẽ,phũs li.ix.aĩaliũ ait:q; cuculus timidita
te aues excedit:qppe qui ab auiculis uellat̃:& p̃met
earũ fugiat. SED iacet. Arguit mulierũ argutas & i
pudentes defensiones. SODes:si aũdes:uti sis ꝓ si uis:Teren.in Andria:dic sodes:qs heri Chrysidẽ habuit:au
ctor est festus. SCRinia:ibi.n.scripta seruabant̃:hinc Martia.ẽt li.iiii.inqt.Plena laboratis habeas cũ scrinia li
bris.Emittis q̃re Sosibiane nihil. COLorẽ:hoc loco rõnem intelligit de qua qdẽ Cice.in partitiõibus sic ait.Sed Rationẽ
distinguẽdi gr̃a.Rõnem appellamus eã quæ affert̃ ab reo ad recusandum:depellẽdi criminis cã:quæ nisi esset q᷈d
defenderet nõ haberet.Latius tñ uideto saty.vii.ibi.Quis color. VNDe hæc mõstra tamẽ:uult poeta ostẽde
re luxuriæ cãs q̃ qdẽ romanos iuaserat. VNDe.s.uenerint. VELlere tusco.de eo intelligit quod in tusco uico Tuscus
urbis Romæ tractabatur sicut & sericũ:Vnde Mar.li.xi.ad flaccũ ait.Nec nisi prima uelit de tusco serica uico. uicus
Aut centum aureolos sic uelut æra roget.Liuius autem li.ii.scri.omisso ro.bel.porsenam cum parte copiarum fi annibal
lium Arantem Ariciam oppugnatũ misisse:demum amisso duce in prælio hetruscorum partem exiguã romã urbi pro
sponte petiisse:qbus locus ad habitãdũ datus:quẽ deinde Tuscũ uicum appellauere:meminit & festus. ximus
¶CVruca:apud solũ Iu.ẽ Auicula.Pli.p̃termisit Arist.appellat hyploaida:hæc oua cuculi fouet:nã cuculus ĩ alie DOM.
no nido fœtificat:curucæ inde dicũtur uiri qui uxores ab aliis possessas amplectunt̃ & fouent,ut curuca oua cucu

li sua eē existimat. ZELotypæ:q̄ simulat zelotypiā tui. SED iacet:nūc accusat ĩpudētes & argutas defēsiones mulieꝝ. HAERenus.i.nos uiri n eſcimus defendere tā turpē cām. HOMo sum:mulier sū. TVsco uellere: fa cere lanā ē seruare pudicitiā:qđ fecit Penelope:q̄ lanificio & tela ꝓcos elusit: Vellere tus.nā ĩ uico tusco lanificiū exercebaſ:qđ idicat Mar.& ĩ eodē serica texebanſ. TVSco:igiſ ex uico tusco. COLlina:nā ꝓximo Hānibale placuit senatui:ut scribit Liuius cōsules inter collinā & exqlinam portā ponere castra.Sylius de ro.re.in eadē tre/ pidatione.Hæc tūc roma fuit:post te cui uertere mores.Si stabat fatis potius carthago maneres.

MER. ℂTV Tibi tūc curuca placeas.Coccys auis ē tēporaria:hæc in triū auiū nidis oua generat:ut Helianus tradit
Coccys palumbaꝝ.Corydi hoc est galericuli:siue alaudæ & chloridis.Quare curucam unam harum auium metaphori
Helianus cos appellat:& ꝓ marito accipit qui alienos filios pro suis educat. ZELotypæ mœchæ:quæ cum sit adultera ze lotypā se fingit. DIC qntiliane colorē:excusabilem facti cām colorē latini.Hermogenes autem χρῶμα ap/
Color in pellat.Nam tū in declamationibus tum in ueris causis in primis color quærebatur:qui si abfuisset uix causa sta/
causis bat:quē colorē in narratione præcipue:& per omnes orationis partes seruari debere Quintilianus præcipit.
Seneca Et Seneca in declamationibus refert ab egregiis declamatoribus:sæpe extra causam quæsitum fuisse de colore. Quare non est accipienda hac in parte eorum sententia:qui pro exornatione uerborum:aut sententiarum colo rem dictum accipiunt:ergo hæsitante Quitiliano colorem subiicit fœmina dicens.Olim conueneratin spon/ salibus:ut faceres tu quod uelles:nec non ego possem indulgere mihi.

VAL. ℂ IN Statio.sua:ĩ oculis:cū statiōes ꝓpriæ sint millitū a stādo appellatæ:& planetaꝝ stationes primæ & scđæ cū stare spectātibus uideanſ ĩ oriētē aut ocidētē. TV Ti.tūc.hu.places.Hæc ē uera lectio huruca nō curuca:ē hu ruca bestiola breuissima q̄ ĩ folia herbaꝝ uel holeꝝ repit abroditq; ꝑsertim brassicas:hurucā igiſ stupidum uo/ cat maritū & cōmotiōe uxoris torpētem:ut huruca ē cū a foliis decutiſ brassicaꝝ:de qbus columella:ubi apricis inqt regiōibus post pluuias noxia hmōi ĩcessere aīalia:quæ a nobis appellanſ hurucæ:græce autē.αϲϖαι nomi/ nanſ:si matutis tpibus frutices holeꝝ cōcutianſ:atq; dū adhuc torpēt nocturno frigore si deciderint:nō amplius in supiorē partē ꝓrepunt:itidē maritus mulieris semel ĩclamantis uoce territus obtorpescit:gn & paulo post ait columella:democritus inqt in eā quæ græce inscribiſ ϖεριον τιποθον:affirmat ipsas bestiolas enecari si muli er q̄ ĩ menstruis ē solutis crinibus & nudo pede unāquāq; areæ portā ter circueat:post hoc decidere oēs uermicu los:& ita emori:quæ pp & hurucā poeta maritū uocat:q; ab uxore ĩcrepitus miro silentio obticescat: pinde ac si ab eadē sit enectus. ZELotypæ rete.scri.mœ.ordo & sensus ē:si scrinia mœchæ zelotypæ.i.uxoris tuæ q̄ mœ cha zelotypa ē:reteganſ:referenſ:patefiant. SCRinia:ubi scripta cōcluduntur. EQVitis in serui cōplexibus liberti aut equitis romani. DIC Quin.q Iuuenalis tpibus de institutiōe oratoria libros scripsit:quos habemus. DIC co.quo dephensa in adulterio mulier se purget:colores aūt dicit tropos & schemata qn ut ipse quoq; Cic. inquit sunt auctori ut pictori ad uariandū colores.HAEremus:rn̄dentem ĩducit Quintilianū:ambigimus: quo pacto possimus id facere. OLIM conuenerat:his se uxor defendit argumentis. ET Mare cœlo cōfundas si re/ rum semina elementa cū cœlo misceas.Quod de his dici solet qui rerum ordinem subuertunt sicut græci dicūt ανωκωκατω.i.sursum deorsum menāder in chera ϲυντανωκα το φασιτακατῶλανω.QVO de fonte: qua origine quibus de causis. NEC uitiis contingi:ordo est nec humilis fortuna sinebat parua tecta cōtingi ui tiis nec labor:& quæ sequuntur. SOMniq; breues & uellere thusco Vexatæ du.manus: sic Virgilius.Inde ubi prima quies medio iam noctis abactæ Curriculo expulerat somnum cum fœmina primum:Cui tollerare collo uitam tenuiq; minerua:Impositum cinerem & sopitos suscitat ignes Noctem addens operi famulasq; ad lumi/ na longo Exercet penso:castum ut seruare cubile Coningis:& possit paruos educere natos:& Terē.primo hæc pudicæ uitam parce ac duriter agebat lana & tela uictum quæritans.

Vexatæ duræq; manus:ac proximus urbi
Annibal:& stantes collina ĩ turre mariti
Nūc patimur lōgæ pacis mala: sæuior armis
Luxuria incubuit: uictumq; ulciscitur orbem
Nullū crimē abest:facinusq; libidis: ex quo
Paupertas romana perit:hic fluxit ad istros
Et sybaris colles:hic & rhodos: & miletos
Atq; coronatum petulās madidūq; tarentū
Prima peregrinos obscœna pecunia mores:
Intulit: & turpi fregerunt sæcula luxu
Diuitiæ molles:quid eni uenus ebria curat

MAN. ℂPROximus urbi.Liuius li.xxvi.scri.q; habito nun tio aduentus Annibalis in urbem ploratus mulierū non ex priuatis solū domibus exaudiebaſ: sed undiq; matronæ in publicū effusæ circa deum delubra dis/ currebāt crinibus sparsis aras uertentes nixæ genibus supinas manus ad cœlum ac deos tēdētes:orātesq; ut urbem romā e manibus hostiū eriperent matresq; ro manas & liberos paruos ĩuiolatos seruarēt.Demum Annibal ad tertiū ab urbe roma lapidē super aniene castra posuit:ipse uero cū duobus milibus eqtū a por ta collina usq; ad herculis tēplū:ut urbis sitū explora/ ret obequitauit:& cū triduū in aciē utrinq; exercitus ois descēdisset.certamē tēpestas diremit:nā quū ĩca/ stra rediisset statim serenitas erat.Hinc syllius. li. xii.
Annibalis de Annibale inqt.Nūc aditus lustrat clausas nūc cu/
hasta in ur spide pulsat infesta portas.Id aūt syllius dixit:qm̄ Pli/
bem li.xxxiiii.c.v.de statuis sic ait:Et adeo discrimē oē sub
Collina latū:ut Annibalis ēt statuæ tribus locis uisitanſ in ea urbe:intra cuius muros solus hostium emisit hastā.COLli
porta na in turre:uolūt collinā portā fuisse q̄ nūc Salaria dr̄:q; p eā sabini salē ab mari deferebant sic dictā ut festus ait
Salarina Var.docet Collinā dictā ab uarietate colliū:quā qrinalis hūit collis.n.ad qrinalē ducebat.Liuius lib.xxvi.scri. q;
porta in Tumultu aduētus Annibalis Fului.flac. porta capena cū exercitu Romā ingressus media urbe per carinas ex quilias cōtendit.Inde egressus inter exqlinam collināq; por.posuit castra:ædiles plæbis cōmeatū eo cōportarūt

Consules senatusq; in castra uenerunt: ibi de summa reipu. consultum. Placuit cõsules circa portas collinam exq/ lināq; ponere castra. C. Calphurniũ prætoré urbanum capitolio atq; arci præesse: & senatũ frequentem in foro contineri: siquid in tam subitis rebus consulto opus esset. Inter hæc Annibal ad anienem fluuiũ tria milia passuũ ab urbe castra admouit &c. ut paulo superius patuit. EX Quo paupertas romana perit. Liuius etiam in prolo/ go suo dixit. Quanto rerum minus: tanto minus cupiditatis erat. Nuper diuitiæ auaritiam & abundantes uolu/ ptates desiderium p luxũ atq; libidinem pereundi perdendiq; omnia inuexere. VLCiscitur orbem: ac si diceret melius fuisse non superasse totum orbem: ne romam luxuria occupasset. HINC: ab urbe. FLVxit: luxuria. ISTRos: in ipso Italiæ ambitu primos illyrici littoris Istros esse docet Stra. li. vii. SYBaris colles: ab achiuis cõ ditum oppidum sybaris est: inter duos situm fluuios crathidem & sybaridem. Eoq; excellentiæ & fœlicitatis ea ciuitas exercuit: ut quaternas proximas rexerit gentes: & quinq; ac uiginti urbes suo subdiderit imperio &c. con / tra crotaniatas. ccc. hominum milium exercitum duxerit: totam auté fœlicitatem ĩtra dies. lxx. Crotoniatæ illis interceperut: adeo delitiis & luxuria intẽperantes defluebant: urbe enim potiti inducto flumine cuncta demerse/ runt. Auctor est Strabo libro. vi. RHOdos in lycia insula: in qua tres urbes quondam erant: lyndos camyros le lysos: ut scribit Mela. Solinus addit q nunq ita cœlum nubilum est ut in sole rhodos non sit: Plinius etiam ait q rhodos habitata est tribus urbibus: sed nunc rhodo. MILetos: ioniæ caput: Cadmi olim domus. illius. s. qui pri/ mus inuenit prosæ orationis disciplinam. Soli. c. xxxvii. edocuit plura tamen Stra. lib. xiiii. & nos. li. iii. g. Hinc & rhodos & miletos. i. ex romanis est luxuria rhodia & milesiorum: ii enim molles euaserant. COROnatum. Va/ le. li. ii. de institutis antiquis: ubi de ciuitate spartanea loquitur: scri. Ionas primos unguenti coronarumq; in con/ uiuio dandarum & secundæ mensæ ponendæ consuetudinem: haud parua luxuriæ irritamenta reperisse. PE/ tulās: lasciuum. MADidum: propter conuiuia potus & unguenta. TARentum: florus scribit Tarentum ca/ labriæ quondam & apuliæ caput positum in ipsis adriatici maris faucibus. Vtq; Strabo li. vi. edocet. Amplissi/ mæ tarentinorum opes aliquando fuere: inde posterioribus annis illecebrosæq; iuoluere delitiæ propter fortu/ nas nimium secundas: adeo ut plures totius populi ludos festasq; celebritates quotannis agerent: q reliquos an/ ni dies: eam ob rem in deterius urbanum regimen ferebatur. PRIma: pro primum. PERegrinos: externos & impudicos: dixit enim superius saty. tertia: iampridem in tyberim syrus defluxit orontes Et linguam & mores & cum tibicine chordas Obliquas: necnon gentilia tympana secum Vexit & ad circũ iussas prostare puellas. OB scœna: mala & imunda. MOLles: molliciem causantes. VENus. Cicero in li. de. na. d. sic. Quæ autem dea ad res omnes ueniret: uenerem nostri nominauerunt: atq; ex ea potius uenustas q uenus ex uenustate. VENus: ebria. Ebrietas hominis mentem mutat: ac furorem gignit: tunc animi secreta proferuntur: solem orientem nõ uident: ac minus diu uiuunt. Hinc pallor genæ pendulæ: oculorum ulcera: tremulæ manus: uriales somni: & inq es nocturna. Præmiumq; summum ebrietas libido portentosa ac iucundũ nephas. Postera die ex ore halitus fœ tidi: ac fere rerum omnium obliuio: morsq; memoriæ: & bibendi consuetudo auget auiditatem. Tergilla Cice/ roni Marci filio binos congios simul haurire solitum obiicit. Sed nimirum: hanc gloriam auferre Cicero uoluit interfectori patris sui. M. Antonio. Is enim ante eum auidissime appræhenderat hanc palmam edito etiam uo/ lumine de sua ebrietate: hæc & plura Pli. li. xiiii. Hora. quoq; li. i. epist. ad Torquatum sic: Quid non ebrietas de signat: operta recludit. Spes iubet esse ratas: ad prælia trudit inermem. Sollicitis animis onus eximit: ac docet ar/ tes. Fœcundi calices quem non fecere disertum.

Romani ad portã collinam, cõtra Annibalem

Diuitiæ quid istri Sybaris

Rhodos Miletus

Coronæ cõuiuiis Mensæ secundæ Tarentũ

Ebrietas quid

DOMI.

¶ VLCIscitur orbẽ sumit uindictã & suppliciũ luxuria de romanis: quia uicerũt totum orbẽ: quasi dicat melius fuisset non superatũ fuisse orbẽ: ne luxuria orbẽ occuparet. HIStros: histri ex littore illyrico molliter occurrũt domiti olim a Tuditano: ab his missi sunt histriones in urbem si Pompeio credimus: ut inde apparet eos uixis/ se: quis Li. & Tacitus histrionem ex hetruria accitum fuisse cõtendant: & ea uoce ludionem significari: SYBa/ ris: crotonicis euersa ẽ septuaginta diebus: amisitq; opes ingentes propter luxum: ut docet Strabo: eiusdem nõis fluuius: ut scribit Hero. Fidentinus labitur miser & pceps fertur: nam cum Iu. dicat luxuriam non fuisse illatã ab aliis populis in urbẽ: sed ex urbe alio fluxisse: hinc repetit paupertas fluxit: cum repetendum sit. Hinc & rhodos hinc miletos. q. d. aliæ gentes urbis exẽplo luxuriant. RHOdos. i. luxuria rhodia ex urbe ro. ẽ nata: rhodios fœ lices fuisse scr. Home. Pindarus ex fabula ait auro pluisse in eã insulam quo tpe nata est Palas ex capite Iouis auc tor Strabo. MILetos urbs ioniæ condita a Neleo nobilitate cum epheso certat. TArentum: tarentini ut stra bo & plu. in pyrrho docent: omnibus delitiis affluentes intra paucos annos factum imperium amiserũt. MA didum: nam illic conuiuia celebrabantur & soluti potus in quibus sumebantur coronæ.

MER.

¶ STANtes collina in turre mariti: annibal laturus obsessæ capuæ auxilium: cum a consulibus repulsus fuisset: Romam petiit: quippe reuocaturus Romanum exercitum ad tuendam uidelicet urbem: quod ubi patres resci/ uere. Copiarum partem ex sententia cõsulum Romam per Quintum Fuluiũ procõsulem reuocarũt. Sed cum Annibal trans Anienem castra locasset fuluius inter exquillinam portam & collinam castra habuit. AD istros istri in extrema Italiæ parte contermini sunt illyricis: hos molles fuisse intelligere possumus: ET Sybaris col/ les: ciuitas calabriæ sybaris inter crathim & Sybarim fluuios: cuius ciues deliciis & luxuria intemperantes a Cro toniatis finitimis deuicti turpiter fuere. Nam non armis: sed tympanis & cymbalis usi debellauerunt: cum for/ te equitatus sybaritani exercitus tradente Plinio ad symphoniæ cantum saltatione quadam moueri solitus eẽt: hostes abiectis armis cum cymbalis tympana percutientes crotalis quoq; & fistulis usi equos in saltationem cõ/ uerterunt. Vnde effusi equites uictoriam crotoniatis dedere. Sybaris autem apud idoneos græcos pro molli/ cie capitur: q scilicet omnium mollissimi & delicatissimi fuerint sybaritæ. Lampridius scribit sybariticon mis/ sum semper exhibuisse heliogaballum ex oleo & garo: quem quo anno: Sybarithæ reperierunt. RHODI/ os. Rhodii olim: & mari imperauerunt: & deliciis affluxere: in Rhodum enim insulam imbrem aureum.

Collina porta istri mores Sybaris Sybariti ch' missus Rhodos & imber aureus

Miletus — Iouem immisisse poetæ finxerunt. MILetos:miletus urbs in finibus Ioniæ & cariæ a Neleo auctore Herodoto ædificata. Hanc generosa uellera noblitauerũt. Vnde ꝓuerbiũ mansit. Milesia stragula:& Theocritus dicẽs Tapetas molliores somno:statim infert:diceret hoc quispiam miletum & Samum depascens. Sed cum dicit Iuuenalis luxuriam ex urbe roma miletum defluxisse. Tangit molliciem milesiorum. Qui cum prius potentes essent & opulenti deliciis dediti:& opes & potentiam amisere. Vnde taxati fuere a comicis Græcis hoc prouerbio ηόαντποτησ ἀραλκιμόι μιλησιοι:hoc est olim potentes erant milesii. ATq̃ coronatum & madidum

tarentum — petulansq̃ tarentum. Strabo tradit illecebrosas adeo tarenti inualuisse delicias propter fortunas nimiũ secũdas & plures totius populi ludos:festasq̃ celebritates quotannis agerẽt q̃ reliquos anni dies:& Cice. Trebatii molliciem in gallia arguẽs ait. Quis si tarẽtũ non Samarobrinã misissem. MADidũ:unguẽtatũ:de cuius ui bis mol-

Theopõpus — licie hæc Theopõpus. Tarentinoꝝ aũt ciuitas ferme quoq̃ mẽse cæso boue epulum publicæ instruit:priuatoꝝ uero turba assidue ueneri & comessationibus idulget: Vsurpantq̃ Tatentini crebro hunc sermonẽ. Cæteros q̃dem mortales iõ laboris studiosos:& semper in quæstu uersari:ut uictui necessaria cõparẽt:se aũt ipsos in coitu: atq̃ uoluptate eẽ:iãq̃ uiuere. CORonatũ:aut qa ĩ cõuiuiis corona utebãtur. PERfusa mero spumãt unguẽta aut qa perfusi unguẽto solebãt in cõuiuiis uino suffundi:qđ notat Hora. in lydia. Vror seu tibi candidos turparunt humeros ĩmodice mero rixæ Aut q̃ ebriæ mulieres desudantes unguenta uino permiscebant.

VAL. — ℭAC ꝓxi.ur.anni.i.q urbẽ obsideret dux aliqs exercitus:ut annibal:liuius. Cum ad tertiũ usq̃ lapidẽ castrametatus eẽt annibal,ploratus mulieꝝ nõ ex priuatis solũ domibus exaudiebať:sed.undiq̃ matronæ ĩ publicũ effusæ circa deũ delubra discurrũt crinibus sparsis aram uerẽtes nixæ genibus supinas manus ad cœlũ ad deos tendentes orantesq̃ ut urbẽ romã e manibus hostiũ eriperent matresq̃ romanas & liberos paruos iuiolatos seruarent COLlina tur.ma.ad collinam portam ĩ muris excubãtes. Luca. Aut collina tulit stratas q̃ porta cateruas:& ouidi: Tecta frequentari collinæ ꝓxima portæ. VICtũ:subactũ a romanis orbem. FLV.ad hi.uictos a romanis populos:ẽ aũt hister fluuius q & danubius a quo histria dicta:& histricus dux apud Plautũ. ET Sybaris colles: sybarim comites philotectæ urbem in italia affluentem luxuria cõdiderũt:& sybaris flumen ẽ cuius apud theocritũ fit mentio. HINC & rho.& mile:subaudiendũ delitiis ac opibus in oẽm luxuriã ꝓfluxere:sũt.n.noĩatiui casus. ATq̃ co.q̃ unguentis delibuti coronari inconuiuiis consuessent. ET Petulans:q̃ aduersus romanos bellũ sæpe mouerint:& se pyrrho tarentini sociauerint. MADi.ebrium sicut cõtra siccum sobrium. Pla. in asinaria dixit. PERe.ut supra. Iam pridem syrus in tyberim defluxit orontes. Et linguam & mores & cũ tibicine chordas. Obliquas nec nõ gentilia tympana secũ Vexit:aut certe mores peregrinos q̃ cum rõis & nr̃i intellectus pfectio ex qbus humanæ actiones uirtutis nomẽ adeptæ sunt & his ad deum ꝓpius accedãt hoĩes rõcinandi atq̃ intelligendi uerũq̃ perscrutandi humani appetitus ꝓprium est:cupiditas porro & iracundia aliæq̃ animi perturbationes irrationabilium animalium sunt propriæ:quod sensus illoꝝ multo magis exulcerent q̃ hoĩum: quãdo sola cupiditate aut ira feruntur ædem homini extrariæ externæ & peregrinæ merito dici possunt.

> Inguinis & capitis quæ sint discrimina nescit
> Grandia q̃ mediis iã noctib⁹ ostrea mordet:
> Cũ perfusa mero spumãt unguenta falerno:
> Cũ bibitur cõcha:cũ iã uertigine tectum
> Ambulat:& geminis exurgit mẽsa lucernis
> I nunc & dubita qua sorbeat aera sanna
> Tullia:quid dicat notæ collactea mauræ
> Maura pudicitiæ ueterem cũ præterit aram:
> Noctibus hic ponũt lecticas:micturiũt hic:
> Effigiẽq̃ deæ longis siphonibus implent.
> Inque uices equitant:ac luna teste mouentur
> Inde domos abeunt:tu calcas luce reuersa
> Coniugis urinam magnos uisurus amicos
> Nota bonæ secreta deæ:cum tibia lumbos

MAN. — ℭINGuinis:uuluæ. CAPitis:oris: DIScrimina: differẽtiæ. QVæ:mulier. OSTrea:pisces in concha degẽtes. PERfusa corpori sparsa. SPVmãt:sudant. MERo.puro. PHAlerno:optimo uino:de quo supius ibi ulmosq̃ phalernas. CONcha:amplo uase. VERtigine:gyro uolubilitate QVVm iam uertigĩe tectũ ambulat. Alexãder aphrodiseus scri. in ꝓble. Ebrios cũcta uertigiosa uidere:qm̃ ex multo ui-

Ebriorũ uisio — no plurima fit exalatio spũs euaporãtis ad cerebrũ: q cũ distrahi nequeat ante cõcoctionẽ:uniuersũ cõcutit & circũuertit cerebrũ & ita cõuersus p uidẽdi neruũ & pupillã euadit:ad ea q̃ uidenť. GEMinis lucernis:scri.idẽ Alexãder aphrodiseus circa principiũ ĩ ꝓble. q̃ aliq ualde ebrii dupla uidẽt:qm̃ ex multa humiditate oculoꝝ repleti musculi plus aut minus:& molles effecti atq̃ cõtracti:diuertũt atq̃ distrahũt oculos alteꝝ qdem sursum:alteꝝ uero deorsum:proide supest:ut oculorum radii non in eundem pariter locum proferãtur. Sed in distantes locos & corpora:atq̃ ita uterq̃ oculus sua spectans:duplam efficit uisionem. EXVrgit:exurgere uř. INVnc & dubita: Arguit mõ mulieres fellantes & cũnilingas. SORbeat aera:respiret occupato ore. SANna:quærela & sonitu nariũ. COLlactea:eodẽ lacte nutrita dř. Collactanea uero eisdẽ mãmis. COLlactea:mulieris ꝓprium hic. MAVræ.ancillæ suæ. PVDicitiæ ueterẽ arã. Docet festus:q̃ plæbeiæ pudicitiæ sacellũ romæ ut sacra cætera cole-

Siphones — batur. HIC.ad arã pudicitiæ. SYPhonibus. Syphones tibiæ dñr a sono.uocis si si:ut quidam aiũt:hinc Iuue. hoc inqt ob mingendi sonitũ. Dicũt alii esse tubos.i.canales quosdã per quos emittiť aqua:hinc Iuuena. Vesicæ meatus:per quos urina exit Siphones appellauit. Siphonum uero figurã Seneca li.ii.qõnum naturalium ostendit his uerbis. Solemus duabus manibus accipere iteriũctis:& cõpræssa utrinq̃ palma in modũ siphonis exprimere:& Pli.li.v.epistola ad apollinarẽ sic ait. Estibadío aqua uelut expressa cubãtium põdere siphũculis effluit: cauato lapide suscipiť &c. LVNA teste:putãtes.n.illæ nõ uideri:a luna tñ cõspiciũtur. CALcas urinam: quam

f.emiserat:nã dixit micturiũt hic. MAGnos amicos.nobiles'& diuites q̃ ad tẽpla cõfluũt. NOTa bonæ secreta deæ:portẽtosam mulieꝝ lasciuiã arguit:quã in bonæ deæ tẽplo admittebãt. NOTa:sunt.s.præterea de bona dea latius uide saty.ii.Multa ẽt ĩ plutarcho de ui.cæsaris.Secreta deæ:scribit Macro.hoꝝ sacroꝝ ritũ occultiora fuisse:dũq; deæ ipsi sacra celebrarent̃:ut Plutar.scr.ĩ cæsare:neq; eo uiꝝ accedere:neq; domi adesse fas erat. In eis sacrificiis ipse iter se mulieres multa orphicis cõsentanea facere tradebant̃:ibi maxima sacroꝝ ps noctu p agebat̃,pmiscua sonis & cantibus ioca lõgas q̃ exercebãt uigilias.Diximus & plura in saty.ii. TIBia lumbos:scr.n.Plutar.q̃ sonis & cantibus promiscua ioca longasq; exercebant uigilias in sacris bonæ deæ. LVMbos incitat:ĩ lumbis.n.libidinis sedes ẽ:hin Persius. Quum carmina lumbum intrant. Bonæ deæ sacra Lumbi

¶INGVinis & cap.reprehẽdit ĩ mulieribus q̃ sint fellatrices:& ligãt cũnos:qđ in philene notat Mar. undenas uorat ĩ die puellas.Præterea q̃ sint tribades:idest mutuo fricẽt se. VENus ebria.i.mulier ebria uenerẽ exercẽs. QVA fa.sor.æ.hoc ẽ quo pacto possit expirare dum occupata est in lingẽdo cunnũ:nã dũ lingit naso tantũ respirat ore occupato.COLlactea:nomen est mulieris lingẽtis. IMPlent:non intelligo locium in os pudiciciæ deæ iactum fuisse a mulieribus:sed'mulieres iuxta'arã minxisse:ut postea uicissim coirent:poeta aũt alludens ad ueterẽ murẽ q̃ cũ simulacrũ dei contaminabat̃:pfundebatur urina:ut tranquillus in nerone docet: cauillãdo ait mulieres id egisse deã cõtẽnẽtes. SYPhonibus:syphones tubi dicũtur .i. cãnæ plumbeæ unde fluit aqua: hic accipit̃ pro uuluis manãtibus urina:quas'& Martia.cubos uiscerum appellat. INq; uicies: lesbiæ mulieres,mutuo fricari primo instituerũt:uñ apud Aristophinem λεσβιζειν id agere est Mar.tribadas appellat'a τριβω quod est frico:qualis fuit Sapho:ut ipsa fatet̃:& Porphyrius docet. TV Calcas urinã cõiugis.i.cũ uis surgere ad salutandos diuites amicos:tu prius uis coire cũ uxore:sed nihil spermatis in ea reperis:nã exausit lumbos nocturno tpe cum aliis mulieribus:tu igitur tm̃ calcas eius urinam & non sperma. LVMbos:nam ut Plu.scri.in cæsare ad tybiam saltabant in his sacris mulieres multa baccanalibus similia peragentes. DOM.

¶INGVinis & capitis quæ sint discrimina nescit.Sic Hora.de ebrietate thracũ.Cum fas atq; nefas exiguo fine libidinum discernũt auidi. CVM iam uertigine tectũ ambulat:sic Seneca in epistolis. Vertiginem capitis te cta ipia mobilia uelut aliquo turbine. SANna:distorto hiatu'oris olfactãs aera. GEMinis lucernis ebriis omnia duplicia'uidentur cõfuso luminis meatu. PVDicitiæ ueteꝝ dum præterit arã:hanc puto aram esse:in qua dicanda tradit Liuius.Certamen ortum fuisse in sacello patriciæ pudicitiæ:quæ in foro boario ẽ:ad ædẽ,rotũdã Herculis inter matronas: atq; a patriciis mulieribus Virginiã Auli filiã patriciã qđ plæbeio nupta fuisset expulsam.Vñ irata mulier in parte ædiũ ubi habitabat modicũ sacellũ extruxit:arãq; ibi positã:pudicitiæ plæbeiæ dedicauit. LONgis syphonibus iplẽt:syphones dictio græca.Sũt aũt tubi per quos urgẽte spiritu aqua uel alius liquor emittit̃.Pli.i.ii.n.hi.de qua ĩ summa iuga erũpẽte quo spiritu acta & terræ põdere pressa syphonũ nõ emicat.Sene.naturaliũ q̃stionũ li.ii.pene sub oculos subiicit syphõis formã ac uim:solemus duabus manibus accipere interiũctis:& cõpressa utriq; palma in modũ syphonis exprimere:sed hic syphones tubos accipit uesiicæ : per quos urina emittit̃. TIBia lũbos.Ad sonitũ tibiæ hm̃õi sacra celebrari solebant.' MER. Sanna ara pudici Siphones

¶INGVI.& ca.q̃ sint discri.ne.de.hm̃õi fœminis Hora.q̃ ut supbo,puoces ab inguine:ore ellaborãdũ est,tibi OSTrea mor.comedit.CVM pfu.me.spu.unguẽ.cũ sudat unguẽtis plita:uel qđ unguẽtis misceret̃. CVM bi.cõ.uase ĩ quo e dolio haurit̃ uinũ etiã cõchus dr̃. CVm iã uer.te.am.sicut furẽtibus ebriisq; uideri solet. ET ge.ex.ex.mẽ.lu.mẽsã quoq; ipsa sursũ uersus tolli ur̃:& lucernaꝝ numerus'augeri:sic Ho.Saltat mutonius ut semel icto.Accessit feruor capiti numerusq; lucernis:huius ãt rei cãm ĩ li.,pbleumaton alexãdri,aphrodisei:'quẽ latinũ fecimus amplexi sumus. NVNc,& dubita q̃ sorbeat aera sanna tullia:ipsam deridẽs pudicitiã naso suspendit adũco & fastidiose sannã facit:uel ut alii:stertẽs graue p nasũ spũm ducit. NOTæ cognitæ ac famosæ: nam ut notæ illegittimæ natæ dicas:ut qdã existimarũt:carmẽ nõ patit̃. COLlactea:eodem alta lacte. MICturiũt hic: ad arã pudicitiæ. EFFigieq; deæ lõgis syphõibus iplent:syphonibus'urinaꝝ sonitibus q̃si cõcẽtibus : ĩ antiquis tñ & emẽdatis codicibus legit̃ syphõibus.i.cicutis:syphõ.n.ẽ καλαμητòυαγρίουκαλαμου.i.canalis' auẽa: columella qbus liquoribus mũdã lanã ibuere oportebit:ut ĩsistẽtes apes'q̃si p syphonẽ succũ'euocẽt:idem paulo post:optimũ'ẽ p'aditũ uestibuli syphõibus'dulcia liquamina imittere:ita apud græcos:ut Alexãdrũ aphrodiseũ in li.,pblematõ & heronẽ alexãdrinũ geometrẽ in li.q de spiritibus ĩscribit̃. INq; uices eqtant ceuent.i.'supra se palpitãt aut crissant:nã & dicunt̃ fœminæ ĩter se libidinis coitũ obire:quæ id facit tribas solet appellari.Plato in legibus ἐννεονοτι τηθη λειά και τη τωνἀρρενον φυσεί εἰςκοινὼνιαν ὄνσηυ τησ γεννησεωςη περι ταυ τανλονηκα ταφυσιν αποδεδοσθαι ἀρρένων λεπρος ἀρρενά σηθηλειων προς θηλείας παραφυσιν και τωνπρωτωτό τολμημα εἶναι διακρατειαν ηδονησ:& Paulus apostolus ad romanos:nã fœminæ eoꝝ imutauerũt naturalẽ usum q ẽ cõtra naturã:quẽ locũ beatus Ambrosius ita interpretatur. Hæc irato deo pp idolatriã humano generi puenisse testat̃:ut mulier mulierẽ turpi desiderio ad usũ appeteret: qđ quidã aliter interpretatur:non percipiẽtes uim dicti:quid enim imutare naturalem usum in usum q est cõtra naturã:nisi sublato,cõcesso naturali usu aliter uti:ut una atq; eadẽ pars corporis unusq; inter sese ĩuicem sexus aliter,se ad usum pbeat q̃ cõcessum ẽ. AC Luna teste mouent̃:ανθυπόφορα:si noctu id faciunt:nec queq̃ suis fascinoribus testẽ hẽre se credunt:fallunt̃:si qdẽ luna erit oĩum testis. VISurus:salutaturus. MAGnos amicos:nobiles q ad tẽpla cõueniũt. CVm tybia lũbos incitat:nã nõ sacroꝝ cã'sed cõcubitus cõuenerunt:ueterẽ tãgit morem q postea abolitus fuit:bacchanalia.n.romæ celebrari mẽte prorsus ĩsana cœperũt:ĩ qbus oĩs generis flagitii fuerat licẽtia:ut qsq; ad oẽm explẽdã libidinẽ paratã haberet uoluptatẽ:nec.n.unũ genus noxæ tantum fuit: sed stupra pmiscua ingenuoꝝ'& fœminaꝝ:tũ inter se:tum cũ maribus falsi testes falsa signa etiam & testimonia ac falsa iudicia ex illa exibãt officina.uenena quoq; & ĩtestinæ cædes ita ut & corpa iam sepulta'e sepulchris ad incantamenta eruerent̃:cuius mali labes ex hetruria in'urbẽ conuecta ẽ ĩ cõtagionis'morẽ.Nemo ad hæc sa VAL.

cra statu maior annis uiginti admittebat᷑:qui indroducebat᷑ & uelut uictima sacerdotibus tradebat᷑:introductus autem a sacerdotibus priapi & cybelles pducebat᷑ in locū qui ululatibus circūsonabat multoꝝ q cymbalorum & tympanoꝝ & huiusmōi musicoꝝ modulatores instrumentoꝝ in penitiora eius loci agebant᷑ ne quæritātis uox cum puim stuprū inferebat᷑ posset exaudiri:qđ cū multis palā ꝯ actū fuisset:idq́ȝ nouū & inusitatū sceleris genus per mulierē hispanā noīe fescēninā & adolescentē ebuciū ad senatū delatum & expositum est:in quos moꝝ sub⸗uersores bonoꝝ a posthumio consule aīaduersum ē ex qbus alii fugientes cōpræhēsi neci dati sunt:alii sibi mortem cōsciuerunt.erant autē uiroꝝ ac fœminarum supra decem milia.

Incitat:& cornu pariter uinoq́ȝ feruntur
Attonitæ:crinēq́ȝ rotant ululāte priapo
Mænades:o quātus tūc illis mentibus ardor
Cōcubitus:quæ uox saltāte libidine:quantus
Ille meri ueteris per crura madentia torrens:
Lenonum ancillas posita laufella corona
Prouocat:& tollit pendentis præmia coxæ
Ipse medullinæ frictum crissantis adorat.
Palmā inter dominas uirtus natalibus æquat
Nil ibi per ludum simulabitur:omnia fient
Ad uerū:quibus incendi iam frigidus æuo
Laomedontiades:& nestoris hernia possit:
Tūc prurigo moræ ipatiēs:tū fœīa simplex
Et toto pariter repetitur clamor ab antro.
Iam fas est admitte uiros:dormitat adulter:
Illa iubet sumpto iuuenē properare cucullo
Si nihil est seruis incurrit᷑:abstuleris spem
Seruorum:ueniet cōductus aquarius:hic si
Quærit᷑:& desunt hoīes:mora nulla pipsā
Quominus imposito clunem sūmittat asello
Atq́ȝ utinam ritus ueteres:& publica saltem
His intacta malis agerent᷑ sacra:sed omnes
Nouerūt mauri:atq́ȝ indi:quæ psaltria penē

MAN. Bonæ deæ Lac — ℭ CORnu:sonāte.s. VINoq́ȝ:in sacris.n.bōæ deæ uino utebant᷑:quod nō suo noīe lac nūcupabāt. Vas aūt Mellariū noīabat᷑.auctor est Macro.li.i.sat. CRinem sparsum.s.bacchantū more. ROtāt:circūducūt HVlulante priapo:resonante priapo: eū siqdem cla

Bacchana — mādo sæpius nūcupabāt:Dixit plutar.mulieres inter se multa bacchanalibus similia fecisse in his sacris.Et Herodotus li.i.scri.q̄ in bacchanalibus statuas cubi⸗tales e neruis cōpactas fœminæ circūferebāt per pa⸗

mænades — gos.Mentula q̄ fere instar erat reliqui corpis inuēte & tibia præeunte:quā fœīæ bacchū canētes seqbant᷑ Mænades:dicunt᷑ a μαίνομαι qđ ē insanio: hic fu riosæ seu insanæ mulieres illæ dicebant᷑:q̄ bacchi sa⸗cra capillis sparsis:hincide cursitabāt. O Quātus:exclamatio ē. QVæ uox:quāta uox. SAltāte:exiliente. LIBidine:tētigine seu Priapo:nāut dixit Herodotus ferebant᷑ statuæ mētula innuente dū bacchana⸗lia celebrabāt:qbus qdem bonæ deæ sacra maxime cōueniebāt. LAVfella:de hac eadē meretrice Mart li.iii.meminit: appellatq́ȝ fatuā. PROuocat:ad libi

Tribas τρίβω — dinē.s.solebāt.n.aliquæ cū aliis mulierib' uenerē ex⸗ercere:hinc Mar.li.ii.ad Bassam tribadē ait. Inter se geminos audes cōmittere cūnos:Mētiturq́ȝ uirū pdigiosa uenus.Tribas āt mulier alias subagitās a τρίβω qđ ē tero frico:Mar.li.vii.in philenē ait.Pedicat pue⸗ros tribas philenis:Et tētigine senior mariti. Vnde⸗nas uorat in die puellas.Et paulo īferius iteꝝ ait.Ipsarū tribadū tribas phileni. Recte quā futuis uocas amicā. TOLlit:tāq̄ uictrix. PENdētis coxæ.i. sublatæ: quæ nāq́ȝ subit coxā eleuat.Mar.li.xi.de læda ait:Protinus accedūt medici:medicæq́ȝ recedūt. Tollūturq́ȝ pedes:o medicina grauis. FRictū:fricationē.pruri⸗ginē tētiginē. CRIssantis:apte se mouētis dū futuit᷑:

Adoro Oro — de quo latius saty.ii. ADOrat:fricādo.n.incūbit tanq̄ adorās.Est āt adorare ab oro qđ ē ore pcor:& tamē ado⸗rare sine ore hoc est sine uoce fit:non sine plicatione genuum & gestu corporis. PALmam:uictoriam. DOminas:ipsas fœminas uictrices. VIRtus:potentia libidinis. NATAlibus:idest nobilitati:ea enim nobilior eti⸗

Natales — am habetur quæ potentior est in libidine. Natales autem significant generis nobilitatem auctore etiam Dio⸗mede:uel æquat palmam natalibus:idest ita celebrant pari lætitia palmam illam:ac si natales celebrent:in qui⸗bus maxime exultabant. NESTOris hernia:is apud Ouidium libro octauo metamorphoseos inquit. Vixi annos bis centum.Nunc tertia uiuitur ætas.de quo latius dicemus in satyra decima. HERNia testiculorum tu

Hernia — nica interdum uel ex morbo primum inflammatur:deinde postea pondere abrumpitur:uel ex ictu aliquo pro⸗tinus rumpitur:tum pondere eo deuoluitur aut omentum aut etiam intestinum:id uitium communiter apud nos hernia dicitur:ut scribit Celsus libro septimo. PRVrigo.libido arrectio. Tum fœmina simplex: libidi⸗nis furore imprudens:hinc simpliciter & aperte uocat adulterum:Mar.libro.x.pueros simplices uocat:dicens lu

Psaltria — di magister parce simplici turbæ:non enim prudentes sunt pueri. ANTro:templo propter clamorem & im⸗pudicitiam dixit antrum. ADMitte.s.tu custos mulier. DORmitat adulter:indignatur mulier q̄ nullo pacto ueniret aliquis. IVVEnē:aliquā puellam. PRoperare.s.accitū uiros. CVCullo:ne cognoscat᷑. QVominus: ut nō. PVBlica sacra.Bonæ deæ nāq́ȝ sacra pro populo fiebāt:ut scrib.Seneca in epi.lxxxxviii.de qua latius ui⸗deto in saty.ix.ibi.s.pro populo faciens. PVBlica saltē:priuata.n.& specialia sacra si corrupta eēnt & impudi⸗ca minus mali eēt. PSAltria:dicebat᷑ illa q̄ sectaret᷑ amaretq́ȝ istriones a ψάλλω quod ē cāto: hic aūt Clodius intelligit᷑:scribit.n.Plutarchus in uita Cæs.Clodiū assūpto psaltriæ amictu apparatuq́ȝ illo in domū cæs.ingres⸗sum fuisse nocturno tempore dum ibi pompeia cæsaris uxor bonæ deæ sacra celebraret:hinc & inferius ait:sed nūc ad quas nō Clodius aras. PEnē.i.priapū:penē caudā uocabāt:ut scribit festus:dicitur autem a pendendo.

DOM. — ℭ LAVFella:impudicā apud Mar.fuisse legimus.unde sumpto noīe eandē tribadē accusat:cōqueritq́ȝ q̄ cum corona olim daret᷑ his q̄ seruassent uirginitatē:& quæ semel nupsissent:nunc proponatur tribadibus. PENdē⸗

tis coxæ:nã q̃ succũbit sublimi coxa tribadem incũbentem excipit. ADOrat:adorare ẽ flectere genua:tribas autem flectit genua dum incũbit. OMNia ad uerum.i.uera luxuria libidinant̃. DORMitat adulter: uerba sunt dominæ conquerentis adulterum nimium cessare. SACra pu.i.sacra bonæ deæ quæ pro populo fiunt: ut scribit Cicero & nos in commentariis Tranquilli docuimus. Anticatones:cæsar duos libros edidit:in catonẽ uti censem cum in illius laudem Cicero libellum scripsisset:horum meminit Tranquillus in cæsare & Plutarchus q̃uis significare uideatur unum tantum fuisse anticatonem.

MER.

¶ PENDentis p̃mia coxæ:q̃a inter se nouũ cõmentæ scelus mulieres cõfricabãt. Vñ tribades a Mar.appellãtur. DORMitat adulter:uerba libidinantis fœminæ & adulterum optantis atq̃ indignãtis q̃ ad se nõ ueniat. NESToris hernia posset:idẽ Mar.de puella lasciua. Vlcus hẽt priami qd tẽdere posset alautam. Herniam uero dicit Cor.Celsus a latinis appellari:q̃ græci enterocelẽ:uel epiplocelẽ dicãt:& fit hic morbus:quotiens põdere abrupta fuerit tunica:q̃ deducere ab inferioribus p̃tibus intestina debuit:eoq̃ deuoluit̃ omentum:aut intestinum:cum tumore seroti. PEnem:penis caudam significat:sed pro obscæno positum est auctore Cicerone. Nã Piso conquestus est adolescentes peni deditos esse. (Hernia) (Penis)

VAL.

¶ CORnu.sacerdotis poscente eas. VINo.quia baccho ea sacra agebant̃. CRineq̃ rotãt.in orbẽ uoluũt,nõ cõponunt sed quoquo mõ circũducũt utpote festinãtes. HVlulãte:gemitu quodã deposcẽte:est enim hululo ut puto a græcis inflexũ q̃ illi ὀλολύζω dicunt. PRIApo.q̃ priaperia festa celebrabat. MAEnades:furẽtes bacchæ a μαίνομαι q̃ furere significat. SALtante libidine.i.ipsis libidinis æstuantibus incẽtiuis & exultantibus tropicos dictum est. PER crura madentia: uino. TORrens:hyperbolicos p̃fusionẽ ingentem uini. POSIta lausella corona:tãquã ad p̃miũ. TOLLit pẽdẽtis p̃mia coxæ.legit̃ a probo p̃næ:ut p̃mium perna dari uideatur alii costam pro podice ponunt q̃ est pars iuxta ipsum fœmur quicq̃d sit libidinẽ ipsaꝝ lacerat mulierum. ADorat:laudat & tãquã rẽ diuinã tollit frictũ crissantis.i.cõmotionẽ auidissime coeũtis. IPSA me.duæ.inq̃t probus medullinæ eodẽ fuerũt t̃pe ex quibus unã Vale.Clau.nuptã fuisse ait alterã neroni.priorẽ notã oĩbus probris: q̃ hic significat.posteriorẽ famæ honestioris. CRISsantis:crissari mulieꝝ:ceuere uirorũ ẽ.hinc ceuetes:ut ait p̃bus molles & obscæni appellant̃. VIRtus:crissandi potẽtia. AEQuat pal.na.ut generosa ea existimet̃ q̃ melius crisset. NATalibus.nobilitati.natales.n.sanguis cõditionẽ significãt. IAM frigidus æuo: senio confectus ac per hoc frigidus. LAOMedontiades.i.priamus laomedõtis filius:addit̃ aũt a necessitate metri:ut in multis aliis fieri solet sicut anchisiades:thelamoniades.chacoldõtiades.aliq̃ñ subtrahit̃ syllaba:ut athenides p̃ athemonides decalides pro deucalionides:ænedes p̃ æneades:licet & utrũq̃ in usu sit. ET ne.her.q̃ decrepitos plerũq̃ p̃mit. NEStoris hernia.i.hernicus nestor.dicti ãt hernici etiã populi.ut Fest.Põp.inq̃t:a saxis q̃ marsi herna dicunt. TVM fœ.si.nil tegẽs aut simplex fatua. REPe.clamor:sacerdotis. AB an.tẽpli.ubi mulieres incubabant. IVVe. adulteꝝ. CONdu.a.lixa a gerẽda aq̃ adeptus nomẽ. ATq̃ uti.ri.u.& pu.sa.his ita.ma.age.sal. utinã inquit priuata & nõ etiam sacra publica polluerent̃. SED oẽs no.at huius turpitudinis testes etiã sunt exteræ nationes. INDI:in oriente ab indo flumine dicti. MAVri:in occidẽte.Ruffus festus in cosmographia. Propter proceras zephiri regiõem colũnas mauri hĩtãt: NOVerũt ma.atq̃ indi:ordo ẽ:mauri atq̃ idi nouerũt q̃ psaltria penẽ maiorẽ q̃ sint duo cæsaris anticatões ĩtulerit:ubi q̃cũq̃ pictura ĩmitata figuram alterius sexus iubetur uelari. Vñ mus cõscius sibi testiculi fugit ψάλλω.cano:unde psalteriũ.differre aũt a cythara psalterium uoluerũt q̃dã:ut sit cythara lignũ illud cõcauũ cui supiacẽt:cui quodãmõ incũbunt chordæ:ut ex illo cũ tanguntur tremefactæ ex illa concauitate sonũ concipientes magis canore reddant̃.hoc ergo lignum cytharã in inferiore parte hærere dixerũt:psalteriũ in supiore.hinc psalmi dicunt̃ q̃ cãtarent̃ ad psalteriũ:quo usum fuisse dauid p̃phetã in magno mysterio p̃dit histo.hic psalma.dipsalma uero interpositũ in psallẽdo silẽtiũ:& ut sympsalma uocũ copulatio in cantando ita diapsalma distinctio.psaltria aũt a passiuo præterito nascit̃ ut superiora queadmodũ & pharmaceutria poetria:& quæ sunt id genus alia. PENẽ.priapũ.penẽ aũt primũ:ut Festus inquit caudam uocabant:unde & offam porcinã cũ cauda offam penitã:hinc etiam penniculos dicimus quibus calciamenta teguntur:qui de caudarum extremitate fiunt:post autem penis uirile membrum dici cœptum:sicut & salax cauda.

Maiorem:q̃ sint duo cæsaris anticatones
Illuc testiculi sibi conscius unde fugit mus
Intulerit:ubi uelari pictura iubetur
Quæcunq̃ alterius sexus imitatã figurã est.
Ecquis tũc hoium cõtẽptor numinis:aut q̃s
Sympuuium redire numæ:nigrũq̃ catinũ.
Et uaticano fragiles de monte patellas
Ausus erat:sed nũc ad quas nõ plodius aras
Audio quid ueteres olim moneatis amici.
Pone seram:cohibe:sed quis custodiet ipsos
Custodes:cauta est:& ab illis incipit uxor:
Iãq̃ eadẽ summis:pariter minimisq̃ libido:
Nec melior pedibus silicẽ quæ cõterit atrũ:

MAN. Anticatones

¶ ANTicatões.i.pugillares mẽbrãi replicati & teretes:duos ãt anticatões reliq̃t cæsar:quos Sueto.scri.eũ fecisse sub t̃ps mũdẽsis p̃lii:De quibus latius Plutar.in Cæsare:scribit eñ Cæsarẽ aduersus defunctũ iam uita Catonem librum edidisse:Indignatum quoniam Cicero catonis laudationem scripserat. Cui operi nomẽ catonis indiderat:Itaq̃ multa in Catonẽ crimina obiurgationesq̃ Cæsar complexus est: Qui liber inscribebatur Anticato. ILLuc.in ædẽ bonæ deæ. MVS: nõ enim maribus ibi inesse licebat. Nã in sacris bonæ deæ auctore Seneca in epistola.lxxxxviii.ita submouebant̃ oẽs uiri ut picturæ quoq̃ masculoꝝ animaliũ contegerent̃:uideto tamẽ latius in satyra.ix. Et Plutar. in proble.scri.sacrũ floræ quã bonã deam noĩant fieri solitũ a castis & puris mulieribus:non solũ enim uiros excludebant cũ solẽne sacrificiũ facerent:sed quicquid masculũ eẽt domo exigebant. ALTerius:idest uirilis (Sympuuiũ) TVNc:pauptatis.s.t̃pe. CONtẽptor.s.erat. SYM

m

Q uaꝗ; longorū uehitur ceruice ſyrorum
V t ſpectet ludos conducit oculnia ueſtem
Conducit comites: ſellam: ceruical amícas:
Nutrícem: & flauam cuí det mādata puellā.
Hæc tamē argenti ſupeſt quodcūꝗ; paterni
Leuibus athletis: ac uaſa nouiſſima donat
Multís res anguſta domi ē: ſed nulla pudorē
Paupertatis habet: nec ſe metitur ad illum

puuium.i.calicē:erat enim uas aquarū nō diſſimile cia
tho:quo uinū in ſacrificiis libabatur:unde & mulieres
rebus diuinis deditæ ſympulatrices dñr. Q uod feſtus
ſcribit. Varro aūt docuit ꝙ uinum ſumebant minuta/
Sympulū tim a ſumendo Sympulū noīauerūt. In antiquo iuue/
nalis textu. Sympuuiū legi. Et pli.li.xxxv.c.xi.ſic ait. In
ſacris qdem etiā inter has opes nō murrinis chriſtalli/
nis ue:ſed fictilibus prolibatur. Sympuuiis innocētius.
NV mæ:eo.n.tpe fictilibus plibabaŕ ut dixim⁹: V Ati
Vaticanuſ cano mōte:ubi fictilia fiebāt. Mar.li.i. In uaticanis con
dita muſta cadis:uaticanus collis appellatus iqt feſt⁹:ꝙ
eo potitus ſit po.ro.uatū reſpōſo expulſis hetruſcis.gel
lius uero li.xv.c.xvii.inqt. Et agrū uaticanū & eiuſdē agri deū pſidē appellatū accepamus ab uaticiniis:q̄ ui atꝗ i/
ſtinctu eius dei in eo agro fieri ſolita eſſent. Sed. M. Varro uaticanū deū penes quē eſſent uocis humanæ initia
appellatum ſcribit a uagitu quoniam pueri ſimulatꝗ parti ſunt.eā primā uocē edunt:quæ prima in uaticano ſyl/
laba eſt. Iccircoꝗ uagire dicitur exprimēte uerbo ſonū uocis recentis. NVNC:in diuitiis.ſ. CLOdius: is enim
in domum Cæſaris ubi ſacrificabatur bonæ deæ ingreſſus ē pro pōpeia cæſaris uxore:de quo late Plutār.in cæ/
ſare:& nos plura ſat.ii.ibi Clodius accuſet mœchos. CAVta eſt:& ab illis incipit uxor: Hinc etiā naſo libro.iii
de amoribus ait. Dure uir impoſito teneræ cuſtode puellæ Nil agis ingenio quæꝗ tuenda ſuo eſt. Si qua metu
dempto caſta eſt:ea deniꝗ caſta:ut ſeruaris corpus:adultera mens eſt: Nec cuſtodiri ni uelit ulla poteſt Nec mē
tem ſeruare potes licet omnia claudas. Oībus excluſis intus adulter erit. EADē.ſ. SVMmis.diuitibus nobili/
bus. MINimis:.pauperibus ruſticis. Q VAE conterit.i.ruſtica & pauper. LONgorū ſyrorum. Syri enī ma/
gni ſunt uiri & fortes ſerui. Mar. Grandes octo tulere ſyri. Oculnia:quæ omnium oculis conſpici uellet. CER
Caſtitas uical:puluinar ꝙ ſub ceruice ponatur. FLauam impudicam:flauis & cultis crinibus. HAEC tamen:alia ſcilicet
mulierum mulier. LEVibus:formoſis & ſine pilis. VASa nouiſſima:non ſolum uetera uaſa donat:ſed etiā ultima & re/
centiora:q̄ uel uir eius uel ipſa emerat paueratue. ATHLetis pugilibus & luctatoribus αθλεω certo ſignificat.
DOM. ℭ DVO anticatones.i.pugillares mebrani plicati in teretē formā anticatōes cæſaris cōtinētes. VLulāte pria
po:in baccanalibus porcū mactāt in ſequēti die Baccho ſacrificāt:ſed pro ueteris ficulneis e collo pendentibus
ſtatuas cubitales e neruis cōpactas fœminæ per pagos circunferunt mentula pari magnitudine cum reliquo cor
pore:q̄ fœminæ ſequuntur bacchum canentes:quem ritum tradidit Melampus amphitrionis filius. FLAuam
puellam:impudicam flauis crinibus. Q Vis cuſtodiat ipſos cuſtodes Martia. Sed poſitis cuſtodibus ingens: tur
ba fututorum eſt ingenioſus homo es. VASA nouiſſima:poſt quæ nihil reſtat. SYMPVVium:uas a ſumen
do dictum.ut inquit Varro.
MER. ℭ ANTicatones: duo fuerūt anticatōes:in quibus Catonē uticēſem lacerauit cæſ.nimis ipudēter: Vt ait Cice.
& eſt compoſita ex græco & latino dictio:quod perraro fieri debere ſentit Quinti. TESticuli ſibi cōſcius un
de fugit mus:in ſacris bonæ deæ auctore Seneca:ita ſummouebantur extra conſpectū oēs uiri:ut picturæ quo/
ꝗ maſculorum aīalium cōtegerenŕ. SYMpuuiū:uas erat ſympuuium ad ſacrificia a ſumēdo dictū:ut auctor eſt
Varro fictile fuiſſe declarat Pli.his uerbis:ſed fictilibus prolibaŕ ſympuuiis. Numæ pōpilii ætate fictilibus uaſis
diis libabant:poſteriores uero auro & murinis:atꝗ criſtallinis ſunt uſi. VAticano de monte:ex cuius creta fin
gebantur uaſa. Mart: In uaticanis condita muſta cadis. Dictus eſt uaticanus collis:ꝙ eo potius ſit populus Ro/
manus uatū reſponſione:expulſis hetruſcis:q̄q̄ Gellius a uaticiniis:uel a uagitu agrū uaticanum ſcribat appellari.
VAL. ℭ MAIOrē q̄ ſint duo cæ.an.anticatones dicit duos cæſaris libros contra catonē in quibus Cice.laudatio cōti
neŕ ad marci Cato.uituperationem. FVGit mus qñ ne mus quidē in templo bonæ deæ ullus appet. TVNc:
apud ueteres:& eſt ordo quis tūc hoīum contemptor numinis:aut qs auſus ridere ſympiniū numæ: Sympinius
uas fictile quo ueteres in ſacrificiis uſi ſunt pro patera uel calice ſacro:ipſa aūt quæ uas porrigit:ut inqt Probus:
ſympiniatrix dicebaŕ. No.mar. Sympiniū inqt modus matulæ. Var.in prometheo.non uides ipſos deos ſi qñ
uolūt guſtare uinū diripere ad hoīum fana.& tñ tu ipſi uili libet ſympinio uinitari.uŕ āt uerbum nōnullis dedu/
ctum a σύμπίνω ꝙ ſimul bibo ſignificat:niſi ꝙ Var.de origine linguæ latinæ.p.u.lrām ſcribēdū docet inqui/
ens:ut uinū minutatim fūderetur a guttis:guttū appellarunt:ꝙ ſumebant minutatim a ſumēdo ſumpiniū nomia
runt. ET ua.fra.de mō.pa.uaticanus collis romæ fuit ſic appellatus:ut ait Feſtus ꝙ eo potitus eſt populus ro/
manus uatū reſpōſo expulſis hetruſcis:prima autem iō corripiŕ ꝙ in uerſu heroico aliter ſtare nō potuerit cū ſe
quens ſit breuis & penultima longa. AD q̄s nō clo.ara.ſubaudi intrat. Clo.impudicus mulieris hītu:ut ſupra me
morauimus.pbus autem legit ſed non ad quas nunc lodius aras:ut hītu ludionis ad aras accedi dicat: ut ſit lodius
ludius ueterum more q.u.lrām p.o.ſæpe poſuerūt. Ludio autem ludionis apud alium non memini me legiſſe.
PONE ſe.cohibe:intra.cōtine. SED qs cu.ip.cu.ne corrūpanŕ. Hora. Incluſam danahē turris ahenea Robu/
ſtæꝗ fores & uigilū canū. Triſtes excubiæ munierāt ſatis: Nocturnis ab adulteris. Si nō acriſiū uirginis abditæ.
Cuſtodē pauidum Iuppiter & Venus. Riſiſſent fore.n.tutum iter & potēs. Cōuerſo in pciū deo. SILIcem pe.
q̄ cō.atrum.q̄ nudis incedit pebibus uel q̄ ſuis it pedibus.nō equo aut uehiculo uehiŕ. ATRū: ſcabrū & gñe ma
ſculino ſilicem ptulit:ut Ouidi. Aut ubi terrena ſilices fornace ſoluti.cū & fœminino dicatur. Vir. Stabat acuta
ſilex præciſis undiꝗ ſaxis. Q Vamꝗ lon.ue.cer.ſy. λιφρὸν ſignificat inquit. Probus apud bythinos autē uſus
lecticæ inuentus eſt. OCVLnia.nomen humilis mulieris. CERuical.puluinar ſuper quo ceruice ſtrati in lecto
iacemus. FLauam pulchram. LENibus:ſine barba. ATHletis pugillibus:nam ἄθλοσ certamen ſignificat

NOVissima:postrema:nouissimo loco aūt quæ conflata nouissime fuerant:unde nouissimum pro ultimo di ci cœptum Aulus Gellius docet. SED n.p.pa.hēt.paupertatē conditionē pauperiem dannū dicimus ut in dige. ait ptor pauperiē fecisse:paupies ē dānū sine iniuria faciētis datū.neç.n.pōt dici aial iniuriā fecisse q; sensu caret. MAN.

Quē dedit hæc posuitq; modū:tñ utile qd sit
Prospiciūt aliquādo uiri:frigusq; famemq;
Formica tandem quidā expauere magistra
Prodiga non sentit percuntē fœmina censum
Ac uelut exhausta rediuiuus pululet arca
Nummus:& e pleno semper tollatur aceruo
Nō unq̄ reputāt quāti sua gaudia constent.
Sunt quas eunuchi ibelles:ac mollia semper
Oscula delectent:& desperatio barbæ
Et q; abortiuo non est opus:illa uoluptas
Summa tñ:q; iam calida & matura iuuenta
Inguina traduntur medicis:iā pectine nigro
Ergo expectatos ac iussos crescere primum
Testiculos:postq̄ cœperunt esse bilibres
Tonsoris damna tantum rapit heliodorus
Cōspicuus longe:cunctisq; notabilis intrat
Balnea:nec dubie custodem uitis & horti
Prouocata domina fcūs spado:dormiat ille
Cum dña:sed tu iā durum posthume:iamq;
Tondēdū eunucho bromiū cōmittere noli
Si gaudet cantu:nullius fibula dura est
Vocem uendentis ptoribus:organa semper
In manibus:densi radiant testudine tota
Sardonices crispæ nūerant pectine chordæ
Quo tener hydimeles opā dedit:hūc tenet
Solat:gratoq; indulget basia plectro (hoc se

℄ DEDit hæc:paupertas scilicet. TAmē utile qd sit. Victorinus in rhet.ita inqt. Vtilitas porro duobus generibus cōpræhenditur:si mala propellamus:si pro spera psequamur. FORmica magna.Hora.ēt satyra prima inqt.Nā exēplo ē magni formica laboris:Ore trahit quodcūq; potest:atq; addit aceruo. Quē struit haud ignara:ac non incauta futuri.Plini.aūt lib.xviii.c. xlii scribit formicā interlunio.i.lunæ coitu qescere:ple nilunio etiam noctibus operari. Sed lib.xi.c.xxix.dixe rat formicis esse reipu.rationem memoriā curā:& q; semina arrosa cōdūt ne rursus in fruges exeāt e terra: maiora ad introitū diuidūt.madefacta imbre pferūt ac siccāt.Silices itinere earum attritos uidemus inquit & in opere semitam factā. PROdiga:cōsumptrix:p diger.n.cōsumere:ut docet Fest.Et philosophus li.iiii. eth.ait.Eos hoies:q sunt incōtinētes:& ob intēperātiā pecunias profligāt prodigos uocitamus.Cice.itē lib.ii. offi.sic:Prodigi sunt qui epulis & uiscerationibus & gla diatorū muneribus ludoꝝ uenationūq; apparatu pe cunias profundūt in eas res quaꝝ memoriā aut breuē aut nullā sint relicturi oino. PRodiga non sentit &c. inquit Cic.li.ii.offi.ita.Pecuniæ quærendæ non solum rō est:sed ēt collocandæ:quæ ppetuos sumptus suppe ditet.Et li.iii.sic:Sapiētis est habere rōnem rei familia ris:neq; enim solum nobis diuites esse uolumus:sed li beris propinquis amicis:maximeq; reipu. CENsum: gazam. REDiuiuus:in antiquis textibus Rediuiuus legitur.Festusq; exponit Rediuiuum ex uetusto reno uatum. EVNuchi:de iis uideto satyra prima. IM belles:non fortes. MOLLia:leuia:carent enim pilis eunuchi.quod saty.prima legito. ABOrtiuo non est opus.Martialis etiam libro sexto inquit.Cur tantum ennuchos habeat tua gallia q̄ris Panice:uult futui gal lia non parere. SVMma.s.est mulieribus. MAtura: perfecta. TRAduntur:ut castrentur.s. EXPectatos a mulieribus. PRImū:q̄primū. DAMno tonsoris: nil.n.lucrabit ab illo iberbi. HEliodorus:medicus ca strādi pitus:interptat aūt solis donū ἡλιοσ.n.sol dr̄ δωρεά ας foeminini generis donū dr̄. CONspicu⁹lon ge:ordo est factus spado ab dña itrat balnea lōge cōspicuus & notabilis cūctis:nec dubie &c. CONspicuus:nā bene mentulati & drauci conspiciebantur.Martialis libro primo ad maternum.i.sed spectat oculis deuorantibus Draucos. CVStodem uitis:idest priapum qui non solum in urbium templis.sed in agrestibus quoq; locis tan quam uinearum atq; hortorum custos colebatur fructuum fures castigans:ei sacra cum risu & ludo fiebant. fa bulantur antiqui Dionysii ac ueneris filium fuisse:asseruntq; nonnulli priscos illos cum uellent hominū puden da occultius nominare priapum dixisse.Diodorus auctor libro quinto.nos plura libro quarto.ge. IAMq; ton dendū:intelligit iam grandem puerum & exoletū.Quid ergo in tenellū fieret. BROmiū:formosum puerum qualem Bromiū.i.bacchum dicunt.βρομοσ crepitus tonitrus strepitus dicitur.hinc Bromius dictus ē bacchus q; cum tonitru adueniente ioue semele mater eum peperit.De quo late in meta. NOLi.per id multominus tu tam uxorem significat. FIBula:qua.s.utebantur seruandæ uocis gratia.De qua latius superius ibi.s.soluitur his magno comœdi fibula. TEStudine:cheli cithara. CRIspo:cælato. SARdonices.Romanorum primus sar donice usus est prior Aphricanus:& inde romanis hanc gemmam fuisse celeberrimam tradit Demostratus au ctor est.Plini.lib.xxxvii. QVO.pectine.s. TENer.Iuuenis & mollis atq; lasciuus. HYDimeles citharœdi nomen:ἡδὺσ suauis dr̄ μελοσ cātus dr̄. HVCc:pectinē.s.nā cū citharœdū nō hēat:eius instrīs oblectatur. PLEctro.πλήττω pcutio significat:Inde plectrum quo quidem chordæ pcutiunt.Id uero Sapho dr̄ inuenisse.
℄ FORmica:ad emulationē Horatii:exēplo magni nobis ē formica laboris. NVMmus:denarius argētuus nummi primū pecus insigne fuit:unde pecunia dicta:denarii bigæ & quadrigæ unde bigati & quadrigati apud Liuiū leguntur:denarius dictus q decem libras æris ualeret. SVNt quas eū.Mar.cur tm̄ eunuchos habeat tua gelia quæris &c. MATura:quæ creuerūt ad legitimā sorté. BALnea:nā illic bñ mentulati deligebant. Mart. oculis deuorantibus draucos. TONdendum:nā qui iam uiri erāt deponebāt crines:ut est apud Martia.sæpe. SI Gaudet cantu hoc notat in mulieribus q; citharœdos perdite ament:quorum certamina instituit Domitia

Formicæ natura

Prodigus

Pecunia seruanda

Rediuiu⁹

Heliodorus δωρεά

Priapus

Bromius βρομοσ

Sardonix

Hydimeles

Plectrum

DOM.

nus:ut ſcri. Tranq̃llus:uictoreſq̃ corona q̃rna donabant̃:ut ĩ cõmẽtariis Mar. diximus. CANTũi:ideſt citharœdo:canere cũ cithara docuit amphion:uel ut alii aiunt Liuius auctore Plinio. SARdonices:in uſu aphricani olim fuerũt & Claudii cæſ. candorẽ præ ſe ferũt ĩ ſarda lapide:ut ſcribit Pli. Ptolemæus a ſardonyce mõte indiæ deriuat Tibicĩes ãt & citharœdos gẽmis uti primus docuit iſmenias choraules & dioniſiodorus æqualis eius & æmulus & uicomachus eodem tẽpore auctor Pli. HEdymeles nomen fictũ citharœdi:nam ηδυ̃ ſignificat dulce & μέλοσ cantum. PRætoribus .i. in ludis quibus .ſ. præſunt prætores.

MER. ℭ REDiuiuus. põpeius feſtus rediuiuũ ex uetuſto renouatũ expõit:qd̃ & Seneca ur̃ ſentire in .iii. li. declamatio Rediuiu⁹ nũ dicens:rediuiuũ me ſenẽ meretrix uocat. SVNT q̃s eunuchi. Eunuchis utebant̃ Romanæ mulieres:ut .ſ. ſine timore ꝓtus coirẽt. Mar. Cur tm̃ eunuchos hẽat tua gelia q̃ris Panice:uult futui gelia nõ parere. DEſpatio barbæ:qa eunuchus barbã nõ emittit. PEctine nigro:pube nigreſcẽte. Na pectẽ pubẽ ſignificat. INGuina traduntur medicis:ſubaudi excidenda. TONſoris dãno:nã tõſore nõ indiget:cuius barba nõ ſucceſcat. CVſtodem uitis & orti:priapum cuius tutelæ orti ſunt traditi. TONdendũ eunucho bromiũ cõmittere noli:hic ſenſus tuto uxorẽ eunucho cõmittere poteris. Sed bromius adoleſcens iã plane tondẽdus apud eunuchũ parum tutus erit. NVLlius fibula durat:ut ſupra declarauimus uocis ſeruãdæ grã:q̃ a coitu ĩmut turinfibulari ſolebãt adoleſcentes .q̃ deinde ꝑtorum iuſſu fabulaꝝ cantica ꝑagebãt. TEſtudine:cithara. SARDOnice:gemma eſt:

Pecten PECTine cri .i. plectro:uel ꝑ artẽ criſpo:uel ſtridulo. pectẽ .n. id ſignificat quo citharã ferimus. Virg. atq̃ eadem digitis mox pectine pulſat eburno. TENer idymeles:citharœdi nomen idymeles

VAL. ℭ QVEM dedit hæc. pauptas. PROſpiciunt ali. ui. ſubaudiẽdũ ꝓdigi cũ fœminæ nũq̃ ꝓſpiciãt. FORmica tã .q̃dã exp. ma. Vir. atq̃ inopi metuẽs formica ſenectæ. Hor. Nã exẽplo eſt magni formica laboris. Ore trahit qd̃cũq̃ põt atq̃ addit aceruo. PROdi. nõ ſen. exclamatio eſt poetæ ꝓdigere cõſumere bonaq̃ ſua decoquere. REDiuiuus pul. tanq̃ in arca renaſcant̃ pecuniæ. REPutãt. aĩo uolutãt cõſiderãt:ſed hic uerius in quibuſdã nõ eſt:ut inq̃t ꝓbus. IMBelles. ĩutiles ad coitũ:ut illud Vir. & ſi q̃n ad ꝓlia uẽtũ eſt. Vt quondam in ſtipulis magnis ſine uiribus ignis Incaſſum fuerit. MOllia oſcu. q̃ dant molles uiri. ET qd̃ abor. nõ ẽ opus. deeſt poculo:ut ſit abortiuo poculo nõ eſt opus quo enecẽt in uẽtre filios:dicimus abortus & aborſus:ſed ita diſtinguunt̃:Nonio marcel. docẽte .q̃ aborſus is ẽ q in primis mẽſibus ẽ cũ cõceptui exordiũ factũ ẽ. abortus ꝓprie ante tẽpus pariendi. tũc .n. morit̃ qd̃ naſcit̃:ſane nõ eſt docẽte ẽt donato latinũ abortũ eẽ:ut ſiquis dicat uidi abortum eſſe:ſed abortũ fecit:abortũ .n. eẽ ubi dicas deeſt natũ uel factũ uel abortus ẽ mihi ex illa. hinc abortiuũ quod abortum poteſt facere. QVOD iã ca. ma. iu. ingui. tra. me. ordo ẽ & ſenſus:qd̃ iq̃uẽta calida feruẽte ſanguine matura inguina ad ꝓcreãdũ idonea tradunt̃ medicis:ut ſpadones fiant. PECTine:pube. TOnſori tm̃ dã. qa barba non excreſcit. HEliod. Medici nomẽ. COnſpicu. oĩum cõſpectu ĩſignis. CVſtodẽ ui. & hor. priapũ. Hor. Oli trũcus eram ficulnus inutile lignũ. Cũ faber incertus ſcamnum faceret ne priapum Maluit eſſe deum:deus ego ſurum auiumq̃. maxima formido. BROmiũ:concubinũ pueꝝ ut fiat eunuchus. uel bromiũ quem tu amas tondendum tali eunucho ſine cuſtode ne cõmiſeris. FIBula:ſubligaris. VOCẽ uẽ. ꝑto. q ludos edunt. ORGana ſemper in ma. ꝑ excellentiã dicta muſica inſtrumenta quod multis meatibus quaſi cicutis imparibus:unũ uox erũpat cõſurgant & cõcentũ cũ bõbulo emittant. ueteres tñ organa fidibus obtenſa dici uoluerunt:at ut hic Iuuenalis ita Lucretius. Cõſtare elemẽtis leuibus æque. ac muſæa mele per chordas organiciq̃. Nobilibus digitis expergefacta figurant. DENſi ra. teſtu. to. ſar. lapides precioſi in teſtudine organi collucent:& eſt ſenſus citharæ gemmis fulgent & a ſardibus primum repertus ſardonix eſt appellatus:ut auctor eſt Plinius qui in plæriſq̃ aliis locis poſtea compertus eſt. CRIſpo. lato:ſeu quod neruos agitet cum eas tangit. QVO te. he. operam dedit tener mollis hydimeles a cantus ſuauitate nomen inuentum ab ηδυ̃σ & απο μέλοσ. PLEctro:pectine.

MAN. ℭ QVAE dã de nũero. illas arguit:q̃ ꝓ adulteroꝝ ſalute & cõmodis deos orabãt. LAMiaꝝ nobiliũ:De qb⁹ in fine ſatyræ .iiii. ALTi. generoſi ſupbi. nã ſi ignobilis nõ adeo mirũ eẽt. CVM farre & uino ianũ:Cato in re ruſti. Capi. c. xxxiii. docet:q̃ iano farre & uino

Iani' ſacra ſacrificabat̃:ut eẽt ꝓpitius liberis domui & familiæ. aliiſq̃ ẽt rebus. Apud Oui. itẽ li. primo faſt. Sic ianus loq̃tur. Ara mihi poſita ẽ paruo cõiuncta ſacello hæc adolet flãmis cũ ſale farra ſuis. Ipſe uero Oui. inquit: Mox ego cur q̃uis alioꝝ numina placẽ. Iane tibi primum tura meriũq̃ fero? Vt poſſis aditũ per me q limĩa ſeruo Ad quoſcũq̃ uoles inq̃t hr̃e deos. Idẽ quoq̃ prius dixerat. Quicq̃d ubiq̃ uides cælũ mare nubila terras Oĩa ſunt nr̃a clauſa:patẽtq̃ manu. VEStã. Cicero in lib. de na. deo. ſcri. Veſtæ nomẽ a græcis eẽ. Ea ẽ eni q ab illis heſtia dr̃. Vis aũt ei⁹ ad aras & focos ꝑtinebat. Ita

Veſta q̃ in ea dea:q̃ ẽ rerũ cuſtos intimarũ:omnis & ꝑcatio & ſacrificatio extrema ẽ. Dixerat autẽ paulo ſuperi⁹ in omnibus rebus uim habere maximã prima & extrẽa:

Ianus & q̃ principẽ in ſacrificãdo ianũ eẽ uoluerũt qd̃ ab eũdo nomẽ ẽ ductũ. Vtq̃ Dionyſius ſcribit libro ſecũdo

Veſta Erat ueſta urbis romæ cuſtos:quã uirgines ſeruabãt ꝑ

Quædã de nũero lamiaꝝ ac nominis alti
Cum farre & uino ianum ueſtamq̃ rogabat
An capitolinã deberet pollio quercum
Sperare & fidibus ꝓmittere:qd faceret plus
Aegrotante uiro:medicis quid triſtibus erga
Filiolum:ſtetit ante aram:nec turpe putauit
Pro cithara uelare caput. dictataq̃ uerba
Protulit (ut mos eſt) & aperta palluit agna:
Dic mihi nũc q̃ſo:dic antiquiſſime diuum
Reſpondes is iane pater:magna ocia cæli
Nõ eſt ut uideo:nõ ẽ quid agatur apud uos:
Hæc de comœdis te conſulit: illa tragœdum
Cõmendare uolet:uaricoſus fiet haruſpex.
Sed cantet potius:q̃ totam peruolet urbem
Audax:& cœtus poſſit q̃ ferre uirorum:
Cũq̃ palludatis ducibus præſente marito

pe̲tuo igni:cuius extinctionē ſup grauia oīa romani timebāt:interitū urbis ſignū id aſſumētes.qcūq̧ acciderit eā.
Et Ouidi.li.vi.faſt.ait. Veſta eſt eadē & terra:ſubeſt uigil ignis utriq̧.Significat ſedē terra focuſq̧ ſuam. NEC
tu,aliud ueſtā:q̄ uiuā intellige flāmam.Nataq̧ de flāma corpora nulla uides.Stat ui terra ſua:ui ſtando ueſta uo/
cat.Cauſaq̧ pars graii nōis eſſe pōt At focus a flāmis:& q̄ fouet omnia dictus Qui tñ i primis ædibus añ fuit. Focus
POLlio.citharœdi nomen. CAPitolinā qrcū.Domi.Tranquillo auctore inſtituerat qnquēnale certamē capi
tolino ioui triplex.Muſicū.Equeſtre.Ginicū.Certabat̄ ēt & ꝓſa orōne græce latineq̧.Ac p̄ter citharœdos cho Capitolia
rocithariſtæ & pſilocithariſtæ.hæc ille. QVERcū:quercea coronā.Martia.O cui tarpeias licuit cōtingere qr/ certamina
cus.Antiqtus qdē nulla niſi deo corona dabat̄:ferūtq̧ primū omniū liberū patrē impoſuiſſe capiti ſuo ex hede/ Coronæ
ra.Ciuica iligna primo fuit:poſtea magis placuit ex æſculo ioui ſacra uariatūq̧ & hoc cū quercu eſt.Plura Plini.li.
xvi.Et Gellius de coronis multa li.v. FIDibus.citharæ cordis.Feſtus ſic ait:fides genus citharæ dicta q̄ tantum
inter ſe chordæ eius q̄tū fides inter homines concordet:cuius diminutiuū fidicula ē. PROmitte:coronā ipſam Fides
DICtata:a ſacerdote.ſ.uel haruſpice. VELare caput.Mos iſte ab ænea ſumptus eſt.De quo late habetur libro caput
iii.ænei.helenus.n.æneæ ſic loquitur.Purpureo uelare comas adopertus amictu Neq̄ iter ſanctos ignes in hono uelare in
re deoꝝ Hoſtilis facies occurrat:& omnia turbet.Hunc ſocii morē ſacroꝝ hunc ipſe teneto:Hac caſti maneant ſacris
in religione nepotes. PALluit.nihil enim ad uotū inſpexerat. ANTiquiſſime diuū li.faſto.Ianus ait. Me cha Ianus
os antiq :nā ſum res priſca uocabāt.Et Mac.li.ſat.i.oñdit tantū in Italia primū diis tēpla feciſſe:& ritus inſtituiſ
ſe ſacroꝝ iō eū in ſacrificiis p̄fationē meruiſſe ꝑpetuā. IANe pr̄.in ſacris ianū geminū:ianū patrē:ianū iuncniū
uocabant.Patrē aūt q̄ſi deoꝝ deū.Plura Mac.li.i.ſat. MAGna o.cæ.Eiuſdē poetæ uerba. MAGna.ſ.ſunt ſi re Ianus
ſpōdebit̄ eis.Cic.in li.de na.deo.ſic ait.At.n.minora dii negligūt:neq̧ agellos ſinguloꝝ:nec uiticulas pſequuntur.
VARicoſus.plenus uaricibus. Varix uena in ſuris inflexa uel obtorta dr̄.Inde uari dicuntur obtortis plantis.
Quod Marcel.ſcri.legimus aūt præ nimio pōdere naſci uarices:aut ſi ſtantes poplitibus inixi fuerimus:uarico Dii quid
ſos fieri.Pli.li.xi.c.lxvi.ſcri.uarices in cruribus uiro tātum mulieri raro accidere. FIEt.ſtādo.ſ.nimium dum exta
cōſulit. HARuſpex.de hoc latius ſaty.ii.Et hac eadem ſatyra inferius poeta dicet.Armenius uel comagenus ha Varices
ruſpex pectora pulloꝝ rimat̄ & exta catelli:interdū & pueri. SED cātet potius:uagas mulieres hic carpit & uer
boſas atq̧ audaces:aitq̧ melius eſſe eas cātando delinqre:& cātu gaudere ut dictū eſt:q̄ nimiū multa ſcire. PA/ Paludati
ludatis ducibus.paludamēto indutis:ſeu armatis & ornatis.Feſt.n.ſic:paludati armati ornati:oīa.n.ornamenta Paluda
militaria paludamenta dñr Marcellus autem ſic:paludamentum eſt ueſtis:quæ nunc Chlamys dicitur. mētū
¶ CVM farre & uino.Fidētinus ubiq̧ occurrit hic ſurripit:illic confundit mea:mox ſua immiſcet q̄bus conta DOM.
minat ut in ſupioribus & i his q̄ ſequunt̄ far dabat̄ i ſacra iani:ut ē apud Oui.mulier ꝓ adultero raro farre ſacrifi
cat:nā legitima mr̄imonia farracea dicebant̄:ut ſcribit Dionyſius:iano aūt & ueſte ſacra facit q̄m hæc duo numi
na generationi p̄ſidere putant̄. POLlio:nomē citharœdi.Mar.here de theatro Pollione cātāte. QVErcū ca.
.i.corona ex quercu q̄ dabat̄ in certamine capitolino citharœdis a Domi.Mar.O cui tarpeias licuit contingere
quercus:& alibi:Quid ꝓ tarpeiæ frōdis honore pōt. VELare ca.ſacrificare:nā uelato capite ſacrificabāt ſiue ex
inſtituto æneæ ſiue ut ſcribit Plu.ne pares honores mortalibus exhiberentur quibus caput operimus. PATer:
hoc uerbum eſt ex ritu:nā pater dicebat̄ in ſacris quaſi deus deorum idem geminus & Iunonius auctor Macro.
VARicoſus:uarices ſunt uenæ eminentes:& obortæ in cruribus mulieri raro accidunt:ut ſcribit Pli. tumeſcunt
non nunq̄ in his qui diu ſteterint.Inde illud uatinii in Ciceronem uaricoſum cum gloriaretur humeris italiæ ſe
reportatum eſſe ab exilio:unde ergo tibi uarices.Apius ſcribit Marium paſſum eſſe:ſibi extrahi uarices quibus
utroq̧ crure laborabat.Plu.alterum tm̄ crus ei ſanatum fuiſſe ſcribit. Varicoſus:ſtando cum conſulit exta diu.
¶ NVMero lamiarum:nobiliſſima fuit lamiarum familia. CVM farre & uino.hoc ferto uelut dape ꝓpitia MER.
ri iubet Cato & ianū p̄rem & ueſtā.Sed hac in parte nequaq̄ de farreatione intelligēdū eſt:q̄n genus illud matri Farreatio
monii:auctoribus Feſto & Boe.libofarreo fieret uñ farreatio dicta:quoties nuptiæ cōferent̄:at cū diſſolueren quid
ltur matrimonia diſarreatio dicebat̄.Apuleius ut ē audax uerboꝝ nouator:cōferreatuꝝ formauit ſic dicēs. Ta
is mulieris publicitus matrimoniū cōferreaturus: AN capitolinā deberet pollio quercū ſperare.nō incōueniēs Diffarrea
eſt hūc dicere polliōnē:de quo Mar.dixit Here de theatro polliōe cātāte. QVErcū capitolinā.aut cōſulatum: tio
aut triūphū ſignificāt.Nā quercus & in capitolio.& in palatio ante iouis ædē:& cæſarū domos:media inter lau Confar/
ros ſtabat.Vnde Ouidius de lauro.Fidiſſima cuſtos.Poſtibus auguſtis mediamq̧ tuebere q̄rcum. Et in faſtis. reaturus
State palatinæ laurus:p̄textaq̧ q̄rcu Stet domus. VELlare caput:q̄a rē diuinā faciētes & deos ſalutantes caput Capitis
uellabāt ſumpto inſtituto ab ænea:q̄ caput opiens rē diuinā p̄tereūte Diomede fecerit:ſiue q̄ operiētes caput uellatio
ſe humiliores diis redderent:quā rē pluribus rōnibus explicat Plutarchus in ꝓblematis romanorum. APERta.
palluit agna.q.ſ.fibræ nihil portenderent. VARicoſus:uarices in cruribus uiro tm̄ mulieri raro Gellius ſcribit Varices
nimio pondere naſci uarices:aut ſi ſtantes poplitibus innixi fuerimus uaricoſos fieri. HARuſpex:ab haruga haruſpex
hoſtia:haruga uero ab hara pro ſtabulo deriuatur.quare principalitatis ratione primam corripit:q̄q̄ grammati haruga
cus quidam de quantitate ſyllabæ præcipiens ab ara fieri uelit:nec principalis naturam ſeruare. PALudatis.palu Hara
damento indutis:militaria omnia ornamenta paludamenta dici poſſe Feſtus ſcribit.
¶ DEnu.la.nobiliū ut ipſe ſupra.hoc nocuit lamiaꝝ cæde madēti. ROGabat:conſulebat. VEStam.quam VAL.
græci ἑστίαν dicunt mutata aſpiratione in u æoliū digāma. AN ca.apiano inq̄t Probus.an capitolinam ſigni
ficat:quā de rebus honeſtiſſimis primū cōſulebāt:capitolinā puto q̄d ex ea aq̄la q̄ ioui dicata fuit qui in capitolio
p̄cipue colebat̄ dicta ſit reuolaſſe:ut Cic.de legibus p̄rio:q̄re glādifera illa q̄rcus ex q̄ olim euolauit nuncia fulua
iouis mirāda uiſa figura nūc ſit hæc. POLlio:citharœdi nomen. CAPitolinā quer.q̄ uictor coronaret̄:aut quā
haberet adiutricem. FIDibus ꝓ.ſibi in cātu polliceri. QVID fa.plus ægro.ui.poetæ exclamatio. DICtataq̧
uer.ab haruſpice. APErta.pal.ag.ſummū mulieris exp̄ſſit deſideriū. DIC an.di.rñdes his iane pater? Orphe/

us in hymnis χαῖρε ἰανὲ πρόσωπα τόρζευ ἀφτι τέ χαῖρε ὦ πατερ εὖ. & Oui. in fastis. Me chaos antiqui. nã sum res prisca uocabãt Aspice q̃ longi tpis acta canã. Licet Nigidius ianũ apollinẽ & dianã q̃si ianã dici uoluerit. ianũ ab eundo dictũ idem uoluit: qd mũdus sp eat dũ in orbẽ uoluit & ex se initiũ faciẽs i se referẽ. hic & bifrõs pingitur unde Persi. o iane a tergo quẽ nulla ciconia pĩsat: duas. n. facies añ & retro & hr̃e dixerũt: q annus ex se initiũ faciẽs fini occurrat: hũc et q̃drifrõtẽ fecerũt & ianũ geminũ uocitarũt ad q̃ttuor mũdi ptes hoc iterptati. ita Vat. deos a cõceptiõe hoĩs exorsus enũerauit: & eã seriẽ a iano pducẽs ad hoĩs decrepiti mortẽ pueit: q̃ in næniã deam claudit: q̃ in senũ funeribus cãtabat. MAGna oc. cæ. si mr̃ona cupiditatib9 in sacrificiis serui e coguntur.
VAR icosus fi. ha. põt inq̃t Probus nomẽ eẽ abiecti cuiuspiã: ac uari appellant retortis intorsum pedib9. Aurelius uero ualgos. n. inq̃t q diuersas suras hñt sicut e cõtrario uari dñr incurua crura hñtes inde uaricosus. hic ut quibusdam uidet puarico q̃uis ulpianus de his q infamia notant dicat. puaricator ãt ẽ q̃si uaricator q diuersam partem adiuuat pdita cã sua qd nomen labeo a uaria cõctatione tractũ. hic uaricare deflectere. Q uit. Dextra ut attollit aut sũmis digitis suspẽdit: uaricare supra modũ & instãdo deforme ẽ. PER uolet: decurrat. AV Dax: & cœtus possit q̃ ferre uiro: sed satius ẽ inq̃t illã cãtãdo delinq̃re q̃ nimiũ sape. PALudatis: militarẽ uestẽ idutis: paludamẽtũ inq̃t nonius militaris q̃ nũc chlãys græca appellatõe dr̃. salu. i. iii. hist. & eodẽ tpe lẽtulus duplici acie lõgũ edictũ multo sanguĩe suo defẽsus postq̃ ex sarcinis paludamẽta obstari & delectæ cohortes itelligi cœpe.

MAN. ℂ SERes: ut scribit Pli. li. vi. c. xvii. Regionẽ ihabitãt q̃ spectat æstiuũ orientẽ: & primi sũt hoĩum q noscantur: Lanicio silua nobiles: psusã aq̃ depectẽtes frõdium caniciẽ. Solinus et plura. Et nos plura li. ii. g. PVEri. i. priuigni. INstãtẽ: iminẽtẽ minitãtẽ. AR menio. armẽia borealis ẽ regio. Ciliciæ: & mediæ iũcta: Armenia ad oriẽtẽ iacet: Media ad occidẽtẽ: utraq ad aq̃lonẽ: plura Strabo li. xi. PAR tho. partho iprium oriẽtis erat Trogi æuo de q̃bus li. xli. meminit. Nos uero latius li. iii. g. COmetẽ. Pli. li. ii. iq̃t: Cometas græci uocãt: nr̃i crinitas horrẽtes crine sanguineo: & comarum mõ i uertice hispidas: fit cãdidus cõetes argẽteo crine ita refulgẽs: ut uix cõtueri liceat. De cõete ãt Luca. ait Et terris mutãtẽ regna cometẽ: Et Sueto. i Nerone sic: Stella crinata: q̃ sũmis potestatib9 exitiũ portẽdere uulgo putat p cõtiuas noctes oriri cœpat: Pli. itẽ iq̃t. Terrificũ magna ex pte sidus eẽ: atq nõ leuiter piatũ: ut ciuili motu octauio cõsule. Phũs ãt lib. i. metauro dicit. Cometã ñ eẽ stellã: sed quãdã aeris impssionẽ. FAmã rumoresq: Fama ẽ opinio scdm cõsuetudinẽ: famosus uero i famis: auctor ẽ Marcellus: q̃ñq tñ in bonã quoq ptem legimus. At fabio quidẽ auctor li. v. fama cõsensus ciuitatis uelut publicũ testimoniũ uocat. Rũor uero sermo sine ullo certo auctore dispsus: cui malignitas initiũ dederit: incremẽtum credulitas. NIphatem: niphates mons est in armenia masio monti oriẽtẽ uersus iminens: qd Strabo libro. xi. edocet. Est etiam fluuius ut hic & in Lucano ibi. Armeniusq tenens uoluẽtem saxa niphatem. NV Tare: huc illuc declinare. HV miles: pauperes uiles. RAPere: trahere. CONcidere: percutere. LOR is: zonis: flagellis. EXOR ata: ab aliquo orata ne id faceret tamen imanior erat.

Seres

Armenia

Media

Parthi

Cometes

Fama

Rumor.

Niphates

Ipsa loqui recta facie: strictisq mamillis:
Hæc eadem nouit; quid toto fiat in orbe:
Quid seres; qd thraces agãt; secreta nouercæ
Et pueri: quis amet; quis decipiatur adulter:
Dicet quis uiduã prægnãtem fecerit: & quo
Mẽse qb9 uerbis cõcũbũt quæ q modis quot
Instantem regi armenio: parthoq cometem
Prima uidet; famã rumoresq illa recentes
Excipit ad portas; quosdã facit isse niphatem
In populos: magnoq illic cuncta arua teneri
Diluuio; nutare urbes; subsidere terras.
Quocunq in triuio cuicũq est obuia narrat
Nec tñ id uitium magis intolerabile: q̃ q
Vicinos humiles rapere & concidere loris
Exorata solet: nam si latratibus alti
Rumpuntur somni: fustes huc ocius inquit

DOM. ℂ SERes de his satis multa diximus in cõmẽtariis Silii. NYPHates mõs ẽ in armenia iter eos q gordiei appellant: ut scri. Str. eiusdẽ noĩs fluuius. Luc. Armeniusq tenẽs uoluẽtẽ saxa nyphatẽ. POP Vlos ut circios tapiros amardos. SV Dare: elicere sudorẽ. MAg. no. tu. i. tumultuosis exercitatõibus q̃ magno fiũt strepitu & robore.

MER. ℂ INSTãtẽ cometẽ. iminẽs exitiũ minãtẽ: Cometæ crinitũ sidus: qd nostri crinitas appellauere: horrentes crine sanguineo: & coma mõ in uertice hispidæ: terrificũq ẽ magna ex pte sidus: atq non leuiter piatum9 Vir. Nõ diri quotiẽs arsere cometæ. Et alibi Cometæ sanguinei lugubre rubent. Q VOSdam fecit isse niphatem. Niphates Armeniæ mons habet: ex quo auctore Strabone Tigris nascit: sed hac in parte p mõte flumẽ posuit: quẽ inundasse ait. Conchas: solium in quo lauari in balneo solebant cõchas hic appellat. GAV Det magno sudare tumultu. Cum lassata graui ceci. brachia massa: i balneis uarius circũsonabat clamor. Nam sudaturi: auctoribus Celso & Paulo se exercebant: nũc grauiora onera ferendo: nũc alteres rotando: quã itẽ rẽ Sen. epistolarum septimo significat hæc scribens: supra ipsum balneum habito: ppone nunc tibi oĩa genera uocũ: q̃ in odiũ possunt inducere aures: cũ fortiores exercent: & manus plumbo graues & iactãt: cũ aut laborãt: aut laborãtẽ imitãt. Ergo graui massa: alterẽ accipe. Nã alter siue alteres quãtũ in antiquo ethymologico græco legi ex plumbo massa quædam erat: qua ad exercenda corpora in gymnasiis utebant ab ἄλλομαι: quod est salio: nã circũducebant alteres: dum saltando se exercerent: Vnde Iulius pollux gymnasiorum instrumẽta enumerans hæc ait. καὶ κονίστρα σφυρίον καὶ ἁλτῆρες τροχοί καὶ δίσκοι: hoc est pelueris sportula: alteres: trochi: & disci q autẽ in balneis alteres haberent: atq iactarent ostendit Martialis de philenide dicens. Alteres facili rotat lacerto. Et de altere dicẽ scriptor. Quid pereunt stulto fortes alteri lacerti Exercet melius uinea fossa uiros.

VAL. ℂ STRictisq ma. cõpressis ut ex sinu exiliãt: in aliis nõ strictis sed siccis legit: itaq legit Probus ac interptatur

Paludamentũ

Cometæ

Niphates

Alteres

ficcis adhuc extantibus:uel fine sudore. HAEc ea.q se coetibus inserit uirorum. REGi har.par.utpote hostibus romanorum. INStatem re.har.par.co.stellã crinitã.qd tñ sit inter doctos & sapientes uiros disputatũ est. nam anaxagoras Democritus & Apollonius multarum stellarum coniunctionem cometẽ efficere uoluerũt: pythagorici uaporem stellæ erraticæ:quã græco uerbo planetẽ nominamus:adhærentẽ:sicut cũ solẽ mane cum uaporis colore emergentẽ cernimus. Hippocratẽ secuti aiunt eã comã eẽ stellæ cuiusdam in aere humido sicut in speculo faciei umbratã similitudinẽ:Philoponus Damascenus & Seneca eos diuinitus mitti crediderũt. Aristoteles aũt come tẽ flamã sicci crassi & in sublimen aera eleuati uaporis esse existimat.q cũ ad regionẽ inqt ignis aerisq supmã puenit ptẽ igni incẽdit:succedẽtibusq continue tenacibus:siccis:crassisq uaporibus in lõgũ pducit psilientibusq eisdẽ quasi crinibus:tã diu ea flãma durat quo ad ois ẽ absumpta materies:q aũt:ut Albumassar:regnorum mutatio nes pp cometẽ fieri crediderũt:falluntur.nec nos fugit mutatẽ regna cometẽ ex uulgari opinione dixisse uideri posse Lucanũ.siquidem stellæ nõ facere q bñ maleue pueniũt hoibus sed futura pnũciare dñr:itaq mutationes ut quit Albumassar in libro quẽ de planetarum cõiunctionibus inscripsit:cometæ pdicũt:martis cõiunctione mortẽ uiolentã:elementorum cõmotionibus:cũ in piodo dñatur:significãte:tũc.n.ob nimiã siccitatẽ caloreq ingẽtem ira in mẽtibus hoium suscitat:incẽdunt aĩ.& de re leuissima arma capessunt.hinc bella oriunt:hinc cædes fiũt: at cũ potẽtissimi plus cæteris hẽant inuidiæ instigatis aĩs facile sibi bellũ indicũt.nec minus delitiæ ac nõ uictæ libidines ipsis minant mortẽ regibus nõ defuerũt ẽt q ex pleiadibus unã cometẽ eẽ dixerũt.Ruffus Festus ĩ aratro.pars ait ideæ deflẽtẽ incẽdia troiæ.Et nũerosa suæ lugẽtẽ funera gẽtis.Electrã in terris mœstũ dare nubibus orbẽ.Sæpius obscuris caput ut sit cincta tenebris.Nõnunq oceani tñ istã surgere ab undis Incõuexa poli: sed se de carere sororum.Atq os discreti pcul edere destitutam.Germanoq choro sobolis lacerata ruinis. Diffusamq comas cerni crinisq soluti Monstrari effigiẽ.diros hos fama cometas Cõmemorat.tristi pcul istos surgere forma. Vultũ ardere diu pfundere crinibus æthrã.Sãguine sub pingui rutiloq rubere cruore.multiplex tñ eorum forma multiplices euentus portendere fert apsello aliisq philosophis.denæ siquidẽ eorum species eẽ phibentur pyrodes pria.secunda pogonias:tertia acõtias:quarta xiphias.qnta disceus.sexta pyrhus:septima cerastes:octaua lampadias.nona hippeus.decia salpingus.cuius meminit Ptolæmeus:sunt alii nõ inter cometas annumerati sicut hirci & typhones:& q̃uis iuxta Arist.cometæ semp in septẽtrione & iuxta lacteũ circulũ oriantur: typhones tñ in polo australi apparẽt:uertũt aũt cometæ oẽs ad aliquẽ planetẽ caudã q ad iouis sidus regias domos turbari portendũt ad martẽ cõuersi cædes & bellorum motus ad uenerẽ mulierũ & reginarum mortẽ.ad saturnũ frugũ paucitatem & annonæ caritatẽ.ad Mercuriũ motus & infamias.nã circa solẽ ac lunã collucere cometem impossibile dicũt. QVOsdã fa.is.ni.in po.niphatẽ fluuiũ inundasse p armeniã:est.n.fluuius.Silius italicus.qui gãgem bibit & pellæo fonte niphatẽ. DILuuio nu.ur.terræmotu.cõcuti qui diluuio erũpat. SVBsidere ter.introrsum ire & sub aqua latitare:nam per terræmotum multa solent obuenire:qñ & terræmotus: ut Aristo.in libro qui de mũdo inscribitur.& Apuleius docet.multæ sunt species. QVOcunq in triuio.ubi consistere & occurrere solent multi. LORis.scuticis & est a græcis utrunq. EXOrata.pro orata aut cum impetrasse sibi uiderentur ne cæderentur:illa tamen cædit.in uetustissimo tamen codice legitur exhortata.

Afferte:atq illis dominum iubet ante feriri:
Deide canẽ:grauis occursu:teterrima uultu
Balnea nocte subit:conchas & castra moueri
Nocte iubet:magno gaudet sudare tumultu
Cum lassata graui ceciderũt brachia massa.
Callidus & cristæ digitos impressit aliptes:
Ac sũmũ dominæ femur exclamare coegit.
Conuiuæ miseri interea somnoq fameq
Vrgentur:tandẽ illa uenit rubicundula totũ
Oenophorum sitiens:plena quod tẽditur urna
Admotum pedibus:de quo sestarius alter
Ducitur ante cibum:rabidã facturus orexim
Dum redit & terram luto ferit intestino:
Marmoribus riuis properãt:aut lata falerno
Peluis olet:nã sic tanq alta in dolia longus
Deciderit serpẽs bibit:& uomit:ergo marit9
Nauseat:atq oculis bilem substringit optis:
Illa tñ grauior:quæ cum discumbere cœpit:
Laudat uirgilium:perituræ ignoscit elisæ.
Cõmittit uates:& comparat inde maronem
Atq alia parte in trutina suspendit homerum

¶ DOMinũ:tanis.f. SVAuis.f.e. OCCursu:dum occurrit. CONchas:in qbus lauari solebat. CAStra: comites & sarcinulas ac instrã p balneis. TVMultu strepitu & clamore uariarum uocũ. LASsata:defatigata. GRAui ma.i.plũbea massa:sudaturi.n.ĩ balneis se exercebãt.Vñ Sene.epi.lvii. hæc ait. Ecce undiq me uarius clamor circũsonat supra ipm balneũ hito:ppõe nũc tibi oia gña uocũ q in odiũ pñt aures adducere:quũ fortiores exercent:& man9 plũbo graues iactãt:quum aut laborãt aut laborãtẽ imitant:gemit9 audio quotiens retẽtũ spiritũ remiserũt sibilos & acerbissimas respiratiões.Et postea iqt audio crepitũ illisæ man9 ĩ humeris q put plana puenerit aut concaua ita sonũ mutat:hæc & plura ille. ALIPtes:unctor:αλείφω.n.ungo dicit. CRistæ:tẽtigini ipsi9 uuluæ. FEMur:coxæ partẽ supiorẽ. EXClamare:resonare manib9 pcutiendo.Mar.li.vii.de philei:Vncti uerbere uapulat magri & Seneca:Audio crepitũ illisæ man9 in humeris &c. OENophorum:id uas ẽ uinariũ.οἶνος uinũ dr φορῶν portãs. TENdit:iplet. ADMotũ pedib9.i.seruis p qd malũ uinũ signãt:qle.s.seruis dat q ẽt pedes appellãtur:malũ.n.uinũ uomere cogit sicut optimũ reprimit. Hic ait Hor.i epod.Vel qd fluẽtẽ nauseã coerceat metire nobis cæcubũ.& Phũs pticula tertia pbl.scribit q ea maxime uomitũ mouet q isuauia fastidiosaq sunt. Merum aũt reprimẽdi uim obtinet. SEXtari9:sexta ps congii dr:nam sex capit cõgius unus ut Priscianus edocuit. ALTer:i.duo sextarii. RABidã orexi.i.rabidũ

MAN. Sudantes in balneis Aliptes oenophorum Sextarius

Cædunt grãmatici: uicuntur rhethores: ois
Turba tacet: nec causidicus: nec pco loquat
Altera nec mulier uerborum tanta cadit uis.
Tot pariter pelues: & tintinnabula dicas

a ppetitũ.Orexis enim appetitus dr:ex uomitu aũt ap/
petitus nascit.ορεγόμαι appeto significat ορέξισ ap
petitus dr.Plinius aũt orexim pro uomitu etiã posuit:
libro enim septimo epistola ad priscũ de fannia ægro
tanti sic ait.Hoc discrimine iplicita est insidens febris
tussis orexis summa macies summa defectio &c. IN/
testino:intimo & uiscerali. RIVi:uomitus.s.DOLia:
Serpens uasa grandia sunt quibus uinum conditur:quod etiam Marcellus edocet. SER pens: philosophus libro octauo
Vipera de animalibus ait:q serpentes uini incontinentes sunt:perinde uiperas aliqui uino cum fictilibus ad sepes dispo/
sito uenantur:ebriæ enim capiuntur. NAVseat:uomit. BILem:amaritudinem ipsam & Choleram:bilis enim
proprie est humor fellis. SVStringit:uomendo enim conatus quidam fit clausis oculis si uomitus asper fuerit.
Dido IGNoscit:miseretur parcit. PERituræ:digressũ uidelicet æneæ:Priscianus uero inquit.Qua regnãs fœlix Di
Maro do per sæcula uiuit.Atq pudicitiã nõ perdit carmine ficto. COMmittit:cõparat. MARoné.Maro dictus est
Trutina Vir.a Marone patre:Priscianus.n.li.xvii.docet Virgi.Maro.filium fuisse. TRVtina:stathera dicitur: Victru/
uius lib.xi.Id autem ex Trutinis:quæ statheræ dicuntur licet considerare.Vnde & trutinari deducitur: Persius.
Atq ex porrecto trutinantur uerba labello. NEC:scilicet loquatur. TOT:quot uerba sunt.
DOM. ¶ LASsata bra.de halteribus intelligit:nã halteres põdera erãt:qbus ambabus manibus comphẽsis & saliẽtes
utebant & q uolebãt sudare anteq̃ lauarent Arist.saltãs põderibus susceptis initit:pterea cur plus psilit halteres
tenẽs q̃ nõ tenens.Mar.Quid stulto peunt fortes halteræ lacerti. GRAui massa.i.graui põdere halteris. ALI
ptes.i. unctor nã ungebat q uolebãt lauari. CALlidus:uafer & astutus:nã dũ ungit mulierẽ femora præsertim
tractat & illic digitos imprimit deniq eũ pulsat unctã femur pserti & nates cædit.Ita turpitudinẽ mulierũ notat
dum ungunt. EXClamare:resonare ut illud Martia.de phileni uncti uerbere uapulat magistri. ADMotũ pe.
Mar.pedes uocat seruos discũbentes ad pedes:multis in locis qui uolebãt uomere in balneis uinum pessimũ hau
riebant:quale.s.serui bibunt:quod appellabãt τροπιν nam τρόπι significat uersionẽ q.s.perturbabat stoma/
chũ id uerbũ apud Martialẽ bibit ergo tropĩ ut uomat. ADMotũ pe.i.uinũ mensæ seruorũ admoueri solet: nã
pessimũ est. SEStarius al.i.duæ sestãtes.nã sestantes & quincũces erãt uasa uinaria a mẽsura sic dicta. BIBit &
uo.Martia.nec cœna prius aut recumbit ante:q̃ septẽ uomuit meri deunces. PERituræ:periit Dido si Vir.cre/
dimus discessu Aeneæ:sed grauior historia hẽt eam periisse cũ socii hortarent ut nuberet hiarbæ qui nuptias pe
tierat sub denunciatione belli in media pyra testificãs se ad uirũ pficisci:hoc est Sicheũ cõiugẽ iã mortuum. au/
ctor Trogus. MARoné.Vir.qd nomẽ sumptũ est a marone apollinis sacerdote.hismarii euanthei filio cuius
meminit Home. LVNæ:Menander fabulam cõposuit:quæ thessala inscribitur quæ hunc morem retulit.
MER. ¶ CRIstæ digitos impssit aliptes.i balneis unctio fiebat iussu Aliptæ:q itẽ alas uellebat:nec unq̃ tacebat.aucto
aliptes re Sene.nisi aliũ pro se dum alas uellit clamare coegisset:ergo femur dñæ.i.ipsam dominam exclamare coegit:
aut illud extẽdẽdo:aut pilos uellẽdo. OENophorũ.uas ad uina ferenda.Persius.Oenophorum aptans. RABi
dam facturus orexĩ.pro uomitu hac in parte uidet posuisse:cũ apud græcos quoq est dictio:orexis appetitum si
Orexis gnificet:nisi forte prouocari uomitũ ex potu uelit:& inde appetitũ nasci.Nã uino pciosiore sumpto nausea cohi
betur:& appetitus suscitatur.Horatius.Vel q fluentem nauseam coerceat:metire nobis cecubum. Martia. atq
ab eo quod sequitur:id quod præcedit positum fuisse accipiamus ωρεγομαί.latine est appeto:inde orexis ap/
petitus:quidam ab orexim latinam uocem existimantes ridiculam etymologiam:quasi ab ore exiens græce di/
ctioni dedere. LVTo intestino:non absonum foret luto pro luteo positum dicere:quasi sanguine per uomitũ
emisso:quando Virgilius scribens.Croceo mutauit uellera luto:pro luteo posuerit.
VAL. ¶ GRAuis occursu.q obuios quoquo modo propellat. TETerrima:trux facie. CONchas:tubas q̃ ex con/
chis fiunt.Luca.Audit uentosa perflantem murmura concha. TVMultu:subadi seruorũ. GRAui ceciderunt
brachia massa:quasi plumbeis ponderibus exerceat quæ alteres dñr.Mart.alteres facili notat lacerto.& rursum
Quid pereunt stulto fortes altere lacerti Exercet melius uinea fossa uiros. ET cri.obscœno naturali. DIGi/
tos im.ad coitum prouocans. FOEmur sum.circa inguina. SITiens:exiccans. OENophorum.ab οἶνοσ ui/
num & φέρω. PLEna quod tenetur.quod urna complet. ADMotũ pe.ante pedes positum. SEXtarius: quod
sit congii sexta pars appellatus. RABidam fa.ore.uehementem.usus græco est:quia latinum in uersu heroico
stare non potuit ορεγόμαι græce appeto:unde ορενιό Aristoteles.ὄρεξεω ςἐςίκεῖ2η τρια επιθυμια θυ
μοσ βούλησισ. DVM redit:dum exit e stomacho dum reuomitur. LVTo intestino.cibo iam decocto.
RIVi..quasi riui. PELuis:concha. ERGo ma.nau.marito stomachus subuertitur. OCVlis opertis.occlusis.
BILem substringit: guttur cõprimens ac ne euomat q ingessit totus concutit.uel substringit bilẽ irã compescit
QVAe cum discũbere cœpit. utcunq inquit priores illæ in delitiis ferendæ sunt:hæc quæ litterata grauissima
est. PErituræ ignoscit elissæ.q ab ænea destituta iamore mori destinauerit. COMmittit.uates.ac si eos uelit i
ter se confligere. IN Trutina.in lance quæ a græcis τρυτάνη nominatur. CAEdunt grammaticis litteratores
silent licet clamosi. VINcuntur rhetores:licet clamore populares strepitus superare aliquando dicãtur. PRæ
co.qui clamosus. ALTera nec mulier.apud hanc nullum habet loquendi locum altera. VErborum tanta ca/
dit uis.poetæ exclamatio est.& proprie cadit quo ostendat loquentis impudentiam. VIS.copia. TOT pari/
ter pelues.conchas. TINtinabula.e sono fictum nomen.tintinale & tintinabulum secunda longa proferuntur
cum uerbum corripiatur:aut tintinatur aures apud Catullum in carmine sapphico.
MAN. ¶ AEra.ænea uasa. LABorãti.eclypsin pariẽti pp
cãtus:ut thessali putabãt.Tibullus elegia octaua. Can/

Pulsari: iam nemo tubas atq æra fatiget.

Vna laboranti poterit succurrere lunæ
Imponit finem sapiens & rebus honestis.
Nā si docta nimis cupit: & facunda uideri
Crure tenus medio tunicas succingere debet
Cædere syluano porcum quadrante lauare
Non habeat matrona tibi quæ iūcta recūbit
Dicendi genus: aut curtum sermone rotato
Torqat enthymema: nec historias sciat oēs
Sed quædam ex libris & nō intelligat: odi
Hāc ego quæ repetit: uoluitq; palæmōis artē

tus & e curru lunā deducere tētat. Et faceret si nō æra repulsa sonēt. FINem: modū mēsurā terminū. IMponit finē sapiens. snīa hæc generalis est: q sapiētissimus quisq; īponit modū ēt rebus honestis: nō solum turpibus. DOcta. ni. ut uiri sunt. DEBet: sicuti oratores. CRVre te. me. Fabius li. xi. de cultu oratoris sic ait. Cui lati claui ius nō erit: ita cigat. ut Tūicæ prioribus oris ifra genua paulū. posterioribus ad medios poplites usq; pueniat. Nā ifra mulieꝝ ē: supra cēturionū. Et paulo inferius ait. Ipam togā rotūdā esse: & apte cæsam uelim: ps eius prior mediis cruribus optime terminat: posterior eadē portiōe altius q̄ cinctura. SYLuano. is deus erat aruoꝝ & pecoris: Hic Verg. li. viii. ait: Syluano fama ē ueteres sacrasse pelasgos Aruoꝝ pecorisq; deo lucūq; diēq;. Qui primi fines aliqn̄ habuere latinos. Syluano āt porcū Mares mactabāt: ut ēt hic locus indicat. Quadrāte lauari: Mares. n. loturi q̄drantē soluebāt. Hora. in saty. iii. Dum tu q̄drante lauatum rex ibis. DICendi ge. i. rhetoricē. est. n. rhetorice bn̄dicēdi sciētia. Aut rhetorice ē inueniēdi recte & disponēdi & eloquēdi cū firma memoria & dignitate actiōis sciētia. Quæ oīa fabi. li. v. edocet. ENthymema ut Ci. in topicis edocet: quis oīs snīa Enthimema dicat: ꝑprie tn̄ dr̄ snīa acutissima q̄ ex cōtrariis conficit. Eius generis ē: Id qd̄ scis ꝑdest. Nihil id qd̄ nescis obest. Et Fabius scri. li. v. q enthimema alii rhetorici syllogismū alii ipfectū syllogismū uocauerūt: qa nec distinctis: nec totidē partibus cōcluderet: hēt. n. rōnem & ꝑpositionē: nō hēt cōclusionē: ita ē ille impfectus syllogismus. Vt quē iure quē loco quē tpe non est ausus: hūc iniuria iniquo loco: alieno tempore cū piculo capitis nō dubitauit occidere. Idem quoq; fabius lib. viii ait. Enthymema quoq; ē: qd̄ oēs mente cōcipimus: ꝑprie tn̄ dr̄ q̄ sententia est ex cōtrariis: ꝑpterea qd̄ eminere inter cæteras uidetur: ut Homerus poeta: Vrbs roma ενθυμεομαι āt aiaduerto: considero cogito reminiscor significat ἐνθύμημα cogitatio interpretatur. CVRuū uel curtū. Curuū dixit: qa in se recurrit. Curtū uero quia impfectus ē syllogismus. ROtato: uolubili: ueloci. PALæmonis artē: palæmō grāmaticus fuit ætate Quintiliani: quod li. i. fabius ipse meminit. Eusebius ēt Claudio regnāte ait. Palæmon uicētinus insignis grāmaticus romæ habet q quondam interrogatus quid inter stillā & guttā interesset: Gutta inquit stat & stilla cadit. M. antonius: liberalis latin⁹ rhetor grauissimas inimicitias cū palæmone exercuit. Præterea Sueto. in libello de grāmaticis ait q. Q. Rhemius palæmon uicētinus militaris uerna dū herilē filiū comitaret in scholā lr̄as didicit. Postea manumissus docuit Romæ: & principalē locum inter grammaticos tenuit: q̄q̄ infamis omnibus uitiis: sed capiebat homines tū memoria rerum: tum facilitate sermonis: Necnon etiā poemata faciebat ex tēpore. Scripsit uero ex uariis nec uulgaribus metris. Arrogantia fuit tanta: ut. M. Varronem porcum appellaret: secum & natas & morituras litteras iactaret. Nomen suum in bucolicis non temere positum: sed præsagiente Vergilio fore quandoq; omnium poetarum ac poematum palæmonem iudicem: Gloriabatur etiam latrones quondam sibi propter nominis celebritatem parsisse: luxuriæ ita indulsit: ut sæpius in die lauaretur: hæc ex Suetonio.

Oratoris tunica

rhetorice

Enthimema

Palæmō

Gutta

Stilla

❧ AERA fati. Tibul. cātus & e curru luna deducere tēptat: & faceret si nō æra repulsa sonent. IMPonit fi. ego hūc locum ita interptor q mulieres: q sapiētes uideri uolebant nouā quoq; instituebāt sectā & habitum & sacra sua hēbāt peculiaria: imponit finē. i. mulier q̄ sapiēs uideri uult: pscribit modū & legē docēs qd sit honestū: nā q̄ uolunt sapientes & doctæ uideri tunicā succinctā ad mediū crus sumēt. s. habitum peculiaris sectæ. Toga autem oratoris: ut scribit Plotius a talos demitti debet. MACTat por. Syluano: more ueteri & ægiptio: nam ægiptii quoq; auctore Herodoto porcū tm̄ mactāt Baccho & Dianæ syluaꝝ parēti ut Syluanus ē: alius q̄ Pan. & Latius tātū notus & uerisimilis fit q fabulose scri. Probus Syluani numē in italia primū institutū fuisse porcū ita mactabāt ueteres latini in spōsalioꝝ cōiunctiōe: ut scri. Var. accepto ab hetruria more. LAuare q̄. ut delitias aspernari uideat intenta lr̄is: nā pauperes & inculti publicis balneis q̄drāte lauabant. SYLuano: ut uideat sequi syluas ut philosophi & poetæ solēt. ENTHymema. enthymema cōmentū aut cōmentationē dixerūt latini: ut scrib. Fabius: alii impfectū syllogismū maxīe urget aduersariū: nūquā ferme nisi p interrogationē q̄ expugnantibus cōstet ut illud. Antoniū priuatū nō ferre potuistis hunc impatorē feretis: QVAEdā ex libris: ut Mar. sit non doctissima cōiunx. ARTem palæmonis: apte insolētē mulierē dicit dare operā Palæmoni: nā rhamius palæmō grāmaticus tantæ supbiæ fuit: ut lr̄as secū natas diceret & secū morituras: appellaretq; Marcū Var. porcū lr̄atū: is uicētinus fuit tpibus Tiberii & Clau. impatoris tantæ ꝑdigalitatis ut demū coactus sit colere uitē: ut scri. Tranmomētaneū fertile reddidit ut tradit Pli. in diuisiōe ptiū oratiōis Aristarchum est secutus Fabio auctore.

DOM.

❧ LABorāti poterit succurrere lunæ: ut uerbis Pli. utar: misera mortalitas uelut mortē siderū pauēs: deliquio solis in luna: ueneficia arguēte: ob id crepitu dissono: auxiliata ē ergo ui & copia uerboꝝ una mulier laborāti lunæ ex eclipsi succurret: utpote dissonū imitata æris crepitū ne carmina sentiant. CRVre tenus medio tunicas succingere debet: tunicis hoc mō succictis: uiri incedere solebāt: quā rē Quint. de oratoris hitu loqns sic notauit. Tunicæ prioribus oris infra genua paulū posteriorib⁹ ad medios poplites usq; pueniāt: nā ifra mulieꝝ ē: supra cēturionū. Hora. itē malchini mollicie taxās tunicis demissis ābulare eū scribit: utpote delicati & mollis uiri habitū tenētem. SYLVano porcū: huic deo sacrificiū cæso porco mares faciebāt. QVadrante lauari. hanc mercedem loturi mares persoluebant. Hora. de stoico philosopho. Dum tu quadrante lauatum rex ibis. Seneca in

MER.

auxilium lunæ

Tunicæ

quadrans

epiſtolis de balneis loquẽs.Cur.n.exornaret̃ res quadrataria & ad uſum nõ oblectamẽtũ repta.Cice.ꝑ Cel'. Niſi forte mulier potẽs quadrãtaria illa ꝑmiſtione familiaris facta erit balneatori. TORQueat en.enthymema

Quadrantariani. Quintiliano ĩterpretáte ẽ oẽ qđ mẽte cõcipimus.Et q̃q̃ latinoꝝ qdam cõmentum & cõmentationẽ appellauerint enthymema: Tamen melius uerbo utimur græco. CVRtũ:qa imperfectũ ſyllogiſmũ enthymema qdam

Enthymema dixere.SERmone rotato:criſpo & celeri uerboꝝ modulo. PALæmonis:artẽ grãmaticã ĩntelligit: cuius artis celeberrimus fuit ſcriptor. Quintus rhemius palæmon Vincẽtinus genere arrogãtia tãta:ut ſecũ natas & perituras lr̃as diceret.Atq; de ſe diuinaſſe Virgiliũ:cum dixit. Tantũ uicine palæmõ. Vt uidelicet & poetaꝝ aliquãdo arbiter foret hũc tradit qntilianus uocabulũ:ſiue appellationẽ nominis ſubieciſſe:tanquã ſpecies eius:

Q.rhe. palæmon

VAL. ℂ VNA laboranti poterit ſuccurrere lunæ:ne excantantium carminibus moueat̃ quare id conſueſſent facere Alexander aphrodiſeus in libro problematon rationem reddit. CRVre tenus:ad crus uſq;. TVNicas ſuccingere debet.i.pro uiro haberi. NON habeat matrona tibi quæ iuncta recumbit dicendi genus:ullam facundiã.

DICEndi genus:charactera:ut grãdiloquũ tenue & mediũ:aut acutum argutum graue:aut deniq; dicendi genus diſerte loquẽdi formam ullam. AVT curuũ ſermone rotato torq̃at enthymema:quod enthymema græci uocant latinorum alii cõmentũ:alii cõmentationẽ.qdam rõcinationem impfectã:nonnulli contrarium uocauerunt:eſt autem enthymema argumẽtationis genus qđ aut ex aſſumpto aut ex aſſumptione ſolũ concludit̃. hic ſyllogiſmus imperfectus dicit̃:nam commentum uocatur quia ab ενθυμουμα enthymema deriuatum eſt:q; mentis actio omnis atq; ſententia enthimema nominetur:ut Cice.docet in topicis:ea uero quæ ex cõtrariis naſcitur:quoniam acutiſſima eſt peculiare ſibi hoc defendit nomen:ut cum dicimus:ultor huius ex quẽ ſi uiuat mortem obire deſideres:uel lædere hunc metuis cuius domus ne intereat nihil allaboras & ſimilia.interrogationeq; acutius adhuc dicitur hoc pacto:qđ ſcis ꝓdeſt & qđ neſcis nihil obeſt:& hunc de te benemeritum putas & eũdẽ male mereri:poteſt & ſubaudita altera pars reticeri:ut huc de te benemeritũ putas:tacite.n.intelligitur non putas qñ de te potius male mereri ur̃. CVRuum:ſubobſcuꝝ aut anceps qñ ex duobus ſenſibus cõpoſitũ ẽ cõtrariis:ut græci iouẽ αγκυλομήτεα q; eius mẽtẽ ſcire aut ſcrutari difficile ſit. SERmone ro.breuibus comprehẽſo:uñ & rotũda cõſtructio qđ rotatu facilior q̃ q̃drata ſtructura.& illud Horatianũ graiis ingenium graiis dedit ore rotundo muſa loq:hoc ẽ nõ delũbi & fracta oróne:ſed q̃ i ſe cõtracta rẽ oẽm exactiſſime cõplecteret̃. Torq̃at.iaculetur utpote breuẽ & acutiſſimã ſn̄iam. VOluitq; pa.ar.ſui tp̃is grãmatici cuiꝰ & Quitilianus mẽinit.

Seruata ſemper lege:& ratione loquendi
Ignotoſq; mihi tenet antiquaria uerſus
Nec curanda uiris opicæ caſtigat amicæ
Verbera:ſolœciſmum liceat feciſſe marito
Nil nõ ꝑmittit mulier:ſibi turpe putat nil
Cũ uirides gemmas collo circũdedit: & cum
Auribus extenſis magnos commiſit elẽchos.
Intolerabilius nihil eſt q̃ fœmina diues:
Interea fœda aſpectu:ridendaq; multo
Pane tumet facies aut pinguia popæana
Spirat & hinc miſeri uiſcant̃ labra mariti.
Ad mœchũ ueniet lota cute: quando uideri
Vult formoſa domi:mœchis foliata parant̃:
Emitur his qcqd graciles huc mittitis indi
Tandẽ aperit uultũ:& tectoria prima repõit
Incipit agnoſci:at illo tunc lacte fouet̃.

MAN. ℂ ANtiquaria:antiquaꝝ rerũ inueſtigatrix. OPicæ:ideſt barbare & inepte loq̃ntis:de opicis ãt plene dictũ ẽ ſaty.iii.Et diuina opici rodebãt carmina mures. SOLœciſmũ:uitioſam uerboꝝ compoſitionẽ ut inter nobis:ꝓ inter nos.Diomedes ſcribit q; ſolœciſmus ẽ incõueniẽs romano ſermoni iũctura uerborũ cõtra regulã artis grãmaticæ poſita. Et gelius li.v. c.xx.ſcribit q; ſolœciſmus a uetuſtioribus latinis Stribiligo dicebat̃ a uerſura uidelicet & prauitate tortuoſæ oratiõis tãq̃ ſterobiligo quædã Aſinius capito ſolœciſmus ẽ inq̃t impar & incõueniẽs cõpoſitura ꝑtiũ orationis.Fabius quoq; li.i. multa de ſolœciſmo ſcribit:&nos in carmine figurarũ. LICeat marito.i. ſaltem marito parceret:ſi uitioſe loqueretur. VIRIdes gẽmas:ſmaragdos intelligit.Pli.n.li.xxxvii.ſcribit q; nullius coloris aſpectus iucũdior ẽ.Nã herbas quoq; uirentes frondeſq; deſpectamus: Smaragdos uero tãto libẽtius:qm̃ nihil oĩno uiridius cõparatũ illis uiret.Præterea ſoli gemmaꝝ cõtuitu oculos ĩplẽt:nec ſatiãt:quin & ab intẽtione alia obſcurata aſpectu ſmaragdi recreat̃ acies:ſcalpẽtibuſq; gẽmas non alia gratior oculoꝝ refectio ẽ. ELENchos.Pli.li.ix.de unionibus ſcribit:q; ꝓcerioribus ſua gr̃a ẽ.Elẽchos appellant faſtigiata lõgitudine:hos digitis ſuſpendere & binos ac ternos auribus fœminaꝝ gloria eſt. INTolerabilius &c.Mar.etiã lib.octauo ad priſcũ ait: Vxorem quare locupletẽ ducere nolim Quæritis:uxori nubere nolo meæ.Diximus & plura ſuperius ibi.ſ.impar ergo uiro.

Soloeciſmus

Stribilis.

Smaragdus

Elenchi

INTErea:dũ.ſ.oĩa ſibi fœmina permittit.Eſt aũt ordo.Interea facies fœda aſpectu & ridẽda tumet multo pane. FOEDa:turpis. ASPectu:dũ aſpicitur. Popæana:unguẽta a popæa uxore Neronis dicta Pli.lib.xi.de lacte loquens ſcri.q; aſinæ ꝑgnantes continuo lacteſcunt:quaꝝ lac cõferre aliquid & cãdori in mulierum cute exiſtimatur:Popæa certe Domitii Neronis coniũx:qngẽtas ꝑ loca oĩa ſecũ fœtas trahẽs balneaꝝ ẽt ſolio totũ corpus illo lacte macerabat:extẽdi quoq; cutẽ credẽs. QVãdo uideri uult formoſa domi.i.apud maritũ. placet.n. ut interrogatiue ſcđm Domitiũ legatur:ſic.n.cõueniet ſupiori ſn̄iæ.Nã dixerat faciẽ tumere multo pane:aut ſpirare popæana.Hic miſeri uiſcãtur labra mariti.Sed mœcho lauabat̃:parabaturq; foliata unguẽta qdem ꝑcioſiſſima:facies autẽ pane tumebat aſinæ lacte pfuſo:ut cutis tñi candorẽ & extẽſionẽ acciperet:poſtea enim alio fuco ornabatur. QVANdo uideri uult formoſa domi: Hinc tibullus ait. Tu ne putas illam pro te diſponere crines: Non tibi ſed cuidam cupiet formoſa uideri Itaque ut diximus exponendum eſt: aliter enim nullo

Vxor diues

Popæa neronis.

Foliatũ unguẽtũ

pacto sensus procedet si recte aduertes o lector. FOLiata:Pli.li.xiii.c.i. de unguētis ita ait.Nardinū siue foliatū
cōstat omphacio balanino:iunco costo:nardo amomo myrrha balsamo. GRAciles indi.i.tenues macri solis ui
delicet æstu.Nam humor pinguedinis cā maxima ē:hinc Arist.octaua pticula suo℞ problematū petēs.Cur ma Maris ani
ris aialia maiora uegetioraq̨ sint q̄ terræ.An inqt:ꝙ uis solis cōsumendo quæ terrā ambiūt copiā detrahit nu- malia
trimēti:qobrē q abdita uitā agūt uegetiora sunt:his igiť oibus icōmodis cū genus maritimū sit īmune:merito tū indiæ
adolescere potest corpe ampliori & uegetiori. GRAciles huc mittitis indi.scri.Diony.q̄ iplerisq̨ idiæ locis au opes
rum eruiť:qꝗ multi ex eis ide qstū aucupanť:alii telas lineas cōtexūt:alii sectos elephātū dētes abradūt.Alii per Hyperbo
fluminū decursus icedētes pquirūt Berillos adamātas iaspides ametistos. TECtoria:ungenta ipsa nā dixit pa- rei
ne tumet facies. INCipit agno.remoto enim fuco propria facies apparet.
¶ AMIcæopicæ:quam scilicet appellat opicam idest barbaram & agrestem:ut ante diximus opici mures.Fidē DOM.
tinus quod illic negauit hic tandem a nobis doctus fatetur. SOLoecismus.Mar.iocans in hoc genus mulierum
sæpe soloecismum mētula nostra facit. VIRides ge.i.smaragdos. MAGnos elenc proceros uniones quos mu
lieres auctore Plinio:binos & trinos auribus & digitis suspendebant & a strepitu idem dicebantur crotola:nam
κρόυω significat pulso. POPeana:popeana dicebātur panis offæ oblitæ lacte asinarū a popea uxore Neronis
quæ id primū docuit:quemadmodum cosmiana unguenta a cosmio dicimus & nicerotiana a niceroce magistro
Pli.autem in facie erugari & tenerescere:& candorem custodire lacte asinino putāt paulo post popea hoc uxor
neronis principis instituit.Balnearum quoq̨ sic solio temperato asinarum gregibus ob hoc etiam comitātibus.
DOMi.i.apud maritum. FOLiata.p.m.i.se ungit foliato cum accedit ad mœchos ut placeat foliatum unguē-
tum preciosissimum : idem nardiuum fiebat auctore Pli.ex omphatō balamino iūco costo nardo:amomo mir-
tha balsamo. TECtoria:tectoriam calcem antiqui dixerunt qua parietes exteriori parte obliniuntur : & opus
tectorium quod extra speciosum est & leuigatum. PRIma re.i.illas offas.
¶ IGNOtosq̨ mihi tenet antiquaria uersus. Antiquarii erant qui uerba ab usu remota:& cōmentarios pontifi MER.
cum:& uetustissima fœdera:& exoletos scrutati aucto res.ex his ea contrahebant:quæ non intelligerentur:hicq̨ Antiqua
ut Quintilianus irridet:famam eruditionis affectabant:ut qdam soli scire uiderentur.Cacozelos autē & anti- rii
quarios:ut diuerso genere uitiosos:pari studio spreuisse legimus Augustum Cæsarem. OPIcæ: balbutienti & Cacoze
frendenti magis q̄ loquenti. VIRides gemmas:smaragdos intelligit.Nam ut ipsis Plinii uerbis utar herbas quo los
q̨ uirentes frondesq̨ despectamus:smaragdos uero tanto libentius:qm̄ nihil oino illis comparatum uiridius ui- Smarag
ret. ELEnchos.Plinius proceriores uniones elenchos priscos appellasse scribit:fastigata longitudine:alabastro dus
rum figura:in pleniore orbe desinentes:hos digitis suspendere:& binos:ac ternos:auribus fœminarum gloria ē: Elenci
sed & Seneca in septimo de beneficiis:in furorem mulierum hæc scribit.Video uniones:non singulos : singulis Plinius
comparatos iam enim exercitatæ aures oneri ferendo sunt:iunguntur inter se & insuper aliis binis superponun Seneca
tur:non satis muliebris insania uiros subiecerat:nisi bina ac trina patrimonia auribus singulis pependissent. PA
ne tumet facies solebant feruenti pane:formæ gratia:faciem fouere. POPeana:unguenta:ab auctoris nomine Popeanū
dicta.Et forsan a popea Neronis uxore. FOLiata:nardinum siue foliatum unguentum:quod Plinius constare Foliatum
scri.omphatio:balamino:iunco:nardo:amomo:myrra:balsamo:hoc petalion Plautus appellat. GRAciles:ma Petalium
cilenti & tenues:puto respexisse ad nardum indicum:quod eodem scriptore tradente:præcipuum erat in foliato
TECtoria:a tegendo tectorium:& idest quod parietibus:aut pauimentis inducitur ad splendorem:quod lacte : Tectoriū
& croco quidam subigebant:ut in naturali legimus historia: ergo fucata mulier accedens ad mœchum superin-
ductum tectorium deponit. LACte:ad id respexit:quod legimus apud Plinium:hoc est cutem in facie erugari Lac asinæ
& tenerescere:& candorem custodiri lacte asinino:notumq̨ quasdam quotidie septingentas:custodito numero
fouere.Popæa hoc uxor Neronis principis balneorum quoq̨ sic solio temperato:asinorum gregibus ob hoc eā
comitantibus. LIBraria:quæ præerat partiendis.
¶ SERVata sem.le.&.ra.lo.lege quam ueteres nobis loquendi reliquerunt:ut illorum sequi uestigia debeamus VAL.
ratione aut ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ maioris expressionis causa dictum:aut certe ratione analogia & deriuatione. AN-
tiquaria:rerum perita antiquarum:nouatumq̨ a poeta uerbum non illepide aut sicut cum suo loco utitur transla
tis aut propriis aut antiquis quæ in singulis uerbis:tibi concinne uelis loqui animaduerti debet. NEC cu.ui.ut
pote e mediis antiquitatis tenebris eruta. OPIcæ ca.ami.uerba inepte loquentis & sordide aut non qua lege de-
bet pronunciantis hoc est barbarismum soloecismumq̨ cōmittentis. OPIcæ:indoctæ rusticæ.nam opicum of
cum idest immundum ueteres dixerunt:cincinnus osce & uolsce fabulantur nam latine nesciunt : SOLoecis-
mum liceat fecisse marito:soloecismum inquit Strabo facere uel a sol eorum urbe uel aliunde nomen effictum :
& tam soloecismus q̄ soloecon:sicut barbarismus & barbaron dicitur:& tam ab idoneis græcis auctoribus q̄ lati
nis quos legere quiuis post:quicquid dicat Gelius:latine quidem soloecismus ab aliis imparilitas dictus:ab aliis ue
ro stribilligo a uersuta & prauitate tortuosæ orationis:ut idem inquit. MAGnos cō.elē.commisit comparauit
elenchos quos magnarum gemmarum gerebant matronæ:quos & titulatos appellabant inquit Probus Pli.elen
chos appellant:fastigiata longitūdine alabastrorum figura in pleniore orbe desinentes: elenchos autem neutri
generis cauillatorium dictum significat. AVT pi.pop.spi.popæana ab uxore neronis quam.xii.die post di-
uortium octauiæ matrimonio accepit:& unice dilexit:& tamen ipsam quoq̨ ictu calcis occidit ꝙ eum aurigatio
ne sero regressum grauida & ægra conuicio lacesserit:hæc curam formæ expoliendæ præcipuam habuisse dici
tur.inde forsitā medicamina quoq̨ poppæana dicuntur ab eadem poppæa. PSIrat:redolet:sic Vir Ambrosiæ
q̨ comæ diuinū uertice odorē Spirauere. ET hic lmi.ob adulterā uxorē. QVādo ui.uult:adulteris qn̄ siqdem
uel qn̄ uult uideri formosa paranť ab ipsa q̄ uenustā reddūt faciē. MOEchis:nō maritis:nec ē mea snia interro
gatiue legendum qn̄ uideri uult formosa. HIS emitur:ab his mulieribus. QVIcquid.gra.huc mit.indi.graci-

les molles. Hora. quis multa gracilis te puer in rosa: aut graciles tenues corpore ac macilenti. QVIcquid mit. quia apud ipsos multa preciosa cōparātur. ET te pri. re. deponit opimēta que prius hūerat capitis & tectoria irridendo uocat: cū tectoria pietibus intēdantur: neratius usu fructuarius nouū tectorium pietibus q rudes fuissent ipōnere non potest: tāetsi meliore excolēdo ædificiū domini cām facturus eēt: nō tamen id iure suo facere pōt. & ēt adiectiuū inuēit. columella. sed ea tota maceries ope tectorio leuigat extra intraq; ne feles aut uipera ꝑpat.

Propter quod secū comites educit asellas:
Exul hyperboreum si dimittatur ad axē.
Sed quæ mutatis inducitur: atq; fouetur
Tot medicaminib9: coctæq; siliginis offas
Accipit: & madidæ facies dicetur an ulcus.
Est operæpreciū penitus cognoscere toto
Quid faciant agitētq; die: si nocte maritus
Auersus iacuit. periit libraria: ponunt
Cosmetæ tunicas: tarde uenisse liburnus
Dicitur: & pœnas alieni pēdere somni
Cogit: hic frāgit ferulas: rubet ille flagellis
Hic scutica: sūt q tortorib9 annua præstēt
Verberat: atq; obiter faciē linit audit amicas
Aut latum pictæ uestis considerat aurū.
Et cædens lōgi relegit transacta diurni
Et cædit donec lassi cædentibus exi
Intonat horrēdum iam cognitione peracta
Profectura domo: sicula nō mitior aula
Nam si constituit solitoq; decentius optat
Ornari: & ꝑperat iāq; expectatur i hortis

MAN. ❡HYPerboreum axem: habitāt hypborei super aquilonis flatum: dicti q humanæ uitæ modum excedant uiuendo ultra centesimū annum: ut scribit festus. Solinus etiam scribit hypboreos incolere ultra aqlonem: apud quos mūdi cardines esse credunt. Domus sunt ne mora uel luci. In diem uictū arbores subministrant: discordiā nesciunt. ægritudine nō inqetant ad innocentiam omnibus æquale uotū. SI Dimittat exul. Sēsus est: q ducit asinas lactis causa ac si ei exulandum esset apud hypboreos: ubi hoīum caro ingenti frigore findit exuriturq;. MVTatis. i. uariis. OFFas: partes frustra. MADidæ: lacte. s. asinino. SILiginis: de siligine latius uide satyra quīta: ibi. s. Sed tener & niueus molliq; siligie factus seruatur dño. FACies dicetur an hulcus hoc ait pp ungēti tumorē: Hinc supius in quit ridēdaq; multo pane tumet facies. FACies: ponitur hic facies ꝓ ore & genis & oculis: qđ græci πρόσωπον: idest personā dicunt. Cū facies ꝓprie sit forma oīs & modus: & factura qdā corporis totius: & a faciendo dicta: ut ab aspectu spēs: & a fingēdo figura hæc ex Gel. li. xii. c. xxviii. HVlc9: hulc9 traxit aspirationē ab græco: illi. n. ἕλκος dicūt ἕλκω uero hulcero ἕλκω traho. Est āt hulc9 tecta & clausa malignitas. Vulnus uero hiatus patēs: Marcellus ē auctor. OPEræ ꝑti. laboris pretiū & cōmodū atq; utile. LIBraria serua: ab librādo pēso. PONūt. exuūt. COSmetæ: κοσμέω orno. ὁ κόσμος ornamētū: quē & latini mūdū uocāt: & mūd9. i. orbis. cosmetæ igr ornatrices dñr erāt. n. ācillæ curātes ornatū dñæ. LIBurn9. minister uel aliquo missus sūptum ē nom ab liburnia. ALieni sō. i. mariti: q dormiēdo auersus fuerat. PENdere, pœ. i. pati pœnas. Pēdere pœnas ꝓprie dr. ut fest. ait: q ob delictū pecuniā soluit. qa pēso ære utebāt. HIC alius seruus. FERulas: ferulis a præceptoribus discipuli uapulabant De quibus latius saty. i. Et nos ergo manū ferulæ subduximus. ILLe: alius. FLAgellis. i. uirgis: nam flagella dicuntur sūmæ arborū ptes: ab eo q uētorū crebros flat9 sustineāt. Vir. li. ii. g. Neue flagella summa pete. SCVtica. Zona aliqua. TORtoribus. cruciatoribus q̄storibusq;

Faties / πρόσωπον / Species / Figura / Hulcus / Vulnus / κοσμέω

ANNua. stipēdia. s. PRæstēt: soluāt. OBIter: iterea. LINit: iūgit: colorat. AMIcas: amicarū iudiciū. PICtæ uestis aurū: Pli. li. viii. de generibus lanoꝝ & uestium scri. Pictas uestes iā apud Homerū fuisse. uñ triūphales natæ. Acu facere idæi phryges inuenerunt. Aurū itexare i eadē asia inuenit attalus rex. uñ nomē attalicis: Colores diuersos picturæ itexere Babylon maxime celebrauit: & nomē iposuit. CAEdens: uerberans. RELegit: requirit: retractat. TRāsacta: præterita: In antiquo textu legitur. TRAnsuersa. sicq; expones delicta. DIVrni: tpis. s. CAEdit: cædere facit. CAEdentibus. percussoribus. COGnitione pacta: finita cognitione pteritorum. Non minor. supple est. PRofectura domo: sic ē i antiquo textu: & ita legendum non autem præfectura domus: nam snia inferius nō hæreret: q ē aptissima. Qui aūt dixit in metro eē barbarismū: nō rite quidē. Nam & Propertius li. ii. ait. Hæc quoq; ꝑfecto ludebat iasone Varro. SICula aula. Duo de quadraginta annos tyrānus syracusanorum fuit supior Dionysius cū qnq; & uiginti natus annos dominatū occupasset: de quo Ci. li: ultimo tuscu. plura ēt meminit. Et Pli. li. vii. scri. q post theseum tyrānus primus fuit phaleris Agrigēti de quo legito ēt Nasonem nona elegia tertii libri de trist. Duo aūt Dionysii tyrāni fuerūt. pr. s. & fili9 De filio iustinus li. xxi. scri. q extincto in sicilia Dionysio pre isidis suoꝝ in loco eius milites maximū natu ex filiis eius Dionysium suffecere: maturā eius ætatē secuti. is aūt nō cognatos tm̄ fratrū: sed & ipsos fratres iterfecit tyrānidē in suospriusq; in exteros auspicatus. Deinde nec uti pr carcere nexis: sed cædibus ciuitatē repleuit: pulsus tādē a ciuibus in italiā ad locros cōfugit. inde ēt pulsus ob eius sæuitiā corinthū se cōtulit: ubi pueros lras docuit: nā ludi magister effectus est.

Pendere Pœnas / flagella / Vestes pictæ / Dionysius

DOM. ❡COSMEtæ: ancillæ curātes ornatū dominæ: nā κοσμέω significat orno. ALieni so. i. mariti q dormiuit nec rem cum ea habuit. SICula au. i. phalaride: qui primus in sicilia tyrannidem instituit ut scribit Pli. rephēdit autē insolentiā mulierū quæ cum sibi displiceant uerberant ancillas: quod mar. notauit in lalage cum uidisset se i speculo. IN Ho: duobus in locis adulteriorum erat occasio in hortis: scilicet & in templo isidis deæ: de hortis historia apud Tacitum: de templo isidis carmen extat Ouidii in libro de arte.

MER. ❡COSMetæ: ornatores: fit autem a κοσμέω quod est orno. FLAgellis: quibus tortores noxios cædebāt: locusq; destinatus his erat: quam rem Martialis innuit: cum ait. Hic ubi pendent flagella tortorum. PICtæ ue-

sis considerat aurum: pictæ uestes iam apud Homerum fuisse scribit Plinius. Vnde triumphales natæ: acu facere id phryges inuenerunt: ideoque phrygioniæ appellatæ sunt: & phrygiones qui acu pingunt: de quibus intellexisse uidetur Virgilius: cum dixit. Fert picturas auri sub tegmine uestes. Possumus tamen & hic attalicas uestes intelligere. Nam aurum intexere in eadem Asia inuenit attalus Rex: unde nomen attalicis. LONgi relegit transuersa diurni: solebant domini a seruis domesticis hora fere tertia rationes illorum accipere. Verberibus peccata corrigentes: quam rem in spanio Seneca notat. Audio inquit circa horam tertiam noctis flagellorum sonum: quæro quid faciat: dicitur rationes accipere. Ergo mulier imperiosa longi diurni delicta recognoscens: seruos durius cædebat. TRAnsuersa: peccata quæ transuerso calamo notabantur. Horatius Allinet atrum transuerso calamo signum. phrygiones Attalicæ Seneca

¶PROPTer quod se. co. edu. asel. multæ hanc asinæ sequebantur quarum lacte fota candorem corporis prouocabat Pli. de asinæ lacte locutus: conferre aliquid & candori in mulierum cute existimatur: poppæa certe Domitii neronis coniunx quingentas per omnia secum foetas trahens balnearum etiam solio totum corpus illo lacte macerabat: extendi quoque cutem credens. EXVL. ut fortuna afflicta uoluptates nullas admittere debere uideatur. HYPer. ad septẽtrionẽ: axem uero quod polus borreus currũ habeat: uel quod ut axi oẽm globũ coelestem sustinere ac circũagere uideatur. FACies di. an ul. quod græce ἑλκόσ tractum significat sanies concreta intra cutem latitãs: quæ ut prope ab rupta cute erumpat emplastris superne alligatis solet confoueri ita mulieris facies medicaminibus uidetur foueri. EST operæ p. allusit ad illud Hora. ẽ operæprecium duplicis pernoscere iuris naturam: utrunque uero de illo enniano eductum uidetur. Audire est opæ pcium producere recte Qui rem romanã latiũque augescere uultis: urbanæ igitur illud intulit quid agerent mulieres si noctu maritus iacuerit auersus. PEri it li. lanipedia. PONunt: pro deponunt aphæresis pathos. COSmetæ: ornatrices exuunt iussu heræ tunicas: ut uapulent. LIBurnus: nũcius aliquo missus aut lecticarius. ALIeni som. quia per noctem dormiuit maritus nec ipsam attigit: ita illud plautinum: uoluit in cubiculum abducere eamus non bonus somnus est de prandio apage clanculũ ex ædibus me edidi foras tota turget mihi uxor scio nunc domi. HIC frangit: in suo dorso. HIC scutica: loro a græcis qui σκῦτοσ corium uocant. ANNua: annuas mercedes: ut parati sint ad torquendũ. OBLiter: interim. ET cædit: uerberat. RELegit: repetit oculis. TRAnsuersa diurni: dixit qa diurnæ rationes transuersa charta scribuntur: & quoniam longi diurni dixit adiecit transuersa: ut impensarũ rõnem uelocius percurreret: aut certe refertur ad ea quæ obuenere aduersa. INTonet horrendum: pro horrende nomen pro aduerbio. IAM cognitione peracta: quasi in lite disceptauerit. PRAEfectura domus: hæc est uera lectio: ut sit domus genitiui casus. PRAEfectura domus: familiæ gubernatio ac regula nimium crudelis dominæ facta imperio est. præfectura aũt domo ne legas tam sensus incõcinnitas quã in metro prohibet barbarismus: & in emendatissimo uetustissimoque codice præfectura domus legitur. SICula non mitior aula: rem rei cõparat. SICula phalaridis dionysii & huiusmodi aliorum qui trucis fuisse leguntur ingenii. SI Constituit: deliberat. VAL.

Aut apud isiacæ potius sacraria lenæ.
Componit crinẽ; laceratis ipsa capillis
Nuda hũeros phecas infœlix: nudisque mãillis
Altior hic quare cincinnus: taurea punit
Continuo flexi crinem facinusque capilli:
Quid phecas admisit: quæ nã ẽ hic culpa puellæ
Si tibi displicuit nasus, tuus altera læuũ
Extendit: pectitque comas & uoluit i orbem
Est in consilio matrona admotaque lanis
Emerita quæ cessat acu sententia prima
Huius erit: post hãc ætate: atque artẽ minores
Censebunt: tanquã famæ discrimen agatur:
Aut animæ: tanti est quærendi cura decoris
Tot pmit ordinibus; tot adhuc cõpagibus altũ
Aedificat caput: ãdromachẽ a frõte uidebis
Post minor ẽ: aliã credas: credo si breue parui
Sortita ẽ lateris spatium breuiorque uidetur
Virgine pygmæa nullis adiuta cothurnis
Et leuis erecta consurgit ad oscula planta.
Nulla uiri cura interea nec mentio fiet
Damnorum; uiuit tanquã uicina marito:
Hoc solo propior; quod amicos coniugis odit

¶ISIAcæ lenæ: de hac uide iosephum libro decimo octauo capitulo decimo. Ouidius etiã li. i. de arte inqt. Nec fuge niliacæ: seu linigeræ memphitica sacra iuuẽcæ. Multas illa facit quod fuit ipa ioui. Erat aũt romæ isidis templum iuxta campum martiũ. Iuuenalis satyra sexta. A merore portabit aquas: ut spargat in ædẽ isidis: antiquo quæ proxima surgit ouili: idest campo martio: ubi locus erat qui ouile appellabatur. Lucan. de Sylla libro secundo. Et misere maculauit ouilia romæ. CRInem: dominæ scilicet. PHEcas: sic i ẽ antiquis codicibus: est autem ancillæ nomen: aliqui psecas leguntur: nil tamen refert. NVDisque mamillis dixit enim ponunt Cosmetæ tunicas. Altior hic quare cincinus. Verba sunt dominæ ad ancillam. CINcinnus: capillus crispus & dependens. Mart. quoque li. ii. in lalagen ait. Vnus de toto peccauerat orbe comarum Anulus incerta non bene fixus acu Hoc facinus lalage: speculo quod uiderat ulta est. Et cecidit sectis icta flegusa comis. TAVrea: scutica taurino corio. Verba sunt poetæ. FLExi: curuati & male dispositi. ALtera: ancilla. s. LEVum: crinem uidelicet. PECtitque comas: & uoluit in orbem. Apuleius li. ii. met: de crinibus mulierũ sic ait. Licet inquam uenus ipsa fuerit licet oĩ grarũ choro stipata: & tota cupidinũ populo cõitata: & balteo suo cincta cynama fragrãs & balsama rorãs. Calua pcesserit: placere nõ poterit: nec uulcano suo. Itẽ tãta denique ẽ capillamẽti dignitas: ut quisque auro ueste gẽmis oĩque extero mũdo exornata mulier incedat: tñ nisi capillũ distinxerit: ornata nõ possit uideri. IN Orbem. in anuli formam muliebres capil- MAN. isidis templum Capilli mulierum

Et ſeruos: grauis ẽ rationibus: ecce furentis

los reuoluebat. EST in conſilio: ordo ẽ. Matrona q̃ ceſſat emerita acu. & admota ſupple ẽ lanis. Eſt in cõſilio. EMErita acu uocationẽ habente. CESſat ſuere. ſ. quia anus admota lanis: mulieres enim poſt acum lanificium exercebant. DIScrimen: periculum iudicium. ANImæ: uitæ. TANti eſt: tanti exiſtimatur. DECoris: ornatus. COMpagibus: coniũctionibus. ANdro-

androche machen: dares phrygius ſcribit Andromachen hectoris uxorem fuiſſe oculis claris candidam modeſtam longã formoſam ſapientem pudicam. Ouidius etiam libro tertio de arte inquit. Parua uehatur equo quæ erat longiſſima nunquam. Thebais hectoreo iuncta reſidit equo. CEDO. dic. ait autem quidam alter Iunenali. Illam caput ædi

Pygmei ficare &c. quia natura parua eſt. PYGmæa: pygmæi montana indiæ tenent teſte Plinio libro. vii. ſalubri cælo: ſemperq́ uernante. Et auctore Gellio libro nono qui longiſſimi ſunt non excedunt duos pedes & quadrantem latius tamen dicemus ſat. xiii. COThurnis: ideſt altis calciamentis ſubere confectis. INTerea: dum ſe linit: & colit. CVRa: erit ſupple. TANq̃ uicina. i. ſine aliqua uiri cura. GRAuis: moleſta. RAtionibus: domeſticis & uiri impenſis: quas aggrauat nimio cultu. ECCE furentis: mulierum ſuperſtitionẽ damnat: q̃ quidem futurorum ſollicitæ ſacerdotes bellonæ cybeles & iſidis adibant: ut expiarentur.

DOM. ¶LENæ iſiacæ ideſt lenæ quæ in templo iſidis eam expectat. Pſecas: nomen ancillæ ſumptum ab una ex comitibus dianæ cuius meminit Oui. χεκαζω ſignificat irroro: nam irrorat dominam ſe componentem. VIRgine pyg. ideſt breuior tribus ſpithamis: nam pygmæi intra tres ſpithamas habent ſtaturam: ut ſcri Pli. hoc ẽ intra tres dodrantes: nam dodrantalis menſura ẽ unius pithamæ. GRAuis ẽ rationibus. i. affert ſumptum. ECCE: ſuperſtitionem mulierum carpit cum aliis religionibus cum in cybeleios ſacerdotes & iſidis.

MER. ¶AVT Apud iſiacæ potius ſacraria lenæ. Iſidis templa intelligit in quibus adulter cum amica conſtituere ſolebat: ad quæ item Oui. amantem mittit iuuenem: hoc uerſu. Nec fuge niliacæ nemphitica templa iuuencæ. Multas illa facit: quod fuit ipſa ioui. Et ioſephus tradit paulinam quandam generoſam: & pudicam alioquin matronam: nouo cõmento religionis a ſacerdotibus iſidis eluſam. Nam ſimulato per noctem colloquio cum Oſiride:

Nouum cõmentũ i matronã recepta in ædem mulier ab iuuene: qui deum ſimulabat: compreſſa fuit: qui cum petulantius matronæ incæſtum obprobraſſet: illa rem omnem marito aperuit: qui dolum mox Tyberio detulit. Vnde ſupplicio affecti ſunt ſacerdotes: ſimulacro iſidis in tyberim præcipitato: ac iuuene tranſmare relegato. PSEcas: ſumptum ancyllæ no

Pſecas men de metamorphoſi Ouidii. Pſecas enim dianæ fuit miniſtra: q̃ loturæ deæ ueſtes excepit: fitq́ a uerbo græco ψεκαζειν quod ẽ latine refrigerare & irrorare. AT Voluit in orbem: reuoluuntur in orbem: & annuli formam muliebres capilli. Martialis. Vnus de toto peccauerat orbe comarum. Anulus incerta uix bene fixus acu.

anulus Et Seneca in deſidem quorundam occupationem ſic declamat. Quomodo excandeſcunt: ſiquid ex ſua iuba decıſum eſt: ſi quid extra ordinem iacuit: niſi omnia ſua in anulos reciderunt. CESſat acu. mulieres poſt acum ad lanificium ſe conferebant. EMerita: uacationem habente. CENſebunt ſententiam ceu in re graui dicent. ANdromachen a fronte uidebis: longiſſimam fuiſſe Andromachen Ouidius ſignificat his uerbis. Parua uehatur

andromache equo: quæ erat longiſſima nunquam. Thebais hectoreo inuncta reſedit equo Ergo nixa cothurnis mulier a fronte: quamuis ſit breuior pygmæo: par tamen uidetur adromache. COThurnis: muliebre & altius calciamentum ex ſuberis cortice confectum hoc in loco cothurnus ſignificat. GRAuis eſt rationibus: ſubaudi domeſti-

Cothurn' cis. Nam impendia uxoris rationem familiarem prægrauant. ECCe furentis bellonæ matriſque deum cho-

Bellona iſis & cybelle idẽ rus intrat: ex apulei ſententia eadem erat dea cybele bellona & iſidis: idemque ſacerdotes trium dearũ ſacra peragebant. Recte itaque eundem matris deum bellonæ & iſidis chorum inducit: quem ſuperſtitioſa fœmina anxie ſectatur Martialis quoq́.

VAL. ¶APVD iſiacæ potius ſacraria lenæ. Iſiacæ: quia & ipſa iſis hoc eſt io uacca fuit & impudica. SACraria: ubi ſacra ſunt repoſita. Vlpianus de rerum diuiſione: illud notandum inquit eſt aliud eſſe ſacrum locum aliud ſacrarium: ſacer locus eſt locus conſecratus: ſacrarium eſt locus in quo ſacra reponuntur: quod etiam in ædificio priuato eſſe poteſt. DISponit: comit ſuo loco unum quemq́ exornat. IPSa pſecas: laceratis capillis dominæ manibus furiatæ. Pſecas ab aſſiduis lachrymis nomen uidetur impoſitum: pſecas enim gutta ſiue ſtilla dici poteſt. apule. in li. de mundo ab ariſto. ſumens & pſecadas interpretatus ſtilicidia uocat. CINcinnus: crinis calamiſtro contortus. TAVrea punit: ex corio bubulo ſcutica. SI Tibi diſplicuit naſus tuus: quem ubi in ſpeculo turpem ſpeculata es irata in ancillam proruis uerberibus. ALTera: ancilla. LAEuum: crimen. PECtitq́ comas: cæſariẽ: nam ſicut a cedendo cæſaries: ita coma ἀπὸ τοῦ κομεῖν eſt dicta. EST in conſilio: ordo eſt matrona & quæ emerita acu lanis admota ceſſat eſt in conſilio. ADMota lanis. i. lanipendia effecta. CEſſat: ocioſa eſt: ita Hora. in li. ſermonum: neq̃: & ceſſator dauus: & ceſſare errare: Hora. in arte poetica Sic mihi qui multum ceſſat fit choerilus ille. EMErita acu: q̃ ſuendi longos ſuos meritis labores exuit. AEDificat: amplificatio per irriſionẽ ac ſi domum conſtruat. ANDromachen. Hectoris uxorem quæ a uirili pugna nomen uidetur adepta. CEdo da. BReuiorq́ uidetur uirgine pigmæa gens corpore breuiſſima ſit: dicti uero pigmæi uideri poſſunt: ἀπὸ τοῦ πηχῶ. hoc eſt cubitus quod cubitum non excedant: licet quidam a rege pigmæo nomen inditum putauerint: hæc gens cum gruibus ſæpe bellum gerit: ſed uincitur. Home. in. iii. ilia. ἠύτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρό· αἵ τ' ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον κλαγγῇ ταί γε πέτονται ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοάων ἀνδράσι πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι. COThur. altis calceis. CONſurgit ad oſcula: mœchi. NEC mentio fiet damnorum: quæ domi euenerunt. GRAuis eſt rationibus: moleſta eſt ratiocinantibus: ut neminem uelit exaudire. ECCe furentis bellonæ: aliam fœminarũ tangit ſtulticiam: quæ ſuperſtitioſe ac nimis crudele uiderentur. FVrentis: propter bella: a bello enim bellona ſicut & duellona a duello dicta eſt: ut ait Varro.

BELLOnæ furentis. Mineruam principem & inuentricem belli ferunt: ut scribit Cicero in libro de nat. de. Bellonæ autem sacerdotes non alieno sed suo cruore sacrificabant ut lact. libro. i. c. xxi. scribit. In ipsa autem sanguinis effusione diuinum afflatum capiebant: ita ut præsentia explicarent futura uaticinarentur. Unde & Tibullus ait. Hæc ubi bellonæ motu e agitata &c. MATrisq; deû: & Apuleius libro. xi. scribit q rerum naturæ parens elementorum omnium domina: summa numinum regina mannium: prima cælitum deorum: dearumq; facies uniformis. Cuius numen unicum multiforme specie ritu uario nomine multiuago: totus ueneratur orbis. A phrygibus nominatur pessimuntica dominu mater ab atticis cecropeia minerua a Cypriis paphia uenus a cretensibus Dictinna diana. Ab siculis trilinguibus stygia proserpina ab eleusinis uetusta dea Ceres ab aliis Iuno: ab aliis bellona ab aliis hecate: ab aliis rhanusia: ab æthyopibus & ægyptiis uero nomine regina isis. Diod. etiam lib. i. ait: q quidam isidem: alii Cererem: quidam tesmophoram: alii lunam nonnulli Iunonem: alii alio nomine appellant. CHOrus: sacerdotum coetus. INTrat: templum scilicet. INGens semiuir. Antistes gallorum: nec uir: nec foemina abscissa enim sibi erant uirilia. OBScoeno: turpi. nam ut superius patuit satyra secunda ante cybeles lecticam spurcissima quæq; cantabantur audiente frequentissima multitudine: eo potissimum die: quo lauabatur in albo ne fluuio. FACies: appositio e. SECuit genitalia testa. Samia teste Auctore Plinio Galli sacerdotes uirilia abscidebant de quibus late libro quarto fastorum. IAmpridem: a pueritia: hinc dixit mollia genitalia. RAVca: propter cantum scilicet Aristoteles in octaua & nona particula problematum scribit. Spadonibus uocem inesse & tenuem & acutam: & illis oibus qui experies seminis sunt ut pueris foeminis: decrepitis. Et Alexander aphrodiseus scribit uocem sonoram esse illis: qui suapte natura sunt calidi: trahit enim spiritum calor & maiore efficit. Vocis aût sonoritas fit in eo quod aere multum mouet: Acuta uos in eo quod celeriter mouetur. Grauis aût in eo quod tarde propter humiditatem multam eunuchis: & foeminis & pueris & decrepitis in latitudinem arteria non extenditur. Caliditate enim opus e ad diducenda in latitudinem spiramenta: queadmodum igitur angustorum spiramentorum tibia in uocem acutam exit ita & arcta arteria. Patet itaq; iis uerbis spadones non raucam sed tenuem & acutam uocem emittere. Ergo ra ca cohors Iuuenalis ait propter cantum: no propter auulsos testes ut quidam uoluit. TYMpana plæbeia. quibus in sacris utebantur cybeles ex plæbe sacerdotes: non enim egregii uiri: sed infimi illa pulsabant. De tympanis autem lat. s Satyra tertia. ET phrygia uestitur bucca tyara: sicuti mitra & caput: & metum uestiebatur ita fere & tyara: ut hic Iu. ondit: de mitra aût hyarbas. li. iiii. æn. ita inquit Moeonia metum mitra crinemq; madentem. Subnixus. PHRYgia tyara. phrygio pileo: nam ut satyra tertia ostendimus e phrygia cybeles statua in urbem uenerat. De tyara aût Hiero. in epistola ad fabiolam de ueste sacerdotali scribit ita. Quartum genus e uestimenti rotundum pileolum: quale pictum in Vlyxeo conspicimus: q si sphæra media sit diuisa: & pars una ponatur in capite. Hoc græci & nostri tyaram nonnulli galerum uocant. Non habet acumen in summo: nec totum usq; ad comas caput tegit: sed tertiam partem a fronte inopertam relinquit. Atq; ita in occipitio uitta constrictus e: ut non facile labatur ex capite e autem byssinum: & sic fabre operatum linteolo ut nulla acus uestigia forinsecus pateant hæc ille. GRAnde sonat: alta uoce canit. AVStri aduentum: saluberrimus omnium aquilo: noxius auster: ut scribit Plinius libro secundo. Aristoteles uero particula xvii. problematum scribit q auster humida & calida corpora reddit: quæ maxima putredini opportuna sût. Scribit item q spirantibus austris homines grauiores inualidioresq; sese reddunt: q humor corporis flatus eius calore tabescens multus ex pauco redundat: atq; humor grauis leui ex spiritu consistit quas ob res uires homines debilitari necesse e. Ait etiam q austri sicci & aquæ omnino expertes febres contrahunt quoniam humorem calidum alienum i corporibus creant: quippe qui natura humidi & calidi sunt: quæ quidem qualitates febrificæ sût febris enim earum consistit exuperantia. SEPtembris. Aristoteles particula prima problematum ait q uer atq; autumnus morbis infestant: quia mutationes graues omnes occurrunt: sed autumnus uere grauior e: quia corpore calido refrigescente q frigido incalescente potius ægrotamus. Vt igitur uere frigidum recalescit sic autumno calidum refrigescit. LVStrauerit: purgauerit se ipsa mulier. OVIs. Apuleius li. xi. meta. suæ de sacerdotibus isidis sic ait. Summus sacerdos tæda lucida: & ouo: & sulphure solemnissimas pces de casto præfatus ore q purissime purificatam scilicet nauim deæ nuncupauit. Vtebantur igitur tædis & ouis & sulphure in purificationibus. Hinc etiam Naso li. ii. de arte: ubi amica ægrotauerit in autumno ait. Et ueniat quæ lustret anus lectumq; locum præferat & tremula sulphur & oua manu: attamen textus aliqui habent sulphura uiua manu. XERapelinas ueteres sic legendum est: ita enim in antiquissimo textu legi. XERApelinas. Merula sic ait. Has uestes atrabaticas inuenio latine appellatas his uerbis apud Suidam. diebus festis & in uictoria: aut astantibus legatis induebantur tunicas: & clamydes auro ac purpura uariatas: aut alio quouis modo preciosas: in quotidianis uero conuentibus Xerapelinas: sic a colore dictas: quas uocabant Atrabaticas: de colore uidelicet: atrû enim nigrum uocant. Vnde coniicimus xerapelinas nigras fuisse: non autem uirides: ut quidam somniauit: hæc ille. DISCRiminis: periculi. DESCendet: ipsa mulier scilicet. IN Tunicas eat. Festus sic ait. Pilæ effi-

Bellonæ matrisq; deû chorus intrat: & ingens
Semiuir obscoeno facies reuerenda minori:
Mollia qui rupta secuit genitalia testa
Iampridem cui rauca cohors: cui tympana ce//
Plebeia: & phrigia uestit bucca tiara. (dunt
Grande sonat: metuiq; iubet septembris: & au/
Aduentu: nisi se cetu lustrauerit ouis. stri
Et xerapelinas ueteres donauerit ipsi
Vt qcqd subiti: & magni discriminis instat
In tunicas eat: & totum semel expiet annum
Hibernum fracta glacie descedet in amnem

MAN. | Minerua | Venus | Diana | Proserpia | ceres | Iuno | Bellona | Hecate | Rhanusia | Isis | Luna | Spadonibus uox | Tyara | Aquilo | Auster | Ver | Autûnus | Oua | Tæda | Sulphur | xerapelinæ | Vestes in copitis

Lares tyberim aquas. Mania Dea Lares Effigies in cōpitis

gies uiriles & muliebres ex lana compitalibus suspendebantur in compitis. quod esse deorum inferiorum quos uocant lares putarent: quibus tot pilæ: quot capita seruorum: tot effigies quot essent liberi ponebantur: ut uiuis parcerent & essent his pilis & simulacris contenti. Macrobius autem libro primo sat. inducit Albinum ita dicentem. Qualem nunc permutationem sacrificii prætextate memorasti inuenio postea compitalibus celebratam quum ludi per urbem in compitis agitabantur: restituti scilicet a Tarquino superbo laribus ac Maniæ ex responso apollinis: quo præceptum est: ut capitibus pro capitibus supplicaretur. Idq; aliquandiu obseruatum: ut pro familiarũ sospitalitate p eri mactarent Maniæ deæ matri lanũ. Quod sacrificii genus Iunius Brutus consul pulso Tarquino aliter constituit celebrandum. Nam capitibus alii & papaueris supplicari iussit: ut responso apollinis satisfieret de nomine capitum: remoto scilicet scelere infaustæ sacrificationis: factumq; est ut effigies Maniæ suspensæ pro singulorum foribus periculum si quod imineret familiis expiarent: ludosq; ex uiis compitorum in quibus agitabantur compitalia appellauerunt.

DOM.

¶TYMPana plæbeia: idest tympana isiaca & alexandrina. BVCcha: uestis est: unde & subbucula buccula dicitur. Tranquillus & Horatius uerbum usurpant. XERampellinas: xerampelinæ dicuntur togæ rasæ uirides has supra appellauit galbana rasa & Mar. tunicam prasinam idest uiridem ξηρὸσ significat aridũ ἀμπελοσ significat pampinum unde xerampelinæ idest rasæ tunicæ uirides: EAT in tunicas: hoc tractum est ex ritu compitalino: nam pilæ idest effigies hominum ueteribus uestibus indutæ suspendebantur in compitis ut manes contenti illis imaginibus & simulacris abstinerent uiuis: auctor Festus. HIBernum fracta: hæc de sacerdotibus isiacis: qui idem faciebant. DEScendat in amnem: ex ritu ægyptio hoc fit: nam sacra isidis in ægypto igne & aqua im primis celebrabantur in monumentum pristinæ nauigationis Isidis q̃ in ægyptum est delata: auctor Eusebius.

MER.

¶FVREntis bellonæ: in sacris bellonæ ipsi sacerdotes non alieno: sed suo cruore sacrificabant sectis namq; humeris & utraq; manu gladios districtos exerentes currebant: & uelut insani efferebantur: quam turbam Mar. entheatam idest phanaticam appellauit. MATrisq; deum: hoc est cybeles: cuius sacerdotes amputato uirili sexu: tum furore perciti musculos cultri concidebant. SEMiuir: idest gallus: qui nec uir: nec fœmina erat. RAPta secuit genitalia testa. in naturali legitur historia: samia testa sacerdotes matris deum qui galli uocentur citra perniciem uirilitatem amputare: quam rem Martialis betico gallo opprobrat sic dicens. Abscissa est quare samia tibi mentula testa. Si tibi tam gratus betice cunnus erat. TYAra: pileus & sacrum gestamen quod Virgilius masculino genere protulit. Sacerq; tyaras. GRAnde sonat metuiq; iubet septembris & austri Aduentum. Galli p urbes discursantes cruentis membris: propalam talia uociferabantur: quæ omnia Seneca in libro de beata uita: sic irridet. Cum sistrum aliquis concutiens: ex imperio mentitur cum aliquis secandi lacertos suos artifex brachia atq; humeros: suspensa manu cruentat: cum aliqua genibus per uiam repens ululat laurumq; linteatus senex: & medio lucernam die præferens conclamat: iratum aliquem deorum concurritis & auditis: ac diuinum esse eum: inuicem mutuum alentes stuporem affirmatis. CENtum lustrauerit ouis. Apuleius in ultimo metamorphoseos tradit. Sacerdotes Isidis in purificationibus: tæda ouis & sulphure uti solitos: unde Lucanus in dialogo qui inscribitur τυραννοσ hoc est tyrannus: oua appellauit lustralia: centum igitur oua in expiationem: atq; purificationē petit. De lustratione huiusmodi hæc Ouidius in arte. Et ueniat quæ lustret anus lectumq; locumq; Præferat ex tremula sulfur & oua manu. XERampellias: has uestes atrabaticas inuenio latine appellatas: his uerbis apud Suidam. Diebus festis & in uictoria aut astantibus legatis induebantur tunicas & clamydes auro: ac purpura uariatas: aut alio quouis modo preciosas: in quottidianis uero conuentibus xerampelinas sic a colore dictas: quas uocabant atrabaticas: de colore uidelicet atrum enim nigrum uocant. Vnde coniicimus xerampelinas nigras fuisse: non autem uirides: ut quidam somniant.

Samia testa

diuinatio gallorum

Oua lustralia

Suidas Xerāpelinæ Atrabaticæ

VAL.

¶MATRisq; deum chorus: multitudo sacerdotum matris deorum idest telluris quam matrem magnam: ut Var. inquit: ueteres nominarunt. INGens semiuir: sacerdos antistes: ideo autem semiuir q; sibi genitalia lapidibus acutis uel testa aliqua subsecarent: unde Catullus de athi. Stimulatus ubi furenti rabie uagus amnis. Itaq; ut relicta sensit sibi membra sine uiro. Deuoluit ille acuto sibi pectore silices. Itaq; ut relicta sensit sibi membra sine uiro. OBSceno: turpi quia libidinosus. FACies reuerenda minori: quando antistes fuit. MOLlia: ad mollicιem creata. RAVca cohors: propter auulsos testes: ut tam Alexander aphrodiseus q̃ aristoteles docet. CVI tympana cedunt plæbeia: cui cum tympanis uulgares cedunt: ideo autem tympana matri magnæ data sunt: q; illis orbem terræ referent: ut scribit Varro sententia augustini. ET Phrygia uestitur bucca tiara: phrygia quoniam a phrygibus maxime hæc dea culta est: & apud fluuium gallum qui fuit i phrygia auctore Catullo secabāt sibi genitalia: in cā āt fuit q; qui fæmine indigeant terram sequi debeant q; in ea omnia reperiantur. VEStitur: alligatur. BVCca: pro buccis posuit: nam ita hic alibi: & quidam alii bucca singulari numero hæbreum uerbũ: ut Hierony. inquit ad dardanum tubam significat: inde buccina diminutiuum: buccæ autem intra malas sunt faciei. Plinius: hilaritates risumq; indicantes buccæ: licet Apuleius bucculam a bucca diminutiuum protulerit. VEstitur bucca tiara: pileo phrygio. Hiero. ad fabiolam quartum inquit genus est uestimenti rotundum phileolum quasi sphera media sit diuisa: & pars altera ponatur in capite: hoc græci & nostri tiaram nonnulli galerum uocāt dicitur & tiaras Vir. sacerq; tiaras non habet acumen in summo nec totum usq; ad comam caput tegit sed tertiā partem a fronte inopertam relinquit atq; ita in occipitio constrictus est uita ut non facile labatur ex capite. LVstrauerit ouis: Oui. Et ueniat quæ lustret anus lectumq; locũq;. Præferat & tremula sulfur & oua manu. ET xeram. uete. hæc enim uera est lectio & uetustissimo ex codice approbata: xerampellinas subaudiendũ uestes quæ ad usum matronarum: inquit Probus. fuerunt ampellini coloris qui inter coccinum & muriceum medius est: xeron uero siccum significat: itaq; xerampellinus coloris esse creditur quem ligua uernacula rosam siccam nominamus: idq; Probus etiam confirmare uidetur.

¶ TYBeri:mane aqua tyberis expiabantur. Vnde & Persius satyra secunda sic ait. Hæc sancte ut poscas tybe- MAN.
rino in flumine mergis Mane caput bis terq;:& noctem flumine purgas: Apuleius in huiusmodi purificationi- Tyberis aqua
bus libro.xi.meta.numerum septimum ponit:ait.n.sic. Meq; protinus purificandi studio marino lauacro trado:
septiesq; submerso fluctibus capite:q; eum numerum præcipue religionibus aptissimum diuinus ille pythagoras Septenarius
prodidit &c. TIMidum caput.ita legendum est:quod etiam antiqui textus habent:noli igitur tumidum per u le
gere.nam sententia non quadraret superiori:dixit enim ut quicquid subiti & magni discriminis instat in tunicas
eat propter id igitur timidum caput ait.

Ter matutino thyberi mergetur: & ipsis
Vorticibus timidũ caput abluet: inde supbi
Totũ regis agrũ: nuda ac tremebũda cruẽtis
Ereptet genibus: si candida iusserit io
Ibit ad ægypti finem calidasq; petitas
A meroe portabit aquas ut spargat in ædem
Isidis: antiquo quæ proxima surgit ouili.
Credit enim ipsius dominæ se uoce moueri:
En aĩam & mentẽ: cũ qua diu nocte loquũt
Ergo hic præcipuũ: sũmũq; meret honorem
Qui grege linigero circũdat9 & grege caluo

SVPerbi re
gis agrum.i.campũ martium. De quo latius satyra se-
cunda ibi. Vade ergo & cede seueri iugeribus campi.
NVDa ipsa.s.mulier. EXPiret: circuet. CANdida
io.idest isis:quæ olim in candidam uaccam uersa fue-
rat anteq̃ in ægyptũ cõfugeret:de qua late Ouidius li-
bro primo meta. A MEroe. Nilus facit insulas in æ- Meroe
thyopia maximas: Vnam insignem nomine Meroen
in qua est urbs insignis insulæ nomine quã cambyses
condidit a matre eius denominatã. Effodiuntur in ea
aurum & argentũ æs ferrũ. Hebenum insuper fert la-
pidumq; multiplex genus:hæc & plura Diodorus li-
bro primo. ISIdis: Diodorus libro primo scribit q; as- Isis
serunt ægyptum isidem plurium inuentricem ad mor
bos medicamentorum:& medicinæ arti admodũ cõ-
tulisse:quam mortalitate quoq; potitam gaudere ho-
minum cultu:inq; eorũ ualitudine præcipue uersari.
Quin etiã in somnis opitulatur palam eis:quos censuerit dignos. Omnis fere orbis hãc deam colebat propter
manifestas eis morborũ curas: Etenim in somnis illam dicebant non recte ualentium auxilia morbis præbere.
Et qui eius monitis obtemperarent. Præter opinionem curari etiam quorum medici salutẽ desperarint. Tradũt
aliqui isidis & osiridis sepulcra in nysa arabiæ sita:est autẽ utriq; dicatã columnã sacris sculptam litteris: inq; isi- isidis columna
dis hæc scripta esse. Ego isis sum ægypti regina a mercurio erudita:quæ ego legibus statui nullus soluet. Ego sum
osiridis:ego sum prima frugum inuentrix. Ego sum ori regis mater: Ego sum in astro canis refulgens:mihi Buba Osiridis
stia urbs condita est. Gaude gaude ægypte:quæ me nutristi. In columna uero osiridis hæc scripta dicũtur. Mi pa- columna
ter Saturnus deorum omnium iunior: Sum uero osiris rex qui uniuersum peragraui orbem:usq; ad desertos in
dorum fines ad eos quoq; profectus sum qui arcto subiacent usq; istri fontes:& iterum alias quoq; orbis adii us-
que ad mare oceanum partes: Sum Saturni filius antiquior:neq; ullus est in orbe ad quem non accesserim locus
docens omnes ea:quarum inuentor fui. OVIli.ouile locus erat in campo martio de quo superius late. DOMi
næ:isidis. EN animam:exprobrãtis est. ERGo hic præcipuum. Ordo est. Ergo hic.i.isidis antistes.qui circun
datus linigero grege:& grege caluo populi plangentis:currit derisor anubis: meretur honorẽ præcipuũ & sum
mum. ANVbis:hoc loco genitiui casus: Vnde Ruffus Festus in arato:ubi de uirgine meminit ait. Aut pelusia
ci magis es dea littoris isis. Digna poli consors & cura latrantis anubis. Variabitur itaq; hic anubis huius anubis
uel anubidis sicut adonis huius adonis uel adõidis:hic osiris huius osiris uel osiridis:hæc serapis huius serapis uel isidis corus
serapidis:hinc Apuleius libro.xi.ait. Inuicti osiridis. Item de serapis principalis dei nocturnis. GREge linigero.
Apuleius libro.xi.sic ait: De isidis sacris. Tunc influunt turbæ sacris diuinis initiatæ uiri fœminæque omnis di-
gnitatis:& omnis ætatis linteæ uestis candore puro luminosi.ille lympico tegmine crines madidos obuolutæ: Sistra
Hi capillum derasi funditus uerticem prænitentes:magnæ religionis terrena sidera æreis & argẽteis immo ue
ro aureis etiam sistris argutum tinnitum constrepentes. Et Antistites sociorum proceres illi qui candido lintea-
mine cinctum pectoralem adusq; uestigia strictim iniecti potentissimorum domini proferebant insignis exu-
uias. GREge caluo:diximus ex Apuleio q; isidis sacra celebraturi uiri capillum funditus deradebant. & Plinius Apis bos
libro octauo.c.xliii.ubi de Api boue meminit ait q; bos in ægypto etiam numinis uice colebatur:apin uocabãt.
Non erat fas eum certos uitæ excedere annos. Mersum in sacerdotum fonte enecabant:quæsituri luctu & ali-
um quem substituerent:& donec inuenissent mœrebant derasis etiam capitibus. Nec tamen unquam diu que-
rebatur:inuentus deducebatur a sacerdotibus Memphin & cætera. Cumque se prorumpebant in cœtus incede
bat summoto strepitu lictorum iussu grexque puerorum comitabatur carmen honori eius canentium. intellige
re uidebatur & adorari uelle.

¶ CANdida io:io inachi argiuorum regis filia a phœnicibus rapta est ut Herodoto credimus: & abducta in DOM.
ægyotum Osiris eam duxit uxorem quo mortuo regnum tenuit. dictaq; isis post mortem habita pro dea: eius
sacra romam translata sunt templo iuxta campum martium erecto sacerdotes linea ueste utentes euagabantur
lugentes:mox ad lætitiam conuersi sacra perficiebant id erat in monumentum isidis:quæ Orum quaque filium
sollicite perquirebat amisso marito:uerita ne ei accidisset quod patri:mulieres hæc sacra frequentabant: nephas
q; his erat illis diebus coniungi cum uiro. MERoem:lege Plinium & Strabonem de meroe. LINigero: Ouidi-
us:ne fuge linigeræ memphitica templa iuuencæ; Mar. linigeri fugiunt cauli sistrataq; turba:linigeri sacerdotes
isidis quoniam ueste linea utebantur:ut Herodotus scribit præsertim xylina ut auctor est Plinius:nec aliam in
ducere fas erat:calceis item papyraceis calui dicuntur: quoniam eodem auctore cum alibi sacerdotes pro-
mittant comam in ægypto eorum capita traduntur:immo & tertio quoque die totum corpus raditur:ne tinea

uel aliud aliquid sordidum inter sacra offendat. Anubis lingua ægyptia Mercurius dicitur: idem significat canem
nam Mercurius capite canino una cum iside colebatur quoniam Diodoro teste. Isis canibus usa est ad maritum
inueniendum. canes propterea in eius sacrorum pompa præcedebant: addit Diodorus anubi fuisse filium Osiri
dis fratrem Macedonis: qui quoniam cane insigni armorum usus est: ea imagine colebatur: hoc loco anubim ap
pellat sacerdotem isidis quoniam tanq̃ anubis. i. Mercurius nuntius erat inter mulieres & isidem.
MER. ❡ TER matutino tyberi mergetur. mane aqua tyberis se perfundentes expiari credebant Persius. Hæc sancte
ut poscas tiberino in flumine mergis Mane caput: bis terq̨ & noctem flumine purgas. TOTum regis agrum
martium significat campum: Nam pulsis regibus: cæsisq̨ coniuratis Tarquiniorum ager populo datus & dictus
est martius. A MEroe portabit aquas: Meroe insula quam nilus suo ambitu facit hanc æquinoctiali suppositã
calidam appellauit: Et quia in templo isidis (ut scribit Seruius) aqua sparsa de nilo esse dicebatur q̃uis plerumq̨
simulata foret: & non uera: mulier sacris dedita usq̨ a meroe aquam referebat. QVAe proxima surgit ouili:
Ouilia Ouile accipit, pro campo Martio. ubi erant septa in quibus comitiorum tempore populus claudebatur: Ouidius
in fastis. Est quoq̨ quo populum fas est includere septis. Lucanus item exponente Seruio: ouilia pro campo po
suit cum dixit. Et miseræ maculauit ouilia Romæ. Campo itaq̨ isidis ædem proximam fuisse accipeř debemus
isiacorum habitus GREge linigero. isiaci lino tecti incedebant: quoniens sacra isidis celebrarent. Ouidius Nunc dea linigera coli
tur celeberrima turba. Et Martialis linigeri fugiunt calui sistrataq̨ turba. Suetonius de Othone. Sacra, etiam isi
dis: sæpe in lintea: religiosaq̨ ueste propalam celebrauit. ET grege caluo. derasis capitibus: sacerdotes quesituri
Apuleius apim bouem merebant (Vt tradit Plinius) & Lampridius de commodo hæc ait. Sacra isidis coluit. Vt & caput
raderet & anubim portaret: sed isiacorum habitum: & isidis pompam sic describit Apuleius in metamorpho
seos libris. Tunc influunt turbæ: sacris diuinis initiatæ: uiri fœminæq̨ omnis dignitatis: & omnis ætatis linteæ
Antistites & pompa isidis uestis candore luminosi: illæ limpido tegmine crines madidos obuolutæ: Hi capillum derasi funditus uerticem
prænitentes. Subiungit item quinq̨ fuisse antistites: quorum primus lucernam claro præmicantem porrigebat
lumine. Secundus ambabus manibus gerebat altaria. Tertius palmam attolebat auro subtiliter foliatã nec non
Anubis mercurialem etiam caduceum. Quartus aureum uasculum in modum papillæ rotundatum: de quo lacte liba
Bos apis bat. Quintus auream uannum: aureis congestam ramulis: tum prodibant anubis attollens canis ceruices arduas
& bos apis in erectum leuata: hoc autem sacrum qui cupit cognoscere: eundem legat auctorem.
VAL. ❡ TER matutino tyberi mergetur: matutino tyberi: idest ipsa matutino ueniens tempore. & ẽ figurata & ho
nesta locutio. Tyberi mergetur: huic simile illud Hor. Frigida si puerum quartana reliquerit illo Mane die quo
tu indicis ieiunia nudus In tyberi stabit casus medicusq̨ leuarit Aegrum & præcipiti mater delita necabit In ge
lida fixum ripa febremq̨ reducet. TVMidum. superstitiosum. SVPerbi. subaudiendum Tarquinii. dicit au
tem (ut inquit Probus) tarquinium campum hoc est insulam tyberis. SI CAndida iusserit io. i. isis candida autẽ
pulchra: ut Home. iunonẽ λευκώλενον uocat. A MEroe. insula ad tractum ægyptium idq̨ nomen a cambyse
regis sorore habuisse ferunt: cum enim cambyses ægyptum omnem occupasset meroem usq̨ q̨ secum ad ægy
ptios ducens processit: cum ibi montem obiisset urbi nomen ab ea indidisse existimant. ultra syenem autem est
ad torridam zonam: & inde p meroen prima appellata zona est. ANTiquo q̃ proxima surgit ouili. utrum re
giæ romuli an palatio: an certe: ut Seruius putat sæpta quæ in campo martio inclusa tabulatis erant: in quibus
stans præfectus suffragia ferre consueuerat: sed quoniam sæpta similia sũt ouilibus duo hæc pro se inuicem po
nunť: unde & Luca. Et miseræ maculauit ouilia romæ. IPSius do. isidis. IPSius do. se uo. mo. quæ a sacerdo
te audierit. EN aiam: ironicos legendum. EN aiam & men. aia est qua uiuimus animus quo sapimus qa mẽ
te non dicitť: ut Lucretius putat his uerbis. Nũc aium atq̨ aiam dico cõiuncta teneri inter se atq̨ unam naturam
cõficere ex se. Sed caput esse quasi & dominũ in corpore toto. Cõsiliũ quod nos animum mentemq̨ uocamus
sed secus arbitrať Augustinus q de spiritu & anima scribens aius inqt ẽ substantia quædã rõnis particeps regẽ
do corpori accõmodata: mẽs uero inqt dř a mene: mene aũt græce luna: & sicut luna crescit & decrescit & defi
cit: & uaria uicissitudine cõmutať: in id tamen qđ fuit pfecta qdã nouitate se restituit: sic mẽs nũc caput summis
inserit nũc deficit in fima nũc sese referens sibi ueris falsa redarguit: mõ ad corporalia regenda deflectitur: mõ
æternis rõnibus inspiciendis uel cõsulendis adhæret. ERGo hic pci. ordo est: ergo hic anubis qui grege linige
gero & grege caluo populi plãgentis circundatus currit derisor præcipuum summũq̨ honorẽ mereť. subaudi
endũ apud mulieres. QVI grege linigero circũdatus. Ouidius Ne fugæ linigeræ memphitica tẽpla iuuencæ.
MAN. ❡ PLANgẽtis populi. iã diximus ex Plinio q̨ q̃ situ
ri apin bouem lugebant mœrebantq̨ derasis etiã ca
pitibus. Et Diodorus libro primo ait. q̨ Typhon fra
Osiris mors ter osirim occidit quem ĩ sex ac uiginti partes laniaue
rat. isis tamen osiris mortem auxilio ori filii Typho
nem interemit: & cædis conscios: inde ægypti regnũ
cœpit. Osiridis partes omnis dispersas. pter pudenda
cũ inuenisset: ex aromatibus: ac cæra singulas ĩ formã
hominis uiro similem composuit: conuocatis deinde
ægypti sacerdotib' singulis dedit osiris imaginẽ iubẽs
ut seruarent in abditis: & ut deũ colerent: eiq̨ animal
ex suis quod malent dicarent: illudq̨ coleret ueluti osi
rim dum uiueret: atq̨ post obitũ simili cerimonia ob
seruarẽt. sacerdotes obsecuti sunt isidis iussis & animã

Plangentis populi currit derisor anubis.
Ille petit ueniam: quotiens nõ abstines uxor
Concubitu sacris obseruandisq̨ diebus:
Magnaq̨ debeť uiolato pœna cadurco.
Et mouisse caput uisa est argentea serpens
Illius lachrymis: meditataq̨ murmura pstãt
Vt ueniam culpæ nõ abnuat ansere magno
Scilicet & tenui popano corruptus osiris
Cũ dedit ille locum cophino: fœnoq̨ relicto
Arcanam iudea tremens mendicat in aurem

Interpres legũ ſolymarũ & magna ſacerdos
Arboris: ac ſummi fida internuntia cæli:
Implet & illa manũ: ſed partius ære minuto
Qualiacunq; uoles iudæi ſomnia uendunt

tia a principio ei dicata in honorem habētes: cũ morie
bantur in eorum funere renouabant oſiridis luctum.
Tauros autem ſacros. hunc Apin alterum Memphin
nominatos ſacrificabāt oſiridi: Quos etiam uelut de-
os ægyptii omnes colebant. Lactantius uero libro pri
mo capitu. uigeſimoprimo: ſic ait. Iſidis ægyptia ſacra
ſũt: quatenus filium paruulum: uel perdiderit: uel inuenerit. Nam primo ſacerdotes eius deglabrato corpore ſua
pectora tundunt. Lamentātur ſicut ipſa quum perdidit fecerat: Deinde puer producitur quaſi inuentus & in læ
titiam luctus ille mutatur &c. ANVbis: ſcribit Diodorus li. primo. ꝙ Anubis. & Macedon oſiridis filii fuerunt
quorum uterq; armis uſus eſt inſignibus aliquo animali. haud eorum naturæ diſſimili. Nam anubis canem. Ma
cedon lupum inſigne armorum tulit. Qua ex re hæc animalia ægyptii ſummo in honore habebant & horum
animantium formis apud ægyptios colebantur & Anubis & Macedon. Idem quoq; Diodorus libro ſecundo: Anubis
ſic ait. Canis tum uenationi: tum ad cuſtodiam prodeſt propterea deum q apud eos Anubis uocatur capite fin- Macedon
gunt canino: ſignificantes cuſtodem corporis oſiridis atq; iſidis fuiſſe. Quidam aſſerunt iſidis canes: quo tempo Canis in
re oſiris quæſitus eſt: & feras & ouios omnes amouentes una oſiridis corpus inueſtigaſſe. Ideoque in feſtis iſidis ægypto
præire canes pompam ueteri more antiquam erga canes gratiam oſtentāte. ILLE petit ueniam: Adhuc præ-
dictaq; mulierum ſuperſtitionem arguit: nam quæ ab concubitu ſacris diebus non abſtinuerant iſidis ſacerdo-
tes adhibant: ut expiarentur. ILLE. ſ. ſacerdos & antiſtes iſidis. PETit: ab iſide. VXOr: alicuius uidelicet.
SACris diebus: per nouem dies ab uiris abſtinebant mulieres: dum iſidi ſacra fierent. Vnde Propertius libro iſidis
ſecundo. Elegia uero. xxxiii. ait. Triſtia iam redeunt iterum ſolemnia nobis Cynthia iam noctes eſt operata no- ſacra
uem. Atq; ut nilo pereat quæ ſacra tepente Miſit matronis inachis auſoniis. Quæ dea tam cupidos totiens diui
ſit amantes Quæcunq; illa fuit: ſemper amara fuit. VIOlato caduceo: Non cadurco: ſed caduceo legendum ē:
quod etiam in antiquo textu legitur. Nec te moueat prima ſyllaba. Nam uti in uerſilogo latius oſtendi multa ſũt
habentia primam ſyllabam communem. Macrobius etiam libro primo ſat. ſcribit ꝙ argumētum caducei ad ge-
nituram quoq; hominum: quæ geneſis appellatur: ægyptii protendunt. Caduceus autem ipſe duobus dracōibus Caduceus
ornabatur. mare & fœmina: in nodum obligatis parte media uoluminis ſui. Tunc præterea uiolari caduceum
credimus: quum uetito tempore coniuges coeunt. Et Apuleius libro undecimo ſic ait. Ille ſuperum commeator Anubidis
& inferum nunc atra: nunc aurea facie ſublimis attollens canis ceruices arduas Anubis. leua caduceum gerens: forma
dextra palmam uirentem quatiens &c. Patet itaq; caduceo non cadurco legendum eſſe. MOViſſe caput: aſſen Serpens
ſiſſe precibus. ARGentea ſerpens: quāuis in caduceo dracōes eſſent. Licet etiam de caduceo poeta dixerit pau Draco
lo ante. Non tum de illis hoc loco intelligendum: nam ſingulariter argentea ſerpens ait. Poſtea dicet corruptus
oſiris. Itaq; de dracone intelligit: qui erat in ſigno adiuncto ſimulacro Serapidis: ſcribit enim Macrobius lib. pri
mo ſat. ꝙ ſimulacro ſerapidis ſignum tricipitis animantis adiungebant: quod quidem in medio leonis caput ex-
primebat. Dextra parte caput canis exoriebatur. pars uero leua ceruicis rapacis lupi capite finiebatur. Eaſq; for-
mas animalium draco connectabatur uolumine ſuo capite redeunte ad dei dexteram: qua compeſcebatur mon
ſtrum: Hæc ex Macrobio. De capite igitur huius draconis omnino intelligas. Serapis autem idem & oſiris. Dio
dorus enim libro primo ſic inquit. Oſiris uero tum ſerapis dicitur: tum Dionyſius: tum Pluto: tum Ammō: tum Oſiris
iuppiter. ILLius: ſacerdotis. ſ. MVR mura: uidelicet ſacerdotis. ANSere: Herodotus libro ſecundo ſcribit de Serapis
ſacerdotibus ægyptiacis: ꝙ e re domeſtica nihil conferebant: ſed eorum ſingulis quotidie cibi ſacri cocti præſto Dionyſi
erant. Et carnis bubulæ & anſerinæ ſatis abundeq;. Vinum quoq; uineale tradebat. Vniuerſi autem ægyptii iſi- Ammon
dem & oſirim præq; colebant. TENui popano: græci ποπανον dicunt non recte igitur repono legitur a qui iuppiter
buſdam. Suidas apud græcos ſcribit Domitio referente. Popanum eſſe placentam latam tenuem rotundā. Pol- ægyptii
lux etiam placente genus popanon, ſcribit eſſe: qua in ſacrificiis utebantur. Cuius dictionis uſus eſt frequēs apud ſacerdo-
Ariſtophanem. ut Merula edocet. CORruptus: ſeductus a priori ſententia. Hinc Perſius ſatyra ſecunda ait. Fũ tes
de merum genio: non tu prece poſcis emaci. Quæ niſi ſeductus nequeas committere diuis. ILLE: ſacerdos: ui- Popanon
delicet. DEDit locum: diſceſſit. COPhino fœnoq; relicto: ideſt negociis omiſſis: per Cophinum ſed enim ſer
uilia opera ſignificantur. Auctore etiam Auguſtino ſuper pſalmum. lxxx. ita enim inquit. per Cophinum ſignifi
cantur opera ſeruilia mundare ſtercora: terram portare Cophino fit. Erat p̄terea cophinus uas ex uirgultis: græ
ca dictio. Priſcianus Corbem interpretatur. ex tenui autem uili ſupellectili inopiam declarauit iudæorum: ut ibi
ſatyra tertia. Quorum. Cophinus fœnumq; ſuppellex. In fœno autem dormire ſolitos intelligimus. IVDæa: Cophinus
iudæorum multitudo. TREmens: uel inopia tremens uel ſuperſtitioſa & anxia futuris. MENdicat: neceſſa-
ria quærit ac poſtulat. IN Aurem: mulierem ſcilicet. LEGum ſolymarum: Ioſephus libro ultimo de bello iu-
daico ſcribit: ꝙ primus conditor Solymarum fuerat chananeorum potentiſſimus: qui patria lingua iuſtus appel Solymæ
latus eſt. erat quippe talis: ideoq; ſacerdotium primus exhibuit: & phano primum ædificato hieroſolymam ciui Hieroſo-
uitatem uocauit. Cum ante ſolyma uocaretur. Chananeorum poſtea populo pulſo: rex iudæorum leobi- lyma
us colendam ſuo tradidit. & Plinius libro quinto ſcribit hieroſolima fuiſſe longe clariſſima urbium orientis.
Nomen iudeæ. LEGum ſolymarum. Diodorus libro ſecundo docet ꝙ Moyſes apud iudæos a baio quem de- Moyſes
um uocant: acceptas leges dare præ ſe ferebat. Vt citius populi ob rei excellentiam deum timore legibus obté- Dodo-
perarent. SACerdos arboris: alluſio eſt ad dodoneas ſacerdotes. nam ut ſcribit libro ſecundo Herodotus: Erát neæ
ſimillima inter ſe oracula & illud apud Thebas ægyptias. & illud apud dodonam. ubi antiquiſſimæ ſacerdoti no ſacerdotes
men erat promeneæ: proxime timaretæ: minimæ natu Nycandræ. Iouis fanum in dodona erat ſub phago cō-

ditum. Scribit idem geminas ex ægypto columbas euolasse utranq; nigram. Vnam quidem in aphricam: alterã uero in Dodonam epiri: quæ phago insidens humana uoce elocuta sit: eo loci iouis oraculum condi debere. Eã uero quæ ad aphros abiisset columbam iussisse aphris ut Ammonis oraculum conderent: quod oraculum & ipsum iouis erat Sed re uera columbas illas ait fuisse fœminas sacerdotes sorores a phœnicibus his locis uenditas &c. MAGna sacerdos arboris: allusio est ut dixi ad dodoneas sacerdotes quoniam iudæi etiam siluas tũc colebant. Vnde dixit satyra tertia. Et eiectis mendicat silua camœnis. Et propterea magna sacerdos ait quoniam ut diximus apud Dodonam erat magna. Erat minor: erat minima sacerdos. ILLa: uxor uidelicet alicuius. SED partius ære minuto. Qualiacunq; uoles iudæi somnia uendunt. Sensus est. q̃ mulier aliqua manum implebat iudæis. Illi tamen etiam mercede minima somnia interpretabantur. AERe minuto: ut puta quadrante. QVAliacunq;: uel bona: uel mala uel uera uel ficta uel obscura: uel clariora. IVDæi somnia uendunt. Apuleius libro undecimo ait: q̃ isis sibi dormienti apparens ita dixit. Quæ sunt consequentia sacerdoti meo per quietem facienda præcipio. Diximus & plura hic etiam conuenientia paulo superius. ubi de iside meminimus. Strabo quoq; libro decimoseptimo scribit in Canopo fuisse Serapidis templum: & cultu & religione excellens: ut etiam doctissimi uiri crederent: & pro se uel pro aliis insomnia ibi captarent.

Colũbæ Dodõeæ

isidis somnia serapis

DOM. ℂ SACris diebus: dicatis isidi: nã tunc nephas erat mulieribus coire. Propertius: quæ dea tam cupidos toties diuisit amantes Quæcunq; illa fuit semper amara fuit. ARGentea serpens: intelligit de serpente quæ in imagine osiridis in ara isidis complectebatur canem & lupum: producto capite a dexteram Osiridis auctor est Macrobius de hoc magis placet intelligas q̃ de dracone qui est in uirga Mercurii geminus. ANSere magno: nam & carnibus anserinis uescebantur sacerdotes ægyptii & bubulis ut scribit Herodo. PEPono tenui: Suidas apud græcos scribit peponum esse placentam latam tenuem rotundam de qua nunc intelligit. SACerdos arboris: alludit ad sacerdotes dodoneas inter quas ætate præstabant promenea: tindaretæ: nicãdra: nam ad fagum arborem responsa dabant: ut Herodotus & Sillius scribunt. QVAlicunq;: nam somnia in templo Osiridis de quo loquitur captabant: ut Strabo scribit uel pro uel pro aliis.

MER. ℂ PLAngentis populi. Lactantius hæc de iside scribit. isidis ægyptia sacra sunt quatenus filium paruulum uel perdiderit: uel inuenerit. Nam primo sacerdotes eius deglabrato corpore sua pectora tundunt: sicut ipsa: cũ perdidit fecerat: deinde puer producitur: quasi inuentus: & in lætitiam luctus ille mutatur. CVR rit derisor anubis: Diodorus refert unum ex commilitonibus osiridis: anubim dictum fuisse: qui galeam tulit caninam: Vnde & latrator anubis apud Virgilium: quẽ derisorẽ superstitionis fœmineæ dicit. FEStis obseruandisq; diebus: per nouem dies sibi mulieres a uiris temperabant: dum isidi sacrificarẽt. Propertius. Cynthia iam noctes est operata nouem. ARGentea serpẽs: aut aspis in cymbii ansulis insurgẽs: & arduũ caput extollens ceruicibus late tumescentibus. aut ea serpens: de qua Ouidius in amoribus de pompa isidis loquens: hæc scribit. Pigraq; labatur circũ donaria serpens. Et comes in pompa corniger apis eat. TENui popano: popanon placentæ genus: qua in sacrificiis: auctore Polluce utebamur: huius ditionis usum habemus frequentem apud Aristophanem sunt qui deducant popanon a uerbo græco κοπτω: quod est incido. ut popanon quasi κοπανον uel πεττο τοχονευω.

Glabri sacerdotes isidis

Anubis

Popanon

Solymæ Hierosolymæ

COR ruptus: seductus & mercede placatus: ut illud Persii. Quæ nisi seductis nequeas cõmittere diuis. LEGum solymaæ. Solymæ hierosolymæ postea dictæ fuerunt longe clarissima: ut ait Plinius. Vrbiũ olim fuit orientis. Solymas Tacitus existimat a solymis appellatas. Solymi. & enim gens fuit uel homeri carminibus celebrata. SACerdos arboris. aut quia siluam incolebant iudæi: aut quia ad arborem sacra faciebant.

VAL. ℂ CVR rit deri. anu. ordo est: hic derisor anubis: q̃ anubis portaret simulacrum grege linigero & grege abrasi capitis populi plangentis propter amissum osirim. CVR rit: cursu lustrat urbem meretur præcipuũ summũq; honorem. est enim osiris qui & anubis. Ruffus Festus i aratro. Aut peleusiaci magis es dea littoris isis. Digna poli consors & cura latrantis anubis. SA. obser. die. in quibus a uenere abstinendum est. MAGnaq; de. uio. pœ. cadur. ut si hæc pœna cadurco debeatur membrum mulieris: inquit Probus itelligit cum sit membri muliebris uelamen: uel ut alii est instita qua lectus incenditur: unde ait. Sulpi. ne cadurcis restitutis fasciis nudũ caleno concubentem proferat: nã caduceus ut quidam legunt primam producit ut caducifer. Oui. in fastis. Tartara iussus adit sumptis caducifer alis. ARGentea ser. idest æsculapius quoniam cum romani oraculo admoniti in epidaurum insulam misissent: ut inde æsculapium afferrent serpens ex templo eius progressus nauem legatorum conscendit quem illi numen credentes esse romam adduxerunt. nisi sit serpens: de qua Ouidius de iside locutus. Pigraq; labatur circum donaria serpens. ILLius sacerdotis: lachrymæ & murmura. CVLpæ: mulieris. TEnui po. corruptus osiris: popano sacrificio de pane facto: popanum inquit Suidas placenta fuit lata quam diis ueteres offerebant: hoc latini ut reor bellarium nominarunt: sed pro quocunq; libo capitur. Corruptus quippe qui immutat sententiã: hoc sibi libo oblato. COPhino fœnoq; relicto: idest relictis quæ agebant & negociabantur ex quo iudæorum mentes angustas paruas & sordidas uoluit intelligi sicut & supra cophinum fœnumq; supellex. Augu. octogesimi psalmi dauid exponens hæc uerba si diceres quibus oneribus manus eius in cophino seruierunt. per cophinos inquit significantur opera seruilia. mundare stercorere. terram portare: cophino fit. seruilia sunt opera. fœnum super quo forte strati dormierunt iudæi. IVDæa tremens: decrepita uel tremens superstitiosa. MENdicat in aurem: petit sibi elemosynam dari dum secreta illi ac suam aperit inopiam. INTerpres legum solymarum: utrum solomonis an hierosolymæ ciuitatis. MAGna sacerdos arboris: quod siluas haud longe ab urbe incolerent ut ipse supra nunc sacri fontis nemus & delubra locantur iudæis. FIda inter nunquam nuncia cæli: quæ dei uideri uult inter nuncia quæ ferat & referat quid homines optent quicque deus uelit. QVAliacunq;. ex hoc fallacia uideri uult quæ de somnis iudæi dixerint.

MAN. comagea

ℭ SPONDet amatorem. in eas inuehitur poeta quæ haruſpices conſulebant in rebus etiam improbis: Simul q haruſpices ipſos armenios. ſcilicet & comagenos taxat uti & iudæos paulo ante: nã mulieres decipiendo multa illis pollicebantur: ut amatores diuitum teſtamenta & huiuſmodi. TENErum: adoleſcenté. CALidæ: nuptæ occiſæ: & adhuc palpitantis. COMagenus. Strabo libro decimo ſexto ſic ait. Syriæ partes a Cilicia & amano incipientes ponimus comagenam & eam quæ ſeleucis ſyriæ appellatur. Poſtea inquit hoc in loco: nunc eſt Euphratis pons: apud quem ſita eſt ſeleucia. Meſoptamiæ caſtellum: Comagenæ a Pompeio adiectum. Comagena demum per parua regio eſt. DEFERat. ideſt accuſet & reprehendat. CALDæis ſed maior erit fiducia: ideſt plus credent Aſtrologis q̃ haruſpicis. Strabo autem libro ſexto ſcribit: q olim diuinatores in precio erant. quemadmodum tyteſias: orpheus & muſæus: apud indos gymnoſophiſtæ: apud perſas magi. & q necromantici & hydromatici appellantur: apud aſſyrios Chaldæi: apud romanos hetruriæ haruſpices. Chaldæorum Aſtronomicorum genera multa erant: qui tã quam per ſectas eiſdem de rebus alias atq alias opiniones ſequebantur. Cicero libro primo de diuinatione ſcribit q in ſyria chaldæi cognitione aſtrorum: ſolertiaq ingeniorum antecellunt. Diodorus item ait libro tertio: q chaldæi peritiſſimi aſtrologiæ habiti ſũt multi diuinatione quadam futura prædicebant: ac tũ auguriis: tum ſacris: tum aliiſq quibuſdã incantationibus. & mala auerterẽ ab hoïbus: & bõa afferre auguria inſuper: ſomniaq & pdigia interptati cõſueuere. AFRonte relatũ ammonis: uel a fonte. utrunq. n. legi poteſt. Antiqui & diuinationẽ & oracula plurimum uenerabantur: nunc earum rerum maxima negligentia eſt: inquit Strabo libro decimoſeptimo de ſua tempeſtate. Nam romanis ſybillæ reſponſa ſatiſfaciunt inquit idem. & hetruſca diuinatio per auguria per exta & iouis ſigna quapropter ammonis oraculum quaſi ex toto deficit: prius in honore maximo habebatur. Vbi reſponſa non ut apud delphos uerbis dabantur: ſed magna ex parte nutu & ſignis. Vtq Mela ſcribit. in Cyrenaica prouincia erat ammonis oraculum fidei inclytæ & fons quem ſolis appellabant: Solinus item ait. q ammonis templo fons proximat ſoli ſacer: ubi & lapis legitur: ammonis uocant cornu: nam ita tortuoſus eſt: & inflexus: ut effigiem reddat cornu arietis: fulgore aureo ẽ. Præ diuina ſomnia repræſentare dicitur: ſubiectus capiti incubantium. Herodotus libro ſecundo ſcribit. q ægyptii iouem ammonem uocant. DELphis oracula ceſſant. Strabo etiam libro nono ſic ait: hodie profecto ſumma in mendacitate delphicum eſt oraculum. Erãt autem Delphi ſtrabonis tempore circa templum apollinis ad fines caſtaliæ fontis in latere auſtrali parnaſſi montis phocidis. Cicero præterea in diuinatione ſcribit euanuiſſe delphicum oraculum q exhauſta ſit cæleſtis cuiuſdam ſpiritus uis. CALigo futuri. obſcuritas & ignorãtia futurorum: quia oracula ceſſant. HORum: aſtrologorum. ſ. EXVL. ſ. fuerit ſed futurorũ ſcientia ab exilio reuocatus. CONducenda: cõſtituta mercede ducenda. TABella. in qua quidem computare ſolent aſtrologi.

eleucia
Diuinatores

Spondet amatorẽ tenerũ: uel diuitis orbi
Teſtamentũ ingẽs. calidæ pulmonæ colũbæ
Tractato: armẽius uel comagenus haruſpex
Pectora pullorum rimatur: & exta catelli:
Interdũ & pueri: faciet quod deferat ipſe
Caldæis: ſed maior erit fiducia: quicqnid
Dixerit aſtrologus: credet a fronte relatum
Hãmonis: quoniam delphis oracula ceſſant
Et genus humanum damnat caligo futuri:
Præcipuus tamen horũ eſt: qui ſæpius exul:
Cuius amicitia conducendaq tabella

Chaldæi
ammonis oracula
Delphica oracula
Fons ſolis ammon
Delphicũ oraculum
Delphica

DOM.

ℭ COMagenus: ex ſyria tamen aruſpices excelluerunt in telineſſo urbe cariæ. Comagene uero pars eſt ſyriæ unde comagenum dixerunt iecur anſeris maceratum niuibus: quod medicamentum eſt & comagenii inuenerũt. PVLmone columbæ: cum eo conuenit quod dixit aruſpicem comagenum. i. ſirium: nam ſiri ſacras columbas autumant putantes reginam ſuam in columbam conuerſam fuiſſe. q. d. ne auibus quidem ſuis ſacris parcunt.
QVOd deferat ipſe: ideſt q accuſet ipſe & obiiciat: aliis ex hiſtoria eſt: nam qui filiam bareæ ad magicam hortati ſunt eam poſtea ſunt inſectati accuſationibus. CHAldæis: caue cõiungas deferat chaldæis ſed ita legas: ſed maior eſt fiducia chaldæis. i. plus credunt chaldæis. i. aſtrologis q̃ aruſpicibus. QVOniam delphis oracula ceſſant. hoc ait in irriſionem omnium oraculorum: nam delphica oracula amplius non dabãtur quia. ſ. nunq̃ fuerãt quod Cicero ita ſcribit: Cur iſto modo delphis iam oracula non eduntur: non modo noſtra ætatẽ ſed iam diu: iam: ut nihil poſſit eſſe contemptius. Lucanus: Siluit poſtq̃ reges timuere futura: & ſuperos uetuere loqui: extat Plutarchi libellus: quo diſputat: quare ſiluerunt oracula. Ammonis oraculũ inſtituit puella a phœnicibus diuendita (ut ægyptii tradunt) Pauſanias hamonem paſtorem auctorem fuiſſe ſcribit. Diodorus amonem regẽ. Herodotus amum lingua ægyptia iouem ſignificari ſcribit: unde iuppiter amon.

MER.
Comagena
Oraculũ hamonis
Curtius
cur ceſſẽt oracula

ℭ ARMenius: ab armenia: quam duplicem geographi tradunt maiorem ſcilicet & minorem. COMagenus: comagena pars Syriæ inter montem taurum & Euphratem ſita in qua ſcribit Plinius repertum adipem anſerinum: in uaſe æreo: cum cynamo niue multa obrutum ac rigore gelido maceratum ad uſum præclari medicaminis. quod a gente dicitur comagenum. AFRonte relatum hamonis: in lybia cyrenaica oraculum erat hamonis muneribus opulentum: & ueritate ſortium celeberrimum. Nam illud conſulturi populi frequentiſſimi adhibant. Colebatur iuppiter in arietis formam: ſed umbilicum gemmis & auro (Vt ait Curtius) coagmentatum aurato nauigio ſacerdotes geſtabant: multis argenteis Pateris ab utroq nauigii latere pendentibus: ſequebantur matronæ uirgineſq patrio more inconditum quoddam carmen canentes: quo propitiari iouẽ credebant ut certum redderet oraculum. DELphis oracula ceſſant. cur delphica ceſſauerint oracula. Lucanus hæc ſcribit. Sed ſiluit poſtquam reges timuere futura. Et ſuperos uetuere loqui. Quidam in Neronis impietatem referunt: cuius iuſſu delphici apollinis templum ſit euerſum. Cicero autem in diuinatione tradit: ideo euanuiſſe delphicũ ora-

culum ꝙ exhausta sit coeli cuiusdam spiritus uis:quam sententiam idem Lucanus sequitur uel ꝙ incendio tem/
Plutarch⁹ pli:quod a Gallis patratum fuit:spiritus diuinationis sit extinctus.Plutarchus specialem composuit libellum:quē
inscripsit ϖέριτον εκλελοιϖο των χρηςηριον.hoc est de oraculis.quæ defecerunt.

VAL. ℭ SPOndet:quasi id in eius potestate sit. DIVi.or.diuitis carentis omnino sobole. HARmenius uel coma/
genus:harmenius ex harmenia:comagenus ex comagena quæ regio cappadociæ propius adiacet montiq; ama
no. PECtora pul.ri.scrutatur:licet rimari proprie dicantur sues cum pascentes cibi gratia terram uertunt. FA.
quod de.ipse chal.utrum deferat ut comparet quæ facit cum chaldæorum scientia:an certe deferat accuset.hinc
delatores. CHAldæis:apud chaldæos apud quos didicerit sicut fecit inqt Probus Egnatius philosophus: cuius
filia botte quam hortatus erat ad magicam grandinem tulit ob quod iussa est mori. CRE.a fonte re.ha perin
de ac si hamon iuppiter e fonte suo protulisset.cum enim Diony.quem bacchum dicimus exercitum in aphricā
ductaret & aquarum pateretur inopiam subito aries ex harena comparuit & liberum bacchum ad aquam per/
duxit ex quo liber eum arietem iouem hamonem appellauit:eiq; templum construxit ubi aquæ compertæ sunt
abest autem ab alexandria ad nouem dieꝝ iter locus harenosus:unde nomen hēt serpentibus plenus. QVO
niā del.ora.cessant delphos locus apollini sacer:dictus sane delphos:ut quidam asserunt:ꝙ illic delphinem draco
nem apollo sagittis cōfixerit:alii ꝙ apollo quæ obscura sunt claritudine lucis & oraculorum ostēdat εκτου δη
λουναφανη:uel ut aliis placet:ꝙ unus & solus sit:nam prisca græcorum lingua.δελφοσ solus dicebatur. un/
de & αδελφοσ quasi non solus frater adhuc appellatur.Home.in hymno quem inscripsit apollini ait delphon
dici & delphicum apollinem nominari ꝙ delphinis facie cretensibus in mari nautis uisis sibi aram ab eisdem fie
ri mandauerit.proinde apud eum sic apollo loquitur.ωσ μὲνεγὼ τοϖρο τον ευηροει δ ἐξί ϖοντωει λο/
μένοσ δελφινὶ θοησε ϖινιόσ ορουὄσα ὢσ εμοὶ ευχεσ τάι δελφινίω.αυτα ρόβωμοό αυτοσ δελ/
φειοό και εσοψὶοσ εστέ ταιαιει. DELphis oracula cessant.nunquid cessant ꝙ ut Cicero scribit pyrri qui/
dem temporibus uestibus.postea uero omnino forte dare responsa apollo desierit:aut ꝙ eius ara ab imperato/
ribus fuerit obstrusa:ne quis futura ex oraculis posset amplius prospicere.unde Luca.Non ullo sæcula dono.
Nostra carent maiore deum ꝗ delphica sedes.Quod siluit postꝗ reges timuere futura.Et superos uetuere loq.
ET genus humanum damnat caligo futuri:idest damnatur quisquis rerum futurarum inscius est. QVI sæpi
us exul.qui scientia futurorum se ab exilio uideatur reuocasse. CONcidendaq; ta.quam pinacem dicūt mathe/
matici:quæ in orbiculum facta est:in qua astrologi astra componunt:quam neoterici figuram coeli uocant. aut
astrolabium dicit.quidam legūt conducenda.& est sensus ob cuius amicitiam & tabellam potens aliquid aliqs
obiit ciuis:ꝙ eum imperatoribus accusarit: cuius horoscopio emenso imminere imperatori malū protulerit.

> Magnus ciuis obit:& formidatus othoni
> Inde fides arti sonuit si dextera ferro
> Leuaq;:si longo castrorū in carcere mansit
> Nemo mathematicus geniū indēnat⁹ hēbit
> Sed qui bene perit:cui uix in cyclada mitti
> Contigit:& parua tandem caruisse serypho
> Consulit ictericæ lento de funere matris:
> Ante tamē de te tanaquil tua:quādo sororem
> Efferat:& patruos:an sit uicturus adulter
> Post ipsam.qd eni dare maius nūina possunt

MAN. ℭ MAGnus ciuis obit.Galba imperator intelligit.
Otho Sueto.n.scribit ꝙ otho conatibus Galbæ prius acces/
Galba sit:& spem imperii cœpit magnā quidem & ex condi
tione temporum:sed aliquanto maiorem ex affirma/
tione Seleuci mathematici:qui cū eū olim superstitē
Neroni fore spopondisset:tūc ultro inopinatus adue/
nerat.Imperaturū quoq; breui repromittēs. Tulerat
animo otho cœnantem in palatio Galbam aggredi:
Seleucus sed medium tempus religio & Seleucus exegit:deinde
destinata dies est.Vide & plura satyra secunda ibi ni/
mirum summi ducis est occidere Galbā. INDE.ex
hoc quod sequitur scilicet. FIDes adhibet. ARTi.
mathema astrologiæ & mathematicæ. DEXtra.ipsius astrolo
tica gi. FERro.cathenis & manicis ferreis. LONgo ca/
strorum carcere:idest longis cathenis:cathenæ enim
sūt castrorū carcer. MAThematicus. mathematicæ
spēs sunt quattuor.Arithmetica quæ de numeris tractat:& ριθμεω numero dicit & ριθμοσ numerus fert.Mu
sica.Geometria Astronomia.μαθημα autē & μαθησισ disciplina dicitur μαθητεω doceo.μαθητησ discipu/
Eudæmo lus. GENium.Apuleius de dæmonio Socratis ait.Eudæmonas dici beatos:quorum dæmon bonus idest ani/
nes mus uirtute perfectus est:quem nostra lingua poteris genium uocare:quoniam is deus qui est animus sui cuiusq;
quamquam sit immortalis:tamen quodammodo cum homine gignitur. INDEmnatus:non damnatus. VIX
Seryphus pene. CYClada.de Serypho intelligit:est enim cycladū insula teste Plinio libro quarto capitulo decimotertio:
in eam autem uti in Gyaron nocentes mittebantur.Gyaros una sporadum est de qua latius satyra prima.Stra/
bo autem libro decimo plura de serypho scribit.Cyclades uero dictæ sunt quia in orbem iacent. CONsulit icte
ricæ.Mulieres carpit:quæ quidem matris uiri:sororis & patruorum mortem Adulterique uitam optantes con/
sulebant astrologos.Quæ uero optima scitu fuissent non curabant:ut scire quid triste saturni sidus minaretur &
Icteros huiusmodi. CONSulit.astrologos scilicet. LENTO funere:tarda morte. ICTERicæ matris.Icteros aucto
re Paulo morbus est:quum per totum corpus bilis suffunditur:quæ interdum nigra interdum flaua est. Plinius
libro uigesimosexto capitulo.xxxi.morbum regium appellat:ait enim sic.Morbum regium in oculis præcipue
Regius mirari est tenuitatem illam densitatemq; tunicularum felle subeunte hippocrates a septimo die in febre morti/
morbus ferum signum esse docuit.Marcellus uero Arquatum morbum appellat qui regius dicitur:a colore uidelicet cæ/
Arquatus lestis arquus uel ꝙ ita stringat corpora: ut in arquum ducat. TANAQuil tua. quæ uideri uult augurio/
morbus rum perita: ut fuit Tanaquil uxor Tarquinii Regis Romanorum: quæ ut Romam Venit Caia Cæcilia

est appellata:ut scri.festus Liuius.i.li.scri.quomo Tanaquil pita erat ut uulgo hetrusci: cælestiũ ꝓdigiorum mulier itaque uiro pdixit summũ rerũ culmẽ:ubi aquila illius capiti reddiderat pileũ:quẽ prius abstulerat:pdixit item & Seruio tullio regnum:quum puero dormienti caput arsisset. EFFErat:ad sepulchrum ferat. Tanaquil

℄ MAgnus ciuis:damnat astrologorum scelera sumpto exemplo a Seleuco astrologo cuius cõsilio mors Galbæ dilata est ab Othone:ut scribit Tranquillus:hanc inquit operam præstant astrologi ut rebus nephariis consulant.Fidentinus stultam prius opinionem de pisone recitat mox addit a nobis edoctus:quidam uolunt de galba intelligi:ego is sum ita uolo & interpretor Fidentine:Recte tu quidem in hoc q hanc opinionem ad alios reiecisti:nam ueram sententiam nunq̃ dixisti ex te. MAGnus ciuis.i.galba. OBIT:consilio scilicet Seleuci astrologi. PARua seripho.seriphus inter duodecim cyclades est:ubi Perseus educatus capite gorgonis incolas in lapides conuertit quoniam his adiutoribus Polydectes rex persei matrem ad nuptias cogere uoluit. Strabo auctor. graue illic erat exilium post seriphonem tenos dicata Neptuno.inde emenda carmen Virgilii. undarum tenos æquorumque regi. IECTericæ:iectericum morbum regium Celsus & Plinius appellant quoniam ut ait Celsus regio cubiculi apparatu curatur.Idem arcuatus a colore arcus cælestis Varro regium dictum putat quod mulso preciosissimo remedio curatur. DOM.

℄ MAGNus ciuis obit & formidandus othoni.Ptolomæum mathematicũ:hic significari arbitror:qui ut Tacitus scribit promiserat othoni in Hispania eum superfuturum Neroni:& postquã ex euentu fides euenit: coniectura:iam & rumore:senium galbæ:& iuuentam Othonis computantium persuaserat fore:ut imperium ascisceretur. Quare Otho peritia & monitu fatorũ:& cupidine ingenii humani libenter obscura credidit & de nece Galbæ cogitauit:nec defuit Ptolemæus sceleris instinctor Hæc Suetonius Seleucum præmonuisse scribit. SOnuit.hoc est si manicas gestauerit uinctus. SERipho.seriphus una sporadum in mari ægeo quæ adeo petrosa ẽ ut illi opprobretur hoc fuisse passa q perseum nutriuerit:qui Medusæ capite illuc allato incolas in lapides conuertisse dicatur.Hæc eustachius in has insulas deportabantur plerunque nocentes. ICTericæ matris.icteron patientis.Est autem icteros:auctore Paulo morbus:cum per totum corpus bilis suffunditur: quæ interdum nigra: interdum flaua est.Hunc morbum Plinius regium appellat:quem præcipue i oculis mirari ait tenuitatem illam desitatemque tunicularum felle subeunte:hunc eundem regium uocauit Varro:q mulso præcipue curaret̃. Cornelius & Apuleius Auriginem & auriginosum hominem dicunt. Ast Marcellus arquatum a colore uidelicet cælestis arcus.Sed ictericus ab ictero nascitur.Est enim icterus auis:q̃ latine galbulam Plinius appellari existimat: de qua hæc legimus:Galbula decipitur calamis & retibus ales. Turget adhuc uiridi cum leuis uua mero. TAnaquil tua:non simpliciter hic Tanaquil accipiatur pro quacunque uxore astrologos consulenti:sed occultior sensus subest.Nam morem nubentium respexit:quas domum mariti ingressuras dicere iubebant tradente Plutarcho. Vbi tu Caius:ego Caia:siue ut ostenderent pariter utrunque imperaturum:quasi sit:ubi tu dominus:ego domina: siue magis propter Caiam Cæciliam honestam sane mulierem ac bonam:quæ Tanaquil dicta est: Tarquinii uxor:hæc tantæ probitatis fuit:ut id nomen boni ominis causa frequentarent nubentes. Ergo hic erit sensus. Tua Tanaquil:quæ uetere instituto & nubentium omine.pari cum potestate in domum tuam uenit de annisque tuis primum inquirit. MER. Ptolome' Otho Galba Icteros Paulus Arquatus Ictericus Caius Tanaquil

℄ MAGnus ciuis obit.pentimemeris est aut ideo & syllaba producit̃ q synchopa fit pathos. ET for.otho. quem otho formidare potuerit ante q̃ uitellius ipsum sibi mortem consciscere compulerit. INDe fi.ar.scientia datura fœminis. SONu.si.dex.fer.læuaque:hoc est si abusus arte ob flagitia sua uinculis ferreis teneatur astrictus. NEMo mathematicus genium indemnatus habebit:sensus est:qui non fuerit damnatus uidetur genium: idest fœlicem uel infœlicem cuiusquam naturam intelligere non posse. MAThematicus:qui matheses didicit disciplinas:sunt autem per excellentiam mathematicæ appellatæ Arithmetica Geometria Musica & Astrologia:q primum in demonstratione teneant gradũ a μανϑανω.quod disco significat:quod ut Plato uult primo discendæ sunt. GENium indemnatus habebit:idest tenebit quæ sit hominis fœlicitas infœlicitas ue:nã quos Eudæmonas græci uocant nostri fœlices dicunt:& quem illi dæmona idest Apulei sententia animum uirtute perfectum nominarunt:latini genium:quoniam inquit is deus qui est animus sui cuiusque quanuis sit immortalis tamen quodammodo cum homine a deo gignitur. IN Cyclada mitti cõtigit:mutauit uersus necessitate casum ut pro eo quod cycladem dicẽdum fuit cyclade scripserit:in ægeo sinu insula aliqua.nam cyclades q circulum efficiant:quæ q dispersæ per mare sint.sporades etiam sunt appellatæ. ET Parua tandem caruisse seripho:insula in quam delati non reuocabantur.& est sensus:sed astrologorum peritissimus ille est qui tale aliquid admisit ut eius facinus non exilium sed sensim mereatur exitium uel certe is doctissimus cui quin interierit parum admodum defuit quod euenisse astrorum peritia a fatuis creditur fœminis. CONsulit astrolos:aut magos filia. HIctericæ lento de funere matris:hicterici sunt oculos habentes liuidos & quasi cum quodam uirore pallentes.auis inquit Plinius hictereus uocatur a colore:quæ si spectetur sanari morbum regium tradunt.& auem mori.hanc puto latine uocari galgulam. TARdo de funere:quid sit q tantum differat occasum. TANaquil tua: uxor Tarquinii prisci quæ & Caia Cæcilia dicta est:de qua Plinius Tarquinio prisco inquit regnante tradunt repente in foco eius comparuisse genitalem cinerem masculini sexus:eamque quæ insederat ibi Tanaquillis reginæ ancillam ocrestam captiuam cosurrexisse grauidam.ita Seruium Tullum natum qui regnõ successit: ignem in regia accubanti:& caput puero arsisse uisum:& ob id Tanaquillem illum futurum regem prædixisse memoriæ prodiderunt: creditumque laris familiaris filium esse ob id compitalia ludos laribus primum instituisse. Tanaquil igitur tua: idest saga sicut Tanaquil. QVANdo sororem afferat: de morbo matris consulit: sed tamen ante de tuo sororis & patrui obitu. QVID enim maius dare numina possunt.q̃ si mœcchum relinquat superstitem. VAL.

MAN. Saturni iouis stella ueneris stella Martis stella Succinum

¶ TAMen: cum prædicta inquireret optima scitu: sequentia uidelicet non curabat. SATurni sidus: id gelidæ ac rigentis est naturæ ut inquit Plinius libro secundo: & Cicero libro primo de diuinatione scribit: q stella iouis aut ueneris coniuncta cum luna adortus puerorum salutaris sit. Saturni Martis ue cōtraria. Ptolemæus libro primo quattuor partium scribit: q scientia uirium stellæ Saturni: cæterarumq; etiam stellarum procedit ab experimentis suarum figurarum: quæ sunt in earum collatiōe cum sole & luna. De stella autem Saturni latius diximus libro primo geor. ibi scilicet frigida Saturni sese quo stella receptet. QVO astro: quo sidere: PINguia succina nascitur succinum defluente medulla pinei generis arboribus ut gummi in cerasis Resina pineis erūpit humoris abundantia: densatur rigore uel tempore quod arboris succum esse etiam prisci nostri credidere: ob id succinum appellantes: pineæ autem arboris esse indicio est pineus in atritu odor & q accensus tædæ modo ac nidore fragret. Trāspadanæ fœminæ moniliū uice succina gestabāt: maxime decoris gratia q autem destillet primo succinum argumento sunt quædam intus translucētia: ut formicæ aut culices: lacertæq;: quas adhæsisse musteo non est dubium: & inclusas indurescenti. Genera eius plura: Candida odoris præstantissimi: sed nec iis: nec tetris precium. fuluis maior auctoritas. Cæterum atritu digitorū accepta ui caloris atrahunt in se paleas: & folia arida: ut magnes lapis ferrū. hæc omnia ex Plinii lib. xxxvii. EPHemeridas: libellos in quibus acta quottidiana continentur ephemeridas appellant. In quibus item annotatiōes eorum quæ die quoq; accidunt εφημερίσ enim diarium dicitur. ἐφημεροσ uero quottidiāus. Gellius libro quinto. c. xviii. ait Annales esse quum res gestæ plurium annorum

Hæc tamen ignorat quid sidus triste minatur
Saturni: quo læta uenus se properat astro.
Qui mensis damno: quæ dent tēpora lucro
Illius occursus etiam uitare memento:
In cuius manibus ceu pinguia succina tritas
Cernis ephemeridas: quæ nullū cōsulit & iā
Consulitur: quæ castra uiro patriāq; petente
Non ibit pariter numeris reuocata thrasylli:
Ad primum lapidem uectari cū placet: hora
Sumitur ex libro: si prurit frictus ocelli.
Angulus: inspecta genesi collyria poscit.
Aegra licet iaceat capiendo nulla uidetur
Aptior hora cibo: nisi quā dederit petosyris.
Si mediocris erit spacium lustrabit utrunq;

Annales, Ephymeris Diarium

obseruato cuiusq; anni ordine deinceps componuntur. Quum uero non per annos: sed per dies singulos res gestæ scribuntur ea historia græco uocabulo ἐφημερίσ: idest diarium dicitur. Asconius libro tertio de prætura urbana scribit. q moris fuit unum quemq; domesticam rationem sibi totius uitæ suæ per dies singulos scribere: in quo appareret: qd quisq; de redditibus suis qd de arte fœnore: lucroue seposuisset. Et quē item sumptum dānumue fecisset. sed postq̄ assignandis litteris reorum ex suis quisq; tabulis damnari cœpit. hæc uetus consuetudo cessauit. PARiter: una cum uiro. NVMeris: calculationibus. THRasylli: Tranquil. scribit q Tyberius Thrasyllum mathematicum ut sapientiæ professorem contubernio admouerat. FRICtus angulus: uexatus: exasperatus digitis uel re alia. GENesi: idest genituræ numeris & calculatione. Genesis enim genitura interpretatur

Genesis

auctore Macrobio libro primo satur. COLlyria: medicamina sunt oculorū. Hora. satyra quinta hic oculis ego nigra meis collyria lippus illinere &c. PETosyris: fuit is astrologus insignis & ægyptius: de quo Plinius libro septimo capitulo quinquagesimo primo ait: Durat ea ratio quam petosyris ad necepsos tradiderunt. SI Mediocris erit mulier inquit. Mediocris conditionis sortes adibit. LVStrabit: circuibit.

DOM.

¶ EPHemeridas: Sempronius asello scribit esse diaria in quibus singulorum dierum acta continentur quā interpretationem alii hoc loco secuti sunt: sed ex uerbis Plinii planum est. ephemeridas esse supputationem numerorum in astris: qd quoq; die immineat Plini. crinas massiliensis arte geminata ut cautior religiosiorq; ad syderum motus ex ephemerida mathematica cibos dando horasq; obseruando eum austeritate præcessit. SVCcina: nā hæc manibus tractabant & tenebant matronæ ut bene olerent ut est apud Mar. THRasyllus: hic mathematicus fuit ætate Tyberii principis ut plane ostendit Tranql. PETosyris: & necepsus celebrabant testimonio Plinii in. ii. & vii. naturalis historiæ. PETosyris. i. ratio astrorum tradita a petosyri id genus medicinæ instituit crinas massiliensis de cibo. s. dando egrotis ex hora astrorum. SI Mediocris erit: si iquit mulieres sint mediocris conditionis consulunt sortilegos q sunt minoris auctoritatis quā astrologi: Sortes inuenit Numerius suffusius pnestinus æedē pēdebant romæ hoc genere diuinationis humiliores utebantur: Cicero quis enim magistratus aut quis illustrior utitur sortibus. VTRūq; spacium: idest utrunq; caput: pendetium sortium.

MER. Ephemeris Thrasyll9

¶ PINguia succina. hanc gummam (ut Plinius scribit) arboris succum esse etiam prisci nostri credidere ob id succinum appellantes. Igit a succo succinū deriuat. EPHEmeridas: annotatiōes eorum: q p quāq; diē accidūt græci ephemeridas uocāt. Nā medici (ut in naturali legimus historia) cautius religiosiusq; ad siderū ex ephemeride mathematica cibos dabant: horasq; obseruabāt. Ephemeris uero latine diariū dicitur. Oui. aūt in amoribus. Tabellas ab amica remissas sicut execrat. Inter ephemeridas melius tabulasq; iacerent: in quibus absumptas fleret auarus opes. THRasyllo: dion scribit Thrasyllo astrologo Tyberiū in primis cōfisū: q is ad astrologiæ discipliā natus esset: p quē sibi & Lucio atq; Caio qd fata portēderēt: cognoscebat: fert olim statuisse Tyberiusquem rhodum secessisset: eū muro deiicere: qd is solus secretorum eius cōscius eēt. Ergo cū Tyberius forte pturbatum uidisset Thrasyllū: q sit cōtractæ frōtis cām. Cūq; respōdisset imminente periculo se obturbari. Admiratus Tyberius non ausus est id exeq qd mēte cogitasset: adeo omnia per scientiā Astrorum nouerat Thrasyllus: ut cum olim nauim a longe uidisset a mare: & ab Augusto nuntium de reditu in urbem ferentem omnia prædixerit. Quæcunq; nauis nunciatura erat. COLlyria: medicamina sunt collyria: quæ priuatim oculis adhibentur di

cuntur autem Collyria a græco κολλυρίδ quia truncata & imperfecta sint. Horatius. Oculis collyria lippis. Columella uero Collyria immitenda aluo bouis truditate laborantis tradit. PETosiris. Astrologus nobilis. genere ægyptius fuit Petosiris: eius rationem Astronomicam plinius affert in septimo naturalis historiæ. Durat ea ratio: quam petosiris ac Necepsos tradiderunt: & trimorion appellarunt a trium signorum portione: qua posse in italiæ tractu centum uigintiquatuor annos uitæ contingere apparet. SPATium lustrabit utrumque metarum Metæ in medio circi sitæ erant. circa quas (Vt ait Varro) circensis pompa & equi currebant: sed circum diuinatores frequentabant: Vnde fallacem circum in sermonibus dixit Horatius. Collyria petosiris trimorio Meta Circus

¶ QVid sidus triste minetur saturni. hoc insultans dicit poeta: quia licet consulant astrologos hæc tamen ignorant: idest hæc, quæ poscunt sibi exponi non intelligunt: aut tolerabilius esse ait: quis consulant quod ipsæ nesciunt quæ astrologi sciunt. CEV pinguia succina. succina enim matronæ ut manus habeant molliores sæpe contractant. TRITas cernis ephemeridas. uel membranas mathematicorum uel actus diurnos dicit ἐφημερίσ enim: ut Aulus gelius inquit latinum interpretamentum scriptum habet in libro sempronii aselionis primo annales tantummodo quod factum quoque anno gestum sit ea demonstrabant: idest quasi per diarium scribunt quas græci ἐφημερίδασ uocant ephimerida quoque scedulas appellasse ueteres compertum habeo: in quibus diurnas impensas perscripserunt. Propertius i tertio elegiarum. Me miserum hos aliquis rõnem scribit auari. Et ponit duras inter ephimeridas. NVLLum consulit: interrogat. NON ibit pariter numeris reuocata trasylli: qui fuit & ipse auctor matheseos cuius mentionem facit etiam Porphirius in musica Ptolemæi. Hora sumitur: ut abeat & sospes redeat. INspecta genesi: hora qua genita est. COLlyria poscit. oculorum medicamina quæ modis multis fieri solent. QVam dederit petosiris: nomen mathematici: quẽ Suidas ægyptiũ scribit fuisse philosophum: qui de diis quos ægyptii & græci coluerunt scripsit: hũc & Pli. singulas ptes in lunari circulo minimo. xxxiii. stadiis paulo amplius patere colegisse ait. SI Mediocris erit: mulier nõ magnarũ facultatum. SPAcium lustrabit utrũque metarũ. quod circulatores: uel ut probus inqt: hoc consueuerint adhibere ut delectis sibi locis duobus eos lustrent idest circuant: deinde per eos sortes: idest taxillos iactarent quo exinde quod suæ geneseos signũ se accommodauerit ĩspiciatur nunquid uiuet quando & paucis ex uerbis ibidem conscriptis sortes educunt suas. VAL.

Metarum: & sortes ducet frontemque manumque
Præbebit uati crebrum poppysma roganti
Diuitib⁹ respõsa dabit phryx augur: & idus
Cõductus dabit astrorum mundique peritus
Atque aliquis senior qui publica fulgura condit.
Plæbeium i circo positũ est & in aggere fatũ

¶ MEtarum: circulorum: cõstituebat. n. circulus quẽ sortilegi lustrabãt: deinde sortes educebãt. FROntem: lineis enim frontis & manus uentura noscebatur frõtium inspectores metoposcopi uocabãtur. nã μετώπον frõs σκοπὸσ inspector. POpysma: sonitus ẽ illisæ manus si concaua fuerit: sed proprie sibilus & pulsæ ceruicis equinæ plausus: hinc Mar. li. vii. in gallam coeũtiũ sonitum popysma uocauit. Quis nã ferre potest fatui popisma tacũni. Quũ sonat hic cui nõ mẽtula mẽsque cadit ποππύζων sibillo significat. CREbrũ popysma. coitũ itellige in quo sonitus quidã creber fieri solet. Pro manuũ palpitatione nõ cõuenit: quis. n. sibilus aut sonitus in tractatione manuũ fit: nullus certe. PHryx augur. scri. Cice. li. i. de diuinatione quod phryges & cylices & arabum natio auium significationibus plurimũ obtẽperant: quod idẽ factitatũ in umbria se accepisse inquit. ET indus: ordo est & dabit responsa indus conductus pitus astrorũ & mũdi. Stra. li. xv. ubi de india loqtur scri. bragmanes phũs hypsiologiam. i. naturæ rationem & astronomiã exercere. QVI publica fulgura cõdit. scri. Sene. priscos romanos cũ crederent nisi fato fulmina nõ decidere cæsis hostiis extructisque aris adhibito sacerdote uelut in procuratiõe malorum illa condere. PVBlica: erãt. n. & priuata. Pli. nãque li. ii. scribit hoc pacto. Cæterum existimant nõ ultra decem annos portẽdere priuata: præterquam hæc quæ matrimonio primo facta: aut natali die publica non ultra tricesimum annum: præterquam in deductione oppidorũ. PLAEbeiũ fatum. i. responsa de fato mulierum plæbeiarum: posita sunt in circo & in aggere & in iis enim locis erant diuinatores: ad quos quidẽ plæbeiæ accedebant IN circo. apud quẽ meretrices erãt: quæ de futuris cõsulebantur. plinius. n. li. xxx. c. ii. De Nerone sic ait. Vtinam que inferos potius & quoscunque de suspitionibus suis deos cõsuluisset: quam lupanaribus atque pstitutis mãdasset inquisitiões eas. Iuuenalis ẽt pbat id quod meretrices cõsuluerit ad circũ quũ ait. Quæ nudis longũ &c. IN aggere placet intelligi de aggere Tarquinii superbi. pli. n. libro tertio de urbe ait. Clauditur ab oriẽte aggere Tarquini superbi inter prima opera mirabili: namque enim muris æquauit qua maxime patebat aditu plano. MAN. poppysma phryges Indi philosophi Fulgura Fulmina

¶ FROntem. i. adhibit & metoposcopos qui fronte inspecta futura prædicunt & chironomantas qui ex manuũ incisuris uaticinanť. POPpisma: nõnulli pro coitu acceperunt sed nulla rõne cõfirm ti: nam græce ποππύζειν ẽ manu tractare adhibito ẽt leuiore sono uocis ad mansuefaciẽdũ ut solemus equos indomitos: quẽ sonum quoniam cunnus facit in coitu. Mar. dixit fatui poppismata cunni: hic igiť ita intelligit: chironomãta diu differt sniam suã ut mulierẽ consulẽtẽ diu palpitet & tractet: nã poppisma ut dixi ẽ tractatio manuũ. PHRyx augur. hoc ait quoniã ut scribit Cicero: Arabes: Cilices: phryges: cãtus auiũ notauerunt diligẽter & auguria. PVBlica fulgura: hoc ẽ quod hñt publicã curã fulgurũ: nã cũ cadebãt fulgura aderãt qui locum expiarent: cæsis bidentib⁹: quẽ clausum & septum bidental appellabat Persius. Triste iaces lupis euitãdũque bidẽtal. PLAEbeium. in circo positũ in circo Flaminio Gnei Domitii delubro Scopæ manu Sculptæ erant nereides super delphines: & alia præterea magnum ac præclarum opus: etiã si totius uitæ fuisset: ut scribit plinius: id appellatur ad columnas delphinorum: iuxta item circum erat colossus bruti callaici in templo prostabant mulieres ad circũ: supra ad circum iussas prostare puellas. PHAlæ alta ædificia dicuntur auctore Pompeio: uel turres ligneæ: ut scribit Marcellus a phalado quod cælum significat apud hetruscos: dicitur ergo ante phalas. i. ad templum Bruti iuxta circum ubi DOM:

erat colossus altissimus. Sensus est pauperes mulieres: & plebeias adire prostantes ad circum iuxta. s. delphinos Gnei Domitii & colossum bruti: & ab his capere cõsilia. FATum plebeium: i. responsa de fato plebearum mulierum. IN circo & aggere. i. in mulieribus prostantibus ad circum iuxta aggerem qui illic erat.

MER. ℂ DVCet sortes: oracula sumet. FROnte: ex frõte futura plurimi pdicebant: cuius artificii metoposcopi uocabant. Nam μετωπον frons σκοπος ĩspector: hinc legimus apud Suetonium metoposcopũ a Narcisso Claudii liberto adhibitum: ut britannicum inspiceret cõstantissime affirmasse illum quidẽ nullo mõ. Cæterum Titũ qui prope astabat utiq; imperaturũ. Quanq̃ Plinius in trigesimoquinto ex facie diuinatorẽ metoposcopon appellat his uerbis. Quẽdam ex facie hominũ ad diuinãtẽ: quomodo methoposcopus uocãt. Ex his dixisse: aut futuræ mortis annos: aut præteritæ. Corrigaturq; dicto. Nam legitur metopus. MANum: propter chiromãtiã. POPpysma roganti: poppysma crepitus ẽ illisæ manus si cõcaua fuerit: Sed proprie sibilus & pullæ ceruicis equinæ plausus: de quo Virgilius. Et plausum pulsæ ceruicis amare. Martialis. Velut uitium notauit in galla poppysma. Vtpote insulsum coeũtiũ crepitũ. Ait enim. Quis nã ferre põt fatui poppysmate cunni. Cum sonat hic: cui non mentula mẽsq; cadit. PVBlica fulgura condat: scribit seneca priscos Romanos: cũ crederẽt nisi fato fulmina nõ decidere: cæsis hostis extructisq; aris adhibito sacerdote: uelut in procurationẽ malorum illa cõdere: ictũ uero fulmine locum: & hostiis expiatũ: bidẽtal dixere. Persius Triste iaces lucis euitandũq; bidẽtal. Publica autẽ ad differẽtiã priuatorũ dixit: de qbus idẽ auctor in scdo naturaliũ quæstionũ hæc tradit. Priuata. n. fulgura negãt ultra decimum annum. publica ultra trigesimũ posse differri. Plinius item de fulminibus. Cæterũ existimãt non ultra decem annos portendere priuata: preterquã in patrimonio facta aut natali die publica nõ ultra trigesimũ annũ: preterquã in deductione oppidi. PLAEBeium in circo positum est & in aggere fatum in circo. Iam diximus sortes dari: Aggerẽ uero intelligit Tarqnii de quo hæc Plinius in descriptione urbis romæ. Claudit ab oriente aggere Tarquinii superbi inter ipsa opera mirabili namq; eum muris æquauit: qua maxime patebat aditu plano: cæterum munita erat pcelsis muris: aut abruptis montibus. Sẽsus igitur erit plæbeii & ĩfimæ sortis: aggerem Tarquiuii & circũ petunt: ut ab auguribus fatum suũ discãt. Potẽs autẽ & opulẽta fœmina externos augures atq; haruspices consulit.

Metoposcopus

Poppysma

Bidental

Publica fulgura priuata

VAL. ℂ FROntẽq; manũq; præbebit uati: qui ex sulcãtibus frontẽ aut manũ lineis futura pdicere se pollicet. CRebrum poppysma ro. i. coitũ quãdo & ex manus cæsuris libidinis ẽt indicat intẽperãtia. poppysmata: inquit Suidas sunt uoces: ex sono. n. ut reor effictũ uocabulũ ẽ quibus indomitis equinis blãdimur pullis. DIVitibus subaudiendũ fœminis. PHryx au. q; lõge paritior hẽret qui ex phrygia in urbẽ cõcessisset. CONDuctus: a mulieribus. DAbit: subaudiẽdũ respõsa. ASTrorũ mũdiq; peri. astrologus. & q rerũ naturæ cognitionẽ hẽt: mũdus. n. a moueo dictus: ut Varro inquit: oẽ cũ elemẽtis cœlũ noĩat: astrorũ mũdiq; pitus. i. fati & fortũæ. Aut certe syderũ & elementorũ: hoc ẽ astronomiæ & phisicæ. ATq; aliquis senior q publica fulgura condit senior quẽ græci. πρεσβυτερον uocant: unde neoterici latini præsbyterũ dixerũt: cuius nominatiuum com præsbyterus esse debuerit præsbyter ut uesper fecit. QVI publica fulgura condit: condi fulgura dicuntur quotienscunq; pontifex dispersos ignes in unum redigit: & quadam tacita prece locus aggestione consecratur. Lucanus. Arnis dispersos fulminis ignes Colligit & terræ tacito cum murmure condit. Datq; lucis numen: sacris tunc admouet aris: Electa ceruice marẽ. Nã disciplinæ hetruscorum piti haruspices adducti romam certis temporibus transfiguratis fulminibus in lapides & infra terrã reconditis p eius rei apparatũ oues immolabant: eumq; locum sicut quidã fulmen bidẽtal appellabãt: q; ubi deciderit fulmen bidẽtes mactarentur: uel qd idipsum fulmen duos haberet dentes. aut certe q; is locus secundo pcussus fulmine ab haruspicibus consecraretur qui expiari non poterat nisi imolata q̃libet hostia: eũq; locũ calcari nephas fuit. PLAEbeiũ fatũ. i. qdcũq; plæbeis fato ĩminet. IN circo. i theatro. ET in aggere. loco pereminenti. hoc est in omnium conspectu. IN circo & in aggere. ubi consulunt.

Quæ nudis longũ ostendit ceruicibus aurũ
Cõsulit ante phalas: delphinorũq; columnas
An saga uendenti nubat caupone relicto:
Hæc tamẽ & partus subeunt discrimẽ: & oẽs
Nutricis tolerant fortuna urgente labores.
Sed iacet aurato uix ulla puerpera lecto.
Tãtũ artes huius: tãtũ medicamina possunt
Quæ sterilẽ facit: atq; hoies ĩ uẽtre necãdos
Conducit: gaude infœlix: atq; ipse bibendum
Porrige quicquid erit: nam si distẽdere uellet
Et uexare uterum: pueris salientibus esses
Aethyopis fortasse pater: mox dcolor heres:
Impleret tabulas: nunq̃ tibi mane uidendus
Transeo suppositos & gaudia uotaq; sæpe.

MAN. ℂ QVAE nu. lõ. meretricis circũlocutio ẽ. CONsulit: plæbeiæ ĩterrogãti. ANte fa. falæ: ut inqt nonius turres sunt ligneæ q apd ueteres pp spectatores e lignis erigebãt. Itaq; ań falas. i. ań ligneas turres in circo spectãdi gr̃a fabricatas. Fest. uero sic ait: falæ dictæ ab altitudĩe: a falãdo: qd apd hetruscos significat cælũ DELphinorũq; co. i. ań tẽplũ Gnei Domi. scri. n. Pli. li. xxxvii. c. v. q; a scopa fact⁹ ẽ ĩ maxia dignatõe Gnei Do. delubro. ĩ circo flãmineo. Neptũ⁹ ipẽ & thetis: atq; achilles: Nereides supra delphios & cetæ: & hippocãpos sedẽtes &c. SAga uẽ. Sagũ uestimtũ erat militare: ut docet Noni⁹. NVbat. plæbeia illa. HAE tñ hæ plæbeiæ. s. ẽ ãt sẽsus. q; paupes pariũt & nutriũt. Diuites uero ut dicet ĩfra cupiẽtes ñ pariũt: nã abortiuos pcurãt. FORtũa: pauptate. PVerpera pariens. HVius q. s. steriles facit. ĩtelligit ãt de qcũq;. CONducit ho. ne. i. accipit. ad necãdos. INfœlix: uir. s. POrrige. uxori tuæ. Quicqd erit. s. datũ ab illa. DEColor ni. sin colorẽ. q; dsit ei color. TAbulas: testamti. s. VIdẽdus. uideri dign⁹ ne malũ pberet omẽ. TRanseo suppositos: ptereo inqt referre spurios: q p legitimis

Domitii templum

Saga

Ad ſpurcos decepta lacus: atq; inde petitos
Pontifices ſalios: ſcaurorum nomina falſo
Corpore laturos: ſtat fortuna ĩproba noctu

ſuppoſiti & accepti emẽtito partu a nobilibus fœminis educãtur. Hinc uirorum gaudia & uota pro ꝓpriis filiis decepta ſunt ab uxoribus accipiẽdo ſpurios aliunde. Itaq; generoſis familiis inſerunť hæredes futuri: & Salii martis ſacerdotes: q quidem e generoſis dũtaxat eligebanť: ut latius ſatyra ſecunda oſtẽdimus. TRAnſeo ſuppoſitos: occupatio eſt: fit. n. quũ dicimus nos ꝑterire: aut neſcire: aut nole dicere id quod tunc maxime dicimus: hoc modo. Nam de pueritia quidẽ tua: quam tu oĩum intẽperãtiæ addixiſti: diceremus: ſi hoc tẽpus idoneũ putarẽ: nũc conſulto relinquo. SVPpoſitos aliorum pueros: pro legitimis poſitos. AD Spurcos lacus: ad uelabrẽſem paludẽ: quæ iuxta auentinum montẽ erat nam olim paludibus mons erat ab reliquis diſcluſus: ut ſcri. Var. li. i. de lingua latina. SPVrcos. Spurcum inquit Nonius ſignificare obſcœnum: obſcurũ. Lutulentum: fœtidum. SCAurorum: nobilium: de ſcauris late ſatyra ſecunda. FORtuna improba. Virgilius de fortuna ſic: fortuna ĩmeritos auget honoribus: fortuna ĩnocuos cladibus afficit. Iuſtos illa uiros pauperie grauat. Indignos eadem diuitiis beat. Apuleius item libro ſeptimo ſic ait Subibatq; me non de nihilo ueteris priſcæq; doctrinæ uiros finxiſſe ac pronuntiaſſe cæcã & prorſus exoculatã ineſſe fortunam quæ ſemper ſuas opes ad malos & indignos cõferat Nec unq̃ iudicio quẽq̃ mortaliũ eligat: imo uero cum his potiſſimũ diuerſetur quos procul ſi uideret fugere deberet.

Occupatio
Spurcus
fortunæ uis

❡QVAE oſtendit longum aurũ: periphraſis eſt mulieris proſtantis. CONſulit: dat conſilium plæbeiæ interroganti: quod aũt mulieres proſtitutæ darent reſponſa: locus ille ĩdicat Plinii de Nerone: utinamq; inferos potius & quoſcunq; de ſuſpitionibus ſuis: deos conſuluiſſet q̃ lupanaribus atq; proſtitutis: mandaſſet inquiſitiones eas. HAE. ſ. plebeiæ & pauperes: nunc enim inuehitur ĩ diuites q̃ medicamentis abortiua faciebãt. AD ſpurcos lacus: ad paludem uelabrenſem: nam illic pueri exponebantur: eoſdem lacus gelidos dixit Martialis. FALſo corpore: nam ſunt ſuppoſiti nec nati ex nobilibus.

DOMI.

❡FALAS: falæ dictæ (Vt ait Feſtus) ab altitudine a falando: quod apud Etruſcos cœlum ſignificat. NOnius uero turres ligneas interpretatur: & falæ in circo apud ueteres propter ſpectatores e lignis erigebãtur. Nos hac ĩ pte p falas ſpectacula & metas intelligimus: quæ olim ligneæ & miræ altitudinis fuerunt. DELphinorumq; colũnas. Ioannes Caſſiodorus ſcri. in circo Eurypũ in gyrũ actum fuiſſe: quod & Suetonius innuit: reddebatq; imaginem uitrei maris: in quem delphini æquorei ĩnfluebant. Vbi item erãt obeliſci: & ĩ primis ille magnus: quẽ diuus Auguſtus in circo magno conſtituit cotinentem rerum ĩnterpretationes philoſophiæ ægyptiorum: per delphinorum itaq; columnas obeliſcos accipimus circa quos delphines per eurypum agerẽtur: & hic ſenſus mediocris mulier in circo uates conſulit: qui metas ſpectacula & delphinorum columnas frequentabant. Nam uates & ſacrificulos circum frequentaſſe ſcribit Liuius: abs quo ſæpe pulſi fuere. TRAnſeo ſuppoſitos: per occupationem in eas inuehitur: quæ ad eludendos maritos ementito ꝑtu aliunde petitos pueros ſupponebãt. SPVrcos lacus: locus in quem pueri incertis nati parentibus exponebantur: ſenſus igitur erit. Vota in ſuſcipiendis filiis decepta ad ſpurcos lacus feruntur: ex quibus clam accerſiti infantes: uelut ſuppoſiti nouo mulierũ commento generoſis familiis inſeruntur magnas hæreditates adituri.

MER.
Falæ
Delphinorum columnæ
ũates in circo

❡QVAE nudis longum oſtendit ceruicibus aurum: de tabernariis loquitur eiſdẽ non nihil opulentis. COnſuluit ante phalas: phalas turres in circo ligneas uel capita turrium: unde phalaricæ tela ad modũ haſtæ quæ ualido perfiguntur ferro: hinc ſulphure rheſina bitumine ſtupiſq; conuoluuntur infuſoq; oleo: quod incendiarium uocant de eis turribus pugnatur unde nomen habuere. Vir. Sed magnum ſtridens cõtorta phalarica uenit. Fulminis acta modo. DELphinorumq; columnas: locus in quo conſulebant. AN Saga uendenti nubat. i. ſagario nam qui uendi ſagarius & ſagaria uendendi exercitiũ noĩať. Vulpianus de tributoria actiõe duas negociatões exercebat puta ſagariam & lintеariam: ſaga autem fœminino genere diuinam ſignificat mulierẽ: unde præſagia p̃ diuinationes mentis. Cicero libro primo de diuinatione: neq; enim temere illud uerbum conſuetudo approbaſet ſi ea res nulla eſſet omnino præſagibat animus me ire fruſtra cum exirem domo: ſagire enim eſt acute ſentire ex quo ſaganus: quia multa ſẽtire uolũt: & ſagaces dicti canes: is igitur qui ante ſentit q̃ oblata res eſt dicitur p̃ſagire. i. futura ante ſe ſentire. CAVpone reli. ſenſus eſt: cõſulit hæc utrum fatis ſibi datũ ſit relicto uiro ſuo caupone nubere ſagario. HAE tamen: plebeiæ pariendi laborem non reſpuunt. AVRato lecto: ac per hoc q̃ in magnis opibus eſt. VLLa puerpera: ſenſus eſt quæ diues eſt nunq̃ puerperio languere patitur: nam aut ſterilitatis aut abortus poculũ ſumit: puerpera puerum pariens mulier appellata unde puerperium: quod tam de puella q̃ de puero dicitur: q; ueteres pueram ſicut puerum dixerunt. Tranquillus de caligula: cum agrippina bis in ea regione filia enixa ſit: & qualiſcunq; partus ſine ullo ſexus diſcrimine puerperium uocitetur q; antiqui etiã puellas ſicut & pueros puellos dictitarent. ATq; homines in uentre necandos conducit: anteq̃ e uentre eruperũt maturo fœtu. IN Ventre necandos conducit: confert mercedem illi quæ facit ſterilem ne pariat: & conducit necandos. i. eam q̃ necet homines ĩ uentre cõducit ut ſui iuris ſit. INFœlix: marite. QVI cqd: medicaminis fuerit: NAM ſi diſtendere uellet & uexare uteꝝ ſi concipere & parere. NVNq̃ tibi mane uidendus: ne mali aliquid portẽderet. IMPleret tibu. teſtamẽti quãdo tuos arbitrareris filios. TRAnſeo ſuppoſitos: occupatio eſt hoc dicit nolo filiorum loco mulieribus ſuppoſitos alioꝝ filios nunc referre. ET gaudia uotaq;: pro filiis quos ſe maritus ab uxore ſua credidit ſuſcepturum: pro quibus gaudia & uota cœperat: notos & expoſitos educat alienos. AD Spurcos lacus: ubi exponebantur infantes: aut ſpurcos q; crebra illic fierent adulteria: unde ſpurii aut q; uulgo concepti & ſeminati a græco σπειρειν exponerentur. INDe: a ſpurcis lacubus. PONtifices ſalii. i. qui ex ſuppoſitis facti ſunt martis pontifices qui ſunt dicti ſalii. Lucanus. Et ſalius læto portans ancillia collo. SCAurorum: nobiliũ romanorũ. IMProba: cæca uel ſtolida q̃ hominum non proſpicit merita.

VAL.

MAN. ¶ NVDIS: pauperibus uilibus & expositis. TVNc: postq̄ sinu inuoluerit. SECretū mimum: cum q̄do secreto ludat: eleuat enim eū e paupertate ad summum: unde satyra tertia dixit. Cum sint quales ex humili magna ad fastigia rerum extollit: quotiens uoluit fortuna iocari. HOS: suppositos. s. INGerit: immittit præbet. PROducit: exaltat. HIC magicos affert cantus. Carpit hoc loco mulieres: quæ ueneficiis uiros furere & insanire cogūt

Philtra HIC: aliquis. HIC: alius. PHIltra. φίλτρον amor dicitur: & res ipsa ad amorem inducens. Philtra amatoria interpretatur. De iis Oui. li. ii. de arte sic ait. Nec data profuerint pallentia philtra puellis: Philtra nocent animis uimq; furoris habent. THEssala: in thessalia siquidē ueneficia fiebant maxime.

Thessala ueneficia Hinc Apuleius li. sc̄do metamorphosis suæ inquit. Quid hoc inquā cōperior: hiccine mortui solent aufugere. Tace respondit ille scilicet senex quidā: Nam oppido puer & satis peregrinus es: meritoq; ignoras thessaliæ te cōsistere ubi Sagæ mulieres ora mortuorū passim demorsicāt: eaq; sunt illis artis magicæ supplementa. Et Plautus in amphitrione inquit. Ego pol hodie ulciscar illū thessallum ueneficum qui per se uertit familiæ mentem

Solea crepidulæ meæ. ET Solea pulsare nates. Gellius li. xii. c. xx. sic ait: omnia enim ferme id genus: quibus plantarū calces tātum in fine teguntur cætera prope nuda & teretibus habenis iuncta sunt. Soleas dixerūt. Nōnunq̄ uoce græca crepidulas. Persius item satyra quinta ait Solea puer obiurgabere rubra. INDe: a philtris & cantibus magicis. CALigo: obtusitas: obscuritas. TOLerabilem: scilicet est Neronis auunculus. Germanicus ex agrippina. M. Agrippæ & Iuliæ filia tulit & C. Cæsarem Caligulam & Agrippinam: ex qua natus est Nero: ut scribit Suetonius. CAEsonia. C.

cæsonia, caligula Caligula: ut Tranquillus ait. Cæsoniam neq; facie insigni: neq; ætate integra: matremq; iam ex alio uiro trium filiarū: sed luxuriæ ac lasciuiæ perditæ: & ardētius & constātius amauit. Quam enixam uxorio nomine dignatus est. Quotiēs præterea uxoris uel amiculæ collum exoscularetur: addebat tam bona ceruix simulac iussero demetur quin & subinde iactabat exquisitorum semel fidiculis de cæsonia sua. Cur eam tanto opere diligeret. De sæuitia aūt & sceleribus caligulæ q̄ plurima Sueto. ubi etiā sic ait. Creditur potionatus a cæsonia uxore amatorio qdē medicamento: sed qd̄ in furorem uerterit. FROntē tr. puli. De Hippomane intelligit: de quo latius superius i hac eadē saty. ibi hippomanes carmenq; loquar. QVOd. s. fecit. PRIncipis: iperatoris caligulæ. VXOr. Cæsonia. ARDebat cun. id ait: qauti in trāquillo legitur. Caligula sæuissimus fuit. FRActa cōpage: furore scilicet caligulæ.

Arridens nudis infantibus hos fouet omnes
Inuoluitq; sinu: domibus tunc porrigit altis.
Secretūq; sibi mimū parat: hos amat hic se
Ingerit: atq; suos ridēs producit alumnos.
Hic magicos affert cātus: hic thessala uēdit
Philtra; quibus ualeant mētem uexare mariti
Et solea pulsare nates: quod desipis inde est.
Inde animi caligo: & magna obliuio rerum
Quas mō gessisti: tamē hoc tolerabile si non
Semper aquā portes rimosa ad dolia: semper
Istud onus subeas ipsis manantibus urnis
Quod rabidus rostro phalari de rege dedisti
Et furere incipias: ut auunculus ille neronis
Cui totam tremuli frontem cæsonia pulli
Infudit: quæ non faciet: qd̄ principis uxor
Ardebant cuncta: & fracta cōpage ruebant
Non aliter q̄ si fecisset iuno maritum
Insanū: minus ergo nocens erit agrippinæ

DOM. ¶ AVVNculus ne. caligula frater agrippæ mr̄is neronis: q a Cæsonia amatorio medicamento potionatus ē: ut scri. Trāqllus: qd̄ mox eū in furorē uertit dato Hippomene: cuius i ueneficio tātæ uires sūt: ut affusū æris mixturæ i effigiē eq; olympiæ admotos mares equos i rabiē coitus ageret: de hippomene satis multa ante diximus. IVNo ma. nā Iuno. xviii. Ilia. ut scri. Home. accepto a Venere cesto in tm̄ amorem succēdit iouē ut fassus sit se nūq̄ adeo arsisse: sed hic intelligit totū orbē nō aliter mutasse isano Caligula qui eū gubernabat q̄ si iuppiter uersus esset in furorē: cuius nutu omnia reguntur: ut ita detrimentum ueneficii muliebris amplificet.

MER. ¶ PONtifices salios: quia tantum salii ex nobilibus creabantur. SECretū mimū: habet fortuna ꝓ mimo theatrali infantē fortunatū sane: quo secreto se plurimū oblectet: & quem summo studio in magnis opibus foueat. MAGicos cantus: incantamēta & carmina. PHIltra græce: latine amatoria: quæ ad cōciliandū amorem ualēt q̄ potius moribus & forma parari deberet. Nā ut nobilis poeta dixit. Philtra mouent aīos uimq; furoris habēt.

Philtra THEssala: qa i thessālia mulieres erāt ueneficiorū pitissimæ. ET Solea pulsare nates. Sic Persi. Solea puer obiurgabere rubra. Et illud Terētii fere in hunc sensū accipi pōt: cōmitigari uideā sandalio caput. AVVNculus ille Neronis: caligula germanici filius & agrippinæ frater: q mater Neronis fuit (Vt Suetonius refert) a cæsonia

Furor, caligula uxore amatorio medicamento potionatus est. Vnde in furorē uersus fuit: incitabat in somniis maxime: neq; enī plusq̄ tribus horis nocturnis quiescebat: ac ne his quidē placida quiete: sed pauida miris rerum imaginibus ut qui inter cæteras pelagi speciem colloquentem secum uidere uisus sit: nec immerito ualitudine mentis diuersissima in hoc hoīe uitia apparuerūt. FROntem pulli: hippomanes significat. Nam ut diximus in fronte eqni pulli

Claudii mors ihæret. AGRIppiæ bo. medicato boleto Agrippia maritū claudiū iteremit: cuiꝰ mors nō adeo pestifera urbi fuit: q̄ Caligulæ furor: q in rabiē actꝰ plurios senatores: & eqtes sustulit: amicos iterfecit clades publicas exoptauit:

VAL. ¶ ARRIdens: q: ex hūilibus magnos: ex obscuris nobiles: ex pauperibus diuites faciat. DOMibus altis: optiatū domibus uult eos nobilitari. SECretū: cuius successū nemo aduertisse ur̄ potuisse. MIMum: quē mimi loco hēt tā diuersas fortūas eū cogit expiri. VTq; suos ꝓducit alūnos: nā & uulgo fortūæ filii noiant. Hora. Iusserat i cāpo fortūæ filiꝰ q paupe natꝰ pr̄e ad dignitatē euectꝰ eā sit. HINc magicos affert catꝰ: ē iqt. q excātatiōes necromāticas uēdat mulieribus. THEssala uēdit philtra: q thessalia ueneficiis quēdam abūdauerit: uñ & thes

ſali ueneſici plærūq; dicti. Plautus in amphitrione: ego pol hodie ulciſcar illum theſſalū ueneficiū qui peruerſe uertit familiæ mētē meæ. PHIltra: amatoria pocula. Theo. in carmine bucolico. πα μοι ταὶ δάφναι φέρε τέστυλι μαλετὰ φίλτρα. QVIbus ualeant: uxores. MENtē uexare: demētē reddere. ET Solea puellare nates: q; ſolet his euenire quoq; aīus ſperare apud mulieres ē occupatus: Perſius ſolea puer obiurgare rubra id calceorū genus quo plātarū calces tm̄ obtegunt: cæteris ꝑpe relictis nudis pedis partibus: teretibus pedē ſupne uinciens anſis quas lingulas uocāt: ſoleā ueteres dixerunt nōnunq̄ uoce græca crepidā: licet qdam hæc differre putent. ANImi caligo: dementia furor. MAGna obliuio reꝝ: quas mō geſſiſti qui ſūt furoris effectus demētibus quippe cōſopitur ītegre ſentiendi oīs prope uia: ꝑinde & ṕteritorū meminiſſe nō pōt. Docet aūt Galenus medicus trifarie fieri ut qs in parte nō oīno fit īſanus cū aut capiat memoria: aut exiſtimatio: aut ſēſus cōis: nam aliqñ oēs etiā capiunt. TAmē hoc tollerabile ſi nō. Semp aquā portes rimoſa ad dolia: ſemp Iſtud onus ſubeas ipſis manātibus urnis. Quod rabidus nr̄o phalari de rege dediſti: ſed hi tres uerſiculi ī multis nō ſūt codicibus quos ī antiquiſſimo legimus codice: & Probus etiā refert. ET Furere īcipias: ut auūculus ille Neronis. C. caligulam cæſarē dicit q uxorē ſuā cæſoniā licet neq; facie inſigni neq; ætate ītegra eēt: ut Trāql. iqt: luxuriæ tn̄ ac laſciuiæ ꝑditæ & ardentius & cōſtātius adamauit: ut ſæpe clamyde pallaq; & galea ornata ac iuxta ad eqtātem militibus oñderit: amicis uero etiā nudā: ab hac credit potionatus amatorio qdē medicamēto: ſed q; in furorem uerteret. ET Furere īcipias. i. ſi nō īmitaris furorē tyrāni quē paſſus ē auūculus Neronis. PVLli. ſubaudiēdū equini ideſt hippomanes. Vir. qrit & naſcētis equi de fronte reuulſus. & Pli. & ſane eqs amonis īnaſci ueneficiū hippomanes appellatū ī frōte caricæ magnitudine: colore nigro: qd ſtatim edito partu deuorat fœta: aut ꝑtū ad hubera nō admittit: ſiqs ṕreptū adeat olfactu ī rabiē id genus agit. QVæ: deeſt mulier. FRActa cō. ut regēdi nullus ordo eē uideret. nā ut multa ſūt eius principis ſæuiſſime facta: ita illa ut Trāql. inqt: quod poetam ob ambigui loci uerſiculū media amphiteatri arena igni cremauit: & mirmillonē e ludo rudibus ſecū batuentē & ſponte ꝑſtratū cōfodit ferrea ſicc : ac more uictorum cū palmadis cucurrit: hoc mortuo ī ſecretis reperti ſunt duo libelli diuerſo titulo: alteri gladius: alteri pugio index erat: ambo nomina per notas cōtinebāt morti deſtinatorū inuenta eſt arca ingens uariorū uenenorum plena: quibus mox a claudio demerſis infecta maria traduntur non ſine piſcium exitio quos euectos æſtus in proxima littora eiecit unde & hic ſubiungit. NON ali. q̄ ſi fe. iuno ma. inſa. i. non aliter q̄ ſi inſania totius orbis tegeret. MINus ar. no. erit agrip. bole. exēplum de aggripina eſt quæ claudium ueneno necuit maritum: quo neroni filio proferret imperium.

Boletus ſiquidem unius præcordia preſſit
Ille ſenis: tremulūq; caput deſcendere iuſſit
In cœlum: & longā manantia labra ſaliuam
Hæc poſcit ferrū atq; ignes: hæc potio torq̄t
Hæc lacerat mixtos equitū cū ſanguīe patres
Tāti partus equæ quāti una uenefica cōſtat
Oderūt natos de pellice: nemo repugnet
Nemo uetet: iā iam priuignū occidere fas eſt
Vos ego pupilli moneo: quis amplior eſt res
Cuſtodite animas: & nulli credite menſæ
Liuida materno feruent adipata ueneno
Mordeat ante aliquis quicquid porrexerit illa
Quæ pepit: timidus ṕguſtet pocula papas

MAN. Claudii mors

AGRIppinæ boletus. De hoc aūt latius ſatyra. v. ibi. Boletus domino: ſed qualem Claudius edit Ante illum uxoris: poſt quem nil amplius edit. PRæcordia præſſit: hoc ait quoniam caligula furēs multos offendit. Claudius uero. boleto illo. nullos. SENis. i. claudii nam exceſſit anno ætatis ſuæ. lxiiii. Imperii autē anno. xiiii. TREmulūq; caput. Sueto. de claudio ſic. Riſus indecens ira turpior: ſpumāte rictu: humentibus naribus plectra linguæ titubantia: caputq; cū ſemp tum ī quātulocunq; actu uel maxīe tremulū. DEScēdere iuſſit in cœlū. i. ire ad inferos. Illi enim in cœlū deſcēdūt: qui inferos petunt. Nam & ſub terris cœlū eſt. Nec ullo pacto ad hiſtoriā aut fabulā aliquā referendū: cū res ſit apertiſſima. Similiter & maro. li. v. Lētuſq; carinas ē uapor: & toto deſcendit corpore peſtis. Nam & hic deſcēdere deorſū ire ſignificat. Ignis. n. urēdo deſcēderat licet flāma ipſa aſcēdat ſemp. Qd aūt deſcendere ī cœlū ire ad īferos ſignificet ſatyra. x. ēt patet ubi ait. Ad generū cereris ſine cæde & uulnere pauci deſcendunt reges & ſicca more tyrāni. MANantia: eminentia ſenū more. FERrū: multos interemerat caligula: ſed alios cum clam interemiſſet citare nihilominus ut uiuos perſeuerauit: quod Suetonius ſcribit. ATq; ingens. Athellanen poetā ob ambigui loci uerſiculū media amphiteatri arena igni cremauit caligula. TORquet: q̄ſtorē ſuū in cōiuratione nominatū flagellauit: ac nōnūq̄ horreis ṕcluſis populo famem induxit: curatorem munerum ac uenationū per continuos dies in conſpectu ſuo cathenis uerberatum non prius occidit q̄ offenſus putrefacti cerebri odore. LACerat mixtos equitum cum ſauguine patres. Equitem ro. obiectum feris quum ſe innocentem proclamaſſet reduxit: abſciſſaq; lingua rurſus induxit. Quum diſcerpi ſenatorē concupiſſet nec ante ſatiatus ē q̄ mēbra: & artus & uiſcera hominis tracta p uicos: atq; ante ſe cōgeſta uidiſſet. TANti partus eq quāti una uenefica cōſtat. Sēſus ē q; tāti hippōanes: quāti una uenefica: ideſt hippomane tantum ſceleris euenit furente caligula: quātū ſceleris ab una uenefica fieri pōt. De ſæuitia autē caligulæ ex hippōane ſumpto cōcepta iā dictū eſt ab poeta. De ſæuitia uero ueneficæ iamiā exordit. CONſtat: hoc ideo dicit: qm̄ multi ueneficiis obeūt. Nec interrogatiue legat ullo pacto. Nā tāti quāti correlatiua ſunt. ODErūt na. de pel. Carpit mulierū ſæuitiā & crudelitatē nō ſolū in priuignos: ſed in proprios etiā filios. NEmo repugnet. q. ſ. natos de pellice oderint. FAS eſt: hoc ait poeta ex affectu: quoniam & proprios natos necabant. ANImas: uitas. MENſæ: cibo. ADIpata: cibi adipe conditi. PAPas cuſtos pædagogus papas uenerationis eſt nomen. Nā παππας pater dicitur. παππος auus. παππάζω iuoco auū ut īfātes faciūt. TImidus ne. ſ. ueneno obeat

Athellanes poeta caligulæ ſæuitia

Papas
Pappas
Pappos
Pappazo

DOM. ℂSENIS:nam ad sexagesimū quartū annum peruenerat. DEScēdere:& Seneca scribit Claudiū primū ascen disse in cœlū:sed eundē cōmuni deoꝝ decreto deiectū ad inferos Papinius nōdū stelligerū genitor demissus in axem Claudius. HAEC poscit ferrū.i.hæc potio facit ut uiri uersi in furorē poscant arma & ignes. MIXTos hoc ait ꝓpter Caligulā:q equestrē ordinē & senatoriū furēs lacerauit:qđ factū fuisse uideri uult Iuue. ob poculū amatoriū Trangl.de Caligula nihilo reuerentior leuior ue erga Senatū quosdā summis honoribus functos ad essendū sibi occurrere passus est:quosdā cū clā interemisset:citauit ut uiuos:ꝑterea ab ecclē.xx.amplius equites tu multu elisos fuisse scribit:eundē deniq̃ in cūctos senatores sæpe fuisse inuectum & in equestrē ordinē.Papinius de caligula.Nec proximus hæres immitis q̄q̄ & furiis agitatus abegit. TANti partus equæ:legatur per epipho nema & coniungatur cū superioribus:ut Fabius illud Vir.Tantæ molis erat romanam condere gentem. TAn ti:idest tantarū uirium est. PARtus equæ:idest hippomenes quod nascitur in fronte pulli equini. QVantū hoc referatur ad insequentia:nam hic orditur reprehensionem in matres:quæ exigua mercede conductæ filios ueneficiis necant:ut uacuæ nubant adulterii quantū constat una uenefica interrogatiue.q.d.minima mercede in uenitur etiam mater quæ uenenet filium. NEMO repugnet:idest ego permiserim ut habeant odio filios na tos ex concubina uiri. IAM cum:scilicet filii ueneno necentur. EST fas:ego putauerim fas ut occidant pri uignum & filiis.s.abstineant. ADIpata.i.macteæ.nam macteæ erant partes carnium adipe conditæ aptæ ue neficiis:inde scribit Tranquil.missas fuisse macteas uenenatas ab imperatore.

MER. Tradu Dion. Claudius in deos Boletus deorum cibus adipata Papas

ℂTREmulum capat.Claudium(Vt scribit Suetonius)remisse quid uel serio agentē:multa dehonestabant: ri sus indecens:ita turpior spumante rictu humentibus naribus:plectra linguæ titubantia:caputq̃ cum semper: tū in quantulocūq̃ actu:uel maxime tremulum. DEScendere iussit in cælum Dion.scribit Agrippinam Nero nem in Claudium defunctum ea omnia contulisse quæcunq̃ olim augusto collata fuerunt:cūq̃ ausi sunt fictis fie re lachrymis quem peremerant:& hunc in cælū tulerunt:quē ex conuiuio clam extulerant:quo nomine nō indi gnum memoria uerbū reliquit nero.Boletū deorū cibum esse dictitans:q̄ scilicet Claudius per boletum deus fa ctus esset.Ad quod uidetur mihi alludere poeta in hac parte:declamauit autem a contrario ex imitatione Vir gilii:qui dixit. Toto descendit corpore pestis. Nam cum ignis ascendat:atq̃ in cælum ascendatur descendere a contrario posuerunt. ADIpata: piguia ientacula:quibus primum soluitur ieiunium.Martialis.Surgite iam uen dit pueri ientacula pistor.Cristatæq̃ sonant undiq̃:lucis aues. PAPas:grandior aliquis natu:qui dignus sit ho norifica hac appellatione:qua filii ad parentes usi sunt.Nam papas uenerationis est nomen a Syracusiis tractū: apud quos pas pater dicitur:& per geminationem papas.

VAL. ℂSI QVidem:una est pars:corripit enim primam. VNIus:claudii. TREmulum:senile. DEscendere ius sit in cœlum:eleganter allusit:propter quod diuus appellatus est:& eum inde ridet quod de cœlo descendere & diuus homo fieri uideatur. MANantia labra siluam:q̄ furentis aut ueneno cōfecti signum ē. HAEC po. quā cæsonia dedit. POScit ferrum:grassatur. TOT:ipsum:excruciat caligulam:nam & ei somnum eripuisse fe runt. LACerat:trucidat & equites & senatores passim:quamobrem ita bacchantem atq̃ grassantē non defuit animus adoriri ac trucidare:inde per milites adeo seuitum est:ut inquit Tranquillus:ut cæsonia gladio a centuri one confossā & filia iulia drusilla:quam nullo firmiore iudicio sui sæminis esse caligula crediderat:quā feritatis quæ illi quoq̃ tanta iā tum erat ut infestis digitis oculos simul ludentiū infantiū incesseret:parieti illisa est.TAn ti par.equæ.i.hyppomanes caligulæ datum.QVanti una uenefica:quæ & ipsa multos potest occidere:ut locū sta fecisse perhibetur. CONstat:æstimandū est periculi quod sequitur pro eo quod præcedit positum est. NE mo repugnat:quin occidere liceat:ita enim incensæ secum loquuntur uxores. VOS ego pupilli moneo: uerba sunt poetæ. QVIbus amplior est res: quibus opes sunt ullæ:& pupillos pueros uocat quod hi sub tutela sint. ANImas:uitas. LIVIda materno feruent adipata ueneno:adipatum ueteres honeste pro pingui & succulēto & opimo posuerunt.Cicero de oratore:abstinere suis artibus opimū quoddam & tanquā adipatæ dictionis ge nus:adipata igitur pinguia edulia leuida lubrica dulci suffusa succo ut latitet uenenū & leuida legit Probus.MOr deat ante aliquis quicquid prorexerit illa. QVæ peperit:tumidus prægustet pocula pappas.hi duo inquit Pro bus uersiculi in aliis non sunt. PRægustet pocula pappas:papas inquit Suida non is est qui puerū alit:licet plæ runque pro eo capiatur ut hoc loco:sed ad altorem proclamatio & nonnunquam ad patrem:unde παππάζω Homerus confinxit uerbum cum ait.οὐδέ τι μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσι:Inde papare co messe Persius:pappare minutum Poscis.Plautus in epidico:nouo liberto opus est quod pappet dabitur:præ bebo cibum. FINgimus:edimus ut fingere uideri possimus quæ uerissima fuere. ALTum cothurnum: aut q̄ cothurni perpetuum sit epitheton:aut altum q̄ tragœdiis conueniat quæ tumidæ & altæ sunt. FINem le gemque priorum finem:ne satyra ad Cothurnum usque conscenderet:sed inter comœdiæ urbanitatem:& tra gœdiæ asperitatem & attrocitatem locaretur.

Fingimus hæc:altū satyra sumēte cothurnū
Scilicet egressi: finem legem quæ priorum.
Grāde sophocleo carmen bacchamur hiatu
Montibus ignotum rutulis:cæloq̃ latino.
Nos utinam uani: sed clamat pontia feci:
Confiteor: puerisq̃ meis aconita paraui.

MAN. cothurni

ℂFINgimus hæc:scripserant tragici medeam ac pro gnem necassem proprios filios:cum itaq̃ Iuuenalis etiam hoc loco latinas mulieres eo scelere damnet: dicit relicta satyrarum lege hac fine tragœdiam quo dammodo imitari quod priores satyrici minime fe cerant. FINgimus:componimus. ALTum cothur num.i.sublimen dicendi stilum:utuntur enim cothur no tragœdi sicuti comœdi socco.Erant autē cothur ni calciamentorum genera uenatorum:quibus crura etiā muniebāt cuius calciamēti effigies erat ī simulacris liberi & dianæ:ut inq̄t Probus i.b.hinc ait maro ad dia

Quæ depresa patent: facinus tamē ipsa pegi
Tu ne duos una sæuissima uipera cœna.
Tu ne duos: septē si septē forte fuissent.
Credamus tragicis quicquid de cholchide torua
Dicit: & progne: nil cōtra conor: & illæ
Grandia mōstra suis audebāt tēporibus: sed
Nō propter nummos: minor admiratio sūmis
Debetur mōstris quotiēs facit ira nocentem
Hunc sexū: & rabie iecur incendente ferunt
Præcipites: ut saxa iugis abrupta quibus mōs
Subtrahitur: cliuoq; latus pendente recedit.
Illā ego nō tulerim: q cōputat: & scelus igens
Sana facit: spectant subeuntē fata mariti
Alcestim: & similis si permutatio detur
Morte uiri cupiāt animā seruare catellæ
Occurrēt multæ tibi bellides: atq; eriphylæ

nam i egloga.vii. Leui de marmore tota puniceo sta bis suras euincta cothurno. SCilicet: certe. FInem legemq; priorū: ut lucilii. Horatii. Persii: q quē saty ris suis haud imitati sunt tragicos: ut hic uidetur poe ta fecisse. SOPhocleo hiatu: sophoclis boatu. sopho cles enim tragœdiarū scriptor fuit teste Eusebio. fuit aūt atheniēsis quē Cicero diuinū poetā. li. i. de diuina tiōe uocauit: plura diximus in. b. BACchamur: fu rentes componimus. Negat. n. sine furore Democri tus quēq; poetam magnū esse posse: quod idem dicit Plato. auctor est Cicero li. i. de diuinatione. Mōtibus ignotum rutulis italiæ namq; nullæ adhuc proprios necarant filiolos. VTInam uani: idest utinam mē daces essemus: dixerat enim fingimus hæc &c. pro pterea iquit nos ut uani. PONtia: hæc duos filios ue neficio pdiderat: quo adultero facilius obsequeretur. Mar. lib. ii. i gallam etiā ait. O mater qua nec pontia deterior. ACOnita: constat omnium uenenorum ocissimum esse Aconitū: & tactis quoq; genitalibus fœminini sexus animalium: eodem die inferre mor tem. Hoc fuit uenenum quo interemptas dormien tes a calphurnio bestia uxores. M. Cæcilius accusator obiecit. Ortum fabulæ narauere e spumis cerberi canis: extrahēte ab inferis hercule: ideoq; apud heracleam pō ticam ubi monstratur eius ad inferos aditus gigni folia habet cucumeris non plura quatuor ab radice leniter hir suta. Radicem modicam Cammaro similem marino. Nascitur i nudis cautibus: quas aconas uocant: & ideo aco nitum aliqui dixere hæc & plura Plinius libro. xxvii. Prima autem hecate Aconitum inuenit: de quo latius Dio dorus libro quinto. Solinus autem scribit in ponticis oris aconem portum esse: qui prouentu malorum grami num usq; adeo celebris est ut noxias herbas aconita illinc nōinemus. DVOS: necasti scilicet. SAEVISsima uipera: hoc ait quoniam: ut scribit Plinius libro octauo in coitu uiperæ mas caput inserit in os: quod illa abro dit uoluptatis dulcedine. Sic & mulieres aliquæ filios necabant: ut adulteris oblectarentur gratificarenturq; illis SEPtē: necassem uidelicet. COLchide torua. Medæa iasonis amore capta illum a colchis in thessaliam secuta est. Cunq; decēnium corinthi secum fuisset: filiosq; etiam peperisset: spreta ob nouam nuptam creusam: scilicet uel Glaucam Creontis filiam: furore ducta domum incendit radice quadam a circe inuenta: ea uirtute ut incen sus ignis nequiret extingui: iason tamen euasit. Glauca & pater igni absumpti sunt. Quidam tamē scriptores uo lunt medeæ filios dona quædam sponsæ attulisse uenenis illita: quibus tactis sponsa & pater consumpti sūt. Ira ta autem Medæa q Iason euaserat: eamq; spreuerat: in eius calamitatem omnes iugulauit natos excepto uno q fugit Thessalus: scilicet De quibus omnibus plura Diodorus libro quinto de cuius Medeæ sæuitia Maro etiam ægloga octauo sic ait. Sæuus amor docuit natorum sanguine matrem. Cōmaculare manus. Crudelis tu quoque mater. Oui. autem Medeæ tragœdiam scripsit: ait enim Fabius li. x. sic. Ouidii medæa uidetur mihi ondere quā tum ille uir præstare potuerit: si ingenio suo temperare q̄ indulgere maluisset. Diximus & plura de Iasone & me dæa satyra prima. COLchide: colchis regio terminatur a septentrione parte sarmatiæ: ab occasu ponti euxini parte: eaq; extenditur a corace amne usq; in interiorem sinum iuxta phasim fluuium. Ab meridie terminatur hinc parte capadociæ: deinde parte maioris armeniæ: Ab oriente iberia. auctor est Ptolemæus libro quinto & Srabo libro undecimo scribit colchidis regionem sitam esse sub caucasiis: ac moschicis montibus. Diodorus au tem libro quinto scribit Sybarin colchidis regiam fuisse: ubi Aceta rex medeæ pater erat: quæ quidem Iasonem & argonauta ad templum deduxit martis longe ab urbe sybari stadiis septuaginta. militesq; apertis ianuis ut regis filiam introduxerunt &c. ut supra in satyra prima. PROGne: hæc pandionis athenarum regis filia the reo thraciæ regi iuncta fuerat: irata deinde in uirum quia soror philomelam stuprasset: in uiri ultionem ithim filium peremit & mensæ paternæ apposuit. De quo late Naso in metha. libro sexto. MONStra: scelera. NON propter nummos: ut nunc: scilicet. MONstris: sceleribus. QVOTiens facit ira nocentem hunc sexum: hoc pacto iungenda est series. ET Rabie iecur incendente idest furore & ira: quod propter coleram fit: quæ cali da est & sicca & ab ipso epate ad fel transmittitur: ex qua ira mouetur. Hinc colerici facilius irascuntur propter humoris tenuitatem: hinc & satyra prima ait. Quid referam quanta siccum iecur ardeat ira. PRæcipites: ad scelus pronæ Iugis: ab montium sumitatibus. Cliuoq; latus. Ordo est: & quibus recedit latus pendente cliuo idest prono colle. RECedit: ruit. LATus: ipsorum uidelicet saxorum. COmputat: mentem reuoluit ante quam scelus aggrediatur. SANa: non furiosa uti medæa ac progne. SPEctant: aspiciunt mulieres ipsæ in theatris dum id agebatur. SVBeuntem fata: recipientem mortem. ALCEstim: alcestis fabulam: fuit aūt alcestis filia pelliæ thessaliæ regis maior natu: quam Iason mortuo pelia nuptui dedit Admetho thessalo regi quod Diodorus scribit libro quinto. Admethus tandem graui morbo implicitus per legatos apollinem de sa lute consuluit. Is respondit posse eum uiuere siquem inuenisset: qui pro eo fata subire uellet: tentatis igitur omni bus propinquis amicis clientibus: & ipsis deniq; serui: sola uxor inuenta est: quæ pro eo mori uoluerit. Præterea scribit Cicero libro qnto tusc. q mulieres in india: quum est cuiusq; earum uir mortuus in certamē iudiciumq;

Sopho clei
Poetæ fu ror
Aconitū
Viperæ coitus
medæa Iason
Colchis
Sybaris Aceta
Iecoris na tura
Alcestis admethi
admethi oraculum
Indicorū uxores

uenịunt:quam plurimum ille dilexerit:plures enim singulis solent esse nuptæ ee læta prosequentibus suis una cũ uiro in rogum imponitur:illa uicta mœsta discedit. ANImam:uitam. DETur:concedatur mulieribus ut alcestidi concessum fuit apollinis sententia. CATellæ:potius scilicet q̃ uiri. BELides:eæ quinquaginta fuere filiæ danai filii beli:quæ quidem quinquaginta ægiptii filios:patrueles suos:ac uiros:prima nocte occiderunt:præter unã natu minimam hypermestram:quæ suo lino pepercit. De quo extat Nasonis epistola & in ibidem ait.

Belides

Q uæq; parare suis lætum patruelibus ausæ Belides assidua colla præmuntur aqua. ERYphilæ:fuit hæc amphyarei uxor quæ latentẽ uirũ ne in thebas iret prodidit monilis desiderio ducta quod sane erat Argiæ pollinicis uxoris ab uulcano elaboratum. Vir postea hiatu terræ absumptus est:de quo statium legito.

Eryphilæ; amphyareus

DOM. ¶FINGimus:uidemur fingere. PONtia:nomen mulieris apud Tacitum:quæ interfecta est ab Octauiano sagitta:dum uiro necato ei nubere nollet. Pontia item duos filios ueneno substulit ut adultero nuberet huius meminit Martialis ĩ gallam. O mater qua nec pontia deterior:de hac extat epigramma quod circunfertur quo scelus fatetur. ACOnita:uenena ocissima:ut scribit Plinius quibus Calfurnius uxores dormientes necauit:nam tactis fœminibus fœminini generis aconitum mortem celerem affert. CREdamus:sensus est quæ scribunt tragici de mulieribus quæ necauerint filios:ut de medea fabulosa quidem sunt:sed tamen esto ꝙ uera fuerint: nulla in eiusmodi fabulis mater fingitur:quæ mercede & pecunia corrupta filium necauerit:sed propter iram aut alium aliquem dolorem. ILLamq; computat:idest quæ certo consilio non perturbato animo descendit ad scelus ut temporibus nostris. SPEctant scilicet quottidie in theatro dum repræsentatur. ALCestem:fabulam de alceste quæ pro uiro mori uoluit. BELides:idest quæ uiros necauerint ut Belides fecerunt sensus est:cum spectentur fabulæ in theatro earum quæ pro uiris uoluerunt mori:ut Alcestis:& quæ necarunt ut Belidum & Clytemnestræ:nulla tamen Alcestem sed Belides imitatur.

MER. ¶SOPHocleo hiatu:magnitudine & elegantia tragœdiæ sophoclis:qui inter omnes tragicos poetas eminentissimus floruit historiæ tradũt obsidentibus athenas lacedæmoniis Lysandrum eorum Regem liberũ patrem persæpe admonuisse pateretur humari delitias suas. Vnde cum rex requisiuisset:quis supremum diẽ athenis obiisset:intellexissetq; Sophoclis mortem, statim pacem funeri dedit. MONtibus ignotũ rutilis cæloq; latino: quædes propriorum filiorum domesticorum mortes ueneficio patratas in italia non legimus. SED clamat pontia feci confiteor:hæc crudelis & impia mater filios duos ueneno necauit. Vt scilicet licentius libidini indulgeret quod scelus impietatem notans in galla Martialis hoc epigrammate tetigit. Cum placeat phileros nulla non dote redemptus Tris pateris natos galla perite fame. Præstatur cano tanta indulgentia cũno O mater qua nec pontia deterior. Pontiæ meminit cornelius Taci. interfectæ ab octauio sagitta:dum uiro necato ei nubere uellet.

Sophocles

Pontia

COLchide medea:quæ spectante uiro Iasone filios dilacerauit. PROgne:quæ filium ithym ut scelus mariti ulcisceretur obtruncauit:& Tereo epulandũ apposuit. SANa facit:nullo grauiore animi affectu uexata. SVbeuntẽ fata mariti Alcestim. Admethus Thessaliæ Rex:cum iam ingrauescente morbo deploratus iaceret consulto oraculo didicit:uitam recuperari posse. Si alius se uoluntarie morti pro eo obiiceret:quod cum resciuisset Alcestis uxor ultro fato suo mariti fatum permutauit. Vnde & apud græcos prouerbium extat ἀλκίστιδος ἀνδρεῖα hoc est alcestidis uirilitas:de fortibus dictum:de hoc factæ fuerunt tragœdiæ:quæ quotidie in theatris spectabantur. BELlides:quinquaginta belli neptes quæ totidem patrueles eosdemq; maritos prima nocte coniugii: ĩteremerunt. ERIPhylæ:hæc Amphiaria uxor latentem maritum ne in bellum thebanum ꝓdiret auro capta polinici quærenti manifestauit:unde in bellum ire coactus hiatu terræ absumptus est.

admethus alcestis

Eryphyle

VAL. ¶LEGEmq; primo:aut quæ ab aliis data. Hor. lex est accepta corusq; Turpiter obticuit sublato iure nocẽdi: aut certe legem priorum ne satyram scribentes ad cothurnum eueheremur. BACchamur:furiale carmen & bacchantem describimus mulierem:hoc autem ad scelus amplificandum dictum est. HIAtu sophocleo:quo sophocles usus est in tragœdia. BACchamur:furiale carmen scribimus. MONtibus ignotum rutulis:latinis incognitum:quod nullus ante me unquam scripsit in saty. COEloq; latino. τὸ αὐτό. SED clamat pontia fecit confiteor:non egemus teste cum ipsa ultro scelus confiteatur suum:hæc est pontia:inquit Probus publii petonii filia quæ defuncto drymione marito filios suos occidit:sed coniuncta ut largo uino atq; epulis se obruerat in cisis uenis saltans:cuius rei studiosa fuerat extincta est. PVE. me filiis more homerico. ACONita paraui:uenena exhibui:aconitum autem unde dictum Ouidius ostendit:quæ q̃a nascũtur dura uiuacia caute. Agrestes aconita uocãt. TV Ne duos:deest necuisti. CRE. tra. uerba sũt poetæ. DE Cholcide:torua de truci medea oetæ colchorum reges filia:ꝙ filios quos de iasone susceperat trucidauerit. ET Progne:pandionis filia quæ marito tereo comedendum ithym filium dedit. NON propter nummos:ut pontia. MINor admiratio:si ira ĩcensæ fœminæ in filios sæuiant. RABie iecur incendente:quos diligere oportuit. VT Saxa iugis abrupta:nulla rationis ui in diuersum agente feruntur sicut ex præruptis ruunt rupibus saxa ad imas ualles reuoluta. QVæ computat:reputat & uersat animo & cum consilio & electione ad facinus patrandum agitur. SANa:nulla commobilitate ducta. SPE. ma. num talem sortiri possint uxorem. SVBeuntem. fa. ma. alce. sponte se morti destinantem:alceste enim admeti regis uxor quæ pro marito se morti obiicere non dubitauit:unde illud. Arserit cũa dne flammis intenta mariti nec minus alcestem fama sub astra ferant. OCCVrrent: quoquo te uerteris. MVL. ti. belides:danaus & ægyptus fratres fuerũt beli filii:danao fuit uirilis sexus quinquaginta numerus filiorum ediuerso par ægypto numerus filiarum:uoluit ergo dana⁹ fratris filias liberis suis matrimonio sociare at ægyptus oraculo cognouerat ꝙ generi sui manibus erat moriendum:itaque iussit filiabus ut sponsos occiderent:quod factum est sola aũtem hypermestra lino pepercit. ATQue eriphylæ:eriphyla uxor amphyarai monilis preciosissimi cupiditate illecta maritum latitantem ne ad thebanum bellum proficisceretur q̃ illic esse sibi moriendum oraculo nouisset:detexit.

MAN.

¶ MANe:nocte enim uiris paratur cædes. CLYtemnestram.i.mulierem:quæ uirum occiderit:sicuti clytemnestra Agamemnona suũ ægystho sacerdote atq; adultero auxiliãte REFert:differt in genere mortis. TYNdaris:Clytemnestra tyndari & lædæ filia. INSulsam & fatuam:pro ipsa insulsa & fatua:in antiquo textu legi inuisam:& fatuam. AT nunc res agitur:nostro tempore inquit mulieres occidunt uiros non ferro:ut clytemnestra egerat: furore quodam. Agamemnon enim Cassandram priami filiam secum duxerat. At ueneno perimunt.interdum & ferro si uiri antidotum prægustassent. AGItur:contra uiros.s. AGItur ab uxoribus. RVbetæ:de hac latius in satyra prima. ATRides: maritus ut fuit atrides:idest agamemnon clytemnestræ. TER uicti regis medicamina.Plinius scribit lib.xxv. q; Mitridates ponti rex quottidie uenenum bibebat præsumptis,remediis:ut consuetudine ipsa innoxium fieret.Et Valerius libro nono ait.Mitridatem cũ maximo cruciatu ueneno repugnantem spiritum suũ tandem succumbere coegit.Gellius uero libro decimosexto.c.sextodecimo sic ait.Quamobrem postea: cũ ꝑlio populi romani uictus metu sui in ultima regni refugisset:& mori decreuisset & uenena uiolentissima festinandæ necis gratia frustra expertus esset:suo se ipse gladio transegit:huius regis Antidotus celebratissima est:quæ Mithridatios uocatur.Hæc ille.Lucanus etiam ueneno periisse asseruit dicens.Prælia barbarico uix consumata ueneno. PONtica medicamica regis.Plinius libro xxiii.capitulo.xxiiii.sic ait.in arcanis Mithridatis maximi regis deuicti.Cn.Pompeius inuenit peculieri commẽtario ipsius manu compositionem antidoti e duabus nucibus siccis:item ficis totidem & rutæ foliis uigiti simul tritis:addito salis grano:& qui hoc ieiunus sumat nullum uenenum nociturum illo die:hæc ille. TER uicti regis:Lucius florus libro tertio scribit Mithridatem primum a sylla uictum fuisse.Deinde a luculo.Tertio a Pompeio uno prælio confectum:Eamq; dimicationem nocturnam fuisse ait.Lucente luna a tergo hostibus a facie romanis.Hinc pontici per errorem longius cadentes umbras suas:quasi hostium corpora petebant: & Mithridates quidem nocte illa debellatus est idem quoquo libro.c.ii. epitomatis Liuii sic ait. Cn.Pompeius in prouinciæ formam pontũ redegit.Pharnaces filius Mitridatis bellũ patri intulit ab eo Mithridates obsessus in regia cũ ueneẽo sũpto parũ ꝓfecisset:ad mortẽ ab milite gallo noĩe Bithocco:a quo:ut adiuuaret petierat iterfectus ẽ.

mitrida tis uenenum

Mane clytemnestrã nullus nõ uicus habebit
Hoc tantum refert:q; tyndaris illa bipennẽ
Insulsam & fatuam læua dextraq; tenebat
At nunc res agitur tenui pulmone rubetæ.
Sed tamen & ferro si prægustaret atrides.
Pontica ter uicti cautus medicamina regis

mitridatis antidotũ

mitridatis tres clades

DOMI.

¶ SI Atrides:si maritus:ut Agamemnon Clytemnestram. POntica medicamina.i.antidotum quod Mithridates rex ponti contra uenena quottidie sumebat ex sale:ruta:nuce fico conditum:ter a romanis uictus Sylla.s. Lucullo pompeio:extenta clade:ut Gellius scribit:uenena sumpsit uiolentissima: sed cum non proficerent gladio se transfixit:huius compositionem scriptam inuenit Pompeius in eius scrinio:iuglans erat una.Fici duæ siccæ potissimo ruttæ folia.xx.salis granum in unum contusa & deuorata ieiuno.

MER.

¶ CLYtemnestram:quæ maritum Agamemnonem de bello troiano reuersum ab ægysto adultero tolli curauit. PVLmone rubetæ:ex qua uenenum conficitur præsentarium. ATRides:pro quocunq; marito ponitur. Nam agamemnon Clytemnestræ maritus atrei filius fuit. TINdaris:clytemnestra Tindarei filia. Horatius. Dissecuit medium fortissima tindaridarum. POntica ter uicti cautus medicamina regis: mitridatis subaudi: qui (ut Plinii uerbis loquar) maximus sua ætate regum omnium ante se genitorum diligentissimus uitæ fuisse argumentis,præterquam fama intelligitur uni enim excogitatum quottidie uenenum bibere:præsumptis remediis ut consuetudine ipsa innoxium fieret.Primo inuenta genera antidoti.ex quibus unum etiam nomen eius retinet:illius inuentum autumant:sanguinem anatum ponticarum miscere antidotis:quoniam ueneno uiuerẽt Ergo aut mitridaticum antidotum usq; in nostra tempora celebratissimum prægustandum iubet:aut eam cõpositionem significat:quam in sanctuariis eiusdem regis deuicti.Gneus Pompeius inuenit in peculiari commentario ipsius manu scriptam:e duabus nucibus siccis:item ficis totidem:& rutæ foliis uiginti simul tritis addito salis grano.Et qui hoc ieiunus sumat nullum uenenum nociturum illo die. TER uicti:sylla primum:tum a murena & lucullo demum a magno Pompeio debellati abs quo consciscere sibi mortem coactus est.

mitridatis

mitridaticum Contra uenena

VAL.

¶ CLYtemnestra quæ agamemnona maritũ a bello troiano reuersum cũ adultero ægisto occidit: HOC tantum refert:in genere mortis differẽtia est. QVOd tyndaris:clytẽnestra:q̃ tyndarei fuit filia. BIPẽnẽ dextra læuaq;:qa maritũ occidit:unñ ẽt Hor.securi Diuisit mediũ fortissima tyndaridarũ dixit & electra apud Sophoclẽ τον λυγηνον εμον θρινω πατέρον: κατα μεν βαβάρον αιανφρινιοσ.αρησου κεξεινισεν μηρλε μηχω μοίνολε χίσαιχίσ τοσοποσαρυν υλοτο μοι σχιζουσι καρα φοινιω πελεκει. DEXtra læuaq; tenebat:& hoc a Sophocle sumptum apud quem electra inquit:ω λιπνον αρρητων εκπαγλαχθη τουσ εμοσι λεπηρθανατουσ εικεις λιλ υμαινχεροιν.cæsum autem in conuiuio hic uideri uult cum non multo post de uindice oreste dicat.quippe ille de is auctoribus ultor patris erat cæsi media iter pocula sed apud Euripidem in oreste electra cum uestem induerent sine exitu ullo occupatum cæsumq; dicit ingens. αγαμεμνονα ναξω παρθενοι μεν τρεισ εφυμεν εκ μιασ χρυσοθεμισι φιγενεια τι λεκτρα.τεγω παρσην τορεσησ μροσ ανασιωτα τηση ποδιν απειρω περι βαλουσυ φασματι εκτει νεν ων λεκα τι παρτενον λεγειν.ουκαλον. RES agitur:quasi pugnetur pulmone rubetæ.ex quo uenenum conficitur. SED tamen & fer.si prægustaret atrides pontica ter uicti cautus medicamina regis.ordo est & sensus.Si atrides.ii.maritus uxori & agamemnon coniuctus adulteræ cautus ne ueneno ab uxore necetur prægustaret medicamina põtica mitridatica cõfecta a mitridate qui rex fuit ponti. TER uicti:a Sylla lucullo & a pompeio. TAMen & ferro.deest necaretur:sensus igitur est.si uideat uxor maritum ueneno non posse necare audatior facta ferro ip

o

sum aggredietur. PONtica ter uicti cautus medicamina regis:mitridates rex ponti & armeniæ scithas perdomuit cappadociã occupauit:oẽs asiæ urbes bello illustrauit.paphlagoniã inuasit:gallaciam occupauit:ariopazanẽ regem cappadociæ sororis suæ maritum dolo occidit illius filiũ regẽ bello uictũ ex regno pepulit:uxorẽ sororẽ suã occidit:nicomedẽ bithyniæ regẽ ex regno eiecit:dixit apud ephesum ut ꝑ asiã qcũqꝫ cõperti romanoꝝ ciues fuissent una occiderent̃ die:ꝙ cũ maximo hospitũ luctu effectũ ẽ.Archelaũ ducẽ cũ.c.& uiginti milibus peditũ equitũ in achaiã misit:q cũ lucio sylla cõflixit sed aflictus adeo ut uix decẽ milia ex tãto exercitu superfuerint qua clade accepta rursum mitridates electissimoꝝ militũ.lxx.milia archelao subsidio misit ex quibus qnquaginta milia cæsa dicunt̃:& archelai filius sautius occubuit.mitridates de summa sui regni desperans urbes subuertere:ciues necare cœpit:quod cæteri aiaduertẽtes in urbes nõ admittere eũ cõtra moliti sunt.idqꝫ ꝑcipue ephesii:smirnei:sardi:thralienses:ueritus mitridates cum sylla fœdera de pace cõtraxit.post rupto fœdere asiã quæ romanoꝝ erat inuasit:& dum cottam cosulem apud chalcedona uictum obsideret & cizicã urbẽ:lucullus alter cõsul ipsum obsedit mitridatẽ.mitridates rex inopia cũ tantũ alere exercitũ nõ posset partem abire iussit:quam lucullus agressus cæcidit supra quindecim milia hominum:deinde reliquus mitridatis exercitus peste fameqꝫ in dies magis minuebatur:ut supra trecenta hominum milia periisse ferãt.rex ipse nauigio e castris profugisse dicitur:inde bizantiũ uersus instructa classe nauigãs tẽpestate correptus naues octoginta amisit in fluctibus. ipse in miopatonẽ cõscẽdẽs effugit tẽpestatẽ:quẽ Lucullus ꝓsecutus non ex cæteris mõ urbibus:sed ẽt ex auito fugauit regno sinopem & amisum ponti urbes regia domicilia cœpit mitridates a tigrane armeniæ rege acceptus quas ex uicinis potest secum uuxilio trahens copias:luculli exercitum in põto securius uagũ & nihil hostile metuentẽ trucidat.Lucullus rursum mitridatem inuadit:& armeniorum magnam partem sternit:inde apud cercam tigranis urbem cum tigrane ꝑliũ inniens ipsum ꝑlio ac pene bello arterit:cæsa.n.hostiũ triginta milia fuere.post lucullũ põpeius noua molientes reges adortus noctu improuisos inuasit:ceciditqꝫ ad quadraginta hostiũ milia. mitridates fugit nocte sublustri cũ uxore & duobus comitibus.mitridatis filius rabiæ flagrãtẽ patrẽ intelligẽs adeo ut amicos ac filios necaret:exercitũ quãtũcũqꝫ potest sibi cõciliat:& aduersus patrẽ ꝑgit:nec ꝑcibus eius flecti potuit:ut ei traderet exercitũ:qua de re consternatus pr̃ uxorẽ & pellices ueneno necat:quod cũ ipse postremo hausisset frustra:ꝙ a teneris annis sibi remedia aduersum uim ueneni cõparasset:gallũ quendam exorauit ut ab eo interficeretur:aliquando autem post pharnaces eius filius a Iulio cæsare in bellis ciuilibus uictus occisus est.

Argumentum Satyræ.vii.

Septima demonstrat Romam nil ferre poetis.

Satyra Septima.L.iii.

ET spes & ratio studiorum in cæsare tantum
Solus enim tristes hac tempestate camœnas
Respexit:cum iam celebres notiq; poetæ
Balneolum gabiis romæ cõducere furnos
Tẽptarẽt:nec fœdum alii:nec turpe putarẽt
Præcones fieri:cum desertis aganippes
Vallibus esuriens migraret in atria clio.
Nam si pieria quadrans tibi nullus in arca
Ostendatur:ames nomẽ uictũqꝫ machæræ:
Et uendas potius cõmissa quod auctio uẽdit
Stãtibus œnophoꝝ tripodes:armaria:cistas

MAN.

ET spes & ratio:Laudat̃ hac Satyra imperator Domitianus.Arguunt̃ Romulidæ.Ille enim solus studiosis fauebat:ii uero tãtũ admirabantur:& laudabãt disertos nil cõferẽdo.Nec ẽ ulla in principẽ ironia:si cautius lector inspexeris.repetit.n. inferius.Nemo tñ studiis &c.Itẽ si q̃ aliũde putas rerũ expectãda tuaꝝ ꝑsidia.Itẽ spes nulla utilior:nisi in cæsare scilicet:qđ quidem minime repetisset si ironice loqueret̃.Quod autẽ de Domitiano uere intelligendũ sit:Suetoniꝰ ostẽdit his uerbis:Cupiditatis quoqꝫ atqꝫ auaritiæ uix suspitionẽ ullã aut priuatus unquam. aut princeps aliquãdiu dedit immo e diuerso magnæ sæpe nõ abstinentiæ mõ:sed ẽt liberalitatis experimenta omnes circa se largissime ꝓsecutus:nihil prius aut acrius monuit:q̃ neqđ sordide faceret.Hæc ille. Fabius etiam Quintilianus in prologo libri quarti sic ait de ipso Domitiano. Nunc omnes in auxilium deos ipsumqꝫ in primis quem neqꝫ præsentius aliud: nec studiis magis proprium numen ẽ inuocem &c. Tales itaqꝫ mores Domitianus habebat poeta scribente hanc satyram.Postea uero sæuus:deinde cupidus effectus est:ut Tranquillus late ostendit.Nec de alio imperatore intelligendum:quoniam & paris pantomimus Domitiani tempore floruit:de quo infra poeta. SPEs:spes est expectatio boni.Metus uero mali expectatio Quod Cicero edocet libro quarto tusc.Varro autem sic ait.Etiam spes a sponte põt esse declinata.ꝙ tum sperat.Quum quod uult sic fieri putat:nam quod non uult:si putat metuit non sperat. RATio:idest causa.Est enim causa animi impulsus ad aliquid agendum.Ratio autem est gerendoꝝ ordo ex causa uenientium:ut quid quo loco facias:ac dicas intelligas. Auctor est Victorinus libro primo rhetho.Quibus uerbis colligitur:Causam esse posse sine ratione. Rationẽ uero non posse sine causa esse.Itaqꝫ ratio pro causa hoc loco ponitur.Et Fabius libro tertio ait.ꝙ ratio est:qua quod factum esse constat defenditur.Vel ratio studiorum:idest consilium.Tullius enim in libro de natura deorum sic.Nunq̃ uidi inquit animam rationis consiliiqꝫ participem in ulla alia nisi humana figura.Inferius autem Motum celerẽ cogitationis acumen & solertiam.Rationẽ quoqꝫ uocat:scribit.n.ita.Sic haud scio an melius fuerit humano generi.Motũ istũ celerem cogitationis acumen:solertiã quã rationẽ uocamus &c. IN Cæsare:Domitiano.s. CAMœnas:musas:de qbus late in sat.iii.ꝑ has autem poetas intelligit. TRIstes:ob nulla emolumẽta laborum. RESpexit deoꝝ more:qui etiã aspicientes fauere dicuntur. CELebres:præclari & icliti. BAL

Domitiãi largita

Spes q̃ Metus quid

Ratio Causa Ratio

Ratio

neolum:quod balneum dixit propter eoꝝ inopiã:& oppiduli sitũ. GABiis:de iis late satyra tertia. FVRnos: id autem tum ut calerent:tũ ubi cibari possent:frigebât.n.egeniq; erât. FOEdũ:deforme:indecorum. PRAEcones fieri.ii enim lucrũ cõsequebant̃.Hinc Mart.libro q̃nto ad lupũ sic ait.Cui tradas lupe filium magistro.
Quæris sollicitus:diuq; rogas.Omnes grammaticosq; rhetorasq;
Deuites moneo:nihil sit illi Cum libris ciceronis:aut Maronis.
Famæ Rutilium suæ relinquat.Si uersus facit abdices poetam
Artes discere uult pecuniosas Fac,discat citharœdus aut choraules.
Si duri puer ingenii uidetur. Præconem facias:uel architectum.

AGAnippes uallibus.i.secessibus aptis poetari uolentibus.De aganippe autem latius satyra tertia ibi.s. Ripa nutritus in illa. CLIo:poeta ipse.De clio autem & musis aliis ample in carmine de floribus edocuimus.in dictione musa. MIGraret in atria:in domos diuitum:ut ibi uiuere facilius possent mendicando fere:nam solo uictu contenti asseclæ fiebant & satellites:quod etiam nunc multi faciunt apud proceres degendo. PIERia:poetica uel musica:nam pierides musæ a pierio monte dictæ sũt(ut scribit Festus)plura diximus satyra quarta. QVAdrans:similiter Mart.li.ii.ait.Et,quadrans mihi nullus est in arca. NOMEN & uictum machæræ ames:ideſt uelis nominari Machærophoros.i.ensiger tanquam satelles:uelis item uictum consequi:qualem ensigeri consequuntur. Qui sensus est profecto optimus nam quadrat superiori.dixerat.n.poeta Esuriens migraret in atria clio.Machæra autem gladius dicitur.ET uendas potius commissa:præconem fieri hortatur:potiusq; iniqua testimonia perhibere gratia lucri.Quod,etiam Ouidius libro primo de amoribus prohibet his uerbis.non bene mendaces uendunt periuria testes. ET uendas potius commissa.Ordo est.Et potius uendas commissa tibi appositio Oenophorum tripodes & cætera. QVOd auctio uendit Stantibus:Vel sic.Et potius uẽdas:quod auctio commissa tibi uendit Stantibus appositio oenophorum &c. AVCtio publica rerum priuatarum uẽditio. OENophorum:de hoc diximus satyra sexta. TRIpodes:mensas. Pierides. Machæro phoros

¶Dom itius Calderinus Veronensis in.VII.Satyram ad Iulianum Medicen.

ET spes & ratio:hæc satyra ciuium auaritiam notat:qui poetis nihil dabant:cum tamẽ princeps cõtigisset qui studiis fauebat:idem sensus est.Mart.in epigrãmate:quo cõqueritur non esse mecœnatem temporibus suis:cũ sit augustus:legatur igitur Satyra non per ironiam sed aperto sensu ut ita laudetur Domitianus si Quintilianum & Mart.sequimur eundem imperatorem ita laudantes:uel certe Neruam quod magis placet:ex cuius principatu poetis Martia.quoq; congratulatur contigit ausoniæ proceꝝ mitissimus aulæ.Nerua licet toto nunc Helicone frui:tota igitur obiurgatio est auaritiæ ciuium & laus principis. SOLus:ideſt nullus ciuis sed solus imperator. CAMœnas:antiqui dixerunt Carmœnas & cesmenas ut Neuius:nos elisa littera Camenas. BALneolum:gabiis cogitabant inquit poetæ de conducendo Balneolo & Furno:nam qui pauperes sunt tremere dicuntur.Mar.& tremere & sorde farris mordere canini:qui autem frigebant Horatii emulatione dicuntur cogitare de furno & balneolo conducẽdo:ut illic caleãt.Horatius.Nec qui frigus collegit furnos & balnea laudat:ut fortunatam plene præstantia uitam. Balneolum autem gabiis dicit ut ostendat id conduci propter frigus:nam gabii ut Scribit Horatius inter loca frigida numerabantur. PRAecones:hoc est extremæ desperationis difficultatis uiuendi subire:scilicet munus præconis Martialis præconem iubeas uel architectum. MAChæræ:apud græcos significat ensem & cultrum:hoc uerbum plane græcum inseruerunt carmini ut paniam,acontion ut auctor est Macrobius non conuenit autem cũ præcone.de quo hic loquitur:si exponas Machæræ ideſt ensis placet accipias pro nõmine proprio præconis tẽpore Iuuenalis:ut Gellius & eulogus præcones sunt apud Martialem. AMEs uictum & nomen:ideſt nõ te pudeat querere uictum & appellari præconem. MAChæræ:ideſt præconis a Machæra qui in eo munere tunc præstabat. VENdas commissa:ideſt quæ data tibi sunt a dominis ut uendas. TRIpodas:mensas:postea inuẽta sunt monopodia luxu asiaco ut scribit Liuius. ARMaria:maiora repositoria librorum. DOM.

ET spes & ratio studiorũ in Cæsare tantũ est.Tertius satyraꝝ liber quãtũ colligere licet ex ueterũ grãmaticoꝝ diuisiõe:in cuius prima satyra inopes & mẽdicos fere eos ostẽdit:q litteratorio munere uitã suã tuent̃:& hoc ꝑ auaritiã tã principis q̃ diuitũ q lraꝝ studiosos nullo munere ꝓsequant̃:Vñ possent uitã uel difficilẽ degere:imo hoc genus hoĩum quodammõ sperãt:quo noĩe bonæ disciplinæ penitus pessum iere.Q ñ ea sit taliũ studioꝝ cõditio:ut nisi a potẽtibus uiris foueant̃ corruãt atq; dilabant̃.Vtit̃ aũt in notãdo principe ironia plane diuina. IN Cæsare:Domitiano subaudi. RESpexit:ceu deus.Nã dii respiciẽtes reb⁹ hoĩum fauere dñr. PRAecones:q ad res emẽdas hoĩes cogebãt.Et hic quæstus illiberalis erat q̃d & notat Mar. PRAEconẽ iubeas uel architectũ. GABiis:desertis plãe in q̃bus nulla frequẽtia ẽ populi. MAChæræ:gladii & græca dictio:posuit aũt ꝑ gladiatore ꝑ tropũ:q dr̃ methonymia. TRIpodes:qb⁹ uel delphica sustinebat̃ uel mẽsa. MER. Machæra

ET spes & ratio studioꝝ in Cæsare tantũ.In hac ad thelesinũ satyra de sterilitate studioꝝ ĩperatorẽ palpat q studio eius pesis reparata sit.Et spes & ratio studioꝝ in cæsare tantum:est sensus ut dicat poeticæ artis industriã,perisse diuitũ culpa in diuersa studia mentes tenẽtiũ:sed dicit imperatoris subuenisse humanitatẽ. RATio:existimatio.Cice.sed nisi aliquẽ modũ cõstitueris uitæ coges oblitũ me,nr̃æ amicitiæ hr̃e rõnẽ meæ dignitatis. SOLus.n.tristes hac tẽpestate camœnas respexit.poetis fauit:tristes,aũt camœnas dixit tacẽtibus poetis. CAMœnæ:musæ in carminibus:ut inq̃t Festus dictæ uel q canũt antiquoꝝ laudes uel q sint castæ mentis ꝑsides. CVM iã noti celebresq; poetæ balneolũ gabiis Romæ conducere furnos tẽptarẽt:sensus est.Cæsar ꝓuidit poetaꝝ miseriæ cũ nonnulli insignes iam tẽptassent quæque sordidissima lucra subire. BALneolum gabiis:ut fierent mediastini. ROMæ conducere furnos:ut VAL.

furnariã exercerẽt. FOEdũ:ſordidũ. NEC turpe:inutile. PRAecones fieri cũ deſertis aganippe uallibus eſu
riẽs migrarẽt in atria clio.hoc dicit cũ poetaꝝ multi haud eſſent ignobiles:oẽs certe ingenui liberiq; animi pu
tarunt fœdius mendicare aut ſe diuitũ menſis ſeruos ſubiicere q̃ pcones fieri. CVM deſertis aganippes ualli-
bus.i.ubi uates poemata conſcribunt per aganippẽ oẽm ſeceſſum & ab hoĩum crebra conſuetudine ſemotũ lo
cũ ſignificat ubi muſæ habitare dicerent.fuit enim aganippe ĩ boetia locus muſis ſacer uel ut Calimachus uult:
fons permeſſi fluminis.Solinus aũt helicon lucus inqt eſt citheron ſaltus amnis iſmenus fontes haretuſa oedipo
dia pſamate dirce:ſed ante alios aganippe & hippocrena:unde in faſtis Ouidi.aganippis denominatiuum fecit
Dicite quæ fõtes aganippidos hippocrenes Grata meduſæi ſigna tenetis equi IN Atria:in domos potẽtium.
ESVriens clio:poetam omnem dedit intelligi q in domos diuitũ petebant:ut opibus fierent auctiores uel ut
cuſtodes efficerent atrinenſes. CLIO:muſa ατῶο τοῦ κλεουσ.ꝙ poetis gloria a compoſitis naſcatur libris:ſa
ne clio dido & omnia græca fœminina nomina in o terminãtia græcã apud latinos tenent declinationẽ:ut dio
medes focas & Quinti.qui in primo inſtitutionũ oratoriarũ:mihi aũt placet inquit rõnem ſequi quoſq; patitur
decor:neq; enim iã calypſonẽ dixerim:ut iunonẽ q̃q̃ ſecutus antiquos hac Cæſar utitur ratione declinãdi:ſed au
ctoritatem cõſuetudo ſuperauit:ſic enim uetuſtiſſimi declinabãt:ut Cæſar.Plautus ĩ aulularia:quem ioui quõdã
Iuno cuſtodẽ dedit:quos ſequi nos oportere Priſcianus nõ recte duxit cũ iuniores græcam ſequantur oẽs decli-
nationem.Oui.Non mihi ſunt uiſæ clio cliuſq; ſorores.Et miſerãq; relinquere dido.Silius italicus.Terq; ſuã di-
do ter cum clamore uocaret.ita Vir.ita cæteri deniq; declinarunt. PIEria in archa:ubi recõdunt libri aut quæ
poetarum eſt.Pieria.n.thraciæ locus muſis ſacer fuit.unde pierides muſæ:ut auctor ẽ Strabo. QVAdrãs:nul-
lus nũmus.ſic Mar.Et quadrans mihi nullus eſt in arca. NOMen uictũq; machæræ:ut machærophorus & co
quus appellare:eſt aũt machæra gladius qđ nomẽ a græcis impoſitum:ꝙ multo ſanguine cõmaculetur. ET uẽ-
das potius cõmiſſã.qđ auctio uendit ſtantibus.ſchema eſt aleoſis. COMmiſſa:credita quo uendantur ubi fiant
auctiones his qui aſſant:ut quæ exponunt emant. OENophorum:uinarium uas a ferendo uino dictum.

Alcyonen bacchi:thebas:& terea fauſti.
Hoc ſatius q̃ ſi dicas ſub iudice uidi
Quod non uidiſti faciant equites aſiani
Quãq̃ & cappadoces faciãt eqteſq; bythini
Altera quos nudo traducit gallia talo.
Nemo tamen ſtudiis indignũ ferre laborem
Cogetur poſthac:nectit quicũq; canoris
Eloquium uocale modis laurũq; momordit
Hoc agite o iuuẽes circũſpicit:& ſtiulat uos
Materiamq; ſibi ducis indulgentia quærit:
Si qua aliunde putas rerũ expectãda tuarum

MAN. ¶ ALCyonem bacchi:Tragœdiã de alcyone ciecis
Alcedo uxore q ambo in aues uerſi fuere.De qbus naſo ĩ me-
Alcyon ta.libro.xi.Vtq; phũs libro nono de aĩalibus ſcribit.
Alcedo auis nõ multo amplior paſſere eſt colore tum
Cæruleo:uiridi:tũ etiã leuiter purpureo iſignis roſtrũ
ſubuiride:longũ & tenũe:uiuitq; piſcibus:libro uero.v.
Alcyonides dixit idem ꝙ Alcyon circa brumam parere ſolita eſt:
ſeptẽ dies ante brumã & ſeptem a bruma.Septem pri
mis diebus nidum conficere auem hãc fertur reliquis
ſeptem parere educareq;:parit Alcyon circiter quinq;
oua.Omniũ ratiſſimũ uidiſſe Alcyonẽ eſt:Columel-
la lib.xii.c.ii.ſcribit ita Octauo calendas Martii Sagit-
ta crepuſculo incipit oriri:uariæ tempeſtates:Alcyoni
dies uocantur.in atalãtico quidem mari ſumma tran-
quillitas nota eſt.Haud igitur hæc columellæ cũ philo
ſopho cõueniũt. THEBas & terea fauſti:tragœdiã
de thebis:quomodo latius occiſus eſt ab Oedipode fi
Oedipus lio:qui poſtea matrẽ iocaſtã uxorẽ habuit.inde ſe oculoꝝ luce orbauit.Poſtea uero etheodes & poſinices oedipo
dis filii mutuis cecidere uulneribus. TERea:tragœdiam de tereo:progne philomela & ithi. BACchi & fauſti:
noĩa erant tragicorum Iuuenalis tempeſtate. HOC ſatius:uidelicet præconem fieri:& commiſſa uendere ſtan
tibus. EQVites aſiani:hos populos poeta carpit:in teſtimoniis præbendis:nam falſi erant: Vnde & Cicero
pro Flacco.Minoris aſiæ populis nullam fidem adhibendam clamat. CAPpadoces:erat Cappadocia in decẽ
Cappadocia præturas diuiſa iuxta armeniam regionem:de qua plurima Strabo lib.xii. BYthini:aſiæ populi iuxta phryges
& miſos auctore Strabone libro.xii. ALTera quos nudo traducit gallia talo.Ordo eſt:& quãquam faciãt equi
Bythini tes illi::quos altera Gallia traducit nudo talo.De Gallogræcia intelligit iuxta bythiniam:& paphlagoniam. Sed
Gallogræcia dicta eſt etiam Galatia.Lege Strabo.lib.xii. TRAducit:in urbem mittit. NVDo talo:nudis pedibus ob in-
galatia opiam.ſ.poſtea tamen equites fiunt paratis diuitiis malis artibus. NEMo tamen ſtudiis: Dixerat poetas tẽp-
taſſe conducere balnea & furnos:& ꝙ ſolus imperator reſpexit camœnas triſtes:propterea nunc ait:ꝙ poetaꝝ
Nemo fruſtra laborem ſtudiis nunc impendet. POSt hac:poſtq̃ imperator reſpexit camœnas triſtes. ELO-
Laurus poetarum quium uocale:ſonorum poema. MODis:uerſibus. LAVrũq; momordit:hoc ait:quoniam lauro poetæ co-
ronabantur.Vnde & Ouidius lib.iiii.de ponto ait.Tempora ſacrata mea ſunt uelata corona.Publicus iuito quã
Laurus parnaſi fauor impoſuit.Plinius lib.xv.ait:quod erat laurus ſpectatiſſima in monte parnaſſo:ideoq; etiam grata apollini
aſſuetis eo dona mittere iã & regibus romanis.Cato duo lauri genera tradidit delphicam & cypriam. DELphi
Laurus Delphica ca uictores:delphis coronari.& triumphantes Romæ. HOC agite o iuuenes:ideſt impẽdite laborem ſtudiis.
Exhortat autem poetas de ipſo imperatore ſcribere:cum eis indulgeat ac faueat. DVCis indulgẽtia:diximus
Cedrinæ tabellæ ſupra ꝙ ſæpe magnæ liberalitatis experimẽta domitianus dedit. SI Qua ali.p.ſenſus ẽ ꝙ ſi aliũde q̃ ab ĩperato
re pſidia expectas debes igni tradere potius carmina:nullus.n.fauebit:nã diues tãtũ laudat diſertos & admirat
DOM. ¶ ALCynoẽ bacchi:bacchus & fauſtus poetaꝝ ſunt nomina:tragœdias tẽporibus Iuuenalis ſcribentium: ſed
inepte ut baſſus apud Mar. ALCynoẽ:ideſt tragœdiam ſcriptam de alcynoe:quæ una ex pleiadibus ex Neptu
no peperit ireũ patrẽ orionis:ut ſcribit Hyginus a quo irea oppidum fuit agri thebani:ut ſcribit Strabo. THE

rea:regem daulidis idest tragoediam de Tereo & philomela. DICas sub iudice:uanitatem testimoniorum carpit in quo notat in primis asiaticos qui ut scribit Cicero testimonia mutabant. EQuitesq; bythini altera idest gallograecia. NVDo talo:cũ equites dixisset q in bello opam solent pstare. statim addit eos et inutiles esse bello. quod notat ex morte illorum:quibusdam enim graecorum institutum fuit olim prodire in bellum altero crure seminudo quod Macrobius docet euripidis & antiquorum testimoniis. & Virgilius in Hernicos transtulit Vestigia nuda sinistri instituere pedis. TRAducit:ridendos praebet & tradit nobis. Martialis. Desine si pudor e miseram traducere caluam. Papinius. Ego inquit traducor. NVDO talo:molli corpore & pene inermi:ex armatura enim genere corporis molliciem notat. ALTera gallia:idest gallograecia nam qui ad paphagloniam consederunt olim:duce Leonorio diuisi in tris gentes eiusdem tamen linguae erãt. SI q:hic est initium satyrae.

MER.

¶ ALCIonem bacchi:bacchus hic poeta fuit:q fabulã alcyones scripsit:sed duae alcyonae fuisse legunt. Altera ceicis uxor:q uiso cadauere mariti in littus eiectum se deiecit in mare:iussuq; amphitrites in naues conuersi ambo fuerunt:q mari per quattuordecim dies quieto foetificantes diebus nomen dedere:quos αἰκυονιτίδας σημέρας appellant:a foetura uidelicet harum auium. Altera fuit Eueni fluminis filia:quae postea Marpesa:auctore Eustachio dicta est:qui item tradit pro aue declinari Alcyon onis:pro muliere uero Alchyone nes:aspiratione caret haec dictio:quanuis Tortelius aspirari precipiat. Therea fausti:fabulã quam Faustus poeta de thereo scripsit. Qui philomelam prognes uxoris sororem non solum uitiauit:sed & illi linguam amputauit. ne scelus pdere posset:quo tandem cognito male interempto filio:& patri apposito ultae sunt tereum:de hoc freques agebatur tragoedia. HOC satius quam si dicas sub iudice uidi:quod non uidisti. Melius est auctione & questu sordido uitam tueri:quam religionem testimonii contemnere:quod Asiani faciunt. Nam minoris Asiae populis: nullam adhibendam fidem clamat Cicero pro Flacco. CAPpadoces:horum item semper leue fuit testimoniũ BITHIni. bithinia regio minoris Asiae:q & põtus:auctore Eusebio:olim dicta fuit. ALtera quos nudo traducit gallia talo:gallograecos hinc intelligere debemus quando & altera sit gallia:ab illa quae e in Europa: & gallograecorum proprium fuit testimonia uenditare. TRAducit:infames fecit & deridendos:hoc enim significat traducere. Martialis. Rideris multoq; magis traduceris afer. Graece dicitur παραδείγματίζειν:hoc est in exemplum dare. NVDo talo:forsan pro more gẽtis:quae nudo talo incedat. LAVrumq; momordit: licophron δαφνηφάγος diuinatores appellat:utpote laurũ comedẽtes. Vñ & poetae:uelut affiati laurũ mordere dñr.

Alcyonae duae

Alcyon

Alcyonae

Asiani

Bithyni

gallograeci

Traduco

VAL.

¶ ALCinoem. fabulã. BAcchi. quam bacchus scripsit. THEbas & terea fausti. de thebis & tereo fausti fabulas:nomina. n. fabularum haec sunt & malorũ poetarũ obscura siqdem sunt horum nomina. Quã si dicas sub iudice uidi qd nõ uidisti. i. q ut calũniã facias falso testimonio. FACiãt equites asiani. asiani eqtes romani ex asiaticis facti. EQVitesq; bithyni. traces q bithyni dicunt ppe bithyã habitasse fluuiũ ferũt fame inde actos in bebryciã migrasse:& bythiam p bebrycia a fluuii noie quẽ accoluissent noiasse:post nomẽ imutasse: hoc plaeriq;: nonnulli uero bithyn iouis & thracis filium regem thracũ nomen dedisse existimant. ALTera quos nudo traducit gallia talo:altera gallia. i. gallica graecia:nam gallatae bithynis olim & atticis regibus obnoxiã regionẽ incursationibus uexãtes ac illis tandẽ pmittẽtibus eã occupauere:quae postea gallicia & gallograecia dicta est. TRAducit. nutrit fouet sustinet hinc in uitibus traduces dicuntur. M. Varro. Arbusta ubi traduces possint fieri uitiũ: ut Mediolanẽses faciunt in arboribus quas uocant opulos. NECtit quicũq; canoris eloquium uocale modis. i. quicũq; eloquẽs & eloquẽtia excellens poema pangit. VOCale:sonorum grande. MODis:modulationibus LAVrumq; momordit:elegãter sertũ e lauro expressit:sertae siquidem coronae pendẽtia folia leuiter tpa cõtingentia pruritũ suscitant quasi mordeant:ut si laurũ momordit p morsus a lauro est trita apud poetas figura nisi sit momordit laurum mentis tanta leuatus cogitatione in cõponendis maximi sensus uersibus:ut lauream saepe suã dum minime uulgares sensus excogitaret momorderit:unde Horatius:ut in uersu faciendo. Saepe caput scaberet uiuos & roderet ungues:& Persius. Nec pluteum caedit:nec demorsos sapit ungues. HOC agite o iuuenes. sensus est. o iuuenes circũspicite si quã possitis deligere uobis ad laudandum imperatorem materiã quando id eius liberalitas postulat. HOC agite:ad hoc animum intendite. DVCis indulgentia:imperatoris liberalitas atq; munificentia:quaerit materiã suarũ laudũ quando poetas fouet. ALIVnde:q ab imperatore.

Praesidia atq;:ideo croceae mẽbrana tabellae
Impletur:lignorũ aliqd posce ocius. & quae
Componis dona ueneris theleśine marito
Aut claude: & positos tinea pertũde libellos
Frange miser calamos:uigilataq; praelia dele
Qui facis in parua sublimia carmina cella
Vt dignus uenias hederis: & imagine macra
Spes nulla ulterior:didicit nam diues auarus
Tantum admirari:tantum laudare disertos.
Vt pueri iunonis auem sed defluit aetas
Et pelagi patiens:& cassidis atq; ligonis:
Taedia tũc subeunt animos:tunc seq; suamq;

MAN.

¶ IDEo:ut aliunde fouearis. TAbellae croceae. idest cedrinae. Martialis libro quinto ad musas Nunquam grãdia:nec molesta poscit. Quae cedro decorata purpuraq; Nigris pagina creuit umblicis. VEneris marito: idest uulcano & igni. PERTunde. pertundi sinas. Tinea. Ouidius de ponto et inquit libro primo Conditus ut tineae carpitur ore liber. Pli. libro undecimo capitulo. xxxiiii. ait. q puluis in lanis & ueste Tineas creat. Nascunt & in cartis. Dicũt alii Tineã dictã q tineat & eo usq; assideat quo erodat. VT dignus uenias ederis. Trahimur omnes studio laudis:& optimus quisq; maxime gloria ducit. Ipsi enim philosophi etiã illis libellis:quos de contẽnẽda gloria scribũt:nomen suũ inscribunt. In eo ipso in quo pdicationẽ nobilitatẽq; despiciunt:pdicari de se:ac nominari uolũt. Haec scribit Cicero p Archia. HEderis. hedera. n. poetae coronabant:hic Maro aegloga octaua ait. Pastores hedera na

Hedera

Tinea

Hedera poetarum

Terpſicorẽ odit facunda & nuda ſenectus.
Accipe nunc artes: ne qd tibi conferat iſte
Quẽ colis: & muſaꝶ: & apollinis æde relicta
Ipſe facit uerſus; atq; uni cedit homero

ſcentẽ ornate poetã. Et Pli. ſcribit: poetas coronari hædere habenti croceũ ſemen. Probus uero libro. iii. ge. ait ideo poetis ex hedera coronã dari quia exiſtimaĩ liber eſſe cũ muſis. Plura tñ diximus ode prima Horatii. Frãge calamos. ne ſcribas. ſ. imagie macra. poetis. n. in æde camœnaꝶ dabaĩ ſtatua macra: ex hedera coronata. Pli. ſcri. li. xxxiiii. c. iiii. ꝙ notatũ ẽ a uictoribus & lucium actiũ poetã in camœnarũ æde maxima forma ſtatuã ſibi poſuiſſe. Cũ breuis admodum fuiſſet. DISertos: diſertus dicitur: qui põt ſatis acute atq; dilucide apud mediocres homines ex cõmuni quadam opinione hominum mirabiliter dicere.

diſertus — Eloquens

Eloquens uero dicitur: qui mirabilius & magnificentius augere põt: atq; ornare quæ uelit: omniſq; omnium rerum: quæ ad dicendum ptinent fontis: animo ac memoria continet. Auctor ẽ Cicero libro primo de oratore. IVNonis auẽ. i. pauonẽ. De quo Naſo libro primo de arte ait laudatas oſtendit auis iunonia pennas. Si tacitus ſpectas illa recondit opes. SED defleuit ætas: ortatur antequã ſenectam iueniat relicto ſtudio alia uia lucrandum eſſe. AETas: iuuenta. ſ. quæ quidem tendit ad annos. xlvi. PELagi patiens: ut mercator fieres. CASſidis: galeæ ut miles eſſes. LIGonis: ut agriculturam exerceres. TVNc: in ſenecta uidelicet. ODit: hoc quidem accidit nullo habito emolumento ex ſtudiorum laboribus. ACCipe nunc artes: diuitum aſtus exponit: ipſi & enim uerſus quoq; faciebant: ne aliquid traderent poetis. ET muſarum & apollinis æde relicta. i. relicto pierio ſtudio: nam colendo illum nil componere poterant: quod quidem in æde muſarum recitaretur: ut moris erat auctore Porphyrione. Muſarum uero ædes a Martio Philippo coſtructa fuerat. Apollinis autem ab auguſto in palatio cum porticu ubi erat bibliotheca & græca & latina auctore Suetonio.

Muſarum ædes — Apollo palatinus

DOM. ℭ TELeſine: ad Teleſinũ ſcri. ẽt Mar. Quod mihi nõ credis ueteri Teleſine ſodali. CROceæ tabellæ: nã libri citro cuius color croceus eſt ſeruabanĩ. TINea: Oui. Rodiĩ & tinea carpiĩ ore liber. MACra imagine: nã uatibꝰ dabaĩ ſtatua macra corõata hedera ĩ æde camœnaꝶ poſt mortẽ. Luciꝰ uero actiꝰ poeta uiuẽs eã ſibi poſuit ut ſcri. Pli. RELicta æde. hoc ẽ cõtempto iudicio alioꝶ qd ſolebat fieri in æde muſaꝶ: ut ſcribit Porphyrio.

MER. ℭ MARito ueneris: periphraſis uulcani: q pro igne accipiĩ. TEleſine. forſitã hic ẽ: ad quẽ Martialis. Quod mihi nõ credis ueteri teleſine ſodali. CROceæ tabellæ: aut illitæ croco: aut colore croceo. ET imagine macra poetæ macra & paleſcẽti effigie habebanĩ: Nam & ipſi ſtudio macilẽti apparebant Perſius. At te nocturnis iuuat palleſcere chartis. AEDe relicta: quia apollo & muſæ præſentia erant poetarum numina. VT pueri Iunonis auẽ. pauonẽ ſignificat in cuius cauda Iuno a Mercurio interfecti argi oculos locauit.

VAL. ℭ PRæſidia. fomẽta: cũ ꝓprie pſidia militũ ſint: dicta ꝙ extra caſtra pſidebãt aliquo in loco quo tutior eſſet regio. Cæſar in cõmẽtariis Eo ope facto pſidia diſponit caſtella cõmunit quo facilius ſi ſe inuito trãſire conarẽtur prohibere poſſit. Auxilium aũt appellatũ ab aduẽtu: cũ acceſſerint ei cui adiumento futuri ſint alienigenæ. ſubſidium dictum a triariis qui in acie tertio ordine extremis ſubſidio ponebanĩ ꝙ ſubſidebant ab eo ſubſidium appellatũ: a quo Plau. agite nunc ſubſidite oẽs qſi ſolẽt triarii. inde ſubſidium ad impetus hoſtiũ ſuſtinẽdos cum ſua nõ poſſint ui obſiſtere emitti dicitur. Cæſar in cõmentariis de geſtis in gallia. Ad eũ mittit niſi ſubſidiũ ſibi ſum mittaĩ ſeſe diutius ſuſtinere nõ poſſe. multæ tamẽ ſunt trãſlationes & in alienũ migrationes locũ: ut cum inquit Cæſar. his difficultatibus duæ res erãt ſubſidio ſcientia atq; uſus militũ: ſed nunc de ꝓprietate loquimur. ſuffragia enim in cõtionibus & declarãdis dicuntur magiſtratibus: opẽ ferre ẽ pene deſtitutos iumẽto aliquo ſubleuare: ſicut ſuppetias ire & occurrere ſuppetias eſt fere ſubſidio ire. Hircus de geſtis cæſaris in aphrica. Elephantiſq; turritis interpoſitis armatiſq; ſuppetias ire cõtendit: & paulopoſt: Labienus cum uniuerſo equitatu fugientibus ſuis ſuppetias occurrit. ATq; ideo croceæ membrana tabellæ: impletur. atq; ideo ſcribis. MEMbrana croceæ tabellæ: q croceam & ſubauratã tabellã habet: aut quæcunq; in tabulis ſcripta ſint in croceam dixit trãſferri mẽbranam: ut croceæ tabellæ dictũ ſit ꝑ mẽbrana crocea tabellæ. DONa: ueneris marito: uulcano hoc eſt igni ĩmerge. TELeſine. ſui tẽporis quẽdã alloquiĩ: ut Mar. Quod mihi non credis ueteri teleſine ſodali. Credis colliculis arboribuſq; meis. POSitos tinea pertunde libellos: hoc eſt repone libellos & ſine tineæ abſumãt quando nihil ſis facturus lucri. Tinea uermiculus eſt qui de carie editus libros abrodit. Horatius ad librum ſuum. Aut tineas paſces taciturnus inertes Aut fugies uticam: aut uinctus mitteris ilerdam. IN PArua cella: quando ad meditandum paruus locus magis ſuppetit: ꝙ ſenſus minus diſtrahantur. VT Dignus uenias hederis: cum ſemper uireant portæ celebrẽ & diuturnã famã repſentant. ET imagine macra: utrũ qa ſic oẽs piganĩ poetæ qſi ad ſũmam uſq; maciem meditationis labore conficiantur: an ſuis uigiliis: ut imaginem non ad tabellam mõ: ſed etiã ad uiuos uultus referamus. SPES nulla ulterior: de futuro nulla ẽ ſpes tpe: ut melius ſit. IVNonis auẽ: pauonẽ deeſt laudãt. DEFluit: abit in ſeniũ q ſufficere potuit cõmutãdis mercimoniis: rebꝰ bellicis: & agriculturæ. SVamq; terpſicorẽ odit: ſuũ poema: ẽ. n. terpſicore e nouẽ muſis una ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς χοροὺς dicta. ACCipe nũc artes. ordo ẽ & ſenſus: accipe nũc artes: cũ ætas pmittit ne iſte quẽ colis relicta æde muſaꝶ & apollinis derelicta. CONferat. i. comparet. QVID aliquid ex ſuis carminibus tuis: quando quidẽ te uult uideri arte poetica anteire: & ſuos in primis laudari quos tibi recitauit uerſus. MVSarum & apollinis æde: idem dicit. fuit. n. ut Porphyrion inqt Romæ muſaꝶ ædes in qua poetæ carmina ſua recitabãt. muſas orbiũ cæleſtiũ cõcẽtus ueteres dici uoluerũt: & ſingulos orbes muſæ nomẽ hr̃e: uniuerſaꝶ aũt una cõcẽtũ calliopẽ: qobrẽ & orpheus in hymnis muſas per cõciſionem ab eo quod meluſæ nominatæ: ut nihil niſi melos. i. cãtus harmonicus ſint: dici exiſtimat: ideo ſol ꝙ oĩum orbiũ temperet harmoniã μουσαγέτης ẽ appellatus. Orpheus μουσαγέτα φοροποιεεκηβο λετοξοβελεμνε nec me pterit quoſdam grãmaticos muſæ uocabulũ παρὰ τὸ μῶ. i. ab ꝑχοτουομουουσα declinaſſe. IPSe fa. uer. ſua opiniõe elegãtiſſimos. ATq; uni cedit home. cuiquam alii.

¶ PROpter mille annos. Apollodorus atheniensis post. C. xi. annum euersionis ilii scribit Homerum fuisse. Eratosthenes uero post. C. annum. Est autem opinio uaria: ut refert etiã Eusebius. Cicero itẽ in prologo tusc. scribit homerũ fuisse & hesiodum ante urbem conditam. AT si dulcedine famæ: sensus est q̃ siquis fama ductus aliquid recitare uoluerit ei a diuitibus domus tantũmodo cõmodabitur. Amittetq; impensam omnem quam fecerat pro ferendis reportandisq; subselliis: & cæteris ad id necessariis. MACVlonus: diues ille. SERuire tibi. s. SOLlicitas. anxias timorosas: hostium causa. EXTrema in parte sedẽtes: Suetonius scribit Neronem plures alexandria euocasse: & adolescentulos equestris ordinis: & quinque amplius milia e plæbe robustissimæ iuuentutis undiq; elegisse. qui diuisi plausuum genera condiscerent. COMmittũ. plaudentiũ. s. REGum. diuitum. SVBsellia. sedilia ipsa pro auditoribus illuc allata. Nam ut etiã Tacitus ostendit. Recitaturus rogare ultro & ambire cogebatur: ut essent qui dignarentur audire: & ne id quidem gratis. Nam & domum mutuabatur: & auditorium extruebat. subsellia etiã cõducebat. PENdent: ut gradus solent. ANAbatra gradus uel scalæ ἀναβαίνω enim ascẽdo significat. COnducto tigillo: idest ligno & tabulis conductis: unde gradus fierent. ORCHestra. in orchestra senatorum sedibus loca erant designata: Cuius loci altitudo nõ erat plus quĩque pedũ ibi etiam saltabatur: dicitur enim ab ὀρχέομαι quod est salto latius dictum est saty. tertia. POsita: parata & extructa. REPortandis: in loca scilicet unde acceperant. CAThedris: in quibus scilicet digniores sedere solebant. TAmen: quãq̃ nil confera tur. HOC agimus: scribimus & recitamus. Nam circa ea quilibet & in his operaẽ: quæ & maxime amat. Et propria uoluptas auget operationem. Vt inq̃t philosophus libro x. ethicorũ. TEnuiq; in puluere sulcos dũcimus. Martialis autẽ li. primo. ad. L. iuliũ ait. In steriles campos nolunt iuga ferre iuuenci. Pinguẽ solũ lassat: sed iuuat ipse labor. DIScedas: a musis scilicet. TEnet. te uidelicet. AMBitiosi mali. i. cupidi laudis: ex qua nil boni consequeris: is autem qui in honorum exuperat appetitione Ambitiosus uocatur: ut scribit phũs li. ii. eth. Tenet insanabile. ordo est insanabile cacohetes scribendi tenet: multos est enim cacohetes neutri generis & tetrasyllabon. κακὸν autem malũ diciẽ τὸ ἔθος mos τὸ uero ἔθος consuetudo. SCRibendi cacohetes. ita legendum est non cacethos: uersus. n. nõ constaret: & cacethos uolunt nec græcam uocem esse nec latinã: itaq; cacohetes legẽdum quod & politianus se legisse ait in uetusto codice longobardis exarato lr̃is. AEGro: ambitioso & cupido laudis. SED uatem egregium. ostendit egregios uates fieri mente læta & gaza existenti: & omni remota acerbitate secus autem minime posse. licet omnino scribant. PVBLica uena: idest communis.

MAN.
Homeri ætas
Hesiodi ætas
recitaturi cura
Anabathra
orchestra
Voluptas
Sterilitas
Ambitiosus
Cacoethe

Propter mille annos: at si dulcedine famæ
Succẽsus recites maculõus cõmodat ædes
Ac longe ferrata domus seruire iubetur:
In qua sollicitas imitatur ianua portas.
Scit dare libertos extrema in parte sedentes
Ordinis: & magnas comitũ disponere uoces
Nemo dabit regum quanti subsellia constent
Et q̃ cõducto pendẽt anabathra tigillo (dris
Quæq; reportandis posita ẽ orchestra cathe
Nos tñ hoc agimus tenuiq; in puluere sulcos
Ducimus: & littus sterili uersamus aratro
Nam si discedas: laqueo tenet ambitiosi
Consuedo mali: tenet insanabile multos
Scribẽdi cacoethes: & ægro i corde senescit
Sed uatem egregiũ cui nõ sit publica uena

¶ SOLlicitas: admittunt unũ quenq; ea cura: qua solent admitti in urbem tempore belli. IN extrema parte sedentes: hoc Nero instituit ut. s. Iuuenes essent dispositi qui plausum genera cõdiscerẽt & sibi applauderent recitãti. NEMo regũ. i. diuitũ. ANAbatra. i. gradus imitatio ẽ Luciliana: nam Lucillius integras uoces græcas carmini inseruit. PENDent. sublimia sunt: hæc eadẽ Cornelius ii nam basso domi nascuntur pulchri quidẽ & iucundi: quorum tamen hic exitus est ut cum toto anno p oẽs dies magna noctiũ parte unum librum excudit & elucubrauit rogare ultro & ambire cogatur ut sint q dignenẽ audire: & ne id qdẽ gratis: nã & domũ mutuaẽ: & auditorium extruit: & subsellia cõducit: & libellos dispgit &c. CONDucto tigillo. i. tignis conductis a te. POsita est idest constructa. REPortãdis: in alienis & referẽdis ad dominũ a quo cõduxisti eas. AMbitiosi mali: maniliũ ambitiosum appellat poetice qui homines uersanẽ cupidi laudis tãtũ. CACethos: imitatio itẽ Lucilliana. i. malus mos. IN ægro. i. i ambitioso corde multos suorũ tẽporũ notat & i primis Papiniũ: q p ambitionẽ i poetarũ certamine cõcertauerat in qnq̃tris mineruæ. VENA publica: æmulatio Hora. circa uilẽ palũq; morabiẽ urbẽ. DOMI.

¶ ANabathra gradus pensiles διαβάθρα ἀπὸ τοῦ ἀναβαίνειν: hoc est ab ascẽdo. ORChestra: in orchestra honestiores sedere cõsueuerãt: quam rẽ supra declarauimus. Nã ut scri. Iunior Pli. frequenter recitabant carmina poetæ: Ad q audienda plurimos inuitabãt: domosq; conducebãt. Cornelius itẽ Tacitus maternũ inducit sic irridẽtem Corneliũ bassum: ut cũ toto anno p oẽs dies magna noctiũ parte unũ librũ excudit & elucubrauit rogare ultro & ambire cogatur: ut sint q dignenẽ audire: Et ne id qdẽ gratis. Nã & domum mutuaẽ & auditoriũ extruit. & subselia conducit: & libellos dispergit: & ut beatissimus recitationẽ eius euẽtus psequatur: omnis illa laus intra unum: aut alterum diem: uelut in herba uel flore pcepta ad nullã certã & solidã puenit frugem. REportandis cathedris. in qbus uiri egregii & dignitate præstãtes sedere consueuerãt. CACethos: malus mos: κακὸς enim malus mos. AEGro in corde. i. ambitione famæ laboranti. PVBlica uena. cõmuni materia. Sic &c. MER.

anabatra
orchestra
Mos recitantium

¶ PROpter mille annos: quoniam uetustissimus auctor est: ut quo qs sit antiqor eo plus hẽt auctoritatis apud ignaros: quod & Hor. in epistolis irridẽs inq̃t. Est uetus atq; pbus cẽtũ q pficit annos. Quid qui deperit minor uno mense uel anno. Inter quos referẽdus erit: ueteres ne poetas. An quos & pñs & postera respuet ætas. Iste quidẽ ueteres interponeẽ honestẽ. Qui uel mense breui uel toto ẽ iunior anno Vtor pmisso caudæq; pilos: ut VAL.

equinæ Paulatim uelo & demo unū demo ēt unum. Dū cadat elusus rōne ruentis acerui. AT si dulcedie famæ: non ut cōmodi aliqd assequare. LONge. ualde uel pridē. IN qua sollicitas imitatur ianua portas. portas sollicitas capitolii dicit: quia cū galli capitolium oppugnassent portæ tēplorū æreæ factæ sunt: ut cum ingenti stridore aperirentur. SCit dare: ad sedendū. MAGnas: magnorū uirorū uoces q applaudāt recitanti poetæ. NEMo dabit regum. diuitū ac dominorum: ita plautus in asinaria. nā ni īpetro regē pdidi ex amore tantum ē hoī incendium. QVANti subsellia cōstēt: nedū q̄ti tota cōstabit impēsa. ET q cōducto pēdēt anabatra tigillo. anabatra pulpita gradus supiores scāsiles aut instrumēta scabillorū: aut subsellia ab ἀναβαίνω. CONducto tigillo. synecdochicos. i. conducta contignatione. QVAEq̧ repor. po. ē orchestra chate. orchestra spaciū in theatro in quo pantomimi saltitarēt aut tybicines modularent: & in quo stans recitet poeta: aut tabulata: ut uolūt qdam in ipso theatro ab ορχουμαι salto dicta. Trāquillus deīde in orchestrā senatūq̧ descēdit: & orōnis qdē carminisq̧ latini coronā: de q̄ honestissimus qsq̧ cōtēderat: sūpsit. REPortādis cathedris. q nō sicut in theatro sedilia eēnt ppetua: sed ut usus posceret portarēt ac reportarent. NOS tñ hoc agimus. allegoricos in cassū laboramus emolumētū accepturi nullū fatigamur. NAm si discedas. a scribēdo declines atq̧ abstineas. LAqueo tenet ambitiosi. consuetudo mali quod laudari ob ea q̄ scripserat consueueris. TENet insanabile multos scribendi cacoethes: ordo est. cacohethes scribēdi insanabile tenet multos. sane cacohetes uitiū curatu difficillimum: unū & insanabile ait uitiū Paulus iuris cōsultus ondit cū inquit & q̄tū interest iter hæc uitia q̄ græci κακοηθη iterq̧ αεξίαν aut νοσον ἀργειαν tamē inter talia uitia & eū morbum ex quo qs minus aptus usui sit differt. id Plin. sanabile putat cum inquit caro uituli recentia uulnera non patitur intumescere. Fimum bibulum cum melle fœmininum uituli cinis sordida ulcera quæ cacohethe uocant lacte mulieris sanant. ulcera autem plumonis sunt ut idē scordotis farina carnes excrescentes per se īpsa cōsumit plumonia ulcera quæ cacoethe uocant sanat. declinatur autem cacoethes ut Hippomanes: neutri ideo generis est quoniam nomina græca in es correptam terminantia omnia generis sunt neutri & tetrasyllabum scribendum est: ut stet uersus κακόν enim quod malum significat & ηθος. i. mos non ἔθος consuetudo deriuatur: q scriptura arguit græca licet: ut Aristoteles primo magnorum ethicorum inquit: nihil prorsus sit mos aliud q̄ consuetudo: proinde scribendus est uersus. cacohethes & ægro in corde senescit: ut emendatissimi habent codices. SCRibendi cacoethes insanabile: idest quæ semel in animo insedit ambitio amoueri haud facile potest. SENescit: ut aliud uiuendi sectari nequeant propositum. SED uatē egregium: hoc dicit: hæc oīa uatem faciunt insignem quæ pauper assequi nullo mō potest: quare non est q hanc scribēdi amet ambitionē cū ad laudem singularis in scribēdo poetæ non possit aspirare. SED ua. egre. de egregio poeta suum effert iudiciū. ita Hor. neq̧. n. cōcludere uersum Dixeris eē satis neq̧ siqs scribat uti nos Sermōi propriora putes hūc eē poetā. Ingeniū cui sit cui mēs diuinior: atq̧ os Magna sonaturū de noīs huius honorē. Idcirco qdā comœdia nec ne poema Eēt q̄siuere qd acer spūs ac uis. Nec uerbis nec rebus inest nisi qd pede certo Differt sermoni sermo merus. SED ua. egre. ordo uerborū ē: sed animus carēs anxietate oīs acerbi īpatiēs. cupidus siluarū aptusq̧ bibēdis fontibus aonidū: facit uatem egregiū cui nō sit publica uena: qui nihil expositū soleat deducere nec q cōi moneta feriat triuiale carmē hūc qlē neqo mōstrare & sentio tm̄. CVi nō sit pu. ue. ingeniū iudiciūq̧ uulgare quo & acute inueniat & inuenta prudenter collocet & de omnib⁹: ut decor postutabit iudicet.

Qui nihil expositū soleat deducere: nec qui
Cōmuni feriat carmen triuiale moneta
Hūc qualē nescio mōstrare: & sentio tantum
Anxietate carens: animus facit oīs acerbi
Impatiens: cupidus syluarū aptusq̧ bibendis
Fontibus aonidum: neq̧ enī cātare sub antro
Pierio: thyrsumue potest contingere sana
Paupertas: atq̧ æris inops quo nocte dieq̧
Corpus eget: satur est cū dicit horatius ohe:
Quis locus īgenio: nisi cum se carmine solo
Vexāt: & dominis cyrrhæ: nisæq̧ feruntur

℄ EXpositū: ab aliis scriptū. DEducere: attēnuare, p sequi. Naso ad mea perpetuū deducite tēpora carmen FERiat: signet: methaphora ē a signantibus īpam monetam. COMmuni moneta. cōi materia. TRIVia le. rude: & quale faciebāt in triuiis rustici. Virg. in buc. Nō tu in triuiis indocte solebas Stridēti miserū stipula disperdere carmen. Hunc talē Syluarū ubi cōponere possit. Nā ut inqt Horati⁹ libro secūdo epistola ad aug. Scriptorū chorus omnis amat nemus: & fugit urbem. AVIDū musarū. Sub antro pierio: hoc ait quoniam Strabone teste lib. nono parnassus mons phocidis uniuersus consecratus existebat & antra & alia loca honore & sanctitate digna continens. E quibus celeberrimum & formosissimū extabat Coritiū nympharū antrū. Dixit idē in aonia boetiæ pte helyconē montē eē: quo in loco consecrata erat musis ædes: fonsque caballinus: & libethridū spelunca nympharū. THyrsum: furorē poeticū: bacchus ēt fauere poetis dr̄: thyrsum posuit: & bacchari poetæ dicunt: quū furore cōcepto scribunt. Papinius: hæc ego nascentes lætus bacchatus ad aras. Cicero item primo libro de diuinatōe sic ait. Negat. n. sine furore democritus quēq̄ poetā magnū esse posse: qd idē dicit Plato. & Macr. li. i. sat. inqt: q boetii parnassum mōtē apollini cōsecratū eē memorātes. simul tñ in eodē & oraculū delphicū: & speluncas bacchicas uni deo consecratas colebant. Vnde & apollini & libero patri in eodē monte res diuina celebrabat. Præterea dicit idē Mac. q liberi patris simulacrū quū thyrsū tenet qd aliud q̄ latēs telū gerit: cui⁹ mucro hedera labēte ptegit quod ostēdit uinculo quodā patiētiæ obligādos īpetus belli: habet. n. hedera uīciēdi obligādiq̧ naturam. CONtingere: cōcipere. SANa pauptas: q sanos homines facit: Vnde supius dixit. Nullum crimen abest facinusq̧ libidinis ex quo pauptas romana perit. ATq̧ æris inops quo nocte &c. Scribit phūs libro septimo ethi. q fœlix indiget bonis & corpis & externis ipsaq̧ fortuna quo nō īpediat. Idē ēt li. x. dixit q & sapiēs & iustus: & cæteris

MAN.
deducit
Parnassus
helycon
Bacchari
poetarum
Parnassus
Phœbo
baccho cō secratus
Thyrsus
quid
Paupertas fœlicitati necessaria
Gazā esse necessariā
Ohe
Euoe
Cyrrha
Dionysii cunabula
nyssa urbs
Nyseus
Dionysius

rebus his indigent quae necessariae sunt ad uitam:Et libro primo dixerat:fieri enim nõ põt aut nõ facile fit ut is agat praeclara cui facultates desunt multa:nãq per amicos p diuitias per ciuilem potentiam tãq p instrumenta agunt. OHE:legit̃ itẽ Euoe est aũt laetantis interiectio: & uox bacchantium.Dixit ãt horatius Ode.xix.libri scdi Euoe receti mens trepidat metu plenoq bacchi pectore turbidũ laetatur.Euoe parce liber parce graui metuẽde thyrso.Donat⁹ i phormione ait q Ohe iteriectio ẽ satietatẽ usq ad fastidiũ designãs. QVIS locus.s.esse põt. CARmine solo:nõ alia cura domestica. DOMinis cyrrhae nisaeq ferũtur.i.apolline & baccho. CYRrhae:sub cyrrhin parnassi rupẽ urbs uetusta iacebat Cyrrha ad mare locata a q̃ icipiebat ad delphos ascensio stadiis fere.lxxx.qd' Strabo edocet li.ix.ait suo tpe dirutã fuisse. NYSae.Diodo.scri.li.primo Dionysum nutritum in nysa foelicis arabiae ꝓpinqua aegypto & Dionysium nyseũ appellatũ ab ipsa nysa i arabia sita idẽ quoq Diodo.li.v.scri.q iuppiter ifantẽ dionysiũ mercurio dedit ad Antrũ Nysae qd' iter phoeniciã nilũq erat deferendũ a nymphisq oĩ studio curaq educãdũ.Vnde ab ioue nysaq Dionysiũ dixerunt. DOMinis cyrrhae nysaeq feruntur.Apollo.n.& Diony.poetis fauere dicunt̃:nam Apollo musarum dux ẽ ut scri.Strabo li.x.& Dionysius musas uirgines secum duxisse traditur apprime eruditas:qbus tum ꝓpter cantus suauitatem tum qa bonis artibus eruditae erant oblectabat̃:ut scribit Diodo.li.v.Sed tamẽ libro primo dixerat:q Osiris q ab graecis Dionysius appellat̃ dr̃ fuisse cupidior risus:delectariq musicis & choreis:quapp' illũ musicoꝝ multitudo seq̃batur.Inter eos nouem fuisse uirgines adolescentulas tum canere solitas.tum i aliis eruditas:q̃s deinde graeci appellãt Musas.has apollinẽ docuisse dicunt:qua ex re musicus est nominatus. DVAS scribendi.s.& uiuendi.

¶NON Feriat.i.nõ signet metaphora a signãtibus pecuniã.Horatius licuit semperq licebit signatũ praesente nota ꝓducere nomẽ. CARmen triuiale quale solent cantare rustici triuiis:Virgilius.Num tu in triuiis indocte solebas Stridenti miserum stipula disperdere carmen. CONtingere tyrsum.i.concipere animo furorẽ bacchi: nam bacchantes comis serta:& tyrsos manibus sumere solebant.i hastas pampinis iuolutas:ut scribit Diodorus & bacchari poetae dicuntur quum furore concepto scribũt Papinius.Haec ego nascẽtes laetus bacchatus ad aras. DOMinis cyrrhae & nysae:idest apolline cyrrheo:& baccho nyseo:cyrrha urbs uetusta erat:antequã erat chrisea planities:unde erat ascensus in delphos.Strabo scribit inde cyrreum apollinem dicimus delphicum.Nysa i parnaso & arabia foel ci:ut scribit Diodorus:ubi educatus est bacchus.

¶TRIViale carmẽ:tritã & uulgarẽ materiam significat:utpote qd' in triuiis cantari soleat. CVM dicit Hora.ohoe:uox bacchãtiũ:q tñ Donatus satietatẽ significari dicit.Est aũt Horatianũ carmen.Quo,me bacche rapis tui plenũ.Ohoe recẽti mens trepidat metu. CYRrhae nysaeq ferunt̃.Parnasus i duo diuidit̃ iuga in helicona:ubi cyrrha Apollini dicata:& cytherona:i quo nysa baccho dicata hẽtur:q duo numina freq̃nter poetae iuocãt.Lu.nec si te pectore uates Accipio:cyrrea uelim secreta mouentẽ.Sollicitare deũ:bacchũq auertere nysa.

¶QVI ni.ex so.de.expositum nomen hic est accipiendum.i.obuium in promptu cuilibet positum:ut acumine nouitatis probetur carmen:nec contemnantur utpote uulgares & tritae omnibus sententiae at eleganter adiecit:deducere:hoc est subtile & nihil sub rusticum proferre:& est speciose dictum:ut Hora.illud.Cum lamentamur ut non apparere labores Nostros & tenuit deducta poemata filo.Vir.etiam deductum carmen significantissime dixit:quod quasi filum de inuentione deducat̃:siquidem deducere est lanam purgare:& in fila trahere. Var.Carere idem hoc uerbum in oeno tria neuii carendo q eam tum purgant ac deducunt:ut careat spurcitia ex quo scarminari tum dicitur lana. QVI ni.ex.nihil ab aliis tractatum ne exposueris:non enim id repraehẽdi potest:quod ab omnibus clarissimis factũ est poetis:quin id Hora.ꝑcipit:ut facias potius q̃ indicta per scribas i quies.Difficile est proprie communia dicere tuq Rectius iliacum carmen deducis in actus.Quam si proferres ignota indictaq primus. NEC qui communi se.car.tri.mo.feriat carmen q in faciendo uersu auriũ iudicio fluentem compositionem & digitoꝝ crepitu tempora metiamur.Hora.digito callemus & aure:& Persius: atque marem strepitum fidis intendisse latine:& Quinti.q̃q haec & in metris accidunt maior tamen illic licentia est: & ubi tempora etiam animo metiuntur & pedum & digitorum ictu interualla signãt quibusdam notis atq aestimant quot breues illud spacium habeat inde τετρασημον πεντασημον deinceps longiores fiunt percussiones:nam σημεῖον tempus est unum:idem paulo post:oratio non descendit ad strepitum digitorum. COMmuni mo.idest uulgaribus uerbis:q etiam praecipit Hora.inquiens.Siluis deducti caueant me iudice fauni.Ne uelut innati triuiis ac pene forenses: sit ergo inquit delectus in uerbis:ut honestiora sublimiora nitidiora: iocũdiora uocaliora deligantur:item propria:translata:nouata:antiqua:id.n.omnes quibus philologiae data est auctoritas praecipiunt. CARmen triuiale:dignum ut in triuiis:ubi coit uulgus cantilletur. COMmuni mo.q̃ a sordidissimi cuiusq de plebe hominis manibus tractatur. ET Sen.tan.qualem uelim poetam intelligere:quod & Cice.de oratore non potuisse crassum facere:& ne quidem se uerbis consecutum ostendit:ut quem uellet oratorem esse cõmostrauit. ANXie.ca.cuius mentem nihil anxium sauciet. OMNis acer.impatiens qui pati acerbitatem non queat:hoc est qui naturam perturbationibus non habeat obnoxiam:nec si quid molestiae se offerat statim affligetur:sed qui affectibus norit responsare. CVPi.sil.ut hominum strepitus effugiat:unde Horatius.Tu me inter strepitus nocturnos atq diurnos Vis canere & contacta sequi uestigia uatum:quando & secessus ipsi mentem multa resarciũt materia:unde Ho.Bacchum in remotis carmina rupibus uidi docentẽ credite posteri. ACTusq bi.fõ.ao.hoc ẽ cuius mentis excitatio suapte natura feratur ad carmen. FONtibus ao.i.musarum qñ plures apud thebanos dicati poetis fontes fuere:aonius uero thebanus ab aone rege filio neptuni uel a mõte boetiae:nam ipsa ẽ aonia quae boetia & thebe appellatur:ut quidam putant:ut cũq thebe ciuitas intelligat̃ & ẽ patronymicũ ꝓ possessiuo positũ. CANtare sub an.pi.qm̃ de siluis i urbẽ egestate fugat̃ THyrsum ue.p.c.sub baccho esse i cuius tutela poetae dñr pp spiritũ quo afflari bacchantiũ more ducuntur. THYr. nam bacchus & ab orpheo thirsophoros nominat̃: SANa pau.q cogit poetam sanum esse:ut sibi ne mendica

infans Dionysius unde componitur Apollo musarum dux Dionysi⁹ secũ musas hũit Osiris idẽ & dionisi⁹ Musae noue uirgĩes Apollo musicus dictus est DOM.

MER.

Ohe Parnasus

VAL.

re cogat cõsulat:dixit.n.Pla.& democritus nisi isanũ poetã eẽ nõ posse.Ci.de oratore:sæpe.n.audiui poetã bonum neminẽ idq̃ a democrito & a Pla.i scriptis relictũ eẽ dicũt sine iflãmatione animoꝝ existere posse:& sine quodã afflatu quasi furoris:uñ Ho.excludit sanos helicone poetas democritus:cui sniæ.Ari:quoq̃ astipulatur i li.quẽ de sõnioꝝ diuinatiõe iscripsit: AT q̃ æris iops:supioris sniæ.amplificatio ẽ.SAT ur est cum di.ho.ohe.q̃ i li.carminũ inqt.Heu ohe recẽti mẽs trepidat metu.Plenoq̃ bacchi.pectore turbidũ.Lætat:heu ohe parce liber:q̃ uox cõtẽtũ nec plura q̃rẽte ur sp indicare.Persi.Tũ uetule auriculis alienis colligis escas.Auriculis q̃bus & dicas cute pditus ohe:& Mar.Ohe iã satis ẽ ohe libelle.Iam puenimus usq̃ ad umbilicũ.Tu pcedere adhuc & ire q̃ris.itẽ Plau.i aulularia. Abscede:ẽt nũc:ẽt ohe istic adesto.Q VIS.Lige:q̃s ẽ qui laudãda faciat:ut locus poetaꝝ det ingeniis. NISI cũ.s.c.su.ut q̃ nusq̃ sunt inueniãt. VEX ant:nam ut etiã.M.Tul.dicit cæteraꝝ reꝝ studia & doctrina & pceptis & arte cõstare iueniunt poetã ipsum ualere & mentis uiribus excitari & quasi diuino quodã spiritu afflari dixerũt ueteres:ut apud Pla.sæpe socra.& præsertim de furore poetico differens. ET Do.c.ny.fe:apolline & bacco:unde Lucanus.Cardine parnasus gemino petit æthera colle.Mons bronio phœboq̃ sacer:phœbo cyrrha:bacco autem nixa sacrata fuit.

Pectora nostra duas non admittentia curas
Magnæ mentis opus:nec de lodice paranda
Attonitæ:currus:& equos: faciesq̃ deorum
Aspicere:& qualis rutulũ cõfundat erinnys
Nam si uirgilio puer:& tolerabile desit
Hospitiũ:caderent oẽs a crinibus hydri (sit
Surda nihil gemeret graue buccia poscius ut
Nõ minor ãtiquo rubrenus lappa cothurno
Cuius & albiolas & lenam:pignerat atreus

MAN. ¶MAGNæ mẽtis opus:ordo ẽ aspicere currus:& equos faciesq̃ deoꝝ & qualis erinnys rutulũ cõfũdat est opus magnæ mẽtis:nec attonitæ de lodice paranda. LODice:de hac uide sat.sexta ibi.Modo sub lodice relictis. ASPicere:mente cõcipere. CVRrus:& equos:Vir.li.xii.de turno sic ait.Poscit equos:gaudetq̃ tuẽs ante ora fermẽtes.Pilumno quos ipsa decus dedit Orithya &c.Et iferius in eodẽ libro poscit equos:atq̃ arma simul:saltuq̃ superbus.Emicat i currum:& manibus molitur habenas &c. FACiesq̃ deoꝝ.Maro li.xii.sic.At iuno ex summo qui nunc albanus habet:&c. Extẽplo turni sic est affata sororẽ Diua deam &c.Nympha decus fluuioꝝ animo gratissima nostro &c.Et li.ii.æne.Aenas ait.Quũ mihi sese non ante oculis tam clara uidendã obtullit:& pura per noctẽ in luce refulsit.Alma parẽs cõfessa deã &c. & Paulo inferius Neptunus muros magnoq̃ emota tridenti fundamenta quatit &c.Sunt & passim exempla in æneide de diis ipsis. ET Qualis:q̃ terribilis. RVTulũ cõfundat erĩnys:de hac li.vii.Vir.sic ait.Talibus alecto dictis exarsit i iras.At iuueni orãti subitus tremor occupat artus.Diriguere oculi:tot erinnys sibilat hydris.Tantaq̃ se facies apit:quũ flãmea torq̃ns Lũina:cũctãtẽ & q̃rentẽ dicer plura Reppulit:& geminos erexit crinibus angues.Verberaq̃ isonuit:rabidoq̃ hæc addidit ore. PVER:seruus. ACRinibus.s.electus erinnyos:nam dixit tot erinnys sibilat hydris:Itẽ & geminos erexit crinibus angues. GEMeret:sonaret. BVCcina:de hac Maro lib.vii.sic ait:pastorale canit.s.alecto:signũ cornuq̃ recuruo Tartareã intẽdit uocẽ qua protinus omne cõtremuit nemus:& syluæ intonuere profundæ:postea inquit.Tum uero ad uocem celeres qua buccina signum Dira dedit:raptis concurrunt undiq̃ telis Indomiti agricolæ. RVBrenus lappa:inopis poetæ tragici nomẽ. ANtiquo cothurno:sophoclæo:seu antiqua tragœdia. ALBiolos:albus inde albiolus:tabula gypsata erat ubi scribebat. LENam:idest penulam: proprie autem lena uestimentum erat militare quod supra omnia uestimenta sumebatur:ut docet Nonius. ATReus:fœnerator quidam.

Lucanus
diues

DOM. ¶ASPIcere:ingenio sibi repræsentare. CVRrus quos excogitauit Virgilius in iuturna & turno. CADerent omnes a crinibus hydri:idest nihil profecisset allecto suis colubris:quibus bellum latinum suscitauit:ut est apud uirgilium: idest Virgilius non potuisset canere illud bellum. BVCCina:alludit ad carmen Virgilii de allecto. Cornuq̃ recuruo tartaream intendit uocem:qua protinus omne contremuit nemus. NIHil gemeret:idest Virgilius non potuisset excitare illud bellum latinum si necessaria defuissent. RVBrenus lappa:poeta eius temporum pauperrimus. ATReus:fenerator ut apud Martialem Claudius.

MER. ¶CVRRus & equos faciesq̃ deorum:hæc oĩa Virgili.finxit in ornando turno. RVTulũ cõfundat erynis:iussu Iouis:una diraꝝ ab inferis accitã in feralẽ & iportunam cõuersa auẽ ob turni oculos uolitans:illum obturbabat quam rem negociosus Virgilius:nec aspicere nec scribere potuisset. ACRInibus hydri: quos in casside Turni ubi & chimera explendescebat:idẽ poeta stetisse decantat. SVRda nihil gemeret graue buccina:alludit ad illud.Tum uero ad sonitum celerem quem buccina misit. ANTiquo cothurno:antiqua tragœdia. RVbrenus lappa:poeta hic:quantũ ex Iuuenale colligi potest:illius tẽporibus inops fuit & egentissimus. ALBiolos:diminutiuum ab albo.Nam albus tabula erat gypsata:in qua iudices notari solebant & ptorum iura ascribi. Põtifices item maximi in album auctore Cicerone:annales referebant. LVCanus.Melæ filius:diues sane fuit.nã eius defuncti opes pater:auctore Eusebio impetrauit a Nerone qui poetam celeberrimum:tum emulatiõe carminis:tum magnitudine opum passus est damnari.

Albus
Albioli

VAL. ¶PECTo.no.du.nõ ad.cu.uno tpe nõ põt sensus nostri duabus in diuersũ trahẽtibus rebus inseruire ne putes poetã res posse procurare familiares & eundem poeticæ uacare facultati. MAGnæ mẽtis opus:ordo ẽ & sensus:opus est subaudiendum poetæ:magnæ excelsæ mentis:quæ in minimis occupata rebus non sit. NEC attonitæ:grauiter perculsæ. DE Parãda lodicæ:re ad domesticũ usum q̃libet uilissima:cum sit lodix uile lecti stragulum. ASPicere:ad aspiciẽdum subaudiẽdum:ut conuenit poetis. CVRrus & equos faciesq̃ deoꝝ απὸ κοινου dictũ ad singula enim refert. ET q̃alis:pro quæ cũ sint tres:alecto:tisiphone:megæra:aut certe qualis ut

ueniat accincta. RVTulū:turnū ut apud Vergi. CONfundat:in ſui deſperationē pducat. ERInys:furia ſic dicta q̄ humanā corrūpat mētē:hoc ē ἀπὸ τοῦ ἐρεῖν τοῦ νοῦν:huius ē genitiuus erinyos:latine erinyis & p cōciſionē uel ſynereſym erinnys:qm̄ in ys pductā terminata noīa ita declinant̄:huius accuſatiuus ē græcus erinnya & erinny:latinus erinnym ſicut thetym:ita libētius ptulerim q̄ erinnyem:ut ypſilon non abiiciat nominatiui qn̄ tethem aut chelem nemo dicit uelut apud Lucanū. Verberibuſq; ſuis trepidam caſtigat erinnym:græcus pluralis nominatiuus ē erinnyes & erinnys:latinus erinnyes:quantum legerim ſolū Prop. Tūc me uel traginæ uexeris erinnyes:& me īferno dānes æace iudicio.librario℞ uero īperitia hn̄t codices qdam erinydes: accuſatiuus erinyas & erinys:ſophocles in aiace furēte.σεμνὰς ἐρινῦς τανύποδας μαθεῖν ἐμέ. PVER:q heri mādata exequat̄. CADent oēs a crinibus hydri:hydri ſerpētes aq̄tici ſūt.ſed hic p ceraſtis poſuit:dn̄r.n.furiarum capillis ſerpētes a uertice ppēdere:orpheus ī hymnis νυκτέριαι κοῦραι ὀφιοπλόκαμοι φοβερωπές:eſt ergo ſenſus ſi deſint Virgilio uitæ humanæ neceſſaria:cadēt oīa eloquētiæ ornamenta:cuiuſmodi furia℞ ſunt deſcriptiōes. SVRda:q̄ neminē de ſe audiret p̄dicantē. GEMeret.caneret:ut Virg.nec gemere aeria ceſſabit turtur ab ulmo. BVCcina:tuba:Proper.Buccina cogebat priſcos ad uerba q̄rites:a uocis ſimilitudine ductum nomen:ut Feſtus quidē arbitrat̄ at.Hieronymus ad dardanū bucca inquit uocatur apud hebræos deinde p diminutionē buccina dr̄:at hic buccinā ſono℞ carmen heroicū uocat. RVBrenus lappa:poeta tragicus. NON minor.non minoris æſtimet̄ q̄ ueteres tragici. CVIus & albeolos:luſoriā tabulam.Cice.de finibus bonorū & malo℞:aut albeolum poſcere:aut querere quēpiā ludū:huius primitiuum eſt albeus.Pli.M:Meſſala conſul pridie calendas octobris die natalis ſui egit tranſtulit albeum cum teſſeris luſorium e gemmis duabus latum pedes tres longum pedes quatuor. LEnam:tunicam. ATReus:fenerator.

Nō hēt infœlix numitor: quod mittat amico
Quintillæ quod donet habet: nec defuit illi
Vnde emeret multa paſcēdum carne leonē
Iam domitum: conſtat leuiori belua ſumptu
Nimirum & capiunt plus inteſtina poetæ.
Contentus fama iaceat lucanus in hortis
Marmoreis: & ſarrano tenuiq; ſaleio
Gloria quanta libet: qd erit ſi gloria tantū ē
Curritur ad uocem iucūdā: & carmē amicæ
Thebaidos: lætam quū fecit ſtatius urbem:
Promiſitq; diem. tanta dulcedine captos
Afficit ille animos: tantaq; libidine uulgi
Auditur: ſed quum fregit ſubſellia uerſu:

¶INFOElix:ironice loquit̄. PLVs.ſ.q̄ īteſtina leonis. MAN. CONtētus fama iaceat Lucanus in hortis: poterat inqt Lucanus ſola gloria eē cōtentus:cū diues eēt at nō ſic alii poetæ.Lucanū uero fuiſſe diuitem Tacitus oſtēdit libro decimo ſexto & Euſebius:de quo ſic ait: Anneus Melas Senecæ frater & Gallionis bona Lucani poetæ filii ſui ab nerone pmeretur. SERrhano tenuiq; ſaleio:noīa ſunt paupe℞ poeta℞. GLOria.ſ.ſit. CVRrit̄ ad uocē iocūdā &c.ſuperius dictū ē a Iuuenale Lucanū potuiſſe contētū eſſe ſola fama q̄a diues erat. Sarrhano uero & ſaleio nō ſatis eſſe gloriā ſine præmiis:q̄a pauperes. Ad qd̄ pbandū Statii exēplū ſubiicit.Nam cū is optimus eēt poeta & gratus omnibus:& maximam gloriā cōſequeret̄: eſuriebat.Niſi pulpitis paſceretur.Cui propter ea minime inuidendum fuiſſe dicit:q̄ pulpitis paſcebat̄: non ab diuitibus:uti & Virgilius:& Hora.Mecœnate hic certe ſenſus optime ſuperiori quadrat.

¶QVINtillæ:ut illud Mar.Paup.amicitiæ:cum ſiſ DOM: lupe nō es amicæ.Vix poſſum iā diu ſtomachū cohibere totiēs occurrunt Fidctini Clunic ieptiæ q̄s ēt refutare pudet.ne ulla ex parte me mouere uideat̄:ut hoc loco qd̄ ait de caluo poeta intelligēdū eē:& de numitore fratre Romuli. DOMitū Hanno pœnus primus docuit leonē domari:ut ſcri.Pli. CAPiant plus:p ironiā legendū eſt. LVcanus:p quocūq; poeta diuite ponit̄ q tm̄ ſcribat carmē ad laudē.Lucanū diuitem fuiſſe ſcri. Tacitus q Tradit melam eius p̄rem pcuratiōe negociorū īperatoris ingentis opes fuiſſe conſecutum:quarū auiditate nero paſſus eſt eū falſo crimine dānari:occurrit igit̄ tacite obiectioni: poſſent.n.dicere ciues poetā cōtētum eē debere laude:nec aliqd p̄terea q̂rere:ita eſt inqt:ſi ſunt diuites ut Lucanus. Sed Sarrano & Saleio baſſo ſit quantauis gloria qd tamē facient ſi nihil p̄ter gloriā habebūt:cū ſint pauperes:nā Sarranus nomen ē poetæ tēporū Iuuenalis:ut Vmber Baſſus Clunius apud Martialē & Saleius baſſus floruit tēporibus Veſpaſiani ut docet Cornelius de rhetoribus.Cornelius:Securus ſit inqt aper:& Saleius & qſq; alius ſtudiū poetice & carminum gloriā fouet.Eiuſdem meminit Quinti. Vehemens inquit & poeticum ingenium & Salei baſſi præfuit:nec ipſum ſenectus maturauit.Claruit ī primis gr̄a Imperatoris.Codex meus & Manilii auditoris mei certiſſime fidei & ſūmæ uetuſtatis ſaleio hn̄t:ut multis hactenus oſtendi:pro quo alii habēt Salino:in quo ineptiſſimus ſenſus ē.Nā Salinus nūquā nominatur a poetis: niſi ī tēui menſa:quo mō aūt cōuenit hortis marmoreis & tenui Salino Sarrano.i.uitreo.Præterea quo pacto bene enunciatur hic uerſus abſolute. GLOria quanta libet &c. Melius nos coniungimus.Gloria ſit quantalibet. Sarrano & tenui ideſt pauperi Saleio:quid erit &c. non me mouent aut fidentini eiulatus:aut eius p̄ceptoris nomen quod interponit.Facile enim potior utrunq; eorū diſſentire cum male ſentiant. CVRritur Statius Papinus Neapolitanus ut ipſe in ſiluis de ſe ſcribit:q̄uis alter Statius fuerit Toloſanus ut tradit Euſebius:ex certamine poetarum a Domitiano inſtituto coronatus eſt in quinquatriis Mineruæ:inde ita ſcri. ad Domitianum. Qualis ſub collibus albæ.Cum modo germanicas acies modo daca Sonantem prælia:Palladio tua me manus induit auro.Idem ad Septimū.Hinc mea carmina regina bellorum Virago cæſareo perancauit auro.Cum tu ſodalis dulce periculum.Connixus omni pectore tolleres & ad uxorē.Terme nitidis albana ferentem deam comis ſanctoq; induit Cæſaris auro Viſceribus complexa tuis eū honorē cū inſolenter iactaret aliis poetis erat inuiſus.Iuuenaliſq; per indignationē eum notat & Paridem pantomimum

Cuius gratia non carminis merito Papinum coronatum fuisse innuit ab his uersibus totum satyricum opus inchoauit. Sed occultauit diu: mox cum magno successu audiretur eos huic satyræ inseruit. Dic auté hæc in Papinū ex stomacho: uel ille uersus satis indicat. Haud tamen inuideas uati quem pulpita pascunt.

MER. ¶ HORtis marmoreis: marmore icrustatis: uel frigoris captandi gratia. Martia. Quisquā picta colit spartani frigora saxi. Vel uenustatis & superbiæ: ac luxus gratia: & erit sensus: uelut per ironiā. Luc. ergo sola cōtentus fama i hortis marmoreis manebit: nihil alid curans quādo gloria quālibet magna: nihil plane sit si alius fructus nō percipitur. Curritur ad uocem iocundam & carmen amicæ Thebaidos. Statius ut ipse de se i siluarum libris scribit Neapolitanus fuit patre natus perquam docto Domitiano iperāte scripsit poemata: ac recitauit: tulitq; a cæsare premia de carminibus: quæ Iuuenalis hac in parte satyrico sale insectatur. FREgit subselia: crebra recitatione: Virgilius. Et cantu querulæ rumpunt arbusta cicadæ.

(Lucanus; Statius)

VAL. ¶ NON Habet: ironicos aūt nō hēt q mittat qd' uelit mittere. INFœlix: q uerā ignorat munificētiā. Q Vintillæ: meretrici: qntilia uero calui amica fuit. Prop. Hæc ēt docti cōfessa ē pagina calui: Cum caneret miseræ funera qntiliæ. NIMirū & capiūt plus intestina poetæ: bella poetæ ironia. IACeat: a nullo subleuatus. IN hortis marmoreis: quos dr̄ habuisse. AC Sarrhæno tenuiq; saleio: nomina fuisse poetaꝝ. Probus putat alii sarrhæno: ut idem ait & saleio uasa accipiunt fictilia: iuniores uero salino legunt & sarrhano: ut per uas in quo sal componitur quæq; uilissima intelligamus. GLOria quanta libet: subaudiendum sit. TANtum: solum. GLOria: uana. VOCem iocundam: recitantis. AMIcæ: thebaidos: quam diligunt auditores. PROmisitq; diem: recitandi. VERsu: recitatione: uersu fregit subsellia ob coeuntium frequentiam.

Esurit: intactā paridi nisi uendat agauem
Ille & militiæ multis largitur honorem
Semestri uatū digitos circūligat auro.
Q d nō dāt pceres: dabit histrio tu camerios
Et bareas: tu nobilium magna atria curas:
Præfectus pelopeia facit: philomela tribūos
Haud tn̄ iuideas uati: quē pulpita pascunt
Quis tibi mœcenas: qs nūc erit aut pculeius
Aut fabius: quis cotta iterū: qs lentulus alter
Tunc par igenio precium: tunc utile multis
Pallere: & uinum toto nescire decembri
Vester porro labor fœcundior historiarum
Scriptores petit hic plus tpis atq; olei plus.
Naq; oblita modi millessima pagina surgit
Omnibus: & crescit multa dānosa papyro
Sic igens rerū numerus iubet: atq; operū lex
Quæ tamē ide seges terræ qs fructus aptæ:
Quis dabit historico: qtū daret acta legēti:

MAN. ¶ PARIdi: Domitiani tpe floruit paris pātomim⁹ Tranql. n. de Domitiano scribit. Q d' uxorē suam: Domitiā paridis Istrionis amore deperditā repudiauit intraq; breue tps impatiēs dissidii qsisse efflagitante populo reduxit. Et paulo iferius inqt. Discipulū paridis pātomimi puberē adhuc etiā tūc maxime ægrū q arte formaq; nō ad similis magistro uidebat occidit. Mar. li. xi. sic ait. Quisqs flaminiam teris uiator. Noli nobile pterire marmor. Vrbis delitiæ: salesque nili Ars & gratia lusus: & uoluptas. Romani decus: & dolor theatri. Atq; oēs ueneres cupidinesq;. Hoc sunt condita quo paris sepulcro. AGAuen. i. fabulā compositam de agaue matre penthei thebaꝝ regis: q bacchi numine aper uisus: & ab matre & materteris laceratus ē de quo late naso lib. iii. met. INTactā. nouā nec dū recitatā: p agauē autē potes iteliger tragœdiā aliquā de agaue potes & tebaida ipsius statii itelligere: ubi de agaue & pētheo meminit qd magis placet ILLe & mili. i. paridē ipsum nūc iuchit: nā cum eēt istrio plurimū ualebat apud iperatorē sicq; ipsū quoq; imperatorē tacite carpit: debebat. n. ad sūmū tollere graues potius uiros q̄ istrionē. MILitiæ ho. pfecturā: tribunatū & eqstrē dignitatem. SEMestri au. hoc ait qm̄ tribuni ēt auꝝ gestabant: ut ōndit Plutar. Et Pli. nepos i episto. p Caluisino ita rogat: hūc rogo semestri trtbunatu splēdidiorē & sibi & auūculo suo facias. Itaq; tribuni anulū p semestri auro poeta itelligit. QVOd nō dāt pceres: dabit istrio. Sēsus ē nō eē colēdos pceres & nobiles ut. CAMerinos & ba. & hmōi: nihil. n. cōferēt. Tragœdia uero paridi pbita te & pfectū & tribunū faciet. TV cu. tu poeta. s. ISTriones dicti q primū ex istria uenerūt ut iqt festus. Liuius āt prima facie libri septimi sic ait. Cæteꝝ parua quoq; ut ferme pricipia oia & ea ipa pegrina res fuit: sine carmine ullo sine imitādoꝝ carminū actu. Ludiones ex hetruria acciti ad tibicinis modos saltātes haud idecoros motus dabāt: imitari deide eos iuuētus simul icōditis iter se iocularia fundētes uersibus cœpere: nec absoni ab uoce motus erant. Accepta itaq; res sæpiusq; usurpādo excitata uernaculis artificibus: qa istei ruico uerbo Ludio uocabat nomen Istrionibus iditū q nō sicut ante fescenio uersu similē icōpositū temere ac rudē alternis iaciebāt: sed ipletas modis satyras descripto iā ad tibicinē cātu motuq; cōgruēti pagebāt. Vale. ēt li. ii. ubi de ludis meminit eadē fere dicit. PELopeia: tragœdia de pelopeia filia thyestæ cum qua ipse pr̄ coiuerat. Vn̄ Aegysthus natus ē: q agamēnona occidit. PHILomela: tragœdia de tereo pgne: philomela & ithi. HAVd tn̄ iui. iuidēdū siqdem eēt ei si diuitū ope: nō pulpitis pasceret: uti Maroni & horatio accidit. ii. n. a mecœnate plurima acceperūt. PVLpita recitationes & scæna: nō autem diuites. QVIS ti: scilicet est. MECœnas. i. diues aliqs: liberalissimus uti. mecœnas. Maroni & horatio hic ait Mar. Sint mecœnates: nō deerūt flacce marones. PROculeius: aliquis liberalis: uti & pculeius: q eqs romanus tātæ pietatis i fratres fuit: ut bona cū iis iteꝝ æqua portiōe diuiserit. Cū bellis ciuilibus attriti paupes eēnt: de hoc Hora. Carminū. li. ii. ait. Viuet extēto pculeius æuo. Notus i frēs ai pr̄ni: pculeii frēs erāt Scipio & Murena ut scri. Acrō & Porphirio fuit deniq; pculeius Augusti amicissimus de quo Plutar. meminit in Antonii uita. FABius: de fabii maximi liberalitate uideto Valerium libro. iiii. capitulo octauo. Et

(Agaue penthei; Tribuni aurum; Istrio unn̄; Ister & qd Ludio; Istrio unn̄; Pelopeia; Aegisthus; Proculeius)

Plinium de uiris illustribus. COTta de hoc etiã superius ait.saty.quinta: Quæ piso bonus:quæ Cotta solebat largiri. LENtulus alter:quasi dicat nõ inuenies alteꝝ lẽtulũ:qui sit ita liberalis:ut ille erat. TVNC par ingenio ptiũ. Oui.itẽ lib.iii.de amoribus ait igeniũ quõdã fuerat ptiosius auro At nũc barbaria ẽ grãdis habere nihil.Et pli.li.iii.epistola ultima sic ait:fuit moris antiqui eos q uel singuloꝝ laudes:uel urbiũ scripserant.aut honoribus aut pecunia ornare.Nostris uero tẽporibus ut alia speciosa & egregia ita hoc in primis exoleuit.Nam postq̃ de siimus facere laudãda laudari quoq₃ ineptũ putamus. PAR.s.erat. VTIle fuit. TOTo decẽbri:eo quidem mẽse saturnalia fiebãt magna licẽtia poculoꝝ.Statius in saturnalibus.Et multo grauidus mero december. Qui aũt scribebãt:ut eẽnt sobrii abstinebãt illis uoluptatibus:& merito:quoniã ingenio par pretiũ erat.Martia. etiã li. xiii.In xeniis ait.Postulat ecce nouos ebria Bruma sales.Ianus ãt ut scribit Mac.li.i.sat.Saturno aram cũ sacris tanq̃ deo cõdidit:quæ saturnalia nominauit:refert & plũres opiniões.Celebrant̃ olim uno tñ die.i.xiiii. Kalen.Ianuarii.Sed post in triduum propagata a.xvi.Kalen.Ianuarii cepta in:xiiii.desinebãt:quo solo fieri ante cõsueuerãt.Sed sigillarioꝝ adiecta celebritas in septẽ dies discursum publicũ & lætitiam religionis extendit. Vescebantur aũt eo tpe domini passim cũ seruis. ET Vinum toto nescire decembri.Horatius in epistola ad Mecœnatem libro primo contrarium scribit his uersibus.Prisco si credis Mecœnas docte Cratino Nulla placere diu nec uiuere carmina possunt. Quæ scribuntur aquæ potoribus.Itẽ laudibus arguitur uini uinosus Home. Ennius ipse pater nunq̃ nisi potus ad arma Prosiluit dicẽda.Item nec cessauere poetæ nocturno certare mero:putere diurno. Tullius aũt lib.v.tusc.ait. Quid q ne mente quidem recte uti possumus:multo cibo & potione cõpleti. Home.uero lib.vi. iliados inducit hecubam hectori ita dicere.Recreabit aũt termini,crede potus hominis nãq₃ defatigari ac defecti suaui uino mire & animus excitatur:& robur exurgit.Oui.quoq₃ lib.vii.met.inquit Agitant conuiuio patres.Et mediũ uulgus:nec non & carmina uino ingeniũ faciente canunt &c. VESter porro labor. oñdit historicos ẽt uti & poetas nihil emolumenti suscipere.Causidicos uero aliquid:parũ tñ culpa temporum scilicet. FOEcundior:maior & copiosior q̃ poetaꝝ. PORro:certe. ATq₃ olei plus. Demosthenes orator atheniẽsis interrogatus quo modo orator factus sit:respõdit plus uino impẽdens oleum qđ Diomedes recitat. MODi:mẽsuræ finis. CREscit:ipsa pagina.i.libellus ipse. PAPyro: de papiro iã superius patuit. SIC iubet ut crescat pagina. SEGes:merces metaphora ẽ ab agricolis sumpta. TERræ:historiæ. APErtæ:enucleatæ: & descriptæ negocioꝝ q̃ in iudicio agunt̃ ordinem eoꝝ modum & figuram continentes:debentq₃ semp p publicam scribi personam: ACTA legenti:causidicium notat ut sequentia indicant.

Scriptoꝝ premia — *Saturnalia* — *Saturni ara* — *Demosthenis oleum*

¶NISI Vendat agauem:carmen thebanũ Paridi Pantomimo nõ quod ille alieno carmine uellet uideri doctus sed hoc ait ut oñdat eũ Paridis gratiæ seruire:cui spe mercedis dat carmen & omnẽ tribuit operam:huius Paridis apud Mar.ẽ ephitaphion Vrbis delitiæ salesq₃ Nili &c.Alter paris tpibus Neronis fuit:quẽ ille interfecit tãq̃ eiusdẽ artis æmulũ:erat enim histrio. HONorẽ militiæ.i.tribunatũ. SEMestri auro:nã tribuni quoq₃ anulum gestabãt:ut oñdit Plutar.Et nepos in epistolis pro Caluisio ita rogat:hunc rogo semestri tribunatu splendidiorem & sibi & auunculo suo facias:hinc Iuuenalis anulum tribunicium semestrem dixit. CAMerinos: nobiles sed non gratos principi qualis fuit sulpicius Camerinus qui de pconsulatu aphricæ accusatus ẽ apud Neronem:sed tñ absolutus:ut Cornelius scribit. BAReas.i.nobiles nõ gratos principi:qualis fuit Bareas:Saranus de quo antea ẽdictũ. PELopeia:opus de pelopeia uxore thiestis. HAVd tñ inuideas uati:hoc ex stomacho ait i Papiniũ qui canens & recitans carmina uictũ q̃rebat in quo ait nõ esset ei inuidendũ notãs illius ipudentiã & turpem q̃stum. PAScũt.Nã Papinius accepit pdiũ a Domitiano in albano quod iactat Ast ego dardaniæ quãuis sub collibus albæ.Rus proprium magniq₃ ducis mihi munere currens Vnda domi. FABius Lẽtulus:de his ante dictũ ẽ. VINum toto decẽbri:hoc dicit pp saturnalia:q̃ mense decẽbri celebrabant̃. MAGna licẽtia poculorum.Papinius i saturnalibus.Et multo grauidus mero decẽber.Sensus igit̃ ẽ:utile fuisse multis uino abstinuisse ẽt eo tpe quo oẽs idulgẽt.i.i saturnalibus toto decẽbri.i.totis saturnalibus.Fidẽtinus post fabulas suas tandem nostram refert opinionem cui inuitus assentitur. OLEi plus:idest longiorem lucubrationem: unde orationes Demosthenis dictæ sunt lucernam olere:quoniam noctu hæc erant lucubratæ.

DOMI.

¶PARIdi:pãtomimo:q Domitiano gratissimus fuit:& i hũc mortuũ Mar.hæc scribit. Quisqs flamineam teris uiator.Noli nobile præterire marmor:Vrbis delitiæ salesq₃ nili:Ars & gr̃a lusus & uoluptas Romani decus: & dolor theatri.Atq₃ omnes ueneres cupidinesq₃.Hoc sunt condita quo paris sepulchro. INTactam agauem agaues fabulã nouam & nõdũ recitatam.Nam de pẽtheo & agaue mr̃e frequens facta fuit tragœdia. ILLe & militiæ multis largitur honorem:militiæ honorẽ tribunatũ:& præfecturã militum:quas dignitates sæpe Cæsares petẽtibus pantomimis cõcedebant. SEMestri auro:solebãt in ludis:qui placuissent aureo anulo donari Asinius pollio ad Ciceronẽ.C.Cæsar ludis:quos gadibus fecit Hereniũ Gallum histrionem summo ludorum die: anulo aureo donatum.In quatuordecim sessum deduxit.Ergo paris anulo:qui placuissent donabat:quo auro donatus ẽ a Domitiano Statius ut his uersibus ipse testat̃.Cum mõ germanicas acies:mõ daca sonantem. Prælia palladio tua me manus induat auro. TV Camerinos & bareas:curãdæ non sunt nobiles familiæ a poetis nec generosa atria frequentanda:quando histrio plura præstare possit q̃ camerini aut bareæ. PELopeia facit:thiestes post deuoratos filios oraculo didicit scelus fratris uindicari posse:si cũ filia coiuisset ide enim ultor nasceret̃ mistus itaq₃ filiæ ægistum genuit:qui Agamẽnon:iterfecit. PHILomela:fabula de philomela:q̃ Tereus uitiauit:in cuius sceleris ultionem uxor pgne Thesum filium patri epulandũ appofuit. MECœnas:hic poetas studiose & ample fouit.Similiter proculeius:Fabius:& Cotta:de proculeio Horatius. Viuet extento Proculeius æuo notus in fratres animi paterni.De Fabio Ouidius. Maxime qui tanti mensuram nominis imples. Et geminas ai nobilitate genus. Qui nasci ut posses:q̃q̃ piere trecẽti.Nõ oẽs fabios abstulit una dies.Adhuc.n. Fabium uelut ad poetaꝝ studiosũ sæpissime idẽ scribit Ouidius. ET Toto uinũ nescire decẽbri:p decẽbrẽ mẽsẽ li-

MER. Paridis epigrãma — *anuli dati.* — *Fabius*

Saturnalia centiā ſaturnalioꝝ licet ītelligere:quõ tpe uino & aleæ īdulgebãt Romani.Mar.Poſtulat ecce nouos ebria bruma ſales.Et Horatius.Age libertate decẽbri.Sẽſus itaq; hic erit.Vtile tũc eratVatibus ꝑ ſaturnalia uinũ nõ bibere:imo potius ī ſtudiis palleſcere. QVAntũ daret acta legẽti.Aſconius tradit ſcribã fuiſſe:q uerba ſiue legiſ ſiue actoꝝ ſenatus:ꝑconi ſubiicere:q ea ī populũ ꝓmulgaret lectoré actoꝝ ſcribã intelligere poſſumus.

VAL. ¶INTActam:nõdum recitatam. PARidi:niſi uendat agauem,de agaue fabulã quæ bacchi furore agitata filiũ ſuum penthea diſcerpſit.Horatius:quid caput abſciſſum demens cũ portat agaue Gnati īfelicis ſibi nõ furioſa uidetur. PARidi:a quo ob nimiam paupertatem annuo ſalario ſuſtẽtatus dicitur:hunc primo Neroni iucũdiſſimũ:deinde ab eo quaſi grauem aduerſariũ fuiſſe interfectũ:& Tacitus & Tranquillus ſcribunt. ILLE & militiæ multis largiť honoré:hic ſub Claudio & aliquãdiu ſub Nerone potuit. SEMeſtri uatũ digitos circunligat auro:ideſt digitos anulis exornat qui ſemeſtris ſimilitudinem lunæ ferunt:ſemeſtris auté luna dicitur cum menſis mediũ permẽſa ẽ ſpacium:ut inquit probus xymam dicit hoc ẽ cui ut plena ſit parum ad modũ deeſt:q͂dam ſemeſtre aurũ ſex menſium annonã pecuniariã uolũt intelligi:ſed ſenſus ualde alienus eſt:longe igiť melius ad xymã refertur lunã cum uelut anulus in orbẽ collecta ẽ ut inquit Probus. TV Came.& ba.romæ inſignes familias. TV.Paris. PRæfectos pelopeia facit:ſub Nerone ꝑfecti ab hiſtrionibus ꝓmouebantur. Pelopeia & philo mela ſũ tnotæ fabulæ HAVd tñ inui.ua.quem pul.paſ.q͂ñ:ne ipſi quidẽ ſatis multa lucrantur. PVLpita:ſcenæ. QVIS tibi mœcenas:quis nunc erit aut proculeius:q in poetas fuere largiſſimi:ſane Proculeius equeſ romanus amicus auguſti clariſſime pietatis erga fratres ſuos ſcipionem & murænã fuit adeo ut bona ſua cũ his æquis partibus diuiſerit quia illi bello ciuili erant ſpoliati:unde Horatius.Viuet extento proculeius æuo.Notus in fratres animi paterni.Illum aget penna metuente ſolui fama ſuperſtes:hic Cæſaris auguſti familiaris in maximo ſtomachi dolore gypſo poto conſciuiſſe ſibi mortem fertur. TVNC:cum hi uixere liberales. ET VInum toto neſcire decembri:totam hymem aquam bibere quo melancholiam augeat magis:& cerebro maior ad omnia excogitanda inſit uis. FOEcundior.maior a fœtu. OLEi plus:nocłu dum ſcribis. OBLita modi: q̇ modum neſcit inuenire. MILeſima pagina.multiplex uolumen conſurgit hiſtoricis. ATq; operis lex:hiſtoriæ ordo. QVæ tamen inde ſeges:quis fructus:ſeges tamen:ut Var.inquit dicitur quod aratũ necdum ſatum eſt:ideo ſubiecit terræ qui fructus aperte:ideſt proſciſſe hoc eſt cum laboraris multum quid nam emolumẽti poſtea conſequere. QVAntum daret acta legenti:cuius uulgari librario uel certe aduocato.

> Sed genus ignauũ:qđ tecto gaudet:& ũbra
> Dic igiť qd cauſidicis ciuilia præſtent
> Officia:& magno comites in faſce libelli.
> Ipſi magna ſonãt:ſed tũc cum creditor audit
> Præcipue:uel ſi tetigit latus acrior illo
> Qui uenit ad dubiũ grãdi cũ codice nomen:
> Tunc immenſa caui ſpirant mendacia folles:
> Conſpuiturq; ſinus:uerã deprẽdere meſſem
> Si libet hic:centum patrimonia cauſidicoꝝ

MAN. ¶SED Genus ignauũ:amici obiectio ẽ:dicit enim hiſtoricos minime lucrari q̄ ītra parietes & in umbra uerſentur:nõ aũt in foro uti cauſidici. GENus:hiſtoricorum ſcilicet. IGNauũ:inutile.nõ aptũ induſtriæ

Ignauus gnauus induſtrios enim gnauos dicimus. DIC igitur poetæ uerba. IPSI:cauſidici ſcilicet. SONant:clamant dicunt. CREditor:creditor dicitur quia debitori credit.ẽ.n.Creditor qui alienam fidẽ ſequiť mutuatam

creditor pecuniã numerãdo:eſt ẽt crediter ille cui ob aliquam rem uẽditã quiſpiam debet. LIBelli:in q̇bus.ſ. actor cãm & actioné exprimit. Eſt aũt duplex libellus q͂dã eni accuſationis & is in criminalibus locũ hẽt.Et quidam cõuentionis & is.in ciuilibus. LATus.ſ.cauſidici. ACRior illo.i.pragmaticus acrior illo creditore.ſ.Nam in foro cauſidici erant qui ad ſubſellia uocẽ tñ clientibus accõmodabant:erãt & pragmatici qui illis ſuppeditabant iura ut Ci.ſcri.& Fauſtus lib.tertio capitulo octauo quoꝝ q͂dẽ erat maior dignitas & famæ diſcrimen.De pragmatico igitur nunc loquitur ſubmonente & incitante cauſidicũ ad clamoré lege ſuppeditatã. De pragmaticis uero paulo inferius uideto latius. AD Dubiũ nomen.i.incertũ debitũ plærũq; enim ex ſcriptis in-

Nomen ꝑ debito certitudo aliqua naſcitur.Sæpe numero aũt nomẽ pro debito poniť.Columella lib.i.capi.ſeptimo.Nec ſane eſt iudicandum nobis quicquid licet:nã ſummũ ius antiqui ſummã putabãt crucẽ.Nec rurſus in totũ remittendum.

Ius ſũmũ. Qm̃ uel optima nomina non appellãdo,fieri mala fœnerator alphius dixiſſe ſeueriſſime fertur.Cicero itẽ pro Roſcio ſic ait.Non refert parua nomina in codices imo oĩs ſummas.Et in epiſtola quadã ad atticum: perfici inquit:ut Salaminii totum nomen perſoluerent.Et Aſconius libro tertio de prætura urbana ubi tractat argumen

Noĩa ꝑ titulis debitorum tum accuſationis ſic ait.Tituli debitorum nomina dicuntur præſertim in his debitis in quibus hominum nomina ſcripta ſunt quibus pecuniæ commodatæ ſunt cui rei contrarium eſt mutuas accepiſſe ergo nomina debita uel debitoris hæc ille. CODICE:codex liber eſt in quo accepti & expenſi rationes ſcribuntur. De quo ſic

codex Cicero loquitur.Quo modo ſeſtertia.ccc.liii.in codice accepi & expenſi non ſunt:& alibi ſic.Vtrum cætera nomina in codicem accepti & expenſi digeſta habes an non:hic autem codex aliter accipitur pro codice legum ſcilicet:aliter enim non quadraret ſenteotia:in qua ſignificatione Aſconius Pedianus in oratione pro cornelio.de maieſtate uſus eſt.Ait enim.Itaque.P.Seruilius globolus tribunus plæbis inuentus erat qui.I.Cornelio obſiſteret. Is ubi legis ferundæ dies uenit:& præco ſubiiciente ſcriba uerba legis recitare populo cœpit:& ſcribam ſubiicere & præconem pronuntiare paſſus non eſt.Tum Cornelius ipſe codicem recitauit:hæc ille. SPIrant:emittunt. FOLles:pulmones quibus ineſt ſpirandi uis. CONſpuitur ſinus:id quidem uerborum copia & celeritate eueniebat.

DOM. ¶SED Genus ignauũ:ꝓponit obiectioné & ei reſpondet:poſſes inquit dicere hiſtoricos nihil lucrari qm̃ nõ ꝓdeunt in forum:& agunt negociũ ſed ſemp in umbra ſunt.Iuuenalis uero oſtendit hoĩes eiuſdem inſtituti & ar-

tis non plus lucrari si in negociis uersent quam qui in umbra fuerũt antiquorũ tpibus. Causidici inqt centũ qui exercent eloquentiã in foro: nõ habẽt tm̃ diuitiarũ ut oĩa eorum bona possint cõparari etiã cum exiguo rure Attici sati equitis romani quem ditissimũ fuisse scribit Cornelius nepos: eloquẽtẽ testat Cicero appellatũ satum ostendit. Suetonius Cecilius inqt Epirota Tusculi natus: libertus Attici sati eqtis romani ad quẽ sunt Cicerõis epistolæ: qd idem delectatus sit ocio: & umbra ostẽdit Cicero ad eũ scribens: te inquit ocium me uero negotiũ delectat: ditior igitur olĩ in ocio & umbra fuit atticus eques & eius etiã minima uilla plus ualuit q̃ patrimonia cẽtũ causidicorum qui nũc in negotiis uersantur: & ita ostẽdit culpa tẽporum hoc accidere: nõ desidia hominum ut pauperes sint. CREditor: q pecuniã credidit debitori. Creditor itẽ cuius pecunia aliud aliquid agit ut hoc loco: & apud Ciceronẽ: res agit per eosdem creditores &c. Creditor: idest qui conduxit patronũ pecunia sua. QVI uenit ad dubium nomen: in foro erant causidici. qui ad subsellia uocẽ tantũ clientibus accõmodabãt: & pragmatici q his suppeditabant iura: ut Cicero & fabius scribũt quorum erat maior dignitas & fame discrimẽ: de pragmatico igitur nunc loquitur submouente & incitante causidicũ ad clamorẽ suppeditata lege. ACRIor: idest uehemẽtior il lo creditore. i. qui magis urget causidicum. CVM grandi codice. s. legum:

CSED Genus ignauũ quod tecto gaudet & umbra: ignauũ appellat historiographũ: qui ĩtra domesticos parietes: & sub umbra cõscribat historias: at causidicũ: qui in foro & uera pugna causas ageret laboriosũ & industrium uocat: q̃q ex patrocinio causarum: uel tenuis proueniat utilitas. CREditor: is dicitur qui pecuniã credidit. quã plærunq abiuratam cognitione prætoris repetebãt. Quod autem Cicero ait. Res agitur per eosdem creditores: per quos cum tu aderas agebatur: non est ibi intelligendum de pecunia credita nomine patrocinii: sed creditores regios accipere debemus: qui (ut in quadam epistola ad Atticum scribit) aperte pecunias suppeditabant cõtra lentulum. AD Dubium nomen: actoris aut rei: prout iudices senserint. MER. Creditor

CQVID præstent: in quo ante eant: qui plus uidetur laboris subire uideamus quid ipsi lucrentur aduocati. ET Magno comites in fasce libelli: qui ad rei defensionem magnos clientum secũ libellos perferunt. IPSI magna sonant: utrum se locupletes glorientur an certe uerbis terrere aduersarium nitũtur quo maiorem apud ignarum & stolidũ uulgus fauorẽ aucupentur. TETigit latus: plura pollicitus est qui opibus p̃stat & qui multorum cautionem tporũ habet ad dubium nomen de quo dubiũ futurum erat iudiciũ. GRAndi cũ codice. confirmationum refutationũq. AD Dubium nomẽ: ubi q̃stio atq constitutio in ambiguo posita sit. Probus uero qui uenit ad dubium nomen inquit argẽtarium significat qui instantius debitũ petit si debitor cœperit esse suspectus. AD dubiũ nomẽ: eius qui ei debeat. TVNc imẽsa caui spirant mendacia folles: temerariã aduocatorũ significat superbiam q cũ iusta & uera dicendo obtinere causã nõ possint ĩ mendacia mutuasq iniurias descẽdunt. CAui folles: tumentia adeo guttura: ut folles credas quibus perflatur & suscitat ignis. Hora. Vt tu conclusas hircinis follibus auras. Vsq laborantes dũ ferrũ mollia tignis. ut maius imitare & per metaphorã. Persius. Tu neq anhelãti coquitur dum messa camino. Folle p̃mis uentos nec clauso murmure raucus. CONspuiturq sinus: ex garrulitate: aut uelut inquit Probus quia homines sibi non promittunt prospera propter phascinũ uerborum: ter enim sibi in sinus inspuunt & uidentur phascinum arcere: hinc persius. Ecce auia aut metuens diuum matertera cunis. Exemit puerum frontemq atq uda labella infami digito & lustralibus ante saliuis. Expiat urentes oculos inhibere perita. VERam depræhendere messem: uerum laboris fructum si tibi libeat cognoscere: messis tamen proprio ut inquit Varro nomine dicitur a medio de his quæ metuntur & ab eo esse uocabuli inclinationem: metitur, inquit & sub urbe roma & locis plærisq: ut stramentum medium subsecetur q manu sinistra & summũ præhendunt a quo medio messem dictam puto: infra manum strumẽtũ quod terræ hæret postea subsecatur. HINc centum: ordo est hinc pone centum causidicorũ p̃rimonia: alia parte solũ subaudi patrimoniũ russati lacertæ: & ẽ sensus: solus russatus lacerta patrimonii tm̃ habet quantum simul centum causidici: russatus lacerta sub Domitiano auriga fuit: ut Probus ait: & apud Plinium russeus legitur inuenitur: in actis fœlicis russei aurigæ iam igne il lato in rogum eius unum e fauentibus iecisse sese. VAL.

Parte alia solum rus sati pone lacertæ.
Consedere duces: surgis tu pallidus aias
Dicturus dubia pro libertate bubulco
Iudice: rumpe miser tẽsum iecur: ut tibi lasso
Figantur uirides scalarum gloria palmæ
Quod uocis pretiũ: siccus petasũcul9 & uas
Pelamidũ: aut ueteres aphrorum epimẽida bul(bi:
Aut uinũ tyberi deuectũ qnq lagenæ
Si quater egisti: si contigit aureus unus
Inde cadunt partes in fœdere pragmaticorum.

CRVS sati: pone lacertæ: siue Russati. Satus lacerta ditissimus fuit uti poeta hic ostẽdere uĩ. Cuius sola uilla centũ causidicorum patrimonia superabat. Placet & illd̃ p̃bi ut Russatus lacerta fuerit auriga sub domitiano. Placet itẽ ut de lacerta milite ĩtelligamus. Russati. n. milites dicebãtur a russata ueste coccinea q̃ sub cõsulibus romani usi sũt milites. Cõparare aũt & causidicorum & militũ p̃rimonia nõ absonũ est: nã ita oratores ĩ foro contẽdere solẽt sicut ĩ castris milites: hic Ci. ad herẽniũ li. i. ait. De iis rebus caute cõfligendum est. Confligere enim militare uerbum est. Dabãtur etiam causidicis statuæ equæstres ut iamiam apparebit. Qui autem si sapone legendum censuit: nullo pacto admittendus est. Cum nequeat id conuenire: absurdum & enim eẽt tã longinquas petere cõparatiões: fiũt nãnq eæ p notiora ergo &c. CONsedere duces: ostẽdit hoc loco causidicos & si optime cãm egerint minima tamen recipere ab defensis. CONsedere duces: id ab Ouidio sumpsit: ait. n. li. decimotertio meta. Consedere duces: & uulgi stante corona Surgit ad hos clypei dominus septemplicis aiax: is enim cum Vlyxe de armis achillis cãm habebat. AIAx: idest causidicus tanq̃ aiax: q aduersante Vlyxe de armis achillis, egit causam MAN. Russati milites

DICTurus dubia ꝓ libertate.i.ita pallidus ac si dicturus esses pro libertate patriæ.ut scilicet patria liberaretur a tyrannis quod quum tractatur:quia dubius est euentus pallescit quisq;.Id autem declarare uidetur illud in satyra. viii.Et quos magnum aliquid dubia pro libertate deceret.Placet item & alter sensus:ut dicturus pro dubia liber/tate causidicus intelligatur acturus causam pro liberando reo & absoluendo:de quo dubium esset ob ingens sce/lus admissum pallebat ergo causidicus acturus talem causam ne succumberet. Est demum sensus Causidicum ī agenda causa maxime sollicitum & timorosum esse ne forte succumbat & tamen ubi uictor fuerit paruam qui/
Tribus re.xxxv. dem mercedem habebit. BVBulco iudice:hoc ait quoniam ut refert Asconius libro secundo Verrinarū.Tri/bus urbanæ rusticæq; omnes.xxxv.numerabantur ex quarum singulis ut dicemus in saty.xvi. terni eligebantur
Iudices C.V. ad iudicandum.Cunq; centum quinq; iudices essent centūuiri appellati sunt:quo facilius nominarentur:ut festus ait. RVMper miser tensum iecur:hoc ait quoniam ut scribit Alcinous: cur & ad excitandam & ad mitigan/
Cētū uiri dam animæ concupiscentiam dulcedinem ac densitatem habet. SCAlarum gloria palmæ:de scalis intelligen/
iecur dum quibus quidem actores ipsi causarum pulpitum aliquod ad dicendum constitutum ascendebant.Potes eti/am intelligere ut in domo uictoris Causidici affigerentur palmæ:quæ quidem erant gloria scalarum scilicet pul piti iam dicti. SCAlarum gloria:appositio est. QVOD uocis pretium.Causidicos parum lucrari etiam na/
causidicorum lucellum so libro primo de amoribus ostendit his uersibus.Nec me uerbosas leges ediscere nec me ingrato uoces prosti/tuisse foro.Plinius item libro secundo epistola ad maximum ita inquit heri duo nomenclatores mei habēt sane ætatem eorum qui nuper togas sumpserūt ternis denariis ad laudandum trahebantur:tanti constat ut sis diser
Petaso tissimus hoc pretio quælibet numerosa subsellia implētur hoc ingens corona colligitur: hoc infiniti clamores
Petasunculus commouentur &c. PETasunculus:est petaso coxa porcina sallita.Inde petasunculus diminutiuum.Siccus autē ingratus est hinc Martia.ait libro decimo tertio.Musteus est propera caros nec differ amicos. Nam mihi cum
cordyla uetulo sit petasone nihil. PElamidum:Plinius libro nono scribit:ꝙ Tynni partus Cordyla appellatur.Limosæ
pelamides uero ab luto pelamides incipiunt uocari.Et quum annum excessere tempus Tynni.ii membratim cæsi ceruice:
Tynni & abdomine commendantur.Cætera parte plenis pulpamentis sale asseruatur.Vilissima ex iis quæ caudæ pro
epymēdia xima quia pingui carent. AVT ueteres aphrorum Epimendia Bulbi.ordo est aut Epimendia appositio uete/
Bulbi res bulbi aphrorum. EPImendia.est Epimendium ut Plinius scribit libro.xix.tertium bulbi genus cibis gratū. APHrorum:in aphrica enim Plinio teste libro.xix.nati bulbi maxime laudantur:sunt autem bulbi cæpæ non absimiles ascaloniæ. TYBeri deuectum:non romanum:sed uile & externum. QVInq; lagenæ:appositio ē. SI Quater egisti:sensus est si quater egisti causam tu causidicus:indeq; habueris aureum oportebit ex illo par
Pragmatici tem tribuere pragmaticis:idest aduocatis. PRAgmaticorum:pragmatici teste Quintiliano libro tertio capitu lo octauo iuris interpretes a græcis dicuntur qui parua mercede conducti iura oratoribus suggerebant:& Cice/
causidici ro libro primo de oratore sic ait.Itaq; non ut apud græcos infimi homines mercedula adducti ministros se pre/
Aduocati bēt in iudiciis oratoribus.ii qui apud illos pragmatici uocantur hæc ille.Hos pragmaticos:pedianus ubi argumē
πρα γμα tum diuinationis tractat aduocatos uidetur appellare.Nam ubi Ci.ait.Quartum ex illo grege oratorum inquit ipse Obturbatores quosdā sordidosq; causidicos significat:q adhibebantur ad morā faciēdā:dum meliores ad/uocati recrearent & se denuo compararent ad dicendum.πραγμα aūt res cā dr̄ πραγματεύω negociator.
DOM. ¶PONE solum rus lacertæ:hoc ē solū rus exiguū:quasi dicat non conferas oēs uilas sed unū tātū rus ad id bre/ue nā lacerta ē breuis mēsura terræ:ante.Vnius sese dn̄m fecisse lacertæ. SATi:idest attici sati equitis romani qui eloquentiā nunq̄ exercuit in foro:quod Fidentinus ꝑceptorem secutus multa hoc loco recenseat delirамēta & confingat fabulas nec miror nec moueor.Illud uero rideo qđ ait ꝑceptori suo placere satam esse propriū au/rigæ id ne a libris sibillynis acceptū putes ostendi multis Iuuenalē meū in cuius margine id scriptū est: sine ulla auctoritate ut multa alia in eiusmodi codicibus reperiunt. CONSedere duces.Emystichion ē Ouidii:sumptum de certamine Aiacis & Vlyxis in iudicio armorum. DVBia:pro libertate tanq̄ ageres causam de conditione tua. BVBulco iudice.hoc est apud iudicem rudem:hoc dicit q̄m multi īperatoꝝ indulgentia asciti fuerant in de curias.iudicum externi & barbari homines:quod Fidentinus somniat de Vespasiano.Bone deus q̄ ridiculū est. SCAlarum:scalæ gemoniæ dicebantur in quas damnati trahi solebant. Tranquil.Nemo punitorum non inge monias abiectus uncoq; tractus gloria scalarum erat:cū patronus reum damnabat.Sensus est:esto ꝙ uiceris: & damnaueris reum ad gemonias:quod pretiū uocis erit tibi.Alii putant scalas fuisse forulos & armaria causidico rum quæ palmarum foliis ornabantur quum illi uicissent causam Cicero Correpsimus scalis: hæc legi in mar/gine mei Iuuenalis antiqui. VT Tibi lasso.i.esto ꝙ tibi lasso post multos labores. FIGātur uirides palmæ sca larum:idest detur uictoria de reo damnato ad scalas in quas obtineris eum abiiciendum. QVOd uocis preti/um:idest quid præmii tibi erit.Exigua munera causidicorum deridet Mar.in Sabello longo epigrammate.Sal sumenta his mittebantur ut ille lucanica uentre cum falisco.Hic Iuue.siccus petasunculus. PELamidum:pelami des thynni sunt intra annum tēpus cū limum erunt nam πηλὸσ significat limum unde pelanides.Hæ in alica coctæ particulatimq; cōfectæ in genera cybiorū dispartiebantur:ut scribit plinius. EPImenia:sacra dicuntur menstrua:sed placet magis legas epimenida:nam epimenida schillæ genus est proximum bulbis quod Pli.scri/bit esse gratum cibis & Theophrastus angustiore folio ac minus aspero:ab usu ita appellatum:ī aphrica presta/bant Columella. Et quæ sicca legit getulis obruta glebis mittebātur aūt bulbi causidicis.Mar.Cum bulbis cocle isq; caseoq;. EPImenida aphroꝝ:appositio est ueteres bulbi apud aphros epimenida sunt. SI Quater egisti: idest si apud quatuor decurias iudicum causam egeris:& tum demum datus sit unus aureus. PARtes cad.i.disce dunt a lite:q̄ componunt arbitrio pragmaticorum:quos adeunt tanq̄ peritiores iuris.
MER. ¶RVS sati:pone la.quātū coniicere possumus Satus lacerta ditissimus fuit ut solus causidicoꝝ cēsus superaret CONSe.duc.ex Ouidio locus apud quem in consessu ducum græcoꝝ:Aiax causam agit petens arma patrue/

pis Achillis. DVBia pro libertate:aut statũ tetigit negocialẽ:in quo citra cõplexũ personarum Quinti.præci
piente cã tractatur:ut illud. Vtrũ q in assertione est:liber sit:aut cũ libertate agitur:quo iudicio. Vt Cicero in pri An tribus
mo de oratore scribit. Nullum grauius esse põt:ut cũ q̃rit̃ is q domini uolũtate cẽsus sit:si nõ sit cõditũ lustrum: lustris con
sit ne liber:& cõiunctim ne. BVBulco iudice:rustico,& imperito legum utpote qui in agris uersatus fuerit. Nã ditis sit li
ut Quinti.scribit. Rura plærũq in decurias iudicem mittebant. SCAlarũ gloria:orantiũ gradus ramis arbo ber
rum & frondibus coronari consueuerant quotiens orassent in signũ lætitiæ. SICcus petasunculus: diminutiuũ Petaso
a petasone. Est aũt petaso coxa porcina salita. Siccũ uero petasonẽ:ut ingratũ sperni debere docet Martialis cum
dicit. Musteus est propera:caros nec differ amicos. Nam mihi cũ uetulo sit petasone nihil. Et alibi. Et pulpam,du
bio de petasone uoras. ET uas pelamidum:pelamides thynnorũ genus. Nã thynni cordile,primum:limose ue Pelami
ro:aut e luto:pelamides incipiunt uocari:& cũ annũ excessere tẽpus thynni pelamides aũt ἀπὸ τοῦ πηλοῦ:id des
est a luto dicunt̃. VETeres afrorum epimendia bulbi:epimẽdia legẽdũ dicimus nõ epimenia. Est aũt epimendi Epimen
um:ut Plinius scribit:tertiũ bulbi genus cibis gratũ angustius folio:ac minus aspero. AFRorũ: nam in aphrica dium
nati bulbi Plinio teste:maxime laudabantur. Et Columella. Et quæ sicca legit getulis obruta glebis. Sunt autẽ bul Bulbi
bi genus cæpæ nõ absimile ascaloniæ. INDe cadunt partes in fœdera pragmaticorũ. Pragmatici teste Quin
tiliano iuris interp̃tes a græcis dicuntur:qui uelut ad arculas sedebãt:& parua mercede conducti iura oratoribus Pragma
suggerebant:hi proprie sunt aduocati. Nã tradẽte Asconio. Aduocati aut ius suggerebant:aut præsentiã suã ami ticus
co cõmodabant. Et sensus hic erit si oratori aureus unus obtigerit:Pragmatici q iura sũministrãt:partes sibi po Aduoca
scũt. Sed q̃ merces foret pragmaticorum Martialis hoc epigrãmate ad panicũ docet. Deseris urbanas tua p̃dia pa tus.
nice lites. Paruaq sũt tritæ p̃mia certa togæ. Frumẽtũ:miliũ:ptisanãq fabãq solebas Vẽdere pragmaticus nũc
emis agricola. SI Quater,egisti:ad ãpliationẽ iudiciorum respexit:quotiẽs causæ maiore cognitõe ĩdigẽtes nõ sta
ti decidebãt̃.sed p̃ducebãt̃. Vñ legim⁹ multos ter & q̃ter fuisse ãpliores. De ãpliatiõe plura dicem⁹ in ultĩa saty.
¶ CONsedere duces.i.iudices ignari iudicii:allusit aũt ad illud Ouidii. Cõsedere duces:& uulgi stãte corona. VAL.
Surgit ad hos clypei dominus septẽplicis aiax. Vtq erat ĩpatiẽs iræ segæia toruo. Littora cõspexit classemq in
littore uultũ. Intendensq manus agimus proh iuppiter ĩquit. Ante rates causam & mecum confertur ulyxes:
PRO libertate dubia:utrũ ancipiti uictoria sicut p̃ liberto uictor ponit̃. Virg. Victorq uirum uolitare per ora.
an certe dubia pro libertate quæ sit,ne danda an nõ nõdũ iudicatum eẽ uideat̃. BVBulco:iudice rustico indo
cto:ac per hoc sub quo non fuit tantopere æstuandum aduocatis:uel sui temporis iudicis est proprium nomen.
RVMpe miser tẽsum iecur:ut nullã tãdẽ asseq̃re mercedẽ:iecur aũt p̃ pulmõe posuit aut qa a iecore bilis sumat
initiũ. VIRides schalarum gloria palmæ:instar gladiatorum:iõ aũt schalarum gloria q apud ueteres aduocati schalas
haberent & armariola in q̃bus palmæ p̃figerent̃ uelut q̃dã statiões:q sisenna ĩtellexisse uolũt q ĩ corneliana cor
repsimus inq̃t ĩ schalas. SICcus petasunculus:laridi p̃na:cui⁹ primitiuũ ẽ petaso. Mar. Nã mihi cum uetulo sit pe
tasone nihil frustũ de p̃na p̃dicit̃ & sale obrutũ deinde ĩ fumo suspẽsũ asseruat̃. ET uas pelamydum : pelamy
des pisces sunt. ἀπὸ τοῦ πηλοῦ.i.a luto in quo uolutant̃ nomẽ habuerũt. Opianus in lib. quẽ de natura pisciũ
inscripsit. πηλαμύδες γόγγροι τε καὶ ὃν καλέουσιν ὀλίσθον γεῖτονα ναίεταουσιν ἀεὶ ποταμοῖσι θαλάσσῃ τ' ἠδὲ λίμναις οἳ θ' ἁλαρὸν ὕδωρ μετὰ πανεται ἁλμης.est autem pelamys fœminini gene
ris ut chlamis. VETeres bulbi:pisces ephexegesis. EPIMenia.i.munera mẽstrua aphrorum:quæ ex aphrica: ro
mã deferebant̃:uñ Mar. & ficus & libycæ gelata testa cũ bulbis cochleisq. AVT uinũ thyberi deuectum.non
transmarinũ aut q̃d uis,optimũ.ut de campano euectũ agro. AVReus unus:solitus aureus in fœdere pragma
ticorum ministrorum oratoris. Ci.in p̃rio de oratore:itaq nõ apud græcos infimi hoĩes ui credula adducti mĩstros
se p̃bẽt in iudiciis oratoribus hi q apud illos pragmatici uocant̃. Et Quintilia. neq ego sum nostri moris igna
rus oblitus ue eorũ qui uelut ad arculas sedent:& tela agentibus subministrant neq idem apud græcos nescio fa
ctitasse:uñ nomen his pragmaticorũ est ἀπὸ τῆς πραγματείας enim hoc est actione inditum nomen est.

Aemilio dabitur q̃tum petet:& melius nos
Egimus. hui⁹ enim stat currus aheneus alti
Quadriiuges in uestibulis. atq ipse feroci
Bellatore sedens curuatum hastile minatur
Eminus:& statua meditatur prælia lusca.
Sic pedo cõturbat:matho deficit: exit⁹ hic ẽ
Tong lli:magno cum rhinocerote lauari

¶ AEMilio dabitur quãtũ petet:Ostẽdit illud uerũ MAN.
esse. Quantũ quisque sua nũmorum seruat in arca:tan
tũ habet & fidei. Diuitib⁹ enim causidicis plura:q̃ pau
peribus cõferebant. AEMilio:diuiti causidico. DA
bitur:a clictibus. EGimus : scilicet causam nos pau
peres. IN uestibulis:satyra etiam.xvi.dixit. Vetustos
porticibus disponat auos. Nã ibi maiorum imagines
disponebãtur:ut latius illic oñdimus & in principio sa
tyræ.viii.aliqua. STAt currus aheneus. Plinius libro Statuæ in
xxxiiii. De origine & honore statuarum scribit q in atri atriis
is honos clientũ instituit colere patronos. Scribit itẽ Statuæ
sequenti capite q togata effigie antiquitus statuæ dica equestres
bantur. placuere & nudæ tenentes hastam. Cæsar quidem dictator loricatam ubi dicari in foro suo passus est. statuæ cau
Equestres uero statuæ factæ a græcis orto exemplo:postea uero ĩ bigis & quadrigis:unde & nostri currus in iis sidicorũ
qui triumphassent. Causidicorum uero statuas equestres fuisse Martialis ostendit libro nono his uerbis. Tam oculi uni
graue percussis in cudibus æra resultant. Causidicum medio quum faber aptat equo. BELlatore:idest equo. us uisus
LVSca:alter enim ex oculis claudebatur quo certior fieret ictus. Philosophus autem particula uigesima suorum
problematum scribit. Vno oculo exquisitius cerni quam duobus:quia plures motus duobus q̃ uno excitantur.
Et quia radii oculi utriusq non sine perturbatione in idem concidunt. itaq quum uno inspiuimus ad rectum con
spectum tanquam regulam melius quod rectum est depræhẽdere iudicareq habemus. SIC:quia diues. CON

turbat alios:scilicet causidicos. MATho deficit:succumbit quia pauper. De mathone latius satyra prima. EXItus hic est Tongilli:sensus est quod Tongillus ut conturbet alios sicuti pedo diues lectica uehebatur:& lata purpura induebatur sic enim magis ei credebant. CVM rhinocerote:in balnea guttum cũ oleo deferebant. Ditiores ex cornu Rhinocerotis habebant:alii uero ex taurino cornu:hinc Martia.ait libro.xiiii. Gestauit modo frõte me iuuencus. Verum Rhinocerota me putabas. Plinius autem scribit libro octauo quod rhinoceros est unius in nare cornu hostis elephanto cui in lõgitudine par cruribus multo lõgioribus color ẽ ei buxeus. ριν ρινοσ autem nasus dicitur κερασ cornu. Diodorus etiam plura libro.xiiii. de Rhinocerote:

Rhinoceros

DOM. ℭ AEMilio dabitur quantum. Idem apud Martialem est qui ait causidicos:ut conducerentur statuas ostentasse. Martialis. Tam graue percussis incudibus æra resultant. Causidicum medio cum faber aptat equo. SEDẽs bellatore equo:Describit statuam equestrẽ quam ostentant causidici ut conducantur. LVSca:nam in alterum latus & oculum incumbunt equites in hastam proni. PEDo causidicus:alter poeta cuius meminerunt Ouidius & Martialis. CONturbat:idest multa obiit negocia. Martialis. Conturbabit athlas alibi Conturbator aper uilius esurio. DEFicit:inopia perit. nihil enim lucrabatur. Martialis. Parua rogas magnos:sed non dãt hæc quoque magni. Vt leuius pudeat iam matho magna roga. HIC est exitus:idest hæc causa est quare conducat Tõgillus:de quo Martialis. Vri Tongillus male dicitur hemytriteo. Noui hominis mores:esurit atq; sitit. RHInocerote:rhinoceros uas significat:quo in balneis utebantur ex cornu Rhinocerotis:de quo diximus in commẽtariis Mar. inferioris conditionis homines pro rhinocerote utebantur gutto ex cornu Tauri. TVRba lutulenta:idest multitudine comitum qui eum per lutũ sunt comitati & lauantur una. Fidentinus Clunicus lutulenta exponit pro pediconum quasi in eo posset opes ostentare Tongillus quod pedicones multos haberet comites

MER. Statuæ ℭ STAt currus aheneus:maiorum statuæ (Vt ait Plinius) antiquitus togata effigie dicebãtur. Placuere & nudæ hastas tenentes equestres quoq; statuæ celebratæ sunt. Postea uero in bigis & quadrigis unde & triumphales natæ. Causidicorum autem statuas equestres fuisse significat Martialis. Tam graue percussis incudibus æra resultant causidicum:medio cum faber aptat equo. STAtua lusca:aut ꝙ uere luscus eẽt:aut positionem statuæ ostendit:cuius tantum solus oculus conspiceretur. PEDo & matho:causidicorum nomina. TONgilli: forsan hic est:de quo Martialis Vri tongillus male dicitur hemitriteo. Noui hominis mores esurit:atq; sitit. RHInocerote lauari:per rhinocerotem guttum corneum intelligimus:de quo Martialis. Gestauit modo fronte me iuuẽcus. Verum rhinocerota me putabas. In balnea siquidem guttum cum oleo deferebant antiqui. Est autem rhinoceros (ut Plinii uerbis rem aperiam) Animal ꝙ unum in nare cornu habet:hostis uidelicet elephanto:cornuque ad saxa limato præparat se pugnæ in dimicatione aluum maxime petens:quem scit esse molliorem: longitudo ei par:crura multo breuiora. Color buxeus:sed hic sensus:quemadmodum Tongillus gutto corneo:& ex rhinocerote balnea ingreditur:perturbatq; alios sic ambitiose ornatus causidicus deficiẽtibus reliquis:uictor est causæ illud addimus declinari rhinoceros otis:& reliqua huius desinentiæ. ut monoceros & ægoceros. Nec in obliquis casibus recipere n: Attici tamen declinant rhinoceros rhinocero.

Rhinoceros

VAL. ℭ AEMilio:diuiti. CVRrus aheneus:ex quo maiores eius ostendit triumphasse. NOS:pauperes. BELlatore:equo. CVRuatũ hastile minat:subaudiendũ sedẽtis. ET statua meditat ꝑlia lusca:ita sedet ut ꝑlia uideatur futura meditari lusca uetustate:aut ꝙ sertoriũ referat aut hãnibalẽ. SIC pedo:aduocatus sua auctoritate terrori ẽ. MAThо:alius aduocatus. DEFicit:deficio uerbũ multis solet modis casus asciscere:ut cũ Virg. in carmine georgico inqt. Cũ iã glãdes atq; arbuta sacræ deficerẽt siluæ:hoc est nõ suggererẽt glãdes atq; arbuta. Cæsar in cõmẽtariis:frustra inqt meæ uitæ subuenire conamini quẽ iã sanguis uiresq; deficiũt:deficere deesse absolute positũ. Hircius:q̃re neq; tãti sũ ai:ut sine spe castra oppugnãda cẽseã:neq; tãti timoris ut ipse deficiam. aliter idẽ alibi Martius Ruffus inqt q̃stor in castris relictus a curione cohortatus suos ne animo deficiãt. i. terreantur: & rursum alibi:sed posteaq̃ nõ modo ordeũ pabulumq; oĩbus locis herbaq; defecta:sed etiam fructus de arboribus deficiebat:ita Cicero:prudentia nunq̃ deficit oratorẽ:hoc est deserit:at Mart. defici hãc rẽ inquit hyblæis madidas thymis placẽtas defecit. Columella:iã ipse uero inqt fœcũditate ꝑstãt oĩbus quas ante rettuli:tũ ẽt patientia qppe turbines ĩbresq; sustinẽt & cõmode fluũt nec deficiũt macro solo. deficio autem a te. i. rebello magis notum est q̃ ut auctoritate cuiusquam comprobare necesse sit:est etiam ubi deficio significet idem ꝙ defecisco. ut hic matho deficit at tũ neutrũ:ut Priscianus ẽt inqt:actiuũ uero in aliis significatiõibus cuius passiuũ protulit Martia. Dulcia defecta modulat carmina lingua Cãtator cygnus funeris ipse sui. Quintilia. & aqua ciboq; defecti de facienda ad hostes deditione deliberẽt. Et Columella rerũ rusticarũ libro tertio inũgatũ q̃dam parte deficitur quadã superat. deficit igitur mihi hæc res quantum me legisse recolo nusquam inueni nisi apud eos quibus nulla aut perexigua latinitatis conceditur auctoritas. MATho deficit:possumus etiã exponere ab auctoritate sua declinat. EXItus hic est tongilli. ut & ipse quoq; deficiat:nã cũ opulẽtiæ apparatu q̃do querũt uel fingũt se q̃rere aliquid ꝙ magni cõstet idq; se empturos iactãt exitus tñ quales fuerint solet indicare q̃do breues & mutabiles rerũ uices eẽ & cõsueuerũt & fortuna nũq̃ simpliciter uidetur indulgere ut ubi fauor:& auctoritas ꝑsertim nullis innixa radicibus fuit sequat infœlicitas. EXItus hic ẽ tõgilli:q incõtinẽs fuit aduocatus. Mar. Oẽs tõgillũ medici iussere lauari. O stulti febrẽ creditis eẽ gula ẽ. MAGno cõ rhinocero. lauari q solet. i. magno gutto. inqt Probus ꝙ sicut rhinoceros sit ingẽtis nasi:aut certe ꝙ tõgillus nasutus ipse fuerit:quẽ tõgillanum appellauit. Mar. Tongillanus hẽt nasum:scio nõ nego:sed iã Nil ꝑter nasum tõgillanus hẽt. Est plane rhinoceros:ut inqt Pli. unius in nare cornu genitus hostis elephãto:cornu ad saxa limato ꝑparat se pugnæ:in dimicatione aluũ maxime petẽs q̃ scit eẽ molliorẽ:hinc sagacẽ & prudẽtẽ uirũ nasum rhinocerotis habere dicimus. Martia. iuuenesq; senesq; Et pueri nasum rhinocerotis habẽt. Cõpositũ uero nomẽ. απὸ ρινὸσ quod nasum significat. & κερασ cornu quo circa genitiuum ẽt rhinocerotos mittit quoniam κερασ facit κερατοσ sicut phileros philerotos.

Qui solet: & uexat lutulenta balnea turba
Perq; foꝝ iuuenes lógo p̄mit assere medos
Empturus pueros: argentũ myrrina uillas
Spondet enim tyrio stlataria purpura filo
Et tamẽ hoc ipsis est utile purpura uendit
Causidicũ: uẽdunt amethystina cõuenit illis
Et strepitu & facie maioris uiuere census
Sed finem impẽsæ nõ seruat prodigia roma
Vt redeant ueteres: ciceroni nemo ducentos
Nũc dederit nũmos nisi fulserit anulus ingẽs.
Respicit hoc primum qui litigat: an tibi serui
Octo: decẽ comites post te an sit sella: togati
Ante pedes: ideo conducta paulus agebat
Sardõyche: atq; iõ pluris quã cossus agebat

℄ LVTulenta: idest comitum cœtu lutulento. LONgo assere: est asser hoc loco lignum siue palus longus & eminens: quo lectica portabatur a seruis. De assere tamẽ latius saty. iii. MEDos: seruos ex media dicta a Medo Medeæ filio: de qua multa Strabo libro. xi. Vtq; Ptolomæus ait libro sexto. Media terminatur a septentrione parte hircani maris. Ab occasu maiori armenia: & assyria. Ab meridie perside. Ab oriente hircanis & parthia. plura diximus libro secundo geor. MYRrhina: uasa ex myrrhino: de quo late satyra sexta. SPONdet: promittit ostenditq; emere posse prædicta. STLataria purpura. i. lata & ampla: nã Festus sic inquit. Stlata genus nauigii latum magis q̃ altum & a latitudine sic appellatũ: sed ea consuetudine qua stlocum pro locum & stlitem pro litẽ dicebãt: hæc ille. TYRio filo. Apud tyrum purpuraꝝ piscatus hinc tyria purpura optima oĩum phibet. uerba sunt Strabonis li. xvi. ET tamen hoc: quia scilicet se diuites ostẽdunt. VENdit: clientibus. VENdunt. s. causidicum. AMEthistina: uestiméta uiolacea. Plinius lib. xxxii. scribit q̄ principatum Amethisti indice tenent perlucent omnes uiolaceo colore: scalpturis faciles indicæ absolutum purpuræ colorem habent: ad hancq; tingentium officinæ dirigũt uota. Idẽ quoq; libro nono dixerat sic. Nepos cornelius qui diui augusti principatu obiit. Me inquit iuuene uiolacea purpura uigebat cuius libra denariis centum uenibat. ILLis: causidcis. STRepitu: comitum. s. FACie: apparentia. FINem. idest modum: fit enim ultra uires & ultra modum impẽsa: quo ditiores ac digniores appareant. hinc ait Seneca quod etiam satyra tertia diximus in epistola. ii. Nõ ego ambitiosus sum: sed nemo aliter romæ potest uiuere nõ ego sumptuosus sum sed urbs ipsa magnas impensas exigit. PROdiga: cõsumptrix: prodigere. n teste festo consumere est. VT redeãt ueteres: sensus est: q̄ si Cicero oratorum summus tépore suo fuisset: nihil profecto lucratus esset: nisi diues apparuisset. VT: q̃uis. SERui octo: ii lecticam quod octophoron appellant ferebant: a sex uero hexaphoron dicebatur. TOGati: ante ambulones. AGEbat: causas. s. SARdonice: in satyra sexta diximus hanc gemmam romanis fuisse celeberrimam auctore Plinio.

MAN · asser · media · stlata · stlocus · Tyria purpura · amethystus · Romæ uiuere · prodigus · ꝓdigere · octophoron · hexaforõ

℄ LONgo assere: de asseribus ante est dictũ. EMPturus pueros. i. tanq̃ uelit emere pueros q in septis uẽdebantur quo q se diuites iactabãt accedebãt tanq̃ oĩa empturi: q̄ in mamurra deridet Mar. i septis mamurra diu multũq; uagatus. Hic ubi roma suas aurea uexat opes. SPOndet. i. præbet auctoritatem q̄ possit emere. STLataria purpura: antiqui Stlatũ prolatum dixerunt: ut Põpeius scribit. & stlitẽ pro litẽ: ut Fabius tradit: unde stlata latum nauigiũ dictũ est. purpura stlataria nõ a nauigio ut ego sentio dicit: sed est periphrasis lati claui: ut legas purpura stlataria. i. latus clauus purpureus quem gestat. TYRio filo. i. lana tyria. SED finem impensæ: eos carpit qui ut diuites uiderent & ita cõducerẽt fœnore uestes & comites cõducebãt: in quo Mar. Saufellum deridet Cĩctum togatis & post & ante Saufellũ. OCTo serui: nam hic erat iustus numerus his qui gestabantur. Catullus: octo homines parare rectos ad lecticam. Paulus causidicus cuius meminit Mar. Gratus sic tibi Paule sit decẽber.

DOM.

℄ MEDos: assyrios seruos. STLataria purpura: late stlateron scribit Põpeius Festus genus nauigii latum magis q̃ altũ & a latitudine sic appellatũ: sed ea cõsuetudine: qua stlotũ pro lotũ: & stlitem pro litem dicebant antiqui quã rem & Quintilianus notauit de arte grammatica scribens. TYRio filo: quia tyria purpura intensior erat & preciosior. Vir. & tyrio saturata murice palla. SPOndet: spondere est fidem præstare ita ut credi possit. EMPturus pueros. Seneca sæpe (ut supra diximus) arguit nimiam Ro. diligentiam: in exquirendis & emendis pueris: ergo causidicus ostentatione opũ ꝓmittit etiã se emptuꝝ pueros q̄ opulentissimi faciebant. AMEthystia: amethystus gẽma est: colore uiolaceo: uñ & color purpuræ amethystus dr̃: q̃ rursus (ut scribit Plinius) absolutus inebriat tyrio. ut sit ex utroq; nomen improbũ: simulq; luxuria duplex: quẽ colorẽ in uiola uidemus. & de carbunculis idẽ auctor loquens optimos eos ait esse amethystizontas: hoc est quoꝝ extremus igniculus in amethystinũ uiolã exeat. OCTo serui: octophoꝝ significat. Mar. Octophoro sanus portat auite philippus. Hũc tu si sanũ credis auite furis. TOGati ante pedes: ad ostẽtandas opes q̃rendãq; auctoritatẽ oratores causas acturi: exemplo potentiũ ciuiũ: togatos & ante ambulones p̄mittebãt: quem morem sæpissime Martialis notat.

MER. · Stlataria · Stlotus · Amethystus · Octophorum

℄ LVTulẽta tur. ceromaticoꝝ. LONgo p̄. asse. lõga lectica q̃ asseribus cõpacta ẽ. PREmit: portãtes assere medos. EMPturus pueros: pceꝝ filios q ro. ducti captiui fuerãt: aut q̄ illi potissimum in delitiis hr̃ent utpote uenustiores & seruitio aptiores. PVEros: seruos. ARGẽtũ: uasa argentea: ut fidẽ uẽditori faciat. MYRrhĩa: pocula: ut ipse superius grãdia tollunt crystallina maxima rursus myrrhina. SPONdet. n. tyrio stlataria purpura filo. i. pro eo fidem facit togata ipsius. Probus exponit illecebrosa. Ennius: & melior nauis q̃ q̃ stlataria portat. i. multi sonalis q̃ dr̃ uulgo batalaria. caper aũt de ortographia slataris inqt sine t lr̃a scribẽdũ ẽ a slata rate piratica: slatariã ergo purpurã dictã possumus accipe q̃ & lõginqs regionibus deuecta ẽ. Festus uero stlata: inqt genus nauigii latũ magis q̃ altũ & a latitudine sic appellatũ: sed ea cõsuetudine q̃ stlocũ ꝓ locũ stlitẽ ꝓ litẽ dicebãt. TYRio: muriceo. ET tñ ẽ illis hoc utile. hoc dicit. hãc opũ ostẽtationẽ turpis qdem secutus ẽ exitus. qñ & causas q̄ exiguæ auctoritatis habeãt agere desierint: sed tñ hæc ostẽtatio eis cõmodo cessit. PVRpura uẽdit causi-

VAL.

dicũ:facit ut pluris cõducat. VENdunt amethystina gẽmæ:per amethystũ enim oẽm debemus gẽmã accipere. STRepitu lõgiore:comitum ordine ut opulentiores uideantur. SED finem impensæ non seruat prodiga roma:at dilapidatores romani in impensis finem sibi imponunt nullũ. AN post te sella:in qua assideas si libeat. antiquam & ingenuam scripturam quidam non respicientes nunquid claudicet uersus inuerterunt an posita sella. TOGati ante pedes:romani qui togam uestem gestant.Probus tamen togati nominatiuum pluralem esse uult:ut sit sensus an togati sint tibi ante pedes qui litigant qui te consultant: AGEbat:orabat. SARdonyche:gemma:quæ & sarda dicitur.Plinius e diuerso ad hæc sarda utilissima quæ nomen cum sardonyche communicauit ipsa gemma uulgaris & primum a sardibus reperta:hanc Polycrates samiorum tyrannus fertur habuisse pulcherrimam:qui questus apud amicum de nimia foelicitate ab eodem iussus fortunam experiri abiecto in pelagus anulo aureo in quo ea gemma erat inclusa:satis piamenti arbitratus quod ea regale fastigium esset imminutum ea uoluit infoelix uideri molestia:sed foelix rursum in aliam foelicitatem trahentibus fatis uisus est.cum is ipse anulus in præcordiis capti piscis inuentus est exitũq; fortunæ suæ ex ea gemma recipit:captus siquidem ab hostibus secundas patibulo commutauit:ea gemma romam postea portata concordiæ templo dicata est. PLVris agebat:in causis agendis plura consequebatur.

Q uam basilus.rara in tenui facundia panno
Q uando licet flentẽ basilo deducere matrẽ:
Q uis bene dicentẽ basilũ ferat:accipiat te.
Gallia:uel potius nutricula causidicorum
Aphrica:si placuit mercedẽ imponere liguæ
Declamare doces.o ferrea pectora uecti:
Cum perimit sæuos,classis nũerosa tyrãnos:
Nã q̃cunq; sedẽs mõ legerat:hæc eadẽ stans
Proferet:atq; eadem cãtabit uersibus iisdem.
Occidit miseros crambe repetita magistros

MAN. ℂ RARa.s.est uel esse creditur: BASilio:paupi:causidico. FLENtem deducere matrem:solebant Causidici matres uxores & liberos ante iudices producere ut lachrymis ad misericordiam mouerentur. Vñ Ouidius libro tertio de ponto ad uxorem inquit Gratia si nulla est lachrymæ tibi gratia fient:hac potes aut nulla parte mouere deos.Nec si tunc fletu scindentur uerba nocebit.Interdum lachrymæ pondera uocis habẽt Sunt autem commouendi affectus in oratione:ut docet Fabius libro quarto & sexto.hinc Pedianus lib.tertio de prætura urbana ubi argumentum accusationis tractat sic ait.Repræhendunt hominis stultissimi. Tulium: q; in folio uerris innoxiam lædat attamen ignorantes illum accusatoria arte prouidere ne in epilogis productis ab Hortensio cõciliet misericordiã iudiciũ patri:hæc illæ.Et in oratione pro scauro sic idẽ Asconius ait.ipse quoq; Scaurus dixit p se ac magnope iudices mouit & squallore & lachrymis &c. GALlia: Quĩtilianus de eloquentia gallica hæc:Iulius florus in eloquentia galliarũ:quoniam ibi demum exercuit eã princeps:

(Margin: lachrimæ quid lachrimæ; Epilogi affectus)

APHrica:idem Quinti.lib.xi.scribit quod a se uisi sunt.Domitius Apher & iulius aphricanus longe præstantissimi oratores. DEClamare doces.Doctorum labores in declamationibus ostendit atq; mercedem nullam præberi ab discentibus. O FErrea pectora uecti:o hic admirandi est atq; stupendi. FERrea:dura & patientissima in declamandi labore. VECti:pro uectii de uectio autem Pli.li.xxix.capitulo primo sic ait:deinde est Vectius ualens adulterio Messalinæ Claudii cæsaris nobilitatus pariterq; eloquentiæ assectator &c.Ponitur autem hic pro quocunq; declamandi magistro. DEClamare doces:erat declamatio forensium actionum meditatio in scholis certa quædam ponebantur quæ themata dicimus inquit Fabius libro decimo. PERimit:dignos supplitio asserit. CLAssis nũerosa:prisci rethores militari exemplo declamantes discipulos in classes distribuebant & dicendi ordinem scd̃m uires ingenii dabant:& ita superiore loco quisq; declamabat ut præcedere profectu uidebatur hinc ingens erat contentio palmæ:ducere uero classem multo pulcherrimum:nam uictor classi præponebatur:eratq;.xxx.diebus in imperio:deinde uicto certaminis erat potestas.ut Fabius scribit. CLAssis numerosa:discipulorum acies ac numerus. LEGerat:scilicet classis ipsa:scribit Fabius quod ipsi præceptores pri⁹ materias componebant pronuntiabantque ut ad eorum exemplum discipuli se formarent. PROferet: sic legitur in atiquo textu.& ita legendum est. VErsibus:idest uerbis:uersus in prosa etiam dicuntur. CRAmbe. Tranquillus in libello ubi de grammaticis & oratoribus scribit quum meminit de declamatiõe sic ait. Veteres cõtrouersiæ aut ex historiis trahebantur:sicut sane nonnullæ usque adhuc aut ex ueritate ac re si q̃ forte recens accidisset.Itaque locorum etiam appellationibus additis proponi solebant & sic certæ collectæ editæque se habẽt.hæc ille:placet autem quod Pollicianus scribit:ut græcũ prouerbium Iuuenalis expresserit.Δὶς κράμβη θάνατος. quo significatur quod bis posita crambe mors est.Crambe autem brassicæ genus idq; expressit ut fastidium repetitæ sæpius controuersiæ denotaret.Cum uulgo quoq; recalfacta brassica iam in prouerbium fastidii concesserit:ipsius uero græci prouerbii mentionem Suida facit.Plinius autem libro.xx.c.xxvi.ubi brassicam in tris species diuidit.Sic ait.Tertia est proprie appellata Crambe tenuioribus foliis & simplicibus densissimisq; amarior sed efficacissima. CRAmberepetita:idest declamatio ipsa & controuersia repetita offendit magistros uti Crãbe:idest brassica recalfacta conuiuas.

(Margin: Declametoris ordo; Crambe; Cambre)

DOM. ℂ DEClamare doces:erãt qui declamare docerent proposita cõtrouersia ex historia aut oratione: Cicero ad præturam usq; græce declamauit latine Senior. VEctius:p pceptore quocũq; declamationũ hic ponitur:nã ut scribit Plinius.Vectius ualens adulterio messalinæ Claudii Cæsaris nobilitatus.pariterq; eloquentiæ assectator fuit. CLAssis:pars populi erat ut apud Liuium.Classis itẽ numerus discipulorum q in classem distributi:ut scribit Quinti.ordinem dicẽdi scd̃m ingenii uires seruabãt:ea nobis inquit ingens palmæ cõtẽtio:ducere uero classem multo pulcherrimum:nam uictor classi præponebatur.eratq; triginta diebus in imperio deinde certaminis erat ptãs. VEcti:legas genitiuo casu:ut dicat o q̃ patiens est uectius in eo munere. OCCidit miseros cam-

bre Cor.de declamationibus ita scribit.Declamationes aut ex historiis trahebantur sicut sane nonnullæ usq; ad huc:aut ex ueritate:ac re:si qua forte recens accidisset:itaq; locoꝝ etiam appellationibus additis proponi sole/bant & sic certæ collectæ editæq; se habent.Cambre igitur inscriptio est declamationis a loco:nam cambre op/pidum est in theutrania Troadis:ut scribit Pli:& e proxima regione est lesbos.in qua Mytylené occuparunt tyrã ni ut auctor est Strabo.Nigessilus & magarogilus.Alceus poeta:eos carmine est insectatus:unde aureum plectꝝ habuisse dicitur auctore Fabio.de tyrannis eiectis cãbre declamatio sæpe erat repetẽda a magistris: hæc placet sententia ut conueniat cũ eo quod dixit:Cũ perimit sæuos classis numerosa tyrannos:quod alii a Cãbro Scytha rum rege cuius meminit Diodorus.Cambrem declamationem deducunt:nulla ex parte accommodatum est.

MER. ℂ QVAndo licet basilo flenté deducere matrem:patroni(ut Quintilianus scribit)non solum dicendo:sed etiã faciendo lachrymas mouebant:unde sæpe eos producebant:qui periclitarent̃ squalidos atq; deformes: & liberos eorum ac parentes:ut horum deformi & miserando aspectu tragœdias mouerent. NVTricula causi/dicorum gallia:Quintilianus de eloquentia gallica hæc.Iulius florus in eloquentia galliaꝝ:qm̃ ibi demum exer cuit eam princeps. DEClamare doces:prisci rhetores per declamationes adolescentulos exercebant:quas an/te Ciceronem(ut Seneca ait)thesis uocabant.Mos cõtrouersias dixerunt atq; declamatiões.Est enim declama re(ut Caluus dixit)Iam non mediocriter dicere:qm̃ alterum putat esse domesticæ exercitationis:alterum hoc ẽ dicere ueræ actionis. CLAssis numerosa tyrannos:prisci rhetores militari exemplo declamantes discipulos in classes distribuebant & dicendi ordinem scd̃m uires ingenii dabant:& ita superiore loco quisq; declamabat:ut p̃cedere profectu uidebatur:hinc ingens erat contentio palmæ:ducere uero classem multo pulcherrimum. Nam uictor classi præponebatur:eratq; triginta diebus in imperio deinde uicto certaminis erat potestas:hæc Quin tilianus. TYRannos:frequentes huiusmodi erant scholasticæ controuersiæ.Tyrannicidæ premiũ:quod opta uerit dato:inde multiplex nascebatur de optione tyrannicidæ contentio. QVAecunq; sedens modo legerat. Hæc eadem stans proferet.hunc morem magistros in scholis seruasse scribunt Seneca Quintilia.atq; Philostra tus:ut ipsi prius materias componerent & pronunciarent:ut ad eorum exemplũ discipuli se formarent. CAM/bre repetita:materia uidetur cambre:& causa fuisse sæpius per declamantes tractata.

Marg.: Producti rei — Thesis — Contro. uersia — declamare — Dicere — classes — Declamã tium

VAL. ℂ RARa in tenui facundia panno:hoc dicit:impitũ uulgus solos diuites existimat sapientes & eloquẽtes: at q tunicas attritas hñt fatuos. BASilo:q paup fuit. FLEnté mr̃em:filii sui casum ut cæteri diuites oratores quo auditores ad misericordiã moueãt. FLEnté deducere mr̃em:usq; ad epilogos porare in qbus maxime cõmoué dæ misericordiæ loci sunt. ACCipiat te gallia:eas in galliã qñ romæ locus nisi uoluptatibus nõn est. SI Placet mercedé imponere:si uelis tibi mercedé ob eloquentiam dari quam in causis exerceas. DEclamare doces:ad so phistas sermonem uertit qui declamare.i.se foro p̃parare iuuenes in scholis docebãt:& est ordo & sensus:o pe/ctora ferrea patientissima uecti sophistæ qui doces declamare cũ classis numerosa perimit sæuos tyrãnos.i.cum thema propositũ & defendendæ qõnis ps altera ꝑposita sit:utrũ qs tyrannos ob liberandã p̃riam impune occi disse potuerit. CLAssis numerosa:multitudo declamãtiũ:ita.n.ueteres nominauerũt.Quintilia.nõ inutilé scio seruatũ eẽ a p̃ceptoribus meis moré qui cũ pueros in classes distribuerẽt ordiné dicẽdi scd̃m uires ingenii dabãt & ita superiore loco quisq; declamabat ut procedere profectũ uidebãt huius rei iudicia p̃bebant̃:ea nobis ingẽs palmæ contentio:ducere uero classem multo pulcherrimũ. SEDẽs:classis. LEGerat:p̃ceptori aut sedẽs lege/rat præceptor stans discipulus. CAMtabit:uocé tollet. VERsibus iisdé:iisdé uerbis q̃ in uersus ordine cõscri/pta sunt:nam is ordo uersus appellatur.Cice.ad brutum.Breues tuæ litteræ breues dico:immo nullæ:tribuis ne uersiculis his temporibus brutus ad me? dicti auté uersus qa a fine ad initium stilum uertimus uel ab initio ad fi nem:uel ꝙ alii a dextera parte in sinistram schedæ:alii a sinistra ad dextram scribant. OCCidit mi.cambre re pe.magistros.historia uel fabula ab aliquo tũ scripta tã frequenter exponebat̃:ut prouerbium teste Probo fue/rit de cambra:& anatho omnibus tritum:cum nihil tam sibi fuisse cognitum significare uoluerunt.

Quis color:& qđ sit cãæ gen⁹ atq; ubi sũma
Quæstio:quæ ueniãt diuersa parte sagittæ:
Nosse uolunt omnes:mercedé soluere nẽo:
Mercedé appellas:qd eni scio:culpa docẽtis
Scilicet arguit̃:quod læua in parte mamillæ
Nil salit arcadico iuueni:cuius mihi sexta
Quaq; die miserum dirus caput ãnibal iplet.
Quicqd id ẽ de quo deliberat:an petat urbẽ
A cannis:an post nimbos & fulmina cautus
Circũagat madidas a tempestate cohortes:
Quãtũuis stipulare:& ꝓtinus accipe:qđ do
Vt totiens illum pater audiat:ast alii sex
Et plures uno conclamant ore sophistæ.

MAN. ℂ QVIs color:ordo est.Nosse uolũt oẽs.Quis co lor &c. COLor:Rõné intelligit ad recusandũ depel lẽdi criminis cã sicuti in.vi.ẽt sat.ibi dic Quintiliane colorem.De rõne aũt Cicero in partitionibus sic ait Sed distinguẽdi gratia rõné appellamus eam.q affer tur ab reo ad recusandũ depellẽdi criminis causa quæ nisi esset qđ defenderet nõ haberet.Firmamẽtũ auté quod cõtra ad labefactandã rõnem refertur sine quo accusatio stare nõ potest.Ex rationis aũt & ex firma menti cõsultatione:& quasi cõcursu. Quæstio quæ/dã exoritur:quã disceptatioẽ uoco in qua quid ueni/at in iudiciũ & de quo disceptet̃:quæri solet. Nã pria aduersarioꝝ cõtẽtio diffusam habet qstioné:ut in cõ/iectura cœpit ne pecunias decius? in diffinione. Mi/nuerit ne maiestaté norbãus?In æquitate iure ne oc/ciderit oppinius gracchũ?Hæc ille.Quæ quidẽ oĩa hoc in loco optime cõueniunt.Tetigit enim Iuuena/lis rationem.Quum dixit.Quis color tetigit firma mentum:quum dixit quæ ueniant diuersa parte sagit tæ.Tetigit & reliqua. QVOD causæ genus.An demonstratiuum.An deliberatiũ.an iudiciale.Siue honestum

Marg.: Color — Ratio — Firmamẽ tum — Quæstio — Disceptatio — Genus causæ

admirabile:humile:anceps:obscurum:De quibus late Cice.li.primo rhet.Et Pedianus libro quarto de prætura urbana sic ait.Genus causæ in omnibus uerrinaꝝ libris admirabile:status principaliter cõiectura: propter hæc igitur uerba summa quæstio status intelligit̃ ab Iuuenale.Et Cicero libro tertio tuscu.sic ait.Nimiꝝ igit̃:ut i cau sis nõ semper utimur eodem statu sic enim appellamus controuersiarum genera &c. CAVsæ:causa est negociũ omnibus suis partibus spectans ad quæstionẽ.Aut causa est negocium cuius finis est controuersia:sic enim finit Apollodorus.ut scribit Fabius libro tertio capitulo quinto.Hermagoras uero causam esse dicit rẽ.quæ habet in se controuersiã in dicẽdo positam:cũ certaꝝ personaꝝ interpositione.Auctor est Cicero libro primo rheto. ATq; ubi summa quæstio:idest status an scilicet in coniectura an in diffinitione an in æquitate:ut ostendimus ex Ciceronis uerbis.Qui etiam in topicis sic ait.Quæstionũ aũt quacũq; de re sint duo sunt genera.Vnũ cognitionis:alteꝝ actionis.Cognitiõis sunt hæ quaꝝ finis ẽ sciẽtia ut si q̃ratur natura ne ius ꝓfectũ sit an ab aliqua q̃si cõtra dictione hoĩum & pactione.Actionis autẽ huiusmodi exempla sunt.sit ne sapientis ad rẽpublicã accedere.

Quæstionũ genera — COGnitionis quæstiones triartitæ sunt quũ an sit aut quid sit.aut quale sit q̃ritur hoꝝ primum coniectura secundum diffinitione tertiũ iuris & iniuriæ distinctione explicat̃.cõiecturæ ratio in quattuor partes distributa est quaꝝ ẽ una quum q̃ritur sit ne aliquid.altera unde ortum sit.Tertia quæ id causa effecerit.Quarta in q̃a de mutatione rei quæritur:hæc Cicero:quæ quidem omnia hic cõueniunt:ꝓsequtur:idem plura etiam supradicta declarantia:sed ne longior sim relinquo:tu lector ipse uidere poteris. QVAEstio:Cicero libro primo rhet. sic ait Quæstio est ea quæ cõflictione causarum gignit̃ cõtrouersia hoc modo non iure fecisti iure feci.Victorinus autem sic ait.Quæstio est uox intentionis & negationis.i.fecisti non feci:aut iure feci. QVAE ueniant diuersa parte sagittæ.firmamentum intelligit.Est enim firmamentum firmissima argumentatio defensoris ut inquit Cicero libro primo rhet.De quo etiã paulo superius dictũ est. MERcedẽ appellas.i.poscis:uerba sunt discipuli. CVLpa docentis:poetæ uerba:ẽ aũt sensus:q; docẽtis culpa arguitur cũ obtusus & hebes discipulus nil

Cor — potuerit discere. SCilicet:certe. LEVa in parte mamillæ.Pli.li.xi.scribit.Cor animalibus cæteris in medio pectore esse homini tantum infra leuam papillam cordi præcipuus calor.palpitat certe & quasi alterum mouetur ibi mens habitat Bruta existimantur animalium quibus durum riget audacia quibus paruum est:pauida quibus ꝑgrande maximum est: portionẽ asino uero lepori & quibusdã aliis.NIL salit archadico iuueni.hic optime Fabius libro primo sic ait:Illud tamen in primis testandum est nihil ꝑcepta atq; artes ualere nisi adiuuante natura quapp ei cui deerit ingenium non magis hæc scripta sunt q̃ de agroꝝ cultu sterilibus terris:& Hieronymus in aureola inquit lædit discipulus,magistrũ si p negligentiam suã,ꝑcepta eiusq; laborẽ disperdat. ARChadico iuueni: idest asinino ignauo:& frigido.Archades asini in achaia optimi & in italia rheatini:ut scri. Plinius lib.vii.ipsum animal frigoris maxime impatiens:ideo non generatur in ponto.Et Strabo scribit in archadia fuisse pecori pascua ꝑsertim equis atq; asinis equarũ suppositoribus. DIRus hannibal.declamatio de hannibale. A CAnnis:e uico illo Apuliæ.De cannis autem latius uideto in fine sat.ii. AN petat urbem a cãnis.Liuius libro.xxii.ubi de clade canensi meminit sic ait hannibali uictori:quum cæteri circũfusi gratularentur suaderentq;:ut tanto ꝑfunctus bello diei quod reliquum esset noctisq; insequentis quietẽ & ipse sibi sumeret:& fessis daret militibus. Maharbal præfectus equitũ minime cessandũ ratus immo ut qd hac pugna sit actum scias : die quĩto inquit uictor

Hannibal ad cannas — in capitolio epulaberis:sequere cum equite:ut prius te uenisse q̃ uentuꝝ sciãt.Præcedant Hannibal inquit inimici:læta res est:sed uia maior:q̃ ut eã statim capere animo possim:itaq; uoluntatem se laudare Maharbalis ait:ad

Hannibal ad urbem — consilium prænsandum tempus opus esse.Tũ Maharbal:nõ omnia eidẽ dii dedere.Vincere scis Hannibal:uictoria uti nescis:hæc Liuius. CIRcũagat:reducat. MADidas:a tempestate.Cum hannibal post canensem cladem ad tertium ab urbe roma lapidem super anienẽ castra posuisset.Cũq; per triduum in aciem utrinq; exercitus omnis descendisset:certamẽ tẽpestas diremit:nã cum in castra rediissent statim serenitas erat.In religonem ea res apud pœnos uersa est:auditaq; uox Hannibalis fertur.potiundæ sibi urbis romæ mõ mentẽ nõ dari:mõ

Turia fluuius — fortunã:his motus ad Turiã fluuium castra rettulit:sex milia passuũ ab urbe:rediitq; in campaniam:hæc oĩa scribit Liuius lib.xxvi.Nos etiam plura diximus satyra prima ibi. Ac proximus urbi hannibal. QVAntũuis stipulare:poetæ uerba sunt:est aũt sensus.Interroga quãtũuis:nã illico dabo:& age ut pater discipulũ totiẽs audiat quotiens præceptor ꝓfecto mercedẽ omnem reliqueret fastidio ductus:præceptori tamen nihil tribuit. AST alii sex:sensus est:q; aliq alii qui erant declamatores fictas materias relinquentes ueras in iudiciis causas agitabãt Erant enim effecti causidici ut aliquid lucrarent̃:sed tñ id minimũ erat:ut infra ostendet. VNO cõclamãt ore. Clamat̃ enim a causidicis in foro inde clamosum foꝝ dicit̃:Seneca in hercule furente:hic clamosi rabiosa fori iurga uendens improbus iras & uerba locat. SOPhistæ:philostratus ait:q; antiqui Sophistas denominabant

Sophistæ — rhetores declamantes & illustres.Et uictorinus in ꝓlogo suo super rhetoricis Ciceronis sic ait.Rhetor ẽ qui do-

Rhetor — cet litteras:atq; artes traditor eloquentiæ.Sophista ẽ apud quẽ dicẽdi exercitiũ discit̃.Orator est q in causis pri-

Sophista — uatis ac publicis plena & perfecta utitur eloquentia σοφια sapientia dicit̃ σοφιζω doceo sapiẽtiam σοφισμα

Orator — fraus deceptio cautela commentum captio σοφιζω doceo σοφιστης orator ꝑceptor sapiens deceptor.So

Sophistes — crates in gorgia Platonis inquit:q; idem profecto est Sophista ac rhetor uel propinquum aliquid atq; simile.

DOMI. — ¶ ARCadico iuueni.i.asinino:nam in arcadia optimi & maximi asini sunt:ut scribit Varro & Plini.& in italia reatini.Axius senator quadringentis asinum emit.Mecœnas pullo asinino uesci docuit:sed eo mortuo desitũ est. A CAnnis:cannæ in Apulia nobiles busto romanorum:ut scribit Plini.Cannæ item locrorum oppidulũ in Asia:ut Strabo tradit.A cannis:deliberauit enim Hannibal an duceret exercitum ad urbem uictis romanis ad cannas Maharbale præfecto equitum suadente:& hortãte:pollicenteq; ei cœnam in capitolio die quinto.læta respondit Hannibal res est:sed uia maior q̃ ut capere animo possim. CIRcũagat.i.reducat Silius.Constãtem & uana minantem.Circũagit castrisq; ducem succedere cogit. A TEmpestate:nã duplici tempestate cũ esset ad

tertium lapidem a pugna est reuocatus ut apud Liuium & alios scriptores est uolentem tertio progredi reduxit iuno ut Sillius cecinit. AST alii sex: ex hoc autem ostendit non esse subeundum munus docendi: quoniam Sophistæ qui se rhetoribus præstare contendunt iam magis audiuntur q̃ rhetores: nam falsis argumentationibus malas causas docent defendere. SOPhistæ: apud græcos rhetores dicuntur: Sophistæ item erant qui falsis argumentis malas causas tueri docebant: in eos scripsit Isocrates perpetuam orationem: quæ iscribitur κατ των σοφιςων iam ergo inquit uero rhetori non est locus. sed sophistæ tantum sunt in precio.

¶ QVIS color: & quod sit causæ genus: atq; ubi summa Quæstio: quæ ueniant diuersa parte sagittæ. his uerbis Iuue. diuisiones rhetorum significare uidet: rem sane utilissimam eloquentiæ studiosis: de qua latius dicendum arbitror: qm̃ correctores Quintiliani græce & latinæ uocis uim ignorantes pene nobis præcepta dicendi eripuerint. Nã qd diuisio rhetorum foret nescientes uerbum græcum: per quod latina dictio aperiebatur deleuerũt: hoc est παρενχειρησις in fidelioribus enim codicibus hæc legitur inscriptio. de diuisione siue parenchiresi. Et erat diuisio qñ pceptores discipulis propositam materiam diuisione dirigentes: uelut primas lineas ducebant. Eratq; declamatione minor utpote quæ capita tantum rerum: sine pbationibus affectibus & schematis contineret. Nam declamatio plenior: & uelut omnibus absoluta numeris uerã cãm repræsentabat: quod sic eẽ docet Seneca in declamationibus: de albutio qui sine fine euagabatur: hæc scribens: raro totam controuersiam implebat: nõ posses dicere diuisionem esse: non posses declamationem: tanq̃ declamationi deerat: tanq̃ diuisioni multum supererat. Quod utrunq; exercitationis genus mirifice conferre ad parãdam eloquentiã docet Quintilianus in prio oratoriarum instõnum his uerbis. Taceo de partitionibus: & de declamationibus rhetorum: qbus certe quãtuscũq; numerus adhibeatur tñ unusquisq; totum ferret. Ergo petens a discipulo pceptor colorem causæ genus summã qõnem: hoc est in qua cã uertit: & ex qua nascit status. Nã ubi summa qõ: ibi cõstitutio q̃rens itẽ partis aduersæ cõtradictiones: diuisione utebat. QVIS color: in omni controuersia potissimum de colore certabãt declamãtes (ut apud Senecam & Quintilianũ legimus). LEVa in parte mamillæ: Nil salit: hoc est: cuius pcordia frigescũt quæ obtusum arguũt ingeniũ. Virgilius. Frigidus obstiterit circũ pcordia sanguis. ARCadico iuueni. Asininã significat ignauiam. Nã generosos asinos olim in arcadia pgenitos fuisse scribunt Varro & Pli. HANnibal impleť: suasoria materia: in qua deliberat Hannibal: an post canensem cladem: Maharbalis sententiam secutus Romam petat: necne. & an romanis obsidentibus capuam: cũ ipse urbem Romam premeret: & ab imbre repulsus circũactis cohortibus in Apuliam reuertat. QVAntuuis stipulare: interroga: exponit Priscianus. Vnde & stipulatio cõtractus: q per interrogationẽ & rñsionem fit. Sũt aũt hæc uerba tradẽtis discipulũ rhetori. VT totiens illũ pater audiat: soliti erant patres accersitis amicis scholas ingredi declamantes filios audituri. Persi. Grandia si nollẽ perituri uerba Catonis. Discere: ab insano multũ laudãda magistro. Quæ pater adductis sudãs audiret amicis. SEX: sophistæ Philostratus in libro qui inscribit βιοισοφιςων: hoc ẽ uitæ sophistarum: hæc ait: Antiqui sophistas denominabant: nõ solũ rhetores declamãtes & illustres: sed & eos philosophos: q cum sermõis copia interptarent: & de utroq; sophistarum genere hoc est rhetoribus & philosophis. qui appellati sunt sophistæ uitas cõscribit. Sed Iuue. hac in parte sophistas accipit eos: qui meditationẽ oratoriã in scholis faciebant: & hic erit sensus. Alii sex sophistæ: hoc ẽ declamatores: fictas materias relinquentes: ueras in iudiciis cãs agitãt: quas a scholasticis causis. Sic Quintilianus diuidit. Nã q̃ in scholis abdicatorum: hæc in foro exheredatorum a parentibus: & bona apud cõsules repetẽtium rõ est q̃ illic male tractationis: hic rei uxoriæ cõquerit: utrius culpa diuortium factũ sit: q̃ illic dementiæ: hic petendi curatoris. Quare secundum declamantium mores subiecit fictas controuersias sileri ab iis: qui iam ueras causas tractare nouerunt. Sex autem sophistæ numerus finitus pro infinito.

¶ QVIs co. ordo est: oẽs nosse uolũt. Quis co. & qd sit causæ genus atq; ubi sũma qõ. & q̃ sagittæ diuersa parte ueniãt. nemo soluere mercedem: subaudiẽdũ uult. Schema enexæ rumenos. Quis co. q̃ dicendi forma aut qs locus. ET qd sit causæ ge. demõstratiuũ deliberatiuũ iudiciale: causæ genus exordiorum honestũ turpe dubiũ humile admirabile. Atq; ubi sũmã qõ. nõ thesim uel hipothesim itinitã uel definitã qõnẽ: hoc est ppositum & cãm q̃ oium qõnum suprema sunt genera: sed summã qõnem dicit q̃ in ea cã de q̃ agit sit sũma. uñ summus nascatur status. exẽpli cã. accusat millo clodianæ necis. fatet crimẽ. sed se purgat q struentem sibi insidias licuerit occidere hic summa qõ an licuerit occidere: & hinc status iurisdicialis assumptiuus. post quẽ sunt alii plures: ut cum q̃ritur uter utri pararit insidias coniecturalis & pariter inficialis. QVAe ueniãt diuersa parte sagittæ: metaphoricos sagittas uocat argumenta. hoc ẽ nosse uolũt q̃ nã in cã psint q̃q; noceãt: qd cõfirmãdũ qdq; refellẽdũ eẽ uideat. MERcedem appellas: uenuste. inducit discipulũ a quo merces petita laboris fuit pceptoris labores nullos erga se reputãtem: sed quod nihil sciat increpãtẽ. arguit. n. inqt culpa docẽtis. QVOd: qm: LEVa in parte mamillæ nil salit arcadico iuueni: qm̃ ipse merus ad discẽdũ asellus ẽ: qppe q in ei9 corde sanguinis hebescat: uñ ingenii potissimũ uis excitat. empedocles. sanguine cordis. n. noster uiget intellectus. ARCadico iuueni: q multo maximi in archadia sint asini: asinis uero frigidissimus inest sanguis: & ob hoc parum sensus habere dñr. Pli. aĩalium quibus fortior ac sanguis crassior sapientiora: qbus tenuior timidiora: qbus nullus aut minimus hebetia: igit hominẽ & qui ad asinos pxime accederet uoluit annotari. SEXta quaq; die: qua eadẽ repetunt. MISerũ: quod de re eadẽ totiẽs obtundat. DIRus hannibal: sæui hannibalis historia: aut dirus q nulli aut iurigẽtiũ aut diuino parendum unq̃ duxit: ueluti satis Liuius docet. DE quo deliberat hannibal: aut q ad agendum sibi sumit materiã. AN petat urbẽ: romam inuadat. A CAnnis: ubi Terẽtii Varronis temeritate tum cõsulis romana res ab ultima pernitie nõ abfuisset si mõ pœnus sua uti scisset fortuna: & in longius insequendi romanos nõ pertraxisset. PETat urbẽ a cannis: ut a magone hortabat. POST nimbos & fulgura: q̃ tũ aerẽ miscebant. CIRcunagat: a tempestate: incolumes circũ urbẽ ducat. CIRcũagat. hyphẽ est: si qdẽ m nõ abiicit. QVAntũ uis stipulare: subaudiẽdũ est a me (ut Priscianus ait.) inuenit & passiue dictũ stipulor abs te p interrogor. Suetonius in q̃rto p

MER. Parenchiresis quid iter diuisionẽ & declamationẽ Albutius Colore Stipulatio unde Philostratus sophistæ VAL.

toꝝ:minor quoq; uiginti annoꝝ stipulari nõ põt:differt aũt stipulari & astipulari:q; stipulari est iterrogare ubi pacisci qs uelit: astipulari aũt assentiri.Pli.lib.vii.naturalis historiæ.helanicus quosdam in ætolia epirotum gentis ducentos explere.cui astipulat̃ Damiates memorãs pistoreum ex his pcipuũ corpore uiribusq; ẽt trecẽtis uixisse & pauloante consecratus est nimis iantiensq; oraculi eiusdem iussu & iouis deorum summi a stipulatu euti mus poeta semp olympiæ uictor:& semel uictus.Cice.in academicis falsum eẽ stoici dicunt.& eoꝝ astipulator antiochus:& ad qntũ frẽm:annos tresdecĩ natũ cuius auus fuerit argẽtarius astipulator pr̃ uterq; uero pcarium qstũ fecerit. ET protin⁹ acci.qd do.aduerte q̃ dicã:sunt q exponãt accipe flagella:qd ualde absurdũ ur̃:nec quare ita uelit possum scire qñ nõ filiũ uerberari.sed erudiri pr̃ libẽter audit:pterea subiũgit ut totiens illũ pr̃ audiat nõ flẽtẽ filiũ:sed magistro reddentẽ q̃ pcepta accepit.legimus & in qbusdã antiqssimis codicibus accipe qd dã:ut sit sensus interroga:ut in stipulationibus solet quo aliquid a me consequare & accipias quod tecũ feras aliquid. VNO declamãt ore sophistæ:qui rhetoricam docebant in quo singularis est isocratis oratio:& Platonis plerique dialogi quando lucri aucupandi causa ea de se pollicerentur quæ minime præstare posse uidebantur.

Et ueras agitant lites raptore relicto:
Fusa uenena silent:malus igratusq; maritus
Et quæ iã ueteres sanãt mortaria cæcos:
Ergo sibi dabit ipse rudẽ si nostra mouebunt
Consilia:& uitæ diuersum iter ingredietur.
Ad pugnã qui rhetorica descendit ab umbra
Summula ne pereat qua utilis tessera uenit
Frumẽti:quippe hæc merces lautissima tẽta

MAN. ℭ RAPtore relicto:idest ficta cõtrouersia de raptore hoc ẽ stupratore:q frequẽs i scholis agebat̃ ad hũc modũ.Rapta raptoris aut nuptias idotatas:aut mortẽ optet.Vna nocte qdã duas rapuit:altera mortẽ optat altera nuptias.Hæc loca meo qdẽ iudicio Merula optime interptatus ẽ:iccirco & ego secutus sum:soleo enim doctoꝝ uiroꝝ iudicia sequi libẽter quũ recta eẽ uident̃:ubi aũt noui aliqd afferre possum:qd recti⁹ uisum fuerit:soleo quoq; libẽtissime a doctoꝝ etiã sentẽtiis diuertere:qd passim & hoc in ope: & in aliis uideri licet. FVSa uenena silẽt:hoc ẽ nõ agitat̃ a sophistis ficta cõtrouersia de uenenis:ut prius agitabat̃:sed ueras agitãt lites i FVSa uenena silent.actio hæc erat ueneficii ꝓ iuuene cõtra meretricẽ.Fabius.n.sic facit argumentũ in declamatione quadã. Meretrix amatori suo pauperi dedit odii potionẽ. ADOlescẽs desiit amare. accusat illã ueneficii.Conuenit ẽt actio illa ꝓ filio contra pr̃em.Cuius argumẽtũ sic facit.idẽ Quintilianus filiũ ter abdicare uoluit pater uictus. Inuenit quodã tẽpore in secreta domus parte medicamẽtũ terentẽ:interrogauit quid esset:cui parasset.ille dixit uenenũ: & se mori uelle iussit pater bibere.Ille effudit medicamentũ.accusat̃ a patre patricidii. MAlus maritus:malæ tractationis actionem tãgit ꝓ uxore cõtra maritũ:in argumento cuius sic ait Fabius:malæ tractatiõis sit actio. Quæ amissum filiũ nocte uidebit in somnis:indicauit marito:ille adhibito mago incantauit sepulchrũ.mater desiit uidere filium. ACCusat maritũ malæ tractationis. INGratusq; maritus:Actio ingrati:quæ talis inducitur a Seneca. Torta a tyranno uxor an de uiri tyrannicidio sciret perseuerauit negare.Postea maritus eius tyrannum occidit intra quinquẽnium nõ pariẽtẽ sterilitatis nomine dimisit.Agit illa ingrati. ET q iam ueteres sanant mortaria cæcos.Declamatio significat̃ filii conterentis in mortario medicamina ad sanandos cæci patris oculos:quæ nouerca uenena eẽ dixit:& pater credidit testamẽtũq; mutauit.Hæ deniq; scholasticæ erant controuersiæ:quæ quidẽ ob nulla laboris in docendo premia desierãt agi a sophistis:iã ueras causas in foro agentibus:ut aliquid lucrarentur quod tamẽ erat minimũ.ERGo sibi dabit ipse rudẽ.Cõsulit poeta amico pueros docẽti.ut consueto officio seposito aliud uiuendi iter ingrediat̃:ex illo enim nihil habet emolumẽti. ERGo sibi.ordo est.Ergo si nostra mouebunt consimilia dabit sibi rudem:& uitæ diuersum iter ingredietur ipse qui ab umbra rhetorica descẽdit ad pugnã:ne pereat sũmula &c. RVdẽ:docẽdi qetẽ & finẽ.De rude uirga latius sat.vi. DIVersum.s.ab arte rhetorica & declamandi atq; mõ. AD pugnã.i.ad forẽses & ueras cãs:nã dixit & ueras agitãt lites.ab umbra rhetorica.A declamatiõe & scolastica cõtrouersia.ficto.n.temate declamabãt.SVMmula:puula merces. THessera frumẽti:uilis erãt tesseræ qbus frumẽtorũ numerus designabat̃. Tessera ẽt dicebat̃ pceptum ducis:quo uel

Tessera ad aliqd opus:uel bellũ mouebat̃ exercitus.Quod Vegecius scri.li.ii.c.vii.hic ait.Maro.It bello Tessera signum VENit.i.uendit̃.ẽ.n.sensus q; tãti erat merces illa:qti uẽdebat̃ tessera uilis frumẽti.Nec aliter est intelligendũ. Magistratibus ãt licebat i usus suos frumẽtũ accipere:an uellẽt ꝓ frumẽto pretiũ.q̃ æstimatio dicebat̃.auctor ẽ Pedianus li.tertio de prætura urb. MERces.tũ docẽdi.tũ agẽdi. LAVtissima:opulenta optima.

DOMI. ℭ FVSA uenena.s.a Medea.i.si accuset̃ medea:q; fusco bitumine uenenato.cuius meminerũt Pli.& dio.Creõtẽ regẽ cũ Iasone q eius filiã Creusam.ut alii scribũt glaucã relicta Medea duxerat:& totã domũ combusserit:uix euadẽte Iasone.Sophistæ docẽt q̃ arte possit defendi ut absoluat̃. RAPtore re.cũ aufugit ab Iasone:icensa domo Creõtis. SILent:defendunt̃ & absoluũtur. MALus igra.ma.i.Iason cẽset̃ maritus malus & igratus & arte sophistarũ dãnat̃:tãquã malus maritus erga Medeã:cũ ipsa debeat puniri quoniã ipsa reliqt iasonem cõbusta domo & necatis filiis. ET mor.q.iã sa.i.iã arte sophistarũ iudicat̃ uenena prodesse.i.tantũ abest:ut Medea dãnet̃ q; magicẽ exercuerit in Esone restituẽdo ad iuuẽtã:ut iã ars magica salutaris hẽatur artificio sophistarum.

MER. ℭ RAPtore re.cõtrouersia de raptore.i.stupratore q frequẽs i scolis agebat̃ ad hũc modũ. Rapta raptoris:

Raptor aut nuptias idotatas:aut mortẽ optet. Vna nocte qdã duas rapuit:altera mortẽ optat:altera nuptias. FVsa.ue.

actio ueneficii si.Actio ẽ apd Qui.& Sene.frequẽs ad hũc modũ.Meretrix amatori suo paupi ddit odii potionẽ:adolescẽs desiit amar̃:accusat illã ueneficii.MAl⁹ ma.malæ tractatiõis actionẽ tãgit:cui⁹ tale apd Qui.hẽm⁹ exẽplũ:q amissũ

Malæ tractationis filiũ nocte uidbat i sõnis:idicauit marito:ille adhibito mago icãtauit sepulcꝝ:mr̃ dsiit uider̃ filiũ.Accusat maritũ malæ tractatiõis. INGratusq; ma.actio igrati:q talis iducit̃ a Seneca torta a tyrãno uxor nũqd de uiri tyrãnici

dio sciret:pseuerauit negare postea maritus eius tyrãnũ occidit:itra qnqnniũ nõ pariẽtẽ sterilitatis noĩe dimisit agit illa ingrati:hac in pte nõ possumus nõ mirari eos:q ad Iasonẽ & Medeã hmõi materias referũt. ET q iam sanant mortaria cæcos. Pli. scribit lapides mortarioꝝ:q succum reddũt:oculoꝝ medicamẽtis utiles existimari. Sed hac in parte declamatio significatur filii cõterẽtis in mortario medicamẽta ad sanãdos cæci patris oculos: q nouerca uenena esse dixit:& pr̃ credidit:testmq̃ mutauit.ergo tales scholasticæ erãt cõtrouersiæ:quæ desinũt agi a sophistis iam ueras cãs in foro agẽtibus. DABit ipse rudẽ:finẽ imponet. A gladiatoribus sumpta translatio:q donati rudæ gladiaturæ renũciabãt. DIVersum iter:contrariã uiã. AD pugnam q rhetorica descẽdit ab umbra:pugnã ꝑ forensi & uera cã posuit:umbrã uero ꝑ declamatiõe & scholastica cõtrouersia. QVA uilis tessera uenit. Romano populo tesseræ frumẽtariæ dabãtur:quod & Suetonius sæpe cõmemorat:& Persius do natum libertate seruum:& iam suam tribum habẽtem:scabiosum tesserula far possidere scribit. actio igrati Mortaria thessera

¶ VERas agitãt lites:re nõ uerbis. RAPtore relicto:themate de iasone q Medeam rapuit. FVSA uenena: ut qbus Iasonẽ perunxit quo uellus aureũ sine piculo raperet:uel qbus creusam Iasonis uxorẽ absumpsit:aut certe quibus peliã neci dedit:nã seqt̃ .ueteres sanãt mortaria cæcos. SILent:de eis nulla fit mẽtio. MALus:qui foe dera nõ seruauit. MAritus.iason. ET q iã ueteres sanãt mortaria cæcos:quibus uenena contriuit quo ex sene pueꝝ peliã faceret. Plautus in mercatore. Itẽ ut Medea peliã cõcoxit senẽ quẽ medicamẽto & suis uenenis dicit̃ fecisse rursum ex sene adolescẽtulũ:Itẽ ego te faciã:sed fabula tũ ꝑ diodoꝝ tũ ꝑ alios notior ẽ q ut ipsam pluribus necesse sit explicare:nec cur de iasone accipi hæc oĩa dicta nõ possint:haud satis itelligo.q si ad quẽuis uel ẽt plures referat̃ mõ thema intelligamus laborãdũ nõ puto. DABit sibi rudẽ:finẽ imponet a gladiatoribus sumpta trãslatiõe:ut ipse supra accepta rude ut cœpisset uegento uideri. AD pugnã:ad ueꝝ certamẽ. RHEtorica descẽdit ab umbra:ab instõne & schola declamãdi. SVMmula ne peat:tibi utpote ciui. QVA uilis tessera uenit frumẽti.q̃ uilis tibi frumẽti portio dat̃:qđ uiritim ptium ẽ:deuidebant̃.n.frumẽta & pecuniæ.& id genus alia ĩ populũ. Plautus in aulularia:nã nr̃ q ẽ magr̃ curiæ diuidere argẽti dixit nũmos in uiros: aut q̃ uilis tessera uenit frumẽti.q ex tuis ita neglectis ꝑdiolis redditus uenit. HAEC mer.q romæ traditur. LAtissima:ironicos. VAL.

Chrysogonus quãtí doceat uel pollío quantí
Lautorũ pueros artem scíndens theodorí.
Balnea sexcentís:& plurís porticus:in qua
Gestetur domin⁹ quotiẽs pluít:an ne serenũ
Expectet:spargatq̧ luto íumenta recentí:
Hic poti⁹ nãq̧ híc mũdæ nitet ungula mulæ
Parte alía longís numídarum fulta columnís
Surgat:& algentem rapíat cœnatío solem.
Quãticunq̧ domus ueníet quí fercula docte
Componít:ueníet quí pulmentaría condít.
Hos ínter sumptus sextertía quintilíano
Vt multum duo suffíciẽt:res nulla mínorís
Constabít patrí q̃ filíus:unde ígitur tot
Quintilíanus habet saltus:exempla nouorũ
Fatorum transí:fœlíx & pulcher & acer:
Fœlíx & sapíens & nobilís & generosus

¶ CHrysogonus:in.vi.sat:citharœdi nomẽ est.ibi.s. Sũt quæ chrysogonũ cãtare uetẽt:Pollio ẽt Citharœdi nomẽ ibidẽ:dicit.n. An capitolinã deberet pollio quærcũ sperare. Quapropter miror illos:q uoluerit hoc loco eẽ rhetoꝝ nomina. Cũ pro citharœdis accipi debeãt.ii enim maxime lucrabant̃: unde Mar.li. v.ad lupũ ait:de filo:Artes discere uult pecuniosas fac discat citharœdus aut choraules: qđ qdẽ latius dictũ ẽ in pricipio huiusce satyræ.ꝑ citharœdorum deniq̧ exẽpla ꝓbat Iuue.sophistas debere ingredi diuersum uiuẽdi iter:cũ illi qui lõge eis inferiores essent multo plura cõsequerent̃. LAutoꝝ:diuitũ. SCindẽs.deridens lacerans uituperãs:plus.n.citharœdi lucrabant̃ q̃ rhetores:q ãt scindere pro illis significatis poni soleat. Oui.quoq̧ ad inuidũ scribẽs ultima elegia de põto innuit his uerbis. Ergo sũmotũ patria ꝑscindere liuor Desine neu cineres sparge cruẽte meos:ubi & ꝑus dixerat:Inuide qd laceras Nasonis carmina rapti. Nõ solet ingeniis summa nocere dies. Et Pli.li.xxxvi. c.vi.sic ait.hic nãq̧ ẽ mamurra catulli ueronẽsis carminibus ꝑscissus. Teodori.theodorus cadareus fuit rhetoricæ ꝑceptor ut Suetonius tradit in Tyberio. Et Quintilianus lib.iii. BALnea sexcẽtis: ostendit poeta oĩa pluris cõstare parẽtibus q̃ filios:in illis.n.erudiẽdis minimũ qdẽ exponebãt. SEXcẽtis.cõstabunt supple. SEXcẽtis.s.sextertiis. PLuris.uidelicet illis sexcẽtis. DOminus:ipse emptor. AN ne serenũ.amici uerba. AN ne serenũ expectet.qsi dicat expectare debet. Et an ne spgãt iumẽta luto recẽti q̃si dicat minime spargere debet. HIC potius.in porticu potius gestet̃ dũ pluit. RECẽti.nup facto ob pluuiã. NITET.non enim luto spargitur. NVmidarum columnis. In numidia lapis optimus ad colũnas:unde Sueto.de honore Cæsaris a populo collato. Postea inqt solidã columnã ꝑpe uiginti pedũ lapidis numidici in foro statuit:inscripsitq̧ parẽti patriæ. Plinius aũt li.xxxvi.c.vi.scribit:Marcum Lepidum Catuli in consulatu collegam primum omnium Limina ex Numidico marmore in domo posuisse magna repræhensione aitque hoc primum inuecti Numidici marmoris uestigium se inuenisse:non in columnis tantum crustisue ab illo positum ut Mamurra caristium posuerat sed in ianuis & uilissimo liminum usu. FVLTA:munita. Plinius libro trigesimosexto capitulo sexto sic ait. Columnis demum utebantur in templis:nec lætitiæ causa:nondum.n.ista intelligebant̃ sed quia firmiora aliter statui non poterant:postea inquit q̧ Mamurra primus totis ædibus nullam nisi e marmore columnã habuit omnes solidas e caristio aut lunensi. ALGENtem solem.i.hibernum:Columella.n.li.i.c.sexto scribit q̧ cœnatiões brumales spectare dñt æqnoctialẽ occidẽtẽ:cœnatões uero æstiuæ ꝑspectẽt hibernũ oriẽtẽ:hoc ãt dixit:qa æstate cœnatur ad umbrã:hyeme ad solẽ. COEnatio. Varro scr.q ubi cœnabãt:cœnaculũ uocitabãt:sed posteaq̃ ĩ supiore pte cœnitare cœpunt supioris domus:uniuersa cœnacula dcã. Et Apul.li.ix.c.v.sic ait: Nec oblitus ille

MAN theodor. Numidicum marmor. cœnaculũ

ueteris amicitiæ promptæ suscipit: meq̃ per scalas complicitis pedibus in superius cœnaculũ attracto &c. Idẽ autem cœnatio est: ut hic locus ostendit: cœnandi uidelicet locus. QVAnticunq̃ domus: scilicet cõstabit. VEniet. s. quanticunq̃ est autem sensus: q̃ in ædificiis: & coquis parandis plurimum diuites impendunt: in filiis uero erudiendis pene nihil: & id quoniam illorum minimam curam gerunt: cum oppositum esse deberet. ADHibere: scilicet omnem curam & diligentiam circa filios: ut optime & diligenter edocerentur: quod quidem fieret si præceptoribus satisfieret. FERcula: iura: Apuleius libro decimo metamor. scribit diuitem quendam habuisse pistorem deliciarum qui panes & millita concinnabat ædulia. Habuisse etiam coquum qui sapidissimis nutrimẽ

pulmentaria tis succum pulmenta condita uapore mollibat. PVLMentaria: obsonia sapores dicuntur autem a pulte. Plinius enim libro. xviii. capitulo octauo sic ait. Pulte autem non pane longo tempore uixisse romanos manifestum

puls quoniam inde & pulmentaria hodieque dicuntur. hæc ille. Erat autem puls cibus ex farina factus: de qua Varro sic ait. puls appellata uel q̃ ita græci: uel ab eo uti scribit Apollodorus: q̃ ita sonet quum aqua feruenti inspicitur: postea inquit: q̃ a pulte pulmentum hinc pulmentarium dictum. Quod autem pulmentum pro obsonio pona

pulmentũ tur. Ostendit etiam Cicero libro quinto Tusculanarum his uerbis: cubile terra pulmentũ fames erat Anacharsi philosopho. QVINtiliano: ac si diceret summo rhetori. Vnde igitur tot amici uerba. IGITur si paruam mercedem recipit. EXEMpla. poetæ responsio. NOVorum: magnorum. FOELix & sapiens: Quintiliani diuitias & fortunæ & fatorum benignitati imputat: hinc ait. Fœlix ille tamen coruo quoq̃ rarior albo: ẽ. n. cõclusio horum omnium. FOELix. i. qui fœlix est & fortunatus est pulcher est acer & fortis. PVLCHer. philoso-

Deformis phus libro primo eth. ait: q̃ non satis ad fœlicitatem idoneus est qui penitus est deformis: aut ignobilis: aut solitarius sine prole. FOELix. i. qui fœlix est & fortunatus: est sapiẽs. ẽ nobilis: est generosus.

DOM. ¶ CHrysogonus: citharedus de quo ante: Sũt q̃ chrysogonũ cantare uetent. POLLio: alter citharœdus supra An capitolinam deberet pollio quercum. Sperare: & fidibus ꝓmittere. Mar. hærede theatro Pollione cantante. Citharœdi inq̃t q̃les sũt Chrysogonus & Pollio. maiorẽ mercedẽ cõsequũt sua disciplina q̃ rhetores. THeodorus: gadareus rhetor fuit. de quo Suetonius in Tyberio. Sæua ac lēta crudelitas: ne in puero q̃dẽ latuit q̃ Theodorus Gadareus rhetoricæ præceptor &c. Eiusdem meminit Fabius: hic dicebat rhetoricẽ esse artem sed ñ uirtutem: SCINdens. i. lacerãs & deridẽs: nam pollio ĩquit deridet artem rethoricẽ cum plus ipse lucretur discipli na sua. Scindere. i. aliquãdo comitiis lacerare pli. Hic nãq̃ est mamurra Catulli ueronẽsis Carminibus ꝓscissus. Fidentinus autem exponit scindẽs. i. diuidens lectiones more præceptorum. nam hic rudissimus accipit pollionem & Chrysogonum ꝓ rhetoribus. eadem. s. ipse rhetorica imbutus. SOLem algentem aut algẽtem solem dicit intrare in cœnationem: propter lapides speculares oppositos: quorum luxum insectatur pli. nam his solita arcetur ut q̃uis intus luceat nõ admodum caleat: aut certe situm cœnationis describit quæ columellæ præcepto ita edificatur. ut æstate hibernum orientem spectet: & hoc placet ut exponas algẽtem idest hibernum. QVintiliano: idest si ita parci sunt romani erga præceptores quo pacto Quintilianus est locupletatus: nam hic romæ rhetoricẽ professus est uiginti annis ut ipse scribit: primusq̃ mercedem publicam eo homine meruit: ut tradit Eusebius ex hispania a galba ductus.

MER. ¶ CHRysogonus & pollio: Illustres fuere rhetores. LAVtorũ: ditiorũ. ARTem scindẽs Theodori: in minu

theodorus tas particulas resecans Theodori gadarei præcepta: qui cũ a gadaribus iudeæ oppido oriundus eẽt: se Rhodium

Theodorei unde tamẽ dici maluit: hũc studiose audisse: cũ in eam insulã secessisset: tradit Tyberius Cæsar: cuius rhetoris sectatores: a ĩ morẽ sectæ philosophorũ: theodorei postea sunt appellati: scripsit de arte rhetorica libros: in quibus (Vt Quintius scri.) minutatim: & p capita q̃dã dicẽdi pcepta tradidit: ergo secãs diuidẽs uelut ex singulis q̃onibus singulos sensus eliciẽs. PORticus: ad gestatiões extruebãt porticus: ut supra diximus. Numidarũ columnis: numidico marmore. ALGẽtem capiat cœnatio solẽ. Cœnationem triclinium appellauit: quæ septentriones: tum ad

Cœnatio æstatis frigora: tum ad salubrioris aeris gratiã spectabat: hoc enim in architecturæ libris fieri debere tradit Vi-

Quintilianus ctruuius & Horatius. Nulla decem pedis metata opacam porticus excipiebat arcton. FOELix & sapiens & generosus: diuitias Quintiliani non minus fortunæ q̃ doctrinæ imputat. Vnde eum pariter fœlicem & prudentem appellat. Hic Romæ rhetoricam docuit: & primus publice salarium meruit.

VAL. ¶ CHRYsogonus: sophistes. LAVTorũ: diuitũ. ARtẽ scindẽs: oratoriã explicãs & in spẽs ptinẽs. THEodori: rhetoris. EXPectet: q̃m metuat pluuiã: cauit. n. ne mullæ ungula luto inq̃net: & sarie recte diuitum insana incessit fastigia. NVMidarũ: & ob hoc q̃ cõstẽt pluris. ET algẽtẽ rapiat cœnatio solem: ubi cœnitare in porticibus uelint: locũ apricũ hñt: q̃ septẽtrionalẽ plagã spectet. columella rerũ rusticarũ libro primo. Vrbana rursus in hibernacula. & æstiua sic degerat: ut spectẽt hiemalis tpis cubicula brumalẽ orietẽ. cœnationes æquinoctialiũ orietem. rursus æstiua cubicula spectẽt hibernũ orietem. QVAnticũq̃ domus: ꝓut lauta cuiuslibet fuerit domus talẽ hẽbit structorẽ ferculorũ. at filiorum quo eruditiores & magis morati sint nulla prorsus eis fuerit cura. VENiet q̃ pulmẽ. cõdat: q̃ græci uocãt obsonia. a pulte uero nomẽ ĩpositũ. Pli. pulte aũt nõ pane lõgo tempore uixisse romanos manifestũ q̃m inde & pulmẽtaria hodieq̃ dñr. QVIntiliano: utpote summo rhetori. NOVorũm fa. q̃ multa tribuerũt ei cõmoda. FOELix: diues aut cui aspirat fortuna. PVLcher: oſone speciosus. ACER. in argumẽtis. SAPiẽs: prudẽs moratus: aut multũ eruditionis habẽs.

MAN. ¶ SVBtexit. ordo ẽ fœlix subtexit. i. ĩsuit. Lunã ap-

Aluta positã nigræ alutæ. i. calceo: Mar. li. xii. in auarũ ami-

Luna cum. Quid petis rupta quũ pes uagus exit aluta. Et

in calceis subitus crassæ decidit imber aquæ. APPOsitã lunã Nobiles calceos nigros cũ luna inscripta gestabãt: qua quidẽ nõ sideris formã sed notã centenarii nmueri si

Appositam nigræ lunam subtexit alutæ.
Fœlix orator quoq̃ maximus & iaculator
Et si perfrixit cantat bene. distat enim quæ
Sidera te excipiant: modo primos ĩcipiẽtem

Edere uagitus. & adhuc a matre rubentem:
Si fortuna uolet fies de cõſule rhetor:
Si uolet hæc eadem fies de rhetore conſul.
Ventidius qd enim. qd tullius an ne aliud q̄
Sidus: & occulti miranda potentia fati.
Seruis regna dabũt: captiuis fata triũphos:
Fœlix ille tamen: coruo quoq; rarior albo.
Pœnituit multos uanæ ſterilisq; cathedræ.

gnificabãt: ꝙ initio ſenatores cẽtũ fuerũt: quoꝝ filii patritii hmõi calceis utebant. hinc Statius ait. Primaq; patritia clauſit ueſtigia luna. Plutar. uero aliter refert in problematibus. Sed quod diximus magis quadrare uidet. FOElix. i. q fœlix ẽ & fortunatus: ẽ maximus orator: ẽ maximus iaculator q̃lis. ſ. fuit Quintilianus & licet perfrixerit bñ cantat. ORATor: qs ſit orator: paulo ſupius dictũ. IACulator. argumentator uel dialecticus: uel ſophiſta. PER frixit: refrigeratus ẽ. q aũt perfrixerat raucus erat amiſſa uocis gratia. Mar. libro tertio in maximũ perfrixiſſe tuas q̃ſta eſt p̃fatio fauces. Quinti. uero ẽt ſi perfrixerit fatoꝝ beneficio uocis grãm ſeruat. DIStat. differt. SYDera te excipiãt. hoc ait: ꝙ Manilius libro. iii. ita ſcribit. Fata quoq; & uitas hominũ ſuſpẽdit ab aſtris: ſic fœlix: aut triſte uenit per ſingula fatũ. SI Fortuna uolet fies de rhetore conſul. ut Quinti. quẽ Auſonius ſcribit ad conſulatum perueniſſe. Et Suetonius de rhetoribus inquit. Magna etiam profeſſoꝝ atq; doctoꝝ ꝓfluxit copia: adeo floruit: ut nõnulli ex infima fortuna in ordinẽ ſenatoriũ atq; ad ſummos honores ꝓceſſerint. DE conſule rhetor. Vt Valerius Licinianus. De quo Pli. lib. iiii. epiſtola ad Cornelium Minutianũ ita ſcri. Audiſtine Valerium Licinianum in ſicilia ꝓfiteri: Nondũ te puto audiſſe: ẽ. n. recens nuntius. Prætorius hic mõ iter eloq̃ntiſſimos cauſaꝝ actores hẽbat. Nũc eo decidit: ut exul de ſenator̃ Rhetor de oratore fieret. Itaq; ipſe in p̃fatione dixit dolenter & grauiter: Quos tibi fortuna ludos facis: facis enim ex profeſſoribus ſenatores: ex ſenatoribus profeſſores &c. VENtidius qd enim: per exẽpla quod de fortuna dixerat probat. Valerius aũt lib. vi. c. x. ſcri. ꝙ aſculo capto Gn. Põpei magni pr̃ Ventidium ætate puberẽ ĩ triumpho ſuo populi oculis ſubiecit. Sed poſtea romæ ex parthis triũphum duxit: itaq; qui captiuus carcerẽ exhorruerat: uictor capitolium fœlicitate celebrauit. idem eodẽ anno prætor & conſul eſt factus. Gellius aũt lib. xiiii. c. iiii. De hoc uentidio baſſo latiſſime ſcripſit. QVID. n. ſ. factus ẽ. TVllius. i. marcus Cice. qui humili loco natus erat: tm̃ tñ fortuna potuit: ut romani populi patronus ſenator conſul eẽt: in eoq; uno oĩs ſtatus romanus eſſet: Vnde primus oĩum pr̃ p̃riæ appellatus: Magis aũt cõuenit de ſeruio tullo intelligere propter illud ſeruis regna dabũt &c. ALiud. ſ. fuit. SIDus. bonũ. ſ. & ꝓſpeꝝ. SERuis regna dabũt: In hoc ſeruius tullus teſtimonium p̃bet: de eo. n. lib. iii. ſic Valerius In tullo uero ſeruio fortuna p̃cipue uires ſuas oſtendit. Vernam huic urbi natum regem dando &c. Legito & liuium lib. i. SERuis regna dabũt. fit in dñatu ſeruitus. fit in ſeruitute dñatus ut inquit Cice. pro rege diotaro. CAPtiuis: ut de Ventidio baſſo dictum eſt. FOElix ille tamen: concludit q̃ntilianum ex fœlicitate & fortuna & doctrinam & diuitias conſecutum fuiſſe. FOELix ille tamen: Ille Quintilianus uidelicet: fœlix. ſ. eſt & rarior albo coruo: quoniam quidem rari rhetores uti Quintilianus fuere fœlices. Vnde optime ſequit: Pœnituit multos uanæ ſterilisq; cathedræ. POENituit multos: exemplo oſtendit multos docendi artem reliquiſſe: cum labori non ſatiſfieret: ut Thraſimacus: & ſecundus carinas rhetores.

Fata
Rhetores
Valerius Licinianus
Vẽtidius
Seruius tullus

¶ NIGræ lunã ſubtexit alutæ: nobiles lunatis calceis utebant more arcadũ: Euandro duce. quaſi ipſi hi eſſent qui genus recta linea ſoli ab illis deducerent: auctor ẽ Plutar. in q̃õnibus: ex cuius auctoritate plura de eo diximus in cõm. Mar. ꝓs aũt calcei excauata opiebat corio qd appellarũt ligulã: nã ſpẽm liguæ hẽbat & græce γλῶσσα i. lingua dr̃: ut ſcri. Pollux: nigros fuiſſe calceos in nobilibus ſcri. Hor. Nã ut qſq; inſanus nigris mediũ ĩpedit crus pellibus. SVBTexit i. opuit ligula appoſita. Papinius. Primaq; p̃tia clauſit ueſtigia luna: pudet & piget inſectari Fidentinum hoc loco: q alutã ſcribit eſſe genus terræ: nec qd mẽtiat ſatis intelligit. FIES rhetor de cõſule idem ſcrib. Cornelius. Magna inqt ꝓfeſſoꝝ atq; doctoꝝ profluxit copia: adeoq; floruit: ut nonnulli ex infima fortuna in ordinem ſenatoriũ atq; ad ſummos honores ꝓceſſerint. in eũdẽ ferme ſenſum pli. De conſule: ut ſilus nouarieſis q poſt ædilitatẽ factus ẽ rhetor. VENtidius: ex captiua aſculana natus: ductuſq; in triũphũ a ſtrabone Gnei Pompei patre primo redarius: deinde mulio demũ conſul primus de parthis triũphauit: tanta admiratione hoĩum: ut portẽtum dicerent iactato uerſu. Mulos q fricabat cõſul factus ẽ. Maſſurius ſcrib. eum bis ĩ triumphũ ductum eẽ: auctores ſunt Pli: Cice. Gel. Vale. SERuis. ut Tullo nato ex captiua: CAPtiuis triũphos: ut uẽtidio parthicũ triũphũ q olim captiuus fuit Strabonis Gn. Põpei pr̃is. POEnituit multos. Fidẽtinus hũc totũ locũ peruetit ut alia oĩa: Nos ita exponimus. Iuue. ab exẽplo oñdit q̃uis aliqs inſtituerit munus docẽdi. tam̃ eum debere deſiſtere qd & Thraſimachus & Secũdus rhetores fecerunt: cũ paruã aſſeq̃rent mercedẽ.

DOM.

¶ APPOſitã nigræ lunã ſubtexit alutæ: nobilitate illuſtres calceos nigros cũ luna inſcripta geſtabãt. Hor. ĩ ſermonibus. Nam ut qſq; inſanus nigris mediũ impediet crus Pellibus. & latum dimiſit pectore clauum. Martialis. Lunata nuſquam pellis & nuſquam toga. Cur ãt lunam ſubtexerẽt calceo Plutarchus in ꝓblemati. Romanorum has cãs dicit: Quod uelut ab Euãdro profecti Romani: ut archades ante lunam nati uiderẽtur: an ut elatos hoĩes ac ſupbos reꝝ humanaꝝ inſtabilitatis admonerent. cuius rei luna exemplo ſit: q̃ ab obſcuro primum prodit: tum progrediens luce ac ſplendore os ſuum complet: & cum clariſſima facta ſit rurſus defloreſcit. & ad nihilum redit. An modeſtiæ & diſciplinæ obedientia quædam erat: Vt dicto audientes eẽ: & ĩperiũ æquo aĩo ferre cõdiſcerent: & quẽadmodũ luna meliori obſequi: & ſolẽ: ut inqt Parmenides ſemper intueri ſolet: ſic hoĩes ſecũdum locũ tenere contẽti duci primas ptes relinquere: & honore & ptãte p illũ fruerent. ET ſi pfrixit cantat bñ. qui perfrixerũt rauci fiunt & uocis gratiã amittũt. Vñ multi legunt hac p̃fatione ſe excuſare qd pfrixiſſent. Mart. pfrixiſſe tuas q̃ſta ẽ p̃fatio fauces Cũ te excuſaris maxime quid recites. Sed Quinti. uel ſi perfrixerit bñficio fortunæ gratiam uocis tenet. FIES de rhetore conſul. hic de Quintiliano intelligendum eſt: quẽ ad

MER.
Calcei nigri
Luna
Cur luna in calceis
Quintilianus

cōsultatū peruenisse scribit Ausonius:& ipse in sexto oratoriarū̄ institutionū libro.ubi p̄matūram uxoris & filiorum morte deplorat cōsulatū suū significare u͛.Nā sermonē ad filiū cōuertēs ait.Tene cōsulari nup adeptione ad oīum spes bonorum prius admotū quē locū correctores deprauauerūt.nihil de Quintiliani consulatu intelligentes. FIES deconsule rhetor.existimo hac in pte Iuuenalē ad Valerii liciniani uerba allusisse:qui p̄torius & inter eloquētissimos:ut Iunior scribit plinius in Sicilia relegatus cū ꝓfiteret͛:& eo decidisset:Vt exul de senatore rhetor de oratore fieret:in p̄fatiōe dixit dolēter & grauiter.Quos tibi ludos fortuna facis:facis enim ex ꝓfessoribus senatores:& ex senatoribus ꝓfessores. VENtidius.hūc picentē:& ex humili loco natū:atq̧ a pōpeio Strabone cum matre captum:& egre uictum quæsiuisse historici tradunt:Deinde bello ciuili in amicitia Cæsaris:atq̧ in amplissimū ordinē peruenisse.Consul enim fact⁹ est:primusq̧ oīum de parthis triūphauit. QVid Tullius Seruius:Tullius e serua natus:post cæsum Tarquinium Romæ regnum optinuit.Ergo fatorum iussu Serui regnabunt:quod in Tullio apparuit.& captiui triūphabūt:quam rem de Ventidio legimus.

Val. Licinianus — *Ventidi⁹*

VAL. ¶ CAPPOsitā ni.lu.sub.alu.q̄ calceorū̄ forma nobilem romanorū̄ ciuē indicauit.Mar.nō externa sed & lunata ligula plāta.Coccina non lesum pingit aluta pedē:Plutarchus.q̄d ē q̄ q nobilitate p̄stare uidenť lunulas in calceis ferūt:an ut dicit castor:signū ē eius q̄ in luna eē dicit͛ habitationis:& post q̄ mortē animi rursus lunā sub pedib⁹ habebunt:an q̄ antiq̄ssimis p̄cipuum fuit q̄ fuerūt arcades ab euandro ꝓselines appellati:an sicut alia multa sic & hoc primū elatos hoīes ac supbos admonentes rerū̄ humanarū̄ instabilitates cuius rei luna exēplo sit q̄ ab obscuro primum ꝓdit:tum ꝓgrediēs luce ac splēdore os suū cōplet:& cū clarissima facta sit rursus deflorescit & ad nihilum redit:an hoc potius modestiæ & obediētiæ disciplina q̄dā erat ut dicto audiētes ēēe & imperiū æquo animo ferre cōdiscerēt:& quēadmodū luna meliori obsequi:& solē:ut inq̄t Parmenides sp̄ intueri solet:sic homines scd̄m locū tenere cōtēti duci primas ptes relinq̄re ut honore ac p̄tāte p illū fruerēť. ALVtæ:ꝓpriæ pelles caprinæ sūt.Cæsar i tertio com.de gestis in gallia.anchoræ ꝓ funib⁹ ferreis cathenis reuictæ pelles ꝓ uelis alutæq̧ tenuiter cōfectæ. ORAtor.ad agēdū diserteq̧ loq̄ndū. IACulator.ad argumētādū & q̄cq̄d in cā positū sit acutissime inuestigādū. ET si p͛.c.b.q̄ si fortuna aduersef uirtute admirabilis ēt existiabit͛.q̄d tropicos ē enūciatū. DIStat.differt. DIStat.n.q̄ side.te.exci.ꝓspa ne an aduersa. MOdo pri.ici.ede.uagi.uel ex hoc hūani gn̄is oñdit͛ infœlicitas:ut nēo futurā ꝓspitatē sibi possit polliceri:ubi i hoīs ipso nascētis exordio:i ipso uitæ uestibulo nihil citius q̄ fletus occurrit. ET adhuc a ma.ru.cū primū de aluo m̄ris excidit ifans. SI for.uo.mōdixit.Distat.n.q̄ sidera te excipiēt:nūc ait: SI for.uo.oñdit igit͛ hūanā fœlicitatē tū fato tum fortuna euenire:quo pacto āt distinguāť iter se fatū fortuna casus q̄tū ueteres tradiderūt in cōmē.quē in libello Ci.q̄ de fato inscribit͛ fecimus pluribus a nobis expositū ē. SI for.uo.ut multi. SI uelit hæc eadē:ut Vale.Licinianus Pli.in epistolis. Audisti ne Valeriū Licinianū:in sicilia ꝓfiteri nōdū puto te audisse:ē.n.recens nūcius:p̄torius hic mō inter eloquētissimos cārum actores hēbat͛:tūc eo decidit ut exul de senatore rhetor de oratore fieret:atq̧ ipse in præfatōne dixit dolēter & grauiter quos tibi fortuna ludos facis:facis.n ex ꝓfessoribus senatores ex senatoribus professores. VENtidius:quid enim qui genere picens loco humili cuius mater a Pompeio Strabone pompei magni patre capta est cum subegit asculanos puer ante currum triumphantis pompei ductus:qui sordidissime uinctū sibi mulio comparās in.C.Cæsaris beniuolentiā ꝓuenit:ut ad multas euectus sub eo administrationes fuerit:inde pontificatum consulatumq̧ adeptus est:inde q̄ hunc uentidium bassum agentem multos multi uidissent uulgo per uias sparsi uersiculi.Concurrite omnes augures haruspices Portentum inusitatum conflatūq̧ est recens.Nā mulos qui fricabat consul factus est.eundem bassum scribit Suetonius parthos tribus prœliis fugasse in syriā inrorumpentes & eum primum omnium de parthis triumphasse:& mortuum publico sepultum fuisse funere. QVID tulli.q̄ sua uirtute domū suā nobilē fecit:ut ipse in Salustiū:ego meis maioribus uirtute mea preluxi:ut si prius noti non fuerūt a me recipiāt initiū memoriæ suæ. AN ne aliud q̄ sidus.in quibus multi fata esse uoluerunt. OCCVlti.nō intellecti nobis. SERuis regna dabūt:ut seruio tullio regi romanorū̄. CAPTiuis fa.triū.ut supra uentidio euenisse ostendimus. POENituit mul.uanæ.steri.cathe.qui ex interp̄tamētis q̄ pueris effecerunt nullum assecuti sunt q̄ cathedrā conscēderint emolumentū:& iam de grāmaticis incipit loqui.

Sicut trasymachi:probat exitus.atq̧ secundi
Carinatis:& hunc inopem uidistis athenæ
Nil præter gelidas ausæ conferre cicutas:
Dii maiorū ūbris tenuē:& sine pōdere terrā
Spirātesq̧ crocos:& i urna ꝑpetuum uer
Qui præceptorem sancti uoluere parentis
Esse loco:metuēs uirgæ iā grādis achilles
Cantabat patriis i mōtibus:& cui nō tunc
Eliceret risum cytharœdi cauda magistri

MAN. *thrasimachus* ¶ THrasimachi.thrasimachus carthaginensis inter sophistas a philostrato scribit͛.EXITus.finis:relique rat*.n.docendi studium. *Secūdus carinas* SECundi carinatis:Taci.li.xv.In Nerone scrib.secūdum carinatem græca doctrina oretenus exercitū:q̄q̧ aīum non bonis artib⁹ imbuerat.Philostratus in uitis sophistarum:secūdum athenensem sophistam cōmemorat:Dion uero tradit Caligulā adeo inuidū & suspiciosum ad omnia ut secūdū carinatē rhetora in exiliū egerit:q̄ aliq̄n orōnem quandā per exercitationē in tyrannos dixisset. *Cicuta* CICutas:Cicuta uenenū est:publica atheniensiū pœna inuisa semini & foliis refrigeratoria uis:qui enim sic necanť:incipiūt algere ab extremitatibus corporis.Venerem extinguit testibus circa pubertatē illita: *Socrates discipuli officiorū* Hæc ex plinii libro.xxv.socrates aūt inter alios athenis damnatus publice uenenū cicutæ hausit:quod latius sat.xiii.oñdemus. DII maiorū̄ umbris:Maiores laudat:q̄ p̄ceptorē loco sancti parētis eē uoluerūt. VMBris.s.dēt PER petuum uer.continuos flores. QVI p.Fabius li.ii.de discipulorū̄ officio sic ait.Discipulos in unum interi moneo:ut p̄ceptores suos nō minus q̄ ipsa studia ament:& parētes eē nō q̄dē corporum:sed mentium credant.

Multum hæc pietas confert studio. Nam ita & libenter audient & dictis credent &c. Id autem fabius a Cicerone mutuatus est. Ait eni Ci. ad filiū scribens epistolam. Nō minus pceptorem amare habes q̄ ipsa studia. Cum ipse alter existat pr̄: nō dico corpoꝝ: sed mentium multo magis illis excellētium: libēter uelis audire: & dictis credere: & illi ut similis fias desiderare: & tandem inter alios studentes te lætū & alacrem reddere: & si quando emēderis: non te irasci: & si lauderis te inde clariorem studio præbere: quia præceptoris officiū est docere. Discipuli uero est: se docilem reddere quum opus sit &c. METuens uirgæ. Naso libro primo de arte sic ait. De achille

Achillis laus

Qui totiens socios: totiens perterruit hostes Creditur annosum pertimuisse senem.
Quas hector sensurus erat poscente magistro Verberibus iussas præbuit ille manus.

PATriis in mōtibus. Idest thessalis ut i pelio mōte. Thetis eni apud statii achilleida sic ait. Quid.n. cunabula paruo Pelion: & torui cōmisimus antra magistri. CITharædi magistri.i. chironis centauri. Naso libro.i. de arte. Phillirides puerum cithara perfecit achillem. Item æacidæ chiron: ego sum præceptor amoris.

D CM.

¶ THRAsimachus: Carthaginensis rhetor i bythinia fuit: q primus periodon q̄ Cicero ambitū & cōphensionē iterptat̃ & mēbrū reppit discipulus Platonis & Isocratis rhetoris: artē gnis deliberatiui pscripsit: cū cœpisset rhetoricē pfiteri destitit ob mercedē exiguā. SEcūdus: Carinas Athenis eruditus: rhetoricen cœpit illic pfiteri. Sed ob pauptatē deseruit munus: puenitq̧ romam & atria Neronis: Moxq̧ Othonis coluit: unde est locupletatus. Tacitus missis in eas puincias Atto & secūdo Carinate ille libertus erat cuiq̧ flagitio promptus hic græca doctrina eruditus: aīum nō bonis artibus imbuerat. Plutarchus itē meminit. Scd̄us inqt rhetor qui Othonis epistolas legerat hæc narrabat. EXitus.i. finis cōsilioꝝ nā tādem destitit: Alibi exitus hic est. TONgilli.i. hoc cōsilium Tongilii & finis cōsilioꝝ ut.s. cōducat̃: nō aūt exitus.i. mors: ut Fidentinus p ignorātiam secutus præceptorem interptat̃. INOpem: notat secūdum q athenis erat inops: sed in urbe malis artibus locupletatus. NIL pter: hic uersus referēdus ē ad ppetuum crimē athenaꝝ nō āt ad secūdum. PRAEter cicutas: pter uenenū ut de dictis Socrati: quem falso crimine accusatū ueneno sustulerunt. IN urna perpetuū uer: nam intra herbas odoratas condebant̃ more Pythagoreoꝝ: foliis oleæ nigræ populi & mirthi qualē urnam uoluit habere Var. ut est apud Plinium Ruffum: multi hoc noīe apud tacitū legunt̃: sed de Verginio ruffo uī intelligere de quo hæc Tacitus Verginiū ruffum claritudo nois expulit & paulo post: nā Verginius studia iuuenū eloquētia Musonius pceptis sapiæ uouebat: posses suspicari dictū de Satrio ruffo cū in nōnullis codicibus plinianis legat̃ Satri⁹ ruffus cui ē cū Cice. æmulatio & q non cōtentus est eloquentia sæculi nr̄i. Ruffus inquit Iuue. qui tantum sibi in eloquentia tribuit: ut Ciceronē audeat tanq̄ superfluentem & loqcem accusare a discipulis suis contenditur.

MER.

¶ THrasimachi pbat exitus atq̧ secūdi. Thrasimachus carthaginēsis iter sophistas a philostrato scribit̃. Quā quā plato hūc dixerit eē sycophantā: & in iudiciis sycophātiæ grā uersari. SECundi carinatis. Tac. scri. carinatem secūdum græca doctrina eruditum fuisse. Sed diō hoc amplius tradit: caligulam adeo inuidum & suspitiosum ad oīa: ut scd̄m carinatē rhetora in exiliū egerit: qd̄ aliqn̄ orōnē quādā p exercitationē in tyrānos dixisset. Philostratus uero in uitis sophistaꝝ scd̄m Atheniēsem Sophistā cōmemorat Herodis attici pceptorē: Cū quo ēt discipulo inimicitias gessit: moriētē tn̄ laudauit: quāq̄ senex uita decederet: Cuius secūdi hæc in primis cā celebrata fuit: q seditionē mouerit morte mulctet̃: q uero sedauerit pmiū ferat: seditionis auctor idemq̧ sedator pmium petit quā cām breuiter ad hūc modū explicuit. Quid igitur primū fuit: Mouere seditionē. Quid secūdū sedare. Des igit̃ primū p malefacto pœnā. Mox si poteris bn̄ficii grām accipies. Puto poetā de eo itelligere: quē germanicus in exiliū egit. PRæter cicutas. Cicuta uenenū publica atheniēsiū pœna inuisa: Cuius uis (Vt Plini. scrib.) refrigeratoria ē: q.n. sic necant̃ incipiūt algere ab extremitatibus corpis. IN urna perpetuū uer. hæc optabant maiores mortuis: uelut fœlicitatem allatura. Persi. Fortunataq̧ fauilla nascent̃ uiolæ: Et leuior cippus nūc imprimit ossa. Mar. Sit tibi terra leuis molliq̧ tegaris arena. CITharœdi cauda magr̄i. chironis centauri: absquo Achilles musicā & medicinā didicit. Oui. in arte amandi. Philirides chiron cithara pfecit achillem.

Thrasimachus
Dion
Secūdus carinas
Philostratus
Secundus atheniensis
Acute
Cicuta

¶ SICut thrasimachi. pauperis grammatici. PRObat exitus. quoniam nimia periit inopia. ATq̧ secundi carri. qui patrem carinnatem habuit & hinc ueneno neci datus. PATriis in montibus: in pelio monte thessaliæ. CITharedi cauda magistri: chironus qui centaurus fuit.

VAL.

Sed ruffum atq; alios cædit sua quæq; iuuēt⁹
Ruffum qui toties cicerone allobroga dixit
Quis grēio enceladi: doctiq; palemōis affert
Quātū grāmatic⁹ meruit labor: & tn̄ ex hoc
Q̄dcunq; est minus est āt quā rhetoris æra:
Discipuli custos præmordet acænetus ipse:
Et qui dispensat franget sibi: cæde palæmon
Et patere ide aliquid decrescere nō aliter quā
Institor hibernæ tegetis: niueiq; codurci
Dum mō nō peat mediæ qd̄ noctis ab hora
Sedisti: qua nemo faber: qua nemo sedebat
Qui docet obliquo lanā deducere ferro.

¶ CAEDit: pcutit uerberat. RVFfū: is rhetor erat q qdē i declamatiōibus suis fingebat ciceronē cū allobrogibus sēsisse sumēs ex historia thema: scri.n. Sallustius q catilina legatos allobrogū ad societatē belli ēatrii sollicitauit: Illi tn̄ icerti qd agerēt: tādē rē oēm Qu. fabio sāgæ apuerūt. Ci. postea p sāgā cōsilio cognito: legatis pcepit ut studiū cōiuratiōis simularent &c. ALlobroga. allobroges galliæ populi sunt iuxta Rhodanū quoꝝ metropolis ē Viēna: auctor ē Stra. li.iiii. QVis gremio enceladi: hactenus de rhetoꝝ parua mercede dixit. Nūc āt ait: grāmaticos ēt multo minus lucrari. Enceladus uero grāmatici nomen est sicuti & palæmon de quo latius saty. vi. iam dcm̄ est. QVā rhetoris æra.s. sint. DIScipuli custos: oñdit grāmaticoꝝ mercedē nunq̄ dari integram: nam plures portiunculam afferunt soluendo. CVSTos: pædagogus: aut fidelis libertus. PRAEmordet. præ-

MAN.
Allobroges
Vienna

Dũmodo nõ ꝑeat totidem olfeciſſe lucernas
Quot ſtabant pueri: cũ totus decolor eſſet
Flaccus: & hæreret nigro fuligo maroni.
Rara tamen merces: quæ cognitione tribuni
Non egeat; ſed uos ſæuas imponite leges
Vt præceptori uerborum regula conſtet:
Vt legat hiſtorias: auctores nouerit omnes
Tãquã ũgues; digitoſq; ſuos: ut forte rogat9

accipit de mercede tua. ACœnetus ſic ẽ in ãntiqſſimo textu: diciturq; ab a qđ ẽ ſine: & κοινοτυσ cõitas: ꝓpriã.n. ſpectabat utilitatẽ. ET Qui diſpenſat .i. œconomus.ẽ.n. oeconomus tã pecuniæ q̃ frugũ & oĩum q̃ dñs poſſidet diſpenſator. Vtq; Fabi.li.iii. meminit œconomia eſt cura rerũ domeſticarũ. Diximus & latius ſat.i. FRanget ſibi: aliq̃ partẽ ſurripiet: quũ mercedẽ pædagogo dabit ut p̃ceptori ferat. CEde: cõcede. PAlæmõ.i.o grãmatice. INDe: a cõſtituta mercede. INſtitor: uẽditor mercenarius q qdẽ patiť de ꝓtio prius petito aliqd detrahi. HIBernæ tegetis.i. lodicis & culcitræ hinc ait. Niuei cadurci.i. niuei ac culcitræ: ſcribit.n. Pli.li.xix. q̃ ĩ culcitris p̃cipuã gloriã

Cadurci

cadurci obtinẽt: nã nullũ linũ ẽ cãdidius Lanæue ſimilius Galliarũ: hoc ad tomenta pariter inuentũ: & uniuerſæ

ludi magiſter

galliæ uela texũt. PEReat: penitus ſcilicet labor ipſe docẽdi poſt noctem mediam: Martialis libro.ix. Quid tibi nobiſcum eſt ludi ſcelerate magiſter infœlix pueris uirginibuſq; caput. Nondum criſtati rupere ſilentia galli

Ludus

Murmure quum ſæuo uerberibuſque tonas. Vtq; Aſconius libro primo uerrinarum ſcribit. Omnem ſcholam ludum dixere romani: & magiſtri ludi dicuntur qui primas litteras docent. DEDucere: trahere attenuare carminare. OBLiquo ferro: hamis quibuſdam ferreis in tabula fixis: quod paſſim uidere licet. OLFeciſſe lucernas: docendo uidelicet pueros. Flaccus. Horatii liber ante pueros. MARoni: bucolicis. Georgi. Aenei. TAmen & ſi ab media nocte labores. MERces: præceptoris ſcilicet. VOS: diſcipulorum parentes. CONſtet: certa ſit: & conueniat: quo bene & recte pueri doceantur.

DOM.

¶ ALLobroga: hoc eſt gallicæ loquacitatis & tumoris: Sed potiſſimũ dixit allobrogem cum gallũ uellet dicere notans hiſtoriam conſulatus Ciceroniani: in quo allobrogum populorũ galliæ legati de catilinaria coniuratione non nihil egerunt: fuiſſe p̃ter Rufum q ſuperfluentẽ Ciceronẽ dicerent auctor eſt cornelius. Brutus appellabat eũ elumbẽ & mollem. Caluus atritum & exanguem. ENCeladi: hic grãmaticus fuit eiuſdem noĩs. L. Enceladus libertus Auguſti. TEGetis hibernæ niueiq; cadurci: populi galliæ ſunt apud quos lini præſtantia palmã obtinet in culcitris ob præcipuum candorẽ: auctor ẽ Pli. inde Iuue. cadurcũ culcitram appellat: non aliter inquit Palæmon & grãmaticus patitur aliquid detrahi de mercede ſua q̃ ſi eſſet inſtitor extremæ ſupellectilis ut culcitræ & lodicis. Supra cum uoluit oſtendere curam extremæ ſupellectilis ait: nec de lodice paranda. HIBernam tegetem: uocat apparatum lecti quo frigus arcetur. Fidentinus cum hæc legiſſet in ſcriptis noſtris: ſua temptauit emendare. Sed tam inepte: ut nec illa nec noſtra integro ſenſu illic appareant.

MER. Curtius Ruffus

¶ RVFFum. Inuenio ĩ fragmẽtis Sueto. de rhetoribus fuiſſe Qu. Cur. Ruffũ rhetorẽ: de quo hoc loco poetã ĩtellexiſſe dixerĩ: q ĩ declamationibus ſuis fingebat Ciceronẽ cũ allobrogibus ſenſiſſe: & cũ uideret cõiurationẽ nõ ꝓcedere: iiſdẽ miniſtris rẽ aperuiſſe. Nã hmõi materias de hiſtoria ſumebãt rhetores ad exercẽdos adoleſcẽtes ĩ ſcholis. CVStos diſcipuli: aut pædagogus: aut amicus grauis: aut fidelis libertus q̃les lateri filiorũ a parenti-

Inſtitor Vulpianus Cadurci

bus iũgi debere. Quin. p̃cipit. ACœnetus: hoc noĩe pædagogus Neronis fuit. INStitor hibernæ tegetis niuei q; cadurci: Inſtitor (Vt Vlpia. tradit) appellatus ẽ ex eo qđ negocio gerẽdo iſtet: nec multũ facit tabernæ ſit p̃poſitus: an cuilibet alii negociatiõi. TEGetis hibernæ.i. uilis rei familiaris. ET Cadurci. hoc ẽ culcitræ. Vt.n. in uigeſimo naturalis hiſtoriæ legimus: nullũ ẽ cãdidius linũ lanæue ſimilius. Sicut ĩ culcitris p̃cipuã gloriã cadurci obtinẽt Galliarũ: hoc ad tomẽta pariter ĩuẽtũ. Ergo queãdmodũ harũ rerũ ĩſtitores: ſæpe plurimũ de iuſto p̃cio diminuũt. Sic grãmatici Enceladus atq; Palemõ patianť aliqd detrahi: atq; diminui de pacta mercede. MEdiæ qđ noctis ab hora.i. poſt mediã noctẽ: quo ſane tpe pueri ĩ ludũ lr̃ariũ mittebanť. Mar. Quid tibi nobiſcũ ẽ ludi ſcelerate magr̃. Infœlix pueris uirginibuſq; caput. Nondũ criſtati rupere ſilentia galli Murmure cum ſæuo uerberibuſq; tonas. CVM totus decolor eẽt flaccus: hoc dixit qa ꝓpriũ grãmaticorũ ẽ poetas ĩterpretari: ĩ quorum ſcholis tum attrectatiõe aſſidua: tũ fuligine lucernarũ clariſſimorum uatum libri deformes fierent. QVæ cognitione tribuni non egeat: hoc eſt ut cognoſcente tribuno merces ſoluatur.

VAL.

¶ CAEDIT: uerberat. QVI toties Ci. allo. di. gallũ nõ romanũ q ĩ catilinæ cõiuratiõe ĩ nonnullos romanos tñ ĩfrẽderet: q & Criſpus Saluſtius ei ẽt obicit. QVIs gremio enceladi.i. encelado grãmatico. DOctiq; palæmõis grãmatici de quo Quin. alii tñ iqt ex idõeis dũtaxat auctoribus octo ꝑtes ſecuti ſunt: ut Ariſtarchus & ætate nr̃a palæmõ: q uocabulũ ſine appellatiõe noĩs ſubiecerũt tãq̃ ſpecies eius. MINus ẽ q̃ rhe. æra. minus & q grãmatici q̃ q lucranť rhetores. DIScipuli cu. pædagogus. PRæmordet: p̃cidit ſibi ꝑtẽ uẽdicat: ex eo qđ magiſtro tradẽdũ fuit. ACœnetus fictũ a poeta nr̃ uerbũ q ꝓpriã nimiũ ſpectet utilitatẽ. QVI diſ. hoc eſt domus atriẽſis aut uicarius. INStitor hi. te. merciolarius tugurii qđ ad exercẽdas pluuias erexit liteoq; texit: uñ & niuei dixit: ſed cadurcũ ob ſimilitudinẽ nominauit: cũ ut ſupra diximus: ſit qđ ſupra lectũ obtendiť: & tegit undiq;: & cũ xp̃i corpus aut ſc̃i alicuius uiri oſſa p urbẽ cõportanť: cadurco hoc ẽ ſupne qđ plures ſuſtinẽt operiũt: qđ ſupra ĩtelligi uoluit: ubi ĩqt: uiolato pœna cadurco. INSti. hi. te. ſane q̃ ĩſtitoris nomen late pateat Paulus iuriſconſultus de ĩſtitoria actiõe oñdit ingens: ĩſtitor appellatus ẽ ex eo q gerẽdo ĩſtet: nec multum facit tabernæ ſit p̃poſitus: an cuilibet alii negociatiõi: cuicũq; igiť negocio p̃poſitus ſit ĩſtitor recte appellať: ſed ẽt eos inſtitores dicẽdos placuit: qbus ueſtiarii uel lĩtearii dãt ueſtẽ circũferẽdã: & diſtrahẽdã: quos uulgo circitores appellamus: ſed & mulliões quos ꝓprie ĩſtitores appellat: itẽ fullonũ: & ſarcinatorũ p̃poſitus ſtabularii quoq; loco ĩſtitorũ habẽdi ſunt: ſed & ſi tabernarius ſeruũ ſuũ ꝑegre mitteret ad merces cõparãdas & ſibi mittẽdas loco inſtitoris habẽdum labeo ſcripſit. DVm mõ non ꝑeat: hoc ẽ ut ſaltẽ quãtũ quilibet lucraretur faber tu q ꝑnoctaſti nõ ꝑeat:

OBLiquo la.de.tenuē facere ut supra exposuimus. OLFe.odorasse:hoc ē diū in lucubratione constitisse: DE color:assidua tractatiōe. HACcus:flacci Hor.liber. FVLigo:sub lucerna diu multūq; lectitando Quintilia. & uigilādæ noctes:& fuligo lucubrationū bibēda:& ī sudata ueste durādū. CO.gni.tri.q magistris cōpellat exo luere postq̄ ei deberi rescivierit. SED uos diuites qñ his tot malis admoniti,deterreri nō possunt qn liberos eru diant uros. Sæuas eis leges īponite. VERbo℞ reg.ut de oibus uerbis regulā det unam:sed ut hoc ita cætera q̄ sequunt̃ factu īpossibilia. VT legat histo.subaudi oēs:nam id uerbum ἀπὸ κοινοῦ enunciatum est.

Dū petit aut termas:aut phœbi balnea: dicat
Nutricem anchisæ nomē: patriāq; nouercæ
Anchemoli: dicat quot acestes uixerit annos:
Quot siculus phrygib9 uini donauerit urnas
Exigite ut mores teneros ceu pollice ducat
Vt si quis cæra uultum facit: exigite ut sit
Et pater ipsius cœtus:ne turpia ludant:
Ne faciant uicibus:non est leue tot puerorū
Obseruare manus:oculosq; ī fine trementes
Hæc iquit cures:& cum se uerterit annus
Accipe uictori populus qd̄ postulat aurum.

ℭTHERmas θερμαίνω calefacio: θερμη calor: caliditas:θερμος:calidus.Inde loca aut aquis aut igni calētia lauādi sudādiue usibus deputata Thermas uo cauere:quæ quidē in urbe plures fuerunt. PEtit: adit. BALnea phœbi:credimus hæc in urbe fuisse nō ex tra urbē.Intus in qua dum quis uagatur sæpenumero accidit:ut de aliquo scripto℞ obscuro loco interroge tur. NVTricē anchisæ. Quæ illa fuerit a nullis scri ptum est:solebant aūt grāmaticis hmōi q̄stiones ob scuræ exigere:& Suetonius scribit Tyberiū cæsarē grāmaticos:qd̄ genus hominū præcipue appetebat eiusmodi fere q̄stionibus experiri:quæ mater hecu bæ:qd̄ achilli nomen inter uirgines fuisset quid syre nes cātare sint solitæ. NOVercæ Anchemoli. De hoc Virgi. li.x.ait.Hinc sthelenū petit:& rheti de gē te uetusta anchemolū thalamos ausū incæstare no uercæ. Abienus aūt Seruio referente scripsit anche moli nouercam dictam fuisse Casperiā. ACEstes:de hoc Maro li.v.ait.Senioris acestæ.i.ualde senis:sic enī ex ponendū est quotiens absolute ponit̃. QVOT urnas:quot cados.legitur.n.li.i.æneī. Vina bonus q̄ deinde cadis onerarat acestes &c. EXIgite:petite. CEV pollice:tanq̄ digito. DVCat: formet:ē aūt metaphora ab cæra:q̄ digitis ducit̃ ad aliquā formam:quā teneram teneris pueris cōparat. NE Faciant uicibus.Pli.idem fer me admonet.lib.enim tertio:epistola ad hispulā de illius filio sic ait:Iam studia eius extra limen ꝓferenda sunt: iam circūspiciendus rhetor latinus.Cuius scholæ seueritas:pudor: in primis castitas cōstet &c. IN Fine.s.libidi nis:in qua qdē oculo℞ hirqui & anguli tremere solent. CVRes:sic legitur in antiquo textu:& ita legendum est non aūt curas. HAEC inquit cures:inquit pueri pater tibi ꝓceptori. CVRes hæc:uidelicet ut sis pater ipsius cœtus. NE Turpia ludant.Ne faciant uicibus:finito deniq; anno mercedem minimam sumes quātula certatu ris offerebatur. ET Quū se uerterit annus:solaris annus & uertens & magnus uocatur. Vertens quia dum ad id signum se denuo uertit:ex quo digressus est:peragit cursum suum numero dierum.ccclxv.& quadrante. Ma gnus uero habetur propter lunarem annum:qui mensis est:quia luna paulo minus q̄ mensem in zodiaci circuiti one consumit.Horum Virgilius utrunq; cōplexus.Interea magnum sol circūuoluitur annū.Hinc anteius capi to annū a circuitu tpis putat dictum:quia ueteres An pro circū ponere solebant:ut an terminum pro circum ter minum:& ambire pro circumire.Hæc ex Macro.li.i.sat.Et quum se uerterit annus accipe &c.poetæ uerba sūt. Scribit aūt Macrobius li.i.sat.ꝙ finito anno mercedes exoluebant magistris:ait enim sic de martio Hoc mense mercedes exoluebant magistri quas completus annus uictoribus:quod quidem & Tranquillus ostendit his uer bis de Claudio loquēs.Nec ullo spectaculi genere communior:aut remissior erat adeo ut oblatos uictoribus au reos prolata,sinistra pariter cum uulgo uoce digitisq; numeret.Est autem intelligendum ꝙ sicut hodieq; certatu ris præmia proponuntur:aut ex panno:aut ex moneta aliqua &c.eodem modo olim agebatur. Victori uero populus fauens a præfecto ludorum postulabat illi oblatos aureos dari:quod idem & nunc fieri solet in certa minibus:populum scilicet uictori oblata præmia postulare:hinc ludorum præfectus uictori propria manu uti & Claudius faciebat:oblata munera tradit.

ℭPHOEBI balnea:quæ erant in urbe:phœbus libertus:cuius meminit Cornelius.Ferebant inquit Vespasia num tanquam somno conniueret a Phœbo liberto increpitum:uel balnea Phœbi Cumas intelligit:ubi Phœ bus colebatur.Marti.Phœbi uada appellat. NVTricem Anchisæ:eiusmodi quæstiōes per obscuræ a gramma ticis exigebantur.Inde Tranquillus scribit Tyberium solitum esse fatigare grammaticos quærendo:quæ fue rit mater Hecubæ:quod Achilli nomen inter uirgines &c. ANChemoli.Alii interpretantur de Archemoro filio Lycurgi qui desertus ab Hypsiphile nutrice:morsu anguis extinctus est.Sed non placet. Superfluum enim erat quærere de nouerca Archemori:cum nullam habuerit aut certe si Hypsiphilem tanq̄ nouercam interpre tantur non conuenit:nam nomen Hypsiphiles notissimum est.Iuue.uero res prorsus incognitas proponit: de anchemolo igitur intelligo:de quo Virgili.Hinc stelenum petit & rheti de gente uetusta Anchemolum thala mos ausum incæstare nouercæ:cuius nouercæ nomen nostri īcognitum fatentur: quamuis Abienus iambicis uersibus græcam esse dicat Casperiam nomine. POLlice:idest tanq̄ digito:sumptum est de Persio:& præmi tur ratione animus uinciq; laborat.Artificemq; tuo ducit sub pollice uultū. TREmentes oculos:nam cum ad uirilitatem perueniunt hirquithalli dicuntur pueri:ut scribit Pompeius qm̄ ταλλουσι.i.germinant hirquis idest extremis oculorum angulis. TREmentibus:scilicet in libidine. QVOd uictori populus historias & fabulas hoc loco nonnulli somniant ego puto coniungendum cum eo quod dixit.Rara tñ merces q̄ cognitione tribu ni Non egeat:ut dicat:nullam habebis mercedem post tot labores nisi ꝑ litē & quā iusserit dari tribunus popu

MAN. Therme

Grāmaticus

Anchemolus

annus uertens

Lunæ ūn An.

Præceptorum merces

DOMI.

li iudex. VICtori.i.tibi uictori litis. POPulus.i.tribunus iudex. POStulat:iubet dare tibi.Fidētinus ī preceps immo iādudum totus corruit miser.hic nescio quæ somnia per crapulam refert de ludis circensibus.

MER. ¶PHœbi balnea:in urbe phœbus balnea hēbat Martialis.Nō phœbi uada principesue baiæ. DICAT nutricem Anchisæ.hæ q̄stiones dicuntur poeticæ:in quibus enarrādis maxie grāmatici elaborauerunt.Primusque

Didymus Didymus(ut scribit Seneca atq; Quintilianus)exquisitissimus fuit in huiusmodi q̄stionibus soluendis:adeo ut

Quid enarratio numerosos libros conscripserit.Est autem enarratio(Vt Diomedes grammaticus diffinit)obscuriorum sensuum q̄stionumue explanatio:uel exquisitio:per quam uniuscuiusq; rei qualitatem poeticis glosulis exoluimus.Tiberium item Cæsarem scribit Suetonius grāmaticos quod;Genus hominum præcipue appetebat:eiusmodi fere q̄stiōibus experiri.Quæ mater hecubæ:qđ Achilli nomē iter uirgines fuisset.Quot syrenes cātare solitæ.

Anchemolus NOMEN patriamq; nouercæ Anchemoli:Quidam Archemori legunt:quod non procedit.Sed Anchemoli legendum est:quem ab Aenea occisum scribit Virg.his uersibus.Hinc sthelenum petit:& rheti de gente uetusta Anchemolum thalamos ausum incæstare nouercæ.Nam de Anchemolo & nouerca eius nusq̄ in auctoribus lectum est:exponente Seruio.Abienus tñ qui totum Virgilium & Liuium iambicis scripsit:hanc cōmemorat fa

Rhethus bulam dicens græcam esse.Rhetus ergo rex Marubiorum fuit in italia:qui Anchemolo filio casperiam sup duxit nouercā:hanc priuignus stuprauit:quo cognito:cū eum pater psequeretur:& ad pœnā uocaret fugiens ille se ad Thurnum cōtulit. POLlice:sic statius de achille.Qualiter artificis uicturæ pollice ceræ.Accipiunt formas ignéq; manūq; sequunt.Tanquā.n.digito formatur animus rōne:& pceptis docentis. TREmentes oculos : sic

Annus uertens Persius patranti fractus ocello.Ob libidinē subaudi:q̄ solet oculos in hircos retorq̄re. ET Cum se uerterit annus:nō simpliciter intelligimus absolutū annū sed uertētem annū:de quo hæc Vitruuius ī octauo:Sol aūt signis spacium:qđ est duodecima pars mūdi:mense uertente uadens trāsit in duodecim mensibus:duodecim signo℞ interualla peruagando.Cum redit ad signum unde cœperit:perficit spaciū uertentis anni.Sunt aūt prisci frequēter hoc sermone usi:ut uertentem annum appellarent.Plautus & Cicero in philippicis:& Suetonius in caligula.Immensas opes:totūq; illud Tyberii.C.uicies ac septies milies sestertium non toto uertente anno absumpsit.

VICTori populus quod postulat aurum.Victoribus in ludis & uenationibus quotiens exhiberentur in publico postulatos fuisse aureos a populo:ex Tranquilli uerbis colligere possumus:qui hæc de Claudio tradit.Nec ullo spectandi genere communior:aut remissior erat:adeo ut oblatos uictoribus aureos probata sinistra pariter cum uulgo uoce digitisq; numeraret.

VAL. ¶DVM pe.sibi mercedē dari. THErmas:a theros æstus qđ ad excidū de toto corpe sudorē inuentæ sint. NVTricē anchi.q īter pastores fert educatus. NOVercæ ar.nō hypsiphilē dicit qppe q̄ nouerca nō fuit sed potius eius īteritū egerrie tulit. ARChemori:lygurgi thracū regis filii:fuit archemorus a serpēte occisus:ut apđ Statiū i thebaide:archemorus uero credit dictus:q futurū apud thebas regibus oñderit primus exitiū. ACEstes:troianus ī Sicilia rex de quo apud Vir. MORes:naturas. TENeros:puero℞. DVCat:īstituat. CAEra:uultū facit:q̄ ut uis ī q̄cūq; uerti pōt effigiē. VT sit pr̄:tāq̄ pr̄ ipsius. COEtus:turbæ puero℞. NE Turpia ludāt:ne lusus turpitudinē ullā afferāt. NE Faciāt uicibus:ne se uicissim corrūpāt. OCVlosq; in fine tremētes ut Vir.trāsuersa tuētibus hirqs:& Persius.Patrāti fractus ocello:sed hi duo uersiculi Iuuenalis nō sunt. HAEC in quit curas:hæc ingt tribunus aut pr̄ curato:p'mō modus positus:schema metalepsis. ET cū se uer.an.hoc.n.anni est ppriū ut ī se uertat. ACCi.uictori.popu.qđ po.au.oēs siqdē pmeritū facile dicūt nullus tñ quicq̄ tradit aut uictori tibi.i.tui ppositi effectori:sic Vir.uictorq; uirū uolitare p ora:aut uictori pertinaci:ita Hor.ego ut cōtendere durum cū uictore sequor:& rursum:uictor propositi simulac perueneris illuc.

Argumentum satyræ octauæ.

MAN. ¶Nobilis octaua ppria uirtute uocatur.

STEMmata quid faciūt.Illos arguit pšertim ponticū qui malo℞ uirtutibus se iactāt.Cū ipsi ignaui sint Itaq; consulit eis.Vt uirtutem ipsā uiribus totis amplecti conētur:hoc enim mō uere nobiles & generosi fiēt.Nam genus & proauos:& quæ non fecimus ipsi uix ea nostra uoco inquit Vlixes cōtra aiacē lib.xiii.met.Nasonis.Tullius item contra

Nobilis generosus stemmata Salusti.ita scribit. Satius est tamen meis gestis florere:quā maiorum opiniōe uti & ita uiuere ut ego sim posteris meis nobilitatis initiū & uirtutis exēplum.Et Seneca epistola.xliiii.ait Nō facit nobilem atriū plenum imaginibus:nemo in nostram gloriā uixit:neq; quod ante nos fuit nostrum ē animus facit nobilem.Quis ē generosus:ad uirtutē bene ab natura cōpositis.

Satyra Octaua

Temmata quid faciunt quid pdest pōtice longo
Sāguine cēseri.pictosq; ostēdere uultus.
Maiorum:& stantes in curribus æmiliāos.
Et curios iā dimidos:nasūq; minorē
Coruini:& galbā auriculis nasoq; carentem
Quis fructus generis tabula iactare capaci
Famosos equitū cū dictatore magistros:
Si corā lepidis male uiuitur.effiges quo
Tot bellatorum:si luditu r alea pernox.

STEMmata:dicūtur stēmata coronæ & ornamenta.Dicuntur item lineæ seu ramusculi:quos in genere faciūt:quum gradus cognationū partiunt ut puta ille filius ille pater ille auus.Ille pauus.Ille abauus.Ille atauus.Ille tritauus Persius satyra tertia.Stēmate q tusco ramū millesime ducis.Et Suetonius de Galba scri.q imperator ēt stēmata in atrio pposuerat:quo paternam originē ad iouē maternam ad pasiphaen referret.Mar.itē lib.iiii.ad posthumum:atria pisonum stabant cū stemmate toto.Seneca quoq; epistola.xliiii.Inquit : siquid est

aliud boni in phia hoc ē ꝙ ſtēma nō inſpicit. Platonem nō accepit nobilē phia. ſed fecit. LONgo antiquo. philoſo
CENſeri. iudicari. PICtoſq; oñdere uultus maiorū: Pli. in pricipio libri. xxxv. hæc ait. Aliter apud maiores phia
in atriis hæc erant quæ ſpectarent: non ſigna externorum artificū nec æra aut marmora. Expſſi cæra uul
tus ſingulis diſponebant armariis. ut eēnt imagines. quæ cōmittarent gētilia funera ſempq; defuncto ali imagines
quo totus aderat familiæ eius: qui unq̄ fuerat populus. Stēmata uero lineis diſcurrebāt ad imagines pictas in atriis
tabulæ uero codicibus iplebant & monumētis reꝝ in magiſtratu geſtaꝝ. aliæ in foribus & circa limia ani ſtēma
moꝝ ingentiū imagines erant affixis hoſtiū ſpoliis: q̄ nec emptori refrigere liceret: quæ ēt dominis muta
tis domus ornamēta erāt: hæc ille. Paulo tamē ſuperius ita ſcribit. Imaginū quidē pictura: q̄ maxime ſimi
les in æuum ꝓpagabant figuræ: quod in toto exoleuit &c. ET STantes in curribus æmilianos. i. triumpha
les uiros. Nā paulus æmilius filius eius qui apud cannas cecidit de liguris triumphauit. pſen regē macedo Paulus
num apud ſamothracas cœpit: in triūphūq; duxit. Eiuſdē pauli filius Scipio æmilianus: a ſcipiōis aphricāi æmilius
filio adoptatus Carthaginē intra ſex mēſes deleuit. Numantiā in hiſpania uicit hæc & plura Pli. de uiris il Scipio
luſtribus. IN CVRribus. de ſtatuis & currib⁹ triūphalibus legito Pli. lib. xxxiiii. Nos ēt dicimus ſaty. vii. ibi minor
Stat currus aheneus &c. CVRIos legito in ſaty. ii. DIMIdios. id aūt lōgam pp antiquitatē. CORuini. Va Valerius
lerius coruinus tribunus militū aduerſus ingentē gallū ꝓuocatorē ſolus territis omnibus ꝓceſſit. Coruus
ab ortu ſolis galeæ eius inſedit: & inter pugnandū ora oculoſq; galli uerberauit hoſte uicto Valerius Cor Coruin⁹
uinus dictus: ē auctor eſt Pli. NASVM minorē. fractū intelligit ob uetuſtatē. GALbā. Neroni galba ſucceſ Galba
ſit nullo gradu cōtingens cæſarū domum. Sed haud dubie nobiliſſimus. magnaq; & uetere ꝓſapina. ut q imp.
ſtatuaꝝ titulus pronepotē ſe. Q. Catulli capitolini ſemp aſcripſerit. ipator uero etiā ſtēma in atrio ꝓpoſu ſergius
erit: quo paternā originē ad iouē maternā ad paſiphaem minois uxorē referret: familiā illuſtrauit Serui⁹ Galba
galba cōſularis tēpoꝝ ſuoꝝ eloquētiſſimus: hæc Tranqllus. GENEris. genus triplicē ſignificationem hēt. Genus
Eſt genus. i. patria pentes origo ſanguis. Quo mō eſt illud. Vnde genus ducis. Eſt itē genus ſub quo multa triplicit
ſimilia ex eodem deſcendentia cōtinent: ut animal genus etiā hoc mō piſcis equus animalia ſunt: ſed hoꝝ
oīum genus animal. eſt tertiū illud gen⁹ quo cuiuſlibet rei qualitas īdicat: ſi dicas cuius generis ueſtis &c.
Auctor eſt Victorin⁹ in rhet. TABVla capaci: Diximus eſt Plinio ꝙ tabulæ codicibus implebant & mo
numentis reꝝ in magiſtratu geſtaꝝ. Diximus itē ꝙ expſſi cæra uult⁹ ſingulis diſpōebant armariis & cæt.
FAMOſos equitū magiſtros. i. illuſtres Pli. lib. vi. epiſtola ad Triariū ſic. Impenſe petis ut cauſam agā perti Famoſus
nentem ad curā tuam pulchram alioquin & famoſam: faciā ſed nō gratis &c. Apuleius lib. ix. hic uxorem
generoſam & eximia famoſitate ꝑditā mira cuſtodela munitā domi ſuæ q̄ cautiſſime cohibebat. idē pau
lo īferi⁹ ſic ait. atq; hac ipſa potiſſimū famoſa caſtitate & īſignis tutelæ nimietate inſtinctus atq; inflāma
tus &c. lib. aūt. x. ſic. Tūc theſſaliā ēt acceſſerat nobiliſſimas feras & famoſos inde gladiatores cōparaturus
lib. uero. xi. ſic. at ille uir alioqn grauis & ſobriæ religionis obſeruatione famoſus. &c. Patet iis igit famo
ſum ēt illuſtrē denotare contra illoꝝ opinionē qui tantūmō infamē ſignificare ſcripſerūt. Vt illud plauti.
Qui ēt me miſeꝝ famoſum fecit flagitiis ſuis & ſaluſtii illud largitionē famoſā ipudētēq;. EQVItū magi
ſtros: qles tribūi celerū apd reges tales ferme apd dictatores Magri eqtū fuer: nā eis ſūma ptās i eqtes erat.
dictatorib⁹ uero qb⁹ ſp addebat ſūma ptās & ius i populū. Vegeti⁹ āt i li. ii. c. ix. ſic ait. Sed legati ipatorib⁹
ex cōſulib⁹ ad exercit⁹ mittebant qb⁹ legiōes & auxilia uniuerſa obtēperabāt i ordinatiōe pacis uel neceſ
ſitate belloꝝ i quoꝝ loco nūc illuſtres uiros cōſtat magiſtros militū ſubſtitutos a qb⁹ nō tm̄ binæ legiōes
ſed ēt plures numero gubernabant: hæc ille. Vbi ēt aduertēdū ꝙ ſicuti Iuue. ait famoſos magiſtros equitū
ita Vegetius illuſtres uiros magiſtros militū dixit. SI COrā lepidis. Caper ſic ait Corā illo dicēdū eſt non Coram
palā illo nam palam ad multos refert: hæc Caper. Priſcianus aūt lib. xiiii. ſic ſcrib. ſed Corā magis ad perſo
nas palā ad oīa accipit. Priſcianus igit lōge melius q̄ caper inquit: quod quidē Iuuenalis hic oñdit. & ſaty. palam
xi. dicens. Et coram dominis cōſumit. itē Corā aliis. Horatius ſat. iiii. Corāue quibuſlibet. Seneca epiſtola
xi. Corā pluribus erubuit. LEPIdis ꝓbis uiris. qualis fuit æmilius lepidus: q puer ēt ꝓgreſſus in aciē hoſtē
interemit ciuē ſeruauit: qua de re ei in capitolio ſtatua bullata & incincta ꝑtexta ſenatus conſul. poſita fuit
auctor eſt Valerius lib. iii. de indole capite primo. Diximus & alia de eodē in ſat. vi. ibi. ſ. dicite uos neptes
lepidi. Vtq; lib. xlvii. Epitomatis liuii legit. M. æmilius lepidus pōtifex maximus fuit: fuit & princeps ſena
tus lectus. SI COrā lepidis. i. corā ſtatuis ꝓboꝝ uiroꝝ: qlis fuit lepidus. QVO: ad qd. SI LVdit alea ꝑnox.
ſenſus eſt qd tibi poſſunt maioꝝ imagines ſi nocte tota ludit alea? Vel ſi etiam econtrario ante ſolis occa ꝑnox
ſum: dormire incipis: quo tēpore ſæpe numero caſtra mouebant duces. PERnox: nocte tota uigil.

STEMmatam: libertini locupletis alūn⁹, icertū an fili⁹ Iuue. cū male audiuiſſet de ignobilitate
ſua: ſatyram orſus eſt i eos q ſola maioꝝ auctoritate efferunt: & hic nactus occaſionē eoꝝ no DOM
tat ſcelera: ad ponticū uero ſcribit quē docet qd ſit uera nobilitas. STEMmata græce latine co
ronæ dicūt. uñ latini idē uerbū acceperūt ꝓ ſtatuis maioꝝ q coronā aliqñ meruiſſent i atriis
expreſſi cæra uultus auorum ſingulis diſponebantur armariis: & in gētilium fun⁹ adducebant. Stemma
ta eædem ſtatuæ erant: ſed tantum eorum auorum qui coronam in bello meruiſſent: hæ ſolæ lineis deſi
gnabant ut qſi pictæ uiderent ad aliaꝝ differētiā. Pli. Stēmata linei diſcurrebāt ad imagines pictas. VVL
tus pictos. i. Stēmata maioꝝ: nā ut ait Pli. erāt imagines cereæ pictæ: AEMIlianos. i. triūphales uiros qua
les fuerūt Paulus Aemilius Macedonicus: cui data ē ueſtis a ſenatu triūphales ludis circēſib⁹. Scipio Ae
milian⁹ q carthaginē: & numātiā deleuit. CVRIos: de curio añ dictū ē. NASVM minorē. laus ſtēmatis ē a
uetuſtate. CORuini. i. meſſale coruini de quo añ dictū ē. GALbā. i. Sergium: galbā cōſularē. & oratorē. TA
bula capaci. i. āplo armario: ita cōiuge. QVIS fruct⁹ gñis ē famoſos. i. īfames hoīes. LACTAre. i. oñtare.

MAGIstros eq.s.maiores suos q fuerũt magrĩ eqtũ.CORAM le.i.corã pclaris uiris qlis fuit lepid⁹ q au-ctore Vale.tãtæ idolis fuit:ut ei ex senat⁹ cõsulto posita sit statua bullata cũ ptexta:qm̃ puer pgressus ĩ aciẽ hostẽ ĩteremisset.EFFIgies quo .i.ad quem usum habes tot statuas maioꝝ:si nõ emularis eorum uirtutes.

MER.

STEMmata qd faciũt.In eos ĩuehit̃ q̃uetustate gñis elati.& maioꝝ uirtutib⁹ nixi:nihil agũt cur ipsi nobiles dici possint:imo hercule a parẽtib⁹ degenerãtes:nebulã q̃dã & tenebras nobilitati obiiciũt.STEMmata:corõæ apud Homeꝝ sunt:ut illđ στεμματα εχωνεν χερσι:hoc ẽ coronas ĩ manib⁹ hñs.fitq̧ a uerbo στέφω:quod est corono.Sed hac ĩ parte gradus gñis & ordines descẽdẽtiũ significat q ramis qbusdã.& uelut ĩtercurrentib⁹ lineis distinguebant̃.Persius.Stẽmate qđ tusco ramũ milesime ducis.Sueto.de Galba.Impator uero ẽt stẽmata ĩ atrio proposuerit quo pñá originem ad ioue mrñá ad pasiphaen.Minois uxorẽ refert.Et Mar.Atria pisonũ stabãt cũ stẽmate toto.Et docti Senecæ ter uenerãda dom⁹:Sed ad huius loci explanationẽ ea subiicimus.q in trigesimo quinto historiæ naturalis legimus.Apud maiores in atriis hæc erãt q spectarent̃:Nõ signa externoꝝ artificũ:nec æra:aut marmora:expssi cera uultus singulis disponebant̃ armariis:ut eẽnt imagines:q cõmittarent̃ gẽtilitia funera.sp q̧ defuncto aliquo:tot⁹ aderat familiæ eius q unq̃ fuerat populus.Stemmata uero ĩ lineis discurrebãt ad imagines pictas.Tabulina codicib⁹ ĩplebant̃ & monumẽtis reꝝ ĩ magratu gestaꝝ.IN CVRrib⁹:q triumphassent:ut supra ex Plinio notauimus ĩ currib⁹ stantes ponebant̃.AEMIlianos.de gente æmilia:quorũ illustres fuere Paulus æmili⁹:q de p se rege Macedoniæ triũphauit:& fili⁹ ei⁹ q adoptatus ĩ gentẽ corneliã carthaginẽ deleuit atq̧ Numãtiã.ET CVrios iã dimidios.Curii atq̧ coruini notiores sũt q̃ explanatione nr̃a ĩdigeãt.DIMIdios.p uetustatẽ.GALbã.ĩ gẽte sulpitia cognomẽ Galbæ fuit:sed familiã maxĩe illustrauit.ut tradit Sueto.Sergi⁹ galba cõsularis tẽp oꝝ suoꝝ eloquẽtissimus:quẽ tradũt hispaniã ex ptura obtinẽtem lusitanoꝝ.xxx.milib⁹ trucidatis uiriati belli cãm extitisse forsan hui⁹ imagĩes iã uetustate absumptas atq̧ collapsas significat.FAMOSos eqtũ cũ dictatore magros.famosos hac ĩ pte illustres accipio Pli.ĩ epistolis.Ad curã tuã pulchrã atq̧ famosam:sũt q legãt fumosos.CVM dictatore:dictatores ut ĩ origine iuris ait Põponius hi erãt a qbus nec puocãdi ius fuit:& qb⁹ ẽt capitis aĩaduersio data est:hũc magratũ:qm̃ sũmã ptãtem habebat:nõ fas ultrã sextũ mẽsẽ retineri:& his dictatorib⁹ magrĩ eqtũ iũgebant̃:sic qũo regib⁹ tribũi cæleꝝ:qđ offĩm fere tale erat:q̃le est hodie pfectoꝝ ptorii:ergo cũ sine magistro eqtũ dictator nõ esset:iũxit cũ dictatore magros eqtũ.Illud aũt addim⁹ ex sñia Ciceronis & Senecæ:dictatorẽ apud antiquos magistrum populi uocatum:& testimonium esse:quod qui ab eo nominatur magister equitum est.

Stemma quid

Imagines in funere

Tabulina

Ser. galba

Dictator

Magister equitum

Tribun⁹ celerum

Magister populi

VAL.

STEMmata qd faciũt:qd pdest põtice lõgo.Sãguine cẽseri.Hãc ad põticũ satyrã Iuue.de natalium claritate scribit q nã uera sit nobilitas oñdens:quã & Plato ita diffiniuit ut tris ei limites tribuerit.unũ qdẽ ut maiores cõsumatæ uirtutis fuerint dignitate pstãtes.& rei alicui⁹ claræ administratiõe ĩsignes:alteꝝ aũt ipi:ut liberaliter educati moribus bene ĩstituti:& disciplinis ut bonos prudẽtesq̧ ciues decet eruditi.tertiũ uero ut suis factis illis se dignos ostẽdãt agãtq̧ quo & ipsi laudari mereant̃.STEMmata qd faciũt.stẽmata sũt ex multis cõposita serta floribus.Home. σεμματεν χερσινε χωνεκηβολου απολλωνος,est ubi clarã significẽt familiã ĩ qua ĩsignes uiri:ut ĩ sertis flores elucescãt.Persius.Stẽmate q thusco ramũ millesime ducis Ramulos.Itẽ ueteres stẽmata dixerũt quos aduocati ĩ iure faciũt:ut puta ille filius isti⁹ hinc istius.sunt & q rotũdas imagines stẽmata dici uelit.LONGO sang.lõga maioꝝ seriæ.IN CVRib⁹.triũphãtes.DIMIDIos.uetustate exesos.ET GALbã.oratorẽ ĩ dicẽdo cõcitatissimũ lingua uolubilẽ & uehæmẽtissimũ:ut scribit cicero.TABVla iactare capaci.ampla pictura:sed hic uersiculus in uetustissimis codicib⁹ fere nõ inuenit̃.FAMOSos equitũ cũ dictatore magistros:quod summum in urbe fuit imperiũ.Põponius populo deĩde aucto cũ crebra orirent̃ bella:& quædã acriora a finitimis ĩferrent̃ ĩnterdũ re exigente placuit maioris potestatis magistrũ constitui:itaq̧ dictatores proditi sunt.a quib⁹ nec prouocandi ius fuit:& quibus etiam capitis animaduersio data est:hũc magistrũ:qm̃ sũmã potestatem habebat:nõ erat fax ultra sextũ mẽsem retineri.& his dictatorib⁹ magistri eqtũ iungebant̃ sic qũo regibus tribuni celerũ:qđ officiũ fere tale erat quale hodie pfectoꝝ ptorio.magistratus tñ habebant̃ legitimi.LEPIDIS:nobilissimis:quorum uirtutes deceat æmulari potius q̃ se ad aliorũ res clare gestas iactitare.ALEa pernox.honesta locutio cum quod hominis est rei plærũq̧ tribuitur.PERNOX.per noctem uigil.

MAN.

ANTE numantinos ortus luciferi:idest ante solis occasum:posuit enĩ luciꝝ p hespero.propterea numãtinos addidit ortus.ut hespeꝝ designaret.Nam stella ueneris.phosphoros grece lucifer latine dicitur:quũ antegredit̃ solẽ:quũ subsequitur autẽ hesperos:quod Cice.in lib.de natura deoꝝ.ita edocuit.Et Pli.lib.ii.c.viii.de uenere sic ait.Præueniẽs quippe & ante matutinũ exoriens luciferi nomẽ accipi:ut sol alter:Cõtra ab occasu refulgens:nũcupat̃ Vesper prorogant lucem uicem ue lunæ reddens.NVMANtinos ort⁹ idest hispãos:Nã ut scribit Mela urbiũ de mediterraneis in Terraconensi hispania clarissime fuerũt Pallantia & Numantia.Vtq̧ Ptolemeus scribit libro secundo.Occidentale latus Terraconensis ab occiduo alluitur oceano.Cum itaq̧ ad occidentẽ esset Numã

Lucifer phosphoros

Vesper

Numãtia

Ante numantinos si dormire incipis ortus
Luciferi:quo signa duces & castra mouebãt
Cur allobrogicis:& magna gaudeat ara
Natus in herculeo fabius lare:si cupidus:si
Van⁹:& euganea quãtũ uis mollior agna:
Si tenerũ attritus cathinẽsi pumice lumbũ
Squalẽtes producit auos emptorq̧ ueneni
Frangenda miserã funestat imagine gentẽ
Tota licet ueteres exornẽt undiq̧ cæræ
Atria:nobilitas sola est atq̧ unica uirtus.
Paulus:uel cossus::uel drusus morib⁹ esto

tia:hiſpi ortus Numantinos poeta appellauit. De numantia auté plurima diximus in horatio libro ſecun
do ode.xii. QVO ſigna duces & caſtra mouebát.ꝙ ſub occaſū ſolis ſæpe id fieret pluribus in locis & paſſū
legit:Præſertim lib.xv.epiſtolarum Ciceronis.ea quidé epiſtola.q́ icipit Sūma tua auctoritas fecit.Vbi Ci ciceronis
cero imperator.M.Catoni ſcribens inter plurima ſic ait:Quumq; me diſcedere ab eo mōte.ſcilicet Ama Imperato
no:ſimulaſſem & alias partes Ciliciæ petere:abeſſemq; ab amano iter unius diei & caſtra apd̄ epiphaneā ris aſtus
feciſſem ad.iiii.idus octobris quūq; aduesperaſceret,expedito exercitu ita noctu iter feci.ut ad.iii.idus octo
bris quū luceſceret in amanū aſcenderé diſtributiſq; cohortib⁹ & auxiliis &c.plæroſq; nec opinátis oppſſi
mus.q occiſi captiq; ſunt &c.Et frontinus lib.primo Strategematon capite uero quinto ſic ait.Gneus Fō,
teius craſſus in hiſpania cū trib⁹ milib⁹ hominū pdatū pfectus:ad aſdrubalé & ad primos tantū ordines re craſſus
lato cōſilio.Incipiéte nocte quo tépore minime expectabať p hoſtiū ſtationes prorupit.Idé frōtinus lib.ſe, fōteius
cundo.c.i.ſic inqt.Iugurtham auté cōſtat memoré uirtutis romanoꝝ.ſemp iclinato die cōmittere ṗlia ſo Iugurtha
litū:ut ſi fugarenť ſui oportuná nocté haberét ad deliteſcédū.Huiuſmodi auté exempla innumerata ſunt:
Quapropter ante Numátinos ortus luciferi.i.ante q́ heſperus oriatur exponédū é: ut ante etiá diximus.
Quicūq; igiť hoc pacto nō itelligerit maximo eé i errore quis dubitet? CVR allogobricis:oñdit hic uitio
ſos maioꝝ laudib⁹ geſtis.& imaginibus gaudere nīe poſſe:nec ullo pacto nobiles eſſe.q́m ſola uirtus nobi
les efficit.Allobogricis..i.titulus ſuoꝝ maioꝝ:ſunt auté allobroges in gallia ut patuit ſaty.vii. Valerius át
lib.vi.De mutatione moꝝ ſcribit.ꝙ Fabius maximus gallica uictoria cognomé allobrogi ſibimet ac poſte Fabius
ris peperit.Cuius adoleſcentia fuerat ualde infamis:ſed nihil eodé ſene ornatius:aut ſpecioſus illo ſeculo allobrog⁹
rōmana ciuitas habuit.Sed tertio lib.cap.quinto ſcribit ꝙ pdicti.Q.Fabii maximi allobrogi filius.Q.Fa
bius maximus tá perditá luxuria uitá egit.ꝙ ei.Q.Pompeius ṗtor urbanus paternis bonis interdixit.er,
go qué nimia patris indulgentia hæredé reliqrat publica ſeueritas exhæredauit.MAGNA ara.ſuo numi
ni hercules iſtituit ará:quæ maxima apud pontifices habebať.quū ſe ex nicoſtrata euádri matre. quæ ab
uaticinio carmétis diſta eſt imortalé cōperiſſet.auctor eſt Solin⁹ ṗterea Macro.libro tertio Sat.ſcribit.Ro
mæ Victoris Herculis ædes duas fuiſſe.Vná ad portá trigeminá.alterá in foro boario.uictor auté hercu, Herculeis
les dictus eſt ꝙ omne animaliū genus uicerit.Hinc Maro libro octauo ait.hæc inquit limina uictor alci, ara.
dés ſubiit.HERculeo lare.Herculea domo.Ouidius lib.ſecūdo faſt.Fabiæ gentis auctoré herculé oſtédit Fabia
his uerſibus.Vt tamé herculeæ ſupereſſent ſemina gentis.Credibile eſt ipos conſuluiſſe deos.EVGAnea gens
agna.Plinius lib.iii.c.xx.ſcribit Euganeoꝝ oppidum eſſe Veroná quæ quidé urbs diſtat a patauio milibus Euganei
paſſuum.l.Capite uero ſequéti de gétibus alpinis ſcribit idé:ꝙ Euganeæ gétis oppida.xxxiiii.Cato enume nero
rabat.Et paulo inferius ait.Graiaꝝ alpiū incolas præſtáteſq; genere euganeos inde tracto nomine ευγε, uerona
νεια nobilitas dicitur ευγενησ generoſus.Liuius auté in principio ait:ꝙ euganei inter mare alpeſq; in co
lebant.quo tempore antenor in intimū maris adriatici ſinū uenit.Euganea agna:ad oues altinates reſpe, Euganea
xit.quæ mollicie lanæ laudantur.Columella enim libro octauo ſic de ouibus emédis.Generis eximii cala, Lanarum
bras appulaſq; milites noſtri exiſtimabát:earūq; optimas tarentinas:Nūc gallicæ pcioſiores habentur ea, Nobilitas
rūq; pci pue altinates.ut auté Strabo li.v.ait.Altinū in palude oppidū eſt.ſimilé rhauendæ ſitū habés. Pli. Altinates
etiam Altinū in Venetia ponit.Et ſtrabo libro quinto:Patauinos pános laudauit. Mar.quoq; ait lib. xiiii. oues
Velleribus primis Apuleia parma ſecundis Nobilis altinū tertia laudat ouis.TENErum.ideſt laſciuum altinum
in lumbis.n.libidinis eſt ſedes:Hinc ait perſius:Quum carmina lumbū intrant.ATTRItus. attritum ha op.
bés corpus & mébra.CATInenſi pumice.i.ætnæo.ætna.n.mons imminet Catinæ oppido ab ipſa diſtás Lumbi
ſtadiis.lxxx.ab ætnæ auté Crateribus petræ liquefactæ cū riuis igneis in agrū catinenſiū deferebantur:qd̄ Catina
Srabo lib.vi.edocet.Et plinius libro.xxxvi.ſcribit:ꝙ hi pumices qui ſunt i uſu corporum leuigádorum fœ Aetna
minis iá quidé & uiris:atq; ut ait Catullus liberis laudatiſſimi ſunt in melo.& æoliis inſulis. SQVAlétes pumices
auos:auoꝝ imagines ſqualidas:ſic enim ſunt natura ipſa.PRODVcat ita legiť in antiquiſſimo textu.Pro,
ducat ideſt palá ducat.atq; oſtendat.gloriæ cauſam.IMAGIne:ſuæ.ſ.ſtaturæ.FVNEſtat:inquinat.VETE
res cæræ.cæreæ imagines ueteres.De quibus ſupius i hac ſatyra dictū eſt.VIRTVS.de hac latius dictum
é in pricipio hoꝝ cōmentarioꝝ.Et Cicero lib.nono epiſtolarū Dolobellæ ſcribés ait.Nihil eſt.n.mihi cre
de uirtute formoſius:nihil pulchrius:nihil amabilius.Et in libro de natura deoꝝ ſic.Propter uirtutem.n.
iure laudamur.& i uirtute iure gloriamur:Hinc etiam in oratione pro.L.cornelio idé de carthaginēſibus
ita ait.Vndiq; fortes uiros aſciuerūt:& hominū ignobilium uirtuté pſæpe nobilitatis iertiæ ṗtulerūt.Li,
bro uero ſecūdo of.de uirtute ait.Virtus omnis in tribus rebus fere uertiť.Quaꝝ una eſt in ꝓſpiciendo Virtus
qd in quaq; re ueꝝ ſincerumq; ſit.alterū cohibere motus animi turbatos appetitiōeſq; obediétes efficere
rōni.Tertiū his quib⁹ cōgregamur.uti moderate & ſciéter.Diximus & plura i ſatyra prima ibi.ſ.Vt coiiť
pax atq; fides uictoria uirtus.Idé Cicero lib.ſecundo rhe.ait.Virtus eſt animi habitus:naturæ modo atq; Habitus
rōni cōſentaneus.habitus uero:ut idé ſcribit li.i.rhe.Eſt animi ut corporis.cōſtans.& abſoluta aliq́ i re pfe
ctio PAVlus:pauli ſimilis:& ſic coſſi aut Druſi:ii.n.uirtute pditi fuerūt. Cōſulit itaq;. ut uirtuté aſſequať.
SI ANTE numátinos.i.añ ſtatuas triūphaliū qualis fuit Scipio numantinus ludis tota nocte alea:ut ita cō
iunctim legas.ſi luditť alea pernox añ numantinos:& ſi incipis dormire ortu luciferi.i.ſi tandé ad aurorá is DOM.
dormitū uerſatus tota nocte in alea quo tépore illi ibát in aciéq́ ridiculi ſint:q cōiūgūt ortus numantinos
luciferi & de aſtrologia diſputát hoc loco:nō tá a nobis é oſtédédū q́ ab omnibus facile cognoſci pōt: & ta,
men Fidétinus opinioné noſtrá ſequi noluit.tarditate ingenii impeditus.FABIVS.Q.Fabii maximi al,
lobrogis ciuis & ipetatoris clariſſimi filius pditá luxuria uitá egit & maioribus indigná:adeo ut Pompei⁹
prætor Vrbanus paternis bonis ei iterdixerit p hūc oés itelligit q a maioribus degenerarūt.Fuit ité Fabi⁹

uallés cuius meminit Tacitus. ALLObrogicis: ideſt cur uendicet ſibi titulos maioꝝ: nam fabius: ut ſcribit Valerius uictoria gallica cognomen allobrogis & ſibi & poſteris peperit. MAGNA ara: ideſt cur habeat hoc decus familiæ: ná fabia gés hébat ſacra herculis hereditaria quæ ipſa colebat: ut ſcribit Liuius: magna aũt dícit uel pp ará herculis maximá: cuius meminit Pli. & Vir. & Oui. uel certe q̃m auctore Plutarcho in q̃onibus duæ erát in tẽplo herculis aræ: maior ex qua uiri guſtabát: minor ex qua fœminæ. AGNA: alludit ad cognomé auitũ: ná Fabius dictus eſt ouicula ab ioue: quia héret leuitaté & grauitaté ouis: ut ſcribit Plutarchus. q. d. ſi nõ ouicula eſt alludés. ſ. ad cognomé: ſed plane agna mollior. CATInenſi. i. ſiculo: ná catanę ætnei incẽdii cineribus eiectis pumicibus olim onerabaſ: pumices tñ q̃ in uſu erát corporũ leuigandorũ laudatiores erát ĩ melo & Ciſiro: & æoliis inſulis: ut ſcri. Pli. TRADVcit: ridiculos facit. COSSVS. i. talis q̃lis fuit Coſſus: qui larté Tolũniũ manu ſuá interfecit ducé hoſtiũ: unde ſpolia opima in capitoliũ reportauit: altera poſt romulũ. VEL druſum. i. imitare druſi mores: druſorũ generis auctor a Drauſo hoſtiũ duce interfecto cognomé in familia propagauit. Idem dicitur ex gallia rettuliſſe aurum quod in obſidione capitolii hoſtibus datum fuerat: nam quod de Camillo ſcribunt nonnulli: nõ eſt una annalium fides.

MER. Magiſter populi

¶ ANTE numátinos ſi dormire incipis ortus. Numátinos hiſpanos: ubi ſerius oriẽ lucifer q̃ in italia. & locutus eſt more Virgiliano. Tibi deſerit heſperus oetem: Et alibi. Iámq; iugis ſũmæ ſurgebat lucifer idæ. Eos aũt carpit q̃ cõtra naturá ad faces & cereos: ut Scribit Seneca uiuebát quoſq; delectabat uita in cõtrariũ circũacta. CVR allobrogicis. fabium allobrogis fabii filiũ tágit: cui patrimoniũ dilapidáti (Tradit Valeri⁹) põpeium bona pr̃na interdixiſſe. Sed q̃ primus Fabius dictus eſt allobrox. Is apud flumé Iſará regem allobrogorum aruanorũq; gétés ad ſextũ idus auguſtas cecidit: deuictiſq; allobrogib⁹ allobrox nominatus eſt: hæc Pli. Huius auté fuit fornix fabianus: cuius Cicero & Quintilianus meminere. hoc eſt archus iuxta regiá in ſacra uia eo cenſore. Vt Pedianus tradit cõſtructus. MAGNA ara. de qua Virg. Hanc aram luco ſtatuit q̃ maxima ſp dicere nobis & erit q̃ maxima ſemp Hercules. n. ut exponit Seruius: cũ ſe euádro & Iouis filiũ eé dixiſſet: & morte Caci uirtuté ſuá ꝓbaſſet: hoſpicio ab eo ſuſceptus eſt: & pro noíe hítus: deniq; ei ara maxima cõſtituta q̃d Herculi delphicus apollo in Italia fore p̃dixerat. NATVS in herculeo fabius lare Gété fabiá ab hercule originé traxiſſe Ouidius ĩ faſtis teſtaẽ his uerſibus. Vt tñ herculeæ ſupereſſent ſemina gétis. Credibile eſt ipſos cõſuluiſſe deos. EVGAnea. patauina: & ad oues altinates reſpexit q̃ mollicie lanæ auctore Columella cõmédabanẽ. Mar. Vellerib⁹ primis apulia. Parma ſecũdis Nobilis altinũ tertia laudat ouis. PVMIce catinéſi hoc é Siculo a Catania Vrbe Siciliæ: ĩ qua uſq; liq̃facta ſaxa erutat ætna. Sed pumices ĩ Melo: & æoliis ĩſulis tradit Plinius fuiſſe ad corpa leuigáda laudatiſſimo. PAVLVS. forſitá de Paulo æmilio & p̃re ĩtelligit. EXORnét undiq; ceræ atria. Vt ſupra diximus ĩ atriis tabulina erát. & imagines frequétes: ex q̃bus nobilitas lõga notabaẽ. Apuleius. Quod tabulina ꝑpulchra ĩ ædib⁹ cernát. COSSVS hac ĩ pte nõ crediderí de Coſſo ĩtelligi q̃ larté Tolumniũ manu ꝓpria ĩteremit: & opima ſpolia ſecũdus a Romulo Ioui feretrio rettulit: ĩmo uero de Coſſo: q̃ ſcribente floro Muſulanos atq; getulos accolas ſyrtiũ mádáte Cæſare Auguſto cõſpicuit. Vnde illi getulici nomé latius uictoria patuit. Ideq; erit Coſſus. & getulicus. Sunt auté Coſſi uermes ĩ lignis editi: a q̃bus & Coſſi dicti ſunt natura rugoſi corpis hoíes: ut ſcribit Põpeius. DRVSVS. uel Neroné druſum ĩtelligere debemus: q̃ Aſdrubalé cecidit uel alteꝝ druſum liuiæ filium: cui a deuictis germanis primum cognomé germanico inditum eſt: & ab eo foſſe druſinæ dictæ.

Fabius allobrox

Fornix Fabianus

Ara maxima herculi

Lanæ altinates

Pumices

Tabulina

Coſſus gétilicus

Coſſi

Druſus

VAL

¶ ANTE numátinos ſi dormire ĩcipis ortus luciferi. i. ſtellæ ueneris q̃ ueſper ſiue ueſpugo ét uocatur. Vitruui⁹ de architectura lib. nono: id aũt ita eé maxime cognoſciẽ ex ueneris ſtella. q̃ ea cũ ſolé ſequaẽ poſt ei⁹ occaſum apparés ĩ cœlo clariſſimeq; plucés ueſpugo uocitaẽ: aliis aũt tpib⁹ eũ ante currés: & oriés ante lucé lucifer appellaẽ: at theon alexádrinus: ut ét Pli. cæteriq; q̃ de hac re ſcripſeř inq̃unt ortuũ. & occaſuum quoꝝ ſol auctor eſt: hoc eſt effulſionũ: & occultationũ: q̃dá matutini: quidá ueſpertini ſunt: matutinus ort⁹ diciẽ quotiens ſolis ſplédore p̃uento ſtella q̃piá añ ortũ eius apparet ut canicula. ueſp̃tinus cũ poſt occaſũ ſolis primitus exoriés aſtrũ uř: ut luná nouá dicim⁹ exoriri: ſed cæteris erraticis ſtellis q̃s græca appellatione planetas uocam⁹: a ſole lõgo ĩteruallo recedétib⁹: uel plærũq; diametro diſtét: mercuri⁹ qué ſtilbõta uocát græci & lucifer circa ſolé ſemp uidenẽ. mercuri⁹ q̃dé. xx. portiõib⁹. ſiue ut nũc loq̃mur gradib⁹ nõ ápli⁹. i. duab⁹ uni⁹ ſigni ptib⁹: uel ad aq̃loné uel nõnũq̃ ad auſtꝝ ꝓpẽſior: ueneris uero q̃nq̃gita. uel ut alii q̃dragita: & ſex ad orięté occidétéq; diſcedés: é igiẽ ordo pariter & ſẽſus. nõ é q̃ de natalib⁹ tuis glorieris. Si incipis dormire. eas dormitũ. añ ortus. ad ortus cũ oriri uelit lucifer. añ numátinos. i. ueſp̃tinos numátia q̃ ĩ occidéte é. ubi cũ lucifer ſolé ſeq̃ẽ ueſp noíaẽ: ne luciferi ueſp̃tini plane paꝝ diceręẽ: ideo luciferi ut eũ tũ cum ſolé añcedit ſignificet. ortus át ueſp̃tinos cũ poſt ſolis occaſũ ĩmo poſt nocté mediá & antelucano tpe lucifer oriaẽ ſiq̃dé aliũ ueſp̃tinũ nõ hét. ná cũ ſolé ſeq̃ẽ occidété nõ ortus poti⁹ q̃ occaſus dici põt. ut ſit numátinos ſerotinos: q̃ numátinis ſero lucifer appareat. utpote q̃ ĩ occiduis ſint ptib⁹: apđ quos mane ſeri⁹ colluceat. Ante numátinos lucifer exoriaẽ cur allobrogicis. quos bello ſupauit. ET MAgna gaudeat ara Virgi. Hác ará luco ſtatuit q̃ maxima ſemp Diceẽ nobis: & erit q̃ maxima ſemp. NATVS ĩ herculeo fabius lare. q̃ ab hercule gñis duxiſſe originé dicanẽ. EVGAnea. patauía. ubi lanæ naſcũẽ. molliſſimæ. Luca. Euganeo ſi uera fides memorantib⁹ augur Colle ſedens aponi terris ubi fumifer exit Atq; antenorei diſp̃giẽ unda timaui: q̃ a p̃ſtáti gñe ſic dicti ſunt. Pli. graiaꝝ alpiũ ĩcolas p̃ſtáteſq; gñe euganeo inde tracto noíe. MOLLIor: effœminatior. TENErũ. mollé paꝝ uirilé. CATInẽſi. a catíe ciuitate ſiciliæ. LVMbũ atri. géitalia labefactauit. SQVALlétes. ſceleř ſordidatos. EMPTORq; ueneni. p̃de atq; emiſſet uenenũ quo oés ſuos occideret. VETEres cæ. imagíes ceręæ. NOBIlitas ſola é atq; unica uir. ita Ho. ĩ. vii. Odiſſeæ ου μὲν γὰρ κλῶσ ἄνερος ὀφρακενὴσ ινηοτιωὂ ἤι ητερεξηκαι χερσὶν ἐηςιν. moribus ut eorum mores teneas.

HOS. ſ.

¶CHOS.s.mores ꝓbos. Vnde Pli.lib.quīto epistolarū ait.Inuenio autē apud sapiētes:honestissimū eē ma MAN.
iorum uestigia sequi si modo recto itinere ꝓcesserit.ILLI mores uidelicet.TE CONsule uirgas. Duodeci
erant lictores.i.ministri.q cū fascibus uirgarū securi cuiqꝫ cōsulū pferebát. Vtqꝫ cōsulū insignia erát duode lictores
cim fasces:ita ptorū ac psidum sex tantū.Lictor autem a ligando dictus:quod quū magistratus populi ro/ Lictor
mani uirgis quépiá uerberari iusissent.crura eius & man⁹ ligari uincíriqꝫ a uiatore solita sint.Isqꝫ q ex col
legio uiatoꝝ officiū ligádi héret.lictor sit appellatus.ita Valgius dixit.De lictore ut refert Gellius lib. xi.c.
iii.Plutarchus autē in ꝓblematis sic ait.Quid est ꝙ p
toꝝ uirgæ securibus alligatæ pferuntur:an signū est.
nō oportere magistratus iracūdiá prōptá ac dissolu/
tá esse.an uirgaꝝ dissolutio mora & tarditate irá frá/
git.& impetū moderatur. Sed malitia quoniá ptim
medicabilis é ptim curari nō potest. Virge quod mu
tari pōt corrigunt.Secures autē quod emendare nō
potest abscidunt.Hæc ille. Vergæ tamé ille magistra Virgæ
tuum.ex betula arbore fiebant.quæ eximio est cádo lictorum
re & tenuitate.ut scribit Plini⁹.PRIMA.pro primū.
ANIMI bona.prudentiam.iustitiam: fortitudinem
tempantiam.alia enim sunt corpis bōa.ut uelocitas
uires dignitas:ualitudo.alia sunt reꝝ externaꝝ:quæ
quidé casu:aut fortuna accidere possunt:ut gen⁹ edu
catio:diuitiæ potestates:gloria:ciuitas : amicitiæ . &
quæ hmōi sunt.SANctus héri.ordo est. Mereris sup

Hos ante effigies maiorum pone tuorum
Præcedant ipsas illi te consule uirgas
Pria mihi debes animi bōa: sanctus haberi
Iustitiæqꝫ tenax factis dictisque mereris
Agnosco procerem: salue getulice: seu tu
Syllanus quocūque alio de sanguine rarus
Ciuis & egregius patriæ contingis ouanti
Exclamare libet populus quod clamat osiri
Inuento: quis eni generosū dixerit hūc: qui
Indignus genere: & pclaro numine tantū

ple si tibi erunt animi bona factis & dictis haberi & sanctus.IVSTItiæqꝫ tenax.&c.Philosophus lib.v. eth. Iustitia
ait ꝙ ꝓuerbio dicere cōsueuimus.Iustitia in sese uirtutes continet omnes.Et Cice.li.ii.off.sic fundamentū
eni ppetuæ cōmendationis & famæ est iustitia sine qua nihil potest esse laudabile:& lib.secūdo rhe.ita scri
bit.Iustitia est habitus animi.cōmuni utilitate cōseruata suá cuiqꝫ tribuens dignitaté.eius initiū est a natu/
ra ꝓfectū.FACTIS dictisqꝫ:Philosophus lib.iiii.ethi.inqt.Qualis est unusqsqꝫ talia.tá dicit q̃ agit.AGNO proceres
sco ꝓceré.sensus est ꝙ poeta uidés nobilé uirū & ciué aliqué egregiū exclamabit lætitiæ causa.uti ægyptii
faciebát iuento api boue luctū deponétes.Si tamé uiderit degeneré aliqué.generosum nullo pacto appella
bit.PROCErem.i.uiꝝ egregium:proceres.n.principes ciuitatis dicunť.quia eminent in ea.sicut in ædifi/
ficiis mutili quidá.hoc est capita trabiū.quæ proceres noiánť.GETV lice:tanq̃ getulos uicerit Getulicum
appellauit proceré illū. SYLLAnus:is quidé nobilis fuit.Suetonius.n.in claudio ait Triūphalia ornamen/
ta Syllano filiæ suæ sponso nondū puberi dedit.inde subdit Octauiá Neroni priuigno dedisse ante Sylla/
no desponsatam.DE:supple seu.OSYRI inuēto.i.api boue qui in ægypto numis uice colebať:tanq̃ osiris
sic enim iusserat isis osiridis uxor agendū.quærebatur autē ab is anno quoqꝫ cū luctu inuentum uero po/
pulus:mira applaudés lætitia magna cū uoce salutabat.Eundéqꝫ p urbé incedété grex pueroꝝ cōmittabať
carmé honori eius canentiū de quib⁹ omnibus late dictū est in satyra.vi.ibi.s.Cū grege caluo plágentis po
puli currit derisor Anubis.Cur aūt apis bos colereť uideas i sat.xv.GENErosum.Quis est generosus inqt Genere
Seneca epistola.liiii.ad uirtuté bene ab natura compositus:fabius item lib.v.Qui generosissimis.nonne q
optimus:non qui celebritate nascendi sed qui uirtute maxime excellit.INDIgnus genere.s.est Philosoph⁹ Filii cudé
particula octaua probl.q̃rit cur proles cæteroꝝ animantium magis quam hominis suis parentibus gerit tibus
naturam.An ꝙ homo uago uarioqꝫ plurimum animo in coitu est.prout pater materqꝫ in conceptu effe/ similes
cti fuerunt.ita partus euariant.Cætera uero animantia omnia aut certe plurima rei tantum ipsi intendūt Nanus
totaqꝫ sese ueneri dedunt.NANVM.νανους græci uocauerunt breui atqꝫ humili corpore hominis pau pomili
lum supra terram extátes.latini pomiliones appellant.ut scribit gellius libro.xix.c.xiiii.
¶SYLLAnus:ad historiá suorū tpoꝝ alludit:ná ut scribit Tacitus Sillanus sup claritudiné Iuliæ familiæ DOM.
suæ Octauiū quoqꝫ inter auos noiabat.& alibi.Sillanus inquit eximia nobilitate.QVOD clamat osiri:ap
ta similitudo:ná cū iciderit in bonū ciué ait se ita lætari:ut sacerdotes solét cū Osiridé iuenerint:qué maná
tib⁹ lachrymis paulo añ q̃rebát.q.d.si optimū ciué iuenerit se tádé icidisse i eū:qué lugés iádudū reqrebat.
¶AGNOsco ꝓceré.noue ꝓceré singulari numero dixit.POPVlus qđ clamat osyri inuēto: Apim boué
qué uice numinis ægyptus colit ꝓ Osiride luctu quærentes derasis capitibus mœrét donec inuentus ꝓdu MER.
ciť.Tūqꝫ in lætitiá luctus ille mutať.ideo Luca.ait.Nūquáqꝫ satis q̃situs osyris.Semp.n.pdunt semper & in/
ueniunt.Pōpeius quoqꝫ adolescés morte patris audita hæc loquiť.Euoluá busto iam numé gentibus isim Osyris
Et tectū ligno spargá p uulgus osyrim.Hic é osyris qué serapim & serapidé uulgus appellat: hæc Lactáti⁹. Serapis
¶HOS mores.semp ante oculos geras.Pone ante effigies maioꝝ tuoꝝ hoc est plus laudis existima ex iis Lactáti⁹
te assecuturū q̃ ex maiorū tuoꝝ statuis.ILLI:mores. VIRGAS:lictores.PRIMA mihi debes animi bona. VAL.
plane bonoꝝ alia externa.alia corporis.animi alia sunt.externa quidem ut Opes. Clientellæ. Amicitiæ.
Affinitates.corporis autē ut robur.ꝓspera ualitudo.uenustas pulchritudo.animi uero bona alia sūt hono
rabilia:alia laudabilia:alia honorabilia & pariter laudabilia.honorabilia quidé ut ingeniū:memoria: iudi/
ciū prudétia.laudabilia autē ut iusticia:fortitudo temperátia:continentia.quæ uero tū honorabilia tū lau/
dabilia sunt:ut quæ sapiétiæ subiacent scientiæ:& disciplinæ omnes queadmodū grámatica rhetorica:dia
lectica:mathematicæ scientiæ:physica:& id genus alia quæ laudem de nostro labore nobis pariunt: hono

re uero de ipsarum pstantia.at pcipua animi bona morales sunt uirtutes quæ solæ hæ nos deo cõiungũt.est ergo sensus.debes mihi hoc est abs te exigo prima animi bona:uirtutes iustitiá fortitudiné cõtinétiá & tẽperátiá:aut prima pro primũ.nomẽ pro aduerbio.ut sit sensus si externis aut corporis bonis laudari uelis bõa animi habeto:ut ea primũ:ná cætera his maxĩe pbari debẽt.SANctus haberi mereris:ut merearis a cũctis existimari sanctus q a uirtutis uia nõ discedas nec si totus illabat orbis a iusto pposito moueare.FACTIS ne dicta factis erubescát.DICTISque.ne opera absq sermone sint tacita & tibi soli prosis.AGNOsco procerem:si de te hæc præstiteris nouero in urbe primum te esse.at poetice procerẽ dicit cũ proceres dicere soleamus.GETVli.tanq q getulos deuiceris.SILAnus:q silam domo referas qui dictatorẽ se fecit qdiu uoluit.RARVS ciuis.cui similẽ rarum ïuenias.POPVlus q clamat osiri inuẽto.isidis aũt ægyptiæ sacra sũt quatenus filiũ paruulũ uel pdiderit uel iuenerit.ná primo sacerdotes eius diglabrato corpore pectora sua tondũt.lamẽtant:sicut ipsa cũ perdidit fecerat:deinde puer producit quasi inuentus & in lætitia luctus ille mutat.ideo Lucanus.nunq que satis quæsitus osiris siquidem semper ipsum perdunt semper inueniũt

MAN. ¶NANVM atláta uocamus:oñdit hic q sicuti ironice nanũ aliquẽ uocam atlanta eodẽ mõ genero sus dicitur ídignus genere & solo nomine insignis. LEVIb expilatis.PARdus:pdi ut scri.Pli.li.viii.mares sũt pátherarum utq philosoph .li.viii.aíaliũ ait.fœminæ oés minus q mares sunt animosæ. excepta páthera & ursa.ferũtq páthera sese abscõdenté uenari propterea q suo odore beluas delectari ítelligat propius.n.ita accedũt qs corripiat. ADHVC ét: Ergo qm.s.ironice nani gigantes uocant & nigri albi.Canes et pigri dicunt pardi aut leones. aut tigres cauebis eodẽ modo ne ironice dicaris Creticus Camerinus.i.generosus & egregius. Vel aliter cauebis ergo i.pp pdicta metues ne sis creticus:aut Camerinus.i. uitiosus ut illi fuere.Dixerat.n.sat.ii. Cretice pelluces dedit hác cõtagio labem.Sulpitius aũt camerin reus accusatus procõsul ex prouincia aphrica í urbẽ rediit.de quo tacit li.xiiii.Ergo cauebis & metues ne tu sis creticus aut camerin his ego quẽ mõui.Ordo ẽ.Ergo tu quẽ ego his mõui cauebis & metues ne sis creticus aut camerinus hic locus hacten latuit nũc profecto patet.nisi.n.talis ordo daretur nullo pacto qdraret snía ẽ q iá manifestũ põticũ & rubellium diuersos eé nõ unũ ut quidá uoluere.TECVM ẽ mihi sermo Rubelli pláce:dimisso põtico ad rubellium se uertit poeta q nobili sanguine tumebat. aitq illũ uere nobilẽ & generosum dici posse q p se laudáda effecerit quod qdẽ exemplis probat pterea apud tacitũ Rubellius plautus legitur.Rubelli plance uel plaute huic nobilitas fuerat p matrẽ.ex Iulia familia.scribit

Margin: Pardus — Camerinus — Rubelli

Insignis nanum cuiusdam atlanta uocamus
Aethiopem cygnũ; paruá extortáq puellá
Europem:canibus pigris scabieq uetusta:
Leuibus & siccæ lambentibus ora lucernæ
Nomẽ erit tigris:pardus leo:siquid adhuc ẽ
Quod frẽit in terris uiolẽtius:ergo cauebis
Et metues ne tu sis creticus:aut camerinus.
His ego quẽ mõui tecũ ẽ mihi sermo rubelli
Pláce:tumens alio drusorum sanguine: táq
Feceris ipse aliquid pp quod nobilis esses
Vt te conciperet:q sanguine fulget iuli:
Non quæ uentoso cõducta sub agere texit
Vos humiles iquis uulgi pars ultima nostri
Quorum nemo qat patriá mõstrare parẽtis
Ast ego cecropides:uiuas & originis huius
Gaudia longa feras:tñ íma plæbe quiritem
Facũdũ iuenies:solet hic defendere causas
Nobilis indocti:ueniet de plæbe togata.
Qui iuris nodos: & legũ ænigmata soluat
Hic petit euphratẽ iuuenis domitiq bataui
Custodes aquilas armis industrius at tu

enĩ.Tacitus.li.xiii.Rubelliũ plautũ p materná originẽ pi ac uero gradu a diuo augusto fuisse.Hic ait poeta inferius ut te cõcipet q sanguine fulget iuli.Quẽ quidẽ iulũ generis auctorẽ gẽs iulia iactabat.Sed aduertẽdũ multos í hoc eorum pace dixerim errare putátes iuliũ ascaniũ ipsum intelligi Iuliæ gẽtis auctorẽ cũ fuerit iulus ascanii filius.cui regni loco apud albá sacra est potestas attributa atq honor cuius familia fuit maxima atq clarissima omniũ.quod Dionysius li.i.scri.Ex eadẽ familia iulius cæsar fuit unũ & maro ait iulius a magno demissim nomẽ iulo.quod nõ de ascanio intelligẽdũ est.sed iulo ascanii filio qui magnus fuit qtũ ad sacrá potestatẽ & honorẽ ut ostẽdimus.SERMO.Cice.li.iiii.ad herẽniũ sic ait.Sermo est oratio remissa & finitima quotidianæ locutiõi.Cõtentio est oratio acris ad cõfirmandũ & cõfutandũ accõmodata.Amplificatio ẽ oratio q aut in iracundiá íducit aut ad misericordiá trahit auditoris animũ.TVMES. Supbia enĩ cõmune nobilitatis malũ ut ait Salu.in iug.DRVsorum sanguine.M.liuius drusus genere & eloquentia magnus fuit de quo Plinius plurima.fuit aũt is drusus e leuiorum familia in qua drusus hostiũ duce drauso cominꝰ trucidato sibi posterisq suis cognomẽ íuenit in hác familiá adoptatus fuit maternus auus tyberii cæsaris & drusi fris quẽ in germania amisit.Qui tyberiꝰ & drusus genꝰ ducebát a tyberio nerone q asdrubalem uicit hæc oía ex tranquillo in tyrio.Vt te concipet q sanguine fulget iuli:hoc ad illud refertur. táq feceris ipse aliqd pp quod nobilis esses.ẽ.n.hic sensus si ipse aliqd fecisses propter quod uere nobilis appellari posses.nobilitas.n.est sola atq unica uirtus merito mater tua quæ ortũ habet ex clarissima iuli familia te cõcipere debuit & nõ mulier aliqua uilis.pp quod ínuit nullo pacto ignauũ aliquẽ ortũ mereri in nobili genere ísigniq sobole. VENTOso sub aggere:de aggere tarqni ítelligẽdũ.de quo latius in sat.vi.diximꝰ intelligendũ quoq ibi textrices cõdutas texere solitas.HVMIles.s.estis.VVLgi pars ultima nñi appositio ẽ.AST ego Cecropides.Sensus est alii sunt aduenæ atq aduẽtii:ita qdẽ q nemo parentis patriá monstrare queat

Margin: Iulus — Iulia gens — Sermo — Cõtentio — Amplificatio — Drusus tyberii — Aggere tarquini

re queat.ERGO auté αυτωχεων.i.indigena quod athenienses dicebant iactãtes q̃ nõ aliunde uenissent quã ré Tucidides tangit.Iustinus ét lib.ii.ita scribit de origine atheniẽsium.ET QVIA nõ ut certæ gentes a sordidis initiis ad summũ creuere:soli.n.præterq̃ icremẽto ét origie gloriãtur.quippe nõ aduenæ neq̧ passim collecta populi illuuies originé urbi dedit:sed in eodẽ nati solo quod incolũt:& quæ illis sedes eadé origo ẽ.Postea subdit Deucaliõis aũt tẽpora regẽ habuere Cecropẽ ab illo itaq̧ Cecropide ipsi atheniẽses dicti sunt. VIVAS poetæ sunt uerba.TAMEN quãuis alto sanguine natus fueris & hoc Gaudia lõga feras: tamẽ ĩma plæbe quiritẽ te lactes.IMA plæbe supple es.PLAEbe togata.i.uilissima.Nã toga uilior erat. ut scribit Asconius qđ ét latius patuit supra.NODOS:difficultates:sententiasq̧ latẽtes. & implicitas. AENYgmata:uelatas qõnes & obscuras:Gellius lib.xi.cap.vi.sic ait.Quæ græci dicunt Aenygmata:hoc genus quidam e nostris ueteribus Scirpos appellauerũt & cætera.EVPHRAtem.hũc ut scribit Solinus maior fondit armenia:longisq̧ excursibus Babyloniã diuidit tandẽ in finum psicum defertur.DOMITIq̧ bathaui. Cornelius tacitus de Germania sic.Omniũ harũ gentiũ uirtute præcipui Bathaui: nõ multũ ex ripa: sed insulã Rheni amnis colunt Cathorũ quondã populus & seditione domestica in eas sedes trãsgressus.In quibus pars Romani iperii fierent.Hos autẽ puer Domitianus domuit.CVSTOdes aquilas.Pli.lib.x. capitulo tertio sic ait:Romanis eã.s.aquilam legionibus.C.Marius in secũdo cõsulatu suo proprie dicauit: Erat & antea prima cum quattuor aliis.lupis. minotauris: equis:apris:quæ singulos ordines anteibant.Paucis ante annis solã in aciẽ portari cœperat :reliqua in castris relinquebant.MARIus in totũ abdicauit: ex eo notatũ nõ fere apud legiones unquã hibernatũ esse in castris ubi aquilaꝝ non sit iugũ.Hæc ille. Vegetius uero libro secũdo capitulo decimotertio sic.PRIMVM signũ totius legionis est aquila:quã aquilifer portat.Dracones ét p singulas cohortes a Draconariis ferunt ad præliũ.Sequẽti uero capite sic ait. QVEM admodũ inter pedites Cẽturia.uel Manipulus appellatur.Ita inter eqtes Turma dicitur.Et habet una turma equites.xxxii.Huic qui præest Decurio nominatur:Centũ.n.pedites ab uno cẽturione sub uexillo gubernantur.SIMIliter.xxxii.equites ab uno Decurione sub uno uexillo reguntur.AT TV:scilicet es.

¶NANVM cuiusdã:sensus est.nõ si te aliqs appellet aphricanũ propterea es aphricanus:aut si Sillanũ dicit:es Sillanus:nã id cognomẽ posset esse tibi ĩpositũ ĩ ludibriũ:& a cõtrario ut æthiopem aliqñ cygnũ dicimus:& nanum atlãtem.NE TV sis creticus.i.ne tu eadem irrisione appelleris uel creticus uel camerinus. Creticus ex familia Metelli cretici qui a Creta deuicta creticus est dictus Scribunt hoc Liuius & Ouidi⁹. HIS ego quẽ mõui.i.cui⁹ cã hæc scripsi:nã a põtico ad quẽ scribit discedit:& Rubelliũ Plãcũ alloquit: mox ad ponticũ redibit.cum dicet paulopost hæc satis ad iuuenẽ:qui Rubellium Plancum & ponticũ eundem esse putarunt ut Fidentinus & alii sua stultitia decepti sunt.RVBELli Plance:codices mendosi hñt blande p plance:de hoc ita scribit Tacitus in Nerõe:oĩum ore Rubellius Plancus celebrat.cuius nobilitas per matrẽ erat ex Iulia familia.ipse placita maioꝝ colebat habitu se uero casta & secreta domo q̃toq̧ metu occultior tãto plus fame adeptus:nõ magis aũt in hũc q̃ temporib⁹ Neronis fuerat q̃ sub eius psona ĩ oẽs qui efferunt nobilitate inuehit.SANguine Iuli:nã p matrem erat ex Iulia familia.CECROpides nõ dicit hoc qa sit atheniensis Rubellius.sed qm̃ cũ Athenis familiæ.de nobilitate certarẽt.Aliæ dicebant se a cecrope oriũdas:& ex his cecropides dicebantur:Aliæ ab Alcmæone:uñ alcmæonii.Alii ab Ericthẽo unde ericthide.Sed cecropides gener pstabant.EGO cecropides:ego inqt præsto gener ut cecropides athenis præstabãt.DE GENte togata.i.ex cliẽtib⁹ & plæbeis q togati comites sunt.BATHAui domiti.s.a domitiano:nã eos Puer domuit Domitianus ut ostendit Tacitus Syllius.At puer auricomo iã formidãte bathauo.

¶CREticus.a Metello cretico oriũdus.CAMErinus.a camerino sulpicio.RVBELli plance. hic fine dubio de rubellio planco intelligit:cui nobilitatẽ p matrem ex iulia familia fuisse scribit Corneli⁹:paterna uero origo ex Tybure:iõ subiungit ut te cõciperet q̃ sanguine fulget iuli.Quẽ iulũ gñis auctorẽ gẽs iulia iactabat.AST ego cecropides.sensus hic cæteri aduenæ sunt & aduentitii:utpote quoꝝ ignoret patria.Ego aũt αυτοχϑονεις:hoc est ĩdigena sum quæ uox atheniẽsiũ erat iactantiũ q̃ nõ aliunde uenissent: quã rẽ tangit Tucidides:ea.n.decebat terræ atticæ uetustas:ut ait Cice.ut ipsa ex se ciues suos genuisse diceret. IVRIS ænygmata sol.ænygma sermo est obscurus iterptamento ĩdigens ab αινιττω qđ est innuo. Innuit enĩ quiddã:quod postea pluribus explicandũ est:Vt illud.Vidi mare concretum in creta ligneo in campo: Vbi caro humana ossib⁹ ludebat.Significat.n.salinũ cũ sale in mensa.Vbi manus humana talos iactabat. BATHAui.ut Tacitus ait.Bathaui pars cathoꝝ seditione domestica pulsi ab extrema gallicæ oræ uacua cultorib⁹:simulq̧ isulã iter uada sitã occupauer:quã mare ocean⁹ a frõte rhen⁹ amnis terga lateraq̧ circuluit:hos ut idẽ auctor scribit ciuilis cõpescuit.EVFRAtẽ iuuẽis.fuerũt & mũimẽta.Vt Tacit⁹ refert:ĩposita Eufrati fluuio ad tuẽdã Syriã arcẽdosq̧ parthos.Ergo petit plebei⁹ tãquã pfectus legionũ Eufratem.

¶NANVM cuiusdã atlãta uocamus.nanos ut inqt.A.Gel.græci uocauere breui atq̧ hũili corpe hoĩes paulũ supra terrã extãtes.atlas uero uñ pelag⁹ atlãticũ mauritaniæ rex fuit prim⁹:ut pla.scribit q humeris dr̃ suis cælũ sustinuisse q̃ prim⁹ cursũ solis & lunæ siderũq; oĩum uersationũ rõnes uigore aĩ solertiaq̧ curasse oĩb⁹ tradẽda.uñ Vir.cithara crinitus iopas psonat aurata docuit q̃ maxim⁹ atlas.alii ĩ fabulis scribũt gigãtẽ iapeti & æthræ oceani niphæ filiũ:ut Timæ⁹ refert:quẽ dũ ĩ lybia uenaret serpẽs neci dedit.quã uero gorgõis uiso capite ĩ mõtẽ celsissimũ sui noĩs cõuersũ ferũt:hoc ergo dicit.idẽ ẽ hoĩem nequã a claris laudare parẽtib⁹ pinde atq̧ si gigãtis filiũ dicas aliquẽ q̃ nan⁹ sit:q̃ cũ tã dissimiles sint ualde uidebitur alienũ.AETHIOpẽ:nigrũ.CYGnũ.q cãdidus ẽ:ut nigri sit alicuius aiantis fili⁹ uel si uideas nigerrimum aliquẽ cũ uoces cãdidi noĩe:ut si cygnũ dicas.PARuã extortãq̧ pu.eu.europe agẽoris filia fuit:quã iuppiter in tauꝝ uersus rapuisse scribit ĩ fabulis:& ex ea europe noĩata orbis ps tertia.Hor.Vxor ĩuicti iouis eẽ

Athenien sium origo

Cecrops

ænigmata

Euphrates:

bathaui

Cathi

Aquila in uexillis

Aquila legionis

centuria

manipulus

turma

Decurio

Cẽturio

DOM.

MER.

Rebellius plancus

uetustas Athenien sium

Aenygmata

Batauii

VAL.

nescis. Mitte singultus bñ ferre magnã Disce fortunã tua sectus orbis. Noia ducet. Bella igit̃ erit ironica si qsq̃ turpẽ & extortã puellã europẽ uocet q̃ fuit pulcherrĩa. lõge uero pulcherrĩa si nihil hoiem clarissimi parẽtis filiũ dicas. LEVIb⁹ gla. depilatis a græco λειοσ q̃ p ãtiphrasin dcã sũt noia. ERGO ca. ne ĩ culpã incidas. ET me. metus: ut Vlpian⁹ inqt. ẽ ĩstãtis piculi cã mẽtis trepidatio. NE TV sis cre. cauebis: de quo supra ipe. Cretice pelluces dedit hæc cõtagio lab̃ẽ. ET ME. ne sis ca. q reus accusatus ex puĩcia pcõsul africa romã reuersus. TANq̃ fe. ip. ali. pp qđ esses nobilis. Q VAE san. ful. lu. ascanii filii æneæ q̃ ab æneæ sanguine ducit gen⁹ suũ. CONducta. qđ uili⁹ ẽ. SVB ag. ĩ colliculo. VOS hu. ĩqs. aĩs subsannãs. VVLgi ps ul. q de infima eitis plebecula. PATRIam mõstrar̃. uñ primũ descẽderitis. nã ego ab atheniẽsi sanguĩe duco originẽ. CECROpides: a cecrope atheniẽsiũ rege sub quo uel ĩstauratã uel cõditã urbẽ ferũt. Q VIRItẽ. facũdũ. Inuenies romanũ de plæbe & poetice qritẽ: ut Hor. qs te redonauit qritẽ diis pr̃iis italoq; cælo: cũ usitati⁹ qrites tm̃ dicer̃ teste Diomede soleam⁹. DEFENder̃ cãs. ut Ci. ꝙ te facer̃ ignoras q tãtope natales tuos iactas. IVRIS no. ubi leges cõtrariæ eẽ uideãt̃. ET LE. eny. so. dubias apit leges cũ quẽ sẽsũ hẽant nõ satis colligit̃. HIC. ali⁹. EVPH. oriẽtẽ. DOMItiq; b. c. aq. uexilla bathauiũ custodiẽtia. bathauiũ galliæ op. Lu. Et qui te laxis imitãt̃ sarmata bracis. uagiões bathauiq; truces: quos aere recuruo. Stridẽtes acuer̃ tubæ q̃ ciga perrat.

MAN. hermes

¶ CECROpides. i. ĩdigena: ꝙ alto sanguĩe cretus. TRVNco hermæ. i. Mercurii: q dicit̃ hermes. i. ĩterpres qđ nomẽ assumpsit teste Diodoro lib. sexto. quoniã deoꝝ mãdata diligẽter pficiat: Mos aũt erat athenis: ut thucidides indicat: ut illis: qui præclarũ aliqd egissent. mõ bini: mõ terni. mõ plures p meritoꝝ dignitate Mercurii darentur expssi marmore. ubi solũ caput eminebat: reliquo corpore rudi: atq; ita supra fores disponebant̃. Plutarchus etiã ĩ uita Alcibiadis scribit. Athenis fuisse magnã copiã statuaꝝ Mercurii. ut q̃ Cæsar lib. vi. de bel. gal. scribit. Galli ẽt plurima simulacra Mercurii habebãt: dicit. n. sic de Gallis. Deum maxime Mercurium colunt. hui⁹ sunt plurima simulacra. Hunc omniũ inuentorem artiũ ferunt. Hunc uiaꝝ atque itinerũ ducẽ. Hunc ad q̃stus pecũiæ: mercaturasq; habere uim maximã arbitrãt̃. TEVcroꝝ proles: dixit. n. ut te conciperet quæ sanguine fulget iuli. FORtia. scilicet sint. Fabius etiã ait Qui generosissimus. Nonne qui optimus. &c. ut supra. RAVco. plausu uidelicet spectantium. NOBIlis scilicet ẽ. CLAra. supple ẽ. AEQ VOre. campi planicie. VENAle: scilicet ẽ: hoc est exponitur uẽditioni. CORIthæ: optimæ nomen equæ. HIRpini. optimi equi. Martialis libro tertio in cotilũ: Hirpini ueteres qui bene nouit auos. NIL supple facit. IBI. i. nequo de fide & de genere. NVLla. s. est. VMBRArũ. maiorũ. & mortuoꝝ equorum. DOMInos pretiis. ordo est Segnipedes & digni molã uersar̃ nepotis exiguis pretiis iubẽt̃ mutar̃ dominos tritoq; trahũt epirhædia collo. EPIrhædia. i. uehicula. Fabius libro primo capitulo qnto scribit: Epirhediũ ex duob⁹ pegrinis cõpositum. Epi enim græca ppositio ẽ. Rhæda galli cũ nomen. NEPOtis. uiri pprium: cui pristinum erat. NON tua. nõ genus tuũ: tuoꝝq; facta. TITVlis. solẽt enĩ gesta titulis notari. HAEC satis. s. dicta fuerint.

Atheniẽsium statuæ Mercurii inuenta

Hirpinus equus

Nil nisi cecropides: truncoq; simillimus her
Nullo q̃ppe alio uicis discrimine: q̃ ꝙ (mæ
Illi marmoreum caput est: tua uiuit imago
Dic mihi teucroꝝ ples aĩalia muta (crẽ
Q uis generosa putet nisi fortia? nẽpe uolu
Sic laudamus equũ: facili cui plurima palma
Feruet: & exultat rauco uictoria circo:
Nobilis hic quocunq; uenit he gramĩe: cui⁹
Clara fuga ãte alios. & primus ĩ æquore pul
Sed uenale pecus corithæ posteritas & (uis
Hirpini: si rara iugo uictoria sedit.
Nil ibi maiorum respectus: gratia nulla
V mbraꝝ: dominos preciis mutare iubẽtur
Exiguis: trito ducunt epirædia collo
Segnipedes: digniq; molam uersare nepotis
Ergo ut miremur te: nõ tua: primũ aliqd da:
Q đ possim titulis ĩcidere: præter honores:
Q uos illis dam⁹ & dedim⁹ qb⁹ oia debes
Hæc satis ad iuuenẽ: quẽ noƀ phama supbũ
Tradit: & inflatũ: plenũ nerone propiquo.
Rarus enim ferme sensus cõmunis in illa
Fortunã. sed te censeri laude tuorum
Pontice noluerim: sic ut nihil ipse futuræ
Laudis agas: miseꝝ ẽ alioꝝ incũbere famæ.
Ne collapsa ruant subductis tecta colũnis:

AD IVuenẽ. Rubelliũ. s. Nerone ppinquo. Dixerat. n. supra Tumes alto Drusoꝝ sanguine. Itẽ ut te cõciperet q̃ sanguine fulget Iuli. Ex iulia enim domo oriundus erat Rubellius. ex qua Itẽ fuerat Iulius cæsar q̃ Augustũ Octauiũ sororis suæ nepotẽ in familiã nomẽq; adoptauit. Is uero tyberiũ priuignũ coactũ prius Germanicũ Drusi fratris filiũ adoptar̃ Tyberius hæredes æqs ptib⁹ reliqt. Caiũ ex germanico & Tyberiũ ex druso nepotes. Caius Caligula nomen castrẽsi loco traxit. Huic mortuo Tyberio a senatu ius arbitriũq; omniũ reꝝ permissũ est: Quo cæso Claudi⁹ Drusi fratris tyberii filius fraterq; germanici pr̃is ipius Caligulæ militibus ĩperator effectus est. V xorẽq; habuit inter alias agrippinã Germanici fr̃is sui filiã: quæ ex alio uiro Neronẽ genuerat. Neroni Octauiã filiã ex messalina uxorẽ dedit: cũq; etiã adoptauit undecimo ætatis ãno. ipso mortuo septẽdecim natus ãnos Nero ĩpator cõsalutatus est in quo quidẽ cæsaꝝ pgenies deficit. Neroni. n. Galba successit nullo gradu cõtingens cæsaꝝ domum. auctor est Trãqllus. NERONe ppiquo. i. cognato tyberio Nerone: uel tyberio cæsare de Neronũ familia: seu Nerone cæsare filio agrippinæ filiæ germanici filii Drusi germani tyberii cæsaris: Nã ut superi⁹ dictum ẽ Rubelli⁹ pari ac Nero gradu p maternã originẽ ẽ a diuo Augusto distabat. RARVS. n. ferme: sesus ẽ: ꝙ rari generosi sapi ũt: & discernunt

Cæsarũ series

Nero

uera dõa ppea rubelli⁹ īflat⁹ erat & supb⁹ maiorib⁹ suis. SENsus cõis.i.cõis qdē oīum ītelligētia. Vel sen sus cõis.i.qlē cõiter hñt hoīes:nobili.n.gne orti supbi sūt:& supbia cõe nobilitatis malū.ē. FERme: uniuersaliter & fere semp hoc loco: Alibi q̄si. PAMphilus ī andria. Terē. Iā ferme moriēs me uocat. Accessi &c. RArus.scilicet ē. FORtuna uidelicet generis illustris. SED te cēseri:ad pōticū redit dimisso rubellio.de quo dixerat:hæc satis ad iuuenē. CENseri: Iudicari. SVBductis tecta colūnis. Metaphora est sumpta ab domibus quæ subductis columnis ruunt. DESIDErat. Sic itaq̄ illis etiam euenit.qui uirtute carentes maiorum laudibus inherescūt. PALmes.dict⁹ ē palmes:ut Fest⁹ ait:q̄ in modū palmaꝝ uirgulas q̄si digitos edit. Est autē uitis materia mollis:q̄ p nouella brachia emissus fructū affert. Hic Maro in Thyrside ait. Iam læto turgēt ī palmite gēmæ. & Colu.li.iii.c.vi.inq̄t.q̄ maleolus nouellus est palmes innatus prioris anni flagello &c. Palmes Maleolus

¶HERme trunco:hermis græcæ latiē Mercuriū significat mõs athenis erat ut Thucydides & Demostenes docēt:ut his q uel triumphū duxissent uel pclaꝝ aliqd gessissent:mõ bini:mõ terni:mõ plures p meritoꝝ dignitate Mercurii darent̄:expressi marmore ubi solū caput eminebat reliquo corpore nō effìcto sed rudi:atq̄ ita supra fores disponebātur:apte igit̄ Iuue.eū q se cecropidē dixit:cū inutilis sit ciuis p̄riæ statuæ Mercurii trūcæ & sine mēbris cōparat:qs nō derideat hoc loco Fidentinū & ei⁹ pceptorem qui Ormū legit p liberto Cæsaris:deprauato uersu ut nullū sensū afferat Hermæ.i.statuæ Mercurii cui⁹ corpus trūcū est in præmiis maioꝝ tuoꝝ. TEVcroꝝ proles:q iactas te ab Iulo oriūdū. CORIthæ & Hirpini: Hirpinus nomē equi est & Coritha eq̄ nobilissimæ. VT Atlas duri⁹ Astur eq apud Syllū ī certamintb⁹. MAIOꝝ & Mar. Hirpini equi meminit. Hirpini ueteres q bene nouit auos nomē habuit ab hirpinis populis Sānitū uñ uenerat:hirp⁹ illoꝝ lingua lupū significat ut Stra.docet. & Coritha a Coritho oppido Ethruriæ. Sylli⁹ Hos patriæ fauor hos accēdit nobile nomē antiqui stabuli. Epiredia:epiredium:ut scribit Fabius currum significat composito uerbo præpositione græca & dictione gallica. Gellius refert quosdam sensisse:totum esse barbarum. MOLam nepotis:nepos proprium nomen est de quo Martialis. Bis uicine nepos is pistrinum habebat qd̄ quum in omnium ore esset:ei⁹ meminit Iuuenalis. QuIBVS oīa debes:ex q̄bus tot⁹ pendes & nihil hēs ex te laudādū. HAEC sa.ad iu.absoluta quā fecit ad Rubelliū digressiōe:ad pōticum redit. DOM.

¶HERme. Mercuri⁹ græcæ hermes dicit̄: Alludit āt ad Atheniensem morē q fortes uiros plurib⁹ Mercurii statuis donabāt:atq̄ in ppatulo reponebant:quam rem scribit Aemilius prob⁹ in Alcibiadis uita his uerbis. Id cū appareret̄ priusq̄ classis exiret:accidit ut una nocte omnes herme qui in oppido erant athenis deiicerent̄:pter unū q ante ianuam erat: Androcidesq̄ uocat⁹ est. TEVcroꝝ proles:qa rubelli⁹ Planc⁹ a troianis originem trahebat:& ut supra dixim⁹ Romani proceres auctores gñis Troianos principes iactabāt. CIRco rauco.pp plausum: CORIthæ & hyrpini.hi generosi equi fuisse uident̄:quorū soboles segnis & imbellis ad circumagendas molas mittebat̄ nulla adhibita g̃ria patrum. EPIrhædia.ut Quīti.tradit ex græco & gallico dictio cōposita est. Virgiliusq̄ primus usus ur̄ in Georgicis: Tritoq̄ trahūt epirhædia collo. MOLam uersare nepotis.hac in parte nepos ppriū nomē est. Molā eq imbelles & ipotētes circūagere solebāt. NEROne ppinquo.aut druso Nerone aut Nene domitio:nā rubelli⁹ p maternā originem id qd̄ tradit Taci.pari ac nero gradu a diuo erat Augusto. SENsus cōis.non ille quē philosophi dicūt eē in parte cerebri nr̄i:sed cōmunis quædam oīum intelligentia:hoc aūt sermōe frequēter Seneca & Quinti.utunt̄. MER. Hermes Epirhædia Sensus cōmunis

¶NIL ni.ce.gñe insignis. SILLImus her.statuæ Mercurii q græce hermes ab ερμηνευω.i.iterprætor: qa deoꝝ interps sit dictus. Mercurius autem nostris quasi medi⁹ currens q̄ sermo currat īter homines medius:alas ei in capite & pedibus dant:quibus significāt uolucrem per aerea sermonē: nuncium nominarūt q̄ sermone omnia cogitata enūcient̄:ergo hoc dicit.hoīs quidem faciē hēs corporis.animi uero minime nisi q̄ uiuis. TEVcroꝝ proles:nam supra dixit:ut te cōciperet quæ sanguine fulget iuli. ANImalia mu.qs ge.pu.ni.for.argumētatio īductio ē quā poetico more plurib⁹ exornat uerbis:ut si dicas.qd pomū gñosissimū puto q̄ optimū equū uel mulū clitellariū q grauissima subuectet onera:equū uel mulū dorsuariū q uelocissim⁹:q sine uitio sit:q dñi nutib⁹ obtēpet.ita hoīem nō q celeritate nascēdi sed q uirtute maxīe excellit NEMpe uo.sic lau.equū.hæc ppositiōis ē pbatio. FERuet.frequēter euenit. EXVLtat.uictoria exultare hoīes facit. CIRco.cōuētu hoīum. RAVco ob fauentiū uictoriæ clamorē. QuOcūq̄ ue.de gra.sunt qui legāt germine. CVIus cla.fu.uelocitas.sic Vir.fuga puertit̄ hebrū. ET Pri.ī æq.q prim⁹ in hippodromo currit. IN æquore:in solo. Vir.ac pri⁹ ignotū ferro q̄ scidim⁹ æquor. NOBIlis hic quocūq̄ uenit de gramine cuius clara fuga añ alios:qd̄ & Vir.dicit. A equ⁹ uterq̄ labor:æq iuuenēq̄ magr̄i Exq̄rūt calidūq̄ aīs:& cursib⁹ acrē. Quāuis sæpe fuga uersos ille egerit hostes. Et p̄riā epiꝝ referat fortisq̄ micenas. Neptūiq̄ ipa deducat origīe gēte. VENale pe.uenales eq. CORithæ po.& hir.nō dubiū qn p hæc loca oīa uelit ītelligi:unq̄les uelim⁹ eq nascerent̄. TRI.col.ad curꝝ. DVCūt epi.epirediū.ut Quī.iq̄t ex duob⁹ pegrinis romani fecerūt suum.nā cū sit ἐπὶ ppositio græca:& reda gallicum latini epirediū dixerūt uehiculum. SEGnipedes torpētes sicut cōtra sonipedes acres. DIGniq̄ mo.uer.nepotis mola iq̄t Vale.ma.q̄ uocabat̄ & sale cōstat & farre. NEPotē ueteres & pdigū & luxuriosum dicebāt q̄ solutioris delicatioris uitæ soleāt eē:q sub auo nutriunt̄. NON tua:gen⁹ tuū. FAMA.maioꝝ gloria elatū facit. NERone ppin.hoc ē q̄ inflat̄ quādo imperatoris ppinqu⁹ ē. RARus.n.fer.sen.cō.ī il.for.sensus ē raro prudētia diuitias comitat̄,idē.n.sensus cōis qd prudētis īspectio. Hora. Sīplicior qs ē.qlē me sæpe libēter obtuleri tibi mecœnas:ut forte legētem. aut tacitū ipellat:quo uis sermōe molest⁹. Cōmuni sensu plane caret inquim⁹. Quīti.ī p̄rio īstitutionum sensum ipm q cōis dr̄:ubi discet cū se a cōgressu q nō hoīb⁹ solū sed mutis quoq̄ aīalib⁹ naturalis ē segregarit.aut rar⁹ sensus cōis.pcipu⁹ sicut credit̄. SED te cēseri laude tuoꝝ pōtice noluerim.nolim sic te hēas:ut iudicaris. COLlapsa.iā extīcta. RVAnt.nullā sui relinquāt memoriā. TECta:allegoricos maiores uocat. VAL.

MAN. Vitis natura. arbiter

CSTRAtus humi palmes uiduas desiderat ulmos. Cice. ét in senectute ait. Vitis q̃ natura caduca ē: & nisi fulta sit ad terrā fert̃: eadē ut se erigat clauiculis suis: quasi manib⁹ quicqd ē nacta cōplectit̃. ARBIter. is ē iudex p cōsensum litigantiū electus ad eoꝝ litem sua sñia dirimendā. INTEger. s. esto. Non bene conducti uendūt mēdacia testes inqt Oui. lib. i. de amorib⁹. PHAlaris. post Tesecum tyrānus primus fuit phalaris agrigenti. Plinio teste lib. vii. de quo ét sic ait. perillum nemo laudat sæuiorem phalaride tyrāno: Cui tauꝝ fecit mugitus hominis pollicitus igne subdito. & primus eū exptus est cruciatu iustiore sæuitia: Meminit & Naso li. iii. de tristib⁹ Cice. uero li. ii. off. phalari cæteris crudeliorē oñdit his uerbis. Nec uero ulla uis īperii tāta ē: quæ præmēte metu possit esse diutruna. TEStis est phalaris: cuius est pter cæteros nobilitata crudelitas: qui nō ex īsidiis interiit. nō a paucis: sed ī quē uniuersa agrigentinoꝝ multitudo impetū fecit. ANImā: uitā. ē. n. uita reciprocus spiritus. PVDori: honestati. i. male turpiter uiuere q̃ honeste mori: est itaq̧ sensus: q̧ potius deberes tauri tormēta subire: q̃ falsus eē. PROpter uitā. ut uiuere possis. VIVendi causas. i. honestatem ipam. Ait enim Tulli⁹ lib. iii. of. sic. Ad honestatē nati sumus. Et in li. de na. d. dicit: q̧ homo ortus ē ad mūdū cōtemplandū & li. i. offi. sic: in primisq̧ hominis ē propria ueri inquisitio atq̧ inuestigatio. DIGn⁹ morte. id aūt pter scelera est. PERit. mortu⁹. n. dr̃: q uitiosus est. GAVrana ostrea. Lucrina intelligit. Lucrinus. n. sinus captādis ostreis huberrimus: ut scri. Strabo li. v. & Pli. lib. iii. docet littora iuxta mōtes Gauranos Massicos & surrentinos Cōchylio & pisce nobili annotari. Et Luca. li. ii. de Gauro ait. Vel si cōuulso uertice Gaurus decidat in fundum pœnitus stagnantis auerni. COSmi. unguentarii nomē. De Cosmo aūt latius in saty. vi. MERgat̃: dū. s. ungit̃: hinc Pli. lib. xiii. capi. iii. sic ait: Liniq̧ iā non solū: sed & perfundi unguentis gaudent. Vidimus etiam uestigia pedū tingi: quod M. Othonem monstrasse Nerōi principi ferebāt. Credo ut æqualiter sentiret̃ iuuari ab ea parte corpis. Necnon aliquē ex priuatis audiuimus iussisse spargi pietes balneaꝝ unguēto. EXPEctata diu: Auaritiæ fugiendæ admonet pfectos puciaꝝ. PONE iræ frena. phūs li. i. eth. ait ipossibile esse indignantem opari bona. Et Cice. lib. i. offi. inqt. Sed tamen ira pcul absit: cū qua nihil recte fieri: nihil cōsiderare pōt. MODūq̧ pōe & auaritiæ. Nullū. n. uitiū tetri⁹ q̃ auaritia: pserti ī pricipib⁹ & rēpu. gubernātib⁹ ut iqt Ci. li. ii. off. Itē nulla āt recōciliare facili⁹ beniuolētiā multitudinis pñt hi: q reip. pśunt: q̃ abstinētia & cōtinētia. MISErere iopū socioꝝ. Pietas. n. fundamētū ē oīum uirtutū: ut Ci. p plantio iqt. & p Qu. ligario aut ita: hoīes. n. ad deos nulla re ppi⁹ accedūt q̃ salutē hoīb⁹ dādo: & li. iii. of. Detraher̃ iqt aliqd alteri hoīem hoīs incōmodo suū augere cōmodū: magis ē cōtra naturā: q̃ mors: q̃ pauptas q̃ dolor. RESPIce qd moneāt leges. Cōstat pfecto ad salutē ciuiū: ciuitatūq̧ incolumitatē: uitāq̧ hoīum quietā & beatam cōditas eē leges: ut iqt Cic. li. ii. de legib⁹: & Hieronymus in aureola scribit oī oblatiōe & hostia pciosior est obtēperātia mādatoꝝ: dicēte pphēta: ecce obediētia melior ē q̃ sacrificiū. Et alibi initiū bōæ uitæ facere iuxta q̃ pcepta sunt. apud deū: magisq̃ imolare hostias. & alibi: q cōseruat legē multiplicat oblationē: sacrificium salutare est attēdere mādatis: & discedere ab oī iniquitate. OSSA uides regū. sensus ē. uides puinciarū reges: seu diuites bonis ex hausto a pfectis puiciaꝝ. FVLMIne. pœna. CAPIto. Tacitus li. xvi. scri. Cōsutianū capitonē Tigillinū generū præter aīum ad flagitia pcipitē fuisse Traseæ inimicum: q̧ auctoritate eius cōeidisset iuuātis cilicū legatos dum Capitonem repetundaꝝ interrogāt. TVTor. Iuli⁹ Tutor treuir ripæ rheni a uitellio pfectus est: ut scribit Tacitus li. xx. Iuuenalis hic oñdit tutorē ipm cilicas spoliasse & repetūdarum damnatum. DAMnante senatu: Senatum maiores nostri appellarunt: quia in senibus esset consilium: ratio sententia. Vt inquit Cicero in senectute. Dixim⁹ & plura satyra prima ibi. Patritios omnes &c. PIRAtæ cilicum: quasi dicat spoliatores prædonum. Pirata apud nos prædo dicitur: cilices uero olim pdatoriis nauibus mare infestarunt: quos tandem Pompeius domuit. Est autem cilicia iuncta syriæ.

Strat⁹ humi palmes uiduas dſiderat ulmos
Esto bonus miles. tutor bon⁹: arbiter idem
Integer ambiguæ si quando citabere testis
Incertæq̧ rei: phalaris licet imperet: ut sis
Falsus: & admoto dictet periuria tauro
Sūmū crede nefas aīam præferre pudori:
Et propter uitam uiuendi perdere causas.
Dign⁹ morte perit: cœnet licet ostrea centū
Gaurana: & cosmi toto mergatur aheno.
Expectata diu tandem prouincia cum te
Rectorē accipiet: pone iræ frena: modūq̧
Pone & auaritiæ. miserere inopum socioꝝ.
Ossa uides regū uacuis exhausta medullis
Respice qd moneāt leges. qd curia mādet:
Præmia q̃ta bonos maneāt: q̃ fulmīe iusto
Et capito & tutor ruerint damnante senatu

Ostrea Gaurus

Vnguentorū luxuria

auaritia

Pietas

Leges

obtemperatio

Capito consutianus Tutor Iulius Senatus pirata cilices DOM.

CPHAlaris: seuissim⁹ tyrān⁹ q sicilia primus tyrānidē exercuit. Paurolam filiū sæpe cōmonefaciēs ne eūdem principatū optaret: ad sæuitiā natus quam matri somniū portēdit: nā uisa ē facem parere: cū pgnas eēt. Tauꝝ a Perillo æneū fabricatū habuit in uoluptatem cū illic inclusi hoīes qui puniebantur igemiscendo p machinæ meat⁹: delinita uoce canere uiderent̃. DIGnus morte perit: hoc est q pp scelera dignus est morte periit oīno: cās uiuendi pdidit. GAVrana. i. baiana a gauro mōte proximo bais & insula eiusdem noīs Papinius Gaurus naualib⁹ apta. EXPEctata diu: ī auaros pfectos puinciaꝝ inuehit̃ dū monet ponticū qualem se debeat pstare. OSSA uides regū. i. tu uides iā reges ipos spoliatos & exhaustos usq̧ ad medullas a pfectis puiciaꝝ. CAPIto: Capitonis meminit Horati⁹ in sermōibus. Alterius qui dict⁹ est Cossutianus Capito meminit Tacitus: is fuit gñe tigillini soceri pcibus ascitus in ordinē senatoriū damnatus: quoniā Ciliciā puinciā cui pfuerat. spoliauerat. Tacitus q̃ oblitterari nō sinebat Capito Cossutian⁹ pter aīum

ad flagitium

ad flagitiū pcipité iniqu⁹ Thraseæ:q̄ auctoritate ei⁹ cōcidiſſet:iuuātis cilicū legatos dū Capitoné repetundaꝝ iterrogāt. TVTor:ité gall⁹ ordiné i exercitu romāo geſſit:de quo hæc Taci. Cerealis poſtero die coloniā treuioꝝ igreſ⁹ ē:auido milite eruédæ citatis:hác eē claſſici:hác tutoris pñā & alibi ſæpe eiuſdē memīt. ¶COSTRea centū gaurana.lucrina ſignificat. Gaurus.n.in cāpania mōs lucrino lacui finitimus:ī quo romani oſtrea cōpaſcebant:de gauro Lucanus. Vel ſi cōuulſo uertice gaurus. Decidat in fundū pœnitus ſtagnātis auerni. COSMI mergat̄ aheno: Vnguētarius coſmus:de quo Martia. Delitias coſmi uos dolete nurus. MERgat̄.ut declamat Plinius:nō liniri ſolū:ſed ét pfundi unguentis gaudebāt ſuo tpe Romani. Idem Horatius. Perfundi nardo iuuat. PHALAris: Agrigētin⁹ Tyránus crudelitate notiſſimus. Hic cū perillus Athenienſis Faber æreū tauꝝ ad cruciádos hoīes fabricatū attuliſſet & artificē primū tauro iclusum igne ſubito interemit. PROuincia cū te rectoré accipiet.ꝓuincia extra Italiā dicebat̄. Rectores aūt quarūdā ꝓuinciaꝝ ꝓcuratores appellabant̄. Quā ré a Seneca & a Cornelio tacito diſcere poſſumus. CAPIto & Numitor. Nerone ſecundo &.L. Piſone Conſ. ſcribente Tacito Cilices coſſutianum Capitoné Tigillini generū detulerunt maculoſum:fœdūq;:& idem ius audaciæ in prouincia ratum:quod in urbe exercuerat: ſed peruicaci accuſatione conflictatus poſtremo defenſionem omiſit:ac lege repetundarum damnatus eſt:eodem iudicio damnatum fuiſſe. Numitorem coniicere poſſumus. Quintilianus tradit accuſatorem Coſſutiani Capitonis egregie dixiſſe:græcæ quidem. Sed in hunc ſenſum erubeſcit Cæſarem timere. MER. Phalaris ꝓuincia procurat̄ Damnat̄ Tigillin⁹

¶STRAt⁹ hu.pal.p ſimilitudiné argūmētat̄:hoc.n.dicit.ſicut uitis nō alligata pedamētis: aut ulmis ſed hūiſtrata i ordiné diſponéda ablaqueádaq; ē:itaq; maioꝝ uirt⁹ morte pūeta nr̄a uirtute ne culpa extīguat̄ nr̄a ſuſtinéda ē. PALmes ui.de.ul. palmes uñ erūpit una uitis ē:ac qd̄ poſteri⁹ ad uuas p̄édas initat̄ primū. a piendo parilemes ur̄ ex imunitatis lr̄is.ut ſæpe ſolet palmes dici cœpt⁹. PHAlaris li.in.ſicut phalaris.nā phalaris fuit agrigētioꝝ tyrān⁹ q hoīes tauro aheneo torq̄bat iclusos. DICtet.expoāt. ANImā.uitā. PRAEferre pu.exiſtimare potioré pudore:hoc ē ut putes ſati⁹ turpiter uiuere q̄ hoēſte mori. VIVendi pca.uirtutes ob q̄s aīa iclusa corpi ē.qñ ſiñ corpe nec mereri nec laudari pōt.aut cās uiuēdi pp q̄s apd̄ poſteros fama ꝓpagat̄. DIGn⁹ mo.pe.q ſecus agit. PERit.fama. COEnet li.oſt.cé.licet laute epulet̄. GAVrana. baiana a loco. COSmi to.mer.ah.q luxurioſus fuit. Mar. Paſtillos coſmi luxurioſa uorax.q ſoliū i quod deſcēdebat multis diuerſis odorib⁹ pſudiſſe fert̄. AHEno.coquobo aut æro quouis uaſe. POne iræ frena.aīum rege. QuID mo.qd̄ pſcribāt leges.ē.n.lex:ut Papinianus inq̄t cōe pceptū.uiroꝝ prudentiū conſultū delictorū q & ſpōte uel ignorātia cōtrahunt̄ coertio cōis reipublicæ ſpōſio. QuID cu.mádet.romá tradūt ipm Romulū ut inq̄t Pōponius in triginta partes diuiſiſſe:q̄s ptes curias appellauit:ꝓpterea q̄ túc reipublicæ curā p ſnias patrū eaꝝ expediebat:ut leges quaſdā & ipe curiatas ad populū tulerit:qd ergo mandet curia q̄libet uel una oēs:hoc ē qd cōſenſus uelit publicus. FVLmine iuſto.diuina pœna. ET CApito & tutor.q cum capitone dānatus eſt.coſſutianū aūt capitoné cilices detulerant maculoſum:fœdūq;:& idé ius audaciæ in prouīciaratū:q̄ in urbe exercuerat is pucaci accuſatione conflictatus:poſtremo defenſioné omiſit ac lege repetundarum dānatus eſt. RVErint.dānati ſint. DAMnante ſenatu:accuſantibus prouincialibus. VAL.

Piratæ cilicum.ſed quid damnatio confert?
Præconem chærippe tuis circūſpice pannīſ
Cum pāſa eripiat:quicquid tibi natta reliq̄t
Iamq; tace:furor ē poſt oīa perdere naulū
Non idē gemitus olim:nec uulnus erat par
Damnoꝝ ſociis florentibus:& modo uictis
Plena dom⁹ túc oīs:& ingens ſtabat aceru⁹
Nūmoꝝ:ſpartana chlamys:cōchylia coa
Et cum parrhaſii tabulis:ſignīſq; myronis
Phidiacum uiuebat ebur:necnon polycleti
Mult⁹ ubiq; labor:raræ ſine mentore mēſæ

¶DAMNatio.ſ.ꝓconſulū & pfectoꝝ. QuID.q.d.nihil:nō enim ꝓuicialibus pecunia reſtituebat̄: quā uis illi dānati eſſent:Hinc ait ſuperius. At tu uictrix ꝓuincia ploras. VEL qd dānatio cōfert.q.d.nihil: Cū alii pfecti ſurripiāt:q̄cquid tibi reliquerāt pcedētes. CONfert:pdeſt ſociis.ſ.q̄bus pecunia nō reſtituit̄. PRAEconē chæripe:hūc ꝓ quocūq; ꝓuinciali poſuit dicitq;.q uideat & circūſpiciat pconé uédere pānos ſuos. Cū pāſa eripiat ei q̄cūq; alia natta reliq̄rat: uidendo taceat:ne forte uitā ét pdat. Hic qdē ſenſus & uetus & apert⁹ eſt. PANſa.i.recens pfectus prouinciæ ſpoliator. NATta prouinciæ pfectus ptus. Seneca epiſtola.c.xxiii.de quodā natta Tyberii tpe meminit. IAMq; tace.id admonet ne magis iratus præfectus reſidua bona:uel ipſam uitā forte eripet. Poteſt quoq; intelligi: Iamq; tace:ideſt noli ampli⁹ accuſare pfectū prouīciæ. Cū illiuſ damnatio nil tibi conferat & i illo accuſando ſenatui ulteri⁹ impédas. Per qd̄ naulū intelligit ē ναυλον preciū quod nautæ pro uectura ſoluitur. Hinc a marinis mercatoribus ſumpta ē metaphora:ii enī uendētes merces minoris q̄ cōſtiterint curāt ne illud etiā pœnitus amittant:qd̄ pro naulo & uectura nautæ ſoluerāt. potes ét intelligere poſt oīa.i.poſt amiſſam naui pdere ét naulū. FVROR ē poſt oīa pdere naulū. Naſo etiam dixit obſiſtere fatis nemo poteſt:damnis addere dāna nephas. NON idē gemitus.oñdit ſpoliatos prouinciales ac ſocios a pfectis olim fuiſſe lōge ditiores. Hinc facilius quā núc toleraſſe bonorū damna & rapinas. GEMItus dánorum.i.querela & dolor. VVLnus par:Simile hodierno. SPARtana chlamys.ſ.ſtabat ideſt laconica purpura:quam quidē in europa Pli.laudat lib.nono.c.xxxv. CONchylia coa. Conchylia ſunt ex genere purpuraꝝ ut oñdit Pli.li.ix.c.xxxv.& li.xi.ait q̄ Bōbyces telas araneoꝝ mō texūt ad ueſtē luxūq; fœiaꝝ:q̄ bōbicina appellat̄ pr̄ia eas retorq̄ri:rurſuſq; texere iuenit i co mulier pāphylæ platis filia.& i Co iſula naſci tradunt̄ cupſſi terebīthi fraxini q̄rcus. Quaꝝ floré imbrib⁹ decuſſum terræ halit⁹ animat:fiūt aūt primo pa- MAN. Natta Naulum Cōchylia Bōbyces

Parrhasiꝰ piliones parui nudiqꝫ:mox frigoꝝ impatientia uillis inhortescunt:& aduersus hyemem tunicas sibi istau
rant densas.demum ex iis fiunt uestes lenissimæ quibus etiá uiros uti nō puduit.PARrhasii tabulis: Par
Miro rhasius pictor ephesi natꝰ primꝰ dedit argutias uultus elegantiam capilli uenustaté oris cōfessiōe artificū
in lineis extremis palmá adeptꝰ.auctor Pli.lib.xxxv.c.ix.Suetonius etiá in tyberio de quadam parrhasi ta
Phidias bula meminit:De parrhasio etiam Fabius lib.xii.Signisqꝫ mironis:hic statuarius fuit numerosior in arte
ꝗ polycletus:De quibꝰ ambobus Pli.multa lib.xxxiiii.c.septimo.PHIDIAcū uiuebat ebur.Minoribꝰ simu
lacris signisqꝫ innumera prope artificum multitudo nobilitata é:ante oēs tamen phidias atheniensis ioue
olympie facto ex ebore quidē:& sed & ex ære signa fecit.Ac p̄ter ioué olympicū:quem nemo æmulatur fe
cit ex ebore æque Mineruam athenis.Hæc & plura Plinius libro.xxxiiii.c.septimo.Fabius etiam libro.xii
Mentor scribit phidiam in ebore cœlando longe citra æmulum ualuisse.SINE mentore mensæ:hoc ait quoniam
Mentor in uasis cœlādis mirus artifex fuit:De quo Pliniꝰ lib.vii.c.xli.Martialis ité lib.nono.pocula Méto
Dolobella rea nobilitata manu:Vtqꝫ Pli.li.xxxiii.c.xiii.scribit:Crassus orator duos scyphos Mentoris artificis manu
cœlatos sestertiis cétū emit.INDE dolobella é pedianꝰ in oratiōe ꝓ.M.Scauro sic ait:Scire uos oportet du
Verres os eodé tempore fuisse:& prænomine & nomine & cognomine Dolobellas.hoꝝ igit̄ alteꝝ Dolobellam
Cæsar accusauit:nec damnauit.Alterum.M.Scaurus & accusauit & damnauit.idem Pedianus lib.ii.Verri
narum scribit:Verrem fuisse Dolobellæ legatum & pro questore:& Cæsarem dolobella accusatorem.
DOM. ¶PIRAtæ cilicū.i.ꝗ fuerant tanꝗ piratæ inter cilicas quos spoliarūt pirata a περάω qđ é trāseo.q.d.pira
ta iter piratas:nā cilices piratæ facti sunt:ut scribit Stra.Triphonis & regū ꝗ successerūt ignauia sed spe po
tissimū lucri cū captos hoíes ꝓ mācipiis ad Delon uéderét:inde.n.multi romá serui adhibebātur:Pōpeius
cilicas uictos ex p̄te reduxit solos:urbē Ciliciæ quá Pōpeiopoli appellauit.QuID damnatio:His tribꝰ uer
sibus publicoꝝ iudiciorum carpit auaritiá:uelata tñ rephensione: nam prouincialibus accusantibꝰ p̄sidé
suū repetundaꝝ sæpe numero p̄side dānato:pecuniæ restituédæ ꝓuincialibus:principū auaritia in publi
cū ærariū inferebant̄:qđ scribit Plinius factū esse in dānatione Marii prisci:de quo antea dānatus inani iu
dicio & paulo post uictrix ꝓuincia ploras.DOMItiano.i.p̄fectoꝝ.QuID cōfert.s.sociis qbꝰ nō restituitur
pecunia.CHAEripe:Chærippū ponit ꝓ Cilice ꝗ obtinuit factū suū dānadū.CIRCūspice p̄coné:tu inqt
chæripe uédété pānos p̄fecti dānati:ꝗ tibi debent̄.sed id ait ut pecunia īferat̄ ī ærariū nō restituat̄ tibi.nā
qđ alter fur.s.p̄fectus tibi reliqt.hoc é qđ extorsisti ex p̄fecto dānato alter fur.i.ærariū publicū eripit.PAN
sa.i.fur qlis fuit Pāsa:sed ꝓ ærario hic ponit̄.NATta:fur notissimus uersu Horatiano.Hora.nō quo frau
datis immundus Natta lucernis:sed hic accipit pro p̄fecto ꝗ spoliauit ꝓuinciá.IAM tace.s.posteaꝗ res per
uenit ad ærariū.q.d.nō potes accusare iudices ne lacessas pricipē NAVlū:metaphora é a mercatoribꝰ:qui
cū nauigāt si minus quātū cupiūt lucrari possunt studét ut saltē recuperét ex mercibus diuēditis q̄tum ꝓ ue
ctura nauali soluerūt:idé est ꝓuerbiū in eum qui cum multa amiserit reliqua etiá uelit p̄dere. Amentia in
quit est uelle perdere uitam post bona:Naulum item tybia est:ut scribit Philemon ꝗ non inflatur sed pul
sat̄ ut cythara:auctor Pollux.NON idem genitus.i.non erat tantus dolor olim spoliatis quantus nunc:
quoniam tūc erāt diuites.EBVR phidiacum:Idest statuæ eburneæ sculptæ a phidia:qui claruit ebore p̄
sertim cœlando de parrhasio & Myrone & Polycleto alibi dictum est.POLIcleti:Is formam humaná su
pra uerum expressit:sed deoꝝ auctoritatem non expleuit in quo claruerunt phidias & Alcamenes.
MER. ¶PIRAtæ cilicū:Hoc é spoliatores p̄donū.pirata græce latinæ p̄do dr̄:Cilices aūt p̄datoriis nauibꝰ mar
Pirata quodā īfestarūt:quos domuit pōpeiꝰ.PERdere naulū:p̄ciū qđ nautæ uecturæ noíe soluit̄:naulō græci uo
Naulum cāt:& é metaphora ab his ꝗ merces deuehūt:Nā & si de p̄cio diminuūt:rōné tñ Nauli ītegrā seruāt.SPAR
Laconica tana clamys:latōica purpura: quá ī Europa optimá fuisse Plinius scribit.Et Mar.hoc disticho extollit.Nos
purpura lacedæmoniæ pastor donauit amicæ.Deterior ledæ purpura mr̄is erat.COA:uestis tenuissima:ꝗ ī co in
Coa ue sula derasis uelleribꝰ a paruis aīantibꝰ cōficiebat̄.illud hic addā Varroné auctoré eé ab cea insula:ꝗ quon
stis dā Euboiæ euulsa fuit ꝓfectam fuisse delectatiōis grā fœminis ueste.PARrhasii tabulis.parrhasius pictor
Parrhasiꝰ egregiꝰ ephesi natus multa cōstituit:& circa peloponesiaca tp̄a floruit primꝰ:Vt ī naturali tradit̄ historia.
Symmetriā picturæ dedit:primꝰ argutias uultꝰ:Elegātiā capilli uenustaté cōfessiōe artificū in lineis extre
Phidias mis palmá adeptꝰ:plurimas tabellas reliqt p̄ciosas ualde.SIGNis myronis:celeberrimꝰ hic statuariꝰ & buc
In ebore cula maxime cōmédatus.PHIDiacū uiuebat ebur:Laus maxima phidiæ:cuius signa quodāmō uiuere ui
derent̄.Sic Vir.Credo ét uiuos ducét de marmore uultꝰ.Ebur aūt phidiacū dixit qa ut scri. Quin.phidias
tā diis ꝗ hoíbꝰ effingēdis melior artifex credit̄.In ebore uero lōge citra emulū: uel si nihil nisi Mineruam
Polycletꝰ Athenis:aut olympiū ī elide Ioué fecisset:cuiꝰ pulchritudo adiecisse aliquid ét receptæ religioni ur̄.POLY
cleti.Sicionius polycletꝰ fuit:in quo eodé scriptore tradéte diligētia supra cæteros fuit:huic q̄q̄ pleriqꝫ pal
má tribuerūt:tñ ne nihil detraheret̄ deesse pondus putauerūt.Ná ut humanæ naturæ decoré addiderit su
Mentor pra ueꝝ ita nō expleuisse deoꝝ auctoritaté ur̄.RARæ sine métore mésæ.métori testimoniū p̄hibuit capi
tolinꝰ iuppit̄ & diana ephesia.qbꝰ fuere ꝯsecrata artis eiꝰ uasa:de qbꝰ Mar.accipe métorea pocula scá māu.
VAL. ¶PIRAtæ cilicū:Spolitores uelut piratæ cilicū.qa cilices piratæ fuerūt.ergo pricipes prataꝝ cilices.nāqꝫ
rupto fœdere cū romanis maria cūcta ad bellum nauibus:quasi tépestate præcluserant.audaciā aūt p̄ditis
furiosisqꝫ dabat latronibus ingeta mythridatis præliis asia:ꝗ dū sub alieni belli tumultu exteriqꝫ regis inui
dia īpune grassarent̄:ac duce Isidoro ꝓximū mare decurrentes:interqꝫ cretá & cirenas & achaiam sinūqꝫ
maleá:qué a spolioꝝ copia:& ea optima aureū uocauerant:latrocinarent̄.Missus Publiꝰ seruiliꝰ a romāis
ꝗ eos nō incruēta supauit uictoria:ualidissimas urbes eoꝝ & multa p̄da refertas phaselim & olympū euer
tit.missus postea ad eá gentem omnino extinguendá Pōpeius classe munitissimus & inexpugnabilis utra

qꝫ ponti

q ponti & oceãi orã cõplexus p oẽs æquoris port⁹:sinus:latebras:recessus:pmontoria.freta ẽt ĩsulas.qcqd usq piratarũ fuit:qdã occlusit idagine opp̃ssitq;:deĩde ĩ ciliciã ipam originẽ fõtẽq; tãti belli classem oẽm cõuocauit:cuius naues hostes ipsi aduẽtare cõspitiẽtes telis oĩbus abiectis supplices sese põpeio dedidere.põpe.eos receptos lõge a mari seiũxit:& mediterraneis q̃si alligauit aqs.ide laudes põpeii ciuitas a Mediolão distãs ad uigiti millia passuũ nec multos secus a placẽtia.CONfert:Cõmodi fert cũ nõ desinat aliẽa rapere.CHAErippe:Pupille.q eqs gaudeat.fictũ a poeta uerbũ q̃si q uenãdi magis uoluptates cõsectaret q̃ sua obseruaret.CVM pã.tutor tu⁹ q romæ libitinã exercuit.QuICqd ti.nat.re.nattã p luxurioso posuit:fictum eni uerbũ ẽ:ut apud Hora.ungor oliuo.nõ quo fraudatis immũdus natta lucernis.& Persiũ.Nõ pudet ad mortẽ discicti uiuere nattæ.qdã putãt nattã fuisse quẽdã luxuriosum q p̃rimoniũ suũ pdegerit & nobilitatem male uiuẽdo funditus sustulerit.POST oĩa pdere naulũ.Prouerbiũ uetus.hoc dicit.amẽtia ẽ posteaq̃ tm̃ amiseris p̃rimonii:q reliquũ ẽ adhuc uelle amittere.sunt q putẽt dictũ pdere naulũ qd̃ das:ut romã ab actus aduenias:hoc ẽ harũ rerũ.quas in puincia reddere cõpelleris:& quas in urbẽ cõportaueris rep̃sentare cogaris.NEC uul.er.par.dam.nõ erat q̃tũ nũc est dãni q rerũ oĩum affluerẽt copia:& mõ q̃si mõ uicti eẽnt ita illorũ diripiũt bona ut sit sensus nõ illa priora incõmoda his cõparãda sunt q accipiãt mõ uictis.tũ cum uicti sunt.PLEna domus:opibus.SPARthana chlamys.qd̃ pciosum fuit militare indumentum : ut Iulius polideuces putat. CONchilia coa.Proper.& tenuis coa ueste mouere sinus.ET Cum parthasii tabu.signis .i.statuis myronis quæ omnes insignes fuerunt artifices multorum laudibus autorum notissimi.

Inde dolobella est.atq; hinc antonius. inde
Sacrilegus uerres.referebat nauibus altis
Occulta spolia.& plures de pace triũphos
Nũc sociis iuga pauca boũ:& grex pu⁹eqꝝ
Et pater armenti capto eripietur agello
Ipsi deinde lares.si quod spectabile signum
Siqs in ædicula deus unicus.hæc etenim sunt
Pro sũmis nã sũt hæc maxima:despicias tu
Forsitan imbelles rhodios unctãq; corynthũ

¶INDE dolobella ẽ.Ordo ẽ inde dolobella ẽ sacrilegus.ATq; hic Antoni⁹ ẽ sacrileg⁹:inde Verres est sacrilegus:ad oẽs.n.sacrilegus refert:nõ ad uerrẽ dũtaxat.Sec⁹.n.q sensus eẽt.ANTonius:Pedian⁹ ĩ orõne cõtra.C.Antoiũ:&.L.Catilinã cõpetitores sic scribit Cliẽtẽ ãt negabit hr̃e posse.C.Antoniũ.Nam is multos ĩ achaia spoliauerat:Nact⁹ de exercitu syllão eqtũ turmas.Deĩde græci quos spoliauerat eduxerũt Antoniũ ĩ ius ad.M.lucullũ ptorẽ q ius ĩter pegrinos dicebat &c.postea subdit:hũc Antoniũ Gelli⁹ & Lentulus cẽsores sexẽnio:quo hæc dicerent senatu mouerũt:cãsq; subscripserũt:q socios diripuerit:q iudiciũ recusauit &c.VERres:De hoc late dcm̃ ẽ ĩ saty.ii.Si fur displiceat uerri.OCCulta spo.Occulta ultimã p ducit hoc loco pp seqntẽ positũ.Dixit ãt occulta spolia:qm̃ bellica spolia palã ferũt nõ occulta.PLVRes de pace:q̃.s.de bello:pacis.n.tpe socios depdabat.IVGA pauca boũ.s.arripient a p̃fectis puinciarũ.PATER armenti.i.admissarius. IPSI deinde lares.s.eripient.LARes:Deos penates ĩtelligit hoc loco:qd̃ sequẽtia indicãt.Et Apuleius de deo socratis scribit:q q pacato & qeto numine domũ possidet lar dicit familiaris.de laribus aũt supius latissime.SI Quod.s.a.SPEctabile:Cõspicuũ pulchrũ ĩsigne.SIGnũ simulacrũ. AEDIcula: ædiculã appellat loculũ ubi simulacra resident:hinc est Apulei⁹ lib.iii.sic ait.In ipso uero meditullio hiponæ deæ simulachrũ residẽs ædiculæ &c.quæ uerba latius repetã inferius:ubi de hispona dicet.DEVS unicus .s.ẽ.IMBELles rhodios:Rhodos insula in lycia.q̃ nauibus multo tpe mari dominata est:& piratas substulit:& romanis amica fuit.Hæc & plura Strabo lib.xiiii.Diximus & alia in satyra.vi.ibi:hic & rhodos & Miletos:atq; coronatũ petulãs madidũq; tarentũ.Vbi ostẽdit rhodii incolas luxuriæ deditos:& a uirtutib⁹ desciuisse:& pterea hoc ẽt loco imbelles rhodios dixit.VNCTãq; corynthũ:Corynthus sita erat in isthmo peloponẽsi pmõtorio locupletissima qdẽ.Vbi ueneris ẽt tẽplũ adeo locupletatũ existit:ut supra mille deæ pstitutas puellas caperet:quas Veneri uiri mulieresq; addixerãt:pp has igit freqns in urbẽ multitudo turbaq; cõueniebat:unde ciuitas mirũ in modũ dubitat.Corynthus demum ab.L.Mummio solo æquata est, quare deserta diutius manẽs ab diuo Cæsare postea restituta ẽ:ppter bonum terræ ipsi⁹ ingeniũ missis eũ colonis freqntib⁹ generis libertinorũ &c.Hæc & plura Strabo li.viii.Hæc eadẽ olĩ dcã est Ephyre ut docet Pli.lib.iiii.VNCtãq; corynthũ:Vnctam appellat pp luxum.& tot pstitutas puellas ppter quas.ut dictũ est frequens in urbem multitudo conueniebat.hinc ait.Despicias merito:quid enim resinata Iuuentus &c.

¶DOLobella:Dolobellæ cuiusdã meminit Tacit⁹ de quo hic nõ ĩtelligit.Fuit itẽ Dolobella qui Asiæ præfuit proconsul:dãnatusq; est repetundarũ accusante.M.Scauro:ut scribit Pedianus.Alterum dolobellã accusauit Cæsar:sed non damnauit. ANTOnius.Nec de Antonio cuius meminit Tacitus.nec de.M.Antonio triũuiro loquitur:neuter enim prouinciam spoliauit:sed de Caio Antonio loquitur.de quo Pedian⁹ Hunc Antonium censores sexsennio q̃ hæc dicerentur senatu mouerunt:causasq; subscripserunt q sociños diripuerat eiusdem exulis meminit Strabo.VERres:Cum in sicilia prætor triennio fuisset:non succedente.Qu.Ario accusante Cicerone patrono siculorũ dãnatus est repetundarum plura apud Pedianũ & nos in secunda satyra.OCCVIta pace spolia:Idest opes q̃ re uera erãt spolia bellica occultata sub nomine magistratuum.CORynthus uncta mollissima dicitur ob multas opes & emporium asiaticarum quod illic erat:ubi ut inquit Strabo mercatores bona sensim consumebant:iactato puerbio:non Omnium ẽ Corynthum nauigare erat & templum Veneris locupletissimum:in quo supra ducẽtas puellas pstabãt deæ.

¶INDE DOlobella.de quo dolobella intelligat dubium me facit Pedian⁹:apud quẽ sæpe repeti lego:duos fuisse dolobellas eodem tpe & prænomine & noĩe & cognomine.quorum alterum ex Sicilia reũ accu-

MAN.
Cetonius
Occulta spolia
Lares
Aedicula
Rhodios Lares
Coryntus Veneris templum L.Mummius. Ephyre
DOM.
MER.

sauit Cæsar:nec dānauit:hūc & ego puto Corneliū dolobellā.quē cōsularē & triūphalem a Cæsare repetū
Dolobellæ duo — darum postulatum scribit Suetonius:quo absoluto Rhodum se cedere statuit.Fuit aūt Dolobellæ legatus
Verres.Alterum uero Dolobellam scaurus & accusauit & dānauit. Hic Antonius nō de.M.Antonio triū
uiro.Intelligendum est.sed de alio Antonio cuius meminit Cicero in actionibus in Verrē:hic enī ē Anto
nius dissolutissim⁹ curator largitatis oræ maritimæ:cretæ mortuus quem Salusti⁹ ait pdūdæ pecuniæ ge
nitum uel de Caio Antonio cōtra quē & Catilina dixit Cic.Hic cū multos ī achaia spoliasset a græcis edu
ct⁹ ē in ius ad Lucullū ptorē q ius inter pegrinos dicebat:cūq; Lucullus id qd græci postulabāt decreuisset
appellauit tribunos Antoni⁹ hūc eūdē antoniū Gelli⁹:& Lētulus cēsores senatu mouerēt: causasq; subscri
pserūt:q; socios diripuisset: & iudiciū recusasset:hæc pedian⁹ Sacrilegus Verres.p trieniū siciliam Verres
tenuit:atq; fuit in ea libidinose auare crudeliterq; uersatus:succedēte tādē in eadem prouincia Metello re
Oxymoron — petundarū reus a siculis postulatus est.SACRIlegus:Nō solū.n.deos siculorū sustulit.Vñ est illud Oximorō
Ciceronis:siculos iā ne deos quidē in suis urbibus ad quos cōfugerent hēre:qđ eorū simulacra sanctissima
Sacrilegia Verris — Caius Verres ex delubris sanctissimis sustulisset::sed Athenis Mineruā deli Apollinē lunonem sami Dia
nā pgami:deosq; tota asia.& græcia uiolauit.AEDIcula:Proprie ubi deū simulacra locata seruant̃.Plinius
ædicula — xxxvi.de Venere gnidia.Aedicula ei⁹ tota aperit̃:ut cōspici possit undiq; effigies deæ. VNctāq; corynthū
Propter istmia:q iuxta corynthū iuuentus græciæ peruncta exercebat.unctam appellauit corynthum.
VAL. — INDE dolo:Atq; hic an.ī bellis ciuilibus direptores.SACRIlegus uer.Ci.ī hūc uerrē dico te maximū pon
dus auri argēti:eboris purpuræq; plurimā uestē militēsē:pluria stragula:multā deliacā suppellectilē pluria
uasa corīthia : magnū nūerū frumēti uini mellis maximā exportasse copiā:siciliæ.n.pfect⁹ fuit:uñ hæc di
ripuerat.OCCVLta sp.pria scđi pedis syllaba natura correpta pp seqntis dictiōis pricipales cōsonātes du
as pducit̃.ET pr̃ ar.taurū dicit uel admissariū.SPECtabile:Aspectu uēustū.SIGnū:Statua. SI qs ī æde.dē⁹
unicus.i.dōi ī aliq cellula:ita Plaut⁹ ī epidico.duce istāc mulierē ītro cōcludi uolo:atq; audin? qd uis? Caue
sis cū filia mea copulari hāc:neq; cōspicere:iā tenes ī ædiculā istæc seorsū:diuertūt mores uirginū eæ lupæ
lōgæ.HAEC etenī sūt .p sūmis cū sint īopes.INBELles rhodios:Nō mirū si despicias qa ībelles..VNCtam
unguentis pfusam asiæ ciuitatē oībus uoluptatibus delibutā.QuID resinata iuuētus cruraq; totius faciēt
tibi leuia gentis.pilos e corpore rhesina ueteres conuellebant.Pli.rhesina oīs dissoluit̃ oleo qdā & creta fu
liginariū hoc fieri arbitrant̃:pudetq; cōfiteri maximū iā honorē ei⁹ eē ī euellēdis e uirorū corporib⁹ pilis.
MAN. Resina — RESInata.Pli.li.xiiii.scribit ex arboribus qbusdā re
sinā defluere.i.liquorē quēdā:& oleo dissolui.Inde ait
pudetq; cōfiteri maximū iā honorē eius eē in euellē
dis ab uirorū corporibus pilis.RESInata : Depilata.
HORrida uitanda est hispania:hoc ait:qm̃ ē graui⁹
spoliari fortunis q̄ nō augeri dignitate.ut Cice.scri.
Calleci — pro plantio.HORrida hispania:Sunt ī hispania Cal
leci populi nouissimi mōtana habitātes : ut plurimū.
Lusitania — Vñ & bellacissimi & subiugatu difficilimi. Est & lu
sitania inter hispanos gens amplissima:& annis plu
Celtiberi — rimis romāorū armis oppugnata.Cūq; Celtiberi ip
si quadrifariā partiti sint,fortissimi ad ortū ac meri
diē sūt Vraci ad carpētanos pertinentes.fontesq; ta
Numātia — gi.Eorū nobilissima ciuitas erat Numantia : quæ in
bello celtiberico:quod aduersus romanū populū ge
stū ē uirtutē .ppriā ostētauit quod uicesimū perdura
uit ad annum.Cōplures.n.exercitus cū impatorib⁹
ad īternitionē detracti.Nouissime aūt Numātini ob
sidione cincti diuturna patiētia tolerarūt.paucis dū
taxat exceptis:q cedētes murū dediderūt.Hæc & plu
ra Stra.lib.iii.Merito igit̃ horrida uitāda ē hispania
Celtogallia — Iuuena.ait.GALlicus axis:Celtogallia quæ & gallia
dicit̃.in quattuor diuisa est regiones.s.aquitaniā lug
Gallia — dunensem:Belgicam:& Narbonensem.auctor ē Pto
Aqtania — lemæus li.ii.Stra.aūt lib.iiii.sic ait.Vniuersa uero na
tio quā hæc ætas gallicā uel Gallaticā noīat martis
studio:& aīorū ardet impetu:cōserendæ pugnæ ala
critate īpigra.GALlicus axis:Gallica regio.dixit aūt axis qm̄ ipsius Galliæ præsertim lugdunensis latus se
ptētrionē aspicit iuxta britānicū oceanū:qđ idē Ptolemæ⁹ lib.ii.edocet.Et Strabo lib.iiii.ait : q; aquitanos
Illyris — nūcupabāt:qui ad septentrionalē pyrenēs ptem hītant usq; ad oceanū.ILLYricūq; latus.Adriatici latus Il
aphricæ — lyris occupāt inquit Mela.MESsorib⁹ illis:Aphros intelligit.scribit enim Pli.li.v.in aphrica regionē esse
Fertilitas — ccl.M.passunm per circuitum fertilitatis eximiæ:cū cētesima fruge agricolis fœnus reddente terra. CIR
co.i.ludis & spectaculis.per quod urbis molliciem ostendit prouinciales laudans ex laboribus & cura. IN
de:A prouincia.scilicet aphricæ.TENVes:Pauperes.MARIus:Priscus.s.de quo ibi:Exul ab octaua Mari
us bibit.DISCINxerit:Vsq; ad zonam prædatus fuerit.RELINquens:Poterunt ergo ulcisci: & iniuriis æ

Despicias merito nā quid resinata iuuentus
Cruraq; totius facient tibi leuia gentis?
Horrida uitanda est hispania:gallicus axis
Illyricumq; latus:parce & messoribus illis
Qui saturant urbē:circo scænæq; uacātem
Quanta aūt inde feres tā diræ pmia culpæ?
Cum tenues nuper mari⁹ discixerit aphros
Curandum in primis ne magna iniuria fiat
Fortib⁹ & miseris:tollas licet oē qd usquā est
Auri:atq; argenti:scutū gladiūq; relinques
Et iacula:& galeā spoliatis arma supersunt
Quod modo proposui non ē sententia:uerū
Credite me uobis folium recitare sibyllæ
Si tibi scā cohors comitū:si nemo tribunal
Vendit acersecomes:si nullū ī cōiuge crimē
Nec p cōuentus:nec cūcta poppida curuis
Vnguib⁹ ire parat nummos raptura celeno
Tunc licet a pico numeres genus:altaq; si te
Nomina delectant:omnē titanida pugnam

ceptis ab romanis deficiet.SENtētia. teste Prisciano ex hermogene.Sententia ē oratio generalē ꝑnuncia
tionem habens hortās aliquā rem uel deterrens.i.dehortans.Vel demonstrans quale sit aliquid.Fabiꝰ ue
ro li.viii.scri.ꝙ sniam ueteres qđ aīo sensissent uocauerūt.Cic.li.iiii.ad herēniū ait.Snia ē oro sūpta de ui
ta:q̄ aut qd sit:aut qd eē oporteat ī uita breuiter ondit hoc mō.liberis ē existimādꝰ:q nulli turpitudini ser
uit.FOLIū sibylle.i.uaticiniū & oraculū qđdā.Sibylla.n.cumana:ī palmaꝝ foliis notas scribebat.Vir.foliisꝙ
ꝙ notas:& noīa mādat.SI TIbi.s.ē.TRIbunal.i.tua iudicia.VENdit alicui.s.e litigātibus . ACERsecomes: acersecomes
Capillatus interptat̄.ab α qđ est sine.& κειρω tōdeo quasi sine tōsura comaꝝ.Eius aūt uerbi futurū scdm mes
æolos ē κειρο ω & κομη coma.Inde acersecomes intōsus comam & capillatus.quales pueros pfecti pro cæro
uinciaꝝ in delitiis habebant eoꝝ nutu iudicia uēdentes:qui similiter uxorum arbitrio multa administra
bant.IN CONiuge.s.ē.CRImen:Auaritiæ.s.uxores enim præsidiū prouinciarum sæpe auaritiæ notatæ
sunt.Mar.lib.secundo.Gentibus in libycis uxor tua Galle male audit.Immodicæ fœdo crimen auaritiæ.
PER conuentus.i.per regiones prouinciæ.Vnde Pli.lib.iii.de hispania Citeriore ait: Nunc uniuersam ꝓ Couetus
uinciā diuiditur in couentus septē Carthaginensem:Tarraconēsem:Cæsaraugustanum:Cluniensem:Au hispaniæ
sturū:Lucresem:Bracaꝝ.CELAEno:Vxor tua:tanq̄ Celæno.& harpya rapax.κελαινος aūt niger interp Celæno
tatur.APIco:Generis nobilitatē ostendit:Virgilium secutus:qui genus latini cōmendans sic ait lib.vii.huc
fauno & nympha genitum laurente marica Accipimus:fauno Pycus pater:isqꝫ parentem.Te Saturne re Pycus
fert tu sanguinis ultimus auctor.TITAnida pugnam inter maiores.s.tuos:quasi illi fuerit debellatores ti rex
tanum & gigantum atqꝫ promethei:sicuti Iuppiter & alia numina.Seu inter maiores tuos:Titanas & gi
gantas & prometheum fuisse dicas:qui quidem contra deos pugnarunt:tanquam magnanimi.
RESInata.i.expilata. Plinius de resina.pudetqꝫ cōfiteri iā maximū honorē eiꝰ in euellēdis uirorū corpori DOM.
bꝰ pilis.Mar.Resina ueneto nec resecare luto.GALlicus axis.i.gallia.nā ī his locis Othōis Vitelli & Vespa
siani tēporibus tumultus armorum fuerunt.MESSoribus istis:Aphros intelligit:unde annona in urbem
mittebat̄.VACAntē scœne.i.nō sūt irritādi aphri ne arma aduersus nos moueāt:q imbelles sumus & ī lu
dis desidemus.eoꝝ laboribus uictū pcipiētes alii de sabinis intellexerūt sed ridiculū id eē ostēdit.qđ statim
addit.Cum tenuis nup Marius discinxerit aphros relinques iacula & galeam quibus poterunt se ulcisci.
CREdite me uobis cōiungendum est cum supioribus:nā ex iniuriis illatis sociis uaticinatur eoꝝ defectio
nem ab īperio romano.ACERsecomes:Acersecomes nomē a luue.fictum ita ut barbarum intelligat̄:nā
libertum intelligit ut Syꝝ.Capadocem.Armenium.Liberti.n.apud prouinciaꝝ præfectos tm̄ gratia uale
bant aliq̄do.ut res æquas & inquas precio uenderent:ut statius apud Qu.Cicerōis fratrem.NEMO cer
secomes:Idest nullus libertus barbarus gratiosus apud te.TRIBunal.i.snias & iudicia tua. VENdit.s.parti
bus litigātibꝰ.IN CONiuge crimen:Nā uxores pfectoꝝ auaritia sæpe notatæ sūt de Mar.Gentibus in li
bicis uxor tua galle male audit Immodice fœdo crimine auaritiæ.CELEno.i.tanq̄ altera celeno harpya.
RESInata.Plinius arborum:ex quibus amat succus:aliæ picem:aliæ resinam mittūt.Sed resinæ maximꝰ
iam honor erat in euellendis e uirorum corporibus pilis.Ergo resinata uulsa & cuius crura depilia sunt. MER.
MESSOribus illis:Afros significat:quos simul & gallos atqꝫ illyricos uitandos esse ait. SATVrāturbem: Resina
Ex aphrica frumenta Romam uehebantur:de quibus martialis:Tercentum libyci modios de messe colo Libya
ni Sume:suburbanus ne moriatur ager.Lucanus item ex Sicilia Sardinia & libya horrea Romana com
pleri scribit.CVM tenuis nuper marius discinxerit aphros:Hic est ille marius priscus de quo & supra di Marius
xit exul ab octaua marius bibit.DISCINxerit:Proprie de aphris Virg.Discinctos mulciber aphros. FOLI
um recitare sibyllæ:In foliis sortes & oracula sibylla dabat.Virgilius foliisqꝫ notas & nomia mādat. VEN
dit acersecomes:Capillatꝰ interptat̄:& græca ē cōpositio.Fit āt ab a priuatiua.& κειρω:qđ ē tōdeo.cuiꝰ fu
turum secundū æoles ē κιερω:& coma:inde acersecomes intonsus comā & capillatus:qđ genꝰ puerorum acersecomes
sæpe psides ꝓuinciaꝝ in deliciis habuere eoꝝ nutu iudicia uēdētes:similiter uxorū arbitrio multa admi
nistrabāt.PER cōuentus hac in parte loca significat:ubi a magistratibus iudicii gratia populi ꝓuinciæ cō
gregabant̄.Erāt enim in prouiuciis statuti cōuentus per rectores eaꝝ ad iudicia facienda.Vnde Cice.pro
ligaria.Veniebat is in Aphricā ꝓuinciam unā ex omnibus huic uictoriæ maxime īfestam:in qua rex erat
potētissimus inimicus huic causæ aliena uolūtas cōuētꝰ firmi atqꝫ magni:Et Pli.de hispania citeriore nūc
uniuersa ꝓuincia diuidit̄:in cōuētus septē:& paulo infra:nūc p singulos cōuētus reddent̄ insignia. Quin.
affirmat cōuētus latine esse:quæ græce panegyricus sermo:qui in cōuentibus ageret̄. CELEno:una har cōuetus
piarū:quæ auaræ & rapaces fingunt̄ a poetis:sed hac in parte auaritiā ꝓcuratoris significat.PICVS qpri panegyr
mus rex ab originū fuit.de quo Virg.Fauno picus pater:isqꝫ parētē te saturne refert:Tu sanguinis ultimꝰ
auctor. OMNEM titanida pugnā:Titanes primi terrā incoluerunt:atqꝫ regnauerunt(auctore Lactan). Titanes
LEVIA:Glabrata.HORrida:Bello aspa.GALlicꝰ axis:Ob multitudinē.ILLIricūqꝫ latꝰ:Ob ferociā:messo VAL.
ribꝰ tritico abūdātibꝰ q rōanoꝝ hn̄t horrea.CIRco scæ.uacātē:ī amphitheatro recitātes audiētē ex quo ro
māi populi rū ībelliā:tū luxuriā īdicat & īertiā dānāt.QuANta:ac si dicat pauca.TENVes:Paupes. MARI
us:Priscus.DISCINxerit:Nudauerit.discīctū ēt negligētē & socordē ueteres dixerūt.Hora. Discinctus aut
perdā nepos sicut ecōtrario cīctutū prudētē.Hora.cinctutis nō exaudita cethegis. QuOD mō ꝓposui nō
est snia.sentētia inqꝫ Quinti.ueteres ꝙ aīo sensissent uocauerūt. idqꝫ cū apud oratores frequentissimū sit tn̄
etiam in usu quottidiano quasdā reliqas habet:ut iuraturi ex animi nostri sententia & gratulantes ex snia
dicamus:erit ergo sensus.nō ē sentētia.i.mea hæc opinio.ē ēt sentētia oratio generalē ꝓnunciationē hn̄s
quæ uel hortat̄ uel dehortat̄ uel demōstrat:ut nil mutuāt q nō deliqrūt.pœnas semp an̄ oculos uersari pu
tent q peccauerūt:ut sit inde sensus nō ē sentētia quā exornādæ locutiōis causa ꝓtulissem. CREDIte me uo

bis foliū recitare sibyllæ.diuinā mēte sibyllæ respōsa sīqdē in foliis sæpe sibylla respōdebat. Virgi.foliis ne carmina māda. SI NEMO tribunal uēdit acerse comes.i.crinitus puer ī tuis delitiis.ē uero hoc apollinis epytheton pīdarus ī Pythiis αλλον αινησεν γαμον κρυβλαντωαροσ ωροσσεν ακερ σεκομη μοιμεισ αφοιβω.& Homerus in hymno ad apollinē:.φοιβοσ ακερσεκομισ εκατηβολοσ. & in uigesimo iliados φοιβοσ ακερσεκο μησηλαρ τεμισ ιοχεαιρα.ita dictus quasi ο μηκειρομενοσ τηνκαμιν φ longe proiiciens radios longam habere comam uideatur.NVMmos raptura celēo:Si uxor tua nō rapiat quicquam ut harpyia una si quidem harpyiarū celeno ē apud Virgi.licet Hesiod' in theogonia a ello & ocypetē tātū noīarit.Home.uero podargē credit tertiā uoluisse cū īquit τουσ τεκεζεφυρω ανεμω αρπυια ωοδαργη TVNC licet ut genus tuū extollas:Cū hæc habueris.A PICO:Qui fauni fuit pater:q fabulose a saga qdā in sui noīs auē cōuersus fert.OMNEM titanida pugnā:Hoc ē titanas ipsos inter tuos annumeres qui bellum ioui dicuntur intulisse notissima fabula est.titanida pro titaniam patronymicum pro possessiuo.

MAN. Proauus PRO Auum:aui pater proauus dicit:quasi pppe auū Graduū autē ordo talis ē.pater auus proau'.abau'.atauus.Tritauus:Sic etiā nepos:abnepos:atnepos:trinepos:ut habet in institutionibus lib.iii.de gradib'.PRAECIpitē:Pronū & temere pperātē. AMBItus: Ambitio ambitus Idest affectes ambitionis:pprie tamen ambitio ī animo est:ambitus in actu:Nam qui pter modum cupit aut honores:aut laudem ambitione peccat.Qui uero dilargitur pecuniam:aut populo muneribus laudibusq blanditur:aut cæteris artibus:quæ legitimæ non sunt ad publicos honores tendit.ambitū cōmittit.CVIVS similis est:Quā hodie symoniā uocant a Symonia Simone mago.Hæc aūt omnia q ambitus facit. Ambitio facere cōpellit.LIBIDO: Cupiditas effrenata: Voluntas Tullius lib.iiii.tuscu.sic ait.Volūtas est:quæ quid cū ratione desiderat.Quæ aūt ad aduersus ratione inci Libido tata est uehementius.ea libido est:uel cupiditas effrenata:quæ in omnibus stultis inuenit. SOCIOrū in sanguine:A sæuitia dānat nūc puinciarum pfectos. VIRGAS:Fasces littorum intelligit.de quib' supra. HEBETES:Obtusas nimia sociorum cede. PARENtum:Parens uulgo pater aut mater appellat:sed uiri Parens prudentes auos & proauos:auias & proauias parentum nomine appellari dicunt autor est Festus.Omne animi uitium:Isidorus etiā inquit:Quanto splendoris honore cellior quisq est.tanto.si deliquat peccato maior est.Itē peccata quæ incipientib' leuia sūt perfectis uiris grauia reputantur.tanto.n.maius cognoscit esse peccatū:quāto maior est qui peccat habetur:Crescit.n.delicti cumulus iuxta ordinē meritorum & sæpe quod minoribus ignoscit maiorib' im Vitium putatur.Hæc illæ.VICIVM:Prauitates animi recte uitia dicunt:ut inquit Cicero in pado.CONspecti': Peccat' Aptius clarius.PECCAT:Peccare ē tanq transire lineas peccare certe licet nemini.auctor idē ī parado. QVO:Quomō.MIHI:Te supple iactas. TABEL Santones las testamētorum:Scilicet.Quo quo pacto inq te iactas mihi tu qui nobili nat' genere uitiosissim' es. SAN Aqtania tonico cucullo:Sāctiōes populi sunt in aquitania ad oceanū spectantes:Aquitania tamen in gallia transalpina est de qua multa Strabo libro quarto hinc Tibullus ait.Et oceani littora sanctonici.hoc autē tegmen bardocucullus aliter dicitur Martialis libro decimoquarto.Gallia sanctanico uestit te bardocucullo. Cercopithecorum penula nuper erat.PRAEter maiorum cineres:Idest in uia flaminia atq latina. Nobiles aūt Damasippus arguit sub noīe.Damsippi:quos turpia ministeria exercere nō pudet.CARpento:Vehiculo.PINguis:Superbus nobilitate & tumidus:uel eius incōtinētiā luxus ondit. DAMAsippus:Domitor equorum interptat. Sufflamē STRINgit:Cōstrigit.SVFflamīe:Sufflamē dr illd:qd rote opponit:ue recurrat oppositio auctore.P.MA Numesa niplos: Fœni.f.LANAtas.i.oues. MORE numæ:Hoc ait:qm teste Liuio Numa p.pluria sacra obibat:ea Hippona maxīe q Liuii tpe ad dialē flaminē ptinebāt.HIPOnā equorum.Stabulorūq deā.ab hipos.qd ē equus.Apuleius lib.iii.de asino aureo sic ait:Respicio pilæ mediæ:q stabuli trabes sustinebat. In ipso uero meditullio Olida hipponæ deæ simulacrū residēs aediculæ quod acurate corollis roseis equidē recētib' fuerat ornatū.OLI Amomū da:Putrida quasi olita.d.pro.t.SED cū puigiles:Hic Damasippum arguit luxuriæ ac gulæ & incōtinētiæ. PLAcet:Damasippo.PERuigiles:Vbi tota nocte uigilat.POPInas:Cauponas.INSTaurare:Repetere. DOM. IN SANguine sociorum.i.si te delectat crudelitas.SECVres hebetes.i.hebetatæ sanguine cæsorum.STAre cōtra te.

Inter maiores:ipsūq promethea pones:
De quocūq uoles proauū tibi sumito libro
Quod si præcipitē rapit ambit' atq libido:
Si frangis uirgas sociorum in sanguine:si te
Delectant hebetes lasso littore secures:
Incipit ipsorum contra te stare parentum
Nobilitas claraq facem præferre pudēdis
Omne animi uitium tanto conspectius ī se
Crimen habet:quāto maior q peccat hētur
Quo mihi te solitum falsas signare tabellas
In templis:quæ fecit auus:statuāq parētis
Ante triumphalē:quo:si nocturn' adulter
Tempora sātonico uelas adoperta cucullo
Præter maiorum cineres:atq ossa uolucri
Carpēto rapitur pinguis damasippus & ipse
Ipse rotam stringit multo sufflamine cōsul
Nocte quidē:sed luna uidet:sed sidera testes
Intendunt oculos:finitum tempus honoris
Cum fuerit clara damasippus luce flagellū
Sumet:& occursum nusq trepidabit amici
Iā senis:ac uirga prior innuet atq maniplos
Soluet:& infūdet iumentis ordea lassis:
Interea dū lanatas:toruumq iuuencum
More nuæ cædit iouis ante altaria:iurat
Sola hyponā & facies olida ad p̄sepia pictas
Sed cū peruigiles placet īstaurare popinas

tra te.i.nobilitas tua tibi nocet:nā facit ut facilius tua scelera cognoscātur. CONspectius crimē.i.oē scelus tanto a pluribus uidetur,& accusatur q̄to est nobilior & illustrior q peccat:nā nobilitas facit ut a plurib⁹ cognoscat. QVæ fecit auus: nō de rubelio ītelligit de quo iā est dictū:sed de oībus posteris. PRæter maiorum cineres:reprehēsio est eo℞ qui a claris maioribus oriundi ad turpia aliquando ministeria descenderūt ut multi temporibus nerōis:q aurigare didicerunt in principis gratiā q eodē tenebat studio:& quāuis in Nerōis tēpora excādescere uideat:tñ p hæc ostēdit oēm nobilitatē scenicis artibus & ministeriis contaminatā esse. DAMasippus:nomē fictū ab equo℞ studio. CINeres maio℞: id ē ī uia flaminia & latina ubi sunt sepulti eius maiores. SVFflamē:dicit qd opponit rotæ ne exeat aut recurrat alibi: a similitudine suf flamē dixit pro ambitu:nec res atterit longo sufflamīe litis. SED luna uidet:id est nō deberet id minus uereri ī occulto quā ī publico. HORdea iumentis lassis:hordea primū data sunt iumētis (ut scribit plini) postea ex his factus pāis:deniq̧ excogitata ptisana. MORE nūæ:q docuit molā īfundi:ut scribit dionysi⁹ & alii. SED dū puigiles popinæ loca erāt desidiæ & luxuriæ apparata:nā ungebāt illic gēio īdulgētes:multorūq̧ opes absūebāt. Salusti⁹ ī historiis obiicit iuuētuti rōanæ q̧ popīas frequētet. Lucilli⁹ idē īsectat. Mar. Siriscū deridet:q multa sestertia ī selariolis popinis cōsūpserit:Idē carpit nūc ī hoīb⁹ suo℞ tēpo℞ Iuuenalis. INStaurare.i.repetere. PERuigiles.i.nōctu dieq̧ patentes:propter multitudinem confluentem.

¶IPSum pmethea:qui secūdū fabulas hominē primū formauit. TEMpora santōico uelas adopta cuculo hoc uelamen Bardacucullus aliter dicit. Martialis Gallia santonico uestit de bardacucullo. Cercopithēco℞ penula nuper erat. SANtonico.a santōibus populis aqtaniæ a qbus dixit Tibullus. Et oceāi littora santonici. DAMasippus:equo℞ domitor īterptat:quo noīe:siue uero:siue ficto utit ēt ī Satyra Horatius. MVLto sufflamine:sufflamen retinaculū quo decurrēs rota inhibet:uñ & participiū sufflaminādus formauit Augustus (auctore seneca) Nā de Mario declamatore:q solus oīum Rōano℞ ī linguā latinā trāstulerat græcā facultatē:tātaq̧ illi fuerat orationis uelocitas ut uitiū fieret:diuus Augustus optīe dixit. Acherius noster sufflaminādus est:adeo ut nō currere:sed decurrere uideat. MORE numæ:pro cōstitutiōe Nūæ:q secūdus a Rōulo ferocē & bellicosum populū ad religiones trāstulit. IVRat solā hiponā:dea erat hipona: q̄ stabularii maxime colebāt:cuiusq̧ effigies in stabulis locabat. Apuleius ī.ii. metamorphoseos. Respicio pilæ medio:quæ stabuli trabes sustinebat:In ipso uero meditullio hiponæ deæ simulacrū residēs ædiculæ: qd accurate corollis roseis equidē recentibus fuerat ornatū. INStaurare popinas:popina locus ubi delicatiores cibi apparabātur:atq̧ uendebantur. Horatius in epistolis. Fornix tibi & uncta popina īcutiunt urbis desiderium. PERuigiles:in quibus tota nocte peruigilaretur.

MER. Bardacucullus sufflamen sufflaminandus Hippon Apuleius popina

¶IPSum pmethea ponas:q ignem primus cælesti surripuisse domo:ut ait Hor. fingit:q in caucaso postea ligatus monte uultures iecore pauisse suo dicit de qua re æschili tragœdia nobilis est. hic clymenæ & iapeti filius duos de triginta fratres:ut pclus scribit:fingit habuisse licet alii solos epimethea atlāta & mœnetiū putēt. HEBE.la.lictore secures hebetes subtusæ sæpe feriēdo. LICtor.mīstro populi quē a licio uel a lino deductū tyro scribit:alii aūt a ligādo:ut Marcellus & Aulus Gellius. CONtra te stare:ut illo℞ mentiri uideare pgeniē. CLAraq̧ faciē:ut sis illustrior ac oībus notior. OMNE animi uitiū.hinc illud uulgatum. Omnis hō crimē tanto conspectius ī se. Quāto q peccat maior habet:habet:nā sicut generis turpitudo opprobrio multis fuit:ita quosdā claritas ipsa notiores circa uitia fecit. FALsas signat:obsignat. QVæ sub audi tēpla. QVO qua fiducia:qua fretus laude. TEMpora pānonico.qdā hēnt codices.multi uero santonico cucullo santōico a populo aquitāico qui santōis nomē hēt. Pli.aquitāiæ sūt āpulatri anagūtes pictōes: nisi qd Probus īterptat santōico cucullo galero fusco & horrido ardeliūculo quales sūt latrūculo℞ aut ex luna turpi ītincto. CARpēto:curru. ROTā stringit:cohibet ne pcurrere labiq̧ queat. MVLto sufflamīe multo anhelitu:aut retinaculo:sufflamē enī īquit Probus illud machinæ genus ē quo in catabatmo hoc est in descēsu uel procursu nimio rota solet retineri. nā flamē genere masculino sacerdos & neutro uoci ducta foramīa musico℞ īstrumēto℞. Hor. Cur berecynthiæ cessant flamia tibyæ. SED lu.ui.ut numē aut uidēdum oñdit. VIRga pari annuet.i.salutabit nedū ei⁹ occursum ñ metuet. ATq̧ mā.sol.unde māiplaris miles. Oui. Illa quidē fœno sederat reuerētia fœno. Quātū nūc aquilas cernis hr̄e tuas Pertica suspēsos portabat lōga māiplos. inde māiplaris noīa miles hēt. LANatas.i.oues. TORuūq̧ iu.qui uetustissimi codices hn̄t rursusq̧ iuuēcū. MORE nūæ:regis romano℞ sed ironicos. SOLam hiponā:mulionū deā & agasonū. OLida fœtida. POPinas:culinas. Hora. fornix tibi & uncta popīa īcutiūt urbis desideriū:īde popīo nomē

VAL.

Obuius assiduo syrophœnix udus amomo
Currit:idumææ syrophœnix incola portæ.
Hospitis affectu dominum regeq̧ salutat.
Et cū uenali cyane succincta lagæna
Defensor culpæ dicet mihi:fecimus & nos
Hæc iuuenes:esto: desisti nēpe:nec ultra
Fouisti errorē:breue sit qd turpiter audes
Quædā cū prima referentur crimina barba.
Indulge ueniā pueris:damasippus ad illos

¶OBVIVS. Damasippo.s.Syrophœnix.unguētarii nomē.qsi ex syria & phœnicia oriūd⁹. AMOMO:amomi uua ī usu ē nascit ī armenia:ī media in ponto plura pli.li.xii.& Dyascorides:& nos latius ī buc.ægloga tertia. CVRrit a popinis.s.Syrophœnix īquā supple. IDVmææ portæ:p quā.s. Vespasianus & Titus de iudæis triūpharūt. Idumæa autē pars est syriæ iuxta iudæā teste pli.li.v. De idumæa & palmis Idumæis plurima diximus lib. iii.g.ibi prim⁹ idumæas referā tibi mātua palmas. HOSpitis affectu.desiderio hospitis:hoc est ut hospitē recipiat lucrandi causa. ET Cyane:popīaria illa:supple currit:uel salutat &c. VEnali:quā uendere cupit. SVC

MAN. Amomū Idumea

Thermarum calices: inscriptaq; lintea uadit
Maturus bello armeniæ syriæq; tuendis
Amnib9; & rheo atq; histro pstare neroné
Securũ ualet hæc ætas, mitte hostia cæsar
Mitte, sed in magna legatũ quære popina

cinta: suffulta ut sit expeditior ad mĩstrandũ. DEfensor aliqs.s.culpæ huius. DEsisti.p desiisti. NEc ultra.s.iuuẽtã. FOuisti: secutus ẽ. MAturus: aptus a pomis metaphora. BEllo armeniæ.tpibus neronis bellũ in armenia gerebat̃ p domitiũ Corbuloné. ut tacitus scri. SYriæ amnib9. Eufrates & horõtes ibi insunt. RHeno atq; istro. Rhenus & ister q ẽt danubius dr̃. Germaniã oém a gallis: Rhetiisq; & pãnoniis separãt. Vt scri.tacitus. NEroné: impatorem p quo nunc ipsum Domitianũ intelligere possumus dixit.n.superius sat.iiii.& caluo seruiret roma Neroni. SEcurũ: sine cura & tutũ a bellis. HAec ætas.in qua s.est Damasippus. MItte hõstia.pro dimitte.haud.n.ibi inueniretur Damasippus. Vel mitte hostia.i.ad hostia: Mitte autem naues supplendũ. HOstia: exitus tyberis in mare tyrrhenũ hic intelligit. LEgatũ. Damasippum.s.intelligitur autem ναύαρχον nauarchus: pfectus: uel classis ductor. POpina.copona.

Rhenus Ister Danubi9

nauarcus

DOM. ¶SYRophœnix: nomé pprium est unguẽtarii: ita fictũ qđ ex syria & phœnicia unguẽta mittebantur Nicerotes unguentarius: cuius meminit Laberius: syrus fuit. VDus.i.pfluẽs undiq;. AMOmo.i.pixidibus amomi & unguẽti. CVrrit: uenit ut accipiat nobilé uenienté: qué salutat blandiẽs ei. IDumeæ: idumea in syria ut scribit Pli. A meridie cõtermina arabiæ: a septẽtriõe uero phœniciæ a q̃ Libanus eã diuidit. Idumeã portã appellat p quã triũpharunt Vespasianus & Titus de iudeis: & fortasse arcũ triũphalé Titi intelligit: iuxta qué erant popinæ. CYanæ: nomé pprium mulieris popiniariæ eiusdé nois in Sicilia nympha cõuersa in fonté: de qua Ouidius: alia flumĩs.alia Menãdri: Filia mater Cauni & Biblidis. SVccincta: nã ministrat ad uenientibus. VEnali lagena.i.uino uẽali ut oñdat illic hoĩes & ungi & potare. INscripta lĩtea.i.sudaria thermarũ: nã erant ita appellata a uaria textura q̃ inscripta uidebant̃. Catullus: Sudariũq; setabũ cathagraphõq; linõ.i.inscriptũ linteũ. ARmeniæq;: nã armenia infesta fuit Neroni uario tumultu donec Tyridaté illius regé in urbé accersiuit ut ẽ apud Trãquillũ: finitima ẽ cappadociæ: sortita nomẽ ab armeno Iasonis comite. RHeno atq; istro.i.teutonibus & batauis populis q in Rheno sunt & sæpe arma mouẽt. ISTro: idest dacis coercendis qui istrum accolunt: & infensi sunt nomini romano. SANdapillarum: Sandapila feretrum populare & uilissimorum hominum ut in Domitiano ostendit Tranquillus.

MER. Syrophenix Idume ¶SYRophẽix.ud9am. Syrophenica aliqué hic intelligit popinarũ pfectũ atq; unguẽtis delibutũ. IDumeæ incola portæ: qui subtilius diuidũt Syriã circa Euphratẽ Syriã phœnicé uolunt.& esse orã maritimã Syriæ cuius pars sit idumæa & Iudæa. deinde phenicé: deinde Syriã. Ergo secundũ fines regionũ Syrophenix erit ĩcola portæ idumeæ. Est sane idume Syriæ pars palestinæ contermina: olim palmis fertilis: de qua Virgilius. Primus idumæas referã tibi Mantua palmas. Et lucanus: Et arbusto palmarũ diues idume. VEnali lagena uiuariam forsan lagenã accipere possumus.de qua Martialis. Spoletina bibis uel marsis condita cellis Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ. MAturus bello armeniæ.temporibus neronis bellũ in armenia gerebat̃ per Domitium corbulonem: ut apud Plinium legimus & corneliũ. AMnibus Syriæ.eufrate uel oronte. RHeno.ad summouendos germanos & batauiorum gentem compescendam.

VAL. ¶OBui9 ingrediẽti tabernã. VDus amo.pfusus unguẽto hoc dicit: damasippo occurret caupo q̃ppe portam hĩtat.aut unguentariũ dicit. IDumeæ.sy.ico.por: portæ orientalis qua syri romã ingrediunt̃: idumæa gẽs ẽ q̃ & nabatæa de qua aug.i septuagesimoprĩo psalmo: ubi inqt dauid cũ eẽt ĩ deserto idumææ. idumæa gẽs erat quædã errantiũ hoium ubi idola colebant̃. INcola portæ: sicut inqlini sunt q nõ hñt ppriã domũ ita incolæ aduenæ & aduẽtii phibẽt̃. ide in sacris libris: icolatus meus plongatus ẽ. HOspitis affectu q; eũ alias accepit hospitio aut q; cũ cupiat salutat regẽ & dñm: sunt qui dicãt affectu hospitis neronis salutari regẽ & dñm damasippũ q; neroné suscepit hospitio. CYanæ: p qualibet popinatrice uel scorto cyané ponit. SVccinta: suffarcinata. LAteranus: a nobili lateranorũ familia in qbusdã legit̃ damasippus. INScriptaq; lintea uadit.hoc ẽ.ut pbus inqt pictis uelis popinæ succedit: uel ubi esculẽta publice uẽditant̃. HArmeniæ. sy.tuẽ.am.armeniã tygris.parthos eufrates pluit. ET rhe.galliæ histro q & danubi9 dr̃ ab his fluuiis germania alluit̃ quibus supatur a gallis rhetis & pãnoniis: ut a sarmatis dacisq; mõtib9 dirimit̃ nec ñ & mutuo metu.rhenus qdẽ rheticarũ alpium inaccesso ac pcipiti uertice ortus modico flexu in occidenté uersus septẽtrionali oceano misceret̃. danubius uero molli & cleméter edito mõtis arbõæ iugo effusus plures populos adit dõec ĩ põticũ mar̃ sex meatib9 erũpat. HOstia.p ad hostia fluĩnũ. ALiquo cũ p.gladiator̃ siue siccario.

Inueniẽs aliquo cum percussore iacentem
Permixtũ nautis: aut furibus: aut fugitiuis
Inter carnifices: & fabros sandapyllarum.
Et resupinati cessantia tympana galli.
Aequa ubi libertas: cõmunia pocula lectus
Non alius cuiq;: nec mensa remotior ulli
Quid facias talem sortitus pontice seruum
Népe in lucanos; aut tusca ergastula mittas.

MAN. Sãdapylla ¶PErcussore: gladiatore. SAndapilarũ Sandapila pheretrũ uiliũ psonarum Suetonius de domitiano cæso: cadauer eius populari Sandapila p uespilones exportatũ. Tympana galli: de gallorũ ĩpudẽtia uide sat.ii. CEssantia: qescẽtia nõ sonãtia. REsupinati: tãq somno uinoq; sepulti. TAlẽ qlis dama sippus ẽ. IN lucanos.lucania ut strabo docet li.vi.inter tyrhenũ siculũq; latus iacet.qbus samnites ppinqui. Est ẽt sibi iuncta apulia hinc ait Horati. satyra prĩa li.ii.luca.an Appulus anceps.nã uenusin9 arat finé sub utrunq; colonus. Aut tusca ergastula mittas. Similiter Martialis li.viii. Et sonet innumera cõ

Lucania Samnites Apulia Venusia

pede

At uos troiugenæ uobis ignoſcitis: & quæ
Turpia cerdoni: uoluſos brutoſq; decebũt:
Quid ſi nũquã adeo fœdis: adeoq; pudendis
Vtimur exẽplis: ut non peiora ſuperſint.
Conſumptis opibus uocẽ damaſippe locaſti
Sipario: clamoſũ ageres ut phaſma catulli.
Laureolũ uelox etiam bene lentulus egit
Iudice me dignus uera cruce: nec tamẽ ipſi
Ignoſcas populo: populi frõs durior huius.
Qui ſedet: & ſpectat triſcurria patriciorum

pede tuſcus ager.i.multis ergaſtulis:nã ſerui i er
gaſtulis fodiebãt agros:pſertim i hetruria hinc
& Iuue.ait aut tuſca ergaſtula mittas.Idẽ Mart.
li.ix.In edilũ ſic:Nec tuſca ligo uinea politus. De
ergaſtulis ãt latius ſa.yi.Mittas ppuitia qdẽ & ſi
genero ſanguine ortũ. CERdõi.i.plæbeio & ui Cerdones
li.Cerdões.n.dñr q artificio & lucro uictũ qrũt.
Nã κερδοσ lucrũ dr̃ κερδαινω lucror. VO
luſos:Brutoſq;:p hos nobiles omnes intelligit.
QVId:Dices ſupple. VITim:In damaſippũ.ſ.
CONſũptis:Opib⁹ damaſippũ arguit iſtrioni
ce. SIPario:Sipariũ uelũ erat ad ſcænas uelan- Sippariũ
das.A pu.li.i.de aſino aureo.Oro te inq̃ aulæũ
tragicũ dimoueto & ſipariũ ſcænicũ cõplicato:
Merula in dicto loco apulei ſuppariũ legit in meo tñ apuleio legiẽ ſipariũ & in epiſt.pria li.xi.ſenecæ ſippa
rũ:Eius uerba ſũt:Et ex ipſo gñe uelorũ alexãdrinos q̃uis in magna turba nauiũ intelligit:ſolis.n.licet ſipparũ
intẽdere qd i alto oẽs hñt naues:nulla.n.res æque adiuuat curſũ q̃ ſumma ps ueli illinc maxime naues urgẽ
tur &c.poſtea ſubdit ſipparũ alexãdtinarũ inſigne ĩdiciũ eſt.Id tñ ſenecæ ſupparũ ut puto eẽ debet. Luca.n.
lib.y.pro eadẽ uelorũ ſummitate ſupparũ poſuit dicens.Et flexo nauita cornu obliquat leuo pede carbaſa ſũ
maq; pandens ſuppara uelorũ perituras colligit auras.Meus etiã Feſtus ſipariũ hẽt ibi eni ſic legiẽ:ſiparium
genus ueli mimicũ.Domitius tñ minutũ fecit.Magis mimicũ placet.a mimo.n mimicũ dixit Feſtus.Itaq;
ſiphario nullo pacto legẽdũ ẽ. AGEres:Recitares repſentares. PHAſma catulli:Id nomen erat fabulæ Phaſma
cuiuſdã catulli: φασμα aũt monſtrũ apparitio apud nos diciẽ.Vnde & Herodotus inqt tale phaſma ali-
quãdo apparuit in græcia:in ea igiẽ fabula mõſtra repſentabanẽ qbus agendis clamore opus erat. LAV- Laureol⁹
reolũ:Laureatũ mimũ intelligit.de quo qdẽ Trãquillus in Caligula ubi mortis illius pdigia recẽſet ſic ait.
ET cũ in laureato mimo in quo auctor proripiẽs ſe ruina ſanguinẽ uomit ut plures ſecũdarũ certatim expi
mẽtũ artis darẽt cruore ſcæna abũdauit hæc ille.Ioſephus itẽ li.xxix.c.i.quũ de caligulæ cæde meminit ita
ſcribit in illo ſiqdẽ ſpectaculo duo ei auguria puenerũt.Mimus nãq; ẽ introductus quo actũ ẽ ut iudex dep-
hẽſus crucifigereẽ.Et pantomimus fabulã ſaltauit Cynaræ in q̃ & ipſe occiſus & eius filia Mirrha uidebaẽ
atq; ſanguis mimica arte diffuſus.Et circa iudicẽ crucifixũ & circa cynarã atq; Mirrhã. DVrior: Quia nul
lo pudore afficiẽ.Durior huius.i.Durior frõte huius Lẽtuli. QVI ſedet & ſpectat. Seneca epiſtola.yii.ad
Lucilliũ ſic ait Nihil uero ẽ tã dãnoſum bonis moribus q̃ in aliquo ſpectaculo reſidere:tũc.n.p uoluptatem Spectacu
facilius uitia ſurrepũt &c. TRIſcurria.i.ingẽtẽ ſcurrilitatẽ.Nã tris & ter pro ſuplatiuo utebanẽ hinc Mer- la
curius dictus eſt τριμεγιστοσ.i.ter maximus ac ſi diceret longe maximus.τρισ.n.ter & μεγιστοσ maxi- triſcurria
mus dicitur.Et Plautus in aulularia inquit non fur ſed trifur.Et Ouidis in Ibin.Magno ter ab hercule quin- Trimegi-
tus.i.ter magno hercule.Non autẽ ter quintus ut multi dicunt. PATriciorum:qui ſcænæ operam dabant. ſtus
¶ ERGaſtula tuſca:Vbi ſerui uincti fodiebãt agros. VOLuſos brutos:de qbus ex Dionyſio ſatis recita DOMI.
tũ ẽ:nã ii eo auctore cũ Tacito mãſerũt in urbe:ex ſabinis Valerius Voleſus Talus cognomĩe tyrãnus. PE
iora ſupſũt:lõge inqt & maiora dicẽda ſũt de nobilibus:& ita i his hiſtrionicã dãnat. SIFario:Sifariũ nõnul
li ex nr̃is mercedẽ dixerũt eẽ q deẽ hiſtrioni.Sed id nulla pbaẽ auctoritate.Sifar. Home.ſenectutẽ appella
uit & græci alii rugoſam cutẽ.Feſtus ſcribit ſifariũ eẽ genus ueli minutũ:ego uero accipio p noĩe proprio
Pãtomimi q ſcænæ pẽſſet ut Stephanionẽ:leginius Pilladẽ apellẽ. PHAſma:Inſcriptio ẽ fabulæ catulli nõ
Veronẽſis ut ego ſentio:ſed alterius paulo ſupra tpa.Iu.phaſma ãt ſignificat aliqñ portẽtum ut ſæpe Hero.
ſcribit.Tale inqt phaſma apparuit in græcia:in ea fabula igiẽ mõſtra repñtabãtur quibus agẽdis clamore
opus erat.alibi de eadẽ fabula:mimum agit ille Vrbani q̃lẽ fugitiuus ſcurra Catulli. Tu inqt o nobilis loca
ſti uocẽ.ſifario pãtomimo ut phaſma catulli ageres.In margine uero codicis mei antiquiſſimi ita ẽ Catullũ
intelligit qui mimos ſcripſit ut Laberi.laureolum Fabulã & leõtẽ ſcripſit Neuius poeta ĩ carcere in q̃ intro
ducebaẽ laureolus qui ob ſcelus cruce pendebat. Domi.ita uoluit hãc fabulã agi aliqñ ut alias:ut qui ageret
uera cruce pẽderet nõ fabuloſa:Mar.de dãnato.Nõ falſa pẽdẽs in cruce laureolus.Lẽtulus autẽ ciuis nobi-
lis eã p hiſtrione egit:ita tñ ut nõ pepẽderit uera cruce cũ debuerit:ut ait Iuue.qm̃ hiſtrionicã exercebat.
TRIſcurria.i.nec ignoſcẽdum ẽ populo qui põt ſpectare ſcurrilitatẽ patriciorum. Triſcurria.uerbum anti
quũ ẽ & ſcurrilitatẽ ſignificat ingẽtẽ nã tris p ſuplatiuo græci & latini utebanẽ:q; Stra.affirmat de græcis
cum expõat apud Homerũ o terq; q̃terq; beati.i.maxĩe q; & Vir.ẽ imitatus:nec ignoro Mac.aliter ſentiẽ.
¶ SANdapillarũ:Sãdapilla feretrum ad funerãdos hoĩes Sue.de Domitião cæſo.Cadauer eius populari MERV.
Sãdapilla p Veſpilões exportatum. TVSca ergaſtula:Proprie ergaſtula ubi ad metalla effodiẽda tenebã- Sãdapilla
tur hoĩes.Erãtq; in lucanis in agro gallico & Tuſco frequẽtia.Fit ãt ergaſtulũ a uerbo græco εργαζομαι.
BRVtos uo.Hi ueteres fuere Romani & nobiles. CONſumptis opi.Sẽſus abſumpto p̃rimõio ſcænæ Ergaſtula
uacãs uocẽ p̃tori uẽdidiſti ad agẽdas uidelicet fabulas. SVPpioq; da.Suppium tenuiſſimũ erat uelũ ad ſcæ Supperi-
nas uelãdas.Tũc demũ cũ pſonas Mimi induerẽt & agerẽt.Cic.de puĩciis cõſularibus.Itaq; ut ille alter: ut um
ipſe ẽ hõ doctus & a ſuis græcis ſubtilius eruditus:quib⁹ cũ iã ex orcheſtra heluaẽ:antea poſt ſuppiũ ſolebat
Sene.de Trãquillitate aĩ ad ſerenũ.Tragicis minutiſq; uehemẽtior ĩgeniis quotiens inimicitias ineptas &
uerba ad ſummã caueã ſpectãtia reliquit inter multa cothurno ſuppioq; fortiora.Apul.in meta. Oro te ĩ q̃ Apuleius

auleū tragœdū dimoueto:& ſuppiū ſcenicū cōplicato:& itē auleo ſubducto & cōplicitis ſuppiis ſcæna diſponit & q̄tū ego cōiecturis aſſeq poſſū.uel potius ex rōe græca colligere:a ſu ppo fit ſuppiū dimiutiua forma q̄re faceſſāt:q̄ aut p̄miū cātoris:aut ꝓpriū nomē ſiphariū uolūt eē corrupte uocem elegantiſſimā legentes.

Phaſma Mimus laureatus Ioſephus

PHAſma ca.phaſme nomē ē fabulæ:ſed cuius catulli fuerit nō ſatis cōptū ē.phaſma græce:latine appitio dr̄. LAVreolā:Mimū hic itelligit laureatū:de quo ſcri.Sue.in uita Caligulæ:hūc rep̄ntauit Lētulus i ſcæna q uera cruce dignus erat:cū p̄ricius ſcænicas fabulas ageret:huius Mimi mēinit ēt Mar.ſic dicēs.Nuda calidonio ſic uiſcera p̄buit urſo.Nō falſa pēdēs in cruce laureolus.Quod āt hic eēt laureatus ille Mimus:de quo diximus.Si cōtulerimus Sue.& Ioſephi iudei ſcriptoris uerba facile cognoſcemus.Ait.n.ille enūerās ꝓdigia q̄ ab illo ipo die:quo cæſus Caligula fuit acciderāt:& cū laureato Mimo.in quo auctor ꝓripiēs ſe ruina ſanguinē uomit:ut plures ſcdaꝝ certatī exp̄imētū artis darēt cruore ſcæna abūdauit. Ioſephus cædē Caligulæ deſcribēs hec ait.In illo ſiqdē ſpectaculo duo ei auguria ꝓuenerīt.Mim⁹ nāq̄ itroduct⁹ ē:quo actū ē ut iudex dep̄hēſus crucifigeret:& pātomīus fabulā ſaltauit cynaræ i q̄ & ipſa occiſa:& eius filia myrra uidebat:atq̄ ſanguis inimica arte diffuſus:& circa iudicē crucifixū & circa cynarā atq̄ myrrā.Ergo laureat⁹ mimus erit iudex dep̄hēſus & crucifixus:

Triſcurria

TRIſcu.pa.noua feſtiua cōpoſitio q̄ nimia notat ſcurrilitas p̄ricioꝝ q ſcænæ opam dabāt.ut̄ eni cōpoſitū a tris & ſcurra:quo numero magnitudo & pfectio reꝝ plerūq̄ demōſtratur.

VAL.

℃ ET fa.ſan.in qbus polintores deportāt cadauera:& ob hoc abiectæ ſortis hoīes.ſūt q legāt fabrū ſardanapallū.i.infamē ut ſardanapallus fuit ac ſandapyllaꝝ fabros pheretroꝝ & capuloꝝ.Id.n.ſandapylla ſignificat.Trā.de Domitiano.occiſus ē calē.octobribus.anno ætatis.lxv.impii qntodecimo cadauer eius populari ſandapylla p ueſpillones exportatū. RESupinati:Vētre ſubuerſi. CESſantia:pactis ſacris. TYMpana gal.cybeles ſacerdotis dicti galli a gallo flumine q̄ q ex eo biberint furere icipiāt & ſe uirilitatis ptibus priuēt:ut Fe.ait:& Catul.de athi.ſcribit.qdā iō putāt ſibi genitalia p̄cidere q̄ nomē p̄ris mr̄iſq̄ uiolarīt ne ipſi parētes fieri poſſint ueluti ſcri.Lucr. QVId fa.talē ſortitus regule:ſūt q legāt pōtice ſeruū.r̄idet.nēpe i lucanos & tuſca ergaſtula mittes:& tibi tm̄ ignoſces. TROiugenæ:Nobiles. VOBis ign.nimia delinqtis licētia. ET q̄ tur.cer.cuicūq̄ uulgari: VT nō pe.ſup.q̄ uos quotidie inueniatis. VOCē lo.ꝓſtituiſti uocem tuā. VO.da.lo.& Hor.ita deſine cultū.Maiorē cēſu teneas damaſippe tuis.Mille puellaꝝ:pueroꝝ mille furores. LOCaſti ſi.Sipharīū uelū fuit:inqt Probus ſub quo latebāt padoxi cū in ſcænā ꝓdibāt:aut hoſtium mimi.alii ſiphariū aiūt eē oē qd̄ an̄ cātāte mimū p̄miū ſuſpendit. CLAmoſū age.ut phaſma Catulli.phaſma nomē mimici argumēti ē.Catulli.qntū luctatiū catullū dicit:q uoranū ſeruū furaciſſimū hūiſſe fert: de quo hic poſterius ſcurra catulli:ſane phaſma latine uiſio dici pōt.Sophocles in electra ει μηό λεφασ μαυυκτοσ ενκᾶτασ χησει:de uiſione.n.occiſi a clytemæſtra agamēnonis loqt̄:q oreſtē p̄ris cædē ultū ire portēdebat. LAVreolū ue.ēt bn̄ lētulus egit:nec lētulū nobilē puduit laureolū rep̄ntare q cruci fixus eſt: Mar.Qualiter in ſcythica religatus rupe ꝓmetheus. Aſſiduā uiuo pectore pauit auē.Nuda calydonio ſic uiſcera p̄buit urſo.Nō falſa pēdēs in cruce laureolus.Viuebāt laceri mēbris ſtillātibus artus.Inq̄ oī nuſq̄ corpore corp⁹ erat.Deniq̄ ſuppliciū fuit hoc qa legerat aurū.Vel dn̄i iugulū foderat ipſe nocēs.Tēpla uel arcano demēs uiolauerat auro.Subdiderat ſcæuas uel tibi roma faces.Vixerat antiq̄ ſceleratus crimīe famæ.In quo q̄ fuerat fabula pœna fuit.Ex quo manifeſto dep̄hēdit̄ falſū fuiſſe Priſcianū ubi de diminutiuorum formis inqt lauꝝ laureolū:Iu.Laureolū uelox ēt bn̄ lētulus egit: IVDice me dignus uera cruce:nō illa quā rep̄ntat laureolus: POPuli frons du.ad ſpectādū tolerās. ET ſpectat triſcurria:patricioꝝ triſcurras.i.maximos ſcurras.nā tertiū gradū qui ſuperlatiuus eſt excedere non eſt:ſic Plautus in aulularia non fur ſed triſur.

Planípedes audít fabíos:rídere poteſt quí
Mamercoꝝ alapas:quāti ſua funera uendant
Quíd refert:uendunt nullo cogente nerone
Nec dubítant celſí prætorís uendere ludís.
Fíge tamē gladíos índe:atq̄ hínc pulpíta pōe
Quíd ſatíus:mortē ſic qſq̄ exhorruít:ut ſit
Zelotypus thymeles:ſtupídí collega coríthí
Res haud míra tn̄: cítarœdo prícipe mím⁹
Nobílís:hæc ultra quíd erít níſí ludus:& íllíc
Dedec⁹ urbís hēs:nec myrmíllonís ín armís

MAN. Planipedes Comœdiæ Mimus quid.

℃ PLAnipedes fa.i.recitātes comœdias plāipedes ſic āt dictas auctore Diom.q̄ actores plāis pedibus.i.nudis p̄ſceniū itroirēt:n̄ ut tragici actores cū cothurnis:neq̄ ut comici cū ſoccis oli.Planipes ab Diom.Mimus græce appellat̄:ē āt mimus ſermonis cuiuſlibet motus ſine reuerētia:uel factoꝝ cū laſciuia imitatio:Dona.ēt ſcri.q̄ uiliſſimæ erāt planipedes & argumēto & actiōe: MAmercorū ala.i.nobiliū q qdē mimi alapas & uerbera patiebant̄.hic mar.li.v.i marianū ait:O q̄ dignus eras alapis mariane latini.te ſucceſſuꝝ credo ego panniculo. QVāti ſua fu.uē.qd refert? Dānauit ſuperius nobiles illos q mimicā artē exercebāt.Nūc uero hos damnat:q gladiaturæ munus ſubibāt. NVLlo ne.i.ipatore cogēte ſed ſpōte qdē:q̄ certe magis rep̄hēdēdū.Sed tn̄ potius eē ait eligēdā gladiaturā q̄ hiſtriōicā.nā licet illi mors imieat huic tn̄ dēdecus ieſt maximū.utq̄ iferius appet:nobiles quoq̄ illos gladiaturæ arguit.q apto uultu.n̄ tecti galeis certabāt:cū hōeſtius tecti id ager̄ potuiſſēt. QVāti ſua funera uē. qd refert? Sēſus hic ē.Si digladiādo mortis picVlū ſubeūt:aut magno aut puo ducti p̄cio nulla dr̄ia ē:oīno.n.dānādi ſūt & nō excuſandi cū ſpōte id picūlū & dedecus ſubeāt.Nec eos pudeat ludis p̄toꝝ ſe uēdere:tāq̄ uiles & ignobiles.hic ꝓfecto uerus ē ſenſus.licet ille aliter dixerit. QVāti:uel magno:uel puo. SVA fu.ſuas mortes.Vn̄ Sen.ad Lucilliū epi.vii.ſic ait

Theatri pugnæ

Quicqd an̄ pugnatū ē miſericordia fuit:Nūc omiſſis nugis:mera hōicidia ſr̄:nihil hn̄t quo tegāt̄:ad ictū totis corpib⁹ expoſiti nūq̄ fruſtra manū mittūt.poſtea ſubdit:n̄ galea n̄ ſcuto r̄pellit̄ ferꝝ.Itē exitus pugnātiū

mors e. QVId refert? qd differt? qd distat: quæ dria est ad eorum excusationem: q̃si dicat nulla: sunt. n. omnino dānādi nobiles gladiaturæ munus subeuntes: p̃serti spōte. NVLlo co. ne. Sue. scribit Neronē i ludis exhibuisse ad ferarum et quadringētos senatores: sexcētosq̧ equites ro. & quosdā fortunæ atq̧ existimatiōis itegræ ex iisdē ordinibus: cōfectoresq̧ ferarum & uaria harenæ ministeria. NEC du. audēt ergo: oī spreto pudore. CELsi p̄toris: de hoc ēt saty. x. sic ait. Quid si uidisset p̄torē in curribus altis: Extātem: & medio sublimen in puluere circi. in tunica Iouis &c. postea inquit: Et sibi cōsul ne placeat: curru seruus portat. eodē. ubi uidet & p̄torē & cōsulē p eodē accepisse. Quod ēt cōfirmat Asconius pedianus li. iii. de p̄tura urbana: ubi enim Cice. ait. Cohorti p̄toriæ: ipse sic sequit. Comitibus cōsularibus: ueteres enim oēm magistratū cui pareret exercitus: p̄torē appellauerūt. Vnde & p̄toriū tabernaculum eius: & in castris porta p̄toria &c. Gellius uero li. xii. c. xiiii. scribit p̄tores collegas cōsulum fuisse: sed impium minus p̄tor: Maius hēbat cōsul: Solebāt autē consules: & ductores exercitus habita uictoria ludos facere: hinc Maro li. iii. geor. ait. Illi uictor ego: & tyrio cōspectus in ostro. cētum quadriiugos agitabo ad flumina currus. Et Liuius li. primo de Tarqui. prisco ait: q uictis apiolis oppido latinorum ludos opulentius instructiusq̧ q̃ priores reges fecit. Tū primum circo q maximus dr̄ designatus est locus. VENdere. s. sua funera. LVDis: In ludis. FINge: & fige & finge bene legitur. si finge placet: sic cōstrue: tñ finge inde. i. ex illa parte: gladios. s. poni: Atq̧ hinc ex hac pte &c. FINge tñ gla. Sensus est q si daretur optio uel gladiaturæ uel histrionicæ: potius subeunda esset mors digladiādo. q̃ histrionicæ turpissimū dedecus. PVLpita: q quidē in scæna ponebant ad agendū. QVId satius? qd melius? q̃si dicat: subire mortē. MORtē sic quisq̧. Nō si sed sic cū. c. legēdū ē: & ita etiā in antiquis ē. Qui ergo si legit & sensum & ordinē deprauauit. SIC: i. adeo mortē exhorruit: ut minus potius fieret. ZELOtypus thymeles. i. simulāsse thymeles zelotypū alium alapis cædat: uti latinus faciebat quo risum spectātibus moueret: pāniculū. n. uerberabat. hinc Mar. li. v. ait. O q̃ dignus eras alapis mariane latini &c. ut supra. Id aūt ad mamercorum alapas referēdū. STVpidi colle. corin. i. socius corinthi mimi: qui ab eo alapis cæsus ob zelotypiā stupebat qd ēt passim & romæ fieri uidimus: p̃sertim ab illis qui faciem personis uestiūt: Carniualiorum tpe. RES haud mira tñ: sensus est: nō esse mirum: si nobiles mimicā artē exercebant: qm̄ Nero qui & nobilissimus & imptor idē fecit. Nec nobilis aliquis natus citharœdo principe aliud erit q̃ ludus. CIThārœdo prin. na. adeo quidē Nero musica delectatus est q nomē suū inter citharœdos iussit ascribi: ut Tranqllus refert. NOBilis hic: in antiquo textu hic legit: & illic. i. in eo q sequit. legitur itē & illud: Dānat autē Nobiles: qui aperto uultu in harena certabāt agnoscendi. Citharœdo principe natus. n. h. u. q. e. n. l. hinc optime Cicero li. iii. de legibus ita inquit: ut enim cupiditatibus principum. ut uitiis infici solet tota ciuitas: sic emēdari: & corrigi continentia. Itē. Nā licet uidere: si uelis replicare memoriā temporum: qualescunq̧ summi ciuitatis uiri fuerunt: talem ciuitatem fuisse. Quæcunq̧ mutatio morum in principibus extiterit: eandē in populo secutā. ET illic dedecus urbis habes. Ordo est. Et hēs dedecus urbis illic: uel illud: appositio grachum pugnantem nec in armis mirmillonis: nec clypeo: aut falce supina. Est autem sensus: q nobiles ipsi pugnātes in harena: nolunt esse mirmillones: qui galea uultū abscondunt: sed retiarii qui galearum habent nudo uultu. eoq̧ pacto agnoscunt quod quidē ad dedecus accedebat. MIRmillonis: Mirmillo in galea piscis effigiē habebat: hinc retiarius pugnans aduersus mirmillonem cantabat: Non te peto: piscem te peto: quid me fugis galle? de quo latius in satyra sexta nobilis Euryalum: aut Mirmillonem exprimat infans. | Prætor | Nero musicus | Mirmillo

¶ PLAnipedes. i. recitātes comœdias planipedas q̃ uilissimæ erāt: ut scribit Dona. argumento & actione ALApas ma. i. qui pōt ridere & spectare mamercos nobiles imitātes latinum mimū qui ut risum puocaret pāniculū alterum mimum alapis cædebat: tāq̃ suspectum sibi qd̄ rē hēret cū Thymele uxore. Mar. O q̃ dignus eras alapis mariane latini. Te successurum credo ego pāniculo. QVid refert. s. ad excusationē eorum. NVLlo co. nero. nā nero equites & senatores in gladiaturā iussit descendere ut Tacitus & Trāquillus scri. nunc iquit nō ē nero qui cogat sed spōte descēdunt in harenā. FINge tñ gla. esto q nero cogat pposito supplicio mortis nisi descēdāt in pulpita & in theatrum. QVid sa. hoc ē nōne p̄stat mori q̃ conscendere pulpita. ZELotypus thy. i. ut simulāsse zelotypū Thymeles mores latini cædat alterum alapis ut añ est dictum ex hoc refertur ad id quod ait mamercorum alapas. COLlega co. stupidi. i. aut socius. Corinthi mimi planipedarii in agendis fabulis. STVpidi: Habetis & ignaui & hoc refert ad id q dixerat planipedes audit Fabius. NATus citha. princi. i. sub nerone: de cuius studio citharæ sātis dictum est. ILLud dedecus urbis: hic oēs aculei satyræ exerti sunt q nobiles turpes & sordidas artes aliqñ exercuerint: insectat igitur eos qui uolunt sibi uideri nobiles: & tñ ita subeunt histrionicā & artē scænicā ut illic agnosci & spectari lætentur. cum itaq̧ descendunt in gladiaturā nobiles ut ait & i gladiatoribus alter sit mirmillo q galea utit tecto ore: alter retiarius qui galearum hēt nudo uultu: nolunt eē mirmillōes iquit ne tegāt faciem: sed retiarii ut agnoscantur. | DOM.

¶ PLAnipedes au. fa. planipes comœdiæ genus: q plano pede sine cothurnis ageret. Diome. tñ grāmaticus planipedē latine: græce mimū significare tradit. dr̄ aūt planipes q actores planispedibus. i. nudis pscænium intrarēt: nō ut tragici actores cū cothurnis. MAMercorum ala. nobiles mamerci: qui & ipsi in agendis theatralibus mimis alapas & uerbera patiebātur. NVLlo uen. co. nero. quia nero multos coegit ad scænicas operas. ergo sensus erit magis ignoscēdum est iis qui nullo cogēte histrionicā exercēt: q̃ iis qui Neronis iussu theatra ingrediuntur: qñ iubente nerone decus impii quodāmō inquinetur. FIGe tñ gla. sensus hic: si ex una pte figantur gladii ad gladiaturā p pricios exercendā: ex altera pulpita ad mimos ethologos & comœdias agendas. utrum ē satius: sic exhorrere mortem gladiando: ut potius quisquā sit in scæna zelotypus thymeles: dum latini psonā sustinet: & thymeles mimus agitur. THYmeles: hic siñ dubio de mimo ethologo itelligimus: in quo iducebatur psona thymeles & corinthi adulteri: sæpeq̧ actus ē tpibus. Iuue. & Mar. | MER. Planipes | Thymele

Phrynicus — thymele apud græcos & quidē ueteres: Ut phrynicus ad cornelianū scri. oli ꝑ sacrificādo pōebat: recētiores uero ꝑ loco theatri ex quo tibicines & citharœdi & alii quidā certarent: ueꝝ ubi tragœdi atq̄ comœdi fabulas agūt logiō dicemus. Vbi uero tibicines & chorus orchestrā nō thymelē appellabimus. Suidas scri. fuisse arā ī theatris thymelē. ET col. stupidi corīthi: q̄ forsan riualis ī amāda thymele latini fuerat. CITharœdo prin. na. no. ergo rōanus nobilis sub nerōis īperio nat⁹ qd ultra erit nisi ludus. Refert. n. pricipē quē citharœdicæ arti adeo deditū cōstat: ut qm̄ ita diis placuit lamina plūbea pectori īposita sub ea cātica exclamās alēdis uocib⁹ demōstrauerit rōnē. ET illic de. ur. ha. scænæ deditis tātū ē dedecus urbis. Nā q̄ scænicā artē exercebāt ꝑ infamibus hēbant: & submouebant tribu cēsoria nota in ceritū tabulas relati. NEC mirmillōis hoc ē gladiatorē nō hēs queādmodū sub Nerone quo iubēte: ut in secūda sat. legit Gracchus digladiatus ē. (Logion in margin)

VAL. ℂ PLAnipedes au. fa. mimica exercētes: planipes aūt fabula dicta ubi nullo ꝓcedebat cultu. Satyra cū motu agitabat & iocis palliata ubi pſonæ erāt græce: tota ubi romanæ: iō aūt planipes dicta quod actores pedibus planis. i. nudis proscænia introierūt: nō ut tragici actores cū cothurnis. neq̄ ut comici cū soccis: siue q̄ olim nō in suggestu scænæ sed in plano orchestræ positis instrumētis mimicis actitarēt. planipedes igitur fabulā planipedē agētes mamercoꝝ nobiliū alapas cū porrecta manu ꝑcutimus: nā cōpressa eadē pugno ferimus. SVA fu. corpora de quibus futura sunt funera. NEC dubitāt celsi ꝑtoris uēdere ludis: nec dubitant suā locare operā ubi piculū mortis īmineat: ubi ꝑtor ut celsus ludos faciat. FINge tn̄ gla. inde: hoc ē necem gladio fore. ATq̄ hinc: alia in pte. PVLpita: ludos, pone. QVid fa. erit diligendum mori utiq̄ pſtabit q̄ mimum agere. MORtē si quisq̄ exhorruit: ordo est res tn̄ haud mira si quisq̄ citharœdo principe natus nobilis mortem exhorruit: ut sit zelotypus thymeles corinthi stupidi collega. THYmele: mimæ nomen. STVpidi: fatui. CORinthi: hoc mimi nomē est nō miꝝ si hæc inquit mauult sequendo Ludiū principē q̄ mori qm̄ ipm imitat Neronē. Hic nos iā deserit Probus nec ultra hūc locū q̄tū ad me puenerit interptatus est quicq̄. CITarœdo prin. Nerone: nihil. n. ut Trāquil. inquit: æque doluit nero quā ut malū se citharœdū increpitū neq̄ eoꝝ quicq̄ omisit quæ artifices uel cōseruādæ uocis cā uel augēdæ factitarent plūbeiā chartā supinus pectori sustinuit & christere uomituq̄ purgauit & abstinuit pomis cibisq̄ officiētibus donec blādiente ꝓfectu q̄q̄ exiguæ uocis & fuscæ ꝓdere in scænā cōcupiit. NISi lu. nisi gladiator. NEC myrmillonis in armis nec clypeo gracchū. subaudiēdū uidebis cū Nerōe: ita & supi⁹ q̄dragīta dedit gracchus sestertia. myrmillo genus ē piscis de cuius similitudine secutor galeatus myrmillo appellatus. Trāq. de caligula myrmillonē e ludo rudibus secū batuētē & spōte ꝓstratū cōfodit ferrea sicca ac mor uictoꝝ cū palma discurrit

Nec clypeo gracchū pugnātē aut falce supia
Damnat enim tales habitus: & dānat & odit.
Nec galea frōtē abscōdit mouet ecce tridētē.
Postq̄ uibrata pendentia rætia dextra
Ne quicq̄ effudit: nudū ad spectacula uultū
Erigit: & tota fugit agnoscendus harena.
Credamus tunicæ: de faucibus aurea cum sē
Porrigat: & longo iactetur spira galero.
Ergo ignominiā grauiorem pertulit omni
Vulnere: cū graccho iussus pugnare secutor
Libera si dentur populo suffragia: quis tam
Perditus ut dubitet senecā præferre neroni
Cuius supplicio non debuit una parari
Simia: nec serpens unus: nec culeus unus.
Par agamemnonidæ crimē: sed cā facit rem

MANC. ℂ GRAcchū: p hūc nobilissimū quēq̄ itelligit Nobiles. n. fuere gracchi: de q̄bus latius ī saty. ii. Quis tulerit gracchos de seditiōe q̄rētes. AVt fal. su. qua myrmillones utebāt. DAMnat ipse gracchus. NEC galea frōtem abscōdit: Quod Sene. ad Lucilliū pauloante scribit: hic ēt conuenit. Dixit. n. Nō galea: non scuto repellitur ferrū &c. TRIdētē. i. fuscinam & iaculū rætiarii: hoc ē ræte. quod ī aduersariū iaciebat. Cantās ut dictū ē: Nō te peto piscē peto &c. quo frustra iacto: & emisso fugiebat. Secutor āt eū inseq̄batur sic enī dicebat alter gladiator ab insequendo ipsum rætiariū: gestabat. n. cuspidē q̄ aduersarii iaculū ipediret. VIBrata dex. i. cōcussa & extēsa. PENdētia: In tridēti. s. HARena: theatri platea. CREdamus tu. i. cōmittamus gracchū & nobilē tunicæ. Vel credamus tūicæ supple gracchū hēsisse. CVM au. spi. i. fasciola q̄dā de faucibus se porrigat & iactet lōgo. i. alto galero. ē aūt sēnsus: gracchū uoluisse potius eē rætiariū tunicā q̄ myrmillonē pp aureā fasciolā: q̄ ab galero descēdens ad fauces iteꝝ in galeꝝ iactabat. Rætiarii autem tunica utebantur: hinc satyra. ii. ait. Tunicati fuscina gracchi. & Sue. in Caligula inquit rætiarii tunicati quinq̄ nūero gregatim dimicātes sine certamine ullo totidē secutoribus succubuerant: quum occidi iuberentur. Vnus resumpta fuscina oēs uictores interemit. ERGo: quia. s. galeam gerebat & clypeū falcemq̄ supinam secutor ipse & Myrmillo: Rætiarius uero galeꝝ tantū aperta facie. CVM graccho. i. cum rætiario nobili impito & fere inermi. IVSsus: ab ipso uidelicet nerone: propterea statim sequitur rephensio in eū. LIBera si dentur: in neronis uitia diuertit: ondēs eū generosissimū fuisse: attamen uitiosissimum. SVFfragia: auxilia dicunt: quæ cōsiliū pſtāt. SENecā: qui uirtute quidē gn̄osum nerone pſtabat cuius & pceptor fuerat & a quo ad necē cōpulsus. NEC culeus unus: id ait pp plurima neronis parricidia parridæ. n. puniebantur culeo. i. sacco in quo simia. serpens canis. & gallus gallinaceus cū parricida includebant. Vñ in instōuibus li. iiii. de publicis iudiciis parag. Alia deinde sic legit. Alia deinde lex asprimū crimē noua poena ꝓsequitur. quæ pōpeia de parricidis uocat. q̄ cauet ut si quis parentis: aut filiæ aut omnino affinitatis eius quæ nuncupatio parricidii cōtinuet: fata ppetrauerit: siue clā siue palā id ausus fuerit. Nec nō is cuius dolo

(Margin notes: Secutor; Rætiarius; Rætiarii Tunicati; Secutores; Culeus; Patricidæ)

malo id factũ ẽ:uel cõſcius criminis exiſtit:licet extraneus ſit:pœna parricidii punit:& neq gladio neq igni bus:neq ulla alia ſoléni pœna ſubiiciet:ſed inſutus Culeo cũ cãe & gallo gallinaceo:& uipa:& ſimia:& iter eas ferales ãguſtias cõpheſus ſcdm q regiõis qlitas tulerit uel ĩ uicinũ mar uel ĩ amnẽ piiciat:ut oĩum elem torũ uſu uiuus care ĩcipiat & ei cælũ ſupſtiti terra mortuo auferat &c. AGAmẽ.i.oreſti q mr̃em occidit clyténeſtrã:illa.n.pr̃em agamẽnona occiderat. CRImẽ.ſ.cõmiſit nero.Nã agrippinã mr̃em occidi iuſſit. — Culeus

Ꞇ GRAcchũ.i.nobilẽ ciuẽ. FALce ſupi.nã falx q̃ utebant myrmilones ſupina dicebat ut ẽ apud Tranq. in Cali. TRIdẽtẽ.i.fuſcinã quã hẽt ut retiarius. EFfudit.i.emiſſit aduerſus myrmillonẽ ut eũ capet. CRedamus tu.nã retiarii tunicati erãt & induebãt galeã:ita temere ut uultus nõ tegeret. Sue:pileũ inquit uel galeã ſumebat:& alibi retiarii tunicati qnq. SECutor:nõ ppriũ ẽ ut qdã autumãt:ſed myrmillonẽ ſignãt: q retiariũ poſtq ab eo captus nõ ẽ:inſequit Tranquillus.Retiarii tunicati qnq numero gregatim dimicantes ſine certamine ullo totidẽ ſecutoribus ſuccubuerant. IGnominiã grauiorẽ.i.ſecutor exploſus eſt & deriſus a ſpectatoribus:qui nobilẽ retiarium imperiũ p totã harenã inſequebat. LIBera ſi dentur:Exit in aptã imperatoris repheñſionẽ:cũ dicat Senecã qui iuſſu Neronis interẽptus eſt q̃uis ignobilibus parẽtibus eẽt natus ante ponendũ neroni:qui nobilitatẽ uitiis pdidit. NON debuit una parari ſimia ſerpente & gallinaceo:ut Cic.ſcribit inſuti culeo parricidæ puniebantur.non una ſimia quaſi dicat qui plura parricidia commiſit. — DOM.

Ꞇ POStq̃ uibrata pẽdẽtia retia dextra:Cõpoſiti gladiatores p paria diuerſa ſorciebant noĩa. Nã alter dicebat Retiarius qui rete iaceret.alter uero ſecutor. Vñ ẽ illud amphibologicũ.Audiui ſecutorẽ pcuſiſſe retiariũ.ignominiã grauiorẽ reſpexit ad cenſoriã notã. LIBera ſi dent ſuffragia:puto reſpexiſſe hac in pte Iuuenalẽ ad id quod Cornelius tradit hãc fuiſſe cõiuratorũ in neronẽ ſñiam. Vt cæſo nerone atq Piſone: qui actor coniurationis ſummã reꝝ Senecæ deferret. NOn debuit una pari ſimia:hoc ſupplicio paricidæ affici ſolebãt. Nã in culeũ ſerpẽs & ſimia cũ parricida ĩcludebant.Culeo aũt ut ſcribit Valerius maxi.Tarquinius rex.M.Tulliũ inſutũ ĩ mare abiici iuſſit: quod ſupplicii genus nõ multo poſt parricidis lege irrogatum eſt. PAR agamẽnonidæ crimẽ:Oreſtis q mr̃em interfecit:& ẽ hypophora defendẽtis neronẽ:cui rñdet. — MER. Retiarius Secutor Culeus

Ꞇ MOVet ecce tridẽtẽ:fuſcinã quã græci τριαίναν uocant. CRedamus tuni.credamus in cæteris:ut dicitur infamẽ neronẽ eſſe:ut gladiator uideri uult.Credamus quotiẽs tunicã indutus pdit & nero eſſe aſſeritur.Conſtat enim nerorẽ urbis itinera:ut Tacitus ſcribit.& lupanaria & diuerticula ueſte ſeruili in ſui diſſimulationẽ cõpoſitũ pererraſſe comitãtibus qui raperẽt ad uenditionẽ expoſita:& obuiis uulnera inferrent aduerſus ignaros:adeo ut ipſe quoq exciperet ictus:& eẽ ſe Cæſarẽ præferret. ET longe iactetur: eundo. GALero:a galero. SPIra.funis.qui a pileo ad fauces diſtendit:& ſub mẽto alligat. Spira inquit Feſtus dicitur baſis colũnæ unius tori:aut duoꝝ:& genus operis piſtorii:& funis nauticus in orbem cõuolutus ab eadem oẽs ſimilitudine.Ennius uero hominũ multitudinẽ ſpirã uocauit.Nicander aũt in theriacis ſpiram draconẽ p draconis reuolutionẽ poſuit. CVM graccho:cũ nerone quicũq nobilis iuſſus pugnare grauiorẽ tulit ignominiã:ita cognitus quã ſi uulnere ictus cõcidiſſet. SENecã pferre neroni:pceptorẽ diſcipulo. CVius:neronis. SVPplicio nõ debuit una parari ſimia nec ſerpens unus nec culeus unus:quæ parricidis comparata ſunt. CVLeus:in quo parricidæ torquebant incluſi. PAR agamẽnonidæ crimen:ideſt oreſte q & ipſe matrẽ occidit clytẽneſtram. Quippe ille deis auctoribus ultor:patris erat ut ipſe Oreſtes:apud Sophoclẽ.ἐγὼ γὰρ ἡνίχ᾽ ἱκόμην τὸ Πυθικὸν μαντεῖον ὡς μάθοιμ᾽ ὅτῳ τρόπῳ πατρὸς δίκας ἀροίμην τῶν φονευσάντων πάρα, χρῇ μοι τοιαῦθ᾽ ὁ Φοῖβος ὧν πεύσει τάχα· ἄσκευον αὐτὸν ἀσπίδων τε καὶ στρατοῦ δόλοισι κλέψαι χειρὸς ἐνδίκους σφαγάς.Sed nero agrippinã matrẽ de is auctorib' minime occidit. SEd nec el.iu.ſe.pol.oreſtes ſororẽ nõ occidit electrã ut nero frẽm britãnicũ. — VAL.

Diſſimilem:quippe ille deis auctorib9 ultor
Patris erat cæſi media inter pocula:ſed nec
Electræ iugulo ſe poluit:aut ſpartani
Sanguine coniugii:nullis aconita propiquis
Miſcuit:in ſcæna nunq̃ cantauit oreſtes
Troica nõ ſcripſit:q̃d enim uirginius armis
Debuit ulciſci magis:aut cum uindice galba
Quid nero tam ſæua:crudaq tyrãnide fecit:
Hæc opa:atq hæc ſũt generoſi prĩcipis artes
Gaudentis fœdo peregrina ad pulpita ſaltu
Proſtitui:graiæq apium meruiſſe coronæ.

Ꞇ DEIS auctoribus:in odiſſeæ prĩcipio mercuriũ ab ioue miſſũ nũciaſſe egyſthõe agamẽnonẽ occideret & aliena uxore abſtineret.oreſtes enĩ uindictã acturus erat.Itaq diis auctoribus uidet oreſtes egyſthũ & mr̃em occidiſſe in patris ultionẽ. ELEctræ ſo.ſuæ:nero tñ ut Suet.tradit iunxit parricidio matris amitæ necẽ. Antoniã claudii filiã a quo fuerat adoptatus iteremit recuſantẽ nuptias ſuas. SPArtani cõ.i.hermionẽs ſororis ſuæ.nã menelai patrui filia fuerat ex helena:& ſibi deſpõſatã.hãc aũt antoniæ cõparat Iuuenalis:uel põpeiæ quã uxorẽ nero calce peremit. SPArtani:lacedæmonii.nã ſparta ẽt lacedæmõ dr̃. NVLlis aco.ppin. Miſcuit:uti nero q Britãnico claudii filio & fratri ſibi padoptiõnẽ:Venenũ p locuſtã tribuit Byrrho pfecto remediũ ad fauces pollicitus toxicũ dedit libertus diuites & ſenes dñationis ſuæ fauores atq rectores ueneno ptim cibis ptim potiõibus indito intercepit.Auctor ẽ Trãqul. IN Scæna nũq cã.ore.ut nero.ſ.q cãtare magni æſtimabat:& nioben ſe cãtatuꝝ p Cliuiũ Ruffũ cõſularẽ pnũciauit:nõ dubitauit ẽt in priuatis ſpectaculis operã inter ſcænicos dare.Inter cætera cãtauit Canacen pturiẽtẽ Oreſtẽ inſanũ.hæc & plura Trãquil. TROica nõ ſcri.nero ut tradit Sue.ad poeticã pnus carmĩa libẽter ac ſine labore cõpoſuit:ſcripſit & poeſin quã troica appellauit:de quo ope ſæpe meminit Serui.ait.n.ibi & troiæ cynthius auctor.Cynthiũ eẽ re — MAN. Aegiſthus neronis ſæuitia Britannicus.nero nis ſæuitia neronis hiſtrionica.nero uerſificator

Troica gẽ troiæ quẽ in troicis suis nero cõmemorat.Ibi ẽt solus q paridẽ solitus cõtẽdere contra ait hic paris scd̃m
Romæ troica neronis fortissimus fuit.Et Eustathius titulos illiados explanãs tradit idẽ eẽ troica qđ ilias fuisse que
incendiũ tragicos nõnullos q nõ iliada Homeri opus appellarẽt sed troica.Troica nõ scripsit:nisi intelligamus nero
nẽ in troicis suis urbis incẽdiũ descripsisse nullo pacto hic locus ad supiora & sequẽtia accõmodari poterit.
Est igit̃ sensus Orestẽ nõ descripsisse patriæ suæ incẽdiũ cuius & ipse fuerit cã. Vti egit nero:nam p sex dies
septẽq̃ noctes ea clade sæuitũ est ut Sueto.scribit ad monumentorũ bustorũq̃ diuersoria plæbe compulsã.
Tunc arsit quicquid uisẽdũ atq̃ memorabile ex antiquitate durauerat.Quod incendium e turre Mecœ
natiana prospectans lætusq̃ flammæ:ut aiebat pulchritudine ἁλωσιν illi decãtauit in illo suo scænico ha
Alosis bitu hoc est captionẽ seu captiuitatẽ & expugnationem ilii. MAGis q̃ urbis uidelicet incendium. VIRgi
Virginius nius:Virginius ruffus exercitum germanicũ in gallia habebat desciuit tãdem a nerone sicut Iunius uidex &
Ruffus galba.Vindex prætor galliam prouinciam obtinebat.Galba uero auctore hispaniæ defecerũt.plura de iis
Vindex Taci. FOEdo saltu:turpi saltatione histrionica. PERegrina ad pulpita:musicã exercuit Nero palẽ neapo
li primũ olympiæ quoq̃ præter cõsuetudinẽ musicũ agona commisit.in certãdo uero ita legi obediebat ut
nunq̃ excreare ausus.Victorẽ aũt se ipse pronunciabat. EIVs deinde certamina gymnica tota græcia spe
Neronis ctauerat:ut Tranquil.scribit:Certamina demũ omnia obiit. HAEc opera supple:fecit.Est enim rñsio su
musica perioris petitionis:est autẽ sensus q nero in sua sæua tyrãnide uacauit ẽt musicæ.procedit item ordo dicen
do:hæc opa atq̃ hæ sunt artes &c.oĩno enim interrogationi præcedenti sic quoq̃ commode respondetur.
Appium PROstitui:præponi. APIum graiæ coronæ.Ply.li.xix.scribit q honos Apio erat in achaia coronare ui
ctores sacri certaminis nemeæ.Et Trãquillus refert q in achaia:quã nero petierat instituerãt ciuitates apđ
quas musici agones ædi solebãt oẽs citharœdorum coronas ad ipsum mittere quas adeo grate recipiebat:
ut legatos qui pertulissent:non modo primos admitteret.sed etiam familiaribus epistolis interponeret.
DOMI. ¶ DIIS auctoribus.i.deis ita uolẽtibus quos ita uoluisse oñdit Home.q introducit in principio odisseæ io
uẽ dicẽtẽ se monuisse Aegistũ:p Mercuriũ nũciũ ut nece agamẽnonis abstineret & clytẽnestra uxore alie
na qm̃ si id cõmitteret:Orestes filius aliqñ ulcisceret̃.& ita accidisse. ELEctræ so.ut Nero.s.interfecit An
toniã Claudii filiã nuptias recusantẽ & Britãnicũ frẽm locustæ ueneficio. SPArtani cõ.i.Hermiones uxo
ris suæ spartanæ:ut nero ĩterficit Põpeiã uxorẽ ictu calcis cũ grauida eẽt. MIScuit:non dedit bibenda uene
na Orestes aliq̃bus affinibus:ut nero Burro aliisq̃ necessariis & amicis. NVNq̃ can.more.s.citharœdi:q
nero fecit neapoli & in achaia Trãquillus & Tacitus auctores. TRoica nõ scripsit.i.nõ cecinit captiuitatẽ
ilii Orestes ut nero:q ardẽte urbe captiuitatẽ ilii cecinit:ut scribit Trãquil.q.d.nõ incẽdit urbem Orestes ut
Nero. VIRginius:defecerũt a nerone iunius uindex pprætor in gallia & galba in hispãia cũ exercitu.Vir
ginius itẽ Ruffus exercitũ germanicũ in gallia hẽbat & p tumultũ militarẽ cũ ruffus negaret se ascẽsurũ gal
bæ ad impium:aut alicui q nõ eẽt electus a senatu:uindex q galbæ fauebat.manus cũ eo cõseruit sibiq̃ mor
tẽ cõsciuit iter uiginti gallorũ milia cæsa:inde Virginius militaribus uotis ad impiũ eligebat̃ q recusauit:de
scẽdẽs tãdẽ in ptes Galbæ:hoc distichõ inscriptũ ẽ eius tumulo.Hic situs ẽ ruffus pulso q uidice quõdã:Im
periũ asseruit:nõ sibi:sed priæ.ait igit̃ Virginiũ & Galbã & uidicẽ merito desciuisse a nerone pp eius scele
ra. FOEdo sal.sordida & turpi histrionica saltatiõe. PERegrina ad pul.hoc dãnat q nero nõ tantum Ro
mæ:sed ẽt in pelloponesso & externis nationibus:p citharœdo in certaminibus palmæ & uictoriæ gloria
bat̃:nã ut scribit Trãquil.in achaia cũ sacra ad Nemæã argiui celebrarẽt ciuitates oẽs citharœdorũ corõas
ad ipm misere:q erãt ex Appio.Ply.de appio.nos ipsi in achaia coronare uictores sacri certaminis nemeæ.
MERV. ¶ DIIS au.hoc est iussu deorũ Orestẽ mr̃em interfecisse:quã cãm matris necatæ solebat Orestes(aucto
re Quĩtiliano)afferre q respõsis deorũ sit ĩpulsus.Alii dicũt in primis oraculo apollinis coactũ in cædẽ ma
Vxores tris fuisse Orestẽ. ELEctræ iugulo se polluit:electra soror Orestis fuit:& Hermione uxor eius:q̃s orestes
occidit nõ pemit.Nero aũt a similibus cædibus nõ tẽperauit:q Britãnicũ frẽm ueneno tolli curauit:Vxorẽ Octa
nero uiã sub crimine adulteriorũ occidit:põpeiã ictu calcis ĩteremit. NVLlis aconita ppinquis miscuit in scæna
nũq̃ cãtauit orestes.quas res Neronẽ fecisse scribũt Trãquillus & Tacitus.Nã amitã largius purgatã Aulũ
plautiũ lateranũ ppinq̃tate coniunctũ.Priuignũ suũ Ruffum crispinũ & Burrum toxico immisso sustulit.
Agit fabu Præterea personatus Nero tragœdias cãtauit:heroũ deorũq̃ & inter cætera canacẽ pturiẽtẽ Orestẽ matri
las cidã.œdipodẽ excæcatũ:& herculẽ insanũ. TROica nõ scripsit:Nero ut tradit̃ ad cõponẽda carmina pro
Nero nus poema cõfecit.q troica ĩscripsit:cuius mẽtionẽ sæpe facit Seruius.ait enĩ exponẽs illud:& troiæ cynthius
Troica auctor.Cynthiũ eẽ regẽ troiæ quẽ in troicis suis Nero cõmemorat:& itẽ enarrãs.Solus q paridẽ solitus cõ
Ilias tẽdere cõtra.Hic paris scd̃m troica Neronis fortissimus fuit Eustathius titulos iliados explanãs tradit idẽ
Eustathi eẽ troica:q ilias fuisseq̃ tragicos nõnullos:q nõ iliada homeri opus appellarẽt:sed troica. QVID.n.uirgi
us nius Ruffus uirginius germanici ductor exercitus cũ galbæ assensurus nõ foret:neq̃ alii:nisi quẽ senatus de
Virginius legisset ad impiũ:Vnde cõgressus cũ uindice q partes galbæ fouebat cæsis gallis ad.xxx.milia ipm uindicẽ
Cantat ad mortẽ coegit.Recusato ĩperio q milites uotis & studiis illi offerebãt.Vñ inscriptũ eius tumulo hoc di
Nero stichon fuit:quod notat iunior Plynius.Hic situs ẽ ruffus pulso q uidice quõdã Impiũ asseruit nõ sibi sed pa
Quattu triæ.Cũ uidice Iulio uidice duce q pter puiciã galliã optiebat galli a nerõe descinerũt.Galba uero auctore
or Certa hispaniæ defecerũt. PERegrina ad pul.Nero ut idẽ Trãql.scri.in multis græciæ ciuitatib9 musicũ pposuit
mina agonẽ:ubi sub iudicibus certauit uocẽ suã ĩ cãticis fabularũ decãtãdis uẽdidit.Ad iouis ãt Cassii arã cãtare
olympia auspicatus est. GRAiæq̃ apiũ me.co.Nero certamina oĩa in græcia obiuit:& ex eis coronas reportauit.
pythia Sed q̃ttuor erãt celebratissima certamina Olympiaca ĩ honorẽ olipii iouis:dõabãt q uictores corõa olea
Isthmia gia.Pythia apollini sacra erãt:quorũ uictor põa referebat.Ihstmia uero palemõi dicata & q uicisset coronã

ex Apio reportabat. At nemea i memoria Archemori fiebat. Victores uero pinu corõati abibat: quã rem subiectũ epigrãma declarat: qd ut potuius latinũ fecim⁹. Quatuor exercet certamia græcia sacra. Mortali duo sũt: & duo sacra deo: Sũt iouis & phœbi atq; palemõis archéoriq; pinũ oleã atq; apiũ malaq; uictor hét — Nemea

CAVT spar.san.cõ hermioné menelai & helenæ filiã uxoré suã nõ occidit. At nero octauiã cui uiclis re strictæ uenæ eius p oés artus exolutæ sũt: & qa pssus pauore sanguis labebat p feruidi balnei uaporé eneca tur additurq; attrocior sæuitia: q caput ãputatũ latũq; in urbé poppea uidit: aiũt ãt ad uiscédũ cadauer iter sectæ accurisse neroné cõtrectasse mébra alia uitupasse: sitiq; iterim oborta bibisse: uxores postea pter octa uiã duas duxit: poppeã sabinã qstorio pre natã: & eqti romano antea nuptã: q a nerõe ictu calcis afflicta est sũt q dicãt ueneno extictã: deide statiliã messalinã: qua ut potiret uir; ei⁹ acticũ nestinũ cõsulé i honore ipso occidit. ãtoniã claudii filiã recusanté post poppeiæ morté nuptias suas qsi molitricé nouar; rer; interemit. — VAL.

CIN Scæ.nũ.cãta.ore. sicut nero: q igessus theatrũ cũctis citharæ legibus obtéperãs postremo flexus ge nu coetũ illũ uenerat⁹ snias iudicũ opiebat ficto pauoré: tragœdias quoq; i scœna cãtauit: canacé pturiété: ore sté mricidã œdipodé excæcatũ: herculé isanũ. TRОica nõ scri. ut nero q illi alosymi & scripsit: & i illo suo scænico hitu cãtauit: ac ut iliũ cõflagraret spectare cupiés urbé icédit: q tã palã fuit: ut eius cubicularii cũ stup pa tædaq; dephensi fuerint: qd incédiũ ipse e turre mecœnatiana pspectans lætabatur flãmæ: ut aiebat pul chritudine. QVID.n uir.ar.qui exercitu cũ galba neronem ex imperio eiicere a senatu iussi sunt. QVid ne.tã scæ.cru.tyran.fecit: ac si dicat icredibile uideri põt. PERE.ad pul.ab exteris inuenta Romamq; dedu cta: ut ipse supra iã pridem syrus in tyberim defluxit orontes & q sequunt. SAL psti.nõ a prostituo sed a p sisto pteritum putat Priscianus ingens statuo statui: ferio pcussi: sisto stiti: uel ut quidam statui: qd est a sto: sed Iuue.in tertio: gaudentis fedo peregrina ad pulpita cantu prostitui p psisti. GRAiæq; apium meruis se coronæ: ex hoc datur intelligi cur peregrina ad pulpita dixerit.

Maiorum effigies habeant insignia uocis:
Ante pedes domiti longum tu pone thyestæ
Syrma: uel ãtigones: seu psonam mealippes
Et de marmoreo citharam suspende colosso.

CMAIor; ipsius uidelicet neronis. INSignia uocis: ornaméta & coronas de qb⁹ dixim⁹. DOmiti: pro domitii attaui neronis: dignissimi uiri: de quo Suetonius. THYestæ Syrma: uestem q tragœdi utebant a σύρω qd é traho. Nero eni has tragœdias psonatus recitauit. Thyesté: Antigoné: & Menalippé: ut Iuue. oñdit: Trãqllus uero alias refert. De quibus iã diximus. De syrmate uero ét Mar.li.xii. In Tuccã sic meminit. Trãstulit ad tragicos se nra thalia cothurnos Aptasti lõgũ tu quoq; syrma tibi. ANTigones: de antigone œdipi filia itelligit: q cæci pris dux fuerat. De q tragœdia facta é. MENalippes: de menalippe amata ab neptuno intelligendũ q filiũ boetũ peperit de hac Varro de re rustica.li.ii.c.v.ait.n. sic de boue loqués. Præterea scio hunc eé in qué potissimũ iuppiter se cõuertit: quũ se pstrauit p mare e phœnice amãs Europã: hũc eé q filios neptuni a Menalippa seruarit: ne i stabulo ifantes grex boũ obtereret. De eadé Strabo li.vi. scribit his uerbis hic sane de metapõto & menalippe i uinculis cõiecta: & eius nato boeto: multa fabulant. ET De marmoreo citharã suspéde colosso: nõ de neronis colosso: nã æreũ fuisse scri. Pli.li.xxxiiii. itelligédũ sed de statua augusti. Trãqllus.n.de nerone sic: Citharã aũt ab iudicibus ad se delatã adorauit: ferriq; ad augusti statuã iussit. Id ãt hoc loco Neroni obiicit atq; iputat Iuue. COLosso Pli.li.xxxii. sic ait. Molles quippe excogitatas uidemus statuar; quos colossos uocãt turribus pares. Vtq; Trãqllus ait i uestibulo aureæ domus neronis colossus.cxx.pedũ stabat. De quo Pli.lib.xxxiiii. multa ét: hic uero de statua oĩno augusti itelligendũ: ut dixi imputat.n. illud de cithara ibi suspensa. DE Colosso suspéde: sic etiã Maro.li.xi. ait de patre camillæ: spiculaq; ex humero paruæ suspédit: & arcum. QVid Catilina tuis natalibus: Catilinæ & cethœgi exéplo ostédit humili genere natos præstare eos: si uirtute pditi erunt: ii enim & si generosissimi: tñ scelerati fuere. De quibus quidem saty.i. dictum est latius. Salustius quoq; plurima: & Apianus libro.i. de bel.ciuili. — MAN. Syrma — Antigõæ Mena lippe — Neronis cithara Collossus

CANTE pe.do.i. hæc erũt isignia neronis & spolia q potuerũt collocari inter imagines Domitii & eius maior;. LONgũ syrma Thyestæ: Syrma uesté tragicã q .sũsus é nero: dcã a σύρω qd é traho: nã trahebat a tibicine Hor. Traxitq; uagus p pulpita uesté. Nero ãt recitauit tragœdias Canacé pturiété. Orestem parricidã. Oedipodé excæcatũ. Herculé isanũ. Syrma ité ut scribit pausanias locus iuxta Thebas dicebat p qué tracta é ãtipõe ad tumulũ Polynicis: qd nõnulli p serie orõnis dixerũt accipi hoc loco ieptissimũ c: nõ: n. Iu: loqtur de orõne uel de tragœdia: sed de habitu histrionico: quo nero usus est: Pone inquit syrma Thyestæ uel Antigones: i. qua sus é i recitandis fabulis Thyeste uel Antigones. MENalippe soror fuit Antiopes reginæ amazonũ: sed de hac nũc ñ itelligit. Menalippe ité amata a neptuno filiũ Boetũ peperit: cõiecta in uincula obtrito pene fœtu a bobus i stabulo in quo peperit. De hac accius poeta scripsit: meminerunt Strabo & Varro i secũdo de re rustica: de huius tragœdia itelligit Iuue. CITharã: qua usus é & delatã sibi a iudicibus adorauit: iussitq; ferri ad statuã Aug. COLosso marmoreo: alludit ad colossum Neronis mire magnitudinis qué fabricauit zenodorus accitus e gallia huius meminerũt Plinius & Tranquillus. — DOM.

CMAIOrũ effigies héant isignia uocis: nõ oĩa dñr isignia sed auctore Quin. illa duntaxat: q i amplo scænæ ornatu: aut fori põebat: ñ qa sola ornarét: sed q excelleret. Nerõi uero oés ciuitates: apud qs musici agones ædi solebãt: citharedorũ coronas miserũt: qs & ipe grate recepit. In cãtãdo uero & pcepta enixissime obseruabat: & iudices reuerétissime alloqbat: dicebatq; oĩa se faciéda fecisse: sed euétũ eé i manu fortunæ: illos ut sapiétes & doctos uiros fortuitu debere excludere: sacrasq; coronas circũ lectos posuit. Ité statuas suas citharedico habitu: q nota ét nũmũ pcussit. ANTe pedes domiti. siue lucii domitii: cui ut Suetoni⁹ tradit ru — MER. insignia q Coronæ misse neroni

Domitius oenobarbus — re quodã reuertenti iuuenes gemini anguſtiore forma ex occurſu ĩpaſſe tradũt: nũciaret ſenatui: ac populo uictoriã: de q̃ ĩcertũ adhuc erat: atq; ĩ fidẽ maieſtatis adeo pmulſiſſe malas: ut e nigro rutilũ æriq; aſſimilẽ ca pillũ redderet: qđ ĩſigne mãſit: & ĩ poſteris eius: ac magna ps rutila barba fuerũt. Aut de Caio domitio neronis attauo: q tribunus & cõſul fuit: & ĩ quẽ dixit Licinius Craſ. orator nõ eẽ mirãdũ q́ æneã barbã hẽret: cui

Syrma — os ferreũ cor plũbeũ eẽt: aut de duobus domitiis: altero auo: altero Nerõis pr̃e q clariſſimi fuerũt. SYrma ueſtis q̃ tragoedi utebãt̃ dicta a uerbo greco συρω qđ ẽ traho: trahebat̃ .n. Mar. Trãſtulit ad ſatyros ſe noſtra thalia cothurnos. A ptaſti lõgũ tu quoq; ſyrma tibi. Nero .n. has tragoedias pſonatus cãtauit. Thyeſtem

Antigõæ duæ Menalippe — Antigonẽ & Menalipẽ q̃tũ ex Iuue. cognoſcimus. Sueto. tñ alias ſcri. fabulas p eũ actas. ANTigones: duæ legunt̃ ãtigonæ: altera laumedontis filia ĩ ciconiã a Iunone conuerſa: Altera oedipi: q̃ cæci pr̃is dux fuerat de hac frequẽs cõpoſita fuit tragoedia. MENalippes Menalippe una fuit amazonũ regina: altera uero Me

Dionisius alicarn. — nalippa (ut enarrauimus ĩ annotamẽtis ĩ Varronẽ) ĩ uĩculis cõiecta cũ boeto eius filio quẽ peperat: ĩ metapõtũ delata fuit: ubi ſacrã ædẽ hũit. Diony. aũt alicarnaſeus Euripidẽ ſcribit comoediã feciſſe τησοφης μελαλιππης .i. de ſapiẽte Menalippe: ĩ q comedia qdã menalippe filios ĩ pr̃is ſtabulis expoſuit quã rẽ pr̃ pdigiũ eẽ exiſtimãs deliberauit ĩfantes adurere: ſed Menalippe dum uellet filios ſeruare philoſophoꝶ rõnibus nõ eẽ mõſtrũ oñdit: hãc eã: de q̃ Varro loqt̃ putamus: & cuius pſonã Nero ſuſtinuit. COloſſo: in ueſti

Coloſſus Coloſenſes. — bulo eius domus: quã nero prĩo trãſitoriã: mox ĩcẽdio abſumptã reſtitutãq; aureã noĩauit. Coloſſus ſtetit. c xx. pedũ hũc Pli. xxx. naturalis hiſtoriæ ſcribit æreũ fuiſſe ſoli dicatũ: atq; a zenodoro factũ quẽ ab euernis ciuitate gallorum romam nero acciuerat. Idẽ auctor tradit. Statuarũ molles turribus pares Colloſſos uocitaſſe. Sed miror poetam dicere marmoreũ coloſſum: quem alii æreũ fuiſſe ſcribunt. Fuit aũt in ĩſula rhodo coloſſus ſumma magnitudine Charetis opus: ſoli dicatus a quo rhodii appellati Coloſſenſes.

VAL. — ❡ ANTE pedes domiti. p domitii: utrũ patris an attaui: nã uterq; Domitius eſt appellatus. Tranqllus: attauus neronis Cn. Domitius in tribunatu: & paulo poſt ex antonia maiore pr̃ nerõis natus deceſſitq; pyrgis morbo aquæ ĩtercutis oĩ parte uitæ deteſtabilis ſublato filio nerone ex aggrippina germanico genita nero natus ẽ: de cuius genitura ſtatĩ multa & formidoloſa multis cõiectantibus pſagio fuit ẽt domitii pr̃is uox ĩter gratulatiões amicoꝶ negãtis q̃cq́ ex ſe: & aggrippĩa niſi deteſtabile & malo publico naſci potuiſſe. LOngum tu pone thyeſtæ ſyrma: uñ tragoediaꝶ actorẽ uel mimũ neronẽ oñdas: de atreo aũt & thyeſtæ nota fabula ẽ: ſyrma ueſtis tractus eoꝶ q tragoedias actitarent. Hora. Traxitq; uagus p pulpita ueſtem: & Martia. Trãſtulit ad tragicos ſe nr̃a thalia cothurnos. aptaſti longum tu quoq; ſyrma tibi. VEL antigonæ tu pſonam menalippæ: quas forte fabulas in ſcæna egit nero. ET De marmoreo citharam ſuſpẽ. coloſſo: quoniam citharoedus fuit nero citharam eius monumentum ſuſpenſam relinquat: ſane Coloſſus: ut Feſtus inqt a coleto artifice a quo formatus eſt dictus: fuit enim apud rhodum inſulam ſtatua ſolis alta pedes centum & quinq; q̃ multis poſtea locis ab artificibus formata eſt: nam ſicut thelocaris: uel ut alii putant tymotheus in ſummo mauſeoli adeo egregiis óperibus facto: ut in ſeptem ſpectaculis nominetur: ita romæ Tranquillus de Nerone in eius ueſtibulo domus inquit Coloſſum. cxx. pedum ſtetiſſe.

> Quid catilina tuis natalibus: atq; cethoegi
> Inueniet quiſq̃ ſublimius: arma tamen uos
> Nocturna: & flãmas dõibus tẽpliſq; paſtis
> Vt brachatorum pueri ſenonũq; minores.
> Auſi quod liceat tunica punire moleſta.
> Sed uigilat cõſul: uexillaq; ueſtra coercet:

MAN. Natales Narbonẽſis puin. Brachata gallia Senones — ❡ TVIS natalibus tuo nobili genere. Natales enĩ ſignificãt generis nobilitatẽ auctore Diomede. VT Brachatoꝶ pueri .i. nepotes galliæ brachatæ. Pli. li. iii. cap. v. ſic ait. Narbonenſis prouincia appellat̃ pars galliaꝶ: quæ in terno mari alluitur brachata ante dicta. SENonũq; minores .i. poſteri ſenonum: q ſunt teſte pli. li. iii. ĩ gallia lugdunenſi: Cæſar de iis li. v. de bel. gal. ſic ait. Tñ ſenones: q̃ eſt ciuitas ĩ primis firma & magnæ ĩter gallos auctoritatis &c. De ſenonibus item. L. Florus: ſic galli ſenones gens natura ferox: moribus ĩcondita: ad hæc ipſa corporum mole pinde armis ingẽtibus: adeo oĩ generi terribilis fuit ut plane nata ad hominũ interitũ urbiũ ſtragẽ uideret̃ .ii quõdã ab ultimis terraꝶ oris & cingente oĩa oceano ingẽti agmine pfecti cũ media uaſtaſſent poſitis inter alpes & padũ ſedibus: ne iis qdẽ cõtenti p Italiam uagabant̃: tunc cluſium urbẽ obſidebãt p ſociis ac foederatis populus ro

Senones in urbem Tunica moleſta — manus ĩteruenit. conuerſis igitur a cluſio Romãq; uenientibus ad aliã flumen cũ exercitu Fabius conſul occurrit nõ cremere foedior clades poſtea ſubdit gallos apertã urbẽ inuaſiſſe occidiſſeq; plurimos. & ieciſſe facem tectis: totamq; urbẽ igne ferro manibus exeq̃ſſe &c. AVSI: ſupple uos eſtis. TVNica moleſta: hãc tunica obuoluti cõburebant̃ uiui. De qua quidem Seneca ad lucillum epiſtola ſecunda ſecũdi uoluminis ſic ait. Cogita hoc loco carcerem & cruces & culeos & uncũ & adactum per medium hominem qui per oẽs artus emergeret ſtipitem: & diſtracta ĩ uniuerſum actis cruribus membra: illam tunicam alimentis igniũ & illitam & ĩtextam: & q̃cqd aliud præter hæc commenta ſæuitia eſt. Marti. item lib. x. nam cum dicatur tunica præſente moleſta Vte manum: plus eſt dicere non facio. COnſul: cicero. ſ.

DOMI. — ❡ VT Bracatorum pueri .i. poſteri galloꝶ qui in Italiã uenerunt & incenderunt urbẽ notiſſima hiſtoria SEnonum: ſenones finitimi remis ĩter treuiros uel ſuauitate uini allecti: q̃ illuc A rõtẽ Tyrenũ primum detuliſſe ſcribit Plutarchus: uel ſuadente Licone eluetio: q ob artẽ fabrilem romæ cõmoratus: ficum ſiccam olei & uini primitias in patriam rediens attulerat ut tradit Pli. in italiam allecti urbe incẽſa capitolium obſederunt. TVnica: periphraſis eſt ſupplicii: quo afficiebantur proditores: nam ducebantur ad ſuppliciũ induti tunica: quã moleſtã dixerũt: ad eius tunicæ q̃ utimur in ocio dr̃ĩa. Mar. de mutio. Tunica pñte moleſta.

CATilina atq3 cethœgi:horũ coniuratio notior eſt q̃ aliter declarari conueniat. BRAcchatorũ pue/ri:narbonenſis prouincia:galliarum pars:quæ in terno mari alluit:bracchata antea dicta eſt. Senones autẽ populi lugdunenſis galliæ hi duce breno romano exercitu apud aliam fluuium cæſo Romam cœperunt. Ergo Catilina & cethœgus uelut gallorum nepotes in perniciem patriæ cõiurarunt. TVNica punire mo/leſta:ſunt qui per tunicam moleſtam culeum intelligunt:nos uero eam intelligimus tunicam:de q̃ hæc ſcri/bit Seneca ad Lucillum. Cogita hoc loco carceres & cruces & culeos & uncum & actum per mediũ homi/nem:qui per os ſtipitem emergere poſſit: & diſtracta in diuerſum actis cruribus membra:illam tunicam alimentis ignium & illitam & retextam. Et quicquid aliud præter hæc commenta ſæuicia eſt. Igitur tunica erit moleſta:qua obuoluti combũrebãtur uiui:quem cruciatum:per locum libro ſuo Martialis opprobrat: cum ait Nec ſcombris tunicas dabis moleſtas. Et alio loco grauiſſimum tormenti genus docet eſſe dum di/cit. Maioris eſſe animi & conſtantiæ tunicam moleſtam pati quam manum ĩflammas iniicere. Sic enim le/gimus:nam cum dicatur tunica præſente moleſta ure manum plus eſt dicere non facio. MERV. Braccha ta gallia Moleſta tunica

QVID ca.tu.na.atq3 ce.Inue.q̃ſq̃ ſub:q fœdis factis multã gñi uř̃o inieciſtis infamiã:cethœgũ carce/ri ĩcluſum Cic.occidit:catillinã uero:in quẽ ciceronis tonãt orõnes:ſub alpibus cõſul antonius una:& exer/citũ quẽ ſecũ ad.xx.milia hoĩum ductabat cõcidit. ARMa tñ uos. Luc. Nec magis hoc bellũ q̃ cũ catillina pauit. Arſuras ĩ tecta faces ſociuſq3 furoris Lẽtulus: exptiq3 man⁹ ueſana cethœgi. SENonũq3 mi.gallorũ filii. TVNica pu.mo.culeo cõſutos necare. SED ui.cõ.exactis regib⁹ cõſules cõſtituti ſũt duo:penes quoſ ſũmũ ius uti eſſet lege rogatũ ẽ:dicti ab eo ꝙ plurimũ reip.cõſulerẽt:qm̃ ne p oĩa regiam ptãtem ſibi uendi/carent lege lata factũ eſt:ut ab eis ꝓuocatio eẽt:ne ue poſſent in caput ciuis romani aĩaduertere in iuſſu po/puli ſolũ relictum eſt:ut coercere poſſet in uincula publica deduci iuberet:qm̃ igiť ſine lato iudicio ciues ro/manos q in patriã coniurauerant occidit cicero a clodio tribuno plebis ab urbe proſcriptus ẽ:ꝙ iõ factum ne catillinæ factio cõiurata cum legatis allobrogũ q illi ferme cõſenſerãt rẽpublicã perditum irent. VAL.

Hic nouus arpinas ignobilis:& modo romæ
Municipalis eques galeatum ponit ubiq3
Præſidium attonitis: & in omni gente laborat
Tantum igitur muros intra toga cõtulit illi
Nominis & tituli:quãtũ non leucade quãtũ
Theſſaliæ cãpis octauius abſtulit udo
Cædibus aſſiduis gladio: ſed roma parentem
Roma patrem patriæ ciceronem libera dixit.
Arpinas alius uolſcorum in monte ſolebat
Poſcere mercedes alieno laſſus aratro.

NOVus Arpinas ignobilis:ſcribit Apianus libro ſecũdo de bellis ciuilibus.ꝙ catilina ĩ igno/bilitatem Ciceronis inuectus: Nouum hominẽ Ciceronẽ appellabat.ſic enĩ eos:q a ſe ipſis nul/la maioꝝ dignitate claruere.romani ſolebãt no/minare hoſpitalitatem ꝑterea urbis irridẽs ĩngli/num nominabat:quo uerbo dicuntur hi qui alie/nas ædes incolũt. VEXillaq3 ueſtra cohercet.i. frenat:reprimit ueſtras centurias uraſq3 turmas. Nam ut inqt Vegetius li.ii.cohortes ĩ centuriaſ erãt diuiſæ:& ſingulis centuriis ſingula uexilla cõ/ſtituta erant & ſicut inter pedites centuria appel/labatur uel manipulus ita ĩter eqtes turma cõti/nẽs.xxxii.eqtes:q ab uno decurione ſub uno ue/xillo regebanť. Præterea ſcribit Saluſti⁹:ꝙ poſt quam catilinæ petitio cõſulatus in ꝓximũ annũ die comitioꝝ non proſpera euenit. Neq3 inſidiari Ciceroni conſuli potuit:uti cõſtituerat. Conſtituiť facere bellum:& extrema oĩa experiri.igitur. G. Malliũ feſulas:atq3 in eam partem hetruriæ. Septimum quendã camertem in agrum picenum. C. Iulium in apuliam miſit:præterea alium alio:quem ubiq3 oportunum ſibi fore credebat. Interea ratione multa ſimul moliri conſilii inſidias tendere:parare incendia:oportuna loca armatis hominibus obſidere. Demum conſtituere cũ armatis hominibus ſicuti ſalutatum introire ad cice/ronem:ac de improuiſo domi ſuæ imparatum confodere. Sed Quintus Curius qui in ea coniuratiõe fuit: per fuluiam mulierem nobilem ipſius curii ueterem amicam:ubi intellexit quantum periculum Tullio cõ/ſuli ĩpenderet:propere Ciceroni dolum qui parabatur enunciauit. Ita illi ianua prohibiti tantum facin⁹ fru/ſtra ſuſceperant. Id autem Curius egit:quoniam Cicero a principio conſulatus ſui multa pollicẽdo per ful/uiam effecerat:ut ipſe conſilia Catilinæ ſibi ꝓderet. Interea Mallius in hetruria exercitum parabat. Tũc ſe/natus decreuit:ut darent operam conſules nequid reſpublica detrimenti caperet. Et poteſtas ꝑ ſenatũ mo/re romano magiſtratui maxima permiſſa:exercitũ parare:bellum gerere:coercere omnibus modis ſocios: atq3 ciues:domi militiæq3 imperium atq3 iudicium ſummum habere:aliter ſine iuſſu populi:nulli earum re/rum conſuli ius erat poſt paucos dies. L. Senius ſenator in ſenatu litteras recitauit quas feſulis allatas ſibi di/cebat:in quibus ſcriptum erat. C. Mallium arma cœpiſſe cum magna multitudine:igitur ſenatus decreto. Qu. Metel.rex feſulas. Qu. Metellus creticus in apuliam:circunq3 ea loca miſſi ſunt. Sed prætores. Q. P. Rufus capuam. Qu. Metellus celer in agrum picenum:iiſq3 permiſſum uti pro tempore atq3 periculo ex/ercitum compararent. Poſtea ſenatus decreuit uti conſules delectum haberent. Antonius cum exercitu Ca/tilinam proſequi maturaret. Cicero Vrbi præſidio eſſet. Hæc neceſſaria uiſa ſunt ad illud declarandum. Sed uigilat conſul uexillaq3 ueſtra coercet &c. MVNIcipalis eques:oriundus ex municipio arpinate. Sed Romæ equeſtrem locum:qui medius inter patres & plæbem habebatur: obtinebat auctor eſt Plutar/chus. Qui autem dicerentur Municipes late iam diximus Satyra quarta:ibi:uendere municipes. GALE/atum ponit ubique præſidium attonitis. Scribit Saluſtius ꝙ ſenatuſconſulto decretum fuit:uti gladiato/riæ familiæ in capuam:& in cætera municipia diſtribuerẽtur pro cuiuſq3 opibus. Romæ per totã urbem

MAN. Inglinus Catillina patriam quod Q. Curi⁹ fuluia Cicero eques Romanorũ timor Catillina

uigiliæ haberentur:iiſq́ minores magiſtratus præeſſent.Quibuſ rebus pmota ciuitas:atq́ imutata urbis facies erat:ex ſumma lætitia atq́ laſciuia quæ diuturna quies pepererat:repente omnis triſticia inuaſit feſtinabant:trepidabat neq́ loco neq́ homini cuiq́ magis credebat:ſuo quiſq́ metu pericula metiebatur. Ad hoc mulieres afflictabant ſeſe:manus ſupplices ad cælum tendebant:miſerari paruos liberos rogitabat: omnia pauebant:ſuperbia:atq́ delitiis omiſſis ſibi patriæq́ diffidebant.At catilinæ crudelis animus eadé illa mouebat:tam & ſi pſidia parabant:hæc ex Salluſti. ET In oi gente laborat:ideſt pro omni géte ſollicitus eſt: p ſummis:mediocribus & infimis:pro ſenatu populo:& plæbe.Vel in omni gente laborat.i.fatigatur i oi géte ad urbis romæ tutelam:quoſcunq́ enim poterat hortabat:orabatq́ ut reipu.fauerent potius q̃ catilinæ: hinc per fuluiam mulierem quidem impudicá efficit ut.Q.Curius conſilia catilinæ ſibi proderet.Et legatis allobrogum præcepit:ut ſtudiú coniurationis uæhementer ſimularent:& Senatus decreto ut diximus.Q.M.rex feſulas miſſus eſt.Q.Metellus creticus i apuliá.Q.P.rufus Capuam.Qu.Met.celer agrum picenú ut pro tpe atq́ periculo exercitum cópararent. TOGA.Toga proprie romanoꝝ erat:ut ſcribit Diomedes hinc poeta ait.Romanos reꝝ dominos gentéq́ togatá:& ex Gellio & pediano multa diximus in ſat.i.

Toga Toga át ſæpe pro pace ponit:qđ ité & huic loco conuenit:ea.n.utebant in pace ſolú:cum in bello bellica ueſtimenta ſumerent:ut clamidé læná:&c.hinc Ci.ait Cedát arma togæ cócedat laurea linguæ. Oui.item de morte Druſi ad liuiá.Occidit exemplum iuuenis uenerabile moꝝ.Maximus ille armis maximus ille toga.

NOMinis & tituli.Apia.li.ii.ſcribit ꝙ Cicero cóſilio Roma a catilinæ cóiuratióe liberata ſaluator p cunctis patriæ uiſus é extitiſſe.Gratiæ itaq́ imenſæ ab oibus illi habitæ:uariæq́ laudatióes.Nam cato pſem patriæ illú appellauit:qđ decus ſubide a populo cófirmatú é:ac poſtea ad iperatores q digni habebant paulatim defluxit.Et Pli.li.vii.capite ſecúdo Ciceroné alloqués ait.Salue prime oium parés pꝛiæ appellate:prime in toga tiruphú:linguæq́ laureá merite:& facúdiæ lraruq́ latinaꝝ parens.Salu.quoq́ inquit:plebé coniuratióe patefacta Ciceroné ad cælú tuliſſe & ueluti ex ſeruitute ereptá gaudiú atq́ læticiá agitaſſe. LEVcade:leucas epiri pmótoriú eſt ſinu ambraciæ apud actiú teſte Ptolemeo li.iii.ubi auguſtus & Anto.& cleopatrá uicit naumachia:de quibus legito latius Sat.ii.ibi:mœſta nec iactiaca fecit cleopatra carina. Diximus & plura ode nona epodon. THeſſaliæ cápis.Apud philippos macedoniæ urbé Cæſar auguſtus & eius collega.M.anto.p patria cótra Brutú & Caſſiú pugnarút:q uicti ſibi ipſis morté cóſciuere:de quibus late Appia.iiii.Et nos Ode.xiiii.primi uoluminis Carminú Horatii plene.Poſtea uero ipm antoniú cú cleopatra ueniété cótra pꝛiá Auguſtus apud actiú pmótoriú naumachia uicit fugienteſq́ uſq́ in alexádriá pſecutus é: ubi antonius & cleopatra ſibiipſis morté manu ppria peperere. QVAntú nó leucade.quátú &c.ſéſus é ꝙ M.Cice.tátú gloriæ & tituli(ná primus oium appellatus é pꝛ pꝛiæ)adeptus é eius cóſilio Romano a catilinæ cóiuratióe liberata.Quátú minime adeptus é auguſtus octauus deuictis átonio:& cleopatra naumachia deuict⁹: ité bruto & caſſio terreſtri plio:quáuis ppterea pꝛiá ipſe quoq́ liberaſſet.Veꝝ ut ſcribit.L.florus poſt Anto.& cleopatræ cladé pacatis gentibus ferme cúctis Octauius ipe auſus é ianú geminum claudere bis ante ſe clauſum hinc cóuerſus ad pacé primum in oia mala:& in luxuriá flués ſeculum grauibus ſeueriſq́ legibus coercuit:ob hæc tot facta igétia dictator perpetuus:& pꝛ patriæ:& auguſtus appellatus é. ABStulit:rettulit a leucade &c. ARPinas alius.De mario exéplum pbet qui teſte Plutarcho lóge obſcuro genere ortus:pauperes habuit parentes:uixitq́ in uilla: quæ erat in agro arpinati:alienus ab urbanis & lautis moribus:ſed modeſtus:ſepties autem poſtea conſul fuit:ut ſcribit Pli.qui cymbros in gallia domuit. Teutonos i italia:deq́ iis triumphauit &c. VOLſcoꝝ in móte:uolſci iuncti erát latinis:ut ſcribit Mela:& ſtrabo lib.v. qui etiam ait.Sueſſam fuiſſe Volſcorum metropolim.Liuius.li.ii.ponit corá & pometiam & uelitras inter uolſcos.De quibus etiá Diony.li.vii.ſic ait Vrbs uolſcorum inſignis uelitræ:magna ipſa & populoſa:hæc ille.Nos uero plura li.ii.g.Iuuenalis autem arpinum quoq́ Ciceronis & Marii patriam:inter uolſcos hic poſuit.Antium quoq́ fuit illuſtriſſima uolſcorum urbs ut Dionyſius ſcribit libro ſexto.

Marginalia: Ciceronis laus; Leucas; Auguſtus; Auguſtus pꝛ patriæ; Marius arpinas; Volſci; Sueſſa; Velitre

DOMI. ¶ NOVus ar.i.ignobilis Ci.qué ignobilé fuiſſe ſcripſerunt nónulli:ipſe uero & Euſebius teſtant eú ortum regio gñe qđ & Sillius canit de auctore ei⁹ gétis.Regia pgenies:pꝛ fuit eqſtris ordinis qđ & ſæpe iactat & Euſebi.fatetur:uetuſtas tñ q̃ ſplédor gñis deciderat:obtinuit ut ignobilis diceret. MVNicipalis eques.i.natus in municipio arpino pꝛe eqſtris ordinis. OCTauius Leucade:leucadé ante ambracium ſinum i cótinéte olim fuiſſe ſcribunt Oui.& Stra.ſed corynthii eá i inſulæ formá redigerunt appellaruntq́ leucadem a petra albicáte:q i pelagus illic ptédit.Alcmeonides uero ſcri.Alizeum & leucadium fuiſſe filios Icari: & a Leucadio dictá eé Leucadé:ponit át p bello qđ geſſit Aug.aduerſus antonium & cleopatrá i pxio. ABſtulit.i.reportauit. PATré pa.i.quis Octauius pꝛ pꝛiæ dictus ſit poſt bella ciuilia & cædé multoꝝ tñ id roma dedit ei in aſſentatioé táq̃ tyráno:nó ſpóte & certo iudicio ut Ciceroni qué patré pꝛiæ dixit ob pꝛiam liberatá: ARPinas alius:Marius de quo nunc loquit obſcuro gñe natus:pꝛe Manlio & mꝛe Fulcinia ad ſeptimum cóſulatum puenit:triúphúq́ geſſit de iugurta & Cymbris:eundé fuiſſe aratoré annales quidé nó tradiderunt:Sed hoc dixit Iuue.qm Marius auctore Plutar.uitá egit municipalé i uilla agri arpiatis pꝛia ætate militauit át primú ſub Scipióe i hiſpáia ad numátiá nullis ordinibus.qđ idicat dú ait eú fuiſſe iter fabros: ná fabri caſtra ſeqbant nullius rei pticipes:niſi opis caſtroꝝ muniédoꝝ. VOLſcoꝝ.Volſci metropolim habent Sueſſem:oppida:arpinum.Aquinum:Frabaterium.Fruſinoné & alia.

MERV. ¶ NOVus arp.Cic:itelligit ex múicipio arpíati editú húc aſcripticiú urbi eqté poſt catiliæ ɔiurationé extictá.Q.Catul.priceps ſéatorii ordis & auctor publici ɔſilii freqntiſſimo ſenatu paréte pꝛiæ noiauit.LEUcade:leucas iſula é uicina actio pmótorio epiri:iuxta quá Octaui.cæ.Anto.& Cleopatrá bello nauali deuicit THEſſaliæ cápis:philippos itellige i qbus bis bello ciuili róani exercitus cóflixere: poſt.n.bella ciuilia cóſe

Marginalia: Cic.pater patriæ; Leucas

cta cæsar Augustus pr̄ p̄riæ dictus ē:q̄ appellatio honestior Cice.ī libera urbe cōtigit. ARPinas:alius marius hic fuit arpini natus loco hūili rōæ ignobilis:& sæpe ī toga cādida fastiditus:hic teutonas cibros ī Italiam irruētes deleuit:& trepidātē urbē cōfirmauit. VOLsos:uolsci populi:quoꝝ oppidū fuit arpinū & aqnū. Marius

℄ HIC no.arp.Ci.ignobilis ex arpiate oppido natus. GAleatū:armatū & ē appellatio n̄ ptcipiū. AT tōitis:ro.de catillinæ cōiuratiōe. MVRos ītra:anastrophe ē. NOīs ac tituli:qa pr̄ p̄riæ a catōe salutat᷒ ē. VAL.

QVAntū n̄ leucade q̄tū thessaliæ cāpis:ubi cū Bruto & Cassio Anto.& cleopatra cruētissimo bello conflixit Cæsar aug. OCTaui᷒ abstulit:qa octauian᷒ carmē dicere phibebat:octaui᷒ q̄ p̄ris augusti ꝓpriū fuit nomē ut Prisci.testis ē dixit. ARPinas ali᷒.i.mari᷒ Cai᷒ marius arpīas ignobilis tā īsignis fuit uirtutis ut septies fuerit cōsul:uicit āt tygurīos ābrones cibros & teutones galloꝝ & germāoꝝ gētes ferocissimas:sex milia marsoꝝ ꝓstrauit ex ābitiōe deīde septimi cōsulat᷒ syllā sibi grauē hūit aduersariū:sed sylla urbē cū exercitu igressꝰ mariū ī fugā cōpulit:q ī miturnēsib᷒ delituit paludib᷒ ex qb᷒ cū ignominia extract᷒ ī carcerē trusꝰ deīde liberat᷒ ī aphricā ꝓfugit & dū cū mythridate sylla cōfligit ī asia:mari᷒ romā rediēs cū cina ꝯsule ꝯiūgit ubi septimū egit cōsulatū:ī quo libidīs oē gen᷒ auaritiæ & imanitatis exercuit:exinde febrī lecto afflict᷒ piit.

Nodosam post hæc frangebat uertice uitem
Si lentus pigra muniret castra dolabra.
Hic tamen & cimbros:& sūma pericula rerū
Excipit:& solus trepidantem protegit urbē.
Atq̧ ideo postq̄ ad cibros:strageq̧ uolabāt
Qui nunq̄ attigerant maiora cadauera corui
Nobilis ornatur lauro collega secunda.
Plebeiæ deciorum animæ:plebeia fuerunt.
Nomina:pro totis legionibus hi tamē:& pro
Omnibus auxiliis:atq̧ omni pube latina

℄ FRAngebat uertice uitē.i.uite a cēturiōe in castris pulsabat. Pli.li.xiiii. ca.ii.sic ait de uitibus. Quid q̄ īsertæ castris sūmā reꝝ:īperiūq̧ continēt:cēturionū ī manu uitis:& optimo p̄mio tardos ordines ad lētas ꝓducit aqlas:atq̧ ēt ī delictis pœnā ipsā honorat.Itē Liui.li.lvii.ita ait de Scipiōe æmiliano ī hispania cōsule quē militē extra ordinē dephēdit si romanus eēt uitibus:& extraneus uirgis cecidit. SI Lētus.p.m.c.d.scri. Vege.li.ii.ī legiōe debere eē fabros tignarios:īstructores.Carpētarios:ferrarios:pictores:reliquosq̧ artifices ad machinas turresq̧ ligneas cæteraq̧ qui bus uel oppugnāt aduersarioꝝ ciuitates uel defēdunt ꝓprie.Itē illos q arma uehicula cæteraq̧ genera tormētoꝝ uel noua facerēt uel q̄ssata repa-rent:& ad fossaꝝ opa faciēda bidētes legiōes palas rastra alueos cophīos qbus portet terra:debere ēt eē dolabras secures ascias serras qbus mā ac pali dolāt atq̧ secāt.Marius ergo dolabra utēs ad castroꝝ munitionē pigre & lēte a cēturi.uapulabat uite.p qd̄.Iu.oñdit illū uili gn̄e ortū uilissima quoq̧ exercuisse officia sed uirtute ascēdisse postea ad cōsulatus & triūphos. QVA de re nobilis & gn̄osus ē appellādus. PIGra:pigritia.n.ē metus cōsequētis laboris ut ait Ci.lib.iiii.tusc. DOLabra:id īstr̄m ē:quo materia dolat.i.minuit abradit:cōplanat. TAMē:quāuis ignobilis. CYMbros:ī magno corpe:horrēdisq̧ oculis erāt & apd̄ germanos p̄dones appellabāt ut scri.Plu. Vtq̧ florus ait:Cymbri & teutoni ab extremis galliæ ꝓfugi.Cū terras eoꝝ inūdasset oceanus nouas sedes toto orbe q̄rebāt exclusiq̧ gallia & hispania:ī Italiā uenerūt cūq̧ misit legatis ad senatū minimo īpetrassēt aliqd terræ sibi dari q̄si stipēdiū relictis p̄cibus cōstituerūt armis potiri uoto.Itaq̧ nec primū īpetū qdē barbaroꝝ syllanus:Nec scd̄m manlius:nec tertiū cœpio sustinere potuerūt:oēs.n. fugati:& exuti castris fuere.Actum erat nisi marius illi seculo cōtigisset.Is enim fūditus Teutonos prius:deinde cymbros debellauit. IDEO:qa cymbros & sūma reꝝ pericula excipit:& solus defēdit trepidantē urbē. NOBilis collega.i. Q.Catulus:qui nobilis erat:p̄terea marius cōsul erat.Catulus uero ꝓ consul.scri.n.Florus li.lxviii.Epitomatis liuii:q̄ cymbri repulso ab alpibus fugatoq̧.Q.Catulo ꝓcō.q fauces alpiū obsederat fugientē ꝓcōsulem exercitūq̧ ꝓsecuti in Italiā traiecerunt:ubi iunctis eiusdē Catuli &. C.Marii exercitibus:prælio uicti sunt ab eis:in quo cæsa tradunt hominū centū quadraginta milia:capta sexaginta. LAVro secunda.i.secunda laurea corona triumphi.Marius enim de teutonis triūphauit:deinde. Q.Catulus de Cymbris.Nam ut Florus scribit dicto libro.Caius Marius cōsul summa ui oppugnata a teutonis & Ambronibus castra defendit:duobus deinde præliis:circa aquas sestias eos hostes deleuit in qbus cæsa tradunt hostium dūcenta milia capta nonaginta.Marius absens quintum consul creatus est triumphū oblatum donec cymbros uinceret distulit.Quibus uictis ut dictum est cōiuncto sibi catuli exercitu Marius ipse totius ciuitatis consensu receptus:pro duobus triumphis q offerebant uno cōtētus fuit & primores ciuitatis cōseruatā ab eo rēp fatebant:hæc ex illo.Etiā Plutar.ait.q̄ Mario famā & gloriam huius rei totā tribuebant:tn̄ cum Catulo triumphare animo instituit:populusq̧ roma.tertiū romæ conditorem Mariū appellabat:q̄ non a minore discrimine tūc romam seruasset:q̄ cum exactus galloꝝ furor. DECioꝝ animæ Decius pater consul bel.latino laborantibus romanis pro exercitu per Valerium pontificem se diis manibus deuouit:impetu postea in hostes facto uictoriam suis reliquit.Publius item decius decii filius cōsul cū Fabio maximo:quum Galli:samnites. Vmbri hetrusci contra romanos cōspirassent:& exercitus romanus in eo eēt discrimine:exemplo patris se & hostes telluri & diis manibus deuouit:facto impetu in hostes uictoriam suis reliquit:de quibus & Plinius de uiris illustribus:& Liuius plura li.quidem octauo:& li.decimo. LEGionibus.i.romanis. AVxiliis.i.sociis. Vegetius.n.li.ii.c.i.sic ait. Verū ipsi pedites in duas diuisi sunt p̄tes.Hoc ē in legiōes & auxilia.Auxilia a sociis uel federatis gētibus mittebant.Romana aūt uirtus præcipue in legionum ordinatiōe p̄pollet:legio aūt ab eligendo appellata est:quod uocabulum eorum desiderat fidē:atq̧ diligētiam:quibus milites ꝓbant.Sequenti uero capite ait:q̄ legionibus semp auxilia tanq̄ leuis

MAN. — Vitis centurionū. — Castro. operarii — Dolabra. — Cymbri — Teutoni — Marius arpinas — Cymbrorū uictoria in ro. — Marius arp. — Decius — Pedites — Legio. — Auxilia

armatūra in acie iungebant. PLAEbe latina.ea.n.in deditionē ūenerat post deuotionē decii patris.

DOMI. ℭ FRAngebat uertice uitē.i.pulsabat uite a cēturione i castris:nā cēturionū gestamē fuisse uitē latiā ad pu niēdos milites testant. Pli.Cēturionū i manu uitis.Luca.Latiā lōgo gerit ordine uitē.Sillius.Plutar.Mar.& nos plura illic diximus. CYMbros:excipit cymbri fabulosi ferme sūt lōga Plutarchi disputatiōe:eosdē di ctos fuisse cymerios scribit Diod.q ad trecētū milia in Italiā irruperūt q i trepidatione populus ro. Mari um secūdo cōsulē elegit:quis paulo ante primū gessisset nec lege creari posset:ut ueniētibus barbaris occur reret qrtūq̧ cōsul crearet: cū Luctatio Catu.magna strage illos deleuit:& cū orta eēt cōtētio utri cōsuli ui ctoria deberet legatoꝝ parmensiū iudicio Mario decreta est cū triūpho. SOLus ꝓtegit.q.d.aliis cessanti bus & excluso Catulo Luctatio. LAVro secūda.i.scđo triūpho nā priorē gesserat de iugurta. COLLega. ipse Marius collega luctatii. PLEbeiæ deciorum aiæ.i.decii quāuis ignobiles essent:(nam scribit Valerius Decius primus detulit consulatum in domū suam:)tamen opem patriæ tulerunt.nam pater Decius in bel lo latino se deuouit pro rei publicæ salute:carmine quod extare scribit Plinius filius patris exemplum secu tus in bello aduersus hetruscos Vmbros:sanites:gallos se quoq̧ deuouit.

MERV. Vitis centurialis. ℭ NODosam post hæc frāgebat uertice uitē.Gregari⁹ miles a tribuno militū sæpe castigat⁹ fuit uerbe re uitis mari⁹.Nā ut Pli.ait Inserta uitis castris sūmā reꝝ īperiūq̧ cōtinet.Cēturionū in manu uitis:& opti mo ꝓmio tardos ordines ad lētas ꝑducit aqlas:atq̧ ēt i delitiis pene ipsā honorāt.Luca. de scæua cēturiōe Promotus latiā lōgo gerit ordine uitē Macro.de traiano Cæsarē.Vitē cēturialē deus & munerib⁹ in æde dedicatis deferri iussit. NOBilis ornatus lauro collega secunda.i.secundo triūpho Marius cū Teutonas & ambronas:apud aquas sestias duobus ꝑliis fudisset:absens quintū cōsul creatus fuit triūphūq̧ oblatū:do nec cymbros uicit distulit.Nā cībri ab alpib⁹.Qu.Catulū fugauerant:sed iunctis catuli & Cai Marii exer citibus ꝑlio uicti fuere cībri.Marius totius ciuitatis cōsensu recept⁹ ꝓ duobus triūphis q offerebant uno cō tētus fuit:atq̧ ut Cice.scribit cibricæ uictoriæ gloriā cū collega Catulo cōicauit:ergo nobilis collega erit.

Triūphus Marii &. Qu. Catuli Deciorum mors Legiones & auxilia Luctatius catulus q triūphū cībricū a Mario cui duo offerebātur cōcessū accepit. PLEbeiæ:deciorum aiæ decii duo fuerūt quorū pr̄ i bello latino uolūtariā mortē oppetiit:ut uictorē romanū exercitū faceret. At in bello gallico & tusco exercitu i aciē ducto & cornu iclināte exēplū pr̄is imitatus Decius aduocato Mar co Liuio pōtifice hastæ isistēs:& solēnia uerba rn̄dens se & hostes diis manibus deuouit:ī petuq̧ i hostes fa cto uictoriā suis reliqt. LEGionibus:de romanis itelligēdū:ide legionarii milites appellati. AVxiliis: de sociis & cōfederatis:uñ auxiliares copiæ. PVBe latina:ad hostes referēdū ē cū qbus bellū gerebat: i quo prior Decius consul se deuouit:hæc ut tradit Liuius dicens.Sic uti uerbis nūcupaui.Ita ꝓ repu.qritium ex ercitu legionibus auxiliis populis romani qritiū legiones:auxiliaq̧ hostiū mecū diis manibus deuoueo.

VAL. ℭ FRAnge.uer.ui.hoc ē a cēturione uapulabat:q uitē isigne gestabat i manibus.Pli.cēturionū i manu ui tis.Luca.latiā lōgo gerit ordīe uitē:& ipse i hoc:aut uitē posce libello sub uite ꝑliari dicunt milites cū sub ui nea militari pugnāt.Luc.neq̧ ꝑdire in altū ꝑliari ꝓcul sub uite:sub uite iacere hastas dr̄ cū ueles eas sub ma nu sursū mittit.Luc.ut ueles bonos sub uite q submisit hastas:ueles aūt uelitis facit. PIGra:ipse piger. MV NI.ca.q callonū & lixarū fuit. DOLabra:q a dolādis lignis nomē iuenit. HIC tñ & ci.de qbus triūpha uit:sextus.Proper.Cibrorūq̧ minas & bñ fcā mari. MAIora ca.qñ magna germanoꝝ corpa.NOBilis or. lau.c.secū:luctatius q cū mario iniit cōsulatū. PLEbeiæ de.aiæ.decii tres ꝓ exercitu se deuouerūt melius ar bitrati ipsi q̄ ut uniuersus piclitaret exercitus.Ci.de finibus bonoꝝ & ma.publius decius princeps i ea fa milia cōsulatus cū se deuoueret & equo admisso i mediā aciē latinoꝝ irruebat aliqd de uoluptatibus suis co gitabat:ubi aut eā caperet aut qñ cū sciret cōfestim eē moriēdū:aut qdē eius factū nisi eēt iure laudatū non eēt imitatus quarto cōsulatu suo filius neq̧ porro ex eo natus cū pyrrho bellū gerēs cōsul cecidisset in ꝑlio.

MANC. ℭ SVFficiūt diis īfe.ter.q̧ pa.plutōi.nā se deuouētes dii pr̄ ue iouis iqebāt manes siue quo alio noie fas eēt noiare. PLEbeiæ decioꝝ aiæ:ipsi fuere plebei. PLEbeia:fuerūt noia & eaꝝ familia plebeia fuit.

Sufficiunt diis infernis: terræq̧ parenti.
Pluris enim decii q̄ q seruantur ab illis
Ancilla natus trabeā: & diadema quirini
Et fasces meruit regū ultimus ille bonorum
Prodita laxabāt portarū claustra tyrannis
Exulibus iuuenes ipsius consulis: & quos.
Magnū aliquid dubia ꝓ libertate deceret

SVFficiunt diis īfernis &c.hoc ait quoniam de uouēdo se decii:oēs minas periculaq̧ a deis supis īferisq̧ i se ipsos dūtaxat uerterūt:& luēdis peri culis publicis piacula fuere:q & Liui.scri.Ait.n.li bro.viii.i hac trepidatiōe Decius cōsul.M.Vale riū magna uoce iclamat deoꝝ ingt ope Valeri opus ē:agēdū pōtifex publicus po.ro.ꝑi uerba:q bus me ꝓ legiōib⁹ deuoueā pōtifex eū togā ꝑtex tā sumere iussit:& uelato capite manu subter to gā ad mētū extra sup telū subiectū pedib⁹ stantē sic dicere:Iane Iuppiter Mars pr̄.Quirine:bello na:lares:diui nouēsiles:dii idigetes:diui quoꝝ ē ꝑtās nr̄oꝝ hostiūq̧:diiq̧ manes uos ꝑcor:ueneror:ueniā pe to feroq̧:uti po.ro qritū uim uictoriāq̧ ꝓspetis:hostesq̧ po.ro.qritū terrore:formidie:morteq̧ afficiatis. Sicut uerbis nūcupaui:ita ꝓ rep.qritū exercitu legiōib⁹ auxiliis po.ro.qritū legiōes auxiliaq̧ hostiū mecū di is māib⁹ deuoueo.Hæc ita ꝑcat⁹ lictores ire ad.T.Māliū iubet:matureq̧ collegæ se deuotū ꝓ exercitu nūci ciare.Ipē icict⁹ cīctu gabīo armat⁹ i equū isiluit ac se i medios hostes imisit. TERræq̧ pareti.Pli.li.ii.scri

Terra parens bit.q terræ eximia pp merita nomē ididim⁹ mr̄næ ueneratiōis.Illa.n.nascētes nos excipit.Natos alit: se melq̧ editos substiet sp nouissime cōplexa gremio ut mr̄ operit:hæc sola nūquā irascit hoi.Aq̄ subeūt i im bres rigescunt i grādines:tumescunt in fluctus.Aer densatur nubibus furit ꝓcellis.At terra benigna:mitis i

dulgēs usus mortaliū semp ancilla q̄ coacta generat:q̄ spōte fūdit quos odores:saporesq̄:quos succos quos
colores:q̄ bona fide creditū reddit foenus.quæ nr̄i cā alit.Illa serpentē hoīe percusso non recepit amplius. Il
la medicas fundit herbas.& semp hoī pturit &c. ENim:certe. PLuris s.fuerūt Decii plæbei q̄ nobiles ab il   Serpens in hoiem
lis seruati. ANcilla natus. Vale.li.iii.scribit seruiū Tulliū uernā natū in fortuna urbi regē datū fuisse. Liuiꝰ
uero li.i.ait se eorꝝ magis snīæ esse.q ferūt Corniculo capto grauidā uxorē Seruii tullii occisi q prīceps in il   Seruii tulli
la urbe fuerat.inter reliquas captiuas cōgnitam ob unicam nobilitatē ab regina humano prohibitam serui
tio:& partū romæ edidisse prisci tarqnii domo:hinc serua natū multos existimasse.demū occiso tarqnio pri   Fortuna
sco a duobus filiis Anci Martii.Ipse Seruius tullius cū trabea & lictoribus pdiit:ac sede regia sedit:regnauit   Tarqniꝰ
q̄ ānos q̄ttuor & q̄dragīta.Ita ut bono ēt moderatoq̄ succedēti regi difficilis æmulatio eēt.Inde:I. Tarqnius   superbus
regnare cœpit:cui supbo cognomē facta indiderūt qa socerꝝ gener sepultura phibuit.Romulū quoq̄ inse
pultū pisse dictitās.Socer aūt eius erat Seruius tullius quē mediū arreptū elatūq̄ curia in iferiorē prē p gra
dus deiecerat.Inde pcussores p eū missi illum iterficere. TRAbeā.erat trabea uestis regia ex purpura & albo.
Vir.li.ii.g.Illū nō populi fasces nō purpura regū flexit. DIadema.τὸ διάδημα τος corona dr̄:διαδεῶ   Trabea
corono circūligo. Quirini:romuli:de quo latius sat.ii. FAsces de q̄bus late supius:eos āt lictores.xii.ferebāt   Diadema
annexos securibus ut dictū ē ante:Liuius scribit romulū cū cætero habitu se angustiorē fecisse: tū maxime   Diadeo
lictoribꝰ.xii.sumptis.ob duodecim uultures q sibi auguriū dederāt futuri regni:uel potius imitatꝰ hetruscos   lictores
finitimos:q ex.xii.populis cōiter rege creato:singulos singuli populi lictores dabāt. At Mac.li.i.sat.aitq̄ tul   cur.xii.
lus hostilius rex romanorꝝ tertius debellatis hetruscis sellā curulē:lictoresq̄:& togā pictā atq̄ ptextā.quæ in   Bruti filii
signia magistratuū hetruscorꝝ erāt:primus ut romæ haberenī instituit. REgū ultimus ille bonorꝝ:quinq̄   in patriā
reges ante seruiū tulliū fuerāt.Romulus.Numa pōpilius.Tullus hostilius:Ancus martius.Tarquinius priscꝰ   Vindiciꝰ
PRodita laxabant:oñdit a nobilibus patriæ pdimēta parata fuisse:a seruo aūt occulta illorꝝ crimina ad pr̄es   seruus
pducta & inde patriæ libertatē seruatā. LAxabāt:aperiebāt.PRodita laxabāt.&c.Pulsis tarquiniis romano
regno Iunio bruto:auctore legati ab regibꝰ uenerūt:sine mētione reditus bona tm̄ repetentes:dūq̄ per ali
quot dies expectarent rn̄sum:clam recuperandi regni cōsilia struebant:hinc nobiliū adolescentiū aīos per
tentarunt:ac de accipiēdis clā nocte in urbē regibus colloquebantur.itaq̄ uitelliis aquiliisq̄ fratribꝰ primo
cōmissa res fuit. Vitelliorū soror consuli bruto nupta erat:cui quidem pepe rat duos filios.Titū & Tyberiū:
eos quoq̄ in societatē consilii Auunculi assumpserūt:præterea & nobiles aliquot adolescētes conscii assum
pti sunt.Id demum uindicius ex seruis unus aduertit:quapropter rem ad consules detulit:capti fuerunt & le
gati & coniurati:legatis pepcerunt iuregentium:proditores uero damnarunt.Stabant itaq̄ ad palum deli
gati nobilissimi iuuenes.Consules in sedem processere suam:missique lictores ad sumendum supplicium.
nudatos uirgis cædebant:securique percusserunt:Indici autem præmium datum est pecunia.s.ex ærario: Vindicta
& libertas & ciuitas. A quo quidē uindictæ quoq̄ nomen tractum esse existimāt:hæc ex Liuio libro.ii.dio
nysius autem li.v.scribit marcū & Mālium fratres uxoris bruti uitellios:Lucium uero & Marcū aquilios:fi
lios quidem sororis Collatini alterius consulis: TYRānis exulibus.i.tarquiniis regibus. IVuenes ipsius cō
sulis.i.Titus & Tyberius filii bruti cōsulis. Exactis.n.regibus duo consules creati sunt.Iunius brutus &.L.
Collatinus Lucretiæ maritus.is tamen abactus fuit a magistratu:quia ex gēte tarquiniorū erat.Inde brutus
collegam sibi comitiis centuriatis creauit.P. Valerium quo adiutore reges eiecerat. ET quos.i.& illi iuue
nes:laxabant portarum claustra:quos &c.Intelligit autem uitellios & aquilios fratres & alios nobiles adole
scentes coniurationis conscios ut dictum est paulo ante. DVbia pro libertate:adhuc enim pēdebat patriæ
salus:& incertum erat:an libertatem habitura esset.

¶SVfficiunt diis infernis.i.potuerunt placare morte sua inferos q̄uis plebei essent. VLtimus regū bo   DOM.
norum:nam seruio successit Tarquinus pessimus. PRodita:exactis regibus Titus & Tiberius Iunii cōsulis
bruti filii:marcus & Manilius Gelii uxoris Bruti fratres.L.&.M.Aquilii Colatini sororis filii:cū apud aqui
lios conuenissent de reducēdis regibus cōmentati sunt. Vindex Cecinensis aquiliorum seruus ad publium
Valerium rem detulit:a quo depræhēsi iuuenes pœnas dederunt Bruto filiis non parcente.quorū Suppli
cium constantissime iussit & spectauit auctores Plutarchus & Dyonisius.

¶SVfficiūt di.infer.terræq̄ parenti.Respexit poeta ad alterius decii fcm̄ qui patrem.P.deciū cōpellans.si   MER.
mul ut aciem gallicā uidit.Quid ultra moror inquit familiare fatum datū hoc nr̄o generi est.ut luendis pi
culis publicis piacula simus. Iā ego mecū legiōes hostiū mactādas telluri ac diis māibus dabo:quo amisso sta
tim istaurata pugna fuit:cœpitq̄ pōtifex uociferari uicisse romanos defunctos consulis fato gallos samni
tesq̄ telluris matris ac deorꝝ maniū eē:hæc Liuius. ANcil.na.seruius tullius hic fuit q cæso prisco tarqnio
Sextus a romulo regnū romanum obtinuit.De huius uiri ortu hæc scribit Pli.tarqnio prisco regnāte tradūt
repente in foco cōparuisse genitalē cinerē masculini sexus eāq̄ q̄ inciderat.ibi tanaqlis reginæ ancillā creciā   Ortus
captiuam cōsurrexisse grauidā ita seruiū tullium natū:qui regno successit:inde in regia cubanti:& caput pue   Tullius:
ro arsisse uisum creditūq̄ laris familiaris filiū ob id cōpitalia ludos laribus primū instituisse. TRAbea:ut   & flāma
Seruius suetoniū sequēs tradit.Trabea uestis erat regia impatoria & deorꝝ. PRodi.laxa.pulsis regibus pa
tricii iuuenes eiꝰ recordati licētiæ quā sub regibus habuerāt in libertatē patriæ conspirauerūt ut.s.reges in
ducerent:quod ubi cognitum fuit de coniuratis supplicia sumpta fuerūt:cæsiq̄ duo bruti tūc cōsulis filii.

¶ANcil.na.ordo ē:ille bonorꝝ regū ultīus natus ācilla meruit. TRabeā & dia.& fa.qri.seruiū tulliū dicit   VAL.
qui ex captiua a corniculo oppido grauida deducta in tarqnii prisci domo natꝰ ē:& adultus cū ueiētibꝰ &   Cōspirāt
hetruscis primū bellū sūpsit:qbꝰ uictis cæsū primꝰ istituit quo & paci & bello opportūa redimerēt ī classes cē   patricii
turias populūq̄ diuisit domi paci trāqllæ & foris ī armis q̄d necesse fuerat solertissima statuit īdustria ciues

oẽs pedites eq̃tesq̃ q̃ arma ferre possẽt i cãpũ martiũ cõuenire edicto iussit:ibiq̃ exercitũ ordĩe ĩstructũ porco oue tauro lustrat:inde ad posteros lustrũ nũcupatũ credit quo octoginta milia cẽsa referant duo colles urbi tum additi uiminalis & qrinalis postremo a lucio tarquinio genero suo regni anno.xxxiiii.in uico cypo obtrũcat. TRAbeã:trabeis usos inqt Pli.accipio reges. Diadæma:a diadæo circunligo. REGum ul. ille bonoꝝ.nã ultimus oĩum tarqnius fuit supbus nulla ĩ parte ꝓbatus uir de quo ipse supra.Et ne te teneã romanoꝝ oĩa regũ Friuola. TYRannis exulibus tarqnio & filiis. Iuuenes ipsius consulis bruti filii. DVBia pro libertate.cum adhuc militaret romana res sub regibus ne an sub consulibus gubernanda esset.

MAN. Porsena Horatius

¶ COclite:porsena clusii rex: ut tarquiniis regnũ restitueret:Romã cũ ĩfesto exercitu uenit Põs sublicius iter pœne hostib⁹ dedit:ni unus uir fuisset horatius Cocles:id munimentũ illo die fortuna urbis romanæ habuit:q positus sorte in statione pontis: cũ captũ repẽtino ĩpetu ianiculũ:atq̃ ĩde citatos decurrere hostes:uidisset trepidãq̃ turbã suoꝝ arma ordinesq̃ relinquere monebat:ꝑdicabat ut pontẽ ferro igni quacũq̃ ui possent:ĩterrũperent:se ĩpetũ hostiũ:quãtũ corpore uno posset obsisti exceptuꝝ. Vadit ĩde in primũ aditũ põtis:duos tñ cuneos pudor tẽuit.Sp.Laertiũ:ac Titũ herminiũ ambos claros genere factisq̃:Cũ his primã ꝑiculi ꝓcellã parũp sustinuit:deinde eos quoq̃ ipsos exigua ꝑte pontis relicta reuocãtibus q rescindebãt cedere ĩ tutum coegit:hostes clamore sublato undiq̃ in unũ hostẽ tela iaciebãt:q̃ cũ ĩ obiecto cuncta secuto hesissent: iã ĩpetu detrudere conabant uiꝝ:quũ simul fragor rupti pontis:simul clamor romanoꝝ alacritate pfecti opis sublatus pauore subito hostiũ impetũ sustinuit. Tũ cocles Tyberine ĩquit pater te sancte ꝑcor:hæc arma:& hũc militẽ ꝓpitio flumĩe accipias:ita sic armatus ĩ tyberim desiluit multisq̃ sup ĩcidẽtibus telis ĩcolumis ad suos tranauit.Grata erga tãtã uirtutẽ ciuitas fuit statua ĩ comitio posita:agri q̃tũ uno die circũ arauit datũ hæc ex liuio li.ii.Pli.aũt li.xi.c.xl.ait:q̃ q altero lumine orbi nascerent Coclites uocant. MVClus:porsena primo conatu repulsus:obsidere urbẽ cõstituit itaq̃ ꝑsidiis ĩ ianiculo locatis:ipse ĩ plano ripisq̃ tyberis castra posuit sperans sedendo expugnatuꝝ se urbẽ Tũc.C.Mutius adolescẽs nobilis urbis obsidionẽ egre ferẽs: Senatũ adiit. Trãsire inqt tyberim patres & intrare si possim castra hostiũ uolo:nõ ꝑdo maius si dii iuuãt ĩ aĩo est facinus:approbarũt patres:abdito intra uestẽ ferro ꝓfectus est:cõstituitq̃ ꝓpe regiũ tribunal:ibi cũ stipẽdiũ forte militibus daret: & scriba cũ rege sedẽs pari fere ornatu multa ageret:cũ milites uulgo adirẽt:scribã pro rege obtrũcauit:uadẽtẽ inde p trepidam turbã cruento mucrone sibi ipse fecerat uiam:regii uero satellites cõprææhẽsum retraxere:Anteq̃ regis tribunal destitutus metuẽdus magisq̃ metuens:Romanus sum inqt ciuis.G.Muciũ uocãt: hostis hostẽ occidere uolui: nec ad mortem minus animi est :q̃ ad cædem fuit. Et facere & pati fortia romanum est. nec unus ego in te hos animos gessi.Longus post me ordo est idem petentium decus posthæc & plura.Et tibi inquit ut sentias q̃ uile corpus sit &iis:qui magnam gloriam petunt : dexteramq̃ accenso ad sacrificiũ foco inficit:Tunc rex amoueri ab altaribus iuuenem iussit:aitq̃ Tu uero abi ĩ te magis q̃ in me hostilia ausus:nunc iure belli liberꝝ te intactũ inuiolatũq̃ hinc dimitto.Tunc mutius quasi remunerans meritũ.Quãdo quidẽ inquit est apud te uirtutis honos:ut beneficiũ tuleris a me q̃d nimis neq̃sti.Tercentũ coniurauimus principes iuuẽtutis romanæ:ut ĩ te hac uia crassaremur:mea prima sors fuit:cæteri suo quisq̃ tpe aderunt post hæc Mucius in patriã rediit:cui postea scæuolæ a clade dextræ manus cognomentũ ĩditũ. Patres C.Mucio uirtutis cã trãs tyberim agrũ dono dedere:quæ postea sunt Mucia prata appellata : hæc ex dicto li.ii.Liuii. VIRgo natauit:porsena territus Mucii dictis & timẽs propterea sibi illoꝝ.ccc.Iuuenũ insidias p acẽ cũ romanis egit:accepitq̃ obsides:aliter enim præsidium ab ianiculo deducere nõ uolebat quibus habitis exercitũ ab ianiculo deduxit & agro romano excessit.Chloelia uirgo una ex obsidibus cum castra hetruscoꝝ sorte haud ꝓcul ripa tyberis locata eẽt:frustrata ẽ custodes:&ducẽ agminis uirginũ:ac ĩter tela hostiũ tyberim tranauit:sospitesq̃ omnes romã ad propinquos restituit.Quod ubi regi nunciatum est per legatos repetita fuit & a senatu remissa:tunc rex obtulit ei obsidum partem quos uellet eligeret:elegit illa impuberes:eo q̃ ea ætas maxime opportuna iniuriæ esset:pace redintegrata Romani nouam in fœmina uirtutem nouo genere honoris statua equestri donauere:in summa sacra uia fuit posita uirgo insedens equo. Hæc ex lib.ii.imperii finem tyberinum.Tybris enim romani impii finis erat. Nam ut scribit Strabo libro quinto.Tusci campos usq̃ ad amnem tyberim possidebant. SERuus:Vindicius.s.de quo iam dictum est. MATronis:nobilibus. LVGendus:urbis enim prodimenta aperiens libertatis romanæ causa extiterat Lugendus autem ceu brutus:scribit enim Liuius libro secundo q̃ matronæ annum ut parentem brutum luxerunt:q̃ tam acer ultor uiolatæ pudicitiæ fuisset. ILLos:scilicet iuuenes bruti filios & alios nobiles coniurationis conscios ut dictum est.ET Legũ prima securis:prima securis legum ait:quoniam in ciuitate iam libere leges obseruabantur:secundum ergo leges proditores illi supplicio affecti sunt:& securibus cæsi. Tyranni autem suopte arbitrio & damnant & indulgent. Hinc adolescentes illi nobiles assueti cum filiis tar-

Quod miraretur cũ coclite mucius: & quæ
Imperii finem tyberinũ uirgo natauit
Occulta ad patres ꝑduxit crimina seruus
Matronis lugendus: at illos uerbera iustis
Afficiunt pœnis: & legũ prima securis.
Malo pater tibi sit thersites; dũmodo ut sis
Aeacidæ similis: uulcaniaq̃ arma capessas
Q uã te thersitæ similẽ producat achilles
Et tamẽ ut lõge repetas longeq̃ reuoluas
Nomẽ: ab ĩfami gentẽ deducis asylo:
Maiorũ primus quisquis fuit ille tuorum
Aut pastor fuit; aut aliud q̃d dicere nolo.

Coclitis oratio

Mucius scæuola porsena

Mucii uerba ad porsenã

Scæuola unde

Chloelia

Tybris Tusciæ finis bruti luctus per ro. Regis imperium

quinii superbi more regio uiuere. Exactis Tarquiniis cum pristina eorum uiuendi libertas in seruitutem uersa esset inter se conquerentes ita dicebant. Vt scribit Liuius libro secundo. Regem hominem esse: a quo impetres ubi uis iniuria opus sit esse gra. iæ locum esse beneficio: & irasci & ignoscere posse: inter amicū & inimicū discrimen esse: Leges rem surdam inexorabilem esse: salubriorē melioremq͂ inopi q̄ potenti. nihil laxamenti. nihil uenia: habere si modū excesseris periculosum eē in tot humanis erroribus sola innocētia uiuere. LEGum: lex est recta ratio imperādi ac prohibēdi: ut scribit Cicero li. primo de legibus. Et li. ii. inquit cōstat ꝑfecto ad salutē ciuium: ciuitatūq͂ incolumitatē uitāq͂ oīum quietam & beatam cōditas eē leges. THErsites: De hoc Homerus in iliade li. ii. ita scribit: hic tum thersites: quo nō deformior alter Venerat ad troiam: linguaue proteruior alter: Bella gerenda negat: patrias hortaƭ ad oras Vertere iter. quē consiliis illustris ulyxes Correptum dictis: sceptro percussit eburno. Fuit autem Meleagri patruelis: Nam oeneus ætholiæ rex meleagrū genuit. Agrius uero thersiten. AEAcide. i. Achillis æaci nepotis: nam pelei filius fuit. cui quidem uulcanus arma fabricauit. Home. lib. xviii. in iliade id scribente mortuo patroclo: ait enim. Post hæc accensus furiis decurrit ad æquor. Fortiaq͂ arma thetin supplex rogat. illa relictis Fluctibus: auxilium uulcani protinus orat. Excitat ætneos calidis fornacibus ignes. Mulcifer: & ualidis fuluum domat ignibus aurum. Mox effecta refert diuinis artibus arma. Euolat & thetis: quæ post quam magnus achilles Induit: in clypeum uultus conuertit atroces. Illic ignipotens mundi celauerat arcem: Sideraq͂: & liquidas redimitas undiq͂ nymphas &c. ET tamen ut longe repetas longeq͂ reuoluas. NOmen: idest generositatem & gloriam. Ordo autem talis est. Et ut. i. quāuis longe repetas: & longe reuoluas nomen. Tamen deducis gentem ab infami asylo. Concludit tandem romanos omnes æque ignobiles esse Cum a pastoribus furibus: parricidis: & sceleratissimis originem habuerint. illi enim ad romuli Asylum confugerant. Nam ut scribit Liuius li. primo romulus adiiciendæ multitudinis cā locum quēdā Asylum aperuit: eo ex finitimis populis turba omnis sine discrimine liber an seruus esset: auida nouarū rerum perfugit. Idq͂ primum ad cœptam magnitudinem roboris fuit. Dicitur autem ab α quod est sine & συλαω uel συλεω prædor: diripio: nullus enim illinc ui aliqua diuelli poterat. Iustinus item libro. xxxviii. de romanorum origine scribit: Romanos tales reges habuisse: quorum etiam nominibus erubescant. aut pastores ab originum aut haruspice sabinorum. aut exules corinthiorum. aut seruos seruasq͂ tuscorum: aut superbos. ATq͂ ut ipsi ferunt conditores suos Lupæ uberibus alitos sic omnem illum populum luporum animos inexplebiles sanguinis: atq͂ imperii diuitiarumq͂ auidos ac ieiunos habere &c. Plutarchus de Asylo sic ait: primis deinde urbi fundamentis iactis: sacrum quendam locum eo confugientibus profugium statuerunt asylum uocant: eo q͂ omnes sine ullo discrimine excipiunt. Nec domino seruus: nec debitor creditoribus: nec homicidia magistratibus non datur: cū diceret firmum ac ratum id omnibus pythico oraculo esse oportere: ut q̄ celeriter urbs compleretur. Vtq͂ Tacitus li. xix. ostendere uidetur. fuit asylum non longe a capitolio: ait enim sic: Tum diuersos capitolii aditis inuadunt: iuxta locum asyli & qua tarpeii rupes. c. gradi. aditur. Dionysius etiam de asylo libro secundo plura refert.

Regum imperia

Lex quid

Thersites

Achillis arma

Romanorum origo

Asylum

Romanorum reges

❡ CLOelia: inter. xx. obsides porsennæ data ē: qua duce reliquæ uirgines deceptis custodibus ad suos enatarūt inde statuā equestrem prima meruit. Lucius tñ piso in annalibus scribit statuā equestrē cōtra iouis statoris ædē fuisse publiciæ Valerii cōsulis filiæ quæ sola ad suos redierit: reliquis uirginibus q̄ obsides erāt intereptis Lucii Tarquinii insidiis. COCles: eodem bello statuā meruit equestrē: cū impetū hostilē sustineret: & in ponte soluendo q̄dā difficultas fuisset institutū est ne ferro & clauis deinceps pōs cōpingeret: inde appellatus sublicius. q͂ totus ex sublicis eēt: nā sublica longiorē perticā ut apud Catonem significat: auctor Ply. PRima securis: idest primū suppliciū qua in cōsulatu primo post exactos reges fuit in filios. SECuris prima legū. i. cōsulatus primus q̄ fuit inter leges exactis regibus. VVLcania: q̄ fabricauit Vulcanus ut scribit Home. lōgo carmine. THErsites quē pugno Achilles interemit ut scribit quintus. TAMen ut repetas: q͂ sequiƭ & stomacho dictū est cōsolationē eius ignobilitatis: affirmat. n. rōanos oēs eē pari cōditiōe ignobiles: cū aut a Romulo pastore duxerit genus: aut a sceleratissimis hoibus q̄ ad Asylū romuli cōfugerāt. Asylū nō tm̄ locū significat quēcūq͂ sed templū, solū: cui ius datū erat ne q̄s inde diuelli posset ullo crimine: id Cadmū ferūt instituisset cū ad Thebas condendas multitudinem desideraret: inde fabula est nata homines e terra genitos: in græcia templum dianæ ephesiæ id iuris habuit: quod Alexander ad stadium protulit: Antōius amplificauit: Augustus substulit: cum sceleratorum multitudo propterea augeri uideretur. Virg. Romulum ait retulisse Asylum. i. ad græcorum imitationem fecisse ab a particula negatiua & συλεω diripio Asyllum dictum est: quia nemo inde poterat diuelli.

DOM.

❡ MIRareƭ cū coclite mutius. Horatius cocles irruētibus hetruscis: dū Tarqniū in regnū restituere conabaƭ solus in ponte sublicio oēm impetum hostium sustinuit: quousq͂ a tergo pons interrūperetur. Mutius uero obsidēte porsena urbē cū regium scribā deceptus ꝑ rege interfecisset manū passus est flāmis aduri. IMPerii fines tiberinū uirgo natauit. Cloelia uirgo cū iter obsides a porsena accepta fuisset: deceptis custodibus tiberī traiecit: sed a porsena ꝑ legatos repetita & redita ē: huius ille uirtutē admirās cū q̄bus optasset romam redire ꝑmisit. Illa uirgines pueros q̄dē elegit: quoꝝ ætatē haud iniuriæ obnoxiā sciebat: huic statua eq̄stris in foro posita est. IMperii fines. ut Seruius refert. Tiberis q̄ & tuscus amnis dictus ē fuit romani impii finis. CRimina seruus: uidicius hic fuit cōiuratiōis index: quē primū uindicta liberatū tradūt historici: un̄ & uindicta qua serui contacti liberi fierent. LEGum prima securis: respexit ut puto ad brutū qui consulis impiū primus sæuasq͂ secures accepit: & erit sensus securi primū usus est cōsul in ꝑprios filios. LEGum: libertatis: sic Liuius: Leges rem surdam & inexorabilē salubriorem melioremq͂ esse inopi q̄ potenti. MALo pater tibi sit Thersites. in exercitu græcorum aduersus troiam nemo unus fuit thersite deformior āut turpior: q͂ ex hoc Homerico patet αισχιστος δε ανηρ υπο ιλιον ηλθε. VVLcaniaque arma capessas. Vulcanus orante Thetide Achilli arma fabricauit. AB infami gentem deducis asyllo. Romulus conuenis asyllum aperuit: in quod fugientes tuti essent: nec extrahi pos

MER. Conspirant patritii

Horatius Cocles & Mutius Audax Virgo Thersites

ſent.Dictum eſt autem aſyllum ab a priuatiua particula & rapio uel moueo.

VAL. ℂ QVod miraret̃ cũ coclite:qui Porſenæ exercitus impetũ tádiu detinuit quod ad põte a tergo romái diſſol uerẽt quo ingreſſus hoſtis facilius ab urbe arceret̃. MVTius q ſecta manus uola ſcæuola dictus eſt: ſed nota ſatis eſt hiſtoria. ET q̃ impii fines thiberinũ uirgo natauit.Cloeliam dicit de qua Sillius italicus ſic cloelia ſæuos Nõdũ cõplerat primæui corporis annos.Vna puellarꝝ laurẽtũ & pignora pacis:inter uirgineas regi tranſmiſſa cateruas facta uirꝝ ſileo rege hæc & fœdere & annis.Et fluuio ſpretis mirantẽ interrita thibri Tranauit frãgẽs undá puerilibus ulnis. OCCulta ad p̃res eduxit crimina ſeruus.ergo dõini ſeruus nobilior fuit uindicus q proditionis cõiurationẽ indicio ſuo detexerat:uñ uindex ꝓcurator & uindico uerbũ & uindicta uirga ut in commẽtariis topicorꝝ Ci.docuimus. LVGẽdus:cũ luctu adhuc petendus. ET legũ prima ſecuris:qa prim⁹ cõſul brutus qui faſces & ſecures quas lictores ferrẽt hũit. MAlo p̃r ti.ſit therſites.oeneus ætholiæ rex cui fuit f̃r agrius. filius meleager.Agrio fuit filius Therſites:quẽ p̃ter oẽs græcos q ad bellũ troianũ ierunt ridiculũ habitũ & longe deformoſiſſimũ.Homerus ſcribit inquiens.αἴσχιςοσ δὲ ἀνὴρ ὑπὸ ἴλιον ἦλθε φολκὸς ἔην χωλὸσ δ᾽ ἕτερον πόδα τὼ δέ οἱ ὤμω κυρτὼ ἐπὶ ςῆθος συνοχωκότε αὐτὰρ ὕπερθεν φοξὸσ ἔην κεφαλήν ψεδνὴ δ᾽ ἐπενήνοθε λάχνη ἔχθιστος δ᾽ ἀχιλῆι μάλιςα ἦν ἠδ᾽ ὀδυσῆϊ. Aeacidæ achilli:ab auo æaco qui iouis & Aegines filius endeida chironis filiam duxit uxorem:ex qua pelea & Telamonem ſuſcepit filios Telamon quidẽ ſalamine a chati filiá Eriboeã cõpreſſit:unde natus aiax:nã teucer ex captiua natus eſt Heſione Priami regis ſorore:peleus uero ex thetide achillem habuit. VVLcaniaq ar.capeſſas.i.achillis q̃ thetidis iuſſu uulcanus achilli procudit:ut Homerus.αὐτὰρ ἐπεὶ πάνθ᾽ ὅπλα κάμε κλυτὸς ἀμφιγυήεις μητρὸσ ἀχιλλῆοσ θῆκε προπάροιθεν ἀείρας ἡ δ᾽ ἴρηξ ὡς ἄλτο κατ᾽ οὐλύμπου νιφόεντος τεύχεα καλὰ φέρουσα παρ᾽ ἡφαίςοιο ἄνακτοσ.Plau.in epidico. Mulciber credo arma fecit quæ habuit Stratiphocles tranſuolauerunt ad hoſtes:tum ille prognatus theti ſine perdat alia aportabunt nerei filiæ. NOMen:genus. AB infa. gen.dedu.aſyl.quem de ſicariis & furibus Romulus conſtituit:unde poſtea romanæ tribus. AVT pa.fu.ut primi omnes qui romá coluere. AVT al.q di.no.hoc dicit ſi ad originem generis tui redeas erubeſcas neceſſe ẽ: populus ſi quidem romanus de ſceleſtis cõgregatus eſt exulibus & aſyllo conſtituto per romulum: numeroſum aũt fecit populũ impunitas criminũ:aut igit̃ qui maiores aliorũ fuerint tã acute diſpicere difinito cũ cuius uis ꝓprias uirtutes laudare ſatius ſit:aut qui nam tui fuerint maiores ſuſpicito:ut cum cæteris te quoq uituperes.

ℂ Argumentum Satyræ.ix.

ℂ Turpia qui tolerant nona carpuntur auari.

Satyra Nona.

SCire uelim quare totiens mihi neuole triſtis
Occurras fronte obducta: ceu mara uictus.
Quid tibi cum uultu: qualẽ dep̃heſus hẽbat

MAN. SCire uelim quare:Ad neuolũ ſcribit̃ hæc ſatyra:ubi qdẽ grãdiũ cinædorꝝ mores & auaritiá Neuolus ipſe accuſat.Petit autẽ poeta a Neuolo cur triſtis erat p̃ter ſolitũ Rñdet neuolus:qm̃ fere nihil reciperet ut olim ab uiris illis quibus abutebatur:& quorꝝ uxores grauidas reddiderat:rogatus qdẽ a uiris ipſis.Scribit̃ uero ſatyra uelut dialogus.Poeta.n.& Neuolus uiciſſim loquunt̃:

Frons FROnte obducta:opta & cõtacta. Ply.li.xi.ſcri.q frons hoĩ tãtũ triſtitiæ:hilaritatis:clemẽtiæ ſeueritatis index ẽ. Præterea olim hic frons dixerũt:ſicuti hic põs mõs fons Cecilius.Nã hi ſunt inimici peſſimi.frõte hilaro.corde triſti &c. Auctor ẽ Gel.li.xiiii.c.ix.

Marſyas CEV marſya uictus:Marſyas phrix fuit & tibicẽ uultu ferino trux hiſpidus multibarbus:ſpinis & pilis obſitus :cum apolline certauit.diſſimuládi g̃ra iudices aſtitere. ad deridẽdam.ſ.monſtri illius barbariem.Nec minus ad ſtoliditatẽ puniendam.Sed prius q̃ tibias occiperet inflare multa in apollinem dixit: quem certamine ſuperatum.corio execto nudis & laceris uiſceribus reliquerũt.hæc & plura Apule.li.i.floridorũ ſcribit.item Ouidius faſto.li.vi.circa finem.& in met.li.vi.Fuit aũt Satyrus.Ply.aũt.li.xvii.c.lxvi.refert:q in regione aulocrene:per quam ab apamea in phrygiam itur:platanus oſtendebatur ex qua pependit Marſya uictus ab apolline:quæ iam tum magnitudine electa eſt. TIBi:ſcilicet eſt. CVM uultu tali.ſ.

DOMI. SCire uelim:Sui temporis hoĩes inſectat̃:qui cũ barbati eẽnt & hẽrent uxorẽ:draucorũ & mentulatorum cõmertio pro ſe & uxore utebantur neuolũq draucũ ex eo ſolitũ facere quæſtũ alloquitur.& quaſi ꝑ dialogũ introducit auaritiã accuſantẽ eorꝝ:qbus opam p̃ſtabat: deniq huic dat ferme oẽs partes in cinædis barbatis exagitãdis & deridẽdis. MARſya:ſignũ erat ĩ foro ad qd litigãtes uadimonia faciebãt:ut Porphyrio ĩ Horatio ſuſpicat̃.Marſyæ itẽ meminit Ply. quẽ ait coronari ſolitũ a filia Aug.Fuit itẽ Marſia fabula notus q nyſſeis hoĩbus iudicib⁹ ut ſcribit Diodorus cũ Apolline certauit:& ſupatus eſt:qm̃ cum apollo in certamine deficeret:addidit uocem oris & cantum:id cum obiiceret Marſias:quod.ſ.arte muſicæ non cantu eſſet contendẽdũ:reſpondit ipſum quoq uti ore quo.ſ.tibiam inflabat:uictus excoriatus eſt conuerſus in Marſiam flumen:quáuis Strabo ad hiſtoriam hoc referet ſcribat id factum eſſe.quoniam ad Marſiæ ripas arundines naſcantur aptæ tibiis.

MERV. SCire uelim quare totiẽs mihi neuole triſtis.Molles diuites & pinde auaros inſectãtur:qui mẽtulatũ clientẽ:& aſſiduo ac lõgo labore agẽdi in ſe iã defectũ & ĩpotẽtẽ ſpnãt.Quæritq a Neuolo qui cinædos ſectabant̃ uñ triſtis ſit.Reſpõdetq ex auaritia cinædorꝝ ſe triſtẽ eẽ.Sũt ãt in hac Satyra uerba multa poetæ interrogãtis:& neuoli reſpõdẽtis:ĩmo deteſtãtis cõſuetudinẽ huiuſmodi hominũ.

VAL. SCire uelim quare totiens mihi neuole triſtis occurras.Neuolũ impurũ & impudicũ hominẽ alloq tur qui domini libidine inſanientis ſeruus ſpurca depromit flagitia. FRonte obdu.in rũgã coacta.

CEV marsya ui.pro marsyas strumeta elisa.marsyas hyagnis inuentoris tibiarum filius ausus cum apolline can
tu contendere lato a musis iudicio in pœnam cecinit & cecidit suam:exectus enim corio nudis & laceris uisceri
bus relictus est:ut uero interpretes Plato.symposii olimpi filius cum abiectas a pallade tibias:q ipsam dehone/
staret:sustulisset:cũ apolline de musica contendere ausus est:itaq & supatus est & pœnas luit qs diximus:a cuius
sanguine fluuius emersit q postea ẽ marsyas appellatus. DEPræhẽsus ĩ adulterio rhodopes meretricis. Ply.hæc
sũt pyramidũ miracula:sup mũq illud:ne qs regũ opes miret minimã extitisse laudatissima a rhodope meretri
cula factã æsopi fabulaꝝ philosophi conserua quondam & cõtubernalis hæc fuit maiore miraculo tantas opes
meretricio esse cõquisitas qstu.potest etiã uideri poeta rhodopen pro qcunq meretricula potuisse notissima.

Rauola:dũ rhodopes huda terit ĩguia barba
Nos colaphũ incutim9 lãbẽti crustula seruo.
Nõ erat hac facie miserabilior crepereius
Pollio:qui triplicem usurã præstare paratus
Circuit:& fatuos non inuenit:unde repente
Tot rugæ:certe modico contentus agebas
Vernã equitẽ:cõuiua ioco mordẽte facetus
Et salibus uehemens intra pomœria natis
Oĩa nunc cõtra:uultus grauis: horrida siccæ
Silua comæ:nullus tota nitor in cute:qualem
Præstabat calidi circunlita fascia uisci.
Sed fructificãte pilo neglecta & sqlida crura
Quid macies ægri ueteris:quẽ tpe longo
Torret quarta dies:olimq domestica febris:
Deprendas animi tormenta latentis in ægro
Corpore:deprendas & gaudia sumit utrunq
Inde habitum facies:igitur flexisse uideris
Propositum:& uitæ contrarius ire priori.

ℭ RAVola:hunc cunnilingum ostendit:plures eni MAN.
lucrabantur propterea:depræhensus tamen expal/ rhodopes
luit. RHOdopes pro meretrice posuit:sui tẽporis. meretrix
Nam fuerat rhodope altera meretricula æsopi fa/
bularum philosophi conserua quondã contuberna/
lis:quæ tantas opes meretricio quæstu conquesiue/
rat.ut in ægypto pyrhamidẽ laudatissimam fecerit.
Auctor est Ply.li.xxxvi.c.ix.Strabo aũt li.xvii.inter
pyrhamides apud memphin olim existentes regum Pyrami/
sepulturæ:Tres nominat eximias:Quarum duæ in des
ter septẽ spectacula annumerabantur:Singulæ alti/
tudine stadii figura quadrata:altitudinem habentes
paulo maiorem quolibet latere:& paulo altera alte/
ra maior.Erant autem eæ inter se proximæ in eo/
dem plano.Vlterius uero in maiore montis altitudi
ne erat:Tertia multo primis duabus minor:maio/
re tñ impẽsa structa.hæc dicitur meretricis sepultu/
ra ab amantibus effecta:Eam mulierem Sapho do/
ricam uocat.& fratris sui charaxi amicã.Aliã eã rho
dopen nominant & regis uxorem deinde fuisse:post Rhodo/
mortẽ uero hanc sepulturam habuisse:hæc & plura pes mere
scribit Strabo li.xvii. TErit:lingebat.n. COlaphũ trix
κολαφιζω cædo significat κόλαφος pugnus uel Colaphus
alapa dicitur. LABenti crustula:rauola tamen lam/ colaphi/
bit cunnos. CRVstula:Erat crustulum dulciarii ge zo
nus teste Porphyrione. Horatius li.i.sermone.i.Vt Crustulũ
pueris olim dant Crustula blandi Doctores elementa uelint ut discere prima.Seneca item epistola.c.ait.Sic cõ
solamur crustulo pueros:sic infantium fletum infuso lacte compescimus.Varro autem sic:Crustulũ a crusta pul
tis:ea quod in corium exuritur crusta dicta. HAc:tua scilicet. PRæstare:reddere. CONuiua ioco mordente Conuiuæ
facetus:Varro ut scribit Gel.li.xii.c.xi.in satyris Menippæis dixit:Nec loquaces cõuiuas.nec mutos legere opor quales
tere:quia eloquentia in foro & apud subsellia:Silentium uero non in conuiuio sed in cubiculo esse deberet. Ser/ sales
mones igitur ad tempus habendos censet.non super rebus anxiis aut toruosis:sed iucundos atq inuitabiles:& sermo
cum quadam illecebra uoluptate utiles.ex quibus ingenium nostrum uenustius fiat & amœnius: & Cicero li/
bro primo de oratore ita.Quid esse potest in ocio aut iucũdius aut magis proprium humanitatis q̃ sermo face
tus ac nulla in re rudis:hoc enim uno præstamus uel maxime feris:q colloquimur inter nos:& exprimere dicẽ
do sensa possumus. FATuos qui sibi fœnerent. FATuos:insulsos. VNDe.s.sunt. AGEbas uernam equi
tem:id est eques & diues uidebaris inter pauperes & seruos. IOCo mordente:iocum id accipimus quod est cõ/ Iocosus
trarium serio:nam effingere & terrere:& promittere interim iocus est:Fabius auctor lib.vi. Et philosophus li. uir
iiii.ethi.ait q qui neq dicerent quicq ridiculi:neq alio dicere paterentur:rustici duriq esse uidentur.At is qui Vrbani/
cum moderatione iocatur:comis atq urbanus uocatur. SALibus intra pomœria natis.Vrbanitatem signifi/ tas
cat.Vrbanitas enim dicitur sermo præferens in uerbis & arte & usu proprium quendam gustum urbis:& sum/
ptam e conuersatione doctoꝝ tacitam eruditionem.Deniq cui contraria sit rusticitas.salsum in consuetudine Salsum
pro ridiculo tantum accipimus:Et Catullus cum dicit:in tanto nulla est corpore mica salis:hoc dicit nihil in cor Væhe/
pore eius esse ridiculum.Salsum igitur erit quod non erit insulsum:uelut quoddam simplex orationis condimẽ/ mens
tum:quod sentitur latente iudicio:uelut palato:excitatq:& tedio defendit orationem.Fabius lib.vi. VEHe/ Væ
mens.s.eras.i.acutus uæhemẽs autem a uæ particula:quæ hic auget:& mente componitur. Vnde Macro.li.vi.
sat.sic ait.Væ particula:sicuti quædam alia tum intentionem significat:tum minutionẽ.Nã uetus & uæhemens Pomœri/
alteꝝ ab ætatis magnitudine cõpositum.elisumq est.Alteꝝ ab nimio impetu & ui mẽtis instructũ.Vecors aũt um
& uesanus priuationem significat sanitatis & cordis. INTra pomœria.Li.li:primo de Seruio tullio sic ait. Ag
gere & fossis & muro urbẽ circũdat.Itẽ pomœriũ pfert:pomœriũ urbi uim solũ intuẽtes post mœniũ interp
tant esse.Est aũt magis circa muꝝ locus.quẽ in cõdẽdis urbibus quõdã hetrusci.qua muꝝ ducturi erãt:certis cir
ca terminis in augurato cõsecrabant:ut neq interiore pte ædificia mœnibus cõtinuarent:q nũc uulgo etiã con/
iungunt:Et extrinsecus puri aliqd ab humano cultu pateret soli:hoc spatium quod neq habitari:neq arari fas
erat:nõ magis q post murum esset.q̃ q murus post id pomœriũ Romani appellarũt & in urbis incremẽto sp

q̄tum mœnia ꝓcessura erāt:tm̄ termini hi cōsecrati ꝓferebant̄.hæc ille. CONtra.f.sūt tibi: SICcæ:nō unctæ
unguento uti quodā. HORrida silua:hispidi crines & inculti ꝑ metaphorā. CALidi uisci:Viscum cum resina
Viscum & cæra pānos in cute mitigat omnis generis:ut scribit Ply.lib.xxiiii.Idem q̄ libro.xiiii.dixit resina euelli pilos.
Resina CIRcūlita:circūuncta.Sed sunt tibi. SQAlida:nō lucida ac leuia uti prius.De neuolo aūt Martialis lib.iii.ait
Neuolus Sed pædicaris sed pulchre neuole ceues.hinc arguere possumus neuolum cinædū fuisse.postea adulterū & pæ/
diconem. FRVticante:pululante:& renascente. QVid:cur tibi est. TORret:desiccat urit. QVEm tem
pore longo torret quarta dies.i.quartana febris:q̄ q̄dē pluribus ēt annis durare solet. QVod & Auicenna &
Febris Gallienus late oñdūt.Et Celsus li.iii.c.iii.ait ꝙ q̄rtanā patiētibus finita febre biduū integrū ē:ita q̄rto die reuer
quartana tit̄.Vt q̄ lib.iii.c.xv.asserit tarde admodū finit̄:nisi primis diebus discussa sit. OLim:iāpridē. DEPræhendas:
depħēdere & cognoscere potes.oñdit autē ex animi qualitate mœrorē & lætitiā in uultu dignosci & depħēdi.
ꝙ & de frōte diximus. VTrūq̄ habitū:utrāq̄ q̄litatē:lætitiā.f.& mœrorem. INDe:a tormentis & gaudiis.
¶ RAVola:hunc sui tp̄is cūnilingū notat. RHodopes:Rhodope in thracia ē a noīe reginæ mons rhodope
DOMI. itē meretricula:ut scribit Ply.cōserua Aesopi:quæ tantū q̄stū fecit in ægypto ut tumulo suo pyramidē extruxe/
rit.eā Sappho doricā appellat in carminibus:cuius amore captū fuisse scribit Carassem fratrē:cū lesbiū uinū ne
gotiator ad Naucratē cōportaret.eiusdē meminit Herodotus:ille tñ græce scribit rhodopis.Stra.in ultio rho/
dope.Sappo.arsit inops frater meretricis uictus amore:hic ponit̄ ꝑ altera meretrice tp̄orū Iuue.cuius cūnum
lingebat Rabula:sed aliq̄n depħēsus erubuit:& cōtraxit frōtē qualē hēbat Neuolus. NOs colaphū incutimus.
Crustulum opus dulciariū est:ut Porphyrio in Horatiū interp̄tat̄:hoc ait ex stomacho:nos inq̄t Cædimus ser/
uos si lābūt crustula nr̄a:nā sunt mellita & tñ uidemus Rabulā & alios lingere cūnos.& id ferimus tp̄ibus nr̄is.
CREpereius pollio:Pollionē nepotē & luxuriosum insectat̄ ut Horatius.Meuiū:hic.n.cōsumptis opibus: mu
tuo & in fœnus pecuniā q̄rere cogebat̄:q̄d nō agebat sine magno pudore & cōtractatiōe frōtis ob pristinā for
tunā:a qua ob gulā erat deiectus.Creperei galli meminit Tacitus in gubernaculis nauis agrippinæ. Polliōis.itē
Mar.Pollionis dulce currit ad q̄rtū. AGEbas uernā eq̄tē.i.quis esses inter uernas & seruos:tñ nō minore hilari
tate uiuebas:q̄ si eques diues fuisses. CALidi uisci.i.psilotri & dropacis:nā ea remedia sunt ad pilos euellendos
tenacia ut uiscus uariis fiunt generibus ut docet Ply.meges māgo psilotri usum excoluit quo pueros uenales leui
gabat. FRVticante pi.i.fruticis instar subnascente:nam fruticare dicuntur pili cum duriores subnascuntur.
¶ RHOdopes uda te.in.bar.cūnilingū rauolā innuit.Erāt āt q mulieꝝ cūnos ligerēt quo misterio pecuniam
MER. grādē ꝑabāt.Vñ Sene.in epistolis.Natalē cūnilingū cōmemorat & īpuritate oris & linguæ grādē pecuniā q̄si/
Natalis uisse:ꝙ genus uitii plerisq̄ Mar.in epigrā.opprobrat.Ter.inguina hac in ꝑte cūnū lingere ē.Rhodopes mulie/
Cunnilin/ ris nomē:de q̄ dictiōe plura diximus ī enarratiōe epistolæ Saphus ad phaonē. NOS cola.incu.lā.cru.feruo.an
gus cæsus fortasse fuisti:quēadmodū ab heris serui freq̄ter cædi solēt:& tūc ꝑcipue cū lāberit crustulum. Tradūt
grāmatici crustulū hoc a crusta differre:ꝙ fœmini gn̄is sit eoꝝ:q̄ nō cœdunt̄.ut marmoris:inde īcrusto uerbū.
Curstū Hinc legimus incrustare parietes marmore.Crustū uero neutri gn̄is de his q̄ cœdimus.Virgi.Patulis nec parce
Crusta re quadris fatalis crusti.Vñ ꝑ diminutionē crustulū.Hora.Vt crustula blādi Doctores elemēta uelint ut disce
Incrusto re prima.Quod genus eē dulciarii exponit Porphyrio. AGEbas uernā eq̄tē:hoc ē rep̄sentabas uernilē iocum
Verna & ꝑ equite uerna habebaris.Mar:eq̄tes uernas appellat ex ancillis domesticis natos.Sic enim notat Martia.ad
eques Quirinalē futuit ancillas domūq̄ & agros implet eq̄tibus uernis.Hos licētiores & dicatiores fuisse Persius do/
cet sic dicēs.Cū bñ discincto cātauerit ozima uerne IOCo mordēte facetus:iocum ut ipsis Quintiliani uerbis
utar cōtrariū serio dicimus:& erit mordēte ioco:aspiore & grauius incessante.Facetus āt:ut idē auctor ait:nō so
Iocus lū in ridiculis accipit̄:sed q cuiusdā excultæ ē elegātiæ facetus dr̄. ET salibus:Cicerōe & Quintiliano auctori/
Facetus bus.Sales sūt ipsa ridicula:q̄ necessario salsa eē oporteret.Nā salsū id erit q̄d nō erit īsulsū:uelut quoddā simplex
Sales orōnis cōdimētū:q̄d sentit̄ latēte iudicio:& ueluti palatū excitat. INTra pomœria natis:sales eos intelligit:qui
tradēte eodē scriptore in uerbis & sono & usu ꝓpriū quedā gestū uerbis:sumptū ex cōuersatiōe doctoꝝ tacitā
Pomœri/ eruditionē præ se ferāt.Pomœriū dr̄ q̄si post mœniū:& ē ut scribit Liuius spaciū:ꝙ neq̄ habitari:neq̄ arari fas
um erat:nō magis ꝙ post muꝝ eēt:q̄ q̄d post id pomœriū romani appellarūt. SILua comæ:capillos hispidos & in
cultos metaphoricos exp̄ssit. CALidi ui.legimus apud Ply.uiscū cū resina pānos ī cute natos oīs gn̄is mitigare.
VAL. ¶ NOs co.incu.lā.cru.fer.ordo ē:q̄d tibi cū u lu:q̄lē subaudi his hēt cui fer.lā.crustula colaphū incutim⁹.cola
phus græce latine alapa noīat̄. TRipli.usu.triplicatā fœnori pecuniā.ē ubi usum significet.Cic.ꝑ sylla.q̄d expe
ctas amplius lucis ne hāc usurā eripe uis plenā lachrymaꝝ atq̄ mœroris. MOdi.cō.ut plura nō apetere uidere
tur. AGEbas uer.eq.cū eēs uerna:eq̄s tñ uidebare. CONuiua io.mor.fac.iocosus:at nō tñ circa ridicula face
tū ueteres eē uoluerūt:sed mollicie iocūdūq̄ excultæ cuiuidā elegātiæ Cicero.Nec ulli sunt pedes faceti ac deli/
tiis ingredienti molles.& Hora.molle atq̄ facetū Virgilio.iocū uero dicimus q̄d serio cōtrariū ē. dicax noīat̄
cū risū aliquos īcessens:ē ergo sensus.elegās uerbis cōuiua dicaci sermōe tuo ad risū oēs ꝓuocabas. ET sali.uæ.
Cic.atticoꝝ eē ꝓpriū ait oē q̄ in orōne salē sūpsit:& Catul.Nulla ē in corpoꝛ mica salis:hoc ē nihil uenustū &
sapienter dictū.ē.n.salsū q̄si orōnis quoddā cōdimētū ꝙ latente sentit̄ iudicio:uel ut palato ut a tædio defendat
orōnē:ergo uæhemēs prōptus aut multū cōmouēs salibus dictis ad risum uel ad delectādū cōpositis:& plurali/
ter declinant̄:ut hic & ī singulari:ut Hora.q̄d sale multo urbē defricuit.& C.p.Scipio q ē in consulatu mortuus
nō multū ille q̄dē nec sæpe dicebat:sed & latine loquēdo cuius erat par.& oēs sale facetiisq̄ superabat. INTra
pomœria natis:pomœriū inq̄t Liuius ē circa muꝝ locus quē in cōdendis urbibus quōdā hetrusci qua muꝝ du/
cturi erāt certis circa auguꝝ terminis in augurato fas est nō magis q̄d post muꝝ est q̄ ꝙ murus post id pomœri
um romani appellarunt:& Luc.festo purgātes mœnia lustro.Lōga ꝑ extremos pomœria cingere fines:nā po
mœria ubi consitæ pomi sunt dicimus.Hora.& uda mollibus pomaria riuis.est igit̄ sensus.salibus utebare non

agrestibus nõ rusticis sed urbanis:& q̃bus ciues ipsi ũterent̃ ut intra pomœria.i.in urbe non inter rusticos nati uiderentur. VVLtus:grauis tristis. HORrida:incompta. SICcæ:sine unguentis. SILua co.multitudo cæsariei quasi in globos erecta:a græcis coma:a latinis cæsaries a cædẽdo. QVAlẽ p̃sta.te eminere faciebat. CAlidi circũ.fa.ui.quo mollior uidereris lubricã faciem cõicando.FRVticãte:crescente. ET squalli.cru.q̃ glabella & leuia tibi antea fuere. AEGri ue.tanquã eius qui diu in morbo iacuerit. SVMit utrunq̃ inde habitum facies.lætitiæ simul & mœroris. VITæ contra.ire.prio.nam supra dixit:& salibus uæhemens.

Nup.n.ut repeto phanũ isidis:& ganymedẽ
Pacis:& aduectæ secreta palatia matris
Et cererẽ(nã quo nõ prostat fœminia tẽplo)
Notior aufidio mœchus celebrare solebas:
Quod taceo:atq̃ ipsos ẽt inclinare maritos
Vtile:& hoc multis uitæ genus:at mihi nullũ
Inde operæpreciũ: pigues aliquãdo lacernas
Munimenta togæ duri crassiq̃ coloris
Et malẽ percussas textoris pectine galli
Accipimus:tenue argẽtum uenæq̃ secundæ.
Fata regunt homines:fatum ẽ & partib9 illis
Quas sinus abscõdit:nã si tibi sidera cessant
Nil faciet lõgi mensura incognita nerui.
Quãuis te nudum spumanti uirro labello
Viderit:& blandæ assiduæ densæq̃ tabellæ
Solicitẽt. ηοδυσ γαργλκεοσ ἀνδρακιναιδον
Quod tñ ulterius mõstrũ:q̃ mollis auarus:
Hæc tribui:deinde illa dedi:mox plura tulisti
Cõputat atq̃ ceuet:ponatur calculus:adsint
Cum tabula pueri:numera sestertia quinq̃
Omnibus in rebus:numerent̃ deide labores

℄ FANum isidis:ut.s.Inde te mulieres cõducerẽt. De quo lege satyra.vi. GANymedẽ pacis:in pacis enĩ tẽplo a Vespasiano facto ganymedis statua erat & ueneris:hinc Mar.li.vii.ait sic tibi lasciui nõ desit copia furti:Siue cupis pace:seu ganymede coli. ADuectæ matris:idẽst cybeles:q̃ a phrygia aduecta fuit in urbẽ.De q̃ re latius sat.iii.diximus. SECreta palatia.Secreto.n.ea fœminæ uel adulteri freq̃ntabãt. ET cererẽ:in cuius tẽplo castæ solummõ esse solebãt:at iã ibi quoq̃ prostãt.Oui.lib.iiii.fast.sed si tura aberint:hudas accendite tædas.Parua bonæ cereri:sint mõ casta placẽt.latius uideto in sat.vi. QVod taceo:paralepsis ẽ:ab oratoribus dr̃ occupatio. παρα aũt iuxta.& ληψις captio:uel acceptio.De occupatione aũt Cicero ad her.li.iiii.sic occupatio ẽ:quũ dicimus nos præterire:aut nescire.aut nolle dicere id qd̃ tũc maxime dicimus:hoc mõ.Nã de pueritia q̃dẽ tua:quã tu omnium intẽperãtiæ addixisti dicerem9 si hoc tẽpus idoneum putarem.nũc cõsulto relinquo & illud p̃tereo:q̃ rei militaris te infrequentem tradidisti &c. VTIle & multis:Neuoli responsio est. VTIle.s.fuit ac est. HOC maritos.s.inclinare. NVLlũ.s.ẽ. OPEræpreciũ:cõmodũ:utile & opæ .i.laboris pretiũ. PINgues:crassas. MVNimenta appositio est. LACernas pe.q̃a dicit munimẽta togæ. TEXtoris galli:ii enim uiliores uestes texebant. Vnde Strabo li.iiii.de gallis sic ait.Sagis uestiuntur comasq̃ nutriũt:promissis utuntur fœminalibus:p tunicis uero scissos gerunt cũ manicis amictus:uix pudenda:natesq̃ uelãtes.lana q̃dẽ aspera.cæterũ ob lõgis uillis.Vnde & hirsuta texunt sagula:q̃ lanæ uocantur.hæc ille.Martialis etiam ait.Me pinguis gallia uestit.Et libro.iiii.Accipe sequanicæ pinguem textricis alumnã.Sequani autem galliæ populi sunt de quibus multa Strabo lib.iiii. VENæq̃ secundæ:primæ enim uenæ dignus. FATa regunt homines.de fatis latius dictum est saty.vii.&.ii.Varro autem scribit:fatum dictum id quod pueris constituunt parcæ fando.hæ ut Hesiodus scribit Nascentibus bonũ & malũ hominibus conferunt.De parcis uero late diximus ægloga quarta. SINus uestis.s. Maro libro primo de uenere.Nuda genu:nudoq̃ sinus collecta fluentes. NAM si tibi sidera cessant:ostendit a sideribus fata esse:quod & Manilius libro.iii.asserit dicens:fata quoq̃ & uitas hominum suspẽdit ab astris. Sic fœlix:aut triste uenit per singula fatum. SPumanti labello:pruriginis ardorẽ significat. TABellæ:cinædi scilicet uirronis. SOLlicitent.s.te.Est aũt sensus q̃ habẽtes immẽsum penẽ.licet appetant̃ a cinædis:nisi fata propitia habuerint sine lucro aliquo fodiẽt:qd̃ & Neuolo acciderat. ηοδυσ γαργλυκεοσ αντρακιναιδον. ithus garglyceos andra cinædon.i.Moris.n.dulcis uel suauis hominẽ cinædum supple autem esse decet.Verum hoc ait quia dixerat. BLandæ tabellæ:ad illud enim rettulit.& usus est sermone græco ceu lasciuiore:græcis.n. uerbis impudicos affectus plerunq̃ exprimebant:& eisdem blandiebantur ut illud in satyra.vi.ζωή και ψυχη .i.uita & anima. VLTerius:idest maius est. MOLlis:idest cinædus. HAec tribui:Virronis cinædi uerba imputantis beneficia collata draucis. COMputat:neuoli uerba sunt,

MAN.

Ganymedis statua

Cereris sacra

Paralepsis occupatio

gallorum uestes

Lænæ

Sequani

Fatum.

Fata

℄ AD fanũ isidis:de hoc ante dictũ est:ut.s.illic cõducereris & matronis futui uolẽtibus. GAnymedẽ pacis: pacis tẽplũ Vespasianus extruxit iuxta forũ.in quo syllã pictã a Nicomacho cũ admiratiõe spectabãt:& uenerẽ icerti auctoris:& Ganymedẽ mira ueritate exp̃ssũ. PAlatia mr̃is aduectæ.i.Cybeles aduectæ ex pg̃ão. QVo nõ p̃stat:hoc dicit q̃a noĩauit tẽplũ Cereris ubi solẽt esse tm̃ castæ matronæ. AVfidio:Aufidius chius mala aufidii fuerũt:sed hic adulteriis nobilis & matronarũ oĩum corruptor.Notatus ẽ ẽt a Mar.p̃curatorẽ uultu q̃ p̃ferat ipso:Acrior hoc cuius nõ erit aufidius. MAritos erat n.draucus. VTile hoc multis:uerba Neuoli druaci respondentis sub cuius p̃sona tota sat.exurgit. MVnimẽta togæ:lacerna q̃bus tegit̃ mihi toga. TEXtoris galli: nã galli uiliores uestes & grossiores texebant.Strabo gallis lanam asperã esse scribit:unde sagula texũtur. Mar.me pinguis gallia uestit.alibi Accipe sequanicæ piguẽ textricis alumnam. TEnue argẽtũ.i.exiguũ ut ligulam. VEnæ secundæ:nam primæ uenæ optimũ argentũ pustulatũ dicebat̃. LABello spumãti:nã q̃ appetit labra mouet spumantia.& Mar.de appetente draucũ:oculis deuorantibus draucos. ηοδυσ γαργλυκεοσ ανδρακι

DOMI.

κίναιδον.i.suauem moribus hoiem cinædum:& dum hæc uerba græce inserit ostendit eorum hominum molliciem.effœminati enim erant græcis uerbis blandiri. HAec tribui:uerba sunt Virronis cóputantis cũ Drauco:

MER. ℂ FANum isidis in quod diximus frequétes fœminas cõuenire. GAnymedé pacis:aut qđ in téplo pacis statua eét Ganymedis:aut qa uenus in téplo pacis:ubi & Ganymedes erat colebaẗ.Mar.in.vii.Sic tibi lasciui non desit copia furti Siue cupis pace seu Ganymede coli. PAlatia matris:cybeles q̃ secũdo bello punico Romãi Sibillinis uersibus moniti ex Asia romá accersiuerũt.Hũc ité locũ frequẽtabat fœmina secreto. PINgues lacernas:crassiores.Sic Mar.de tunicis patauinis.Vellera cũ sumát patauinæ multa trilices.Et pingues tunicas. TExtoris pectine.in gallia crassiores páni cõficiebanẗ:quá ré Mar.designat:cum ait.Hanc tibi sequanicæ pinguem textricis alúná. ἡδὺ οὐσ γάρ γλυκέος ἀνδρακίναιδον.i.ducis moris est uirum cinædum e.̃ Vsus aũt est sermone græco uelut lasciuiore &.n.uerbis græcis intéperáté libidinẽ & ĩpudicos affectus plerũq; exprimebát

Tunicæ crassiores

VAL. ℂ NVPer.n.ut re.ordo é.nup.n.mœchus notior aufidio solebas ut repeto celebrare. PHAnũ isi.& gany.pacis & palatia matris aduectæ & cereré.ná in quo téplo nõ ꝓstat fœmina. ET ga.i.téplũ ganymedis quem fabulæ ferũt in cœlũ a iouis aqla sublatum nõ ob corporis uenustaté sed diuiná métis acié q̃ cælitibus par uideretur:ut Xenophõ in philosophoꝝ symposio.καὶ ἐγὼ δὲ φημι καὶ γανυμήδην οὐ σώματος ἀλλὰ ψυχῆς ἕνεκα ὑπὸ διὸς εἰς ὄλυμπον ἀνενεχθῆναι μαρτυρεῖ δὲ καὶ τοὔνομα αὐτοῦ ἔστι μὲν γὰρ δήπου καὶ ὁμήρῳ γάνυται δέ τ' ἀκούων ἔστι δὲ καὶ ἄλλοθι πού πυκινὰ φρεσὶ μήδεα εἰδώς ἐξ οὖν συναμφοτέρων τούτων οὐχ ἡδυσώματος ὀνομασθεὶς ὁ γανυμήδης ἀλλ' ἡδυγνώμων ἐν θεοῖς τετίμηται. PACis:subaudi téplũ. ADVectæ:e phrygia. NON prostat:adultera est: INCLinare:ad stuprum trahere ut ipse alibi.q; discipulos inclinet anulus. VTile & hoc mul.uerba sunt neuoli. MVNimenta togæ:quas togis superinduimus. TENue ar.parui precii. VEnæq; secundæ:metallis immixte non puri putilatiq;. SINus:uestis. NERui:pennis. SPVman.la.ut libidinis impatientem furentis more notauit. ASSiduæ densæq; tabellæ sollicitent:ut sæpe & multum scribaẗ. ἡδὺ οὐσ καὶ γάρ γλυκὺν ἀνδρακίναιδον.hoc est moris:licet suauem uirum cinædum. HAec tribui:uerba mollis auari. COMpu.at.ca.ne tradat alia:sed longe emendatius sinceriusq; legitur:computat & ceuet:ita enim uetustissimus codex habet.ut sit sensus:computat quæ dedit ac iterum ad libidinis deuoluitur intemperantiam.

MAN. ℂ DIGnũ cyato:ut dignus fuit gáymedes miscere ioui. VOs.s.auari cinædi: HVMili asse.uiri seruo. Marcellus scri.Asseclas uocitatos ab eo qđ assint:& oĩbus iussis dñoꝝ præsto sint. CVLtori.s.diligenti uos & uenerãti. MORbo: prurigini.i.draucis uřm morbũ curátib⁹. EN cui tu uiridé:poetæ uerba ironica:dicit n.neuolũ habere illũ:cui diebus natalibus uel kalendis martiis donare possit.ut solebát mulieribus amatores huiusmodi diebus.hinc Tibul.in ip so principio uoluminis tertii ait. Martis romani festæ uenere calendæ Exoriens nostris hic fuit annus auis.Et uaga nũc certa discurrũt undiq; põpa Perq; uias urbis munera pque domos.Et Mart.li.v.ad gallá ĩqt.Scis certe puto uestra iá uenire:Saturnalia martias Kalen.Tũ reddá tibi galla qđ dedisti.Vtq; Oui.li.iii.fast.scribit.Martii calédas fœminæ colebát in honoré belli cũ sabinis cõpositi. VMbellá: uellũ ad arcédũ solé præsertim in theatris.Mar.li.xiiii.Accipe q̃ nimios uincát umbracula soles. SVCcina:de his late in saty.vi. NATalis:ipsius.s.cinædi. VER ĩcipit:pp kalédas martias id ait licet septio idus feb. Ver incipet ut scribit Var.li.i.de re rustica. & Oui.li.ii.fasto.tpe suo quarto idus feb. principium ueris ondit. MADidũ uer.pluuiosum.uirg.li.ii.ge.de uere.Tũ pr̃ oĩpotés fœcũdis imbribus æther Cõiugis in gremiũ lætæ descédit &c.q; qdé latius eo in loco iá declarauimus. STrata:tapetibus ornata. POsitus cathedra:mos erat:ut hic colligere possum⁹:mulieres calédis martiis ornare domũ:& sedes ac cathedras tapetibus sternere cum ad eas eo die amatores

Asseclæ

Martii calendas

Veris initium

An facile & pronũ est agere ĩtra uiscera penẽ
Legitimũ:atq; illic hesternæ occurrere cœnæ
Seruus erit minus ille miser: qui foderit agrũ
Quã dominũ:sed tu sane tenerũ & puerũ te
Et pulchrũ & dignũ cyatho: cæloq; putabas
Vos humili asseclæ uos indulgebitis unquã
Cultori:iam nec morbo donare parati.
En cui tu uiridé umbellá:cui succina mittas:
Grãdia:natalis quoties redit aut madidũ uer
Incipit:& strata positus lõgaq; cathadra:
Munera fœmineis tractas secreta calendis.
Dic passer:cui tot montes:tot prædia seruas
Appula tot miluos inter tua pascua lassos:
Te tripholinus ager fœcũdis uiribus implet
Suspectũq; iugum cumis:& gaurus inanis
Nam quis plura linit uicturo dolia musto:
Quãtũ erat exhausti lumbos donare clientis
Iugeribus paucis:melius ne rusticus infans
Cum matre & casulis & cum lusore catello
Cymbala pulsantis legatus fiet amici:
Improbus es cũ poscis ait:sed pensio clamat

donа mitteréт.adiréтq; ét.Quod qdé poeta neuolũ quoq; ironice.sane erga uirroné cinædũ suum posse agere scribit. MVnera secreta:officia qualia in amicas amatores obibát.Mittédo eis dona.& earum tecta celebrantes:Secreta autem hic dicit:quoniam secreto in uirronem cinædum talia agenda erant:non aũt palam:uti in mulieres agebaẗ. PASser.i.mollis lasciuus:salax ut passer est. PRædia:agros. MILuos lassos:Persi.ité ait.Diues arat curribus quãtũ nõ miluus oberrat. TRifolinus ager.Ply.li.xiiii.c.ix.ostendit in campania esse Trifolinum agrum Campaniamq; ipsam uinis trifolinis gloriatam suo sæculo.Et Martialis in xeniis ait.Non sum de primo fateor Trifolina lyco Inter uina tamen septima uitis ero. SVSpectum eminens & sursum aspectum. Cu

Trifolin⁹ ager

mæ enim ſuſpiciunt illud cum eis emineat. Suſpectum iugum:miſenum promontorium intelligit. Strabo.n.li.
v.ſic ait.Proximum cumis eſt miſenũ ꝓmontoriũ &c.Et inferius inquit hacte nus terminaꝰ ſinus quẽ craterem Miſenum
appellant duobus diuiſis promontoriis meridiem ſpectãtibus Miſceno uidelicet:& Athenio. Totus uero orna- Cumæ
mentis inſignitur cum iã dictis urbibus:tũ ædificiis arbuſtiſq̃ cõſpicuus.hæc ille. ET gaurus inanis. Plynius li. Miſica
xiiii.c.ix.ſic ait.Certant maſſica equæ ex monte Gaurano puteolos Baiaſq̃ proſpectantia. INAnis:concauus. uina
LINit dolia.i.ungit pice:uel reſina.iis enim rebus doliis percuncti uina condiebantur:ut ſcribit Plynius lib.xiii. Gaurum
EXHauſti:ſanguine uacui pp coitum. MELius ne ruſticus infans ſic legi in antiqſſimo textu.quod magis pla-
cet.Eſt autem ordo.An infãs ruſticus melius fiet legatus.i.lenunculus Amici pulſantis cymbala:cum matre &
caſulis & cum luſore catello:ſupple a gallo nutriꝰ & alitur:legatur itaq̃ hoc carmen per parentheſim.i.interpoſi
tionem.Melius ne ruſticus infans.Senſus eſt:ꝙ lenones filii meretricũ plus recipiũt a gallis:q̃ ipſe neuolus drau
cus ab hirſutis cinædis.Illi.n.matre & catullo a gallis nutriebantur ſoluta ẽt penſione. CYMbala pulſantis ami
ci.i.galli amantis.Cybeles.n.ſacerdotes laſciuiſſimi erant. CATello:ſolẽt.n.meretrices catellos alere. IMPro
bus es:eiuſdem neuoli uerba:pſeqꝰ ſermonẽ.n.ſuũ:ſuoſq̃ labores & curas. AIT paſſer ille.i.uirro cinædus.

SED tu ſane:Ironice hoc dicit Draucus ut oſtendat ſibi nullã fuiſſe uoluptatem:cũ ille eẽt hiſpidus. VOs DOMI.
humili aſſeclæ.q.d.qđ poſſunt imperare clientes a uobis o diuites cũ nihil dõetis draucis qui ueſtræ ſeruiũt uolu
ptati. INDulgebitis.i.dabitis ne aliquid clienti. NEC parari donare morbo.i.cum nolitis libidini ueſtræ ali-
quid dare:hoc eſt draucis. EN Cui:p irriſionẽ exagitat barbatũ cinædũ:alloquiꝰ.n.draucũ tanq̃ e us amicũ:cũ
nihil inquit det cynædus tuus o drauce nec tu debes ei mittere munera muliebria tanq̃ amicæ:nam mos erat:ut
die natali umbella:electra & hmõi dona ab amicis mitterenꝰ.En inquit ironice drauce cui mittas &c. VMbel
la:uelum erat ad arcẽdũ ſolem in uſu p̃ſertim mulieribus.Mar.Vmbellã luſcæ ligde feras dñæ: SVccina item:
hoc eſt electra mulieꝝ erant delitiæ.Oui.ea a nuribus latinis geſtari dicit & Ply.de ſuccinis in his inquit uſus eſt
aliqs in medicina:ſed ob hoc fœminis placent q̃ falerni uini colorẽ hẽbant p̃ſtabãt aliis: FOEmineis calẽdis.i.
martiis:nam tunc dabanꝰ dona mulieribus:qđ in Veſpaſiano ſcribit Tranquillus & Tibullus ad Neerã.Et uaga
da nunc certa diſcurrunt undiq̃ põpa.Hora.Martiis cælebs qd agã calendis:& ſæpe apud Mar. DIC paſſer:paſ
ſer loci proprium eſt.Mar.Nõ mollis ſinuexa feruidiq̃ fluctus paſſeris aut ſuperbus anxur.potes & referre ad
diuitẽ quẽ appellat paſſerẽ ob ſalacitatẽ. TOt miluos intra:tam lõgũ tractũ agroꝝ:in quo uolãtes milui laſſan-
tur.æmulatio eſt Perſii.Diues arat curribꝰ q̃tũ nõ miluus oberrat. AGer tripholinus.Fidẽtinus a tripholio de
ducit & a τέσσαρα.quod eſt quattuor.ſed iã pudeat Fidẽtinũ ſtultitiæ ſuæ quẽ piget totiẽs eluderet nos iſtitu-
tos cõmẽtarios abſoluamus:ager tripholinus in cãpania eſt.Plynius.uina trebellica appellarunt ad quartũ a nea
poli lapidẽ & iuxta Capuam.Caulina mox tripholina. CVmis de miſeno potes intelligere quod cumis proxi
mum eſt ꝓmontoriũ uel de Gauro monte qđ placet:nã colles in cãpania maſſici Gaurani Surrentini uini præ-
ſtantia & copia ſunt nobilitati: EXHauſti clientis:exhauſti drauci ſanguine in opa tibi p̃ſtãda: MELius ne.i.
poſſent ne uiliore p̃cio Cibeleius ſacerdotes ſcortum alere cum puero lenone. COLluſore catello:plane deſi-
gnat meretricem:nam Catellus in delitiis ſcortorum erat.Mar.Os & labra tibi lingit Nanera catellus.

ASSeclæ.ab aſſequendo deductũ nomen eſt: EN cui tu uiridẽ umbellã. Verba ſunt acrius increpãtis eũ q̃ MER.
in cinædũ agit:dicitq̃ hũc eſſe cui natilitia & calẽdaria munera mittat:quibus diebus amicis munera talia mitte
bant.Et cũ felle hæc dicta ſunt. VIRidẽ umbellã.in theatris ad arcẽdũ ſolem umbella utebanꝰ.Mar.Accipe q̃
nimios uincãt umbracula ſoles.Sic licet & uentus te tua tela tegent. SVCcina:electra deſudantia ab arboribus
quas ſudines appellari ſcri.Ply.Mar.Cũ phaetontea formica uagaꝰ in umbra.Implicuit tenuẽ ſuccina gutta ferã
FOEmineis calẽdis.i.martiis quas fœminæ in primis colebant eiſq̃ munera mittebãt in honorem belli cum
ſabinis cõpoſiti.Hor.Martiis cælebs ꝙ agam calẽdis. DIC pa.libidini indulgẽtẽ paſſerẽ appellat a ſalacitate.ſ.
auis. Vir.in Priapeis.uernis paſſeribus ſalaciores. TOT miluos:frequens de iis dictũ qui ampla lati fundi poſ
ſiderẽt.Per.Diues arat curribus q̃tũ nõ miluus oberrat. TRIpholinus ager:In cãpaniã hunc agrũ ſcribit Ply.iu
xta Capuã caulinis in ſuo agro trebulanis:alioqn ſemp inter plebeia:& tripholini gloriata.fert.n.uinum:de quo
hæc Mar.Nõ ſũ de prío fateor tripholía lyeo.Inter uina tñ ſeptía uitis ero. SVſpectũq̃ iugũ cumis & gaurus
inanis.gaurus maſſici uini ferax certauere maſſica:ut ait Ply.ex mõte gaurano puteolos baiaſq̃ ſpectantia.

CYMbala pul.legatus galli ſubaudi amãtis.Galli.n.cĩbala pulſabãt:uel amatoris dixit ad amicã legatũ.Sole VAL.
bãt ſane amicæ ianuã crepitu cymbaloꝝ & ſonitũ fiſtulæ ſæpe ſalutare.uirg.Cĩbala cũ crotolis prurigĩs priape.
AN fa.& ꝓnum eſt age.intra uiſcera pennẽ Legitimũ atq̃ illic heſternæ occurrere cœnæ.hi duo ĩmũdi & ĩpu-
dici uerſus Iuue.nõ ſunt. ET di.cya.mẽſa diuitũ uel iouis:nã ſubiungit cœloq̃ putabas HV.aſſe.ut ipſe ſum.
SECre.mu.fœminarum officia. FOEmineis tra.ſe.ca.calendæ.n.præſertim martiæ dicatæ fuerũt connubiis
Hor.Martiis cælebs qd agã calẽdis.& Tibul.Martis uicini feſtæ uenere calẽdæ.exoriẽs nr̃is hic fuit annus auis
Et uaga nũc certa diſcurrũt undiq̃ põpa.Perq̃ uias urbis mũera perq̃ domos. DIC paſ.ſalax pinde ac paſſer.
TOT mi.inter tua paſca laſ.ſic Per.diues arat curribus q̃tũ nõ miluus oberrat.uetus aũt ꝓuerbiũ p̃dia hẽt q̃tũ
nõ milui uolãt:hiperbolicos lõge lateq̃ patẽtia: TRipho.ager locus ferax ſic dictus.Ply.ad quartũ Neapoli la
pidẽ trebellicis iuxta capuã Caulinis & in ſuo agro trebulanis alioqn ſemp inter plebeia & tripholini gloriata.
SVSpectũ iu.cu..ꝓminẽs ſup cumas. ET gaurus mõs. VICturo:diu ſaporẽ & calorẽ retẽturo. EXHauſti lũ
bos:coitu. MELius ne hic ruſti:infans.q primũ ſignificabilẽ ore emittit uocẽ fari dicitur.anteq̃ uero id pueri fa
ciant dicunꝰ infantes:legiꝰ tñ apud Ply.infantibus pulis.& Hor.infantes ſtatuas.itẽ & Ply.infantiũ puerorum
dixit:ut iã adiectiuũ facile intelligaꝰ.eſt ubi infans non facũdũ ſignificet.Cice.in Bruto.ipſum Scipionem acci-
pimus nõ infantem fuiſſe.anceps igiꝰ hic ſenſus uideri põt:nunqd ruſticũ infantẽ infacundũ an certe puerũ.cui
ſententiæ magis accedo:dixerit: MELius ne hic ruſticus infans.ordo eſt & ſenſus:melius ne hic infans ruſticus

fiet legatus amici pulsantis cymbala cum matre & casulis & cum lusore catello cum longe plus impensæ illo faciam. AMIci pulsantis cymbala. effœminati galli cybeles. IMProbus es. petulans. pertinax. Virgilius. & plena cornix pluuias uocat improba uoce.

Posce: sed appellat puer unic⁹ ut polyphemi
Lata acies: per quam solers euasit ulyxes
Alter emēdus erit: nāq; hic nō sufficit: ambo
Pascendi: quid agam bruma spirante: qd oro
Quid dicā scapulis seruorū mense decembri
Et pedibus: durate atq; expectate cicadas:
Verū ut dissimules: ut mittas cætera: quanto
Metiris precio: quod ni tibi deditus essem
Deuotusq; cliens: uxor tua uirgo maneret
Scis certe quibus ista modis: q̄ sæpe rogaris
Et quæ pollicitus: fugientem sæpe puellam
Amplexu rapuit tabulas quoq; ruperat: & iā
Signabat: tota uix hæc ego nocte redemi
Te plorante foris: testis mihi lectulus: & tu
Ad quē peruenit lecti sonus: & dominæ uox
Instabile ac dirimi cœptū: & iā pene solutū
Cōiugiū: in multis domibus seruauit adulter.
Quo te circūagas: q̄ prima aut ultima ponas
Nullū ergo meritū ē īgrate ac perfide: nullū
Quod tibi filiolus: uel filia nascitur ex me.
Tollis enim & libris actorū spargere gaudes
Argumenta uiri: foribus suspende coronas
Iā pater es dedim⁹ qd famæ oppōere possis.
Iura parētis habes: pp̄ter me scriberis hæres:
Legatū oē capis: nec nō & dulce caducū:
Cōmoda præterea iunguntur multa caducis

MAN. Appellat. ℭ APPellat: clamat: citat: ut soluā debitū. Fabi. li. v. c. xii. Et magna pecunia appellabaris a creditoribus Columella itē libro primo. c. vii. Nā summū ius anti qui summā putabant crucē. Nec cursus in totū remit Summū Ius tendū. Quū uel optima nomina nō appellādo: fieri mala. fœnerator Alphius dixisse seuerissime fertur. VT polyphemi lata acies: sensus est: sicuti polyphemo unicus oculus nō satis fuit: quoniā illo effosso sibi ab ulyxe cæcus restitit: ita mihi unicus seruus nō sufficit. fuit is cyclops i sicilia neptuni filius. De quo multa Virgilius lib. iii. æneі. πολυφημος autē & garPolyphemus rulus & illustris interpretatᵉ. De polyphemo ēt plura diximus ægloga nona. LAta acies: erat eni phœbæ lāpadis instar. EVAsit ulyxes. Maro li. iii. æne. Solers id late scribit. SOLers: in omni re prudens dr̄. CIcadas: quæ qdē frigore aspernantᵉ: hinc sub ardēti sole concinunt: de quibus plura diximus ægloga secunda. ORo: peto: postulo. Verum ut dissimules: hic neuolus imputat molli diuiti & auaro: q rogatus ab eo: eius uxorē ipleuerit. VT: pro quāuis. DISimules: celes: fingas nescire q̄ mihi debeas. METiris: æstimas. QVIbus ista modis. s. facta sint. ROGaris: p rogaueris. TABulas testamēti. s. SIGnabat. s. alteri. PLOrāte: quia coire nō poteras. CIRCūagas: uoluas. TOLlis: educas. LIBris actorū. acta dicunᵉ publicæ scripturæ negociorum: quæ in iudicio agunᵉ: de quibus ēt sat. vii. Seruuius aūt circa finem libri. ii. ge. ibi: aut populi tabularia uidit: ait q in temActa plo saturni ubi ærarium fuerat: reponebantᵉ acta: q̄ susceptis liberis faciebant parentes. ARGumenta uiri: filius enim argumentū est: q pater est uir. ARgumenta: probationes. FAmæ: cū enim cinædus: & muliebris sis filium dedi: quo quidem uir appares.
Legatum SCRiberis: ab uxore. LEGatū. i. dominatio quædā in testamento a testatore relicta non ut hæredi: sed
Caducū cui placet. CADucū id dicitᵉ quod ab uno cadit in alte℞ per hæreditatem. Seu est legatum relictum sub condi
ius trium tione: qua deficiente uel uiuo uel mortuo testatore id cadat: & perueniat: uel ad testatorem uiuum uel ad substi
natorum tutum eo mortuo. COMmoda multa: habens. n. ius trium natorum cōmoda multa accipiebant. Vnde ut scribit Apianus lib. ii. Cæsar agros in communi partiri admonuit præcipue qui circa Capuam cæteris cultiores: & uberiores habebantur patribus diuidendos esse quibus trium liberorum ius adesset: quibus præceptis ad uigīti hominum milia in unum uenerāt trium liberorum alimoniam ultro deposcētes. Et Gellius lib. ii. c. xv. ait q capite. vii. legis iuliæ priori ex consulibus fasces sumendi potestas fiebat: non quin pluris annos natus esset: sed qui pluris liberos q̄ collegas: aut in sua potestate haberet: aut in bello amisisset.

DOMI. ℭ APPellat: urget me ut alte℞ reperiā qa solus nō pōt seruire. VT polyphemi lata acies: arguta metaphora nō magis inqt unicus puer mihi satis ē quā fuit un⁹ oculus polyphēo: nam si alte℞ habuisset: nō euasisset Vlyxes: duo polyphemi fuerūt: alterqui cū argonautis nauigauit: ilari filius teste Apollonio. coniunx sororis Herculis: alter in Sicilia filius Neptuni: cui post quinq; socios absumptos effussus est oculus ab Vlyxe adusto stipite. euasit aūt ut apud Hom. narrat pēdēs sub utero arietis: quē postremū exeuntē retinuit polyphemus. & ē allocutus in cōsolationē cæcitatis. VERū ut dissimules: alterā operā exprobrat diuiti q cū mollis sit & operā uxori pstare nequeat draucū submittit loco suo: de ea imbecillitate eo℞ hoīum Mar. ad Gallā. Difficile ē uero nubere Galla uiro. DISsimules. i. simules te nō itelligere q̄tū debeas mihi p opa drauci. FAMæ: dedim⁹ filiolū quo possis oñdere te ui℞ eē & maritū: cū sis mulier & cinædus. CAducū: lex Papia appellauit legatū relictū sub cōditione q̄ deficiēte uel uiuo uel mortuo testatore id cadat & pueniat uel ad testorē uiuū uel ad substitutū eo mortuo.

MER. Appellar. ℭ APPellat: ut soluant debitum. Sic Quinti. appellabatur a creditoribus. Et Columella de Alphio. Bona nomina non appellando pessima fieri. POLyphemi lata acies: unoculus: hic fuit: Neptuni & thoossæ filius: quem uino maroneo ebrium Vlyxes obcæcauit. Clausus autē in antro mira solertia euasit (ut Home. scribit. DISsimules: fingas non me cognoscere: nec quantum mihi debeas intelligere pro nauata opera qua te ui℞ probaui. LIBris actorum: in quibus publica & priuata negocia scribebantur. IVRa parentis: qui ut pater hæres scriberis. DVLce caducū: caducū dicitᵉ non q a primis hæredibus ad secūdos cadat: sed quod possessorem nō habet

& uelut uacuū & cadens excipiatur id quod colligere licet ex his Ciceronis uerbis in libris de oratore: In quā homines q̄si caducā atq3 uacuā abūdantes ocio nobis occupatis iuolauerūt. DVL. qa expectatum possidetur. Caducum

℄ SE Ap. seruus familiariter poscit: sic Lucillius: cū mei me adeūt seruuli nō dn̄am ego appellē meā: est q̄n appellare appellef̄ significet. Afranius appellat hūc ad mollē nr̄am nauiculā: appellare noīare. M. tullius in offi. publium scipionē q primus aphricanus appellatus ē: & Pla. in amphy. ne me appella falso noīe. VT Polyphemi lata acies: polyphemus: ut Hom. scri. neptūni filius cyclops ī sicilia pastor unici fuit ī frōte luminis. Vt Vir. inqt ingēs q̄ torua solū sub fronte latebat argolici clypei: aut phebeæ lāpadis instar. PER quā so. eua. uly. p quā pp quā effossa p quā in cōspectu cuius ad cuius ora ulyxes antrū exiliit & subterfugit: nā cū in cyclopis antro cōclusus ulyxes nulla de pte sibi sociisq3 patere cerneret effugiū: q̄n unicus eēt exitus: & eū polyphemus eruta iam sua illa mōstrosa oculi acie occupasset: uā oues & arietes sibillo ad se conuocabat: cūctaq3 q̄ effugiēdi occasionē pstare possent meditatus uētribus arietū socios primū alligat duobus utrinq3 arietibus medio colligatis: ipse uero sub magni arietis uētre postremus incedēs cū sociis ad antri hostiū puenit: arietū uero polyphemus dorsum tractās eos ita deceptus emisit: at Vlixes cū sociis postea alto iam in pelago uectus polyphemum irridens inclamat: qd̄ cyclops exaudiēs heu inquit malū hoc mihi telemus eurymides olim pdixit: unde in ibi Ouidi. pastor ut ætnæus cui casus ante futuros Telemus eurymides uaticinatus erat. NAmq3 hic nō suf. nō satis ē: hoc uerbum cum infinito alterius uerbi iūctū ut conuenit uacat decet & similia ipersonale ē: ita. n. dicimus sufficit tibi huic rei īseruire ut cōuenit: & uacat & decet me qd doceas audire & sicut hæ res mihi cōueniunt: illa tibi uacant. Ista me decēt: ita & sufficiūt uerbo psonali dicimus: qd̄ aliquotiēs sūministro significat. Vir. Ipse pr̄ danais aīos uiresq3 secūdas. SVFficit: sufficio: duro idē ī. v. æne. Nec nos obniti cōtra nec tēdere tm̄ sufficimus: & ī. xii. nec sufficit umbo ictibus: aliq̄n ab ificiēdo significationē capit. ci. ī hortēsio: ut hi q cōuiuis purpureā tū sufficiant & sufficio satis sū: ut hi supra sufficiūt diis īfernis terræq3 parēti: & hoc loco. QVido. oro te qd faciāt. QVid di. sca. dorso a scādēdo. Plau. ī asinaria mirabar qd dudū scapulæ gestibāt mihi ariolari cœperant mihi in mūdo malum. DVRate: uerba sūt auari. VXOr tua uir. ma. quā ipse grauidā feci. TAbu. quo. tu in quibus cōuenerāt maritus & uxor: ut & alii nuberet. QVO te cir. una ps ē. ET Libris actoꝝ spargere gaudes argumēta uiri. Seruius in geor. populi inqt tabularia ubi actus publice cōtinētur: significat āt tēplū saturni in quo ærariū fuerat & reponebanf̄ acta q susceptis liberis faciebāt parētes. Iuue. Tollis & libris actorū spargere gaudes: nō dubiū igitur q̄n librariorū menda fuerit deprauatus: ut pro actoꝝ iā ī multis legatur auctoꝝ codicibus. LEgatū oē ca. q̄ sine sobole nō faceres. NECnō & dulce caducū: q̄ sub aliq̄ legatum cōditione a cadendo dictū: qd̄ siquis: accuratius uelit pspicere legat unicā in codice iperatoris Iustiniani legē de tollendis caducis: caduca ueteres etiā auspicia cū aliquid in templo excidit ueluti de manu uirga dici uoluerunt: sed ad hunc locum nihil. VAL.

Si numerū: si tres impleuero: iusta doloris
Neuole cā tui: contra tamen ille quid affert:
Neglig't: atq; aliū bipenem sibi q̄rit asellum
Hæc soli cōmissa tibi cælare memento
Et tacitus nostras intra te fige quærelas
Nā res mortifera est inimicus pumice læuis.
Qui mō secretū cōmiserat: ardet & odit
Tanq̄ pdiderim q̄cquid scio: sumere ferrum:
Fuste apire caput: cādelā apponere ualuis
Nō dubitat: nec cōtēnas aut despicias quod
His opibus nūq̄ cara est annona ueneni:
Ergo occulta teges: ut curia martis athenis
O corydon corydon secretum diuitiis ullum
Esse putas: serui ut taceant: iumēta loquētur
Et cāis & postes & marmora claude fenestras
Vela tegāt rimas: iūge hostia: tollito lumen
E medio: clament oēs ppe nemo recumbat
Quod tn̄ ad cantū galli facit ille secundi:
Proximus ante diem caupo sciet: audiet & q̄
Finxerunt pariter librarius archimagiri

℄ SI Nu. s. triū natoꝝ. TRes. s. natos: declaratio est supioris: p epexegesin. IVsta do. poetæ uerba sunt. Dolor āt ē motus asp ī corpe: a sēsibus alienus ut iqt Ci. li. ii. tus. ILLe: cinædus. s. NEgligit: neuoli uerba sūt. ASEllū: respectu magni penis ait asellū. VAlu is. i. podici: seu ianuæ domus ut illā exurat. NEc cōtēnas. Nec spnas iquit: diuitis cinædi secreta q̄m ueneni copia apud eos ē: nec curāt si carius cōstituerit uenena ipa. ANnona: ab anno dr̄: copia siue alimētum. MAN.

VT. s. tegit. CVria martis athenis. Areopagū itelligit. Vbi teste Pollu. iudicia cædis: uulneꝝ & uenefi cioꝝ p populū exerceri solita sūt. Pli. li. vii. ait sic. Iudiciū capitis ī Areopago primū actū ē: Macro. āt circa principiū li. vii. sat. ita scri. Quæ tn̄ silētiū ne cōuiuiis an & oportunus sermo cōueniat. Nā sicut apud athenas areopagitæ tacētes iudicāt: ita iter epulas oportet semp sileri: & c. ἀρης ἄρεος uel ἀρεος mars dr̄ πάγος saxū & locus eminens: πηγη uero fons dorice hic pagi dicti sūt auctore festo. Sūtq3 pagi uici & conuēticula rusticoꝝ ut iqt Diomedes. O Corydō corydō: poetæ uerba dicētis nullo mō diuitū secreta celari posse: ē āt Maronis hemistichiō. Is. n. ait. Ah Corydō corydō: q̄ te demētia cœpit. O corydō corydō ac si diceret. O demēs secretū diuitis ullū eē putas. Sophocles ēt ait. Et cūcta audiens oia reuelabit dies: ut scribit Gel. li. xi. c. xi. CLAment: ne. s. diuitū facinus audiaf̄. FINxerunt: cōposuerunt cōtra diuitem. LIbrarius: ipsius diuitis. s. Nam inter mancipia librarios habebant romani partiendis pensis pfectos. ARChimagiri magistri & principes equorum. Areopagus Areo Pagos Page. Pag. secreta Archimagirus

℄ SI Tres impleuero: nam qui ius habebāt triū liberorū: ut scribit Appianus tesseram frumēti triplicē accipiebat. Idē in petitiōe magistratuum nō habētibus filios eo numero anteponebanf̄ ut inuit Pli. in epi. hoꝝ habuit rationem lex Iulia ut refert Gellius. APPonere candelam ualuis. i. podici: hoc supplicii genus notauit Catul. DOMI.

Ah tu te miserum maliq fati. Que attractis pedibus patēte porta pcurrēt raphaniq mugilesq. patentem portam dixit Catullus podicē ut ualua Iuue. Nec cōtēnas aut despicias: hoc est & ueneficiū potes timere si offendis diuitem: nam inter tantas opes nunquā deest copia ueneni qua utunt diuites in eos quos oderunt. VT cu. Martis: idest tanquam agerem tecum de re capitali quemadmodū agitur in curia Martis athenis nam iudicium capitis auctore Plinio primum constitutum est athenis in aræopago .i. in curia Martis. OCOridon: uerba Iuuenalis respondentis Neuolo qui petierat ut taceret hemystichion Virgilius .q.d. o stulte.

MER. ℭ SI Tres impleuero: ius hic tāgit triū natorū. Legimus.n. in iure eos q tres hērent filios: qnq in Italia: septem i prouinciis imunes fuisse ab onere publico: qq immunitatē plæriq a cæsaribus sine uxore ac liberis impetrauerunt. Mar. ad Domitianum. Quod forma uetat fieri permitte uideri. Natorum genitor dicar ut esse triū. Statiq hæc ad uxorē ait. Natorum mihi ius triū rogāti musarum preciū dedit mearum: solus q poterat: ualebis uxor nō debet dn̄i perire munus. Innuit.n. nō opus eē uxore ei q ius triū natorum iplorauit. Vn̄ festiuus est iocus ille Lactantii q̄rentis. Cur salacissimus Iuppiter generare desiit. An illi lex papina idulsit: & ius triū liberorum ipetrauit. Appianus tn̄ refert i diuisione cāpani agri: iussisse iuliū cæsarē agros: q circa capuū: cæteris cultiores & uberiores habebantur patribus diuidēdos eē: qbus triū liberorum ius adesset: quo facto cōcurrerunt ad uiginti hoīum milia: q triū liberorū alimēta deposcerent. Fœminæ itē fœcundiores certo numero sobolis honorari a patrefamilias solebāt. Nā cui tres erāt filii. Vt columella tradit odiū & uacatio: cui plures libertas quoq cōtingebat: & his dūtaxat: quæ seruæ dn̄orū rura colerēt. CANdelā apponere ualuis: domū incēdere admota cādela ianūæ. ANNona ueneni: monet semp patere uenenū ad mortē parandā: nec eē difficile iuentu: qn̄ iā sit annona ueneni: & ur̄ eē dictū i utrāq partē. VT Curia martis athenis: ariopagus q cliuus martis iterptatur: ubi primū de hoīs capite iudicatū est (Auctore Plinio) Polux āt scribit in ariopago iudicia cædis: uulnerū & ueneficiorum per populū exerceri solita. OCCulta teges ad cantū galli facit ille secūdū: ut in naturali legit historia galli nocturni uigiles: quos excitādis in opa mortalibus: rūpēdoq somno natura genuit. Norunt sydera & ternas distingūt horas: interdiu cantu: cū sole eunt cubitū. Quartaq castrensi uigilia curas laboresq reuocant: nec solis ortū incautis patiuntur obrepere: diemq uenientē nuntiant cantu. ergo secundum posuit cantum: aut eum quo homines quarta uigilia ad labores excitant: aut quo solis ortū gallus indicat. Sed cur Plinius quartā dixerit uigiliā quid ea sit. Censorium sequentes aperiemus: q ait in .xii. tabulis nusq nominatas horas inueniri ut postea in aliis lectum est: sed ante meridiē eo uidelicet: q ptes diei bifariā tū diuisas meridies discernebat: alii diē qdripartito: sed & noctē similiter diuidebant. Idq similitudo testat militaris ubi dr̄ uigilia prima: secunda: tertia: & quarta. LIBrarius inter mācipia librarios habebāt Romani partiendis pensis pfectos: quorū cōditio paulo honestior erat. Vt Vlpianus his uerbis signat: mācipiorum quoq usufructu legato nō debet abuti: sed secundum conditionem eorum. Nam si librarium rus mittat: & qualū & calcem portare cogat uel histrionem balneatorem faciat: uel de symphoniaco atriensem: uel de palestra stercorandis latrinis præponat: abuti uidebitur proprietatis.

Ius triumnatorum

Cōmoda fœcundæ fœminæ

Galli

Plinius

Cēsorinus

Librarius

Vulpian9

VAL. ℭ SI. TR. i. si tres sibi filios genuero. IV Sta do ne. cā. tui hic se poetā facit rogātē neuolū & illū rn̄dentem. RES mo. ē ini. pu. læ. effœminatus hō lēthalis ē si q alicui secreta cōcredidit. HIC o. hoc ē mali hoīs qlis hic ē. NVnq ca. ē an. ue. puētus ueneni nūq ur̄ apud hos diues carus tā large spargit: q careas annona ueneni legunt nō uidēt barbarismū eē i metro pcipue cū antiq cara ē hēat scriptura. ANNona ue. annonā ueteres mēstrā uel annuā aliqn̄ mercedē ac stipēdiū nominarūt. Vegetius de re militari: torqs aureus solidæ uirtutis primum fuit quē q meruisset pter laudē iterdū duplas cōseqbatur ānonas: duplares: simplares: duplares binas sp unam confeqbant annonā: & annona significat frugū unius anni puētū. Plau. i captiuis: his diē dicā irrogabo multā: ut mihi cenas decē meo arbitratu dēt cū cara annona fiet. VT Curia martis athenis: areopagū dicit in quē q confugerant regebant & ab oī icolumes erāt piculo: ut Aristoteles ondit: in quo areopago reipu. agebant cōsilia: & ea non oibus puulgata i oratoris: un̄ isocratis & lysiæ areopagitici. Vt aūt phædri Platonis interptes exponūt locus athenis in arce fuit qui pagus .i. uilla dictus est. q in æditissimo esset loco areos .i. martis: q ibi cædes iudicarent: quarū ur̄ mars auctor: uel q ibi figeret lancea cū iudiciū fieret q mars fecit contra neptuni filium halirrhothiū hn̄s iudiciū q alcipeā uiolasset martis ipsius & agrauli quæ filia fuit cecropiæ filiam. OCOrydō corydon: de illo sumpta Virgiliano similitudo ē: O corydon corydon q te dementia cœpit: cum & hic & illic de libidinis intēperantia fiat mentio. IVNge ho. ut duplicentur. NEmo tecum: adhæreat. QVod tamen ad can. gal. ordo est q tn̄ ille diues facit ad cantum secundi galli proximus caupo sciet ante diem. SECundi gal. ubi secundo loco cantet gallus. CAupo. p cauponem quencunq uulgarem accipimus. LIBRarius: utrum de libris transfert exemplaria an certe ita dictum librarius ut supra periit libraria.

MAN. ℭ CARptores: q carnes carpūt. QVid.n. quare. COMponere fingere. RVmorib9: isfamia. BAltea: balteorū uerbera. QVærat: ut dn̄i crimina referat. NOlētē .s. qri. INEbriet: referēdo uidelicet domini crimina. ILLos librariū & coquos. Ergo qa in dn̄os crimen cōponūt. PETebas: dixerat.n. hæc soli cōmissa tibi celare monēto. POTare .s. tantū. PROpo. fa. i. sacrificās pro populo: qd sacrificium bonæ deæ erat. Sen.n. i epi. xcviii. ait Credat aliquis pecuniā eē uersatā in eo iudicio: in quo reus erat Clodius ob id adulterū: qd cum Cæsaris uxore in aperto cōmiserat: uiolatis religionibus eius sacrificii. Quod

Bonedeæ sacramentum

Carptores: qd enim dubitāt cōponere crimē
In dominos: quotiens rumoribus ulciscunt
Baltea: nec deerit qui te per compita quærat
Nolentem: & miserā uinosus inebriet aurem
Illos ergo roges qcqd pauloante petebas
A nobis: taceāt illi: sed prodere malunt
Arcanum: q subrepti potare phalerni
Pro populo faciens quātū laufella bibebat

Viuendum est recte cũ ꝑpter plurima: tũ his
Præcipue causis ut linguas mancipiorum
Cõtẽnas: nã lingua mali pars maxima serui
Deterior: tamen hic qui liber non erit illis
Quorũ animas & farre suo custodit & ære.
Iccirco ut possim lingua cõtemnere serui
Vtile consilium mihi: sed cõmune dedisti.
Nunc mihi qd suades post dãnũ tpis & spes
Deceptas: festinat enim decurrere uelox
Flosculus angustæ miseræq́; breuissima uitæ
Portio: dũ bibim⁹: dũ serta unguẽta puellas
Poscimus: obrepit non intellecta senectus
Ne trepida: nũq̃ pathicus tibi deerit amic⁹
Stãtib⁹ & saluis his collibus: undiq́; ad illos
Conueniunt: & carpentis: & nauibus omnes
Qui digito scalpũt uno caput: altera maior
Spes superest: tu tãtum erucis ĩprime dẽtem
Hæc exẽpla para fœlicibus: at mea clotho
Et lachesis gaudẽt: si pascit inguine uenter

pro populo fieri dr̃: sic sũmotis extra cõspectũ oĩbus uiris: ut picturæ quoq́; masculoꝝ aĩalium cõtegant.
LAVfella: uinosa mulier. Viuẽdũ ẽ recte ut liguas Mancipioꝝ cõtẽnas: hinc Cic. li. ix. epi. ad Varronẽ inquit: tibi ãt idẽ cõsilii do: q̃ mihimet ipsi: ut uitem⁹ oculos hoĩum: si linguas minime facile possumus.
MANcipioꝝ: seruoꝝ. CONtẽnas: cõtẽnere pos/ sis. LINguas. s. ẽ. HIC dñs. s. ILLis: ab illis seruis.
ANImas: uitas. FARre: far primus antiqs in latio cibus ut scribit Pli. li. xviii. ICCirco: Neuoli uerba: cõe ad oẽs pertinẽs: & si mihi soli dederis. SVAdes cõsulis. FLOsculus: adolescentia uel iuuẽta. POR/ tio: appositio ẽ. OBRepit: clã uenit. Repere est iux ta terrã ire: uti serpẽs. NOn ĩtellecta uenit. n. tacita.
NE Trepida: poetæ uerba. PAThicus patiẽs παθὸς eni passio dr̃. HIS collibus: septẽ uidelicet capi tolinus seu tarpeius q & saturnius olim. Itẽ auentinus palatinus. Cælius. Exqlinus. Viminalis. Quirinalis.
AD Illos: colles scilicet. CARpentis: Vehiculis.
QVI digito scalpunt uno caput: id est molles: & impudici: Vñ Seneca Epist. iiii. ait. Oĩa rerũ oĩum: si obseruent ĩdicia sunt: & argumẽtum moꝝ ex mini/ mis: quoq́; licet carpe. Impudicũ & incessus oñdit & manus mota: & unũ ĩterdũ rñsũ: & relatus ad caput digitus: & flexus oculorũ. Improbũ interdũ risus: in/ sanũ uultus habitusq́; demõstrat: hæc ille. Ammian⁹ aũt li. xvii. scri. ꝑpei obtrectatores ẽt hoc in eo ludibriosũ & irritũ obseruasse: q̃ gẽuino quodã more caput di/ gito uno scalpe solebat. ERVcis: herbis salacibus: ẽ. n. Eruca ueneris cõcitratrix: iccirco iũgit lactucæ fere in ci bis: ut nimio frigori par feruor ĩmixt⁹ tẽperamẽtũ æq̃t. Pli. li. xix. Oui. itẽ li. ii. de reme. nec minus erucas aptũ ẽ uitare salaces: & qcqd ueneri corpa nr̃a parat. Vtilius sumas acuentes lumina rutas Et qcqd ueneri corpa nostra negat. HAEC exẽpla. Neuoli uerba. INGuine. s. meo. VENter: alicui⁹ cinædi: hoc ẽ meũ satũ ẽ: ut nullo emo lumẽto pedice. O PArui nr̃iq́; lares. Diuitias optat Neuolus ut ĩsipiẽs: puo. n. uiuere nesciebat: qd̃ sapiẽtis ẽ.

Far.
Pathicus.
Romani colles
Digito caput scalpe
Pompeii digitus ad caput
Eruca
Ruta

DOMI.

ℭ ARChimagirus: magister coquorum & coquus inter seruos erat. olim uero conducebatur ex Macello ut scri. Plini. BALtea. i. habenas & flagra qbus aliqñ cæsi sũt. PRO po. fa. Laufellã suoꝝ tporũ ebriã notat: alii ali/ ter sũt ĩterptati: ego uero ĩtelligo ꝑ populo. i. ĩ sacris bõæ deæ: ĩ qbus teste Plu. multa bacchanalibus similia inter se pagebant mulieres: ea appellat Trã. Cerimonias publicas: ut ĩ cõmẽ. Trãqlli exposuimus: & Ci. Clodiũ apii filiũ credo te audisse: cũ ueste muliebri dephẽsũ domi Cai Cæ. Cũ sacrificiũ ꝑ populo fieret. i. ĩ sacris bõæ deæ. Fidẽti. hoc ex scriptis nr̃is recitat sed ĩpfectũ ut dissimulet furtũ aut certe qd̃ scribat nõ ĩtelligit. FARre. i. pane nã farre uixerũt romani ter cẽtũ ãnis ut scri. Verrius auc. Pli. QVi di. scal. i. molles: qd̃ Plu. oñdit cũ scribat Ci ce. solitũ dicere se ñ posse suspicari aliqd de Cæsa. quẽ uideret caput uno digito scalpẽtẽ ex quo. s. cõiiciebat eum eẽ hoĩem mollẽ. ERucis. i. herbis ad salacitatem ueneris incitandam: ut scribunt uar. Alpitius. FOElicibus re/ spondet neuolus propone inquit hæc præcepta his qui possũt aliquid sperare.

ℭ ARChimagirus: prĩceps & magr̃ coquorũ. Nã ut apud Plau. ĩ aulularia legimus: coq cõducebãt de macello: secũq́; hẽbãt mitros: qbus ĩperarẽt. Magiros græce: latiæ coquus. uñ fcã ẽ dictio archimagirus BALtea ulci/ scũtur: aut rumoribus ulciscũt ui & petulãtiã herilẽ. Nã balteũ ꝑ petulãti qdã oñtatiõe positũ ẽ: Persius: Sed bal teus ãbit: aut baltea uulnera accepta ab iis q̃ depẽdebãt a balteo. Nã Sene. scri. gladios cultros & pugiones balte is solere appẽdi. PRO po. fa. sacrificãs ꝑ populo: qd̃ sacrificiũ bonæ deæ erat: ut apte docet Sene. ĩ epist. ad Lu cilliũ hæc scribẽs. Credat aliqs pecuniã eẽ uersatã ĩ eo iudicio: ĩ quo reus erat Clodius ob id adulteriũ: qd̃ cũ Cæ saris uxore ĩ apto cõmiserat uiolatis religiõibus eius sacrificii: qd ꝑ populo fieri dr̃: sic sũmotis extra cõspectũ oĩ bus uiris: ut picturæ quoq́; masculorũ aĩaliũ cõtegãt. Qui di. scal. imo cap. quã rẽ molles plærunq́; faciunt: & in Põpeio notatũ hoc. Scribit Plu. ĩ eo lib. q̃ inscribitur πωχαñτισ υπεχθρωνοφελοῖτο. hoc ẽ quo aliquis iuue tur ab inimico. Scribit. n. calidẽ argiuorũ regẽ: quadã positione comæ & molliore ĩcessu: ut mollẽ uituperatum & Põpeiũ cũ longe abesset a mollicie & crimine: tñ infamiã subiisse qd̃ uno digito caput scalperet.

ℭ ARChimagiri: primi ĩ coqnaria ab ἀρχὸσ dux & magiros coqu⁹. COmpõere: cõfingere. Rumorib⁹ quos ipsi extulerunt. VLCiscantur baltea: ulcisci uidentur atterendo cũ cæduntur: est balteus q̃ cingulũ e corio anti qui bullatum haberent: ut Varro putat: appellatus allegoricos autem pro opibus balteum. Per. posuit illa sub/ ter Cæcum uulnus habes sed lato balteus auro protegit. NEC deerit: syrenesis pathos. QVI te per cõ. q̃r. compita sunt ubi tres aut plures conueniunt uiæ: ubi solebant rustici sacrificare a compotando dicta: uel ut alii putant q̃ plures competant. i. conueniant uiæ. ILLOS ergo roga: seruos. QVAm subrepti potare falerni: q̃ q̃ auidissime faciunt. PRO populo faciens: sacrificans: sic uir. in carmine buco. Cum faciã uitula pro frugibus ipse uenito. & Plau. Sed si repero o fides mulum congialẽ plenã faciã tibi fideliã: id adeo tibi faciã. LAVfella: meretrix: ut ipse supra. Lenonum ancillas posita Laufella corona prouocat. TVm his mecũ sua uocali manet:

MERV.
Archimagirus
Balteus
Sacrificiũ ꝑ populo
Scalpere cap.
Plutarch⁹

VAL.

quia monosyllabũ ē:ũt o utinā tũc cũ lacedæmona classe petebat:aut iõ nõ elidit̃ qa seqtũr aspiratio q̃ aliquotiens uim habet litteræ:ut apud serenũ.Parua sabucus itē hircino cõdita sæuo. DETerior tñ hic:q liber nõ erit illis.Quoꝝ aias & farre suo custodita & ære:sensus ē inter seruos ille adhuc deterior erit q̃ nõ erit liber.i.more liberi & honeste uiuet:cuius lingua procax est in illos:q domi alicuius alũtur ĩpēsis. VELox flosculus:uitæ nr̃æ breue curriculũ:qd̃ ut flosculus decidit. ANGustæ:cito trãsituræ. MISeræq;:q aĩ pturbationibus gemitibusq; plena est. BREuissima uitæ portio:iuuētus:at qd uel lõgissima hoĩs uita ē si æternitatē spectes:qd quæso est nõ ne aura matutina. OBRepit:nõ ĩtellecta senectus.h.d.in cõuiuiis ungimur:iocamur:uitam libidine ducimus cantus suauitate trahimur:oculoꝝ blandimentis irretimur:ambitione tumemus:& cæteris affectibus obcæcamur:cum oĩs nox horaq; p tacitos fallacesq; cursus ad uitæ nos traducat exitiũ:& in hoc uitæ tã celeri cursu fessi nãtisq; æui momēto centies p̃morimur. NVnq̃ pathicus tibi deerit amicus:nunq̃ deerit quem in uoluptatibus sequi possis. STAntibus & sal.his col.urbe roma q hos includit colles. ET Car.utpote ĩ delitiis q non suis ueniãt pedibus:sed curribus deuehantur. QVID di.scal.uno ca.q ĩfamiæ nota fuit apud romanos:ut ĩ pompeiũ qui dictus ē magnus sicut Plu.refert in eo libro quē inscripsit an quisquam ab inimicis iuuetur. ERucis im pri.dē.q te efficiant salatiorem. FOElicibus:diuitibus qui uoluptatum omne aucupant̃ genus. AT Mea clo.& la.hoc est ab ineunte ætate usq; in p̃sens tēpus nequitia & immundissimus me delectauit uitæ cursus qm̃ ita fata uoluerũt.Clotho siquidem p̃sens:lachesis uero pteritũ significat tēpus:ut tam Aristo.q̃ Plato ostendunt.

O parui nostriq; lares:quos thure minuto
Aut farre:& tenui soleo exornare corona:
Qñ ego figã aliqd quo sit mihi tuta senectus
A tegete & baculo:uiginti milia fœnus
Pignoribus positis:argenti uascula puri
Sed quæ fabritius censor notet:& duo fortes
De grege mœsorum:qui me ceruice locata
Securum iubeant clamoso insistere circo:
Sit mihi præterea curuus cælator:& alter
Qui multas facies pingat cito:sufficiēt hæc
Qñ ego paupero:uotũ miserabile:nec spes
His saltem:nam cum pro me fortuna rogat̃
Affigit cæras illa de naue petitas:
Quæ siculos cantus effugit remige surdo

MAN. Lares — ❡LARes:lares dii cõpitales.Sue.in augusto. Cõpitales lares ornare bis ĩ anno ĩstituit:uernis floribus & æstiuis.Erãt & familiares de quibus hic ait Neuolus nr̃i.Cato in re rustica:pr̃familias ubi ad uillã uenit ubi larē familiarē salutauit:fundũ eodē die si post circũeat &c. (Vilice officium) Idē quoq; inferius de uillicæ offõ ait focum puꝝ circũ uersum quotidie priusq̃ cubitum eat:hēat: Calēdis nonis festus diei quũ erit coronã ĩ focũ indiat:per eos itaq; dies lari familiari p copia supplicet: hæc ille.hic neuolus ait.Et tenui soleo exornare corona. (Lares Far tostũ) FARre.pli.li.xviii.c.ii sic ait.Numa instituit deos fruge colere & molle salsa supplicare. Atq; ut auctor ē hemia.far torrere:qm̃ tostũ cibo salubrius eēt: id uno mõ cõsecutum statuēdo nõ esse puꝝ ad rem diuinã nisi tostũ &c.Latius tñ de laribus diximus ode secũda Epodon. FIgã:reponã:uel fingam cõponã. A TEgete & baculo:a pauptate & mēdicitate. VIginti milia:qñ.s.fingã. FOEnus:appositio ē: POsitis:a mutuantibus pecuniã meam. VAScula: quando fingam. FABricius censor notet:scribit Gel.lib. iiii.Caiũ fabriciũ Luicinũ:& Quintũ æmilium papũ Censores.P.Corneliũ rufinum:qui bis cõsul ac dictator fuerat:senatu mouisse cãmq; isti notæ sub scripsisse:q cũ cõperissent cœnæ gr̃a decē in põdo argēti habere scribit idē Vale.maximus li.ii.capite de cēsoria nota:Optat igit̃ ad põderis:qd censores notēt. (antiquoꝝ parsimõia) Addit Pli.li.xxxiii.c.xiiii eum Fabritium uetuisse:ut ne bellici qdē imperatores plusq̃ pateram & salinũ argēteũ haberēt. ET duo fortes.s.notēt. MOEsoꝝ seruoꝝ ex mesia Ceruice:eoꝝ.s.locata:ad ferēdã lecticã uidelicet: CLAmoso: ob ludos.s.& plausus. CVRuus:dũ.n.laborat curuus est. VOtũ.s.meũ superius. MISerabile est.s. HIS q optaui.

(Vlyxis sermo de syrenibus) AFFigit cæras:apud Homeꝝ li.xii.odisseæ refert Vlyxes a circe monitũ fuisse:ut syrenas caueret:ait autē sic. Ipsa nãq; primũ diuinaꝝ syrenũ uocē:& floriferũ eaꝝ pratũ nobis euitãdũ pcipit:soli mihi ut eas audiã concedit sed uos me arcte ad malũ funibus ligabitis:q si forte ut me soluatis iussero:tũ uos pluribus me & arctioribus uinculis implicetis:hoc ego pacto singula socios admonebam. INTerea nauis cito cursu syrenũ insulæ propinquauit:secundo nãq; uento ferebamur:qui illic statim cessauit:& placida tranquillitate deus unda strauit:at socii collectis in naui uelis:remis ordine dispositis mare sulcabant: (Vlyxis cæra) hic ego magno cæræ orbe in partes cõsecto:& manibus:& ui solis q̃primũ mollito ordine oĩum aures abstruxi:illi me uicissim manibus pedibusq; ad malũ colligarunt:quum uero tãtum ab insula abessemus:quãtũ leui remoꝝ pulsu uox exaudiri posset:minime eas e propinqua nauigantes latuimus:sed statim cãtare p q̃ suauiter orsæ sunt: (Syrenum uerba ad ulyxem) huc ades inclyte ulyxe magna achiuorum gloria hic nauē siste:ut nostrã uocē audias:nemo enĩ unq̃ hac iter fecit:quin nostri cantus suauitate demulceretur:q̃ oblectatus:& plura doctus a nobis dimittitur:haud enim nos fugit quid apud magnam troiam:græci simul:& troiani deoꝝ uoluntate gesserunt.Scimus pterea quicquid in alma terra agit̃:sic suauissima uoce canentibus ego audiendi cupidus sociis ut me soluerent superciliis annuens iubebam:at perimedes & eurylochus ab remis quibus incumbebant properantes pluribus me uinculis implicuerunt ita tanto percurso spacio ut non amplius eaꝝ uoces audirentur:amota a sociorum auribus cæra:ipsi me soluerunt &c.

DOMI. ❡O PARui nostriq; lares:uotum quod sequitur Neuoli optantis opes introducitur a Iuuenale per irrisionem ut ostendat eum nescire uiuere contentum paruo:& propterea exercere turpes artes: quasi innuat uitiosum hominem a sapiente in hoc differre quod hic multa concupiscat:ille paucis sit contentus. PARVi: loquitur ex affectu nam ei parui uidebantur: QVæ Fabricius:hoc est supra decem pondo:nam Fabricius Licinus censor senatu mouit Rufinum qui bis consul fuerat & dictator:quoniam decem pondo argenti facti habebat:

scribūt Liuius & Gel.addit Plinius eū statuisse ut ne bellici qdē īpe:ratores plusq̄ paterā & salinū argēteum habe rēt. DE Grege mœsoꝝ:mœsi duplex ē misia altera troadi phrygiæ finitima:ducta origine ex europa ut scribit Plinius:nā inde Misi phryges & thyni ꝓfecti misiā:phrygiā:Bithiniā tenuerūt altera europa:cuius meminit Pto temeus iuxta Pānoniā. DE Grege mœsoꝝ.i.de grege seruoꝝ ex mœsia. PINgat cito:uelocitate pīgēdi nemo anteiuit Nichomachū Aristegni filiū & discipulū. VOTū miserabile:introducit eum ingemiscentē huic uoto ut magis irrideat. AFFigit cæras.Carmē ē in.xli.Odisseæ apud Homeꝝ:ubi Vlixes a Circe admonitus:ne pa teretur se allici cātu syrenū ꝑter quas erat nauigaturus:cærā inmisit auribus socioꝝ oīum iussitq̄ ad malū alligari aptis auribus:īperās ut si forte uel nutu uel clamoribus rogaret se solui non parerent:cum illuc applicuisset nauis innuens uincula dissolui iubebat:uictus suauitate carminis quod syrenes orsæ sunt:& Cicero est interpretatus: O Decus Argolicum quin puppim flectis Vlyxe.

¶NOStri paruiq̄ lares.Diomedes grūdiles lares dicit:quos Romulus cōstituisse dr̄ in honorē scrophæ:quæ. xxx.pepererat:quod ita esse cōfirmat testimonio Cassii in.ii.histo.pastorum uulgus sine cōtentione consentien do præfecerunt æqualiter Remum & Romulum:ita de regno ut pares inter se essent.Monstrum sus parit por cos.xxx.cuius rei fanum fecerūt grundiles.Dicti sunt aūt grūdiles a uoce porcoꝝ:hoc est a gruntu:hos lares far re ac thure placare Neuolus dictitat:aut forsan lares familiares:de quibus Persius.Bullaq̄ succinctis laribus do- nata pependit. FABricius censor notet:in noctibus atticis legimus.C.Fabricium luscinū:& Quintum æmili- um papū censores.P.Corneliū Ruffinū:q bis cōsul ac dictator fuerat senatu mouisse:cāmq̄ isti notæ subscripsis se:qd eū cōperissent cœnæ grā decē pōdo argēti hr̄e.Optat itaq̄ id pōderis qd cēsores notēt. DE Grege me- soꝝ:ex mesia serui hēbantur:duplicē esse mesiā alteram ī asia:alterā in europa alibi docuimus. AFFigit cæras illā de naue petitas.Vlyxes a circe ꝑmonitus:quo pacto illesus littus cāpanū ꝑterlaberet. Remigū & socioꝝ au- res cæra:& pice obturauit ne scilicet uocem & cantus syrenum audirēt:se autem iussit ad malum deligari:tum re migibus innuens syrenum blandas uoces sine noxia audiuit atq̄ reliquit. MER. Lares grūdiles Fabritius Censor Mesia

¶OPAR.no la q̄ maxima cupiat sibi pcat. QVādo ego figā firmabo cōparabo mihi tot opes. QVO.ut SIT mi.tu.sene.a te.& ba.a mēdicātiū uita q urbes circuūt senes tegetes hītāt & uix baculo sustineri possūt. VIgiti mi.fœ.ut sit fœnus uigīti milia sextertioꝝ q̄ alias mihi pariāt pecunias:nā fœnus dictū q pecuniā fo- ueat qsi fœtura ita græce τοκοσ αποτου τεκιν dr̄ qd est pere.Var.li.iii.de latino sermone:fœnus aūt dictum a fœtu:nā & catonē:& cæteros antiqores sine n lrā fœtus ꝓnūciasse cōtēdit:ut fœtus & fœtura. SED q̄ fa. cē. no.q honoribus & auctoritate oī ciuitati tpibus suis maiore cēsu par unicuiq̄ pauprimo:qm̄ locupletē illū facie bat nō multa possidere:sed modica desiderare:ē ergo sensus sint mihi huius opes:ut cēsor qlis fuit Fabritius no tet me plura possidere q̄ cōueniat:huius fabricii censoris Ci.in li.de oratore:& Gel.in iiii.noctiū atticaꝝ memi nit. DE Grege mœsoꝝ:a loco uñ uenustiores bailoidæ romā ueniebāt:est.n.regio mœsia de q̄ Rufius festus in geographia:boreā subit altior agro.Mœsus & extēto post tergū cespite thracas plurimus excedit. CERuice lo.sub lectica q̄ me ferāt. SECurū iubeāt:uelit intrepide oīa theatri spectacula ꝓspicere. CVRuus:q assiduus ī ope sit:ac ꝓ hoc ī ea arte ꝑstans. Qui multas faciēs pīgat cito:qui celeri manu pinicilia cōtractet. QVando ego pauper ero:ꝑinde loqtur ac si oīa q̄ enumerauit iā sit assecutus:ita loqcis & stolidi hoīs uerba ꝓtulit:ut nul- la etiā uirtute nullo labore se maxima bona conseq posse arbitret. AFFigit cæ.illa de na.pe.q̄ sicu.can:effu. re. sur.Hom.in.xii.odysseæ Vlyxem p siculū mare nauigātē scribit ne sirenū cātu illecti socii naui ad littora appel- lētes scopulis illiderēt primū cæra oīum aures occlusisse post se uinciri iussisse:ita sirenū cantus fallaces effugisse ostēdit:at eaꝝ una parthenope in mare se ꝑcipitē dedit qñ eā græcoꝝ nauim ad se nō potuisset aduertere:q̄ nea poli sepulta urbi postea nomē reliqt.Sillius italicus.Huic molles urbi ritus atq̄ hospita musis Otia & exēptum curis grauioribus æuū Sirenū dedit una suū memorabile nomē:parthenope moriens acheloias æquore cuius Regnauere diu cantus:cum dulce per undas Exitium miseris caneret non prospera nautis. VAL.

Satyra decima Li.IIII.

OMnibus in terris quæ sunt a ga dibus usq̄
Auroram & gangen pauci di- gnoscere possunt
Vera bona:atq; illis multū diuersa:remota
Erroris nebula:quid enim ratione timemus
Aut cupim9:qd tā dextro pede cōcipis: ut te
Conatus nō pœniteat:uotiq; peracti:
Euertere domos totas optantibus ipsis
Dii faciles:nocitura toga nocitura petuntur
Militia:& torrens dicendi copia:multis

Argumentum Satyræ.x.
Curæ hominū decima:rerūq̄ libido notatur.

OMNibus ī terris.Vanas hoīum mētes arguit:oñditq̄ minime optādas eē di- uitias:potētiā eloquētiā:famā:gloriam minime ēt senectutē:aut formā:iis enī q̄ bona putāt multos periisse notat. Indicat docetq̄ postea: qd nā optare nos deceat ac iuuet: OMnibus ī terris:Sēsus ē: tāta cæcitas tanta bonoꝝ & maloꝝ ignorātia ē:ut pauci sint ab ortu so lis ad occasū qui discernere bonum a malo noscāt: & econtra.Vnde ēt Seneca epistola.xlv.iquit res fallūt illas discernere: ꝑ bonis mala amplectimur. Opta- mus cōtra id q̄ optauimus:pugnāt uota nr̄a cū uo- tis:consilia cum consiliis.Tullius item libro primo de finibus ait Ignoratione reꝝ bonaꝝ & malarum ma xime hominum uitam uexari. ABgadibus idest ab occidente.Gades enim insula est in extremo nostri orbis in occidentem uersus.De quibus legito Melam libro tertio & Plinium libro quarto.c.xxiii.Diximus & la tius in ode secunda libro.i.horatii flacci. GANgen.ganges:ut Strabo lib.xv.ait a montibus descendens:quū in MAN. Res discer nendæ sūt Rerum ignoratio Gades Ganges

planiciem peruenerit:ac oriente cõuersus ĩ mare progreditur. Vnũ hostiũ habẽs:q̃ꝗ oĩum indicorũ flumẽ ma
Vera bona — ximum sit. PAVci dinoscere possunt uera bona. Socrates ĩ gorgia platonis censæ:non eẽ cuiusq̃ uiri eligere:
quænã ex rebus:quæ delectãt:bonæ sunt: quæue malæ:sed potius artificiosi uiri opus esse utrũq̃. VERa bo-
na. Stilbon:quem epicuri epistola ĩsequitur. Capta patria:amissis liberis amissa uxore:quem ex incendio publi-
co solus:& tñ beatus exiret:ĩterroganti Demetrio Nũquid perdidisset omnia:inquit bona mea mecum sũt. Au-
Stilbonis dictum — ctor est Seneca epi.ix. Bona autem mea mecũ sunt. Iustitia.s.ac uirtus tẽperãtia:prudẽtia nihil.n.bonũ putabat:
quod eripi possit ut idem scribit. Epistola uero. lxxvii. ita ĩquit Bona illa sũt uera:quæ ratio dat solida ac sempi-
Bona mea mecum sunt — terna:quæ cadere nõ possũt nec decrescere quidem:aut minui. Cætera opinione bona sũt:& nomẽ quidem ha-
bẽt cõmune cum ueris. Cice. item ĩ oratiõe pro domo sua ad põtifices idem asserit his uerbis:Nõ me bonorum
direptio nõ tectorum excisio:nõ depopulatio prædiorum nõ præda cõsulum ex meis fortunis crudelissime ca
Vera bõa — pta permouet. Caduca semper & mobilia hæc esse duxi. Idẽ quoq̃ pro rege Deiotato sic. Quid de uirtute eius
bõa uera — dicam. Quid de magnitudine animi:quid de grauitate:cõstãtia:quæ omnes docti atq̃ sapiẽtes summa quidem
biantis — etiam sola bona esse dixerũt. Et ĩ parad. hæc scribit. Neq̃ ego unq̃ bona perdidisse dicam:siquis pecus aut sup-
dictum — pelectilẽ amiserit. Nec nõ sæpe laudabo sapiẽtem illum biãtem:ut opinor:qui numeratur iter septem sapiẽtes
Omnia — Cuius quum quidam patriam prienam cœpisset hostis:cæteriq̃ ita fugerent & multa de suis rebus secum aspor
mea mecũ — tarẽt: quum esset admonitus a quodam ut idem ipse faceret. Ego uero inquit facio. Nam omnia mea mecum
porto — porto. Ille hæc ludibria fortunæ ne sua quidem putauit:quæ nos appellamus etiam bona. Ibidem quoq̃ ita inq̃t
bonum — idem Cice. Siquid recte fit & honeste & cum uirtute id benefieri uere dicitur:& quod rectum & honestũ & cum
uerum — uirtute est id solum opinor bonum. ILLis bonis.i. MVLtum diuersa.i.mala. Nam uti & philosophus lib. vii.
Malum — eth. ait. Malo bonum cõtrarium est. Vtq̃ cicero li.ii.tusc.scri.zeno nihil est:ĩquit Malum nisi quod turpe aut ui-
quid — tiosum est. ERRoris nebula:ignorantiæ uelo. Vnde Socrates apud Platonem in alcybiade secũdo sic ait. Il-
Ignorãtiæ — lud autem cogito quãtum malum sit hominibus ignorãtia quãdoquidem propter hãc nos latet quum male ad
mala — agimus & quod deterrimum est ob eam pessima nobis quãdoq̃ precamur quod quidẽ nemo putaret. CON
Vota stulta — cupis uel concipis legi potest. CONatus:nisus tentationis appetitus desiderii. POEniteat:Socrates item ĩ alcy
biade secũdo platonis ait interdum breue post tempus præterita uota dãnant ad contraria recurrẽtes. DII fa
ciles. Lucanus etiam lib.i.ait. O faciles dare summa deos:eademq̃ tueri Difficiles. DOmos:familias. NOCi-
tura petuntur. MILitia quænam petantur Seneca episto.cxix.ostendit his uerbis. Sed magna illa in quibus alii
honores anniuersarios petunt:alii perpetuas potestates:alii bellorum euentus prosperos triumphosq̃:alii diui-
tias:alii matrimonia ac liberos:alii salutem suam suorũq̃. Inde sequitur. Quanti animi res est solum nihil pete-
re nulli supplicare & dicere nihil mihi tecum fortuna non facio mei tibi copiam &c. Scribit eadem fere Vale-
rius:de quibus legito in fine huius satyræ:ibi.s. Aptissima quæq̃ dabunt dii. TOGA in pace. MILitia in bel-
lo. TORrens:uelox.

¶Domitius Calderinus Veronensis in Decimam Satyram ad Iulianum medicen.

DOM. — OMNibus:Ignorãtiam hominũ accusat q̃ p imprudẽtiam ea sæpe a diis optãt:quæ pniciosa sũt
docetq̃ quid hominẽ ĩ uita expetere oporteat. A GAdibus.i.ab Occidẽte gades pheretides.
Erithrã dixit:insula est extra colũnas herculeas ad hostium Betis erũpentis:in oceanũ stadiis
cẽtum lõga opibus insignis:nã supra quĩgẽtos ætate strabonis ut ille refert illic ĩuẽti sũt eque-
stris census pascuorũ fertilitate pstat:iccirco geriõis armẽta illic fuisse finxerũt. GAngẽ:idiæ
fluuiũ:alii ĩcerto ortu dixerũt:alii ĩ scithicis mõtibꝰ hẽre fõtes:ĩ eũ decẽ & nouẽ amnes ĩfluũt.

¶Enarratio Decimæ Satyræ.

MER. — OMNibus ĩ terris quæ sũt a gadibus usq̃. Quartus hic Satyrarum liber:ĩ cuius prima satyra: tum
ratiõibus:tum exẽplis:stulta uota arguit:& imprudẽtiam hominum:ĩ optãdis rebus demonstrat
q̃d potissimum hinc nascitur:quia pauci:imo plane nulli:quæ uera sint bona & rursũ q̃ uera mala
dinoscere possũt. GADibus:gades ĩsula extra fretũ herculeum. GANgem:ganges idiæ fluui-
Ganges — us:quem alii in certis fõtibus ut nilum rigãtemq̃ uicina eodem mõ alii ĩ scithicis mõtibus nasci di
xere:fluereq̃ in eum.xxx.amnes. DEXtro pede concipis:legendum est:concipis:nõ cõcupis:ut sit uerbum uo-
Concipio — tis idoneum. Nam concipi uota legimus:& concepta animo uota dicuntur.

¶In Decii Iunii Iuuenalis Satyrarum libro quarto Georgii Vallæ cõmentaria.

VAL. — OMNibus ĩ ter.q̃ sũt a gad.usq̃ aurorã & gan.pa.dino.pñt Vera bo. In hac Satyra docet in optãdis
rebus humanis quãta feramur propemodũ oẽs animi caligine & in summis cõtra diiudicãdis malis
q̃ cæca cupiditate ducamur:& quot eluxerit fortuna mortales multis probat exemplis:& humana
gaudia metus dolores spes & quicq̃d caducũ & mortale est nisi insanum suspicere neminem. Sane
plato beatum hominem dici uoluit qui diuiuarum rerum sapientiam nactus est:necnon humanarũ cognitionẽ
tenet:q̃ scientia quadam & arte atq̃ opinione uera in hisq̃ totus ad inspectionem arrectus gaudeat:exultãs seni
bus & uoluptate animi fruatur quam sapientia scientiaq̃ ingesserit:nec ullum inde impedimentũ habet. OM
nibus in terris:ordo est:in omnibus terris:quæ sunt a gadibus usq̃ auroram & gãgem pauci remota erroris ne
bula possunt uera bona atq̃ illis multum diuersa dinoscere:quæ sunt a gadibus usq̃ auroram ab occidente in
ortum solis usq̃ gadir urbs in occidentis ultimo sinu fuit. Rufus festus de oris maritimis ẽ athlanticus sinus hinc
gaddir urbs ẽ dicta tartesus prius:gaddiricaq̃ regio dicta a gaddirico. Pla. in athlantico λήξιν δεάκρασ τηο-
νησου πρως ιρακλεῖονει ληχώτιεωῖ τοτιο γαΔΔεῖρικησ νύνχορασ κατεκεινόν τον τοωονὸ μα
ξόμενι ἐ ΔΛινησί μενεύμηΛὸν τοΔεωιχώιον γαΔερον: is locus continussa: & tartessus: & duæ quæ
Herculis dicuntur columnæ. Ruffus Festus in descriptione orbis terræ. Gaddir prima fretum solida supere-

minet arce. Attolitq; caput geminis īserta columnis. Hæc cōtinussa prius fuerat sub nomine prisco. Tartesū, q; dehinc tyrii dixere colōi. Barbara qn ēt gaddes hāc līgua frequētat. Pœnus qppe locū gaddir uocat undiq; septū. Aggere ꝑducto. AVRorā & gāgē: fluuiū ī oriēte eximiū q a meridiana regione decurrit: ut īdus q tñ a caucaso originē ducūt: post ī meridiē deferūt: post se ī ortū flectūt: utriq; rubro deniq; excipit mari: gāges uero inter memorabiles amnes maximus dr: post quē īdus tertius & q̄rtus hister & nilus eē credūt: ut gāgē facile det intelligi ꝑ oriēte posuisse: q a gāge æthiopū rege: ut suidas īqt nomē adeptus est. ILLis multū diuersa: sūma mala. QVid tā dextro pe. secūdo conatu. CONcipis: capessis: sūt q legāt cōcupis. VT te conatus nō pœniteat. te conatū fuisse: ut asseq̄re nō ꝑturbet. NOCitura toga nocitura petūt militia toga & militia: casus ablatiui sūt ē uero sensus tā in pace q̄ ī bello petimus q nobis noceāt: togā.n. ꝑ pace posuit. ET Torrēs dicēdi copia uerborum: ordo ita resoluēdus ē: torrēs copia dicēdi & facūdia multoꝝ ē ipsis mortifera: nisi.n. resoluat construi non pōt: ut illud apud Senecā: sæpe ī magistrū scelera redierūt sua: scelera magistri sæpe redierūt in eū siue in ipsum & id siue substantiuū sit suū: ut suū cuiq; soluat sua cuiusq; sunt hoc mō: q cuiusq; ē ei soluat: q̄ cuiusq; sunt ipsius sunt: siue adiectiuū sit ut suus ē Homeri mos sunt hic ēt sua ꝑmia laudi: & dicas: mos Homeri est eius: ꝑmia laudi sunt illi: TORrens: ingens dicēdi copia: sic Hora. rapido torrentius amni ingenium.

Et sua mortifera est facundia: uiribus ille
Confisus periit admirandisq; lacertis:
Sed plures nimia congesta pecunia cura
Strāgulat & cūcta exuperāx potrimōia cēsꝰ
Quanto delphinis balæna britānica maior
Temporibus diris igitur iussuq; neronis
Lōginū & magnos senecæ ꝑdiuitis hortos
Clausit: & egregias lateranorū obsidet ædes
Tota cohors: rarus uenit in cœnacula miles:
Pauca licet portes argenti uascula puri:
Nocte iter igressus gladiū centūq; timebis:
Et motæ ad lunā trepidabis arūdinis umbrā:
Cantabit uacuus coram latrone uiator.
Prima fere uota: & cūctis notissima tēplis
Diuitiæ crescant: ut opes ut maxima toto
Nostra sit arca foro: sed nulla aconita bibūt
Fictilibus: tunc illa time quū pocula sumes
Gemmata: & lato setinum ardebit in auro
Iam ne igitur laudas: qd de sapientibus alter
Ridebat: quotiēs a limine mouerat unum
Protuleratq; pedem: flebat contrarius alter
Sed facilis cui uis rigidi censura cachinni:
Mirandū ē unde ille oculis suffecerit hūor.

MORtifera sicuti ciceroni & pluribus. ILLE: ut Milo de quo Gel. li. xiiii. c. xvi. ita scri. Milo crotoniēsis athleta illustris. Quum iā natu grādis artē athleticam desisset iterq; faceret forte solus ī locis Italiæ syluestribus quercū uidit ꝑxime uiā: patulis in ꝑte media rimis hiātē. Tūc īmissis ī cauernas arboris digitis diducere & rescīdere quercū conatus ē: ac mediā q̄dē ꝑtē discidit diuellitq;. Quercus aūt in duas diducta ꝑtes quū ille q̄si ꝑfcō qd erat cōnixus manus laxasset cessante ui redit ī naturā manibusq; eius retētis inclusisq; stricta denuo & cohesa dilacerādū hoīem feris ꝑbuit. PECunia. Seneca itē epi. v. ait. Multa bona nr̄a nobis nocēt: phūs quoq; li. i. eth. sic. Cōplura bōis accidūt detrimēta: iā.n. q̄dā ob diuitias: q̄dā ob fortitudinē ꝑiere. Et ci. li. i. rhet. Maximū malum ē auaritia. multos.n. magnis in cōmodis affecit pecuniæ cupiditas. Apuleius itē in orōne prima sic. Et imodicæ diuitiæ uelut ingentia & enormia gubernacula facilius mergūt: q̄ regūt. DELphinis: Delphini adolescūt celeriter decē annis putant ad summā magnitudinem uenire: uiuūt & tricenis: nutriūt huberibus sicut Balæna. Pli. lib. ix. id scribit Delphinus ꝑterea oium uelocissimus eē credit animaliū: tū aq̄tiliū: tū terrestrium ut scri. phūs. li. ix. de animalibus. BALæna britānica Pli. li. ix. scri. plurima & maxima aialia eē in īdico mari: ex quibus balænæ quaternū iugeꝝ. TEMporibus diris exēplo ostendit multis offuisse pecuniam & diuitias. IGItur: magnos ob cēsus. LONginum. Nero Cassium longinum iuriscōsultum ac luminibus orbātum: iussit interfici q in uetere gentili stemmate. Cassii percussoris Cæsaris imagines retinuisset. Auctor est Sueto. Meminit & Tacitus. li. xvi. SENecæ prædiuitis ortos. Tacitus. li. xiiii. ubi de Nerone meminit ita scribit. Et nero ad deteriores inclinabat: ii uariis criminationibus Senecā adoriunt tanq̄ in gentes & priuatim supra modū euectas opes adhuc augeret: q q; studia ciuiū in se uerteret hortorū quoq; amœnitate & uillaꝝ magnificentia q̄si principē supgrederet &c. postea subdit q seneca criminātiū nō ignarus ita neroni inq̄t. Quartus decimus annus ē Cæsar: ex quo spei tuæ admotus sum. Octauus ut imperiū obtines. Medio tpis tantū honoꝝ atq; opum in me cumulasti: ut nihil felicitati meæ desit: nisi moderatio eius &c. Paulo uero inferius sic. Cum opes meas ultra sustinere non possim: præsidium peto: iube eas per procuratores tuos administrari: in tuam fortunā recipi &c. libro uero. xv. scribit idem Tacitus Senecā accepto nuntio nerōis iussū de morte sibi ictu ferri brachia exoluisse: crurū quoq; & poplitū uenas abrupisse: utq; citius obiret uenenum quoddam hausisse frustra: nam frigore iam clausum erat corpus aduersus uim ueneni: postremo stagnum calidæ aquæ introisse: eiusq; uapore exanimatum: sine ullo funeris solemni crematum fuisse. LATeranorū ædes. Tacitus lib. xv. scribit in coniuratione pisoniana contra Neronem plautium lateranum consulem designatum etiā deprehensum fuisse qua de re cum nero ad necē compulit adeo propere: ut non cōplecti liberos: non illud breue mortis arbitriū ꝑmitteret. Raptus itaq; in locum seruilibus pœnis seposītum: manu Tatii tribuni trucidatus est: plenus constantis silentii: nec tribuno obiiciens eundem conscientiam. IN Cœnacula: i. ad inquilinos occidēdos: superiora enim domus inquilinis locabant: quia pauperes. Cœnacula inquit festus dicuntur ad quæ scalis ascenditur. Varro tamen scribit: q ubi cœnabant. Cœnaculum uocita

MAN. Milonis mors
Bona nocent
Pecunia ob.
Diuitiæ magnæ
Delphini
Balæna
Lōginus Cassius
Senecæ diuitiæ
Senecæ mors
Plautius lateranus
Cœnacula.

Conti bant &c. Diximus & plura in sat. vii. CONtum. Conti hastæ longiores & robustæ dicuntur: ut scribit nonius.
Pauperis securitas CANtabit uacuus: Latrones ut inquit Hiero. in aureola: sancto hilarioni dixere. Quid faceres si latrones ad te uenirent? eis respondit. Nudus latrones non timet. At illi: occidi posses: possum inquit: quia sum mori paratus.
Diuitiæ VERe geraliter. VOTA. s. sunt. DIVItiæ crescant: ut opes harum differentiam Cicero in lælio ostēdit enī
Opes honores ꝙ expetuntur Diuitiæ: ut utare: Opes: ut colare: honores: ut laudare &c. POCula gemma: de iis uideto sat. v. ibi. Nam uitro: ut mulsi: transfert ad pocula gēmas. SETinū ardebit. setina uina cibos cōcoqui cogūt: ut scribit Pli. lib. xxiii. c. iiii. diximus & plura sat. i. ALTer ridebat. i. Democritus: scribit enim Hippocrates epistolam amico: ubi ait dixisse Democrito: quū ille continue rideret. Quorum miserandū est rides: quibus lætandū pari modo rides: quare bonum & malum apud te differunt nihil: tum ille inquit. Ista quidem probe narras: sed nostri risus nondum causam tenes: tu mei risus causas duas esse putas: bona. s. & mala. Ego tantum rideo hominem igno
Democritus rantia plenum ac recte factis omnino uacuum: qui omnibus suis cœptis puerascens: superfluis & nocuis laboribus se conficit: post plurima demum inquit idē huiusmodi angustias: quibus homines iugiter implicantur: cū a
Heraclitus spicio: risus abunde effluit. poteris & plura legere in dicta epistola. Vixit autem Democrit9 annos. cix. ut scribit laertius. FLEbat contrarius alter: idest heraclytus: is enim teste etiam Seneca & pluribus fleuisse dicitur.

DOMI. ℂ BALena maior delphine: apte comparat magnitudinē census duabus īmanibus Beluis ut ostēdat in his eē temeritatē & īpetum fortunæ. BALena britanica: in britanico oceano balenā expressit: quis īnatet aliqñ ī nostra maria: ut scribit Pli. CASsius longinus iurisconsultus: cui Drusyllā collocata imperator caligula abduxit ī terfectus est a Nerone qm̄ Cassii percussoris Cæsaris imaginē in stemate suo haberet: sed per longinū diuites oēs sublatos a Nerone ītelligit. Plautius itē lateranus in coniuratione neroniana deprehēsus a Nerone iussus ē mori ut Tacitus scribit. Tacitus ꝓximā necē plautii Laterani cōsulis designati nero adiūgit &c. Idē Seneca ꝑceptorem quē Fenius Rufus & Tigilinus post mortē Buri uariis criminationibus adorti sunt: q̄si augentem opes euectas ultra priuatū modū: & hortoꝝ amœnitate ac uillaꝝ magnificentia: principē subgradientē ad necē compulit. COEnacula: numero multitudinis dicūtur suprema tabula domus: qm̄ ut Varro scribit maiores aliquando illic cœnare instituerūt: eā partē locabāt inquilinis qui pauperes sunt. RARus miles: idest rarus centurio & tribunus nuncius ab imperatore necis. VENit in cœnacula. i. ad inquilinos & pauperes q̄si diceret paucis īquilinis imittitur percussor. ALTer Democritū intelligit argistrari incertum an Damasippi an Antedori filium Trax fuit ex Abdera urbe: ut Laertius scribit. FLebat alter: receptū est ut diogenē intelligamus: sed nulla extat historia: græci ad heraclytū hoc referūt quē fleuisse cōstat Pli. uero in. vii. ita scribit. Exit hic animi tenor in rigorem quēdā toruitatemq̄ naturæ durā & inflexibilem affectusq̄ humanos adimit quales ατωαθεισ græci uocāt & multos eius generis experti: quodq̄ mirū sit auctorem maximæ sapientiæ Diogenem cynicum pyrrhooem. Heraclytū. De lachrymis uero Heraclyti extat etiam epigramma græcum Solinus idem quod Plinius.

MER. ℂ VIRIbus ille cōfisus periit: milonē crotoniatē ītelligim9: cui9 sane miserādus fuit exitus. Nā dū grādis natu
Milo uires experiri tentaret: conatus rescindere hiātem quercū manibus: redeūte in naturā arbore retentus a feris laceratus est. BALena britānica: balenā latini dicūt: græci phalenā ī oceano britānico maximæ oīum balenæ uisuntur. DELphinis ablatiuus a nominatiuo delphinus: q nascitur a genitiuo græco delphinos. IVssuq̄ neronis nero (ut scribit) cum sine delectu & mō quoscūq̄ libuisset interimeret. Cassium longinum iurisconsultum ac luminibus orbatū iussit īterfici: q9 in uetere gentili stemate Cassii ꝑcussoris cæsaris imagines retinuisset. ET
Senecæ mors magnos senecæ ꝑdiuitis hortos. Seneca (ut9 Cornelius tradit) cū ingentes & supra priuatū modū euectas opes augeret atq̄ studia ciuiū in se uerteret: hortoꝝ quoq̄ amœnitate & uillaꝝ magnificentia principē ꝑter gredere tur: uariis criminibus apud Neronē cōflictatus est: q cum tradere neroni uellet aspernatus oīa tyrānus mortem ei iussit indici. Sene. uero denunciata ultima necessitate interitus: crurū & poplitū uenas secādas ꝑbuit: tum hausto ueneno: & in balneū illatus mortuus est. LATeranoꝝ obsidet ædes: plautiū quoq̄ lateranū iussit nero īterfici: unde dixit: lateranoꝝ q obsidet ædes. RARus uenit in cœnacula miles: ad necē subaudi ꝑ uim inferendā.
Cœnacula Qualis illata fuit Cassio Laterano: & Senecæ. COEnacula (Vt Fest. tradit) dicūtur ad q̄ scalis ascēdit. Hæc tenuiores incolebāt. Cœnationem uero potentioꝝ: ac ditioꝝ accipere possumus. Vnde de domo diuitis legit:
Cœnatio & algentem capiat cœnatio solem: POCula gēmata: de qbus ut supra diximus. Mar. Gēmatum scithicis ut luceat ignibus auꝝ. Ah quotiens digitos exuit iste calix. SETinum uinum: a setia deductum. Martialis: Pendula pontinos que spectat setia campos. Exigua uetulos misit ab urbe cados.

VAL. ℂ VIRibus il. con. pe. utrum ḡnaliter hoc intelligēdū: an certe milonem crotoniensem significat: quem ut Gellii in noctibus atticis: & Stra. scribunt contubernium philosophoꝝ ruinā minitātē sustinuisse quo ad omnes effugerint: quo membroꝝ robore fretus miserandū uitæ exitū sibi maturauit: aiunt enī cū per Italiæ siluam quādam iter faceret & arborem multa parte sui discissam conspexisset inhiantem scissuram prosiliisse: ac ut omnia discerperet conatum cuneos quidem oēs excidisse: at arborem hiatu coeunte eum compræhensum feris pabulum ꝑbuisse. STRāgulat: opprimit suffocat. BAlena bri. q ī britānia maiores spectētur: belua marina ē: quā græci φαλαινᾶν uocāt: sed Festus eādem & pistricē & cætū dici putat. LONginū: Caius cassius lōginus natus ex filia tuberōis q fuit neptis Seruii sulpicii: q̄obrē & proauū suū sulpitiū appellabat: & neruæ fuit tpe lōginus eq̄stri ordine: ut scri. Pōpo. q postea ad ꝑturā ꝑuenit: hic āt longinus ē: cui: ut Trā. inq̄t: iuriscōsulto: ac luminibus orbato: q in uetere gētis stēmate. C. cassii ꝑcussoris cæsaris imagines retinuisset: mori iūsso non amplius q̄ horarū spaciū nero dabat. ET magnos senecæ ꝑdiuitis hortos: quos nero dedit: & idem postea sūmouit ut Tacitus scribit in historia. LATeranoꝝ obsi. ædes to. co. ut de nerone Tacitus: ꝓxima necē plautii laterani cōsulis designati nero adiūgit adeo ꝓperē: ut nō cōplecti liberos: nō illud breue mortis arbitriū ꝑmitteret: raptus in locū seruilib9 pœnis sepositū manu tatū tribūi trucidat9 plen9 cōstātis silētii: Laterāi ēt: ut q̄dā putāt: fūt appellati la

trones.i.nõ ſiccarii ſed ſatellites q principis alicuius latus tuenť.Plau.in milité glorioſo:nã ego hodie ad ſeleucũ regé miſi paſitũ meũ:ut latrões quos cõduxi hic ad ſeleucũ duceret q eius regnũ tutarent: latrũculator aũt é qué regꝫ capitaliũ iudicé dicimus: ut uulgus uero dicit iudicé maleficioꝝ. Vlpia. Latrũculator de re pecuniaria iudicare nõ põt. RArus ue.i coe.mi. Veteres:ut iqt Var.ſicut poenariũ ubi poenus:ubi cubabãt,cubiculũ:ita ubi coenabãt coenaculũ uocitabãt.hinc domus uniuerſa coenaculũ dcã:ut ét i caſtris ab hyeme hiberno hibernaculũ domũ uocarũt:at hic coenaculũ ꝓ hũili domo i q̃ hoſpites os accipiat.ide coenacularia. Vlpia.nã & ſi qs coenaculariã exercés ipe maximã ptẽ coenaculi hẽat ſolus tenebiť:ſed ſi hoſpitalia hẽt ipſe ſolus æq tenebiť:ſed ſi qs coenaculariã exercés modicũ hoſpitiũ ſibi retinuerit reſiduũ locauerit plurib⁹ oẽs tenebũť qſi i hoc,coenaculo hĩtãtes:uñ deiectũ effuſũ ue é:& coenaculari⁹ hõ.idé de pignoratitia actõe:uř ãt tacite & cũ dño ædiũ hoc cõueniſſe:ut nõ pactio coenacularii ꝓficiat dño diuitiæ creſcãt:ut opes ſubaudié dũ creſcãt :diuitiæ ſũt qb⁹ utimur:opes qbus colimur. VT ma.to no.ſit ar.fo.nõ ſit nobis diuitior argẽtari usq̃q̃. SEd nul.aco.bi.fi.i ſamiis iqt uaſis nõ ſolẽt dari uenena.acõitũ:ut Ply.iqt:i nudis naſciť cautib⁹ :qs acõas græci uocãt:& iõ aconitũ aliq dixere nullũ iuxta ne pulueré qdé nutriẽté.aliq hãc rõné noĩs attulere: alii qm uis eadé i morte eét q cotibus ad ferri aciẽ deteredã ſtatiq; admota uelocitas ſentireť. SEtinũ:a loco uinũ. DE ſapié.i.philoſophis:nã qui poſt pythagorã philoſophi dicti ſunt prius ſapientes uocabantur.

Perpetuo riſu pulmonem agitare ſolebat
Democritus:quãq̃ non eſſent urbibus illis
Prætexta:& trabeæ:faſces:lectica tribunal.
Quid ſi uidiſſet prætorem in curribus altis.
Extantem:& medii ſublimen in puluere circi
In tunica iouis:& pictæ ſarrana ferentem
Ex humeris aulæa togæ:magnæq; coronæ
Tantum orbem q̃to ceruix non ſufficit ulla
Quippe tenet ſudãs hãc publicus:& ſibi cõ⸗(ſul
Ne placeat curru ſeruus portať eodẽ.
Da nũc & uolucré ſceptro q̃ ſurgit eburno
Illic cornicines:hinc præcedentia longi
Agminis officia:& niueos ad frena quirites
Defoſſa i loculis:quos ſportula fecit amicos
Tunc quoq; materiam riſus inuenit in oẽs
Occurſus hominũ:cuius prudẽtia monſtrat
Sũmos poſſe uiros:& magna exẽpla daturos

❡ PRAetexta:Liui.li.x.ſcri. Triũphãtes toga ꝑtexta tunica palmata:& toga picta & corona triũphali laureaq; honoratos ſimulq; iouis optimi maximi ornatu decoratos curru aurato purbe uectos in capitoliũ aſcẽdere ſolitos.Erat auté ꝑtexta toga:ut purpura ꝑtexebať.ut ſcri. Macr. li.i.De q̃ latius dictũ é ſaty.prima:ibi & ꝑtextatus adulter. TRAbeæ:Trabea toga erat augurũ de cocco & purpura.Alia regũ ex purpura & albo.Alia diis ſacra:tãtũ ex purpura:ut Serui.refert. TRIbunal:Pedia.li.i.Verrinaꝝ inter Subſellia:& Sellas curriles. ac tribunalia dñam his uerbis oñdit.Sũt.n.Subſellia tribunoꝝ: triũuirũ q̃ſtoꝝ:& huiuſcemodi minora iudicia exercẽtium q nõ in ſellis currulibus. nec tribũalibus:ſed in ſubſelliis cõſidebãt. QVID ſi uidiſſet ꝑtoré Deſcribiť hic ꝑtor habitu triũphali ob uictoriã ludos agẽs:Vel ludis pſidẽs.Deſcribiť & cõſul:q etiã ꝑtor olim dicebať.Veteres enim oẽm magiſtratũ cui pareret exercitus:ꝑtorem appellauerũt:ut refert Pedianus. Quod latius appuimus ſaty.viii.ubi.ſ.Nec dubitãt celſi ꝑtoris uẽdere ludis.Vbi multa hic facẽtia notanť. QVId ſupple egiſſet Democritus. IN tunica iouis:potes trabeã intelligere:q & iouis triũphãtis erat & Liuius ſcri.Vt diximus.q; Iouis optimi maximi ornatu triũphãtes decorabanť. SARrana au.i. purpurea & tyria.Tyrus.n.Sarra qñq; dcã é:ut Home.docet.Tyri aũt nobilitas oĩs cõchylio atq; purpura cõſtat:ut Ply. li.v.c.xx.inquit Stra.ét li.xvi.ait:qđ apud Tyꝝ purpuraꝝ piſcatus hinc tyria purpura optĩa oĩum ꝑhibeť.de Tyro ãt plura diximus li.ii.geor.ubi ut gẽma bibat:& ſarrano dormiat oſtro. PVBlicus ſer. Ply.li.xxxiii. ſcri.triũphãti cũ corõa hetruſca ex auro ſubſtinereť a tergo:anulus tñ i digito ferreus erat æq fortũa triumphãtis & ſerui coronã ſubſtinẽtis. SCEptro ebur.Liui.x.ſecũdi belli pu.ſcri.triũphãtes ornari ſolitos aurea corona:ſcipiõe eburneo:extãte aquila in capite:toga picta:& palmata tunica.Serui.aũt ægloga.x.ſcri.q; palmata toga utebanť illi qui palmã merebanť. ILLinc cor.ii.n.ꝑcedebãt triũphantes.uñ & Plutar.in æmilii triũpho ſcribit.q; tertio die pria luce tubicines nõ mite nec ſuaue:ſed bellicũ ſonãtes primi ibãt. NIVEos ad fre.qui.Albis.n.ueſtibus iduti triũphãti miſtrabãt:Et uti Plu.in æmilii triũpho ſcri.populus ro.nitidis ueſtibus ornatus triũphũ ſpectauit. SPortula.pecũia.i.cẽtũ q̃drãtes. IN lo.i.crumẽis. INuenit democrit⁹.ſ. ❡ PRAEtexta:deſcribit ꝑtoré pſidẽté ludis circẽſibus hĩtu triũphali & deridet. TOGæ pi.i.triũphalis q̃ pẽdet ex hũeris ꝑtoris. SERuus publicus tenet hãc.i.adiuuat eũ ad ſuſtinẽdã coronã:nã a tergo triũphãtis ſeruus erat qui ſuſtẽtabat coronã.Ply.& corona ex auro hetruſco ſuſtinereť a tergo. anulus tñ in digito ferreus erat:æq fortũa triũphãtis:& ſerui coronã ſuſtinẽtis. DA nũc & uo.triũphalia hæc erãt ornamẽta: aurea corõa ſella currulis eburnea:ſcipio eburneus extãte aquila i capite:toga picta:& palmata tũica Li.ſcri. DA.i.adde. COrnicines.ſũt qui ꝑcedebãt triũphãtes:qđ Poly.& Plutar.in æmilio ſcribũt. MAGna exẽpla:& hoc pẽdet ex ſtomacho ſuperioris ſatyræ:qua ignobilitaté ſuã eſt tutatus. Si inquit Democritus fuit tãta prudẽtia natus in thracia inter lactiſagos & agreſtes:poſſunt & alii q̃uis obſcura patria magni uiri eſſe. ❡ ALTer ridebat:Heracleti & Democriti ſniam laudat qui diuerſo affectu hoĩum ſtultitiã irrideret: de quibus philoſophis hæc Sene.Heracletus quotiés ꝓdierat:& tm̃ circa ſe male uiuẽtiũ imo male perẽtium ſiebat miſerebať oĩumq̃ qui ſibi læti feliceſq; occurrebãt miti aĩo:ſed minus ibecillo:& ipſe inter deplorato

MAN. ꝑtexta
Triũfantium ornamenta trabeæ,
ſubſellia ſellæ curules Tribunalia
Prætor in ludis Conſul in ludis Prætor.
Tyrus. Sarra Purpura tyria
Triumphantis corona & anulus
Triumphãtium ornamenta
DOMI.
MERV.
Heracleti lachryme

Democriti risus | res erat Democritũ cõtra aiũt nũq̃ sine risu in publico ꝓdiisse:adeo nihil uidebaẗ seriũ eoꝝ:q̃ serio agebantur. De lachrymis ãt & de risu utriusq; græce epigrãmata legimus a diuersis scriptorib⁹ ædita. PRAetexta hoc loco ꝑtexta triũphãtiũ ẽ.Li.li.x.ab urbe cõdita. Triũphãtes toga ꝑtexta:tunica palmata:& toga picta: & corona triũphali aureaq; honoratos:simulq; iouis optimi maximi ornatu decoratos:curru aurato ꝑ urbẽ uectos in capitoliũ ascẽdere solitos scribit. PRætorẽ cur.al.extã.ꝑtor hac ĩ ꝑte nõ ꝓ eo accipiẗ q iura diceret:Sed ut Pedia.auctor ẽ Veteres oẽm magr̃atũ:cui pẽret exercitus ꝑtorẽ appellauerũt.uñ & ꝑtoriũ tabernaculũ eius & in castris porta ꝑtoria & hodie ꝑfectus ꝑtorii:ꝑtorẽ igiẗ consulẽ cui parebat exercitus: & triũphãtẽ accipe. IN tu.io.in trabea q̃ & iouis & triũphãtis erat. PICtæ sar.fe.pictas uestes describit Ply. apud Homeꝝ fuisse:uñ & triũphales natæ:hæc eadẽ uestis dicebaẗ. Auctore Ser.palmata toga:quã ii uidelicet merebanẗ q reportassent de hostibus palmã.Apu.in apologia magiæ:deniq; triũphãtibus q̃drigas albas & togã palmatã. ET sibi cõ.ne pla.sic.n.triũphabãt in eodẽ curru seruũ hẽbãt coronã sustinẽtẽ. Ply.cũ corona hetrusca & auro sustinereẗ a tergo:anulus tñ in digito ferreus erat:æq̃ fortũa triũphãtis & serui coronã sustinẽtis:sic triũphauit de iugurtha.C.Marius. SCEptro q̃ sur.ebur.Liui.in.x.ii.punici bel.scri.triumphãtes ornari,solitos aurea corona Scipiõe eburneo toga picta & palmata tunica. NIVeos ad frena quiri. paulo æmilio ad hiberos cũ ꝑtura eunti duodecim Cõcessi sunt lictores:equo uectus ẽ albo:trabeaq; indutus albã:ministros oẽs albis indutos duxit:ad hũc ergo ornatũ respiciẽs poeta dixit.Niueos ad frena q̃rites

Ornatus triumphãtis — Prætor — Prætoriũ — Palmata toga — Corona triũphãtis — Paulus æmilius

VAL. ℭ PERpetuo risu pulmonẽ agitare solebat Democritus.ut Hora.in episto. Si foret in terris rideret Democritus:nã flesse q̃dã Heraclitũ ferũt.ip̃e aũt potius anacharsidẽ puto sc) thã:nã & is flesse ferẗ hũani gñis uanitatẽ. ET tra.q̃bus reges usi sunt. QVid si ui.ꝑto:exercitus impatorẽ. MEDii sublimẽ ĩ puluere circi extãtẽ: in corõa hoĩum q̃ spectẽt admirati fastigiũ. IN tu.io.palmatã togã dicit. ET pi.sar.fe.ex.hu.au.to. pictas uestes apud Home.iã pridẽ fuisse cõstat:uñ natæ triũphales. SARrana aulea:q; tm̃ paterẽt:ut uideri aulea possent sarrana epirotica:nã sarra:ut Fe.inq̃t:epiros insula ẽ:uel certe a colore sarrana hoc ẽ tyria: nã & tyros phœniciæ urbs sarra ẽt dcã fuerũt:sãne loca plæraq; urbiũ regionũq; q̃bus imutatũ olĩ fuit:nomen:ut q̃ boetia añ fuit aonia dcã q̃ ægyptus aeria:q̃ creta eodẽ quoq; noĩe aeria q̃ attica acte:corith⁹ ephyre macedõa emathia.thessalia æmonia thracia sythõ festos possidoniũ:itaq; tyros sarra noiata. TEnet:sustinet apheresis pathos. PVBlicus:ꝓ in publico. CVRru ser.por.eodẽ:q cõuitiis insigne triũphis ĩminuat fastigiũ. DA:dic. VOLucrẽ:aq̃lã q̃ ĩ sceptri eburnei uertice cõsedit. NIVeos ad fre.q.qui cãdicãtẽ currũ cãdidati seq̃reẗ. DEFossa in lo dõestica. QVOs spor.ut sportula eius liberalitate uideri possit tanta largitio. CV.pru.mõ.fun pos.ui.& ma.exẽ.da.uer.in pa.cras.sub.ae.na.qui obtusa reddit ĩgeĩa.Hor.ĩ epi. iudiciũ subtile uidẽtis artib⁹ illud ad libros & ad hæc musaꝝ dona uocares.boetũ in crasso iurares aere natũ:ꝑterea unaq̃q; regio peculiarẽ ferme naturã hẽt sicut cretẽses sp mẽdaces:malæ bestiæ:uentres pigri:ab apostolo epimenide & Callimacho eẽ dñr.uani mauri:at feroces dalmatas.Latinus do.hist.timidos phrygas oẽs pene lacerãt poetæ:athenis optiora nasci ĩgenia philosophi gloriãẗ:græcos leues & apᵈ cæsarẽ ĩcessit Tul.dicẽs:aut leuiũ græcoꝝ:aut ĩmaniũ barbaroꝝ:& ꝓ flacco ĩgenita ĩquit leuitas & erudita uanitas stultos gallos pulsant multi:iudæos cordis duritia:peruicatia:inuidia flagrantes ueteres cuncti sugillarunt.

Vrueecum in patria crassoq; sub aere nasci.
Ridebat curas:necnon & gaudia uulgi.
Interdum & lachrymas:cũ fortũæ ipse minaci
Mãdaret laqueũ:mediũq; ostenderet unguẽ
Ergo superuacua:aut perniciosa petuntur
Propter quæ fas est genua incærare deorum
Quosdã ꝑcipitat subiecta potentia magnæ
Inuidiæ:mergit longa atq; insignis honorum

MAN. ℭ CRAssoq; sub aere nasci: Laertius scrib. & hippocrates Democritũ fuisse abderitẽ: siue ut alii putãt milesiũ. Abdera aũt thraciæ urbs fuit. quã Diomedis soror cõdidit.& a se noiauit.erat ãt urbs libera teste Ply.li.iiii. CRAssoq; sub aere.Sene.ẽt epist.lxviii.ait põt ex cã uir magnus exiř:põt & ex deformi humiliq; corpusculo formosus aius ac magnus. Quosdã itaq; mihi uidetur.in hoc tales natura generare:ut approbet uirtutẽ oĩ loco nasci:si posset ꝑ se nudos edere animos fecisset.Mandaret laqueum. neq;.n.fortuna illi:sed ille fortunæ dñabaẗ. MEDium un. sperniẗ eni cui fit digito ficus:tũc si q̃dẽ medius unguis appẽt.Oui.li.v.fast.sic describit:Signaq; dat digitis medio cum pollice iunctis:Occurrat tacito ne litis umbra sibi. FAS est:q̃m uota cõcessere. INCærare:apponunẗ enim cæreæ cãdelæ ignitæ. Plyni.scribit li.xi.q; hominis genibus quædã religio inest obseruatiõe gẽtium hæc supplices attĩgunt:ad hæc manus tendunt:hæc ut aras adorant.Et Virg.li iii.æ nei.inquit de Achemenidæ.Et genua amplexus genibusq; uolutans hærebat. QVOsdã ꝑcipitat:exẽplo ostendit potentiã & honores fugiendos esse.nam sæpe maximo sunt exitio. POTentia:potentia est ad sua cõseruanda & alterius obtinenda idoneaꝝ reꝝ facultas:ut inquit Cicero lib.ii.retho. INVidiæ:ad id quoniam inuidus alterius macrescit rebus opimis Inuidia siculi nõ inuenere tyranni Maius tormentum:Vt inq̃t Horatius lib.primo epistola ad lollium.Et Cicero lib.iiii. ad herennium:O uirtutis comes Inuidia:quæ bonos insequeris plerumq;:atq; insectaris.

Democritus abdera — Viros inclytos ubiq; nasci — Genua hominũ — potentia inuidia

DOMI. ℭ FAs ẽ:dii iq̃t ꝑmittũt se rogari & cõcedũt ẽt ꝑniciosa aliq̃ñ. FAS ẽ:licet mortalib⁹. INCærare.i.rogare deos:ĩ genibus putabãt ut init.Ply.inesse religionẽ q̃dã:nã ĩ his ĩest q̃dã uitalitas ꝑpea supplices genua amplectabãẗ QVOsdã ꝑ.nimii ẽt honores hoĩes ĩq̃t aliq̃ñ ꝑdiderũt q̃d exẽplo seiani ꝓbat:hic.n.ꝑfectus ꝑtorii: ut scri.Philo.& tradit Euse.de tẽpori. Tiberii tm̃ ualuit auctoritate apud principem ut eius imagines aureæ passim colereẗ:ut scri.Traqu l.natalisq; eius dies publice celebrareẗ:& collega fuerit principi ĩ quin

to consulatu:sed cum res nouas in eum moliretur per coniurationem. OPpressus est:tractus unco & abiectus in gemonias statuisq; disiectis id egit Tiberius senex datis ex capis ad Senatum litteris.

¶ VER.in pa.c.s.ae.na.scribūt physici ꝓ q̄litate locoꝝ:& aeris tēperie uaria ꝓuenire īgenia. Vñ Ci.i li. de fato socordes & ignauos fuisse thebanos scripsit:aeris uidelicet crassitudine:quo noīe hoc dcō taxati fuere thebani υόβοιωτια hoc ē ius boetica:& Hor.Boetū in crasso iurares aere natū:cōtra atheniēses cautos atq; solertes cæli benignitas ꝓduxit.Erit āt sensus Demo.physi.ꝓgenitus ex abdera urbe traciæ quā Diōedis soror cōdidit:& a se ipa sic uocauit:docuit uel ī crassissimo aere solertissimos uiros gigni posse. MEdiūq; ostē.un.a pte mediū digitū significauit quē alii īpudicū.Mart.Oñdit digitū:sed īpudicū alcōti dasio simacho q;:& alibi.Rideto & mediū porrigito digitū. QVidā īfamē.Persi.infami digito lustralibus añ saliuis Expiat. QVOsdā pcipitat subiecta potētia magnæ īuidiæ:Seiani maxīe miserādū:& calamitosum exitū spaciosius exeqt.q ut Sene.ait magnis inspiratis & uniuersis honoribus functus fuerat.Hic ergo seianus (Vt diō scriptor illustris tradit)oli pathicus fuit Marci gabii apicii:illius ī q̄ apicii q cæteros oēs luxuria supauit: hūc Tiberius similitudine moꝝ assūpsit:atq; iter prīos īmo supmū oīum hūit:tātusq; apud pricipē erat:ut tū excellēti prudētia tū magnitudine ptātis:Ipm iā Cæ.appellaret.quē uiuētē in theatro Cæsar æreū statuit tū ab oī ordine statuæ illi erectæ sunt:decretūq; fuit ut natalis eius publice colereē:qn p̄res eqtes:& plebs: legatos ad eū mittebāt:iurabāt q pariter p tyberii & seiani fortunā.uñ cū in dies potētior:& magis formidolosus fieret:illiq; prīores urbis:ueluti principi parerēt.Verius Tibe.ne seianū apte & palā īpatorē declararēt:Aggressus ē hoīem dolo:nā illū cōsulē designauit:tū pticipē curaꝝ appellabat:plerūq; repetēs dicebat meus seianus tā senatui q̄ po.scribēs:qbus uerbis p multi creduli.nō solū æreū tā tiberiū q̄ Seia.cōstituebāt sed in scriptis oībus utriusq; nomē apponebāt.Currus pterea auratos in theatrꝝ utriq; ītulerūt.Decretūq; ē designari eos cōsules in qnqueniū.Quæ oīa cū nō ignoraret Tiberi⁹ oīo pdere eū statuit:& cū uiā nō īueniret:q tuto & apte id facere posset:miro quodā cōmēto:exitiū machinatus ē:primū.n.de se ipo multa & diuersa senatui scribebat:& aliqñ q male se hēret:nec qdē iā moriturus.interī uero q p bñ ualeret atq; ī urbē romā ueniret:seianū uero ut aliqñ maxīe laudabat.ita nō nūq̄ execrabat:cuius amicos nūc illius gr̄a honorabat:nūc ignominia afficiebat:ut Seia.ipe tū supbiæ:tū timoris plenus suspēsus admodū foret:utpote īter metū & spē dubius.cæteri uero nec hoīem suspiciebāt:nec itē despiciebāt:At cū Tibe.eū pōtificē secū & filium eius fecisset magis cultus ē:& qdē multi mētē tiberii ignorātes publice illi mistrabāt:tñ male suspicabāt stuporē.eius:& negocioꝝ icōstātiā cōsiderātes.p hæc cū tiberii & senatui & plebi satis fieret:diuulgauit se illi tribunitiā ptātē datuꝝ:ut.s.iopiātū oppimeret.Scripsit āt senatui p neuiū sertoriū macronē:quē occulte ꝑtorianis cohortib⁹ pfecit q romā noctu uēit:& sibi mādata tū mēio regulo & lacōe custodū pfecto cōicauit & cū forte Sēatus ea die ī apollis æde hēret:ascēdit & ipe ī palatiū:icidit āt ī seianū q p q̄ turbatus erat:q nihil ad se Ti.scripsisset.hūc tñ solat⁹ ē qppe dicēs ptātē tribunitiā se ei afferr:uñ læt⁹ supra modū curiā īgressus ē.Macrō uero dōesticos milites q circa illū & cōsiliū stabāt ī castra dimisit.apiēs ptātē sibi p l̄ras in eos a Ti.traditā mūera īsup pollicit⁹:tū dispositis circa tēplū custodib⁹ īgressus ē dēuo curiā traditaq; ꝯsulib⁹ epistola priusq̄ qcq legeret egressus ē:ut uidel3 caueret:ne ī castris nouitas reꝝ fieret.Sed lecta epi.statī tribūi milites circūsteterūt seianū uīctūq;:ac mox p senatū cōdēnatū ī gemōias scalas abiecere uncoq; distraxerūt.

¶ RIDEbat cu.sollicitudines uanas Et gaudia.ē tropus catachresis:siqdē ut inter uerba stoici subtilius distinguūt:ita aliud gaudiū eē q̄ lætitiā existimāt:gaudiū qppe eē aiūt elationē aī sup his q̄ digna sūt exultantē lætitiā uero effrenatū aī plausū q modū ñ inuēiat. MEDiūq; ostē.un.pollicis ītra īdicē & mediū īserti:quo p cōtēptū idignāter cōtēnere aliqd nos oñdimus:aut mediū unguē sinecdochicos ꝓ medio digito:quē per ignominiā ꝓferebāt.Mar.Rideto multū q te sextile cinedū Dixerit:& digitū porrigito medium:hoc iō: q subductis duobus utrinq; digitis & medio ꝓtēso pēnē formare uidebāt:qobrē infamē eū ēt dixerūt.Persi. Infami digito & lustralibus añ saliuis Expiat urētes oculos inhibere pita. PROp.q̄ fas est.hironicos. GEnua:q picta. INcærare:nouatū a poeta uerbū. SV.po.ma.inui.inuidia.n.alterius macrescit rebus optimis in duplicē tñ hæc scindit affectū:cū aūt ipse est aliqs in eo in quo aliū nō eē cupit aut meliorē se aliū uidens: dolet ei se nō eē cōsimilē:uñ & uenuste qdā græcū trāsferēs uersum elegiacū metro de inuidia ita lusit iustius inuidia nihil ē:q ꝓtin⁹ ipm auctorē rodit:excruciatq; aīum.inter inuidū autē inuidiosum hæc dr̄ia est:q inuidus fœliciori inuidet:inuidiosus autē est qui ab alio patit inuidiā.& inuidiosa res dr̄.ut ipe inuidiosa dabit minimus solatia sanguis. MEr.lō.atq; insi.ho.pa.in q̄ reꝝ gestaꝝ alicuius describebant tituli.Cice.ad atticum.si uero.i.q nescio an sit:ut nō minus lōgas iā in codicilloꝝ fastis futuroꝝ cōsulū pagiulas hēat q̄ ſcōrū.

Pagina:descendunt statuæ:restemq; sequūt
Ipsas deinde rotas bigarum impacta securis
Cædit:& immeritis frāguntur crura caballis
Iam stridunt ignes:iam follibus atq; caminis
Ardet adoratū populo caput:& crepat īgens
Seianus:deinde ex facie toto orbe secunda
Fiunt urceoli:pelues:sartago patellæ.
Pone domi lauros:duc in capitolia magnū

¶ IMPacta:īpulsa. FOLlibus:uulgo māticis. CAminis:fornacib⁹.SEianus:Aeliū seianū tiberius ad sūmā potētiā puexerat:nō tā beniuolentiā:quā ut esset:cuius misterio ac fraudibus liberos germanici circūuenire.Nepotēq; suū ex druso filiū naturalē ad successionē impii cōfirmaret Eius seiani Natale publice colebat:& imagines aureas passim hēbat:uix tādē astu magis ac dolo q̄ principali auctoritate subuertit Tiberius ipm Auctor ē Trāquil. FACie:ipsius.s.statuæ seiani. TOTo or.se.hoc ait:qm̄ ut scribit Tyberi

MER. impudicus digitus Apicius de seiano ex dione Dolus Tibe.in seianum Neuius torius macron Memius Regulus VAL. MAN. Seianus Nepos Seianus

Certatumq̧ bouem: seianus ducitur unco
Spectādus: gaudent oēs: quæ labra: quis illi
Vultus erat: nunq̄ si quid mihi credis amaui
Hūc hoiem: sed quo cecidit sub crimie: q̄snā

us Seianū collegā sibi assūpsit: in qnto cōsulatu. ERat: itē scds ab impatorē ob sūmā sibi potētiā ab illo traditā. Diō quoq̧ multa de seiani honorē apud Tyb. narrat. PONe do. lau. In lætitiæ. s. argm̄: sūt āt populi uerba seiano illudētis. CRe tatū: cādidū. GAudēt oēs: hoc ait. qa Tyb. seiāi familiares atq̧ ēt notos psēqbatē. post cuius interitum uel sæuissimus extitit Cōmentario quem de uita sua summatim breuiterq̧ composuit Tyberius: ausus est scribere. inquit Suetonius: seianum se punisse: q̧ comperisset furē aduersus germanici liberos filii sui. NVNq̄ amaui hunc hominem. Ita dicebant ne seiani amici uiderentē: sicq̧ ab imperatore occiderentē.

Seianus

DOMI. ℂ PO. do. intro. populum insultantem Seiano damnato quoniam timebat: nam ut refert Tranquil. Tyberius notos omnes & familiares seiani persequebatur. NVN. a. hoc dicit ne uideretur familiaris Seiani.

MER. Disiectæ statuæ Seiani pau. tib. Seianus ℂ DEScēdūt statuæ restēq̧ sequuntē: idē tradit historicus a senatu eqtibus & tribunis statuas q̄s non facile aliqs nūerasset seiano erectas fuisse: q̄s oēs eo spectāte: ut primū uincula iniecta fuerūt plebs deiecit: tū cōfregit: & funibus distraxit: q̄ tria Iuue. hac in pte tāgit. FACie to. or. se. scds a Tyberio: imo potius pari iure regnare seia. existimatus ē. nā īterdū p eius fortunā interi p tyberii atq̧ seiani fortunā iurabāt oēs: qppe significātes illū simul cū tiberio impare: nō solū in cōsulatu: sed in oī ptāte qn ēt illi: ut deo sacrificabāt. POne do. lau. ut supra diximus ad significāda gaudia in dignitate habita solebāt postes laureis exornare. IN ca. ma. cre. bo. p claudio exponit Ser. cū enarrat illud Virgilii. Aurata frōte iuuencū cādentē. Sic Persi. Cretatā di

Cretatus xit. ambitionē: qa magistratū petituri cādidati in cāpū descēdebāt. & Mar. Cretatā mappā. p cādida posuit: Allusisse aūt uī ad historiā: nā quo die seianus ī capitoliū ascēdit: ut sacrificiū faceret numerosa turba comitāte mox cōfecto sacrificio in forū descēdēti pdigia multa fcā sunt: q̄ pnitiē apte portēderēt. DVCitē un. dānatorū cadauera unco distracta plerūq̧ in historiis legimus: De hoc seiani fcō hæc Se. ad serenū quo die

Seneca seianū senatus deduxerat populus in frusta diuisit: in quē qcq̄d cōgeri poterat dii hoīesq̧ cōtulerāt ex eo nihil supfuit: q̄d carnifex traheret. SI qd mi. cre. h. ama. ho. pempto seiano: cognati: socii: amicii & demū quicunq̧ p adulationē ei honores decreuissēt: accusabāt oēs. multiq̧ cōuicti fuere: alii uero rei fiebāt eorū: q̄ prius statuissēt q̧ si quidā elapsi iudicio forēt: dēuo accusati dānabātē: utpote adhuc illius grām seruātes. Sufficiebat āt ad dānādos hmōi reos: q̄uis aliud crimini nō daretē: q̧ amici seiani fuissent: q̄si nō posset eos Tiberius amare. Delatores āt & qui testimoniū in amicos seiāi dixissent: honores & opes accipiebāt: ignouit tn̄ tiberius quibusdā seiani familiaribus: & in primis Mario Ter. equiti: qui ī ludis floralibus in tiberii ignominiā nō

Terentii prudens defensio nulla & dixisset & fecisset. Ignouit āt Terē. q̧ accusatus ob hoc: q̄d amicus seiani fuisset: nō mō non negauit: sed palā dixit se studiosū: & p q̄ sedulū seiāi ministrū fuisse. qa s. tātope a tiberio honorarētē. Si. n. īquit recte faciebat Tibe. qui tali amico uteretē minime tiberium læsi. si āt impator qui oīa diligētius nouisse debuit deceptus fuit: qd mirū si ego quoq̧ deceptus sim. par. n. ē quoscunq̧ honorat impator: eos nos amarē: haud curiosius inquirētes q̄les ii sint. Sed illum unum finē in amicitia. illorū statuere: q̧ impatori placeāt: quibus uerbis a cōsilio Terē. absolutus fuit: tum delatoribus ppositus quod factum mox ipse tiberius comprobauit.

VAL. ℂ DEScēdūt sta. cōflantē in massā. IMP. se. ictu rotis infixa ab īpingo. FRā. cru. ca. ex ære conflati dissoluuntē eq: hūili & satyrico usus uerbo. ita alibi. pdo caballorū ptor sedet. & Persi. Nec fonte labra plui caballino. & Hor. Offensus dānis media de nocte caballū Arripit. ET cre. i. se. ingēs statua seiani aut eius qui magnus in urbe fuit apud Tibe. de quo Trā. in oē inqt genus crudelitatis erupit nūq̄ deficiēte materia cū prio mr̄is deinde nepotū & nurus postrēo seiani familiares atq̧ ēt notos psēqretē post cuius iteritum uel sæuissimus extitit: quo maxīe appuit nō tā ipm a seiano cōcitari solitū q̄ seianū qrētē occasiones sūministrasse: & si cōmētario quē de uita sua sūmati breuiterq̧ cōposuit: ausus ē scribere seianū se punisse q̄d cōpisset fuisse aduersus liberos germanici filii sui quorū ipe alterū suscepto iā alterū oppsso demū seiano intermit: & rursū seianū res nouas moliētē: q̄uis iam & natalem eis publice celebrari & imagines aureas coli passim uidere uix tandē & astu magis ac dolo q̄ principali auctoritate subuertit. CRE. bo. quē ioui imoles. CRE. albatū q̧ ioui boues cādidi mactarentē. ita Per. cratata ambitio dixit cū cādidatos intelligat populi suffragia deposcētes. NVn. si qd. mi. cre. ama. hūc hoiem: ita uulgus ē mobile: ut cū fortuna commutetē. VER. minis plena. EPI. ue. a ca. ubi aī cā sæpe cōsederat. uñ Trā. eius tāgēs sæuitiā in paucis inqt diebus q̄ capreas attigit piscatori q̄ sibi secretū agēti grandē mullū iopinātēr obtulerat profricari eodem pisce faciē iussit territus q̧ his a tergo insulæ per aspera & deuia repsisset ad se. BENe hēt: hæc est integra locutio ut græce κα λοσεχει dr. ita Hora. in sermonibus: magnum narras uix credibile: atqui sic habet. & Properti. in quarto elegiarum. & bene habet nunq̄ mater lugubria sumpsi: Et Cicero pro milone. bene habet iacta sunt fundamenta.

Delator: quibus indiciis: quo teste pbauit.
Nil horū: uerbosa & grandis epistola uenit
A capreis: bene hēt: nil plus interrogo. sed qd
Turba tremēs seqtē fortunā ut semp: & odit
Damnatos: idem populus si murtia tusco
Fauisset: si oppressa foret secura senectus

MANC. ℂ NIHil ho. supple fuit. EPIstola ue. a ca. tiberius enī a Capreis senatui scripserat: sed lecta epistola statī tribūi & mi. circūsteterūt seianū: uictūq̧ ac mox p senatū cōdēnatū in gemonias scalas

Seianus deiecere: uncoq̧ distraxerūt: ut scri. Diō. CAp.

Capreæ insulæ Capreaꝝ duo antiqtus fuerūt oppidula. Nūc uero unū inqt Stra. li. v. quod Neapolitani occupauere. Augu. cæsar magnificentissimis ibi structis ædificiis peculiare sibi fecit receptaculū. Et Sue.

Principis: ac ipsa seianum diceret hora
Augustū: iampridem ex quo suffragia nulli
Vēdimus: effugit curas: nam qui dabat olim
Imperium: fasces: legiones: omnia: nunc se
Continet: atq; duas tantum res anxius optat

scribit ꝙ locus Capreis ostēditur. unᷝ dānatos ꝑ lōga & exquisita tormēta ꝑcipitari corā se i mari iubebat Tyberius excipiēte classiarioꝝ manu & contis atq; remis elidente cadauera: ne cui residui spiritus qcq̄ inesset. SED qd' cur: in terrogatio ē poetæ. TREmēs. s. est: in antiquo textu legi fremēs. TVRba: amicoꝝ uidelicet seiani. FORtunā: fœlicitatē. Oui. quoq; in tristi. inquit

Fortunæ bona

Dū fueris fœlix multos numerabis amicos: Tpa si fuerint nubila solus eris. Et iustinus li. v. sic: principio belli oēs ab iis ēt socii desciuerāt ut fit. Nā quo se fortunæ: eodē etiā fauor hoīum se inclinat. & Cæsar lib. iii. de bel. ciuili sic plerūq; in calamitate ex amicis inimici existūt. Cice. itē li. iiii. ad herēnium ait. Ita ut hirundines æstiuo tpe ꝑsto sunt. frigore pulsæ recedūt. ex eadē similitudie nūc p' translationē uerba sumamus. Ita falsi amici sereno uitæ in tpe ꝑsto sunt: simulatq; hyemē fortunæ uiderint: deuolāt oēs. POPulus romanus. s. NORtia: Volsiniis tēplū erat nortiæ hetruscæ deæ: ut ondit Liui. li. vii. Erat & sutrinoꝝ numē. Tertuliano teste. Liui. li. vii. in principio sic ait. Volsiniis quoq; flauos indices numeri annoꝝ fixos in tēplo Nortiæ hetruscæ deæ cōparere: diligens taliū monumētoꝝ auctor Cynthius affirmat. TVSco: seiana. OPPressa a seiano. SENectus principis: obiit Tyberius octauo & septuagesimo ætatis anno: ut Trāquil. refert. Tertio & uicesimo imperii. AVGustū: impatorē. SVFfragia: populus creabat magistratus oēs: postea uero cū iulius cæsar oppressisset libertatē: nō licuit. Lucanus ait li. i. sectorq; fauoris ipse sui populus: lætalisq; ambitus urbi. Annua uenali referēs certamina cāpo. EFFugit: populus: scilicet. ostendit autē populum nil audere impatoris timore: nō. n. liber ut olim erat. QVI populus. FAScesː consulatus. LEGiones: exercitus.

Nortia dea.

Tyberii uita anno rū. lxxviii.

Suffragia populi

pannus in ludis

DOM.

¶ INDiciis: indices sunt qui conscii sceleris accusant socios. NVRsia: nō ꝑ fortuna accipio qd nusq̄ legi: sed pro dea tuscoꝝ: cuius meminit Liui. in. vii. ab urbe Liuius Volsiniis quoq; clauos indices numeri annoꝝ fixos in templo Norsiæ Hetruscæ deæ cōparere diligēs talium monumentoꝝ auctor Cinthius affirmat: M. Hora. consul ex lege &c. ut ēt Velleda numen quorundam germanoꝝ ut auctor est Cornelius.

MER.

¶ QVIbus indiciis: index est q facinoris: cuius ipse cōscius ē latebras īdicat īpunitate ꝓposita: & ut ait pedianus. Certa sunt crimina: qbus impunitas indici daᷣ sicut ī cā ꝓditionis maiestatis & siqd hmōi ē. VERbosa & grandis epistola uenit a capreis: epistola quā senatui Tiberius per Neuiū sertoriū macronē misit: lōga erat: & nihil cōtinuatū aduersus seianum cōtinebat: sed principium aliud erat ꝙ breuis accusatio in Seianum sequebatur: deinceps aliud quiddam: tum contra eum aliud: in fine uero iubebat duos consiliarios puniendos esse: addebatq; oportere seianum in custodia haberi. aperte autem interfici non imperabat: non qa id nollet: sed quia timebat ne ex hoc tumultus fieret: & quatenus uiam tuto facere non posset. Alteꝝ e consulibus accersebat: & fere hæc significabat epistola: ut apud Dionem legimus. TVRba tremens se. for. ut seri. & odit dānatos. catholica snīa q̄ tñ ad pn̄s negociū facit. Nā multa & uaria: & diuersa: qua die in senatu recitata fuit epistola & audita: & uisa fuerunt. Nā anteq̄ legereᷣ in seianū laudes dixere uelut applaudētes ei tribunitiā ptātē assumpturo. Sed ubi cōtra id qd sperauerāt audiuerunt dubii & tristes eū cōtēpsere: Cui nec assurgerent: uel ut indigno eoꝝ cōsensu: plecta epistala oēs uno ore cōuitiati sunt ei grauia repetentes: & tā qui læsi ab eo fuerant q̄ qui timebāt: reꝝ mutatione plurimum gaudebāt. Qua in re maxime imbecillitatē humanaꝝ reꝝ cōspexit seianus. Quē. n. mane in senatum uelut ꝑstātissimum deduxerāt hunc uelut oīum īfimū ī carcerē traxerūt: & quē dudū corōis ornādū iudicauerāt huic uicula posuerᷣ: & cuius latera uelut dn̄i satellites circūstātes tutati fuerāt: hūc custodiebāt sicut fugitiuum. reuelabantq; faciē: quā celare cupiebat & quē purpurea ueste ornauerāt eiꝰ maxillas alapis cedebāt. plebs uero illi occurrēs multa uociferabaᷣ de his quos ille ꝑdiderat: incessabat āt eum uehemēter sup iis q̄ sperauerat. Hæc Diō. SI nortia tusco fa. Nortiā potiusq̄ rursum legēdum cōtēderim. Sic. n. apud duos egregios scriptores legimus Liui. in. vii. ab urbe cōdita ubi de clauo annali legiᷣ: hæc tradit: Volsiniis quoq; clauos indices numeri annoꝝ fixos in templo Nortiæ hetruscæ deæ cōparere. Diligēs talium monumētoꝝ auctor cinthius affirmat: quā eādē deā in municipiis cultā tradit Tertullianus in apologetico: ubi enumerat deos qui nō Romæ colerenᷣ: sed p italiā municipali cōsecratiōe cēserenᷣ iis uerbis Crustumeniēsiū Deluētinus: Narniensiū: Viridianus: Esculanoꝝ: Ancaria: Volsiniēsiū: Nortia: Corniculanoꝝ: Valētia: Sutrinoꝝ: Nortia: Faliscoꝝ in honorē patris curis: & accepit cognomē iuno. Ergo hetrusco hoī peculiare gētis: numē fauere debuit: sed ī qbusdā codicibꝰ antiquis cū frequēter enarratū inueniā: fortunā eē nortiā, deā. q̄ ad hūc ferme sensum dion ipse scribat subiūgere uolui ut uidelicet nō absurde fortunā accipe possimus. Legimus apd Dionē domi Seianū hūisse simulacrū fortunæ: qd qdā aiūt fuisse Tulli q oli Romæ regnauit. Vn̄ eo ualde gaudebat: cui cū sacrificaret & ipse Seianus & alii auersū uiderūt & quēadmodū teutāes: apud Gallos erat mercurius: sic in duobꝰ municipiis Nortia potuit eē fortuna. Mihiq; uᷣ Ply. de hoc simulacro fortunæ: qd seianus coleret itellexisse his uerbis: seruii Tullii ꝑtextæ: qbus signū fortunæ ab eo dicatæ cooptū erat: durauere ad seiani exitū: mirūq; fuit neq; defluxisse eas: neq; teredinū iniurias sensisse annis qngētis sexaginta. Et rursū alibi: de Nerone principe & lapide phēgite hoc cōstruxit ædē fortunæ: quā Seiani appellatiōe dicebat a Seruio Rege sacratā: quē locū correctores deprauarūt. EX Quo suffragia nulli uēdimꝰ: cādidati nō solū mūera populo exhibebāt: sed & pecūias apd sequestres deponebāt: uiriti ꝑ tribus diuidēdas: quē rē apd historicos multos legimus: & in primis in orōne Ciceronis ꝓ plācio: & Luc. Sectorq; fauoris: Ipse sui populis: lætalisq; ambitus urbi. Annua uenali referens certamina cāpo. Et hic erit sensus: posteaq̄ dignitates & mgr̄atus nō iussu populi: sed arbitrio Cæ. demādāᷣ.

Index epistola

catholica sententia

Grauis Mutatio rerum

Nortia

Tertullianus

Dii municipales

deluētinꝰ

Viridianus

Ancaria

Nortia

Valentia

Curis

Teutanes

VAL. ℂ SEd qd tur.tre.pauida:uel ut uetustissimus hēt codex:sed qd turba rēi.q rōuli fr fuit:ut turbā rēi romanū po.oli nō tā timidū:nec ea facere cōsuetū uocet. SI Mur.thu.fa.sūt q legāt norsiā hetruscā deā:legi codices fide dignos q nurtiā hēant.murtia inqt Aug.dea q ꝑter modū non noueret ac faceret hoīem:ut ait Pō. murcidū.i.nimis desidiosū ac macuosū:ut sit sensus si paulo desidiosior fuisset nec tā cupidus fuisset gloriæ. THVscu'sc.q tusca lȝ fuerit tusco tñ nō fauit. HAc ip.sc.di.ho.au.mirā increpat plebis leuitatē. AVG. impatorē ab Octauiano q augustus dictus ē:ut Trā.plana snīa cū qbusdā cēsentibus romulū appellari oportere qsi & ipm cōditorē urbis ꝑualuisset:ut Aug.potius uocaret̃ nō eo nouo:sed ampliore cognoīe:qđ loca quoq; religiosa:& in qbus augurato qd cōsecrat̃ augusta dicant̃:ab actu uel auiū gestu gustuue:sicut ēt Ennius do.scribēs augusto auguria postq̃ iclita cōdita rōa ē. IAMpridē.subaudi fcm̄ ē. IMPeriū:ut dictaturā sicut Fabio maxīo cū cōsul dictatorē dicer̃ debuisset. FAsces:lictores. LEgiōes:quot cui eē oporter̃t. ATq; du.tm̄ res an.op.pā &. cir.i ātiqs qbusdā codicibꝫ panē legit̃:ut p panē ꝯgiaria & sportulas accipiāus:finaūt pā dicas irrisorie:hoc ē τοπων:ut sit sensꝰ populū optar̃ q,ātea dabat oīa:at urbāe subiūxit & circēses:ut nihil æq ac circēses oñdat optasse ꝙ ubiq; Iuue.reꝑhēdit ut supius.nec tñ ipsi ignoscas populo populi frōs durior huius.Qui sedet & spectat triscurria patritioꝝ.& ĩ seqnti saty.ille dolor pŕiā fugiētibus illa Mœsticia ē caruisse āno circēsibus uno:& paulopost. Totā hodie romā circus capit & fragor aur̃ Percutit euētū uiridis quo colligo pāni.Nā si deficeret mœstā attonitāq; uideres Hāc urbē ueluti cānaꝝ ĩ puluer̃ uictis cōsulibus.

> Pannū & circenses periuros audio multos:
> Nil dubiū:magna ē fornacula:pallidulus mi
> Brutidius meus ad martis fuit obuius aram:
> Quam timeo uictus ne pœnas exigat aiax
> Vt male defensus:curramus præcipites: &
> Dum iacet in ripa calcemus cæsaris hostem:
> Sed uideāt serui:ne qs neget: & pauidū in ius
> Ceruice astricta dominū trahat: hi sermones
> Tunc de seiano secreta hæc murmura uulgi:
> Vis ne salutari sicut seianus: habere
> Tantundem: atq; illi sellas donare curules.
> Illum exercitibus præponere: tutor haberi
> Principis angusta capreaṛū in rupe sedentis

MAN. Pannus in ludis ℂ PANnū & cir.Pānū legēdū ē:erat.n.ꝑposi tus pānus:quē aurigæ uictores tollebant:Irridet populū ipm poeta:uñ alibi ait:Mœstitia ē caruisse āno circēsibꝰ uno.De pāno āt cui maxīe rōani fauebāt quēq; amabāt maxīe.latius uideto in sat.xi.ibi.s.euētū uiridis quo colligo pāni. FORnacula:æstuās ira tiberii. PAllid.tiore.s. MI:ꝓ mihi. AD mar.arā:ad foꝝ iuxta ædē martis ultoris. VIctus.s.Brutidius. POe.exi.i.ne se occidat ut aiax fecit:multi.n sibi ipius mortē cōsciuere ex amicis seiani:ne torqr̃ēt̃:ut scr.Diō.& sue. MAle defensus ab græcoꝝ.s.ꝓceribus:dū peteret achillis arma Vlyxe cōpetitore. CAes.tiberii. HOstē:seiani. SErui:nr̃i.s. HI ser.s̃erāt.

Currules sellæ SELlas cur.eæ sellæ erāt magistratuū:in qbꝫ sedētes iura populo dabāt:Currules mgr̃atꝰ appellati:inqt Fe.qa curru uehebāt̃.sed de sellis curru libꝫ & tribūalibꝫ & subselliis paulo supius dcm̄ ē

DOMI. ℂ PANnū & cir.codex meus antiqssimus hēt pānū & ita ē legēdū.ē aūt irrisio populi q ludis circēsibus occupabat̃:quoꝝ spectacula auxerat Domitianus & Iuue.alibi.Plyniusq; ad Caluisiū deridet:ꝑpositus erat pānus quē aurigæ uictores tollebāt auratus & purpureus erat græcoꝝ i'lic certātiū:uiridis alioꝝ q ergo fauorē & plausum captabāt solebant donare tunicā ꝑpea ita scri.Ply.de spectatoribus:pāno pānū amāt hoc ē applaudūt alicui ut ille assequat̃ pānū & sibi detur tunica:paulo post tāta auctoritas in una uilissima tunica. AD Mar.arā.i.ad foꝝ iuxta ædē Martis ultoris. q.d.in uos ibat accusatus. MALe de.aiax sibi mortē cōsciuit:supatus in iudicio armoꝝ ab Vlyxe:multi aūt tpibus Tiberii cū uocarent̃ ĩ ius sibi mortē cōsciuerūt nihil dubitātes de dānatiōe futura:uel hauserūt uenenū ĩ media curia:ut scri.Trā.quā historiā hoc loco designat. NE qs ne.hoc ē ne qs ex seruis accuset nos: ꝙ nō calcauerimus Seianū & simus illius amici:hoc aūt dicit qđ nulli delatori apđ Tiberiū fides est abrogata: ut scri.Trā. RVPe ca.i.Tiberii qui delectatus ē successu capaꝝ:& illic sedebat cū grege chaldeo p gregem chaldeū:Thrasillū mathematicū chaldeū itelligit:cuius monitis & auctoritate Tibe.multa uel egit uel neglexit:multoꝝ aūt distulit supplicia:cū idē ei lōgiorē uitā polliceret̃:sꝑans sibi liberꝝ fore aliqñ eos punire.

MER. ℂ PAN & circēses.hos ego cōtēderim noīatiuos eē uelut absolute:cū exclamatione,ꝑlatos qsi lupcalia & circēses ludi sint curæ populo:qdā legūt pānū:& circēses:ut q̃tuor factiōes significet̃ qbꝫ ĩ ludis circēsibus ꝑ uarios colores pānoꝝ populus studebat:de qbꝫ latius dicemus cū illđ enarrabimus:euētū uiridis quo colligo pāni. VICtus ne poe.exi.a.Vt ma.de.ex amicis seiāi accusati qdā defensi fuere:q iteꝝ rei facti eiusdē criminis & cū plures:itē alii semetipsos iterficiebāt priusq̃ cōuicti forēt ne.s.uexatiōnē & grauē ignominiā ferrēt. Additq; idē scriptor pauca admodū publicata fuisse bona eoꝝ q añ iudiciū uolūtaria morte pierāt sed filiis tradita fuisse:quā rē fecit Tibe.ne uideret̃ eos interfecisse. Allegoricos p aiacē qui sibi mortē cōsciuit posteaq̃ ĩ iudicio armoꝝ achillis succubuit quēpiā morituꝝ ꝓpria manu significat. DVM ia.in ri.cal.cæ. ho.Seianus eadē die q̃ ĩ carcerē cōuictus fuit dānatus ē atq; ĩ gemōios gradus obiectus:cuius cadauer cū totos tres dies grauissimis iniuriis plebs affecisset:ĩ tiberi postea demersū est. CER.a.d.t.sic solebāt fere oēs rapi in iudiciū q ꝑcipitādi de saxo tarpeio erāt:ut nōnūq̃ extortis faucibus sanguis p aures exprimeret̃ quā rē apđ Liuiū & Ply.legimus. VIS ne sa.si.se.ut idē narrat historicus:studia & salutatiōes frequēter circa seiani ianuā fiebāt:uerebātur nō solū hoīes:ne uideret̃ ab eo:sed ne iter ultimos salutatores apperet:diligenter.n.tū uerba.tū nutus hoīum is obseruabat.Quadā aūt cal.die.multis ĩ seiani ædes īgredientibus cubile ĩ quo iacebat:cū salutaret̃ pene totū obtritū fuit a turba sedētiū. ILLi sellas donare currules:adeo ꝓprudētia

caedes uoluntaria

Salutatur Seianus

& potestate pollebat seianus ut ipsum impatoré appellarét: Tyberiũ uero νησιαρφωντινα hoc est quendã
insulæ principé quod in insula quã capreas dicũt assidue uersaret: seiani aũt ædes cũ alii egregii uiri: tũ maxime Appellat
consules mane frequentabant ad quem priuata oĩa deferebant q̃cunq̃ a Tyberio petituri essent & publica pa seianus
riter de quibus rñdere oporteret: adeo ut sine eo nihil siue publicũ siue priuatũ fieret. TVTor haberi princi Impe.
pis: cum Tiberius ob morum similitudinem assumpsisset illum imperatoriis ornamentis decorabit: id quod ne
mini eorum contigit qui illis similes forent: tum eo consiliario atq̃ ministro ad omnia usus est.

ℭ PAN & circéses: ludi circéses fuerũt in quibus equi cõcurrebát. Vlpia. de usu & habitatione: equitii quoq̃ VAL.
legato usu uidédũ ne & domare possit: & ad uehédũ sub iugo uti & si forte auriga fuit. Cui usus equoꝝ relictus
est nõ puto eũ circésibus his usuꝝ: quia q̃si locare eos ur̃. MAGna é for. in multos incésa ira é: iõ ét diminutiuo
usus. PALlidulus mi. ꝑ mihi: ita Ennius. Nec mi auꝝ posco nec mi pciũ dederitis. & Ho. Ego met mi ignosco
Meuius inquit. AD Mar. fu. ob. ar. ut ad martis uideat ará occidendus uelut ab œnomao tyranno elidos occi
si ferunt. superati filiæ ꝓci. NE pœ. exi. a. ut male defensus. achille mortuo: & iá capto ilio: inter Vlyxem dio
medé & aiacem de palladio surrepto cui adiudicandũ esset: ut alii scribunt inter Vlyxé & aiacem tñ de achillis
armis oborta cõtétio: at cũ ulyxi ꝑ odiũ in aiacé atridæ adiudicassent furore correptus aiax atridis & ulyxi ne
cé minitatus: post resipiscés (ut Sophocles scri.) gladio incũbés sibi morté cõsciuit. é ergo sensus metuo ne Bru
tidius. i. tanq̃ brutus répub. in pristiná uolés libertaté reuocare ab impatore iniuste cõdemnatus de se: ut aiax lu
mat pœnas. VT ui. ser. impatoris. ILLi: alicui. SELlas do. cu. ædilitiá donare ptáté. Currules inqt Fe. eq qua
drigales currules magr̃atus appellati sũt qa curru ueherent. ergo unũ. r. subtractũ é. Põ. át ut aliq inqt plures pa
tres hérent, placuit duos ex nũero patrũ cõstitui: & ita facti sunt ædiles currules. C. quoq̃ bassus in ueteꝝ inquit
ætate q currulé magr̃atũ gessisset curru solitos honoris gr̃a in curiá uehi: in quo curru sella esset supra quá cõsi
derét quæ ob eá cãm currulis appellaret: sed eos senatores qui magistratũ currulé nõdũ cœperant pedibus iuis
se in curiá propterea senatores nondũ maioribus honoribus functos pedarios noiatos. ANGusta ca. in ru. se
ubi oĩa scelera cõmitteret. Trá. de ipso Tyberio in castris tyro ét cũ pp uini auiditaté pro tyberio biberius. ꝓ
claudio caldius ꝓ Nerone mero uocabatur. secessu uero caprensi etiá sellariam excogitauit sedem: arcanum li
bidinũ in quá undiq̃ conquisiti puellaꝝ & exoletorum greges monstrosiq̃ concubitus reptores quos spintrias
appellabat triplici serie connexi inuicem incestarent: coram ipso ut aspectu deficientes libidines excitaret.

Cum grege caldæo: uis certe pila cohortis.
Egregios eqtes: & castra domestica: quid ni
Hæc cupias: & qui nolunt occidere quẽquã
Posse uolunt: sed quæ pclara & prospera tãtũ
Vt rebus lætis par sit mensura malorum
Huius qui trahitur prætextã sumere mauis
An fidenarum gabiorumq; esse potestas:
Et de mensura uis dicere uasa minora
Frangere pannosus uacuis ædilis ulubris
Ergo quid optandum foret ignorasse fateris
Seianum: nam qui nimios optabat honores
Et nimias poscebat opes: numerosa parabat
Excelsæ turris tabulata: unde altior esset
Casus: & impulsæ præceps immane ruinæ
Quid crassos: quid pompeios euertit: & illũ
Ad sua qui domitos deduxit flagra quirites:
Summus nempe locus nulla nõ arte petitus

ℭ CVM grege caldæo: Mathematicos intelligit. MAN.
Sue. n. sic ait: thrasilũ quoq̃ mathematicũ: quẽ ut sa Thrasilus
piétiæ ꝓfessoré cõtubernio admouerát: tũc maxie
exptus é. De chaldæis át late supius. PILa cohortis Pilum
. i. primipilaris fieri pilũ dcm̃ q̃ hosté feriret: ut pliũ
auctore Varro. Erat aũt pilũ missile ferro triágulo
unciaꝝ noué: astili pedũ qnq̃ semis: nunc spiculũ dr̃ Spiculum
ad cuius iactũ exercebant pcipue milites: q̃d arte uir
tute directũ & scutatos pedites & laricatos eqtes sæ
pe trásuerberat: Vt Modestus inqt. CERtæ co. cer
tæ dixit: qm̃ i legiõe erát cohortos decé. ET castra
domestica. ET: ꝑ. i. declarat. n. illud egregios eqtes
Castra aũt domestica: p̃torianas cohortes itelligit: q
bus seianus p̃fuerat. QVid ni: cur ñ: ET: ét. Qui
nolũt. s. cupe. PRæclara. s. sũt. PRætextá sumere i
peratoria ornaméta itelligimus: qbus ét seianus usus
erat aut purpureá uesté accipe pos̃sumus: q̃ ille idue
rat: quo die i senatũ uenit: ut Dion scri. POTestas Potestas
magr̃atus & oppidoꝝ p̃tor dr̃. DE mésura: ædiliũ
erat de põderibus & mésuris cauere: q minimi erant
magr̃atus. VIS dicere. s. magisq̃ sumere p̃textá seia
ni. PANnosus: uili páno idutus dr̃. VLVbris: Vlu Vlubræ
bre uicus olim in latio. CRAssos. M. Crassũ & eius
filiũ. P. Crassũ: q trucidati fuerũt a pthis: q̃ scribit la Crassi
tius Plutarcus. Appianus item scribit: gloria belli ge mors
rendi elatũ Crassum: ut. s. ad indicũ penetraret oceanũ: & aurum arthoꝝ raperet. bellũ iniuste i parthos mouis
se. POMpeios: Magnũ pompeiũ cũ duobus filiis: qui tris orbis partes sua cæde inquinarunt. hinc Martialis ait Pompe.
lib. v. Põpeios iuuenes Asia: atq̃ Europa: sed ipsum terra tegit libyes: si tñ ulla tegit. ET illũ. i. cæsaré dictatoré: filii
qui in senatu tribus & uiginti plagis cõfossus é: ut scri. Tran. Crassus auté pompeius: & Cæsar. inter se sibi ipsis Cæsaris
orbem terrarum diuiserant. DEDuxit: impulit. LOCus: eos euertit. NVLla non arte. i. omni astu. cædes
ℭ CAStra do. i. castra p̃toriana qbus p̃fuit Seiáus. DE mé. uis di. i. eé ædilis: ná ædiles p̃sũt mensuris & mini DOM.
mi sunt magistratuũ adolescentesq̃ prima cõmédatione ædiles creabant. VLubræ: uicus de quo Ho. Quod
petis hic est. Est ulubris: animus si te non deficit æquus. VASa mi. fran. hoc erat ædilis officium. Persius: Lati
us quod honore supinus. Fregerit eminas areti ædilis iniquas. QVid crassos: in. M. Crassum & omnes similes
crasso non autem patrem & filium. Hos tres nominat. quoniam olim reipublicæ imperium inter se diuiserát.
ℭ CVM gre. ch. Mathematicos ꝓ chaldæis accipe. lidé. n. sũt Gellio tradéte chaldæi Genethliaci atq̃ Mathe MER.

Mathematicus — maticæ aūt addictus fuit Tiberius:plenusq̧ ꝑsuasionis oīa fato agi. EGRegios equi.& ca.ꝑtorianas cohortes intelligimus quibus ꝑfuerat quodā tpe.Stra.seiani pr̄ quo in ægyptū misso solus ꝑfecturā eaꝝ gessit seianus:cōstituitq̧ statiōes ꝓprias & sepatas inuicē:ut tanq̄ uigiles ītra unū muꝝ cōpulsi ꝑtoriāi milites simul & celeriter mādata capesserēt & oībus formidolosi forēt:si uno muro:uelut castris ītra mœnia urbis cōtinerēt. CAStra do.exponit ꝑ castra dōestica qđ sint egregii eqtes:Nā apud Suidā hæc legim⁹:δομεςίκοι οἱ τον ρωμαιων ιππέων η κατα ρωμαιοισ οικιακοι ςρατιωται:hoc ē dōestici rōanoꝝ eqtes uel scđm rōanos dōestici stratiotæ. PRAetextā su.aut impatoria ornamēta ītelligimus:ꝑ ꝑtextā &.n.togā ꝑtextā triūphātes impatores gestabāt aut purpureā uestē accipe possumus quā ille īduerat q̄ die in senatū uenit.Hæc oīa Diō. POTestas magr̄atus & officii appellatio ptās:quo noīe urbiū ꝑtores & oppidoꝝ passim honorāt.Sue.ī claudio.Iurisditionē de fidei cōmissis quotannis:& tm̄ in urbe delegari magr̄atibus solitā in ꝑpetuū atq̧ ꝑ ꝓuincias ptātibus demandauit. VASa mi.frāgere:ædiliū erat de pōderibus & mēsuris cauere.Persi.Sese aliquē credēs italo q̧ honore supinus.Fregerit eminas arreti ædilis iniquas. VLVbris:infreqūes & pene desertus in latio locus:de quo in similem sensum dixit.Hora.Est,aius ulubris si te nō deficit equus.Gētile nomē formauit.Plynius ulubrēsis in tertio natu.hist. QVId cra.patrē & filiū q̄ a pthis trucidati fuere:&.n.scribit Appianus:Gloria belli gerēdi elatū crassū:ut.s.ad īdicū penetrarēt oceanū:& auꝝ parthoꝝ rapet bellū iiuste ī parthos mouisse. POMpeios:magnū pōpeiū:cū duob⁹ filiis:q̄ tres orbis ꝑtes sua cæde ignarūt:īde mar.acclamat.Pō.iuuenes asia atq̧ europa.sꝫ ipm Terra tegit libyes si tn̄ ulla tegit.Quid miꝝ toto si spargit̃ orbe iacere.Vno nō poterat tanta ruina loco.

Saianus præfec. prætorii — Potestas — Vlubris — Crassi

DEDuxit si.q.cæ.dictatorē designat quē ī senatu cōfoderūt pr̄es pricipib⁹ cōiuratiōis duob⁹ brutis atq̧ cassio.

VAL. — ¶ CVM gre.chal.quos de futuris cōsulebat metuēs sibi:qđ eius epistolæ colligit̃ tali pricipio qđ scribā.P.C. aut qūo scribā aut qđ oīo nō scribā hoc tpe dii me deæq̧ ꝑdāt quē quottidie ꝑire sentio & scio. VIs cer.p.missilia:quibus pedestris utebat̃ exercitus:qđ loricā sciēter ac fortiter directū facile ꝑrūpet:qđ postea spiculū appellatū:pila āt ꝓ munitis pedibus pilis dixit. ET Ca.do q̄ ex dōesticis nō alienis sint coacta natiōibus. SED mai⁹ sumere ꝑtextā huius qui trahit̃ q̄ ꝑclara & ꝓspera tm̄.ut rebus lætis par sit mēsura maloꝝ.huius q̄ trahit̃ ꝑtextā sumere mauis:ordo ē:sed an mauis ꝑclara & tm̄ eatēus ꝓspa:ut reb⁹ lætis sit maloꝝ par mēsura:an fideaꝝ & q̄ sequunt̃ sensus ē.nūqđ ꝑclara & totidē adiūcta mauis mala:an ꝑ q̄ tēuissima ut in eis sine ullo fortunæ casu cōsenescas. AN si.ga.populoꝝ. ESSe ptās:eē qui ꝑsis & maloꝝ hēas impiū.VIp.de iurisditiōe oīum iu.impiū aut meꝝ aut mixtū ē meꝝ impiū hr̄e gladii ptātē ad aīaduertēdū in facinorosos hoīes q̄ ēt ptās appellat̃. ET De mēsura uis dicere uasa minora:ædilis fieri. VIp. si qs mēsuras cōduxerit:easq̧ magr̄atus frāgi iusserit siquidē iniquæ fuerūt.Sabinus distinguit utrū sit cōductor an nō:si scit eē ex locato actionē:si minus nō q̧ si æq̄ sunt ita demū eū teneri si culpa eius id facit ædilis:& ita Labeo Mella scribūt. VNDe altior eēt crassus:mali siquidē tollūtur in altū:ut lapsū grauiore cadāt:at ipsi maloꝝ caligine obruti opes magnas diu aliqñ crescere ignorāt unaque hora corruere. PRAeceps im.ingēs ꝑcipuū. IMPulsæ rui.ruinā celsum uocat ædificiū uel ruinæ īpulsæ q̧ eius atria cōstiterint cum opis ruerit dominus. QVID crassos:crassi domū qui a parthis occisus est. QVId pōpeios:Pompeii magni filios qui a Iulio Augustoq̧ tandem deuicti sunt. ET illum:Iulium Cæsarem dicit.

Magnaq̧ numinibus uota exaudita malignis
Ad generū cereris sine cæde & uuluere pauci
Descendunt reges:& sicca morte tyranni.
Eloquiū ac famā demosthenis:aut ciceronis
Incipit optare:& totis quinquatribus optat
Quisquis adhuc uno ꝑtā colit asse mineruā
Quē sequit̃ custos angustæ uernula capsæ.
Eloquio sed uterq̧ ꝑerit orator:utrūq̧
Largus & exundans læto dedit ingenii fons
Ingenio manus est & ceruix cæsa:nec unq̄
Sanguine causidici maduerūt rostra pusilli.
O fortunatam natam me consule romam
Antonii gladios potuit contemnere:si sic
Omnia dixisset:ridenda poemata malo
Quam te conspicuæ diuina philippica famæ
Volueris a prima quæ proxima:sæuus et illū

MAN. — ¶ MALignis:maligna nūina appellat ea q̄ qdē nocitura cōcedūt. AD ge.cæ.ad plutonē infernū regē:ꝓserpinæq̧ raptorē & uirꝝ. SINe cæde & uulnere &c.Multi.n.iniqui:atq̧ īfideles regno:pauci boni sūt inquit actius:ut scri.Ci.li.iii.of. ELOquiū ac famā:hoc loco eloquētiā ac famā fugiēdas eē exēplo monstrat. TOTis quin.Quinq̄tria mineruæ facta erāt sic dicta.a dieꝝ numero:de quibus late Oui.li.fa.iii. Celebrabat aūt Dōitianus in albāo quotānis quinq̄tria Mineruæ:cui collegiū īstituerat.Erātq̧ ibi oratoꝝ & poetaꝝ carmīa.qđ Trā.edocet pueri Mineruā colebāt:ut eis ī discēdis lr̄is dea faueret.hinc Oui.dicto li.fasto.ait:Pallada nunc pueri:teneræq̧ ornate puellæ.Qui bene placarit pallada doctus erit. VNO asse:parua pecunia.paꝝ.n.rhetoribus soluebāt. QVIS quis adhuc co.&c.Id ē qsquis adhuc sub rhetore discit. VERnula:seruus. CAPsæ:ī q̄ libri sūt. MANus:Ciceroīs uidelicet de quo late Plu.In te storis āt & caput & manus ciceroīs affixæ sūt. CAesa uidelicet:a popilio lenate iussu.M. Antoii. Plutar.scri.uehemēs Antonii odiū in ciceronē initiū traxisse:qm̄ cicero.p.lentulū cū Lucio catilina cōspirantē supplicio affecerat.Cui lētulo nupta erat Iulia ex cæsarum familia ipsiusq̧ antonii mr̄. O FORtunatā:supple dixit Cicero post Catilinæ cōiurationē oppressam:ī quo carmīe derisus ē.Solebat āt & Carmia scribere Cicero:un̄ li.i.epistola.ad lētulū ita inqt:Scripsi ēt carmina qdā:nā ab oratiōibus disiugo me:referoq̧ ad māsuetiores musas:q̄ me maxīe sicut iā a pria adolescentia delectarūt.Scripsi ēt uersibus tres libros de tēporibus meis:quos iā pridē ad te misissē:si eē edēdos putasse:sūt.n.testes & erūt sempiterni meritoꝝ erga me tuoꝝ:meæq̧ pietatis. ME cō.tpe uidelicet Catilīæ. POTuit:Cic.

Minerua a pueris — Antoni in odium in Cicero. — Cicero. carmina

PHIlippica:demosthenes i philippu macedonu rege orones scripsit:qs qde philippicas appellauit. Cicat.in.M. Anto.scribes orones qda et philippicas noiauit:demosthene imitatus.Cu pprie antoianas debuisset appellar. DOM.
¶QVInqtrib:qnqtria dies sacri mineruæ:q.dieb.v.celebrabat:ut Oui.docet ita appellata qm qnq diebus post idus fiebat:dies.n.post idus ater erat inde qnqtria qsi qnq ab atro die ea celebrabat Domitius quot anis in albano ubi erat oratoru & poetaru certamen de oratoribus palphurius Sura coronatus e: tradebant autem pcepta eloquetiæ tuc romæ:exigua mercede & uix ternis denariis:na tati costabat:ut scri.Pli.ut ees disertissim utruq designat hoc loco Iuue. MINerua pta.i.in cuius ludis qnqtribus ut possit certare adeptus est. VNo asse:exigua mercede.CAEsa:iussu.s.antonii ex pscriptioe a popilio lenate piceno que e i ca capitis Ci.defenderat O FOr.uersus que oppssa coiuratioe Catilinæ Ci.cecinit:i quo derisus est pp ineptu carme & arrogantiam.
PHIlippica.Demosthenes in philippum regem multis actionibus:quæ extant inuectus est.Ci.cum in antonium scriberet Demosthenem imitatus dicendi libertate & eloquentia:æmulationem inscriptione fassus est:nam appellauit philippicas orationes in quibus ut ad Atticum scribit Demosthenes enituit. PROxima a prima: idest secunda:nam illic acerrime accusat Antonium & eum maxime comouet. SAEuus exitus:na Demosthenes cum ob suspitionem corruptionis ab areopagitis damnatus esset effracto carcere aufugit: pertulitq exiliu i ægina:deinde cum bene de patria sentiret & loqueretur:publico decreto reductus est naui longa:sed cum audiret Antipatru & Creteru aduentare diuersæ factionis principes:una cu Hipperide oratore & aliis fugit:q oes a populo danati sut:missoq Archia tyrio tragœdo & Hipperidis lingua e abscissa:& Demosthenes cu i calabriam thraciæ peruenisset i teplo Neptuni accepto nucio danatiois:cu spaciu ad scribedu petiisset:uenenu e calamo hausit.Alius Demosthenes iperator fuit:qui mortem sibi consciuit in Sicilia:ut scribit Iustinus.
¶TOTis quinquatribus optat:festa in honorem palladis quinquatria erant:de quibus Oui.in tristibus. Hæc est armigeræ festis de quinq mineruæ.Quæ fieri pugna prima cruenta solet.Dicta sunt autem quinquatria q erant post diem quintum:uel ut nobilis poeta in fastis scribit a dierum numero.Vna dies media est:& fiunt sacra mineruæ Noia quæ adiunctis quinq diebus habet.Sanguine prima uacat:nec fas concurrere ferro.Causa q est illa nata minerua die.Altera tresq sup strata celebrantur harena.Ensibus expertis bellica læta dea e. Mineruam.n.pueri colebat:ut s.eis dea in discedis litteris faueret.Idem poeta.Pallada nunc pueri teneræq ornatæ puellæ.Qui bene placarit pallada doctus erit. OPTat igitur uel puer primis imbutus litteris: eloquentia aut Demosthenis aut Ciceronis. CVstos angustæ uernula capsæ ingenuis & paulo ditioribus pueris:non solum pædagogi adhibebantur:sed & capsarum custodes:qui capsarii appellati fuere quam rem hic poeta innuit: & Suetonius apertius demonstrat:apud quem legimus Neronem damnatorum liberos quosdam cum pædagogis & capsariis uno prandio pariter iussisse necari. Vulpianus autem ubi de manumissis loquitur tradit pedagogum alumnum:& capsarium sæpe ab heris manumitti solitos: interpretaturq capsarium eum esse qui libros portet. INGenio manus est & ceruix cæsa:proscriptum a triumuiris Ciceronem herennius Popilius interfecit hanc uidelicet gratiam referens Ciceroni a quo seruatus fuerat:eius caput cum manu amputatum roma tulit:atq rostris affixit gratificatus Antonio:quem nobilissimus orator:orationibus suis adeo insectatus fuerat ut hostis patriæ iudicaretur. Tradit Ap.senatus decretum aduersus Antonium Ciceronis manu scriptum fuisse: & in rostris ab eodem pronunciatum:i cuius facti ultionem & manus & caput rostris affixa fueru. Dion hoc amplius Antonium in Ciceronis caput maledicta ingessisse:quod iussit:cum dextra eius abscissa suggestui suffigi:ut ex eo loco ubi in eum concionatus orator fuerat conspectius caput staret.Fuluia uero antonii uxor: cum illud in manibus sumpsisset tum amara dicens:tum inspuens in gremio reposuit:oreq aperto linguam eduxit: in qua eas infixit acus quibus in ornando capite utebat. O FORtunata natam me consule roma:hoc cecinit Ci. in laudem suam post debellata Catilinam:& seruata patria. GEnero a philippica fame iuectus orator in antonium oratioes suas:qs alii antonianas:ipse philippicas appellauit.Imitat demosthenem qui hoc nomine inscripsit oratioes illas uehemetes in philippum amyntæ filium Macedoniæ regem.Secunda autem in ordine philippica:grauissima omnium habetur:in ea enim acerrime antonii uitam lacerat.
¶NVMinibus uo.ex.ma.demonibus q maloru hoium metes uersant. AD ge.ce.plutone q cereris filiam rapuit pserpina. SINE cæde & sanguine: in aliqbus est libris uulnere. ELOquiu ac fa.ordo e:incipit optare eloquium a clamam demosthenis aut Ci.& optat subaudi edu ea totis quiqtribus:qsquis subaudi ille est q adhuc uno asse parta colit mineruam:que uernula angustæ capsæ sequtur. TOTis qnqtribus:festis diebus mineruæ post diem qntu iduu:ut Festus inquit:ut triatrus & sexatrus & septinatrus & decimatrus in quo atrus supplementi ca adiungitur:ut Gel.uulgus inquit gramaticoru septetriones a solo numero stellaru dictu putat:triones.n.p se nihil significare aiut:sed uocabuli esse supplementum sicut in eo q qnquatrus dicamus q qnq ab idibus dierum numeris sit atrus:nihil tam festus q Gelius:quinquartus ut bonus dicunt:at Diomedes in prima declinatione qnquatriæ protulit:hic uerbo ab eo q est quinquatre:ut bacchanale uulcanale & similia si quando singulariter flectantur:quinquatribus q pueroru præcipue erant festa.Hor.i epistolis:neq plura parare labores.Ac potius puer ut festis qnquatribus olim.Exiguo gratoq fruaris tepore raptim:nec absurde totis qnqtribus qn mineruæ dicatus hic fuit dies.Tran.in Domitiano:celebrabat in albano quot annis quinquatria mineruæ cui collegium costituerat ex quo sorte ducti magisterio fungerent redderentq eximias uenationes:ac scænicos ludos:superq oratorum ac poetaru certamina cogiarium:populo numoru trecetorum ter dedit.Idq ppea q festa solennitates eius deæ p hoc spatiu tpis celebrabant mese maii ac martii:in quo de nuptiis habito certamine a minerua mars uictus & obtenta uirginitate minerua neriene e appellata. VNO asse.p assem tenuissimum qdda significat irrisorie:huius as nominatiuus e na assis asseris facit:ut puluis pulueris:est uero as quod libra:ut Varro inquit ab ære dictus e & numis. Hora.quem si diminuas uile redigatur ad assem ut triens & qdrans cu eo q tres

MER. Quinquatribus

Capsarius quis Vulpian

Ciceronis cædes

Fuluina inmanis

VAL.

dr̃ & as cōponit̃ treſſis.Perſius:hic dama ē nō treſſis agaſo:octo & as octuſis.Hor.qti ēptæ pui:qti ergo octuſi bus & ſilr̃ p oēs numeros uſq; ad cētū:ut cētuſis.Perſius & cētū græcos curto cētuſe licet. CVStos:pædagog᷒ PER iit:ultĩa circūflectit̃ qa ſyncopa ē. INGenio manus ē & ceruix cæ.Cice.cuius abſciſſū caput fuluia Antonii uxor intra genua detinēs in tanti oratoris cōuicia faciēs q̄ potuit ſtulta poſtremo ſemel atq; itez caput ſputo fœdauit.SI Maduerūt roſtra:pro quibus cōcionatus eſt Cicero. SI Sic ut hunc compoſuit uerſum Iuuena. ſententia ineptum. VOLueris a prima quæ proxima ideſt ſecunda periphraſticos.

Exitus eripuit:quem mirabantur athenæ
Torrētē:& pleni moderātem frena theatri
Diis ille aduerſis:genitus fatoq; ſiniſtro
Quē pater ardentis maſſæ fuligine lippus
A carbone:& forcipibus gladioſq; parante
Incude:& luteo uulcano ad rhetora miſit
Bellorum exuuiæ truncis affixa trophæis
Lorica:& fracta de caſſide buccula pendens
Et curtum temone iugum:uictæq; triremis

MANC. ℭ ILLum:Demoſthenē ītelligit q orator optimus atheniēſis:aduerſatus ē philippo:alex.& ātipatro regibus macedonū:tādē antipatri timore fugiēs ī quodā neptuni tēplo:e calamo ueneno ſūpto ad arā cecidit:qđ plutar.latius explicat. TOrrētē:eloquētem. MOderātē:tēperātē. FRæna the:pecūias publicas ī theatris īpēdebāt atheniēſes:auctore āt Demoſthene adhibita ſūt fræna:utq; ī uſū militiæ īpēderet̃ ſermonē fecit ad populū. GEnitus fuit pr̃ ar.mar.Demoſthenis pr̃ demoſthenes cognoīat᷒ ē Macheropius ab officia gladioꝝ quā athenis egregiā:multiſq; artificibus ſeruis īſtructā hēbat:auctor ē plu.Relict᷒ āt a pr̃e ſeptē ānoꝝ abūdāte pr̃imōio:demū omiſſis cæteris diſciplinis:ad unū ſeſe īpm cōpauit atq; exercuit:ut docēdi facultatē nāciſceret̃:ad eā rē pceptorē hūit iſæū:qq̄ floreret tūc maxīe iſocrates. LVteo uul.ruffo igni.ē.n.luteus color ruffus dilucidior:un̄ ei quoq; nomē eē fcm̄ ur̃ ab luce.ſ.auctor ē Gel.li.ii. BElloꝝ exu. belloꝝ gloriā multis offuiſſe oñdit:ceu ānibali:alexā.xerxi:&c. TRūcis af.tro.lo.ſolebāt.n.uictis & exutis hoſtibus obtrūcare arbores:ī tumulo uel colle aliquo:ibiq; exuuias ſuſpēdere. Vir.li.xi.de ænea cōtra mezētium. Vota deū prīo uictor ſoluebat heoo:īgētē qrcū deciſis undiq; ramis Cōſtituit tumulo:fulgentiaq; induit arma. Mezēti ducis exuuias tibi magnæ tropheū Bellipotēs abtat:rorātes ſāguine criſtas.Telaq; trūca uiri:& biſſex thoraca petitū pfoſſūq; locis. Lorica:appoſitio ē. FRActa caſſide:ita.n.trūca oīa in tropheis affigebāt̃. BVccula buccæ tegmē ferreū caſſidi hærēs homeri interpres li iiii.iliados.Excuſſa prius pilo buccula celſiſq; criſtis. & li.vi.de aſtyanacte.Expauerat.n.clauſā patris gaſea faciem micanteq; ferro bucculam terribileſq; ſuper conum & motu ipſo minaces criſtas. CVRrum:fractum. TEMone:ſupple cum.

Demoſthenes

Demoſthenes

iſæus rhetor

Luteus color

Trophea

DOMI. ℭAD Rhe.mi.īmo ad iſæū rhetorē poſt mortem pr̃is ſe cōtulit:allectus orōne quā habuerat Calliſtratus ad populū. ARDentis maſſæ:fuit.n.machæropius:& ita cognominatus eſt a faciendis enſibus.

MERV. ℭQVEm mi.athe.Demoſthenē(tradit Plu.natū pr̃e q cultellarius cognoīmatus ē:qđ.ſ.domī hr̃et officinā & oparios cultelloꝝ.Relictus.puer in hæreditate locuplet᷒:tutoꝝ fraude:& negligētia direptis bonis:uix habuit un̄ pceptoribus mercedē ſolueret.Veꝝ cū multo ſtudio:& laborioſo peruigilio ī clariſſimū oratorē euaſiſſet libertatis græciæ defenſor:publice grauibus cōcionibus philippū īſectatus ē utpote publicæ libertatis inſidiatorē:poſt cuius mortē pr̃ia pulſus:tādē reuocatus ē:ſed iā mortuo Alex.& ātipatro rebus græciæ ppoſito cū aptā cædē uideret relictis athēis:ī calabriā īſulā ubi aſylū erat Neptūo ſacrū cōceſſit:hauſtoq; ueneno ſe necauit.Cū iā paratā ſibi mortē ab achaia cerneret. PLEni mo.fre.thea.tetigit hiſtoriā de pecūiis publicis:qs ītheatralē uſū athenienſes īpendebant:lege lata ne aliter de eis īpēdēdis qſpiā ad populū ferret:ſed Demoſthenes libertati pr̃iæ cōſulturus:primū pſuaſit populo decēuiros creare penes quos tollēdi:& itē cōdēdi leges ptās foret q ſtatī ſublata lege q̄ capitale erat:cōcionē hr̃e de pecuniis in uſū militiæ īpēdēdis ſermonē fecit ad populū de ſuſcipiēdo bello cōtra philippū:uelut aduerſus publicū græciæ hoſtē. AD Rhetora:tradūt Hermippus ex gelio Demoſthenē ſolitū audire platonē:eo relicto ſecutū eſſe Caliſtratū oratorē athenienſem publicam agentē de oropo cām. BVCcula:a bucca:uideturq; eſſe tegmen buccæ.Deſcribit autem pluribus uerbis conſuetudinem eorum qui trophæa erigebant ſumpta de hoſtibus quos in fugam conuertiſſent.

demoſthenes

Mors demoſtenis

Prudēter lex abrogata

Buccula

Trophea

VAL. ℭ QVEm mi athe.Demoſthenē. MODerātē fre.ipetus populares:& moderor tibi & te dicim᷒.Salu.ī catilinario fortūa cuius libido gētibus moderat̃.Luc.Sideribus qcūq; fugā moderant̃ olympi. DIIs ille ad.ge.qñ tātus ē tādiu orator in uita uexatus. BElloꝝ exu.ordo ē lorica affixa trūcis trophæis & buccula pēdēs de caſſide fracta & iugū curtū temōe ꝑ ex temōe & apluſtræ triremis uictæ & captiuus triſtis in ſūmo arcu ερεξηγησισ. BELloꝝ exu.credunt̃ maiora ſubaudi bōa bōis hūanis. Trūcis af.tro.trūcis trūcatis:ut curtū temone iugū & laceꝝ crudeliter ora trophæū ꝙ a τρεπω trophæō græci dicūt:ubi in fugā uerſi hoſtes. Ci.in.ii. rhetorico.cū thebāi lacedæmōios bello ſupauiſſent & fere mos eēt graiis cū interſe bellū geſſiſſet:ut hi qui uiciſſet trophæū aliqđ in finibus ſtatuerēt:uictoriæ mō in pñtia declarādæ cā:nō ut in ppetuū belli mēoria maneret ahenẽ ſtatuerūt trophæū:hinc ſpolia capta fixa in ſtipitibus:ut Nonius Mar de doctoꝝ uiroꝝ idagine iqt appellant̃ trophæa. DE Caſſide:dr̃ & caſſida.Prop.Aurea cui poſtq̄ nudauit caſſida frōtē. Vicit uictorem cādida forma uirꝫ. BVCula pē.ī q̄ deſigunt̃ criſtæ in ſūmo galeæ cono ꝙ buccæ paruæ hēat ſimilitudinē:nā & buccula bucca puſilla dr̃.Apuleius:tūc iuppiter pheſa cupidinis buccula manuq; ad os ſuū relata conſaniauit:eſt aliquando & a boue diminutiuū.Virgilius.Et buccula cælum Suſpiciens patulis captauit naribus auras:& Ruffus Feſtus in arato.Imber tortis cum buccula naribus auras Concipit. ET Cur.te.iu.currus quo ueteres cōfligebant:prius tamen equo q̄ curru fuit certandi conſuetudo.Lucr.Et prius eſt armatum in equi conſcendere coſtas Et moderarier hūc frenis dextraq; uigere:Quam biiugo curru belli tentare pericla.Et q̄ falciferos armatū

ascēdere currus. VIctæq; trirēis aplustræ:naumachiæ signat uictoriā:aplustra iqt Festus ornamēta sūt naui um:q qa erāt āplius q̄ eēnt necessaria usui ēt aplustria dicebant:utrūq;.n.& aplustra dr̄.Ci.i arato nauibus assūptis fluitātia qrere aplustra:& aplustria idē i codē:fulgent argoæ stellis aplustria puppis.

Aplustræ:& summo tristis captiuus in arcu
Humanis maiora bonis credūtur:ad hæc se
Romanus graiusq; ac barbarus induperator
Erexit:causas discriminis:atq; laboris:
Inde habuit:tanto maior famæ sitis est:quā
Virtutis:quis enim uirtutem amplectit̄ ipsā
Præmia si tollas:patriam tamen obruit olim
Gloria paucorū:& laudis:tituliq; cupido
Hæsuri saxis cinerū custodibus:atq;
Discutienda ualent sterilis mala robora ficus
Q̄ñquidē data sūt ipis quoq; fata sepulchris
Expende annibalē:quot libras in duce sūmo
Inuenies:hic ē quem nō capit aphrica mauro
Perfusa oceano:niloq; admota tepenti
Rurs9 ad æthiopū populos aliosq; elephātos
Additur imperiis hyspania:pyræneum
Trāsilit:opposuit natura alpemq;:niuemq;
Diduxit scopulos & montem rupit aceto.
Iam tenet italiam:tamen ultra pgere tendit
Actū iquit nihil est:nisi peno milite portas
Frangimus & media uexillū pono subura
O qualis facies:& quali digna tabella

CAMPlustræ:āplustra nauiū ornanīta āplius q̄ eēnt neccīa usui:ut scr.Fe. CAptiuus:dux.IN ar. sū.trophea i locis eminētiorib9 figebāt.Sal.d̄ pō peio.Deuictis hispanis trophea i pyrenæis iugis cōstituit.Ex quo more trophea i urbibus figebāt i arcubus ædificatis:ut Ser.refert li.xi.æn.GRa ius:ut Alex. BArbarus:ut annibal.Q Vis.n.uir. &c.Oui.id prius ad maximū scripserat.li.ii.d̄ pō to.Ipe decor sci recti si pmia d̄sint. Nō mouet & gratis pœnitet eē pbū. OLi qñq; Annibal:n.glo riosus pr̄iæ ruiæ cā fuit. STerilis fi.i.caprificus. FAta:ruiæ:mortes. EXpēde:pōdera. ANniba lē.i.ei9 cinerē. APhrica mau.pf.o.aphrica ab ori entis pte nilo termīat.pelago a cæteris:a sēptētri one:n.libyco mari cingit:ab meridie æthiopico ab occidēte atlātico.Mauri uero i atlāticū pelag9 expositi sūt:auctor est mela. ALiosq; ele.hoc ait qm auctor Pli.li.viii. ELephātes fert aphrica ul tra ylvicas solitudīes & i mauritāia:ferūt æthio pes & troglodítæ sed maxīos india. ADdit ipe. his.hāc amilchar pri9 ifestar cœpit:deinde asdru bal ei9 gener:postea uero ānibal potius ē oī ppe hispāia usq; ad pyreneū mōtē q ea,puīciā ab gal lis diuidit:supatis d̄mū pyreæis iugis ad rhodanū ueit.d̄mū alpes ēt dieb9.xv.supauit:p igētia saxa igni acetoq; putrefcā sibi apiēs iter:id Plu.scr.Li. quoq; pluria. OPposuit:ānibali.s.atq; hostibus aliis alpes.n.mōtes sūt altissimi:q italiā a germāia submouēt:teste Pli.li.iii. ALPēq; niuēq;.i.niuo sas alpes. DIduxit:diuisit. POrtas:urbis.s.SVb ura:de hac sat.iii.uide. O Qualis:admirādi stu pēdiq; aduerbiū. DIgna tabella:mos erat pictoꝝ i tabulis sæpe d̄formes facies & distorta corpa pīgere ro

MAN.
Virtus sine præmio fugit
Africæ termi.
Mauri
Elephāti
Annibalis uictoriæ,
Pyrenæus mons
Alpes ruptæ
Alpes

CSVMmo i arcu:nā arc9 dabāt triūphalib9 uiris:& ut puto notat tpa Domi (maæ potissimū risus gra. tiāi q gloriā arcuū supra q̄ decebat affectauit:nā hūit qndeci:ut scri.Trāqllus. STe.ro.fi.i.caprifici:nā ena ta caprific9 solet findere marmora & delere titulos.Mar.Marmora messale findit caprific9.APhrica:dupli ci mauritāia ab occidēte termīat:nō cōtēt9 libya ānibal hispāiā a pr̄e & asdrubale dōitā petiit. AEthio.po: q sūt i libya.Sūt itē æthiopes hespi æthiopes pori:æthiopes darithitæ.ALios ele.nā i mauritāiæ saltibus sūt elephāti:ut scr.Pli hos āt noiat qm ānibal elephātibus i bello usus ē. PIR enæū:mōtē iter hispaniā & galli am latere uergēti i hispaniā fertili & frugifero altero ad galliā sterili. NAtura opposuit alpes:nā alpes de dit italiæ p muris natura aduersus īpetū barbaroꝝ:ut Pli.scri.& ut idē ē auctor lib.xxxvii. pdigii loco habi tū ē:cū annibal eas supauit. MONtē rupit aceto:adhibito incēdio & infuso aceto:ut scr.Liui.Sed Polibyus tanq̄ fabulosum omittit. Q VAli tabella:notat deformitatē:nā deformes in risū aliqñ pingebant:ut Bu balus & arctenus.Hipponactē poetam ephesium effinxerunt ob deformitatem oris ut derideretur.

DOMI.

C AMPlustræ:āplustria scri.Pōp.Festus:nauiū eē ornamēta:q qa plus erāt q̄ eēnt necessaria:ēt amplustria dicebāt. IN Arcu.triūphali subaudi:i quo sculpti erāt captiui:& hitu & forma,ppria. STErilis mala ro. fi.piphrasis caprifici:q i muris nata:eos dissipat & diffrīgit h9 fructus:quis nō maturescat.Inter ficus tñ feri tur:q; puos generet culices:q morsu ficoꝝ ora apiāt:solēq; iducāt:uñ maturescūt:& ē familiaris locutio de his quoꝝ æternitas spata tollit ruina monumētoꝝ.Mar.Marmora messale findit caprific9:& audax Dimi dios crispi mulio ridet equos.Caprificationē tñ appellat Pli.i arborib:9 quotiens illaꝝ cortex p uer cultello findit:ut cōmodi9 prūpāt arbores atq; crescāt.A similitudine credo caprifici:q ruptis muris itumescēs exit. CEXPēde annibalē:puer adhuc annibal uiuente.pr̄e:i odiū populi ro.iureiurando adactus in hispania iā pr̄is armis edomita bella gessit.Tū sagunto expugnata atq; direpta i italiā transiit q̄tuor q; grauissimis cladi bus romanos affecit:q oīa i historiis decantata:nunc pluribus uerbis declarāda nō sunt. APHrica mauro psu:ocea aphrica quā tertiā orbis ptem pleriq; dixerūt:ab occidente atlātico alluit oceano:mari nr̄o ab eu ropa discreta:ab asia uero flumine nilo:quos fines hic poeta pcurrit. NILo repenti.Nilus ab aphrica dispe scit eā æthiopiā:q sub ægypto est. AD æthiopū populos:existimo hic significari alterā æthiopiam agisim bā noie. ALIosq; elephātos:uersus ortū(ut Ptolemæus tradit)iuxta totā libyā regio magna æthiopū est:i qua elephāti albi omnes:& rhinocerotes:& tygres sunt:nisi forte alios ad differentiam indorum dixit:qui maiores esse aphris leguntur secunda declinatione protulit elephantos nominatiuum latinū a genitiuo græ

MER.
Amplustræ
Caprifici culices
Annibal in roma nos.
Fines aphricæ
agisimba
Elephanti albi

Vnde pyrenei — co formās. PYReneū:mōtes pyrenei hiſpanias a gallis diſterminā̄t:dicti pyrenei(auctore Diodoro)ἀπὸ τοῦ πυρὸς.i.ab igne:ferūt.n.priſcis tꝑibus:relicto a paſtoribus igne:terræ ſupficiē totā exarſiſſe.Vn̄ ex eo qđ forte accidit pyrenei mōtes appellati ſunt. DIDuxit ſcopulos:alpes quaꝝ iuga italiā muniunt duas fores hr̄e ab hiſtoricis tradunť:graias atq; pœninas his pœnos graiis herculē trāſiſſe memorāt. ET mōtē rupit aceto.Aannibal trāſgreſſurus alpes:reciſis ſiluis:cōbuſtiſq; lignis:atq; ſupinfuſo aceto ſaxa reſoluit ī cinerē:aptoq; trāſitu in italiā trāſmiſit exercitū. ET q̄li digna tabella:tetigit hac in ꝑte frequētē pictoꝝ morē:q in tabulis ſæpe deformes facies & diſtorta corpa pingere ſolebāt:& p̄cipue Romæ:ut Plutarchus notat ī eo libro q inſcribiť περὶ πολυπραγμοσύνης:hoc ē de negocioſitate ſiue de curioſitate ad hunc modum romæ quidā picturas:aut ſtatuas per iouem uenalium puerorum aut mulierū nihili faciūt.ſed circa foꝝ mōſtroꝝ obſeruantur ꝑ diſcentes eos:qui ſine cruribus ſunt:aut curuo cubito:aut trium oculoꝝ aut acuto capite hos inquirunt:& ſi quid mixtam habuerit figuram:aut abortiuum monſtrum fuerit.

Graiæ: & pœninæ

Vis aceti

deformes in tabulas referunť.

Capitur oculo

VAL. ℭ ET Sūmo:triſtis captiuus in arcu.ꝙ ex fornice captiuus ꝓiiceref. ROma.ut iulius Cæ.graius:ut Alex. barbarus ut Hānibal. INdupator:ꝓ īꝑator pathos epētheſis ꝑ breuē inter duas lōgas:ut Lucre.illud. Ad quēcūq; q̄unt cōturbari inq; pediri ꝓ īpediri:hoc āt ī ꝓpriis noībus facere nō poſſumus:ut cū Hor.æcotuti cū oppidi ꝓpriū nomē ſcīdere nō poſſet ait.Māſuri oppidulo ꝙ uerſu dicere nō ē.& Lucil.i.vi.ſaty.ſeruoꝝ ē feſtuſq; dies hic.Quē pene exametro uerſu nō dicere poſſis. HESuri.māſuri. CIneꝝ eius:q tm̄ cupierat STErilis ficus.i.caprificus. MALa ro.q̄ officiūt:& ne q̄dē ulla ī re ꝓſūt. SAxis:cuſtodib⁹ figurate iūctū: nō.n.hoc cuſtos dr̄. EXpēde an.ānibalis cineres. MAVro pſ.ocea.occiduo alluēti terrā mari. NILoq; ad mota q ægyptū ſecat. RVRſus ad æthio.po.ali.ele.qn̄ duplex ē æthiopia:ut Ho.in.i.odyſſeæ αλλομεν αἰθιοπας μετεκιαθεν τηλοθ εον τας αιθιοπας τοί διχθα δεδαια ταιεσχα τοί ανδρων. AD di.ip.carthaginēſiū deleta ſagūto. PIRe.trā.q a celtis diuiſos liberos ꝓſpectat. DIDu.ſc.ut Li.& Sili.deſcripſere. TAmē ul.ꝑge.tē.n̄ cōtētus ꝙ italiā uaſtauerit ſine ꝑlio capuā ſit īgreſſus romā ipſā cupit inuadere. ET me.uexil.po.ſubur.q locus in urbe celebris fuit:ſuburra.Iunius ſcri.ab eo ꝙ fuerit ſub antiqua urbe.

Cū gætula ducem portaret belua luſcum
Exitus ergo quis ē:o gloria uincitur idem
Nēpe & ī exiliū p̄ceps abit:atq; ibi magnus
Miranduſq; cliens ſedet ad prætoria regis.
Donec bithyno libeat uigilare tyrāno.

MAN. annibal fit luſcus — ℭPORtaret belua luſcū.Plu.ſic ait.ſupatis apeninis iugis ꝑ ligures ea uia q̄ ad paludē ac planitiē flumīs arni ē iter ī hetruriā deſcēdit. Arn⁹ uehemti⁹ excreuerat ꝑ eos dies:atq; oēs circūiacētes cāpos aqs iundauerat.Igiť ānibal.tm̄ exercitū ſecū trahēs priuſq̄ e paluſtrib⁹ locis egrederef: uitare n̄ potuit:qn īgētē hoīum ac iumētoꝝ iacturā faceret:ipe quoq; dux & ſi elephāto q un⁹ ſupfuerat ex multis eminēs ueheref:plures tn̄ dies ac noctes aeris ītēꝑie uigiliiſq; ꝯfect⁹ alteꝝ omiſit oculū:hæc ille. Vicif idē poſtq̄ Sci.ī aphricā cū ro.exercitu iuerat. Annibal ab italia r̄uocat⁹ ē ut p̄riæ opitularef:itaq; apđ zamā pugnatū ē:ubi ſupra.xx.milia hoſtiū eo die ab rōanis cæſa:totidē ꝓpe capta dn̄r:iꝑe annibal dux ad ultimū pugnæ euētū morat⁹:e media cæde cū paucis effugit.Deſpatis deīde reb⁹ ī aſiā ꝓfcūs.Exilioq; mulctat⁹ ad ātiochū ꝑuēit ſyriæ r̄gē:ſed debellato ātiocho ro.p̄ter alias cōditōes q̄s īpoſuerūt regi annibalē ſibi tradi poſtulabāt:qđ ānibal multo āte ꝓſpiciēs ab ātiocho diſceſſit:& lōgis errorib⁹ euagatus tādē ad pruſiā bithyniæ regē ꝯfugit.Demū.T.Flamini⁹.C.flaminii fili⁹ q ad traſimenō ceciderat ānibalē a pruſia petiit:q̄ re milites redii ad eū capiēdū miſſi:q ī libyſſa bithyniæ uico iuxta maris litt⁹ ſito erat:ſed oī ſpe euadendi abiecta: ſtatuit morte uolūtaria romanoꝝ man⁹ effugere. Alii ſeruū ab eo iuſſū cōpreſſa gula ſpūm intercluſiſſe tradūt:q̄dā ſāguinē tauri bibiſſe eū dicūt.Liui⁹ uero ſcr.uenenū ad ſimiles caſus p̄paratū popoſciſſe:eoq; ſibi cōſciſſe mortē.lxx.ætatis āno:ut q̄dā memoriæ ꝓdiderūt hæc ex plutarcho.Multa ēt Liui.li.ix.q̄rtæ decadis. PRætoria regis.ſ.pruſiæ:nā īqt. DONec bithyno iubeat uigilare tyrāno.Nec legēdū ē iugulare:ſed uigilař pruſiæ.n.regiā freq̄ntās ānibal opꝑiebať plerūq; ſurgentē a ſomno:ut regē ſalutaret clientis more.

annibalis mors

Annibalis lxx

DOMI. ℭ BELua:elephas:nā ut ſcri.Liui.elephāto ueꝯt⁹ ē:q unus ſupfuerat:ut altius extaret ī aqs paluſtrib⁹. DVcē Iu.ānibalē carētē altero oculo:quē amiſerat ī trāſitu alpiū apenini. IN exi.fu.ut alii ſcribūt ſtatī poſt cladē acceptā a Sci.deſcēdit ad littus:nauigauitq; ad ātiochū regē ſyriæ:alii ſcribūt eū multo poſt fugiſſe & dānatū exilio a ſuis ab ātiocho fugit ad pruſiā regē bithyniæ ꝓ quo bellū geſſit aduerſus eūenē. IVGular:aſſētiēdo rōanis q ānibalē r̄poſcebāt ꝑ flāiniū legatū:qđ cū ānibal audiuiſſet hauſto uenēo ſibi mortē conſciuit.

MERV. ℭPORtar̄t bel.lu.ānibal hetruriā cū ꝑ hyemē pagraret:& pluuiis amnis īundaſſet:ad eū traiiciēdū elephātū īſcēdit:ueꝝ p̄mētib⁹ aqs atq; frigore altero capt⁹ ē oculo. IN exi.p̄ceps fugit:pace data carthaginēſib⁹ annibal iꝑe ī exiliū pulſus:ad ātiochū ſyriæ regē ſe cōtulit:quo ſupato pruſiā regē bithyniæ adiit. Sed cū romāi eū repeterēt:ſūpto ueneno qđ ſub anuli gēma hēbat ſibi mortē cōſciuit.ſepultus ī uico libyſſa:q locus ſortes petēti p̄dictus fuerat:hoc ē libyſſa corpus teget ānibalis. LIBeat uigi.tyrā:pruſiam dicit:cuius regiam frequentabat annibal operiens plerunq; ſurgentem a ſomno:ut ſalutaret regem more clientis.

Annibal mors annibali

VAL. ℭPORtaret bel.lu.nā cū ī hetruriā ꝑuēiſſet ānibal æger oculis ex uerna:ut iqt Li.primū tēperie uariante calores frigoraq; elephāto q̄ un⁹ ſupfuerat ꝙ alti⁹ ex aq̄ extaret uectus uigiliis tn̄ & nocturno hūore paluſtriq; cælo grauāte caput:& q̄a medēdi nec loc⁹ nec tꝑs erat altero oculo capt⁹ ē. Nēpe & ī exiliū p̄ceps fugit ānibal cui⁹ p̄ria triq̄dra capraria ē iſulæ ī mari hiberico fuit p̄ri carthaginēſiū iꝑatori hāilcari cū nouē eēt ānoꝝ ad aras admotus iurauit ſe q̄primū poſſet aduerſus rōanos pugnatuꝝ:mortuo hāilcare aſdrubal creatus īꝑator ānibalē ætatis flor ſibi cōciliatū militiā docuit:q⁹ tꝑe magnis q̄dē uirtutib⁹ ſed pib⁹ uiciis excellēs occiſo aſdrubale īꝑator declaratus ſagūthū hiſpāiæ opulētiſſimā ciuitatē populo ro.fœder cōiūctā ānū agēs uigeſi

mūdiruit:& captos icolas ultimis affecit suppliciis:pyrænεos trāsiliit mōtes:ide i italiā qnto mēse ab hispa/niꝭ puenit i quo itinere trigita hoium milia amisit & iumētoꝝ igētē numeꝝ:at quos adduxit icolumes eorū:& octogita milia peditū & decē eqtū ferūt:qb⁹ copiis apd ticiniū amnē corneliū supauit scipionē: ide alteꝝ cōsulē sēproniū ad trebiā torrētē placētinū cū magna romāoꝝ clade ꝓstrauit.Flaminiū cōsulē apd tra/simenū lacū isidiis & aeris caligie circūuētū cū uigiti qnqꝫ milib⁹ romanoꝝ multo maxia pte cæsa cōsulē occidit:post quē missus i ānibalē Fabi.maxi.a popu.solus dictator dictus:q differēdo pugnā p sūma iuga & abditos mōtiū saltus:recessusqꝫ castrametatus ānibalis feruidā certādi auiditatē mora elusit:mox cōpta ēt oc/casiōe uicit:ubi ānibalē:nūqd nō ipe dixisse ferūt:fuerā auguratus ñ fore qn ēt mōtana nubes nos largo imbri obrueret:post hūc acili⁹ & seruili⁹ delecti cōsules fabiāis artib⁹ ānibalē ad cōmeatuū sūmā usqꝫ iopiam attriuerūt:post hos missi i ānibalē Pau.æmilius quos pp bacchātē Terē.Var.cōsules apd cānas i apulia ui/cit:ibi nāqꝫ Varrōis amētia Pau.cōsul & cōsulares uiri uiginti piere:senatores tū occisi tū capti triginta:eq/tū.xl.milia:ac si ea die ad urbē ānibal:ut macharbal hortabat̄ cōtēdebat:plena terrore urbs capiebat̄:captiuos a romāis redimi recusatos ānibal ad unū oēs occidit:tres ānuloꝝ aureoꝝ modios cæsoꝝ in eo cōflictu romāoꝝ carthaginē misit:haud multo post.Cn.Ful.ꝓcōsulē:& tribūos undecim ac.xvii.milia militū in pugna occidit:ide cū igēti oīum romanoꝝ metu p suesanū agꝝ ad qrtū lapidē ad urbē accessit:sed i cāpaniā se recipe cōpulsus ē āno seqnti claudius Marti.dux roma.ab ānibale occidit̄:at Clau.nero a quo Neronū do/mus iuxta metauꝝ amnē cōsul cū salinatore collega suo asdrubalē ānibali frī suo in italiā ex aphrica magnū adducēte exercitū deuicit:cæsis supra.xlv.milibus:asdrubalis caput ad ānibalē ꝑfixū lācea deportatū anni/balis maxīe aīos fregit exclamātis sumus lupoꝝ ꝑda rapaciū:hinc effugere opimus erit triūphus:mox qrto decio belli āno Scipio cōsul creatus i africā missus ꝑclare multis bellis i hispāia gestis aproꝝ ducē hānonē a se uictū pemit:siphacē nūidiæ regē captiuū romā misit:qobrē domū ire ānibal a carthaginēsibus gemens cogit̄:q cū carthaginē puenisset initā p Scipionē cū romāis pacē fregit:ide ab utroqꝫ duce initū pliū:qle uix illa unqꝫ ātea ꝓdiderat memoria:i quo romanus uictor:& ānibal pene captus cū qttuor tm̄ effugit militib⁹ inuētā in ānibalis castris argēti pōdo.xx.milia:auri.xc.ita ānibalē tot rgionū uictorē de ro. clade multa ua/riaqꝫ exultātē:tādē romana fregit uirt⁹:q uictoribus facile cedēs se plio & bello uictū saxus i exiliū spōte q insidias metueret se dedit:cui tota sordebat africa:cui hispāiæ ad imorādū ñ idoneæ uisæ sūt: cui fuerat gallia āgustior q ut aīus eius expeteret:cui italiæ romaniqꝫ impii indigna inniti fœderis cōsociatio & amicitia uidebat̄ ad ātiochū fugit:quē romani legati assiduo lōgoqꝫ colloqo res eius gestas soli corā extollētes ātio/cho reddidere suspectū:deinde in cretā fugit:ubi cū aliqdiu qete uixisset:& ob ingentes qs cōgesserat opes metueret insidias:āphoras repleuit plūbo qs in tēplo dianæ fortūæ suæ ꝑsidia deponere se dixit ut de ipso insula minime sollicita eēt:at auꝝ oē secū ferēs ad prusiā bithyniæ regē ꝓfugit ex duce sūmo fcūs cliens: ex triūphis glorioso fugitiuus:ubi postrēo de regis fide:q nā futura eēt trepidās & romanā metuēs potētiā cū ut capet̄ legatus ad prusiā a romāis missus eēt flaminius:regiā obseptā militib⁹ sentiēs cōtinuo uenenū qd i anulo gestabat hauriēs absūptus ē:& ipse dēiqꝫ prusias regno obiectus ob ꝑfidiā ab oibus desertus cū in la/tebris miserrime uictitaret a filio pemptus ē:ānibalis uero sepulchꝝ diu i libyssā oppido spectatū ē quā ex oraculo metuebat noīe deceptus ex libya & oio ex aphrica effugerat illā ratus nō hāc in q uita decessit.

Finē animæ:quæ res humanas miscuit olim:
Non gladii:non saxa dabunt:nō tela:sed ille
Cannarū uindex:ac tanti sanguinis ultor.
Anulus:i demens & sæuas curre per alpis:
Vt pueris placeas:& declamatio fias.
Vnus pelleo iuueni nō sufficit orbis:
Aestuat infœlix angusto limite mundi:
Vt gyaræ clausus scopulis:paruaqꝫ seripho
Cum tamē a figulis munitam itrauerit urbē
Sarcophago cōtentus erit:mors sola fatetur
Quātula sint hoium corpuscula:creditur oli
Velificatus athos:& qcqd græcia mendax
Audet i historia: cunstratū classibus isdem

¶ANVlus.Pli.li.xxxiii.de anulis scri.q aliq sub gēmis uenena cludebāt:sicut demosthenes sūm⁹ oratoꝝ græciæ:anulosqꝫ mortis grā hēbāt. DEclamatio fias i.declamatiōis materia.Vñ in saty.vii.dixit.Cū mihi sexta qqꝫ die miseꝝ dir⁹ caput ānibal implet.Quicqd.i.de quo deliberat:an petat urbē a cānis.&c. PElleo iuueni.i.Alexā.macedonico:pella.n.urbs macedōiæ ē teste Mela quā maxime illustrē alūni efficiūt:Philippus græciæ domitor.Alexāder ēt asiæ. VNus orbis: Plutarchus scri.alexādꝝ quum audiisset Anaxarchum de infinitate mūdoꝝ disserentē fleuisse:amicisqꝫ rogātibus quid nā fleret:an nō inquit dignum est flere:si cū infiniti sint mundi:dñi unus uix facti fuerimus.Meminit & Vale.li.viii. de cupiditate gloriæ. AEstuat:furit:insanit. LIMite:termino & meta. MVNdi.i.terræ. GYaræ:insulæ quæ una sporadūe. SEriphus uero isula ē cycladum de quibus latius satyra.vi.in has autē insulas nocentes mittebantur. A FIgulis munitam urbem:babylona intelligit:quam semiramis condidit:murumqꝫ urbi cocto latere circundedit:arena:pice:bitumine interstrato:quæ materia in locis illis passim e terra æstuat.Auctor est Iustinus primo.Babylone præterea obiit Alexander Aristobolus tradit:quum per febris sæuitiem sitim collegisset uinum potasse:quare mentis impotem factum suum obiisse diem pridie calendas quintiles:tum nulla ueneni extit suspitio:sexto post anno:quum de illo renunciatum ē.Olympias cæsis cō/pluribus iolæ pincernæ regii ꝑmortui cineres dissipasse tradit̄.q is uenenū tēperasse crederet̄:hæc & plu/ra plutarchus. SARcophago:sola urna.Sarcophagus lapidis genus ē:a σαρξκοσ:quod ē caro:& φαγοσ

MAN.
Anuli cū ueneno
Pella
C.Orbes plures
Alexādri orbis
Gyarus
seriphus
Babylon
Alexādri mors.
Sarcophagus.
Phago
Alexādri sepulchrū
aurum

uorax. φαγῶ uero comedo. Pli. li. xxxvi. sic ait. In asso troadis sarcophagus lapis fissili uena scinditur: corpora defunctorum condita in eo absumi constat itra. xl. die exceptis dentibus &c. SARcophago contentus erit ptolomeus lagi filius Alexandri corpus perdiccae abstulit cum id ex babylone deferret: attulitque alexandriam: eique parentauit: quod & adhuc ibi iacet: sed nequaquam in eodem alueolo. Nam qui nunc uitreus est: prius aureus erat: Coccas enim cui cognomento fuit ptolomeus accersitus illum rapuit ex syria profectus: qui postea cito excidit: quapropter parum ei spolia profuere: haec & plura Strabo. lib. xvii. VELificatus: uelis nauigatus. ATHos macedoniae mons: quem xerxes continenti abscidit: ut scri. Pli. li. iiii. Hero. et li. vii. scri. quod athos mons est ingens ac nobilis ad mare pertingens. ab ac parte hominibus cultus: ad continentem desinens in speciem peninsulae cum isthmo duodecim stadiorum. Xerxem autem athonis isthmon iussisse intercidi ad mare recipiendum in fossam tantae latitudinis: ut duae triremes pariter illac transire possent. Catullus per medium classis barbara uenit athon: & Luca. li. ii. Non eurum zephirumque timens: quum uela ratesque in medium deferret athon. GRAEcia mendax: incredibilia enim uidentur: quae de Xerxe dicuntur. Satyra et. xiiii. ait. Si graecia uera. Praeterea ut scribit Cicero libro. ii. de oratore prima historiae lex est: ne quid falsi dicere audeat. Deinde nequid ueri tacere audeat. Ne qua suspicio gratiae sit: in dicendo ne qua simulatis: historia aut testis est temporum. lux ueritatis: uita memoriae: magistra uitae: nuntia uetustatis. CONstratum classibus iisdem suppositumque rotis solidum mare. Quaedam maria pontibus sternebat inquit Iusti. li. ii. de Xerxe. Herodotus libro. vii. scribit ex abydo ad ulteriorem continemtem septem stadi. traiectum pontibus iunctum fuisse: sed ingens adorta tempestas ea omnia dissoluit quod cum audisset xerxes indigne ferens: iussit trecenta helesponto uerbera infligi: & in eius pelagus par compedum dimitti: iam audiui inquit idem Herodotus misisse quoque cum his qui etiam stigmata hellesponto inurerent: certe mandauit ut colaphos hellesponto incuterent: dicentes barbara uerba atque uesana. O aqua amara. Dominus hanc tibi poenam irrogat: quod eum laesisti: qui de te nihil male meritus erat. Te tamen rex Xerxes uelis nolisue transmittet. Meritoque nemo hominum tibi sacrificat: ut doloso pariter & amaro flumini: hac poena mare Xerxes plecti iussit: pontesque iterum ibidem facti: sed quo pacto Herodotus ipse edocet.

Xerxes | historia | Pons in mari. | Xerxes in pelagus conuitia in mare

DOMI. ¶ CVLTor annulus: uenenum quod gerebat in anulo. VI. s. romano: IDE: hone. inhibitio est per permisionem. PEl. pela colonia est in macedonia & metropolis: ubi milites recensebantur & alebantur eq: ut scr. Stra. alex. & phili. regibus claruit ut scr. Pli. Phili. pelleus est dictus. Luc. pellei proles uesana philippi: pelleus item alexandrinus significat ab alexandria urbe condita ab alexandro. SArco. i. tumulo ex sarcophago lapide: quod ut scrib. Pli. in asso troadis fissili uena scinditur: corpaque defunctorum condita in eo absumi constat intra quadragesimum diem exceptis dentibus: mutianus auctor est: quod illata sunt una cum cadauere fieri lapidea dicitur a σαρκοσ quod significat carnem & φαγω quod est edo: an hoc genere lapidis conditus sit alexander uiderit alii. Stra. certe in ultimo scri. in aurea urnea eum prius fuisse conditum: ut sarcophagum hoc loco accipias pro simplici urna. VRBem munitam a figulis: babylonem intelligit in assiria conditam a semiramide ex lateribus: & asphalte. i. genus bituminis ut trogus interpretatur: scribit Dio. in. iii. secutus Cresiam & clitarchum scriptores Alexandri: ex omni regno conuenisse homines ad urbem condendam de cuius magnitudine idem est auctor: scribunt Throgus & Stra. in. xvi. ueneno illic periit alexander: quod antipater dedit per iolam ministrum: conscio ut nonnulli tradiderunt aristotele: olympias mater cum sexto post anno id resciuisset iolae mortui cineres dissipauit: uenenum fuit aqua frigidissima quae manat ex nouacrina rupe arcadiae: nec contineri potest ullo uase nisi muli ungula. Plutar. nomen praetermittit ueneni: Pausanias & Pli. & Hero. id nominant. Fidentinus quum haec in commentariis nostris legeret piguit hominem ignauum ea transcribere: & ut breuius scriberet ait de morte alexandri Hero. & alii scribunt: O stultum hominem ego dico stygem uenenum apte ab Herodoto nominari. Tu uero me eo teste uti putas de alexandri morte de quo nihil tradidit. ATHos: macedoniae mons. TRAcius aliquando dictus propter fines proximos diuulsus a continenti imperio Xerxis: non tam necessaria expeditione quam in eius potentiae monumentum ut Herodo. auctor est: in longitudinem patet mille & quingentis passibus: circumduxit classem Xerxes ad radices facta fouea: ut Herodotus tradit.

MER. ¶ ET. Declamatio fias: in scholis rhetorum de annibale multae tractabuntur controuersiae id quod et supra demonstratum est. VNVs peleo iuueni non sufficit orbis: pela urbs macedoniae Philippi & alexandri patria: quod ut Valeri. post patris mortem cum subacta fere omni asia: & aphricae parte intellexisset ex Democriti sententia multos esse mundos fleuit cupiditate. s. ascensus gloriae quod uix mundum unum subegisset: ad quod poeta hac in parte respexit. Plu. Alexandrum scr. cum audisset anaxarchum de infinitate mundorum disserentem fleuisse: amicisque rogantibus: quidnam fleret. An non inquit dignum est flere: si cum infiniti sint mundi: dominus unius uix facti fuerimus. A FIgulis munitam intrauerit urbem: babyloniam significat urbem Assyriae nobilissimam: cuius muri coctili latere & interlito bitumine confecti fuere a semiramide regina in hac alexander a casandro antipatri filio: ueneno peritus interiit. Quod uenenum aqua stygis ungulae mulae contineri solum potuit: neque ab ulla alia materia: magna aristotelis infamia excogitatum (Vt scrib. Pli.) SARcophago contentus erit: in asia troadis idem tradit auctor: sarcophagum lapidem fissili uena igni: in quo defunctorum corporum condita absumi intra quadragesimum diem constat: exceptis dentibus Mutianus specula quoque: strigiles & uestes & calciamenta illata mortuis: lapidea fieri auctor est. componitur autem α πο τῆσ σαρκὸσ. i. a carne: & φαγο comedo sarchophagus. Stra. scri. cadauer alexandri ereptum fuisse perdicae a ptolomaeo alexandriamque delatum: atque conditorium: illuc extructum fuisse quod apiri iussit Augu. Caesar cum alexandriam deuictis antonio & cleopatra uenisset. VElificatus athos: mons macedoniae athos classibus persicis olim nauigatus continentique abscisus: mille & quingentorum passuum longitudine: quem montem tum ostentandae potentiae: tum relinquendae memoriae: gratia magisque nauigationis: aut celerioris: & breuioris circumactus causa abscindi fecit Xerses: ut tradit Hero. hunc montem nostra aetate graeci & σιόηιο poσ: hoc est sanctum montem appellant. ET quicquid graecia mendax audet in historia fabulosa potius quam uera existimat de Xerxe scribunt graeci historici. Traditur enim xerxes persarum Rex: & primi darei filius ulturus graecos qui graui

pela | alexander lachryme | alexandri babilonia | Sarcophagus | conditorium alexandri | Athos Sanctus mons | Xerxis aggressus in graeciam

iniuria patrē affecerāt deletis eius copiis ī maratōiis cāpis cōgregato numeroſo exercitu:pōtē ſup heleſpon
tum ſcō copias igentes ī Europā traieciſſe:græciaſq; īuaſurus pluſq̄ mille & ducētas naues Salamina uſq; p̄
miſit.Ergo perſa℞ incurſu trepidante e græcia:Athenienſibus reſpondere oracula:ab ioue in tutelā athena
rum muros ligneos dari:qđ de nauibus ītelligēdū eē explanauit themiſtocles:cūius ductu & auſpicio cū per Muri
ſis apud ſalamina cōflixere græci:qui adiuti potiſſimū locorum anguſtiis uictores euaſerunt. lignei
℄QVAE res hūanas miſcuit:q aīa hūana oīa ſubuertit. IDE.nō ſatis qd ageres,pſpiciens cū tāta ſæuie VAL.
bas crudelitate. VT pu.pla.q de te ī ſcolis cōfingūt declamatiōes. VNVs pel.iuueni nō ſufficit orbis:ale
xādro iquit nō ſatis fuit unū uiciſſe orbē:q adhuc exq̄rit an ſint plures:pella macedoniæ ciuitas & colonia:
ut Pli.iquit.Claudianus quoq;.Inde tibi macedū tellus & credita pellæ mœnia:uñ pelleū hic alexandrū dicit
ANGuſto limite:exiguo termino:id.n.ē limes.Statius.Limes mihi cauſaris eſto œdipodæ cōfuſa dom⁹
VT Gya.clauſus ſcopulis paruaq; ſeripho:quæ pquā anguſtæ ſunt inſulæ. CVM tñ a figulis munitam
ītrauerit urbē.i.babylona quā ſemiramis regia cōdidit coctili laterculo bituīne īterlito muro urbē cinxit:q̄
urbē auctore mazeo īcruēta alexāder ītrauit uictoria ac ſua eius gētis oī exceptus ē luxuria. SARcophago
cōtētus erit.īcludi tādē ſepulchro σαρξ σαρκοσ caro & φαγειν q; abſumerē ſignificat:uī āt uenēi quo alexā
der enectus ē fuiſſe humorē frigidiſſimū aiūt ī arcadiæ mōtibus:ut quidā macedoniæ q̄ aq̄ τυγλιοσυ/
λωρ appellat:quā nec ferreū nec aheneū aut alterius materiæ uas pōt ſuſtinere:deficit.n.exuritq; oīa:con
ſeruare āt ſola:ut qdā cuiuſuis iumēti ut alii muli ungula pōt:hūc fontē ſucci ſtygē dictū exiſtimāt qdam ex
quo id peſtife℞ uirus emanat. CREdit olim uelificatus athos:credit qa hiſtoria licet fabuloſū uideatur.
VELificatus uela feciſſe nauib⁹ qñ pſciſſus admiſit mare. ATHos.Seruius ī illđ Vir.q̄tus athos:q̄t⁹ athō
inq̄t hæc uera ē lectio:nā ſi athos legeris os breuis ē:& uerſus ñ ſtat:athō āt debere dici actūs īdicat:nā hunc
athōa facit ſicut apollō apollōa q; aūt Hero:hūc athō dicit atticæ declinatiōis ē athō ñ athos:ait Ser.legen
dū q̄ſi ī os terminātia græca oīa noīa corripiāt:at Priſci.lōge recti⁹:docet.n.more ſyracuſio ī on facerē no/
minatiuū q ī os pductū paſſim terminare iueniāt:ut heros herō & minos minō.Sal.ī.ii.hiſto.dædalū ex ſi
cilia pfectū quo minōis fugerat irā:atq; opes:p quā ratiſſimū uero eē q; uſurpauerit Ci.ut athopatōis ptule
rit q ī.iii.de rep.qd ergo illa inq̄t ſibi uult abſurda exceptio niſi qs athonē p monumēto:uult fundit⁹ effice
re.qs.n.ē athos aut olymp⁹ tāt⁹:quid āt nos de hui⁹ noīs declinatiōe ſētiam⁹ dicere nō recuſabim⁹ primum
athō dici certū ē:ſed legit ēt athos cui⁹ gtūs dtūſq; ē atho more attico:& apđ Hom.xiii.iliados αθοω ubi o
addit εξαθοῶ λεωί μονωōνεβάσε το κυμαινοντα actūs igit erit athō a ntō athos ut apđ Herod.at
& ī actō ſublata n lrā atho legim⁹:& ī uſu freq̄ntiſſimo q termīatio a ntō ē āthō cui⁹ actūs ē athona more
attico:atho theocritus ī carmīe buco.ηαθῶ ηροδοωάνι κάυκασον ἔνχα τόεντα. Vir.Aut atho aut ro
dopē aut alta ceraūia telo Deiecit:ubi ſi athō legas ñ ſtabit uerſus:nec apđ poetas mō hāc īuenis terminatio
nē:ſed & īſoluta orone:lyſias orator de Xerxe locutus πλόυν λελιατις γηςηνα γκασεγένε ςαιζευ/
ξας μεν τονελλισποντον λιονυξας λετόν αθῶ. Vale.ma.de pdigiis mōtē atho iuxta trāſgreſſo ab
latiuus qui nūc latinus tm̄ caſus ē atho.Oui.ī ſcđo de arte.Quot lepores ī atho quot apes paſcūt ī hybla.
ET quicqd græcia mēdax audet ī hiſtoria:qa hiſtoria℞ ſcriptores græci:ui Dio.theopōpus & Hero.plæ/
rūq; fabulas miſcēt hiſtoriis:uñ ēt Ci.ītelligo te frī:īquit alias ī hiſtoria leges ſeruandas putare:alias in poe/
mate:quippe cum in illa ad ueritatem referantur in hac ad delectationem plæraq; quamquā & apud Hero
dotum patrem hiſtoriæ:& apud theopompum ſunt innumerabiles fabulæ: GRAEcia mendax:ideſt he
rodotus in primis qui de Xerxis innumerabili exercitu in græciam copioſiſſime ſcripſit.

Suppoſitūq; rotis ſolidū mare credim⁹ altos
Defeciſſe amnes:epotaq; flumina mœdo
Prādente:& madidis cātat quæ ſoſtrat⁹ alis.
Ille tamen qualis rediit ſalamine relicta.

℄DEFeciſſe amnes.Hero.li.vii.ſcri.epotū fuiſ
ſe ab exercitu Xerxis ſcamādrū fluuio℞ oium pri MAN.
mū melenā ēt flumē.Lacū itē trigita ī circuitu ſtadi Amnes
o℞ potātib⁹ xerxis iumētis exſiccatū:& lyſū fluuiū defecerūt
epotū. MEDo prādēte.i.medo℞ exercitu:q cum xerxi
xerxe erāt Sed p oī exercitu hic accipit. Medi enī
ut ſcri.Hero.eodē ornatu īſtructī militabāt. SO
ſtratus:is atheniēſis uates Xerxis aduētū p̄dixit carminibus pdigia canēs:q̄ appareret āñq̄ Xerxes ueniret: Soſtratus
De quo Hero.fuit & ſoſtratus gnydius regū ægyptio℞ amicus:De quo Stra.li.xvii. MAdidis alis:id ob fu
rorē accidebat:hīc Maro de ſylla ait.Nō uultus:ñ color unus:ñ cōptæ māſere comæ:ſed pectus anhelū:&
rabie fera cruda tumēt.Vel potius madidis alis.i.ebrius:nā ſaty.xv.ait.Adde q; & facilis uictoria de madi/
dis:& Bleſis:atq; mero titubātibus. ILLe:xerxes. SALamie relicta:Salamis īſula e regiōe atticæ:iuxta ægy
nā:clara nobili uictoria đ pſis:deuictus n.xerſes a thēyſtocle uix una naui ī aſiā aufugit.de quo Hero.li.viii.
℄SVPpoſitūq; rotis:hoc dicit pp pōtē quē ſtruxit xerſes ad athō & ſextō ī abido:p quē utrūq; totū exer
citū traiecit:ut ēt Trogus Hero.ſecutus ſcri.mōtes inq̄t ī planū deducebat ī cōuexa ualliū æq̄bat:qdā maria DOM.
pōtibus ſternebat. DEfeciſſe ānes:exhauſtos fuiſſe qđ Hero.tradit lacū.ſ.xxx.ſtadio℞ fuiſſe exhauſtū chi
do℞:Onocho℞ & appidanū theſſaliæ fluuios exhauſtos.Trogus ut nō īmerito proditū ſit flumina ab ex/
ercitu eius ſiccata. SOStratus:hoc noīe ſacerdos Veneris apđ tacitū & Soſtrati Gnidii q pha℞ erexit ut
ſcribūt Pli.& Stra.& Soſtratus teſte Pli.q ſigna ex ære & alia materia faciebat:& ſoſtratus uates ē qui p fu/
rorē multa p̄dixit græcis:nā bacchis muſe⁹ Soſtrat⁹ atheniēſis xerxis aduētū p̄dixerūt carminibus pdigia
canētes:q̄ appareret āñq̄ uenirēt:ho℞ teſtimōio ſæpe utit Hero.eorūq; uerſus tanq̄ rñſa apollinea recitat
uaticinium bacchis impetrauit ab apolline cum ab eo amaret:ut planū ſit de ea ſcribere Ouidiū.hæc tantū
larior bacchis a mata deo. MADidis ſoſtrat⁹ alis.i.furens & ebrius.q.d.ñ mō q̄ tradūt ī hiſtoriis:ſed etiā p

digia q̃ p̃dixit ſoſtratus furore cõcitus & madidus credimus. Fidẽtinus iſanit hoc loco ut ubiq̃3:& cũ alia a nobis didicerit hãc nõ ꝓbat ĩniam:& de ſoſtrato ſacerdote ĩtelligẽdũ clamat:q multa p̃dixerit Veſpaſiano. O ineptũ hominẽ.o temeritatem non ferendam:uide quo uecordiæ eum deduxit p̃ceptor:quo modo:& de ueſpaſiano poſſumus ĩtelligere:cũ hæc oĩa de Xerxe ſcribat Iu.altos defeciſſe amnes & reliqua omnia.

MER.

¶ SVPpoſitũq3 rotis mare hoc dixit pp põtẽ:quo abydũ ſexto cõiũxit:iter q̃s urbes ſeptẽ ĩteriacent ſtadia. Sed põte p hyemẽ & fluctus diſſoluto:iuſſit ĩpotẽs barbarus helẽſpõto tercẽtas plagas inferri:& cõpedes demitti:q̃bus mare uĩceret:tũ notis Neptunũ cõpũgere:colaphis cedere:atq3 barbaro cõuicio affici ad hũc modũ.O amara aq̃.Rex cõpedes hos iniicit:q̃d illũ ĩiuſte læſeris:abs quo nihil mali paſſus fuiſti. Et.n rex xerxes uolueris:nolueris ue tranſmittet:meritoq3 tibi nemo ãplius ſacrificabit:utpote fluuio doloſo & amaro.Cæſis ãt priorib⁹ architectis:denuo põtẽ fabricari iuſſit. EPOtaq3 flu.ſcri.Her.aquã ſcamãdri fluuii & melãos ñ ſuffeciſſe exercitui atq3 iumẽtis xerſis. MEdo prãdẽte:p medũ oẽm exercitũ ĩtelligit:q̃d.ſ. Medi pthi:& aſſyrii maxĩa pars eẽnt exercitus:q populi a recẽtiorib⁹ ſine diſcrimĩe iiſdẽ uocabulis uocitãt.

Barbaries Xerſes. Pons ĩ helleſponto. Medi

VAL.

¶ SVPpoſitũq3 rotis.i.ita p mõtẽ atho ĩuectũ:pinde ac ſi curru q̃d cõuehat. SOlidũ mare:q̃ ĩaudita claſſe:ita cõſtratũ fuit:ut ꝓpemodũ ubiq3 ſolidũ uideret. CREdimus:q̃m hiſtoria. ALTos defeciſſe amnes q̃d iuſtinus ẽt ſcribit & Herodo. EPOtaq3 flumĩa hauſta:paſſiue q̃ raro ẽ ĩuenire:at contra actiue ſæpiſſime Proper.Heſterna mea lux cũ potus nocte uagaret:& rurſum. Altera tarpeios ẽ ĩterteia lucos. Candida ſed potæ nõ ſatis unus erit.Hora.Spectator functuſq3 ſacris & potus & ex lex.Plau.ĩ amphitrione. Credo eq̃dẽ dormire ſolẽ atq3 appotũ ꝓpe. MOEDo:quoꝝ multo maxima pars uenit:& uenuſta uſus p ſynecdochem locutione:a medeæ ãt filio media regio:ũ medus:Rufius Feſtus de ſitu orbis de media ſcribẽs regione:nã medea ferox fuit ollis ſanguis auctor. MADidis cãtat q̃ ſoſtratus alis:nũq̃d ariſtodæmi fratrem ſoſtratũ nyſſeum dicit aut citharœdũ uocis ineptæ. SALamine relicta:nã uaſtata pene græcia:& dirutis athenis claſſem themiſtocles aſtu ad inſulam ſalamina oẽm conuocauit:at uictus Xerxes turpiſſime effugit in aſiã. SALamine relicta:inſula & ciuitas prope athenas a ſalamine aſopi filia in cypro quoq3 ſalamis:quã Teucer patrem fugiens condidit:quæ poſtea conſtantia dicta eſt.

In corum atq3 eurũ ſolitus ſæuire flagellis
Barbar⁹ æolio nũquã hæc ĩ carcere paſſos.
Ipſum cõpedibus: q uinxerat ennoſigæum
Mitius id ſane:quod nõ & ſtigmate dignũ:
Credidit:hinc quiſquã uellet ſeruire deorum
Sed qualis rediit:nẽpe una naue cruentis
Fluctibus:ac tarda per dẽſa cadauera prora.
Has totiens optata exegit gloria pœnas
Da ſpacium uitæ:multos da iuppiter annos:
Hoc recto uultu:ſolũ hoc & palidus optas
Sed q̃ cõtinuis:& quantis longa ſenectus:
Plena malis:deformẽ & tetrũ ãte oĩa uultũ:
Diſſimilemq3 ſui:deformẽ ꝓ cute pellem:
Pendenteſq3 genas:& tales aſpice rugas
Qualis umbriferos ubi pãdit thabrata ſaltus
In uetula ſcalpit iam mater ſimia bucca:
Pluria ſũt iuuenũ diſcrimia:pulchrior ille
Hoc atq3 ille alio:multũ hic robuſtior illo.
Vna ſenũ facies:cũ uoce trementia membra

MANC.

¶ FLAgellis.i.remis ſc̃dm tor:q̃a remis uẽtos flagellarit:cũ cõtrarii eẽnt. BARbarus Xerxes HACE:talia. ENNOſigæũ.i.mare.Ennoſigæus.n.cũ duplici.n. uel ſimplici Neptuni ẽ nomẽ ex ἔννω uel ἔνω q̃ ẽ cõcutio:& γαιαν terra q̃a mare fluctibus terrã cõcutere dr̃. MITius id.ſ. fecit. STIgmate pũcto:nota:ſigno. HVic xerxi. HAS:p̃dictas.ſ.q̃les ãnibal.Alexãder: & xerxes paſſi ſũt.Nã ut hircius libro iiii.de bel.alex. inq̃t fortũa plærũq3 eos quos plurimis beneficiis ornauit:ad duriorẽ caſũ reſeruat. EXEgit:petiit. DA Spatiũ uitæ:dãnat hic lõge uitæ uotũ oſtẽdit.n.quã multa mala ſenect⁹ ſubeat. LOnga ſenect⁹ plena malis.Artaban⁹ xerxis patru⁹ xerxi: apd Herodo.lib.vii.inq̃t.Viuẽdo miſerabiliora patimur:nã ĩcedentes calamitates:& morbi uitã pturbãt:efficiũtq3 ut cũ breuis ſit tñ p̃lõga uideatur:ita mors ẽ optatiſſimũ ꝓfugiũ erũnoſæ uitæ Seneca uero epiſtola.C.ii.inq̃t:illud uide mecœnatis turpiſſimũ uotũ quo & debilitatẽ ñ recuſat & deformitatẽ & nouiſſime acutã crucẽ:dũmõ ĩter hæc ſpũs ꝓroget:debilẽ facito manu:debilẽ pedẽ:coxa tuber:aſtrue giberũ:lubricos q̃te dentes uita dũ ſupeſt bñ ẽ:hæc mecœnas.Seneca ãt ſubdit q̃ bñ uiuas refert ñ q̃diu. DEFormẽ & tetrũ uultũ. Ariſt.pticula ultĩa ꝓblema.ſcri. hoĩes quũ ſeneſcũt:nigriores reddi. An q̃a res oẽs excepto ſitu nigriores quũ putreſcũt euadẽte:ſenect⁹ ãt ñ niſi q̃dã putredo ẽ ad hæc quũ ſãguis ſicceſẽs nigrior reddi ſoleat:merito ſenes ſũt nigriores ſãguis &.n.ẽ:q nr̃a corpa colore attigere ualeat naturali. PRO cute pellẽ.Apule.li.iii.ſic.Sed plane pili mel craſſant ĩ ſetas:& cutis tenella durat ĩ coriũ. TABraca:ĩ regione:q̃ a ꝓmõtorio Metagonio ad aras philenoꝝ ꝓprie nom̃ aphricæ uſurpat:oppidũ ẽ trabaca ut mela edocet.Stra.ãt li.xvii.ſic ait.Refert poſſidõi⁹ ſe quũ ex gadib⁹ ĩ italiã nauigaret:ĩ libyæ orã delatũ eẽ:ac ſyluam q̃ndã ſecus mare uidiſſe ſimiis plenã:quaꝝ aliæ ſup arborib⁹:aliæ ĩ terra ſederẽt:nõnullæ catulos herẽt:& hubera depẽdẽtia:riſiſſe itaq3 quũ eas huberib⁹ graues cerneret:nõnullas ẽt caluas:nõnullas hernioſas &c. De ſimia aũt Ennius:ut refert Ci.ĩ li.de.n.d.ſic ait.Simia q̃ ſimilis turpiſſima beſtia nobis.

Ennoſige⁹ Stigma Fortunæ Mutatio Vitæ longe male Senectæ mala Mors optima ẽ Mecœnatis uotum. Viuẽdum recte ſenes cur nigri Cutis corium Tabraca Simiæ in libya

DOMI.

¶ SALamine relicta:ſalã ĩ ante athenas ĩſula ẽ dubioꝝ finiũ:nã & megarici & atheniẽſes de eius poſſeſſione ſæpe diſceptarũt:uicti aũt ſũt megarici uerſu homerico.quo athenienſes docuerũt aiacẽ cũ atheniẽſibus naues miſiſſet ad bellũ troianũ ex ſalamine q̃uis uerſu non extet in oĩbus codicib⁹ homericis:ut ſcribit

Fabius illic supatus e xerses a Themystocle: postq̃ pugnã suadente mardõio duce diffugit: uenitq̃ ad põte q̃dragesimo quinto die. quẽ ad abidõ struxerat: ut scribit Herodo. & inde in asiam traiecit exercitum: salami ꝑterea in cypro est. SALamine relicta: id est post pugnã ad salaminẽ. BARbarus: nõ ad ignominiã hoc dr: sed est ꝑpetuum cognomen apud græcos: qui uolẽtes xersem significare barbaꝝ dicunt sæpe hoc apud Thucydidem & Herodotũ. SOLitus sæuire: inde hæc Themistocles apud Herodotũ in octauo. Dii inquit uoluerunt hoĩem insanũ impare toti Asiæ & Europæ: qui tanti sacra facit quãti prophana. deoꝝ simulachra incendit: & deiecit mare εμαιγοόεν: idest flagellis diuerberauit. TALes pœnas: qualibus docuimus affectos fuisse Hannibalẽ: Alexãdrum: & Xerxẽ. DA spaciũ uitæ: alterũ uotũ confutat: & ostẽdit in longitudine uitæ quã multi expetũt non fœlicitatem sed infœlicitatẽ summã eẽ. THAbraca: condita est in libya a tyriis. Sillius. Thabracatũ tyriũ uulgus. in lybia autẽ simiæ multæ sunt & possidonius scribit cũ ex gadibus in italiã nauigaret se in lybiæ orã delatũ esse: uidisse syluam iuxta mare simiis plenam: quarum aliæ arboribus insidebãt: aliæ humi: aliæ catulos & ubera habebãt pẽdẽtia: aliæ caluæ erãt: & herniosæ. SIMia: Ennius. Simia q̃ similis turpissima bestia nobis.

¶ SALamine relicta: salamis insula e regione atticæ iuxta eginã clara nobili illa uictoria de Persis: Deuictus. n. xerxes uix una naui in Asiam aufugit. PAN. ta. sal. in aphrica est urbs tabraca: ut Mela & Ptolomæus. MER. Tabraca

¶ In coꝝ atq̃ eurũ solitus sæuire flagellis: qui nauiũ multitudine nũq̃ antea audita uim ẽt uẽtoꝝ opprimebat. in coꝝ atq̃ eurũ: speciem pro genere posuit: schema metalessis. coꝝ græci: ut Ply. & Gel. scribũt argestẽ nominãt: ut aquilonẽ boreã. austrum notũ. aphricũ libã. subsolanũ appelliotem: fauonium zephyꝝ: & uulturnum eurum. qui ab eo quod est εωνό: idest oriens: & ρεω fluo. quidã ευριον cras: nonnulli απωτησ αυρασ quod auras matutinas: quas cum sol emergit de subterranea parte uersando per aeris humorem pulset & ꝓcedẽs exprimat aurarũ ante lucanos spiritus flatusq̃ qui cum orto sole permanserint euri nomen teneant. BARbarus sæuus: aut quia sermone barbarus. AEOlio nunquam hæc in carcere passos: qui uentorum Rex fingitur. CARcere: antro: sic Virgilius imperio præmit at uinclis & carcere frenat. IPSum compedibus: qui uinxerat Ennosigæum. idest neptunum. Theocritus ὀνλιβυη ωορελωρον ουτεσ λεχοσ εννοσιγαι ουνιεν. & Homerus in iliade. ενυοσιγαι ευνόσυ μεθαφρεοῖ νοησον: sic dictus quod mare terram commoueat. Ouidius ipse tridente suo terram percussit: at illa Intremuit. motusq̃ uias patefecit aquarum. COMpedibus qui uinxerat ennosigæum: nam ut scribit Herodotus cum oborta in mari tempestas pontem quem superinstruxerat diruisset: furiatus Xerses hellespontum plagis trecẽtis affecit: compedesq̃ grauissimas in ipsum deici uoluit: barbara porro & insulsa adiiciens uerba: dominus hac nunc te pœna plectit amara. MITius id sane quod non & stigmate dignũ crederet: bella sane & urbana poetæ ironia. STIgmate. candentis ferri charactere a ςιζω uerbo. HVic tam temerario. NEMpe una naue: at quid quæso spectatu uideri græcis fortunatius: aut medis miserius potuit & cæteris humana sorte incertius: ĩ exiguo latitantem uidere nauigio trepidum fugientem. quem paulo ante uidisses ab æquore uix capi audacem & hostem tam sibi imparem tum uerbis: tum re lacessentem: gentium multitudine terram quaqua iter habebat operientem: mox omni seruorum ministerio caruisse. DEFormem pro cute pellem: loco cutis quæ tenuis & lubrica est: pellem ob rugas uidetur habere deformem. PENdentesque genas. Festus. Genas inquit Ennius palpebras putat cum dicit hoc uersu. Pandite sub genas & corde relinquite somnum: alii eas partes genas dicit quæ sũt sub oculis. Pacuuius genas putat esse qua barba primum oritur hoc uersu. Nunc primum opacat flora lanugo genas. Plynius quoq̃ extremum inquit ambitum genæ superioris antiqui cilium uocare: unde & supercilia hoc uulnere aliquo obductum non coalescet infra oculos male homini tãtum quas prisci genas uocabant: pendentes ergo genas: aut peliculas quæ oculos operiãt aut malas dicit. VBI pandit thabraca saltus: ordo est tales rugas aspice quales simia iam mater scalpit in uetula bucca ut thabraca saltus pandit umbriferos. THAbraca: quæ simiarum altrix est. VAL.

Et iam leue caput: madidiq̃ infantia nasi.
Frangendus misero gingiua panis inermi:
Atq̃ adeo grauis uxori natisq̃: sibiq̃
Vt captatori moueat fastidia cosso.
Non eadem uini atq̃ cibi torpente palato
Gaudia: nã coitus iam longa obliuio: uel si
Coneris: iacet exiguus cum ramice neruus:
Et quamuis tota palpetur nocte iacebit.
An ne aliq̃d sperare potest hæc inguinis ægri
Canicies: quid ꝙ merito suspecta libido est:
Quæ uenerẽ affectat sine uiribus: aspice ptis
Nũc dãnũ alterius: nãq̃ cantãte uoluptas
Sit licet eximius citharœdus: sit ue seleucus
Et quibus aurata mos est fulgere lacerna:
Quid refert magni sedeat qua parte theatri

¶ LEVe caput. i. caluũ. ATq̃ adeo: in tãtũ. TOrpẽte palato. i. rigẽte frigido: & sine sensu. RAmice: Ramex morbus ẽ q̃ integris testiculoꝝ tunicis innascit̃ tuncq̃ uenæ intumescunt: si uero in ipsorum testiculoꝝ tunicã intestiũ descẽderit. hernia dr̃ quod Celsus li. vii. latius tradit. AEGri inguinis ꝑp ramicẽ. s. CANicies: canescere pilos ocius optos: q̃ detectos difflatos. q̃ aduertimus tpa hominum & partes priores q̃ posteriores celerius caniciẽ sentiũt pubes nouissime canescit. Auctor est phũs lib. iiii. de animalibus. QVId: dicẽdũ. SVSpecta libido: multi. n. irrumatores erãt: cũ arrigere nequirẽt. Mar. lib. xi. in Mæuim Sũma petas. illic mentula uiuit anus. Vtq̃ naso libro. i. de amoribus ait. Turpe senex miles: turpe senilis amor. Et Cicero libro primo offi. Luxuria uero cũ omni ætati turpis: tũ senectuti fœdissima ẽ. MAN. Ramex Hernia Canicies Luxuria

CANtante: scilicet aliquo. ALTerius partis. i. auditus. SELeucus: optimus tibicen: non tibicẽ: tubas enim audiunt omnino senes: quod etiam infetius asserit. AVRata fulgere lacerna. Tibicines uariata ueste induti & ornatis gẽmis per theatrũ uagabant

Q ui uix cornicines exaudiat:atq; tubarum
Concentus:clamore opus est:ut sentiat auris
Q uē dicat uenisse puer:quot nūtiet horas.
Præterea minimus gelido iā corpore sanguis
Febre calet sola:circūsilit agmine facto
Morbo℞ oē gen9:quo℞ si noia q̄ras (chos
Prōptius expediā:quot amauerit hippia me/
Q uot themisō ægros autū:o occiderit uno
Q uot basil9 socios:quot circunscripserit hy/
Pupillos:quot lōga uiros exorbeat uno (rus
M aura die:quot discipulos inclinet amillus:
Percurrā citius quot uilas possideat nūc (bat
Q uo tōdente grauis iuueni mihi barba sona
Ille humero:hic lūbis:hic cossa debilis:ābos

Tibicinū canendo Hora.in arte Sic priscæ motūq; & luxuriā
Lacernæ addidit arti Tibicen:traxitq; uagus p pulpita uestē.
Senectu/ Morbo℞ oē genus.Ply.li.vii.c.lii.sic de senecta: Tot
tis mala periculorū genera.tot morbi.tot motus.tot curæ.
Mors totiens inuocata morte ut nullū frequentius sit uotū
optima ē Natura uero nihil hominibus breuitate uitæ p̄stitit
melius.hebescunt sensus:membra torquētur.p̄mori
tur uisus:auditus:incessus:dentes etiā ac cibo℞ instru
Themisō mēta. THEmison:medici:nomen sui tēporis.nam
fuerat themison optimus medicus ætate celsi de eo.
.n.bis loq̄tur Celsus in ꝓlogo. & Ply.scri.li.xxix.c.i.
q; Themoson fuit Asclepiadis auditor & scripsit
AVTūno:de hoc latius dictū est sat.vi.ibi septem
Circūscri bris & austri. BASilus:ꝓuinciæ spoliator. CIRcū
bere scripserit.i.decerperit:quādoq; uero circūscribere ē
auferre:circūducere:p̄termitterē:ut scribit Asconius
Hyrus li.iii.de p̄tura urbana: HYRVs:hic pro paupere tu
tore ponitur:fuit enim irus ithacensis mēdicus:Vtq;
Gelli.lib.ii.c.iii.scribit ιρασ attici aspirant:interp̄ta
turq; pauper.dicunt enim attici ιχθῦν ιρον.i.piscē
pauperem. VIRos:priapos. EXOrbeat:fellando.s. AMIllus.Martialis etiam libro septimo ait.Reclusis fo/
ribus grandes præcidis A mille Et te deprendi quum facis ista cupis. QVO tondente:de cynnamo tonsore
intelligit:de quo latius satyra prima. GRAuis:molesta.

DOMI. ℂ LEVe caput:expilatū propter caluitiē & canitiē.Stodiosius aūt senectutē describit Iuuenalis suæ ætatis te/
dio:nā erat prope octogenarius. CAPtatori cosso:Cossi(ut Festo placet)dicuntur natura rugosi a similitudi/
ne uermiū ligno æditorū:hic propium nomē est captoris auarissimi.de quo ante dictū ē. RAMice: Ramicem
Marcellus putat esse pulmonē adductus uerbis Plauti:qui ramicē inq̄t rupi dū tussim expuo: diligentius scribit
Celsus ramices esse partes intestino℞:quibus diffractis herniosi senes fiunt:quod & uerba Plauti indicant:eius
morbi duo sunt genera:enterocellæ scilicet & hidrocellæ. SVSpecta li.nā eos q nequibāt p̄stare operā in co/
eundo irrumatores eē suspicabant̄.Mar.summa petas.i.os illic mētula uiuet anus.i.illic mētula anilis poterit ar
rigere:propterea de sene paulo post dicet:cū describet fellatricem quam irrumat.tm̄ artificis ualet halitus oris:
ALTerius partis.i.auriū. SIT ue seleucus:Seleucus grammaticus fuit ætate Tyberii:de quo scribit Tranquil/
lus hoc loco nomen ꝓpriū est tibicinis:q; in sequētes quoq; uersus apertius indicat:nā tibicines uariata ueste in/
duti & ornati gēmis:quod īstituit Hismenias tibicē Dionysiodorus & Nichomachus eiusdē artis æmuli:p the
atrū uagabant̄ canēdo.Hora.Luxuriāq; addidit arti Tibicē.traxitq; uagus p pulpita uestem.scribūt p̄terea Ply
ni.& Vale.in secūdo. Decurrere aurata pallā:ita codex antiquus hēt:palla uestis ꝓprie dicebatur arte phrygio
nū distincta.Plautus pallā ad phrygionē fert cōfecto prandio:ita appellari putat Var.qm̄ palā gestaretur. De/
currere:nam tibicē uagabat̄ p theatrū:ut Hora.Vagū dixit. SELeucus:optimus tibicē & Cholaures qualis fuit
Canus tēporibus Galbæ:uide q̄ inepti sunt qui de Seleuco grāmatico legunt.cū loquit̄ hic de citharœdis tm̄ &
tibicinibus ac uoluptate:q̄ auribus ꝑcipit̄ in theatro:ubi grāmatici nō disputāt nec clamāt ut Fidentinus putat:
qui non mō domi:sed in cōpitis oībus & popinis quotidie p ebrietatē uociferat. THEmison:notus ē carmine
Martia.qui sororē ꝓ uxore:hic ꝓ medico accipit̄:nā Themison medicus apud Hero.& apd̄ Ply.Asclepiadis di
scipulus(ut scribit Basilus)inter ꝑcussores Cæsaris ab Appiano recēset̄:Basilus itē latrociniis infamis a cuius no
mine spoliatorē ꝓuinciæ basilū appellat:basili itē ante meminit:qn̄ licet Basilo. IRVs:mēdicus ithacēsis ab in
fantia arneus dictus teste Home.quē Vlyxes domū reuersus sub hitu mendici pugnis ꝓstrauit:p irū Iuuenalis i
telligit pauperē tutorē.Fidentinus Irū ait fuisse inter ꝓcos Penelopes & uoratorē:qd̄ in illo qdē falsum ē:i ipso
aūt uero℞.nā fidētini uita tota in uoracitate posita ē. QVOt maura exorbeat.i.quot uiros fellet:ut in philenū
ligētē.Mar.Vndenas uorat in die puellas:supra maura nūerata ē inter tribades. AMILLus:in eūdē Mar.Præ/
clusis foribus grandes p̄cidis Amille. POSsideat nunc:Cynnamū tōsorē intelligit:de quo in pria sat.diximus.

MERV. ℂ CAPtatori cosso:adeo captandæ hereditati inhiabāt romani:ut in urbe forēt de captāda hæreditate magi
Aruntius st i & auctore Seneca in primis arūtius & Aterius captādo℞ testamēto℞ artē ꝓfessi sunt. RAMice neruus.ra
Aterius micē scribit Cornelius Celsus:latine id dici quod græci cirsocelē uocitāt.Sūt aūt huius morbi genera qnq; a no
Ramex bis in inuectiua contra Galeotū copiose explicata. SEleucus cytharœdus exim9 colligit̄ fuisse. FVLgere la.
Themisō tubicines significat qui aurata plerūq; lacerna donari solent. QVOt the.ægros autumno occiderit uno. The
misonem medicum.Cornelius Celsus atq; Plynius:nec non & Paulus maxime laudant:eius in primis placita se
quuti.Vnde miror hac in parte a Iuuenale hūc medicū morderi:nisi forsan alius hic fuit Themison. QVO
tōdēte grauis:repetit qd̄ in pria sat.dixit:in tōsorē Cinnamū:q mūere fortunæ opes & honores adeptus fuerat

VAL. ℂ ET iam leue caput:ut capillo defluente caluum. MADidiq; infantia nasi:more infantis pendentes a naso
mucos habet. GINgiua inermi.edentula a gignendis dentibus gingiua(ut Lactantius inquit) dicta. CAPTa/
tori.hæreditatum. COSso:non dubium:quin per cossum omnes intelligat. NON eadem:quæ prius gau/
dia. VEL si coneris: Aleosis est figura mutata siquidem persona. IACEt exiguus cum Ramice ner/
uus:a Ramo ramex.Columella deinde per transuersa laterum caueæ transmittunt ramices:qui exitus ferarum

obserent:at ramices inquit Marcellus de doctorum uirorum indagine dicuntur pulmones uel hernia. Plautus in mercatore:tui causa rupi ramices atrum dum sputo sanguinem:cum ramice igitur cum coleis proxima similitudine. PAlpetur:a meretrice. ASPice partis.i.sensus Nunc damnum alterius. SIT ue seleucus: litterator qui ad lyram uersiculos suos dicitur cecinisse:& in eo ꝓbatur aut sui tpis aliquem dicit. VT sentiat aur s:uetulu illum quem puer dixerit adu taiie. QVot nuciet ho.ut auris exaudiat quotam seruus horam esse nunciet. AGMine:impetu calore uehementi. THEmison:medicus cuius sæpe celsus meminit si mō illum uoluit intelligi. QVOt ba.so.de quo Luca. Vt primū aduersæ socios in littore terræ.Et basilū uidere ducē noua furta per æquor Exquisita fuge. CIRcuscri.fraudauerit. QVOt lō.forma ꝓtēsa. EXhor.uenere exhauriat. MAu. meretrix:de qua ipse supra.Maura pudicitiæ ueterem cum præterit aram nec refert tamen hanc an aliam esse dixerimus modo impudicam fuisse accipiamus. AMIllus:quem pedicum fuisse datur intelligi.

Perdidit ille oculos:& luscis inuidet:huius
Pallida labra cibum capiunt digitis alienis
Ipse ad conspectum cœnæ diducere rictum
Suetus:hiat tātū:ceu pullus hirūdinis ad quē
Ore uolat pleno mater ieiuna:sed omni
Membroꝝ dāno maior dementia:quæ nec
Nomina seruorū:nec uultū agnoscit amici,
Cū quo præterita cœnauit nocte:nec illos:
Quos genuit.quos educit:nā codice sæuo
Hæredes uetat esse suos:bona tota feruntur
Ad phialen:tantū artificis ualet halitus oris.
Quod steterat multis i carcere fornicis ānis.
Vt uigeāt sensus animi:ducenda tamen sunt
Funera natorum:rogus aspiciendus amatæ
Coniugis:& fratris plenæq; sororibus urnæ.
Hæc data pena diu uiuentibus:ut renouata
Semp clade domis multis in luctibus:inq;
Perpetuo mœrore & nigra ueste senescant.
Rex pilius:magno si quicq̄ cred s homero
Exemplum uitæ fuit a cornice secundæ.
Fœlix nimirum qui per tot secula mortem
Distulit:atq; suos iā dextra cōputat annos:
Quiq; nouū totiens mustū bibit:oro parūp
Attendas quātū de legibus ipse quæratur
Fatorū:& nimio de stamine cum uidet acris:
Antilochi barbā ardentem:nā quærit ab oi
Quisqs adest socio:cur hæc in tpa duret

℄ AD phialen:fellatricē sui tēporis notat. FORnicis:lupanaris. VRNæ:aspiciēdæ sūt. MVLtis:i luctibus:luctus ē ægritudo ex eius q charus fuerit interit: acerbo:ut scri.Cic.li.iiii.tusc. REX pilius.i.nestor.pilos.n.nestoris patria fuit in laconica mari sup incubēs:ut Scri.Stra.li.viii.Apud Ouidiū inqt. Nestor:uixi annos bis cētū:nūc tertia uiuit ætas:quod multi interptant annos lxxxx. CORnice:hesiodus multa de hoīum æuo referens cornici nouē nostras attribuit ætates quadruplū eius ceruis.id triplicatū coruis auctor Ply.li.vii. VITæ a cornice secundæ.i. secundo loco post cornicē. DExtra cōputat annos. Macro.li.i.sat.ubi saturnalioꝝ origo tractat:scribit ꝙ iani simulachrū plerūq; fingit manu dextra trecētoꝝ & sinistra sexaginta & quinq; numeꝝ tenēs ad demōstrādā anni dimensionē.Ply.aūt li.xxxiiii.c.vi. scri.ita ꝑterea Ianus geminus a numa rege dicatus.q pacis belliq; argumēto colit:digitis:ita figuratus ut trecētoꝝ qnquaginta qnq; dieꝝ nota p significationē anni.tpis & æui se deū idicaret. Vbi aduertendū Ply.rectius scripsisse:q̄ Macr.sed librarioꝝ culpa factū eē existimo:nā ꝓ qnqginta & qnq; scripserūt sexaginta & qnq;:nō respicientes ad Numæ annū sed romuli.Diuus ꝑterea Hiero.contra Iouinianū li.i.In ipso fere pricipio sic ait.Vt poma ex arbore:frumētū ex stipula:ita uirginitas ex nuptiis:cētesimꝰ & tricētesimus fructus q̄q̄ de una terra:& de una semēte nascat:tn̄ multū differt i nūero Triginta referuntur ad nuptias:nā ipsa digitoꝝ cōiūctio q̄si molli osculo se cōplexās.& fœderās maritū pingit & coniugē.Sexaginta uero ad uiduas eo ꝙ i angustia & tribulatione sunt positæ.uñ & superiori digito depmunt q̄to ꝙ maior ē difficultas exptæ quōdā uoluptatis illecebris abstinere tāto maius est ꝓmiū.Porro cētesimus numerus diligēter q̄so attende de sinistra trāsfert ad dextrā:& iisdē quidē digitis sed eadē manu:quibus i leua nuptæ significat & uiduæ circulū faciens exprimit Virginitatis coronam:patet his igitur Nestorē rite sua dextra annos numerasse:qm̄ ultra nonaginta annos qui numerus in sinistra numerabant uixerat:quod etiam Venerabilis Beda pſbyter asserit.Nam ut mihi in urbe roma ab hinc triennium rettulit Berardi. Gadolus brisienxis monachus quidē & peritus & uenerandus.Numerat ille digitis in sinistra ab uno ad nonaginta:in dextra uero centum & reliqua.Indicis autem sinistræ flexi unguis radici pollicis erecti infixus nonaginta signat. Centum uero in dextra numeratur quotiens in medio artu pollicis unguis indicis heret.

MAN.

Pilos Nestoris anni

iani numerus

℄ AD Phialen.sui tpis felatricē notat:ut Mar.gallā:nā cū supra dixerit senē libidinosum irrumatorē subdit eū instituere hæredē fellatricē:nam hæc opponunt fellator.s.& irrumator. HAlitus oris artificis:describit fellatricem. IN Car.for.fuit diu in summenio cum ea ut irrumaret. REx pilius:Nestor Neli filius pilon urbem laconiæ tenuit imperio a patre cōditā eā appellat Stra.Pilon trip iliacā:hic tertiā hominū uixit ætatem quod nostri fabulose accipientes tercentum annos eum egisse dicunt:sed Plynius in.vii.& Eustachii in primo iliados interptatione admonemur:ut sentiamus eum peruenisse ad nouagesimum annū:hic in bello troiano antilochū filium amisit interfectū ab Hectore(ut nostri dixerunt)uel a mēnōe ut cecinit Quintus:sepultūq; iuxta patroclū ad sigæū huius mortē eū egerrime tulisse scribit Prop.nō ille antilochi uidisset corpus humari Diceret aut o mors aut mihi fera uenis.Hor.at nō ter æuo functus amabilē plorauit oīs Antiochū senex ānos:& Nestor apd

DOM.

Home.li.ii.Odissee:illic iacet meus carus filius fortis & clarus Antilochus:ut mirer Quintũ poetã testari Nestore filii obitũ patienter tulisse.Laertes absente Vlyxe filio in agro se macerabat:qđ Home.ita in.ii.quẽ aiunt nondũ in urbẽ uenisse:sed seorsum dolores pati:cũ ancilla uetula:q panẽ & uinũ ei ministrat:& in qntodecimo Laertes nunc uiuit:rogat autẽ assidue iouẽ:ut aĩam ex mẽbris soluat:nã conqrit absentẽ filiũ & Anticlia mater ad Vlyxẽ in.xii.de Laerte.Perpetuusq̨ dolor circum pcordia saeuit.Cui tua dãt lachrymas ĩcõmoda. A COrnice:nã cornici.ut scribit Hesio.fabulose dicta est:in nouẽ nras aetates qdruplũ eius ceruis:posuit aũt cornicem p re uiuacissima.q.d.si nõ ẽ assecutus uitã cornicis certe fit secũdo loco post cornicẽ. FOElix nimirum:ironice DExtra:ego ita intelligo hoc dici de Nestore.qm̃ apud Home.iactat robur suũ iuuenile & multis ante annis ait se pugnasse cũ Pirithoo:Driante.Polyphemo.& a dextre robore suam ante actam aetatem designabat.

MER. ℂ REX pi.ma.si qcq̨ credis homero.Nestoris aetas longissima fingit a poetis:huic tria ascribũt saecula:q trecẽtorũ annorũ.alii interptant:ut ipse nestor apud Ouidi.Potuit spaciosa senectus spectatorẽ multorũ operũ reddere. Vixi annos biscẽtũ:nũc tertia uiuit aetas.Quidã nonaginta numerãt annos:saeculo uidelicet trigita annos tribuẽtes.Quae snia pbat ab Eustachio cõmẽtatore Homeri. CORnice secũdae:ferũt naturaliũ rerũ scriptores:cornicẽ cõmunẽ uitae modũ excedere. Vñ & annosa cornix legit:hicq̨ extat puerbiũ graecũ:de eo qui lõgã aetatẽ υπερτασ κορωνασ βεβιωκοσ:hoc ẽ qui ultra cornices uixit. SVOs iã iã dextra cõputat.Apuleius in apologia magiae cõputationẽ digitorũ gestu fieri solitã docet.nã nũc in circulũ cogebant.nũc porrecta palma aperiebant digiti:numero quem significari uolebant.Plynius item tradit ianũ a Numa rege dicatũ digitis ita figuratis stetisse:ut.ccclxv.dierũ nota per significationẽ anni temporis:& aeui se deũ indicet:sed Hieronymus i louianum scribens in enarrãda domini parabola.q est de fructu agri trigesimo sexagesimo atq̨ cẽtesimo:triginta tradit digitorũ molli cõiunctione.sexaginta uero superiore digito depsso signari:porro cẽtesimus numerus diligẽter qso lector attẽde:de sinistra transfert ad dextrã:& iisdẽ quidem digitis:sed non eadem manu:quibus in leua significatur.Recte igit cum ultra centũ annos nestor uixisset:suos annos dextra cõputabat. ANTilochi barbã ardentẽ.Antilochus nestoris filius quẽ in bello troiano caeso iã Hectore.Mẽnon aurorae filius(ut Quintus tradit)interemit. Vñ nestoris prece motus achilles amici mortẽ interfecto Memnone ultus est.Ioannes Tortelius:ut pleraq̨ peccat:sic nescio quaedam de scriptura:& huius dictionis falso impudenter ingerit.

[Margin: Nestoris aetas — de cornice puerbiũ — Apuleius — Cõputa per digitos — Parabola domini — Antilochus]

VAL. ℂ ET luscis inuidet:qui altero capti oculo sunt.Mar.Oculo philenis altero semp plorat:Quo fit istud mõ qri tis lusca ẽ. DIDucere rictũ suetus hiat tãtũ.rictus:oris mẽsura a rigo dictus:dr & hoc rictũ ut acron ait.cũ quo pterita coenauit nocte.ne dũ eius quẽ pridẽ nõ uiderit. NAM co.testamẽto. AD phi.meretricẽ. QVo:sub audiendũ ore artifici. IN car.for.in lupanari ubi meretrices tanq̃ in carcere noxii cogunt. VT ui.ut.i.utcũq̨. SENsus aĩ.rõ qñ corporis uigere nõ possunt. PLEnae sororibus:sororũ cineribus. REX pi.nestor pilorum rex.Homerus τιοσιαε νεσωρη λ νεωησ ανορουσε λιγυσ μυλιων αγοριτης. EXEmplũ uitae fuit a cornice secũdae:hoc est:quo post cornicẽ nulla aĩans plus uixit:hoc aũt exaggerationis cã dictũ est:qñ & aĩalia ferunt alia uitã lõgius pduxisse.aiunt quidam nouẽ saeculis uiuere cornicẽ:ut Ouid.Capitq̨ nouẽ cornicis saecula passae. FOElix nimirũ qui tot p saecula mor.distu.q ad tria usq̨ saecula uixit.Hõe.in.i.iliados.de nestore locut⁹ τολ ηλη λυο μενγενεια μεροπων αντροπων εφθιατοι οι προθεν αμο τραφεν ηλε γενον τοεν πυλω ηγαθει μετα λε τριτα τοισιν αναξεν. ATq̨ suos iã dextra cõputat annos.q sinistra minor maior aũt dextra numerus pcurrat. DE le.ip.q.fa.q in tã longũ tps uitã suã euexerit. DE stamine.qđ parcae uersant. CVM uidit acris.in bello fortis. ANTilochi barbam ardentem.i.iam barbati filii corpus concremari.

Quod facinus dignũ tã longo admiserit aeuo
Haec eadẽ pelleus raptũ cum luget achillem.
Atq; alius cui fas ithacũ lugere natantem
Incolumi troia priamus uenisset ad umbras
Assarici magnis solennibus hectore funus
Portantẽ:ac reliquis fratrum ceruicibus inter
Iliadũ lachrymas:aut primos edere planctus
Cassandra inciperet:scissaq̨ polyxena palla
Si foret extinctus diuerso tempore:quo iam
Coeperat audaces paris aedificare carinas
Longa dies igitur quid contulit omnia uidit
Euersa:& flammis asiam ferroq̨ cadentem.

MAN. ℂ ATq̨ alius.i.laertes:quẽ ut scri.Ci.i senectute leniẽte desideriũ:qđ capiebat e filio:colẽtẽ agrũ & eũ stercorãtẽ facit Home.Fas qa senex & filio supstes. ASsarici:Tros gẽuit assaricũ.& ilionẽ.Iliõ laumedõtẽ priãi patrẽ hector fun⁹ portãte:filii.n.olĩ patrũ funus efferebãt.uñ Liui.li.lxviii.epi ita scri.M.Aemilius lepidus q prĩceps senatus sextis iã cẽsoribus erat lectus anteq̨ expiraret pcepit filiis lecto strato sine linteis:sine purpura efferret &c.De metello itẽ Macedonico.Q.Metelli filio.Ply.li.vii c.xlvi.sic ait hui⁹ quoq̨.Q.Metelli:q illa de pte dixerat fili⁹ inter foelicitatis hũanae exẽpla nũerat.Nã pter honores amplissimos cognomẽq̨ macedoniae:a qttuor filiis illatus ẽ rogo. VNO ptore:tribus consularibus:Vno cẽsorio &c.Cassandra incipet q pficae erat.Vñ Fe. sic ait:Praeficae dñr mulieres ad lamentãdũ mortuũ cõductae q caeteris modũ plãgẽdi pberẽt:qsi in hoc ipm pfectae. PAlla.Idẽ Fe.ait:q ptexta palla:nulli alii licebat uti:q ei q fun⁹ faciebat. PARis aedi.ca.phereclus celeberrim⁹ faber a Mierua dilectus paridis naues fabricauit:qbus helenã rapuit.Vt late scri.Hom.li.v.ilia.de helenae aũ raptus latissime in ode.xv.Hor.dixim⁹.

[Margin: Laertes praefica — Lepidus Aemilius — Metellus Macedonicus — Praefica — Paridis naues — Phereclus]

DOM. ℂ CVI fas:imitatio graecorũ ẽ.nã nos dicimus nobis eẽ fas.q si cõmiserimus dii nõ irascant:graeci uero θεμισ:Si hoc est fas:accipiũt p eo quod ẽ decet:& par ẽ.Home.Penelope inquit luget ευθεμισ εςι:hoc ẽ fas ẽ:& decet.uirũ abñtẽ. REliqs fratrũ:nã qnqginta erãt priãi filii si Hom.& Cicerõi credimus: PRAnos plã. tanq̃ pfica.nã pficae dabãt signũ lugẽdi aliis uoce sua. PALla:nã ptexta palla utebãt.ut scri.Põ.qui funus curabant.

¶ QVOd facinus dignũ tam lõgo admiserit æuo. Seruius hũc colorẽ traxisse Iuuenalẽ ait ab illo Virgilii: MER.
Quãdo aliter nequeo crudelẽ abrũpere uitã: Nã & nestor lõgũ æuum ꝓ pœna facinoris: & illã crudelẽ uitam
dixit: cũ uterq; supstes filio foret. PELeus raptũ cũ luget Achillẽ. peleus Aeaci filius ex Tethide Achillẽ genuit Peleus
cui cũ supstes foret insolabiliter morrẽ filii mœrebat. CVI fas ithacũ lugere. Laertẽ itelligimus Vlyxis patrẽ
quẽ in solatiũ errantis & exulis filii agrũ stercorare scribit Homerus. NATantẽ nõ iactatũ mari accipere sim bis naufra
pliciter debemus. sed uere bis natãtẽ. Icta. n. fulmine naui: pemptisq; sociis: Vlyxes in charibdim delatus appre gus
henso ramo fici euasit demersa naui: sed cũ ligna emersissent dimittens se a fico: assumptis lignis: decio uix die: Vlyxes
ad calypso enatauit: apud quã septẽ cũ uixisset annos iubẽte ioue extructa rate iterũ nauigauit: quã p neptuni irã longa dies
disiecta duos dies: & totidẽ noctes: ligno nixus Corcyrã usq; matuta iuuãte peruenit. HECtore funus portan Mos fune
te. hoc more priscorũ cadauera efferebant: fœlixq; ille quodãmõ habebat: cui hæc cõtigissent. sic legimus illa- randi
tũ rogo Q. Metellũ a q̃ttuor uidelicet filiis: uno ꝑtore: tribus cõsularibus: duobus triũphalibus uno censorio.
¶ QVOd facinus dignũ tã lõgo admiserit æuo. qd nã deliquerit q̃obrem filii natu grãdioris mortẽ specta- VAL.
re coactus sit: cuius interitũ multũ defleuit: ut Proper. Nã quo tam dubiæ seruetur spũs horæ: Nestoris est uisus
post tria sæcla cinis. Quis tam longæuæ minuisset fata senectæ. Galliacus iliacis miles in aggeribus. Nõ ille an-
tilochi uidisset corpus humari. Diceret aut o mors cur mihi sera uenis. RAPtũ cum luget achillẽ. raptũ imma-
tura morte ꝑuẽtũ: unde Hor. Nihil ẽ ab oĩ parte beatũ. Abstulit clarũ cita mors achillẽ. quẽ fabulæ ferũt ab apol-
line occisum: apud Hom. thetis ipso achille cõquerẽte. ἀλλὰ φίλη μη τηρὶ μεψεῦδες οἱ νετελγενὶ μεφὰ
τοτρώων υπο τειγεῖ θωρηκτάων λαψιροις ὀλέεσθαι ἀπόλλωνος βελέεσιν. nã paridis & deiphœbi
insidiis in tymbræi apollinis tẽplo inermis occisus ẽ dũ polyxene nuptias ꝓmissas speraret. ATq; alius: nõ fru
stra patris subticuit nomẽ qñ alii Laertæ filiũ uocãt Vlyxẽ: alii uero Sisyphi æolide. ITHA. ulyxẽ: ithacæ op-
pidi dñm. NATãtẽ: decẽ annorũ errore p maria iactatũ: unde tota Homeri nascit odissea. INColumi tro. ordo
est: si priamus foret extictus diuerso tpe quo iã paris cœperat audaces carinas ædificare uenisset magnis solẽni-
bus ad umbras assaraci icolumi troia hectore portãte ac reliq̃s fratrũ ceruicibus: subaudiẽdũ portãtibus funus
inter lachrymas iliadũ: ut Cassandra prios plãctus edere ĩcipet & Polyxena palla scissa. AD ũbras assarici: hoc
est mortẽ obiisset & maiores uidisset suos: siqdẽ Dardanus Iouis & Electræ filius: ut in. xx. ilia. Hom. docet filiũ
genuit Erichthoniũ q rex fuit opulẽtissimus. Troia uero erichthonius a quo troia: trois aũt tris fuere filii. Ilus a
quo ilõ. Assaracus: & ganymedes. ilus laomedõta genuit. Laomedõ ex zeuxippe: ut alcmã lyricus: ut aũt hellani-
cus scribit: trymo thithonũ priamũ lapũ clytiũ & bello insignẽ icetoana. assaracus capym. anchisem capis. æneã
anchises. priamus ex Hecuba hectora & cæteros legitimis natos nuptiis filios. HEctore. quẽ Homer⁹ priami
& hecubæ filiũ dicit: at ibycus Alexãder milesi⁹ euphoriũ & lycophrõ teste ꝓclo apollinis filiũ fuisse uoluerũt.
FVNus morticiniũ. AC re. fratrũ ceruicibus: qnq̃ginta. i. priami filios: & duodecim filias fuisse Homeri testi
monio cõstat. PRImos ede. plãctus: Cassandra q̃ fata ꝑuidisset. SCIssaq; poly. pal. q̃ ut decore caderet ad achil
lis tumulũ mactãda sciditueste: genibusq;: ut i hecuba scribit eurypides obuoluit. AVDaces pa. ædili. ca. qb⁹ cũ
ænea & aliis sanguine sibi cõiũctis delectaq; troiana iuuentute menelao abñte helenã cõiugẽ ætra & clymenã
affines menelai cũ multis opibus rapuit. ET flãmis asiã ferroq; ca. q multæ asiæ urbes & flãmis cõflagrarit: &
cruẽtissimo bello excisæ sint: dicta autem ut Varro putat: asia a nympha a qua & iapeto traditur prometheus.

Tunc miles tremulus posita tulit arma tyara
Et ruit ante arã summi iouis: ut uetulus bos
Qui dñi cultris tenue: & miserabile colum
Præbet: ab ingrato iam fastiditus aratro.
Exitus ille utcunq; hominis: sed torua canino
Latrauit rictu: quæ post hunc uixerat uxor
Festino ad nostros: & regẽ transeo ponti
Et crœsum: quem uox iusti facunda solonis
Respicere ac longæ iussit spacia ultima uitæ
Exilium: & carcer minturnarumq; paludes
Et mendicatus uicta carthagine panis
Hinc causas habuere: quid illo ciue tulisset
Natura in terris: quid roma beatius unquam
Si circunducto captiuorum agmine: & omni
Bellorum põpa animam exhalasset opimam:

¶ ANTe ar. sum. io. hercei iouis. s. ẽ. n. herceus io- MAN.
uis epithetõ qm̃ ĩtra uallũ colebat ἑρειοσ est iouis Herceus
epithethõ ἑρκιοσ uero septũ dr̃ ἑρκοσ circuitus se- Iuppiter
ptũ monile uallũ. EXIus priami. s. VTcunq;: q̃li-
tercũq; fuerit. HOMinis. s. fuit. CANino rictu: de
hecuba priami uxore in canẽ uersa. Vide li. xiii. met.
FEstio ad nr̃os: plurib⁹ exẽplis senectutẽ multa ma Mitrida-
la subire oñdit. REgẽ põti. i. metridatẽ: q uixit ãnis tis anni
octo siue nouẽ: supra sexaginta. in qbus p septẽ & qn lxix
quagita regnũ tenuit: at uictis a se multis populis: &
habita clade a Sylla luculo: & Põpe. uenenũ sumpsit
a quo quũ nõ ualeret extingui: Bitritũ quendã celta-
rum ducẽ sibi familiarẽ orauit: ut sibi mortem infer
ret ne uiuus in põpei triũphum duceretur. Apianus
hæc & plura: nos quoq; latius supra. CROesum: is Crœsus
lydio rex ditissimus fuit: putabatq; se omnium bea- Tellus
tissimum. Vnde ostendens eius thesaurum soloni: in fœlix
terrogauit an uidisset aliquẽ ipso Crœso fœliciorẽ
Solon dixit uidisse telum cui inter alia bona obitus
fœlicissimus obtigerat. Vidissẽ itẽ Cleobẽ & bitho
nẽ filios sacerdotis iunonis argiuæ q iugum subeun-
tes plaustro matrem duxerunt ad iunõis templũ ge-
scentesq; in ipso delubro: non sunt amplius excitati: quorũ effigies: tanquam uirorum qui optimi extitissent: Ar-
gis factas: apud delphos collocauerunt. Postea Solon idem inquit Crœso: sed quid me interrogasti: non dum te
appello: priusq̃ bene uita defunctum audiero: tãdem a persis captus est Crœsus & Cyro ductus qui iussit ut ui-
uus Pyræ imponeretur: tuncq; Crœsus recordatus est uerborum solonis q̃ accensam pietate ductus Cyrus ius- Cyrus

sit postea extingui. Cū uero nō possent pluuia descendit Crœsusq; hoc pacto ignem euasit. ac degit exinde apud ipsum cyrū: hæc & plura Herodo. libro primo. EXIliū & carcer. De mario arpinate loquitur: qa syllæ armis uictus: Mynturnis in palude latuit inuetus & in carcerē cōiectus. īmissum pcussorē gallū uultus auctoritate deterruit. acceptaq; nauicula in aphricā traiecit: ibiq; exulauit. sed monitus a sextilio illic ptore p lictorē: ut īde abiret lictori dixit. Nūcia sextilio te uidisse. C. Mariū in ruinis carthaginis sedentē. exulēq;: & panem mēdicātem. Nec plura dicens: ad nauem rediit. hæc & Plutar. MYNturnaꝝ paludes. colonia mynturnæ liri amne diuidit̄ scđm Ply. li. iii. Est aūt in latio adiecto seu nouo: cuius extremū oppidū est. Suessa. ut idem ait Stra. item li. v. scri. Myn turnas oppidū ppe mare: inter formios & suessani: quas diuidit inquit lyris amnis. VICta carthagine: apud uictā carthaginē: seu inuicta carthagine. HINc: a longa uita. ANImā opimam: allusit ad spolia opima: quæ Dux duci detrahi. Festus ait: opima spolia dici magnifica & ampla. ab ope. s. & hostiæ opimæ. i. idest pingues.

Marii exilium

minturnæ

Opima

DOMI. ℭ RVIt ante arā: Cicero Priamū tanta pgenie orbatum cū in arā cōfugisset manus hostilis interemit hic si uiuis filiis incolumi regno occidisset astante ope barbarica: tectis celatis: utrū tandē a bonis an a malis discessisset. TREmulus tu. ar. ut illud Virgi. Arma diu senior dessueta trementibus æuo. Circūdat necq; humeris. EXItus ille utcunq;. Hecuba Dimanti filia: ut scribit Homerus mortuo Priamo post mactatā Polyxenā filiā ad tumulum Achillis cū Polydori mortē ulcisceret̄ & polimestorē qui eū necauerat obcæcasset in sequētibus eā thracibus lapidibus in canē uersa est. Euripedes eā filiā Cissei fuisse scribit. Sed Aechilus Cissiā matrē Mēnonis fuisse tradit. SOLonis: Solon Tarquinio prisco Romæ regnāte Athenis claruit legibus pmulgatis: cū ex ægypto reuerteret̄ ad Crœsum lidoꝝ regē diuertit: quem oīum ditissimū fuisse fabulata est antiqtas. hic cū Soloni per ministros thesauros suos ostendisset interrogauit an unq̄ uidisset beatiorē: respōdit Solō se telū uidisse q & liberos suscepit & uiderit ex his nepotes mortuos honestissime in bello pro patria dimicans interrogatus an alterum: respōdit Cleobim & Bithonē: quoꝝ pietas in matrē spectata fuerit & mors honestissima. Rursus qd de eo sentiret: te inqt multoꝝ hoīum regē arbitror qđ uero interrogas primū nō affirmauero q̄ audiuero te uitā bene defunctū eē: postremo captus crœsus a Cyro: cū in rogū cōiiceret̄ ea in calamitate sniæ Solonis meminit scripta ē ab Hero historia in primo. EXIliū: Marius uictus a Sylla cū ad Minturnas cōfugisset a sene ī locis palustribus occultatus ē: uñ mox in lybiā nauigauit ad opē īplorādā ab iēpsale rege nūidaꝝ: cū aūt in carthaginē silittore eēt: fretus ueteri familiaritate ad Sextiliū quē audiuit illic ptorē eē accessit: ille per lictorē monuit ut statim abiret: qm̄ erat hostis populi ro. interrogantiq; qd uelet renūciari Sextilio rñdit Marius. nūciare uidisse Caium mariū in ruinis carthaginis exulē. CARcer: carcerē dixit qm̄ minturnēses ciues eū captū in custodiā fane mulieris dederūt: uñ postea eoꝝ iudicio est dimissus. MVR mure: Minturnas olim scribit Strabo amplā urbē fuisse: sed postea redactā ad uicū. OPImam animam: allusio est ad spolia opima: quæ dux duci detrahebat.

MERA. ℭ ET ruit ante arā summi iouis: hercei iouis: de quo Luca. Herceas mōstrator ait nō respicis aras. SED tor. ca. la. rictu: hecuba priāi uxor post mortē Polydori filii: quē p fraudē simul & uim: excecato polymnestore ultafuerat furēs abeūtes græcos latratu īsectata ē. Vñ in canē cōuersa fingit̄. REGē trāseo pōti: p poeticā palipsim calamitosum finē mitridatis pōti regis tetigit: q ueneno tētato cū paꝝ illud pcederet filiū in cædē suā impulit. ET crœsum: crœsi itē lydoꝝ regis miserādū casum delibat: ad quē cū Solō exul pria diuertisset explicatisq; opibus q maxime erant an foret fœlix qsiuisset. Rñdit sapiēs iustius phasianū & pauonē uarietate plumaꝝ sibi placere: subiunxitq; neminē fœlicē appellari dū uiueret. Q ñ ultima dies de uita iudicaret. Quare expugnatis sordibus direptoq; thesauro oī regio p cyꝝ: in rogū iubēte uictore iniectus crœsus recordatus tūc sniæ Solonis exclamauit: Solon: solon. Qua uoce audita: existimās cyrus deū aliquē in auxiliū uocari p internūciū qsiuit quid acclamatio solonis uellet. Cui rñdit: q solon sibi iactāti fœlicitatem dixisset. Qđ ubi accepit cyrus misericordia motus simulq; fragilē reꝝ humaꝝ statū cōtemplatus uitā illā illi remisit. Sed cum ardente iam rogo morti eripi uix posset implorata deoꝝ ope demisso subito imbre defensus fuit. EXI: & car. sylla uictore pulsus Marius minturnis in priuata mulieris custodia: q olim dote mulctauerat detentus est: tum fugiens in paludibus delituit: nauiq; in aphricam delatus mendicato pane uictitauit. VI. car. id uidetur tetigisse Iuue. quod Plutar. scribit exulātem in aphrica marium: in ruinis carthaginis aliqñ cōsedisse: fortunæ ludum contemplantem. Seq; excidio tantæ urbis solantem: quam rem & Luca: innuere uidetur. cum ait. Solatia fati carthago mariusq; tulit.

Hecuba

calamitas crœsi

Solon'

Liberatur imbre crœsus

solatium Marii

VAL. ℭ TVM mi. tre. militē priamū dicit: q: cōflagrāti ciuitati plenæq; hostili manu succurrere cupiēs arma induerit. TREmulus: decrepitus. POSita: deposita apherefis pathos. ANtea sū. io. subaudiēdum hercei. VT ue. bos: qa imbellis. PRæbet: porrigit iugulādū. VT cūq; miserabile oībus. SED tor. atrox eius mulier hecuba. CANinos la. rictus latrādo ī oēs canē referebat: nā post priami cædē & filiarū filiorūq; tū rapinā tū neces domos incēdio dirutas populū incēdio cædeq; extinctū tāto aī furore acta ē: ut in rabidā canē uersam fuisse poetæ cōfinxerit: sūt q dicāt ob multa maledicta infaustaq; in græcoꝝ exercitū & eius duces q depcata ē cōmotum militē lapidibus obrutā enecasse: sepulchrūq; apud abydū statuisse appellasseq; κυνοσημα. ob linguæ pteruam īpudētēq; petulātiā. ET re. trā. pō. mythridatē q rapidissimo sæpi⁹ qdē festinādæ necis cā sed sine noxa hausto ueneno suo se traiecit gladio. uel ut alii scribūt, satelitē exorauit ut necaret̄. ET crœ. crœsus aliatici filius gñe lydus q primus græcos ptim subegit tributis īpositis: ptim sibi socios atq; amicos asciuit tm̄ īpio thesauris oīumq; reꝝ fortuna creuit ut se fœlicissimū dicere nō dubitaret: admōitus a solone ne tm̄ cōfideret fortūæ ut uitæ suæ finem nō metiret̄: eū irrisit putās nō posse accidere ut unq̄ ea minui fortuna posset. at cū bello ipm̄ cyrus captū ingenti constructa pyra cōpedibus uictū simul & qttuordecim lydoꝝ clarissimos pueros superimponi iussisset crœsus memor q olim dixisset solon sæpius solon solon exclamauit. q cyrus exaudiēs sibi significari id uoluit hoīemq; adduci quē uiuū uri mādauerat. q re intellecta: ultionē aliqñ & ipse futuram metuens crœso pepcit nihil firmi fortunā habere asserēdo: adductū uero ad se pcūctatus crœsum qs cum se inuadere compulisset: ut es

ſem inquit crœſus tibi fœlicitati:mihi uero in fortunio:ex in ſolutus apud cyꝝ omnium primus cõſilio ſemper fuit. EXILium & car.de mario dicit arpinate ſepties conſule:qui ſylla uictore exulauit in minturnenſibus latitans paludibus.compertus carceri truſus.poſtea emiſſus aphricam petiit:inde reuerſus romã cĩne iũctus cædẽ i urbe incredibilẽ edidit:poſt febri correptus occidit. MYNturnarũq; paludes.unde Luca. Cũ poſt teutonicos uictor libycoſq; triũphos.Exul limoſa marius caput abdidit ulua.Stagna auidi texere ſoli:laxæq; paludes:Depoſitũ fortuna tuũ mox uicula ferri Exedere ſenẽ:lõguſq; in carcere pædor. ANI.ex.op.fœlix mortẽ obiiſſet.

Cum de teutonico uellet deſcendere curru.
Prouida pompeio dederat campania febres.
Optandas:ſed multæ urbes:& publica uota
Vicerunt:igitur fortuna ipſius & urbis
Seruatũ uicto caput abſtulit:hoc cruciatu
Lẽtulus:hac pœna caruit:ceciditq; cethœgus
Integer:& iacuit catilina cadauere toto
Formã optat modico pueris maiore puellis
Murmure:cũ ueneris fanũ uidet anxia mater
Vſq; ad delitias uotorum cur tamen inquit
Corripias:pulchra gaudet latona diana
Sed uetat optari faciem lucretia:qualem
Ipſa habuit:cuperet rutilæ uirginia gibbum
Accipere:atq; ſuam rutilæ dare:filius autem
Corporis egregii miſeros trepidoſq; parentes
Semper habet:rara ẽ adeo cõcordia formæ
Atq; pudicitiæ:ſanctos licet horrida mores
Tradiderit domus:ac ueteres imitata ſabinas
Præterea caſtũ ingeniũ:uultũq; modeſtum

℄ THEutonico curru.Marius theutones in italia uicerat:deq; iis triũphauit:ut Ply.ſcri.Et nos latius diximus in ſat.viii. POMpa aĩam:hic nõ fit ſynalœpha. PROuida põpeio:añ ciuile bellum ægrotauerat neapoli põpeius:uota publice facta ſunt.ut ſalutẽ recipet:qua de re reſeruatus ẽ ad multa futura mala:deuictus.n.a cæſare in ægyptũ cõfugit.ubi a Ptolemæo ſexaginta annos natus obtrũcari iuſſus eſt ab Achilla pñte uxore Cornelia caput deinde ad cæſarẽ latũ ẽ:q in ægyptũ iuerat:ſed oculos ab ipſo auertit:gẽmã uero põpeii quũ ſuſcepiſſet: illachrymauit achillã ãt atq; photinũ eunuchũ potẽtẽ apud Ptolemæũ & eius cõſultorẽ iugulauit:hæc & plura Plut. IGitur qa diu uixit. ET urbis.i.romæ:q oppſſa fuit a cæſare. VICto:a cæſare.ſ. HOC cruciatu.i.obtrũcatiõe. LEntulus.p.Cor.Lentulus ſura ſenatorii ordinis:&.C.cethœgus cum catilina cõiurauerãt:ut oñdit Salu.Tũc Lentulus ptor erat:& cethœgus:ut oñdit Apia.li.ii.ii ambo ſupplicio affecti ſunt cũ aliiſ qbuſdã. CAtilina uero deinde cum hoſtibus acriter pugnãs:cõfoſſus ẽ:ac lõge a ſuis inter hoſtiũ cadauera reptus.Diximus & ſupius late. FOR mam optat modico:pulchris & formoſis ĩminere picula multa pbat.qre formã optari nõ debere oñdit. VEneris q deaꝝ pulcherria. VSq; ad delitia uotoꝝ.i.optat ẽt delitias natis:ut.ſ.ſint diuites regum gñi.& ſimilia: Perſius ẽt de mulieꝝ uotis erga pueros ait ſat.ii.Nũc licini in campos:nunc craſſi mittit in ædes:hunc optent generũ rex & regina.puellæ hunc rapiant.quicquid calcauerit hic roſa fiat: LATona diana:alluſio eſt ad illud Maronis li.i.ænei.latonæ tacitum pertentãt gaudia pectus. LVcretia:hæc ſua forma a ſexto Tarquinio ſtuprata eſt:de qua uideto Liuiũ in fine primi libri. Videto faſtos Ouidii in fine ſecundi & Dionyſium li.iiii.ubi aliquãtiſper ab Liuio diuertit. RVtilæ gibbum.Liuia rutilia nonaginta ſeptem annos exceſſit:ut Ply.li.vii.de ſpatiis uitæ lõgiſſimæ ſcri. VIRginia:fuit hæc.L.uirginii filia:uirgo plebæia.cuius ſtuprandæ conſilium Appius claudius decemuir cœperat:ſed cum pater a tali re eã tutari non poſſet:cultro interemit:hoc tñ dicto.liberã te & honeſtam filia ad manes progenitorum mitto:nam uiuenti neutro horum per tyrannum tibi potiendum erat.Hæc & plura Dionyſius libro decimo. CORporis egregii:quod multis placet.difficile cuſtoditur:inquit Seneca. CONcordia formæ.Ouidius etiam ait:lis eſt cum forma magna pudicitiæ:& in faſtis.Fœdera ſeruaſſet ſi non formoſa fuiſſet. PRæterea:oſtendit formoſos non licere eſſe uiros:cor umpuntur etiam a pediconibus. INGenium:animum:mentem.

MAN.
Lentulus
Cethœg⁹
Catilina
Lucretia
Rutilia
Virginia

℄ PROuida põpeio:põpeius ante bellũ ciuile neapoli ægrotauit Ci.Põpeio noſtro familiari cum ægrotaſſet neapoli melius ẽ factũ:Coronati neapolitani fuerũt:nimiꝝ ẽt Puteolani.uulgo ex oppidis publice gratulabant̃ ineptũ ſane negocium & græculũ.ſed tñ fortunatũ:utrũ igit̃ ſi tũ eſſet extinctus a bonis rebus an a malis diſceſſiſſet.certe a miſeriis nõ cũ ſocero bellũ geſſiſſet:deniq; nõ exercitu amiſſo in ſeruorum ferrũ & manus incidiſſet. VRBes.q ſuſceperũt uota p eius ſalute praxagore ſuaſu:ut ſcribit Plut. VICerunt:peperũt ſalutem pompeio aduerſus fatoꝝ ſeriem qua immiſſus ei erat morbus. RVtilæ gibbum:Rutila fuit puella deformis tempore Iuuenalis ut puto:fuit item Liuia Rutilia.q ad nonageſimũ ſeptimum annum puenit:ut ſcribit Plynius.

DOMI.

℄ TEVtonico uellet deſcendere curru:de cimbris & teutonibus ſimul triumphauit Marius. PROuida põpeio dederat cãpania febres.Põpeius poſt triũphũ:quẽ duxit ad tertiũ calẽdas octobris.M.piſone:&.M.Meſſalla conſulibus affinitate facta cum Iulio Cæſare Iuliam uxorẽ p conuentus:urbes & oppida italiæ ducens in febrem grauem & periculoſam incidit.cuius deſperata ſalute publica uota ſuſcepta fuere:unde a morbo cõualuit Tum aborto ciuili bello in cãpis philippis deuictus ad Ptolemæum ægypti regẽ confugit:cuius iuſſu ſub oculis uxoris & liberoꝝ.reciſo capite peremptus eſt.Inſuetum.n.erat(ut ſcribit iunior Plynius)caput recidere:ad qđ alludens poeta dixit.Seruatum uicto caput abſtulit. FAnum ueneris.aut genitricis ueneris fanum dixit:aut cla uacinæ ueneris. VSQue ad delitias uotorũ.Quæ ſint delitiæ uotorum exprimit Perſius cum ait.Et ſpẽ macram ſupplice uoto:Nunc licini in campos:nunc craſſi mittit in ædes.Nunc optent generum rex:& regina puellæ Hunc rapiant quicqd calcauerit roſa fiat. PVLchra gaudet latona diana.ad illud Virgilii alluſit.Latonæ tacitum pertemptãt gaudia pectus. LVCrecia:Tarquinii collatini uxor cui ſextus Tarquinius ui intulit. VIR

MER.
Gn.pom.
Delitiæ uotorum

Virginia ginia: Virginii filia: quam Appius decemuir per libidinem clienti iure uinditiarum adiudicare uoluit: in iudiciū que uocatam arrepto Lanii cultro pater uirginius iugulauit.

VAL. ¶ CVM de teutonico .i. de cimbris parta uictoria triumphans. POMpa: longo captiuorum ordine. a πέμπω .n. ꝗ emitto significat dicta πομπὴ. PROuida: quæ effugere Ptolemæi manus eū uoluit cuius febris meminit etiam Plu. OPTandas: ne cum ignominia moreret. VICto: a iulio cæsare. LENtulus: qui cum cethœgo & catilina urbē se flammis & ferro excisuram coniurauerat. CADaue. to. qui iacuit in pugna. FORmam optat. ordo est ac sensus mater anxia de filiorum forma uehementer sollicita usq; ad uotorum delitias ꝗ omnibus suis satisfecerit cupiditatibus optat formam corporis uenustatem pueris modico murmure paucis secum uerbis maiore puellis subaudiendum adhuc murmure: & hoc subaudi semper poscit cum fanum templum uidet ueneris. CVR ta. inquit cor. non est ꝗ me repræhendas siquidem & latona gaudet filia sua diana. GAVdet latona dia. ut γεγήθε τεφρενα λητω. & Vir. Latonæ tacitū prætentant gaudia pectus. SEd uetat optari faciem Lucretia qualem ipsa habuit: at Lucretiæ exemplum prohibet ne cupias eius formam quando quidem ob formam a filio Tarquinii superbi uiciata sibi gladio pectus traiecit nota satis historia est. RVTilæ: gibbosæ & deformis. VIRginia: Virginiam uirginii filiam Appius clodius ut pompeius inquit: decemuir uiolauit. q̄obrem arrepto cultro de taberna lanionis filiam interfecit: ꝗ castitatem filiæ suæ uitæ quoq; eius præferendā putaret: & hoc scelus in morte uirginis contumeliam stupri arceret: ac protinus recedens a cæde madēsq; adhuc filiæ cruore ad commilitones confugit qui uniuersi de monte algido: ubi tum belli gerundi causa legiones erāt relictis ducibus pristinis, signa in auentinum transtulerunt omnisq; plebs urbana mox eodem se contulit ita rursus respublica clodio in carcere necato suum statum recepit. SANctos: nulli impudicitiæ obnoxios. HORrida: sine delitiis. AC ueteres immitata sabinos: quos sine corporis cultu castos uixisse lectum est: hinc etiam sabini: ut quidam existimauere Plynio teste a religione & deorum cultu dicti. ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι. nisi quod Silius italicus inquit. Ductorem gentis pars laudes ore ferebant. Sabbe tuas qui de proprio cognomine primus Dixisti populos magna ditione sabinos.

Sanguine feruentem tribuat natura benigna
Larga manu: qđ eni puero conferre pōt plus
Custode & cura natura potentior omni
Nō licet esse uiros; nam prodiga corruptoris
Improbitas ipsos audet tentare parentes;
Tāta in muneribus fiducia: nullus ephebum
Deformem sæua castrauit in arce tyrannus
Nec prætextatum rapuit nero loripedem; uel
Strumosū atq; utero pariter gibboq; tumētē
Nunc ergo iuuenis specie lætare tui: quem
Maiora expectant discrimina: fiet adulter
Publicus: et pœnas metuet quascunq; mariti
Exigere irati: nec erit fœlicior astro.
Martis: ut in laqueos nunq̄ īcidat: exigat aūt
Interdum iste dolor: plusq̄ lex ulla dolori
Concessit: necat hic ferro: secat ille cruentis
Verberibus quosdā mœchos & mugilis ītrat
Sed tuus endymion dilectæ fiet adulter
Matronæ; mox cū dederit seruilia nummos

MAN. ¶ SANguine feruentē: pudoris gratia rubore sparsum. LARga: liberalis. CVstode: pædagogo & ꝓceptore. NON licet: qa ꝑcidunt &c. CASTant etiā. Qui aūt castrant trāseūt in fœminā hinc & eis uox etiā mutat: ut scribit Philosophus li. v. de aīalib⁹

Prodigus prodigere PRodiga cōsumptrix: ꝓdigere .n. cōsumere est. unde & ꝓdigius fit: ut Festus ait. TENtare: ut sibi filium tradat. PRætextatū: nobilē. RAPuit: stuprauit. STrumosum: Struma tumor ē in quo subter cōcreta q̄dā ex pure & sanguine quasi glandulæ oriunt: q̄ uel ꝑcipue fatigare medicos solēt: Q. m̄ & febres mouēt: nec unq̄ facile maturescunt: & sine ferro siue medicamētis curāt: plerūq; iterꝫ iuxta cicatrices ipas resurgūt. multoq; post medicamēto ē opus: quib⁹ id quoq; accidit lōgo spacio detinēt: Nascūtur maxime in ceruice: sed ēt in aliis & inguinibus: & in lateribus in mā mis quoq; fœminaꝝ. Id scribit Celsus libro. v. EXIgere: pati. MArtis: q fuit ab uulcano cum uenere depresus: & cathenis circūdatus: de quo Ouidi. in met. li. iiii. EXIgit: infert pœnas: & poscit. DOLor

Mugiles adulterii. s. mugilis intrat. Mugilū natura ridet ī metu capite abscōdito: totos se occultari credētiū: ut scribit Ply. li. ix. solebāt ꝑterea mugiles mœchis apponi ut inferiorē portā intrarēt. hic ait Catullus ad Aurelīū: Ah tū te miserū: maliq; fati. Quē attractis pedibus patēte porta. ꝑcurrēt raphaniq; Mugilesq;. Philosophus li. ix. aīaliū scribit. Mugilē uelocissimū piscē eē. Et li. viii. ait: Mugilē oīum pisciū maxime gulosum esse: atq; insatiabilē: quo circa uētre distento grauescit: ꝓpter eius igit uoracitatē credo olim mœchoꝝ pœna fuisse.

Endymiō At ob ipsam uelocitatē: placet Mugilem dictū ꝗ sit multū agilis: ut aiunt. ENDimion. i. formosus puer: Endimion enim lunam adamauit: dormiensq; ab illa dilectus & osculatus est. Vnde Cicero li. i. tuscu. ait: Endymion nescio quando in labio obdormiuit: qui est mons Cariæ: a luna: cōsopitus putat: ut cum dormientē oscularetur. Re, autem uera: ut Ply. scribit li. ii. c. ix. hominum primus Endymion lunæ motum depræhendit: & ob id amore eius captus fama traditur.

Seruilia Bruti mr̄ SERuilia: fuit Seruilia Bruti mater. Catonisq; soror. cum qua Cæsar consuetudinem habuit: sed pro quacunq; adultera hic ponitur. De Seruilia eiusq; filia iunia. Macrobius lib. ii. sat. scribit. ita mater. M. Bruti seruilia: quum ꝑciosum ære paruo fundū abstulisset a cæsare subiiciente hastæ bona ciuiū: non effugit dictum tale Ciceronis: Equidem quo melius emptum sciatis: Comparuit seruilia hunc fundū tertia deducta: filia autem seruiliæ erat iunia tertia. eademq;. C. Cassii uxor: lasciuiente dictatore tā in matrē q̄ in puellā.

DOM. ¶ NON licet esse uiris. i. nō possunt uenire ad uirilitatē: nā fiūt spadōes. NVLlus ephebū: castrabant .n. pueri an̄ decimūquartū annū ephebi. IN Arce. in ꝑtorio: nā ad uoluptatē & libidinē principis fiūt spadones: id. tn̄

Domitianus ꝓhibuit:ut scribit Tráqllus: STRumosū:struma apostema est uel abscessum:ut Celsus iterpretaṫ qđ ex pituita i collo ꝑserti erūpit:un̄ ét nomē accepit:nā ruma ē ps gutturis:scrofulā uulgo appellat. PLVsq lex ulla dolori cōcessit:hoc plusq̄ p legē ulli dolori liceat. NECat hic ferro:æmulatio ē horatiana. Hora. de adulte-ris. Hic se pcipitē tecto dedit:ille flagellis ad mōtē cæsus fugiēs hic desilit acrē Prædonū in turbā. CRVētis uerberibus:loris cædit mœchū usq̄ ad sanguinē:ut cæsus ē Salustius ab Annio millone qđ scribūt Varo & Gelli.
MVGilis in. Mugilis piscis ē:cuius natura rideṫ i metu:nō ut Pli. scribit capite abscōdito totū se occultari cre-dit:antiquū āt supplicīū ē in adulteros:qđ a catullo accepit Iu. Catullus Ah tū te miseꝝ maliq̄ fati:quem attractis pedibus patēte Porta pcurrēt raphaniq̄ mugilesq̄:hoc Fidētinus supra negauerat:sed nūc tādē edoctus a nobis accipit. ENDymiō:nomē cōuenit adultero nocturno:nā hic dormiēs amatus ē a Luna de quo plura alibi.
SERuilia:hic ponit ꝑ notissima mœcha tēpoꝝ Iu. fuit itē seruilia filia Sorani uxor Pollionis de qua ante dcm̄ est ex testimonio Taciti. SIVe op hoc ē siue sit auara ut fuit Catulla:siue sit ꝑdiga ut fuit Oppia oīo erit libe-ralis in adulterū. De Catulla. Martia. O quā te fieri Catulla uellē formosam minus & magis pudicam.

MER. ℭRAPuit nero loripedē:nō loripedē:sed sponꝝ stuprauit Nero:quē excisū i muliebrē sexū trāsformare cona-tus ē. STRumosum:struma ex celso colligimus:extantia qđā in tergo. Gibb⁹ uero i pectore hr̄. ASTromar-tis:quē cū uenere retibus i adulterio Vulcanus cōprehendit. QVosdā & mugilis intrat:hoc supplicio depre-hensi mœchi affici solebāt:cui nō erāt absimiles raphani. qbus apud Athenienses adulteri i anū receptis crucia-banṫ uulsis primū circa īguina pilis:quo noīe apud græcos ꝓuerbiū ē ραφανιζειν. Vnde Catullus. Ah tum te miseꝝ maliq̄ fati quē attractis pedibus patente porta percurrēt mugilesq̄:raphaniq̄ Nisi forsan accepit mugi-lem pro pœna. Legimus. n. apud apuleiū cōpræhensum cū uxore mœchum:coactum fuisse a marito muliebria pati in pœnā uidelicet criminis:sed mugiles latine ii pisces dn̄r:quos græci cephalos appellant inimicitiasq̄ gra-ues gerunt cum lupis. TVus endymion:a luna ferūt poetæ endymiona amatū fuisse. Hic uenator egregius in mōte latino delitescēs:surgente luna in uenationē ꝓdibat:primusq̄ tradente Plinio meatus:& motus lunæ depꝛ-hendit:& ob id amore eius captus fama tradiṫ. SERVilia:ad bruti matrem seruiliam qua cum licentius dicta-tor Cæsar consuescebat:respiciens poeta hoc nomine adulteram quālibet notauit.

(Margin: Struma — Gibbus — mœchoꝝ pœna — ꝓuerbiū — Mugiles latinus — endymiō — Seruilia)

VAL. ℭSANguine feruentē:ob pudorē rubore suffusū. TRibuat:ut sit ordo:licet natura tribuat larga manu q̄ di-ximus:tn̄ nō licet esse uiros:reliqua iterposita sunt:qđ. n. puero cōferre potest plus subaudi natura:q̄ natura po-tētior oī custode & cura. NATura be. facilis ad hæc tradēda. LARga ma. abūde: NATura po. oī cu. & cu. enimuero q̄ consuetudine nobis insederūt uitia iō imutatu difficilima uidenṫ q̄ ad naturā ꝓxime accedant: q̄ igiṫ natura proueniūt uitiosa ꝓrsus emendari nō possunt. NON li. es. ui. uiri eē nō possūnt:sed effœminanṫ in fœias. NON li. es. ui. subaudiendus alius accusatiuus est ut eos:ueluti ipse alibi:qlē cereris uult esse sacerdos sub audiendū ē:& apud Prop. solus ero qm̄ nō licet esse tuū:& Cæsar in cōmenta. tenuem sectamini pdam: quibus iam licet eē fortunatissimos:ut ubiq̄ uerbi qđ cum infinito coniungitur casum accusatiui loco ponere possis ut illi primo & huic posteriori exemplo datiuum accōmodes:alii autem nominatiuum & per quam exigua ē dif-ferentia sicut contra nominatiuum iuenis ubi unum aut duos possis sublato nominatiuo adicere accusatiuos:ut apud Luca. tutūq̄ putauit iam bonus esse socer:& apud Ouidi. de ponto. Et quis in extremo positus iacet orbe tuoꝝ. Me tamen excepto qui pcor eē tuus:& apud Prop. Et nunq̄ pro te deneget eē miser:& rursum. Me quoq̄ cōsimili ipositū torqrier ignis iurabo & bis sex integer eē dies. Hor. uxor inuicti iouis eē nescis:idē quoq̄ loquē di modus sine uerbo substantiuo at cū participio alterius uerbi infinito tn̄ substantiui uerbi intellecto ut spero uisurus illū & me uisuꝝ eē. Prop. Visura & q̄uis nunq̄ speraret ulyxē. Illū expectando facta remāsit anus:& plæ-raq̄ uerba noīatiuo iūgi recusant:nō. n. sicut dicit Hor. uxor iuicti iouis eē nescis:& sicut dicas incipe mihi eē of-ficiosus:& noli eē illi iuidus ita inusitate pcipe illi eē familiaris mihi & hmōi ueluti & accusatiuo uti aliqn̄ latine nō possit. Vt incipit ille doctum esse:& desinit hic mihi eē infestū. IMProbitas:peruicacia. CAstrauit:ut ne ro formosos. LORipedem:claudum & contortum. STRumosum:pectore tumentem. INVnc o iuuenis spem lætare tui:quidam legūt nō ergo spem. FIET adulter publicus. q formosus est. NEC erit fœlicior astro martis:ut in laqueos nūq̄ incidat:q̄ mars cū uenere i adulterio comprehensus a uulcano adamantinis irretitus uinculis diis omnibus fuerit ridiculo q̄ nota per Homeꝝ in odyssea fabula est. NECat hic ferro secat ille cru-entis uerberibus quosdā mœchos:ideo etiā hora. hic se præcipitē tecto dedit ille flagellis Ad mortē cæsus:fugi-ens hic decidit acrē Prædonum i turbam:dedit hic ꝑ corpore nūmos. Hūc pmiserūt calones:qn etiā illud acci-dit ut qdā testes caudāq̄ salacē Demeterēt ferro. ET mugilis itrat. Pli. mugilis & lupus mutuo odio flagitāt:ni gidius auctor est prodere caudā mugili lupū eosdēq̄ æstatis mensibus cōcordes eē:omnes autem uiuere qbus sic caudæ amputentur:pōt igitur uideri Iuuenalis adulterū mugilem nominasse quod seminale mēbrum ita ei ut mugili amputetur. aut certe q̄ adulteris datus mugilis pœna fuerit:unde Catullus. Ah tu te miserū mali fati quē attractis pedibus patente porta percurrent raphaniq̄ mugilesq̄. SED tu. en. tuus ille uenustulus adulter:ut en-dymion quo captam dianam ferunt. Proper. Nudus & endymion phœbi cœpisse sororem Dicitur:& nudæ cō cubuisse deæ:cum ut tam Pli. q̄ Alexander aphrodiseus ait lunæ uias & motus scrutatus fuisse primus existime-tur. CVM de. fer. impudica mulier ut & sui temporis aliqua.

Fiet & illius qua nō amat:eruet omnem
Corpis ornatū:quid. n. ulla negauerit hudis
Inguinibus:siue est hæc hippia siue catulla:
Deterior totos habet illic fœmina mores

ℭERVet:seruilia. s. atq̄ adultera. HVdis īgui. hu-da uulua. SIue hipp. i. siue sit auara uel ꝑdiga uti ille de hippia paulo supius ait:prōpti⁹ expediā quot ama uerit hippia mœchos. DEterior to. i. q̄ i reb⁹ aliis de-terior est:adultero moratā se:& liberalem præbet.
GRAue propositum: Constantia pudicitiæ erga

MAN.

phædram nouercā:a q̄ attētatus:& quū obsequi: nollet illa postea falso eū theseo pr̄i isimulauit:dicēs hippolytū eā attētasse:q̄d quidem ipsa fecerat. BELlorophōti:fuit is glauci regis Ephyræ filiꝰ:& formosissimus. HIC sthenoboea p̄ti regis uxor:apud quē ille degebat eū blāditiis & illecebris agressa ē:promitētes mariti regnū:q cū tenuisset accusatus ab illa ē regi ꝙ sibi uim īferre uoluisset. Multa demum subire pericula coactus est ꝓpterea:at quū uictor semp fuisset

Belloro phonti Stheno boea.

Sed casto q̄d forma nocet:quid ꝓfuit īmo
Hippolyto graue ꝓpositū q̄d bellorophōti:
Erubuit nempe hæc ceu fastidita repulsa
Nec sthenoboea minꝰ q̄ cressa excāduit:& se
Cōcussere ambæ:mulier sæuissima tūc ē cūnā
Cū stimulo odio pudor admouet:elige quid

gratiā meruit apud eurię Stenoboeæ p̄rem.q̄ de re illa furore & ira ducta sibi ipsi mortem cōsciuit:auctor ē hyginius de sideribus:& Homerus libro sexto iliados:quam rem latius scribit:appellatq̧ nō Sthenoboeam sed anteam. ERVbuit nempe hæc:ordo est:hæc appositio. SThenoboea ceu fastidita repulsa erubuit nēpe. NEc minus excāduit q̄ cressa.i.phædra cretensis. FAstidita.i.habita fastidio a bellorophonte:ac spreta. REpulsa: quā:scilicet habuerat a bellorophonte. COncussere:in ultionem excitauere. PVDor.dedecus.

DOMI. ¶ DETErior hēt illic totos mores:hoc ē mulier q̄ ī aliis rebus deterior ē ꝑstat se erga adulteꝝ bn̄ moratam & liberalē DE bellorophonte:notissima ē hist.apud homeꝝ & hyginū. COncussere se ambe.i.erexere sese ī ultionē:tractū a pugilibus q inituri certamē manus cōcutiūt. ELIge q̄d nā:historia a tacito ꝑscriptū affert in exēplū ut oñdat formā obesse:nā messalina absente Claudio marito syllio iuueni formoso cōsule designato nupsit Tacitus. Haud sum ignarus fabulosum uisum iri:paulo post cōsulem designatū cum uxore principis ꝑdcā die: adhibitis qui obsignarēt uelut suscipiēdoꝝ liberoꝝ cā cōuenisse:atq̧ illam audisse auspicum uerba: sacrificatū apud deos discubitum inter cōuiuas:oscula:complexus:noctem deniq̧ actam licentia coniugali.

MER. ¶ HIPpolito:apud maritū Theseū nouerca phædra priuignū hippolytū:falso de adulterio accusauit. QVid bellorophōti:bellorophōtes cū a sthenobea uxore proeti.de coitu īterpellatus eēt:ueritus hospitalis iouis iram lasciuam foeminā reppulit. Vn̄ exardēs repulsa mulier uiro īnocētē hospitē accusauit:q hospitii iure motus: illum domi īterficere nō sustinuit:sed datis codicillis ad iobatē soceꝝ:illū in lyciā misit:lectis ergo codicillis Iobates in ultionē criminis:ad chimerā & solymos domādos bellorophōtē misit:ut sub ꝑtextu memorabilis pugnæ interiret. Sed chimera & solymis deuictis laudē rettulit maximā:illud addendū arbitror declinari bellorophōtes & bellorophō ī tertia declinatione. SThenobea:hāc alio noīe Homerus Antheā uocat. Cui nubere Cæsaris uxor destinat:messalina Claudii cæsaris uxor(ut plurimi tradūt historici)in.C.silium iuuētutis romanæ pulcherrimū ita exarsit:ut Iuniā syllanam nobilem foeminam matrimonio eius exturbaret. Vacuoq̧ adultero potiretur. Ergo nō furtim:sed multo comitatu domū eius uentitabat opes & honores largiens:& dum sacrificii cā hostiam claudius profectus esset. Cūcta nuptiarū solēnia celebrata fuerunt. Nam Sylius designatus consul: cū uxore principis prædicta die:adhibitis qui obsignarēt:uelut suscipiēdorum liberorum cā conuenit:ubi illa auspicum uerba audita sunt subierūt:sacrificarūt apud deos:interq̧ cōuiuas discubitū est:& nox deniq̧ licētiæ coniugali acta fuit. Quod dedecorosum & audax facinus:Callistus:Narcisus:& Pallas:Tres liberti Cæsaris exhorrētes subornarūt calphurniā & cleopatram cōcubinas cæsaris ut messalinam Claudio accusarēt:q̄bus deferrentibus ubi nupsisse uxorē filio cognouit conuocatis amicis:& de securitate & de uindicta deliberauit: tandē impudicam mulierem:quæ & eadē marito moliebatur perimere iussit:missisq̧ centurionibus:& tribuno in hortos lucillianos ubi fusa humi messalina iacebat:assidente matre lepida transfixa fuit.

Belloro phonte. Stheno bea Iobates Solymi Chimera Nupsit messalia Solemnia nuptiarū Liberti claudii cædes Messaliæ

VAL. ¶ FIET & illius:adulter. QVAm nō amat:sed pecuniæ cā. VDis ingui.nō uiro dixit q̄n coitus cā ꝓdigūt acerbe ac satyrice dictū. SIVe ē hæc hippia:audax & īpudica mulier. SIVe ca.q̄ ꝑ q̄stu corpus suum publico obiicit stupro:licet romani nobilissimi ciuis cōiūx. QVid ꝑ er.i quibusdā legit̄ īmo hippolito graue ꝓpositū q cū a phædra nouerca ob formā adamatus & ad stuprū fuisset adhortatus ipsam tales detestatus concubitus ef fugit:nouerca uerso crimine ī hippolytū theseo marito cū cōpellationis stupri accusauit:quo agnito p̄ris oculos fugit hippolytus:quē dū curru ī maris littore exerceret̄ de tribus ꝓmissis unū theseus ab ægeo p̄re poposcit ad īteritū:ægeus e mari phocas marinos emittēs equos territat hyppoliti:q passim ꝑ īuios dilapsi saltus eū iactauerūt: laniarūt:occiderūt.diana uero speciosū uenatorē amisisse dolēs ab æsculapio auctore medicinæ exorauit:ut illesū oībus mēbris uitæ restitueret:quē acceptū ipsa suo loco cōsecrauit uirbiuq̧ ꝙ bis ī uitā ꝓlatus eēt appellauit. QVid bel.q hipponus primū post ab īterfecto corīthio bellero bellorophōtes dictus hic ut Tragicus scribit asclepides:genere neptūni noīe glauci filius:ne igit̄ ob cædē lueret poenas metuēs a neptūno:ut se celerius in pedes daret ex medusæ gorgonis sanguine natū accepit pegasū alligeꝝ equū sic dictū ꝙ ex medusæ sanguine ἐκ πεπηδηκη.i.euolauerit:uel ut q̄dā τησ πηγησ.i.fonte quē ungula terrā fodiēs hausit:hoc inq̄ agros bellorophōtes equo peruenit: ubi regis ꝑti acceptū hospitio:ꝑ q̄ formosum uxor ardenter adamauit:& sibi nō cōsentientem ꝑto marito est criminata. id facile credēs maritus:sed tamen hospitem sibi necare nefas ratus ei ad socerum suum iobatē litteras ī lyciā dedit:ut occideret̄ ꝑferendas:bellorophōtes autē nil tale suspicatus quo mittebat̄ mature ꝑuenit:at iobates ut Home.ait diebus nouē sacroꝝ ritu exactis tū demū a ꝑto datas lr̄as legit: q irā odiūq̧ ī bellorophontē sibi eē dissimulans ipsū ad pugnādū primū cū chimæra mittit existimās non fore ut ab ea euaderet:q̄ debellata ī solimos ferocissimū bello populū missus uictor rediit:& deniq̧ ab amazonibus cū uictoria redeūti delectos a rege ferociores lyciæ ex īsidiis undiq̧ erūpentes:superat:fugat:cædit: cuius in uictu robur & aīum ꝑñtem iobates admiratus cassandrā filiā suā ei locat:ex qua & bellorophōte isander hippoloch & laodomia nati:ex laodomia porrho & ioue sarpedon. QVid bellorophōti:& bellorophōtes bellorophōti:& bellorophontæ:ut anchises anchisæ dicitur. Ho. παντασ γαρ και τεθιφνεν αμύμονα βελλεροφοντησ.& bellorophon:ut xenophon. Theocritus in carmine bucolico ωσ και ὀ βελλεροφων πελοποσ

να ϛοισι λαλέιμεν. MEC ftenoboea minus q̃ creſſa excãduit:ſthenoboeam pœti uxoré fuiſſe Suidas ſcribit.Ho.uero antiã q i ſexto iliados ĩquit.τωδε γυνήωροτου ε ωεμηνα τοδι αντεια. Quã creſſa: phædra minois cretẽſiũ regis & paſiphaes filia quã ex creta a minotauri cæde ĩ græciã rediẽs rapuit theſeus creſſa fit a cres cr̃tis: n.i cretes crete⁹ & cretẽſis & cretic⁹:creſſa uero creſſæ⁹ & creſi⁹ facit:ut threx threcis threſſa:& thrax threſſa thracius & thracus:thraix uel threix thraiſſa uel threiſſa & threcius & thraici⁹ & thraicus.Ruffus Feſtus ĩ aratro andromedã thraicinã ſub flabris aqlonis eadẽ rõne & threicius dici põt ſed praro utrũq legit̃ eadẽ ana logia libys libyſſa:uñ libyſſinus.Ruffus Feſtus de oris maritimis:ſũt maſſieni regna libyſſina ſũt feracis agri & diuitis tarteſſi: & libyſtis libyſtidis.libyx aũt libycis facit a quo genitiuo libycus libyca libycũ naſcitur: & fere hæc ſũt q̃ ex maſculino fœmininũ ad ſimilem analogiam emittãt libyx libyſſa:phoenix phœniſſa magnes magneſſa.Ho.magneſſam hippolitẽ dum fugit abſtinẽs thraix thraiſſa:& reliqua quæ diximus creſſa:ut tradit Herodianus. ELige qd nam ſuadẽdum eſſe putes cui nubere Cæſaris uxor deſtinat:meſſalinam claudi ĩperatoris uxoré dicit q̃ nouo furore inuſitatoq amore i.G:ſilliũ iuuẽtutis romanæ pulcherrimum:ita ut Taci. inquit exarſerat:ut iuliam ſyllanam nobilem fœminam matrimonio eius exturbaret uacuoq adultero potiret̃ neq Silius flagitii aut periculi neſcius erat:ſed certo ſi abnueret exitio & nõnulla fallẽdi ſpe ſimul magnis p̃miis opperiri futura & p̃ſentibus frui ꝑ ſolatio hẽbat illa nõ furtim ſed multo comitatu uẽtitare domũ & cõgreſſibus adhæreſcere largiri opes:honores itaq ꝓfecto hoſtiã Cæſare nuptiaꝝ ſolẽnia celebrãt̃:adhibit⁹ q obſignaret tabulas auſpicũ uerba ſubitũ diſcubitũ ĩter cõuiuas nox deniq acta licẽtia cõiugali.Cæſar q̃ facta ĩtelligens ueniã ĩ p̃teritũ ſilio dari iubet:redderet uxoré rũperetq tabulas:tñ narciſus an deſidiũ ĩquit tuũ noſti:nam matrimoniũ ſilii uidit populus & ſenatus & miles:ac ni ꝓpere agis tenet urbẽ maritus ſatis conſtat eo pauore offuſũ claudiũ:ut idẽtidem ĩterrogaret an ipſe imperii potẽs:an Silius priuatus eſſet:dum meſſalina ĩ procacibus bacchatur choris:ĩgreſſus urbẽ Cæſar ad ſe adduci ſilium iubet:qui admotus tribunali nõ defenſionem nõ moras tentauit p̃catus ut mors acceleraretur occiſo ſilio meſſalinæ cædem narciſus properauit.

Suadẽdũ eſſe putes:cui nubere cæſaris uxor
Deſtiat:optimus hic & formoſiſſimus idem
Gentis patritiæ: rapitur miſer extinguendus
Meſſalinæ oculis;dudum ſedet illa parato
Flameolo:tyriuſq palã genialis in hortis
Sternitur: & ritu decies centena dabuntur
Antiquo ueniet cum ſignatoribus auſpex:
Hæc tu ſecreta: & paucis cõmiſſa putabas
Nõ niſi legitime uult nubere: qd placeat dic
Ni patere uelis: pereũdum eſt ante lucernas:
Si ſcelus admittas:dabit̃ mora puula dũ res
Nota orbi & populo cõtingat principiſ aures
Dedecus ille domus ſciet ultimus: interea tu
Obſequere imperio: ſi tanti uita dierum

❡ SVAdẽdũ.ſ.illi. CAEſaris uxor:dũ Claudius cæſar ſacrificii grã hoſtiã ꝓfcũs eẽt:meſſalina. C. Syliũ cõſulẽ deſignatũ: iuuẽtutis romanæ pulcherrimum ſpreto Claudio cõiugẽ ſũpſit:neq Sylius flagitii aut p̃iculi neſcius erat:ſed qa certo ſi abnueret exitio opponebat̃:p̃ſentibus frui ꝑ ſolatio habeat.Illa nõ furtim:ſed multo comitatu ſyli domũ petebat: largiebatur opes & honores:poſtremo uelut trãſlata iã fortuna paratus prĩcipis apud adulteꝝ uiſebant̃. Demum cũcta nuptiaꝝ ſolẽnia celebrata ſũt:cõuenerũt.n.qui obſignarẽt:audiuit & auſpicium uerba ſacrificauit:diſcubuit ĩter cõuiuas.Oſculataq & cõplexa ẽ ſyllium: nox deniq acta licẽtia cõiugali.Quapp Narciſus libertus Claudio hoſtiæ moranti p duas pellices Calphurniã & cleopatrã Meſſalinæ adulteriũ ſignificauit.Ipſe ẽt accitus dixit:mr̃imoniũ ſyllii uidit populuſ & ſenatus:& miles.ac ni ꝓpere agis:tenet urbẽ maritus.Timẽs igit̃ meſſalina lucillianos ĩ hortos digreſſa ẽ:tẽtauitq poſtea marito occurrere ut ueniã impetraret.Syllius tribunali admotus nõ deffenſioné: nõ moras tẽtauit p̃catus ut mors acceleraret̃. Tici⁹ ꝑculus cuſtos Meſſalinæ & ſyllio datus ẽ.Interim meſſalina lucilianis ĩ hortis ꝓlatabat uitã:cõponebat p̃ces nõ nulla ſpe. Ac ni cædẽ eius narciſus ꝓperauiſſet Claudius pepciſſet:ꝓrupit.n.narciſus denũciauitq Cẽturionibus & tribuno q aderãt exeq cædẽ:ita ĩperatoré iubere:qua de re ĩ hortis lucilianis ictu tribuni tranſfixa ẽ meſſalina. Narciſo uero decreta ſũt qſtoria inſignia.Hæc oĩa ex taciti.li.xi.Meminit ẽt Sueto.Extiguẽdus:a Claudio.ſ.redeũte ex hiſtoria. DVDũ & iã dudũ de paruo tpe dicũt̃. FLAmeolo:dc hoc uideto ſat.ii. GENialis matrimonialis torus.Geniales.n.ꝓprie ſũt lecti q ſternunt̃ nubẽtibus puellis:dicti a generãdis liberis.Ser.lib.vi. IN hortis.ſ.lucilianis teſte tacito.li.xi.ubi meſſalina obſeruari ſolebat. CENtena:ſeſtertia.ſ. DABuntur doti uidelicet. RITV anti.dos.n.marito dari ĩſtituta fuerat pp mr̃imonii onera. SIGnatoribus.ſ.dotis:nã ut taci⁹ ſcri: & Trãql.Meſſalina.C.ſyllio nupſerat dote ĩter auſpices cõſignata. AVſpex.Valerius li.ii.ſic. Apud antiquos nõ ſolũ publice:ſed etiã priuatim nihil gerebat̃:niſi auſpicio prius ſũpto:quo ex more nuptiis etiã nunc auſpices iterponũt̃ q q̃uis auſpicia petere deſierint:ipſo tñ noĩe ueteris cõſuetudinis ueſtigia uſurpant̃:legitime oĩa.n. q̃ ad ueꝝ mr̃imoniũ p̃tineret adeſſe uoluit. ANte lu.ante noctis aduẽtũ. TVO:ſylli. IMper. Meſſalinæ.ſ. ❡ HIC.ſ.Sylius iuuenis cõſul deſignatus forma:& dignitate p̃cellẽs:ut ſcri.Taci. RAPit̃ mulier:uel ad ſupplicũ quo affectus ẽ:uel ad nuptias iuſſu Meſſalinæ. EXtiguẽdus.ſ.paulo ꝓpoſt redeũte ex hoſtia ad urbẽ Clau. HORtis:uel lucilianis: nã illic interfecta eſt Meſſalina:uel meſſalinæ hortis. ANTiquo ri.nam antiquo ritu inſtituta eſt dos:quaſi mulier ita uideatur emere uirum:ut ſcri.Var. AVSpex:auſpices qui ſolent præeſſe legitimis nuptiis. CVM ſignatoribus.ſ.dotalium tabulaꝝ:nam obſignatas fuiſſe tabulas dotis ſcribit.Tranquil. ANTe lucernas:ante lucernas dixerunt antiq pro ĩ mediis conuiuiis & ludis nocturnis.ideſt in medio cõuiuio nocturno.Plinius.Ioliã paulinam ſe tanti apparaſſe ſcribit ut ſpectaretur ad lucernas. VLtimus ſciet:te ferente

MAN.
Meſſalina
Syllius

Geniales

Auſpicia

DOM.

ei calphurnia hostiæ ēt hoc dictum est ei matrimoniū Sylli uidit populus senatus & miles:ac ni propere agis:tenet urbem maritus. IMPerio Messalinæ:cui⁹ iussu multæ cædes ꝑpetratæ fuerunt:ut scribit Tacitus.Nil ergo optabunt homines nō debent petere & optare aliquid o iuuenalis cū omnia sint pernitiosa ut ostendisti.

MERV. ℭ FLAmeolo:diminutiua forma a flameo:quo caput nouæ nuptæ uellabaṫ. GENialis:ꝓprie lectus q̄ nubētibus puellis sterni solet. RITu de.cē.da.Anti.ad formā dotis antiquo ritu dixit datam aut ad numeꝝ rettulit.

Genialis. Summus numerus pecuniæ. Nā auctoribus Pediano & Plinio:non erat apud antiquos numerus ultra centū milia.Itaq; hoc ē hodie multiplicatū ut deciescētena milia:aut sæpius dicaṫ.Vn̄ horatius grandē pecuniā significaturus ait.Decies cētena dedisses:huic parco.CVM signatoribus:nuptialiū tabulaꝝ:quos adhibitos fuisse supra diximus. AVSpex:nuptiæ nisi captatis auspiciis fiebāt.Vir.Primisq; iugarat ominibus:& Luca.de martia nubēte Catoni.Cōtentiq; auspice bruto. ANTe lucernas:lucernaꝝ apud priscos plura fuere genera.Nā alia lucerna fuit cubicularia:de qua

Dimyxos. polymixos. Martialis Dulcis conscia lectuli lucerna.Quicquid uis faciam licet tacebis Alia dimyxos.i.duaꝝ nariū & polymixos pluriū nariū:de qua idē Martialis.Illustrē cū tota meis conuiuia flāmis.Totq; gerā myxos una lucerna uocor.Sic enim exponit pollux ubi de naso:& quo nomine eius meatus appellentur scribit.

VAL. ℭ PARAto flameolo:quo nubentes caput operiebant. TYRius genialis:thorus cōnubii stragulo sternitur purpureo. IN Hortis:subaudiendum lucianis. DECies centena:deest sestertia. SIGNatoribus tabularū obsignatoribus. AVSpex:quoniam nuptiæ nisi auspicato nullæ fiebant. ANTe lucernas:antequam nox aduētet. ILLE Clodius:maritus sciet domus infamiam ultimus.

Paucorū:quicquid leuius meliusq; putaris
Præbēda ē gladio pulchra hæc & cādida cer/
Nil ergo optabūt hoies:si cōsiliū uis (uix
Permittes ipsis expendere numinibus quid
Cōueniat nobis:rebusq; sit utile nostris.
Nā pro iucūdis aptissima quæq; dabunt dii
Carior est illis homo q̄ sibi:nos animorum
Impulsu & cæca:magnaq; cupidine ducti
Coniugium petimus:partūq; uxoris:at illis
Notum qui pueri:qualisq; futura sit uxor:
Vt tamen & poscas aliquid:uoueasq; sacellis
Exta:& candiduli diuina tomacula porci
Orandū est ut sit mens sana in corpore sano
Fortem posce animū mortis terrore carentē
Qui spaciū uitæ extremū inter mūera ponat
Naturæ:qui ferre queat quoscūq; labores
Nesciat irasci:cupiat nihil & potiores
Herculis erumnas credat sæuosq; labores
Et uenere:& cœnis:& plumis sardanapali.
Monstro qd ipse tibi possis dare semita certe
Tranquillæ per uirtutem patet unica uitæ
Nullum numē abest:si sit prudentia sed:te
Nos facimus fortuna deam:cœloq; locamus

MAN. ℭ NIL ergo.alterius uerba. ERGO:cum omnia sint perniciosa. SI Cōsiliū:poetæ respōsio. EVPēdere:excogitare. NAm pro iucūdis.i.pro illis:q̄ ad oblectationē & uoluptatē petimus. APTissima q;q; dabūt dii:Seneca etiam epistola.Cxi inqt.Quicqd nobis bono futurū erat:dominus & parens nr̄ in ꝓximo posuit:nō expectauit īquisitionē nostram & ultro dedit nocitura altissime ꝑsit. Valerius li.vii.c.ii.de sapiēter dictis ac factis:ubi de Socrate meminit hanc rē latissime uti & iuuenalis edocuit:unde haud dubiū est iuuenalē inde hæc accepisse:scribit autē.

deus bona tradit ultro.

Socrates de diis. Vota pua. Valerius sic extrema de Socrate philosopho. Socrates humanæ sapientiæ quasi quoddā terrestre oraculum:nihil ultra petendum a diis immortalibus arbitrabatur:q̄ ut bona tribuerēt:qa ii demum scirēt qd unicuiq; eēt utile.Nos aūt plerum id uotis expetere:qd nō impetrasse melius foret.Etenim densissimis tenebris inuoluta mortaliū mens:in quam late patentem errorē cæcas precatiōes tuas spargis diuitias appetis:quæ multis exitio fuerūt.Honores cōcupiscis q complures pessundederūt regna tecum ipse uoluis quoꝝ exitus sæpenumero miserabiles cernunṫ splēdidis cōiugiis iniicis manus:at hæc ut aliqn̄ illustrant ita nōunq̄ funditus domos euertūt.Desine igiṫ stulta futuris maloꝝ tuoꝝ cāis q̄si fœlicissimis rebus inhabitare teq; totū cælestiū arbitrio permitte qa qui tribuere bona ex facili solēt:ēt eligere aptissime possunt:hæc ille. NOTū q pueri.Socrates apud Platonem de uoto Alcybiadi sic ait inuenies ꝑterea eodē pacto nōnullos homines qui filios uotis exoptāt.At quū filios adepti sunt in calamitates doloresq; maximos incidūt.Nā pleriq;:quū nati:per oēm ætatē improbi perseuerent:uniuersam uitam mœrore cōficiunt:q uero ꝓbos filios nati:aduerso quodam casu illis orbātur:nihilominus q̄ superiores illi miseri sūt ut prorsus eligerent nunq̄ se filios genuisse.

Filiorum anxietates

tomacula. TOMacula:ædulia quæ fere ex iecore & pulmone porcino fieri consueuerunt τομὴ autem & ἀτομος incisio ac sectio dicitur:inde itaque uolunt Tomacula dici. OPTandum est &c:

orandum quid. Prudens mihi uidetur poeta ille inquit Socrates in alcybiade secundo platonis:qui sic ait iuppiter rex optima quidem nobis & uouentibus & non uouentibus tribue.Mala autem poscentibus quoq; abesse iube:ait etiam

Sultitia. Mens. Furor. Demētia. idem Socrates:q; lacedæmonii tam priuatim q̄ publice deos orabant pulchra cum bonis sibi tribuere:nec plura illis precari quis audebat.Ait quoq; Magna prouidentia opus esse:nequis seipsum lateat.dum magna petit mala credens bona se poscere. MENS sana:hoc ait:quoniam ut Cice.inquit in lib.de.na.de. Stultitia cōsensu omnium philosophorum maius est malum:qui si omnia mala & fortunæ & corporis ex altera parte ponanṫ. Sapientiam autem nemo assequitur in summis malis omnes sumus:utq; philosophus libro primo ethyco.ait.

Sanitas animorū. Vt est in corpore uisus:sic est in anima mens.Et Cicero in oratione de respōsis haruspicū ita inquit.Quæ pōt homini maior esse pœna furore atq; dementia.Et li.iii.tus.sic.Oēs insipiētes isaniunt.Sanitatē enim aioꝝ pō

fita in tranquillitate quadã cõstantiaq; cesebãt:iis rebus mẽtem uacuam appellarũt insaniã.Item. Menti totius animi regnum ab natura tributũ ẽ. FORtem posce animũ.Is homo fortis proprie dicitur:qui circa honestam mortẽ:& ea omnia:quæ repente eueniunt atq; afferunt ipsam:interritus ẽ:ut scribit philosophus libro.iii.ethi.

¶MORtis terrore carentẽ:Mors est animi discessus:a corpore:ut inqt Cicero li.i.tuscu.Terror aũt ẽ metus concutiẽs ut idẽ ait li.iiii.tuscu.QVI spatium uitæ:&c.Pli.li.xxviii.c.i.ait:ex oĩbus bonis q̃ homini tribuit natura:nullũ melius esse tẽpestiua morte. NEsciat irasci.Idẽ philosophus lib.iiii.eth.scribit:q; ille q ꝓ quibus:& quibus oportet:& quum oportet:q̃to in tpe oportet irascitur:laudat.Qui uero nõ irascuntur pro q̃bus oportet & ut oportet:& quum oportet & quibus oportet:fatui esse uidentur. HErculis erumnas.de iis dictum est in sa ty.i.Erumna autem ægritudo est laboriosa:ut inquit Cicero.li.iiii.tuscu. SARdanapali:fuit is semiramidis filius:ultimus syriæ rex.Vir muliere corruptior.Arbactus præfectus ipsius medis præpositus:quum inuenisset eũ inter sororum greges purpuras colo nentẽ:& muliebri habitu cum mollicie corporis:& oculorum lasciuia oẽs fœminas anteire pensa inter uirgines partientẽ.Indignatus tali fœminæ tm̃ uirorũ esse subiectum:tractantiq; lanã ferrum:& arma habentes parere:progressus ad socios:quid uiderit refert.Negant se ei parere posse:qui se fœminã malit esse q̃ uirũ:fit igit̃ coniuratio:bellum sardanapalo infertur.Victus in regiam se recepit:ubi extructa incensaq; pyra:& se & diuitias suas incẽdium misit:hoc solo uirum imitatus:hæc iustinus li.i.Cicero uero li.v.tuscu.refert Sardanapalum iussisse in busto incidi.Hæc habeo quæ edi:quæq; exsaturata libido Hausit: at illa iacent multa & præclara relicta.Meminit & plura Strabo.li.iiii.ad tres chartas circa finem. SEMita certe:alludit ad ypsilon. NVLlum numen abest.i.nullus deorum:oẽs.n.fauent prudenti & sapienti:hinc horatius prima epistola inquit.Ad summã sapiens uno minor est ioue:diues.Liber honoratus:pulcher:rex deniq; regum.Salustius item ait in catil.Non uotis:neq; suppliciis muliebribus auxilia deorum parãtur uigilando:agendo:bene cõsulẽdo:ꝓspera oĩa cedũt:ubi secordiæ atq; ignauiæ te tradideris:nequicq̃ deos implores:irati infesti q; sunt:& Cicero in oratione de responsis aruspicũ:ita scribit.Deorũ imortalium numine omnia regi guberna riq; ꝓspeximus.Lactantius præterea li.iii.c.xxix.lege hoc carmẽ ita.Nullũ nomen habes si sit prudentia:sed nos te facimus fortuna deã cæloq; locamus:inde subsequit̃ stultitia igit̃ error cecitas ut Cicero ait ignoratio rerum atq; causarũ naturæ fortunæ noĩa induxit. NOS desides.s.ignauiq;. FACimus deã.Pli.itẽ li.ii.c.vii.sic:Toto quippe mundo & oĩbus locis:oĩbusq; horis:oĩum uocibus fortuna inuocatur:& una nominat̃ una accusat̃ una agitur rea:una cogitat̃:sola laudatur:sola arguit̃:& cũ cõuiciis colit̃ uolubilisq;:a plerisq; uero & cæca etiam existimata:uaga:inconstans:incerta:uaria:indignorũq; fautrix:huic omnia expensa.huic ferũtur accepta:& in tota rõne mortaliũ sola utranq; paginã facit.Adeoq; obnoxiæ sumus sortis:ut sors ipsa pro deo sit q̃ deus probatur incertus &c.Salustius ẽt in catil.inquit:sed profecto fortuna in oĩ re dominatur.In iugurtino uero ait:sed dux atq; imperator uitæ mortaliũ animus est:quippe fortuna probitatẽ industriam aliasq; bonas artes neq; dare neq; eripere cuiq̃ potest.Et Seneca epistola.lxxxxviiii.ait.Errant enim qui aut boni aliquid nobis:aut mali:iudicãt tribuere fortunam.Valentior.n.omni fortuna animus est & in utranq; partem ipse res suas ducit:beatæq; ac miseræ uitæ sibi causa est.At Cicero in li.de.na.deorũ sic ait:Ad rem aũt ut redeã iudicium hoc oĩum mortaliũ est:fortunam a deo petẽdam:a seipso sumendam eẽ sapientiam:fortuna aũt ut scribit lactantius li.iii.c.xxviii.ẽ accidentium rerum subitus atq; inopinatus euentus:simulachrum eius cum copia & gubernaculo fingunt tanq̃ hæc opes tribuat:& humanarum rerum regimen obtineat.Cui opinioni & Vir.assensit fortunam oĩpotentẽ uocat:& historicus qui ait:sed profecto fortuna in omni re dominatur.Quid ergo cæteris diis loci superest.Et philosophus lib.ii.physi.ait:fortunã eẽ causam per accidens:uñ Cicero libro secundo de diuinatione sic.Quid est enim aliud fors.Quid fortuna:Quid casus:Quid euentus:nisi quum sic aliquid cecidit:sic euenit:uel non cadere atq; euenire:uel aliter cadere atq; euenire potuerit.

¶SI Consiliũ uis:respõdet Iuuenalis. PRO iucundis.i.loco eorũ q̃ nos petimus ad uoluptatẽ. ANImorũ.i. affectuum & elationis. ATTamen ut poscas.Tomacula sunt farcimina porcinis carnibus cæsis & obuolutis pingui.Mar.Tomacula figurate protulit.meminit aũt huius uictimæ Iuue.potius q̃ aliarũ q̃m in nuptiis & re uxoria:cuius paulo ante fecit mentionem:qualisq; futura sit uxor:porcus mactabatur:ut Varro in re rustica scribit: NVLlum numen habes si sit prudẽtia:hoc dr̃ ad fortunã quæ nullum numen.i.nullas uires & potentias in nos habet si prudentes simus.i.si secundum uirtutem uiuimus. SED nos.s.negligentes uirtutem:& qui imprudẽtia ferimur. FACimus deam & consecramus te cælo:q.d.Fortuna ex imprudẽtia hominum nata est & censet̃.

SARdanapali:lege Diodorum & Strabonem:qui de hoc satis multa scribunt.

¶PRAEbenda est gladio tam pulchra & candida ceruix.Silius flagitii aut periculi nescius erat:sed certo si abnueret exitio:& nõ nulla fallendi spe simul magnis p̃miis operiri futura:& præsentibus frui ꝓ solatio habebat. Vnde merito dixit poeta.Interea tu obseq̃re imperio:si tanti uita.dierũ paucorũ. NIL ergo optabunt homines si cõsilium uis paraphrasticos sñiam eam:quam Valerius maximus scribit fuisse Socratis.Poeta nunc uersu explicauit.Nihil.n.ultra arbitrabat̃ Socrates petẽdũ a diis imortalibus q̃ ut bona tribuerent:qa ii demũ sciret qd̃ unicuiq; eẽt utile.Nos aũt plerũq; id uotis expetimus q; nõ ĩpetrasse melius foret. NOS animorũ impulsu:& cæca magnaq; cupidine ducti.Idẽ Valerius.Et enim densissimis iuoluta tenebris mortaliũ mens:in quã late patẽtem errorẽ cæce p̃cationes tuas spargis. CONiugiũ petimus:idẽ splẽdidis coniugiis iniciis manus.At hæc ut aliqñ illustrant:ita nõ nunq̃ funditus domos euertũt. CANdiduli diuina tomacula. Tomacula edulia:q̃ fere ex iecore & pulmone porcino fieri consueuerũt:solebãtq; cõfici in gallia:& romã apportari:auctore Varro.in libris rerũ rusticarũ:a quo tomacinæ appellãtur:q̃ hic tomacula & Mar.tomacula ꝓtulerunt.Insubres galli:nostris tẽporibus tomacellas dicũt.Alii uero murtata:sed de murtatis alio loco plura dicemus. ORAndũ est ut sit mens sana in corpore sano:hoc uersu significauit p̃ria illa naturæ:in quibus adhibita uirtute philosophi pau-

insania
Fortis
Mors
Terror.
irasci
erumna
Sardanapallos
Sardanapali
Epit.
Sapiens.
Dii fauẽt bñ agentibus Dii rectores omnium.
Fortuna dea
animus
Fortuna
DOMI
MER.
Silius
Socratis sententia
Tõacula
Murtata
Prima naturæ

In academicis & de finibus i quibus fœlici. hominis Mores fortunam fingunt VAL.

lo rectius sentiẽtes:summũ bonũ in uita posuere:qđ sæpius Cice. i academicis cõmemorat:ab hoc.n.uno fonte de fluit oĩs ratio deserẽdi de finibus bonoꝝ & maloꝝ. Sũt ãt prima naturæ:ea q in homine pstãtissima habentur hoc ẽ ĩtegritas mẽbroꝝ & sensuũ. Sed qa hæc sola nõ sufficiũt:uirtutẽ uoluerũt adhiberi:q nec seruiret:nec par esset:sed potius iperaret. Vnde merito subiũxit poeta. Semita certe tranqllæ p uirtutẽ patet unica uitæ. utpote cõiungẽs prima illa naturæ cũ uirtute domina. NVLlũ numẽ abest si sit prudentia. Vt nulli certe addictus sectæ. Imperiũ a fortuna tollit:secutus Salustiũ:qui ait. Fortuna cũ moribus imutat:& illud sui cuiqȝ mores fingũt omnipotẽs fatũ esse desiit. Alibi uero fortunam rerũ dominã dicit:ut. Si fortuna uolet fies de consule rhetor. ET Item. Plus & enim fati ualet hora benigni. Quam si te ueneris cõmendet epistola Marti.

¶ QVIcquid melius leuiusqȝ putaris:sensus ẽ. putaueris melius leuiusqȝ qđ uelis hæc tua pulchra & cãdida cer uix ẽ pbẽda gladio. NIL ergo optabũt hoĩes:antypophora. VOVeasqȝ sacellis: exta sacrifices. DIVina:q diuinis rebus adhibent. Sane quõ orãdũ sit Socrates apud Platonẽ docet i alcibiade posteriore uerbis cuiusdã poetæ inqens:iuppiter rex optima qdẽ nobis & uouẽtibus & non uouẽtibus tribue:mala aũt poscẽtibus quoqȝ abesse iube THymatula por. απὸ τοῦ θύω qđ ualet sacrifico:unde & thus:sũt q tomatula legãt.i. fartũ απὸ τεμνο cõcido:hoc ẽ contusam carnẽ. SPAcium uitæ extremũ:uitæ exitiũ:q; sapientis ẽ libenter subire: qđ uitare nõ queas. ET Potiores Herculis ærumnas:q̃s cum maxima Herculis ipsius gloria fuisse constat. SAEuosqȝ labores:crudeliter ab eurystheo iunonis iussu impositos aut sæuos ingentes quos tam latini q̃ græci multi enarrarunt. ET Venere & cœnis & plumis sardanapalli:q oẽs delitiosa superauit uita:uñ tritũ apud græcos prouerbium fuit plus rithono senescas ditior sis cyniro & sardanapallo delitiosior:fuit aũt cynirꝰ regis pharnacis p nepos cyprioꝝ rex:at sardanapallus ita pfectus in uenerẽ:ut nunq̃ nisi iter eunuchos & fœminas uideret. ET uene. q iter meretriculaꝝ greges semp uersaret. ET Cœnis:qñ & epulaꝝ delitiæ uenerẽ comitant. ET Plumis:in q̃rũ pfundo sinu recõdant qcunqȝ:ut sardanapallus uixit:hæc.n. tria i primis fractũ & effœminatũ ostendunt hominẽ:sed de sardanapallo nota ẽ historia:in cuius sepulchro inscriptũ epigramma ferunt litteris assyriis sardanapallus anacyndarei filius anchialam & tharsũ die uno condidi:uoraui:bibi:lusi:q; chirologum quidã scripsisse ferunt. TIBI possis dare.ne aliunde iplores suffragia. NVLlum numen abest si sit prudentia qua omnes animi sedantur affectus:ideo plato in alcibiade secundo:perspicuum est inquit & apud deũ & apud homines sane mentis iustitiam & prudentiam præcipue honorari: prudentes autem istique sunt:qui sciũt quæ erga deum & homines agere atqȝ dicere deceat.

Argumentum Satyræ.xi

Arguit undecima Vates conuiuia Lauta.

MAN.

ATTicus eximie si cœnat:sensus ẽ: q; diues large cœnãs habet lautus: & liberalis:pauper uero gulosus & demẽs habebit:scribit aũt ad Persicũ amicũ:quẽ cõuiuã habiturꝰ erat: pmittitqȝ se paratuꝝ ea:q̃ ab luxu abhorrẽt. Atticus:cognomẽ ẽ nobilis & diuitis. Mar. li. vii. Attice q renouas facũdæ nomina gẽtis. EXImie:large:sumptuose: apparate.

Lautus

LAVtus:generosus honestus:liberalis: splẽdidus. RVTilus:cognomẽ ẽ nobilis effecti inopis ob gulã. APIcius.i. gulosus effectus paup ut fuit apicꝰ: de quo latius supra. OMnis cõuictus:oẽ cõuiuiũ. DE rutilo:loquũt.s. ARdẽs sanguine:dũ iuuenis ẽ. COgẽte.s. eũ ad militiã:romani.n. se iã ad gladiaturã conuerterãt:qđ qdẽ sic damnat. Præterea ut habet digestis de re militari. Tribunoꝝ militariũ erat milites i castris cõtinere:& ad exercitationẽ pducere &c. Atqȝ sicut scri gel. xv. c. iiii. Quũ delectus antiquitus fieret:& milites scriberẽtur i iusiurãdũ eos tribunus militaris adigebat &c. FERt scripturus.s. gladiatoribꝰ p qđ ostẽdit Rutilũ iã iuuenẽ cõsumptis bonis. Ianistã factũ cuius officiũ erat gladiatores alere:ut munera edentibus mercede locaret:lucrãdi grã. MVltos:

Satyra undecima.

Atticꝰ eximie si cœnat lautꝰ hẽtur
Si rutilus demẽs: quid enim maiore cachino.
Excipitur uulgi: q̃ paup apicius: omnis
Conuictus: thermæ: stationes: oẽ theatrum
De rutilo: nã dũ ualida: ac iuuenilia membra
Sufficiunt galeæ: dũq; ardens sanguine fert
(Nõ cogente qdẽ: sed nec phibẽte tribuno)
Scripturus leges: & regia uerba lanistæ:
Multos porro uides: quos sæpe illusꝰ ad ipsũ
Creditor introitũ solet expectare macelli:
Et quibus in solo in uiuendi cã palato est
Egregius cœnat meliusqȝ miserrimus horum
Et cito casurus iam perlucente ruina
Interea gustus elementa per oĩa quærunt
Nunq̃ animo pretiis obstantibus: interius si
Attendas: magis illa iuuant q̃ pluris emũtur

Creditor

Socratis uictus

gulosos itelligit: CREditor:is ẽ qui alienã fidem sequit mutuo dãdo pecuniã:uel aliud aliud tribuẽdo:ut ide ei soluat. Ideo ãt Creditor dicit:qa debitori credit. ET qbus:supple:& multos uides. IN Solo palato:uiuẽdi cã: Socrates qdẽ dicebat:hoĩes multos pptera uelle uiuere:ut ederẽt & biberent:se bibere atqȝ esse:ut uiueret:auctor ẽ Mac. libro. ii. sat. EGRegius:aduerbiũ ẽ:nã sequit. MELiusqȝ. Melius.s. q̃ diues aliqs. HOrũ.s. paupeꝝ gulosorum. CASurus:uenturus ad ultimam egestatem. IAM pellucente ruina:traxit ab muro metaphoram INTerea:dum aliquid habent. ELEmenta:per omnia quærunt:ut quadrupedia:pisces:aues. ANImo: desiderio & uoluptati. ATTendas:consideres. IVVant:delectant.

Domitius Cal. Vero. in. xi. Satyram Iuuenalis ad iulianum medicen. DOMI.

ATTicus: ex secta epicuri frugalem cœnã & Tranqlli otii mẽsam persico quẽ inuitauerat pollicef: sed satyræ nõ oblitus excãdescit in gulã eorum qui mensas lautius parãt q̃ diuitiarum modus ferat: hanc mẽsæ frugalitatẽ & otiũ. Mar. Horatius & poetæ q ex epicuri snia agebãt ubiq̧ laudãt & amplectunt: nã epicurus qui ueram uitã in mẽtis trãquilitate & uirtutis exercitatione ponebat: talem laudabat mẽsam ei uitæ. s. cõuenientẽ. non igit inuehit in sectã epicuri Iuue. qd Fidentinus Clunicus putauit: cũ tñ ipse ex snia aristippi iam diu uiuat: hoc ẽ inter epulas quibus uerã uoluptatẽ diffiniebat Aristippus: ut in Fidentinum potius inuehi uideatur Iuue. q̃ in Epicurũ ex cuius snia describit mẽsam. ATTicus: gentilitiũ nomen ducit ab attico equite romano: & litteris & familiaritate Ciceronis insignis ad hunc Mar. attice qui renouas facũdæ noia gẽtis. aliorum atticorum meminit Tacitus: hic uero diues erat. SI Ruti. in rutilũ ex rutilorũ familia hominẽ inuehit: qui cũ tenuẽ haberet rẽ familiarẽ lautissimas parabat mẽsas: ut oẽs iã palã & sentirent & dicerent eum in extremã paupertatẽ delapsurum: & consumptis rebus oĩbus fore lanistã & gladiatorẽ ut idẽ. s. sibi pararet uictũ in quo alludit ad historiã: nã Publius Rutulius unus ex maioribus huius rutili: collega Gnei mãlii in consulatu eruditionẽ gladiatorũ & lanistarum: tradidit qd maximus ita scribit armorum tractãdorum meditatio a publio Rutilio consule Gnei Manlii collega militibus ẽ tradita: is. n. nullius ante se ĩperatoris exẽplum secutus: ex ludo Caii Aurelii Scauri doctoribus gladiatorum accersitis. uitãdi: atq̧ ĩferẽdi ictus: subtiliorẽ rõnem legibus ĩgenerauit. QVAm paup apici⁹: apici⁹ hic p oĩ guloso accipit: sensus ẽ: nihil magis ridet q̃ gulosus fact⁹ paup ut erat Rutilius. SCRipturus leges: ueniet in paupertatẽ & scribet leges gladiatoribus: erit. n. lanista: nam lanistæ dicebant q hẽbãt gladiatores quos mercede locabãt edẽtibus munus: ipse ĩquit erit lanista: & regulus ĩter gladiatores quibus ĩperabit. DVM: iuuenilia mẽbra: irridẽdo hoc dicit. q. d. pperat ad paupertatẽ: ut cũ sit futurus lanista ob inopiã sit saltẽ iuuenis. SVFficiũt galeæ. i. eruditiõi armorum. NON cogente qdẽ: Tribunus plebis cũ cõsules hẽbãt delectũ populi ad militiã aut cogebat quirites dare noĩa: aut phibebat ob seditionẽ & odium ĩ patres: qd longa lectiõe Liuii exploratissimũ ẽ. Suspirans igit satyrice Iu. ait Rutiliũ lanistam hiturũ multos iuuenes ad gladiaturã q dabunt nomina tribuno plebis nõ intercedẽte nec cogẽte ut. s. ostẽdat: oẽm publicæ militiæ disciplinam esse extinctam: & meditationem armorum resedisse tantum in gladiatoribus.

Enarratio Vndecimæ Satyræ.

ATTicus eximie si cœnat lautus habef. Persicũ ad frugalẽ cœnã: & q̃ aut magno cõstet impendio ĩuitat: quo noĩe eos acerrime corripit: q undiq̧ pciosos cibos cõquirẽtes: pr̃imonia ampla plerũq̧ deuorãt: lautica mirum ĩmodũ oblectati. LAVtus hẽtur: lautus dicif: tũ in uictu: tum in ueste cui opponif sordidus: ut ex Horatio colligere possũmus ubi ait. Sordibus a tenui uictu distabit ofellio iudice. Et hic ẽ sensus. Atticus qa diues q̃sitissĩmis epulis laudẽ reportat. Cõtra ãt rutuli luxuriã obiurgamus: qa supra cẽsũ id faciat. PAV p apitius. p apitio: hac ĩ pte quicũq̧ gulosus accipi uidef: qñ apitius (auctoribus Seneca & Martiale) uel moriẽs centũ sextertia habuerit: quã sũmã summis uotis multi expetunt. SCRipturus leges & regia uerba lanistæ Ironicos mordet apitiũ: qui præcepta de cõdiendis obsoniis tradidit: cũ militare corpore robusto & uirẽti ætate posset. Lanistã aũt nõ pro eo in cuius domo instituebanf digladiaturi in arena accipe hic uidef. Sed pro lanio & coquo: q itidẽ ut gladiatores corpora dilaniãt. EGRegius cœnat: uel nomẽ p aduerbio posuit: uel magis ut Priscia. ait: aduerbiũ ẽ ut sit egregius magis egregie. MER. Lautus Sordidus Sordibus Lanistæ

ATTicus exi. si. cœ. lau. hr̃. Hãc satyrã ad pſicũ scribit quẽ sibi futurum cõuiuã inuitat: ueterum romanorum psimoniã pbãs: & sui tpi increpãs luxuriã. ATTicus: q opulẽtus ẽ. EXimie splendido apparatu. SI Ru. qui tenui laborat paupie. DEmẽs: subaudi dr̃. MAIore ca. solutiore risu. QVã paup api. qui & pasanus de re culiaria libros cõscripserũt. OMnis: cõ. cõuiuiũ. THer. ubi solet coire turba lauãdi corpus cã. SED nec p. quẽ prohibere oportuit. SCri. le. culinaria pcepta traditurus. ET re. uer. ĩpiosa: ut facito tollito. LAni. p lanionis: aut qbus utitur q ĩstruit ĩgladiatura iuuenes. ILLusus cre. q cũ debitũ exoluere sæpe iurauerit sp tñ tergiuersantur. ET q ĩn so. ui. cã. pa. ẽ. q uiuere uidenf: ut cõmẽdãt nõ ut uiuãt cõesse. EGRegius: magis egregie cõpatiuũ a grãmaticis alienũ regulis: ita Lucre. nã nihil egregius q̃ res secernere aptas a dubiis. IAM p. ru. sũptu futuram egestatẽ indicãte. GVstus: q comedãt. ELEmẽta p oĩa: q terra aere & aq: ergo hypbolicos p oĩa elemẽta dcã sane elemẽta q̃tuor illa nota principia: ut Hiero. ĩ cõmẽtario epistolæ q̃ pauli ad hebreos inscribit quasi eleuamẽta: eo q ex ipsis cætera originẽ sumãt initia. uidelicet & fundamenta creaturarũ: a quibusdã ẽt dicũtur elimẽta p ĩ litterã ĩ scda syllaba q̃si fabricamenta ab eo qd ẽ elimo elimas. q ex eis fabricata sint omnia. VAL.

Ergo haud difficile ẽ piturã arcessere sũmam
Lãcibus oppositis: uel matris imagine fracta
Et quadringentis nummis condire gulosum
Fictile: sic ueniunt ad miscellanea ludi.
Refert ergo quis hæc eadẽ paret: ĩ rutilo nã
Luxuria ẽ: in uẽtidio laudabile nomen
Sumit: & a censu famã trahit: illũ ego iure

¶ ARCessere: euocare ad se: & ĩ fœnus accipere. SVMmã peniturã. i. periruræ pecuniæ q̃titatẽ: gulæ. n. tota sũma impẽdetur. LANcibus. argẽteis. s. OPPositis: oppignoratis. VEL. s. opposita. MAtris. s. deorum uel a mr̃e relicta. IMAgine fracta: non enim erat integra sed ad pectus usq̧: huiusmodi. n. statuæ pulchriores quodammodo uideri solent. IMAgine: argentea scilicet Et supple haud difficile est. FICtile in eo enim uescitur oppignoratis argenteis lancibus. QVAdringentis nummis. Integro censu equestri. SIC: cõsũptis opibus. VENiunt ad Miscellanea ludi: idest aperiuntur ludi gladiatorũ MAN.

Despiciam qui scit quantum sublimior atlas
Oibus in lybia sit mõtibus:hic tamen idem
Ignoret quantum ferrata distet ab arca
Sacculus e cælo descendit γνοθι σεαυτον
Figẽdũ & memori tractandũ pectore siue.
Cõiugiũ quæras:uel sacra in parte senatus
Esse uelis: non.n.loricã poscit achillis
Thersites:in qua se traducebat ulyxes
Ancipite:seu tu magno discrimine causam
Protegere affectas:te cõsule dic tibi quis sis
Orator uehemẽs:an curti9 an matho buccæ
Noscẽda ẽ mensura tuæ spectandaq; rebus
In summis minimisq;: ẽt cũ piscis emetur

miscelli ludi — ad uaria premia accipienda.unde Gelli. circa finem Miscellam doctrinam quasi cõfusaneã appellat: in fi ne ẽt libri noni Martiani capellæ ita legimus habes senilẽ martiane fabulã.Miscello lusit quã lucernis fa mine.Et Sueto.scri.caligulã lugduni Miscellos ludos edidisse:sed hoc certamẽ quoq; græcæ latinæq; facũ diæ. REFert:differt. QVis:an gulosus diues pau p. RVTilo paupe guloso. VEntidio:diuite. Taci⸗ (Ventidi9) tus li.xii.ubi de claudio meminit:scribit q uẽtidio cu mano galileoꝝ natio:fœlici ueroi pallãtis libertiger mano samaritæ parebãt:placet igit :ut de eo hic itel ligat. QVI scit:&c.i.q sciam hẽt reꝝ:q sibi ad be⸗ (Athlas) ne beateq; uiuẽdũ nõ cõferũt. AThlas.Maro lib. iiii.ait.Oceãi finẽ iuxta:soleq; cadẽt Vltimus æthio pũ locus ẽ:ubi cælifer athlas Axẽ humero torquet stellis ardẽtibus aptũ. DIStet:differat. FERrata ar ca.i.ab arca pecuniæ plena:& sic ferrata. SAcculus: puus pecuniæ loculus.Descẽdit:hoc ait qm̃ ꝑ oracu (gnothi se auton) lo habitũ illud ẽ:ut pli.oñdit γνωθι σεαυτον:i.cognosce teipsũ:solebãt ãt ut dion scri.i delphico tẽplo apollinis sapiẽtissimoꝝ uiroꝝ sñiæ ãnotari ut tã prudẽtiũ uiroꝝ pceptis:q oraculis cõsulẽtes iuuarẽt itaq; superior Chi⸗ (Chilonis pcepta tria) lonis sñia ibi erat aureis lr̃is inscripta:de quo Pli.li.vii.sic.Rursus mortales oraculoꝝ societatẽ dedere Chioni lacedæmonio.Tria pcepta eius delphis cõsecrãdo aureis lr̃is:q sunt hæc.Nosse se queq;:Et nihil nimiũ cupere. Comiteq; æris alieni atq; litis eẽ spõsionẽ Themistius aũt ait:q aĩa seipsã cognoscẽs:digna ẽ de aliis facere fidẽ (gnothi auton) Macro.li.i.de so.ait:q hæc uox γνωθι σεαυτον delphici oraculi fert cõsulẽti ad beatitatẽ quo itinere pueniret si te inqt cognoueris:sed & ipsius frõti tẽpli hæc inscripta sñia est &c.li. aũt.i.sat.scribit ita:sed & cum post scri⸗ ptum sit delphici tẽpli:& unius e numero septẽ sapientũ eadẽ sit ista sñia γνωθι σεαυτον:qd in me scire existi⸗ mandus sim:si nomẽ ignoro:cuius nũc & origo & cã dicẽda ẽ &c. Cice.itẽ li.i.tuscu.sic ait. Est illud quidem uel maximũ aĩo ipsũ aium uidere:& nimirum hãc haberet uim pceptũ apollinis quo monet ut se qsq; noscat:nõ.n. credo id præcipi ut mẽbra nr̃a aut staturã figurãue noscamus neq; nos corpora sumus.Neq; ego tibi dicẽs hoc corpori tuo dico sed aĩo quũ igitur nosce te dicit hoc dicit.Nosce animum tuum:nã corpus quidem quasi uas est animi aut aliquod receptaculum &c. FIGendum.i.est gnothi &c. THErsites de hoc latius in fine Saty. viii. ANcipitem:prudens erat ulixes:& magnificus:attamen dubitabat:an se decerent achillis arma de qua re legito (modus in omni re) li.xiii.met. MAGno discri.pro magni discriminis. PROtegere:defendere. TE Conso.Suscipe onus officii qd te putas sustinere posse:inquit Cice:pro sexto roscio.Et lib.i.off.ait Neq; enim attinet:quicq; sequi:quod asse (minerua .i.natura) qui nequeas.Item nihil decet in uita ut aiunt.Minerua obstante.i.aduersante & repugnante natura:& hora.i ar⸗ te.Nil unq̃ inuita dices:faciesq; Minerua. QVis:q̃lis. CVRtius:de curtio Montano intelligit:de quo Taci⸗ (Curtius montanus) tus li.xx.sic.Censuit curtius montanus:ut pisonis quoq; memoria celebraretur:inde subdit.Occurrit truci oratio ne curtius montanus eousq; progressus.ut post cædem galbæ datam interfectori pisonis caput oblectaret &c. Componebat & carmina idẽ curtius montanus:de quo quidem plura iam diximus satyra.iiii.ibi.Montani quo (matho) q; uenter adest. AN Matho De hoc Mart.lib.quarto ait:declamas in febre Matho hanc esse phrenesim si ne⸗ scis:non es sanus amice Matho.plura diximus satyra prima.

DOM. ¶MATris imagine fracta:hoc ẽ ex historia:ut ego quidem sentio:notat enim hominẽ sui tẽporis gulosum:q partẽ statuæ maternæ uẽdiderat ut cibos emeret delicatos. Miscellanea.miscellus Crotonẽ cõdidit ex oraculo ut scribit Stra.miscelli itẽ ludi erãt:quos in galia edidit Caius princeps:ut scribit Tranquillus unde miscellanea pmia:q in miscellis ludis dabant dicta sunt. Sensus iuuenalis est:qui pendet ex eo quod dixerat de Rutilo: quod .s.ppter paupertatẽ aliqñ cogeret erudire gladiatores. SIC.i.cũ homines paupes fiant ex gula. LVDi ueniũt ad miscellanea:idest ludi gladiatorii ab his aperiunt ad pmia ludoꝝ accipienda ut inde ueniant. VEntidio:uẽ⸗ tidiũ ex infima sorte euectũ ad summos magistratus ante est dictũ:fuit itẽ uentidius:de quo ut puto nunc loq⸗ tur:qui pfectus galileoꝝ nationi ut scribit Tacitus cum felice fratre pallãtis q pꝑat samaritis prouincias spo⸗ liauit. E cælo descendit γνωφι σαυτον:hoc est non descendit de celo:sed a Chilone lacedemonio dictũ ẽ cu⸗ ius responsa ꝑ oraculis accepit antiquitas:ut scribit Pli.ea tria fuerũt.Cognosce teipsũ:nihil nimis comes eris ali eni:atq; litis est miseria:hæc consecrata sunt delphis aureis lr̃is:nonnulli laertii uerba in Chilone secuti:apud pli. legũt nõ m seriam:sed spõsionẽ. Sponsioni inquit comes ẽ iactura. AN Curtius montanus Causidicus: de quo Cornelius Tacitus:occurrit truci oratione Curtius montanus:& alibi.Censuit.Curtius montanus:&c.& ita cõ iungas ut legas tu cogitabis an sis orator uehemens:an talis quales sunt Curtius & Matho:qui non sunt orato⸗ res:sed buccæ:& uentosa uerba. NEC mullus:mullus piscis dictus est a lore.ut scribit Fenestella auctore Plini. ut mendosi codices Pliniani habent molliorum calciamentorum:ut autẽ scribendum est multorum calciamen torum.nam mulei calcei fuerunt regum albanorum prius:ut scribit Fe.& post patritiorum.

MER. ¶ ARCesset:poccupare:uel añ tps distrahere. AT miscelania ludi:miscelania a mixtura idiscreta reꝝ dici si⸗ (Miscellãia Miscella) gnificare ur Gel.in ultio noctiũ atticaꝝ ubi ait. Quia uariã & miscellã:& q̃si cõfusaneã doctrinã cõquisiuerũt eos titulos quoq; ad eã sñiam exquisitissimos indiderunt:at de legibus sumptuariis scribens a misero per dimi⸗ nutionem deducit lex ait fania lata est:quæ ludis romanis.Item ludis plebleis & saturnalibus:& aliis quibusdã

diebus in singulos dies centenos æris in sumi concessit. Hanc Lucillius poeta signat legē:cū dicit. Fauni cētussis q̄ misellos:hicq̧ erit sensus p inopiā multi ueniūt ad id parsimoniæ:qd lege fania cautum erat. Apuleius tñ in metamorphosi. Miscelaniā turbā:confusam uelut ex coluuione oīum gentiū accipit his uerbis. Nec mora cum uaria irruptione patefactis ædibus magistratibus eoꝝ.q ministris turbæ miscellaniæ cuncta completa. FERrata distet ab arca:sacculus nūmoꝝ receptacula uariis nominibus (auctore Asconio) appellata fuere. Nā ut sacci sacculi sacelli:& crumenæ:& scorteæ:& manticæ:& marsupia. ita fisci fiscinæ fiscellæ. Spartea sunt utensilia ad maioris summæ pecunias capiendas. Vnde quia maior summa est pecuniæ publicæ quam priuatæ:ut pro censu priuato ærarium dr̄ pro loculis & archa thesauri:pro sacello fiscus. Vnde fiscus pecunia publica & confiscari dici solet. Ergo arcam posuit pro magna pecunia. Sacculū uero pro nūmoꝝ summa. E COelo descendit. γνῶθι σεαυτόν cognosce te ipsum. Quod dictū in templo Apollinis Delphici scriptum e cælo descēdisse ferūt Quanquā Ply. Chiloni hoc ascribat & fuisse consecratū in eodem templo:in quo (Vt Dion scribit) Sapientissimorum uirorum sententiæ annotari & proponi consulentibus deum solebant. Vt.s.tam prudentium uirorum præceptis q̄ oraculis iuuarent. LORicam poscit achillis Tersites:de armis achillis.q post filii mortem thetis:in medium protulit certarunt Vlyxes:& Thelamonius aiax. Nam Tersites græcorum uilissimus. — Sacculus, Fisci, Spartea, Fiscus

ℭ PERiturā ar.su.hic dicit nō difficile cuiq̧ ē q̄tū uis patrimoniū cōsumere dū oīa studet carissimo emere p̄cio. ARcessere:uocare cōtrahereq̧:ut intereat. distat aūt arcesso ab accesso sine.r.q accessere: ut Diom.inqt: euocare significat:arcessere āt accusare ab arceo:nā aliū accusare a maleficiis arcere ē:accersi uero:ut Dona.inqt dr̄ mulier ad maritū abducta a marito ad diuortiū. LANcibus op.pignori datis. VEL ma.subaudi deorum. CONdire gu.si.hoc est consumptis gula aureis & argenteis uasis famiis utit̄. SIC:lusores. VENiunt ad mi. gladiatores oībus consumptis opibus fiunt a miscellanio gladituræ ludos a nobili athleta dictos. REFert.distat sit ne pauper an diues. A Cē.a sumptu qa dr̄ magnificus. QVI scit q̄.sub.at.oī.i.li.sit mō,utpote rem sibi inutilē.& extrariā. FARrata di.ab ar.ære ut argēto auroue munita. E Cæ.de.qa Apollini fuit mādatū. Pla.in li.de legibus χαλεπὸν ἐς ἡφισὶν ἡμῖν γινώσκειν τὰ ἱμετερα αὐτῶν καὶ πρὸς γελωσ αὐτοὺς ὅσ περ τὸ τῆσ πυθίασ γραμμα ὁ ἔχει τὰ νῦν γνῶτισ αὐτὸν cognosce te ipsum. Pla.interptes qdā aiūt hoc p̄ceptū chilōis phi.alii āt labiis eunuchi iuuēis:alii āt aiūt q iterrogāte chilone Apolli.qd eēt optimū pythia r̄nderit cognosce teipm.q̄d ipse quoq̧ Pla.affirmāt. NEC.n.loricā poscit achillis tersites:quē docēte Ho.superius inep tissimū fuisse oīum q ad troianū ierit bellū ōndimus:at ne poscere qdem potuit qn̄ achillis alapæ ictu concidit. TE consule:q̄ti sis estimādus. QVI:pro qs sis BVCcæ noscenda est mensura suæ:subaudiendum cuiq̧. — VAL.

Nec mullū cupias cum sit tibi gobio tantum
In loculis:quis enim te deficiente crumena
Et crescente gula manet exitus ære paterno:
Ac rebus mersis in uentrem fœnoris atq̧
Argēti grauis:& pecorū agrorum capacem:
Talibus a dn̄is post cuncta nouissimus exit
Annlus:& digito mendicat pollio nudo
Non præmaturi cineres:nec funus acerbum
Luxuriæ:sed morte magis metuēda senectus
Hi plerunq̧ gradus:cōducta pecunia romæ
Et coram dn̄is consumitur inde ubi paulum
Nescio quid superest:& pallet fœnoris autor
Qui uertere solum baias:& ad hostia currūt
Cedere nāq̧ foro iam non deterius:q̄
Aesquilias a feruenti migrare suburra.
Ille dolo solus patriam fugientibus:illa
Mœstitia est caruisse anno circensibus uno
Sanguinis in facie nō hæret gutta morantur
Pauci ridiculum & fugientē ex urbe pudorē
Experiere hodie nūquid pulcherrima dictu
Perfice non præstem uita uel moribus.& re
Sed laudem siliquas occultus ganeo pultes
Corā aliis dictem puero.sed in aure placentas
Nā cū sis cōuiua mihi promissus habebis

ℭ GOBio:piscis est pui precii:De quo Martia.lib. xiii.ait.in ueneris sint lauta licet cōuiuia terris. Princi piū cœnæ gobius eē solet:Et Ply.li.ix.de piscibus ter renis scribit.in ponti regione appræhēdi in glacie piscium quosdā.maxime gobiones nō nisi patinarū calore uitalē motū fatētes. SPEctāda quæ rebus in summis minimisq̧:Mar.ait li.xii. Qui sua metitur pōdera ferre pōt. TAlibus.s.gulosis. POllio:nobilis & gulosus:oli diues. MENdicat nudo digito anūlo oppignorato:quē eques gestauerat: Nā ut scribit Ply.li.xxxiii.anuli mediū ordinē tertiumq̧ plæbi & patribus inseruere. PRæmaturi:ante tēpus. CINeres:mortes. LVXuriæ senectus.i.luxuriosæ uitæ. METuenda.s.est. Est aūt sensus:q bona in iuuētute cōsumi non debent:ut illis senectus cibari & nutriri possit. Vnde ait Neuolus saty.ix. Quando ego figā aliquid,quo sit mihi tuta senectus a tegete & baculo. HI Plerunq̧ gradus:ōndit multos ob sibi creditam & iam consumtā pecunīā:exulare,nullo pudore seruato. HI plerunq̧:ordo:Romæ plerūq̧ hi gradus sunt:uidelicet.conducta pecunia:& corā dominis cōsumitur &c. DOMinis.s.pecūīæ. PALlet:ne.i.mutuum pdat. AVCtor:dn̄s. QVI:gulosi cōsumpta pecunia:& bonis oībus. VERtere solū:fugere urbē Liuius li.iii.Collegæ eoꝝ exilii causa solū uerterunt. AD hostia.i.ad portus:ut inde nauigēt. FOro a repetitione mutui:qd in foro accipiebāt:uel quod ī foro creditor repetit. FERuēti:calida uel celebri:ambæ tñ eæ regiones celebres erāt.sed exquilina frigidior:q altior.de qua sat.iii. SAnguinis.i.pudoris. Macrobius ostendit li.vii.Cur rubor in facie pudēti appareat. Diogenes ut scribit Laertius. Vidēs adolescētulū rubore pfusum cōfide ait fili:hmōi ē uirtutis color. MORant̄:retinēt. FVgiētē ex urbe: sicuti ex — MAN., Anūli, Pudor

orbe fugerunt pudicitia & iustitia sorores. EXPeriere hodie:ad p̄ſicum ſe uertit amicū:dicitq; ſe uelle pulcherrima diu p̄ſtare uita moribus & re. EXPeriere hodie:ordo ē:O perſice expiere hodie. NVNqd.i.an:non uita mea uel moribus & re. PRæſtē.i.oñdā dictu pulcherrima. SILiqs:ſiliq̄ leguminū folliculus dr̄: proprie tñ cuiuſdā arboris fructus longus:latuſq; etiā:de qua qdē arbore.Ply.li.xiii.uideto.eſt autem foliis ſemper comantibus:flore candido:cū uehementia odoris. GANeo guloſus:luxurioſus:edax. Tullius pro.P.ſextio. Plura dixi q̄ dicendū fuit:in furioſiſſimū atq; egentiſſimū ganeonē.Dicitur aūt Ganeo:ab ganeo loco ſubterraneo & abdito.Vnde & ganeæ meretrices q̄ moranť in occultis & ſubterraneis locis.Vel ganeo dr̄ a γανοω uerbo græco:qd̄ eſt dulcifico:ſplendeo:illuſtro.De ganeo loco Feſtus ſic ait:Ganeū antiqui locum abditum ac uelut terra dixerunt:Terentius ubi illum quæram:credo abductum in ganeum.De ganeonibus etiam Nonius ſcribit. PVLtes:cibos ex farina factos quales olim ante panes uſum latini habuere:quod latius dictum eſt in ſatyra ſeptima ubi pulmentaria poeta ponit. PLAcentas:quæ quidem ſunt ipſa pulte iocundiores.Cato in re ruſtica capite.lxxxv.de pulte punica ſic ait.Pultem pecuniam ſic coquito.libram alicæ in aquam indito facito ut bene madeant.Id fundito in alueum purum:eo caſei recentis. p.iii.mellis.p.viii.Ouum unum:omnia bene permiſceto. ita inſipito in aluam nouam.capite uero.lxxxvi.Quo pacto fiat placenta docet.

Siliqua — Ganeo — Ganeus — Ganeo — puls — placenta — Puls

DOMI. ¶ GOBio:p̄tium p̄ gobiōe piſce:q̄ ut ſcribit Theophra.in regione pōti captus ex glacie:nō oſtendit motum uitalē:niſi calore patinæ i uenetas mēſas recipiť licet exiguo p̄cio. GANeo:ganeū locū recōditū.& q̄ſi ſub terra putat Pōpe. ex uerbis Terentii.ubi illū q̄rā:credo abductū in Ganeū:ganeones p̄prie dicti ſunt qui popinas gula ſectanť. ANnulus exit:annulus inſigne eq̄ſtris dignitatis:quē geſtare nō poterant niſi q̄dringēta ſextertia hērēt:& eo cenſu imminuto annulū deponere cogebanť.Mar.Dū donas Macer annulos hr̄e. EXit annulus.i. deponiť annulus inſigne equeſtre quem amplius geſtare nō poſſunt imminuto cenſu. HI plerunq; gradus: hoc eſt hunc ordinē ſæpe uideas romæ. VERtere ſolum:eſt mutare patriā ob æs alienū. SILiquas:Siliqua ab ionibus ceratiria dicta ē eādē nōnulli p̄ errorē ficū ægyptiā dixerunt:de hac Rutilius dixit.Aſſueſcūt ſiliqua uiridi molleſcere ſucco.Et gremio paſcūt cætera poma ſuo. PVLtes:pultē incōditū panē fuiſſe ſcribit Ply.q̄ romāi añ panis uſum diu uixerūt teſtimonio ēt Ennii ea ignota fuit græciæ:ueteri tñ īſtituto poſt panis uſum ſeruatū eſt ut dies natalis pulte fritilla celebraretur:in priſtini uictus monumentum:pultes p̄terea excogitatæ ſunt multis condimentis.Cato punicā pultē cōdiri docet caſeo ouo uno.Apicius pultes iulianas conficit:& pultes tractogalas:nunc Iuuena.intelligit de rudi illa pulte non de hac condita. PLAcentas:luxurioſæ gulæ eſſe Cato docet:q̄ pluribus uerbis & magna cura confecturam placētæ:quā appellat placentam Semodialem ſcribit.

MER. ¶ GOBio:tm̄ in loculis.Mar.Gobiū dixit.in uenetis ſint lauta licet conuiuia terris.principiū cœnæ gobius eē ſolet:κοβιὸσ hoc eſt gobius mutatis lr̄is:qdā græci maxime laudāt albos. ET digito mēdicat pollio nudo:op pignerato annulo quem eq̄s geſtabat in digito. QVi uertere ſolū:cædentes urbe ſiue ob decoctā creditorib' pecuniā:ſiue ob exiliū:uertere ſolū dicebanť.Liui.tertio ab urbe condita. COLlegæ eoꝝ:exilii cā ſolū uerterūt MORanť:p̄ remoranť:& retinēt Priſcia.exponit. LAudē ſiliquas:ſiliq̄ nō ſolū in tegumēta leguminū dicuntur ſed & arbor p̄dulces ſiliq̄s creat.q̄ a græcis κερατια harū cortex(ſcribēte Plynio)manditť digitoꝝ hois longitudo illis:& interim falcata pollicari latitudine. GAneo:q̄ luſtra frequentāt:ganeones dicebanť a ganeo :qd̄ antiq̄ locū abditū:& uelut ſubterraneū dixerūt.Hæc Feſtus.Plynius tñ fœminino genere declinauit: uideturq; īnuere eſſe popinas:in q̄bus unctiora ædulia cōficiebanť.Ait.n.de porco:neq; ex alio animali nūeroſior materia ganeæ:q̄ ſignificatio conuenire uideť huic loco. PVLtes:pulte nō pane uixiſſe longo tp̄e romanos manifeſtū eſſe docet Plyni.ex hoc maxime q; pulmentaria:inde dicanť:de pultibus Mar.Imbue plebeias cluſinis pultibus ollas:Vt ſatur in uacuis dulcia muſta bibas. PLAcentas:quæ delicatiores pane ipſo ſunt:nedum pultæ. Fit autem placenta ab accuſatiuo græco πλακοῦσ:cuius nominatiuus eſt πλακοῦσ:Sed quo pacto placentæ fiant:docet Cato ſenior in libris de agricultura:& nos cum plautum exponemus de generibus placentarū multa explicabimus. HABebis euandrum.Euander Nicoſtratæ filius hoſpitio excepit herculem cum bobus gerionis ex hiſpania redeuntem:Tum æneam Troia profugum qui cum Turno apud numicum amnē pugnans in eum decidit:nec poſtea apparuit:relatuſq; in deos dictus eſt iuppiter.

Gobius — uertere ſolum — Siliquæ — Cerotia — Ganeo — Ganea — Pulte — Placenta

VAL. ¶ CVM ſit ti.go.tā.in locū.i.cū tm̄ hēas pecuniaꝝ:ut piſcē uix q̄as emere gobionē.dr̄ ēt gobius.opianus libro quē de piſciū natura ſcripſit κοβιοσ οψάματοι ςικαιοσ πετρι διγεγηεσ:Mar.principiū cœnæ gobius eē ſolet. CRVme.marſupio.Plau.in Aſinaria:q̄ uerberē aſinos ſi forte clamare accepint:hinc ex crumena. AR gē.gra.magni pōderis. ET pecoꝝ agro.capa.uentrem qui & pecora & agros decoxit. TAlibus do.ironicos POLlio:q̄ bona ſua oīa cōſumpſit. SED morte magis metuēda ſenectus.ſubaudi luxuriæ & ē datiui caſus ut ſit luxuriæ p̄ luxorioſis:& ē ſenſus:magis morte luxurioſis metuenda ſenectus:ne oībus deniq; ludibrio ſint. CON.mutuo aut a fœnore ſumpta. ET co.do.qui eā tradiderūt. CONſu.dilapidať. QVi uer.ſo. exulauere:id enim ſolū uertere ſignificat.M.Tul.p̄cecina:exiliū.n.nō ſuppliciū ē:ſed p̄fugiū portuſq; ſupplicii:nā q uolūt pœnā aliq̄ ſubterfugere:aut calamitatē eo ſolū uertūt hoc ē ſedē ac locū mutāt. ILLa mœſtitia ē caruiſſe anno circenſibus uno.ut ipſe ſupra atq; duas tm̄ res anxius optat pani & circenſes. SANguinis in facie nō hæret gutta:nullo p̄rſus rubore ſuffunduť. MORanť tenēt pauci ridiculū:pudorē q̄ oībus riſū exuſcitet. EFfugiētē ex urbe:q̄ ipſos cōitať fugiētes. SED laudē ſiliquas:folliculos q̄bus legumina obteguntur. Virgi.Siliqua arbos quā genuenſes car.ubā uocāt cuius in leguminū ſiliq̄ modū fructus ē & dulcis cortex manditur. OCCultus ganeo:domi helluo a ganeis ganeones dicti:ut popinōes q̄ uinolētiæ ac libidini dediti ſunt:Varro in modo intereſt inter epicuꝝ & ganeones noſtros:ganeū aūt lupanar dixere.Plau.in Aſina.credis nunc primū in ganeū ire aſſuetū ſenē. OCCultus ga.pul.de uictu inquit Var.antiq̄ſſima plus appellata:uel q̄ ita græci uel ab eo uti ſcribit Apollo.q̄ ita ſonet cū aqua feruenti inſipiť. DICtē puero:ſed in ore placētas:quas melle illitas inter de

litias ueteres habuerũt.Hora.Vtq; sacerdotis fugitiuus liba recuso.pane egeo iam mellitis potiore placentis.
HABebis euandrum:idest ut apud Virgilium euander fuit ita me hospitem modicis contentum.

Euandrum:uenies tirynthius:aut minor illo
Hospes & ipse tñ cõtingens sanguine cœlum
Alter aquis:alter flãmas ad sydera missus.
Fercula nunc audi nullis ornata macellis:
De tyburtino ueniet pinguissimus agro
Hædulus:& toto grege mollior:insci⁹ herbæ
Nec dũ ausus uirgas humilis mordere salicti.
Qui plus lactis hẽt:quã sanguinis:& mõtãi
Asparagi:posito quos legit uillica fuso
Grandia præterea tortoq; calentia fœno.
Oua adsunt ipsis cũ matribus:& seruatæ
Parte anni quales fuerant in uitibus uuæ
Signinum syriumq; pirum de corbibus iisdẽ

MAN. Euander æneas

Œ EVAndrũ qui herculem uili conuiuio recepit: post illũ uero Aeneã.Quod habet li.viii.æn.Visce/ra tosta ferũt tauroꝝ:onerãtq; canistris Dona labo ratæ cereris:bacchũq; ministrãt uescit æneas simul & troiana iuuẽtus Perpetui tergo bouis:& lustrali/bus extis.HOspes.i.tãquã æneas.& ipse.i.etiam ipse æneas:ut hercules. ALTer aqs.Diony.i.li.scri.æne am quũ regnasset tris annos post latini obitum:quar to anno p bellũ mortuũ fuisse Rutuli nãq; ex urbib⁹ oẽs in eũ militarunt & cum eis mezentius hetrusco/rum rex:qui & regno suo metuebat:unde commisso acri ꝑlio haud ꝓcul lauinio atq; multis utrinq; cæsis exercitus qdẽ supueniente nocte sunt separati.æneæ aũt corpus nusq̃ appens:alii in deos trãslatum.alii in fluuio iuxta quem ꝑliũ fuerat esse submersum puta/runt:Eiq; latini templum construxerunt inscriptio ne tali.ꝑditum patris diui terrestris:qui fluuii Numi/ci undas gubernat.Tibullus etiã ait li.ii.de ænea Illic sanctus eris:quum te uenerãda Numici Vnda deum cælo miserit indigetem.De hoc late etiam Naso lib.xiiii.met.Vbi & de uenere ait:Contigit os:fecitque deum: quem turba quirini Nuncupat indigetem:temploq; arisq; recepit. ALTer flammis:hercules in Oeta thessaliæ monte constructam pyram adhuc uiuus ascendit exustus tandem inter deos relatus est ab ioue.De quo late.ix. meta. ORnata:condita. MACellis:libis uenalibus & obsoniis qualia in macellis uendutur.Idem satyra tertia Plena domus libis uenalibus. ET Montani:scilicet uenient.Montani uero ait.quoniam sunt hortenses suauio/res.De quibus Ply.libro.xix.Siluestris tamen asparagi uis efficatior est ad medelam:ut scribit idem li.xx. OVa pli.li.xxix.c.iii.sic ait.Nullus est alius cibus.qui in egritudine alat:neq; oneret.simulq; uini usum & cibi habeat prodest:& tussientibus per se luteum deuoratum liquidum ut dentibus non attingatur. Vtq; Columella lib. viii.ait.Oua in hyeme paleis æstate furfuribus percommode seruantur. SIGninum.Syriũq; pirum:Varia sũt pirorum uocabula.De quibus libro tertio Macro.& Plyni.libro.xv.ubi dicit colore nigro syria uocari.Celsus ĩ ter pira.quæ reponuntur maxime commendat tarentina atq; signina.Columella.Tarentina syria dicit appella ri.libro sexto capitulo octauo ubi etiam multa pirorum genera numerat.

Aeneæ mors

Aeneas indiges

Herculis mors

asparagus

Oua

pira syria

DOM.

Œ AN minor illo.i.tanq̃ æneas. ALTer aqs:nam ut scribit Dionysius cum regnasset æneas tres annos post obitum Latini:quarto & ipse anno bello extinctus est:nã rutuli in eũ oẽs cũ Mezẽtio rege hetruscoꝝ impetũ fe cerũt ꝑlioq; cõmisso nõ ꝓcul a lauino multis cænis:eius corpus nusq̃ appuit.Aliiq; dixerũt eũ statim relatũ fuis se in deos:alii nũico submersum:ubi tẽplũ ei ædificatũ est hac inscriptione pñ indigeti q̃ fluuii numici undas gu bernabat:alii id tẽplũ Anchisæ ab ænea cõditũ putãt Tibullus.Cũ te uenerãda numici Vnda deum cælo mise rit indigetem. ORNata.nul:mac.i.nullis obsoniis q̃ in macellis uẽdunt condita. PINguissimus hædu.Mar.in cœna frugali.paruus in his una ponet cænula mensa Hædus inhumani raptus ab ore lupi. MONtani aspara gi:ad dñam aspagoꝝ altiliũ q̃ sũt luxuriosæ gulæ.Ply.Siluestres fecerat natura corrudas ut q̃sq; demeteret: pas sim ecce altiles spectant asparagi & rauẽna ternis libris rependit siluestrẽ asparagũ corrudã appellat.Ply.Cato asparagos seri & coli docet:eo loco q nouissimus ẽ eius libri:ut scribit Ply.ut ex hoc intelligamus Catonis opus qd in manibus ẽ pfectũ eẽ.nã pcepta de asparagis eo loco legunt quo Ply.scri. TORto fœ.in quo.s.gestãtur: idẽ Mar. SIGninũ piꝝ a patria dictũ ẽ:ut scri.Ply.qd alii testaceũ appellarũt a colore. SYRiũ:idẽ Mar.& no/mẽ pira q̃ ferũt syroꝝ:eadẽ lactea dixerũt nõnulli colore ãt sunt nigro. MAla æmula picenis.i.hæc poma sũt rugosa ut oliuæ picenæ:q̃ conditæ mẽsis apponunt:nõ ita sunt salubriora picenæ oliuæ maxime cõmendant cibis:& sunt rugosæ.Mar.nec rugosaꝝ uimẽ breue picenaꝝ.Ply.in italia inqt picenæ & fidicinæ præferuntur.

MER.

Œ FLAmmis:hercules in mõte oeta igne hoiem exuit:& astra petiit. SALicti:rei rusticæ magistri:salictũ do cẽt eẽ locũ salicibus cõsitum.Vñ miror Seruiũ dicere speciẽ eẽ arboris salictũ. HAEdulus.Mar.idẽ paruus In his una ponet cœnula mensa.Hædus in humani raptus ab ore lupi. MONtani asparagi.crassa lrã ĩ tenuẽ mu tata asparagus fit.Nam græce ἀσφάραγος & herba ẽ in totũ spina.Vnde hæc pollux καὶ τὸ ἀκανθον ἀπὸ φυομένου βλαστήματος ἀσπάραγος.Et Martialis.Mollis in æquora quæ creuit spina Rauenna.nõ erit in cultis gratior asparagis.Montanos autem dixit.quia sunt q̃ ormeni.hoc est mõtani appellant.Plynius est & ali/ud genus:incultius asparago:mitius corrudo passim & in mõtibus nascẽs:refertis superioris germaniæ campis: nõ in faceto Tiberii cæs.dicto herbã ibi:quandã nasci simillimã asparago torto fœno.Mar.idẽ.Sed tua fœno cursor oua portabat. ET seruate partæ anni q̃les fuerãt in uitibus uuæ:aut olares uuas accipe debemus de qb⁹ Statius.Olares rogo nõ licebat uuas:mollis.n.sine noxa seruari posse uuas docet Columella.Et uenulam uuam ollis aptissimã scribit Plynius:Vnde Horatius.Venucula conuenit ollis:aut pensiles uuas.De quibus idẽ Hora. Cũ pensilis uua secundas ornabat mensas. SIGninũ syriumq; piꝝ.Celsus inter pira quæ reponuntur maxime cõmendat tarentina atq; signina.Dicitur aũt signinũ pirum a signia:syrium uero a syria nomen traxit(auctore Plynio)Sed Columella tarentina syria uult esse.Nã enumerãs pira sic ait.Signina tarentina quæ syria dicunt.

asparagus Ormeni asparagi Olares uuæ uenucula Pensilis nun signinũ Syriũ Pirum

VAL. ℭ VENies tyrinthius.i.Hercules q̃ euādri acceptus fuit hospitio:post illū æneas. ET ipse tñ cõtigẽs sanguie cælū:qa filius anchisæ & ueneris dictus æneas ꝙ ueneri graue iniecerit curā.Hom.in hymno ad uenerē.τῶ δὲ καὶ αἰν ιας ὄνομ ἔς ται ουνεκα μαὶ νοη ἔοχεν ἄχος ἕνεκα βροτοῦ ανερος ἐμπέσον εὐνῇ. ALter aquis.i.æneas qui lapsus in numicū fluuiū iuppiter indiges ē appellatus.Tibul.Illic sanctus eris cum te ueneranda numici Vnda deū cælo miserit indigetē. ALTer flāmis ad sydera missus.i.hercules qui in oeta monte se immiserit flāmis nota fabula ē. HVMilis:uiminalis:nā ad salicē usq̃ rictū nō potuit porrigere. SALicti.ubi salicū sunt saltus. MONtani as.succi sapidioris a loci asperitate ĩ quo nascit̃ appellatus creditur aspagus. POsito quos legit uillica fuso:pro deposito aphæresis pathos:nec id temere positū quod ubi iter per rura facerent existimauerint ueteres fusos torqri nō debere.Ply.Pagana lege in plærisq̃ italiæ pdiis cauet̃:ne mulieres per itinera ambulātes torqueāt fusos aut oĩno detortos ferant:qm̃ aduerset̃ id omniū spei pcipue frugum. TORtoq̃ calentia fœno.q̃ e suis recentissima tollentur nidis. IPSis cum.matribus:pullastris & gallinis. QVAles fuerant in uitibus:ita succulentæ. SIGninum syriūq̃ pirum:sic dictum ut Cloatius inter pirorum scribit species.

Aemula picenis:& odoris mala recentis:
Nec metuenda tibi siccatum frigore postq̃
Autūnum & crudi posuere pericula succi.
Hæc olim nostri iam luxuriosa senatus
Cœna fuit.curius paruo quæ legerat horto
Ipse focis breuibus pōebat holuscula:q̃ nunc
Squalidus in magna fastidit compede fossor.
Qui meīnit calidæ sapiat qd uulua popinæ
Sicci terga suis rara pendentia crate
Moris erat quondam festis seruare diebus.
At natalitium cognatis ponere lardum:
Accedente noua:si quā dabat hostia carne.
Cognatorum aliquis titulo ter consulis.atq̃
Castrorum imperiis:& dictaris honore
Functus ad has epulas solito maturius ibat
Erectum domito referens a monte ligonem
Cum tremerēt autem fabios:durūq̃ catonē
Et scauros.& fabricios:rigidiq̃ seueros
Censoris mores etiam collega timeret.
Nemo inter curas & seria duxit habendum
Qualis in oceano fluctu testudo nataret:

MAN. ℭ AEmula picenis:tyburtia quidā intelligūt.ait.n.Hora.lib.ii.sat.uero quarta picenis cedūt pomis tyburtia succo.Nā facie pstāt. MAla:assunt.s.malorū genera Columella ponit li.yi.c.yiii:Odoris recentis adeo qppe olebant:ꝙ recētia uidebant̃. NEC metuēda.ipsa uidelicet mala. FRigore hyemali.s.luxuriosa.lautissima.Curius de.M.Curio dētato legito in sat.ii.ibi.Qui curios simulāt. COMpede.cõpedes dictæ qa cõtinēt pedes.ut aliq uolūt.Marcellus uero scri.Cõpedes nõ a pedibus dictas:sed ab ĩpedimētis.

Cõpedes Vulua Vterus — VVLua:fœminis uesicæ iunctus Vtriculus:uñ dictus Vterus quod alio noĩe locos appellāt:hoc in reliqs animalibus uuluā.Tulua eiecto partu melior q̃ edito.Eiectitia uocat̃ illa hæc porcaria plura Ply.li.xi.Et Hora.epistola.xyi.libri.i.dixit.Nil melius turdo Vulua nil dulcius ampla.Sumē uero:ut idē ōndit Ply.alid ē ab uulua.ne forte decipiaris. RAra crate:solet eni supponi crates sallitæ carni.Dixit autē rara crate:qm̃ rara est & rimosa:nō continua ac solida:ex pluribus.n.cõficit̃ uirgis:uel arūdinibus.Nec ut aliq dicas rara crate supple assāda:sed suspēsa rara crate.

Cognati agnati — NATalitiū:quo natali die utebantur. COGnatis consanguineis:sunt aūt cognati per fœminas ex ea dem familia orti.cognati uero patrē qui cognatus ē & agnatus est:non tamen e contra.auctor est Paulus digestis de gradibus. DOMito:effosso:olim nāq̃ romani etiam nobiles agriculturæ uocabant. Vnde Ply.libro decimosexto cap.lxi.inquit:durant in linterno aphricani prioris manu satæ oliuæ.Item Myrtus eodē loco cõspicuæ magnitudinis. QVū tremerent autē fabios:antiquorum frugalitatem & parsimoniam laudat.arguens atq̃ uituperans sui temporis homines:qui quidem pro lectis ornandis etiam testudinū putamina secabant. TREmerent:romani.s. CENsoris mores:

Censor Censura — Censor inquit Varro ad cuius censiōem.i.arbitrium censeretur populus. CENsores uero duo erāt quorum auctoritas maxima:eorumq̃ administratio per lustrum hoc est quinquennium tendebatur:ut scribit Asconius libro tertio de prætura urbana.Plutarchus autem in uita pauli Aemilii scribit:Censuram magistratum fuisse maximæ omnium reuerentiæ:plurimæ potestatis:cum aliis rebus:tum ad morum emendationem:

Seria Testudines — nam in senatu remouere immeritos poterat & principem perscribere:auferre equos:notare infamiam:cēsum augere:lustrum condere.Dixit idem & plura in uita catonis senioris. SERia:serium triste:& quasi sine risu ait Marcellus. TEStudo:Plynius libro.ix.inquit:ꝙ testudines tantæ magnitudinis indicum mare emittit ut singularum superficie habitabiles casas integant atq̃ inter insulas rubri pcipuæ maris iis nauigent cymbis Testudinū uero putamina secare in laminas:lectosq̃ & repositoria iis uestire.C.Aruilius pollio instituit.De eisdem Mart.libro.xii.ad Amœnum ait:Gemmantes prima fulgent testudine lecti:Et marisiaci pondere rara citri.

DOMI. ℭ MALa æmula.i.certamina rugis. PICenis.i.cum oliuis picenis. SICcatum frigore:ex ratiōe naturali ostēdit ea eē salubriora. VVLua:ex carnibus porcinis fiebat:de qua in cōmētariis Mar.diximus optimi saporis iudicabat̃.Hora.Nil melius turdo.Vulua nil dulcius ampla. QVū tremerēt fabios:luxū nūc carpit lecti discubitorii.nam Caius Aruilius pollio prodigi & sagacis ad luxuriæ instrumēta ingenii primus temporibus Neronis docuit secare putamina testudinū:ut scribit Ply.in lāmas & lectos discubitorios ita opiri:ex testudinibus āt nonnullæ chersinæ dicunt̃:de quibus in cõmentariis.Mar.diximus.Idem.M.Aruilius lectos operiri docuit argēto mox auro.nemo inquit Iuue.curabat operire lectos discubitorios lāmis testudinum.Cum censores timebant:ut.s.ostendat luxuriam irrepsisse corruptis & deprauatis iam moribus publica negligentia.

MERV.

¶ AEMula picenis & odoris mala recentis: puto hæc esse poma tiburtia: de qbus Hora. Picenis cedũt poma tiburtia succo. Nã facie pstant. COMpede fossor: apud antiquos fossores compediti opus peragebãt quod & in Plauto: & in Catonis opere legimus. QVi meminit callide sapiat qd uulua popinæ & si hunc locum in eo libello in quo errores Galeoti coarguimus satis enarrauim⁹ tñ q ad psenté expositioné ptinent repetemus: de uulua intelligit porcina quam Plynius eiecto partu meliorem q̃ edito habitã fuisse scribit: eiectitia uocatur illa: quæ porcaria primiparis suis optima cõtra effœtis a partu: pter q̃ eodem die suis occisæ liuida ac macra: nec nouellarum suum pter primiparias probat: potiusq; ueterũ: nec dũ efœtaꝝ: nec biduo ante partũ: nec post partũ aut quo eiecerit die pxima abiectitia est occisæ uno die post partũ. De huiusmodi uuluis tale habemus distichõ Te fortasse magis capiet de uirgine porca. Me materna magis de sue uulua capit. Et hic erit sensus. Meminit fossor compeditus uirginem an matrem: uulua i popinis cõdita sapientia: græci μηυρανυοσ: hoc est porci uuluã cõmedãt: quã prisci in fine apponebãt. Iuniores uero in principio epulaꝝ uuluã dabant. NAtalitiũ: quo natali die qué miro impẽdio colebãt uesci soliti fuere. LARdũ: ut Macrobius tradit qua si large aridũ lardũ dr: uñ & laridũ lectũ est. CENsoris mores: & etiam collega timeret: hoc dixisse uidet propter Claudiũ neroné & Liuium salinatoré. qui districtã censurã simul egisse tradunt a Valerio. Nã cũ equitũ centurias recognosceret ipsi p pter robur ætatis: et nũc eoꝝ essent enumero: ut est apud plini. uentũ tribũ præco lecto nomine salinatoris cistãdũ nec se sibi esset hæsitauit. Quod ubi intellexit nero citari collegã & equũ uẽdere iussit: qa populi iudicio dãnatus esset: salinator quoq; eũdé neroné sequutus est. adiecta cã q nõ sincera fide secũ in gratiã rediisset. QValis in oceani fluctu testudo nataret: testudinũ putamina secare ilaminas lectosq;: & repositoriũ his uestire. Carmilius pollio instituit prodigi & sagacis ad luxuriæ instrumenta ingenii portẽtosis aũt ingeniis principatu Neronis qsitam in mari testudiné: in hoc secari ut pigmentis pderet se: plerisq; ueniret imitata signũ: & sic lectis p cia quæri his uerbis Plynii respondent hæc Senecæ in libris de beneficiis contra luxuriam scripta: uideo elaboratam scrupulosa distinctione testudinem & fœdissimorum pigerrimorumq; animalium testas ingentibus pciis emptas: in quibus ipsa illa quæ placet uarietas subditis medicamentis in similitudinem ueri coloratur.

Poma tiburtia — Vulua — Porcina — Eiectitia — Porcaria — Lardum — Districta Censura — Testudo — Seneca

VAL.

¶ AEMula picenis. q succo cæteris pcedant: uñ Ho. picenis cædũt pomis tiburtia succo: & rursum: Quid cũ picenis excerpés fœmina pomis. LVXuriosa: si qñ luxuriose cœnã aliq senatus apparabat. PONebat holu. imminutũ ab holus: sic Hor: Vncta satis pingui ponent holuscula lardo: ut tenuẽ significet cœnã p diminutiuũ ab holere holitor qui uẽditat holus licet Apuleius hortulanũ uocet. FOSsor: arator: aut q ligõe fodit agrum. CALidæ sapiat qd uulua popinæ: sapiat: sapida sit: uoluã dicit quã multi ex porca in delitiis habẽt. Hora. Num miror si qui comedũt bona cum sit obeso. Nil melius turdo uolua nil dulcius ampla. & Mar. Si te forte magis capiat de uirgine porca: Me materna graui de sue uolua capit. SICci terga suis: ordo & sensus est: erat quondam moris seruare terga pendentia suspensa sicci sale macerati suis: & diebus festis ponere pro apponere. RAra cra te subaudi assanda & ponere lardum natalitium q natali die eo potissimum uiscerent. SICci suis terga. i. pernas q sale concoctæ suspendi solent. Plau. in captiuis: ibo: ut psecturã & ius dicam lardo: & q pendẽt indẽnatæ p nis auxilium ut ferã. ACCedéte noua: ordo est: aliqs cognatoꝝ functus rutilo cõsulis ter atq; iperiis castrorum & honore dictatoris ibat ad epulas referés ligoné a monte domito accedéte noua carne si quã hostia dabat. ACCedente noua carne: si nouã mactare aiantem acciderat. SI Quã dabat hostia carnem: q carne in sacrificiis recéti solũ uescerent. distat hostia a uictima. Oui. Victima q dextra cecidit uictrice uocat. Hostibus a domitis hostia nomé habet. A MOnte domito proscisso qd ueteres romani desidiosiores qui i oppido sederét q q rura colerét existimarint. inde nobiles familiæ romanoꝝ pleræq; traxerunt nomen: nã pilũni qui pilũ in pistrinis inuenerũt. pisones a pisendo. bubulca familia q bobus optime uterent dicta deniq; cum bonũ agricolam bonumq; colonũ dixissent: ut ait Cato se amplissime laudasse arbitrabant. CVM tre. metuerét. DVrũ: seueꝝ.

Clarum troiugenis factura ac nobile fulcrũ
Sed nudo latere & paruis frons ærea lectis
Vile coronati caput ostendebat aselli.
Ad quod lasciui ludebant ruris alumni.
Tales ergo cibi: qualis domus atq; suppellex
Tunc rudis & graias mirari nescius artes
Vrbibus euersis prædarum in parte reperta
Magnorũ artificum frangebat pocula miles
Vt phalaris gauderet equus: cælataq; cassis
Romuleæ simulacra fere mansuescere iussæ
Imperii fato geminos sub rupe quirinos:
Ac nudam eff giem clypeo fulgentis & hasta
Pendentisq; dei perituro ostenderet hosti.
Argenti quod erat solis fulgebat in armis
Ponebant igitur thusco farrata catino

MAN.

¶ FVLcrũ: lecti ornamẽtũ pendens: ipsæ aũt tabulæ quibus lectica cõficit fulcra dicunt. quibus. s. fulcimur. idest sustentamur. Vir. li. vii. lucent genialibus altis. Aurea fulcra toris. Nudo latere cum nuda spõda: nulla. n. adhibita erant ornamenta in ipsis tabulis sed nudæ erãt. i. sine pictura aliqua. PARuis: nõ sumptuosis & amplis. FRons ærea antiffiquissima fuit deliaci æris gloria: & prisci limina, ét ac ualuas in templis ex ære factitauere tricliniorum pedes fulcra item ære ornabant. legito Ply. li. xxxiiii. VIle coronati caput oñdebat aselli. COR onati ait: qm̃ in agroꝝ limitibus asini caput nudũ cute suspẽdebãt putátes incõmoda sic arceri posse ab agris: Vñ ait Columella. Nũc caput arcadici nudũ cute fert aselli Tyrrhenus fixisse tages in limite ruris. VILe caput: uile ait qa uacuũ & cute nudũ erat. CAPut oñdebat aselli. Intelligẽdũ olim pr̃familias ruri sæpe dormisse in uillici domo: ubi lectulos hẽbãt & puos & ærea tm̃ fronte fulcitos. nõ. n. testudine fulcra ornata erãt. ut Iuuenalis tpe. In illa uero ænea lecti frõte coronati aselli nudũ caput: sculptum fuisse uel appensum innuit: &

Fulcrum — æris usus — Asini capræ

Omnia tunc quibus inuideas si liuidus sis
Templorum quoq; maiestas p̄sentior & uox
Nocte fere media: mediaq; audita per urbem
Littore ab oceano gallis uenientibus. & diis
Officium uatis peragētibus his monuit nos
Hanc rebus latiis curam præstare solebat
Fictilis & nullo uiolatus iuppiter auro
Illa domi natas: nostraq; ex arbore mensas

sic frons ipsa aselli caput ondebat. Nā cū lectulus intra domū eēt. quo pacto poterat aselli caput in agrorū limitibus suspēsum ostendere. Neq; distātia conueniret. Iuuenalis.n.pro testudinū putaminibus fulcra ornantibus ait antiquos aselli albū cuput ad fulcra habuisse. Nec abnuo in limitibus agrorum caput illud aselli etiā fuisse. Ergo cū lecti & parui & nudi seu inornati olim fuerint. TALes: scilicet erant.

TVnc rudis: ostendit olim romanos mensarum ornaméta spreuisse: quisisseq; illa in armis & equis potiūs. GRaias artes: multi.n. græcorum optimi fuerunt artifices poculorum. PHAleris: phaleræ equorū ornamenta dicūtur a φανέρω: quod est manifesto illustro: iis enim ornamētis illustrari uidetur equus: græce φαλαρα dicitur: sicut τα λαντον latine, uero talentū: de phaleris Vir. ait li.v. primus equū phaleris insignē dictor habeto. MANsuescere iu. lupa.n. uisis rōulo & remo adeo mansueta effecta ē.q; ēt hubera p̄buit: de quo late Diony. li.i. GEMinos q. romulū & remū. SVB rupe. Diony. in.i. scri.q; ubi lupa inuēta ē p̄bere īfantib' hubera: prope erat sacer quidam locus silua densa contentus. & petra fontes emittens. dicebat autem saltus panos esse: eratq; ibi dei eiusdem ara quem in locum uadens lupa: se cōdidit. Antrū unde liquor manat coniunctū palatii ædificiis ostendit secūdum uiam. qua iter ad circum templumq; ei proximum. In quo imago est huius casus: lupa p̄bens pueris duobus hubera: antiquæ operæ simulacra ærea: hæc Dionysius. Ea uero simulacra nunc apud capitolium uisuntur. PENdentis dei.i. martis: extabat enim in casside tanq̄ in aere. FARrata: ex farre cibaria: populum romanum farre tm̄ e frumento. ccc. annis usum: Verrins tradit. Auctor est Ply. libro. xvii. TVsco catino: fictili uase: Intelliguntur autem arretina uasa. Martialis lib. xiiii. Arretina nimis ne spernas uasa monemus. Lautus erat tuscis porsena fictilibus. Et libro primo. Sic arretinæ uiolant chrystalina testæ. NVideas: inuidere poscis: nam paruo contenti erant. PRæsentior: propitior erat. ET uox nocte fere media. Liuius lib.v. sic ait: Eodem anno. M. Ceditius de plæbe nuntiauit tribunis se in noua uia: ubi nunc sacellum est supra ædem uestæ: noctis silentio audisse uocem clariorem humana: quæ magistratibus dici iuberet gallos aduentare. Id ut fit: propter auctoris humilitatem spretum: & q; longinqua: eoq; ignotior gens erat. HIS monuit: nos his uidelicet diis monuit nos Iuppiter fictilis &c. Seneca apostolo paulo scribens ait soluere deos ore innocentium effari. FICtilis iuppiter. Ply. libro. xxxv. c. xi. scribit q; Turianus a fregellis accitus tempore Tarquinii prisci iouis effigiem finxit in capitolio dedicandam: fictilemq; eam fuisse: ab hoc eodem factum herculē: eæ enim tunc effigies deum erant laudatissimæ. Nec pœnitet nos illorum: qui tales coluere. Aurum.n. & argētum ne diis quidem conficiebant. Et in sacris non myrinis chrystallisue. sed fictilibus prolibabatur Simpiniis innocentius. hæc ex illo. DOMi natas: non enim querebant ebur externum: & citreas mensas. de quibus alibi diximus.

Phalere phaneroo
Lupa romuli
Far
Gallorū aduentus uox nocturna

DOMI.

¶ CLArum: fulcrum.i. nobilem lectum discubitorium. VILe caput aselli: hoc dicit ut ostendat priscos illos seueros ruri sæpe cœnasse: ubi in limitibus agrorum spectabatur caput aselli ueteri supstitione: nam hetrusca disciplina ita incōmoda agrorū arceri putabantur: Columella nūc caput arcadici nudum cute ferē aselli. Tyrrhenus fixisse tages in limite ruris, & apte ait p̄es p putaminibus testudinū potuisse ostendere caput aselli: qđ erat in limite ruris. id.n. candore testudinū putaminibus simile est, qui rūpit: Fidentinus a nr̄a discedēs snīa: ait p̄es ex ossibus asinorū operuisse lectos: qđ q̄ ridiculū sit (cū oēs intelligāt) p̄tereo. FARrata: cybaria ex farre dicta sunt: quorum mentionem facit: ut ostēdat quod Verrius scribit: tercētū annis romanos farre uictitasse. CAtino tusco: idest uase fictili: nam aretinæ ollæ ex hetruria fictiles erant. Mar. Lautus erat tuscis Porsena fictilibus. ET uox audita: uenturis gallis in italiā ita scribit Liuius in Quinto. eodem anno. M. Ceditius de plebe nunciauit tribunis se in noua uia ubi nūc sacellū est supra ædem uestæ noctis silētio audisse uocē clariorē humanam: q̄ magistratibus dici iuberet gallos aduentare. FICtilis Iuppiter: iouem primū in urbe fictilem fuisse testatur Plynius. confecta statua a Thurio: qui & herculem fictilem formauit. Hæ enim ut ille scribit effigies deū erant laudatissimæ: nec pœnitet nos illorum: qui tales coluere: aurum enim & argentum: ne diis quidem conficiebant.

MER.

¶ FARrata: cibaria ex farre. TVSco catino: aretina uasa hoc in loco significat quæ apud priscos romanos in precio fuisse docet Martialis hoc disticho. Aretina nimis ne spernas uasa monemus. VOx nocte fere media mediamq; audita per urbem. quo anno camillo dies dicta fuit. M. Ceditius de plebe nunciauit tribunis se in noua uia ubi nunc sacellum est supra ædem uestæ noctis silentio audisse uocem clariorem humana: quæ magistratibus dici iuberet Gallos aduentare: id ut fit propter auctoris humilitatem spretum: & q; longinqua: eoque ignotior gens erat. pulsis autem gallis & uictore camillo expiationis gratia eius mētio facta iussumq; templum in noua uia locatione fieri: hæc Liui. Cice. in. ii. de diuinatiōe aium loquētem deū appellat: cui ī noua uia cōsecrata fuit ara ex eo quod monuerat ut prouiderent: ne a Gallis roma caperetur. FICtilis iuppiter. Ply. tradit primum in urbe iouem fictilem fuisse. Nam tunc magis pie q̄ magnifice dii colebantur.

Vasa aretina
Denūciatur aduentus gallorum
Animus loquens

VAL.

¶ TESTudo con. unde ostrum: excipitur enim a conchili marino ex quo purpura inficitur. Cuius ut Victruuius inquit: non minores sunt q̄ cæterarum rerum naturam considerantibus admirationes q; habet non in omnibus locis quibus nascitur unius generis colorem sed solis cursu naturaliter temperetur: itaq; q; legitur in ponto & gallia: quia hæ regiones sunt proximæ ad septentrionem & occidentem inuenitur liuidum. Quod autem legitur ad æquinoctialem: orientem: & occidentem inuenitur uiolaceo colore: q; uero meridianis regionibus excipitur rubra procreatur ptāte: & ideo in rhodo etiam insula creatur cæterisq; eiusmōi regionibus q̄ proximæ

ſunt ſolis ea conchylia cũ ſint lecta ferramentis circa ſcinduntᷣ e qb⁹ plagis purpurea ſanies:ut lachryma ꝓfluẽs excuſſa i mortariis terẽdo cõparatᷣ:& ꝙ ex cõchaꝝ marinaꝝ teſtis eximitᷣ:iõ oſtrũ ẽ uocitatũ. TROiugenis: nobilibus rõanis. FVLcrũ:ſtragulũ.ita Vir.arte laboratæ ueſtes oſtroq; ſupbo. & Catul.Tĩcta tegit roſeo cõchyli purpura ꝓhuco. NVDo la.ſpõda nullo tecta fulcro. RVris alũ.alti rurĩ. ET gra.mi.ne ar.gra:coꝝ cælaturas. VT pha.gau.equus.ornamẽtis nõ ad bellũ neceſſariis:uñ & pro beneficio fortunæ datis ponuntᷣ muneribus.Per.ad populum phaleras ego te intus & incute noui.ſane græci ταφαλορα genere neutro ꝓnũciãt. Home.κάτφαλαρεν ποιήθολαριςερον ομονεκαμνεν dictas uero phaleras aiut ἃ ια ταφανα αιναἵ και λαμπρα.& eſſe propria ornamenta q̃ in equoꝝ hærent rictu.item latini a ſecũdã ſyllabã i e uertũt ꝙ in plæriſq; aliis fecere nominibus ut in tarento & talento. ROMuleæ ſi.fe.lupæ quæ remũ & romulũ aluit infantes. IMPerii fa.cũ ad necẽ fuiſſent expoſiti eſt hiſtoria. NVDa ſine ornatu. PEN.e galea. TVSco:fictili. FARrata:pultes quæ ex farre & eſt dictionũ ancephaleoſis. SILi.aliq̃to inuidẽtior q̃m pallor inuidiam comitatur.Oui.pallor in ore ſedet & macies in corpore toto.Nunq̃ recta acies liuent rubigine dentes. PRæſentior fauentior & efficatior.Ply.& eſſe in arcadia tam præſentis ueneni:ut ſi qui dormiant ſub ea cibũue capiant moriantur:& alibi de aconito ea eſt natura:ut hominem occidat niſi inuenerit ꝙ in homine perimat cũ eo ſolo colluctatur uelut præſentius inuento.& alibi.hoc præſentaneum remedium erit. MEdiamq; audita per urbẽ: an ſeris uox notiſſima eſt hiſtoria. LITtore ab oceano orbis ultimis finibus. CVRam præſtare:adhibere.

Tẽpora uiderunt.hos lignum ſtabit in uſus
Annoſam: ſi forte nucem deiecerat eurus
At nunc diuitibus cœnandi nulla uoluptas.
Nil rombus:nil damã ſapit: putere uidentur
Vnguenta atq; roſæ:latos niſi ſuſtinet orbes
Grãde ebur:& magno ſublimis pardus hiatu
Dentibus ex illis quos mittit porta ſyenes
Et mauri celeres:& mauro obſcurior indus
Et quos depoſuit nabathæo bælua ſaltu
Iã nimios capitiq; graues:hinc ſurgit orexis.
Hinc ſtomacho bilis:nã pes argẽteus illis
Anulus in digito quod ferreus:ergo ſupbũ:
Conuiuam caueo:qui me ſibi cõparat & res
Deſpicit exiguas: adeo nulla unica nobis
Eſt eboris:nec taſſellæ:nec calculus ex hac
Materia quin ipſa manubria cultellorum
Oſſea non tamen his ulla unq̃ obſonia fiunt.
Rãcidula:haud ideo peior gallina ſecatur

℃ LATos niſi ſubſtinet orbes Grãde ebur. Mẽſarũ luxũ hic arguit.Ex mauritania ſiqdẽ citreæ menſæ magno ueniebãt:quas quidẽ eboreis pedibus fulciebant.Luca.li.x.Dẽtibus hinc niueis ſectos atlãtide ſilua:impoſuere orbes:quales ad cæſaris ora.Nõ capto uenere iuba.Et Mar.li.ii.in Candidum. Tu lybicos indis ſuſpendis dentibus orbes.Fulcitur teſta fagina mẽſa mihi. PArdus:pardi ſtatua ex ebore. Eſt aũt pardus pãtheræ mas:ut alibi dictũ eſt. POrta ſyenes:ſyene inſula ẽ ĩ finibus æthiopiæ.ut do.Stra. lib.xvii.Etiam Ply.li.v.c.xi.ait Syenen in finib⁹ æthiopiæ inſulã eſſe.C.M.paſſuum ambitu.Elephãtis inſula ſupra ſyenẽ.xvi.M.habitatᷣ nauigatõis ægyptiæ finis. PORta ſyenes hoc ait:q̃m elephantes ab elephãti urbe ſupra ſyenen manãti.per ipſam ſyenẽ ad nos ueniunt. MAVri celeres:oẽs regiões nominat ubi ſunt elephantes. BAelua:elephas. NABathæo ſaltu.Nabathæi in arabia ſunt:oppidum incolunt petrã nomine.Ply.li.vi.Meminit & Diodorus lib.iiii. ORExis:turbatio q̃dã & furor qd apertius p epexegeſin declarat dicens:hinc ſtomacho bilis: De orexi aũt latius uideto ſat.vi.ibi:rabidã facturus orexĩ. BIlis amaritudo & ira ꝓprie humor fellis ẽ. ILLis:mẽſis citreis.ſ. NAm:qa. PES argenteus:ſolebant aliqui triclinia & mẽſa etiam argẽto ornare.ut late Ply. lib.xxxiii.c.xiii.oſtendit. ANVlus in digito:qui ferreus:Triumphanti cum corona ex auro hetruſca ſubſtineretᷣ a tergo.anulus tamen in digito ferreus erat:æqua forma triumphantis & ſerui coronam ſuſtinentis.hi quoq; qui ob legationem acceperant aureos anulos:in pu blico tantum utebantur.intra domos uero ferreis. Quo argumento etiam nunc inquit Plynius: ſponſæ anu nus ferreus mittitur:iſq; ſine gemma.hæc ex Ply.li.xxxiii. ME ſibi cõparat:ideſt qui uult me eximie apparare: ut ipſe ſolet. ADeo:certe. TEſſellæ:tali & teſſeræ eburneæ erãt. CALculus:nunc ſcachus dicitur Martia.li. xiiii.Hinc mihi biſſeno nũerare teſſera pũctos:Calculus hinc gemino diſcolor hoſte pit:iõ quia nõ ſũt eburnea. ℃ GRAnde ebur:nunc inuehitur in luxũ menſaꝝ citreaꝝ quas mauri romanis dederũt:ex citro arbore q̃ plurima apud eos naſcitur:tanto precio ut duaꝝ altera quindecim libris:altera paulo minus diuẽdita ſit a iuba:eaꝝ tñ latitudo nõ excedebat quattuor pedes & ſemipedem:a uenis inter currentibus & maculis:aliæ tricinæ dicebãtur:aliæ pantherinæ:rotũdæ erant & elephantinis dentibus ſuſtinebantur:tanq̃ a diis nato iure:ut ſcribit Plynius ut eodem ebore & numinum ora ſpectentᷣ:& menſaꝝ pedes:plura de hoc in Mar.diximus.Strabo in ultimo arboris quidẽ meminit & menſaꝝ ſed nõ noĩauit. SYEnnes ſyennẽ in ægypto eſſe ſcribũt Ply.Stra.Ptolo. & oẽs ſed illud quæritur quare dicat porta:ego porta ſyennes dici exiſtimo q̃m illic tres erant cohortes romanoꝝ ad pſidiũ aduerſus æthiopes:q̃ finitimi ſũt:qd ſcribit Strabo.fuiſſe aũt elephantos illic indicio ẽ Elephantis inſula:& urbs quæ ſupra Syennẽ eſt.xvi.millibus paſſuũ:ita appellata ab elephantoꝝ multitudine: Herodo. & Strabo elephantinã appellãt.Ply.elephãtidẽ. ET ma.ce.loca oĩa deſcribit in qbus fuere elephãtes:nunc de mauris & indis qui ſunt arabicis minores:ut ſcribit Ply. IAM ni.oñdit luxuriari romãos exq̃ſitis maximis quibuſq; dentibus ad pedes mẽſaꝝ.nã elephãti aut ſenecta & caſu deciduos dẽtes deponunt qui prægrandes ſunt aut obſeſſi a uenatoribus eos arbori impactos frangunt:hi aũt ſunt minores. NEc teſſellæ:nam tali & teſſeræ eburneæ erant:ut diximus apud Martia. MANubria cultellorum:hæc eburnea ſolita fieri:illa Plynii indigna

MAN.

Pardus
Syenne

Elephãtis
inſula

nabathæi

Orexiſ

Triũphãtis
Corona
triumphãtis
Anulus
ferreus
DOMI.

tio ostendit quid attinet inquit hæc colligere cum capuli militum ebore etiam fastidito celentur argento.
MER. ℂ LATos nisi sustinet orbes grande ebur:cōtra insaniā mēsarum clamat:& orbes:hic pro mensis accipe citreis
Citreæ q̄ preciosissimæ fuerunt in naturali historia sæpe legitur:quis censores qdā pro citro cedrū posuerūt:ut in alio
mensæ opere notauimus.Sustinebant aūt citreæ mēsæ a dentibus elephātinis.Luca.in.x.Dentibus hinc niueis sectos
Lucanus atlātide silua.Imposuere orbes q̄les ad cæsaris ora Nō capto uenere iuba:Et Marti.de citreis pugillaribus Secta
Citrei pu/ nisi ī tenues essemus ligna tabellas.Essemus lybici nobile dētis onus.Et alibi.Grādia taurorum q̄ portant corpa q̄
gillares ris:An libycas possint:sustinuisse trabes.Et rursū.Tu libycos indis suspēdis dētibus orbes:Sen.non cessat decla
Orbes mare ī hāc luxuriā dicēs.Video istic mēsas & æstimatū lignū senatorio cēsu:eo p̄ciosi⁹ quo illud ī plures nodos
Lybia arboris infœlicitas torsit. SVBlimis pardus:factus ex ebore. PORTA syenes: in fine æthiopiæ Syene ita
Seneca uocatur peninsula mille passuum ambitu:ī qua castra sunt latere Arabiæ:& ex aduersum insulæ quattuor py/
Syene læ idest portæ.D.C.post nili fissuram.Ergo porta syenes erit:qua ex ægypto in arabiam transitur: elephantis
Elephātis præterea insula est infra nouissimum cataractem mille passus milia & syenē supra sexdecim:ī q̄ elephātos nasci
insula cōstat q itē in Mauritania & india gn̄ant. NAbathæo bælua saltu:Nabathæi Eustachio tradēte arabiæ gēs ē:
Nabathei. cuius regio populosa & fertilis habet:huius metropolis ē petra: ferunt prudētes Nabathæi & adeo p̄rimonii
petra seruatores:ut q rē p̄rnā diminuerit publice dānet:cōtra augēti rē p̄miū positū ē:seruos admodum paucos hn̄t:
Mos na/ Nā mutuis cognatorum misteriis uiuūt. IAM nimios capitiq; graues elephātis(ut in naturali legit historia)uel ca
batheorum su aliquo:uel senecta decidere dētes solēt quos ipsi defodiunt.& hoc solū ebur est:cætero quoq; & in iis qua cor
Ebur pus intexit uilitas:hinc iā niueos capitiq; graues dixit. TESsellæ:quibus in alueolis ludit:q alio noīe quadrāta/
Thessalie lia dn̄r:græce uero cubi inde cubicū corpus.Sed q̄uis alibi ex snīa Eustachii:qd tessera:quid talus sit exposueri/
Cubi mus:breuiter tn̄ hic repetemus tesserā sex habere latera:qb⁹ septenaria fit p pūcta ut cūq; ea steterit oppositio:
Talus talū uero q̄ttuor eē laterum:& p uario iactu uaria pūcta dare:Dr aūt talus græce astragulus. inde ἀστραγαλί/
Astragal⁹ ζω talis ludere:quā rē cōfirmat Ply.de polycleto statuario hæc scribens duosq; fecit pueros item nudos talis lu/
Calculus dentes:q uocant astragalizontes:& sunt Titi impatoriis atrio. CALculus: iis ē quē latronē.& p diminutionē
Latrūcul⁹ latrūculū antiq appellarūt:iuniores aūt schacū uocitāt.Mar.de tabula lusoria:Hic mihi bisseno numerat tesse/
ra puncto:Calculus hinc gemino discolor hoste pit.Et itē Insidiosorum si ludis bella ludorū:Iste tibi geminus mi/
VAL. les & hostis erit. PEIor gal.sc.secandarum gallinarum artē olim fuisse magnos secuti auctores supra tradidimus.
ℂ LATos ni.su.or.i.latas mēsas:ē.n.accusatiuus pluralis q ī is plærūq; terminat p̄ductū ī tertia declinatiōe in
latinis græcisq; noībus:nā ntūs in is facit gra corum tm̄mō noīum sicut & in es illorum oīum q̄ in ei diphōgō termi/
narint ueluti tris neapolis sicut tres & neapoles & id genus alia:qcqd Priscianus dicat:nihil.n.obstat cur & mul
ta alia q̄rōne thralis syrtis & sardis dr̄ enūciari nō possint. SVBlimis par.q mēsam sustineat. QVos mittit
por.syenes.urbis aphricæ.Luc.nā q̄s ad exustā cācro torrēte syenē ibit.& Stra.in thebaide inqt: & circa syenē
nequaq̄ imbres accidūt:& alibi in syene puteus ē solstitia designās æstiua.cūq; loca ista circulo sint subiecta tropi
co gnomones in meridie nullas edūt umbras. ET quos de.na.bel.sal.nabathæa gēs:ut Suidas inqt arabū a na/
bath q nabathas ad arabas misit.un̄ nabatha ciuitas & nabathæi Ruffus Festus in geographia sed propter liba/
num terrā secāt nabathæi. SVRgit orexis:appetitus insurgit:usus ē græco qa latinū in heroicū uersum egredi
nō poterat: PES:mēsam sustinēs est p inde atq; si ferreū in digito hēas anulū. NEC tes.qbus ludit i aleaiē aūt
ab eo q̄d est tesseræ diminutiuū:est ēt tessara belli & pacis futuræ signū.Pō.Qu.Mutius missus ad carthaginen
ses legatos cū essent duæ tesseræ positæ una pacis altera belli arbitrio sibi dato utrā uellet deferre utranq; sustu
lit & ait carthaginenses petere debere utrā mallent accipere. CALculus:quo in albeolo lusitamus. VLLa unq̄
obsonia fiunt rancidula.non insipidior inquit esca fit q̄ uilioribus cultris concidat.Proclus in illo Homeri uer
siculo καλ κεινον κανεονεσι ἀ εκρομιον ποτοψον.omne q̄ manducatur οψον dicit appellari huius di/
minutiuum obsonium est:a quo uerbum obsonare apud comicos. RANcidula:rancore putida a rancido im/
minutum.Hora.Rancidulum aprum antiqui laudabant non quia nasus illis nullus erat credo hac mente q̄ ho/
spes Tardius adueniens uiciatum commodius q̄ integrum edax dominus consumeret.inde ut a nigreo nigror:
ab aceo acor:ab albeo albor:a tepeo tepor:a palleo pallor uerbale:ita ranceo rancor.Palladius in rebus rusticis
MAN. receptacula olei semper sint munda ne nouos sapores ueteri rancore infecta corrumpant.

Sed nec structor erit cui cedere debeat omnis
Pergula discipul⁹ tripheri doctoris apud quē
Sumine cū magno lep⁹:atq; ap: & pygargo
Et scithicæ uolucres: & phœnicopterus igēs
Et getulus oryx hebeti lautissima ferro
Cæditur & tota sonat ulmea cœna suburra.

Pergula ℂ STRuctor incisor ad mēsam. PERgula:ea nō
solū ī u tib⁹ dr̄:sed ēt ubi p̄ceptores discipulo erudie
bāt:ad artifices alii opa sua uelut in propatulo habe
bāt.Sueto.de Crassitio tarētino grāmatico.Deinde
in pergula docuit donec cōmētario Smirnæ ædito a
deo inclaruit.& Ply.li.xxxv.c.ix.de Apelle idē pfe
cta opa p̄ponebat in pergula &c. TRiferi docto/
ris:in urbe doctores erāt:q scindēdi obsonia artem
Pigardus tradebāt ut etiā innuit Seneca epistola.xlvii.q̄d lati/
Caprarū us in sat.v.patet. PIGardus:genus ē caprarum. Ply.n.
genera li.viii.de semiferis ait.Capræ tn̄ in plurimas figuras transfigurantur.sunt capræ:sunt ibices pernicitatis miran/
ibices dæ sunt.& Oryges contrario pilo uestiti & ad caput uerso.sunt & damæ & pygardi &c.utq; Philosophus lib.ii.
Oryges animaliū ait.Oryx unicornis:& bisulcis pedibus ē. SCYticæ uolucres.i.phasiani a phasidē Fluō ad nos tradu/
Phasiani cti.Mar.li.xiii.Argoa primū sum trāsportata carina:Vt te mihi notum nil nisi phasis erat. PHœnicopterus:
Phœni/ phœnicopteri linguā p̄cipui saporis esse Apitius docuit:ut scri.Ply.li.x.Mar.etiam lib.xiii.Dat mihi penna ru/
copterus bens nomen:sed lingua gulosis Nostra sapit.Aristophanes ut aiunt refert palustrem esse auem: & rubescenti/

bus pennis. ruber dicitur penna. LAVtissima:pro lautissime.i.eximie & egregie. HEbeti ferro:idest obtuso nã si acctũ fuisset:aĩaliũ formas:quæ ligneæ erant lacerasset:hinc ait. VLmea cœna:quia ex ulmo & ligno aliquo formata erãt obsonia. SONat:dum.s.incidendi ars discitur. DOMI.

❡ SED nec structor:structor ,ppriẽ dr̃ q pite obsonia incidit:ad gulã ptinere putabãt.ut obsonia rite secarẽt: qd Pli.oñdit cũ de gallinis scribit adeo ut iã doctores structoꝝ ludũ apirẽt:ut Tripherus egit tpibus Iuue.qui ludum hẽbat iuxta suburrã hic tradẽs pcepta dicẽtibus feras & aues & obsonia ex ligno formata hẽbat: & ferro cuius acies hebes eẽt:docebat quo gestu hæc uel illa fera incideret:hoc ẽ qd cœnã q incidit apud doctores structoꝝ. Vlmeã appellat:qm̃.s.ulmo & ligno formata erãt obsonia:ridiculũ.n.ẽ sent ire magr̃m emisse quottidie has feras pterea ait hebeti ferro:nã si uere erãt & icidebant:nõ oportuit ferrũ hebes eẽ:rũpat Fidentinus:q hæc nõ pcipit. PIGragus:de genere capreaꝝ ẽ:ut scribit.Pli.i.viii.eiusdẽ generis rupi capreæ:ibices:Strepsicerotes. ET Volucres scy.phasiani ex põto allati quos saginari docet Columel.Fidẽtinus olim exposuerat grues: sed a nobis edoctus mutauit sniam. PHEnicopterus:cuius linguã optimi esse saporis Apicius docuit:de hoc plura ĩ Martialẽ diximus. CVI oĩs pgula ,p loco hic accipit ubi.Tripherus magister structorũ hẽbat discipulos:ut legimus in augusto apud Suetoniũ qui scribit eũ uenisse in pgulam Theogenis mathematici & Suetonius de Crassitio grãmatico:deinde in pergula docuit tiga Placentinus hanc dictionem perperam enũciabat ptulam pro pergulam qd scribit Ci.repetit Fabius Pli.eodem uerbo de apelle scribens usus est comite.Agrippa.Cui omnis pgula debeat cedere.i.peritior omnibus aliis discipulis. ORIx:inter capreas numerat a Pli.contrarioq pilo uestitur & ad os uerso. AVIS aphræ.i.gallinæ numidicæ Horatius.Non aphra auis non attagen ionicus.Porphyrio illic recte interptatur aphrã auem gallinã numidicã:q magnitudine alias superat guttis & maculis distincta de hac multa diximus in Martialem ex Plinii & Columellæ testimonio. LAVtissima cœna:quæ est simulachrum & imaginem habet lautissimæ cœnæ:nam hæc animalia ex ligno erant ut diximus. COEna ulmea idest animalibus formatis ex uimo & ligno. SONat:dum illi uersant animalia iignea. MER.

❡ NEC structor erit:inuenio iubã in ὁμιοτηουν tradere apud Romanos structorẽ eũ dici:quẽ græci trapezocomon dicũt.Mar.quoq hæc ait.Et q nõ egeãt ferro structoris offellæ. CVI cedere debeat oĩs pgula i uitibus dr̃:sed & ubi pceptores discipulos erudiebãt:uel alii artifices opa sua uelut in ppatulo hẽbãt. Suetonius de Crassitio Tarẽtino grãmatico:deinde in pgula docuit Pli.de apelle:idẽ pfecta opa ,pponebat in pergula Plaut in pseudulo.Cras phœni phœnicio corio inuises pgulã.Triferi doctoris:in urbe doctores erãt q scindendi obsonia pcepta:ut ait Seneca tradebãt pygragus lycophron pari pygragum appellat ab aquilæ genere cuius cauda: Pli.ait albicet.Vnde nomẽ nã πυγηαννũ significat ἀργοσ uero album.Sed de hoc genere aqlæ haud crediderim itellexisse Iuuenalẽ imo de quadrupede potius.Nam idẽ auctor in octauo sic ait de semiferis.Sunt & dãnæ & pygargi & sterpsicerotes:multaq aut dissimilia. ET Scythicæ uolucres:phasiani a phaside fluuio ad nos traducti.Martia.Argoa primũ sum transportata carina.Ante mihi notũ nil nisi phasis erat. ET Phœnicopter ingens:quis Plinius scribat phœnicopteri linguam optimi saporis eẽ dixisse apitium & Martialis.Dat mihi pẽna rubens nomen:sed lingua gulosis Nostra sapit. Declarat eni appetitã fuisse huius auis linguam:& unde factũ sit nomẽ:tñ aristophanes in fabula:q inscribitur ὄρνιθεσ:hoc ẽ aues.De phœniceptro hæc refert palustrem eẽ auem & rubescentibus pennis:sic ὄυτοσ αὐτῶν ηθαλωρτωνλων ορατυμεισα ειαλλα λιμναιοσ βαβαιχαλόσγεχαιφοινικιουσ ἐλικότωσχαε γαρονόμαυ τω ἐςἰφοίνικωτερὸσ. Sũt enim uerba upupæ enarrantis pisthetero & euelpidæ quæ foret auis illa insueta quæ deuolaret ad cantum:dicitq auẽ eẽ insolitam & palustrẽ atq phœniceã iureq uocari phœnicopterus. ET Getulus oryx:oryges soli a qbusdã dicti contrario pilo uestiri ad caput uerso.Ari.in li.iii.de partibus aĩaliũ origẽ scribit eẽ unicornẽ & bifidæ ungulæ.Idem refert Pli.Sed origẽ ppetuo sitientẽ Aphrica generat ex naturali loco potu carentẽ cũ mirabili mõ ad remedia sitientiũ.Namq getuli latrones eo durãt auxilio.Reptis ĩ corpore eaꝝ saluberrimi liquoris uescitis hæc Plini. Qui itẽ scribit ferã:quã orygẽ Aegyptus appellat in exortu caniculæ cõtra stare & contueri:ac uelut adorare. Qd idẽ tradit Plu.de hac fera.Mar.Matutinaꝝ nõ ultima præda feraꝝ.Seuus oryx cõstat qd mihi morte canũ Nã in spectacula matutina edebatur uenatio orygis.Quidam origem esse hystricẽ putant sed falso.

Iubas trapezocomus Pergula Pygargus unde phasiani phœnicopterus Aristophanes oryx Aristoteles Religio orygis Hystrix

❡ CVI cedere debeat omnis pgula:pergula aliqñ topiariũ opus significat collumella: ubi de uineis: in pgulis aũt inquit singulæ denas amphoras pæquent:& rursum illa enim pergulæ magis q uineæ figuram obtinet & pgula breue ambulacrũ cameratũq dictã puto a pgendo. Vlp.de iudiciis:& ubicũq agere uel conueniri aliquis debeat durissimum est quot quot locis qs nauigat uel iter faciens delatus est tot locis se defendi: atsi quo consistit non dico iure Domicilii sed tabernulas pergulam:orreum:armarium officinam conduxit ibiq distraxit egit defendere se eo loco debebit:idem de his qui deiecerit uel effuderint:& cum pictor in pergula clypeum uel tabulã expositam habuisset eaq excidisset & transeunti dãni quid dedisset.Seruius respondit ad exemplũ huius actionis dari opottere actionẽ:itaq Proper.synecdochicos uideri põt dixisse.Atq animam in tegetes putrem expirare paternas.Corruit algenti pergula curua foco. DIScipulus trypheri doctoris:qui pulmenta strui ad mensã docebat:unde & a delitiis nomen adeptus est. SVMine cum ma.q calidum lautissimum habetur. Persi.calidũ scis ponere sumen. ET Pygargus aquilæ: Vt Suidas inquit est species appellata παρατωπυγηνὲχειναργην q candidum habeat annũ.Procul.autem cũ tria esse erodiorum genera dicat unum iquit est quod pygargon uocant ales adeo coitui infestus:ut cum uir cum muliere coire uelit acri dolore oculorum utriq soluantur ac morientium pœnas similes hebeant. ET Scy.uo.i:a phasi amne phasides auiculæ. ET Phœnicopterus:ab alarum colore puniceo nomen habens:phœnix enim rubrum & pteron alam significat. ET Ge.oryx.gallina numidica.HEBEti.retusa acie.LAVtissima cœna:ephegesis ẽ.VLMea cœna:q sub ulmorũ ũbra parata ẽ lз aliquãto remotius dici uideat q apud hũc poetã mirum mihi non uideri solet.SVBducere:decerpe:& a lepore eleuare. VAL.

Nec frustũ capreæ subducere: nec latus afræ
Nouit auis noster tirunculus: ac rudus oĩ
Tempore: & exiguæ frusta ĩbutus ofellæ
Plæbeios calices: & paucis assibus emptos
Porriget ĩcultus puer: atq; a frigore tutus
Non phrix aut lycius nõ a mãgone petitus
Quisq̃ erit: & magno: cũ poscis posce latine
Idem habitus cunctis tonsi: rectiq; capilli
Atq; hodie tantũ propter conuiuia pexi:
Pastoris duri est hic filius: ille bubulci.
Suspirat longo non uisam tempore matrem
Et casulam: & notos tristis desiderat hædos
Ingenui uultus puer: ingenuiq; pudoris.
Quales eẽ decet: quos ardẽs purpura uestit
Nec pugilares defert in balnea raucus

MAN. ¶ SVBducere: demere. APHræ auis.i.gallinæ numidicæ de qua Mar.lib.xiii. Ansere romano q̃uis satur annibal esset. Ipse suas nũq̃ barbarus edit aues. Varro li.iii.sic. Gallinæ aphricanæ sunt grãdes uariæ: gilberiæ quas melagrides appellãt græci.&c. TIRunculus: structor rudis & minister nouitius. IMButus: doctus & ĩstruct⁹. OFEllæ: offa: a qua Ofella: cõstabat ex carne porcina. Ofellæ p̃terea saliẽdæ p̃cepta tradit Cato ultimo capit. Tradit ẽt columella li.xiii.c.lii. ubi diminutiuũ ẽt offulã fecit: sicut & Var. PLæbeios calices.id ẽ audaces dicũtur: nã falsa spẽ ĩmitabant̃ chrystalina: uitrei erãt. Mar.li.xiiii. Nõ sumus audaces plæbeia toreumata uitri. Nostra neq; ardenti gẽma ferit̃ aq̃. AFRigore tutus: crasso indutus pãno. A MAngone petitus: nõ hẽo ĩquit elegantẽ ministrũ quẽ emerim sed rusticũ: & in agro natũ. Mangones erãt puerorũ formæ magistri & mentiendi coloris artẽ ꝓbe callẽtes q̃si manu agones dicti ut aiunt. QVIsq̃: meis pueris. ET Magno.s.p̃tio nõ petitus erit. POscis.s.aliquid. LAtine: nõ græce. CVNctis: ẽ. TONsi.s. sũt non lõgi. REcti non crispi: & calamistrati. CONuiuia: Cato senior in Cicerone sic ait. Bene.n. maiores accubationem epularẽ amicorũ: quia uitæ cõiunctionẽ haberet CONuiuiũ noĩarũt: melius quã græci: q hoc idem tum cõparationẽ: tũ cõcœnationẽ uocãt de hoc ẽt latius ĩ sat.i. INGenui: natiui ac naturales nõ ãt culti & fucati. ARdens purpura.i.prætexta uestis splẽdens & ornata purpura: qua nobiles pueri utebant̃: de q̃ latius supra. Nec pugillares differt ĩ balnea raucus. Testiculos nec uellẽdas p̃buit alas: per hæc uerba ostendit puerũ eẽ simplicẽ & purũ: nec peruenisse adhuc ad pubertatem. Vñ philosophus libro septimo de animalibus ait. Mas primum semen genitale magna ex parte incipit ferre anno peracto bisseptimo simul ẽt pubescere incipit. Vox item per id tempus mutari in sonum asperiorem & inæquabilioremq; incipit: q̃q̃ nondum grauent quod caprire denominant. Idq; potissimum incipit iis: qui rem uenereã incipiunt agere. PVgillares.ad pugilli formam. RAVcus propter coitum.s.ut diximus.

Mãgones

conuiuia

Maris semen pubes uox puberum

DOMI. ¶ OFELlæ: ofella fiebat ex carnibus suillis: pulmẽtũ paupiorũ ut docet Var. Nec agebat artẽ structoria. CAlices plæbeios. Calices plæbei idẽ dñr audaces: qm̃ falsa spẽ imitabantur cristallina uitrei erãt ad circũq; maximum uẽdebant̃. Mar. Nõ sumus audaces plæbeia toreumata uitri. Nr̃a neq; ardẽti gẽma feritur aqua. NON phryx aut licius aut petitus a mangone.i. nõ dabo tibi ministrũ elegãtẽ quales emunt̃ a mangonibus: aut phrygii aut licii: nã ex oriẽte formosissimi ministri coemebant̃ aut delphici: aut mitileni: aut phrygii: aut licii: atq; id genus: ego inqt nõ hẽo ministrũ elegãtẽ quẽ emerim sed rusticũ & natũ in agro. Fidentinus ex Brothei p̃ceptoris cõsilio ĩtelligit. LYCius.i.iuuenis noĩe *Lycius*: quẽ scri.trãql. Augustũ ĩ ludis exhibuisse nulla alia de cã nisi ꝙ erat uocis ĩmensæ ĩtra bipedalẽ staturã: o hoĩes ĩsanos & Lucio magis ridẽdos Augustus illum exibuit tanq̃ mõstrũ. Iuue.aũt nũc de formosis ministris ĩtelligit: quos ut inquit nõ hẽt: quo pacto igit̃ cõuenit mõstrum cum eleganti puero: de quo nũc loquitur. PVGillares.i. nõ hẽt ĩguina grãdiora q̃ pp libidinis usum excreuerit testiculis in magnitudinẽ pugni p̃grãdibus. RAVcus: pp coitũ: qd si legas Draucus: nã drauci & in balneis potissimũ spectabantur & erant mentulati. Mar. Oculis deuorantibus draucos & alibi sæpe non placet.

MER. ¶ CAPreæ: siluestrẽ caprã capreã appellat. Mar. Pẽdentẽ sũma capreã de rupe uidebis. Casurã speres decipit illa canes. AFRæ nouit auis: afrã auẽ gallinã numidicã ĩterp̃tamur de q̃ mar. Ansere romano q̃uis satur annibal eẽt. Ipse suas nũa barbarus edit aues. Hæ & meleagrides dicũtur a sororibus Meleagri ĩ eas cõuersis: & gutteæ ꝙ guttis illitæ uideant̃. Iuue. horatiũ secutus: afrã auẽ dixit. Nam in epodo legit̃: nõ afra auis ĩ uẽtrẽ descendat meũ: has nũc uulgus gallias pharaonis appellat. OFellæ: ab offa offulã formauit Apuleius in demonio socratis. Alii offulã ꝓtulere abiecta funa & cõstabat ex carne fere porcia offa. uñ offã porcinã cũ cauda offam penitam dicebãt. Ofellæ p̃terea saliẽdæ p̃cepta tradit Cato. PLEbeios calices: hos Mar. audaces appellat. NOn phryx aut lycius nõ a mãgo.pe. Ex phrygia & licia plerũq; habiti pueri ad cyatũ statuebant̃: & hic mihi eos tãgere ur̃: ĩ quos declamat Seneca ad Lucilliũ. Trãseo agmina exoletorũ p natiões coloresq; descripta: ut eadẽ oibus leuitas sit eadẽ primæ mẽsura lanuginis eadẽ spẽs capillorũ ne qs cui rectior ẽ coma crispulis misceat̃. Ergo conmode poeta subiũxit. Idẽ habitus cũctis tõsi rectiq; capilli. Atq; hodie tm̃ pp cõuiuia pexi. A MAngone petitus. Mangones dicti q̃si manu agones: & erant puerorũ formæ magr̃i & mẽtiẽdi coloris artẽ ꝓbe callentes: hic mangonizare uerbũ formauit Pli. q oratã scribit primũ pẽsiles ĩuenisse balneas ita mãgonizatas uillas subinde uẽdendo: & in.xxiiii. de succo brioniæ cutes teneritas mangonizat. Est.n. magõizare colorẽ succo & uerum robur inani sagina mẽtiri: q̃q̃ uenuste ad alia transferat̃. Nam & hodie mãgonizãt̃ pãni: siue lintei: siue: lanei: & in strm̃: & res ipsa nomẽ seruat: quin & equos mãgonizatos uenire uidemus. ARdens purpura uestit: prætextatos: hic intelligit pueros prætextæ enim auctore Macrobio purpura prætexebantur. Vnde dixerim scripsisse: Pli. purpuram pro maiestate puericiæ esse: ut iam diximus. NEC pugillares ad pugilli formam. RAVcus uox ut alio loco docuimus adolescentibus post usum ueneris demutatur qui & interim raucescunt.

Caprea
Afra auis
Numidice gallinæ
melleagrides
gutteæ
Offa
Offula
Offella
Calices audaces
Pueri ad cyatum
Seneca
Mãgones
Mãgonizare
Purpura

¶ NEC la.aphræ.gallinæ numidicæ:sic Hora.in epodo aphra auis descendat in uentrem meum. TYrunculus:seruus nondum solers in apparatu. ET Exi.fru.imbu.o.f.uictu contentus parcissimo. NON phryx aut lycius:q; e phrygia lyciaq; romam uenustiores pueri peruenirent:phrygia & lycia asiæ sunt regiões a phrygia asopi & europæ filia phrygia dicta:sicut lycia a lycaone pãdionis filio cum prius solini & termillæ & myniæ dicerétur lycii. A MANgone:q pueros uẽditabat. Trã.in domitiano castrari inquit mares uetuit spadonũ q residui apud mãgones erãt ꝓtia moderatus ẽ. RECtiq; capilli:nõ pexi. QVOs ardẽs:flamigans purpura uestit:ac.ꝑ nobiles. PVGillares:ad coitum tanq̃ in pugnã aptos. RAVcus:q̃ uenerẽ sit expertus:nã ut Aristo.in li.ꝓblematon ait cũ ætate mutari aĩantia soleant:hõ cũ coire incipit pubescit:ac in grauem uocem ꝑmutat:idem Alexãder aphrodiseus in libro problematon quæ nos latina fecimus. VAL.

Testiculos:nec uellendas iam præbuit alas:
Crassa nec opposito pauid9 tegit iguia gutto
Hic tibi uina dabit diffusa i mõtibus illis
A quibus ipse uenit:quorũ sub uertice lusit:
Nãq; una atq; eadẽ uini patria:atq; ministri.
Forsitan expectes ut gaditana canoro
Incipiat prurire choro:plausuq; ꝓbatæ
Ad terrã tremulo descendãt clunæ puellæ
Irritamentum ueneris languentis:& acres
Diuitis urticæ:maior tamen ista uoluptas
Alterius sexus:magis ille extendit:& mox
Auribus atq; oculis cõcepta urina mouetur:
Nõ capit has nugas hũilis dom9:audiat ille
Testarũ crepitus cũ uerbis nudũ olido stans
Fornice mancipiũ:qbus abstinet ille fruatur
Vocibus obscœnis:omniq; libidinis arte:
Qui lacedæmoniũ pytismate lubricat orbẽ
Nãq; ibi fortunæ ueniã damus:alea turpis
Turpe & adulteriũ mediocrib9:hæc eadẽ illi
Oĩa cũ faciãt hilares:nitidiq; uocantur
Nostra dabunt alios hodie conuiuia ludos
Conditor iliados cantabitur:atq; maronis
Altisoni dubiã facientia carmina laudem:
Quid refert tales uersus:qua uoce legantur:
Sed nunc dilatis auerte negocia curis:
Et gratam requiem dona tibi quando licebit
Per totam cessare diem:non fœnoris ulla
Mentio:nec prima si luce egressa reuerti
Nocte solet tacito bilem tibi contrahat uxor
Humida suspectis referens multitia rugis:
Vexatasq; comas:& uultum:aureq; calentẽ
Protinus ante meũ qcquid dolet exue limen:
Pone domũ:& seruos & qcquid frãgit illis
Aut perit:igratos ante omnia pone sodales

¶ NEC uellẽdas alas.i.nõ lasciuus ẽ nec ꝑpea grandis:sed puer & simplex:ait aũt seneca i balneis fuisse alaꝝ uulsores:ut supius oñdimus:uñ de alipte inquit epistola.lvii.Nisi dũ uellit alas &c.Macro.ãt li.vii.sa. scri.q; humor naturalis in corpe:qñ ætas trãsiit pueri tiã fit durior:& acuit i pilos:iõ tũc & pubes & genæ & aliæ ptes corpis uestiũt. GVtto: oleario uase quo i balneis utebant:de quo ẽt late supra. GAditana.s. puella:nã lasciuæ licẽtiæ:& ĩpudici motus puellæ fue re gaditanæ.Mar.li.vi.de Thelesina:Edere lasciuos: & betica crusmata gestus.Et gaditanis ludere docta modis.Tendere q̃ tremulũ pelian:hecubeq; maritũ Posset ad hectoreos sollicitare rogos. PRVrire libi dinẽ cõmouere. PLAusũ:astãtiũ.s. PRobatæ lauda tæ. IRRitamẽtũ:appositio ẽ. VERticæ:irritationes. MAIor.s.ẽ. ALTerius.i.fœminei. ILLe:fœmineus sexus. EXTẽdit:ad libidinẽ. AVRib9 quã tum ad uerba uñ ait iferius ille fruat uocibus obscœ nis:oĩq; libidis arte. OCVlis:q̃tũ ad gestus. COn cepta:ex ĩpudicis gestibus. VRina mouet:luxuriæ ardore. CAPit:recipit. NVgas uanitates & libidines. TEStaꝝ cre.i.tympanoꝝ:testa aũt ꝓprie cretea ẽ. CVm uer.ihonestis.s. OLido fornice:puten ti lupanari. MANcipiũ:serua meretrix. QVibus .s.uerbis. FRuat delectat. QVI lacedæmonium pytismate lu.or.In ãnulatos hoc dictũ ẽ:senatores.s. atq; eqtes:q anulis utebant:nã pytizo significat sputo leui & crebro irorare & pitisma e leui sputo irroro dr ferẽtes aũt ãnulos sæpius oblectatiõis oñtatio nisq; grã extrahũt sputo addito ad lubricãdos digitos:sũt aũt q legãt pytilismate dicẽtes pytilisma esse exercitatiõis genus scdm galienũ &c:q; ego minime ꝓbaueri:nihil.n.ad poetæ sẽsũ:supior uero snia maxi me cõuenit dicit.n.poeta Mediocribus turpe hri:si turpis gestus uoluptatis cã aspiciãt:diuitibus uero lice re uideri:hic ait oĩa cũ faciãt hilares nitidiq; uocant: q̃ qdẽ epitheta hũilibus ac i ludis se exercẽtibus mini me cõueniũt:ipsis ãt diuitib9 oĩa licere uident. Hinc & saty.viii.sic ait.At uos troiugenæ uobis ignoscitis & q̃ turpia cerdõi.Volesos brutosq; decebũt. ORbẽ lacedæmõiũ.i.anulũ lacedæmões.n.anulo utebã tur ferreo tñ:ut Pli.scri.li.xxxiii. e græcia aũt anulis origo fuit. LVbrica lubricũ facit. IBi.i.diuitib9 for tunæ i.gazæ & honorib9.Nr̃a da.a.ali.h.con. Idem fere.Pli.li.i.episto.ad septimũ ait.n.iuidisti nescio an tibi:certe mihi sed tñ & tibi Quãtum nos luximus restitissemus studuissem9 ut potes appati9 cœnar.apd multos nusq; hylari9:simplicius:icautius:i sũma experir. DVbiã la.dubitatur.n.q; magis laudãda sint homeri: ne an Maro. TAles uer.Homeri atq; Vir. QVãdo:qm. CESsare:ab regibus gerẽdis. MENtio:fiat. BIlem:amaritudinẽ. COntrahat:moueat.i.nõ sis zelotipus. HVmida:ꝓpter coitũ. MVLticia:uestiméta de q bus sat.ii. FRAngit consumit. INterea:dum nos cœnabimus:arguit aũt circensibus deditos.

¶ NEC ꝓbuit alas uellẽdas.s.pilosas.i.nõ ei ante ætatẽ orti sunt pili sub alis:q solẽt fruticari is qui ante legitimam ætatem per libidinẽ uiri fiũt.Martia.Inde tragus celeresq; pili miradaq; matri barba nec i clara balnea lu

MAN.
Gaditanæ puellæ
pytisma
pytilisma
Anulus
DOM.

ce placet. GVtto:uase oleario quo in balneis utebantur.Gel.guttū samū oretenus imprudēs inanē tāq̃ inesset oleū affert. GADitana:deq̄ distitō extat.Mar. Tū tremulū crissat:tam blādū prurit;: ut ipsum Masturbatorē fecerit hyppolytū. HAS nugas tā leues uoluptates. ORBē lacedæmoniū:alii nescio quid finxerūt hoc loco de ludo & saltatione:ego uero sentio hoc dictū esse inuidiose in annulatos senatores.s.& equites:qui annulis utebantur nā πυτιζω græce latine est sputo leui & crebro irrorare:& πυτισμα e leui sputo irroratio dr.q aūt gestant annulos ut ostēdant crebro induunt & educūt:qđ ut facilius agāt sputo & pytismate reddūt lubricos digitos currit lenis anuulus. PYTismate.i.leui irroratione sputi. ORbē lacedæmoniū.i.annulū:nā a lacedæmone is annulorū usus manauit:qđ idicat Pli his uerbis:hoc in tarquiniis maxime miror:quorū e græcia fuit origo unhic annulorū usus manauit.q̄ā ēt nūc lacedæmone ferreo utunt. LVbricat:apto uerbo usus est cū pytismate: nam lubricare ē lubricū facere humectatione:sensus ē.Senatores & eqtes q annulos ostentāt hēant istos ludos ego hanc sniām excogitaui.Fidentinus ī nr̄is quidem scriptis legit nec ausus est pro sua recitare:sed cū antiquas fabulas suas iactasset:deniq̄ ait qdā de annulis intelligit:ego illesum & hūc sensum luue.ēē affirmo FORtunæ.i.diuitibus q possunt frui hac uoluptate. OMnia cū faciāt cū dent operam & aleæ etiam ipsi. QVid refert:quasi dicat nihil refert an phonasci uoce:an rudi legantur. CONtrahat uxor:notat adulteria suorū tporū.

AVRemq̄ calentē:nam rubentes aures in muliere sunt indices admissi paulo ante adulterii:qđ antonius notauit in Octauiam fœminā:scilicet consularem e Triclinio uiri coram in cubiculo abductam:rursus in conuiuiū rubentibus auriculis in comptiore capillo reductam:quod scribit in suspitionem adulterii.

MER. Seneca Guttus Puella gaditana

¶ VELlendas præbuit alas:scribit Senecā in balneis fuisse alarum uulsores:qui maxillis natos pilos uellerent non raderent:atq̄ subinde clamare cogerent. GVtto:uase oleario quo in balneis utebant:ut supra docuimus. GAditana:lasciuæ cuiusdam licentiæ & impudici motus puellæ fuere gaditanæ.Mar.Nec de gadibus īprobis pun læ:Vibrabūt sine fine prurientes.Et idē de puella Gaditana.Tā tremulum crissāt tam blandum prurit ut ipsum Mastrubatorem redderet hippolytum QVI lacedæmonio pitismate lubricat orbem:saltatio uidetur lacedæmoniæ genus esse pytisma & in orbē circumacta:q̄quā de hoc nihil adhuc legerim:nisi apud pollucem: qui saltationum genera enumerans tradit πυλημα lacedæmonium:hoc est saltationem esse lacedæmoniam.

VAL. ¶ NEC uellendas iam pbuit alas:pilos. HIC tibi uina dabit:diffusa in montibus:nam bachus amat colles.

VT gaditana:a gaddibus:unde īnumerabiles meretriculæ. ET Tremulo descēdit clunæ puellæ:hic masculino ptulit genere clunes:ut Hor.fœminino:q̄ pulchræ clunes breue qđ caput ardua ceruix. ACRes uehementes. VRTicæ:pruritus ueneris. MAgis il.extē.in uenerem cōmouere pīertim per æstatē:ut Aristoteles existimat & Hesiodus:ut illud.Fœmineo magis ē uenus effera sexu.Mitior ipsa uiris:& sæpe accita relāguet. AVribus atq̄ oculis audiendo & uidendo quæ lasciua sunt. CONcepta urina:libidinis consumatio:ut Persius:patriæ īmeat uuluæ:pro eo q̄ est coeāt.uel q̄ urinam moueant. AVDiat:ille diues. TEStarum:crepitus tympanorum. NVDum:inops. OLIdo fornice:putido lupanari. MANcipium:meretrix. QVI lacedæmoniū pytismate lubricat orbem:lusu cum throco de arbore pinu fabricato.Vñ & nomen habet pytis.n.pinus dicitur unde pytisma. LVBri.assidua roratione oleo uncta mulier leuigat. LACedæmonium:q̄ lacedæmoniorum ciuitas sparta eo luxu maxime caperetur.Prop.Multa tuæ spartæ miramur iura palestræ.Sed mage uirginei tot bona gymnasii.Quod non infames exercet corpore laudes.Inter luctantes nuda puella uiros.Cum pila uelocis fallit per brachia iactus Increpat & uersi clauis adunca trochi.Puluerulētaq̄ ad extremas stat fœminina metas.Et patitur duro uulnera pancratio Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris.Missile nūc disci pondus in orbe rotat.Girum pulsat equis niueū latus ense cruenta.Virgineūq̄ cauo ptegit ære caput. FORtunæ:quādo diuitibus licētiose oīa agere liceat. ILLI:diuites:nos nō decet qui pauperes sumus tam licēter cōuiuari. ALIos ho.cō.lu.aliquāto honestiores:laudabilioresq̄. CONdi.ilia.homeri ilias:sed homerū pro libro posuit. DVbiam fa.car.pal.Home.ne an Virgi.uirtute poetica anteiret:nam Sextus prop.blādiri creditur Vir.cum inquit Cedite romani scriptores cedite graii.Nescio quid maius nascitur iliade. TALes:uersus homeri atq̄ uirgilii.

DILatis:dimotis curis. ET Gra.re.dona ti.apud me. NE Pri.si lu.ordo ē:uxor egressa:deest domū: prima luce si solet reuerti nocte referens humida multicia rugis suspectis & comas uexatas & uultū & aurē calētem nec cōtrahat bilē tibi tacito. BILem cō.te ira incendat:q̄ ad mœchos ierit: HVMi.mul.uestes īmūditia perfusas libidinis. VEXatasq̄ co:& uul.aurēq̄ calē.que luctatiūculas,& compressiunculas amantium significet. POne:depone. DOMum:curam domus. AVT perit:amittitur.

Interea megalesiacæ spectacula mappæ
Idæum solēne colunt:similisq̄ triumpho
Prædo caballorū præter sedet:ac mihi pace
Immensæ nimiæq̄ licet si dicere plæbis
Totā hodie romā circus capit: & fragor aurā
Percutit:euentū uiridis quo colligo panni.

MAN. Megalesia Mappa ludorum

¶ MEGalesiæ map.Megalesia ludi erant magnæ mr̄is.i.cybeles:de qb⁹ late supius.Mappæ Cassiodorus scri.q̄ mappa lætitiæ signū Circēsib⁹ dabāt: atq̄ ostēsa mappa certa uidebat pmissio futurorū circensiū:ī ea uero ut dicūt aliq.Pictura erat & forma ludorū.De hac Martia.li.xii.sic ait.Cretatā ptor quū uellet mitter mappā ptori mappā surripit hermogenes.

IDæū solēne appositio ē. IDæū aūt.i.ideæ cybeles q̄ in urbē e phrygia ducta fuerat. COlūt:romāi celebrāt. SIMilis triūpho: habitu similis triumphāti Vt superis dictū ē sat.x.ibi.Quid si uidisset ptorē currib⁹ altis extantē. PRAEdo cabal.pdo ait uel q̄ uictores equos iuitis dn̄is sibi emeret:haud æquo ptio uel q̄ uictoribus qs palmā eripet & īmeritus daret:qđ itē hodie fieri sæpius uidimus in urbe præsertim.SEDet in curru.s. CAPit:recipit. FRagor:strepitus. QVO:fragore.

COLligo:animaduerto:cōsidero. EVEntū:euentus exitus est alicuius negocii in quo q̄ri solet quid ex qua

q re euenerit eueniat euentū sit ut scribit Cicero lib.i.rhet. VIRidis panni:uiridus pānus præmium erat in circensibus:Erant autem factiones quattuor Circensium ludorū a panni coloribus denominatæ & discretæ: colores uero quadrifariam diuisi erant in temporum uicem:Prasinus uirenti ueri dicatus erat. ROSeus æstati. ALBus:pruinoso autumno. VNEetus nubilæ hyemi factio quælibet colori suo fauebat:hinc ait Mar. libro. xiiii.Si ueneto prasionoue faues.qui coccina sumis.Ne fias ista transfuga ueste uide.Nam coccinatus:pro transfuga iure habitus fuisset:utpote q relictis prasino atq Veneto:ad pulpurei panni factionem abiisset. πρασηνοσ uiridis.dicitur.πρασινα.uiriditas. Pannus in circensibus Prasinus

INTerea:iterū inuehitur in circenses ludos.in quibus occupata erat tota ciuitas. MEGalesiacæ mappæ: mappam intelligit que ueteri instituto a prætore ludorum circensium aurigæ uictori demitti solebat. Traquillus de Metone uniuersorū se oculis in circo maximo præbuit:aliquo liberto mittente mappam.Mar.Cretatam prætor cū uellet mittere mappam Prætori mappam subripit Hermogenes. SIMilis triumpho.i.habitu similis triumphanti.nam triumphalia gestabat ornamenta in circēsibus ut ante est dictū. PRAEdo.i.iiustus & iniqu⁹ occupator. CABallorum.i.ornamentorum & insigniū triumphaliū:quasi dicat qui assumit sibi caballos & triūphalia insignia:cum ei non debeantur sed triumphanti. COLligo.i.coniecto & dignosco. EVEntum pāni uiridis.i.quisnam inter aurigas sit adepturus pannum uiridem præmium.s.i ludis circensibus ut ante est dictū. Fidentinus mappam cortinam uiridem intelligit:& pannum uiridē aulæa quæ extendebantur. deniq omnia confundit antiquitatis ignoratione:præter pauca quæ a nobis accipit. DOMI.

INTerea megalesiacæ ludos significat megalenses in honorē cybeles magnæ deorum matris dictos ἀπὸ τῆς μεγάλης μητρὸς hoc est a magna matre. MAPpæ.hanc mappam scribit Cassiodorus leticiæ signū circensibus dare:atq ostensa mappa certa uidebatur promissio futurorum circensium: Tranquillus item refert uniuersorum se oculis in circo maximo præbuisse aliquo liberto mittente mappam unde magistratus solent. IDAEum solemne.i.phrigium:nam uexante italiam Annibale datum est oraculum ad prosperiora speranda oportere matrem deum romam deuehi quea pesinunte oppido phrygiæ accersita fuit. SIMilisq triumpho prædo caballorū prætor sedet.sedente prætore ludi fiebant:qui honorati dicebant̄.Vnde Suetoni⁹ scribit honorarios ludos triginta amplius dies occupasse:& honoratus prætor in fastis nominatur.Et ius honorarium ab honore prætoris. EVEntuum uiridis quo colligo panni.in expositionem huius loci oīs circensium ludorū cōsuetudo explicanda est:nisi.n.totam nouerimus historiam sensus poetæ cognosci minime poterit: quantum ex idoneis scriptoribus colligimus factiones erant quattuor circensium ludorum a panni coloribus denominatæ & perinde discretæ.Suetoni⁹ de Domitiano duas circensibus græcorum factiones aurati purpureiq panni ad quattuor pristinas addidit:colores aūt ipsos Ioannes Cassiodor⁹ sic enumerat.Nam per eius tempora theodoricorem romanam gubernante ludi theatrales & circenses in urbe adhuc fiebant colores autem inuicem temporum quadrifariam diuisione fundunt̄.Prasinus uirēti ueri:roseus flameæ æstati. VEnetus nubilæ hyemi:albus pruinoso autumno dicatus ē:his quattuor factiōibus p colores uniuersus populus ꝑut libuisset studebat nec solum plebs studiosa ludoꝝ agitatoribus fauebat:sed & cæsares ipsi dediti erāt.Legimus.n.caligulam ita addictum & deditum prasinæ factioni:ut cœnaret in stabulo assidue:& maneret agitatori scythico cōmessatione q dam,in apophoretis uicies sestertiū cōtulit incitato equo cuius cā pridie circenses ne inqetaret̄ silētium uiciniæ ī dicere solebat.Et itē Neroni plurimus sermo:q̄q̄ uteret̄ de circēsibus erat & condā tractum prasini agitatorem inter discipulos qrens obiurgāte pædagogo de hectore se loq emētitus est.Viteliū itē tradit Trāquillus quosdam de plebe ob id ipsum q Venetæ factioni clare maledixerāt:iteremisse de plebis aūt insano ac interim pniciosostudio:hæc Cassiodorus:illic supra cætera spectacula feruor animoꝝ inconsulta grauitate rapit̄:trāsit prasinus:ps populi mœret pcedit Venetus & totius turba ciuitatis affigit̄:nihil ꝑficiētes feruent insultāt nihil patientes grauiter uulnerant̄:& ad inanes cōtētiones sic descēditur:tanq de statu periclitationis patriæ laboretur. Mar.quoq cū multis ī locis prasini & Veneti mētionē faciat:tū maxime illo disticho de lacernis coccineis hūc plebis fauorē significat.Si ueneto prasino ue faues q coccina sumis Ne fias ista trāsfuga ueste uide.Nam coccinatus ꝑ trāsfuga iure habitus fuisset:utpote q relictis prasino atq Veneto:ad purpurei pāni factionem abiisset Dion de calligulæ studio ī prasinā factionē idē qđ Suetonius tradit:hoc āt leuissimū studiū ī tot milibus uirorū tam pueriliter spectātibus currētes sine arte hoīes & equos Pli.ad Caluisiū admiratus quodāmō his uerbis damnat:nūc fauet̄ pāno pāniū amāt:& si ī ipso cursu:cursu nō mediocri certamine hic color illuc ille huc trāsferat̄ studium fauorq trāsibit:& repēte agitatores illos:equos illos:quos ꝑcul noscit āt quorū clamitāt noīa relinqt:tanta auctoritas ī una uilissima tunica:sed quorsum tā late cōgsita spectāt:nēpe ad hoc ut sine dubio affirmare debeamus per euentum uiridis panni factionis prasinæ exitum significari.Prasinus.n.uiridis latine interptatur per fragorem uero quo aures suas percuti ait plausum & clamorem spectatorum q agitatoribus fauebāt.carpit igitur plebem quæ in re inani frigida & assidua tam insaciabiliter in circo desideret. MER. mappa in arco Pesinus honorarii ludi Factiones circensiū ludorum quattuor Cassiodorus Prasinus Venetus Roseus Albus Calligula & nero prasine addicti Vitelius uenetæ fauebat Dion Plinius Prasinus uiridis

Nam si deficeret:mœstā atronitāq uideres
Hanc urbē:ueluti cannarum puluere uictis
Cōsulib9:spectēt iuuenes quos clamor & audax
Spōsio:quos cultæ dcet assedisse puellæ
Nostra bibat uernū cōtracta cuticula solem
Effugiatq togam iam nunc in balnea salua

NAM si deficeret.s.uiridis pāni euētus:ut alteri⁹ eēt factoīs.Quælibet.n.ubiq factio suis fauebat: hic Mar.li.viiii.ait.Minor ī magno clamor fuerit āphiteatro.Vincēti parmæ quū sua turba fauet:ē āt parma hoc loca uiri ꝑpriū:& Sueto.scri.C.caligulā prasine factioni ita addictū:& deditū fuisse ut cœnaret in stibulo assidue & maneret.MOEstā attonitāq uideres hācurbē.Pli.idē fere li.viii. epistola ad caluisium de circensibus meinthis uerbis. Quo magis miror MAN.

Frõte licet uadas q̄q̄ solida hora supersit
Ad sextã: facere hoc non possis quinq; dieb9
Continuis: quia sunt talis quoq; tædia uitæ
Magna: uoluptates cõmendat rarior usus

Pannus in circensibus.

tot milia uirorũ tã pueriliter idẽtidẽ currẽtis equos i sistentis curribus homines uidere. Sed tñ uelocitate equorum: aut hominũ arte traherent̃: eẽt ratio non nulla: nũc fauẽt panno: pannũ amãt & si in ipso cursu nõ mediocri certamine: hic color illuc: ille huc trãiferatur studiũ fauorq; transibit: & repẽte agitatiores illos: equos illos: quos procul noscitant: quorum clamitãt: nomina relinquẽte: tãta gratia: tãta auctoritas: i una uilissima tunica &c. hæc Plinii uerba Iuue. carina præsentia optime aperiũt. CONsulibus: paulo æmilio: & Terẽtio Varro. AVDax sponsio. i. cõtẽtio & altercatio: quæ fiebat depositis pignoribus: quam alii alium uictorẽ asserẽt. Vnde Ouidi. i arte ait: Et quærit posito pignore uincat uter. ASSedisse: prope esse Ouidius: proximus ad dominam nullo prohibente sedeto. CONtracta: rugosa. VERnum solem: idest tepentem: solebant enim in sole ambulare. Vnde Plinius li. iii. epistola: pria de spurinna sic ait. Vbi hora balnei nuntiata est: est aũt hyeme nona æstate octaua: in sole si caret uento ambulat nudus: deinde mouetur pila uehementer: & diu &c. EFfugiatq; togam: idest exuat & deponat balneorum uidelicet gratia. Vel effugiat togam. i. togatorum curas tedia hinc Mar. li. iii. ad librum suũ ait. Cur absim queret: breuiter tu multa fatere. Non poterat uanæ tædia ferre togæ. IAM nunc in balnea. i. quis nõ sit hora sexta potes attamen salua fronte. i. sine pudore adire balnea: ut postea cœnemus: hoc aũt ait: qm̃ sexta hora lauabatur. Mar. lib. i. modico sexta nerone calet. Pli. uero: ut ostendimus ait balnei horã i hyeme nonam: æstate octauã fuisse. HOC. s. balnea frequẽtare. VOLuptates cõmendat rarior usus. Mar. itẽ ait. li. iiii. ad pudentẽ. Rara iuuãt primis sic maior gr̃a pomis: hibernæ p̄tium sic meruere rosæ. At cicero in lælio sic & quidã omnia p̄clara rara. VOLuptates: uoluptates quidem diuersæ sunt teste philosopho li. x. eth: & quæ ab honestis rebus: & q̃ a turpibus prodeunt. Gel. itẽ li. xvii. c. v. sic ait: puteolis æstiuarũ ludũ & iocum cum in amœnioribus: & in uoluptatibus pudicis honestisq; agitabamus &c. Socrates quoq; i gorgia Platonis asserit uoluptates bonas & malas esse. Bonæ enim sunt: quæ utiles: malæ aũt quæ noxiæ: plura etiã de uoluptate dicta sunt in saty. vi. ibi. s. Nam quantula nostra uoluptas: item in saty. prima.

DOMI: ¶ AVDax spõsio: spõsio apud hũc & Martialem dicitur ea cõtẽtio & altercatio q̃ fiebat depositis pignoribus cum alii aliũ uictorẽ fore affirmarẽt. Martialis sed cũ spõsio fabulæq; lassæ de scorpo fuerint & incitato. TOgam idest labores togatorũ & comitum. IAM nunc in balnea i. quãuis non sit sexta hora põt tamen salua fronte: idest sine pudore accedere ad balnea: ut postea cœnemus: hoc aũt ait quoniam sexta tm̃ hora lauabantur ante luxuriosi aut dissoluti habebatur. Mar. in modico sexta nerone calet. SALua fronte: sine pudore.

MER: ¶ NAM si deficeret: congruenter & uere Priscianus hoc in loco deficeret exponit, p̱ uinceret̃ & succũberet is cui plebs suo clamore uictoriã p̱mittit. MOEstã attonitãq; uideres hanc urbẽ: hic mãifeste id tãgitur qđ idem Cassiodorus dixit: ita solicitã eẽ urbem Romã de uictoria agitãtiũ equos: adeoq; inter se cõtẽdere: ac si reipu. summum discrimẽ adesset: mœstitiã igit̃ urbis parẽ illi dicit poeta si uinceret̃ prasinus qua olim affecta ẽ urbs Roma accepta clade apud cannas Apuliæ uicũ paulo & Varrone cõsulibus cũ pene omnis Romanus exercitus ab annibale pœno deletus fuit. CLAmor: plaudẽtiũ & fauẽtium. AVdax sponsio. i. ludis circensibus de uictoria

Sponsio sæpius sponsio fiebat. Mar. Sed cũ sponsio fabulæq; lassæ, de scorpo fuerint & incitato. CVLtæ decet assedisse puellæ: plerũq; in spectaculis iuuenes studiis puellarũ obsequẽtes ut consensu pari amorem pararent iuxta illas sedere solebant qđ sic præcipit. Ouidius dum loquit̃ Tangitq; manũ poscitq; libellum. Et quærit posito pignore uincat uter. Quin auctore Pli. nõnũq̃ grãdi sponsione facta anulos deponebãt Vnde ẽ illud Mar. Dum donas mater anulos puellis Desisti mater anulos habere. CVTicula: añpenultimã p̱duxit cõtra naturã. Nã huiusmodi desinentiæ diminutiua antepenultimam corripiunt: quanquam poetæ per licentiam illam producãt: Per

productio syllabæ sius scire erat in uoto damnosa canicula quãtum Raderet. Martia. Parua tibi in magna craticula sudat ofella.

Colorari quid VERnum: solẽ tepentẽ legimus apud Senecã & plinium hunc morem tenuisse priscos: ut in balneis oleo pungeretur. tum ad solẽ expositi colerentur. SOLida hora supersit: ad sextam sensus nõ pudeat ad quintam horã descẽdere in balnea: q̱ tẽpus laboribus alioquin impendi solet. Mar. in quintam uarios extendit roma labores.

Sexta hora Sexta quies lassis septima. finis erat. Post sextam igitur licebat saluo pudore deposita toga lauari.

VAL: ¶ INTerea megale. specta. mappæ idæum solem: eo. megalesia ludos matris magnæ uocabãt ueteres: ut ipse supra atq; a plebeis longe megalesia: unde spectacula nunc megalesiaca spectacula mappæ picturæ ludorum unũ & mappa mundi. IDæum solem. co. utrum ipsius cybelles spectrum dicit an certe diem quo colebatur in theatro: idæum q̱ romam ab ida phrygia euecta sit cybele. SImilisq; triumpho: triũphanti. PRædo caballorũ prætor: ac si equos itercẽperit facta i bello de hostibus strage ita representat: aut certe qui in bello multos compræhendit caballos. ET Fragor: multorum ingens strepitus. EVEntum uiridis quo colligo panni: quo fragore colligo ad uiridem pannum uentum esse: quo in scœnarum tegebantur umbraculis ad uarias deuoluti libidines.

NAM si deficeret. interpretatur Priscianus deficeret uinceretur: nam & subiũgit uictis consulibus ab annibale. IN Puluere: quod cum romani carthaginensesq; cõcurrere: uulturnus qui in campania uentus uæhementer flat in romanorum ora puluerem ferret. AVDax: ad multa de se promittendum. QVOs cultæ decet assedisse puellæ: quibus diuiti puellæ adherescere conuenit. NOStra: mea ac tua: qui iam senes. CONtracta: in rugam. VERnum solem: quo extrinsecus caleat quando hebescere iam cœpit sanguis. CVTicula: ita secunda syllaba producta: ut persius canicula protulit insana canicula q̃tũ raderet. EFFugiatq; togam: oẽm releget ac remittat grauitatẽ quãdo in conuiuiis aĩum licet remittere. SALua fron. sine ullo pudoris discrimine. SOLida: integra. AD sex: qua id faciẽdum. FACere hoc nõ pos. nõ poteris tantũ ocio idulgere. QVinq; die: contigbus perpetuo fiunt ludi & feriæ sunt. QVIa sũt ta. quoq; tædia ui. qm̃ & hmõi desidiosæ uitæ tædia obori

untur. Voluptates cõmendat rarior uſus:hoc dicit quo rarius aliquã re utere eo plus capies uoluptatis:nihil ſiqdem tam iucundum in uſu humano ẽ quod crebro repetitum faſtidium & ſacietatem non pariat.

De catulli reditu.

Argumentum Satyræ.xii:

Biſſena arguit Satyra captator auarus.

MAN.

Satyra duodecima.

Natali coruice die mihi dulcior hæc lux.
Qua feſtus promiſſa deis ani- malia ceſpes.
Expectat niueã reginæ cædimus agnam.

NATAli Coruine die.icri.poeta uelle diis uota pſoluere:ꝙ qdẽ ꝑ catulli amici ſui naufragi ſalute uouerat: deĩde illos arguit:q auaritia ducti ꝑ illi uouẽt dũtaxat:q orbi ſũt: hñtib⁹ ãt filios nil boni cõferũt. PROmiſſa aĩalia.tũ ꝓcipu⁹ uotoꝝ locus ẽ: quũ ſpei nullus ut inqt Pli.viii.c.xv. Oui.itẽ li.i.de triſtib⁹ dii maris & cœli:qd.n.niſi uota ſupſunt: ſoluere quaſſatæ pcite mẽbra ratis. CESpes:ara e ceſpite:ẽ ãt Ceſpes herba cũ ꝓpria terra euulſa.Oui.li.ii.de amori.Gramine⁹ madidã ceſpes obũbrat humũ. REgiæ.i.Iunõi. Vir.Aſt ego q̃ diuũ regina ĩcedo &c. PAr ue.ẽt agna niuea

Votorũ Locus

ceſpes,

NATali pro catullo qui fracto naufragio enatauerat:uota ſe perſoluturũ diis pollicetur:mox i Satyram exit:repræhendens captatores:qui uota ſolent nuncupare:non pro amico qui haberet liberos ut catullus:ſed pro orbo aliquo cuius hæreditatem captant⁹ propriis nominibus inſectatur Neuium & Iſtrum quorum uterqꝫ teſtamentorum captationibus erat locupletatus.

DOM. i

NATali coruine die mihi carior hæc lux:uota diis reddit quorum benignitate catullus grauiſſimam tẽpeſtatem in mari effugerat:& ne diſcedat a lege Satyræ:in eos inuehitur qui pro ſalute periclitãtis amici uota ſuſcipiunt:& plerunqꝫ perſoluunt:magis uelut uultures cadauer expectantes & hereditati inhiantes;: q̃ uero amore adducti. CESpes : herba reciſa cum terra:ex qua ara fere ſtruebatur. REGinæ:iunoni:cui ſe facturum ait alba agna.

MER.

NATAli corui.die mi.carior hæc lux:ad coruinũ de catulli reditu ſcribit:ac ꝙ tẽpeſtuoſum euaſerit catullus naufragium ſe facturum ſacra pollicetur non ut multo maxima pars quo ab catullo ad ſe cõmodum peruenturum ullum ſperaret ſed ei ut amicum decet cõgratulatus. FEStus cæ.ſolemnis ara: quæ de ceſpite fuit. NIVeam regi.duci.agnam:albam ſumus iunoni daturi agnam qm̃ Iuno qui aer dicitur catullo deniqꝫ ſerenus emicuit qd̃ & æneam uentis feciſſe ſecundis ſcribit Vir.nigram hiemi pecudem & zephyris fœlicibus albam. PAR uel.da pu.gor.mau.i.palladi periphraſticos : q̃ in ægide ſcuto mauræ gorgonis meduſæ caput habuit infixum:ut Home.armatam ad bellum deſcribens palada:αμφι γαρω μόισιν βαλεναι γιλαθηό ανθεόταν δείναν ἥυπεριηενϖαν τιφοβοσεςεφανο ταιενδεοιςεν δαλκηενδοκρύοεσταιωκιẽνδε, τε γοργειν κέφαλη δυνοιο πελορονῦ.

VAL.

Par uellus dabitur pugnãti gorgone maura:
Sed procul extẽſũ petulãs quatit hoſtia funẽ
Tarpeio ſeruata ioui:frontemqꝫ coruſcat
Quippe ferox uitulus tẽplis maturus & aræ
Spargẽduſqꝫ mero:queĩ iã pudet ubera mr̃is
Ducere: qui uexat naſcenti robora cornu.
Si res ampla domi:ſimiliſqꝫ affectibus eſſet
Pinguior hiſpulla traheretur taurus:& ipſa
Mole piger:nec finitima nutritus in herba:
Læta ſed oſtendens clitumni paſcua ſanguis
Iret:& a grandi ceruix ferienda miniſtro
Ob reditũ trepidãtis adhuc:horrẽdaqꝫ paſſi
Nuper & incolumen ſeſe mirantis amici
Nam præter pelagi caſus:& fulguris ictum
Euaſi:denſæ cælum abſcondere tenebræ
Nube una:ſubituſqꝫ antennas impulit ignis
Cum ſe quiſqꝫ illo percuſſũ crederet: & mox
Attonitus nullũ conferri poſſe putaret
Naufragium uelis ardentibus:omnia fiunt
Talia tam grauiter ſiquando poetica ſurgit
Tempeſtas:gen⁹ ecce aliud diſcriminis audi

¶PVGnãt.i.mineruæ:q̃ meduſæ gorgõis caput in ſcuto gerit:de quo Ho.lib.v.iliados ſic ait. Tũ, ægida humeris accõmodat trilicẽ horrẽdã:& undiqꝫ terrorẽ redimitã:ĩ ea robur.ĩ ea cõtẽtio:ĩ ea minaꝝ uociferatio & atrox clamor.ĩ ea deniqꝫ ĩeſt gorgoneũ caput : diꝝ terribile:& quo nullũ ulteri⁹ nouit iuppiter mõſtrũ atqꝫ portẽtũ. De meduſa ãt uideto in ſat.iiii. PEtulãs cornu petẽs:ſeu iã laſciuus. FVNẽ Pli lib.viii. capi.xlii.ſcri. Vitulos ad aras humeris hominum illatos:nõ fere litare:ſicut nec claudicãte nec aliena hoſtia deos placari nec trahẽte ſe ab aris. Macrobi⁹ uero libro.iii.ſat.obſeruatũ eẽ a ſacrificãtibus ut ſi hoſtia q̃ ad aras ducereť :fuiſſet uehemẽtius reluctata oſtẽdiſſetqꝫ ſe ĩuitã altarib⁹ admoueri:abnuereť quia ĩuito deo offerri eã putabãt. Scribit idẽ in dicto libro:ꝙ litare ſignificat ſacrificio facto placaſſe numen. TArpeio ſeruata ioui:nõ ab re hæc tria numina q̃ ſub eodem tecto ĩ capitolio colebãtur poeta uotis ꝓſecutus eſt. Nam penates erant romanoꝝ. Vñ Macrobi⁹.li.iii.ſic ait. Sed q diligẽti⁹ erũt ueritatẽ penates eẽ dixerũt:ꝑ quos penitus ſpiramus:ꝑ quos hẽmus corp⁹: ꝑ quos rõnẽ aĩ poſſidem⁹. Eſſe ãt mediũ æthera iouẽ Iunonẽ uero imũ aera cũ terra. Mineruã ſummũ ætheris cacumẽ:& Ci.i lib.de.n.d.ait penates dcõs ſiue a penu: ẽ.n. oẽ quo ueſcunť hoies pen⁹ ſiue ab eo ꝙ penitus ĩſidẽt:ex quo ẽt penetrales a poetis uocãť. CORuſcat:cõcutit:ait.n.qppe ferox uitulus qppe: qa certe ẽ. SPargẽdus i frõte.ſ.aut uertice. Vir.li.iiii. media inter cornua fudit &c. AFFecti . deſideriis.

MAN.
Aegis Palladis Gorgonis Caput

Penates

Penus

Et miserere iterũ: q̃q̃ sint cætera fortis.
Eiusdem pars dira quidẽ: sed cognita multis
Et quam uotiua testantur phana tabella
Plurima pictores qs nescit ab iside pasci
Accidit & nostro similis fortuna catullo:
Cũ plenus fluctu medius foret alueus: & iam
Alternum puppis latus euertentibus undis

PINguior hispulla. mulierẽ sui tpis obesam carpit Pli. li. i. epist. ad Calestriũ mẽinit de hispulla q̃dã uxore corelii ruffi clarissimi uiri: & meminit & alibi credẽdũ deniq₃ lune. tpe plures huiusce nois fuisse: Inter q̃s hæc quã taxat obesa erat. de q̃ ité dixisse puto sat. .vi. ibi. s. hispula tragedo gaudet. MOLE: pondere.

Clitumn' SANguis iret. p exiret. FERIenda. s. eẽt. CLItũ

s. Melas s. ni: i phalisco clitũni ãnis aq̃ pota cãdidos boues facit. i betia ãnis. Melas oues nigras. auctor Pli. li. ii. & Vir. li. ii. g. sic: hic albi clitũne greges: & maxia tauri Victima: sepe tuo pfusi flumine sacro Romanos ad tẽpla deum duxere triũphos. GRANdi mistro: sũmo pontifice. AMIci. Catulli. s. PRAEter. ultra. IGNIS fulguris. s. CONferri: cõparari. POEtica. i. q̃lis & q̃to ab homero describit i ulissẽ. & a marone li. i. æn. in Aeneam. Sortis tẽpestatis & piculi. PARS: tẽpestatis. DIra. s. est. FAna plurima: in multis. n. templis periculoꝶ tabellæ ex uoto apponebantur: non solum in templo isidis. AB iside. Naufragi. n. uota isidi psoluentes tabellã pictã in eius tẽplo affigebant. PVPpis. genitiuus ẽ non noiatiuus. Erit. n. ordo. Et iam undis incerto arbores euertẽtibus alternum latus puppis prudẽtia &c. Si uero incertæ legeris: sic ordinato. Et iam undis euertentibus alternũ latus puppis arboris incertæ. prudentia &c.

DOMI. ¶ GORgone maura: obtinuit deprauatus usus: ut hesperides & gorgones cædẽ cẽserentur cũ tñ gorgones aliẽ sint duæ. s. qua insulas gorgonas habitarũt bidui nauigatiõe distãtes a cõtinẽti cõtra atlantẽ montẽ ad fines mauritãiæ: ut xenophon scribit i his fuit medusa quam ut alii Perseus ut euemeris scribit auctore hygino minerua interfecit: hesperides uero ortus habuisse dicunt ad lyxon lybiæ malis aureis ubi Pli. nihil restare scri. pter oleastros. MAVra. i. medusa quæ olim tenuit fines mauritaniæ. Vir. ægidaq₃ horriferam turbatæ palladis arma.

FVNem: nam uictima funibus ducebatur humeris gestata nõ litabatur ut scri. Pli. MATurus: exigebatur ad hoc ut demesisset caudã ad nodos usq₃ suffragiũ. HISpulla: Hispullam mulierẽ pinguẽ suoꝶ temporꝶ notat ut Martialis: spatalem mãmosam: huius ante meminit Hispula tragœdo gaudet. CLItũni: hunc in phaliscis eẽ scribit Pli. cuius aqua pota boues reddit candidos: idem eligebantur uictimæ mactãdæ ioui capitolio Silius ad meuaniam fluuium esse scri. in umbria: & sedet in gente pascens meuania taurum dona Ioui. Vir. hinc albos clitumne greges & maxima tauri Victima. POetica. i. quanta describũt Home. i Vlyxe & Vir. i. ænea. PArs dira q̃dem, sed cognita multis idest in quã calamitatẽ multi nauigantes inciderunt ut. s. abiicerent bona. TABella: qui seruati erant ex ualitudine genus morbi tabella pingebant quam dicabant i templo æsculapii: qui euaserãt naufragium: tabella picta casum exponebant in templo Neptuni: sed aucta superstitione ægyptia in quam antea est inuectus tabellæ naufragiorum isidis phano pendebant.

MERV. ¶ PVGNanti gorgone maura. palladi in cuius ægide stabat gorgonis caput. quã ultima mauritaniæ inhabitasse poetæ finxerũt. SED pcul extẽtũ petulãs q̃tit hostia funẽ. hostiæ añ tẽpus sacrificiorũ ligabantur. q̃ in ipso sacrificio solutæ erãt atq₃ piaculũ cõmittebatur si tũc religatæ fuissent (ut seruius ait. FRONtemq₃ coruscat. aut concussione & uibratione cornuũ coruscare dixit frontem aut magis quia cornua maioris uictimæ inaurabantur ut supra diximus) Vnde Oui. Cõgestaq₃ flãma. Thura liquefaciunt indutaq₃ cornibus aurum Victima uota facit quem iã pudet ubera matris. Idẽ Vir. Caput cum matre ferentẽ. hoc est exponit Seruius æqualẽ matri nondum patri. VEXat robora. quia in uictimis ætas est cõsideranda. CLItũni pascua: clitũnus amnis faliscorum in cuius ripis pascentes tauri albi erãt: & a triũphantibus delecti ioui capitolino imolabantur Vir. Hinc alibi clitumne greges & maxima taurus. Victima sæpe tuo perfusi flumine sacro. Romanos ad tẽpla deũ duxere triumphos. DECIdere iactu. decidere ẽ negocio & liti finem imponere. Vnde Hora. Et post decisa negocia campo: pictores. QVIS nescit ab iside pasci. isidi naufragi uota liberati periculo soluentes uotiuam tabellam in eius æde proponebant. IMItatus castora: castores græce latine fibri pontici dicuntur. Hi ut in naturali traditur historia sibi ipsis amputant testiculos periculo urgente: ob hoc se peti gnari castoreum id uocant medici alias animal horrendi morsus arbores iuxta flumina ut ferro cædit: hominis parte compræhẽsa nõ antequã fracta concrepuerint ossa morsu resoluit. cauda piscium his cætera species lutræ: utrũq₃ aquaticum utriq₃ molior pluma pilus: Nec solum se castrat fiber: sed & fel suum euomit ad multa medicamenta utile: item coagulum ad comitiales morbos ob ea se peti prudens uulgo nunc fiber barbare beuer appellatur.

Aurũ in cornib'

Clitũnus Tauri albi

Decidere

Castor Fiber Castoreum

Fel fibrorum

VAL. ¶ PARuel. subaudiendũ iunoni. atq₃ Hõe: bouẽ uoluit imolari inquiens. αὖ γὰρ ἀθηνᾶιν γλαυκώπιδι βοῦν ἀγέλαιην. QVA tit ho. fu. tar. ser. ioui. quãdo romã reuerti licuit hic uitulũ ioui. Vir. dedit taurũ superq₃ nitẽtẽ cælicolũ regi mactabat i littore taurũ sicut & neptunno. & appollini. taurũ neptũno taurũ tibi pulcher apollo: Hom. uero alpheo: & neptũo. ταῦρον ἀλφειῷ ταῦρον δὲ ποσειδάωνι. PETVlans quatit hostia funẽ. petulãs & petulcus a petẽdo lasciuus. QVEM iã pudet uerba mr̃is ducer. p eo q̃ ẽ fugere: sed hi duo uersiculi iuuenalis nõ sunt. PINguior hispula satyrice pinguiorẽ hispulã taurũ se immolaturum si posset quã nimio pinguissimã uideri uoluit. NEC finitima nutritus in herba. ergo gratior futurus. LAETA. pinguia. ut ita læta bonũq₃ labores. & quid faciat lætas segetes. OSTENdẽs ditũni pascula. ditũnus fluuius umbriã a thuscia diuidẽs q̃ lauerit aĩalia dr̃ e cuiuscũq₃ alterius coloris pilo i albũ uertere. Prop. q̃ formosa suo ditũnus flũmina luco integit & niueos abluit unda boues. & Vir. Hic alibi clitũne greges & maxima tauri. uictĩa sæpe tuo profusi flumine sacro. Romanos ad templa deum duxere triumphos. ET a grandi ceruix ferienda ministro: idest a pontifice mactanda. SEse mirantis amici. catulli mirantis tantam unq̃ euader potuisse tempestatem. NVL. com. comparari aut non putaret ullum posse conferri naufragium quando nauim statim absumptum iri pu

tarandi ET quam uoti.test.pha.tabella.in quibus suum qui euasit pictum in tabula suspendit naufragium. AB hi.cui dexe deprehensi in tempestate multa uouent quae in eius templo cum euaserunt pingi uolunt.

Arboris incertae: nullam prudentia cani
Rectoris conferret opem: decidere iactu
Coepit cum uentis imitatus castora: qui se
Eunuchum ipse facit cupiens euadere dāno
Testiculi adeo medicatum intelligit inguē.
Fundite quae mea sunt dicebat cūcta catullus
Praecipitare uolens etiam pulcherrima: uestē
Purpureā teneris quoq; mecoenatibus aptā:
Atq; alias quarum generosi graminis ipsum
Infecit natura pecus: sed & egregius fons
Viribus occultis: & boeticus adiuuat aer.
Ille nec argentū dubitabat mittere lances
Parthenio factas: urnae cratera capacem:
Et dignum sitiente pholo: uel coniuge fusci
Adde & bascaudas & mille escaria multum
Caelati biberat quo callidus emptor olynthi.
Sed quis nūc alius: qua mundi pte. quis audet
Argento praeferre caput: rebusq; salutem
Non propter uitā faciunt patrimonia quidā:
Sed uitio caeci ꝑpter patrimonia uiuunt.
Iactatur rerum utilium pars maxima: sed nec
Damna leuant tunc aduersis uergentib9: illuc
Decidit ut malum ferro summitteret: at se
Explicat angustū: discriminis ultima quando
Praesidia afferimus nauem factura minorem
I nunc & uentis animam committe dolato
Confisus ligno: digitis a morte remotus:
Quattuor: aut septem si sit latissima taeda.

¶ ARBoris incerto.i.mali arboris incertitudine.i firmitate: & uacillatiōe. Legit̄ item arboris incertae. IACtu: bonorū iactura. DECidere: dissipare res suas. CVM uētis: nā uēti et ptē dissipauerāt: CAStora in terris & in aq̄ uinctus ē fibris: quos castores uocāt & castorea testes eoꝝ: quos sibi ipsi amputāt periculo urgēte: ob hoc se peti gnari. plura Ply.li.viii.& li.xxxii. Nos et plurima li.i.g. Apuleius li.i.meta. scri. aūt ꝙ castor captiuitati metuēs se ab insequētibus recisione genitalium liberat. IMitatus castora: ut.n.castor euadēdi gratia sibi testiculos morsu amputat: eodē mō Catul. quo euaderet: bona e naui iaciebat. Vnde inqt. Fūdite quae mea sunt. TENeris Mecoenatibus: uiris mollibus quē locū latius declarauimus saty.i.ubi. Et multum referens de mecoenate supino. QVArū generosi: ordo ē: uestiū ipm pecus infecit natura generosi graminis.i. generosae herbae. Sunt eni herbae qdā q pastae natiuū colorē tribuūt hinc i buc. legit̄. Spōte sua Sādix pascētes uestiet agnos. EGRegius fons: pluribus in locis aquae inficiunt aīalia. Clitūnus albos efficit tauros. Melas fluui9 nigras oues. Xāthus troiae fluuius ruffas Auctor Ply.ii. hoc aūt loco de beti fluuio poeta intelligit: Vñ ait & beticus adiuuat aer Betic9 aer: Betica lana rutila ē: auctore Ply.li.viii. Lacerna Betica apud Mar.li.xiiii. ita loquit̄. Nō ē lana mihi mendax nec mutor aheno. Sic placeāt tyriae: me mea tinxit ouis. Et lib.viii. ad togā ait. An tartesiacus stabuli nutritor iberi. Betis in hesperia te quoq; lauit aq̄. Et li.ix. in tartesiacis domus ē notissima terris: q̄ diues placidū corduba beti amat. Velera natiuo pallēt ubi flaua metallo. Et linit hesperiū bractea uiua pecus. Et li.xii. de corduba sic ait. Albi qua superas oues Galesi. Nullo murice nec cruore mēdax: Sed tinctis gregibus colore uiuo. item in fine eiusdē li.xii. Betis olifera crinē redimite corona. Aurea q nitidis uellera tingis aq̄s. Hispania aūt tribus ē disiūcta noībus: pars.n. eius Terraconēsis in qua numātia clarissima urbs erat pars. BETica: ubi corduba ē. pars lusitania ubi emerita. Auctor est Mellas.

MAN.
Castores Fibri
Xantus
Betica Lana Betis f.
Hispaniae ptes tres

LANces: appositio ē. PARthenio laus ab artifice: parthenius aūt natus ex matre: q uirgo nupsit ꝑprie dr̄: ē & in archadia mōs: παρθενια uirgo dr̄ παρθενος uirgo. PHOlo: historia haec est: ut Diod. lib. quinto scribit pholus centaurus. quū domi herculē suscepisset: defossum antea uini doliū exulit. Verū eius odor ingens ad propinquos centauros delatus ebrios reddidit: una igit̄ pholi domū magno ingressi tumultu ad rapinam uersi sunt quos hercules in fugā uertit: multis eoꝝ perēptis Theocritus aūt scri. Vini cupidū fuisse pholū. FVSci: uiri sui tpis. BAScaudas: bascauda uas britānicus: inde.n. mittebat̄. Mar.li.xiiii. Barbara depictis ueni bascauda britanni. Sed me iā mauult dicere roma suā. In antiquo Iuuenale legimus bascādas p.n. AEScarias: uasa ad aescas facta. CAelati.s.auri. BIBerat quo callidus emptor olynthi.i. Philippus rex. q ut Ply.li.xxxiii.c.iiii. scribit: poculo aureo puluino subdito solitus est dormire. CALlidus emptor olynthi. Iusti.li.ix. de philippo rege sic ait. Nulla apud eum turpis rō uincendi blādus pariter & insidiosus alloquio: qui plura ꝑmitteret q̄ pstaret: in seria & ioco sa artifex. Amicitias non fide. sed utilitate colebat: gratiam fingere in odio struere inter cōcordantes odia. inter haec eloquentia & insignis acuminis oratio solertiae plena. Alexander filius huic successit: Et uirtute & uitiis patre superior uini nimis uterq; auidus. Sed ebrietatis diuersa uitia patri mos erat: de conuiuio in hostes procurrere: periculis se temere offerre. Alexander non in hostem: sed in suos saeuiebat &c. CALlidus: callidi sunt: qui dolo ac fraude exitū uirtutis imitant̄: ut scri. Victorinus in rhe. Cicero aūt in li. de natu. de. sic ait: Versutos eos appello: quorum celeriter mens uersat̄. Callidos aūt quoꝝ tanq̄ manus in ope: sic animus usu concalluit. EMPtor olynthi. Demosthenes cōtra aeschinem scribit. Naschenem Philippi amicum pecunia corruptum. illi olynthū tradidisse: solebat enim Philippus singularum fere ciuitatum proditores pecunia corrumpere. CAPut: uitam. VITio: auaritiae.s. iactatur a Catullo. LEVant: scilicet nauium. ILLuc decidit: ad illud deuenit. ANGustum: arctum strictum. & implicitum propter malum arborem. QVAndo: siquidem. DOLato: leuigato: elaborato: fabricato. QVAttuor: secundum tabulae crassitudinem. TAEda: tabula.

Partheni9
Pholus Cētaurus
Hercules in centauros
Bascauda
Philippi Poculum,
Philippi mores
Alexādri mores
Callidi Versuti
Olynthū

DOMI. ¶ DECi.dic.debi.cũ aliqbus rebus datis cũ creditore paciscunt̃ & satisfaciũt:quo uerbo usus ẽ Mar. idẽ uidebat̃ agere catullus reb⁹ eiectis. IMI.cast.ca.idẽ fiber põticus dr̃:aĩal ẽ cauda pisciũ cætera specie lutræ tãti mor sus ut dẽtibus arbores nõ secus ac ferro,incidat a uenatoribus petit̃ ob inguẽ.ex quo fit medicamentũ castoreũ id amputat periculo urgẽte ut ita se a uenatoribus redimat q̃d scri.Ply. TEne.mecœnati.nam mecœnas mollitie uestiũ notatus:& ob id appellatus:malacinus ab Horatio in.i.saty.diximus. ET beticus aer.Fidẽtin⁹ & alii boetios quosdã fontes esse dixerũt:totũ locũ puertentes.ego hoc dici intelligo de ueste ex lana betica hoc ẽ hispana:nã in pecudibus beticis uellus,est rutilum:ex quo nullo alio adhibito colore texabãtur uestes: inde lacerna betica apud Mar.ita loqtur.Nõ est lana mihi mẽdax nec mutor aheno Sic placeãt tyriæ memea tinxit ouis.Iu uena.rõnẽ,naturalẽ addit q̃re talis illic fiat lana : ex potu.s.illaꝝ aquaꝝ & tẽperie cæli. LANces:grãdiora uasa erãt escalia q̃,cẽtenis libris argẽti aliq̃n factæ sũt.Drusillanus rotũdus lãcẽ hũit q̃nq̃genariã cũ seruus eẽt Claudii impatoris,factæ pſertim sũt tpibus ẽt Domi.magno ĩpẽdio q̃d supra notauit:cũ lãce beata cicus inscripto &c. PARten.uel ab artifice sculptore:quẽ tñ Ply.nõ noĩat inter alios:uel certe cubicularium Domi.intelligit cui tãtæ erant lances: SICiente pholo.i.q̃tã paterã debebat hr̃e pholus ut eius siti ĩpleret ĩs centaurus Herculẽ hospitio suscepit ut Diodo.& Theocri.scribũt:& ei uinũ ꝓpinauit q̃d accepat a baccho ea admonitiõe ne añ herculis aduẽtũ depromeret:tũc eo odore reliq cẽtauri ebrii facti aduersus herculẽ ĩpetũ fecerũt: CONiuge fusci:coniugẽ fusci suoꝝ tẽpoꝝ notat ebriũ. BAScaudas:Bascaude uas noĩe britãnico ẽ.Mar.barbara depictis uenit bascauda britannis.Fiden.ait lapides eẽ p̃ciosos mox sñiam nr̃am inserit tã inepte ut neutrã percepisse uideatur.

CALlidus emptor olynthi:designat poculũ aureũ:nã Philippus rex nũq̃ dormiuit nisi poculo aureo puluino subdito:ut scri.Ply. EMP.olyn.emisse olynthũ dr̃ a Ioue.nã olynthũ ciuitatẽ thraciæ allexit in societatẽ:ut est apud Demosthenẽ aduersus athenienses datis duobus oppidis atemõte.s.& potidea.Fiden.hãc sñiam nostram recitat:sed dicit nõ cõuenire.q̃m.s.p̃cipit & insanit. MVLtũ cælati.s.auri.q̃d designat de Philippo:per hoc q̃d diximus. VT malũ ferro summitteret.i.ut ẽt incideret arborẽ nauis. Quanto præsidia ultima afferrimus:ultimũ præsidium & auxilium. NAVem minorem:nam incidimus arborem:ut inde facimus nauem leuiorẽ.

MERV. ¶ QVArũ generosi graminis ip̃m infecit natura pecus.lanã beticã suæ pulligines significat.quã potus aq̃ in oue ꝓseminabat:quã rẽ his uersibus Mar.notat.In tãt tesiacis domus est notissima terris. Quã diues placidum corduba bæti amat. Vellera natiuo pallẽt ubi flaua metallo.Et linit hesperiũ bractea uiua pecus.Tradunt itaq scriptores eẽ fontes: & flumina quoꝝ potu pecora q̃uis sint alba:aliis locis ꝓcreãt uellera leucophea:aliis locis pulla:aliis coracino colore ita ꝓprietas coloris:ut ait Victru.cũ init in corpus ꝓgenerat ĩtinctã sui cuiusq gñis q̃litatẽ.Igit̃ q̃d in cãpis troianis ꝓxime flumẽ armẽta rufa & pecora leucophea nascunt̃:iõ flumẽ id ilienses Xanthũ appellauisse dicunt̃:bætis fluuius ẽ ulterioris hispaniæ:a quo & hispãia bætica dr̃ p̃terfluit aũt hispalim:quæ urbes nũc uulgo sibilia dr̃:& flumen riuus sibiliæ. LAnces parthenio factas:ab artifice laus. SCitiente pholo: pholus centaurus fuit qui Herculem suscepit hospitio hunc uini cupidum scribit Theocritus. BAScaudas iter uasa numeratur a Mar.Bascauda hanc britanni mittebant. Vt hoc distico idem poeta docet.Barbara depictis uenit bascauda britannis.Sed me iam mauult dicere roma suã. MILle.esca.uasa ad escas:de quibus Pli.in.xxxvi. de uitro ex genere obsiani ad escaria uasa totũ rubẽs uitrũ atq nõ translucens & in ultimo:abacis etiã escariisq uasis inuenio tñ hac dictiõe græcos usos. CAela.bi.quo callidus emptor olynthi:philipp⁹ amynthæ filius olynthũ thraciæ urbẽ ab lasthane emit.q̃ rẽ ptrãsitũ tetigisse Virg.cũ dixit.uendidit hinc auro patriã notat Seruius.

Lanæ Bæticæ · Leucophea · Victruuius · Cur,xatus · Bætis · Hispalis · pholus · Bascauda

VAL. ¶ ARBoris incer.ordo ẽ cũ rectoris cani prudẽtia nullã opẽ ferret cœpit subaudi Catullus incerto hiatu arboris q̃ se pte lapsũ minaret̃ decidere cũ uẽtis iuuãtibus casũ:ẽ aũt sensus cũ prudẽtẽ rectorẽ de salute oĩum desperare Catul.aĩaduertisset ac ĩ medio æstu pelagi naui fluctuare ꝓspexisset arborẽ q̃ uẽtoꝝ flatibus in oẽm ptẽ p̃clinata q̃ssata q̃ iã hiare cœpat succedit:quo ab hmõi onere leuaret naui. IMI.cast.aĩal:q̃d ut Sostratus tradit in scythiæ desertis inuenit̃ latoꝝ testiculoꝝ ut apri. MEdi.mediciæ aptũ. ET boeticus adiuuat aer.boetis ut Stra.inq̃t hispaniæ fluuius ex eisdẽ nascẽs locis ex q̃bus anas & tagus mediæ uero inter utrunq magnitudinis.

LANces parthenio factas.laus ab artifice. VRNæ crete.capacẽ.ab eo q̃d ẽ crater:ut græci:nã cratera etiam fœminini generis latini eẽ uoluerũt. SCitiẽte pho.cẽtauro. ET coniu.fusci.acerbe & satyricus bibaces notat.

ADDe & bascaudas.uasa britãnica.Mar.Barbara depictis uenit bascauda britannis.Sed me iã mauult dicere roma suã. ET mil.esca.in q̃bus esca cõdit̃. CAe.bibe.quo calli.emptor olyn.olynthus ĩ thracia urbs quã a cal cide q̃ in euboea fuit coloni cõdiderũt. IACtat̃ reꝝ utiliũ ps maxima unde iactura dicta. ILLuc recidit:in suũ recurrit dãnũ ex re & cado q̃ ubiq ꝓducit̃ ut in illo. Recedit a cœlo ignisq & sulphuris amnis:& in Propertii q̃rto elegiaꝝ.Recidit inq suos mensa supina pedes:& apud Lucre.frequẽter. INVnc & uẽ.ani.cõ.ait Proper.I nunc tolle aĩos & cẽtũ fige triumphos. SI Sit lat.tæd.amplissima nauis quæ de arbore tæda fabricatur.

MAN. ¶ MOX:statim.est aũt sensus. Quũ nauigaturus panẽ ac uinũ pabis.aspice ac ẽt para secures:sumẽdas q̃dẽ ad malũ incidẽdũ in tẽpestate. RAEticulis: ræticulo panes gestabant̃.hinc ait Hora.sat.i. Ræticulũ pãis uẽales ĩter honusto forte uehas hũero. SEd postq̃ iacuit.expõit q̃dnã Catul.egerit tẽpestate remota quo ad portũ uẽiret. PRospa fuerũt. VIctoris:Catulli. VALẽtius fuit. STAmis albi dñr pcæ fœlicib⁹ alba stamina hr̃e ĩ manib⁹.infœlicib⁹ uero nigra.Mar.li.vi.ad Aulũ:si mihi lanificæ ducunt nõ pulla sorores.Stamina nec surdos uox hẽt ista deos:

Parcarũ Stamina

Mox cum ræticulis: & pane: & uẽtre lagenæ
Aspice sumendas in tempestate secures.
Sed postq̃ iacuit planũ mare : tpa postquam
Prospera uectoris fatumq ualentius euro
Et pelago: postq̃ parce meliora benigna
Pensa manu ducunt hilares: & staminis albi
Lanificæ: modica non multo fortior aura
Ventus adest: inopi miserabilis arte cucurrit

Vestibus extensis: & quod superauerat unũ
Velo prora suo: iam deficientibus austris
Spes uitæ cum sole redit: tum gratus iulo.
Atq; nouercali sedes prælata lauino
Conspicitur sublimis apex cui candida nomẽ
Scropha dedit lætis phrygib9 mirabile sumẽ
Et nunq̃ uisis triginta clara mamillis.
Tãdẽ intrat positas inclusa p æquora molles
Tyrrhenãq; pharõ porrectaq; brachia rursus

Aura uentus adest. Ply. itẽ li. v. epistola ad apollinarẽ sic ait. Freq̃ntius tñ auras q̃ uẽtos hẽt p qd aduerti mus Aurã eẽ puũ uẽtũ. VEStibus appositio ẽ. NOuercali lauino. Ascanius abũdãte lauini multitudine urbẽ Nouercæ reliq̃t nouã ipsam aliã cõdidit. q a situ lõga alba appellata. inter Lauiniũ aũt & albã triginta fere interfuere anni. Auctor ẽ Liui. Var. ait albã dictã ab alba sue q̃ triginta pepit porcos. ex quo pdigio post Lauiniũ cõditũ annis trigĩta ea urbs facta. SVMẽ. appositio ẽ. LAEtis phrygibus mirabile sumẽ hoc p parẽthesin legit: TAndẽ intra positas: hostiẽsem portũ describit: de quo Tranquil. in claudio sic post undecim annos quis continuis. xxx. hominũ milibus sine intermissione operantibus portum hostiæ extruxit: circũducto dextra sinistraq; brachio: & ad introitum profundo iam solo mole obiecta: quam quo stabilius fundaret nauẽ ante demersit: qua magnus obeliscus ex ægypto fuerat aductus congestisq; pilis supposuit altissimam turrim: in exemplum alexandrini phari. ut ad nocturnos ignes cursum nauigia dirigerent. hæc ille: Qui autem de lucrino portu intellexerunt. haud rite q̃dem. Rõ est: quod poeta inquit: Tum gratus iulo atq; nouercali sedes prælata lauino conspicitur sublimis apex deinde subsequitur. TANdẽ intrat positas &c. A portu enim hostiensi nõ multũ Alba distat. A lucrino autem lacu. ultra milia passuum centũ quo pacto igit Catullus trunca puppe. i. diminuta naui arbore & reliquis necessariis distantem potius q̃ proximũ portum adiisset ergo &c. Stra. li. v. quod de distantia diximus asserit dicẽs. Antium situm eẽ in rupe lõge ab hostia ad stadia. cc. &. lx. post Antiũ circeiũ stadiis. cc. distãs &. lxxxx. Deinceps circeio proximam intra stadia. c. Tarracinã esse. hæc ex Strabone: Nos addimus a Tarracina distare Caietam stadiis. cc. inde ppe mare Siruessãm eẽ. inde linternum. inde cumas. post Misenũ post Baias inde lucrinũ: de lucrino itaq; portu hoc loco minime intelligendum. uerum de hostiensi. TYRrhenãq; pharon: hostiensem turrim. Solinus scri. quod ægyptii in portibus machinas ad plucendi ministeriũ fabricatas. pharos dicũt. POrrectaq; brachia rursus: rursus ait: quoniam in hostiensi portu dextra sinistraq; brachia circunduxerat Claudius.

Ventus
Aura
Alba. c.
Hostiẽsis portus
Antium
Circeium
Tarracia
Caieta
Phari

DOM.

℄ RAEticulis: panes ret. culo gestabantur apud antiquos. Hor. ut si reticulũ panis uenales inter honusto foruehas humero: sensus est: cum nauigas pař distas a morte & paulo post cũ incideris in tempestatem: oĩaq; eiecerisadeo tñ restent tibi panes & lagena cogeris incidere arborem nauis: & facere nauem minorem ut euadas: ut egit Catullus qui malũ ferro submisit. SVMendas secures: ut. i. incidas arborẽ. ITE igit pueri: exitum tempestatis in qua extremo periculo laborat Catullus scribit sedata inquit tempestate Catullus uestem extẽdit pro uelo: & alterũ minus uelum quod supfuerat in prora extẽdit atq; ita flante aura ad portũ delatus ẽ. VIctoris: catulli. POstq̃ parce meliora. i. posteaq̃ felicitas ẽ restituta Catullo ut in fatis erat. INOpi arti. i. inopi p̃sidio. s. uestibus extensis. VELo suo: qd in ea seruat ad differẽtiã ueli maioris: qd solet eẽ in medio naui & amissum erat LAuino nouercali: post trigesimũ annũ ex quo æneas tenuerat lauinũ: Ascani9 mortuo patre relicto lauino matri uel nouercæ: nã id quoq; ambigit Liuius albãq; cõdidit ab alba porca: huius meminit Dioysius & Varro de re rustica: qui tradit Scrophã peperisse triginta porcos in portẽtũ & simulacra eoř fuisse posita in publicũ: de hoc plura alibi diximus. TANdem intrat positas moles: portum hostiensem describit: ubi Claudius pharum erexit in emulationem phari alexandriæ. xi. annorum opere ut ad nocturnos ignes cursum nauigia dirigerent. cuius meminerunt Tranquillus & Ply. pharum tyrrhenam fuit: item pharus ad capreas cuius meminit etiã Papinius Teleboumq; domos trepidis ubi dulcia nautis lumina noctiuagæ tollit pharus æmula lunæ.

℄ RETiculis: q̃bus panẽ ferebãt hæc græce δικτια dicuntur Hora. Reticulum panis uenales inter onustos forte uehas humero. ET uẽ. lag. lagena uas ad uina ferenda. Mar. Spoletina bibis uel marsis condita cellis Quo tibi decoctæ nobile frigus aq̃. HAec multũ for. au. a uẽto in naturalibus q̃õnib9 hoc differre ait Seneca: ut aura sit leuior uehemẽtior uẽtus. TVM gratus iulo. albanum mõtem significat. in quo cõdidit albam iulus æneæ filius relicto lauinio nouercæ: dicta aũt est alba lõga a noĩe porcæ. quam in Macedonia uel ut alii in epiro amissam: in italia Aeneas comperit triginta fœtus enixam. MIRabile sumen: si ex uberibus fœtæ porcæ optimũ sumen fit: q̃ triginta pepit potuit sumen cõficere mirãdum. TYRrhena p æquora moles. baianũ expressit portũ: quẽ iulius Cæsar extruxit: Vñ Vir. An memorẽ portus lucrinoq; addita claustra Atq; indignatũ magnis clamoribus æquor Iulia qua põto lõge sonat unda refuso. TYRrenamq; pharon: ad differentiam alexandriæ phari dixit tyrrenã: ubi notãdũ turres: q̃ per noctẽ lumine nauigãtiũ cursus regũt: uadaq; & portus p̃nũciãt: pharon appellari ab ea. s. turri: quã ptolemæus in insula pharo portũ obtinẽte Alexandriæ fecit: hanc eandem tradit octingentis talentis cõstitisse magno sane regis aĩo qui Sostrati gnidii architecti nomen in ea permisit scribi: huiusmodi turres pluribus in locis extructas fuisse atq; lumina per noctem habuisse apud historicos legimus: & in primis apud Suetonium. qui tradit claudium in portu hostiæ congestis pilis superposuisse altissimam turrim in exemplum alexandrini phari: ut ad nocturnos ignes cursum nauigia dirigerent.

MER.
Reticulũ
Lagena
alba
Sumen
Baianus portus
Turres
Phari
Sostratus
Gnidius
Claudius

℄ MOX cum ræti. sensus est cũ nauigaturus cõscẽdis nauim & ad uictũ cõparas necessaria memineris etiã securim tecũ ferre quo si urgeat necessitas succidas malũ. CVM ræti. ræticulũ capitis tegmen muliebre: ut hic supra. Ræticulũq; comis auratũ ingẽtibus ĩplet: ut Var. inseq Vlyxe: suspẽdit laribus matĩas mollis pilas ræticula ac strophia: est ubi significet sacculũ: ut apud Hor. ut si ræticulũ pãnis uenalis inter honusto forte uehas humero & hic. STAmis albi. pp difflatas ex aere oĩ nubes. NEC multũ fortior aura uẽtus: attẽdẽda locutio nec multũ

VAL.

fortior cum multo dicere soleam⁹. NOVercali sedes prælata lauino cõspicitur sublimis apex. alba quam iulus Creusæ & æneæ filius relicto lauino, ubi nouerca & lauinæ ipsius ac æneæ filius domicilium habuit apollinis re spõso cõdidit. SCRopha lætis phrygibus: scropha porca qdẽ q̃ sæpius pepit q̃ uero semel porcetra noiat̃. POsitas inclusa ꝑ æquora moles iulias. TYRrhenãq; pharon: turrim ad quã nauigantes noctu dirigunt iter.

Quæ pelago occurrũt medio: longeq; relin/
Italiam: nõ sic legit̃ mirabile portus (quũt
Quos natura ddít: sed trũca puppe magister
Interiora petit̃ baianæ peruia cymbæ:
Tunc stagnãte sinu gaudent ibi uertice raso
Garrula securi narrare pericula nautæ:
Ite igitur pueri linguis animisq; fauentes
Sertaq; delubris: & farra imponite cultris:
Ac molles ornate focos: glebamq; uirentem
Iam sequar: & sacro quod ꝑ̃stat rite peracto
Inde domũ repetã: graciles ubi parua corõas
Accipiunt fragili simulacra nitentia cæra.
Hic nostrũ placabo iouẽ: laribusq; paternis
Tura dabo: atq; oẽs uiolæ iactabo colores:
Cuncta nitent: longos erexit ianua ramos
Et matutinis operatur festa lucernis:
Nec suspecta tibi sint hæc coruine: catullus
Pro cuius reditu tot pono altaria: paruos
Tres habet hæredes libet expectare qs ægrã
Et claudentem oculos gallinã ipẽdet amicos
Tam sterili: ueꝝ hæc nimia ẽ ipensa coturnix
Nulla unq̃ pro patre cadet: sentire calorem

MAN. ℂ MAGister. s. nauis Catulli. INTeriora. s. ipsius portus hostiẽsis. BAianæ puia cymbæ: hoc potissimũ illos decepit putãtes Iuuenalẽ dixisse. Catullũ sua naui lucrinũ portũ adiisse: petisseq; loca interiora ipsius lucrini portus: ad q̃ qdẽ Baianæ Cymbæ adire solebãt. Cũ aliter intelligendũ sit. Dicit. n. poetã Catullũ sua trũca naui adiisse iteriora loca portus. s. hostiẽsis: ad q̃ adire cymba baiana potuisset. i. parua nauicula. quãtula. s. apud baias in Lucrino utebantur. STAgnãte sinu: imobili aqua & littoris & portus pene faciẽte stagnũ. VERtice raso: sicuti serui accepta libertate raso capite pilea accipiebant: & rei absoluti Iouẽ tõsi salutabãt: sic nautæ raso capite erãt post elapsum piculũ. ITE igit̃: hortat̃ pueros suos iuuenalis ad sacra parãda ob reducẽ Catullũ. IGItur: catullo reduce. LINguis aĩsq; fauentes: linguas ad uerba & omina rettulit. Aĩos ad mẽtes: Est. n. sensus ꝙ i sacris debẽt bona fari: meditariq; ẽt bona: & hoc bõi ominis grã fauere, inqt Festus bona fari: at ueteres poetæ ꝑ silere usi sũt fauere: similiter ut Iuue. s. Oui. lib. i.
Fauere fast: ait ꝓspera lux orit̃: linguisq; aĩsq; fauere: Nũc di
Linguis cẽda bono sunt bona uerba die. Tibul. itẽ. ii. epi. li. ii. Dicamus bona uerba: uenit natalis ad aras. Quisq; ades lingua uir mulierq; faue. Ci. quoq; li. i. de diuinatione sic. neq; solũ deoꝝ uoces pythagorei obseruauerũt sed ẽt hoĩum q̃ uocãt omina. q̃ maiores nostri qa ualere cẽsebãt: iccirco oĩbus rebus agendis: qđ bonũ faustũ fœlix fortunatũq; eẽt ꝑfabãt̃. rebusq; diuinis q̃ publice fierẽt. ut fauerẽt lĩguis impabat̃ inq; feriis ĩpandis ut litibus ut iurginis se abstinerent &c.
Mola FARra impo. cul. Mola: q̃ secũdũ Valeriũ fiebat ex
salsa farre sale & aqua cultri aspergebant̃ in sacris: qđ etiã asserit Serui. li. vi. MOLles focos: focus locus ẽ: ubi ignis
Focus fouet̃. Tibul. Dũ meus assiduo luceat igne focus. Molles ergo focos Iuue. ait pp cespites e qbus ara fiebat. hinc ꝑ epexegesin ait: GLEbamq; uirẽtẽ. i. arã e cespite. potes & molles focos iucundos exponere. GRAciles coro
Coronæ nas. Ply. li. xxi. scri. has pp gracilitatẽ corollas noiatas scri. itẽ: ꝙ corõæ deoꝝ honos erãt: & lariũ publicoꝝ priua/
Corollæ toꝝq;: & sepulchroꝝ. & maniũ. OMNes uiolæ colores: uiolaꝝ plura genera: purpureæ luteæ albæ. Ply. li. xxi.
Violarũ genera NITent: purgata sunt & nitida. ERExit ramos: ueluti fit in templis festa luce. OPEratur: operari ẽst diis sacrificare. Vir. in geor. Lætus operatus in herbis. FESta ordo est: ianua festa erexit &c. Nã operat̃ festa nõ cõuenit
Gallinæ operari enim ꝓ sacrificare absolute ponitur. uel ẽt addito abltõ. SVSpecta: ut putares forte me captatorem.
Coturnix GAL. gallinæ ad rẽ diuinã luteo rostro pedibusq; puræ non uidebãtur ut scribit Plynius libro decimo. TAM ste. quia ex habenti hæredes filios nil sperandum est. COTur. ea ẽ parua auis. & quum ad nos uenit: terrestris potius quã sublimis: põderoso corpore: uiribusq; paruis: hic uolãtis illa cõquæstio labore exꝑssa. Plynius libro decimo. Vulgo autẽ qualea a sono uocis dicitur. PRO patre: idest habente filios. CALorem: febris scilicet.

DOM. ℂ LONge italiã qm̃ ꝓcedũt in lõgitudinem & ꝓcul uident̃ distare ab italia. CYMba baiana: hoc dicit ut oñdat nauẽ Catulli tẽpestate ita fuisse fractã ut iã cimba uideret̃: q̃ ingressa est interiorẽ aditum portus. BAiana quali in lacu luermo utuntur. FARra. i. mola q̃ fit ex farre. CORonas graciles lares & publice in cõpitis colebant̃ tradito ritu a Seruio tullio: qm̃ ex lare cõceptus ipse putabat̃: nã cũ orchestra mater sederet ad focum tanaquilis geniatale appuit in cineribus: uñ ea surrexit grauida & cũ postea flãma in capite seruii cõspecta eẽt cõfirmata est opinio eũ laris eẽ filiũ: & priuatim inde erãt in honore coronisq; ornabant̃. Ply. iã tunc coronæ deoꝝ honos erãt & lariũ publicoꝝ priuatorũq;. NE suspecta tibi non suspiceris de me pp hoc qđ uelim captare Catullũ: nõ. n. est orbus sed hẽt tres filios. IMPendat galli. sacrificat gallinã: gallinæ aũt ad rẽ sacrã idoneæ nõ erãt nisi essent luteo rostro & pedibus: ut ait Ply. STerili: nã steriles dicebant̃ amici captatoris q hẽbãt filios: qa nihil erãt ei daturi sed filii. GALita: gallita orba diues fuit circa tpa poetæ. Cornelius ꝑ idem tp̃s expostulata ad suppliciũ gallita crispinula: postea tutius ciuitatis gratiã obtinuit consulari mr̃imonio summissã: & apud Galbã Othonem Vitellium illæsa: mox potens pecunia & orbitate: q̃ bonis malisq; temporibus iuxta ualent.

MER. ℂ LONgeq; re. ita. claustra signãt port⁹: q̃ mollib⁹ nixa in lõgũ ꝓtẽdunt̃ i mare: ac quodãmõ relinq̃re italiã ui
Serui raso capite dent̃. VErti. ra. queãdmodũ serui accepta libtate raso capite pilea accipiebãt: & rei absoluti iouẽ tõsi salutabãt: sic nautas elapsos piculo rasis capitib⁹ i solatiũ mali cõmẽorare q̃ passi forẽt accipe debem⁹. LINguis aĩsq; fa/

ete.Ply.auctor cū maxima uis uerboꝝ fit in sacrificiis unū aliquē ꝑponebāt q fauere linguis iuberet: qd uerbū Sene.exponēs ait.Nō ut pleriq; a fauore trahit:sed impat silētiū:ut rite pagi possit sacrū nulla mala uoce obstre pēte. FARra iponite cul.molā intellige:q ex sale & fruge orna & aq̄ fiebat.ea.n.cultri & frons uictimæ:ut Ser uius tradit:aspgi solebāt. CORonas:coronæ ut tradit Ply.deoꝝ honos erat & lariū priuatoꝝ publicorūq; hic lares coronatos psæpe legimus in historiis. GLEbāq; uirētē:cespitē iubet extrui. OMnes uiolæ iactabo colo res:tres uiolaꝝ colores tradit Ply.Purpureæ luteæ:Columel.quoq; de duobus generibus hæc ait. Tūc q̄ paliēs hūi q̄ frōdes purpurat auro Ponat uiola.Et alibi.Cādida leucoia.i.alba uiola. OPErat:opari ē diis sacrificare. Vir.Lætus operatus in herbis. TAM sterili:ironicos dixit & ōndit se solutuꝝ uota nō spe hæreditatis:quando Catullo adsint hæredes.Sed ueræ beniuolentiæ gratia. GALlita orba:mulier diues quidem cuius mentionem habemus apud Tacitum. COTurnix:auis ea est:quā uulgus qualeam uocat:græce dicitur ortyx:de quo nomi ne si quispiam addubitauerit adeat Plynium abs quo uerissimam hanc nostram interpretationem discet.

Quid fa uer̄ liguis
Mola
Coronati lares
Violæ colores tres
coturnix ortyx

¶ INTeriora:læuorsum:quo baias uersus est iter. STAgnante sinu:quasi stagnum faciente. VERtice raso: Garrula securi narrare picula nautæ:& q in libertatē uendicarent:idē quoq; passos cōstat ꝗ seruitutis tēpestatē effugisse uiderent.Plau.in amphytrione:ut ego hodie raso capite caluus capiā pileū. ET farra iponite cultris: ꝑpone cultros mole q̄ ex farre fit. MOLles:thure cōsparsos. GLEbāq; uirentē:ad arā. QVod ꝑstat:meli us est aut qd excellit. GRAciles:tenues ut ipse supra:qcqd graciles huc mittitis indi:aut graciles molles.Horati. Quis multa gracilis te puer in rosa. FRAgili cæra:ꝗ cum induruerit faciie ictibus cedat. ET matutinis ope ratur festa lucer.operari sacrorum uerbum est:matutiuis quæ ad matutinum usq; tempus collucent. PAR uos tres habet hæredes:ut eius sperare non possim bona. LIBet expectare:ironicos non est ꝗ expectem ne mori antur. CLAudentem oculos.tunc morituram. IMPendat:impendium gallinæ faciat. TAM sterili: pauperi. HAEc mi.est impen.gallinam impendere nimium est. COTur.nul.un.pro.pa.ca.nemo pro patre ne moria tur coturnicis impendiū fecerit. coturnix miliaria est auis aduena q̄ alibi heleboro pascit.Lucre.ꝑterea nobis ueratrum est acre uenenū.At capris adipes & coturnicibus auget.in italia uero milio potissimum pascitur. hanc inscite querquædulam quidam uocant cum sit querquædula multo maior:& ut anas aquis sempar innatet.

VAL.

Si cœpit locuples gallita & pactius orbi
Legitime fixis uestitur tota tabellis
Porticus existunt qui promittūt hecatomben
Quatinus hic non sunt nec uenales elephāti
Nec lacio haud usq̄ sub nostro sidere talis
Belua concipitur: sed furua gente petita
Arboribus rutulis & turni pascitur agro
Cæsaris armentum, nulli seruire paratum
Priuato: siquidem tyrio parere solebant
Annibali: & nostris ducibus: regiq; molosso
Horum maiores & dorso ferre cohortes
Partem aliquā belli: & euntē in prælia turmā
Nulla igit mora ꝑ nouiū: mora nulla ꝑ histrū
Pacuuium quin illud ebur ducatur ad aras
Et cadat ante lares gallitæ: uictima sacra
Tantis digna deis: & captatoribus horum.
Alter enim si concedas mactare uouebit
De grege seruorū magna & pulcherrima q̄q;
Corpora uel pueris: & frontibus ancillarum
Imponet uittas: & si qua est nubilis illi

¶ GALlita & pactius:illa & is orbi erāt: & diuites poetæ sæculo.De gallita sic ait Taci.li.xvii.per idē tē pus postulata ad suppliciū gallita crispilina uariis fru stratiōibus:& aduersa dissimulātis principis fama.pe riculo exēpta est.Magistra libidinū neronis &c.Inde subiicit. Totius postea ciuitatis grām obtinuit cōsu lari mr̄imonio inixa.& apud Galbā Othonē uitelli um illæsa.Mox potēs pecuniam & orbitate:q̄ bonis malisq; tpibus iuxta ualēt.Aliq uero textus hn̄t gal uia in dicto tacito. PACti.Taci.li.xx.de quodā pa ctio aphricano meminit:q ēt Iuuenalis tpe fuit:ut in de colligi pōt.Et Mar.li.ait artis ebur.medicæ narte tia cernis:habebis munera:q̄ cupet pactius esse sua. PORticus:tēploꝝ.s. HECatōben:hecatōbe dicitur ab ἑκατὸν:quod ē cētū αι βουσ dicebat.n.sacrificiū Cētū boum. Vñ Stra.li.viii.scribit: Laconicā quum priscis annis cētenis ꝑesset urbibus hecatōpolin uoci tatā:Inde quotannis ꝑ eos boues cētenos imolari cō suetū fuerat:qd sacrū hecatōbas appellabāt. QVa tinus:q̄tinus ē qm̄:sed q̄tū q̄tenus aut ut.quod Festus asserit. FVRua gēte.i.nigra ut a Mauris:idis:æthio pibus. CAEsaris armētū:appositio est. REGi mo losso:idest pyrrho epirotarū regi: Elephantos italia primū uidit bello pyrrhi regis & boues lucas appella uit in lucanis uisos.Auctor Ply.li.viii. FErre pro fe rebāt.Plynius scribit in theatro: Cæsaris tēpore.xx. Elephātos turritos cū sexagenis propugnatoribus:e diuerso dimicantibus peditibus qngentis: totidemq; equitibus fuisse. MAiores nobiliores indicat magnitudo ut inquit Ply. Minores appellant notos. PARtē ali quā:appositio est. IGItur: quia illi orbi sunt uel quia in latio pascuntur elephanti. NOViū:is & instar Pacuuius captatores erāt. ILLud ebur.i.elephas:ex cuius dētibus ebur efficitur. ANTe la.gal.diximus lares esse publicos & priuatos. DEis.i.laribus gallitæ. HORum.s.gallitæ & pactii:qui sunt ditissimi. ALTer.i.Pacuuius.

MAN.
Gallita
Hecatōbe

¶ PACtius:hic itē orbus erat diues de quo Mar.artis ebur medicæ nartetia cernis habebis munera q̄ cupet: pactius eē sua. FIXis:nā q nūcupabat uota ꝓ alicuius rei euētū:ea libellis scripta temploꝝ porticibus affigebat qd in Octauio scribit Trāquil.ait eni eū uoluisse nūcupare uota ꝓximū lustrū quāuis paratis iam & scriptis ta bellis. VEStitur:tegitur. PORticus.s.temploꝝ. FVRua gēte:segnitiē suoꝝ tēpoꝝ notat:nā elephāti q olim in belloꝝ usum ducebant:nūc a Domitiano & aliis imperatoribus in uoluptatē & theatrū exhibent:qd Plynius scribit:tradit.n.in ludis germanici elephātos edidisse quosdam motus inconditos in speciem saltationis:& sæpe

DOM.

hæc in spectaculis legunt. FVRua gēte:a mauris indis & æthiopibus:nā ab his ueniebāt elephāti. REGi mo
losso:id est pyrro in cuius aduentum italia primū uidit elephātos:ut Varro & Ply.scribunt.cccclxxii.anno urbis
conditæ. IN prœlia turmam:quod uerisimile uideatur.Ply.scribit.xx.elephātos turritos cum sexagenis propu
gnatoribus certasse in theatro. ILLud ebur:: idest elephas. NOViū & istrum Pacu.duo captores erāt quos no
tat. DEis captatoꝶ qui.s.rogant pro salute idest elephas uictima digna est:quæ mactentur ab his:qui uolūt eē
captatores. GALlitæ:quæ est ditissima. ALTer:scilicet pacuuius de quo in superiobus satyris diximus.

MER. ℭ TABellis eoꝶ:qui uota susciperent & nūcuparent:nā in porticibus deoꝶ tabellæ suscipientiū & nūcupātiū
hecatōbe uota affigebant:ut apud Ply.& Suetoniū legimus. HECatōbē:sacrificiū cētū boū:hecatōbe dicitur a numero
uidelicet uictimarū:uel qa(ut auctor est Eustachius)cētū peloponesi urbes id faciebāt:& a numero sacrificantiū
cōposita est dictio. FVrua gente petita:ab æthiopibus indis atq̧ mauritanis. ARBoribus rutulis & turni'pa
Elephātes in italia nati scit agro:existimo hæc dixisse iuuenalē:qm̄ in italia suo tēpore elephāti generabant:qđ ne incredibile cuipiam
uideat:Columellæ uerba subiungant:india phibet molibus feraꝶ mirabilis:pares tn̄ in hac terra uastitate be
luas ,pgenerari qs neget:tamen intra mœnia nostra natos animaduertamus elephātes. HANnibali: qui secun
Columella do bello punico elephātes in italiam duxit. REGiq̧ molosso:pyrrho epirotaꝶ regi:cuius bello primum italia
uidit elephantos:& boues lucas appellauit:in lucanis uidelicet uisos anno urbis(ut Plynius scribit).cccclxxii.Vn
Luca. bos de'Ausonius in lucas boues olim resumpto præferoces ,plio:fugit iuuentus romula. ILLud ebur:pro elephanto
posuit contra elephantum pro ebore dixit Vir.Altera cādenti perfecta nitēs elephanto. IN ,plia turmam:legi
Ausonius mus in historiis elephantes in pugnam gestasse turres cum pugnatoribus. NOVium & histrum : captatorum
nomina. DIIS captatoꝶ:neq̧ enim alia uictima captatores deos propitiare debent:ut magnam hæreditatem
assequantur. IMPonet uittas:quia immolanda hostia uittis ligabatur.Virg.Vittæq̧ deum quas hostia gessi.

VAL. ℭ GALlita & pactius.hos ,p quibuscūq̧ diuitibus ponit. ORbi:sine ulla liberoꝶ sobole. LEGitime:ample
FIXis uestit tota libellis porticus:uotis opitur q̄ uouerūt multi ut si diuites illi uixerint in eoꝶ testamentis hære
des pscribant. EXIstunt:cōparēt se ,pferūt. QVI ,pmittūt hecatōbē:q ingēs sacrū polliceant se facturos: nā
hecatōbē ,p eximio ponit sacrificio.sicut Hom.ερδὸν δ'ἀπόλλωνι τελιεσ τασ ἑκατομβασ ab ἑκατὸν
qđ ualet centū & βόυσ.bos q̧ cōstaret cētū aureis solidis in qbus bos cælatū erat idq̧ ut antiquos referrēt red
ditus qui'ex pecudibus fuere. QVAtenus:qm̄ hic cōiunctio ē:nā ē ubi mō loci mō tpis sit aduerbium sicut ea
tenus & quoad. NECuenales:ut si emere uolueris nō facile inuenias. NEC latio:,p in latio.i.italia: licet italiæ
pars latiū sit a Saturni latebra dictū.Oui.& dicta est latiū terra latēte deo. SVB nostro sidere:in regiōe nostra
q̄ ut cæteræ sub sidere uno est hoc ē signo q̧ ei in primis p̄sidet. TYrio:punico. SERuire solebant hannibali.
cū italiæ bellum intulit. REGiq̧ molosso pyrrho q romanis intulit bellū. REgiq̧ molosso:theopōpus quat
tuordecim epirotaꝶ gentes eē scribit e qbus celeberrimæ fuerūt caones & molossi. HOrū:elephātoꝶ:ac dor
so ferre cohortes ephegesis ptē aliquā belli qđ tā sequēti q̄ pcedēti connectit. ET euntem in ,plia turmā:qua ut
Vegetius ait galli ētq̧ celtiberi pluresq̧ barbaræ utebant natiōes in ,plio in qbus erāt sena armatoꝶ milia.tur
ma inqt Var.ut terima e in u abiit quod terdeni eqtes ex tribus tribubus thatiensium rannium lucerum fiebāt
NVLla igitur mora per nouiū.nulla mora p histrū pacuuiū.qui hæreditatū fuere captatores. QVI illud ebur
i.elephas abusiue:nā barus elephas nominatur.Hor.qđ tibi uis mulier nigris dignissima baris.ebur autem os ele
phantinū. ANTe lares gallitæ:ante domū ditissimi alicuius ciuis ut gallita est. TANtis digna dei:ironicos &
cū stomacho uultuoseq̧ legendū est. ET captatoribus horū diuitū hoc ē.digni diuites quibus tanta sacrificet
hostia & digni captatores qui pro illis tantum faciant impendium. ET si qua est nubilis illi captatori.

Iphigenia domi dabit hanc altaribus.& si
Non sperat tragicæ furtiua piacula ceruæ
Laudo meum ciuem nec cōparo testamento
Mile rates nam si libitinam euaserit æger
Delebit tabulas inclusus carcere nassæ:
Post meritum sane mirandum atq; oīa soli
Forsan pacuuio breuiter dabit ille superbus
Incedet uictis riualibus.ergo uides q̄
Grāde operæprecium faciat iugulata myceīs
Viuat pacuuius quæso uel nestora totum
Possideat:quantū rapuit nero.mōtib9 aurū
Exæquet:nec amet queq̄:nec amet ab ullo

MAN. ℭ IPHIgenia.i.filia mactāda uti iphigenia ab Agamenone patre:ut Dianæ irā placaretur:,p qua qdem
cerua ab ipsa dea supposita ē:Captator aūt inqt poeta:filiā quoq̧ sacrificaret etiā nulla habita spe supponendæ ceruæ. TRAgicæ ceruæ:de q̄ tragœdia loquit Sophoclis. LAVdo meū ciuē:ironice loquitur ait.n.maius eē hr̄e testm̄ orbi mactata filia: q̄ fuerit seruasse mille rates mactata iphigenia. MEū roma nū qdē q uouerit filiā. TEStamēto: illoꝶ.s.orboꝶ
MILle rates:pp quas uota est iphigenia apud aulidē
LIBitinā:Plutarchus scribit Pōpiliū instituisse libitinā coli:quæ dea sit eorū:quæ mortuis iusta p̄stantur inspectatrix:siue Proserpinā illā:siue uenerē credidimus. AEger:orbus ipse. TAbulas:ubi.s.alios scri
Libitina Massa pserat hæredes. INclusus carcere nassæ.idest obligatus pacuuio ob maximum uotum. NASa:ut Festus docet:est piscatorii uasis genus:quo quū intrauerit piscis exire non potest.:Solent autem poetæ pisces pro orbis ponere:& piscatores pro captatoribus. POSt meritum mirandum:idest post mactatā illius filiam. MYCenis.idest aliqua filia.ut fuit iphigenia Mycenis.Est autem mycenis patronomicum fœmininum. RApuit nero.Is quidam inter alia a se rapta:tēplis etiā cōpluribus dona dextraxit:nulliq̧ delegauit officium:ut non adiiceret:Scis quid mihi opus sit & hoc agamus:ne quis quicq̧ habeat.Auctor est Suetonius.

DOMI. ℭ IPHigenia.i.filia mactanda quemadmodū iphigenia mactata fuit:pro qua supposuit Diana Ceruam puel

la translata in thauricam sacerdos Dianæ puella habita in summo honore est:ut Herodotus scribit.ea iphianas sa a Lucretio dicitur:& ab Homero apud quem Agamemnon sibi tres filias esse dicit:Chrysotemi laodicē iphianassam Lucretius.Aulide quo pacto triuiæ ad uirginis arā iphianasseo turparūt sanguine fœdæ Ductores danaum. ET si non sperat:quāuis non speret captator deam suppositurum ceruam per filiam. NEC comparo mille rates testamento.q.d.censeo pluris faciendum testamētum quod captat amicus meus:q̄ salus mille ratium pro qua mactata est iphigenia. INClusus carcere nassæ:nassa instrumentum est piscatorum quo pisces egressu prohibentur.Silius:haud secus ad uitreas solers piscator ad undas Ore leuem patulo texens de uimine nassam. Cautius interiora ligat:uota inquit hæc nuncupat captator:ut cum orbus conualuerit eo merito captus:& tanq̄ piscis in nassa conclusus nequeat euadere:quin scribat eum hæredem aliis repudiatis.& Martia.piscē orbo comparauit:& piscatorem captatori:& piscatorem piscis amare potest. QVAntum rapuit:Nero hēbat infinitas opes:nam Nero publicas & priuatas opes rapuit:ut scribit Tranquillus.Fidentinus nassam exponit pro medico O ridiculum caput nec quāuis ueram opinionem in nostris scriptis legerit homo nullius ingeni infinitæ stultitiæ:suum uoluit emendare errorē quod tn̄ multis in locis facere conatus est:sed ita mea suis addit:ut nemo nō intelligit q̄ recte dicit(si qua sunt)aliena esse & male ab ipso recitari.Iam ualeat Fidentinus cum præceptore.

¶ IPHigenia domi:sensus est:filiam uouebit pro salute amici orbi:quam & sacrificabit exemplo Agamemnonis:qui filiam ad placandam Dianæ iram iussit immolari:Dea uero pro puella ceruam supposuit Sophocles in tragœdia:quæ inscribit Electra:quam alii iphigeniam dixerunt iphianassam noīat:Sic & Euripides.Ergo quāuis captator non speret filiam saluari:Tamen illam sacrificaturus est. LIBitinam:in tēplo libitinæ ad funus necessaria parabantur.Vnde & libitinarii ut supra diximus. CArcere nassæ:ut Festus tradit nassa piscatorii uasis genus quo cum intrauerit piscis non potest exire.Plautus.Nunq̄ ex illa nassa hodie escam petam:& est familiaris poetaꝝ metaphora:ut pisces pro orbis ponant.Martialis.Et piscatorem piscis amare potest.Horatius.Pellicantq; senes quos in uiuaria mittant.Nā in uiuariis sæpe claudunt pisces. MYCenis:gentile nomen forma patronymica factū. RAPuit:Nero:tradit Suetonius Neronem iam exhaustum & egentem calumniis:rapinisq; intendisse animum:& primum multorum testamenta ad fiscum pertinere uoluit:ac læsæ maiestatis reos perquisiuit:& cum delegaret officium:semper adiiciebat:scis quid mihi opus sit.& hoc agamus ne quid quicquam habeat:ultro templis compluribus dona detraxit:simulacraq; ex auro uel argento fabricata conflauit. MER. iphigenia Sophocles Libitina Nassa Plautus rapinæ Neronis

¶ IPHigenia domi filia uirgo:eam quoq; sacrificabit:ut Agamemnon olim filiam suam iphigeniam immolare uoluit:nam ut Lucretius inquit.Sublata uirum manibus tremebundaq; ad aras.Deducta est non ut solemni more sacrorum.Perfecto posset claro comitari hymenæo.Sed casta incestæ nubendi tempore in ipso.Hostia concideret mactatu mœsta parentis.Exitus & classi fœlix sanctusq; daretur:ea a quibusdā iphianassa dicta est:ut a Lucretio:triuiæ ad uirginis aram iphianasseo turparūt sanguine fœdæ Ductores danaum. ET si non sperat tragicæ furtiua piacula ceruæ.nam cum uirginem ut aiunt altaribus Vlyxes & Menelaus & calcas admouissent cælum repente cœpit nube tegi:ꝗ secutæ corruscationes fulmina marisq; & terræ ingēs motus & aeris erep tum omnino lumen:inde imbrium grandinumq; uis inaudita:nec horum prius ulla fuit quies q̄ qui se sacris accinxerant.in proxima dilapsi effugerent:quorum in diuersa mentes agebant imminentia pericula ne sacrificarēt uirginem tam repente cæli aborta mutatione.ne autem ab huiusmodi sacrificio desisterent militum interuentione & dimouendæ classis consilio mouebantur.in hac tam ancipiti sentētia e luco reddita uox est detestari numen sacrificii genus abstinendumq; a uirgine.dubitantibus igitur cunctis quid demum immolandum esset cerua forma mirabili ante ipsam aram constitit intrepida:eam uero sibi oblatam diuinitus hostiam arbitrati depræhensam immolauere:quibus peractis & pestilens sedatus morbus & nauigandi omnis oblata facultas est. TRAgicæ furtiua piacula ceruæ.quāuis non speret redimi filiam posse ut iphigenia suggerente se cerua de qua re conscriptæ sunt tragœdiæ. LAVdo meum ciuem.ironicos. NEC comparo testamento mille rates.cum testamento ad quod ille inhiat non comparo mille rates,quarum causa ne periclitarentur filiam dux græcorum Agamemnon uoluit suam immolare:quod etiam Horatius execratur.Tu cum pro uitula statuis dulcem aulide natam Ante aras spargisq; mola caput improbe salsa.Rectum animi seruas. NAM si libitinam euaserit æger Libitinam mortem.Sic Horatius non omnis moriar multaq; pars mei uitabit libitinam cum proprie libitina sepeliendi cadauera ministerium.sic Valerius maximus de gratis Marco cornuto prætore funus hyrcii & pāsæ iussu senatus locante qui tunc libitinam exercebāt.tum rerum suarum usum:tum ministeriū suum polliciti sunt:qui libitinarius & libitinam exercet.Vlpianus de institoria actione.idem ait si libitinarius incautum rerū pollicito rem habuerit isq; mortuum spoliauerit dandam in eum quasi institoriam actionē. DELebit tabulas:testamenti in quibus hæres erat scriptus captator. INClusus carcere nassæ:nassa est piscatorii uasis genus quo cū intrauerint pisces exire non queunt.Plautus:Nunq̄ ex illa hodie escam petam. ILLe superbus.Pacuuius. VAL.

Satyra decimatertia Lib.V.

Xemplo quodcunq; malo committitur:ipsi
Displicet auctori:prima est hæc ultio ꝗ se
Iudice nemo nocens absoluitur:improba q̄uis

Argumentum Satyræ.xiii.

Tertia post decimam soluatur damna dolentes.

Xemplo quodcunq; malo. Caluinum se cruciantem:ꝗ depositum sibi denegatum fuerat cōsolatur:multis enim idē accidisse ait.Appellatq; fœlices illos:qui uitæ incōmoda facile ferunt.Inde arguit eos.qui dūmō alioꝝ pecuniam MAN.

Gratia fallacis prætoris uicerit urnam
Quid sentire putas omnes caluine recenti
De scelere & fidei uiolatæ crimine.sed nec
Tam tenuis census tibi cõtigit:ut mediocris
Iacturæ te mergat onus.nec rara uidemus
Quæ pateris:casus hic multis cognitus ac iã
Tritus & e medio fortunæ ductus aceruo.
Ponamus nimios gemitus:flagrantior æquo
Non debet dolor esse uiri:nec uulnere maior
Tu q̃uis leuiũ minimam:exiguãq; malorum
Particulã uix ferre potes:spumãtibus ardens
Visceribus sacrũ tibi quod nõ reddat amicus
Depositũ: stupet hic qui iã post terga reliqt
Sexaginta annos fonteio consule natus.
At nihil in melius tot rerum proficis usu.
Magna quidẽ sacris quæ dat p̃cepta libellis

retineãt sine timore aliquo deoꝶ peierãt. Ad cõsola
tionẽ postea redit Caluini oñdẽs malos oĩo a deis
Exemplũ punitũ iri. EXEmplo:Exemplũ ẽ q̃d rẽ auctoritate
aut casu alicuius hoĩs:aut negocii cõfirmat:aut infir-
mat:ut inquit Cicero libro primo rhetoricorum.
IPSi displicet auctori:improbi nanq; pœnitẽtia sunt
referti:nec etiam erga se quidem amice affecti esse ui
dentur:propterea q̃ nihil habent quod sit amabile:
ut scribit Philosophus libro.ix.eth. AVCtori:idest
peccanti. VLTio:pœna:unde ait Cicero pro milo
ne.Et pœnam semper ante oculos uersari putent:q
peccauerint:Videto tamen latius inferius deprauã
toꝶ conscientia.s.ibi.Quos diri conscia facti mẽs ha
bet attonitos. IMProba gratia.i.iniusta. PRæto-
ris:qui cẽtumuiralibus p̃sidet. Vnde Ply.li.vi.episto-
la ad Ruffum sic ait:hoc facto nepotis cõmotus præ
tor:q centumuiralibus præsidet:deliberaturus an se-
Iudices Cv. queret exemplũ inopinatum nobis ociũ dedit &c.
VRNam.i.iudicium ipsum iudicum ex urna sorte
electorum:hoc aũt ait:quoniam ut ostendemus in ul
tima satyra.Iudices erant centum quinq;. Vtq; indi-
cat Asconius oratione pro Milone: corã accusatore
ac reo pilæ in quibus nomina iudicum inscripta essent:æquabantur:deinde rursus postera die sortitio iudicum
fiebat.unius &.lxx.qui numerus quum forte attigisset:illi protinus sessum ibant:tum ad dicẽdum accusator du-
as horas reus tres habebat.Reusq; eodem die illo iudicabatur.Relinquebatur aũt numerus iudicum qui senten-
tias ferrent Quinquagesimus & unus. CALuine:is quidẽ poeta fuit humilis.Mar.li.vi.æquales scri.uersus Cal
recens uinus:& umber:REcenti:recens illuc est:quod paulo ante deerit:ut inqt Cice.li.iii.tuscu. DE scelere: Quicq̃d
Scelus non oportet scelus esse.Quicquid non licet nephas putare debemus.ut inquit Cice.in paradoxis. FIdei uiola-
Nefas tæ:perditissimi est hoĩs simul & amicitiã dissoluere:& fallere eũ:qui læsus non esset:nisi credidisset.Vt inqt Ci-
Fides cero p̃ sexto roscio:Et li.iii.offi.ait:qui iusiurandũ uiolat.is fidẽ uiolat quam in capitolio uicinã iouis optimi ma-
iusiurãdũ ximi ut in Catonis oratione est:maiores nostri esse uoluerũt:idem quoq; li.i.rhe.inquit:ut locus in mari sine por
Fides tu nauibus non potest esse tutus:sic aĩus amici sine fide stabilis eẽ nõ põt. NEC rara uidemus q̃ pateris:Cice.ad
necessaria Tici.lib.v.epi.fam.ita inquit.Est autem consolatio peruulgata quidem illa maxime:q̃ semper in ore atq; in aĩo
habere debemus:hoĩes nos ut esse meminerimus ea lege natos omnibus telis fortunæ proposita sit uita nostra
neq; esse recusandũ:quo minus ea:qua nati sumus cõditione uiuamus:Neue tã grauiter eos casus feramus:quos
nullo consilio uitare possumus:euentusq; aliorum memoria repetendis nihil accidisse nobis noui cogitemus.
Fortunæ tela FORtunæ aceruo:multos enim casus fortuna habet. FLAgrantior:ardentior maior uehementior. VIRi.i.
prudentis & magnanimi:unde ab uiro dicta est uirtus:ut inquit Cice.& Philo.li.iiii.eth.ait:q̃ magnanimus neq;
Virtus Vnde uehementer in prosperitate lætabitur:Neq; nimium in aduersitate dolebit. QVAnuis:pro q̃tunuis leuium.
VIX ferre potes.Difficile est enim tacere:quum doleas:ut inquit Cice.pro sylla. SACrum:propter adhibi-
Magnani mus tum:scilicet iusiurandum:in quo ut Cice.inquit li.iii.offi.Non metus sed quæ uis sit debet intelligi:est enim iusiu
randum affirmatio religiosa:quod autem affirmatiue quando deo teste promiseris:id tenendum est:Paulo item
iusiurãdũ inferius sic ait.Nullum enim uinculum ad astringendam fidem iureiurando maiores arcti᷒ esse uoluerunt.Id in-
dicant leges in duodecim tabulis.Indicant sacratæ indicant fœdera:quibus & cum hoste deuenitur fides.Indi-
Depositũ denegare cant nationes:animaduersionesq; censorum:qui nulla de re diligentius q̃ de iureiurando iudicant. DEPositum
Aristoteles particula deciaoctaua problema.petit.Cur depositum denegare iniquius sit q̃ mutuum.An q̃ ami-
co iniuriam facere turpe est:depositum igitur qui negat amico iniuriam facit.nullus enim quicquid deponit ni-
si credens confidensq;.At is cui debetur:amicus non est:non enim mutuo concedit:sed uere dat qui amicus est.
An quia maior iniuria committitur:præter damnum enim fides negligitur. Cuius gratia q̃uis nil aliud cogat:
abstinendum ab iniuria est. STVpet:miratur relicta secunda persona ad tertiam loquitur:de eadem intelligẽs
ad quam illico redit.dicens. AT nihil in melius tot rerum proficis usu.Fonteio cõsule natus:Sueto.de Caligu-
Fonteius Consul la inquit.C.Cæsar natus est pridie cal.septem.patre suo & Ci.Fonteio capitone consulibus.Et pli.lib.vii.ca.xxi.
sic nuperq; fonteio:& Vipsano consulibus.annos.ix.genitum puerum a meridie ad uesperum.lxxv.Milia passu
sapientis patientiã um cucurrisse. AT nihil in melius:Caluinum ignauiæ arguit:q̃ sibi non redditum depositum stupuerit:cum sæ
pius illud idem multis acciderit.cũq; iam senior sit:tam leuia non didicerit pati. MAGNA: sunt scilicet. laudat
Fortitudi nis p̃priũ autem fortes uiros qui damna cuncta atq; incommoda spernunt.

DOMI. ¶ Domitius Calderinus Veronensis.in.xiii.Satyra Ad Iulianum medicen.
EXEMplo:Caluinum qui abnegata sibi pecunia uæhementer agebatur:ita consolando lenit ut tẽ
pora sua notet:quibus frequenter id accidebat.prima consolatio est eum qui abnegauerit nõ esse
liberatum cruciatu:q̃uis iudices non dãnauerint:cũ conscia ipsa hominẽ sceleratũ torqueat. VR
nã p̃toris:nã sortes in urnã cõiectæ i dãnatos ducebantur. Vir. Quæsitor minos urbã mouet.li-

cet igt p gratiã euaſerit urnã.ſ.iudiciũ & dãnationẽ ꝑtoris fallacis:tñ nõ ẽ abſolutus cruciatu. TE mergat:hoc ẽ
obruat & cogat ĩ deſperationẽ. QVAE pateris:altera cõſolatio a cõi.ſ.fortuna. SEXaginta an. redarguit le
uitatẽ Caluini:q cũ ſit natus ſexageſimũ annũ non didicerit uſu rerũ ferre tã exiguã calamitatem Caluini ꝑterea
meminit Mar.mali poetæ. FONteio:fonteius capito cõſul de quo Tacitus:auariciã fontei capitonis adimẽdiſ
aſſignãdiſq́ ſuæ militiæ ordinibus integre mutauerat:nec cõſularis legati menſura &c.Plinius nuper Vipſano:
& fonteio Conſ. Tranquillus natus eſt.C.Cæſar patre ſuo & Fonteio capitone conſulibus.

Enarratio Tertiædecimæ Satyræ.

EXEMplo quodcunq; malo cõmittitur ipſi Diſplicet auctori.Oſtẽdit nocentium mentes occulto — MER.
ſemper ſupplicio cruciari:& ſi plerunq; ſceleris gratia doloſo hominum iudicio fiat. Nam ut ille
dixit:conſcientia mille teſtes.Solatur autem his rationibus qui impatientiſſime ferebat abiuratã
pecuniã. COMmittiť:male agitur peccať. AVCtori:factori. PRAEtoris uicerit urnam.'Ser — caluinum
uius exponens illud Virgilii.Quæſitor minos urnam mouet tractum hoc eſſe ait ex more roma- — Mos ro.
no.Nam tempore quo cauſæ agebantur:conueniebant omnes:unde & concilium ait.Et ex ſorte dierum ordi- — in iudiciis
nem accipiebant:ut poſt diem trigeſimum ſuas cauſas exequerentur:unde eſt urnã mouet.Et Iuuenalis improba
q̃uis gratia fallacis prætoris uicerit urnam:ex quo ſẽſu colligimus prætorum fraude quorum arbitrio iudicia fie-
bant:cauſaſq́ quæ ſortito egrediebantur differri ſolere:& crimina plerunq; ignoſci.Pedianus uero aliter Virgi- — Pedianus
lianum illud enarrat ſecundum aliam iudiciorum conſuetudinem.Nam Virgilius inquit: Minoem iudicẽ apud
inferos tanquam ſi prætor ſit rerum capitalium quæſitorem appellat. Dat ibi ſortitionem: ubi urnam nomi-
nat.Dat reiectionem iudicum:cum dicit cõcilium uocat.Dat cognitionem:cum dicit uitaſq́ & crimina diſcit:ex
quibus Pediani uerbis elicietur hic ſenſus:cum in urnam iudices miſſi eſſent:permittereturq; accuſatori & reo ex — quæſitor
illo numero ut reiicerent:quos putarent aut ſibi inimicos:aut ex alia re incommodos fore:reiectione facta ſub- — Sortitio
ſortiebatur alios prætor:ut ſcilicet legitimus numerus compleretur:nonnunquam fraude prætorum ſuppone- — reiectio
bantur iudices:qui corruptiſſimi iudicarent id quod ĩ ſortitione iuniana accidit:ubi iunii prætoris dolo (ut fama — Cognitio
erat) damnatus fuit opianicus.Ergo quanuis prætoris gratia in iudicum ſortitione urnam uicerit: tamen ne-
mo nocens abſoluiť. FONteio cõſule:fonteiũ quendã habemus:cuius cãm egit Cice.apud Tacitũ Pli.& Sueto — Fonteius
nium legimus cõſulẽ fonteiũ ſæpe fuiſſe:ſub cuius conſulatu natus ſit caluinus haud facile dixerim.

¶D.Iunii Iuuenalis ſatyrarũ libri qnti Georgii Vallæ Placentini cõmentarius. — De fraudibus.

EXEMplo quodcunq; malo committitur ipſi diſplicet auctori. Caluinum conſolať mœrentem: — VAL.
& pariter indignantem ꝙ depoſitũ is quẽ amicum fuerat arbitratus tam audacter & conſtãti uul-
tu ſuum apud ſe ullum eſſe iret inficias: ac oſtendit eo ſcelerum multitudine impunita euectam
eſſe hominum audaciam ut id minime mirari oporteat.contra uero cauendum ne in huiuſmo-
di flagitia prolabatur quando quidem non defutura tandem diuinitus malorum ſit ultio. EX-
EMPLO quodcunq; malo committitur ipſi diſpli.au. prima eſt hæc ultio ꝙ ſe iudice nemo nocens abſolui-
tur:& Ci.nolite enim inquit putare quẽadmodum in fabulis ſæpenumero uidetis eos qui aliquid impie ſcelera-
teq; cõmiſerunt agitari & præterreri tædis ardentibus:ſua quẽq; fraus & ſuus terror maxime uexat: ſuũ quẽq;
ſcelus agitat:amentiaq; afficit:ſuæ malæ cogitationis conſcientiæq; animi terrent:eæ ſunt impiis aſſiduæ dome-
ſticæq; furiæ. FALLAcis præto.uice.ur.prætoris ſeuerum fugerit iudicium:urnam pro iudicio poſuit qd ſor-
tito ueteres in urna iudicarent:ut in pluto ariſtophanes.& in caſina Plau.indicarunt. EME.for.du.acer.hoc di
cit non eſt ꝙ quæraris tibi id ſoli contigiſſe cum præter alios caſus hunc ſæpiſſime tuum fortuna imitat. PO
na.deponamus aphæreſis pathos. FLAgran. æquo.quam res ipſa poſcat. SPVmantibus. ira æſtuãtibus ui-
ſceribus. QVOD nõ.red.ami.dep.depoſitum eſt:ut Vulpianus inquit:ꝙ cuſtodiẽdum alicui datum eſt. dictũ
ex eo ꝙ ponitur.præpoſitio enim de auget depoſitum:ut oſtendat totum fidei eius commiſſum ꝙ ad cuſtodiã
rei pertinet.differt autẽ a ſequeſtro:ꝙ ut Paulus inquit proprie in ſequeſtro eſt depoſitum ꝙ a pluribus inſolidũ
certa conditione cuſtodiendũ reddendũq; tradiť. POST ter.reli.ſexa.an.qui annos ſexaginta natus eſt.FON
teio cõ.na.qui auguſti tẽpore uixit.Hora.Interea mœcenas aduenit atq; Cocceius capitoq; ſimul fonteius ad un
guẽ.Factus homo antoni nõ ut magis alter amicus.legitur &.C.fonteius craſſus qui in hiſpania cũ trib⁹ milib⁹
hominũ prædatũ profectus locoq; iniquo circunuentus ab aſdrubale ad primos tantũ ordines relato conſilio
incipiente nocte quo tẽpore minime expectabatur per ſtationes hoſtiũ erupit:at eũ non hoc loco dici certum
eſt. SACRIS quæ dat præce.li.quorum ſcripta tanq̃ res ſacras tenaci deceat tenere memoria.

Victrix fortunæ ſapientia:dicimus autem
Hos quoq; fœlices q ferre incommoda uitæ
Nec iactare iugum uita didicere magiſtra
Quæ tam feſta dies ut ceſſet prodere furem
Perfidiã:fraudes:atq; omni ex crimie lucrũ
Quæſitũ & ꝑtos gladio uel pyxide nũmos
Rari q̃ppe boni.numero uix ſũt totidẽ quot
Thebarum portæ,uel diuitis hoſtia nili

¶VICTRIX fortũæ ſapientia:hic ſat.x.ait de De — MAN.
mocrito inquit.Quũ fortunæ ipſæ minaci mãdaret
laqueũ:mediũq; oſtẽderet unguẽ.Et Sene.epi.ix. ait.
Nr ſapiẽs uicit qdẽ ĩcõmodũ oẽ: Ci. uero ĩ li. de.n.d.
ſic.Stulti nec uitare ueniẽtia poſſũt: nec ferre ꝑñtia.
QVI ĩcõmoda uitæ. Epi.lxxxxix. ait Sene. & hoc
ipm ſi ĩtelligim⁹ ſolatiũ ẽ:æquo aĩo ꝑdere qd ꝑiturũ
ẽ:& Hora.ĩ ſat.ii.ait.Fortiaq; aduerſis opponite pe-
ctora reb⁹.Et Ci.lib.iii.offi.magnitudĩs animi ꝓpriũ
eſt:nil extimeſcere:oĩa hũana deſpicere: nihil qd ho-
mini accidere poſſit intollerãdum putare. PYXIde.
ueneno in pyxide parato. RARI:quippe boni.Ho-
ra.libro.i.Epiſto. ad quintium ait.uir bonus eſt quis — bonus qs

Qui consulta patrum:qui leges'iuraq3 seruat:quo multæ magnæq3 secantur'iudice lites:quo'rn̄sore:& quo' cau-
Thebæ sæ teste tuentur. THEbarū portæ:de thebis in boetia intelligit:quæ septem habuere portas.Ouidius lib. secū
do tristium.Cur tacui thebas:& mutua uulnera fratrum:&.vii.portas:cū duce q̄q3 suo.Est autem allusio ad.vii.
Nili ostia sapientes:qui quidem hi fuere.Thales.Solon:periander:cleobo.Chilon.Bias:pittacus. ostia nilea septē sunt pe
lusiacum.Canopicum.Bolbiticum'seu Bolbitinum.Sebeniticum:phatnicum uel phanniticum.Mendesium seu
mendesicum.tanniticum Aucto.Stra.libro.xvii.Et Pli.li.v.

DOM. ℂ VICtrix fortunæ sapiētia:eos iqt laudamus q i aduersis sua prudētia uictores fortunæ casū & temeritatē cō
tēnūt. Quæ tā'festa:hoc dicit qm̄ de scelere diebus festis agere nō licebat,pdere furē:ut i ea nō audiaē aliqd de
fure. VIX sūt totidē quot thebarū portæ: alludit ad septē sapiētes quos ātiqtas uenerata ē:portæ thebarū i'boe
tiis septē fuerūt.Home.& thebana simul nr̄is cecidere sub armis mœnia:qs septē fuerāt portæ:& Oui.& septē
portas cū duce quāq3 suo:idē Hesiodus'thebæ pterea i'ægypto cētum portis nobiles:quas'inter miracula refert
Pli.thebæ in Cilicia patria andromaches meminit:thebæ in Lucania:ut Cato scribit.

MER. ℂ VICtrix fortunæ sapientia:sic Vir.Et fato regū prudētia maior:atq3 scd̄m eos locutus est qui uolunt aduersos
Pyxis celiana casus instantes atq3 iminentes nostra prudentia posse uitari & interim superari. PYxides:ueneno in pyxide cō
dito:ut apud Quinti.in illa pyxide celiana:hoc ē qua celius accusatus fuit uenenum parasse Clodiæ. Vt extat
Thebæ' apud Cice.in orone pro celio. Quæ uerba deprauata sunt a correctoribus.Nam pro pyxide apodixe legitur.

THEbarū portæ:boetiæ thebæ septē habuisse portas traduntur. Vnde dictæ ἑπτάπυλοι.i.septē portarū
ad differentiā ægyptiā thebæ'fuerūt:& thebæ ὑποπλάκιοι:a quibus imperauit getion Andromaches pater
quæ thebeis a patria denominata fuit. DIVitis hostia nili:septem nili hostia legimus apud geographos. DI-
uitis:quia scd̄m Virgilium. Viridem ægyptum nigra fecundat harena.

VAL. ℂ VICtrix for.sa.i.philosophia q̄ de hoīum scripta est moribus q̄ cū sapiētia primo noiaret pythagoræ aucto-
ritate post philosophia dici cœpta:ac ut ita nominaret ppetuo obtinuit.'VICtrix for.q3 mēs humana nullis for
tunæ sit incursibus obnoxia:nā fortunæ actiōes duce regibus sapīa. VITa di.ma.sapiēti cōsuetudine guberna-
ta. GLAdio:ut latrones & sicarii cōparāt. PYXide:ueneficiis.RARi q ppe boni nūero uix sūt totidē.Quot
thebarum portæ uel diuitis hostia nili bonos septē oīno eē ait:septē fuerūt quos græci sapiētes dixere. Thales
milesius.Solon atheniēsis:chilon lacedæmonius:pittacus miteleneus:bias cleobulus lindius periāder corinthus
quos ut mea fert opinio bonos uocat:at quot thebarū portæ inquit plane in ægypto thebas cētum portis fuisse
constat ut paulo post.Atq3 uetus thebe cētū iacet obruta portis:q̄ ut proclus auctor ē a'nili regis filia thebe no-
men adepta'est:qdam uero epaphi:alii pte :alii neptūni:qdā libyon:nōnulli epyri filiā thebē dedisse nomē ferūt
eiusdem quoq3 nominis alia fuit in cilicia urbs.Home.in primo iliados:ᾠχόμεθ' ἐς Θήβην ἱερὴν πόλιν Ἠετί-
ωνος:quam ideo ita nominatam scribit dicæarchus q3 cum cetiō genere pelasgus e græcia in ciliciam cōmigras
set:urbēq3 atramition cōdidisset:ibi filiā noīe thebem genuit:quā postea'nubilem se gemini locaturū palam di-
xit:nisi q'eam in certamine qd' pposuerat superasset:at cū per id tēpus adesset'hercules eā uictor adeptus ē:a cu
ius nomine'urbē in platio ciliciæ mōte a se constructā nominauit:sunt ēt nō obscuri sane auctores q thebem ale
xandri q apud phereos in thessalia terānidem occuparat uxorē occiso noctu cum cubaret marito in ciliciam p-
fugisse:& cōditam a se urbem thebas de suo nomine uocitasse scribāt:at si diligentius id pspiciant se pfecto tē-
porum argui cōperient inscitia.Cato aūt auctor ē in lucania thebas periisse a colonis aoniis osi cōditas. Bacchus
in aphrica urbem quoq3 cōdidit thebas.Hieronymus in cōmētario epistolæ pauli ad galatas massilia ingt pho
cei cōdiderūt:quos ait Var.trilingues eē:q3 græce loquantur & latine & gallice:oppidum rhodam coloni rhodi
orū locauerūt:unde amnis rhodanus nomē accepit ptermitto carthaginis cōditores tyrios & agenoris urbem
ptereo thebas liberi quas in aphrica cōdidit:q̄ ciuitas nūc thebestis dr̄:fuit ēt thebe in italia ciuitas:fuere postre
mo in aonia thebe quas cadmus fertur cōdidisse:sūt q ogygem dicāt unde res antiquas ogygia multi nominarūt
qd̄ uetustissimum id traditum sit fuisse oppidum q̄ sole quantū me legisse meminerim septem fuisse portarū fe-
runtur.Home.ἠμὲν οἳ καὶ Θήβης ἕδος εἵλομεν ἑπταπύλοιο. VEL di.ho.ni.diuitis feraces reddētis suo
limo agros:unde & nilus creditur a nonnullis'dictus:licet a nilea rege quidam:ut Diodorus nominatum existi-
marint:q3 eum longe'utilissimum incolis reddiderit:cum antea nielo nominaretur:nili uero ostia omnium con-
fessione sunt septem Vir.in carmine georgico.Et diuersa ruens septem discurrit'in ora:quorum unum auctore
Diodoro peleusiacum uocitant:alterum paniticum:tum medesium & phœneticum & sebetinicum & uolueti-
on:ultimum canopon a quibusdam herculanum.

Nona ætas agitur:peioraq3 sæcula ferri
Temporibus:quorum sceleri non inuēit ipa.
Nomen & a nullo posuit natura metallo.
Nos hominum:diuūq3 fidē clamore ciemus
Quanto fessidium laudet uocalis agentem
Sportula dic senior bulla dignissime nescis
Quas habeat ueneres aliena pecunia:nescis
Quem tua simplicitas risū uulgo moueāt:cū
Exigis a quoq3 ne peieret:& putet ullis

MAN. ℂ NONA ætas agiē:quonā pacto nona uere & ap
te exponi possit:n̄ hētur. QVorū sæculorū.s. NVl
lo metallo:qrta eni ætas a'scelere nomē accepit:nā di
cta ē ferrea.Cū ferrū peius sit ære:argēto:auro. CLa
more ciemus:dicim'.n.proh deū atq3 hoīum fidem.
QVāto:clamore.s. FESsidiū agētē:cās agitātem.
SPortula uo.poetæ recitātes: & causidici cœnā &
Sportulā multis dabāt:ut ab illis i actionib' laudare
tur.Mar.li.vi.Qd' tā grāde sophos clamat tibi turba
togata:nō tu pōponi'cœnā discreta tua ē. VOcalis:
.i.resonās & clamās laudādo aliquē. SEnior Caluine
BVlla digni:i hītu puerili:Cū puerilis:& simplex ti
bi mēs & aīus isit. VEneres:oblectatiōes: EXigis:

Esse aliquod numen templis araeq; rubenti.
Quōdā hoc indigenae uiuebāt, more priusq̄
Sumeret agrestē posito diademate falcem:
Saturnus fugiens: tūc cū uirguncula iuno
Et priuatus adhuc idaeis iuppiter antris.
Nulla super nubes conuiuia coelicolarum

Petis ne peieret. Ci. li. iiii. off. sic ait. Non. n. falsū iurare peierare ē: sed qd̄ ex aī tui snīa iuraueris sicut uerbis cōcipitur more nostro: id nō facere periurū ē Scite enim Euripedes: iuraui lingua mentē iniuratā gero RVBēti: hostiaꝝ cruore. INDigenae: latini q̄si i de geniti. PRIusq̄: idest ante aetatē argenteā. VIRguncula. s. erat & natu grādior fratribus qd̄ scri. Ho. lib. iiii. iliados. SATur. fugiēs: is iouē filium fugit: regnauitq; postea in latio aetate aurea: latinosq; docuit agriculturam: de quo latius in. g. diximus: & etiam supra. PRIuatus adhuc: scilicet erat in antris idaeis: idest ioue nondum regnante: nam in secunda aetate argentea post auream. s. coepit regnare iuppiter. Qui ut scribit Hom. libro septimo iliados moti ideo presidebat. NVlla. s. erat.

¶NONA aetas: nō numeꝝ secutus est nroꝝ de aetatibus: q quattuor tm̄ esse dixerūt. Sed graecoꝝ q' ad octauam peruenīūt: heroicā & deoꝝ & alias aetates iterponentes: ad gn̄a metalloꝝ referre nō placet q septē sunt: nō enī diximus aetatē electri: aut stagni: aut plūbi. NOS hoīum diuūq; fidē: hoc ē desperati hoīs. q. d. tu clamas quotidie desperato aīo proh deū & hoīem fidem. SPortula uocalis: tporum suorū morē notat: nā poetae & patroni multis dabant coenā & sportulā ut ab his iin actionibus laudarent. Mar. qd̄ tā grāde sophos clamat tibi turba togata. Non tu pōponi coena diserta tua ē. SPOrtula uocalis. i. hoīes q accipiūt sportulā a Fessidio ut uocem accōmodent. FESsidiū: malū causidicū & ambitiosum suoꝝ tēporū notat fessidii alterius meminit Hora. de quo hic intelligere ineptissimi hominis est. BVLla dignissime: idest digne habitu puerili cum habeat animum puerilem. EXIGis: idest nemo est qui te non derideat cum petis ne aliquis peteret: & ne deos offendat: deos enim nullos esse omnes iam credant. RVBenti: sanguine hostiarum. DOM.

¶NONA aetas agit: adeo creuerūt uitia & scelera: ut illa diuisio aetatū p metalla iam desierit: inueniendūq; sit nouū metallū uel potius noua appellatio ꝓ sceleribus hoīum. VOCalis sportula: quā distribuentes uoce magna ad noīa & dāda & uocāda utebant id qd̄ Quinti. affirmare ur uituperās quorūdā ꝓnunciationē q ad librarios suos ita respiciūt ut sportulā dictare uideant. DIGnissime bulla: q aetate senex dignus tn̄ bulla uideris qua pueri decorabantur: ut illoꝝ aetas significaret: eā aetatē alterius regēdam cōsilio. PEieret: falso iuret: a p & iuro abiecta r & u lōga in e breuē cōuersa fit peiero. INDigenae: hi sunt quos graeci αὐτοχθονεσ uocant: hoc est in de genitos: nec aliūde uenietes unde Vir. Haec ne mora īdigenae fauni. SATurnus fugiēs: pulsus a filio ioue saturnus deposito q; regno italiā naue petiit: exceptusq; a iano uites colere docuit: uñ & uitisator dictus. MER. Dictare Sportulā Bulla Peiero Indigena Saturnus

¶NONA aetas agit: hoc exaggerādicā magis dictū q̄ q; ita uideat nā subiungit. Nomē & a nullo posuit natura metallo cū Hora. ferreū uideri saeculum uoluerit dicēs. Iuppiter illa piae secreuit littora gēti. Vt īquinauit aere tēp⁹ aureum. Aere de hinc ferro durauit saecula quoꝝ. Piis scda uate me datur fuga: nisi q; Plato in octauo de re pu. ait saecula a simplicibus dicta prius metallis: postea a cōpositis: ut aes cum auro: & argentum cum ferro mixtū saecula duo faciant: ita uideri possunt haec secula multiplicari potuisse ad nouē usq; aetates. PEIoraq; saecula ferri tēporibus quoꝝ sceleri non inuenit ipsa: subaudiendum saeculis quae longe pessima tam Ouidi. q̄ hesiodus fuisse uoluerūt. NOmē & a nullo posuit natura metallo: ueluti caeteris ut cum ipsa natura metalla deficere uideatur siquidem post octo annorum milia ab inchoato mundo ad eiusdē interitum nullum superesse tēpus dixerūt nō mō e ueteribus a noīe christiano prophanis multi: sed & Augu. in sextum ꝓphetae dauid psalmū: a quibusdā ꝑdicatum tum demū uentuꝝ diuinū esse iudiciū: & Lucre. suo tēpore mundum senescere cōqueritur in quo oīa oboriri mala & contra bona interire existimat Idē quoq; beatus martyr Cyprianus putat q; indicare hic quoq; Iuue. uoluisse credi par est: nec magis nonā agi aetatem q̄ ultimā q; nonus numerus triplici trinario qui numer⁹ perfectissimus ē cōstare itelligat: quasi aliā aetatē nō sit expectare q; hoc numero absolutū significare limitē quēdam ueteres consuesse dicere nemini obscurū sit: nā qd̄ aliud significat ticyum per nouem porrectum esse iugera: q̄ orbem uniuersum occupasse libidinem. Lucre. Qui non sola nouē dispersis iugera mēbris Obtineat sed q̄ terrat totius orbē: & subiungit. Sed tycius nobis est hic in amore iacentem. Quē uolucres lacerāt atq; exit anxi⁹ angor. Aut alia q̄uis scindunt turpidine curae: & mille apud poetas similia passim ē inuenire: q̄ ne nimius sim: ac ne meū egrediar īterpretandi ꝓpositum in aliud tempus cōmodius ꝓferenda reiicio qn̄ satis liquere opinor cur nouē eam aetatē dici uoluerit. NOmē & a nullo posuit natura metallo: dicta metalla q; in ea intra terrae uenas scrutētur hoīes μεταλλαν enim rimari significat. Hom μητιουταυτα εκασα αλιερεο μηδ εμεταλλα nos hominum diuūq; fidem clamore ciemus nos qui haec tum audimus tum intuemur exclamamus proh deū atq; hominum fidē. VOCalis: clamosa. SPORtula: idest qui sportulam petunt quae a sparto dicta: ut quidam putant ab asportando. Varro de uita patrum neq; enim obsonium in tota coena coeptum ex uariis rebus coniectum in unam sportam perspicitur. AGEntem. dispartientem. DIC senior bulla dignissime: hoc est senex quem merito liceat puerum appellare: Nam bulla insigne praetextatorum puerorum fuit a graeco sumptū uerbum. βουλη qd̄ latine ualet consilium uel q; eam aetatem alterius regendam consilio ostēderet deposita roma ni adolescentia eam exuebant. Persius. Cum primo pau do custos mihi purpura cessit. Bullaq; succinctis larib⁹ donata pependit. ARaeq; rubenti: ꝓpter ignem ad sacrificia comparatum. QVondam hoc indigenae uiuebat more: priores illi agrestes & rupices: uñ geniti alii. SATurnus fugiens: e creta in italiam a quo latium dictum hic litteras īprimere: significare nūmos in italia primus: ut Cyprianus inquit instituit: unde aerariū saturni uocitatū & rusticitatis hic cultor fuit: inde ferens falcē pingit: quem fugatum hospitio excepit ianus profugū. ETPri. ad. id. iup. an. nondū a rhea matre in antra cretae: ut caprae amaltheae lacte aleretur missus. VAL.

MAN. ¶PVEr ilia. Ganymedes ab ioue raptus ad mēsæ ministeriū. HERculis uxor.i.hebe iunonis filia q̄ ante ganymedē ioui pocula ministrabat de qua Hom.ī principio li.iiii.ilia. ηβη āt pubertas dr̄ ηβαω. pubesco uigeo. AD Cyathos .s.erāt. SICcato necta exhausta potiōe:nectar.n.deoꝝ potio ē ut scri.Fest.Et apuleius.li.vi. met. inqt. Tūc poculū nectaris:qd̄ uinū deoꝝ ē:&c.Latius tñ supra. SICcato nectare.i.expletis mēsis tergēs sibi uulcanus brachia nigra erat in liparea taberna nō.n.in cælo prādebat.Nigra uero brachia ait:qm̄ iouis faber ē Vulca. Tergēs āt inqt:qm̄ moris ē añ & post mēsas abluere palmas. LIParea taberna:in liparea taberna.s.erat.Ex æolis āt insulis q ēt lipareæ dictæ sūt hiera sacra ē uulcano:de q̄ latius dictū ē sat.i.ibi.Et æoliis uicinū rupibus antrū uulcani. TALis:erat. VT q̄lis. ATlāta: is.n.cælū hūeris substinere ferṫ a pcetis. SORtitus .s.erat Hom.li.xv.ilia.īducit Neptunum talia dicere. Et.n.tres liberi ex saturno nati sumus & Rhea Iuppiter.Ego & Pluton:suā q̄sq; dignitatē sortiti. Nā cū trifariā uniuersa diuisissemus sorti rem cōmisissem⁹.Mihiq; cessit mare.Plutoni īferæ tenebræ.Ioui cælū cū laxo æthere & nubibus.Terra āt & olympus nō certi dei sed cōmunes oīum sūt &c. PROfūdi:maris .s. AVT nōdū erat. ROTa erat:ubi isiō nexus uoluiṫ. SAxū:sisyphi.s.Oui.ī met.Aut petis aut urges: ruituꝝ sisyphe saxū. POEna:quā Tytius patiṫ apd̄ īferos cuius iecur uulṫ depascit. HIlares erāt. ILlo æuo uidelicet aureo.PAR.i.erat.Tā uenerabile erat pcedere q̄ttuor ānis.Vale.li.ii.sic ait.Senectuti iuuentus tracumulatū & circūspectu honorē reddebat tanq̄ maiores natu adolescētiū cōes pr̄es eēnt: quo circa iuuenes senatus die utiq; aliquē ex pr̄ib⁹ cētū aut ppīquū aut paternū amicū ad curiā ducebāt Affixiq; ualuis expectabāt:donec reducēdi officio ēt fungerenṫ &c.Gel.itē li.ii.c.xv sic.Apud ātiq̄ssimos romanoꝝ neq; gn̄i neq; pecuniæ p̄stātior honos tribui q̄ ætati solitus:maioresq; nati a minoribus colebanṫ ad deū ppe & parētū uicē atq; oī i loco:inq; oī specie honoris priores potioresq; habiti.A cōuiuio quoq; ut scriptū ē i ātigtatibus seniores a minoribus domū reducebantur:eumq; morē accepisse romanos ab lacedæmoniis traditū ē:Apud quos ligurgi legibus maior rerum omniū honos maiori ætati habebatur. ERVgine:pecunia eruginosa. FOLlem crumenam:pdigiosa scilicet erit quia contra huius temporis usum.

Nectar.

Hiera

iouis sortes

Neptuni sortes.

Plutonis sortes

senectutis Honor

Nec puer iliacus formosa nec herculis uxor
Ad cyathos: & iam siccato nectare tergens
Brachia uulcanus liparea nigra taberna
Prandebat sibi quisq; de⁹: nec turba deorum
Talis ut est hodie: contentaq; sidera paucis
Numinibus miserū urgebant atlanta minori
Pondere nōdū aliquis sortitus triste pfundi
Imperium aut sicula toruus cū cōiuge pluton
Nec tota: nec furiæ: nec saxū: aut uulturis atri
Pœna: sed infernis hilares sine reg:b⁹ umbræ
Improbitas illo fuit admirabilis æuo.
Credebant hoc grande nefas: & morte piādū
Si iuuenis uetulo non assurrexerat: & si
Barbato cuicūq; puer: licet ipse uideret
Plura domi farra: & maiores grandis aceruos
Tā uenerabile erat pcedere quattuor annis.
Primaq; pars adeo sacræ lanugo senectæ.
Nunc si depositum non inficietur amicus:
Si reddat ueterem cum tota erugine follem

DOMI. ¶PVER iliacus.i.ganymedes raptus ad locū quē harpagū appellarūt ab αρπαζω qd̄ est rapio:inter Cizicenos & priapenos fines:alii tñ ut scribit Strabo ad dardanū raptū fuisse tradūt. PAVcis numinibus:id homines putabāt deos eē in cœlo:cū pauci eē dicebanṫ:sed postea q̄ turbā deoꝝ in cœlo eē traditum est:nullos putarunt. SICula cū cōiuge pluto:cū Proserpina quā rapuit in sicilia.i.nōdū hoīes putabāt eē factū deum maris Neptunū & Plutonē apud inferos nec rotā Ixionis:nec saxū qd̄.s.impēdet tātalo:ut ait Lucretius uel Sysipho qd̄ magis placet. PRIma pars:primus locus dignitatis.Oui.Magna fuit quondam capitis reuerentia cani Et Gellius item scribit a lacedæmoniis acceptum. PROdigiosa fides.i.prodigi loco.

MERV. ¶NEC puer iliacus.Ganymedes quē aq̄la raptū mēse ministrum iuppiter fecit:pulsa hebe iunonis filia & Herculis uxore ηβη græce:latine pubertas īterptaṫ: Vulcanus.in primo iliados legimus.Vulcanū diis pocula ministrare:risumq; excussum cōuiuis ministto claudicāte.Claudus.n.fingiṫ Vulcanus & in lypara officinā habuisse ī qua fulmina ioui fabricareṫ. TRiste imperiū pfundi maris qd̄ Neptuno p sortem datum obtigit. SICula cū coniuge pluto:ex Sicilia pluto proserpinam raptam abduxit:quam postea uxorē sibi esse uoluit. NEC rota: ixionis suppliciū. FVriæ:alecto tisiphone & megera. SAXū:qd̄ sisyph⁹ uoluit ī sūmū mōtē. VVlturis:ticii iecur uulṫ apd̄ īferos p diē depascit. SACræ lanugo senectæ:senectuti sp̄ maximos hōtos fuisse honores scri. Val.

Ganymedes

Hebe

uulcanus minister deoꝝ

VAL. ¶NEC puer iliacus:ganymedes quē pubescentē aq̄la iuppiter ministra:ut fabulæ ferūt rapturus in terras descēdit. FORmosa nec her.uxor.i.hebe quam uxorē in cœlū translatus Hercules duxit. τὸ δ' ἄλλα μεν αυτὸς ἐρὶξενάτας ταλάπολλα δανετ ἀνυυον ἄη δηκα τακαλον εἶδος νεφόεντος ὀλυμποου καὶ ἐν τερπομενος καὶ ἔχει καλλισφυρον ηβην. AD cya.in deoꝝ mensa.ETiā sic.ne.poto saluberrimo uino nam id nectar uerbū apud latinos ualet sane q nectar nō uiderūt inqt Aristo.in.ii.magnoꝝ ethycoꝝ deos uinū bibere arbitranṫ nec id pprie q̄cq̄ esse qd̄ īsitia q̄dam euenit:ut ita crederet. Nigra bra.fuligine & carbone. LIparea ta.a lipare īsula ī freto siculo cui rex liparus nomen dedit:oēs uero uulcano sacræ a græcis ephœstiæ :a latinis uulcaniæ sunt appellatæ. PRandebat sibi q̄sq; deus:hæc ambitiosa satis poetæ sunt hoc p̄serti loco ornamenta. TORuus:atrox. SICula cum cō.pluton:cum proserpina quam fabulose in sicilia fertur rapuisse. Sicula cū cōiuge:q̄ sicania eadē & sicula dicta sicaniæ ante troiana bella sicanus rex nomen dedit aduectus cū amplissima hibernoꝝ manu:siciliæ aūt siculus neptuni filius:uñ siculi & sicilieses siculi incolæ uel indigenæ: sicilienses qui in alienis negociantur ciuitatibus:ut corinthii corinthiēses:romani & romanenses:hispani hispanienses:

ut Festus docet: inuenias tñ ubi rẽ altero ueteres significẽt:altero aũt hoiem:ut picẽs hõ & picenus ager:dr̃ genuensis genuanus. Iliensis & iliacus:sardinẽsis & sardus:aliqñ contra dici inuenimus:ut græciense pelagus & hominem græcũ & morẽ græcanicũ legas:ut pauimentũ græcanicum:q̃ a græcis inuentum ait Pli.ut a gallico gallica num:est etiã ubi locoꝝ significent dr̃am:ut cumanus a cumis & comẽsis a como. Lucanus a Lucania & lucensis a luco:rheginus a rhegio qd nõ lõge a siculo freto abest:& rhegiensis a rhegio nõ lõge a pma & mutina. ab alba q̃ ab ascanio cõdita albani ab aliquot huius nominis aliis albenses:& cum trinæ fuerit athenæ ab unis athenæi: ab alteris atheniẽses:a tertiis atheneopolitæ:pinde ut in usu esse lectũ est ita his uti nos oportet. PLVton.i. dis qui ἀπὸ τοῦ πλούτου.i.a diuitiis dictus. NEC ro.q̃ dr̃ apud inferos ixion uolui q̃ hospitii iura uiolare tentauerit. NEC fu.alecto.tisiphone & megera. NEC sa.i.sisyphus. Prop. Vel tu sisypheos licet admirere labores. Difficile ut toto mõte uolutet onus:cuius fabulæ significationem. Lucre.ita refert sisyphus in uita quoq nobis ante oculos est. Qui petere a populo fasces sæuasq secures. Imbibit & sp uictus tristisq recedit Nec petere imperium q̃ inane ẽ nec dat̃ unq̃. Atq meo sp durũ sufferre laborem Hoc est aduerso ui saxum trudere monte. Saxum q̃ tãdem summo iã uertice rursum. Voluit̃ & plani rapti petit æquora cãpi. AVT uulturis atri pœ. tityus quẽ sagittis diana cõfixit:unde & a callimacho tityoctonos ẽ appellata q̃ eam stupri compellare ausus sit. AD Mirabilis:qa nunq̃ audita. VETulo etiã inepto seni:nam & diminutiuo usus cõtemptum significat. ET maio.glã.acer.qua uetustissimi uescebantur:unde & ipse supra glandem ructãte marito. NON inficietur: abneget q nõ factum cũ eo q̃q̃ esse dicat:nã pprie idest inficiari & ire inficias. SI Reddat ueterem cum tota erugine follem: figurate follem pro loculis & eruginem pro pecunia:quam tam diu in arcis conclusam fuisse uoluit intelligi:ut eruginem admiserit:ita Hora.erugo & cura peculi.

Prodigiosa fides: & tuscis digna libellis
Quæq coronata lustrari debeat agna.
Egregiũ sanctumq uirũ si cerno: bimembri
Hoc monstrũ puero: & mirãti iã sub aratro
Piscibus inuentis: & fœtæ cõparo mulæ
Sollicitus tanq̃ lapides effuderit imber
Examenq apium longa consederit uua
Culmine delubri: tãq̃ in mare fluxerit amnis
Gurgitibus miris: & lactis uortice torrens
Intercepta decem quereris sestertia fraude
Sacrilega: quid si bis centum perdidit alter
Hoc arcana modo: maiorem tertius illo
Summã: quã patulæ uix cœpat angulus arcæ
Tã facile & pnũ est supos contẽnere testes.
Si mortalis idẽ nemo nesciat: aspice quanta
Voce neget: quæ sit ficti constantia uultus:
Per solis radios: tarpeiaq fulmina iurat
Et martis frameã: & cyrrhei spicula uatis.
Per calamos uenatricis: pharetrãq puellæ

¶ FIDes illius: LIBellis:a tuscis eni pcurãdi pdigii artẽ didicerãt ex haurispicia. BIMẽ.semifero. FOEtæ mu. Mulas nõ parere scri. Pli.li.viii.sed eẽ i annalibus nostris ĩq t peperisse sæpe ueꝝ pdigii loco habitũ Theophrastus uulgo parere ĩ capadocia tradit:sed eẽ id aĩal ibi suĩ gñis: Mulæ calcitratus ĩ hibet̃ uini crebriore potu. phus itẽ li.vi.de aĩalib' scri. Mulã ẽt gemellos pepisse p oñto acceptũ. FOEtæ mulæ. Ale. in pbl.scri.q̃ mulæ nõ fœtificãt qm̃ ex differentibus specie aĩalib' cõstiterũt. Et ex differẽtib' p tẽperamẽtũ & nãm feminib' pinde mixtio aliud aliqd p creatur: pter id qd pri' fuit pcreãtiũ nãm debet ueluti alboris & nigroris mixtio extremos colores delẽs. Alterũ colorẽ.i.fuscũ parit:q extremoꝝ nihil existit: pgenitũ igit̃ tẽpamentũ deletũ ẽ:& formaꝝ pprietas: hæc ille. LAPides scri. Pli.li.ii.lacte & sanguine pluisse:& sæpe carne.itẽ ferro:lana ẽt:& lateribus coctis. Liuius quoq lapidib' pluisse meminit. LOnga uua. Pli.li.xi.scri. Apes oñta facere uua depẽdẽte in domibus tẽplis ue sæpe expiata magnis euẽtibus: sedere ĩ ore ĩfantis platonis:tũc ẽt suauitatẽ illã pdulcis eloqi portẽdẽtes. TOR rẽs:fluẽs. INtercepta:ablata tibi. SACrilega.piura. QVId ageres. HOc mõ: fraudi ẽt sacrilega. PRonũ:decliue. IDẽ:q̃ dederis atq credideris. TARpeia fulmĩa.i.tarpeio ioui assignata. Pli.li.ii.scri.q̃ tuscoꝝ lĩæ nouem deos emittere fulmina existimabãt:eaq eẽ undecim gñum:iouẽ.n.trina iaculari. MARtis framea: dicũt frameã eẽ gladiũ utrinq acutũ:dcãm uero qa ferrea ẽ. Corne. uero tacitus de germanis:ne ferꝝ quidẽ inqt superest:sicut ex genere teloꝝ colligit̃.rari gladiis:aut maioribus lãceis utunt̃ hastas uel ipsoꝝ uocabulo frameas gerũt:angusto & breui ferro:& paulo ĩferi' ait:scutũ cũ framea gladioq. CIRrhei ua.appollinis sagittas. Cyrrha.n.ad radices parnasi urbs fuit.ut docet stra. VENatricis puellæ.i.dianæ.
¶ TVscis libellis.i.aruspicina ex qua pdigia pcurabant̃. TVscis:qm̃ ex hetruria primũ aruspices uenerunt. SVB aratro:idest puto tanti pdigii eẽ q̃ti si pisces reperirẽtur sub aratro. MVlæ fœtæ:mulam inqt Pli.peperisse in nr̃is ẽ annalib' sed in portẽtũ q̃uis Theophrastus scribat eã parere in arcadia peperit:ut scribit Herodot' sub expugnatione babylonis. LONga consederit uua:apes ostentum & pdigiũ faciunt ut scribit Pli.uua dependente uel domibus uel templis consederunt:tamen in castris drusi cõtrario euentu:nã psperè pugnauit ad arbelonem. LONga uua:dicuntur facere uuam apes cum cõnexis pedibus pendent in speciem racemi. Virgili. de apibus imensasq trahi nubes iamq arbore summa confluere & dẽsis uuã dimittere ramis. Columella. Deinde quom examen glomeratum in proximo frondentis arbusculæ ramo cõsederit animaduertito an totũ examẽ ĩ speciem unius uuæ dependeat:pceptor uero Fidẽtini:q Plinium in tercentum locis deprauauit ut in altera lucubratione ostendimus:& intra paucos dies edetur:hunc locum apud Pli. inuertit:nã ubi ille de apibus scribẽs ait eas ostẽtum facere uua dependẽte:ipse deprauando una depẽdens scripsit:qd inficiari nõ põt: nã eius manũ in margine Pliniano multis oñdimus. Impressi ptꝫrea codices plinii eo exẽplo:ait ut ille iuertit scriptum hñt & tñ

MAN.

Mula. cur non parit

framea

DOMI.

non púduit hoiem pditissimi aĩ nullius frontis:infinitæ audaciæ:ut suũ errorẽ dissimularet epistolam in me scri bere:q̃ accusat q̃ una depẽdentes legerim:cũ hũc locũ Iuue. interpretarer:tu hoc audes bone pr̃:tu hõ id dignitatis & ætatis tã apte mẽtiris:tu q̃d a nobis didicisti in malũ uertis:sed de te satis multa altera lucubratione: q̃ mihi crede tuas calũnias:cauillationes ignorantiã in lucem proferet:tam & si omnes iam nouerunt.

MER. ¶ TVScis libellis:q̃a a tuscis artẽ didicerũt pdigio℞ pcurandorũ. LVStrari.expiari. COR onata:aut uitata:aut coronis impedita. BIMẽbri pdigii:loco bimẽbres pueros habitos:& iussu haruspicũ sæpe in insulas deportatos tradit Liuius. PIScibus inuẽtis:&.n. pdigiosũ hoc fuisset. FOEtæ mullæ:mullæ q̃d sint tertiũ genus nõ pariũt:in annalibus tñ romanis mullas sæpe peperisse lectũ est:sed sp in portẽtũ. LAPides effuderit imber. Liuius & Valerius maximus sæpe referũt pluisse lapidibus: LONga uua:oñta faciunt apes:ut Pli.ait:priuata ac publica uua depẽdẽtes in domibus tẽpliſq; sæpe expiata magnis euẽtibus.Casini examen apũ ingẽs in foro consedisse tradit Liuius. GVRgitibus miris:ceretes quoq; is auctor est tpe secundi belli punici aquas sanguine mixtas fluxisse fonteq; ipso℞ Herculis cruẽtis manasse sparsum maculis. TArpe.ful ioui:q in arce tarpeia colebatur fulmina attribuerent. FRAmea:teli genus. CIR.uatis apollinis qui in cirra colebatur.

Bimembres deportati

Vua apiũ pdigia

VAL. ¶ PROdigiosa:loco pdigii fides dicta pdigia:ut,inq̃t Cice.q̃ porro dicãt.i.futura pdicãt:ut a monstrando mõstra q̃ aliq̃d significãdo demõstrent & ab ostẽdendo ac portẽdẽdo oñta portẽtaq; dcã sũt. Et th.di.li ut quidnã tã rara fides portẽti afferat cõiectent haruspices quo℞ scientia apud hetruscos dr̃ inuẽta.ferẽ.n.tages in hetruria in agro tarquinẽsi:ut inquit.M.Tullius cũ terra araret & sulcus altius eẽt impssus extitisse repẽte & eũ affatus q̃ arabat:is ãt tages:ut in libris ẽ hetrusco℞ puerili specie dr̃ uisus:sed singulari fuisse prudentia:eius aspectũ cũ obstupuisset bubulcus maioreq; cũ se admiratiõe edidisset cõcursũ eẽ factũ totãq; breui tẽpore in eũ locũ hetruriam cõuenisse:tũ illũ plura locutũ audiẽtibus multis:q̃ oĩa uerba eius exceperũt lr̃isq; mandarunt:oẽm ãt orationem fuisse eã qua aruspicina disciplina cõtinet:eã postea creuisse rebus nouis cognoscendis & ad eadẽ principia referẽdis. COR onata agna ad sacrificia parata. LVstrari:circũiri. EGRegiũ sanctũq; uir℞:ordo ẽ compa ro mõstrũ puero bimẽbri aut mirãti inuẽtis piscibus sub aratro & mulæ foetæ si egregiũ & sanctũ uirum cerno.

ET Foetæ cõ.mu.q̃ raro cõtingit.Ci.nã si q̃d raro fit id putandũ portẽtũ ẽ sapientẽ esse portentũ ẽ:nulla igit̃ portẽta sunt:sæpius.n.mulã peperisse arbitror q̃ sapiẽtẽ fuisse:& Var.subiicio magonẽ & Dionysium scribere mulam & equã cũ cõceperint.xx.mẽse parere:quare nõ sit hic in italia cũ peperit mula sit mõstrũ assẽtiri omnes terras:neq; n.hirũdines & ciconiæ q̃ in italia pariũt in oĩbus terris pariũt. LAPides effu.iber lapidibus. EXamenq; ap.lõ.cõ.uua.Columella de apibus:ac deinde cũ agmen glomeratũ in pximo frõdẽtis arbusculi ramo cõsederit aiaduerto en totum examen in speciẽ unius uuæ dependeat idq; signum erit aut unum regẽ ĩesse:aut certe pluris bona fide recõciliatos patieris dũ in suũ reuolet domiciliũ:sin aũt duobus aut pluribus uelut huberibus deductũ fuerit examẽ ne pluris pceres & adhuc raros esse. CVLmine de.cũ de arbo℞ ramis suspẽdi soleant. FRAude sa.q̃ periuriis uincat nihil apud se tuũ eẽ aut fraude sacrilega poena mulctãdus qua sacrilegi puniri solent siquidẽ poenam ueteres fraudẽ dixerũt paulus capitalem fraudẽ admittere ẽ tale aliq̃d delinq̃re pp̃ q̃d capite puniendus sit.ueteres.n.fraudẽ p poena ponere solebant. TAR peiaq; fulmina.Iouis capitolini.iõ aũt tarpeia:quoniã tusco℞ litteræ nouẽ deos emittere fulmina dixerunt. ET Martis frameã id germanũ uocabulum ẽ. Tacitus de germanis ne fer℞ q̃dẽ inq̃t supest sicut ex gñe telo℞ colligit̃ rari gladii aut maioribus lanceis utuntur hastas uel ipso℞ uocabulo phrameas gerũt angusto & breui ferro:sed ita acri & ad usũ habili ut eodẽ put rõ poscit uel cominus uel eminus pugnẽt ut eques q̃dẽ scuto phrameaq; cõtẽtus ẽ.Aug.ãt in octauũ dauid pphetæ psalmũ gladiũ dei ĩquit bis acutũ hoc ẽ phrameã:ut phramea mõ hastã mõ gladiũ significare posse uideat̃. ET cirrhæi spicula uatis p Apollinis arcus & sagittas q̃ in mõtis parnasi colle cirrha colebat̃. CIR ræi spicula: hinc apollo hecatiuolos & hecato beletes dictus. PER calamos uenatricis pharetraq; puellæ piphrasticos dianã dicit sic Home. παρθένον αἰδοίην λαφιβόλον ἰοχέαιραν ἡ κατ' ὄρη σκιόεντα καὶ ἄκριας ἠνεμοέσσας ἀγρῇ τερπομένη παγχρύσεα τόξα τιταίνει πέμπουσα στονόεντα βέλη τρομέει δὲ κάρηνα ὑψηλῶν ὀρέων ἰαχεῖ δ' ἐπὶ δάσκιος ὕλη.

MAN. ¶ PATer ægei diuisa diphõgo p ægei dixit.Oui.li.ii.fast.Vectã frenatis p innane draconibus ægeu.&c. Fuit is athena℞ rex thesei pr̃: ARmamẽtaria loca ubi arma reponũt̃. SINciput dcm̃ q̃si semicaput allusio ẽ ad illud. ET Elixi:ueruecis labra comedit. ẽ Sinciput capitis ps prior. PHarico aceto.i.ægyptiaco uel niliaco:q̃d ẽt Mar.li.xiii.Laudat his uersib⁹ amphora nilia ci nõ sit tibi uilis aceti.Esset si uini uilior illa foret.De pharo ãt ĩsula opposita alexãdriæ late ĩ sat.vi.dcm̃ ẽ ibi.s.ad pharõ & nilũ. FOrtũæ: de hac lati⁹ ĩ fine.x.sat. ET nul.cre.mũ re.mo.Apul.ĩ conuersiõe trimegisti sic ait.Effector mũdi de⁹:& eo℞ q̃ ĩsunt oĩum simul cũcta gubernãdo:cum ipso hoĩe gubernatore cõposita:q̃d ẽ totũ suscipiẽs.Et paulo ĩferius sic spũ aũt ministrant oĩa:& uegetat̃ ĩ mũdo & q̃ si organũ uel machina sũmi dei uolũtati subiectus est Alcioni item interpres de deo ita scri. Et bonũ quidem est:q̃a oĩa sua potẽtia operat̃:uniuersi boni existẽs cã.Ci.itẽ in li.de.n.d.sic.Sũt aũt alii phi:& ii q̃dẽ magni

Sinciput

Deus rector.

Perq; tuũ pater ægei neptune tridentẽ
Addit & herculeos arcus hastãq; mineruæ
Quicquid habẽt telorũ armamẽtaria cæli.
Si uero pater ẽ comedã inq̃t flebile natí
Sinciput elixi: pharioq; madẽtis aceto.
Sunt qui in fortunæ iã casibus oĩa ponant
Et credũt mundum rectore moueri
Natura uolẽte uices: & lucis & anni
Atq; ideo intrepidi quæcũq; altaria tangunt.
Est alius metuens ne crimẽ poena sequatur.
Hic putat esse deos: & peierat: atq; ita secum
Decernat quodcũq; uolet de corpe nostro

Isis: & irato feriat mea lumina sistro:
Dummó uel cæcus teneā quos abnego nūmos
Et phthisis: & uomicæ putres: & dimidiū cr9
Sunt tanti: pauper locupleté optare podagrā
Ne dubitet: laudas si non eget anticyra: nec
Archigenæ: qd enim uelocis gloria plantæ

atq; nobiles q deorū mēte atq; rōne oēm mūdū administrari & regi cēseāt. Neq; uero id solū: sed ēt ab iisdē hoīum uitæ cōsuli & puideri. QVAEcūq; altaria tāgūt. Legit q litare nō possit oratio nisi ut is q deos pcat ēt arā manibus apprehēdat. Inde Var. dicit. Ars primū ansas dictas. q eēt necessariū a sacrificātibus eas teneri hæc oīa illo uersu Maro executus est. talibus orātē dictis arasq; tenētē audiit oīpotēs: Hæc refert Macro. li. iii. sat. INTR Epidi. Timēdus deus ē. Vñ Ci. i. li. de. na. deorū sic. Quis. n. nō timeat oīa puidētē & cogitātē: & aīaduertētē: & oīa ad se ptinere putantē: curiosum: & plenū negocii deū. HIC aliis. ITA secū. s. ait. SIstro. erat sistrū instrm & æreū: & argenteū & aureū quo i sacris isidis argutū tinnitū cōstrepebāt. ut scri. Apuleius li. vi. quod ēt sat. vi. diximus: ubi ēt multa de iside. VEL cæcus. i. ēt. PHThisis. φθισισ dr corruptio: diminutio: tabes: macies: morbus: consumptiuus a φθινω quod ē desido: corrūpo: facio deficere. Aliqui uero legūt phthisis. i. sputio. a πτυω quod ē spuo: exereo: morbus. n. est: ut aiunt: quo pulmo tabescit. i. exhulceratio pulmonis ex humorum concursu. VOMIcæ putres ulcera putrida. Vomica ulcus latens & tumor est excrescens: saniem semper emittēs ita a mouendo dicta. Cicero in lib. de. n. d. sic. nec prodesse uoluit phæreo Iasoni. is q gladio uomicam eius aperuit q sanare medici non poterant. istud idem Vale. circa primi uoluminis finem repetit. SVNT tanti: ut. s. ea timens nummos haud abnegem. LOCVpletem: quā uexantur locupletes. PAVper locupletem: periuri sunt uerba dicentis: q laudare potest ne pauper dubitet optare locupletem podagram: dummodo non egeat helleboro. i. dummodo non nimia sit & uetusta: Nigrum n. helleborum medetur podagris ueteribus: ut scri. Pli profecto hic est uerus sensus. de insania nanq; minime hic intelligendum: nam nihil ad podagram: de helleboro autem quod italia Veratrum uocat. legito Plini. lib. xxv. ANTIcyra: insula & urbs est in phocide quo nomine & alia est ad sinum iacens maliacum & Oetam montem. illic helleborum seu ueratrum urbanum nasci uulgant: hic autem optime preparatur quo circa frequens illuc aduenæ confluunt. inquit Stra. li. ix. purgationis & curationis gratiam. Pli. etiam scri. xxv. q in anticyra insula tutissime sumitur heleborum. Et Liui. li. xxvi. ait: q sita antycira est in locride: Leua parte sinum Corinthiacum intrantibus breuis terræ iter. ARCHIgene: medico de quo etiam superius. QVID n. uelocis. quid prodest inquit pedum uelocitas pauperi & nomen ac fama uelocitatis.

Marginalia: Aram tenere — Deus est timendus — Sistrum. — phthisis — uomica — olimpia ludi.

DOM. ¶ SINCiput elixi nati: alludit ad caput ueruecinum quod edebāt elixū aceto madefactū ut ante ē dictū. ACEto phario. i. aceto optimo niliaco. nā ægyptiū acetū preferebat cūctis. Mar. Amphora niliaci nō sit tibi uilis aceti Esset. cum uini uillior illa fuit. SVNT qui fortūæ iam lapsibus: ita codex antiquus habet: alii inqt putant deos nō eē Sed mundū fortunæ & casu gubernari: & hii deos nō timētes peierāt. Alii itē q putant deos eē peierāt: timentes quidem irā deorum. sed tamen ei pecuniā anteponentes. QVEcunq; altaria iurāt per qcunq; numina etiā si falso iurant. ISIS. psenti numine ferire putabat piuros. quotiens per eā iurātes fidem nō seruabant. Mar. Iuro p Syrios tibi tumores. i. per isidem. VOMIcæ: uomica apostema est. SI non eget anticyra. i. si non est omnino insanus. uerba sunt periuri. duplex est anticyra. altera ad sinum malliacum & oetam montem: altera iuxta achryssam non procul a delphis. ad superiorem nascitur heleborum purgandæ insaniæ remedium de qua itelligit Oui. Quicquid in magna nascitur anticyra: in altera helleborū preparat ita ut illic tuto sumi possit: ut scribit Pli. ppea Drusus eo descendit cum purgatus est. Anticyra olim cypatissus dicebatur: ut scribit Pausanius: sed mutauit nomen ab anticyro Herculis socio. NEC archigene: qui. s. est medicus curandæ insaniæ.

MER. ¶ PATER ægei hoc dicit quia Neptunus (ut fabulæ ferūt) Aegei pater fuit. ARmamētaria: repositoriū armorū. & fere naualiū armamētariū dr ab armamēto deductū nomē. Pli. armamētario mille nauiū cōfecto. SINciput elixi. sinciput (ut alio loco declaramus) est semi caput quotiēs esui parū ē: & fere de porco sinciput legitur. Pli. sincipita uerina Macrobius sinciput aprugnum: obtestatio est ad iuris iurandi fidem. PHArioq; ma. a. acetū ægyptiū siue nilliacū non in postremis habitum fuisse docet Mar. hoc disticho. Amphora niliaci nō sit tibi uilis aceti Esset si uini uilior illa foret. IRAto feriat me. lu. sistro. sistro isis utebat q irata uariis morbis peierātes afficere solebat: & in primis oculos lædere. Persius. Tū grandes galli: & cū sistro lusca sacerdos: Incussere deos iflātes corpora. PHThysis: morbus quo tabescit pulmo. VOmica: tumor est excrescens saniā frequenter emittens. Vnde & apud Pli. metaphoricos lapis legitur uenis: cuius uomicam liquoris æterni argentum uiuum appellatur: & apud Plautum festiue satis: crumenā a colo dependentem & pecuniis repletam ferēs seruus sagaristio interroganti texilo qd hoc in collo tibi tumet rñdet uomita est pressare parce. Nam ubi qui malā tetigit manu dolores corruuntur. ANTIcyra insula ē in qua heleborus olim tuto sumebat: eratq; duplex albus & niger. Vnde quotiens insanū hoīem significare uoluerunt anticyra egere scribūt ad remedium insaniæ. Horatius. Si tribus anticyris caput isanabile nunq Tonsori licio cōmiserit. Et Persius. Anticyras melior sorbere meratas.

Marginalia: Armamētaria — Sinciput quid — acetum pharium — Sistrum — Vomica — Plautus — Anticyra — Elleborus — Olympionicæ

VAL. ¶ PER q tuū pr ægei neptūne tridētē. que. fuscina dr: & attēdēdū cū dicat ægeus: ut oileus & orpheus n dictū ægei: ut apud Vir. oilie. & furias aiacis: & orphei. orphei caliopeia lino formosus apollo: sed diphthongi fecisse diæresim penultimamq; produxisse iadi idiomate: ut item Vir. Ilionea petit dextra leuaq; serestum: & Home. τω δ' ἀρ ὑπο μητρι μουνον τεκεν Αλκμηνη. Herculeos artus quibus cælum sustinuit. HASTamq; mineruæ. qua in bellum prodire pallas ac ordines bellantiū dr cōfringere. Hom. λαζετο δ' ἐγχος βριθυ μεγα στιβαρον τω δαμνησι στιχας ανδρων ηρωων τοισιν τε κοτεσσεται οβριμοπατρη. ARMAMen. cæ. ubi arma reponunt: ut donaria i templis: & carnaria ubi carnes asseruant. Plau. turbauit totū cū carne carnariū. FLEbile: quod defleri conueniat. SINciput nati: filii caput sinecdochicos: ita Plau. nō ē tibi sanū sinciput adole

scés. ELIxi.in aq̃ cōcocti.lixā.n.ueteres aquā noiarūt a liquore:ut ait Var.aq̃ lixū factū.qcqd ex aq̃ molitur:unde lixe dicti q militibus aquā ad castra uel tentoria ferre solēt:unde etiam lixiuiū.Pli.cato iubet uina cōciari: hoc n.utit̃ uerbo cineris lixiui cū de fructo cocti lix quoq; lignorū cinis. PHArioq; madentis.aceto ægyptio quod ualde ꝓbari solebat Mart.Amphora niliaci nō sit tibi uilis aceti. AT q; ita secū.deest inqt. DECERnat quod cūq; uolet de corpore nr̃o isis.ægyptiorū dea. ET irato feriat mea lumia sistro.i.irata mihi oculos sistro eruat quæ tuba ægyptia est. Prop.Romanamq; tubam crepitanti pellere sistro. ET ptysis insputandi morbus ἀπὸ τοῦ ꝙ est spuo. ET uomicæ putres.tabidum tumore guttur.serenus.sunt alii quos dura mouet natura tumoris.Non minus horerndi sed nō ita perniciosi.Vomica q̃lis erit uel eidē ꝓxima qdā.ex quo arguit̃ primā & corripere & ꝓducere syllabā.ET dimidiū crus.imminutū ac per hoc se claudū cupit.SVNT tāti:tātope æstimandi. LAVdas.q hæc refert. SI non eget antycira helleboro.ut curet̃ q in antycira passim nascit̃ aut quē possis in antycira sumere inoxiū:uñ Hora.Danda est hellebori multo pars maxima auaris.Nescio an antycirā rō illis destinet oēm.& alibi.uerū ambitiosus & audax.nauiget āticyrā.& in poetica arte.Si tribus antyciris caput insanabile nnnq̃. TONsori licino cōmiserit.latine ueratrū nominatur. NEC archigene.hūc ꝓ quolibet medico ponit erudito:ut supra ipse aduocat archigenem.& paulo post.ocius archigenem quere atq; eme ꝙ mithridates cōposuit.produxit uero syllabam ultimam cum tertiæ sit declinationis ablatiuus ꝙ i græcis noibus semper fit nisi a latinis immutatis aut subtractis proferantur syllabis.ut polluce hercule.

Præstat & esuriens pisææ ramus oliuæ:
Vt sit magna tamen: certe lenta ira deorū est
Si curant igitur cunctos punire nocentes
Q ñ ad me uenit: sed & exorabile numen
Fortasse experiar: solet his ignoscere: multi
Committunt eadem diuerso crimina fato.
Ille crucē precium sceleris tulit hic diadema:
Sic animum diræ trepidū formidine culpæ
Confirmāt.tūc te sacra ad delubra uocātem
Præcedit: trahere imo ultro ac uexare parat⁹
Nam cū magna malæ supest audacia causæ
Creditur a multis fiducia: mimum agit ille:
Vrbani qualem fugitiuus scurra catulli.
Tu miser exclamas ut stentora uicere possis
Vel potius q̃tū gradiuus homericus. audis

MAN. ¶PREstat:meli⁹ ē:q̃ hr̃e podagrā locupletē. EXuriens ramus.i.corona illa oleastri nil ꝓdest:si exurit uictor i ludis olympiæ oleastro uictores coronabātur:ut scribit Pli.li.xv.quod latius i odis explicuimus PIsææ oli.pisa achaiæ oppidu fuit:ꝑfluente alpheo amne:ut docet Pl.li.iiii.Stra.ēt li.viii.scri.pisam ciuitatē esse & pisanā regionē in urbes octo diuisam.ait ita ꝙ nōnulli ciuitatem nulla pisam fuisse cōtēdunt. Nā iter octo illas urbes eē reperiret̃.Cæterū fōte ē pisam dūtaxat affirmāt:q besa tēpore suo uocabat̃. Erat āt in agro pisano iouis olympii.tēplū ab Elide stadiis min⁹ trecētis absens:Añ illud uero lucus agrestis uestitus olea surgebat.i quo stadium iacebat ꝙ alpheus abluebat ex archadia labēs:piseæ uero regiōis pars olimpia erat ubi iouis tēplū inde dicti olympici ludi ab hercule īstituti.erat aūt certamē & equorū & palestræ.ubi uictores oleagina corona solūmodo donabant̃:non.n.pecuniarū certamen agitabāt: sed uirtutis: hæc āt oīa latius ode pria horatii explicuimus. LENta: Valerius ēt li.i.inquit:Lento enim gradu ad uindictam sui diuina procedit ira tarditatēq; supplicii grauitate cōpensat.Id aūt ab homero sumpsit:is enim ait li.iiii.iliados.Contemni numen olypi haud impune sinūt supi:scelera impia q̃q̃ distulerint culpas

Deorū ira lenta

Diadēa hominum grauiora morant supplicia. HIS:delictis. PRETium appositio est. DIADEma: coronam & laudem a διαδέω quod est corono:circumligo. SIC poeta hic loquitur. VOCantem:ipsum abnegantē deposi

Peccati integratio tum. TRAhere:te ad delubra. ANImū cōfirmat.Apuleius.in oratione prima sic ait.Namq; peccatū semel: ut bonus quisq; postea solicitius cauet:ita qui ingenio malo est confidentius integrat.ac iam de cætero quo sepius eo apertius delinquit. MIMum agit ille.idest deridet te imitando tua dicta:& gestus sine reuerentia aliqua ut

Stentoris uox scurra catullum quēdam deridere solebat. STENtora: homerus li.v.iliados sic: hic candida iuno Magnanimo similis stentori:Cuius hiatus Tacitus erat:uocisq; sonus.super aera quantus Quinquaginta simul quum clamāt

Martis uulnus ora uirorum.GRAdiuus homericus:percussus mars a diomede fuit:ut habetur li.v.iliados.Clamore ingenti ꝑcussit ferreus auras.Vulneris impatiens mauros:non milia quantum.Ora nouen ferrent: nec milia dena uirorum.Si pugnæ impliciti fremerent crudelibus armis.Quo teucrum:damnūq; exercitus horruit omnis.

DOM. ¶OLIuæ piscæ.i.oleastri nā ad pisā in olympo athlete uictores oleastro coronabantur:quam arborem seruit Hercules primus:nō tam ad coronamēta ut scribit Pīdarus:q̃ ad arcendos radios solares. SVperest.i.abūdat. FIDVcia.i.recta cōsciētia. MIMum agit nō exponas facit re mimum ut ut nōnulli:sed ille clamat quasi mimus recitaret phasma catulli in quo clamore opus ē:ut ante diximus. TV.s.ex altera pte o Caluine. VRBAni cognomen catulli est. STENtor in grecorum exercitu:& uiribus & magnitudine uocis nobilis fuit:ut scribit Hom.nam tantum clamabat solus quantum alii qnquaginta.ꝑpterea iuno obiurgatura græcos magnis uocibus Stentori assimilata est. GRAdiuus homericus: Mars apud Homerum a Diomede uulneratus clamauit quantum nouem:uel decem milia uirorum solent cum pugnam ineunt:ut Homerus scribit.

MER. ¶PIseæ ramus oliuæ.olympionices hoc est uictores in olympiis qui ludi iuxta pisam & elim ciuitates arcadiæ

Stentor fiebant:oleastri corona donatos legimus cursuq; potissimū certabant.Vnde uelocis gloria plantæ. VT stentora.ui.po.stentor ab Home.iducit̃ uocalissimus cuius tātus erat uocis sonus:quātus aliorum quinquaginta:ut

Eustachius hoc uersu habetur στέντορι εἰσαμένη μεγαλήτορι χαλκεοφώνῳ ὃς τόσον αὐδήσασχ᾽ ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα. Quod exponens Eustachius ait stentora quidam archada sunt qui thracem fuisse scribāt

[illegible] Mercurio de magnitudine uocis certasse:& ab eo interfectũ. Inuenisse tradit ex cochlea tincturã: uel ut alii uocẽ per chocleã in pugnis dr̃ & ςεντόριδσ λογοσ. i. sermo stentoris sonãtissimus. VEL. p. q. gr. homericus Mars accepto uulnere a diomede tã ingenti uociferatione exclamauit pro dolore: ut in q̃nto iliados legitur. Quã ta nouẽ deceue milium hoium pugnam ineuntium esset: ita ut græci simul ac troiani territi cõtremiscerent. Recte igitur exclamantem caluinum cõparat stentori & marti qui supra omnium hoium uires exclamarunt. Mars

℄ ET Esu. pi. ra. oli. pisa a pisa fõte q̃ & πίνω q̃d bibo significat: i sũmo montis uertice cõdita dr̃ iter ossam & olympũ: q̃dam ciuitatẽ nullã fuisse pisam: sed fontẽ tm̃ ferũt: at stesichorus regionẽ q̃ pisa dr̃ ciuitatẽ uocari scri bit: a q̃ & a pelope siue antenucanis gẽte græca orta urbs pisa inter amnes ausere & arnã dicta: hãc q̃dã alii illam plurali tantũ numero declinarũt: in olympo igit̃ ppe pisas monte ioui sacra dicta olympia celebrabãtur ex quo rum agone q̃ uictores exiuerãt oliua coronabant̃: ut in pithiis malo, isthmis pinu: nemeis uero appio: uñ illud no bile epigrãma. ξηνεμένοι πισάτα ικοτίνον καιο λυμ πίαθεντο καιπυθιεις μετά τουςΔε ταπυθια μηλα τεφοιβοίσι μικαι πιτυνα τεκοριντι οί ένυοσίγαιω καινεμεα νεμεαται ηρακλείΔ εσε λινα & illud nõ minus argutũ τεσταρες είσιν αγονεςεν ελλαδα παντεςα γάυοιοι Δυο μενθνη οιΔυο Δοτανα τῶν ξηνοσ λητοι Δαο παλαι μονοσ αρχεμοροιο αθλαΔ ετων κότινοσ μηλασε λινα πιτυσ. ESV riẽs pi. ra. oli. q̃d pter coronã nullo pmio in tanta laude donarent̃. V T sit ma. tñ cer. lẽ. ira de. ẽ: uñ elegantissime & grauissime Cæsar consuesse. n. inq̃t imortales quo grauius hoies ex cõmutatione rerũ doleant quos pro scelere eorum ulcisci uelint his fœcundiores interdũ res & diuturniorẽ ipunitatẽ concedere. FORmidine diræ culpæ: ob metũ culpæ q̃ dirã se promeriti sciunt poenã. AD Delubra uocãtem: præcedit fi duciãliactãs. MIMũ agit: refert ut mimus uideat̃. V Rbani qualẽ fugitiuus scurra catulli: uoranũ dicit quiti lu ctatii Catulli libertũ qui omni tempore furacissimus fuisse dr̃: de quo ẽt illud tradit̃ cũ dephẽsus a numulario es set cuius de mensa nũmos subtractos in calceos sibi isarciuerat q̃dam iocans in eũ belle inq̃t si te nũmularius in ius uocet tu ei æs ablatũ ex calceo obiiceres. TV Miser excia. ut stento uicere possis: cuius faciẽ apud Homerũ sumit pallas: quẽ clamore q̃nquaginta hoies supasse clamitãtes inq̃t. ςεντόριεισ αμένη μεγαλιτορι χαλκεο φωνωδς τοςτονα υΔυσ ασχόσον αλλοι πεντηκονια. VEL po. q̃. gr. ho. q̃ apud Ho. in bello a pallade saucius consonuit clamore q̃tũ nouem aut decem milia clamauerint his uerbis. ὁ Δεβραχεχάρεοσ αρηςοσ τον τεννεαχίλοι επιαχονη Δεκαχίλοι ανερεςεν πολεμοεριΔάξυν αγοντέσ αρηοςτους Δαρυπο τρομόςει λεν αχιούς τέτροαδ τέλεισαντας τοσον εβραχασηςατόδπο λεμοιο. GRADiuus: a gradiendo: uel ἀπὸ τοῦ κρατεῖν q̃ in bello dominetur quasi cratius: uel a corona graminea quæ in re milita ri maximi honoris fuit. IN Carbone tuo: in accerra tibi dicata. VAL.

Iuppiter hæc: nec labra moues: cũ mitter uocẽ
Debueras uel marmoreus uel aheneꝰ: aut cur
In carbone tuo charta pia thura soluta
Ponimus: & sectum uituli iecur albaq; porci
Omenta: ut uideo nullũ discrimen habendũ ẽ
Effigies inter uestras statuamq; batilli.
Accipe quæ contra ualeant solatia ferre
Et qui nec cynicos nec stoica dogmata legit
A cynicis tunica distantia non epicurum
Suspicit exigui lætum plantaribus horti
Curentur dubii medicis maioribus ægri
Tu uenã uel discipulo committe philippi
Si nullum in terris tam detestabile factum
Ostendis: taceo: nec pugnis cædere pectus
Te ueto: nec plana faciem cõtundere palma
Quãdo q̃dẽ accepto claudẽda est ianua dãno
Et maiore domus gemitu: maiore tumultu
Plãguntur nũmi: quã funera nemo dolores
Fingit in hoc casu uestem diducere summam
Contentus uexare oculos humore coacto.
Ploratur lachrymis amissa pecunia ueris
Sed si cuncta uides simili fora plena querela

℄ OMEnta porci. Omẽtũ medio ab uẽtre d̃pẽdet q̃d ñ nisi piguis mẽbrana ẽ. Aucto aristo. lib. i. de aia libus. Celsus itẽ lib. iiii. c. i. scri. Omẽtũ ex iteriore pte lene & strictũ eẽ: ex supiore mollius cui adeps quoq; inascit̃. q̃ sensu sicut cerebrũ quoq; medulla caret. MAN. Omẽtum

STAtuãq; Bathylli. Apuleius. li. ii. floridoꝝ circa finẽ de fano iunonis i Samo modica isula icarei ma ris: q̃d fanũ uigiti haud ãplius oppido abẽ secundo littore sic ait. Ibi donariũ deæ p q̃ opulẽtũ plurimũ auri & argẽti rõ in lancibus speculis: poculis & huius cemodi utensilibus. Magna ẽt uis æris uario effigia tu: ueterrimo & spectabili opere uel tñ ante arã Ba thylli statua a polycrate tyrãno dicata: q̃ nihil uide or effectius cognouisse: q̃dã pythagoræ eã falso exi stimãt. Adolescẽs ẽ uisẽda pulchritudine: crinibꝰ frõ te parili sepata p malas reuulsis: pone ãt coma plixi or iter lucẽtẽ ceruicẽ scapularũ finibꝰ obumbrat: cer uix succi plẽa: malæ huberes genæ teretes ac modico mẽto iaculat̃: eiq; prsus citharedicꝰ statꝰ deã cõspici ens: canẽti similis. Tunicã picturis uariegatã deorsꝰ ad pedes deiectꝰ: scri. & plura: q̃s ibi legere lector po teris. ACcipe q̃ cõtra: sẽsus ẽ: audi q̃ tibi solatia ferñt pñt de amissa pecũia: ẽt q̃ nõ legit cynicoꝝ stoicoꝝ ue dogmata: ut epicuri: q̃ q̃dẽ opes spnebãt p q̃d õn dit eũ facile tolerare posse q̃cq̃d amiserit: cũ parũ fu erit. CINIcos. Antisthenes atheniẽsis Socratis au ditor. Cynicã prior sectã ichoauit: pricepsq; i ea fu it. Dicebat ãt sufficere uirtutẽ ad beatã uitã nullo idi gẽtẽ: nisi socraticis uiribꝰ primꝰ palliũ duplicauit: ip soq; solo utebãt̃: baculũq; sũpsit: ac pã: primꝰ itẽ sim plicis quoq; pa llii usũ hũisse tradit̃. Auctor ẽ laertiꝰ Samos Bathylli statua Antisthenes

Cynici ãt dci st̃ q̃si cãini: ũt q̃dã scribũt q̃a mordaces eẽnt i accusãdo uitia. Stoica dogmata: zẽo stoicoꝝ priceps extitit q̃ patiẽtissimꝰ erat: & simplicissimi uictꝰ: crudisq; tm̃ cibis utebat̃: & tẽui pallio: ita ut de illo diceret̃: q̃ eũ Cynici

neq; sæua hyems:nec gelidus imber:nō dura uis morbi domuerit:sicq; torridus sol.auctor ē Laertius.Ci.ꝑterea li.iiii.de finibus scribit:Zenonē beatā uitā appellasse eā solā:q̄ cū uirtute degatur. TVNica distātia. Cinici enī ut ostēdimus:duplici palio utebanť.Stoici uero tenui tātū.Omnes tñ summū bonum in sola uirtute ponebant. DOGmata.dogma snia:edictū:decretū dicitur. LAEtū plantaribus horti:epicurus in epistolis aqua tantū & cibario pane se contentū eē testať:ut scribit Laertius.idē hortorū magister primus athenis instituit hr̄e hortos in urbe:usq; ad eū moris nō fuerat in oppidis habere rura:Pli.id scribit lib.xix.ipse uero epicurus in epistola ad herodotū scribit:Sūmū bonū esse in uoluptate.s.nō dolore corpore:aīoq; tranquillū eē:& perturbatione uacare. DVBii ægri.ostendit Caluinū a quocūq; curari posse cum pauca amiserit. VEL discipulo philippi:q ꝑitus erat medicus. TAM detestabile q̄ tuum est. TACeo:te cōsolari. CLAudēda est ianua. IN luctibus signū IN hoc casu.pecunie amissiōe. DEDVcere:diuidere in funere:s. CONtētus.s.ē. VEXare:i funere uidelicet. LABra.nā cū iuppiter irascitur inflare buccas dr̄:& mittere fulmina magna uociferatiōe.Hora.ut iuppiter ambas inflatus buccas. IECur.i.exta.nā iecur optinet primū locū in exiis. STAtuā batilli.uilissimi hominis de q̄ ante est dictum. ACCipe quę cōtra:hūc totū locū ꝑuertit Fidētinus:nec emēdauit suas ineptias ex nostris scriptis cū posset.Sensus est.Audi quas rōnes possit tibi afferre ad cōsolandū in amissa pecunia.ēt is q non disputet ex snia aut cynicoꝝ aut stoicoꝝ aut epicuri q.s.oēs opes cōtempserūt. QVi nec cynicos.i.q ēt nō utať auctoritate cynicorum in te cōsulando:ut.s.doceat opes eē contēnendas cynicorum sentētia:qui eas adeo neglexerunt ut ne uestem quidem habere uoluerint. STOica dogmata distantia a cynicis sola tunica idest qui non afferat tibi sententiam stoicorum qui dixerunt opes esse contēnēdas:appellantes diuitem quicūq; cælo tegereť:ut scribit Ci.hi solū tunica distabant a cynicis qm̄ eiusdē erant snie in opibus cōtēnēdis:neq; eaꝝ uidebanť magis audi:nisi hac una re q̄d ipsi habebāt uestē q̄ carēbāt cynici. LETū plantaribus horti.i.ex snia Epicuri qui uixit contētus exiguo horto.nā Epicurus primus in urbe hr̄e hortos docuit:uñ hortoꝝ magister est appellatus:q̄d scri. Pli.Papinius deserto sen:or gargetius horto.& alibi quantum epicure tibi paruis suffecit in hortis. CVRentur medicis &c.i.nō afferā tibi rōnem philosophicā in tā exigua iactura:sed si afficereris grauiore dolore indigeres:& esses curandus ēt doctiore cōsulatore. VEL dis.phi.ēt ab imperito medico qualis est philippus potes curari idest dolor tuus etiam ab imperito consolatore potest leniri. TACeo.i.non prohibebo te dolore.

¶LABra moues.finxerunt poetæ iouē hoībus iratū solere acclamationibus uti.Persi.at sese nō clamet Iuppiter ipse. OMEnta.omētū(ut pli.ait)Est illud tenue.pingue:quo itegūť uētriculi:atq; intestina omnium animātiū:preter q̄ oua gignētiū. ALBa uel ꝓpriū omēti epitheton:uel ad illud respexit q̄d supra dixit: candiduli diuina tomacula porci. STAtuamq; bathylli.in samo ionia:que insula modica in mari in cario cōspiciť:ante iunonis arā bathylli statua:fuit a policrate tvranno dicata:q nichil unq̄ effectius cognitū fuit:describiť autē ab Apuleio uerbis ꝑ pluribus effigies habitus & status cithare dici adolescētis:quē q̄dam ab anacreōte amatū ferūt:& de hac statua intellexisse poetā affirmam⁹ acciperꝰ q̄ndo i tēplo deæ staret. STOica dogmata.q græci dogmata dicūt Ci.Seneca & apulei⁹ latine scita dcreta placita atq; cōsulta iterpretāť.uñ miror quosdā ex nostris dogma pro doctrina siue disciplina.Fit āt a græco.δοκῶ.hoc ē sentio:Sūt igr̄ dogmata.Vt supradicti auctores scribunt uniuscuiusq; sectæ decreta q̄ ut Ci.ē sētentia prodere scelus ē.nō min⁹ q̄ patriā.Vñ laerti⁹ ait.sectā eā nō appellari:q dogmata ñ hēt:nec ifestiue hoc noīe Mar.papiliū notau:t:sic ab eo q̄rēs. Tu q sectarū uires & pondera nosti:Dic mihi precidi papile dogma,q̄d ē.Idem quoq; auctor alio loco ait.Quod magni thraseæ cōsumatiq; catōis Dogmata sic q̄ris:uiu⁹ ut eē uelis.Hic addēdū uideť oēm de moribus uiā atq; rōe ē in partes duas distribui dogmaticā:& paraneticē: ut in libris ciceronis diligens lector cōspicere potest. A cynicis tunica distātia Augustinus in libris de ciuitate dei tradit ex Varronis philosophia se collegisse dogmata fuisse solo habitu inter se diuersa.Quidam.n.summum bonum in uirtute sol i ponebā quales cynici:in quorum habitu discretio erat. Vsi autem sunt duplici pallio:quam uestem primum gessit antisthenes:uel ut alii Diogenes:de quo hæc Hora. Contra quem duplici panno patientia uellat:Mirabor uitæ uia si diuersa decebit. Quod exponens Seruius pro duplici pāno abollam itelligit:& recte q̄dē.Nam & Marte.Cynico dat abollā.sic Cerea quē nudi tegit uxor abo la grabati:Cui dat latratos obuia turba panes.Et hic erit sensus audi precepta consolationis meæ q̄ nō de dogmotis philosophorum:sed de usu cōmūis uitæ habētur.Epicuri. primus epicurus athenis intra urbē hortos habere instituit:nā usq; ad eum:moris nō fuerat haberi rura. PLAntaribus:plātare dr̄ q̄d in plāta est:uel plāta q̄ cū ipsa terra trāsfertur. VEL discipulo.cō phi.malū tuū nō ē adeo graue:ut prudentissima medici remedia poscat.sed uel a discipulo philippi curari potest:& respōdet supiori sensui de philosophorū ꝑceptis q̄bus nō sit sanādus dolor caluini:De philosopho Alexandri medico intellexisse arbitror Iuue.cuius cura magnus Alexander sæpe sanatus est huius quoq; fidei cōmittere tūc corpus ausus ē cū ab eo cauēdū eē ꝑ lr̄as amicorū cognouisset. ¶Charta pia thura.soluta charta.in quo thus fuit obuolutū. PIA thura.diis dicata. STAtuamq; batilli.de quo ipse.molli saltante batillo cuius statua sami in tēplo Iunōis a polycrate tyranno dicata a qua dependent cithara q̄ balteo sustineť:cuius leua distantib⁹ digitis neruos lepidissime ꝑcurrere uidebatur:dextra psallētis gestu plectrum citharæ admouisse ceu parata ꝑcutere iterim cū uox itergeuit cātū uisus ore tereti semi hiātibus i cōctu labellis eliquaret. NEC sto.stoicorū opiniōes. A cinicis tunica distātia:non eq̄dē mihi satis liq̄t cura cinicis stoica dogmata tunica distare dicat:nisi sit q̄ de aristippo & cinico. Diogene inquit Hor. Alter purpureum nō expectabit amictum. QVId libet ind.cele.ꝑ loca uadet:ꝑsonamq; feret non incōcinnus utrāq;. Alter milei cestā:canepeius,& angue Vitabit clamidem morieť frigore si non Retuleris panum.refert & si uiuat ineptus. NON epicurum suspicit exigui lætum plantaribus horti.propter.aut hortis docte epicure tuis:& plinius iam quidem hortorū nomie i ipsa urbe delitias agros uillasq; possident prim⁹ hoc istituit athēis epicurus hortorū magister usq; ad eum moris,non fuerat i oppidis hēri rura. CVRētur dubii medicis maiorib⁹ ægri:quorū uitæ

Marginal notes: Zeno beata uita; Dogma Epicuri cibus; horti i urbe; DOM.; MERV:; Omentū; statua bathylli; apuleius; quid dogmata; Laertius; dogmatica parētice philosophoꝝ differentie i habitu; Abolla; Plātare; philippus alex.medicus; VAL.

ſalus dubia eſt.' TV ueniā ſcandam.ad exigendum ſanguinem. DIScipulo cōmitte philippi.nō ſatis erudito.

Si decies lectis diuerſa in parte tabellis
Vana ſuperuacui dicūt chirographa ligni:
Arguit ipſorū:quos littera gēmaq; princeps
Sardonicus loculis:quæ cuſtoditur eburnis.
Te nunc delitias extra communia cenſes
Ponendum:quia tu gallinæ filius albæ:
Nos uiles pulli:nati infœlicibus ouis.
Rē pateris modicā:& mediocri bile ferēdam:
Si flectas oculos maiora ad crimina:confer
Conductum latronē:icendia ſulphure cœpta
Atq; dolo:primos cū ianua colligit ignes.
Cōfer & hos ueteris qui tollūt grādia templi
Pocula adorandæ rubiginis:& populorū
Dona:uel antiquo poſitas a rege coronas
Hæc ibi ſi nō ſunt minor extat ſacrilegus:qui
Radat inaurati femur herculis:& faciem ipſā
Neptuni:qui bracteolam de caſtore ducat.
An dubitet ſolitus totum cōflare tonantem.
Confer & artifices:mercatoremq; ueneni:
Et deducendum corio bouis in mare:cū quo
Clauditur aduerſis innoxia ſimia fatis.

MAN. ℭ Tabellis:pugillaribus:ubi debitores manu propria ſcripſerāt:adhibito ēt ſigillo:& tn̄ negare audebāt. VANa:eē dn̄t dbitores. CHIrographa:ꝓprie māus ſcripturas de qbus ſat.xvi.Ligni:cæratæ tabellæ. SARdonicus:de hac gēma plura ſat.yi. CVStoditur:in anulo ſignario nexa. TE nunc delitias:irōia eſt:& appoſitio. EXTra cōia:cenſes ponēdū:Nihil ē ꝑcipue cuiq̄ dolēdū:i eo qd accidit uniuerſis. Vt iqt Cice.li.vi.epi.ad aulū torq̄tū. BILe:amaritudie. COnfert:cōpa tuo dāno & piurio tui debitoris. CONductū:ut aliquē occidat.mercede ductū. PRíos colligit ignes.i.pría noctis hora quū lumē accēdit. ET hos:ſic ē in antiquo textu. ADOrádæ:pp ātiqtatē:uel qa ſacra. RVBigis:erugis:Populoꝝ dōa i tēplis pie & r̄ligioſe ſeruabātur dōa ab r̄gib' uel populus miſſa. HAEC pocula:& dōa. CIBi:i tēplis. SACrilegus.is dr̄ q̄ſi ſacra legēs.i.furās. EXtat:appet. BRActeolā:tenuē auri laminā. AN dubitet.ſ.radere deos auratos. Cōflare:liq̄facere. TONātē:hic ſit iterrogādi pūctū. DEducēdū.i.ꝑicidio. COrio bouis.i.culeo d̄ quo ſat.vii. ADVerſis fa.ipſa enim innocens id patitur. HAEC:predita.ſ.

DOM. ℭ TABellis:pugillares itelligit ligneos quos uāos appellāt debitores:q̄uis i his māu eoꝝ ſcriptū ſit de pecūia his credita.alibi.Debitor aut ſūptos ꝑgit n̄ redder̄ nūmos Vana ſuꝑ uacui dicēs chirographa ligni. RAdat lau.nā ſolebāt fures lāmas uel aureas uel argēteas ex ſtatuis uel lectis diſcubitoriis unguib' eradere.Martialis:An magiſ aſtuti deraſa ē ūgue miſtri Bractea de fulcro quā reor eē tuo.i cōmētariis Marc.dixius.teſtionio ēt Traq̄lli d̄ ſeruo eo crie dānato.

MER. Syngrapha chirographum ℭ CHIrographa:iter ſyngraphas &c.chirographa hoc iteſſe tradit Pedianus:qd i chirographis tātū q̄ geſta ſūt ſcribi ſolēt.In ſyngraphis ēt contra fidē ueritatis pactio uenit.& nō nūerata quoq; pecunia:aut nō integre numerata pro tparia uolūtate hoīum ſcribi ſolet. SARdonicus:lapis de quo multa ſupra diximus illud addimus nominatiuum latinū:& genitiuo greco factū:q eſt ſardonicos. CVStodit̄:ānulus quo priſci ſignabant cū dabat̄ ut res rara &ad iniurie uſus indigna:uelut ex ſacrario promebat̄(ut i naturali hiſtoria legit̄):uocabaturq; ſignatorius ānulus Loculis eburnis:de qbus hec legimus.Hos niſi de flaua loculos implere moleta Nō det argentū uilia ligna ferunt. GRAndida templi pocula.in templis(ut in hiſtoriis legimus)pie & religioſe ſeruabantur dona a regibus uel populis miſſa:quibus opulentiſſima habebant̄ templa:& ea in primis ubi edebant̄ oracula.unde theſauros ingentes legimus fuiſſe in templo delphici Apollinis & iouis āmonis. BRActeolā aurū &c.metalla primo cudendo in laminas craſſiores diſtenduntur:tum i bracteas tenuant̄:qbus inaurati ſimulacra & alia ſolebant:ſed unguibus plerūq; auferat̄ bractea.Martialis.An magis aſtuti deraſa ē ungue miniſtri:Bractea apd̄ Suetonium inuenimus ſeruum qui bracteam deraſerat fuiſſe damnatum.

VAL. ℭ VANa ſuꝑuacui dicūt chirogra.ligni:negant ſe unq̄ eas ſcripſiſſe tabellas chirographa q̄ noſmet ꝑſcripſimus ἀπὸ τῆς χειρός.i.a manu & γράφω ſcribo.ſane & chirographus & chirographū & ſyngraphū & ſyngrapha ſyngraphā nāq; Plau.in captiuis poſuit. ARGuit ipſorum quos littera.'indicat arguere enim ueterū conſuetudine oñdere ſignificat ut ipſe ſupra.Molles ꝙ in aure feneſtræ Arguerint:uñ argumētū q̄ſi premōſtratio eorū q̄ latēt:eſt eni rō q̄ rei dubiæ facit fidē. QVIa tu gallinæ filius albæ:de prouerbio ſumptū ē:te nūc delitias facere apud Plautū ſæpe legit̄ pro eo quod ferme laſciuire & ſe quodāmō faſtidire ac ſuꝑiorē eſſe uerbis aut geſtu oñdere ꝙ uulgus inquit delitiare:ut Pla.in plæriſq; locis itaq; in menæchmis.heia delitias facis mi menæchme quin amabo is intro. NOS uiles pulli.allegoricos i qbuſdā legit̄ populi. PRImos cū ianua colligit ignes.cū primū noctis legi pn̄t tenebris & candelæ domi incendunt̄. ADOrandæ rubiginis:religione uetuſtatis: MINor.extat ſacrilegus.h.d.nihil eſt magnū parua ſurripiūt ne fruſtra templū igrediant̄. INAurati femur herculis:quo auferāt aurū. BRActeolā de caſtore ducat:de caſtoris ſtatua laminā diripiat cuius ē bractea primitiuū.Mar.An magis aſtuti deraſa ē ūgue miniſtri Bractea de fulcro quā reor eē tuo. SOLitus totum cōflare tonantem Iouis ſtatuā igni diſſoluere. CONfer:cōpara tuis icōmodis artifices ueneni. ET deducendum corio bouis in mare:utpote paricida. HAEC:que diximus. QVOta:parua pars ſcelerum.

Hæc quota ꝑs ſcelerū:q̄ cuſtos galicus urbis
Vſq; a lucifero:donec lux occidat:audit

MAN. Rutilius gallicus ℭ QVota:minia ē. CVſtos gallicus:Rutilius gallicus itelligit̄:q apd̄ Domicianū ſcd̄as dignitatis ꝑtes obtiebat ad eūq; oia urbis iura ab aliis mag̃ratibus deferebant̄.Vñ cuſtos urbis eſt appellatus de hoc

rutilio syluā scribit Statius. VNA domus: tot eni
mala q̄nq; domus una patit̄ ꝙ facile hoīum miserā
uitā agnosces:aduertesq; dānū tuū fere nihil esse.
CONsūe:ī illa domo. ILLic:ab domo illa. IN
meroe meroe:īsula de urbe nili ī æthyopia:de q̄ plura sat.
vi.ibi āt foēīe. MAMillas hn̄t pares īfātibus:ut me
la scri. CAErula:cū uiridi nigra:q̄lis ē marinus co/
Flauus lor FLAuā cæsariē:flauus color ex uiridi & ruffo
color & albo cōcretus ē: ut scri.Gel.li.ii. Taci.ēt scri.Ger/
germāorū manis esse truces & cæruleos oculos:& comas ruti/
come las. MADido.s.unguēto. CIRro:capillo depen
Pygmæi dēti & crispato. THracū:uolucres grues ītelligit
apd̄ Strymōa flumē. PYGmeus:pygmei extrēa ī
pte mōtiū idiæ sūt:lōgitudie ternos dodrātes n̄ ex/
cedētes salubri cælo:spq; uernāte mōtib⁹ ab aq̄lōe
oppositis:quos ab gruibꝰ īfestari Hōerus quoq; p/
didit:fama ē īsidētes arietū caprarūq; dorsis:arma/
tos sagittis ueris tp̄e uniuerso agmīe ad mare descē
dēte:& oua pulosq; eaꝝ alitū cōsūere:ternis eā ex/
peditionē mēsib⁹ cōfici aliter futuris gregib⁹ n̄ resi
sti.Casas eoꝝ luto pēisq; & ouoꝝ puta minibus cō
strui.Aristo.ī cauernis uiuere pygmæos tradit.hæc
Pli.scri.li.vii.c.iii.Et gellio teste.li.ix.q lōgissimi sūt
n̄ excedūt duos pedes & q̄drātē.Phūs li.vii.de aiali
bus sic:Grues ex scyticis cāpis ad paludes egypto
supiore.Vn̄ nilus pfluit:uēiūt quos ī loco pugnare
cū pygmæis dn̄r.n̄.n.id fabula ē:sed certe genus tū
hoīum tū ēt equoꝝ pusillū ut dr̄ ē:degūtq; ī cauer/
Pœna malorum nis.Quāq̄ eadē assidue spectēt̄ plia:id totū paren/
thesis cīgat. NVLlane Caluini uerba. POEna erat
Pli.li.ii.c.vi.sic:Veꝝ ī iis deos ageř curā reꝝ hūana
rū credi ex usu uite ē:pœnasq; maleficiis aliq̄n seras
occupato deo ī tāta mole nūq̄ irritas eē. ABRep/
tū:poetæ uerba. PROtinus:scō piurio. QVId
plus uelit ira:parēthesis ē. SED corpe trūco: pn̄t
eē poetæ uerba p ironiā:pn̄t & caluini eē. BOnū.s.ē. VITa:piuri.s. NEMpe:poeta uerba. HOC.s. dicunt.
FLAgrātia:ardētia:qa fringēt & obtusa sūt. Virg.li.ii.g.Sin has ne possim nature accedere ptes frigidus obsti
Occasio terit circū p̄cordia sanguis:quo in loco nos plurima enarrauimus. ADEO:certe OCCasio:ea oportunitas tē/
Thale uerba prudentis poris dr̄.casu pueniēs.auctore festo. IREe.s.idoctorum:ad uindictā agēdā. CHRysippus:de hoc uideto ī pri
cipio sat.ii. THAletis:Thales milesius primus sapiens uocatus est:aiebatq; trium maxime rerum causa:grati/
as se fortune agere:primo ꝙ non belua.Deinde:ꝙ uir non mulier.Tertio ꝙ græcus natus esset: non barbarus.
Vita recta Aiebat item nō multa uerba prudētis animi idiciū eē:iterrogatus:quō optīe ac iustissime uiuemus:Si q̄ ī aliis re/
Socratis mors p̄hēdimus ait ipsi nō faciamus. DVLCiq; senex:Socrates intelligit̄:quē melitus accusauit:ꝙ iura uiolaret: ꝙq;
deos eē nō existimarūt quos ex maioꝝ instituto susceperat ciuitas athenaꝝ:Alia uero noua dæmonia induce/
ret.Cōtra ius & fas iuuenes corrūperet:fuerūt ēt accusatores duo alii:Anytus & lycon.Dānatus tandē est ab iu
dicibus:& cōiectus in uincula post paucos dies uenenum bibit āno ætatis.lx.seu septuagesimo auctor est Laerti
us.Seneca uero epistola septuagesimasecūda sic ait.Socrates potuit abstinentia finire uitam:& in edia potius q̄
ueneno mori.Triginta tamen dies in carcere & in expectatione mortis exegit & cætera.Cicero autem in cato/
ne maiori Laertio in annis Socratis minime conuenit:ait enim sic:Socrates eum librum:qui panthenaicus iscri
DOMI. bitur:quarto & nonagesimo anno scripsisse dicitur:uixitq; quinquennium postea.
¶CVSTos gallicus alii anserē exposuerūt:& fidētinus eūdē errorē secutus in suis cōmētariis ita scripsit:sed po
stea addidit hanc sn̄iam nostrā que uera ē:ei tn̄ nō plane assentit̄:sed de ansere affirmat intelligendū eē:o miseꝝ
hoīem q nec in media luce oculis utit̄.sed secus fertur. CVST.gal.ego rutiliū gallicū intelligo:p quo Soterina
scribit Papinius:hic apud Domitianū scd̄as dignitatis ptes obtinebat ad eūq; oīa urbis iura ab aliis magr̄atibus
deferebant̄.un̄ custos urbis est appellatus.Papinius:Dubitataq; sydera cernit gallicus:Es cælo dis es germanicæ
cordi.Quis neget erubuit tāto spoliare ministro Imperiū fortuna tuū.paulopost.Quippe manet.lōgūq; æuo
redeunte manebit:quē penes intrepide mitis custodia romæ.Audiebat igitur gallicus plura scelera q̄ dixerit ha
ctenus.luue.Nā cū reddat iura foro causæ nocentū apud eū agebāt̄. Inmeroæ:insula ægypti distās a Syēne qn/
q; milibus stadioꝝ.Thimostenes auctore Pli.scri.id eē inter sexaginta dieꝝ insula ipsa:ut scri.Diodo.ambit tria
milia stadioꝝ:patet in latitudine mille.Incolæ dimidio plus aliis uiuunt:& fœmīe illic auctore mella: mamillas
hn̄t pares infantibus urbē cōdidit Cābiges a noīe mr̄is ita appellatā. PYGmæus:pygmæi montana indie in/
colūt:ut scribit Pli.Ternas Spithamas in lōgitudinē nō excedētes a gruibus ifestāt̄ locus ē ī septio naturalis hi/

Humani generis mores tibi nosse uolenti
Sufficit una domus paucos consume dies &
Dicere te miserum:postq̄ illinc ueneris:aude
Quis tumidum gutt̄ mirat̄ in alpibus aut qs
In meroe crasso maiorem īfāte mamillam.
Cærula quis stupuit germani lumina.flauam
Cæsariē.& madido torquentem cornua cirro
Nempe quod hæc illis natura est oibus una
Ad subitas thracū uolucres nubemq; sonorā
Pygmæus paruis currit bellator in armis.
Mox impar hosti:raptusq; p aera curuis
Vnguibus a sæua fertur grue:si uideas hoc
Gentibus in nostris risu quatiere:sed illic
(Quāq̄ eadem assidue spectentur) p̄lia ridet
Nemo:ubi tota cohors pede nō est altior uno
Nulla ne periuri capitis:fraudisq; nefādæ
Pœna erit:abreptū crede hūc grauiore cathēa
Protinus & nostro qd plus uelit ira necari
Arbitrio:manet illa tn̄ iactura:nec unq̄
Depositū tibi sospes erit:sed corpore trunco
Inuidiosa dabit minimus solatia sanguis.
At uindicta bonum uita iucundius ipsa
Nempe hoc idocti:quorū precordia nullis
Interdū:aut leuibus uideas flagrantia causis
Quantulacūq; adeo est occasio sufficit iræ.
Chrysippus nō dicet idem:nec mite thaletis

ſtoriæ lege. NVLla:uerba caluini ad Iuue. PERiuri capitis:amici qui in me fuit periurus. CHRyſippus:ſolē ſis uel ut alii ſcribunt tarſēſis fuit: Apollonii filius ſubtilitate diſputandi adeo acer ut ille iactatum ſit:deos ſi dia letice uterentur:præceptis Criſippi uſuros fuiſſe.hoc ex ſententia ſtoicorum laudabat uacuitatem affectuum. SOCrates:de hoc ante dictum eſt. THAles:patre Samio natus primus ſapiens appellatus eſt:& inter ſeptē principatum obtinuit cum certamen gymnicum ſpectaret ſiti æſtu ualitudine periit.

¶CVStos gallicus:hic queſitor fuit rerum capitalium in urbe in cuius domo de crībus inquiſitiones fiebant. MER.

QVIS tumidū gu.m.in al.alpinæ quedā ſunt gentes.quarū guttur intumeſcit aquaꝝ:que poteſt uitio(ut Pli. tradit). MERoe:egypti pars interioris:quam uelut inſulā nilus ambit i hac ſupramodum mámoſas fuiſſe mu lieres geographi tradūt & i primis Mella pōponi⁹. CERula qs ſtupuit germani.germanoꝝ lumina cerula eē & comas flauas eoſdēq; cirratos quottidie uidem⁹. CORnua:ꝑ capillis cornua poſuit ſecutus Hōe. CIRruſ capilli depēdētes atq; ꝑide criſpati q̄les picus marti⁹ & grues i capitib⁹ gerūt. TRacū uolucres.grues q; ſtrymo na flumē Thraciæ frequentent tracū uolucres appellant. PYGmæus bellator.ex pli.habemus i extrema parte montiū idiæ pygmeos habitare ternos dodrātes nō excedētes ſalubri cælo ſempq; uernāte:mōtibus ab aqlone oppoſitis quos a gruibus ifeſtari homerus quoq; ꝑdidit.Fama ē inſidētes arietū caprarūq; dorſis armatos ſagit tis ueris tēpore uniuerſo agmine ad mare deſcēdere:& oua pulloſq; eaꝝ alitū cōficere:ternis eā mēſibus expedi tionem confici:aliter futuris gregibus nō reſiſti.caſas eaꝝ luto pēniſq; & ouoꝝ putaminibus cōſtrui ariſtoteles in cauernis pigmeos uiuere tradit. PEDe altior uno:hec menſura græce ſpiteme dicitur hoc eſt dodrātes tres.

QVOrum præcordia.de Virgilio ſumpſit qui ait.Sin has non poſſim naturæ accedere partes Frigidus ob ſtiterit circum præcordia ſāguis. THA.unus ex ſeptem ſapientibus thales.

¶QVAE cuſtos gallicus urbis: q̄ anſer capitolinus cuſtos urbis quē gallicū dicit q̄d gallos ſuo clangore iā ca pitolium pene tenētes fugauit. A Lucifero:diei primo diluculo. AVT quis in meroe.iſula & ciuitate ægyptia. VAL.

CAErula qs ſtupuit germani lumina:uñ Hor.nec fera cærulea domuit germania pube. FLAuam cæſariem Tacitus accedo iq̄t q̄ germaniæ populos nullis aliis aliaꝝ nationū cōnubiis ifectos ꝑpriā & ſincerā & tm̄ ſui ſi milem gentē extitiſſe arbitrantꝰ:uñ habitus quoq; corpoꝝ q̄q̄ in tāto hoīum nūero idē oībus.truces & cærulei oculi.rutilæ comæ.magna corpa. ET madido torq̄ntē cornua cirro.cirrū capitis attōſū crinē a græco κείρω. .i.attōdeo dixerunt ueteres.Cato de liberis educādis:itaq; arbitrare primū capillū puerilē demptū.item cirros ad Apollinē ponere ſolent.inde Perſius cirratos uocat pueros qui cum comā nutriuerunt eā ueneri cōſecrant de tonſā. TORq̄ntē cornua.q; i cornu modū ſubuoluunt. AD ſu.thra.uo.grues repente cōparētes. PYGme us par.cur.bel.in ar.qui populus æthiopiæ eſt. RAPtuſq; ꝑ aera curuis unguibus a ſæua fertur grue.hoc ἐκτη σεχύιο ια poetæ dictū:nā id dicit q̄d ē iauditū ac ipoſſibile:q̄ pōt q̄ſo ꝑ aera gruis unguibus ferri ubi nam in grue curui ungues & ſi hēat porrectis longiſſime cruribus quonam pacto id fieri poſſit non intelligo.at Hom. ut oīa aptiſſime:ita lōge ſecus loquitꝰ ἀνδράσι πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι.Vbi tota cohors pe de nō ē altior uno.uñ & pygmæi:ut pygmæi dicti ſūt. INVidioſa dabit minimus ſolatia ſāguis queadmodum metus:ut ēt iq̄t Quīti.ē duplex.quem patimur:& quem facimus:ita & inuidia nāq; altera inuidum altera inui dioſum facit.hoc ēt hoīs illud rei ē.QVOrū ꝑcordia.mēte. QVAntulacūq; adeo ē occaſio ſufficit iræ.furo ri ad uindictā declināti:ē uero occaſio tpis pars hēns in ſe alicuius rei idoneā faciendi aut nō faciendi opportuni tatē.Inde hippocrates in exordio aphoriſmoꝝ.Vita breuis ars uero longa.occaſio uelox q̄d inſcite uertitur tp̄s acutū. CRYſippus non dicet idē:ſectæ ſtoicæ philoſophus & acutiſſimus dialeticus qui ſoricas ſibi uendicauit argumentationes q̄s latini aceruos uocant:& aceruales Ci.in hortēſio nominat itaq; perſius inuētus chryſippe tui finitor aceruı inq̄t. NEC mite thaletis ingēiū.piph aſticos thaletē dicit q de ſeptem ſapiētibus fuit unus.

Ingeniū:dulciq; ſenex uicinus hymeto:
Qui partē acceptæ ſæuæ iter uicla cicutæ
Accuſatori nollet dare:plurima fœlix
Paulatim uitia:atq; errore exuit omnes
Prima docens rectū ſapientia:q̄ppe minuti
Semper & infirmi ē animi exiguiq; uoluptaſ
Vltio:cōtinuo ſic collige: quod uindicta
Nemo magis gaudet q̄ fœmia:cur tñ hos tu
Euaſiſſe putes quos diri cōſcia facti
Mens habet attōitos:& ſurdo uerbere cædit
Occultū q̄tiente animo tortore flagellū
Pœna autem uehemenſ:ac multo ſæuior illis
Quas & ceditius grauis iuenit:radamāthus
Nocte dieq; ſuū geſtare in pectore teſtem
Spartano cuidā reſpondit pythia uates
Haud impunitum quondā fore q; dubitaret

¶HYmeto dulci:ē hymetus i attica mons maxime nobilis:q mel gignit optimū ut ſcribit Stra.li.viiii. CICutæ:d̄ cicuta late dictum ē i ſa.vii. SAPictia.i. pħia:a.n.ē ſtudiū ſapiētiæ:ut iq̄t cicero li.ii.off.Et alci no⁹ pħia ē iq̄t affectio ſapīæ.q̄ ſoluit ac reducit ad i telligibilia.cōuertitq; nos ad ea q̄ ſūt ſcd̄m ueritatē.ſa pia āt ē ſcia hūanaꝝ diuinarūq; reꝝ cognitio.Ci.aūt ſic.li.i.offi.prudētia quā græci φρονησιν uocāt ē reꝝ expetēdaꝝ fugiēdarūq; ſcia.ſapia uero quā græci σο φιαν uocāt ē reꝝ diuiaꝝ atq; hūanaꝝ ſcia,i q̄ cōtinetꝰ deoꝝ & hoīum cōitas & ſocietas iter ipos.QVippe miuti:phūs li.iiii.ēt ait q; magnanim⁹ nec ē ſibi mali mēor illati.Nō ē.n.magnanimi mēiniſſe ꝑferti mala. ſed potius deſpicere. HOs.i.piuros. QVos diri cō ſcia fcti mēs hēt attonitos.Sene.itē ait epi.xcviii. Tu ta ſcelera eē nō poſſe q̄a prīo illa & maxīa peccātiū ē pœna peccaſſe:ſecūdæ pœnæ ſūt timere ſemp & ex paueſcere:& ſecuritati diffidere.poſtea inq̄t: hic cōſē tiamus Mala faciora conſcia flagellari.& plurimū illi tormtoꝝ eē.eoq; ꝑpetua illā ſollicitudo urget ac uer berat &c.Iuue.itaq; hic ſua dicta mutuatus eē uidetꝰ: ueluti & i multis aliis egit:q̄ nos locis ſuis oſtēdimus.

MAN. Hymetus Phia Sapientia Prudentia Sapientia ſophia Magnanimus Cōſciētia ſcelerum

Tumor gulæ Mānoſæ mulieres Cirrus pygmæi ubi

Depositum retinere.& fraudem iure tueri
Iurando quærebat.n.quæ numinis esset
Mens:& an hoc illi facinus suaderet apollo
Reddidit ergo metu non moribus:& tñ oẽm
Vocem adyti dignã templo ueráq; probauit
Extinctus tota pariter cum prole domoque:
Et quãuis longa deductis gente propinquis:
Has patitur pœnas peccandi sola uoluntas.
Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullũ
Facti crimen habet:cedo si conata peregit.:
Perpetua anxietas:nec mẽsæ tempore cessat

Ci.itẽ i para.ait.Te cõsciẽtie stimulãt maleficiorum tuorum. TE metus exanimant iudiciorum atq; legũ:quocũq; aspexisti:ut furiæ sic tuæ tibi occurrũt iniuriæ:suspirareq; te libere nõ sinũt CEDitius nomẽ iudicis de quo scribit ẽt sat.ulti. RADamãth⁹ iferorum iudex. GEStare.in pectore testẽ:hæc uæhemens ẽ & sæua pœna quã ait. SPArtão cuidã:herodotus li.vi.folio uero.yii.Exẽplũ de deposito pbẽs scribit q ad Glaucum Spartiatã q sũmis laudibus excellebat: iustitiaq; maxĩe Vir qdã milesi⁹ uenit:ut dimidiũ sui cẽsus i pecuniã redactũ:penes eũ deponeret:qa pbe ĩtelligebat deposita penes ipm salua fore.Ionia ãt sp obnoxia pi culis erat.Accepit Glaucus pecuniã cũ nota qdã ut reposcẽti & cũ eadẽ nota uẽienti depositum redderet. Multo deinde tpe interiecto filii eius:q pecuniã depo suerat.Sparthã ueniũt.Glaucũ cõueniũt.Exhibitaq; nota pecuniã reposcunt.Respõdit ille se nihil huius rei reminisci.Tñ deberet ad quattuor mẽses redire.Milesi facta iactura tãq fraudati pecunia discessere:glaucus uero delphos se cõtulit ad oraculum consultand(ũ):cui cõsultanti an iureiurando pecuniã pdaret:pythia rñdit.Glauce expedit ad breue tps,Orco.i.iureiurando uicisse:interuertisseq; nummos.At Orci natus rapide aduenit:ut perdat oẽm prolem & domum:his auditis Glaucus ueniã sibi eorum que dixisset:ut daret deũ obsecrabat.Cui pythia inquit idem pollere tentare deũ & facere.Tunc Glaucus accitis milesiis hospitibus:pecuniã reddidit.Cuius glauci nulla paruo tpe supfluit:neq; soboles:neq; domus.que illius censeretur.Sed ex Spartha radicit⁹ extrita.Ita bonum est nihil aliud de deposito cogitare:q ut repetentibus reddatur:hæc & plura Herodotus dicto libro. PYthia uates:pytho serpẽs fuit:a quo iterẽpto ab apolline pythia dicta sunt ludi apollinares.Ipse autem dictus est a πυθω qd ẽ putredo:q ex terræ putredie post diluuiũ gñatus ẽ:de quo Naso.li.i.met. REDdidit.s.depositum. METu:deorum.MORib⁹:uirtute. HAS:pdictas.s. FACti:crimẽ hẽt.interrogatus zẽo:lateret ne deos hõ male opãs:ne cogitãs qdẽ iqt:ut scribit Laertius. CEDo:dic. CONata:cogitata,passiue dixit. QVid.s.patietur. ¶ HYMeto:hymetus mõs melle & marmoribus nobilis iuxta athenas. ANImo tortore.i.aĩo ipso pstãte officiũ tortoris:nã cõscia punit eũ. CEDitius:nomẽ iudicis ẽ apud Iuue.in ultima ẽt satyra:qui acerbioribus suppliciis reos sp afficere cupiebat:de quo ut oñderet factã mẽtionẽ a Tacito fidentinus affert illius uerba de quodam Cecilio:& inepte & nõ necessario. SPArtano cuidã:p historiã oñdit fieri nõ posse: ut q abnegauerit pecuniam euadat supplicium:cũ glaucus lacedæmonius tota ,ple ĩterierit nõ solũ qa nõ reddidit depositũ:Sed qd cogitauit aliqñ de eo nõ reddendo:hæc historia ab uno Herodoto pscribit̃ ĩ sexto adduciturq; ĩ exemplum apud atheniẽses a leutichide.Glaucus ĩqt epicidis filius iustitia insignis fuit lacedæmõe:uir milesius permotus hoĩs fama ad eum accessit:& cũ patria assiduis bellis fluctuaret:diuendita dimidia pte bonorum pecuniã apud Glaucum deposuit.s.illic tuto seruata:aliqñ uel sibi uel suis qui symbola afferrẽt restitueret.huius filiis repetẽtibus post aliquos annos negauit Glaucus se mẽinisse:sed tñ melius cõsideraturũ re dilata in qttuor menses iuuenes abierũt amissã existimãtes pecuniã Glaucus delphicum oraculũ cõsuluit:respõdit deus fortasse utilius ad breue tempus uideri:& paulopost iuris iurandi filius q caret noĩe pedibusq; & manibus celer ad puniendũ nõ desistit priusq; periuri totã ,plem & domum pdat.Sãcti ãt hoĩs nepotes ,ppetuo uigẽt.petit ueniã Glaucus qd de scelere cõsuluisset :respondit oraculũ tẽtasse deũ & cõmisisse scelus.idẽ eẽ: accersitis ergo filiis depositum restituit.eius tñ domus ita ĩteriit. ut nec lares sub illius noĩe:nec nepotes ulli repirẽtur.qui a glauro oriũdi eẽnt: PYThia ua.i. delphicum oraculũ. CVIdam spar.i.glauco lacedæmonio. PRO.ue.sẽsit uerũ ẽ qd audiuit ex oraculo nã piit. ¶ DVLciq; senex uicin⁹ hymeto.socratẽ dicit athenis natũ:q haustro succo cicutæ piit. Dulci hymeto. allusit ad mel hymetum de quo Mart. Hæc tibi thesei populatrix misit hymeti: pallados a siluis nobile nectar apis. Hymetus uero mõs ẽ atticæ. ACCusatori.socrates duob⁹ maxĩe accusantibus Melito & anito dãnatus ẽ. PYthia uates.hoc exemplũ qa de Herodoto sũptũ ẽ:ut apd ipsũ historicũ legit̃:ita referet̃.Glauco epicidis filio q ĩter oẽs ætates illius iustissimus habebat̃ cõsulẽti an horco.i.iureiurãdo pecuniam pdaret̃:quã apud se depositã a quodam milesio filii eius reposcebant his uersibus pythia respondit. Glauce epicidides eqdem expedit ad breue tempus sic horto uicisse ĩteruertisse nũmos:deiera & euorcũ qm mãet exitus ĩde.Ast horci nat⁹ q noĩe.q manibus: q nullis ẽ pedibus rapide aduenit usq; adeo dũ cõuoluens oẽm ,pdat prolẽq; domũq; cũ sobole euorci: melius sed postea aget̃:his auditis glaucus ueniam sibi eorũ q dixisset ut daret deũ obsecrabat: cui pythia inquit idem pollere tẽtare deũ facere tunc glaucus accitis milesiis hospitibus pecuniã reddit glauci nunc nulla superest neq; soboles:neq; dom⁹ q illius cẽseat̃:Sed & sparta radicit⁹ extrita ẽ:ita bonũ ẽ nihil aliud de deposito cogitare:ut repetẽtibus reddat̃. ADYto.secretior & penitior delubri locus adytum græce dicitur quasi inaccessibile. ¶ DVLciq; senex uicinus hymeto.i.Socrates.hymettus mõtosus ĩ attica locus. QVI partem acceptæ sæuæ ĩter uicla cicutæ: accusatori nolet dare.qn & mori maluit cũ se lysiæ potuerit orõne defendere. Et apud platonẽ sp disputat miseriorem illũ eẽ q facit q q afficit̃ iniuria. PRIma docẽs rectũ sapiẽtia.philosophia q de moribus dicitur. VITia atq; errores exuit oẽs.sic Hor.Feruet auaritia miseroq; cupidine pectus.Sunt uerba & uoces qbus hunc lenire dolorẽ possis:& magnã morbi deponere partẽ:Laudis amore tumes:sunt certa piacula q te.Tũ pure lecto poterunt recreare libello Inuidus iracundus:iners uinosus amator Nemo adeo ferus est qui n mitescere possit.Si modo culturæ patientem commodet aurem. SIC collige q uindicta nemo magis gaudet

Depositi exẽplum

Pytho Pythia deo patẽt omnia DOM.

MERV hymetus hymetũ.

Pœna cogitati sceleris

VAL.

q̃ ſocia.facilius.n.húc ſexũ metus ira odiũ corrũpũt:& qm̃ nõ hñt roboris tm̃:uñ mentiũ uincát uitia:plærũq; facinus iſirmitate faciũt. ET ſurdo uerbere cædit. Vir.uerbere torto & luminis effoſſi dixit cũ in plurali tm̃ flecti ſoleát. QVAs & cæ.gra.inue. Tacitus dũ Vitellius inqt reſignare ipiũ uoluiſſet:poſtremo iqt fletus p̃pediente aſſiſtẽti cõſuli cæditius ſimplex erat exolutũ a latere pugionẽ uelut ius necis uitæq; ciuiũ reddebat. AVT rha.quẽ apud iferos delectũ iudicẽ fuiſſe exiſtimát. SPArtano cuidã:glauco epycidei filio neganti lacedæmonio cuidã depoſitũ & ſciſcitanti ab apolline nũ retinere id ſibi liceret:rñdit:ut Herodo.ſcri.pythia uates. Glauce epycides hoc mox eſt utile factũ. Vincere iurádo atq; aurũ fraudare receptũ.Sed iuramẽti ſine noīe filius extat.Et manibus pedibuſq; ſimul curritq; uolando.Si qñ penitus prolem radicitus oẽm:Diripiens:oẽmq; domũ ſubuertat ab imo.Ipſa uiri iuſti melior tũ poſtea proles:ita eni i latinũ neotericus quidã uertit:territus hoc rñſo glaucus depoſitũ reſtituit. VOCẽ adyti.uñ dabanẽ reſponſa ab a priuatoria particula & δύω ingredior.

Faucibus ut morbo ſiccis: interq; molares
Difficili creſcente cibo: ſed uina miſellus
Expuit: albani ueteris pretioſa ſenectus
Diſplicet: oſtendas melius: denſiſſima ruga
Cogitur in frontem: uelut acri ducta falerno
Nocte breuem ſi forte indulſit cura ſoporẽ:
Et toto uerſata toro iam membra quieſcunt:
Continuo templum & uiolati numinis aras
Et quod præcipuis mentem ſudoribus urget
Te uidet in ſomnis tua ſacra: & maior imago
Humana turbat pauidum: cogitq; fateri
Hi ſunt q trepidant: & ad oīa fulgura pallent
Cũ tonat: exaīes quoq; prio murmure cæli
Non quaſi fortuitu: nec uentorũ rabie: ſed
Iratus cadat in terras: & uindicet ignis
Illa nihil nocuit cura grauiore timetur
Proxima tempeſtas: uelut hoc dilata ſereno
Præterea lateris uigili cum febre dolorem
Si cœpere pati: miſſũ ad ſua corpora morbũ
Infeſto credunt a numine: ſaxa deorum
Hæc & tela putát pecudem ſpondere ſacello
Balãtem: & laribus criſtam promittere galli
Nõ audent qd.n.ſpectare nocẽtibus ægris
Cõceſſum: uel quæ nõ dignior hoſtia uita:
Mobilis & uaria eſt ferme natura malorũ:
Cũ ſcelus admittũt: ſupeſt cõſtãtia: quid fas
Atq; nephas: tamen incipiũt ſentire peractis
Criminibus: tamẽ ad mores natura recurrit
Dãnatos: fixa & mutari neſcia: nam quis
Peccãdi finem poſuit ſibi, quando recepit

¶ INTer molares creſcẽte:mãdũt.n.ægri:attñ ſorbere ñ pñt:hic cib' iter dẽtes creſcit. ALBãi:uini optimi.Albana uina neruis utiliora iquit Pli.li.xxiii.c.iiii. OSTẽdas:ait ille. MELi' uinũ.ſ.acri acetoſo:CONtinuo tẽp.ſ.uidet. SACra:terribilis:execrãda.MAior imago:Virg.itẽ de Creuſa li.ii.& nota maior imago: EXAnimes:ſũt. ILLa:prima tẽpeſtas. DILata ſe. Pli.li.ii.ſcri.q.M.herẽnius decurio.ſereno die fulmĩe ictus ẽ. CRIſtã galli.Pli.lib.x.c.xix.de gallis ſic ait.Ex iis ẽt fibræ ſũt:q aut aliter q̃ optime uictimæ diis gratæ: DIGnior.ſ.q̃ nocentes. FER me:certe. MALorũ: ſceleratorũ. SVPereſt cõſtãtia:cõſtãtiſſimi ſunt i ſcelerẽ agẽdo. REcurrit.i.ſæpi' redeũt mali ad ſcelus.

MAN.

Albana uina

gallus uictima

¶ CRIſtã galli:gallorũ iqt Pli.fibræ gratiſſimæ ſunt diis:lares p̃cipue & p̃ates his placabãẽ. QVAE nõ dignior hoſtia uita.i.putãt uictias eẽ digniores uita:q̃ ipſi ſint & ppea eas ñ mactãt. NATura malorũ.i. ſceleratorũ. SVPereſt cõſtãtia.i.abũdat cõſtãtia.q.d.cõſtantiſſimi ſunt in ſcelere peragẽdo. FINẽ po.ſi.i. qs unq̃ cœpit peccare ut poſtea ſua ſponte deſiſteret.

DOM.

¶ ALBani ueteris:albanũ uinũ p̃cioſũ ſemp ẽ hitũ. SACra & maior imago.idẽ Virgi.de creuſa.Et nota maior imago. NON q̃ſi fortuitus:fulmina q̃ fortuito deſcenderẽt & nihil ſignificarẽt bruta dicta fuiſſe ſcribit Pli.& uana utpote q̃ nulla eueniãt rõne naturæ his p̃cuti montes:his maria oẽſq; alios irritos iactus. SED iratus cadat in terras:fatidica hæc fulmĩa ex alto q̃ ueniũt ſtatutiſq; cauſis:& ex ſuis ſyderibus. LATeris cũ febre dolore:dolor lateris latie dr̃ morbus:quẽ græci pleureſim appellãt. Vnde & pleureticus apud Pli.quomodo raptum fuiſſe Craſſum oratorem egregium.Scribit Cice.in tertio de oratore.

MFR.

bruta fulmina

fatidica fulmina

Dolor laterum

¶ FAVcibus & mor.ſiccis ob cogitatũ crimẽ atq; p actũ. CREſcẽte:ut deuorare nõ q̃at. ALBani:ueteris. PREcioſa ſẽ.diſ.qd multis placet uetuſtũ huic diſplicet. OSTẽdas me.uerba ſũt anxii cõſciã flagitiorũ æſtuãtis. VELut acri du.fa.p̃ide ac ſi acidiſſimũ uinũ ebibiſſet. TEMplũ.i quo peierauit. VIOlati nu.teſtatus ẽ.SACra:qm̃ dei miraculo adeſt ut terreat. HI ſũt:ſubaudiẽdũ mali. AD oĩa ful.tãq̃ e ueſtigio illis eos piclitari oporteat. IRAtus:ab irato miſſus deo. PRoxia tẽ.p̃xie futura. VELet hoc:pñti. DILata ſe.q'uſq; tñ imineat. INFeſto cre.a.nu.utpote ſibi grauiter infenſo. PECudem ſpõ.ſa.bal.q uerſa.m. lr̃a i .b.a græco fictũ uerbũ.Var.eteni ſua uoce græci appellarũt mala:nec multo ſecus nr̃i ab eadẽ uoce: ſed alia lr̃a uox earũ non me ſed be ſonare uideẽ oues uocẽ efferẽtes a quo poſt balare dñt extrita lr̃a:ut in multis. CRiſtã p. gal.nõ au.ne in ſe læſũ iã nũmẽ adhuc magis irritẽt. MOBi.& ua.eſt fer.na.ma.ut qui p incõtinẽtiæ cõſuetudinẽ labũẽ:queãdmodũ docet in ethicis ariſto. CVM ſce.ad.ſu.cõ.nõ ãplius peccãdi. QVOd fas atq; ne.q li ceat aut minime. TANdẽ inci.ſẽ.pa.cri.icõtinẽtes in qbus uis ipſa rõnis manet incorrupta.nã itemperãtes corrupta ut Ariſto.inquit rõne feruntur ad crimẽ:nõ ut incontinẽtes qui conſuetudine aut affectionibus obſiſtẽdi imbecillitate in uitia lapſi ſuccumbunt:ut tamen re perfecta uera ratione criminũ ſtimulos acuente & admiſſũ ſcelus agitante pulſato conſcientia animo uehementer affligenẽ. TAMẽ ad mo.na.re.dã.naturam habitum uocat qui crebra longaque peccandi conſuetudine adeo occaluit:ut immutari prorſus non poſſe uideatur:non

VAL.

secus q̃ si naturam ipsam induisset: FIXa & mu.ne.nisi ali as illi omnino contraria consuetudo summoueat:q̃ mala aio penitus insederit factu erit q̃ difficillimum.

MAN. perfrica frontem ¶AT Trita.fr.Mar.itẽ li.xi.ad flaccũ:Aut quũ pfricuit frõtẽ posuitq̃ pudorẽ:hinc natũ ,puerbiũ: pfrica frõtẽ hic fabius pfrica frõtẽ & dic te erubescer non posse.Pli.i.phoemio nãlis historiæ pfricui frõtẽ & nihil ,pfeci.De frõte ẽt pli.li.xi.sic:frõs & aliis:sed hoĩ tm̃ tristitiæ hilaritatis.clæmẽtiæ.seueritatis idex: In aĩa sẽsus eius. IN laqũ.i.dephẽdet: NOSter pfid⁹.i.q tibi d̃gnegauit depositũ.oẽs ãt aliud agẽtes aliud simulãtes:pfidi i.pbi:malitiosi sũt. Vt iqt Cice.li.iii. offi. MAR is ægei rupẽ:Pli.li.iiii.c.xii.sic Aegeo mari nomen dedit scopulus inter Tenum & chium uerius q̃ isula extracto noĩe a spe capræ:q̃ ita ab græcis appellatur:repẽte in medio mari exiliens.Cernũt eũ dextra pte Andrũ nauigãtes ab achaia dirum ac pestiferum.&c. MAGnis exulibus:idest magnis ciuibus exulantibus. NEC surdũ:ut nõ audiat periuria. NEC Tyrhesiam.i. cæcum:uti ille fuisse dicitur:de quo Ouidius in met.latissime.

Aegei rupes

Eiectum semel attrita de fronte ruborem.
Quisquã hoĩum ẽ:quẽ tu cõtẽtũ uideris uno
Flagitio.dabit in laqueum uestigia noster
Perfidus:et nigri patietur carceris uncum:
Aut maris ægæi rupem:scopulosq̃ freqntes
Exulibus magnis pœna gaudebis amara
Nominis inuisi:tandemq̃ fatebere lætus
Nec surdũ: nec tyrhesiã quẽquã esse deorũ.

DOM. ¶AT Trita de fronte.i.perfricata:nã perfricare frontẽ ẽ pudorem deponere Pli.perfricui frontẽ & nihil ,pfeci.Mar.& si pfricuit frontem:posuitq̃ pudorẽ hoc ait iuuenalis ut spem iniiciat Caluino pfidũ illũ daturũ pœnas quia committet alia scelera in quibus depræhendetur. MAGnis exulibus.i.magnis ciuibus qui missi sũt in exilium:notat tempora sua. TIResia:thebanus in alia parte fabulæ notus in morte non satis. Pausanias uero scribit eum fuisse captiuum græcorum cum filiis polynicis.& cum duceretur delphos bibisse ex fonte Thilfusa unde periit:plura de hoc scripsimus in commentariis Propertii.

MER. perfrica frontem Vñ mare ægeum ¶AT Trita de fronte:Sic Mart. At cũ perfricui frontẽ posuiq̃ pudorem:Hinc natum prouerbiũ perfrica frõtem.Et Pli.in prologo na.hi. Perfricui frontem & nihil perfeci. Quintilianus perfrica frõtem.& dic te erubescere non posse. MAR is ægei scopulos.ægeum mare plurimis insulis conspersum:cui nomen dedit scopulus inter entium & chium uerius q̃ insula & noĩe ac specie capræ:q̃ a græcis ita appellatur repẽte e mari exiliens hæc plinius. THYresiam.non dixeris cæcũ qualem poetæ scripserunt fuisse thyresiã cui irata iuno oculos ademit.

VAL. ¶AT Trita de fronte.i.ipse attritus in flagitiis. DABit in la. ue tandẽ aliquando pœna non effugiet:& est ab auibus aut feris sumpta trãslatio. PATietur car.un:unde dependeat moribundus. MAR is ægæi ru.unde mitetur præceps:aut in rupibus ægæ maris exulabit. FREquentes exu.ub: exulant multi. MAGnis:opulẽtis aut qui in urbe magnæ habebant̃ auctoritatis. POEna gau.ama.q̃ sui tandem peccati deum senserit ultorẽ. NOminis inuisi.cuius nomen nisi cum ingenti audire nequeas stomacho. NEC sur.qui tuas non audierit preces aut illius periuria. Nec ti.quemq̃ esse deorum.i.cæcum ut tiresias fuisse perhibet̃.fabula.n.sic habet.tiresias gener̃ thebanus pericli filius uates fert̃ in cyllene monte coeuntes non preuidens calcasse dracones.ob id in mulieris figuram uersus deinde sortibus admonitus cum in eundem rediisset locum:ac eodem anni tempore: & adhuc coeuntes recalcasset:& in pristinam figuram mutatus esset:disceptãtibus porro Ioue & Iunõe utrum mas an fœmina maiorem sentiret coitus uoluptatem:nouẽ partibus libidinis iudicauit fœmina potiorem:& una uirum uidebatur sane potuisse tiresias uerũ de ea re efferre iudicium:qui utrũq̃ sexũ fuerat expertus:uerũ tam id non passa iuno est impune iudicasse:manus.n.tiresiæ præcidit & immeritum excæcauit:at contra iuppiter ob id dedit:ut septem uiueret ætates ac perpetuo uates per cæteros mortales ueracissimus haberetur.

Argumentum Satyræ. xiiii.

In decima quarta dant parua Exempla parentes.

MAN. parentum exempla PLurima sũt fuscinæ:i parentes hæc satyra scribit̃:q̃ male uiuendo agẽdoq̃ turpia: sũt natis pessima exempla.Itaq̃ optime plutarchus inquit.Ante omnia opus est:ut patres non solum nihil peccando:uerum etiam honesta singula peragendo manifestum sese filiis exemplar exhibeant. Vt in eorum uitam:quasi quoddam speculum intuentes:ab operũ simul & sermonum turpitudine se penitus auertant.Nam si quis delinquentes obiurgat filios:tum is in eosdem illabatur errores:hic ignorare uidetur:sub illorum nomine sua se incusare crimina.Et ut subcincte dicam:qui uitam improbe degunt ii nullam in seruos aut liberos increpandi licentiam

Satyra Quartadecima.

PLurima sunt fuscinæ et fama digna sinistra
Et nitidis maculam: ac rugã figentia rebus:
Quæ mõstrãt ipsi pueris: traduntq̃ parentũ
Si damnosa senem iuuat alea:ludit et hæres.
Bullatus:paruoq̃ eadem mouet arma fritillo
Nec de se melius cuiq̃ sperare propinquo
Concedit iuuenis:qui radere tubera terræ

Filios educare agunt:ad comparandam filiis modestiam danda opera est. hæc ille. Et hieronymus inquit. Non est parui ad dominum meriti bene filios educare.Et philosophus li.x.eth.Si negligitur publice ait.ad unumquenq̃ attinere uidebitur:filios suos atq̃ amicos ad uirtutem dirigere:uel saltem uelle dirigere. Vtq̃ laertius scribit dicebat idem Aristoteles:parentes qui leberos erudiendos curassent longe honorabiliores esse his:qui solum genuissent.Hos enim uiuendi tantum:illos etiam bene beateq̃ uiuendi auctores esse. QVæ monstrant ipsi pueris:traduntq̃ parentis hinc optime Fabius .li.i.sic ait: Vtinam liberorum nostroꝝ mores non ipsi pderemus in

fantiā statim delitiis soluit mollis illa educatio:quam indulgētiā uocamus:neruos ois mētis & corporis frangit. Quid nō adultus cōcupiscet:q̄ ī purpuris repit.Iā coccū ītelligit.Iā cochyliū poscit.Gaudemus siqd licētius dixe rit uerba nec alexādrinis qdē pmittēda delitiis risu & osculo excipimus.Nec mi⁊ nos docuimus:ex nobis audi erūt.Nostras amicas:nostros cōcubinos uidēt oē cōuiuiū obsænis cāticis strepit pudēda dictu spectant̄:fit ex iis cōsuetudo:deinde natura.Discūt hæc miseri anteq̄ sciāt uitia eē.Inde soluti ac fluētes nō accipiunt ex scholis ma la ista:sed ī scholas afferūt.Hæc ille. BVLlatus.i.nobilis & aurea bulla ornatus:q cordis figuram habebat:de qua latius sat.i.ibi.s.& ptextatus adulter. EAdē ar.talos intelligit & ludendi instrumenta. FRItillo.i.alueolo & tabula in q̄ tesseræ discurrūt:ut Porphyrius ait.Mar.itē li.xiii.hæc ē mihi charta nuces:hæc est mihi charta friti lus.Volūt aliq fritillū esse:non tabulā luxuriosam:sed pyrgū.i.uasculū:quo coniecti tali agitatiq̄ mittunt̄.Cuius effigies instar turriculæ ē:uñ & nomen accipit .n.nobis turris dr̄:de hoc Hor.li.ii.sermo:sic.ait:mitte ret in pyrgū talos:ubi porphyrio dicit pyrgū significare qd nos fritillū dicimus in quo coniectæ tesseræ agitatæ que mittunt̄ ī alueolū.Id aūt Mar.li.xiiii.uidet̄ asserere:scri.n.nec timet ædilē moto spectare fritillo. PAruo ad puerum respexit. MELius de se:q̄.s.de patre. IVVenis:filius ipse. TVbera:de his uideto sat.v.Mar. autē ait in xeniis.Rūpimus altricem tenero te uertice terram Tubera:boletis poma secunda sumus.

parentum idulgentia — *fritillus* — *Pyrgos* — *tubera*

PLVRima:causam affert hæc saty.quare tot existant quotidie scelerati.& inuehit̄ in patres ip sos:quorum exemplo ait teneras libero⁊ mentes ad uitia formari:inscribat̄ igit̄ satyra. De praua libero⁊ institutione:ad Fuscinū scribit amicū. ET Quod maio⁊ uitio:sequiturq̄ mi nores:non in omnibus codicibus hic uersus extat:nec puto esse inserendū:nā argumentū hoc uersu & altero q nō apparet cōprehēdebat̄:sed temere insertus ē satyræ:quod facies elocutio nis īdicat:bene.n.sequit̄ & fama digna sinistra:& nitidis maculā atq̄ rugā. DAMnosa alea. nā grādis pecuniæ aceruus aleæ cōmittebat̄ tpibus Iuue.supra posita:sed ludit̄ arca:& hoc car pit eo ēt inuidiosius:qm̄ Domitianus quē sæpe notat usq̄ ad reprehēsionē ea oblectabat̄. EADem ar.eadē in stra lusoria. FRIT illo:porphyrio īterptat̄ alueolū hoc est tabulam in qua discurrūt tesseræ. Varro magidaēt appellat. PARuo conuenienti. SPErare melius:sperare se forte frugaliorem & meliore patre.

DOMI.

PLVRima sunt fuscinæ.Docet ī hac satyra parentibus imputandum esse si filii minus probi fuerint quos nuptiis & uotis quæsitos:nunc malis præceptis:nunc indulgentia nimia corrumpi sinunt: quā do(ut terētianna est sententia)ut quisq̄ suū uult esse:ita est. EADem mouet arma fritillo:fritillus uel capsula est in qua tali & aleæ seruantur:uel ipse alueolus:in quo tesseræ uel tali iactantur. Marti. Hæc est mihi cartha fritillus.Arma autem accipit instrumenta ludi.

MER. Fritillus Ficedula

PLVrima sūt fuscinæ & fama digna sinistra & nitidis maculā ac rugā fig.re.Fuscinū alloqt̄ narrās q̄ difficile sit ex malis parētibus ī liberos nō puentura & auctū iri flagitia:cōmouetq̄:ut uel tenerrime ætatis maxima rō habeat̄:qñ ad mala q̄ ad bona lōge ,ppēsiores simus imitāda. PLVrima sūt fu scinæ & fama digna sinistra:īter hūc & sequētē uersū qdā īterpositū hn̄t uersiculū:& qd maio⁊ uitio sequiturq̄ minores:quē nō eē Iuue.credere licet qñ nec pcedētibus nec sequētibus recte hæret. FAMa di.si.ifa mia. NITidis:claris rebus nitidis maculā & rugā figentia rebus:quæ res pclaras turpitudine īquinent uitæ. SI dā.se.iu.alea:q̄ rē patris & suā īminuit. dānū ut Varro putat adēptione dictū:cū minus de re factū detrimētum a detritu q̄ quæ detrita sūt minoris sint precii ab eadem ē mente īterimentū ab eo q̄ duo īter se sint diminuta ab detrimento distat q̄ detrimentū uel unius partis:ut pedia.inquit dici pōt:interimentum uero ad utriusq̄ partis spectat dantis accipientisq̄ cōmodum. LVDit & hæ.bul.puer bulla insignis. PARuoq̄ ea.mo.ar.fri.arma ta los dicit:fritillum inquit porphyrion in Horatium est:in quo coniectæ tesseræ agitatæ ue mittuntur:quem eti am pirgum uocari uoluit ἀπὸ τοῦ πυργεῖν quod significat eleuare.Plinius tamen & Ennius inquit antiquis simus uates obsidionis famen describens offam eripuisse plorantibus liberis patres commemorat:& hodie sa cra prisca atq̄ natalium pulte fritilla conficiuntur.

VAL.

Boletum condire:& eodem iure natantes.
Mergere ficedulas didicit nebulone parente:
Et cana monstrāte gula:cū septimus annus:
Transierit puero nondum omni dēte renato
Barbatos licet admoueas mille īde magistros
Hinc totidē cupiet lauto cœnare paratu
Semp & a magna nō degenerare culina
Mitē aīum & mores modicis errorib⁹ equos
Præcipit:atq̄ aīos seruorū & corpora nostra
Materia cōstare putat:paribusq̄ elementis
An sæuire docet rutilus:qui gaudet acerbo:
Plagarū strepitu:& nullā sirena flagellis
Cōpat ātiphates trepidi laris:ac polyphemus

¶FICed.Gel.li.xiiii.c.viii.scr.fuisse q negarent ullā auē pter ficedulā totā comesse oportere supiorē ptē auiū atq̄ alitū q edūt:eos palatū ñ hr̄e. EOdē iu. nā Var.scr.li.i.de līgua latina:q primo maiores nr̄i assā carnē comederīt.scd̄o elixā.tertio iur̄ cōditā:& pinde iucūdiorē cōditiōe succi. NEbulōe:pat nebulo dcūs ē:q ñ pluris ē q̄ nebula:aut ñ facile pspicui possit q̄lis sit Neq̄.Nugator auctor ē Fest⁹.CAna gu.i.canis ob sita.Sen.epi.vii.ait.Cōuictor delicat⁹ paulati eneruat & mollit. DEnte re.Pli.li.ii.vii.scr.editis īfātibus se ptimo mēse:gigni primores dētes priusq̄ ī supa fere pte Septimo eosdē decidere āno:aliosq̄ suffici. BAr batos:pbos.Persi.Barbatum crede magr̄m dicere. BARbatos.li.ad.frāgas.n.citius q̄ corrigas:q̄ ī paruū īduruerūt:ut īqt Fabius.li.i. CVpiet lau.cœ.pa.adeo ī teneris cōsuescere multū ē:īqt Mar.li.ii.g.Et Ci.lib. ii.tus.sic cōsuetudinis magna uis ē:pnoctant uenato res ī niue uti se patiūt̄:& Theophrastus lib.v.ait qd mos solitus plurimū ualet:fit.n.tāq̄ nā. Quin.itē li.i.

MAN. Carnis cibus nebulo Dentium Ortus Consuetudo

Tũ fœlix quotiens aliquis tortore uocato
Vritur ardenti duo propter lintea ferro
Quid suadet iuueni lætus stridore catenæ
Quẽ mire afficiũt inscripta ergastula: carcer

sic.Et natura tenacissimi sumus eorꝫ:q̄ rudibus aĩs ꝑcipiemus:ut sapor quo noua imbuas durat: nec lanarũ colores:q̄bus simplex ille cãdor mutatꝰ ẽ:elui pñt. Et hæc ipsa magis ꝑtinaciter hærẽt:q̄ deteriora sunt: nã bona facile mutant̃ ĩ peius.Hor.quoq; li.i.epi. ad Joliũ.Quo semel est ĩbuta recẽs seruabit odorẽ testa diu. MITem ani.parentes arguit:q̄ sæuitiã potius q̄ clemẽtiã natos docẽt. PRAEcipit:docet filios. MORes mo.erro.e.i.tales mores:ꝗ modice errẽt nati:quisq; enĩ errat aliquãtisp:q̄uis optimus sit:unñ Prop.ait: Vnicuiq; dedit uitiũ natura creato. NVLla syrena:nullũ cantum:& oblectationẽ:magis.n.gaudet sæuitia & flagellorꝫ sonitu. ANTiphates:id ẽ rutilus similis antiphatæ regis Lestrigonũ:q̄ hũanis carnibus uescebat̃.Oppidũ ãt formiæ iuxta Caietã fuit antiq̄ lestrigonũ sedes:ut Pli.li.
formiæ iii. TREpidi la.i.domo ob sæuitiã. POLyphemus:similis polyphemi trucis & sæui de quo li.iii.æn.hẽtur: & apud Oui.li.xiii.met. FOElix ẽ rutilus. VTItur:ĩ fronte:scilicet: LINtea quæ forte surripuerat. QVId:q̄si dicat sæuitiam. IVVeni:filio. LAEtus:pater scilicet. AFFiciunt:delectant. INScripta erga.ubi notis: inusti serui opus faciebant.de ergastulis uideto sa.vi. CARcer:appositio est.

DOM. ¶ FICEdulas:ficedula auis inter ganeata obsonia ab apicio iure cõdit̃ ingẽti patina. GVLa cana.i.pr̃e sene guloso. RENato:rem naturalẽ exprimit:nã ut scri.Pli.hoĩ septimo mẽse nascũtur dẽtes:mutanturq; & renascũtur hoĩ:cani:leoni:iumẽto ruminãtibus. BARbatos:bonorꝫ morꝫ studiosos.Persi.barbatũ crede magistrũ dicere. MODicis erroribus.i.pr̃ paulatim ducit filiũ per errores q̄bus sit idoneus & aptus ꝑꝑ teneram ætatem.

RVTilus:ponit rutilum pro quocũq; cædẽte q̄m lanista docuit laniatores quos cædebat. ANTiphates:antiphates homines solitos uesci carnibus humanis tradiderũt nr̃i:& in scythia multa eorꝫ gñã fuisse scribunt:& ĩ sicilia cyclopes idẽ factitasse:in quo miror grauis historiæ auctores dissentire:nam Tucidides in septimo historiarum Cyclopes fabulosos fuisse scri.Pli.itẽ in septimo ꝓ uera historia tradit eos:& fuisse aliq̄ñ:& comedisse homines.In italia lestrigones ad caietã idem fecisse perhibent̃:teste Home.q̄ scribit.Vlyxem peruenisse domum Antiphatæ regis lestrigonum:quẽ uxor e foro accersiuit:& unũ ex sociis missis ab Vlyxe ab eo fuisse absumptum:reliquis terrore diffugientibus. PROpter duo lintea.Emulatio est Catulliana:nam & Catullus in furẽ ĩuehit̃:lintei hoc est sudarii:quo tergebant̃ corpora in thermis. INScripta:idest notatis signis in fronte. CARcer rusticus:idest in quibus ergastulis uinciunt̃ serui tanq̃ in carcere ad opus rusticum.

MER. ¶ ET EOdem iure natãtes mergere ficedulas:ficedula auis a ficu nomẽ trahit:de qua Mar.Cũ me ficus alatꝰ cum pascar dulcibus uuis.Cur potius nomẽ nõ dedit uua mihi. Hæ ꝑ autũnũ mutant colorẽ & formã:uocant̃
Melancoriphi que Melancoriphi. auctore Pli.adeo placuit hæc auis tradẽte Gelio:ut eẽnt q̄ negarent ullã auẽ ꝑter ficedulam totam comesse oportere dr̃ ficedula græce sycalis:eodẽ ãt iure quo pr̃ mergebat:sed hac in parte ex sñia Varro
Assum nis pauca subiũgenda sunt de eduliorũ rõne nota Primũ maiores nr̃i assam carnẽ comederunt. Secundo elixã
Elixum Tertio e iure cõditã:& ꝑinde iucũdiorẽ.Quod genꝰ Cornelius celsus iurrulẽtũ appellat his uerbis.Tum res ea
Iurulẽtum dem magis alit iurulenta q̄ assa:magis assa:q̄ frixa.Apuleius aũt iussulentũ formauit ĩ apologia magiæ sic de En
Cor.cel. nio scribens ostendit q̄liter quisq; pisciũ assus aut iussulentus optime sapiat.Tribus itaq; noĩbus distinguebatur
Apuleius asso elixo & iurulento:& erit sensus eodẽ iure natantes non assas neq; elixas:sed iurulentas hoc est iure cõditas.
Nebulo CANA gula.patre canescente atq; gulæ dedito. NEBulone parente nebulo dr̃ qui nebulam obiicit uel q̄ le
Syrenum uis est & inanis ut nebula. CVLina:idẽ quod coq̄na. PRAEcipit:legendũ est nõ ꝑcipitat. SYRena accusati
nomina uus græcus:tres fuere syrenes cãpaniæ littus incolentes parthenope lygia & leucosia. ANTiphates lestrigonũ.
antiphates Rex qui in Sicilla in cãpis leontinis olim fuisse legunt̃:uel ut alii in campania lestrigonum sedes habita est:hi ĩmanissimi fuere:socios enim Vlyxis uerubus trãsfixos atq; igni assos:ut scribit Homerus comedere. POLY
Lestrigonum phemus cyclops:& hic terribilis & immanis qui item Vlyxis socios dentibus assumpsit. TORtore uocato: ut supra diximus:tortores erant publici qui in cædendis seruis operam suam præstabant. ARDEnti ferro:caute
cauterium rio quo notæ imprimuntur & morbi alioquin insanabiles inuri solent. INSCripta ergastula:ubi notis innu
ergastulũ sti serui & compediti opus faciebant.

VAL. ¶ ET Eodem iure natãtes mergere ficedulas didicit:hoc est auiculas cõdire ut condienda ficedula q̄ a ficis nomen habet.Mar.Cũ me ficus alat cũ pascar dulcibus uuis.Cur potius nomen nõ dedit uua mihi. Quam & idẽ cõdiendam docet inquiens.Cærea quæ patulo lucet ficedula lumbo.Cum tibi forte dat̃ si sapis adde piper.CAna mõstrante gula:patre cano docẽte quæ irritent gulam. NONdũ oĩ dente renato:dentire.n.infantes septimo mense desinũt:septimo aũt anno dentes immutant̃. MAGna nõ degenerare culina:nõ a patriis dissentire moribus quo minus coq̄nam oĩbus pulmentariis habeat ĩstructam. AT aĩas seruorꝫ & corpora nr̃a materia cõ.pu.docet filios ut a seruo dominus materia nõ distet nõ inferiore spiritu nõ corꝑe deterior est ꝗ iisdẽ cõstet elementis quibus & corꝑa oĩa cõponunt̃. NVLlam sirena flagel.cõp.nihil æque suaue ac cædere ducit sirena enim ꝓ q̄uis posuit uoluptatẽ:ꝗ sirenes cãtuꝰ & reꝝ scia ad se nautas:ut Home.scribit allicerẽt:& illectos ad naufragia perducerent. ANTiphates:ĩmanitate similis antiphatæ:dr̃ aũt antiphates ut anchises & antiphateus ut theseus:utraq;.n.Home.utit̃ declinatiõe antiphates lestrigonum rex ulyxis comitẽ trucidauit & ut Home. scribit. TREpi.la.quorꝫ adire domiciliũ quispiam tuto haud q̄q̄ posset. AC Poly.q̄ antiphatæ ĩmanitate par fuit. TVNC fœlix:lætus ut ea crudelitate fœlicitatem uideat̃ assecutus. QVID sua iuue.hoc dicit quid est ꝗ filio uelit mansuetudinem suadere qui lætus est quotiens atrocissime de minima quaq; re uidet in quempiã animaduerti. INScripta erga.q̄ aliquibus definita publico edicto sunt. CAR.rusti.in exhausti labores uillatici: unde Hor.ad seruum ocius hinc te.Ni rapis accedes opera agro noua sabino.

CLARgæ:mœchæ mulieris nomē ē quā largā appellat ab re ipsa. CONtexere:cōtinuare. CVRsu: uelocitate linguæ. VIRgo filia. CAEras pusillas:pugillares triplices mēbraneos:& uitelianos itelligit:a tribus foliis sic dictos. Sicut quincuplices a quiq;:si aūt oēs rebus amatoriis & leuioribus seruiebāt:ex mēbrana āt charta tāta crassitudine pugillares fiebāt ut nō secutus q ex tabella scripta deleri possent. Mar. li. ultimo de triplicibus. Tunc triplices nr̄os nō uilia dona putabis quū se uenturā scribet amica tibi: pugillares mēbranei ita loquunt̄ apud eundem. Esse putat cæras:licet hæc mēbrana uocet̄. Delebis quotiēs scripta nouare uoles. De uitellianis idē sic. Nō dum legerit hos licet puella. Nouit qd cupiāt Vitelliani. HAC dictāte:matre.s.nā ut filiā doceat ipsamet dictat scribēda amatoribus. EIS dē:qbus mr̄ dederat. CINædis.i.spadonibus.ii.n.mulieribus seruiebāt. SIC:ut filius ac filia parētes imitet̄. CORrūpunt ui.exē. Sene.epi.vii.inqt:unū exēplū:aut luxuriæ aut auaritiæ multum mali facit. Et li.iii. Ci.de legibus sic: plusq; exēplo q peccato nocent. Est āt exēplū alicuius facti aut dicti pteriti:cū certi auctoris noīe ꝑposito:ut idē Ci. ait li.iiii.ad herēniū. MAGnis aucto. nā qd̄ exēplo fit:id ēt iure fieri putāt:ut iquit Ci. li.iiii.epist. ad Seruiū sulpitiū. FINxit:cōposuit. TITā.i. ꝓmetheus unus e titanibus:qui primus hominē e luto formasse dr̄:de quo latius supra. RELi.i. filios naturæ ignauæ. Ducūt:trahunt. ORBita:uia dr̄ ab rota facta:hic uero metaphora ē. HVius.s.culpæ. VEL.i. ēt. DOci.apti. CATil.catilinæ similē:q patriæ fuit oppssor. ET Catilinā quocūq; i po.&c. Seneca itē ait.epist.lxxxxviii. Oēs tps clodios:nō oē catōes fert ad deteriora faciles sumus:qa nec dux pōt nec comes deesse. BRVtus.i.pr̄iæ liberator ut brutus q cæsarē occidit urbis oppssorē:fuit āt is bonaꝝ artiū discipli na:& phiæ studiis ibutus:de quo plurimū plutarch⁹. BRVti auū.i.cato uticēsis. Brutus.n.ex seruilia sorore uticēsis ortus est:ut scri. Plu. SED pec.ob.ti.fi.in Scri. Plu. catonē seniorē a uerboꝝ turpitudine pñsente puero filio sic tēperasse:q̄si uestalibus uirginib⁹ arbitris locuturus eēt nec eo unq̄ latuit. IRA:iudicio & pœna. FECerit:filius tuus. MOꝝ quoq;.s.similē. CORripiēs:nimiꝝ ironia ē. TAbulas:testamenti .s. VNDe.s.hēbis. FROntē:castigādi audaciā:& seueritatē:hinc Hieronymus inqt ad pñdē ecclesiæ: in aureola sua. Nō cōfundāt opera sermonē tuū:ne cū i ecclesia loq̄ris qsq; r̄ndeat. Cur hæc q̄ dicis non facis. Sacerdotis os cū mente cōcordet. Nā quō pses ecclesiæ auferret malū de medio eius q in delictum simile corruerit:aut q̄ libertate corripit peccantē:cū tacitus ipse sibi r̄ndeat se admisisse q̄ corripit:pdit enim auctoritatē docēdi cuius ope sermo destruitur.

MAN. pugillares

Exempla mala

Exemplū quid

Rusticus:exp ectes ut nō sit adultera largæ
Filia:quæ nunq̄ maternos dicere mœchos
Tam cito:nec tanto poterit contexere cursu
Vt non ter decies respiret conscia matri
Virgo fuit:cæras nunc hac dictante pusillas
Implet:& ad mœchos dat eisdē ferre cinædis
Sic natura iubet:uelocius & citius nos
Corrūpūt uitiorū exēpla domestica:magnis
Cū subeāt aios auctoribus:unus & alter
Forsitā hæc spnāt iuuenes qbus arte benigna
Et meliore luto finxit pcordia titan
Sed reliquos fugienda patrū uestigia ducūt
Et mōstrata diu ueteris trahit orbita culpæ
Abstineas igitur dānis huiusce:etenim uel
Vna potens rō ē:ne crimina nostra sequant̄
Ex nobis geniti:quoniam dociles imitandis
Turpibus ac prauis oēs sumus:& catilinam
Quocūq; i populo uideas quocūq; sub axe
Sed nec brutus erit:bruti nec auūculus usq̄
Nil dictu fœdū:uisuq; hac limina tangat.
Intraq; puer est:ꝓcul hinc:ꝓcul ide puellæ.
Lenonū:& cantus pernoctantis parasiti.
Maxima debetur puero reuerentia:si quid
Turpe paras:nec tu pueri cōtempseris annos
Sed peccaturo obsistat tibi filius infans:
Nam si quid dignum censoris fecerit ira:
Q ūquidē & similem tibi se nō corpore tantū
Nec uultu dederit:morū quoq; filius & cum
Omnia deterius tua per uestigia peccet
Corripies nimirum:& castigabis acerbo
Clamore ut post hæc tabulas mutare pabis
Vnde tibi frontem:libertatēq; parentis
Cū facias peiora senes uacuumq; cerebro

Exempla præsidiū

CLARGæ:mulieris Mœchæ:& adulterioꝝ infamia notæ nomē ē tpibus Iuue. Fuit itē largoꝝ familia q̄uis nōnulli codices habebāt Titus largius nō largus:sed largæ ut dixit nomē ꝓpriū ē Mœchæ. Fidētinus pceptoris cōsilio large cōtēdit legēdū pro aduerbio:quis nunq̄ filias aduerbioꝝ legerimus:q.n.fuit filia idocte:aut filia tunc aut filia humaniter. HAC dictāte:ego nō itelligo q; mr̄ dictaret quotidie:sed q; ipsa exēplo materno iam didicerit scribere ad adulteros: & iam scribat tanq̄ mr̄ dictaret. PVSillas cæras:in pugillaribus uitelianis. CINædis.i.spadonibus mollibus:nam mulieres spadonibus seruis utebant̄:de quo extāt epigrāmata Mar. SIC natura iubet:natura inqt cōparatū est ut potius formemur ad scelera & uitia q̄ ad uirtutē:& legas cōiunctim cū inferioribus. MAGnis auctoribus.i. quos nō pudet cum uideant eoꝝ scelerū esse auctores uiros magnos & quos obseruāt. CATilina:hunc ponit ꝓ malo ciue.q.d.sponte sua mali ciues nascunt̄ & fiunt. BRVtus & auunculus bruti.i. Cato:hoc est non reperientur boni ciues quales fuerunt Brutus & Cato. TABVlas mutare parabis:hæ sunt minæ paternæ: nā patres solent filiis minari delinquentibus:se mutaturos testamenta:& alios scripturos hæredes. CVCurbita uentosa corneum est uel uitreum uasculum quo sanguis educitur uentosam dixit qm̄ flammæ uento corpori & carnibus admouetur:cucurbitā fructū Vir. appellat fœminosam. Celsus idem uas p diminutionem cucurbitulam dixit.

DOMI.

MER. ¶ ORBita:ſignũ decurrẽtis rotæ. BRVtus:q̃ morte cæſaris p̃riã libertatẽ uindicare tẽtauit:hic ex ſeruilla ca
Cor.cel. tonis uticẽſis ſorore genitus fuit. VENtoſa cucur.apd̃ celſũ legimus cucurbitã:& p diminutionẽ cucurbiticulã
cucurbita eã appellari:q̃ nũc uulgo uẽtoſa dr̃.hac utunt̃ medici ad ſãguinẽ leui ſacrificatiõe educẽdũ:& itẽ ad humores di-
Cucurbiti uertẽdos & erãt cucurbitarũ gñа duo æreũ & corneũ:nec ſolũ ex his duobus gñibus:ſed ẽt ex quolibet alio recte
cula cõficit̃ hæc cucurbita.In hoc ãt latini græcos imitati ſunt apud quos σικυια ſicyia utrũq3 ſignificat:& cucurbitã
Sicyia quã nũc anguriã uocamus:& ĩſtr̃m medicinale:qd̃ apud Demetriũ phalerea ſub enygmate..Quidã πυρίχαλ
anguria κον pyrichalcon appellauit ĩ hæc uerba α ανδ ρα ειδ ου ϖεριχαλκον ἐϖανέρικὸ λλ̃σαντ:hoc ẽ uirum
Demetri⁹ uidi cucurbitã uiro cõglutinãtẽ quippe æreã cucurbitã & accẽſam p pyricalcon ſignificans.

VAL. ¶ ET AD mœ.dat eiſdẽ fer.cinæ:qbus & mr̃ cinædis mollibus & in turpẽ ꝓiectis libidinẽ. MAGnis cum ſu.
a ni.aucto.cũ cur ita faciãt magnos ꝓferãt auctores. VNus & al.ĩ.duo ſicut alt̃ & terti⁹:ut tacit⁹ ſed & alt̃ & terti
us dies cõctatiõe cœtuũ abſumit̃:nã duos & tres dicimus cũ ſimul qddã ſignificare uolumus. ET Me.lu.fin.p̃.
ti.hoc de fabula ſumptũ ẽ ꝓmethei:aut q̧ ſol & homo facere dicant̃ hoĩem. EMõ.diu uete.trahit orbi. culpæ.
metaphoricos uitæ ĩſtitutionẽ orbitã uocat cũ orbita:ut Pedia.inquit duas res ſignificet & rotã ipſã & rotæ ue-
ſtigiũ. ET Ca.ſimilẽ catilinæ in quẽ Ci.iuectus ẽ. QVOcũ.ſub axe.ĩ quouis orbis loco qd̃ cũ ſint diuerſi glo
bi & ſuos axes ſinguli hẽant multæ orbis ꝑtes ſuos axes hr̃e uideant̃:aut certe quocũq3 ſub axe ꝓ quacunq3 parte
orbis terrarꝫ q̃ axẽ ſpectet ſiue p lineã rectã id faciat ſiue obliquã. BRVti nec auũ.cato hoc eſt ita ĩtegris ut bru
tus catoq3 fuit moribus. PVEllæ leno:meretrices ut ipſe ſupra.Lenonũ ancillas. ET Cantus pno.par.q uigil p
noctẽ totã abſentẽ amicã canit:paſitũ nebulonẽ & cuius mens in corpis ſit uoluptatib⁹ dicit. MAXima debe.
pue.reue.ſi qd tur.paras.h.d.ẽ pueri hẽnda rõ maxĩa ſit qñ aliqd cõmittas:ne qd facias obſeruãs itẽ ipſe id aliqñ
facere moliat̃. NEC tu pueri cõtẽpſeris an.qm̃ ẽt ignaris ĩſidẽt facili memoria:& in ipſo poſtea tꝑe intellecta
depromunt̃. OBSiſtat tibi filius:terga & alio uerſũ ſe cõuertat e cõſpectu tuo abeat. TVA pueſti.pec.te imi-
tet̃. TABulas.teſti. VNde ti.fron.uñ tibi hãc caſtigãdi aſſũmis audaciam. VACuũq3 cere.inane ratione.

Iã pridẽ caput hoc uẽtoſa cucurbita quærat:
Hoſpite uenturo ceſſabit nemo tuorum:
Verre pauimentũ:nitidas oſtende colũnas.
Arida cum tota deſcendat aranea tela
Hic lauet argentũ:uaſa aſpa tergeat alter
Vox domini fremit inſtãtis uirgãq3 tenentis
Ergo miſer trepidas ne ſtercore fœda canino
Atria diſpliceãt oculis uenientis amici:
Nec pfuſa luto ſit porticus:& tamen uno
Semodio ſcobis hæc emendat ſeruulus un⁹
Illud nõ agitas:ut ſanctam filius omni
Aſpiciat ſine labe domũ uitioq3 carentem
Gratũ eſt qd̃ patriæ ciuẽ populoq3 dediſti.
Si facis ut patriæ ſit idoneus utilis agris.
Vtilis & bellorũ:& rebus pacis agendis.
Plurimũ.n.itererit qb⁹ artib⁹ & qb⁹ hũc tu
Moribus inſtituas:ſerpente ciconia pullos
Nutrit:& inuenta per deuia rura lacerna
Illi eadem ſumptis quærunt animalia pennis
Vultur iumẽto et canibus crucibuſq3 relictis
Ad fœtus ꝓperat:partẽq3 cadaueris affert
Hic ẽ ergo cibus magni quoq3 uulturis & ſe
Paſcentis propria cũ iã facit arbore nidos
Sed leporẽ aut capreã famulæ iouis & gñoſe
In ſaltu uenantur aues:tũc præda cubili
Ponitur inde autem cũ ſe matura leuabit.
Progenies ſtimulante fame feſtinat ad illam
Quã primũ prædã rupto guſtauerit ouo.

MAN. ¶ VENtoſa:cũ hoc uaſe medici utunt̃ ad educendũ
ſanguinẽ leuiter:atq3 ad diuertẽdos humores:erãt cu-
curbitarꝫ gñа duo æreũ & corneũ:erãt & ex aliis re-
bus.Videto celſum li.ii.caput q̃rit.Celſus li.iii.c.xviii.
ſcri.phreneticis neq3 alienũ eẽ ſi neq3 ſanguis antemiſ
ſus ẽ neq3 mẽs cõſtat neq3 ſõnus accedit occipitio in
ciſo cucurbiculã admouere:q̃ qa leuat uerbũ põt ẽt ſõ
nũ facere.Plura ãt diximus ſat.vi.ibi.O medici mediã
ꝑtũdite uenã:p̃terea Pli.li.xi.c.xxxvii.ſcri.Cerebrum
cerebrum uni hõi ĩ ĩfantia palpitare nec roborari ante primum
ſermonis exordiũ:hoc eẽ uiſcerꝫ excelſiſſimũ:ꝓximũ
q3 cœlo capitis hic hr̃e ſenſũ arcẽ:huc uenarꝫ omnẽ
a corde ui tẽdere hic culmiẽ altiſſimũ:hic mẽtis eẽ re-
gimẽ.Merito igit̃.Iuue.ait.Iã pridẽ &c. HOſpite uẽ.
Mens Illos arguit q uẽturo hoſpite domũ totã expugnant.
Nõ curãt tñ:ut eã filius ſine labe & uitio carẽtẽ aſpi-
ciat.Sene.ãt epi.v.ait q domũ ĩtrauerit.vi.de bel.gal.
Domi de gallis ait hoſpitẽ uiolare fas nõ putant:q q3 de cã
dominus ad eos uenerũt ab ĩiuria ꝓhibẽt ſcõs habẽt:uſq3 oĩum
hoſpitium domus patẽt. CESſabit:ab labore & officio. PAui
honor mentũ:ſolũ ipſius domus ſtratũ:pauire:ut Feſtus ait:
ferire ẽ & pauimẽta pœnica dicebant̃ marmore nu-
midico ſtrata.Apul.li.v.ſic ait.Eniuero pauimẽta ip̃a
lapide p̃cioſo ciſim diminuto:ĩ uaria picturæ gñа di-
ſcriminant̃ uehemẽter.Pli.li.xxviii.c.v. pauimentare
uerbũ uſitat.Et li.xxxvi.c.xxxiii.ſic ait:pauimẽta ori-
Pauire ginẽ apud græcos hñt elaborata arte picturæ romæ
pauimẽta &c. ARIda aranea:mortua.n.ẽ:uel arida ĩqt qm̃ ara
nea ſitibũda ẽ:uñ pli.li.xi.c.xxxv.ſic ait.Idẽ puluis ĩ la
nis & ueſte tineas creat p̃cipue ſi araneus una ĩcludat̃
ſitit.n.& oẽm humorẽ abſorbens ariditatẽ ampliat:
hoc & ĩ chartis naſcit̃:hæc ille.Præterea ut phũs li.ix.
Aranea de aĩalibus ait. Araneorꝫ fœmina & texit & uenat̃.
Tineæ Mas comes fruendi nõ laborãdi ẽ. VASa aſpa.Ana
Anagli glypta ſeu anaglypha ĩtelligit.i.deſup ſculpta. VIR-
pha. gã que tenẽtis.Solent enim aliis præfecti uirgã ferre
Scobs in officii ſignum. SEModio dicunt modiũ eſſe mẽ-
Patriæ ſuram librarum.xliiii. SCObis:imundiciei:eſt autẽ
mor. Scobs id qd̃ ab aliqua materia minutiſſimum decidit
dum uel per ſerram ſecatur uel per terebram perforatur non ex attrione laterum ſcobs habetur. SIFA-

eisut patriæ fit idoneus. Amemus patriā:pareamus senatui:consulamus bonis inquit Cicero pro P. Sextio. IN
terit:differre. SERpente ciconia. Exemplis indicat:in teucris cōsuescere multū esse. Esset item difficile mutare
animi habitum semel cōstitutū. SERpente:ciconia. Pli.li.x.de ciconiis inquit honos iis serpentium exitio tan
tus:ut in thessalia capitale fuerit occidisse:eadē legibus pœna:q̄ in homicidas. Diximus & plura supius. VVL
tur iumēto. Vultures triduo ante aut biduo uolare ubi cadauera futura sunt. Pli.scri.li.x. Plutarchus in Romulo
scribit: herculē lætari solitū Vulture in re gerenda se ōndente. Est enim animantiū innocentissimus oīum cum
nihil uescat ex his quæ ferūt hoīes aut plātant aut alunt:sed ex cadaueribus sibi escā quærat interficit aūt nihil:
nec destruit aiantiū:uolucribus ob affinitatem ēt mortuis abstinet. NIdos:uultur̄ nidos nemo attigit inquit.
pli.nidificāt.n.in excelsissimis rupibus. FAMulæ iouis.i.aqlæ q̄s ideo armigeras iouis cōsuetudo iudicauit:qa aquila
negant unq̄ solā hanc alitē fulmine exaīatā. Romanis eā legionibus. C. Marius in secūdo cōsulatu suo ꝓprie di ioui
cauit:erat & antea prima cū quattuor aliis lupis minotauris eqs apris:q̄ singulos ordines anteibant:paucis ante
annis sola in aciē portari cœperant:reliqua ī castris relinq̄bant. Marius in totū ea abdicauit. AQVilarū gene
ra sex:primo & secūdo generi nō minor̄ tm̄ quadrupedū rapina:sed ēt cū ceruis pugna. Plinius li.x.hæc scribit.
GENerosæ aues:ut accipitres & huiusmodi. MATura:adulta. OVO:ex quo nata est.

CAPut tuū.i.mediam uenā q̄ solet expurgari in insanientibus. VASA aspera.i.anaglypta & exculpta in as DOMI.
peritatē. SERpēte ciconia pullos:p uaria exēpla ostēdit tales eē filios:q̄les a parētibus instituuntur. SERpēte
ægyptii ibin hn̄t quā colūt aduersus serpentes de hac ex snīa Herodoti multa diximus in cōmentariis Ouidii ī
ibyn:ciconia itē ob exitiū serpentiū tāto in honore hētur in thessalia:ut eā occidisse illic sit capitale. VVLtur:
cadauera ita sectatur ut triduo ante dicat uolare eo ubi futura sint auctor est plinius. PROpria arbore: atqui
non in arboribus nidificant uultures:sed in altissimis rupibus. FAMulæ iouis:aquilæ dictæ famulæ iouis: q̄m
fulmine non tanguntur auctor Plinius:& id propterea dicunt ministrasse ioui in bello giganteo.

VASA aspera:sculpta que & anaglypta græce a plinio & Martiale dicuntur Nec mensis anaglypta de secū MER.
dis. SEModio sco.sine scobis legēdū est:ut sit nominatiuus scobs:& est scobs id qd̄ ab aliq materia minutissi Anaglypta
mum decidit dum uel p serrā secat:uel p terebrā pforat:necnō ex attritione laterū scobs habet q̄ frequenter ad pta
metalla & pauimēta tergenda seduli ministri utunt:hoc idē signat Hora.in sermonibus:cū dicit. Vilibus in sco Scobs
pis in mappis in scobe quantus. Consistit sumptus neglectis flagitiū ingēs. Ter lapides uarios lutulenta radere quid
palma. Legimus itē heliogaballū scobe auri porticū strauisse. Varro comici cuiusdā hæc uerba enarrans. Scobi Hora.
nam ego illum actutū abrasi scobinam a scobe:q̄ limatura est factum dicit. Hinc nonius discobinatis interpre Helioga
tatur pro sauciis & abrasis & defectis. Priapus quoq̄ apud Virgiliū in puellam horridam & pallescentem hæc ballus
ait:nemo uiderit hāc ut expuentē. Quā pro sanguine puluerem:scobēq̄:in uenis medici putāt hr̄e. Pli. nouissi Scobs
mi asperitatē stomachi appropinquantis uentri per decrescētes crenas scobine fabri comparat:est aūt scobina auri
fabrile instrumentū:quo arcus præcipue leuant seruatq̄ adhuc nomen priscū. Sed idē auctor qd̄ græci τριο Scobinā
μα dicūt semp scobē interpretat. SERpente ciconia:tm̄ honorē ciconiis serpentiū exitio tradit Pli. ut ī thes Discobi
salia capitale fuerit occidisse ciconiā:eadē pœna quo ī homicida. VVltur iu.uultures maxīe cadauera appetūt: natus
diuinare itē uident:& triduo ante adoluere ubi cadauera futura sunt:ut tradunt Ari.& Plini.quam rem tetigit. Scobina
Plau.in truculento. Iam quasi uulturii triduo prius prædiuinant:quo die esuri fient. FAMulæ iouis:aquilam io fabri
uis armigeram consuetudo iudicauit:quoniam hæc alitum sola fulmine non exanimetur filios rapto & præda Ciconiæ
generosæ pascit. Nam siquid prædæ superfuerit depasto filio id abiicit. hæc Plinius. honor

VENtosa cucur.quæ:q̄ par̄ sanis cucurbitulæ stuppa uētoq̄ plenæ cōcisa rimatim cute ad exigendum san VAL.
guinem soleant admoueri:unī & uētosa dicit q̄ ita demū cuti adhærescāt rarefacto p ignē aere. CESsa.ne.tu
orum:apud te nullus erit ociosus. VERre paui.ordo est:uox dn̄i fremit uerre pauimentū. ARIda ara:quæ &
loca arida & sudū amat aerē. VASA aspera:anaglypha cælatura.n.fiūt asperiora. ERGo mi.tre.festinas aut
metuis. ET Ta.uno.semo.sco.hoc dicit q̄ tātopere festinas unus tibi efficiet seruulus uerrendo scopæ q̄cūq̄
tuos offendūt oculos ut ramēta & rudū ea corbe auferēdo:est enim semodius quasi semis modius. Mar. hos fa
stus animosq̄ dat sabello. Farris semodius fabæq̄ fresæ. Et thuris piperisq̄ tres selibræ. VT San.fi.oi asp.sine
la.domū sanctā incorruptā uitiis inuiolatā:ē.n.ut Martianus inqt:sanctū q̄ ab iniuria hoīum defensum atq̄ mu
nitū ē:dictū aūt sanctum a sagminibus:sunt aūt sagmina q̄dā herbæ q̄s legati populi roma:ferre solebant neq̄s
eos uiolaret in municipiis quoq̄ muros esse factos cassius refert. SED le.aut ca.fa.io.aqlæ e cunctis uolucribus
solæ nō pcutiūtur fulmīe ob q̄d ut ꝓdit Pli. eius teli iouis armiger fingitur a poetis Cubili pullorum.

Aedificator erat centronius: & modo curuo
Littore caietæ: summa nunc tyburis arce:
Nunc prænestinis in montibus alta parabat:
Culmina uillarum: græcis longeq̄ petitis
Marmoribus: uicēs fortūæ ac herculis ædem
Vt spado uincebat capitolia nostra posides
Dum sic ergo habitat centronius īminuit rem
Fregit opes nec parua tm̄ mensura relictæ
Partis erat totā hanc turbauit filius amens

AEDificator erat cē.p exēplū probat filios pa MAN.
trū uestigia sectari. CVRuo lit.Ca. distat Caieta a Caieta
Tarracina stadiis.cc. Sinū uero illū caietā nomina
rūt:cura enim oīa Caieta appellauere Lacones. Ple
riq̄ sinū ipsū ex Aeneæ nutrice cognomē duxisse fe
rūt. Auctor ē Strabo lib.v. GRæcis longeq̄ peti
tis marmoribus:e laconica petebatur Marmor uiri
de & pciosū cunctisq̄ hilarius. ut scri. Pli. li.xxxvi. Et
armenia quoq̄ & ægypto uectū ē marmor & numi
dia:atq̄ e caristio & chio:græca ergo erūt marmo
ra lacedæmoniū:atq̄ charistiū & chiū. LONge ue
ro peta:Armeniū. Aegyptiū numidicū:de quo late Fortuna
superius. FORtunæ Aedem:ī aurea domo. Nero Neronis

Dum meliore nouas attollit marmore uillas
Quidam sortiti metuentem sabbata patrem
Nil præter nubes: & cœli numen adorant
Nec distare putāt humana carne suillam
Qua pater abstinuit mox & prepucia ponūt
Romanas autem soliti contemnere leges
Iudaicum ediscūt: & seruant & metuūt ius

Phengis lapis

cōplexus ē fortunæ ædē ex lapide phengite cādido & trāsluceti in cappadocia repto: q̄re ēt foribus op/tis interdiu claritas ibi diurna erat haud alio specula riū mō tanq̄ inclusa luce nō trāsmissa. Pli. auctor lib. xxxvi. φεγγω uero illumino: significat φεγγος lumē

Herculis ædes

HERculis æde Martius philippus augusti uictric' extruxit herculis ædē: & musaꝝ ut scri. Trā. in augu. Domitianus ēt herculis ædē magna īpēsa cōstruxit. VICebat: suis domibus. f. POSides: Sueto. de clau

posides

dio sic libertoꝝ pcipue inspexit posidē Spadonem: quē & britānico triūpho iter militares uiros hasta pura donauit. Is uero auctore Pli. balneas extruxit in balneo littore q̄ posidōiatæ uocate fuerūt. QVIdā sor. il/los arguit: q̄ iudæoꝝ sacra adibāt: dicitq̄ eoꝝ ēt filios uestigia sectati. METuētē sa. obseruāt. n. illa ut iudæi: ie/iunio: & nihil agūt. PRAEter nu. & cœli numē. Tacitus. li. xxi. sic ait. Cōtra ægyptii pleraq̄ aīalia effigiesq̄ cō/

Iudæorū Deus moses

positas uenerant. Iudæi mete sola: unq̄ numē intelligūt: pphanos qui deū imagines moralibus materiis in spēs hoīum effingāt. Summū illud & æternū: neq̄ mutabile: neq̄ interiturū. Igit nulla simulacra urbibus suis: nedū tēplis sūt. Stra. uero li. xvi. de mose hoc ait: Moses unus ex ægyptiis sacerdotibus: quū partē quādā regionis habe/ret: ac moleste ferret eoꝝ instituta: hic eo cōmigrauit: eo āt. i. iudæā: discere cū eo multi q̄bus diuina curæ erant. Docebat. n. ille quō ægyptii nō recte sentirēt q̄ ferrarū ac pecoꝝ imagines deo tribuerēt. Nec græci q̄ deos ho/minū figuris insignirēt: & q̄ id solū deus eēt q̄d nos cōtineret: & terrā ac mare: q̄d cælū & mundū & reꝝ oīum naturā appellamus. Cuius pfecto imaginē nemo sane mētis nr̄æ similē audeat effingere. Oportere itaq̄ relicta oī simulacroꝝ effigie & digno ei tēplo cōstituto sine forma colere &c. Vt āt Ci. li. i. tus. ait. Deus ē mens quædā

deus quid

soluta & libera: segregata ab oī cōcreatiōe mortali: oīa sentiēs & mouēs ipsaq̄ pdita motu sēpiterno. PRAE/ter nu. ironice loquit tanq̄ iudæi nubes adorēt quū cælū dei domiciliū orātes aspiciūt. SVillam: suilla carne iu/dæis moses interdixit: ut dicūt aliq. Stra. āt li. xvi. scri. a successoribus Mosæ ex supstitione īstitutā carniū abstinē/

Sue cur iudæi abstinent. circūcisio DOM.

tiam: a quibus abstinēt: & circūcisiones: & excisiones: & siqua sūnt hmōi alia. Tacitus aūt li. xxi. sic ait de iudæis sue abstinēt memoria cladis: qua ipsos scabies quondā turpauerat: cui id aīal obnoxiū. PRAEputia ponūt. i. cir cunciduntur iudeorum more: atq̄ ægyptio ut puriores essent in deorum cultu: de quo lege herodotū. Tacitus ue ro lib. xxi. de iudæis sic ait: circuncidere genitalia instituere: ut diuersitate noscantur.

¶CENtron ius hic impēsis ædificioꝝ ingens patrimoniū absumpsit. Filius patrem immitatus: q̄d relictū erat sine ullo calculoꝝ respectu eadē effudit pdigalitate. CVRuo littore caietæ: inde strabo caietā appellatā dixit a curuitate littoris q̄m lacedemones qui formias cōdiderūt illi curua oīa καιετα appellant: quum alii caietā a nutri ce Anchise dixerint. GRAEcis: papinius: Grais effulta metallis Culmina. AEDem fortunæ: nam fortunā or nauit tēplo Nero princeps ex marmore phengiteis est lapis repertus in cappadocia duritia marmoris ut scribit Plinius candidus & translucens adeo ut foribus apertis claritas diurna in templo existeret. i. cōplexus domo sua aurea. HERculis: ædem Herculis intellit conditam a Martio Philippo ut est apud Ouidium in fastis & Sueto/nium ut in eius cōmentariis diximus. POSides: spado libertus fuit Claudii imperatoris de quo Suetonius liber torum præcipue suspexit posidē spadonem quem e britannico triūpho inter militares uiros hasta pura donauit & notat tempora sua: inuehiturq̄ in opes libertorum. QVIdam sorti: iudæos sæpe tumultuantes romæ reli/gionis cultu coercuerunt supplicio in primis Claudius & Nero: inuisi quoq̄ fuerunt Domitiano & ad tributum acerbe coacti: nec tñ deerant q̄ eorum sacris iniciarentur & illorum seruarent ritus. Iuue. in hos inuehitur pu/blico odio adductus: & eorū religionem subsannat ac deridet. METuentē sabbata. i. obseruantem sabbata ieiu nio Vnde iudæi sabbatarii a Martiale dicuntur. PRAEter nubes & numen cæli: nam iudæi ut Tacitus scribit bit mente sola: unum tm̄ numen intelligunt profanum qui deorū imagines mortalibus materiis in species homi num effingat solum illud & æternum neq̄ mutabile neq̄ interiturum: igitur simulacra urbibus suis nedū tem/plis habent. Fidentinus his a nobis acceptis deliramenta sua anteponit: nubes exponens: idest legem obscuram Iudæorum. PRAEputia ponunt: idest circunciduntur ritu iudæorum: & more ægyptio. nam ægyptii soli: ut scrib. Hero. & qui ab iis didicerunt circuncidebantur: ut puriores essent in deorum cultu.

MER. Caieta marmor uiride Lacede. ædes fortunæ Fortunæ reducis ædes herculis. Statius Possides

¶CVRuo littore caietæ: urbs cāpaniæ caieta ab nutrice æneæ dicta: uel ab καιειν. i. urere q̄d illic classis Aeneæ usta fuerit. Est aūt curuū caietæ littus. Vñ & nomen urbi: curua. n. omnia: ut Stra. tradit: caietas appellauere la/cones. TIBVr. in montibus situm est tibur. GRAEcis longisq̄ petitis: marmoribus e laconia petebatur mar mor uiride & pretiosum: q̄d scribit Pli. cunctisq̄ hillarius. Ex armenia quoq̄ & Aegypto uectum est marmor at q̄ e caristo. Græca ergo erunt marmora lacedæmonium atq̄ caristiū: longe petita Armenium & Aegyptium. FORtunæ. Romani auctore Plutarcho in eo libro qui inscribitur περι τησ των ρωμαιων τυχησ: hoc ē de romanorum fortuna: ut fortunæ uelut aūctori & dominæ atq̄ custodi tanti imperii gratiam referrent ædes diuersis appellationibus erexere: hinc fortis fortunæ muliebris fortunæ & reliqua templo facta sunt: sed de quo fortunæ templo hic intelligit: haud facile dixerim: nisi forte templum fortunæ reducis significat: quod Domi/tianus magnificentissimum extruxit: idque hoc Martialis epigrammate colligere possumus: Hic ubi fortunæ reducis fulgentia late Templa nitent fœlix area nuper erat. HERCulis ædem: hic sine dubio ædem intel/ligimus Herculis quam magno impendio idem ædificauit Domitianus: & ubi se pro Deo coli iussit. Vn/de idem poeta. Herculis in magni uultus descendere Cæsar. Ad quod respiciens. Statius in siluis. Et fa/cti modo diuitis molorchi. POSIdes. Hic Claudii Cæsaris libertus in tantas opes euectus est: ut Aedifi/

cioꝝ magnificentia insanas reliquoꝝ sustructiones superaret:qn auctore Plinio balneas extruxit in baiano littore:q possidianæ uocatæ fuerũt:accepto noĩe ab eodẽ Claudii Cæsaris liberto. CAPitolia nr̃a: aut romana: aut ad sui tp̃is capitoliũ respexit:qđ uitelliano bello succẽsum magnificentius domitianus Cæsar instaurauit.

Pussidianæ balneæ

METuentẽ sabbata patrẽ:arguit eos q supstitionibus iudæoꝝ filios imbuebant. Nam deuictis iudæis:euersisq̃ hierosolymis iudæa profuga:atq̃ in multoꝝ odium & cõtẽptũ nata:multos Romæ in sectam suam cõuerterat. Qui ut ait Suetonius:uelut professi iudaicã intra urbẽ uiuebãt uitam. METuentẽ sabbata:lingua hebreorum qes sabbatũ dr̃:quẽ diem seruantes. Mar. sabbatarios appellauit. Vñ illud qđ ieiunia sabbatariorũ. NIL p̃ter nubes & cœli numẽ adorant. Taciti uerbis hic locus enarrandus ẽ iudæi mẽte sola unũ tm̃ numen intelligunt prophanũ:qui deũ imagines mortalibus materiis in spẽs hoĩum effingat:solũ illum & æternum neq̃ mutabilem:neq̃ interiturũ:põpeius itẽ Romanorũ primus iudæos domuit:tẽplumq̃ iure uictoriæ ingressus ẽ:inde uulgatũ nullas deũ effigies uacuam sedem:& inania arcana hinc merito a Lucano incerti iudæa dei dicta est.

Vita iudaica

Sabbatũ

Sabbatarii

deus sine imagine

SVilla a suæ formata dictio. Suillam enim carnem iudæis interdixit Moses.

CAEDIFicator erat cæ. in cõstituẽdis ædificiis uehemẽter sollicitus. CVRuo lit. ca. uerbi ætimologiã epitheto exp̃ssit. nã ut Stra. inquit caietã noĩarũt ueteres qm̃ curua oĩa caietas lacones appellauere:nisi q̧ Virg. inquit. Tu quoq̃ littoribus nr̃is æneia nutrix. Aeternã moriẽs famã caieta dedisti. TYBuris arce:q̧ in mõte situm ẽ. VINcẽs for. huius ædes trãstyberim fuit:quã coluere q arte aliq̃ uiuebãt & fortuna dea incerta ẽ:sors fortuna ut donatus inqt:fortunæ euentus. VT Spado uincebat capitolia nr̃a possides:quem claudius liberũ in britannico triũpho ĩter militares uiros hasta pura donauit. IMMinuit rẽ. diuitias:sic Hora. nunq̃ rẽ facies: nã & litẽrem ẽt dixerũt. Hora. tene reliq̃ an rẽ:sic. n. tũ loq̃bant̃:ut dicerẽt rẽ siue littẽ. Cicero ꝓ murena cõtra seruiũ supliciũ:iã illud mihi qdẽ mirũ uideri solet tot hoĩes:tot ĩgeniosos p tot ãnos ẽt nũc statuere non potuisse:utrũ diẽ tertiũ an peŭdinũ iudicẽ an arbitriũ:rẽ an litem dici oporteret. FREgit:dilapidauit opes. METuẽtẽ sabbata:p̃rem iudæũ. NEC distare putãt humana carne suillã:qñ nõ magis ea q̃ humana uescũtur. MOX & p̃putia ponũt:p̃cidũt genitalis mẽbri pelliculã:uñ & Hora. Curtos eos uocat q̧ uirile mẽbrũ curtatũ hẽant recisa pellicula:sed p figuras oĩa posita a cerebrosa gẽte cũ ipsorũ clade hactenus sunt obseruata. Iudaicum ediscunt:ita diuisit diphthõgon ut cum hebraicum & achaicũ pro hebræo & achæo dicitur:& euboicum pro euboeo.

VAL.

Tradit arcano quodcũq̃ uolumine moses
Non mõstrare uias:eadem nisi sacra colenti
Quæsitum ad fontẽ solos deducere uerpos
Sed pater in causa:cui septima quæq̃ fuit lux
Ignaua:& partem uitæ nõ atigit ullam
Sponte tamẽ iuuenes imitant̃ cætera:solam
Inuiti quoq̃ auaritiã exercere iubentur:
Fallit. n. uitium specie uirtutis:& umbra
Cũ sit triste habitu:uultuq̃ & ueste seuerum
Nec dubie tanq̃ frugi laudatur auarus:
Tanq̃ parcus homo:& rerũ tutela suarum
Certa magis q̃ si fortunas si seruet easdem:
Hesp̃idũ serpens:aut põticus:adde q̧ hũc de
quo loquor egregiũ popul9 putat atq̃ uerẽdũ
Artificẽ:qppe his crescũt patrimonia fabris:
Sed crescũt quocũq̃ modo:maioraq̧ fiunt.
Incude assidua:semperq̃ ardente camino
Et pater ergo animi fœlicis credit auaros.
Qui mirantur opes:hi nulla exempla beati
Paupis esse putant:iuuenes hortant̃ ut illam
Ire uiam pergant:& eidem incũbere sectæ:
Sunt quædã uitiorũ elementa:his ꝑtin9 illos
Imbuit:& cogit minimas ediscere sordes
Mox acquirendi docet insatiabile uotum
Seruorum uentres modio castigat iniquo.
Ipse quoq̃ esuriens:neq̃. n. oĩa sustinet unq̃
Mucida cærulei panis consumere frusta:

ARCAno. uo. mo. de mosæ ẽt saty. vi. plura diximus mosæ ãt deus leges dedit:q̃ seruabant̃ in arcanis NON mõstrare. s. tradit moses. QVæsitũ ad fõ. Tacitus li. xxi. scri. mosen cũ ingenti hoĩum cœtu ex ægypto cessisse:sed nil eq̃ q̃ inopia aq̃ illos fatigabat. Quũ grex asinoꝝ agrestiũ e pastu in rupẽ nemore opacã cõcessit:secutus moses cõiectura herbidi soli: largas aq̃ꝝ uenas apuit. Id leuamẽ & cõtinuũ sex dierum iter emẽsi:septĩo pulsis cultoribus obtinuere terras in qbus urbs & tẽplũ dicata sũt:moses quo sibi in posteꝝ gẽtẽ firmaret nouos ritus contrariosq̃ cæteris mortalibus ĩdidit &c. DEDucere tradit:idẽ moses. SOLos uer. i. decorticatos & pellẽ nõ hñtes. scribũt aliq:q̧ uerpus dr̃ ĩpudicus digitus quo iudæi ferũtur sabbato anũ purgare. Vñ iudæi uerpi dñr. PAter. s. ẽ. SEPtima lux:i. sabbatũ:de quo plura i. vi. saty. Et Tacitus lib. xxi. ait q̧ septĩo die iudæis ociũ placuisse ferũt:qa is finẽ laboꝝ tulerit. IGNaua:pigra iners ĩutilis. VLLã:nihil. n. sabbato iudæi faciũt. CAEtera supradicta & alia iubent̃ a parẽtibus. s. FALlit: patres. VITiũ:auaritiæ. s. SPEcie:apparẽtia. VIRtutis:acquirere. n. uirtutis ẽ:si iure fiat & diligẽtia dici põt. AVArus aũt p fas & nefas acqrere nititur uirtutis specie qđ quidem uitiũ est. Vnde Cicero libro quarto ad herenniũ de diffinitione optime ait. Non est ista diligentia sed auaritia:eo q̧ diligẽtia ẽ:accurata conseruatio suoꝝ. AVAritia: iiuriosa appetitio alioꝝ. Et Salustius ĩ iug. ait. Maius dedecus esse parta amittere:q̃ oĩo non parauisse:Et Ci. lib. ii. off. inquit habenda ãt ẽ ratio rei familiaris:quã quidẽ delabi sinere flagitiosũ ẽ:sed ita ut illiberalitatis, auaritiæque absit suspitio. Sit ipsum auaritiæ uitiũ. FRVgi utilis & custos. HESperidũ serpens aut põticus. Draco. nã hesperidũ hortos custodisse dr̃:& aureũ uellus apud colcos in ponto:de hesperidũ uero dracone & hortis late diximus in Bucolicis Aegloga sexta: uideto etiam in satyra sexta. De dracone autem aurei

MAN.

Fons moses

Verpi

Diligẽtia auaritia

uelleris uideto i sat.i. HVnc:aug.s. VER rēdum:honorandum. HIs.s.auaris. QVOcūq; mō:p fas & nefas
auatus animus — INCude:studio:cura labore:AR dēte ca.cupido & auido pectore:uñ Sene.epi.lxxxxv.sic ait. Auarus aīus nullo
satiatur lucro.philosophus itē libro.i.Polit.iqt:desiderium diuitia₊ uadit i īfinitū. ERgo:quoniā pr̄imonia cre
scunt. BEAti pau.Epicurus hōesta inqt res est læta pauptas:auctore Seneca episto.ii.ubi ipe ait.Qui cū pauper
diuitiæ mala — tate bñ cōuenit:diues ē.Et epi.xvi.Si ad naturā uiues nūq̄ eris paup:exiguū nā desiderat opinio īmēsum.Et Hie
ronymus in aureola sua ait. Exultarē debet pauper & deo grās agere:quia multis pr̄imōii nexib⁹ liberatus ē.Nō
cupiatur i hoc sæculo diues fieri ne mala plurima sibi acqrat.Et Hora.l.i.episto.ad senecā inquit.Nā neq; diuiti
Paupertatis lau — bus contigūt gaudia solis. Apul.itē orone prima sic ait.Paupertas iq̄.priscas apud sæcula oīum ciuitatū cōditrix
oīum artium reptris oīum peccato₊ inops oīs gloriæ munifica.Cunctis laudibus apud oēs nationes perfuncta.
Eadē.n.paupertas apud græcos in aristide iusta.i Platone benigna in epaminūda strenua.i socrate sapiens:i ho
mero diserta.Eadē pauptas po.ro.imperiū a primordia fraudauit proq; eo in hodiernū diis imortalibus Sim
pulo & Catino fictili sacrificant. IVVenes:filios. ILLam auaritiæ.i.sectæ auaro₊.s. SVNt.q.u.e.parētes ar
guit:qui paulatim ad auaritiæ summum ducunt filios. ELEmenta:principia & initia. IMBuit:pater.s.uotum
cupidinem & desiderium. MODio ini.tritici mensura minima:& citra æquum. SVBstinet con.s.seruos.

DOMI. — ¶ MOSis:ut scribit aduersarius iosephi orsephus prius dicebatur osiridisq; fuit sacerdos i heliopoli:dux iudæ
is exeūtibus ex ægypto leges is promulgauit:ne deos colerēt ægyptios:ne animalibus abstinerent q̄ i ægypto
sacra erāt:& ne cum aliquo uersarent̄ nisi qui eadem sacra colerēt. QVÆrum fontē:hoc dicit ex historia:nā
ut scribit Tacitus septimo die iudæo₊ multitudo:quæ mosem sequebat̄ penuria aqua₊ in primis laborabat:
sed moses secutus gregem asino₊ agrestiū:qui e pastu in rupem nemore opacā cōcessit cōiectura herbidi soli lar
gas aquarum uenas aperuit:sensus est legibus iudaicis adeo prohibent̄ a Mose uersari cum aliis:ut ne uia quidē
monstretur ab iis etiam ad fontem illum quo sedarunt sitim nisi eadem sacra colentibus idest iudæis. DRA
co:historia habet fuisse flexuosum sinum maris qui ambibat hortos hesperidum:ut scribit Plinius.

MER. Moses legūlator Iudæi a pellæ recutiti Verpi Sabbatū dies saturni frontinus — ¶ ARCano uolumine moses:legēdum est moses:nō moyses:quē non solū sacræ nostræ lr̄æ.Sed Diodorus &
Strabo legis iudaicæ auctorē & ducē gētis fuisse cum in iudæā migrarēt hebræi tradunt:huic deus leges dedit q̄
seruabant̄ in arcanis. PRæputia po.hoc est circuncidunt̄:p̄putiū accipit p pelle qua glās uirilis membri obdu
citur:inde circuncisi iudæi ab horatio appellæ & a Martiale recutiti dñr. EAdē nisi sacra colenti:transgressis i
eo₊ morē atq; legem. VERpos:recutitos dixerim:& appellat uerpos:utpote decorticatos & pellē nō haben
tes.Vir.in priapeis.Nocte uiros pegit unaTot uerpas tibi dedicat salignas. SEPTima quæq; fuit lux ignaua:p
septimā quāq; lucē sabbatū intellige:quod adeo supstitiose iudæi seruabant:ut irruente Tito per sabbata arma
noluerint attingere illud hic addā diem quē iudæi sabbatū in circulo ebdomadis appellāt latinos saturni diem
dixisse.Frontinus in stratagematis diuus augustus Vespasianus iudæos saturni die:quo nephas eis ē:quicq̄ serie
rei agere adortus superauit.FALlit n.uitium spē uirtutis:ex Ciceronis sn̄ia:uirtus quælibet finitimū habet uitiū
nō oppositum:nā auaro liberalis oppōitur:parcus uero finitim⁹ auaro liberali pdigus. HESpidum ser.q perui
gil poma aurea i hortis hespidū seruabat. PONticus ser.itē quē custodē aurei uelleris i colchis poetæ tradunt.
Incus Demensū — INCude as.pstat i metaphora:nā qa dixit crescāt pr̄imonia fabris:subseqtur cōmode icude & camio. Est.n.i
cus ubi aliqd cudimus. IRE uiā:Vir.icōitata ur̄ ire uiā:& ē græca locutio.MODio castigat iniquo:serius quot
mēsibus dabatur unde uiueret:quod a mensura demensum dicebatur.Terē.demenso de suo. INIquo:iniusti
ponderis aut mensuræ.Per.Fregerit eminas areti ædilis iniquas. MVCida:mucore læsa & corrupta.

VAL. — ¶ TRAdidit ar.quod.uo.mo.quas a sūmo optimo deo accipiens iudæis dedit obseruandas. ARCano.quod
uo.mo.moses mosæ dicimus:ut āchises āchisæ: & præposito ypsilo lr̄æ moyses:& moseus:uel moyseus: ut Or
pheus & theseus. NON mō:ui.ea.ni.sa.co.quod nullis nisi suis officiosi sint. QVæsitū ad fon.sua₊ re₊ origi
nē. SOLos de.uer.iudæos quod auersā ab aliis naturā hr̄e uideant̄ dictos. SPOnte tñ iu.imi.cætera solā inui
ti quoq; auariciā exercere iubent̄.Hora.Cæreus in uitium flecti mōitorib⁹ asper. Vtiliū tardus puisor pdigus
æris sublimis cupidus & amata relinqre pnix. FALlit.n.u.spē uir.psimoniā.n.uocat quā uult auaritiā intelligi.
CVM sit tri.ha.ut luxuriam euitare & uirtutē obseruare uelle uideat̄.Hespidū ser.q puigil mala dicitur aurea
custodiuisse.Luca.Et nunq̄ somno dānatus lumina serpens.Robora conplexus rutilo curuata metallo. AVT
pōe quē uellus aureū obseruasse aiūt notæ uero sūt fabulæ. VERrēdum artifi.q tātā cōstruere scierit pecūiā.
INCude as.sēp huic uni rei iuigilādo oīa tropicos dicta. QVI nul.exē.pau.bea.eē pu.existimāt pauperē oēm
eē ifœlicē:ut polynices apud euripidem i phenissis πένης γὰρ οὐδὲν εὐγενὴς ἀνήρ. SVnt qdā ui.ele.pri
mordia unde auaritia sumat initiū. SER uo₊ uē.famē. MOdio ca.ini.nō æq̄ cōcedēdi mēsura coercet. NEq;
enim oīa su.uti.mu.cæ.pa.cō.fru.hoc dicit tanta habēdi rabie efferat̄ ut pāis frusta q mucronē uetustate admi
serunt non patiatur uno absumi tpe:sed iubet in aliud tempus asseruari quo minus comesse liceat.

MAN. minutal. autumni corruptio — ¶ MINVtal:gen⁹ cōdimenti ex reb⁹ minuti cōcisis:au
ctor apicio:fiebat iter cætera mario pisce:liquamine:
oleo uio porris:coriadro. SEPtēbri:tē.n.obsōia ma
xie putrescūt sicuti & hoīum corpa aere qdē ñ certo:
uñ oui.i arte ait:de autūno:quū mō frigorib⁹ pmimur
mō soluimur æstu aer ñ certo corpe lāgor hēt. COn
chē.i.fabā uiridē:de q̄ lati⁹ sat.iii.ibi.Cui⁹ conche tūes.
SIg.signo ispsā. AEst.la.dicēda æstiui eius corruptio
nē ōndit:facile.n.æstate corrūpit̄:lacert⁹ āt cū cōche
appōebat̄.Mar.l.vii.Cū saxetani p.c.la.Et bñ.si. SILu

Hesternū solitus medio seruare minutal
Septēbri:nec nō differre i tempora cœnæ
Alterius concham æstiui cū parte lacerti
Signatam:uel dimidio putriq; siluro
Filaq; sectiui numerata icludere porri
Inuitatus adhæc aliquis de ponte negabit
Sed quo diuitias hæc p tormenta coactas:

Cũ furor haud dubi9 cũ sit maĩfesta phrene
Vt locuples moriaris egenti uiuere fato. (sis
Interea pleno cum turget sacculus ore
Crescit amor nũmi: q̃nt ũ ipsa pecũia crscit
Et minus hanc optat q nõ habet: ergo paraẽ
Altera uilla tibi. cũ rus nõ sufficit unum
Et proferre libet fines: maiorq; uidetur
Et melior uicina seges: mercatis & hanc: &
Arbusta: & densa montem: qui canet oliua
Quorũ si precio dominus nõ uicitur ullo.
Nocte boues macri: lassoq; famelica colo
Arměta ad uirides huius mittuntur aristas:
Nec prius inde domũ q̃ tota noualia sæuos
In uentres habeãt: ut credas falcibus actũ:
Dicere uix possis: q̃ multi talia plorent
Et quot uenales iniuria fecerit agros.
Sed qui sermões: quæ fœdæ buccina famæ
Quid nocet hoc iqt: tũicá mihi malo lupini
Quam si me toto laudet uicinia pago.
Exigui ruris paucissima farra secantem

ro. Silurus in ægypto nilo maxĩe crescit: ut scribit Pli. li. xiii. hic uero de puis loqt. SECtiui. p. Sectiuo po ro auctoritatẽ dedit priceps nero uocis gratia ex oleo æstatis mẽsiũ oib9 diebus. Est & aliud genus in capita excrescens Pli. li. xix. scribit. ALIqs de põ. i. mendicus i pontib9. n. mẽdici manent. SED quo. ad qd hẽs & uis. PHRenesis uolũt aliq phrenetis legẽdũ esse. furor inde & amẽtia nascitur. Serenus. Ex uitio cerebri phrenesi furiosa mouet φρενητησ phrenetes mente captus dr: Notãdum uero serenũ penultimã corripuisse. Mar. ãt uti, Iuuenalis pduxit li. iiii. dicens. Declamas in febre Mathõ: hãc eẽ phrenesim si nescis nõ es sanus amice mathõ. Celsus ãt li. iii. c. xvii. sic ait: phrenesis uero tũ demũ ẽ quũ cõtinua demẽtia eẽ incipit: aut quũ æger q̃uis adhuc sapiant: tñ quasdã uanas imagines accipit pfecta ẽ ubi illis imaginibus addicta ẽ: deinde uero sic scri. neq; alienũ ẽ: si neq; sanguis ante missus est: neq; mens constat: neq; sonus accedit: occipitio inciso cucurbitulam admouere: q̃ quia leuat morbũ põt ẽt sonũ facer FATo egẽ. i. statu & forte tali: ac si paup esses & indigeres Sene. epi. cix. sic ait: is minimo eget mortalis q minimũ cupit. Epist. uero. ix. sic stultus nulla re scit uti: sed oĩbus eget. Et epist. xii. Malũ est in necessitate uiuere. Et epi. lxxvi. Occurrent. qđ genus egestatis grauissimũ est i diuitiis in opes & Hora. li. i. epist. ad loliũ: Sẽp auarus eget certum uoto pete finẽ. Idẽ sat. i. sic in auaꝝ cõgestis undiq; saccis idormis inhians: & tãq̃ pcere sacris cogeris aut pictis tanq̃ gauderẽ tabellis. Nescis quo ualeat nũmus quẽ pbeat usum. Panis ematur holos uini sextarius adde qs humana sibi doleat nã negatis. Gel. li. viii. c. viii. sic obseruato rerum usu sapiẽtes uiti dixere: multis egere: q̃ multa hẽat magnaq; indigẽtia nasci: non ex inopia magna: sed ex magna copia: multa. n. desiderari ad multa q̃ hẽas tuẽda. SACculus: crumẽa. CREscit amor numi. Hor. item li. iii. Odarum sic crescentem sequiẽ cura pecuniam. Et Ci. in paradoxis ait. Neq;. n. unq̃ expleẽ nec satiatur cupiditatis sitis neq; ea solum q̃ habent libidine augẽdi cruciantur sed etiam amittẽdi metu. PROferre: elõgare. ARIstas: segetes. INde do. s. redeũt. NOValia. i. segetes: de noualibus ãt late i. bu. dixim9. SAEuos: famelicos. SERmones. s. sunt de auaro. BVCcina: tuba inquit auarus. TVNicá lu. hoc ait quia lupinoꝝ siliq plene sũt Metaphoricos ãt đ plẽa archa ĩtelligit. Hor. in sat. i. at mihi plaudo ipse domi. simul ac nũmos cõtẽplor i arca. PAGo: uilla' πηγή. n. fons dicitur: inde pagus. nam iuxta fontes uillæ fieri solent.

(MINVTal: genus condimenti est quod ex rebus minutim concisis fiebat ut docet Apicius: uariis generibus & noĩbus inter cætera minutal unum fiebat marino pisce: liquamĩe: oleo: uino: porris capitatis: coriandro. & reliquis dicebaẽ terentinũ. Apicianũ: marianũ: dulce: a uarietate reꝝ uariũ dr a Martiale autũno intẽpestiuũ erat & sub exitu estatis. Fidẽtinus minutal ptẽ & frustũ cœnæ exponit: quũ ipse tñ uix tota cœna sit cõtẽt9. CONchẽ. i. fabã uiridẽ de qua diximus i cõmẽtariis Martialis. SIGnatã: custoditã etiam signo ĩpresso. Martialis: hæc signata mihi quinq; diebus erũt. i. seruabũtur. LACertus: piscis ex betica saxetanus dicitur a patria ubi rapitur tenuis mẽsæ cibus & pauperis concha apponebaẽ. Martialis. Cum saxetani ponaẽ cauda lacerti Et bñ cœnas cõchis iuncta tibi ẽ. DE ponte. i. mendicus ut alibi exposuimus. QVI non habet: hoc ẽ quod scribit Pli. sed a nũmo inquit prima est auaritiæ origo excogitata fenore: questuosaq; segnitia. hæc paulati exarsit rabiæ quædam nõ iam auaritia, sed fames auri. ARBusta: arbustum hr̃e folia similia thamarici scribit Theophrast9: arbusta uero scribit Cato pdia eẽ i q̃bus arbores tm̃ cõsitæ sint. Columella ex nouẽ generib9 pdioꝝ octauo loco ponit arbustum nono siluam grandiariã. NOCte boues macri: ex ueteri iniuria loqtur de malo uicino: nam ut scribit hesiodus & repetit Columella: ne si bos quidem amittẽdus eẽt uicinus malus ẽ. habẽdus: adeo ut eodem auctore multi pretulerint carere penatibus: & pp iiurias uitioꝝ sedes suas pfugerint iberi: achei: albani: aborigines: arcades deniq; in suum inuehitur uicinũ: q nec arborẽ plixiorem stare nec inuiolatum semiarium: Nec padamẽtum adnexũ uinæ: nec ẽt pecudes negligẽtius pasci sinebat. QVId nocet. æmulatio horatiana. nam Horatius auarum ita loquẽtẽ introducit: populus me exsibilat at mihi plaudo ipe domi simul ac nũmos cõtemplor i arca.

(PARte lacerti. hic piscis idõeus ad salsamenta conficienda: seruatq; usq; in tpa nostra nomen priscũ: de hoc pisce Mar. Cũ saxetani ponitur tibi cauda lacerti. Et bene si cœnas cõchis inuncta tibi ẽ. MINutal genus edulii qđ Per. minutum dixit Papare minutũ possis. CONchen. legumenti genus cõcha uŕ nõ absimilis lenti: dicebaẽ & concha cyrica: de qua Mart. Si spumet rubra conchis tibi pallida testa Lauterum cœnis sæpe negare potes: Græci in maschulio gñe proferunt hoc legumentum hic cõchus: & p diminutionẽ cõchiõ. SIGnatã: ut reliqæ tutius seruarẽt. imo a fraude seruoꝝ uidicarẽt. signari uasa solebãt annulis. Vñ Ci. sicut olim matrem meam facere mẽini: q̃ lagẽas ẽt inanes obsignabat ne dicerent inanes aliquæ fuisse: q̃ furti essent exsiccatæ. ALIquis de

Sillurus
DOMI.
MERV:
Lacertus
Minutal
Conchis
Conchus
Signare
lagenas

&

phrenetis VAL. po.ad potes mendicarĩ solebāt ut supra diximus. PHre.legēdū ē ñ phrenesis:& ē morb⁹ lædēs mētē & ad īsaniā (deducēs. ℂSOLitus seruare mūtal septēbri.quo tpe q frigora appetitū excitēt mordētia pferti cū antea æstus corpa attenuauerit. CONchā:leguminis spēm gne ut ipse supra:cuius cōcha tumes. AESTiui cū parte lac.piscis uilis. SIGnata:ne īminui occulte queat. PVTriq; siluro.pisce. FILaq; sectiui nūerata icludere porri:singula sunt auari amplificatiōes:simul āt oīa rabiē nō potuere magis exaggerare.sectiui aūt iō dicit porri qa est & capitatū.Columella.porrꝝ si sectiuū facere uelis densius satū præceperūt priores relinqui: & ita cum increuerit secari:sed nos docuit usus lōge melius fieri si differas & eodē more quo capitatum modicis spaciis.hoc Pli. ait neronē uocis grā ex oleo æstatis mēsiū oībus diebus usum nihilq; aliud assumpsisse ac ne pane quidē uescendo. INVitatus ad hæc aliquis de ponte negabit:ubi mendicāt in pōte pauperes ad has inuitati epulas se uēturos negabūt. TOT p tormēta coactas:tot cruciatibus accumulatas. CVM furor aut dubios:sic Hora. Danda est hellebori multo ps maxīa auaris.Nescio an anticyrā rō illis destinet oēm. CVm sit manifesta phrenesis: ut argumēto nō īdigeat.Phrenesis furor:amētia que ex aliquo nascitĩ morbo:sed nō ut hic lōga penultima.Serenus protulit inquiēs.Ex uitio cerebri phrenesis furiosa mouetur.Amissasq; refert frendēs amētia uires.Viuianus quoq; interdū inquit uitiū corpale usq; ad aīum puenit & eū uitiat ueluti cōtigit phrenetico quia id ei ex febribus acciderit. EGEnti ui.fa.ut uiuus egeas ac diues moriare. PLEno cum tur.fac.ore.cū ad sūmū pecūia cumulum excreuit. ALTera uil.ti.cum rus nō suffi.unū.uilla ubi habites:rura sunt quæ pscindas & colas.uñ uillicus qui uillæ præest rusticus qui arua colit.uilla ab eo dicta ut Var.,inquit.q ī ea cōuehuntur & euehūtĩ a quo rustici uellā uillā dixisse & qui uecturis uiuerent uelaturam fecisse ait.rus aūt iō appellatum putat q in agris quotquot ānis rursū facienda eadē:ut rursū capias fructus:sūt ēt qui απο τησ αρουρασ:elisa prima littera deductū censeāt. AD huius mittuntĩ aristas catachresis nam ab ariditate aristæ dñr. QVAm to.noua sæuos in uenhēant hiperbolicos sane has nouales & hæc noualia dicimus:sunt uero cū prima arua proscissa sūt:ut inqt Ser. Var.aūt seges inqt drĩ qđ aratū nec dū satū est:noualis ubi satū fuit anteq secūda aratio renouatĩ. FALcib⁹ actū succisū. QVOd no.hæc inqt:auarus turpi fama uexari. Tunicā folli:mihi ma.lupini.hoc est quid uis uilissimum ut leguminum putamina. QVAm si me to.lau. uici. pa.tota uilla quæ απο τω πηγου.i. a fontibus ad quos multi cōueniūt rustici dicta.īde pagani rustici.Ouid.in fastis.Pagus agat festū pagū lustrate coloni. Et date paganis ānua liba focis.Vlp.de fugitiuis.hoc aūt senatuscōsultū additū ēt dedit militi uel pagano ad inuestigandum in prædia senatorum uel paganorum.

Scilicet & morbis & debilitate carebis.
Et luctum.& curam effugies.& tēpora uitæ
Longa tibi post hæc fato meliore dabuntur
Si tantum solus culti possederis agri.
Quātū sub tacio populus romanus arabat
Mox etiam fractis ætate.& punica passis
Prælia uel pyrrhū imanē.gladiosq; molossos
Tandem pro multis uix iugera bina dabātur
Vulneribus.merces ea sāguinis:atq; laboris
Nullis uisa unq̄ meritis minor aut ingratæ
Curta fides patriæ.saturabat glebula talis
Patrē ipsum.turbāq; casæ qua fœta iacebat
Vxor.& infantes ludebant quattuor unus
Vernula.tres dñi.sed magnis fratribus horū
A scrobe uel sulco redeuntibus altera cœna
Amplior & grandes fumabant pultibus ollæ
Nūc modus hic agri uestro nō sufficit horto
Inde fere scelerū causæ:nec plura uenena
Miscuit.aut ferro grassatur sæpius ullum
Humanæ mentis uitiū que sæua cupido
Indomiti census:nam diues qui fieri uult
Et cito uult fieri:sed quæ reuerentia legum.
Quis metus aut pudor ēunq̄ pperātis auari
Viuite contenti casulis:& collibus istis

MAN. ℂSCilicet & mor.oñdit poeta pauca possidētĩ nĩ miũs eē mali & curæ. POst hæc:remotis morbis:luctu & cura. SVB ta. tpe tacii regis sabioꝝ:q romulo īr cā⁹ ē amicitia. MOX:deīde. FRactis æta.senio cōsūptis militia dabātĩ bina iugera &c. PIR rhū: epirotaꝝ regē đ quo legito Pli.de uiris illustri. MOLossos: epiroticos.Stra.n.li.vii.docet:q Theopō.xiiii. epirotaꝝ gētes eē refert e qbus celebratissimæ erāt chaōes & molossi. (Chaones Molossi Iugerum) IVGera bi.da.pli.li.xviii.c.ii.edocet:q rōuli tpe bina iugera populo ro.satis erāt.postea īqt iugeꝝ uocabat q uno iugo boū ī die exarari potuisset. Coluella uero ī plogo lib.i.scribit q.C.fabritius & Curius dētatus:alter pyrrho finibus italiæ pulso : domitis alter sabinis:accepta q̄ uiritum diuidebātĩ captiui agri septē iugera.nō minus īdustriæ col erit:q̄ fortiter armis q̄ fierat. MERCes ea san.populi grati ē pmiis efficere meritos bñ de rep.ciues:ut inqt Ci.p miloē. (Gratitudo populi) HAVd ingra.Cur.fi.pa.sic ī antiquo textu legimus.dic aūt fides igratæ prīæ haud curta.i.pua.cūs erat ingratæ uero ait.qa tm̄ bina iugera darentĩ. GLEbula:duoꝝ iugerū. VNVus uer.oñdit oībus seruulū unicū fuisse satis. HORū:dñoꝝ. A Scrobe uel sul.i.a fodiēdis uineis & arādis agris. ALTera cœna:scđa: nā pria parentū natorumq; fuerat. AMPlior:pp laborē.s. hitū. (Puls Horti in urbe) PVLtibus:oñdit nihil lauti patū.Ān usū panis pulte uixerūt longo tpe prisci.auctor ē Pli.lib.xviii.c.viii. MODus hic.i.mēsura duū iugeꝝ. HORto: mīme ergo aruis.Pli.li.xix.sic.Iā pridē hortoꝝ noīe ī ipsa urbe delitias:agros uillasq; possident.prius hoc instituit athenis epicurus hortoꝝ magr̄. Vsq; ad eū moris nō fuerat in oppidis haberi rura.Romæ qdē per se hortus ager pauperis erat &c. (Epicuri horti) INDe:ex cupiditate & auaritia. CAVsæ sunt:uidelicet. GRAssatĩ:furit sæuit. Grassari autem latrones dñr uias obsidentes.Gradi si quidem ambulare est.Vnde est tractū grassari uidelicet ab impetu gradiendi.auctor est Festus. VIVite cū.ca.antiquorū parsimoniā laudat:paruo eni contenti erant

dinnit·q postea sui tpis hoies. VIVite con ca.& col.ist.Hor.itē de patre sat.iiii.li.i.ait quū me hortaretur: par/ce frugaliter atq uiuerem uti cōtentus eo q mi ipse parasset.Et li.i.epistola ad loliū ait.Quod satis ē cui contin/git nil amplius optet.Itē epistola ad Aristium eodem libro.Laetus sorte tua.uiues sapienter Aristi. Lætus Sorte tua Marsi.

SCILicet & morbi.ironia ē poetæ rn̄dētis auaro:q̄si dicat ēt si fueris diues nō poteris carere aliis incōmodis DOMI.

QVAntū sub tatio:sub Romulo ut inqt Pli.bina iugera singulis satis erant:nulliq maiorē modum agri attri/buit po.roman⁹.Dona uero eodem auctore impatoꝝ & fortiū ciuiū amplissima habebantur quantū quis uno die plurimum circūarauisset.Liuio in septio auctore:lata demū ē lex ne plus qngentis agri iugeribus alicui possi/dere liceret. VEL pyrrhum immanē.i.q passi eēnt uulnera aduersus pyrrhū regē epirotaꝝ q ad Aschulū i agro picēo cū Dētato cōsule bis p̄liū cōseruit.i quo ceciderūt sex romāꝝ milia ut Hieronymus historic⁹ tradit.Dioni/sius uero auctor ē semel tm̄ pugnatū fuisse cessasseq p̄liū uulnere Pyrrhi brachio hasta trāsfixo utriq cæcidisse supra qndeci hoīum milia. BINa iugera:imo septē iugera accepit Dētatus cōsul:ut scribit columella.Pyrrho ita liæ finib⁹ pulso. HAVd igratæ:ppterea quia tm̄ bina iugera darēt. TREs dn̄i:alludit ad cōmunē hītationē: & ius triū natoꝝ. NOStro nō sufficit horto.i.habemus ampliores hortos nunc quā antiq agros.Pli.uiridia & piscinas iuuat habere maiores gratumq si nō aliquem & culinas hortus in legibus duodecim tabularū prisca di/ctione heredium dicitur:unde herediolum apud columellam.

QVAntum sub tatio.tatius cū Romulo regnauit:quo tpe bina iugera sufficiebant i p̄miū. GLAdiosq mo/lossos.epiroticos dixit post exactos reges iugeꝝ mēsura plebi assignata fuit:& ut Columella ait caius Fabricius & curius dentatus alter pyrrho finibus italiæ pulso:domitis alter sabinis acceperunt:q uiriti diuidebāt septē iu/gera. AScrobe uel sulco:redeūtibus a fodiendis uineis & arādis agris. Nam fere scrobe effossa feruntur uites. semīa uero sulco q̄q & sulco uites seruantur. PVLtibus:ante usum panis(Vt diximus) pultæ uictitarunt prisci. MER. Septem iugera

GRAssatur:furit fæuit:sed proprie dn̄r grassari latrōes uias obsidentes:gradi siqdem ambulare est.Vn̄ tractū grassari ē ab impetu scilicet gradiendi:hic uelut honesto uerbo usus est Salusti.i præfatione Iugurthini belli:qui ubi ad gloriam uirtutis uia grassatur. INDomiti:magni. Grassari quid

SCIlicet & mor.& debi.care.totus hic locus uultuose legēdus:& pronunciatione iuuādus est ne affirmare ui/deatur q ironicos negare contendit. QVAntum sup.ta.po.ro.arabat quo tēpore sabinorū regis Tatii & Ro/muli cōe fuit impium romanū & sabinū. FRActis æta.senio cōfectis. AC pu.pas.præ.primum secūdū & ter/tiū quo carthago diruta ciuitas eē desiit. PYRrhū ima.epirotarū regē bello acrē. GLAdiosq molo.τοῦτο. nam molosiæ fuit rex pyrrhus. VIX iu.bi.daban.iugeꝝ:ut Var.& Coltiella aiunt a iūctis duobus actibus qua/dratis dictum iugum uocant q iuncti boues una die exarare possint. AVT ingra.curta.pro curtata imminuta. VAL.

GLEebula:agellus. VNVs uer.tres domini ut oibus seruus unus satis eēt. FVMabāt pul.ollæ.ex quo nihil laute paratū fuisse ostenditur. NVNc mo.hic agri nr̄o nō suffi.hor.hoc dicit.tantū romana creuit luxuria ut qui agellus familiam pascebat unū nunc horto non sufficiat. NEC plu.uene.miscuit.Aut fer.gras.fæ.uillū.Hu/manæ mā.ui.q scæ.cupi. INDomiti cē.sic Ci.intelligi facile pōt nullum eē officium tam sanctum atq solēne:qd non auaritia comminuere atque uiolare soleat.

O pueri marsus dicebat:& hernicus olim
Vestinusq senex.panem quæramus aratro
Qui satis est mensis.laudāt hoc numia ruris
Quorū ope & auxilio gratæ p⁹mun⁹aristæ
Cōtingunt hoies:ueteris fastidia quercus
Nil uetitū fecisse uolet:quem non pudet alto
Per glaciem perone tegi:q summouet euros
Pellibus inuersis:peregrinaq ignotaq nobis
Ad scelus:atq nephas q̄cūq ē purpura ducit
Hæc illi ueteres præcepta minoribus:at nūc
Post finem autūni media de nocte supinum
Clamosus iuuenē pater excitat:accipe ceras
Scribe puer:uigila:causas age.plege rubras
Maiorum leges:aut uitem posce libello
Sed caput intactum buxo:naresq pilosas
Annotet:& grandes miretur lælius alas

OPVeri:o filii.MARsus se.Marsi Italiæ populi: qb⁹ alba finitima ē i excelso locata saxo: ppe fucinus ē lacus·longitudine par pelago:quo iterdū de crescēte loca prius mersa desiccant:& agricolationem rusticis exhibet.auctor est Strabo.li.v. HERnicus se.hernici & lauinio & albæ uicini erant:ac ipsi romæ: ut scri/bit Srabo li.v.sunt autē anagnini & eis uicini. Macro/bius li.v.sat.scribit hernicos a pelasgis oriūdos:appel/latosq ita a quodā duce suo:qui hernicus noiabat. Et hernicum qdem hominē pelasgum ducē hercinis fu/isse Iulius hyginus in li.ii.urbiū.nō paucis uerbis pro/bat. VEStinus se.uestini sabinis & marsis uicini sūt ut Strabo li.v.edocet. PANē q̄ra.ara.Sene.epi.cxi. etiā inquit.Ad ueras potius te cōuerte diuitias: disce paruo esse cōtentus.& illā uocē magn⁹ atq animosus exclama habeam⁹ aquā habemus polētā.Et Lu.li.iiii. satis i populis fluuiusq ceresq. PANē quæram⁹ ara/tro:oium enim rerū:ex qbus aliquid exqritur nihil est agricultura melius.nil huberius nil dulcius.nil hoie libe/ro dignius:ut inquit Cice.li.i.offi. NVMina ru.i.Tel/lus & ceres hoc loco:ait enim oui.li.i.fast.placentur mr̄es frugū tellusq ceresq:farre pio grauidæ uisceri/busq suis:offm̄ cōe ceres & terra tuentur:hic præbet causam frugibus illa locū:Cōsortes operum p qs correpta uetustas.Quernaq glās uicta est:utiliore cibo &c. pli.quoq li.v.scribit q ceres frumēta cum antea glande uescerentur.inuenit.Eadem molere & conficere i attica italia:& sicilia ob id dea iudicata:Iuue.Maronem imitatus est:dixit.n.ille in.g.Liber & alma ceres:uestro si mu/nere tellus chaoniam pingui glandē mutauit arista:poculaq inuētis acheloia miscuit uuis.Bacchus enim apud græcos prim⁹ docuit uini usū ut testis ē capella libro d̄ nuptiis.plura tn̄ diximus i pricipio.g. CONtingūt:sētiūt MAN. Hernici Vestini Pannum contentū esse agricultura.

Pero
Perone
hyemis initium
ius ciuile

aduertũt. PERone.po rusticũ ẽ calciamẽtũ. Virg.li.vii. de hernicis:Crudus tegit altera po:περονη fibula dr περόναω seu προνεω fibula necto. PEL libus iuersis. Maro li.vii.de hernicis ait fuluosq; lupi de pelle galeros Tegmẽ habẽt capiti:uestigia nuda sinistri Instituere pedis Crudus tegit altera po:id autem calciamẽti genus fu niculis quibusdã pedibus circũdatur: PERegrina purpura:ex tyro.n. potissima ueniebat.ltẽ ex aphrica:ex lacõi ca ut scri.Pli.li.ix.ḋ qb⁹ latius supra. HAec: supradicta uidelicet. PRAEcepta:dabãt.s.miorib⁹.i.filiis. POSt. fi.au.hyemis initii q̃ quidẽ q̃rto idus nouẽbris icip.ut scri. Var.li.i.de re rust. eo ãt tpe studiis opa ipedit. RV bras le.sunt.n.rubricæ & tituli ex minio:& rubro colore. Ci.ãt de iuris ciuilis s̃nia li.i.de oratore:ita scri. Et.n.sine cõtrouersia & magna ẽ & late patet & ad multos ptinet:& sũmo ihonore sẽp fuit. Et clarissimi ciues ei studio: & sẽp pfu erunt:& hodie p̃sunt hæc ille. Nõ ab re igitur Iuue.ad talia scripsit pueros a pẽtibus excitari. AVT. ui.p.li.i.litteris commendaticiis seu libello i laudẽ Impatoris a te cõposito:ab illo Cẽturiõatũ posce. Cẽturio.n. i castris i mãu uitẽ hẽbat ipii signũ:q̃ desides milites castigabat de q̃ latius dixius sat.viii. BVXo:pectie. NA resq; pi.hispida mbra qdẽ & duræ p brachia setæ:pmittunt atrocem animũ. Vt sat.ii.ait. ANNotet.ipator sci licet Lælius. GRAndes alas:pilis hirsutas partes sub scapulis.

DOM.

¶MARsus: Fidentinus Marsũ poetã intelligit & uestinũ:cuius in Nerõe meminit Tacitus:o stultũ hoiem & amẽtiorem futuꝝ nisi has ineptias suas s̃nia nostra addita emendare tentasset:Nos de marso sene ex marsis po/ pulis & uestino ex uestinis intelligimus. Nam marsi: Vestini:hernici colendis agris pter cæteros olim intẽti fue/ runt:ex frugalitare igitur antiquorum & honesto diuitiarum studio sui tpis luxum uituperat & cupiditatem introducit uerba Marsi senis & uestini ad filios.de Marsis & Vestinis populis alibi diximus ex sẽtẽtia Strabõis:

QVOrum ope & auxilio:piphrasis ẽ Bacchi e cereris ex carmĩe Virgiliano:q̃uis Macrobius & Probus p libe rũ illic solẽ iterpretẽt pCererẽ Lunã: quasi dicat quũ liber & ceres dederint nobis panẽ & uinũ ægre ferrent si ñ hæc coleremus Virg.caoniam pigui grãdẽ mutauit arista. PERone:Pero ex crudo corio calciamentũ erat quo & in bello utebãt Virg.Crudus tegit altera pero.& in uẽationibus aduersus niues:ut scri.Hora. POSt fi nem autũni:qa tũc homines uigilare & lucubrare icipiũt. RVBras.i.miniatas:Nã minium ut ẽt Plin.scri.i uo luminũ scriptura usurpabat. POSce uitẽ.i.cẽturionatũ i quo uitis gestabat ut añ ẽ dictũ. POSce.s.ab impera tore libello supplici. NAResq; pilosas nã pillosi hoies maioris roboris existimãt. LAElius:Lælium põit pro eo q militiæ curã suis tẽporibus habebat. FAC inquit ut Lælius a quo es scribẽdus cẽturio:& i militiã te negli gẽtem cultũ corpis.nã ita putabit idõeum militẽ. Quid suspicatur. Fidetin⁹ duce pceptore suo. Læliũ accepi hoc loco pro eo cuius meminit. Martialis:nã ille IocTius dicebat & theatri ñ militiæ curã habebat. BVXo.i.pectie nã ex buxo fiebat:Martialus:Multifido buxus q̃ tibi dente dat. GRAndes alas.i.grandibus pillis hispidas.nam uirilitas indicium dat ex pilis:cũ alibi fruticãtibus. Tũ sub alis quo tpe adulti dñr hircosi ob fetorem hircinum.

DIRue maurorum atteias.i.i mauritaniam extremã:aut ad caput rheni ubi sunt brigantes populi:& illic euer sis oppidis age ingentem prædam quia scilicet in his locis tunc arma erant romana.

MERV.
Hirnici unde
Vestini
Purpura uitiosa
Rubrica
Initium ui gilandi
Victis
Pecten
Volsellæ

¶MARsius:Marsi ultra picenũ agrũ populi sunt samnites uerius. HERnicus:i sabinis populus a saxis appel/ latus:q̃ hernica sabinoꝝ lingua dñr (Vt sentit Ser.) de his Virg. Hernica saxa colũt. Sed Macrobius a noĩe her/ nici pelasgi:qui dux fuit eoꝝ dictos hernicos tradit:quãtũ ex higino cognouit. VEStinus:uestinos caseum lau/ datissimum Romã misisse memoriæ proditũ est. Mart. He tibi uestino de grege massa uenit. PERone calcia mẽtũ ẽ pero. Virg. Crudus tegit altera pero pegrina. Seruius exponẽs illud in nono Virgilii. Ingenti murice:sic ait. Hanc Purpurã uitio fuisse:& dedecori apud maiores coustat Iuuenalis. Peregrina ignotaq; uobis ad scelus:at q; nephas q̃cũq; est purpura ducit. MEDia de nocte.uel noctu:ut ẽ illud Horatii. Vt iugulent hoies surgunt de nocte latrones. Aut post mediam noctem. RVBras maiorum leges apud priscos:quod & in nostra tpa dura/ uit.tituli Atq; capita legũ rubrica notabãt. Per. Præferti siqd masuri rubrica notauit. POSt finẽ autũni:quo tpe uigillabat:q̃q; a uulcanalibus (Vt scribit iunior Pli.) uigilare incipent:ut de Pli. lectum est. AVT uitẽ posce libel lo.sẽsus post libellos legũ.aut si legibus discẽdis dar operã nolueris:pete cẽturio natũ:uel tribunatũ militum. Nã ut supra dixius tribuni militũ atq; centuriones uitæ desides:& segnes milites castigabant. CAPut intactũ buxo. hoc ẽ negligentiore cultu corpis te robustũ militẽ existimet Lelius. BVXo.i.pectine. Martialis. Quid faciet nullos hic inuentura capillos. Multifido buxus que tibi dente datur. GRAndes alas.i.pilos.subalares:quos uol sellis tolli sæpe molliores homines iubebant.

VAL.

¶MARsus di.& her.olim.populi sunt monticolæ. VEStinusq;.s.e populi uestini quoq; sunt nõ lõge ab urbe sed hic propriũ nomẽ accipiẽdũ:cuius & Mar.ita meminit. Cũ grauis externas uestin⁹ duceret horas. Et iam per stygias esset iturus aq̃s. Vltia uoluentes orauit pensa sorores. Vt traherent parua stamia nulla mora:iã sibi defũ ct⁹ caris dum uiuat amicis. Mouerũt tetricas Tã pia uota deas:tã largas partit⁹ opes a luce recessit Seq; mori p⁹ hac credidit ille senem. NV.ru.ut panes fauni satyri. VET e.fasti.q̃r.q; grãde hoies uescerentur ante cererem & saturni traditum serendi modum. NIL uetitum.legibus uel consuetudine aut natura fieri prohibitum. AL to per gla.pero.tegi calciamenti gener. Vir.crudus tegit altera pero.a græcis περονι ansa dr qua supne ne pede facile elabatur calceus annectitur. AD scelus atq; nephas q̃cũ.ẽ pur.ducit.hoc dicit.opes quecunq; malorum sunt irritamẽta. POSt finẽ autũni cũ noctes longissimæ sunt. ACCipe cæras:tabulas cæratas. CAVsas age liti.cãs sume defẽdẽdas uñ lucrũ facias. PER lege ru.ma.q̃s ueteres leges cõdiderũt eaꝝ rubricas pdisce. AVT uitẽ posce.i.primi pilatũ. nã subiungit. VT locupletẽ aqlã tibi sexagesim⁹ annus afferat.& his erat mos uitẽ in manu gestare ut supra quoq; mõuimus. ET ui.po.libello.discẽdo.nã ut Vegecius de re militari: inquit signife/ ri nõ solum fideles sed ẽt litterati hoies deligebantur q & seruare deposita & scirent singulis reddere rationem.

SED.ca.inta.buxo pectine buxeo. NARes q; pilo.& grãdes miretur lælius alas.i. pilos in manibus demiret dux aliquis.ut lælius nec te ut glabellum umbraticũq; contemnat.

¶MAVrorum atteias.i.mapalia:de quibus late in.g. BRIgātum:brigātes ī britānia populi:ut Stra.docet li.iiii. Contra hos aūt post neronis mortē bella grauissima gesta sunt. LOCupletē aqui.quæ facit locupletes ante āt sexagesimū annū ab militia missio nō dabat. SOLuūt ti.cor.uen.philosophus particula.xviii.pble.scribit.Metuentibus aluū solui:& urinā prouocari qm̄ calor insitus nobis rē quācūq timuerit defugit atq ī ima de superis defluit hinc efficitur ut alui uesicæ quæ fundantur.Nam & anethum & absynthium & quæcūq urinam mouëant calida esse manifestum est.& hircius li.iiii.de bel.alex.sic ait.Sed terror hominibus mentem cōsiliūq eripit & mēbra debilitat. SVBeāt:offēdāt. ABLegandæ ty.ul.pelliū opus intelligit:trāstyberim nāq aīalia excoriabāt.Mar.li.vi.Nō detracta cani trāstyberina cutis. LVCri odor:ad illd̄ Vespasiāi allusit.scri.n.Trāqllus ita rep̄hendēti filio tito:q̄ ēt urinæ uectigal commentus esset:pecuniā ex prima pensione admouit ad nares:sciscitās num odore offenderet & illo negante atqui iqt e lotio ē. POEtæ:ennii.s. PRAesto:do p̄beo. FEStinare.ad auaritiam docendam. VT aiax: ironia est.Aiax enim & achilles parentes uīcere bn̄ gestis:nō āt uitiis. NONdū īple.ordo est.mala neqtiæ Nōdum impleuere medullas naturæ.i.nōdum maturus est & pfectus.NEQuitiæ:iniquitatis & auaritiæ. Quid āt pprie sit nequitia supius late patuit. LONgi cultri.i.nouaculæ.

MAN.
Brigantes
Metuentium qualitas
Lucrum ex quolibet

Dirue maurorū atteias:castella brigantum:
Vt locupletē aquilā tibi sexagesimus annus
Afferat:aut longos castrorum ferre labores
Si piget:& trepido soluūt tibi cornua uentrē
Cū lituis audita pares quod uendere possis
Pluris dimidio.nec te fastidia mercis:
Vllius subeant ablegandæ tyberim ultra
Nec credas ponendū aliquid discriminis iter
Vnguēta:& coriū:lucri bonus ē odor ex re
Qualibet.illa tuo sententia semper in ore
Versetur diis atq ipso ioue digna poetæ
Vn̄ habeas quærit nemo:sed oportet hēre
Hoc mōstrat uetulæ pueris poscētib9 assem
Hoc discūt omnes ante alpha & beta puellæ
Talibus instantem monitis quēcūq parentē
Sic possū affari:dico uanissime quis te
Festinare iubet:meliorem præsto magistro
Discipulū:securus abi:uinceris ut aiax
Præteriit telamonem.ut pelea uicit achilles
Parcendū est teneris:nōdū iplere medullas
Naturæ mala nequitiæ cum pectere barbā
Cœperit:et longi mucronē admittere cultri
Falsus erit testis uendet periuria summa

¶ATTEias:alii accipiunt digna maurorum atteias mapalia significare ego potius intelligo hoc significare mauritaniam ad extremam partem libiæ.Dionysius ad summam libyen habitant atteios undas alcide qua sunt statuæ.Maurusia plebs. CASTElla brigantum:brigātes populi iuxta caput rheni Ptolemæus ad caput rheni tagetium brigātiū. SEXAgesimus ānus:nam sexagesimo āno mittebantur a militia:ante missio nō cōcedebatur. QVOd uēdere possis:nūc docet filium exercere uilissimā ēt negociatiōem modo faciat lucrū. SOLuūt uentrē:ex re naturali:nam ex timore aliqn̄ soluit uenter. ABNegandæ:ēt si ea merces sit quæ fuerit mittēda ultra tyberim:ītelligit negociationē coriorum.nam aīalia excoriabant trāstyberim.Mar.Verum transtyberina cutis. ODOr lucri: pōt uideri notare ēt auaritiā Vespesiani qui rep̄hēdēti filio q uectigal ēt urinæ cōmētus esset:pecūiam ex prima pensione admouit ad nares interrogans an odore offenderetur:illo negante. Atqui inquit tibi lotio est POEtæ.s.ēnii.nā q uersus seqt ē ennii. FEStiare.i.q cogit te urgere filiū ad auaritiā. VT aiax:aptissima ironia.nā aiax nō cōtēdit uitiis cū p̄re telamōe sed uirtute. LONgi cultri.piphrasis ē nouaculæ.i.cū cœpit radere (barbā.

DOM I.

¶MAVrorum attegias:attegiæ uident eē munimēta:& ppugnacula maurorum:& est barbarum uerbum:quemadmodum mapalia & magalia. CAStella brigantum:brigantes populi britanniæ:contra quos bellum gestum est grauissimum post mortem Neronis.Vnde iulius quidam britanticus est dictus.His tunc imperitabat regina Catismanda:quæ Claudii triumphum instruxerat. LOCVpletem aquilam:aut auream dixit. Nam aquila aurea post Marium in exercitu semper usi sunt romani consules & duces.Aut locupletem propter opes bello partas. SOLVVNT tibi cornua uentrem.Nam multis alioquin mortibus& duris militibus clāgore tubarum uenter soluitur.ABLEgandæ tyberim ultra:hortatur ut quacunq merce rem augeat:uel pellibus despsandis.uel corio præparando:quando odor lucri ex quacunque re fuerit nares non infestet. Nam ut Vespasianus ipse repræhendenti filio q uectigal etiam urinæ commentus esset:pecuniam ex prima pensione admouit ad nares:interrogans an odore offenderetur illo neganti.At qui inquit tibi lotio est. TYBErim ultra: confectores pellium transtyberim officinas habebant:q̄ rem & hic & Martialis significat.quum ait.Et detracta cani transtyberina cutis.

MFR.
Attegiæ
Brigantes
Aquila
Despsere
Lotio
Transtyberim

¶DIRue maurorum atteias.Donatus in barbarismo atteias barbarum putat uerbum esse quo ædificia aiunt significari.legitur & attigua barbarum nomē.Ruffus festus de situ orbis.Alterius syriæ limes iacet usq sinopē: Gurgitis attiguam mediis hic impigra in aruis.quidam habent ad tegeas.i cæsaris cōmentariis de gestis ī aphrica ita scriptum est erat oppidum infra castra Scipionis nomine adtegea:ubi præsidium equestre circiter mille millitum ut pluralem pro singulari potuisse uideri possit more poetico. CASTELLa Bri.populorum.Tacitus in historia.iam uentum aut procul mari quod hiberniam insulam aspectat cum ortæ apud brigantes discordiæ retraxere ducem. VT LOcupletē aquilā:uexillum cui tu præsis hoc est cum uexillo opes.nam primum totius legionis signum est aquila. SEXagesimus annus afferat:idest ut cum sexagenarius fueris opes sis ingentes assecutus. ET Tre.sol.tibi cor.uen.ut præ formidine tubarum concentus audire non queas. CVM li.au-

VAL.

dita lituus tuba inflexa fuit:ut quidam existimant appellata est a sonitu quem Home.expressit κηγξεοσ: utrū uero lituus auguralis uirga ab ea tuba an tuba a lituo dicta quidam subdubitarunt. Ci.tamen quid lituus inquit ille nr̄ q̄ clarissimum ē īsigne auguratus un̄ nobis ē traditus nēpe eo regiones dixerit tū cū urbē ediderit qui q̄dē romuli idem in curuū& leniter a summo inflexū batillū q̄ ab eius litui quo canit̄ similitudine nomē inuenit hic q eo canūt liticines dicti. LVCri bon⁹ ē odor ex re qualibet.ad illud spectat:q̄ de Vespasiano tran qllus.iq̄t Repphēdēti.n.inqt filio tito q̄ ēt urinæ uectigal cōmētus eēt pecuniā ex pria pēsione admouit ad nares sciscitās nū odore offēderet:& illo negāte atq inqt lociū ē. ANTe alpha & beta puellæ. anteq̄ litterarū discāt elemēta. PRæteriit telamonē.patrem. PARcēdū,ē teneris.q plerūq̄ acta paulo liberius adolescentia melius deinceps uitā suam instituunt:ut & Ci.p celio.eqdē mulios inqt uidi in hac ciuitate & audiui non modo qui primi laboris gustarent genus huius uitæ:& extremis:ut dicitur digitis attigissent:sed qui totā adolescentiā uoluptatibus dedissent emersisse aliqñ & se ad frugē bonam:ut dicitur:recepisse:grauesq̄ hoies atq̄ illustres fuisse :datur.n.cōcessu omniū aliquis ludus ætati:& ipsa natura profundit adolescentiæ cupiditates:quæ si ita erumpunt ut nullius uitam labefactent nullius domum euertant faciles & tolerabiles haberi solent. MALa nequitiæ.cupiditatis. NONdum impleuere medulas.naturæ. LONgi mucronem admittere cultri.nouaculæ cum rasorios cultros admittere.i.radi incœperit.

Exigua cereris tangens aramq̄; pedeq̄;:
E latam iam crede nurum:si limina uestra
Mortifera cū dote subit:quib⁹ illa premetur.
Per summum digitis:nā quæ terraq̄: mariq̄:
Acquirenda putes:breuior uia conferet illi.
Null⁹.n.magni sceleris labor:hæc ego nūq̄
Mandaui dices olim: nec talia suasi:
Mentis causa malæ tn̄ est & origo penes te
Nā qsquis magni census præcepit amorem:
Et læuo monitu pueros producit auaros
Et qui per fraudes patrimonia conduplicare
Dat libertatem: & totas effudit habenas
Curriculo:quē si reuoces subsistere nescit
Et te contempto rapitur:metisq̄; relictis:
Nemo satis credit tātū delinquere:quātum:
Permittas adeo indulgent sibi latius ipsi
Cum dicis iuueni stultū q dōet amico:
Qui paupertatem leuet:attollatq̄;ppinqui:
Et spoliare doces:& circūscribere: & omni
Crimie diuitias acquirere:quarū amor ī teē
Quāt⁹ erat patriæ deciorū ī pector e quātū
Dilexit thebas:si græcia uera:mœneceus
In quarū sulcis.legiones dentibus anguis.
Cū clypeis nascūt̄: & horrida bella capessūt
Cōtinuo tanq̄ & tubicen surrexerit una
Ergo ignem cuius sintillas ipse dedisti.
Flagrantem & late rapientem cūcta uidebis
Nec tibi parcet̄ misero.trepidūq̄; magistrū
In cauea magno fremitu leo tollet alumnus
Nota mathēaticis genesis tua sed graue tar//
Expectare colos.morieris stamie nōdū das
Abrupto.iam nunc obstas.& uota moraris.

MAN ℂEXIGua sūma:pua pecūia. CERERis arā.ubi .sāctissimū iusiurādū hēbat: & bonis tm̄ iēē licebat:ut supra ostēdimus. ELAtā:ad fun⁹ latā p filiū. MORtifera dote.i.grādi:& ex q̄ mors ei paret̄. QVIb⁹ digitis:aconitū innuit:scri.n.Pli.li.xxvii.q̄ cōstat oīum uenenorū ocyssimū eē acōitū:& tactis quoq̄ genitalibus
Aconitū fœminini sexus aīaliū eodē die inferre mortē.hoc fuit uenenū: quo īteremptas dormiētes a calphurnio bestia uxores.M Cæcili⁹ accusator obiecit. NAM qsqs magni: ordo ē.nā qsquis præcepit amorē magni cēsus ET p.i.læuo.i.iniquo & sinistro monitu producit pueros auaros. ET q.i.etiā pducit pueros auaros qui dat libertatē cōduplicare pr̄imōia p fraudes &c. LEVo īiquo & sinistro. METis relictis:Circū septē metas i citabāt̄ eq:ut Cassiodor⁹ scribit. STVltū:eē. CIRcūscribere:auferre decipere:ut sa.x.dixim⁹. DECiorum in pectore:de iis supius late.fuere āt & plurimi q pro pr̄ia urbe roma obire uoluerunt.quorū qdē unus. L.Tubero.de quo pli.li.x.c.xv.ita scri.in capite ptoris
tubero urbani.L.Tuberonis ī foro iura p tribunali reddētis sedit.s.picus ita placide:ut manu apphēderet̄. Respōdere uates exitium īperio port ēdi si dimitteret̄. At si exanimaret̄.ptori.Et ille auem ptinus cōcerpsit. Nec multo post impleuit pdigiū. MENœce⁹ seu menœ
Menœceus cheus:is quū cognouisset p thyresiā uatē thebas semp fore liberas & nunq̄ posse capi si illic ipse occubuisset. ubi cauerna & cubile draconis erat:libens gladio icubuit clā pr̄e: ut morte sua libertatē pr̄iæ daret.Cicero ēt li.i.tusc.inqt.Menœcheus uero nō pmittit̄.q oraculo edito largitus ē pr̄iæ suū sāguinē. SI Græcia uera: pli.itē li.viii.c.xxi.sic.Mirū ē q̄ pcedat græcia credulis:nullum tā impudēs mendaciū ē:ut teste careat.&c. Et Cicero li.i.de legibus ait apd̄ herodotū patrē histo
Græcia mendax riæ:& apd̄ Theopōpū eē inūerabiles fabulas. LEGiones dentibus anguis Nascuntur: Ad illud rettulit. Si græcia uera:ut ostendat græcorum historias esse falsas:hinc supius ait in satyra.x.& quicquid græcia mendax audet in historia.Oui.autem li.iii.met.de Cadmo thebarum conditore iqt.spargit humi iussos mortalia semina dentes.Inde fide maius:glebæ cœpe moueri primaq̄ de sulcis acies appeuit hastæ.Tegmīa mox
ceruorum uita capitū:picto nutātia cono.Mox hūeri: pectusq̄ onerataq̄ brachia telis:existunt:crescitq̄ seges clypeata uirorum. GENesis.genitura & uitæ meta. GRAue:est tuo filio. OBStas:filio molestus es. VOTa.scilicet filii in te filius ante diem patrios inquirit in annos ait naso. MOR raris:uiuendo quidem diutius.

DO. ℂCEReris: ad arā cereris nā illic habebatur sanctissimū iusiurandum:ubi castis tm̄ & puris hoībus locus erat.

QVIbus digitis:ueneficiū per aconitū intelligit.nam aconitum uenenum ē ut ante diximus ex Pli.sniā:quod si gēitalia fœminini sexus attigerit statim necat:ide Marcus cecilius obiecit Calphurnio bestiæ q uxores dormientes necasset:& oēs mortuas esse eius digito.quo.s.gēitalia eaꝝ cū aconito tetigerāt. RELictis metis:hoc ē ultra metas.nā aurigarū disciplina erat:ut a carceribus discedētes ad metā celerius pueniret quæ rotūda erat:& eā lustraret septies quē ambitū q primū absoluerēt declarabātur uictores īdomiti eq ad metā n̄ subsistebāt.filius iqt nō solum ad metā pueniet:sed præteribit suo impetu elatus. MENœceus. Tebanus pro salute patriæ morti se obiecit ut scribit Ci.sed Epaminundæ Thebani gloria efficit:ut huius laus obscurior sit nam thebani solum Epaminundam prædicāt. IN quoꝝ sulcis:designat fabulosam historiam Cadmi:ut & q de menœceo dixit fabulosum ostendat uel certe ut thebas designet eius patriam hac periphrasi q placet. ALVmnus:hoc dicit fortasse ex temporum historia.nam leo mansuetus tpibus Domitiani in theatro magistrum a quo fuerat educatus lacerauit. Martialis Laserat ingrato leo perfidus ore magistrū. NOta mathematicis:hoc ē quis ex astrorum rōne quam mathemathici nouerūt uita tua pēdeat.tn̄ astrorum cursum īterpellabit.nam te interficiet ante destinatū tibi diem a fatis. OBStas:molestus es filio tanq̄ obstes quominus agat quicquid uelit.

¶CERetis tangēs hoc mō iurabāt aram cōtingentes & pedē diuæ. MEtisq̄ relictis:i plurali nūero dixit metis quia circū septē metas incitabātur eq (Vt cassiodorus refert.) DECiorū.nota historia:Hi.n.p republica se deuouerūt. DILexit thebas.si uera ē fama.Menœceus philostratus ευταιο ρικονεσι hoc ē i imaginibus describit.imaginē menœcei adolescētis qui quū cognouisset p tyresiā uatē thebas semp liberas fore:& nūq̄ capi posse.si illic ipse occubuisset ubi cauerna & cubile dracōis erat libēs gladio īcubuit clā prē:ut morte sua libertatem priæ daret.in thebano agro satis draconis dentibus(ut ferunt fabulæ)armati hoīes surrexerunt. NOTa mathēaticis:prisci mathēaticos Chaldeos & genethliacos eosdē eē dicebāt & hi hoīum natiuitates cōtēplabāt & d̄ uita prædicebant. TARdas expectare colos:ad fata respexit: quæ stamine uitam nostram sortiuntur. MERV. Philostratus menœceus Thebe Mathematicus Genethliacus

¶VENdet piuria sūma:exiguā tenui lucello peierabit. ELAtā iā crede nuruꝫ:speciosa figura ē:ut pteritū p futuro ponat. LAEuo monitu:sinistræ admonēdo. TOtas effudit habenas curriculo prope cōfestim:est enim aduerbium:ut ēt apud Plautū in epidico.dii īmortales te infœlicitent ut tu es gradibus grādibus:nā ut apud portū cōspexi curriculo occepi sequi uix mō adipiscēdi ptās data ē.aliqn̄ a curru īminutū est:ut apud Hora.Sunt quos curriculo puluerem olimpicū collegisse iuuat:aliqn̄ ad tps ēt refert.Ci.pro marcello ī uestro curriculo illo æmulo & imitatore stud oꝝ meoꝝ. ET Circūscribere:fallere. QVAntus erat pa.de.quos tres supra se pro patria deuouisse diximꝰ. QVātū dilexit thebas si græcia uera menœceus.nā sicut p mœnibus rōæ se curtius deuouit:athenaꝝ codrus:ita thebarū menœceus. nam cū inter argiuos & thebanos graue bellum traheret & pximi exitio thebani sibi uiderentur ab ipsis cōsultus apollo uter futurus uictor eēt r̄ndit tū demū thebanos uictores fore si regis creōtis filius se neci dedisset pro patria q cum se factūrū negaret creon:menœceus tn̄ filius gladio ī cūbēs sibi mortē cōsciuit:quidam e thebāis mœnibus se pcipitē dedisse ferūt. SI Græ.ue.ut græca narrat historia si mō uera sit q solet ī historia ī ueniri plærūq̄ mēdosior. SI græ.ue.me:menœceus triū ē syllabaꝝ:nam ultima diphtōgus ē q cū patrocli patrem sign ficarit nō ē qd̄ eius ondit pronymicū menœciades. IN quoꝝ sulcis legiōes dētibꝰ āguis id.n.ē.cur si græcia uera dixit:nā & ferūt cadmū thebas cōdētē serpentis a se īterfecti seuisse dentes:unde ad pugnam conferri milites oborti mutuis cecidere uulneribus:sed nota fabula est. TIBicen surrexerit una:qui eos ad pugnā incenderet. ERGo ignem cuius scintillas ipse dedisti flagrantem late & rapientē cūcta uidebis.ignis scintilla res est perexigua & pene spectando non uidetur:sed si fomitē cōphenderit mœnia urbis parentes longe lateq̄ saltus absumit:ut igitur scintilla emicuerit nocitura extiguēda ē: ita nascētibꝰ occurrē dum flagitiis. ET ra.cū.ui.oīa flāmis sūmittetē. TREpidūq̄ magistꝝ:i caueā magno fremitu leo tollet.aufer ret. ALVmnus:i.quē aluisti filius te ut occidat aggredief de leone āt sūpta similitudo q is magistrū aliqn̄ necet suū & Mar. Verba securi solitus leo ferre magri:isertāq̄ pati blādus i ora manū.Dedidicit pacē subito feritate reuersa.Quāta nec i libycis debuit eē iugis. NOTa mathematicis genesis tua.tuū ē astronomis cognitū horoscopum & mathematicū astronomū uocat.cū sint q̄ttuor disciplinæ q mathematicæ dn̄r. SED gra.tar.diu.moraris ut filio uī. EXPectate co.fati uices subire. MORieris stamīe nūdū abrupto nō tua sed uiolenta morte periclitabere:stamen a stando q stet in tela uelamentum:sed stamen hic pro filo ponitur:quæ ad oīa referunt oīa quæ de fatis poetæ confinxere. ET Vota moraris:filiū tuū tui auidū expectantē interitū in mora tenes. VAL.

Iā torquet iuuenē lōga & ceruina senectus
Ocīꝰ archigenē.q̄re:atq̄ eme qd̄ mithridates
Cōposuit:si uis aliā decerpere ficum
Atq̄ alias tractare rosas medicamē hn̄dū est
Sorbere añ cibū qd̄ debeat aut pater aut rex
Mōstro uoluptatē egregiā.cui nulla theatra
Nulla æquare queas prætoris pulpita lauti
Si spectas quāto capitis discrimine cōstant
Incremēta domus: ærata multus i arca
Fiscus:& ad uigilem ponendi castora nūmi:
Ex quo mars ultor galeā quoq̄ pdidit:& res

¶CERuīa senectus:Pli.li.viii.de ceruis sic. VITa ceruis i cōfesso lōga:post cētū ānos aliq̄bus captis cū torquibus aureis:quos alexāder magnus addiderat:adoptis iā cute i magna obesitate. ARCHigenē:medici nomē sui tpis.sat.ēt.vi.ait. Aduocat archigenem. MItridates is medicamibꝰ assuetꝰ erat ad uenēa phibēda q ad ætatē usq̄ suā iqt Apia.Mithridatica appellabāt pharmaca:d̄ mithridate uero latius i fine sat.vi.& alibi ēt. AVT pr̄:aut rex:eodē.n.mō pr̄ cauere debet a filiis uenenū:ut & rex solet ab aliis cauer̄. MONstro uoluptatē:sensus est:q si auaroꝝ picula & labores ac curas.& solicitudies aīaduerteres:maiori uoluptate afficeris:q̄ i theatris spectādo ludos:hūana.n.negocia in qt poeta.sunt maiores ludi:q̄.s.q fiūt in ipis theatris: LAVti.diuitis:& qui exornare quæat scænas & thea MAN.

Non potuit seruare suas: ergo om̃nia floræ
Et cereris licet: & cybeles aulea relinquas
Tanto maiores humana negocia ludi
An magis oblectant animum iactata petauro

tra pulcherrime. FIScus: pecũiæ sacculus de quo lati us sat.iiii. AD uigilẽ ponendi castora nũmi.i.in templo castoris ubi uigiles erant: & custodes.uel apud trapezitas: in foro.n.romano: ubi erãt castoris ædes: fœneratores erant: ibiq; pecunias quo tutiores essent deponebãt. Vti nunc & Venetiis fieri uidimus. MARs

Forum augusti' ultor: Suetonius scribit augustũ duobus foris non sufficientibus tertiũ forũ cõstruxisse: cũ æde Martis ultoris quã Marti bello philippẽsi pro ultione paterna susceptо uouerat: in eo etiam foro fœneratores erant. PER didit: furto.s.floræ aurea.i.florales lusus: iocosos dulces & festiuos cum uulgi lnĩa: a meretricibus.n.ludi celebrabantur de quibus late superius. ET Cereris: ludi Cereris cerealia dicti sunt quibus equoꝶ cursus in circo celebrabanť: primusq; eos.C.Mẽmius ædilis curulis fecit. CYBeles aulea. Megalesia dicit a iunio bruto istituta: facta æde magnæ matris deum in palatio. Auctor liuius. AN magis oblectant animum. Comparationem facit a petauristis idest illis qui per circulos corpus imittunt: & a fu

Petauristæ nabulis ad nautas: omnes enim pericula subeunt: dicitq; magis oblectare aĩum mercatorũ nautaꝶ spectacula q̃ prædictoꝶ: cum maiori periculo subiiciantur. PEtauro: dicũt petaurũ ludum eẽ: cum ligneus circulus habetur

Petaurus admodũ angustus: per quem agiliter aliquis transuolat. manibus directis necnõ pedibus ut nihil tangat & in terram pedibus cadit hic deducũt a πετάζω qd̃ est extẽdo: pãdo: uel a πετάομαι q̃ ẽ uolare.n.uideť Marti. lib.ii.

Petauro Quid si p graciles uias petauri Inuitũ iubeas subire ladã. idẽ lib.xi. Quã rota trãsmissio totiẽs ĩ pacta petauro.

Petauristæ. Petauristæ: inquit Nonius a ueteribus dicebantur qui uel saltibus uel scænis leuioribus mouerentur. Sunt & q ui scribunt petaurum genus ludi: in quo homines per aera rotarum pulsu iactabantur quod quidem uerum esse uidetur. Nam Manilius astronomus libro ultimo sic ait. Corpora quæ ualido saliunt excussa petauro.

DOM. ℂ SENectus ceruina: q̃ ei molesta ẽ ac si uixisses diu ut ceruus. Pli. uita ceruis ĩ cõfesso lõga post.c. ãnos aliq̃bus captis cũ torq̃bus aureis quos alexãder magnus addiderat adoꝑtis cute ĩ magna obesitate. Q VOd mithridates.i.antidotũ de quo dictũ ẽ. PATer aut rex.i.quo remedio nõ minus idiget iã pater ĩ tãta filioꝶ prauitate q̃q̃ habet regnum. NVMmi ponendi ad castra uigilem: ostendit imprudentiam auarorum qui periculo uitæ pecunias acquirant: quas sæpe solẽt amittere depositas apud nũmularios: nam pauloante inquit mẽsarii q erant in tertio foro ad ædẽ Martis ultoris spoliati oẽm depositã apud se pecuniã amiserũt adeo ut iã ad alterũ forum sint deponẽdæ ubi est ædes castoris. quod nõnulli dicũt de ærario publico qd̃ prius fuerit in æde martis: & postea translatũ ad ædem Castoris: plane falsum est: nam ærarium publicum in æde semper fuit Saturni: nec hic d̃ pecunia loquitur publica sed de priuata. AD Castora.i.apud nummularios qui sunt in altero foro ad ædẽ Castoris ædẽ: castoris in foro fuisse scribit Tranquillus & Strabo. MARs.i.mensarii qui sunt in tertio foro ubi tẽplum est martis ultoris cuius meminit Tranquillus. GALeam quoq;.i.ornamẽta ẽt tẽpli. OMNia floræ.i.relinque ludos megalesios & Florales Cereris & specta humana negocia in quibus maiores sũt ludi: & maior uoluptas spectandi. AN. Comparat nũc ludos qui exhibenť in theatro cũ iis quæ ĩ rebus hũanis ridẽda sunt. & hæc oñdit eẽ maioris uoluptatis si spectenť q̃ ludos theatrales. PETaurus: a Marcello petaurista ẽt dr̃ is q corpus p circulos ĩmittit a πωτέιμε qd̃ ẽ uolo. nã uolare uř. Mar. q; si p graciles uias petauri: & alibi q̃ rota trãsmisso totiens impacta petauro: memit Firmicus ĩ astronomico q affirmat tales hoĩes nasci sub delphĩe. Fidẽ. scripserat petauꝶ eẽ montẽ & nescio q̃s ineptias more suo sed scriptis nr̃is nugas suas emendauit: ubi ñ oĩo uel ptĩax fuit uel ꝑceptore caruit. Sensus ẽ: an maiorẽ uoluptatẽ affert petaurus ĩ theatro quũ iacit corpus p circulos uel funabulus qui ĩcedit p funẽ: q̃ mercator qui nauigat pp opes maioř ꝑiculo uitæ quã petaur⁹ & funabulus theatris ludãt.

MER. ℂ CERuina senectus: cerui uiuaces sũt natura eorũq; uita ĩ cõfessõ. ut ait Pli. longa post centũ annos aliquibus captis cũ torquibus aureis: quos Alexander magnus addiderat adopertis in cute magna obesitate: ex his uerbis confictum puto id quod de cæsaris cerua inuenta dicitur: in cuius collo torquis erat cum his litteris. Noli me tãgere: quia Cæsaris sum. Græci uero longam hominis uitam: quotiens significare uolunt hoc loquũť modo ὑπὲρ τὰς ἐλάφοις βεβιωκώς: hoc est qui ultra ceruos uixit. Q VOd mithridates: rex ponti mithridates confectionem Antidoti excogitauit. ut supra notauimus: contra naturam efficacissimam. FICVM atq; alias tractare rosas: per ficum autumnum: per rosas uer intellexit: sed alterum annum significat. AD VIGilem ponendi castra nummi. in foro Romano templum erat castoris: quod ut ex Plauto colligimus: & mercatores: & qui fœ

Templũ castoris nore pecunias locabant frequentare solebãt: ibiq; pecunias quo tutiores essent deponebant: quem morem ser

Venetiæ uandæ pecuniæ nunc uideo Venetiis seruari. MARS ultor galeamque perdidit. Cæsar augustus posteaq̃ cæ

Mars dem iulii Cæsaris ultus est templum erexit martis ultoris quod per Iuue. tempora a sacrilegis expilatũ fuit. Vn

ultor de ueluti per iocum ait poeta non esse committendas pecunias marti ultori. OMNia floræ: ludos florales si

petaurum gnificat iocosos & licentiæ atq; lasciuiæ plẽos. Martia. Nosses iocosæ dulce cum sacrum floræ. CERerís: cerealia festa. ET Cybeles: megalesiacos ludos accipe ĩ honorem cybeles magnæ deorum matris. IACTata petau

petaurista ro corpora: petaurum genus ludi: in quo homines per aera rotarum pulsu iactabantur: fitq; a græco ταιό αὐραιό. hoc est uentis & spiritibus: & πετάζειν uolare: græca est dictio. Vnde græci exponunt petaurum esse laqum & asseres q̃bus domos tegũt. iulius item polux petaurũ dicit esse asserculum: in quo uernaculæ galliæ recubare solẽt. Pom. festus petauristas scribit a Lucilio appellatos a petauro.s.cum ait. Sicuti mechanici cum alto exilire petauro. Elius quoque stilo quod aere uolent petauristas ꝓprie appellatos a uerbo græco petaurizo. sed No. Marcellus de petauristis sic loquitur. Petauristæ a ueteribus dicebantur uel saltibus uel scænis leuioribus mouerentur. Martia. Quod si graciles uias petauri Inuitum iubeas subire ladam. & alio loco. Quam rota transmisso totiens impacta petauro.

¶LONga & ceruina senectus:quia cerui diutissime uiuant & uiuacis cornua cerui. ATque emequod mithridates composuit:quae contra uenenum rex ponti mithridates inuenit remedia in eius capitiscrinio comperta. Plinius haud magnifacit & serenus irridet:ita enim reliquit. Antidotum uero multis mithridaria fertur Consociata modis:sed magnus scrinia regis Cum raperet uictor:uilem deprendit in illis Synthesin & uulgata satis medicamina risit. His denum rutae folium:salis & breue granum. Luglandesque duas:tereri cum corpore ficus. Hoc oriente die parco compressa lyaeo Sumebat metuens:dederat quod pocula matri. COMposuit:quia synthesis dicitur. NVLla theatra:nulla theatri spectacula. PRAEtoris pulpita:lusus qui in pulpitis edebatur ab his quos praetores conduxerant. INCrementa domus:quam auarus studeat accumulare. AERata multus in arca fiscus:multi in arca pecuniarum sacculi. ET Ad uigilem ponendi castora nummi:solebant enim in templis ueteres thesauros suos recondere,arbitrari a numinibus melius asseruatum iri:quod Plautus tum in aulularia tum etiam in bacchidibus nobis dat intelligi. ERGO omnia flore & cereris licet & cybel.aulea relinquas:hoc dicit nihil est quam cereris quam cybelles ludos spectes si quot sint auari aestus & iidem inanes spectandum putes. TANto maiores ἀνακολουθον:deest enim quanto. TANTo maio.huma.ne.lu.tanto caeteros ludos auaiorum excellit lusus qui obeundis cernit negociis. IACTata petauro corpora:excussa:petauristae enim a ueteribus dicebantur quod saltibus in scaenis leuioribus mouerentur:& haec proprietas a graeca nominatione descendit.ἀπο του πετασθαι. Varro de uita patrum lib.ii.nec minus alio in genere sunt ludi uelitis galli germani petauristae:inde petaurum is lusus. VAL.

Corpora:quique solet rectum descendere funem
Quam tu coritia semper qui puppe moraris
Atque habitas coro semper tollendus & austro
Perditus a siculis sacci mercator olentis
Qui gaudes pingui antiquae de littore cretae
Passum:& municipes iouis aduexisse lagoenas
Hic tamen ancipiti figens uestigia planta
Victum illa mercede parat:brumamque famemque
Illa reste cauet;tu propter mille talenta.

¶CORYcia puppe.i.Corycum petente proferendo croco cilicio:quod optimum in coryco monte:ut scribit Plinius libro.xxi.& solinus capite.xxxvi idem Plinius libro quinto.c.xxviii.scribit syriae proximam esse Ciliciam in qua est promontorium Corycos:eodem nomine oppidum:portus:& specus. ATque habitas coro:de puppi siciliam petente nunc intelligit. Nam & ibi crocum erat abunde ut docet Plinius ibidem & Solinus dicto loco. CORO:corus qui argestes aliter appellatur:ab occasu solstitiali flat. Auctor Plinius libro secundo. Grandines importat uti septentrio siccus est Corus:praeterquam desinens. Sunt autem qui scribant Corum dictum quod ipse uentorum circulum claudat & quasi Chorum faciat. Is antea cautus dictus. AVSTro:de hoc flante ab meridie:qui notus graece appellatur.i.humidus:latius ibi:uelut urgeat auster in sat.iiii. PERditus:perditum dicitur:quod recuperari non potest. PINgui littore cretae. Dionysius inquit. Nec longe ab iis sita est. Creta insula pulchra:& foecunda nutrixque iouis magni:ac frugum hubertate & pascuis copiosissima:meracissimo que inundans uino. CREtae:eudoxus tradit Cretam in aegeo sitam esse pelago. Strabo uero libro decimo ait.quod a septentrione aegeo perfunditur pelago simul:& cretico. Ab austro autem aphricano alluitur. Et Plinius libro quarto scribit. Centum urbium claram fama fuisse. Maro item:Creta iouis magni centum digesta per urbes. PASsum:a patiendo nomen acinis datur passis:ut scribit Plinius libro.xiiii.c.ii. passum inquit Nonius dicitur liquoris genus:quod ex uua passa cogitur. alibi quoque dixit:passum est proprie rugosum uel siccum Vnde & uua dicta passa est:quod sit rugis implicata:plura diximus libro .ii.ge. MVNicipes lagoenas iouis i.eiusdem patriae & ex eodem municipio & loco:ex quo Iuppiter:qui in creta natus & nutritus est a curetibus:ut ostendit Strabo libro.x.ait enim in cretensi uero historia Curetes iouis eductores nuncupantur. HIC Tamen:scilicet schoenobates & funabulus. CAVET:uitat:fugit.

MAN. Coricum Cilicia coricos Cotus Argestes Cautus Creta Passum

¶PVPPE coritia:idest errabunda & pyratica:nam cilices piratae erant ut ante est dictum:uel coritia exponas nam permanet in similitudine theatri:theatrum enim croco & uino spargebatur ut in commentariis Mart. Lubrica coritio quamuis sint pulpita nymbo. Ait igitur Petaurus & Funabulus non magis lubrico loco sunt quum ludunt & praecipiti ad fallenda uestigia in mortem quam tu quum es in naui quae quidem coritia est lubrica in mortem tanquam sparsa Croco ut etiam theatrum. SACCi olentis:Crocum ut puto intelligit Nam siculi ut scribit strabo:frumentum crocum:mel pecora pelles:lanas in urbem mitebant & sicanium crocum appellant. Papinius in siluis. PASsum:passum uini genus est:quod olim e Creta mittebatur ex uua:quam συκαν graeci:nos apiam & sirpulam appellamus. Fit pluribus modis:sed diligentiores uuas siccant sole donec paulo amplius dimidium pondus supersit:grana eximunt:quae madefacta uino donec intumescant exprimunt inde uinum est passum:Columella ex disciplina magonis aliter conficit. HIC tamen.s.funabulus. DOMI.

¶CORItia puppe:idest cicilia Est enim coricus oppidum ciliciae. Vnde & coritium antrum & coricium crocum legimus. SACCI mercator olentis:cyminum significat. Persius. Et olentis grana cymini. PASsum & municipes iouis aduexisse lagoenas Passum fit ex uua:quae in uite retorto pediculo aliquid passa est. Vel quia lectae uuae uitiosisque reiectis acinis super cannas ponantur in sole:per noctem tectae ne irrorentur:ubique exaruerint.acina decepta in dolium congerunt cum musto optimo submersa ubique cum biberunt uuae seque impleuerunt sexto die in fissellam conferunt & praelo praemunt passum tollentes. Hoc genus passi olim laudatissimum:quemadmodum & nunc a creta habebatur. Marti. Gnosia minoe genuit uindemia cretae Hoc tibi quod mulsum pauperis esse solet. Municipes autem dixit iouis conterraneas quia in ida monte Cretae genitus & educatus fuerit iuppiter. Est enim municeps eiusdem patriae:quo nomine tam poetae quam oratores utuntur. ANCipiti fingens uestigia planta:& funabulum & petauristam intelligere possumus.

MER. Coricium crocrum passum passum creticum Municeps

VAL. ¶QVIque solent rectum descendere funem: schoenobatæ. QVAM tu coritia semper qui puppe moraris: synecdochicos nauem dicit. CORycia semper qui puppe moraris: totus inquit Strabo: parnasus consecratus est: & antra & alia loca honore & sanctitate digna continens ex quibus celeberrimum & formosissimum est corycium nympharum antrum: ut a loco ubi compacta sit nauis dici uideatur corycia: sed id minime refert modo sciamus coryciam pro quo uis loco intelligi: ubi nauis fieri potuerit. CORO semper tollendus & austro: tropus est metalassis: coro qui argestes græce dicitur: qui inter septentrionem & fauonium flat: austro qui græce notus a pluuia dicitur oppositus aparctiæ. SACCi mercator olentis: in quo aromata fuere. ANTiquo de littore cretæ: quæ iouem nutriuit infantem: ergo antiqua est si cum aliis conferatur insulis. PINgue passum: passum ut Marcel. inquit: dicitur genus liquoris quod ex uua passa cogitur. Varro passum nominabant si in uindemia uuā diutius coactam legerent eamque passi essent in sole aduri: & Palladius passum inquit nunc fit ante uidemiā quod aphrica sueuit uersa conficere pingue atque iucundum & quod absconditum si utaris mellis uice ab inflatione te uindices: legitur ergo uuæ passæ & fiscellis clausæ iunco factis aliquatenus rariore contextu uirgis primo fortiter uerberant: deinde ubi uuarum corpus uis contusionis exoluerit coclæ supposita sporta comprimitur hic passum, est quicquid effluxerit & conditum uasculo mellis more seruatur. ET MVnicipes iouis aduexisse lagoenas: quoniam in creta iuppiter & natus & altus est: in lagoenis nobile in primis uinum asseruari solebat. Plautus in curculione: quasi lagoenam dicas in qua uinum chium seruari solet. ANCipiti figens uestigia plāta: dubius an domū rediturus sit incolumis. BRVmamque famemque: uestem ut sibi comparet & escam. ILLa teste cauet: hoc est naui synecdochicos. TV Qui affluis opibus. PROpter mille talēta: quod nos talentum græci talamon dicunt. Homerus: ἑπτὰ ἀπύρους τρίποδας δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα: quod a pondere habet nomen: pōdus uero non unum fuit sed paruum & magnum & mediocre talentum: atheniense talentum paruum minas sexaginta: magnum uero ferme octoginta tres & uncias quattuor: ut Timæus & Aristoteles scribunt: confecit.

Et centū uillas temerarius aspice portus (iā
Et plenū magnis trabibus mare: plus hoīum ē
In pelago ueniet classis quocunque uocarit
Spes lucri: nec carpathiū: gætulaque tantum
Aequora transiliet: sed lōge calpe relicta
Audiet herculeo stridentem gurgite solem
Grande operæpreciū est: ut tēso folle reuerti
Inde domum possis: tumidaque supbus aluta
Oceani monstra: & iuuenes uidisse marinos
Non unus mentes agitat furor ille sororis

MAN. solis occasus ¶CARPAthium est Carpatos insula excelsa: urbibus quattuor pollens: a qua carpathium pelagus: ut scribit Strabo libro undecimo de sporadibus. Qui etiam libro tertio ait. Carpathium mare esse usque Rhodium: Cretamque ac cyprum. Plinius libro quinto docet Carpathium unam esse de insulis rhodiorum. GETula æquora: idest libycum mare: iuxta quod ut Mela docet: sunt natio frequens multiplexque getuli. CALpe: oceanus ab occasu solis irrumpens. Leuo latere europam radit: Aphricā dextro scisisque calpe & Abila montibus: quos dicunt columnas herculis inter mauros funditur & hispaniam. Auctor est Solinus. HERculeo stridentem gurgite solem: possidonii sententia est: ut Strabo refert. Solem in finitimis oceani littoribus maiorem occidere ingēti causa strepitu: ac si in illo restringendo pelagus efferuescat. Statius item in siluis in lucani genethliaco ait: foelix heu nimis: & beata tellus. Quæ pronos hiperionis meatus: summis oceani uides in undis: stridoremque rotæ cadentis audis GRAnde operæpretium: idest laboris pretium: est autem ironia latius tamen superius de hac uoce. TENso folle: plena Crumena. INDE ab oceano. s. ALVta tumida. Idem quod tenso folle est. Aluta uero pellis mollior dicitur: supra latius patuit. OCEani monstra. Plinius libro nono scribit. Verum esse quicquid nascatur in parte naturæ ulla: & in mari esse: præterque multa: quæ nusquam alibi rerum quidem non solum animalium simulacra. Turraneus uero prodidit Beluam in gaditana littora cuius inter duas pinnas ultimæ caudæ cubita sexdeci fuisse dentes eiusdem centum uiginti. IVVEnes marinos. Tyberio principi nunciatum est uisum auditumque quodam in specu conca canentem. Tritonem & Diuo Augusto galliæ legatus compluris in littore apparere exanimes Nereidas scripsit. Viderunt aliqui in gaditano oceano: marinum hominem toto tempore absoluta similitudine ascendere nauigia nocturnis horis: statimque degrauari quas insiderit partes: & si diutius permaneat etiam mergi. Plinius auctor libro nono. NON unus mētes agitat furor. Varia stultitiæ genera esse docet in quibus etiam esse dicit: qui nauigant auaritiæ causa. ILLE sororis. Soror appellata est: quod quasi seorsum nascitur: separaturque ab ea domo: in qua nata est. & in aliam familiam transgreditur: ut inquit Labeo iurisconsultus. Frater uero dictus est: quasi fere alter: ut. P. Nigidius ait. Quæ omnia refert Gellius libro duodecimo. c. x. Ille sororis: orestem intelligit: qui postquam matrem occidit Clytemnestram confestim in furorem deuenit. Cum uideretur sibi occidisse matris imminere imaginem facibus & serpentibus armatam: & ei continuum minitantem exitiū. Vnde libro quarto Virgilius Aut agamennonius sæuis agitatus orestes Armatam facibus matrem & serpentibus atris. Quum fugit ultricesque sedent in limine diræ. In taurica tandem ab iphigenia sorore liberatus ē. De quo latius Naso libro tertio de ponto. Suetonius etiam de Nerone scribit quod sæpe confessus est exagitari se materna specie: uerberis furiarum: ac tædis ardentibus: præterea cælsus libro tertio. c. decimoctauo. Tria insaniæ genera ponit: prima insania & acuta & in febre est. græci phrenesin appellant. Alterum genus insaniæ est: quod fere sine febre incipit: leues deinde febriculas excitat & consistit in tristitia. Tertium genus est ex his longissimum adeo ut uitam ipsam non impediat: quod robusti corporis esse consueuit: huius autem ipsius species duæ sunt. Nam quidam imaginibus: non mente falluntur qualem insanientem Aiacem uel Orestem poetarum fabulæ ferunt: quidam animo desipiunt: hæc ex illo.

oceani monstra — tritones nereides Marinus homo, Soror Frater — orestis furor insaniæ genera

CAL pathium. Mare quod est inter rhodum & ægyptum tempestate & naufragiis insigne. AEQ uora ge tula.i.mare libycum quod syrtibus prætenditur:ut scribit Strabo & ægyptio finitur. SED longe calpe relicta: sensus est & exibit in oceanum ex freto gaditano:nam calpe mons dextra parte occurrit nauigantibus in oceanum alto cacumine ad radices habet oppidum calpe quod timosthenes scribit conditum fuisse ab Hercule: & olim appellatum heracleam. STRidendem solem:nam posidonius auctore Strabone ait in oceani littoribus sole illic occidente strepitum aquarum fieri qua efferuescant igne solari immisso. OPEræprecium:irrisio est ex ironia in auarum. ALVta,tumida:idest crumenta: quæ exaluta est tumenti & plena pecuniis idem est quod di xerat tenso folle. Fidentinus uero ex præceptoris consilio legit aluta tumida quia nobiles aluta utebantur tumi di:in hoc bene mecum agitur quod si contigerunt aduersarii quorum insania & ignorantia non tam a me refel lenda fuit multis uerbis quam breuiter proponenda:ipsa enim se ex omni parte ostendit. NON unus mentes multa inquit sunt stultorum genera.alii enim alia re insaniunt:ut etiam Fidentinus falsa auctorum interpretatio ne:& hoc quoq; inquit insaniæ genus est q̄d ii nauigant tot periculis ut acquirant opes. ILLe sororis. Orestis fu rorem notat qui furias expauescebat quum etiam in manibus iphigeniæ sororis esset a qua purificatus est:alii ele ctram intelligunt:quum tamen id absurdum sit.nec huic loco conueniat. DOMI.

CAR Pathium:ab insula carpatho:quæ media est inter rhodum & cretam:carpathium mare dicitur ad ægy ptum uergens:cum olim in hanc insulam illatus fuisset lepus:adeo creuere lepores:ut ab iis læderētur ualde oēs incolæ insulæ:ex quo natum est prouerbium:ut scribit Eustachius lepus carpathius. GETula:libyca a getula parte libyæ. CALpe relicta:metæ laborum herculis traduntur fuisse Abilla africæ in parte:calpe uero Europæ.claustra .s.utrinq; in ipsis faucibus impositi montis:corripuit ultimam huius nominis sua auctoritate Iuuena lis. HERculeo stridentem gurgite solem:legimus apud Strabonem posidonium tradere uulgo dici solem in fi nitimis oceani littoribus maiorem occidere ingenti cum strepitu perinde ac eo in profundum incidente in illo restringendo pelagus efferuescat:q̄ opinionem sequitur hic & Statius in genetliaco Lucani. Fœlix heu nimis & beata tellus. Quæ,pronis hyperionis meatus. Summis oceani uides in undis. Stridoremq; rotæ cadendis audis. TENso folle:pleno marsupio. TVMida aluta:idem pene est quod tenso folle:hoc est turgenti sacculo. Est sa ne aluta mollior pellis a cuius similitudine piscem alutarium nominat Plinius. OCEani monstra & iuuenes ui disse marinos. Scribit Plinius. Tiberio Cæsari nunciasse legatos olisi ponensium ob id missos:uisum auditumq; in quodam specu concha canentem tritonem. Præterea non esse falsam nereidum opinionem:& morientis ne reidis cantum tristem auditum fuisse:& in oceano gaditano marinum hominem toto corpore absoluta simili tudine ascendere nauigia nocturnis temporibus statimq; degrauari qua insederit parte:& circa littus Lugdunē sis prouinciæ trecentas amplius bestias mire uarietatis & magnitudinis reciprocans destituit oceanus. Simili ter in santonum littore & arietes & elephantes ac nereides uisas fuisse. Hic itaq; erit sensus:ab occidentali ocea no rediens hæc monstra a se uisa narrabit. NON unus men.agi.fu.hoc est multa perhibentur furoris & insa niæ genera. Inde orestes matricida diris agitabatur in ultionem cædis maternæ:& uel in manibus sororis iphi geniæ a qua expiatus tandem atq; liberatus fuit surrepto dianæ simulacro:quod in italiam detulerunt.

MER. Carpatos Lepus carpathiū Abilla Calpe Stridor solis occi dentis aluta Monstra oceani Furit Orestes

TEMErarius aspice portus:pro temerarie:ut pro nominatiuo uocatiuum Persius posuit. Censoremq; tuum uel quod trabeate salutas. MAGnis trabibus:nauibus. PLVS hominum & iam in pelago:subaudiendum q̄ in terris pelagus mare:quoniam græcum est cum generis neutri sit in us terminatum secundæ declinationis inue nitur. Vt chaos:Ouidius:ereboq; chaoq; & melo:quod etiam more græco declinatum inuenitur. Lucretius. Et cygnæa mele plæbeaq; dædala chordis:& rursum. Ac musæa mele per chordas organiciq;:excipitur genus q̄d aliorum analogiam non seruauit quippe q; tertiæ declinationis est:ut thus thuris pus puris:unde suppurate quic quid dicat Priscianus:latinorum nullum nomen generis est neutri in us terminatum secundæ declinationis præ ter uulgus:quod & masculini generis est. NEC carpathium:icario mari carpathium coniungitur: ut ab austro ægyptium & ab occasu creticum a carpatho e sporadibus insulis una carphatium dictum. GETula: lybica. SED Longe calpe relicta audiet herculeo stridentem gurgite solem:calpe in hispania herculis columna: ut in mauritania abilla. Ruffus festus de oris maritimis hic herculanæ stant columnæ quas monet. Vtriusq; haberi continentis legimus. Sunt parua porro saxa prominentia Abilla atq; calpe:calpe in hispano solo.maurisiorum est abilla:namq; abilla uocant gens punicorum mons q; altus barbaro est. Id est latino dicti:ut auctor Plautus est Calpeq; rursum in græcia species caua. Teresq; uisu nuncupatur & iugo. Atheniensis dicit euctemonitem:& sub iungit. Inesse quippe dicit ollis herculis. Et templa & aras inuehi aduenas rates. Deolitare:obire festino pede. Nefas putatum demori in insulis. SED longe calpe relicta:ablatiuus est a nominatiuo calpe qui semper pro ducitur:ut ipse supra penolope leuius torqueris arachne: & Luca.thetis maioribus undis. Hesperiam calpe sum moq; impleuit atlante:fecit ergo hic Iuuenalis systolem nisi sit a nominatiuo calpis. HERculeo:gurgite gaddi tano:cur herculeo ex his quæ dicta sunt satis patet. STRidentem gurgite solem:q; oceanum ingredi uel ex oce ano egredi & uulgarium opinione efferuescere uideatur. GRAnde operæ præcium:magnum quiddam. VT tenso folle:plenis pecunia loculis. TV Midaq; superbus aluta:hoc superioris est expositio nisi tumentia uentis secundis uela significari credamus q; uelorum loco galli pellibus olim uterentur. Cæsar in commentariis: pelles pro uelis alutæq; tenuiter confectæ:hæ siue propter lini inopiam atq; eius usus inscientiam:siue eo:quod est ma gis uerisimile:q; tantas tempestates oceani tantosq; impetus uentorum sustinere ac tantopere nauium regi uelis non satis commode posse arbitrabantur. OCEani monstra:q; nunq̄ antea uideris similia monstra uideantur IVVEnes uidisse marinos:tritones & id genus aliaq; humanam præ se ferant effigiem. ILLe:orestes. SO roris:electræ: VVLtu eumenidum:furiarum.

VAL.

MAN. ¶HIC Boue pcusso. Aiax Telamonis filius amissis armis achillis de quibus cũ Vlyxe certauerat in furorẽ uersus duos tauros domi alligatos scutica percutiebat quoꝝ alterum Vlyxem: alterum uero Agamẽnonem dictitabat: de quo late Sophocles. ITHacum: ulyxem ab ithaca patria ita dictum. PARcat tunicis .i. licet non laceret

catonis poenitẽtia uestimenta: uti furiosi assolent. CVRatoris eget: tanq̃ insanus. Curator. n. dr̃: qui curam alicuius gerit. DIStinguit̃: separatur ab naufragio & morte. Plutarchus scribit Catonem seniorem tribus in rebus poenitentiã egisse. Primum si mulieri: quisq̃ arcanum aliquando credidisset: scd̃m si aliquo naui trãsmisisset: quo pedestri itinere sibi proficisci licuisset. Tertium si qua dies ei per incuriam inanis effluxisset.

In manibus uultu eumenidũ terretur: & igni
Hic boue pcusso mugire agamẽnona credit:
Aut ithacũ: parcat tunicis licet atq; lacernis
Curatoris eget: qui nauem mercibus implet
Ad summũ latus & tabula distinguitur uda:
Cum sit causa mali tanti: & discriminis huius
Concisũ argentũ in titulos: faciesq; minutas.
Occurrunt nubes & fulgura soluite funem
Frumenti dñs clamat: piperisq; coemptor
Nil color hic cœli: nil fascia nigra minatur
Aestiuum tonat infœlix: ac forsitan ipsa
Nocte cadet fractis trabib⁹ fluctuq; p̃met̃
Obrutus: & zonã læua morsuq; tenebit
Sed cuius uotis modo non suffecerat aurum
Q d tagus & rutila uoluit pactolus harena
Frigida sufficient uelantes inguina panni.
Exiguusq; cibus mersa rate naufragus assem
Dum rogat & picta se tempestate tuetur.
Tantis parta malis cura maiore metuq;
Seruantur: misera est magni custodia census
Dispositis prædiues hamis uigilare cohortẽ
Seruorum noctu licinus iubet: attonius pro

CONcisum argẽtum: pecuniæ periphrasis est. SOLuite funem: scilicet nauigetur. FAScia nigra. Nubium circulus. Pli. n. lib. xviii.

Nubium circuli sic ait. Circuli noui circa sydera aliquã pluuiam (supple tu) significant. Postea uero de nubibus sic. Sole occidente si ex utraq; parte eius cœlum petent: tempestatem significabunt. Væhementius atræ ab oriẽte in noctem aliquã minantur. Ab occidente in posterum diem. libro uero secũdo. c. xxxxxi. sic. Et in longã ueluti fistulam nubes aquam trahit. AEstiuũ: ut æstate solet. VT Zonam quia ligatus est pecuniæ sacculus: ut quidam aiunt. Rectius tamen illud: ut zonã nummis aureis ornatam intelligas huiusmodi enim zonis quondam usi sunt: hinc Tranquillus meminit uitellium zonam se aureorum plenam circundidisse. Apuleius item lib. vii. ita inquit. Sed uxor eius plotina q̃dam raræ fidei atq; singularis pudicitiæ fœmina: q̃ decimo partus stipendio uiri familiam fundauerat: contemptis urbicæ luxuriæ delitiis: fugientis comes: & infortunii socia: tonso capillo in masculinam faciẽ reformato habitu p̃tiosissimis moniliũ: & aureo monetali zonis refertis incincta inter ipsas custodientiũ militum manus & gladios nudos intrepida cunctoꝝ periculorum particeps: & pro mariti salute peruigilẽ curam substinens erumnas assiduas ingenio masculo substinebat: hæc ille. gellius item libro xiiii. c. xiiii. scribit Gracchum: quum ex sardinia rediit in conciõe ad

zonæ nũmosæ populum inter alia dixisse hæc uerba. Itaq; quirites: quum romam profectus sum: zonas quas plenas argenti extuli: eas ex prouincia inanes rettuli. Alii uini

Tagus pactolus amphoras quas plenas tulerunt eas argento plenas domo reportauerunt. LEVa: dextra enim natabat. PANni idest subligacula. TAGus: solinus de hispania & lusitania loquens ait. Tagũ ob arenas auriferas cæteris amnibus p̃tulerunt. PACtolus lydiæ fluuius aurifer hinc aliter Chrysoroam uocant. Auctor est idem Sol. PICta .s. in tabella: quam humeris suspensam de more naufragii ferebant. PARta: acquisita. PRædiues hamis: hoc loco. s. abiicitur cum. e. uocali p̃cedente per ecchlypsin. HAMis quibus. s. caperentur fures. VIGilare cohortem

auarorum curæ &c. Quo nam magis abundat aliquis: eo magis periculis subiacet. Inquit philosophus li. viii. eth. Et Hora. i auarum sat. xxi. ait: an uigilare metu exanimem noctesq; diesq; formidare malos fures: incendia: seruos. Nec te compilent fugientes hoc iuuat: horum Semper ego optarem pauperrimus esse bonorum.

DOM. ¶IGNI. i. facibus furialibus. HIC. s. aiax. Aiax. n. superatus in armorũ iudicio uersus est i furorẽ & sumpto flagello boues cædebat: quos p amentiam putabat esse modo Vlyxẽ mõ agamemnonem: extat sophoclis tragœdia q̃ aiax ferens flagellũ inscribit̃. TVNicis & lacernis. i. quis nõ insectet̃ lacernatos & tunicatos iudices & homines & neminem cædat: tñ eget curatore qui nauigat. i. est insanus. CONcisum argẽtũ in titulos: hic totus uersus est periphrasis pecuniæ: nam pecunia signata est uariis imaginibus & titulis ut bigis quadrigis: naui: iano: pecude: uictoria un̄ nũmi uictoriati quod Plinius scribit ne paginã illius recitẽ. AEstiuum tonat. i. tonitrua hæc nõ minantur tempestatem ait. s. auarus sunt tonitrua inquit qualia sunt æstate. SVFficiunt: idest necesse erit fit cõtentus pannis uelantibus inguina. PICTa tabula: idest pendere ex collo more naufragi. Persius. Cantas quum te in trabe pictum ex humero portes.

MER. ¶HIC Boue percusso mugire agamẽnona credit: aiax thelamonis filius cũ achillis arma græcoꝝ ducum sentẽ

Furor aiacis tia Vlyxi adiudicata forẽt: furore corruptus: passim p exercitum armenta cædebat existimans græcos esse: duos uero eximios tauros domi alligatos scutica percutiebat: quorum alterũ ulyxem: alterum uero agamẽnonem

Duæ furoris species dictitabat de cuius facti nomine tragoedia in scripta est a Sophocle αιασ μάςυγοφορόσ: hoc est aiax scuticam ferens. Cor. Celsus Aiacem morbo corruptum insaniæ tradit ut imaginibus non mente falleretur Nam

curatores quibus duæ sunt furoris species. Quidã imaginibus nõ mente fallũtur qualem insanientem Aiacem: uel orestem poetarum fabulæ ferunt. Quidã aio despiciunt imagines fallunt: CVRatoris eget: insanis aut male rẽ patriã pdẽtibus curatores a prætoribus dabantur & iterdum bonis interdicebãtur. Sed fa miliaris est poetaꝝ sermo de i-

sano hæc dicere. Hor. Nec curatoris egere. CONcisum argẽtũ: periphrasticos nũmos expressit: q cũ titulis faci/es minutas habent ĩpressas. NIL fascia nigra minat. Fasciã pro nube posuit in fasciæ modũ cælũ percurrẽte. Iulius polux scribit Romanos appellare fasciã quã ipsi πέριζοσμα uocitant. Martianus uero qnq; zonas melius a nostris fascinas dicit appellari. PActolus: fluuius lydiæ ducens harenas aureas. PICta: tempestatem naufragorum morem expressit: qui naufragio stipem ad uitam mendicabant. DISpositis prædiues hamis: tollitur cũ uocali: hamos autem appellat uncos quibus suspendebant uestes. — Fascia / Martianus

¶TERRetur: & igni quẽ furiæ agere uidebant: id uero ob matris cædẽ factũ scribunt qdam qd negat Hora. idq; probat. Quod ex quo est habitus male tutæ mẽtis orestes. Nil sane fecit q; tu reprẽdere possis. Non piladẽ ferro uiolare ausus q; sororem Electram: tñ maledicit utriq; uocando hanc furiam: hunc aliud iussit q; splendida bilis. VVltu eumenidũ: quas dicimus diras græci eumenidas noiant. HIC boue pcusso mugire agamẽnona credit: aiax telamonius: ut Sophocles in tragœdia quã aiacem mastigophoron inscripsit: palladis ira furore correptus est: ut & boues & oues passim q occurrissent cædere se mõ agamemnona mõ Menelaum mõ Vlyxem arbitratus interficere: qui cũ resipuit sibi gladio necem cõsciuit: quẽ agamẽnon & menelaus teucro ne fratrem sepeliret interminabãtur interitum: sup his rex inde argumẽtis ulyxis uictus prudẽtissimis teucro aiacem sepeliẽdum pmisit. unde illud apud Hora. Cur aiax heros ab achille secũdus. Putrescit totiens seruatis clar⁹ achiuis. Gaudeat ut populus priami priamusq; inhumato. Per quem tot iuuenes patrio caruere sepulchro. Mille ouiũ insanus morti dedit iclytum Vlyxẽ. Et menelaũ mecũ se occidere clamans. ITHacũ: ulyxẽ. PARcat tunicis: eas nõ discindat. CVRatoris eget: ut furiosus. AD Sũmũ latus: ut plures nõ qat cõtinere. ET Tabula distin. uda. pro ab uda nõ longius a maris fluctibus est quã qd tabula distinguit ut ab extremo uitæ exitio parũ admodum distet. — VAL.

CONcisum argentũ in titulos faciesq; minutas: piphrasticos pecuniã dicit. OCCurrunt nubes & fulgura: q ĩminentẽ p se ferunt maris tempestatem. NIL fascia nigra minatur: hæc ĩmodum fasciæ nubes q cœlum cingit nullã aeris futurã oñdit intẽperiem: qd ideo dictũ: qm ut Aristoteles tradit: nubes aliquanto ante solem in trabis modum caliginosæ ptenta cum solem cõpræhendit futuram statim ostẽdit pluuiã. AEStiuũ: ut p æstatem solet. INFœlix: q se mari cõmittit irato. ET Zonã læua morsuq; tenebit: uñ pendet marsupiũ. QVOd tagus: hispaniæ fluuius. PACtolus: lydiæ fluuius qui aureas inuehũt harenas. FRIgida sufficiẽt uelantes inguina pãni. frigida quos crebro unda alluit tẽpestatis. ET Pi. se. tẽ. tue. quã ab humeris in tabula depictã defert mẽdicans. DISpositis p. ha. alios operibus excedens. DISpositis ha. qbus nocturnos ĩtercipiat fures. VIGilare cohortẽ: seruoꝝ numerosam multitudinẽ: ut cohors eẽ uideri possit. LICinus iu. de quo ipse supra. Quo tondẽte grauis iuueni mihi barba sonabat: sed p quocũq; ditissimo nunc Licinus accipiendus est. ATTonitus: p electro quod fit metalorũ adulterio ut aurũ cũ auro cõfundat auctore Pli. & nascitur: ut plæriq; pdiderunt: sed tã uarii fuere iter se de hac re auctores: ut qcq; nõ possit affirmari: phaetõtis eni inquit Pli. fulmine icti sorores luctu mutatas in arbores populos lachrymis electrũ omnibus annis fundere iuxta heridanũ amnẽ quem padum uocamus & electrũ appellatum: qm sol uocatus sit electrion: plurimi dixere primiq; ut arbitror æschilus polyxenus euripides satyrus nicãder: qd eẽ falsum italiæ testimonio paret: diligẽtiores eoꝝ electridas ĩsulas ĩ mari adriatico eẽ dixerunt ad quas dilaberet padus qua appellatiõe nullas unq tibi fuisse certum nec uero ullas ibi appositas eẽ ĩ qs quicq; cursu padi deuehi possit. adiicit & plærasq; multoꝝ alioꝝ: ubinam nascat electrũ sñias: qs nunc referre necesse nõ est: cũ psertim oẽs una falsi eẽ uideat: ut ẽt fecti orbis manifesta qdam arguant ignorãtia qui rhodanũ & padũ in adriatico littore cõfluere: aut crediderũt aut aliis se persuadere posse sperarent.

Electro: signisq; suis: phrygiaq; columna.
Atq; ebore: & lata testudine: dolia nudi
Non ardent cynici: si fregeris: altera fiet
Cras dom⁹: atq; eadẽ plũbo cõmissa mãebit
Sensit alexander testa cum uidit in illa
Magnum habitatorem: quãto fœlicior hic q
Nil cuperet: q totum qui sibi posceret orbem
Passurus gestis æquanda pericula rebus.
Nullum numen abest: si sit prudentia: sed te
Nos facimus fortuna deam: mensura tñ q
Sufficiat census: si quis me consulat: edam
Inquãtũ sitis atq; fames: & frigora poscũt:
Quãtũ epicure tibi paruis suffecit in hortis

¶PHRYgia colũna. Tib. itẽ. Qui duæ domus pro dest phrygiis inixa colũnis. LATa testudine: q. s. le/cti ornati sũt: ut superius dictũ ẽ. DOLia: uasa sũt ui naria ĩgẽtia: ut scri. Nonius. NOn ardẽt. i. nõ utunt: nã cretea erãt: hic ait ĩferius si fregeris &c. Itẽ. Sensit Alexãder testa cũ ui. i il. ma. habi. ATq; eadẽ plu. cõ. ma. sensus ẽ: q; Dolia nudi cynici. i. diogenis si frange/rent: possent illico eadẽ reparari adhibito plũbo. eo. eni multa cõnectunt. SEnsit Alexander Diogenes quũ ad quẽdã scripsisset: ut sibi cellulam pararet: illeq; tardius id exequeret: doliũ pro domo habuit. Aestate sese in feruida arena uolutabat: hyeme uero statuas niuosas cõplectebat. Ad solẽ sedẽti astitẽs Alexander ait. Pete a me qd uis. At ille: noli iqt mihi umbrã facere: rñdit Alexãder: diogenes eẽ uelĩ nisi eẽm Alexãder. De his oĩbus legito laertiũ & Plu. ĩ Alexãdro. MAGnũ habi. i. diogenẽ magnanimũ: diuitias eni spernebat. NVLlũ numẽ abest si sit prudẽtia. idest nullus deoꝝ: oẽs enim fauent prudenti & sapiẽti qd — MAN. / Dolia / Diogenis dolium / numen

quidem latius expositũ est in fine sat. x. Numen uero ut in quit Varro: dictum eẽ ĩperiũ: dictũ ab nutu. Et festus ait: Numen qsi nutus dei atq; potestas. NOS. s. desides & ĩprudentes. SED nos facimus fortuna deã: de fortuna uideto in fine sat. x. ubi hoc idem carmẽ habetur. IN Quantum sitis atq; fames: Horatius itẽ satyra prima ait. Est modus ĩ rebus sũt certi deniq; fines. Quos ultra citraq; nequit consistere rectum. EPIcure: epicurus in epistolis aqua tãtũ & cibario pane se cõtentum esse testatur ut scribit Laertius: de quo plura superius. — Epicuri uictus

DOM. ¶ELECtro:ideſt phialis ſuis ex electro:electrum aũt aurum eſt ubi ſit quinta argenti portio. Homerus regiam menelai fulſiſſe ſcribit electro:auro:argento:ebore. COLumna phrygia.i. ex marmore ſinadico quod phrygium eſt:ut ſcribit Strabo. EBOre:pro pedibus menſaꝝ eburneis. LATa teſtudine:ideſt pro lectis diſcubitorũ is tectis putaminibus teſtudinum ut ante eſt dictum. Alexander quum corinthum ueniſſet: ut ſcribit Plutar. & illic eſſet Diogenes Cynicus phũs & ab eo nõ ſalutaretur:ipſe ad illum acceſſit interrogauitqꝫ an aliqua re indigeret:nulla inquit niſi ut ne ſolẽ mihi occupes quo apricor.Mirantibus aliis reſpondit.Alexander:diogenes eẽ uellem.niſi eſſem alexander. MAgnũ habitatorem.i.excellenti animo opes contẽnentem Diogenem. NVLlum numen .i.nullã potentiam:nam numen proprie dicitur dei potẽtia:ut ſcribit Varro SVFficiat:ii oẽs uerſus qui ſequũtur:oſtendunt eum q non ſit cõtentus rebus neceſſariis non poſſe expleri ulla diuitiarum magnitudine Epicurus & Socrates rebus neceſſariis uixerunt contenti ut eſt apud Laertium.

MER. ¶ELECtro:eſt electrum naturale ab arboribus defluens:eſt & artificioſum:quod fit addito argento in aurum. Quãq̃ auctore Plinio:id aurũ ubi quinta eſt argenti portio electrum uocatur. PHRygiaqꝫ columna.i.de marmore phrygio:quod precioſum erat.Horatius. Quod ſi nec phrygius lapis:nec purpurarum ſydere clarior delinit uſus. DOLia nudi non ardẽt cynici.Diogenes cynicus contemptis omnibus in dolio recumbebat:qđ ad ſolis curſum reuoluebat:accedentemqꝫ Alexandrum rogauit ne ſibi apricanti a ſole obſtaret. COMmiſſa:coniuncta compacta. Vir.Portam q̃ ducis imperio commiſſa manebat.Inde commiſſura iunctura ipſa. QVANtum epicure tibi paruis ſuffecit in ortis.Epicurus & ſi in uoluptate ſummum bonum ponebat tamen tenui uictu contentus fuit. Vnde quidam dixere uoluptatem animi eum quæſiuiſſe.

Electrum Phrygium marmor Dioge. cõmiſſura uoluptas epicuri

VAL. ¶SIGNiſqꝫ ſuis:ſtatuis ex auro argentoue conflatis.nam ut multarum eſt ſignificationum:ita & ſtatuam ſignũ ſignificat.Ho.Centum potiore ſignis munere donat. PHRygiaqꝫ columna:quam aut loci diſtantia:aut artificum labor precioſam reddit. ET Lata teſtudine nõ fornicatum opus multa impenſa factum lecti undiqꝫ ſupne ſuſpenſũ tegmen dicit q conopeũ etiã appellamus:aut inauratã cõtignationẽ in teſtudinis malum:aut certe lata teſtudine:q̃ margaritis munitã hẽat. DOLia nudi nõ ardẽt cynici.Diogenes cynicus qui πιθοβιος a uulgo appellatus ẽ:q cibũ quo quotidie ueſceret a quouis mẽdicaret humanaꝝ cõtẽptor diuitiarũ in portarũ ueſtibulis & ciuitatũ porticibus ferẽ habitaſſe:cũqꝫ ſe torq̃ret ĩ dolio euolubilẽ domũ ſe habere iocabaẽ & ſe cũ tẽporibus ĩmutantẽ:per frigus.n.os dolii uertebat in meridiẽ:æſtate ad ſeptentrionem:& quacunqꝫ ſe ſol inclinauerat Diogenis ſimul prætoriũ uertebatur:quemadmodum ampliſſime dion Chryſoſtomus li.iiii.de regno expoſuit. NON ardent:qm̃ exigui habentur pcii. NVDi:temporis. AVT eadem plũbo cõmiſſa manebit: comparata ei q̃ plumbo tecta eſt tam diu durare uideri poteſt:aut cõmiſſa feruminata:unde commiſſura. SENſit Alexander:qui dixiſſe fertur uellem eſſe Diogenes ſi Alexander non ſim: TESta:dolio. MAGnum habitatorẽ:qui humanas res utpote caducas contempſerat. QVAm qui totum ſibi poſceret orbem:ueluti ipſe fecerat Alexander. PASſurus geſtis æquãda pericula rebus:q in ætatis flore ueneno ſit circũuentus:ut poſt ſũmos belli labores:& metus deniqꝫ immatura mors pſto fuerit:ut nulla uideatur humana fœlicitas a magno eẽ immunis periculo. NVLlum nu.abeſt ſi ſit:pro adſit prudentia:qua omnes animi reguntur affectus & rõnis manet uis ĩmobilis nihil committas quod te pœniteat. SED nos te fa.fortuna deã: quando non aĩ ſed corporis cæca rõne ducitur:nec ĩmortalia ſed his ſenſibus ſubiecta errantibus & falſis plena imaginibus tanq̃ numen aliquod admiramur. MENſura tamen quæ ſufficiat ſenſus:quem deniqꝫ finem appetendi tibi conueniat imponere.

QVANtum epicure tibi paruis ſuffecit in hortis:epicuri quem uoluptatis aſſertorem norunt oẽs exemplo cõprobat:quo facilius quod cupit perſuadeat:ut ſi humanam uoluptatem etiam conſectemur parua & pauca cupiamus quando & multa & ampla:ut cõparemus ingens exhibeant nobis negocium.

Quantum ſocratici cœperunt ante penates.
Nunquã aliud natura:aliud ſapientia dicet
Acribus exemplis uideor te claudere:miſce
Ergo aliquid de noſtris moribus:effice ſũmã
Bis ſeptẽ ordinibus:quã lex dignatur othoniſ
Hæc quoqꝫ ſi rugã trahit:extẽditqꝫ labellum
Sume duos equites fac tertia quadringenta,
Si nõdũ ĩpleui gremium:ſi panditur ultra
Nec crœſi fortuna unquã:nec perſica regna
Sufficient animo:nec diuitiæ narciſſi
Indulſit cæſa cui claudius omnia:cuius
Paruit imperiis uxorem occidere iuſſus.

MAN. ¶SOCRatici penates:ſcribit laertius:ſocratẽ adeo parce ac temperate uixiſſe ut quum athenas lues ſæpe numero uaſtaret ſolus ipſe nunquã egrotauerit: dicebatqꝫ:qui ſuauiſſime comeſſet eum minime obſonio egere.Itaqꝫ in facilitate uictus maxime gloriabatur.

Socratis Victus.

ALIud natura.Seneca epiſtola quinquageſima inquit.Virtus ſecundum naturã eſt,uitia inimica & infeſta ſunt.Epiſtola uero lxxxxv.ſic.Nulli nos uitio natura conciliat:illa liberos ac integros genuit. Cicero autem libro ſecũdo tuſcul.de natura ſic ait;.Nihil eni præſtantius habet:nihil quod magis expectat:q̃ honeſtatem:q̃ laudem:q̃ dignitatem:q̃ decus.Idem quoqꝫ. Seneca epiſtola.cix.ait.Omnibus enim natura fundamenta dedit ſemenqꝫ uirtutũ:oẽs ad oĩa iſta nati ſumus. Vtqꝫ philoſophus libro ſecundo đ cælo ait. Natura nil irrationabiliter nec fruſtra facit.Cice.autẽ in libro de natura deorum ſcribit q alii naturam eẽ cẽſent Vim quandam ſiue rationẽ cientem motus in corporibus neceſſarios.Alii autẽ uim participẽ rationis atqꝫ ordinis(tanq̃ uia)progredientẽ declarantẽqꝫ;quid cuiuſqꝫ rei cã efficiat:qđ ſequaẽ:cuius ſolertiã nulla ars:nulla manus efficiat. NEmo opifex:cõſequi poſſet imitãdo.Et li.iii.offi.ſic.Naturæ ratio eſt lex diuina & humana. CLAudere:reſtringere. DE nr̃is moribus:de opibus ipſis:quas ardent: & cupiũt noſtri tẽporis homines. SVmma biſſeptẽ ordinibus.i.q̃drigẽta ſeſtertia qbus

Virtus Vitia. naturæ

Bona. natura quod

naturæ

equites fiebant:& in gradu.xiiii.sedere poterant:q̃ latius dictum est ibi. Sic libitum uano qui nos distinxit othoni. SI Rugam trahit:idest si displicet:cum non sufficiat tuo uoto. DVOS equites.i.octoginta sestertia. TRia quadringenta:ut sint bis sex centena sestertia. SI Nodum ĩpleui gremiũ:si panditur ultra. Hora.in auarum saty. pria inquit. Deniq̃ sit finis q̃rendi:quũq̃ habeas plus:pauperiem metuas minus:& finire laborem incipias:parto quod auebas. Tullius item in parado.sic ait. Quæ enim intelligimus diuitem:aut hoc uerbum in quo homine ponimus opinor in eo cui tanta possessio est ut ad liberaliter uiuendum facile contentus sit:qui nihil q̃rat:nihil appetat:nihil optet amplius. Item qui nihil sibi deesse putat:nihil curat amplius:satiatus est:aut contentus etiam pecunia:concedo diues est. PANditur.s.gremium. CRœsi fortunam:fuit Crœsus lydorum rex:qui primus e barbaris græcorum alios ad tributũ pendendum:alios sibi amicos cõciliauit. Subegit quidẽ: ionas:æoles:& q sunt in asia dores hæc & plura Hero.li.i. Iustinus etiam li.i.ait. Babylonis rex lydorum crœsus cuius opes diuitiæq̃ insignes ea tempestate erant in auxilium uenit. Diximus & plura in sat.x. PERsica regna:persæ laute cœnant:i tegra:& multa:& uaria apponentes. Lecti & poculorum ornatus splendidissimus auro & auro refulget. Stra.lib. xv.scri. Xenophon uero li.i.persas parce uixisse ostendit. SVFficient animo:id ait q̃m ut scrib. Cice.in parado. Animus tuus oportet se iudicet diuitem:non hominum sermo neq̃ possessiones tuæ. Item hominis diues:non arca appellari solet:quis illa sit plena dum te inanem uidebo:diuitem non putabo. Item contentum uero suis rebus esse maxime sunt certissimæq̃ diuitiæ. Item. Virtute præditi qui sunt:soli sunt diuites satis esse putant quod est nihil appetunt:nihil requirunt. Improbi autem quoniam incertas atq̃ in casu positas possessiones habent:& plus semper appetunt non modo non copiosi ac diuites:sed etiam inopes ac pauperes æstimandi sunt. NARcissi.is Claudii libertus ditissimus fuit ut late ostendit tranquillus:ac tacitus de quo latius in sat.i.&.x. VXOrem occidere iussus:hoc ait quoniam ni cædem Messalinæ narcissus properauisset Claudius pepercisset:prorupit.n. Narcissus:denunciauitq̃ cẽturionibus & tribuno qui aderant exequi cædem.ita imperatorem iubere:qua de re in hortis lucillianis ictu tribuni trãsfixa est Messalina:de quibus tacitus multa libro.xi.& nos latissime diximus circa finem satyræ decimæ.

Diues quis

Crœsus

psarum uictus

Messalinæ cædes

¶ CACRIbus exemplis:idest uideor tibi fortasse q̃ uelim te cogere ad nimiam frugalitatem:dum suadeo ut sis contentus rebus naturæ necessariis. DE Moribus nostris.i.secundum cupiditatem nostrorum temporum. BIS septem ordinibus.i.habeas tibi quadringẽta censum equestrem ob quem permittit Roscius otho ut in quattuordecim sedeas. DVOs equites: idest octingenta sestertia. PANditur ultra: dest si adhuc plura quæris. NARcissi. Narcissus libertus Claudii imperatoris:cuius meminerunt Tranquillus & Tacitus:in inuidiosum diuitiarũ cumulum rapinis locupletatus est Claudio permittente eodem auctore iterfecta est Messalina ĩperatoris uxor:nam depræhensæ in adulterio cum Sillio:& famosis illis nuptiis ueniam daturus erat Claudius. Sed Narcissus Cornelio auctore prosiliit:& centurionibus qui aderant Messalinæ cædem imperauit:affirmauitq̃ imperatorem ita iubere. INDulsit:concessit. IVSius:scilicet a Narcisso:nam uisus est iubere.

DOM.

¶ QVANtum socratici cœperunt. Laertius diogenes scribit discipulos qui successere socrati appellatos fuisse primo socraticos:quorum nobilissimi fuere Plato xenophon & antisthenes:deiceps facti fuere academici & cynici. QVAm lex dignatur othonis. Roscius otho qui legem de quattuordecim gradibus & quadrigentis sestertiis tulit. DVOs equites:duplicem censum equestrem: hoc est octingenta sestertia. CRœsi fortuna:quem ditissimum lydiæ regum constat. NEC diuitiæ narcissi:hic ditissimus libertorum Claudii fuit & ut scribit Plinius. Claudii principatu tres seruitute liberati diuitias ingentes possederunt Pallas Calistus & Narcissus. PAruit imperio:cum post massalinæ nuptias cum Silio Pallas atq̃ calistus ignauius:& timidius accusationem peragerent:narcissus perstitit:impulsisq̃ pellicibus:quæ Messalinam deferrent claudium pertulit:ut adulteram uxorem morte mulctaret. Sed cum languesceret ira Claudii:& rediret in coniugem amor ueritus ne pernitiem in accusatorem uerteret. Narcissus prorumpens necem properari a centurione iussit. Ergo huius iussu mulier perempta fuit. Dion uero narcissum potentissimum iter omnes homines apud Claudium fuisse tradit:possedisseq̃ ad quadragies centum sestertia:huic urbes & Reges parebant. Cum uero post claudii mortem iussu Agrippinæ iugulandus foret egregium opus patrauit. Nam ut custos & dispensator epistolarum claudii erat:ita illius secretas litteras ad agrippinam:& ad alios priusquam iugularetur omnes cremauit.

MFR. Socratici

Narcissus

Dion Egregium factum Narcissus

¶ QVANtum socratici cœperunt ante penates. Non enim plura fertur Socrates habere uoluisse q̃ natura ipsa poscere uel potius afflagitare uideretur. NVNquam aliud natura aliud sapientia dicit: inuita nil dicas faciasq̃ minerua.idest repugnante natura q̃ in omnium ore uersatur. EFFice summam bis septem ordinibus: quam lex dignatur othonis sensus est:noli cupiditatem plura possidendi in infinitum producere:limitem tibi aliquando appone ne plura concupiscas ueluti si poscas tibi quantum othonis uoluit edictum:quod superius:quodnam esset ostendimus:ut inter equites queas annumerari. SVME duos equites:quantum duobus sat uideatur equitibus. FAC Tertia quadringenta:fac ter quadragies sestertium. NONDum impleui gremium:non expleui desiderium. CROEsi:lydiæ regis ditissimi. NEC Persica regna:quæ summis semper opibus redundauere Ruffus Festus de orbis situ. Illudunt auro uestes & cuncta teguntur. Auro membra uitis auro uestigia cõdunt. Tantus persarum dissoluit pectora luxus. NEC Diuitiæ narcissi. Tranquil.de claudio:sed ante omnes habuit inquit Narcissum ab epistolis & pallantem a rationibus quos decreta quoque senatus non præmiis modo ingentibus:sed & quæstoris præmiis ornamentisq̃ honorari libenter passus est:tantum præterea acquirere & rapere:ut quærente eo quondam de exiguitate fisci non absurde dictum sit abundaturum si a duobus libertis in cõsortium reciperetur: CVIVS paruit imperiis uxorem occidere iussus:nam ut ex Taciti historia facile intelligi potest nacissi opera in messalinam quo moreretur omnia perfecta sunt:ut Cæsari non licuerit parcenti quæ deliquisset eam amplius uiuam intueri.

VAL.

Argumentum Satyræ.xv. Numina diuersa Aegypti penultima monstrat.

MAN. Bithinia — Aegypti terminus

VIS nescit Volusi. Satyræ huiusce pricipiũ de Aegyptiorum superstitiõe scribit.postea uero eorundẽ sæuitiã satyrico more insectat. BIThinicæ:Bithinia in Asia est:a septẽtrione pontico mari terminat. Ab occidẽte propõtide. Ab austro mysia & phrygia:ab oriente paphlagonia. Strabo in li.xii.scribit. AEGyptus:antiqui id solũ ægyptũ uocauere:qd habitatur:& a nilo irrigat:a locis syenæ proximis incipientes usq a mare. Posteriores uero oẽs fere oriẽtales partes assumpserũt:q inter arabicũ sinũ sunt:atq nilũ:hæc & plura strabo li.xvii.lege ẽt Diodorũ li.i. CROcodylon. Crocodylus aial est quadrupes:terrestre & aquatile crescit ex minimo ad decẽ & septẽ & amplius cubitos. Quibusdam ægyptiorũ crocodyli sacrosancti sũt quibusdã nõ sunt:sed ueluti hostes exagitantur:sacros ad modũ eos existimant:qui circa thebas & Myrios stagnũ incolunt. Quorũ utriq unũ ex oĩbus crocodyllis alunt cicurẽ:& edoctũ manu tractari appẽdẽtes eius auribus gẽmas:& ẽt aurũ. Hæc & plura hero.li.ii. de crocodylo uideo ẽt Diodo.li.i. IBIm:ibis nigra tota uæhẽmẽter est:cruribus gruinis:rostro adunco:cum serpẽtibus pugnat.& interemit & ob id ei ab ægyptiis magnus honor exhibet:hæc & plura Herodotus.li.ii.Ci.aũt in li.de na.d.sic ait.Ipsi q irridentur ægyptii nullam beluã:nisi ob aliquã utilitatẽ:quã ex ea caperent:cõsecrauerũt. Velut ibes:q maximam uim serpentum conficiunt:cum sint aues excelsæ cruribus rigidis:corneo procereq rostro euertunt pestẽ ab ægypto quũ uolucres angues ex uastitate libiæ uento aphrico iniectas interficiunt atq cõsumunt. Ex quo fit ut ille:nec uiuæ morsu noceant nec odore mortuæ:hæc illæ. CERcopitheci:simiæ caudis inter se distinguntur:ut Plini.scribit li.viii. Cercopithecus itaq caudata simia dicitur κερκοσ enim cauda est.πιθηκοσ simia. Idem plinius libro.viii.c.xx.ait. Cercopithecos esse nigris capitibus piloq asini.

Crocodylus — ibis

Satyra Quintadecima.

VIs nescit uolusi bithynice qualia demens
Aegyptus portenta colat crocodylon adorat
Pars hæc:illa pauet saturam serpẽtibus ibim
Effigies sacri nitet aurea cercopitheci.

DOM. ℭ Domitius Calderinus Veronensis in.xv. Satyram Ad iulianum medicen.

VIS nescit:ex ægypto quo missus fuerat sub specie honoris militaris duas satyras scripsit:& hanc q ultima est in antiquis codicibus:& alteram de cõmodis militiæ. Inuehitur aũt nunc mutua hominũ odia & feritatem. Notans.s.Paridẽ:cuius odio fuerat eiectus sũpta occasione ex re gesta:quã ĩ ægypto uiderat:nã ægyptii inquit quũ ꝓ numinibus bruta & res uilissimas colãt:tanto inter se laborant odio ut hostẽ finitimũ captũ & discerptũ mẽbratim me spectãte ederint. Inscribat igit satyra non de uana superstitiõe ægyptiorũ:nã inde nõ sumit argumẽtũ:sed de feritate ægyptiorũ. Hæc.n.prima pars satyræ:q est de supstitione ægyptia sumit a Iuuenale: ut augeat inuidiã feritatis eorũ:q quum uilissima aĩalia colãt in hoĩem morsu sæuiãt:nec ut dixi supstitionẽ illorũ ĩsectat:sed mutuũ odiũ humanũ & feritatẽ. CROcodylõ adorat pars hæc:qm.s.nõ oẽs ægyptii adorãt crocodilos:nã tẽtyritæ eũ necãt: ut ẽ apud straboñẽ & Pli. Animal est qd ex ouo simili anserino ad sexdecim cubitorũ lõgitudinẽ excrescit: ut alii scribunt uiginti:sine lingua ĩ aqua acutissime uidet extra hẽt hebetes oculos ab eius noĩe urbs est in ægypto:q urbs crocodilorũ dr:scribunt de hoc Hero.Diodo.Plini.solinus. IBYn.Ibyn Diodori ĩterpres male trãstulit ciconiã:nã ibys ægypti tantum auis est duplici genere:ut scribit Hero.& diuersa a ciconia colit:qa serpentes necat hanc occidere illic est capitale:ut tradit Eusebius:ut etiam in thessalia ciconiã. CERcopitheci:cercopithecus simia caudata ẽ κορισοσ enim significat caudã πυθηκοσ simiã. DIMidio mẽnone:hunc inter cætera loca nobis assũmimus quæ ab aliis uel neglecta uel non intellecta exposuimus:nec Fidentinus rudi ingenio & discipulus qnquagenarius quis scripta nr̃a uiderit hic suum potuit errorẽ emẽdare. DIMidio mẽnone:hæc historia uix uno in loco a Strabone subobscure tradita ẽ:nam ut scribit thebe urbs in ægypto q postea diospolis appellata est euersa ꝑ uicos habitabat ita ut pars altera esset in arabia altera pars in ulteriore ripa ubi mẽnonium erat idest sepultura Mẽnonis:illic duæ erãt statuæ Colossi:quarum altera mutilata & dimidiata erat ruina supioris partis in cuius basi exaudiebatur quottidie sonitus:quidam ignota cã:aitq Strabo se illic affuisse cũ bello gallo:& sonitum eẽ factum:sed se ignorare:& cãm & auctorẽ:nec posse credere q ex cõpositione lapidum nullo impulsore fieret. DIMidio mẽnone.i.dimidiata & mutilata statua mẽnonis ut scribit Strabo. RESonant.s.in eius basi. CHOrdæ magicæ.i.sonitus q arte magica fieri putatur nam nec cã nec auctor agnoscitur ut tradit Strabo. Pli.eandẽ historiam iis uerbis aliter rettulit. NON absimilis illi narratur in thebis de labro serapis ut puto Mẽnonis statua dicstus quem quottidiano solis ortu contactum radiis crepare dicunt. EFFigies aurea:nam sunii multi:ut scribit Solinus iuxta nilum nascuntur:& adoratur Cercopithecus in arabia ad mennonium:

Enarratio Quintædecimæ Satyræ.

MER. Crocodylus — Cur colatur

VIS nescit uolusi bithinice qualia demens Aegyptus portenta colat. Ondit in ægyptiis duo ĩuicem pene repugnantia esse:hoc ẽ molles aĩos ex qbus innanis deorum cultus & supstitio fœda nascit & e diuerso tantam inesse illorum mentibus feritatẽ & rabiosam irã: ut ꝑ odiũ humana carne uescantur in ultionem:uidelicet inimicorũ. Sed cum iure parum credibile uideri possit tam inhumanos & crudeles:alioquin molles populos fuisse:se testem atrocissimi facti perhibet. CROcodilon adorat pars hæc. Crocodilus animal est quadrupes nili peculiare:terra pariter ac flumine infestum. Vnum hoc animal terrestre linguæ usu caret:quod hichneumõ debellat:nã per fauces ĩmissus hiantes erodit aluũ:sed cur colatur crocodylus hanc refert cãm. Diodo:qd nõ solũ fluuius ægyptũ muniat sed præ timore crocodylorum non audeant ara

bes atq; libyci latrones fluuiū tranare: Alii uero referūt quendam antiquū regem: quē minā dicebāt cū proprii ca nes insectarēt: profugisset ī paludē meridis: tum inopinato assumptum a crocodilo in ulteriorē ripā delatum fu isse. Quare ut gratiam pro salute referret ciuitatem iuxta constituit quam crocodilorū appellauit: Tradidit aūt indigenis ut pro deis hæc animalia colerent: paludem uero ipsam in alimentum obtulit. Strabo hæc scribit. in præfectura arsinotica crocodilus colebatur & sacer erat in lacu quodam seorsum nutritus: & sacerdotibus mansuetus: suchusq; uocabatur: nutriebatur autem pane carne & uino quæ a peregrinis afferebātur ad eiusmodi spectacula uenientibus. SATuram serpentibus. ibis peculiaris est ægypti. auis a q̄ didicerunt medici per clysterem ægrotātium aluum repurgare: est autem duplex: nā altera Ciconiæ non est absimilis. altera tota nigra. Inuocāt ægypti ibim contra serpentium aduentum quam sacram habent: quia eos interimit: nec non locustas atq; campas. CERcopitheci. in simiarum genere cercopitheci ponuntur. caudas habēt: quæ sola discretio est in ipsos & simias. Vnde Mar. Callidus emissas eludere simius hastas. Si mihi cauda foret cercopithecus eram. Nomen est græcum factum ex duabus dictionibus κερκος cauda: πιθηκος simia.

Cur colat Crocodilus — *Vrbs Crocodilorum* — *nutritur Crocodilus* — *Ibis unde clyste*

¶ De superstitionibus ægypti.

VAL.

QVis nescit uo. bi. q̄lia demens ægy. por. co. Volusium bithinicū ægiptiam supstitionem notā oib⁹ non ut ignarū docet: sed rephēdēdi: cā nō ægyptios cultus mō uerū efferatam hoiem in hoies imanitatē cōiter detestatur: lucium uero hūc uolusium libet credere eū q̄ Nerone regnāte romæ decessit bonis artibus eruditū præcipuis ornatū opibus q̄ in offensa tot impatorū malitia triū & nonagita annoꝝ cōficit spatiū. QVAlia demēs ægy. por. co. Ambrosius ī cōmētario epistolæ pauli ad romanos primi iqt babylonii deū uocauerūt figmētū belli quōdā hominis mortui q̄ principatū in eos dr̄ egisse: coluerūt & serpētē draconē: quē occidit Daniel hō dei cuius similitudinē habet. egyptii āt colebāt q̄drupedē quā dicebāt apim ī similitudinē uaccæ quod malū imitatus ē hierobboā uaccas īstruēs in samaria quibus sacrificarēt iudæi: & uolucres quæ coracina sacra habēt pagani: quæ omnia & ipsi portēta esse confessi sūnt. CROcodilō adorat ps hæc illa pauet saturā serpētib⁹ ibim. quas nugas uesanā superstitionē. Stra. quæ & nā sint ea aīalia quæ colit ægyptus paulo pluribus q̄ hic rferre opus sit explicat. SATuram serpentibus ibī. ob id. s. colunt q̄ serpentes insectetur. EFFigies sacri nitet aurea cercophytheci. cerchophyteci simulacrum eius q̄ animans simiæ simillima est. Mar. callidus emissas eludere simius hastas. Si. mihi cauda foret cercophythecus eram.

Dimidio magicæ rsonāt ubi mēnone cordæ
Atq; uetus thebe centū iacet obruta portis.
Illic cæruleos: hic piscē fluminis: illic
Oppida tota canē uenerātur: nemo dianam
Porrū & cœpe nehas uiolare ac frāgere mor
O sctās gētes qb⁹ hæc nascūtur ī hortis su
Numina: lanatis aīalibus abstinet omnis
Mensa: nephas illic fœtū iugulare capellæ.
Carnibus humanis uesci licet: attonito cum
Tale super cœnam facinus narraret ulysses.
Alcinoo: bilē: aut risum fortasse quibusdam

¶ DIMIdio Mēnone: ī ægypto erant thebæ portarū cētū. lōgitudo urbis erat. lxxx. fere stadiorū. erāt ī ea tēpla q̄ plurima magna ex parte a Cābise mutilata strabōis tpe uicatim habitabatur: ac pars quædā ī arabia ubi ciuitas erat pars ēt ī ulterior ubi Mēnoniū. i. mēnonis sepultura hic duo colossi erāt ex itegris lapidib⁹ īter se ꝓpinq: alter qdē seruabatur: alterius uero supiores a sede partes corruerāt: facto ut fama est terremotu. credebatur etiā semel ī die sonitum esse quædā ictu haud magno effici a parte quæ ī sede ac basi erat. atq; quum ego ibi cum ælio gallo adessem iquit strabo: & cum reliq̄ multitudīe amicorū: ac militū: q cū eo erant circiter horā primam sonitum audiui: siue a basi: siue a colosso: siue a circūstantibus de idustria factū. Id. n. haud quāq̄ affirmari. Cum ꝑpter icertā cām omnia magis subeāt q̄ ut credā: ex lapidibus sic cōpositis crepitū edi. hæc ex strabonis. lib. xxvii. DIMidio Memnone: dimidia statua Memnonis: ut dictum ē. MAGicæ chordæ. idest sonitus qui magica arte fieri putatur. ē enim incerta causa. ut dixit Strabo superius. VETus thebæ. Thebei quidem se antiquissimos omnium profitebant Thebas in Aegypto Busiris condidit: cuius mœnia centum quadraginta stadia complexa erant: ubi centū portæ. Cambyses autē persarum rex urbem diruit. id Diodo. scribit li. ii. CAEruleos. i. marios pisces. OPPida: oppidum britanni uocant: quum siluas īpeditas uallo atq; fossa munierunt. quo incursionis hostium uitandæ causa conuenire cōsueuerāt. ut scri. Cæ. li. v. de bel. gal. festus āt scri. Oppidum dcm̄ q̄ eo hoīes suas opes cōferāt. ponitur. n. ꝓ castellis & urbibus. OPPida tota canē uenerātur ægyptii oēs oxirinchū piscē colunt: nā quædam animalia sunt q̄ ægyptii uniuersi colūt: ut ex terrestribus tria bouē. Canē: felē. Ex uolatilibus accipitrem atq; ibin. Ex aquatilibus duo: lepidotum piscem & Oxirinchum. Sunt alia: quæ quisq; seorsum colit: ut saitæ & Thebani ouem. latum uero qui piscis quidam est ī nilo latoponitani. Lupum lycopolitani. Capram & hircū Mendesii: Murē & Araneū. Athribitæ. Item alii aliud. hæc ex strabonis lib. xvii. plura etiam scribit diodorus lib. ii. ubi ēt causas tradit quare coluntur aīalia ipsa ab ægyptiis. Dicitq; q̄ sicubi canis domi mortuus repertus esset: singuli eius domus corpus acta lamētatione radūt. canis tū uenationi tum ad custodiam aptus est: propterea deū q apud eos Anubis uocatur capite fingunt canino significantes custodem corporis osiridis atq; isidis fuisse. Quidam asserunt isidis canes. quo tempore osiris quæ situs est. & feras & obuios omnes amouentes una Osiridis corpus in uestigasse. Ideoq; in uestis isidis præire Canes pompam ueteri more: antiquam erga canes gratiam ostentantes: scribit item quia Bos fœmella & alios parit qui terram arant: & ipsa haud inutilis ad arandum. Ouesq; bis edunt fœtus: lanamq; præbentes uario accōmondatam usui: lac caseumq; abunde nobis præbēt: propterea consecratas fuisse: hinc eis abstinent: Accipitres honorant q̄m prosunt ualde ad scorpiōes cerastasq;: & paruaq; animalia delenda: quæ morsu nocent: Thebæ aquilam uenerantur: quia regia uidetur auis tum ioue digna. Hono-

MAN. — *Thebe ægiptiæ* — *Mēnonis sepultura* — *Thebæ in ægypto* — *Busiris oppidum* — *Aegyptiorum numina* — *Canis in ægypto* — *Anubis* — *Bos ī ægypto*

apis Crocodili Diana Menses Cæpe in ægypto

ris apidi boui impensi causam tradunt:q defuncti osiridis anima in bouem transmigrasset. Lupos uenerari fe- runt propter canum similitudinem.parum enim natura cum et mutua coeant:differūt. CRocodili p diis habē tur:quia uidentur toti patriæ securitatem afferre quos arabiæ libiæq latrones ueriti non audent nilum flumen transire populatum.Est & alia rō de Mina rege a crocodilo transportato in alteram nili ripam: quare crocodi- los uoluit pro diis haberi. NEMo dianam:diana dicta quia noctu quasi diem efficeret.adhibetur autem ad par tus q ii maturescunt aut.vii.nōnunq:aut plerūq nouem lunæ cursibus:qui quia mensa spacia conficiunt.Mēses nominantur auctor est Cice.in li.de.n.d. PORrū & cæpe:Pli.li.xix.c.xviii.sic ait.Cæpasq inter deos iureiuran do habet ægyptus.Diodo.uero li.ii.ait:q utilitatis causa adinuentum:est quidam lente:alii fabā.nōnulli caseum alii cæpe non edunt.Cum plurimos eiusmodi fructus ferat ægyptus.Gellius autem li.xix.c.vii.sic ait. Cæpe eni reuirescit & congerminat decedente luna:contra autem inarescit adolescente.Eam causam esse dicunt sacerdo- tes ægyptii:cur pelusiotæ cæpe nō edant:quia solum holerũ oīum contra lunæ aucta atq dāna:uires minuēdi & augendi hēat contrarias. LANatis aīalibus.Diodo.li.ii.scri.de sacerdotibus ægyptiis q cibo uescebant simpli- ci.ut quorum mēsæ nihil præter uitulū & anserē infertur. ALCinoo:de re hac uideto Homerũ li.ix.odisseæ.

DOM.

VETus thebæ:de cuius magnitudine scribūt Strabo & Pli.&Homerus diuitē appellat.Homerus:nec quot diuitias ægyptia theba recondit. OBRuta ruinis:nam erat euersa.ut scribit Strabo cum centum portis: quas olim habuit:ut scribit Herodotus & Cice.& alii adeo ut tota domus in qua canis extinguitur toto corpore ra- datur:quod maximi apud illos luctus indicium est.eum colunt:ut scribit Diodorus:quoniam canis dicitur adiu uisse isidem in indagando Osiridis cadauere qua de causa in sacris isidis canes præcedūt. NEMo dianā:hoc fal sum est.Nam ut scribit Herodotus bubastis dea colitur in ægypto:quæ apud græcos diana est:sed hoc ait Iuue. alludens ad canes quibus Diana utitur in uenatione. PORrum & cæpe:idem tradit Diodorus qui ait ægypti- os id instituisse cā ualitudinis:ut.s.lente:faba:porris cæpis abstinerent:colunt etiam scarabeum(ut tradit Pli.) lanatis animalibus:in delitiis uero habent uitulum & anserem ut ait Herodotus. CARnibus humanis:hinc toti us satyræ indignatio assurgit quod cum rebus uilissimis abstineant:sæuiant in homines. CARnibus humanis uesci licet:hoc refert ad rem gestam quā est narraturus:ubi.s.ægyptii hostem comederunt.dicit autem ex stoma cho nephas putant uesci his animalibus & tamen carnibus humanis uescuntur tanq fas sit.Fidentinus uero ex p ceptoris disciplina ait ægyptios uesci parentibus:& hoc affirmando legit dignus fortasse ipse qui i epulas cæda tur:si qua tamen etiam fera tam fœdis carnibus uesci posset. VLYxes:in nono odisseæ apud Homerum post cœnam narrat Alcinoo a quo fuerat susceptus hospicio cursum suum ex troia & ut primum peruenit ad ciconi as populos in thracium deinde ad lothophagos:ad læstrigoās:ubi socium assumpsit antiphates:ad polyphemū ubi sex amisit. TALe facimus:idest homines fuisse assumptos a polyphemo & antiphate.

MER. crepitus a mēnone bassaltes

DIMidio magicæ resonant ubi memnone chordæ: in inferiore ægypto quæ in arabiam uergit aut longe a thebis memnonium fuit:ubi colossus memnonis ita fabricatus erat:ut splendente die crepitum emitteret:uelut sponte aurorā salutans Strabo tradit se una cū elio gallio & amicorum ac militum multitudine qui cum eo erāt: circiter horam primam sonitum audiuisse:siue a basi siue a colosso:siue a circūstantibus de industria factū. Pli- nius scribit in templo pacis ab imperatore augusto Vespasiano dicatum fuisse bassaltem lapidem ferrei coloris atq duriciæ adeo magnū ut.xvi.libri circa luderent:nec absimilis illi narratur in thebis delubro serapis. ut pu- tant memnonis statuæ dicatus quem quotidiano solis ortu contactum radiis crepare dicunt.Dimidio aūt mē- none:quia ex duobus colossis (ut ait Stra.) alterius superiores a sede partes corruerunt fractæ ut fama est terre motu:& hic his fuit qui semel in die sonitū quendam ictu haud magno efficiebat:quod cū præter naturā fieret: uelut ludens magico ministerio fieri dicit. VETus thebæ:sunt & ægyptiæ thebæ totæ olim pensiles. Vnde exercitus armatos subito educere soliti reges essent:nullo oppidanorum sentiente: hæc urbs diospolis uocita- ta est.de qua Homerus.Quid centum portæ portarum:quāq ducenti.Sublimes in equis homines & curribus erant.Et alibi.Nec quot diuitias ægyptia theba recondit. ILLic ceruleos:maris pisces ceruleos dixit.sed ad ex plicationem huius sensus:paucula ex Strabone sumpta subiungemus.Quædam animalia sunt que ægyptii uni- uersi colunt quemadmodum ex terrestribus tria:bouem canem felem:ex uolatilibus accipitrem atq ibim:ex a- quatilibus duo lepidotum piscem:& oxirinthum.Sunt alia quæ quisq seorsum colit ut saitæ & thebani iouem: latum uero qui olscis quidam est in nilo latopolitani:lupū lycopolitani cynocephalum hermopolitani cæpum babilonii qui sunt iuxta memphim:cepus faciem habet satyro similem cætera inter canem atque ursum. & in æthiopia nascitur aquilam thebani:leonem leontopolitani capram & hircum mendesii murem:aranium atri- bitæ. FLVminis nili:in quo permulti sunt pisces:sed maxime noti oxyrinthus lepidotus & latus quin præfectu ra est oxyrinthus:ubi templum est oxyrinthi.Oppida tota canē uenerātur:quis uniuersi ægyptii canem pro deo colerent:tamen cynopolitana præfectura erat:& canum ciuitas:in qua anubis colebatur:& sacer quidam cibus canibus constitutus erat.Diodorus uero siculus his de causis potissimum ab ægyptiis coli canem tradit q sit ad custodiam utilis:atque ad uenationes idoneus.Vnde & anubin quem pro deo colunt canino capite scribunt: utpote designantes quod corporis tutor sit & custos.Alii uero dicunt quod querenti isidi maritum. Osirim ca- nes duces essent:feras:& occurentes alios abigentes: & beniuolentia quadam affectos gementes simul quæ- siuisse osyrim. Vnde decretum fuit:ut in pompa isidis canes præcederent. PORRVM ac cæpe:legimus in naturali historia alium cepasq inter deos in iure iurando habuisse ægyptios:Sed A plus gelius tradit plutarchū scribere in quarto in Hesiodum cōmentario cæpam uirescere & congerminare decedente luna: contra autem inarescere adolescente eam causam esse dicunt sacerdotes ægyptii cur pelusiotæ cæpe non edant:quia solum ole rum omnium contra lunæ aucta atq damna uires minuendi & augendi habet contraria. LANatis animalibus abstinet omnis mensa.saitarum subaudi & tebanorum qui oues uenerantur:propterea quod bis pareret & lanis

Thebæ disspolis Quæ aīa lia colant Aegyptii Latus Piscis Cepus Canum ciuitas Anubis Cur canis colatur Alium Cæpe Cur cæpe nō come- dant pelusiotæ ouis sacra

integumenta corpori:lacte uero & caseo alimenta præstarent. FOEtum ingulare capellæ:apud mendesios quibus hircus & capra sacri: NARraret ulyxis alcinoo bilem. Vlyxes cum eiectus fuisset i littus corcyreum:ex ceptusq; humanæ ab alcynoo Rege pheacum super mensam astantibus primoribus corcy rensium quæ passus fuisset in mari narrauit: hoc ẽ quemadmodum per Scyllam & charybdim nauigasset.tum ad læstrigonas deue nisset atq; cyclopas. ulixes apud alcinoũ

¶ DIMidio.altera parte diminuto. MAGicæ resonant ubi memnone chordæ:ubi magica arte chordæ i ipsi us statuæ memnonis cythara concinũt. ATq; uetus thebe.more poetico singulari usus pro plurali.' CENtũ ia cet obruta portis:quæ centum fuisse portarum & in singulis ducenti fuisse armati custodes scribuntur. Homer. in nono iliados ουδ' ὅσα θήβας αἰγυπτίας ὅθι πλεῖστα δόμοισ' ἐν κτήματα κεῖται αἵ θ' ἑκατόμπυλοί εἰσι διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστην ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν. PORrum & cæpe ne phas uiolare.& Pli.cæpasque inter deos iuresurando habet ægyptus. ATTonito:rei nouitate:aut in tam atro ci facinore perterrito. CVM tale super cœnam:inter cœnandum ipsi. FACinus narret ulyxes alcinoo: ut an tiphates,læstrigonum rex:ut Polyphemus apud ætnam pastor eius socios pro epulis habuere: nam passus nau fragium ulyxes cum uix tandem nudus euasisset nausica hæ alcinoi regis filiæ frondibus opertus in uenatione occurrit quem amictu donauit & ad patrem perductum omnibus expectandum exhibuit:is uero cœnanti alci noo errores exposuit suos. NArraret Vlyx.al.phæacum regi:dicitur aut alcinus ultima producta alcinoi:ut pã thus panthois & alcinous alcinoi us syllaba correpta. BILem:stomachum iram. VAL.

Mouerat:ut mẽdax aretalogus i mare nemo
Hũc abicit sæua dignũ ueraq; charybdi.
Figẽtẽ immanes læstrigonas.& chyclopas
Nam citius scyllã:uel concurrẽtia saxa:
Cyanes; plenos & tẽpestatibus utres
Crediderim:aut tẽui pcussũ uerbere circes.
Et cũ remigibus grũnisse elpenora porcis.

¶ AREtalogus:ab ἀρετή.i.arte & uirtute dr.& λόγος qđ ẽ sermo:oro rõ uerbũ studiũ.Est itaq; iactans uirtutem tum suam tum alienam ac fabulosus & gar rulus. LAEStrigonas:formiæ iqt Pli.apđ Caietã anti quissima læstrigonũ sedes diximus & supius. CITius .s.q̃ poliphem ũ hominem alios homĩes comedisset. CYAnes:cyaneæ insulæ sunt i ponto:seu magis sco puli:mille quingentis passibus ab Europa distantes:ut testatur Mela:quas olim fuisse instabiles dicunt. Oui dius libro primo tristium. Transea,instabiles strenua Cyaneas a nõnullis Symplegades ẽt dictæ sunt.i. con currentes.hic poeta pro illis oĩbus hæc Ciane cianes declinauit. VTres quos ab æolo ulixes uẽto plenos accepisse rettulit alcinoo:de quo uideto Homerũ li.xii.odis seæ.Et Nasonẽ lib.xiiii.met. ELPenora:fuit Elpenor Vlixis comes:qui a circe cum aliis sociis conuersus ẽ in por cum sumptis quibusdam poculis & tactus uirga ab illa.de quo legito Ouidi.libro.xiiii.meta. MAN. aretalogus Logos Cyaneæ Simplegades Elpenor

¶ AREtalogus:is dicitur q fingendis mendaciis auditores mouet ab arte uerborum:nam ἀρετή significat uir tutem & λόγος uerba unde aretalogus & Tranquillus scribit.Augustum post cœnam aretalogis delectatum esse: & Porphirio scribit plocium crispinum dictum esse aretalogum:quoniam garrula carmina scripserit. LAEStrigonas & ciclopas:qui scilicet ederint homines. SCYllam:qualem nobis narrant ubi fecit naufragium ut est apud Homerum. SAXa concurrentia:idest quod simplegades inter se concurrant.& collidantur ut scri bit Homerus:& narrat Vlixes. VTRes plenos:nam Vlixes narrat Aeolum sibi discedenti dedisse utrẽ in quo erant uenti omnes aduersi.& liberum reliquisse Zephirum qui nauiganti secundus erat:sociosque suos eo dor miente arbitratos inesse thesaurum soluisse utrem:& uentis exeuntibus se tempestate relatum ad æolum quo tẽ pore ut ait cogitauit de consciscenda morte. ELPENora: elpenor: ut idem narrat una cum quibusdam aliis sociis a Circe conuersus est in suem sed omnes restituti fuerũt in pristinam formam percussi tenui uirga a circe: quod ipse precibus impetrauit. DOMI.

¶ MENdax Aretalogus.uirtutem tũ suam:tum alienam iactãs mimus atq; fabulosus Aretalogus dicit Quod genus hominum Augustus cæsar cœnis suis frequentius interponebat porphyrion exponens illud Horatii cri spini scrinia lippi.Hic plotius crispinus philosophiæ studiosus fuit:idem & carmina scripsit sed tam garula:ut are talogus diceretur. CONcurrentia saxa cianes.in bosphoro thracio intra põti fauces duo scopuli uisuntur:quos olim concurrisse poetæ finxerunt:& in primis pindarus atq; Theocritus.Sed quod græci uno uerbo dicunt συνδρομάδας concurrentia appellauit:quæ paruo discreta interuallo ex aduerso intrantibus gemina cernebã tur paulumq; deflexa acie coeuntium speciem præbebant:cyanes κυανὸν græce:latine nigrum dicitur.Inde cyaneæ nigræ interpretantur. PLEnos & tempestatibus utres.legitur apud Homerum æolem tradidisse uly xi utrem:in quo uenti inclusi forẽt:quos ex arbitrio & commodo suo emitteret:sed socii thesaurum rati resolu to utre uentis exitum fecerunt:quorum uiolentia per maria iactatus est. GRVnnisse elpenora porcis.cũ post impetratos socios a Circe a qua tutus fuit auxilio herbæ molyos.quam a Mercurio acceperat ulyxes abiret.El penor unus ex comitibus qui & ipse sus fuerat:Vlyxem sequens casu scalarum interfectus est.ad quem casum sic alludit Martialis de philostrato pene imitatus obit sæuis elpenora fatis:præceps per longos dum ruit usque gradus. PERcussum uerbere circes:nõ solum ueneficiis circe homines demutabat.sed & ictu uirgæ.Vnde Au rea percussum uirga uersumq; uenenis.Fecit auem circe. MER. Aretalogus Concurrẽtia saxa cyaneæ Venti in utre Elpenoris casus

¶ VT Mendax aretalogus.qui uirtutẽ in uerbis habeat maximam ἀπὸ τῆς ἀρετῆς & λόγου.hic plotius cirspinus qui philosophiæ studiosus fuit quoniam carmina:ut prophyrion inquit garrule scripsit aretalogus est appellatus & Tranquillus de Octauiano Augusto Cæsare ad communionem inquit sermonis uel summissum fabulantes prouocabant:& aut acromata & histriones aut etiam triuiales ex circo ludos interponebat frequen VAL.

tius aretalogos & festos & solennes nonnunquam tantum iocülariter celebrabat. IN Mare:nemo hunc abii/ cit qui tam aperte mentiatur dicere merito quisquam potuit. VERaq; carybdi:quasi falso se carybdim scopu lum diceret euitasse perinde ac si nulla inueniatur ita inclamet. FINgentem immanes læstrigonas. italiæ oppi dum formiæ antiqua:ut Plynius inquit:læstrigonum sedes fuit. AT q; cyclopas.quos poetæ ætneos fratres uo cant.latini ueteres coclites quasi oclites. SCYllam:naues in Sicilia absorbentem. VEL concurrentia saxa cya/ nes.Orpheus enim & Apollonius cyaneas concurrere & in se redire portas in mari confinxerunt:quæ naues flu ctibus immergant ob aduersos in se uentos confligentes:quæ & a complodendo sunt etiam symplegades appel latæ.Lucanus.Vt pegasæa ratis peteret cum phalidos undas.Cyaneas tellus emisit in æquora cautes.Rupta pup pe minor subducta est montibus argo.Vanaq; percussit pontum symplegas inanem. PLEnos & tempestatibus utres crediderim.uentos enim æolus Vlyxi utribus dedit inclusos ne illis per maria errabundis profugaretur: sed ad ithacā mature quo optabat perueniret:at eius comites ab æolo aurū traditū esse arbitrati.labore fesso ac so pori dato Vlyxe utres exoluerunt:unde uenti una omnes erumpentes mari incum bunt nauisq; qua uehebatur quacunq; uenti uis rapiebat longe ab eorum patria in uarios dispulit fluctus. AVT tenui percussum uerbe re circes.i.in molliciem & effœminationem frangente siquidem ulyxis comites in bruta fingitur ab Homero animalia uertisse circe cuiusmodi poculis Homerus docet inquiens τευχε δε κυκεω ηα χρύκεω δεπαι οφρα πιοιενεν δεσφιν τυρον τε καὶ ἄλφιτα και μελι χλωρὸν οἴνομραμ νειω εκῦκα ανεσμιγε δε σὶ τω φάρ μακα λυγρινα παγχυ λαθοια τὸ πατρὶ δ' ος ἀιησ.quos inde uirga percussos suis capita uocem & pi los & ipsum corpus ita statim induisse scribit:ut tamen mentem humanam tenuerint & humi comedentes casus deflentes suos iacuerit. ET cum remigibus grunnisse elpenora porcis.quæ apud circen ebrius dum sociorum strepitus abeuntium exaudit & abire properat pronus e longis lapsus schalis collum fregit:quod ipse apud infe ros sciscitanti Vlyxi refert:ut Homerus fabulatur precaturq; Vlyxem ne se dimittat insepultum.

MAN

Tam uacui capitis populū pheaca putauit.
Sic aliqs merito nōdū ebrius mimū qui
De corcyrea temetū deduxerat urna
Solus.n.hoc ithacus nullo sub teste cāebat:
Nos miranda qdē.sed nup cōsule iuno
Gesta sup calidæ referemus mœnia copti
Nos uulgi scel9 & cūctis grauiora cothurnis
Nā scelus a pyrrha. q̄q̄ oīa syrmata uoluas
Null9 apud tragicos popul9 facit accipe nr̄o
Dira quod exemplū feritas ꝑduxerit æuo.
Inter finitimos uetus atq; antiqua simultas.
Immortale odiū & nunq̄ sanabile uulnus
Ardet adhuc cōbos & tentira sūmus utriq;
Inde furor uulgo.qd numina uicinorum
Odit uterq; locus. cū solos credat habendos
Esse deos:quos ipse colit.sed tempore festo
Alterius populi rapienda occasio. cunctis
Visa inimicorū primoribus ac ducib9 ne
Lætū hilareq; diē:ne magnæ gaudia cœnæ
Sentiret positis ad tēpla & cōpita mēsis
Peruigiliq; thoro:quē luce ac nocte iacentē.
Septimus interea sol inuenit horrida sane
Aegyptus:sed luxuria quantum ipse notaui
Barbara famoso nō cedit turba canopo.

TAM uacui capitis populum phæaca putauit:hoc per interrogationem legitur.Est enim ordo: putauit ne ulyxes populum phæaca tam uacui capitis:ut præ dicta omnia crederet: SIC aliquis:scilicet dixit uel di cebat in conuiuio Alcinoi ubi Vlyxes talia narraue/ rat. MERito:scilicet dixit uel dicebat:nondum ebri/ us erat:cum minimum adhuc in Alcinoi conuiuio bi/ bisset. POPulum phæaca: fuerunt phæaces Corcy/ ræ populi:sub ditione Alcinoi regis.Corcyra autem i sula est in mari ionio. TEMetum.Horatius libro se cundo Epistola ad Augustum primam secundamque syllabam produxit hoc uersu pullos oua cadum. TE meti:nempe modo isto & cætera. De temeto autem uideto latius satira sexta.ibi.Quarum non timeat pa ter oscula iuno.quo consule gesta sit res notauit ad fa cti ueritatem.in antiquo textu legimus. Consule iun/ co. SVPer:idest ultra. CAlidæ:ob ipsam regionem

phæaces

coptus urbs

COPti:Coptus & ægiptiorum & arabum cōis urbs erat ac totum idicum & arabicum tributum: & æthio picum : quod arabico sinu aduehebant.coptum defe/ rebant:nam eiusmodi mercium emporium erat.Stra bo id scribit libro.xvii. SCElus:referem9.s. COthur nis:tragœdiis. SYRmata uoluas.i. q̄q̄ longa tragœ/ diarum uolumina legas: nullum comperies populum comedisse hominem:ut hic fecit:de quo loquar.Quid autem proprie Syrma sit.latius supra patuit. SIMul tas.s.est.i.odium latens. ARDet:scilicet & furore.

combos

COMbos:ægypti ciuitas:in qua Crocodylus coleba/ tur:ut Helianus tradit:timent enim admodum hāc fe/ ram:Vtq; Strabo ait lib.xvii.in tentyra etiam ægypti urbe præter cæteros ægyptios supra modum Croco/ dilus dedecorat:& ex omnibus bæluis inimicissimus habetur.Sunt qui dicāt:q; quemadmodum psilli apud Cirenaicam regionem naturalem quandam uim ha/ bent contra serpentes:sic & tentiritæ contra Crocodilos:ut nihil ab eis patiant.hæc & plura Stra. SVM mus. scilicet est. VTRinq;:hinc illinc. NVMina uicinorum odit uterq; locus.Diodo.li.ii.scri. quendam prudentia præstantem in plures ægiptum partes diuisisse:edidisseq; quæ animalia separatim colerent:a quibusue cibis ab/ stinerent.Vt quum quiq; certa animantia pro diis haberent.quæ ab aliis colerentur contemptis:alteri altros pe rosi.nequaquam simul aduersus principes conspirarent : quod & secutum est. Nam diuersorum finium homi/ nes inuicem dissentiebant:mutuo sibi cultus impietatem obicientes. RAPienda:scilicet esse. OCCasio. Oc casio est pars temporis habens in se alicuius rei idoneam faciendi aut non faciendi oportunitatem:ut inquit

Bona malis mixta

Cicero libro primo rhet.uet. VISa.s.est. NE lætũ hilaremq; diem &c.Solet plerunq; lætitiæ:ne plena sit fortuna obesse. Vnde & Apuleius libro.iiii.Floridorum ita inquit.Nihil quicquam homini tam prosperum diuinitus datum.quin & tamen admixtum sit aliquid difficultatis. Vt etiam in amplissima quaq; lætitia subsit quæpiam uel parua quærimonia coniugatione quadam mellis & fellis. Vbi uber:ubi Tuber & cætera. QVEm.s.torum. INTerdum:ita legitur in antiquo textu:placet etiam interea. HOrrida:inculta:incompta:nec intelligas sine cultura.Nam ut inquit Plinius libro.xvii.c.xvii.in ægypto omiserunt messem. AEGYptus:ægypti pars ubi est combos & tentyra. BArbara turba:sic est in antiquo uolumine.Barbara autem:idest immitis aspera ferox:crudelis. FAMoso canopo:de hoc uideto latius in satyra sexta.ibi.Ad pharon & Nilum.famosaque mœnia lagi.prodigia & mores urbis damnante canopo.

¶ DE Corcyrea:nam in corcyrea hæc narrabantur ab Vlyxe. SVB nullo teste.i.quum nullus antea tale mõstrum uidisset. CONsule iuno:quasi uelit narrare ueram historiã:ponit nomen consulis ut ei fides adhibeatur. DOM.
MOEnia copti:coptos communis est ægyptiis & arabicis urbs.ut scribit Strabo ultra coptum inquit.nã erat in extrema ægypto Iuue.ad fines arabiæ cũ cohortibus. CALidæ:ob regioné calidã. NVLlus populus:in tragœdiis inquit unius tñ aut certe paucorum scelus refertur:q.s.hominé apposuerint in epulas:sed ego ostendam populum uno consensu hominem comedisse. TENtira:tentiræ incolæ dicti sunt post paruã Diospoli urbs est ut scribit Strabo:ex qua homines a crocodillis timentur:ut psylli populi aphricæ a serpentibus:quod in spectaculis romæ sæpe uisum est:ut ait Strabo.Ouidi.mutauit syllabam saltus tentira petenti. COMbos:mendosa dictio apud Ptolemæum:ombos pro combos. NVMina uicinorũ odit:nã ut Diodorus scribit diuersorũ finiũ hoĩes inuicem dissentiunt mutuo sibi impietatem obiicientes. HOR rida sane ægyptus:sensus est hæc pars ægypti in qua ego sum:& res gesta est:inculta quidé est & horrida:sed tamen nõ minus luxuriatur & lasciuit q̃ ea pars ægypti q̃ est ad canopũ:nã ut alibi ex Strabonis sñia recitauimus.illic est serapidis templũ quo nauigatur per fossam quæ die & nocte plena ẽ nauicuiis mulierũ & uirorum impudentissime canentiũ & lasciuiẽtiũ: papinius Curue therapnei lasciuiat ora canopi.Fidentinus q̄ p̄ceptoris sñia intelligit quãuis tota ægyptus sit inculta:tñ ad canopum lasciuit:o p̄ceptoré amẽtissimo discipulo amẽtiorem:nõ hic loquit̃ iuue.de his q lasciuiũt ad canopũ:sed de combis & tẽtiritis:quorum luxum cõparat cũ canopẽsibus:ut exponas. AEGyptus:hæc ps ægipti ubi sunt tẽtiritæ.

¶ TEMetum deduxerat:uinum ebiberat:deducere diminuere est uino olim temeto nomé fuit. Vnde & cum uerecundia temulẽtia appellata est. CONsule iuno.quo consule gesta sit res:notauit ad ueritaté.s.facti & non esset admodum alienum credere:sub hoc in ægypto militasse Iuue. CALidæ referemus mœnia copti. in tẽtiritica præfectura atq; ulteriore ægypto coptus ciuitas posita est ad mare rubrum uergés:in quam ut Strabo refert:totum indicũ arabicũ ætyopicumq; tributum:& q̄ ab Arabico sinu uehebat̃:uelut in commune emporiũ deferebatur.Pli.ait præfecturã fuisse coptité qui ité auctor tradit iuxta oppidum copton insulã esse sacrã isidi. quam ne laceret amnis hirundines muniũt ope:incipientibus uernis diebus palea & astramẽto rostrum eius firmantes:continuatis per triduum noctibus tanto labore:ut multas in opere emori constet:ad quod auium opus insulæ munimẽtum Papinius in siluis allusit.Cur uada desidant & ripa coerceat undas Cecropio stagnata luto. Et apuleius in.ii.metamorphoseos prophetã scribit ægyptium hoc p̄famie opé isidis implorantem miserere p cælestia sidera:per inferna numina p naturalia elementa per nocturna silentia:& adepta coptitica & per incrementa niliotica:adepta coptitica id appellat quod labore irũdinum insulæ accidit. NVLlus apud tragicos populus furit:in tragœdiis p̄res leguntur proprios filios comedisse.aut alium humana carne pastum:sed hanc rabiem fuisse populorum nusquam lectum ẽ. Combos.ciuitas ægypti in qua crocodilus colitur: ut Helianus tradit Timent.n.admodum cõbitæ hanc feram:quam infestãt tẽtiritæ:qui accipitrem colũt:unde in eorum odiũ combitæ accipitrem crucifigunt.ut.s.crocodilorum hostes cõtristent.Igit̃ merito dixit:numina uicinorum odit uterq; locus.Tẽtira ciuitas est inferioris ægypti:unde & p̄fectura tẽtiritica dicta est:q̃q̃ Pli.uelit insulã eẽ a Nilo circundatam:in qua habitent hoĩes.qui crocodilos nõ timeãt immo soli aduersum ire audeant:quin & flumini innatãt dorsoq; equitũ mõ impositi hiantibus resupino capite ad morsum:addita mox claua dextra ac leua tenentes extrema eius utrinq;:ut frenis in terram agunt captiuos.Hanc historiam quidam parum respicientes:ut ad chronicum iam fere sexennium scripsimus plinii uerba atq; sensum inuerterunt.

Margin: MER. Temetũ Temulentia Coptus Opus ĩcõditum Cecropiũ Apuleius adepta Coptica Combi Helianus Tentyra tẽtyritæ

¶ TAM uacui capitis.tam sine cerebro. POpulum phæaca putauit:ut se hæc persuadere posse confidat. VAL.
GRũnisse.fictum a suis uoce uerbum est. NONdũ ebrius.cum sæpius ebriari cõsueuissent. DE corcirea:terra phæacia. THemetum deduxerat:auferat:biberat.temetum enim ueteres uinum dixerũt plinius Cato ideo propinquos fœminis osculum dare ut scirent an temetum olerent.hoc tunc uino nomen erat:unde & temulentia appellata. SOLVS enim hæc ithacus.quoniam solus euaserat naufragium. SVPer calidæ referemus mœnia copti.calidæ propter solem aut calidæ risoxæ:est enim rixantium propriũ:ut furore incaleant.Hora.Abstineto dixit irarum calidæq; rixæ. MOENia copti.coptos: ut Lactantius ait mareotica ciuitas ægypti in qua ino uersa in isidem colitur.cuius sacris sistro celebratis nilus æstuat. ET cunctis grauiora cothurnis: & magis horrenda q̃ nullus unquã tragicus poeta confixerit. OMNia firmata.omnes tragicos ab habitu quo in scænicis tragedi utebantur:ut superius a nobis dictum. INTer finitimos uetus quæ non semel atq; iterum se obtulit:sed iam consuetudine consenuit. ATq; antiqua: iampridem incœpta. ARDet adhuc:odio flagrat. ET tentira combos:ægyptorum & arabum communis ciuitas illinc isthmos in mare rubrum porrigitur illis proximi sunt tentirenses qui soli crocodilos non metuunt:quin & securi natare:& per eos itrepide transire illæsi solẽt alio audente nemine. RApienda occasio.repente captãda opportunitas contra eos quibus grauissime infensi sunt. NOCte ac luce iacenté septimus interdũ sol inuenit.ad septimũ usq; dié stratũ sinũt lectũ. HORrida.sordida fœda. BARbara:ripa arabum. FAMoso non cedit ripa canopo.sic ipse supra Famosaq; mœnia lagi.

MAN. ebriorum lingua

FACilis.s.est. MAdidis.idest ebriis & unguentatis. BLAesis:in sermone titubātibus ppuinū. Aristoteles particula tertia problematum scri.uinolentoꝝ linguam oberrare:uel q uti totum corpus in uiolētia titubat:ita etiā lingua labens oberrat:nec explanare potest.an qm̄ caro linguæ mollis:& instar spongiæ est:ampliat madescens atq extollitur:itaq ob molem tardior fit:exprimereq sincere non ualeat.idem quoq libro secundo ethi. ait:q ebrios duplici pœna afficiendos esse putarunt:principium enim in ipsis est: quippe cum in ipsorum sit potestate ebrietatem uitare. INDE:a copti incolis. NIGro tibicine.i.æthiope uel arabe. VNGuenta:Plin.libro decimotertio.c.iii.sic ait. Cæteꝝ terraꝝ oīum ægyptꝰ ac cōmodatissima unguētis.Hinc a tētyritis est ieiunum odiū:non enim ebrii erāt:ut illi. HAEC.s.iurgia sunt tuba rixæ. SINE uulnere.s.sunt. INTeger.s.ē. HIAntia:aperta. OSSA:ipsius faciei. SAnaq iam quod tot &c.putāt exercere inquit pueriles acies quia neminē occiderit:& quod tot milia rixantis turbæ. IAM idest adhuc sana.s.sint. SI.i.quia uiuūt oēs:in antiquo legitur.Et sane qđ tot rixātis milia turbæ. SIC uiuunt omnes.Erit aūt ordo talis & q sic uiuūt oēs appositio tot milia Sane turbæ rixantis. ACRior.s.fit. DOmestica.i.urbana. SEDitione:supple in. TELa appositio est. NEC.s.torquent. HVNC.i.talē. SE turnus & aiax.s.defenderūt cōtra æneam & hectora. Maro li. xii.describēs Turni & æneæ singulare certamē de turno ita inquit:Nec plura affatus:saxū circūspicit ingēs Saxum antiquum ingens campo qui forte iacebat Limes agro positus litem ut discerneret aruis Vix illud lecti bis sex ceruice subirent Qualia nunc hominum producit corpora tellus.Ille manu raptum trepida torquebat in hostē Altior insurgens:& cursu concitus heros &c. ET aiax:home.in iliade li.vi.hectoris & aiacis pugnam describens inter alia.ita iquit.Acrius in pugnam rursus consurgit in hostem. Priamides iam nec ferro thelamone creatum.Sed magno saxi iactu petit: at ferus aiax:Ingentem clypeo septemplice reppulit ictum.Et iuuenem saxo percussum sternit eodē. ET quo tytides Homerus in iliade libro sexto. Diomedis & Aeneæ duellum scribens ait de Diomede:saxum ingens medio quod forte iacebat in agro:bis septem qđ uix iuuenes tellure mouerent.Sustulit:& magno conamine misit in hostem.Ille ruit prostratus humo cum fortibus armis:quem uenus æthereas genitrix elapsa p auras Accipit & nigra corpus caligine texit. SED torquent.s. ILLIS.i.dextris turni aiacis & Diomedis.

Turnus in æneam

Aiax in hectorem

Diomedes in æneam

Adde q & facilis uictoria de madidis:&
Blæsis:atq mero titubantibus:inde uirorum
Saltatus nigro tibicine. qualiacunq;
Vnguēta & flores:multaq in frōte coronæ
Hinc ieiunum odiū:sed iurgia prima sonare
Incipiunt animis ardentibus:hæc tuba rixæ
Dehinc clamore pari concurrit:& uice teli
Sæuit nuda manꝰ:paucæ sine uulnere malæ
Vix cuiq:aut nulli toto certamine nasus
Integer aspiceres:iam tota pagmina uultus
Dimidios:alias facies:hiantia ruptis
Ossa genis plenos oculoꝝ sanguine pugnos
Ludere se credunt ipsi tamen:& pueriles
Exercere acies:q nulla cadauera calcent.
Sanaq iam quod tot rixantis milia turbæ
Si uiuunt omnes:ergo acrior impetus:& iā
Saxa inclinatis per humū quæsita lacertis
Incipiunt torquere:domestica sed tone
Tela:nec hūc lapidē quali se turnos:& aiax
Et quo tytides percussit pondere coxam
Aeneæ:sed quē ualeant emittere dextræ
Illis dissimiles:& nostro tempore natæ

DOM. ¶ NIGro tibicine:æthiope.s.uel arabe:nam ad eos fines sunt tentyrite. SENAq:hoc est putant neminem esse uulneratum nisi aliquem interfecerint. DOMestica tela seditione.i.saxa cōtorquēt:q sunt tela familiaria & in promptu agentibus seditionē. Virg.iāq faces & saxa uolant. Fidentinus per ignorātiā exponit domestica q habent domi:quasi uero alibi non reperiant saxa:tu expone ut dixi domestica.i.solita familiaria:consueta in seditione. TVRnus & aiax.hic locus est partim ex Virg. nota historia de saxo Turni aduersus æneam: partim ex Hom.usq ad æmulationē.nam Home.in.vi.iliados scribit aiacē multo maius saxū torsisse aduersus hectorem & in quinto idem est auctor Diomedem torsisse in æneā quantum duo hoīes mea inqt ætate nō tollerēt. PERcussit coxā:idem scribit Hom.ἰχίον idest coxēdicem. QVEM ualeant.hoc dicit in æmulationem Homeri: nam ille ait quantum duo homines mea ætate non tollerent.

MER. ¶ BLAEsi:in sermone tardi. NIGro tibicine.æthiope. ODIum genuinū.naturale a genuino deductū nomē NEC hunc lapidē qualis se turnus & aiax. Turnus ut apud Vir.legimus.Cū ænea pugnās:saxum circunspicit ingens.Saxū antiquū ingens cāpo qui forte iacebat.Limes agro positus litē ut discerneret aruis. Vix illud lecti bis sex ceruice subirent Qualia.nūc hoīum producit corpora tellus.Aiacē itē scribit Home.ingentis magnitudinis lapides emisisse & itē.Diomedes æneā percussit lapide quē uix sex homines ferre possent:sed quia supra ueritatem & uires humanas dictū uidetur τερατωδες.hoc est lenimē subiunxerunt poetæ:cū dicunt.Qualia nūc hominum producit corpora tellus. PALmæ:iuxta tentyra auctore Plinio palmeta ferūt cariotas palmulas ferentet. DECOxit:in totū coxit alibi uero creditā pecuniā absumpsit unde & decoctor.

cariotæ decoctor

VAL. ¶ FACiis uictoria de madidis ebriis.Plau.in aulularia.Ego te hodie reddā madidum si uino probe tibi cui decretū est bibere aquā. ET blæsis.blæsus ut suidas inquit paralyticus.dr ergo blæsis atq mero titubātibus idem propemodū dicit. VIROrū saltatus.tripudia:& pedū plausus. NIGro tibicine.nā maurorum confines sunt. HVIC de parte ea.q uacua diebus festis in alios erūpit:ut eoꝝ sacra perturbet. SED iurgia prima sonare incipiūt.Iurgia leues cōtētiones qs uerbis inter se iactitant. HAEC tuba rixæ.his iurgiis tanq tuba ad bellum incenduntur. VIX cuiquā aut nulli.ordo est:uix cuiq est nasus integer:aut nulli subaudi est. ALIAS facies cre

bris uulneribus immutatas. QVOD nulla cadauera calcent: quod nõdum cadauera aliqua calcibus obterant. Qualẽ uel turnus in æneã coniecit. Vir. Saxũ circũspicit ingens. Saxũ antiquũ ingens: cãpo qđ forte iacebat. Limes agro positus litem ut discerneret agris. Vix illud lecti bis sex ceruice subirẽt. Qualia nunc hoĩum producit corpora tellus. ET aiax: subaudi æneã: ut in sexto iliados Home. singulari certamine eos pugnãtes inducit primum ꝙ hectora in aiacẽ in cassum iecisse uastæ magnitudinis saxum. secũdum uero aiacẽ: ut ipse inquit ϖὸ λομείζονα λααν αει ρασηκεϖιλ ικίσ ἄς εϖερὲισελειν αϖελὲτρονειˊσὸ λασϖιλ εαξε βαλον μυλοειˊλε ἰϖετοῶ βλαψελε οιφιλαγουναθο λυϖτιοὸ ἒξε ταννσὸτη αὸϖιλι εγχριμφτεισ. sed in quartodecimo iliados ab aiace rursum scribit lapidem in terram stratũ hectora. ac ut fulminis ictu circũfusuz su isse odorem: & e certamine sublatum a comitibus seminecẽ hectora. VEL quo tydides percussit pondere coxam æneæ. Hom. in .v. iliados. ὁλ εχ ερ μαλιον λαˊβεχέιρι τῦλ ειλ ησ μεγα εργον ὁῆουλυὸ γανλρεφεροὶ ενοιοι νυμβρο τοι ειὸ ολεμιν ρὲαϖαλλεκαι ὸιοστῶ βαλεν αἶνἓι αοκα τιςχιόν. ἐνθα θεμιρος ἰχιω ένςρεφεται κότυ λᾶμϖροσ λετεμινκαλε ὀυςἰθ λαστελε ὁι κοτυ λην ϖροσ λαμφωρι ξέτένον νεοὸελαˊϖὸ ρινον τρηχυσ λιθοσ

Nã genus hoc uiuo iã decrescebat homero:
Terra malos hoĩes nũc educat: atq; pusillos
Ergo deus quicunq; aspexit: ridet & odit:
A diuerticulo repetatur fabula: postq̃
Subsidiis auctis pars altera promere ferrum
Audet: & infestis pugnã instaurare sagittis:
Terra fugæ celeri pstantibus oĩbus instant
Qui uicina colunt umbrosæ tẽtyra palmæ
Labitur hic quidã nimia formidine cursum
Præcipitãs: capiturq;: ast illũ i plurima sectũ
Frusta: ac pticulas: ut multis mortuus unus
Sufficeret totum corrosis ossibus edit
Victrix turba: nec ardenti decoxit aheno
Aut uerub⁹: lõgũ usq; adeo tardũq; putauit
Expectare focos: contenta cadauere crudo.
Hic gaudere libet ꝙ non uiolauerit ignem:
Quẽ summa cœli raptũ de parte ꝓmetheus
Donauit terris: elemento gratulor: & te
Exultare reor: sed qui mordere cadauer
Sustinuit: nil unq̃ hac carne libentius edit.
Nam scelere in tanto ne quæras & dubites an
Prima uoluptatem gula senserit: ultimus aũt
Qui stetit absumpto iã toto corpore: ductis
Per terrã digitis aliquid de sanguine gustat.
Vascones ut fama est: alimentis talib⁹ usi
Produxere animas: sed res diuersa: sed illic
Fortunæ inuidia est: bellorũq; ultima casus
Extremi: longe dira obsidionis egestas
Huius enĩ quod nũc agitur miserabile debet
Exemplũ esse cibi: sicut modo dicta mihi gẽs
Post oẽs herbas: post cũcta aĩalia quicquid
Cogebat uacui uentris furor hostibus ipsis
Pallorẽ et maciẽ: & tenues miserãtib⁹ artus
Membra aliena famæ lacerabant: esse parati
Et sua quisnã hoĩum ueniã dare: qs ue deorũ
Viribus abnuerit dira atq; immania passis:
Et quibus illorum poterãt ignoscere manes.

℃ GEnus. s. humanũ. VIVo iam decrescebat homero. Pli. lib. vii. c. xvii. ait ꝙ in plenũ cuncto mortaliũ generi miorẽ staturã i dies fieri ꝓpemodũ obseruat. Rarosq; patribus ꝓceriores cõsumẽte hubertatẽ seminũ exustiõe. In creta terremotu rupto mõte inuẽtũ ẽ corpus stans. xlvi. cubitorũ: qđ alii orionis: alii etiõis fuisse tradũt &c. Postea inqt: iã uero ante annos ꝓpe mille. Vates ille Home. ñ cessauit minora corpa mortaliũ q̃ prisca cõq̃ri. Aug. itẽ de ciui. dei li. xv. c. ix. de hac re plura meminit. ASpexit: malos & pusillos. RIDet: deridet. A Diuerticulo repetat̃ fabula. Vbi supius dixerat p⁹ pugnos certasse lapidib⁹ iterposuit pauca de turno aiace: & Diome. Nũc uero ad ipsam pugnã reuertitur. A Diuerticulo: ab loco uñ discesserã. PARS altera. idest tẽtyritæ. PRAEstãtibus: dãtib⁹. INstãt: iminẽt.

MAN.
Hominũ decrescentia

VMBrosæ uicina Tentyra palmæ: de palmis apud thebas ægyptias intelligit: de qbus Pli. lib. xiii. c. v. sic in totũ atẽtes thebaides atq; arabicæ macro corpe exiles & assiduo uapore torrẽtes. HIC: tunc. VSq; adeo. i. ualde. PROmetheus. quũ iuppiter irat⁹ qdẽ mortalibus ignẽ eripuisset. Prometheus restituer̃ cogitãs cæteris remotis deuẽit ad iouis ignẽ: quo diminuto & in ferulã cõiecto hoĩes postea usi sunt. Hyg. hoc lati⁹. Re ãt uera ip̃e docuit ignẽ ferula asseruare: ut Pli. scri. li. vii. p̃terea Diod. li vi. ẽt scri. Ex iapeto prometheũ natum: quẽ nõnulli tradũt: ignẽ a diis furto sublatũ: hoĩbus dedisse. Sed ab eo cõstat illa qbus ignis aliter repta. De ꝓmetheo item uideto plura in saty. iiii. TE: o uolusi. SVStinuit: ausus est: & tolerauit. PRima gula: prim⁹ edens. VAScones ut fama est: ii populi sunt in hiberia iũcti cãtabris: ut Stra. li. iii. ait. Vasconũ ãt urbẽ ponit idem Calaguriũ. At Apianus lib. i. ponit Calagyrũ dicit. n. ꝙ Sertorius ad eos q circa calagyrũ castra habebãt delatus. ad tria milia interfecit. Stra. uero sic. Quibus in oppidis Sertorius pugnas gessit extremas: & in uasconũ urbe calagurio. Florus ẽt li. xcii. Epi. Liuii sic ait. Obsessus deĩde calagurii Sertorius assiduis eruptionibus non leuiora damna obsidentibus tulit. obsederãt autẽ ipsum Pompeius &. Q. Metellus quos inde depulit. PROduxere: elõgauere: ANImas: uitas. DIVersa. s. fuit a superioribus. ILLic: apud uascones. INVidia: odium. EGestas: fames. HVius. n. ordo ẽ enim certe. EXEmplũ huius cibi: qđ nũc agitur: miserabile eẽ debet: loqt̃ aũt ironice: qm̃ nulla fame cogebãt Tẽtyritæ uti uascones in obsidione. GENs. s. uasconum. VACui: ieiuni. FVRor: fames. ZENonis p̃cepta de zenone plura diximus i sat. ii. & alibi. NEC. n. oĩa. Seneca itẽ epi. lxxii. sic ait. Nõ oĩ p̃cio uita emẽda est. Et Pli. li. xxviii. c. i. ita scri. Vitam quidem non adeo ex

Promethi ignis

Vascones

Calagurium

Vita non oĩ precio emenda

tendenda censemus:ut quoquo mō protrahenda sit.

Q uorū corporibus uescebant: melius nos
Zenonis præcepta monēt.nec.n.oia quædā

DECrescebat:nā Hom.ait ex psona Nestoris & alibi sæpe hoies quottidie nasci miores qd ex illi⁹ au/ ctoritate repetitū ē a Pli. PALmæ:nā palmarū puēt⁹ illic ē. HIC gaudere libet.i.in hoc ego lætor q nō coxerit captiuū mortuū:ne.s.polluerent ignē tāto scelere. Q VI su.q primus ausus fuit inicere morsus tāta auiditate comedit:ut nunq̄ qcq̄ cōcederit auidius. NE dubites.q.d.ut certo scias fuisse ēt in eo gulæ uoluptatē. VaScones.uascones hispaniæ populi sunt post mōtes ex taraconēsi hispaniæ ad oceanū:q olim bellis sertoriāis obsessi extrema fame.,ne fidē in populū Ro.uiolarēt:i suoꝝ cadauera morsū iniecerūt quo tpe.Q.Metel.aduersus sertoriū bellū gerebat.Syllius aut uasco insuetus galeæ. MELius nos zenonis pcepta.i.nūc fortasse id nō agendū esse a uasconibus:uel a nobis ēt in extrema fortuna:cū iam didicerimus a philosophis stoicis nō oia esse agenda pro uita:sed ea tm̄ q nō repugnāt cū honesto. ZENonis:zeno stoicoꝝ princeps:ciciensis fuit ex cypro stoicæ sectæ auctor & magister Minassei filius:uel ut alii scribūt demee. Q VAEdā:q.s.nō repugnāt cū honesto.

MER. Seditio ciuile bellum Promethe um pandora Vascones.

DOMestica sedi.signate loquutus ē.Nā seditio pprie ē intra urbē:& in eadē gēte dr:qn dissidētibus uolūtate:& studiis ciuibus saxis & fustibus potius q̄ telis pugnat:qlis fuit gracchoꝝ drusi & reliquoꝝ seditio extra urbē uero:& cū legionibus bellū ciuile erat:at cū alienigenis bellū. RAPtum de parte pmetheus.pmetheus ignē ferula surripuit ioui:quē postea mortalibus diuisit sed iuppiter missa pādora in munus epimetheo ultus ē furtū promethei.Nā opa fœminæ apta est arca:in q̄ inclusæ stabāt uirtutes statim a terra aufugiētes relictis mortalibus. VAScones:uascones populi ulterioris hispāiæ:q in gallicum & britānicū uergūt occeanū in cātabrica regione positi:hos in graui obsidione carnibus humanis sustētatos memoriæ proditū est: q tamē feritas ignoscēda fuit q defecti cunctis alimētis & in egestate diuturnæ obsidionis p famem aliena membra manderent. ESse:comedere. ZENOnis præcepta:pcepta dixit ad differentiā dogmatū.Fuit autem zeno stoicæ sectæ priceps & de officio multa præcepit:& in primis quæ pro uita ciuiliter degēda & facere & pati oporteret.

VAL.

NAM ge.hoc ui.iā de.ho.qm̄ inqt ον ουλ υδ ανλ ρεφ εδοενοιοι νυμβρδ τοισιοι.. A DIuerticulo re.sa.hic dicit redeamus:un̄ digressi sumus. POSq̄ sub au.q̄si triariis auctū agmē ē. ET in fe.aduersis. PVgnam instau.sa.repare pugnā. VMBrosæ tē.pal.q idumæis uicina sūt. Nec ar.de.aheno.cucubo.. Q Vē sū.cœ.rap.de p.de sūmo aere sup quē elemētū ignis inuehit. PROmetheus do.ter.rō & prudētia inuēit hūana. nā pmetheus ut in fabulis sollers scribit:& in eius fr epimetheus iprouidus:ita hic prudētē:ille uero iprudētē hoiem nobis significat.Claudianus.Naq ferūt gemios uno de semie frēs iapetiōidas gnis primordia nrī.Dissimili finxisse manu quoscūq pmetheus excoluit:multūq inexuit æthera limo Hi longe uētura notāt:dubiisq pati Casib⁹ occurrūt:fabro melior politi Deteriore luto prau⁹ quos edidit auctor.Quē merito graii phibēt epimethea uates Et nihil ætherei sparsit p mēbra uigoris.Hi pecudū ritu nō ipēdētia uitāt.Nec res añ uidēt:accepta clade qrūtur.Et seri trāsacta gemūt. VASCones ut fama ē alimētis talibus usi:uascōes italiæ populi a metello romanoꝝ duce obsessi in tātā famē cōpulsi sunt ut hūana carne uescerent. PRODuxere aīas:lōgius uixerūt. VENiā da.qs ue.de.ui.ab.uiris tāta plenis cōstātia. MELius:q cāthabros. ZENOnis pcepta monēt:q sūmo fuit phūs igenio cuius inuētoꝝ æmuli stoici noiantur.Non.n.oia subaudiēdū putāt:quædā putāt p uita facienda.

MAN. athenarū inuenta Thule Sagūtinus infans Saguntus

VNde.s.eē pōt.METelli:de.Q.Metello dicit qui a Pompeio ad oppugnādū sertoriū in hiberiā missus ē: tradit Apianus li.i. ATHenas.i.disciplinas i athenis traditas a philosophis:de qbus Cic.in orōne p.L.Flacco sic ait.Adsunt Athenienses.Vnde humanitas doctrina.religio.fruges.iura.leges ortæ:atq in oēs terras distributæ putant. GALlia causidicos.superius ait i sat.vii.Nutricula causidicorū. GALlia facūda aūt inquit.Quia in lugduno exercebant causæ:& ibi oratores certabāt:qd latius explicuimus ibi. Aut lugdunensem rhetor dicturus ad aram. THVle.apud Stra.& Diony.atq Eustachiū:q græce diligētissime,orbis sitū scripserūt θουλη.i.thule legit insula in ultima septētriōis pte.Thule inq per th & u seqnte.Stra aūt sic ait De thule itē obscura est historia pp eius in ultima loca remotionem.hanc siquidē ad septētrionem expositā locant.Solinus quoq de britannia loquens ait.Multæ & asiæ circum britāniam insulæ.E quibus thule ultima ultra thulē accipimus pigrum esse & concretū mare. NOBilis illo.Ordo est:ille tamē nobilis populus &c. ET sagūthus par &c. TALe qd excusat. Pli.prætere a lib.vii.c.v.sic ait.Est inter exempla in uterū protinus reuersus infans sagūthi:quo anno ab Hānibale deleta est. POPulus.s.Vasconū. SAGunthus:hæc urbs ultra hiberū sita est in radicibus mōtis:diu hispanos a celtiberis diuidit:circiter mille passus distans ab mari. Cuius incolæ & copia terrestriū fructuum: & multitu

Pro uita facienda putat: sed cantaber unde
Stoicus antiqui præsertim ætate metelli:
Nūc totus graias nostrasq hēt orbis athenas
Gallia causidicos docuit facunda britannos
De conducendo loquitur iā rhetore thyle.
Nobilis ille tn̄ populus quem diximus & par
Virtute atq fide: sed maior clade sagunthus
Tale quid excusat: mæotide sæuior ara
Aegyptus: quippe illa nefandi taurica sacri
Inuētrix hoies: ut iam quæ carmina tradunt
Digna fide credas tātū immolat ulterius nil
Aut graui⁹ cultro timet hostia qs mō casus
Impulit hos: quæ tanta fames infestaq uallo
Arma coegerunt tam detestabile monstrum
Audere: an ne aliam terra memphitide sicca
Inuidiam facerent nolenti surgere nilo:
Qua nec terribiles cibri nec britones unq̄:
Sauromatæq truces aut imanes agathyrsi:
Hac sæuit rabiæ immane & inutile uulgus:
Paruula fictilibus solitum dare uela phasellis

dinis incremento & uirtute militari:cæteris hiſpaniæ populis præſtabant:huius fines infeſto exercitu ingreſſus Hannibal peruaſtatis paſſim agris ad obſidionem urbis oĩs machinas admouit:denum octo continuis mẽſibus animo & corpore fatigatis.Saguntum ui cœpit.Quæ ciuitas compluribus annis ante Hãnibalis ætatem fidei romanorum comendata fuerat hæc ex polybii li.tertio.Meminit & Liui.li.xxi.obſeſſa autẽ ciuitas maxima fame laborabat attamẽ humana carne abſtinuit paſſaq; ẽ excidium ut romanis fidem ſeruaret. Quam rem Syllius ĩ fine.li.ii.ample deſcripſit. TALe quid excuſat:quoniam obſidione & fame coacti ſunt Vaſcones ueſci humana carne.MOEotide ſcæuior ara.Strabo li.xi.Et Pli.li.vi.ſcribunt Mœotim lacum eſſe in ſcythia:qui tanaim recipit:iuxta erat templum Dianæ tauricæ:ad cuius aram uiui hoſpites immolabantur.Eſt ibidem Albania regio: ubi colebatur luna præcipue:eiq; ſeruum mactabat ſacerdos quem per annum ſumptuoſe alebat:ut idem Strabo meminit dicto libro. MONſtrum:ut hominem eſſent. TERra memphitide:memphis ægyptiorum regia urbs magna erat & populoſa:& ſecunda poſt Alexandriam. AVCtor eſt Strabo libro.xvii. INVidiam:odiũ indignationem ad irritandum nilum.Thraſilus ut aiunt.Buſiridem docuit immolare hoſpites:quum affirmaſſet hoſtia humana pluuias impetrari poſſe ab ioue:ſed primus occiſus eſt:hinc ait Ouidius in ibim. VT q poſt longum ſacri monſtrator iniqui.Eduxit pluuias uictima cæſus aqua.Et lib.i.de arte.Dicitur ægyptus caruiſſe iuuantibus arua Imbribus atq; annos ſicca fuiſſe nouem.Quum thraſylus buſirim adit:monſtraq; piari.Hoſpitis effuſo ſanguine poſſe iouem.Illi Buſiris fies iouis hoſtia primus.Inquit:& ægypto tu dabis hoſpes aquam. NOlenti ſurgere nilo.Pli.li v.ſcribit:quod nilus certis diebus auctu magno per totam ſpatiatus ægyptum fœcundus innatat terræ.Diodorus autem li.i.docet.Nilum incipere creſcere Solſtitio æſtiuo:ceſſare autẽ æquinoctio autumnali:de qua re plurima & Plinius & Diodorus. QVA.ſ.rabie. NEC:ſcilicet ſæuierunt. CYMbri:populi ſunt germanorum:qui lingua gallica teſte feſto:latrones dicuntur hos marius ſolus fugauit:& caſtris exuit magno corpore horrendiſq; oculis erant ut ſcribit Plut.in Marii uita:diximus & plura in ſat.viii. BRItones:germaniæ populi:teſte Tacito. SAVromatæ:de iis uideto in ſat.ii. AGAthyrſi:populi ſunt in ſcythia:iuxta Sarmatas qui ora artuſq; pingebant ut quiq; maioribus pſtarent:ita magis uel minus.Cæterum iiſdem omnes notis: & ſic ut ablui nequirent:auctor ẽ mela Ac ſcæuit rabie imbelle & inutile uulgus:ſic iacet carmen ĩ textu antiquo: nec fit Synalorpha in rabie. VVLgus:ſcilicet tentyritarum. FICtilibus phaſellis Strabo li.xvii ſcribit q; a ſeptem nili hoſtiis partes quædam obruptæ & in totam inſulam diſpartitæ multos riuulos inſulaſq; fecerũt:ut tota inſula ſit nauigabilis foſſis in foſſas alias diuiſis quæ tanta facilitate nauigantur ut nonnullæ teſtaceas ſcaphas habeant.Inſula autem illa Delta nominatur a mari duobuſq; nili fluentis facta.Delta uero dicitur propter figuræ ſimilitudinem:habet enim triangulum.Vir.item li.iiii.g.ait.Et circũpictis uehitur ſua rura phaſellis:per id autem ſatyrus poeta eorum molliciem oſtendit & tamen humana carne ueſcuntur.

Meotis taurica Diana Mẽphis Thraſyl⁹ Cymbri Britones Agathyrſi Delta inſula Phaleſi fictiles

¶CANTaber.Cantabri hiſpaniæ populi oceani refuſione ab aſturibus ſeparabantur tam immani feritate:ut plærique ab hoſpitibus capti:& ſuffixi crucibus pæana cecinerint:domiti ab auguſto auctor ſtrabo:unde ſtoicus: hoc eſt ignorabantur pcepta phiæ Vaſcones & Cantabri:propterea ederunt hominem in obſidione. MEtelli antiqui:ad differentiam aliorum Metellorum de quibus Pli.multa in.vii.hic fuit qui aduerſus Sertorium pugnauit:extrema ætate luxuria notatus:de quo hiſtoriam ſcripſit Saluſtius. ATHenas græcas.i.diſciplinas græcas: & philoſophicas.q.d.iam omnes nouimus pcepta philoſophiæ:ut excuſatio non ſit ſi hominem edimus. MAior clade:nam ſaguntus ĩ hiſpania ab Hannibale obſeſſa eſt & ad extremam famem compulſa:ut Liuius ſcri. & Sillius cecinit. ARA meoti.meotis palus ſcythiæ quam accolæ temerandam appellant quod ſignificat matrẽ moris auctor Pli.in ea regione mactabantur hoſpites ad aram Dianæ notiſſima hiſtoria:& albani ut auctor eſt Stra.ſupra pontum ſeruum ſaginatum per annum lunæ mactant. ANNe.al.i.ſi dii irati ægyptiis nollent nilũ inundare:ægyptum ægyptii non poſſent ulla maiore ac magis impia ultione trahere eos in inuidiam q̃ ueſci carnibus humanis. NOLenti ſur.ni.i.inundare agros ægyptios unde feracitas ægyptia conſtat. BRItones:populi germaniæ a britone filio terræ cuius Mannus fuit filius:auctor eſt Cor.de ſauromatis ante diximus. AGathyrſi populi ſcythiæ ab agathyrſo hercu.filio auro & opibus luxuriantur:ut ſcribit Herodo.de his plura alibi.PHaſellis fictilibus.Strabo ſcribit foſſas eſſe in ægypto quæ tanta facilitate nauigantur ut non nullæ ſcaphas teſtaceas ideſt fictiles habeant:alibi præterea idem eſt auctor Pactonem eſſe in ægypto nauiculæ genus textæ ex uiminibus:hæc autem ait ut oſtendat tanto minus hic ignoſcendum eſt cum molles & effœminati ueſcantur carnibus humanis quod non faciunt feri populi.

DOM.

¶CANTaber.i.uaſco.Nã uaſconũ ſaltus in regione cantabrorũ locatur. ANTiq p.æta.me.aut metello conſule hæc paſſi fuere uaſcones:ut ipſo metello eorũ urbes obſidẽte quo tpe miſſus ẽ ĩ hiſpaniã ad ſertoriũ debellãdum. GALlia cau.do fa.bri.ĩ gallia nobiliſſimi fuerũt rhetores. Vatienus & ſtatius toloſanus & hic erit ſẽſus iã ad penitiſſimas & ĩmanes gẽtes græcorum artes penetrarũt:qñ britãnorum filii in galliis agẽdarũ cauſarũ diſcãt ratione & pcepta. SAGũthus:hiſpaniæ ciuitas amica & ſocia populi Romani:q̃ obſidẽte Hãnibale cũ extrema pateref:nec niſi p uim capi poſſet ciues cõgeſtis ĩ publicũ bonis igniq; incẽſis:ſemet ĩ flãmas iniecerũt:ne.ſ.hoſti q̃c q̃ poſt expugnatã urbẽ ſupereſſet. MEOtide ſcæuior ara iuxta meoticã paludẽ tẽplũ dianæ tauricæ.ad cui⁹ arã uiui hoĩes imolabanť:ſed crudeliores pbat ægyptios:q ſine exẽplo cæſos hoĩes deuorarent. TAVrica:cheroneſſus taurica magna eſt figura & magnitudine par peloponneſſo adhærens hoſtio meotidis:incolitur a ſcythis qui tauroſcythæ dicuntur a monte tauro qui illic eſt quam rem & Herodotus in hyſtoriis tradidit:ſed illud ſciendum hunc montem taurum alium eſſe ab eo tauro quem orientis montem geographi tradunt. TERRA memphitide:memphis ægypti ciuitas:a qua ſæpe uniuerſa ægyptus nomen trahit. INVidiã:indignationẽ ad irritandum Nilũ. NOLenti ſurgere nilo:quo inundante ferax fit ægyptus:iccirco accolæ fluminis ſcelere & inhumana aliqua crudelitate ſolebant ad incrementa & inundationes irritare:quod diri ſacrificii genus primũ bu

MERV:

Rhetores galli Sagunthina clades, ara dianæ Taurica Tauro ſcythæ Taurus mons

Ouidius Cymbri syridi:q regnauit in lybia traditū fuisse docet Oui.in arte amandi.Dicit ægyptus caruisse iuuantibus arua.Imbribus atq; annos sicca fuisse nouē.Cū trasius busyrim adit mōstratq; piari.Hospitis effuso sāguine posse ioue ē.Illi busyris fies iouis hostia primus inqt & ægypto tu dabis hospes aquā. TERribiles cymbri:imanes ac feroces fuisse cymbros in cōmentariis belli gallici legimus:hi p inopiā coegerunt gallos corporibus eorum:q ætate ad bellum inutiles uidebant uitam tolerare. BRItones:galliæ populi. SAVromatæ:qui & sarmatæ scytharū gens

agathirsi imanissima. AGathirsi:populi sūt septētrionis q ptes eas istri icolūt:q maxime ad boreā uergunt:dicti sūt agathirsi:uel ab agathirso filio herculis:uel a thirsis quos ferebant in festis liberi hic Eustachius.

VAL. CANTI qui pertim ætate metelli:qa & iuniores fuerūt multi. NVNC totus graias nrasq; habet orbis athenas:hoc dicit & græcæ & latinæ litteræ iā uniuersū hoc tpe orbē bonis institutionibus ibuerūt:athenas aūt pro quouis celebri ad disciplinas capessendas loco posuit. DE Cōducēdo loqtur iā rhetore thyle:q in britānia ē ultima.Solinus multæ & aliæ circū britaniā isulæ e qbus thyle ultima in q æstiuo solstitio sole de cancri sidere faciēte trāsitū mox pœnæ nulla brumali solsticio:dies adeo cōductus:ut ortus iūctus sit & occasus.Suidas uero thulis ægypti inqt rex ad oceanū usq; ac ex eis insulis unam thulē nominauit q si hæc sit nō hypsilon sed u litterā secūdam habebit.Sed maior clade saguntus q̄ diruit Hānibal:cuius exitiū Liuius exactissime:ut oīa exposuit. TAle qd.hoīum in hoīes feritatem:ut se suaq; q̄ hosti dedere ferro igniq; maluerint absumere. MOEOtide sæuior ara.ægyptus:mœotis in pōto palus fuit ibi quoq; taurica fuit ara ad quā dianæ hospites imolabant:nota historia est.sed hos truces ritus ægyptus superat. QVIS mō casus ipulit:hos ægyptios. TAM de.mō.au.ut humana carne uescerent. TERra mē.sic.nō exundante nilo.pro tota ægypto nūc mēphis accipiēda:& mēphitide p mēphitica. INVidiā faceret:q; negāti aquas nilo humana carne uelle prouocare uiderent. QVA nec ter.cim.ordo est sæuit hac rabie ibelle & inutile uulgus paruula fictilibus solitum dare uela phasellis & breuibus pictæ remis icūbere testæ q̄ terribiles cymbri & sequuntur. QVA nec te.cim.quos marius arpinas debellauit. NEC bri.q olim gallicā dictā nūc britaniā colunt. AVT im.aga.scythiæ populi qui ab herculis & echidnes filio agathyrsi sunt nominati:ut auctor est Herodotus. PHAsellis:nauiculis.

MAN.

Et breuibus pictæ remis incumbere testæ
Nec pœnā sceleri iueniēs nec digna parabis
Supplicia his populis i quorū mēte pares sūt
Et similes ira atq; fames:mollissima corda
Humano gñi dare se natura fatetur sus.
Quæ lachrymas dedit hæc nrī ps optima sen
Plorare ergo iubet causā lugentis amici
Squaloremq; rei pupillū ad iura uocantrm
Circunscriptorem cuius manantia fletu
Ora puellares faciunt incerta capilli.
Naturæ iperio gemimus cū funus adultæ
Virginis occurrit uel terra clauditur infans
Et minor igne rogi qs.n.bonus & face dign9
Arcana qualē cereris uult esse sacerdos
Vlla aliena sibi credat mala:separat hæc nos
A grege mutorum atq; ideo uenerabile soli
Sortiti ingenium diuinorumq; capaces
Atq; exercēdis capiendisq; artibus apti.
Sensum a cælesti demissū traximus arce
Cuius egēt prona & terrā spectātia mundi
Principio indulsit cōmunis conditor illis
Tātū aīas nobis aīum quoq; mutuus ut nos
Affectus petere auxiliū & præstare iuberet

CIRA Atq; fames:similes sunt:iō dicit:qd per iram facere id qd uix p famē egissent. MOLlissima : piissima.HAEc nrī pars optīa sēsus:sic iacet in antiquo textu.optima aūt pars dicit nrī sensus:qd pietatem lachrymādo oñdimus. PLOrare ergo iubet. Seneca ēt episto.cxvii.sic ait.Naturale ē opinionibus hominum tāgi:& aduersis cōtristari. IVBet:natura.CAusam lugentis amici.solebāt causidici mrēs uxores : liberos:āte iudices pducere ut lachrymis ad misericordiā mouerent.Quā quidē rem latius ostēdimus ī sa tyra.vi.ibi.Quādo licet Basylo flentē deducere matrē. CIRcūscriptorē:bonoꝝ ipsius raptorē. INcerta:nō.n discerni possunt:an maris:an puellæ sint ora propter crines &c. ET minor igne rogi: infans enī

Dentium ortus prius genito dente nō cremabat.Nascunt aūt dentes homini septimo mēse:postq natus est:ut docet.Plini.

Syllæ pyra lib.xi.Sylla aūt primus e patritiis Corne. igni uoluit cremari:timēs suo corpi accidere posse: qd mario acciderat ipse.n.erui fecerat.Auctor est Ci.li.ii.de legibus. ET face dignus arcana:i festis cereris matronarum pudicitia exigebatur:& etiā uiri integritas:qui.n.

Cereris festa currentes facem tenebant itegerrimi:& sine uitio eligebantur.Nunc uero dicit poeta:nō esse piū aliquem qlis in cereris sacris requirat.Plura diximus de cereris sacris i sat.vi.ibi:paucæ adeo cereris uitas contigere dignæ. VLLA aliena sibi credat mala. Chremes terētianus comœdia tertia inquit.Homo sum: humani nihil a me alienū puto.Et Seneca epistola.c.iiii. ita inqt.Cōmodius oīum lateris: mouearis incōmodis: & memieris quæ præstare debeas q̄ cauere. HAEC pietas.s. SOLi:nos. DIVinorūq; capaces.Cicero in lib.de natura deoꝝ:scribit:qd deus primū homines

Hominū affectio Hominū figura cur recta. Affectus humo excitatos celsos & rectos constituit:ut deorum cogitationē:cælum intuentes capere possent.Sūt.n.ex terra hoīes nō ut icolæ atq; habitatores:sed qsi spectatores superarū reꝝ atq; cælestiū quaꝝ spectaculū ad nullum aliud genus animātiū ptinet.Sensus aūt iterptēs ac nūtii rerū in capite tanq̄ in arce ad usus necessarios & facti: & collocati sunt. NAM oculi tanq̄ speculatores altissimū locum obtinent &c.INDulsit:concessit: CONditor creator. ILLis.s.brutis aīalibus. ANimas:qbus uiuerent. ANimū:mentem:itellectū:rationem.De iis aūt late dictum est in sat.i.ibi paulatimq; anima caluerunt mollia saxa. AFFectus dicitur passio:uoluntas fiducia amicitia.Dicitur item ira & odium.De quo latius libro.ii.ethy.habetur.

COGNus face arcana:cereris.i.de qua multa diximus illic:q̄lia secreta coluerunt orgia tæda.Papinianus.Voti uam taciti lassamus lāpada mystæ:ē autē piphrasis hois piī:nā ipii uoce pconis submouenť a sacris Cereris:scribit Tranquillus in Nerone.q.d.Iuue.quis nunc ē pius qlē oportet esse in sacris cereris.Fidentinus uero clinicus hunc locū a præceptore suo non discedens ita interpretatur:quod debemus existimare aliena nostra esse quem admodū mala Cereris fuerunt mala atheniensiū:qui laborarunt sterilitate rapta proserpina.Vide quo supplicio dignus sit qui hunc locū ex malis exponit:quod enim bona diceret cum praue exponeret:credo eum uoluisse blandiri præceptori ne eo doctior aut sapientior uideretur. DOMI.

HAEC no.tri ps ultima sensus:ultimā partē lachrymas appellauit:q̄s p motu aīo℞ fundimus.Iudices quoq; sæpe ita pturbāť tū oratiōe dicētis:tū squalore rei:tū fletu pupilli ut lachrymis non tēperent. DARe uela nilū ut magni tradunt auctores:nūc fictili:nūc plicatili nauigant cymba:utpote ex corio siue papyro facta. FASelis.uiniaculis.Vir.Et circum pictis uehiť sua rura fasellis. ORA puellares faciunt icerta capilli:sic Hora.de gige.Quē si puella℞ insereres choro mire sagaces falleret hospites.Discrimen obscuro solutis crinibus ambiguoq; uultu. ET Fa.di.ar.in festis cereris non solū matronarū pudicitia exigebať:sed etiā integritas uiri.Nā q curren tes faces tenebāt integerrimi & ab oī uicio mūdi eligebanť:& maxime in misteriis q̄ silentio pcipue colebanť:muto℞ bruto℞ & irrationaliū: TANtū aīas nobis aium quoq;:hoc interest inter aium & aiam:q aia est qua ui uimus aius quo sapimus:unū p rationē mutuus & socialis nasciť affectus:ex quo ea parant quæ ad societatē hūanī gñis necessaria sūt:& in unū hoies cōpulsi relictis siluis & nemoribus domos extruere urbes incolere:demūq; uitā mitiorē atq; ciuilē degere cœperūt. MIGRare uetusto de nemore:scribunt poetæ priscos homines primū habitasse nemora & siluas:tū ut tutius uiuerent urbes muro cinctas:& turribus munitas incoluere. MER. Animus Anima

ET Breuibus pictæ remis incūbere testæ:nauigio q̄ lōge nauigantibus natare in mari testa uideať.Pictæ uario colore distinctæ. MOLlissima cor.q̄ miseratione cōmoueri soleat:at ægyptiis īnata q̄dā uiť ad necādos homines crudelitas. HAEC nr̄i ps op.sen.natura inqt duce laudamur:honoramur:culpamur:cōtēnimur. CAusam di.ami.siqs reus se defenderit. SQValoreq; rei.i.reū ad iudices pductū squalidū & formidine iudicii pfe rēdi pterritū. CIRcūscriptorē:deceptorē. CVIus:pupilli. PVEllares ca.in os ptensi sexū incertū uideri faciunt. FACE di.ar.nocturna q̄ cereris usi sacerdotes dū raptā q̄rerent pserpinā. SEParat hoc nos a græ.mu.ut alio℞ mala in nos quoq; puenire posse arbitremur. VENerabile soror.inge.īgeniū ē uis aīæ siue intētio q̄ se aia explicat:ad incognitorū cognitionē exercet:exqrit ignota igeniū:q̄ ratio discernit:& memoria recōdit. DIVInorūq; ca.n ī nulli extat aīal pter hoīem qď noticiā aliquā habeat dei:nulla ēt gens est neq; tā īmansueta:neq; tā fera:q̄ nō etiā si ignoret qualē hēre deū deceat:tñ habēdū sciat:ex quo efficiť ut hō deū q̄si unū ortus sit agnoscat. ATq; ex.ca.arti.apti.īnumerabiles reptæ sūt artes docēte natura:quā imitata ratio necessaria solerter cōsecuta ē.ipsū aūt hoīem eadē natura:nō solū celeritate mentis ornauit:sed & sensus tanq̄ satelites attribuit ac nuncios & re℞ plurimarū obscura nec satis intelligenda enucleauit:q̄si fundamenta quædā scientiæ figurā quoq; corpis habilē & aptā ingenio humano dedit:nā cū cæteros animantes abiecisset ad pastū:solū hominē erexit ad cœli q̄ si cognitionē domiciliiq; unde descenderat ad loci cōspectū excitauit:unde & ait.Sensum a cœlesti demissum traximus arce.Cuius egent prona & terrā spectantia mūdi:qď & Silius italicus inquit.Nōne uides ho℞um ut celsos ad sydera uultus Sustulerit deus:ac sublimia finxerit ora Cū pecudes uolucrūq; genus:formasq; ferarū Segnē atq; obscænā passim strauisset ī aluū.Ad laudes genitū capiat si munera diuum.Fœlix ad laudes hoiem genus:& Oui.Os homini sublime dedit:cœlūq; uidere iussit & q̄ sequuntur. PRINcipio in.co.cō.al.tm̄ animas no.ani.quoq; aīam quā græci ψυχην uocant dictā ut Augu.inqt ubi de spiritu & aīa differit:q; ad uiuendū aiet corpus hoc est uiuificet:quidā aiunt ab ανεμος q; aer motus eē uideatur quando interclusō spiritu uiuere nō queant aīalia:iō p uento aliquando poniť.Hor.īpellūt aīæ linthea thraciæ:aīus aūt quē græci θυμον uocant substātia ē:ut beatus Augu.inquit rōnis princeps regēdo corpi accōmodatus:at hæc suo loco huberrime prosecuti longiore tractatu sumus. MVTuus ut nos af.ira cupiditas unde cæteri nascuntur affectus. VAL.

Dispsos trahere ī populū:& migrare uetusto
De nemore & pauis habitatas linq̄re siluas
Aedificare domos:laribus cōiungere nostris
Tectum aliū dtutos uicino limine somnos
Vt collata daret fiducia:protegere armis
Lapsum aut ingenti nutātem uulnere ciuem:
Communi dare signa tuba:defendier iisdem
Turribus:atq; una portarum claue teneri
Sed iam serpentum maior concordia:pcit
Cognatis maculis similis fera:quando leoni
Fortior eripuit uitam leo:quo nemore unq̄
Expirauit aper maioris dentibus apri.
Indica tigris agit rabida cum tigride pacem

COLlata:cōiuncta. PROtegere armis lapsū &c. Ci.li.i.de oratore sic. Quid tam porro regiū tam liberale:tam munificū:q̄ opem ferre supplicibus:excitare afflictos:dare salutē:liberare piculis:retinere homines in ciuitate. COGnati.i.eiusdē gñis:ut inquit Fabi. DEFendier ii dē turribus &c.Cice. quoq; lib. ii.off.idē afferit:dicēs:hāc enī ob cām maxime ut sua tuerenť resp.ciuitatesq; cōstitutæ sūt:horatius itē sat. iii.lib.i.ait.Oppida cœperūt munire:& ponere leges. Ne quis fur eēt neu latro:neu quis adulter. SED iā serpentū.Pli.li.vii.sic ait de homine.Nulli rabies acrior:deniq; cætera animantia in suo genere probe degūt cōgregari uidemus & stare cōtra dissimilia. LEOnū feritas inter se nō dimicat.Serpētium morsus nō petit serpētes.Ne maris quidē beluæ ac pisces nisi in diuersa genera sæuiunt.At hercule homini plurima ex homine sunt mala.Hæc ille.Seneca item epistola capitulo quarto sic ait.Ab homine homini quotti dianum periculum aduersus hoc te expedi hoc in- MAN. Iuuare alios Ciuitates cur factæ Hominū in se sæuitia

Perpetuam: sæuis inter se conuenit ursis
Ast homini ferrum læthale incude nefanda
Produxisse parũ est cũ rastra: & sarcula tãtũ
Assueti coquere: & marris ac uomere lassi
Nescierũt primi gladios excudere fabri
Aspicimus populos: quorũ non sufficit iræ
Occidisse aliquẽ: sed pectora brachia: uultũ
Crediderit genus esse cibi: quid diceret ergo
Vel quo ñ fugeret si nũc hæc mõstra uideret
Pythagoras: cũctis aialibus abstinuit qui
Tãq̃ hoie: & uetri idulsit: nõ omne legumen.

tentis oculis intuere. Nullum ẽ malũ frequentius: nullum pertinacius: nullũ blãdius: Tẽpestas minatur ante quam surgat. Crepant ædificia anteq̃ corruant: pnunciat fumus incendiũ: Subita est ex homine pernicies: & eo diligẽtius tegitur: quo propius accedit &c. Cicero item libro. ii. offi. sic. Atq; ut magnas utilitates adipiscimur conspiratione hominũ atq; consensu sic nulla tam destabilis pestis est quæ non homini ab homine nascatur. PROduxisse: extendisse. PITHAgoras: is necare uetuit: ne dum gustare animalia quæ cõmune nobiscũ ius habeant animæ exercens atq; assuefaciens mortales sed faciliorem uictũ ut cibos semper parabiles haberent: quibus igne ad coquendum opus non esset: quiq; aquam simplicem biberẽt: hinc & sanitatem corpori: & ingenii acumen acquiri. obsonium illi erat ut plurimum cruda uel elixa olera marinis raro utebatur: risu abstinebat & facetiis & iocis: fertur discipulos admonere solitus: ut illa quottidie quum domum ingrederentur diceret. Vbi nam excedi. Quid feci. Quid ex his quæ facere debui omisi. In ira nihil aut dicendum aut faciendum porro fabarum interdicebat usum q̃ uento essent plenæ atq; animato maxime conuenirent. Aristoteles ait ideo fabis eum abstinendum admonuisse siue q̃ pudendis similes sint siue q̃ corrũpant Deniq; magistratus ipsis eliguntur: hæc ex Laertio. Pli. autem lib. xviii. scri. Fabam existimatam eẽ hebetare sensus insomnia quoq; facere ob hoc pythagorica sententia dãnatam. Velut alii tradidere quoniã mortuorum animæ sunt in ea: qua de causa parentando utiq; assũmitur. Var. & ob hoc flamine ea non uesci tradit qm̃ & in flore eius litteræ lugubres reperiantur. Gellius uero li. iiii. c. xi. scri. Ciceronem lib. i. de diuinatiõe asserer pythagoreis interdictum putari: ne faba uescerent quoniam fabæ habent inflationem magnam hisq; cibus trãquillitatẽ quærentibus constat esse contrarius. Sed Aristoxenus musicus: nullo sæpius legumento pythagoram dicit usum q̃ fabis quoniam is cibus & subduceret sensim aluum: & leuigaret perculis quoq; minusculis & hedis tenerioribus uictitasse idem Aristoxenus refert.

Pythago ræ statura

Faba pythagoræ

DOM. ¶SED Iam serpentũ: uerba sunt Pli. in hunc sensum ut alter ab altero accepisse uideatur: Pli. deniq; cætera aĩantia in suo genere pbe degũt: cõgregare uidemus: & stare cõtra dissimilia: leonũ feritas iter se nõ dimicat serpentũ morsus nõ petit serpẽtes: nec maris qdẽ beluæ ac pisces nisi in diuersa gña sæuiũt: at hercule hoĩ plura ex homine sunt mala. MACulis cognatis. i. feris q̃ habeant easdem maculas. Pythagoras Samius cũ sentiret aĩos hoĩum post mortẽ migrare in noua corpa: uel hoĩum uel brutoꝝ carnibus abstinuit ne: sedẽdo in aĩos humanos sæuiret: abstinuit & fabis quãuis Aristoxenus auctore Gel. pythagorã fabas edisse: & hædis teneris porculisq; solitũ uesci scribat: sed Callimachus & Cicero & Laertius eum abstinuisse testantur. NON omne legumen: nam faba abstinuit: quoniam ut scribit Cicero inflationem affert: unde perturbatur animus & mens.

MER. ¶SED Iam serpẽtũ maior concordia peryphrasticos sensum plinii expssit: cuius scriptoris uerba subiungemus leonũ feritas inter se nõ dimicat serpẽtiũ morsus nõ petit serpẽtes: nec maris quidẽ beluæ ac pisces nisi in aduersa gña sæuiunt: at hercule hoĩ plurima ex hoĩe sunt mala: PROduxisse: cudẽdo extẽdisse. NEScierũt: legendũ est correpta e cõtra naturã: sic Vir. Obstupui steterũtq; comæ & alibi. Matri lõga decẽ tulerũt fastidia menses.
INDulsit nõ oẽ legumen. Pythagoras samius non solũ parcẽdũ brutis iussit: sed nec fabã esitauit. Nam ut Cicero auctor ẽ. Faba corpus inflat: & q̃rentibus tranqlitatem mentis constat esse cõtrariam. Pli. in naturali historia: fabam dicit hebetare sensus existimatam fuisse. Insomnia quoq; facere ob hoc pythagorica sẽtẽtia dãnatã: ut alii tradidere qm̃ mortuorum animæ sunt in ea: qua de causa parentando utiq; absumitur. Varro etiã ob hoc flaminẽ ea non uesci tradit: & quoniam in flore eius litteræ lugubres reperiantur. Aulus tamen Gel. sententia Aristoxeni fretus contra sentit de faba q̃ eam præcipue in legumẽtis pythagoras approbauerit.

Faba pythagoræ

VAL. ¶DISPersos trahere in populum migrare uetusto de nemore & proauis habitatas linquere siluas. Vt Cicero: fuit quondam inquit tempus cum in agris homines passim bestiarum modo uagabantur & sibi uictu fero uitã propagabant nec ratione animi quicquid sed plæraq; uiribus corporis administrabant: inde subiungit quo tempore quidam magnus uidelicet uir & sapiens cogitauit quæ materia esset & quanta ad maximas res oportunitas in animis inesset hominũ: si quis eã posset ducere & pcipiendo meliorem reddere qui dispersos homines ĩ agros & in tectis siluestribus abditos ratione quadã compulit unum in locum & congregauit & eos unam in quamque rem inducens utilem atq; honestam. TVTos uicino limine somnos ut collata daret fiducia: fiducia uicinorũ uniuscuiusq; suæ iuncta potentiæ daret somnos. LAPsum: in pugna. COMmuni dare signa tuba: sub communi uexillo tubæ concentu moueri ad pugnam: SED iam serpentum maior concordia: sed inter se iam serpentes melius quam homines conueniunt: quæ & humani generis conquæstus mala Plinius ĩquit. Denique cætera animantia in suo genere prope degunt congregari uidemus & stare contra dissimilia: leonum feritas inter se nõ dimicat: serpentum morsus non petit serpentes: nec maris quidem beluæ ac pisces nisi in aduersa genera sæuiunt at hercule homini plurima ex homine sunt mala: & Horatius. Neque hic lupis mos: nec fuit leonibus unquam: nisi in dispar feris. INDICA tigris: per indicam & hircanas & quicquid usquam tigrium est significat.
SAEVis inter se conuenit ursis: concordia est: hoc mihi uel nobis conuenit & similia hoc est decorum. CONuenit hoc inter nos: id est cõtrouersia caret: & cõuenit tibi mecum q̃ dicis: id est in hoc qd' dicis inter me & te nul

la controuersia est:& conuenit nobis inter nos:idest concordes inuicem sumus ut hic.utimur & hoc uerbo hoc pacto:ut si dicas portum petiui quanti nauis ueheret:interrogaui de precio conuenit.i.concordes fuimus. FERrum letale:mortiferū. CVM rastra & sarcula tm̄ assueti ĩcoquere e marris & uomere lassi:rastrum: sarculum.marra & uomis rustica sunt instrumenta. CVM rastra & sarcula:ordo est:aspicimus populos quorū iræ non sufficit occidisse aliquē:sed pectora brachia uultum cibi genus esse crediderūt cum primi fabri lassi & marris & uomere assueti rastra & sarcula tm̄ coquere nescirent extūdere gladios:hoc dicit:ueteres illi fabri rem rusticam exercentes gladios cudere non norunt:nunc uero non satis putāt iræ suæ satisfactū si quē occiderunt nisi eundē comedant. QVID diceret:quantū detestaretur. VEL quo non fugeret:uæhemēter abhorrēs. HAEC mōstra:q.pro mōstris haberi possunt. SI Nunc hæc mōstra uideret:pythagoras cunctis aīalibus abstinuit q:qm̄ hominum aīas brutorū corpora quo ad delictorū oēm diluissent labē subire credidit:idem quoq plato in timæo confirmat.quē locū ut quædā alia Cicero ita in latinū uertit.Atqui ille q & honeste curriculū uiuendi antea datum cōfecerit ad illud astrū quoquo modo aptus fuerit reuertetur:qui aūt ĩmoderate & ĩtēperate uixerit eū secundus ortus in figurā muliebrē transferet:& si ne tum quidē finē uitiorū faciet:grauius etiam iactabit: & in suis moribus simillimas figuras pecudū & ferarū transfertur:nec malorū terminū prius aspiciet q̄ illā sequi cœperit cōuersionē quā habebit in se eius & unius simul innatā & insitā. TANq̄ hoīe:q: tectas sub brutis aīalibus humanas aīas existimarit. ET Ventri indulsit:nō omne legumen:eadē de cā:uerūtamen Gellius noctium atticarū li.iiii.oīa hæc falso dici de pythagora Aristoxeni Plutarchiq uerbis ostendit & nihil tam libenter q̄ fabas comedisse:unde aiunt id mult opinati fuerint q: auersatus ipsas fuerit docet.

Argumentum Satyræ.xvi.
Vltima militiæ fœlicis præmia narrat.

Satyra Sextadecima.

Qvis numerare qãt fœlicis præmia galle
Militiæ. nã si subeantur prospera castra.
Me pauidum excipiet tironem porta secūdo
Sidere:plus etenim fati ualet ora benigni
Q uã si nos ueneris cōmēdet epistola marti:
Et samia genitrix quæ delectatur harena.
Cōmoda tractem⁹ primū cōmunia quorum
Haud minimū illud erit:ne te pulsare togat⁹
Audeat:immo & si pulsetur dissimulet:nec
Audeat excussos prætori offendere dentes:
Et nigram in facie tumidis liuoribus offam:
Atq oculos medico nil promittente relictos.

QVIS numerare qãt.Refert ,pbus huius sce poetæ uitā enarrās:qbusdā carminibus paridē istrionē offensū fuisse q̄ quidem illa fuere ĩ sat.vii.Q d'nō dãt proceres dabit istrio &c. itaq p honorem militiæ q̄q̄ octogenarius urbe submot⁹ ē:missusq ad p̄fecturam cohortis ĩ extremā ægypti ptē tēdētis.Id supplicii genus placuit:ut leui atq iocular delicto par eēt.hic poeta militiæ commoda gallo amico narrat:incōmoda itē eorū q cū militibus quicq exerceāt.Ne paris forte ipsi⁹ poetæ militia atq tedio exultaret.Dicit āt militē fortunatū eē debere:nā multū ualet hora benigni fati:secūdiq syderis. MILItiæ fuit militia semp honorata: Vñ Ari.pticula.xviii.,pble.qrit cur fortitudinē maxīe honore,psequit' resp. q̄ tñ uirtutū pcipua nō ē.An qa sp uel ipæ bellū aliis iferūt:uel ab aliis sibi illatū patiūt':hæc āt uirtus putilis utrãq ĩ ptē ē.Honorāt uero nō q optima sūt: sed q̄ optima sibi existimēt.Et Ci.li.i.de oratore inquit. Quid aūt tā necessariū:q̄ tenere sp arma:qbus uel tectus ipse eē possis:uel,puocare iprobos:uel te ulcisci lacessitus. NAm si subeant':sēsus ē quū ,pspera castra subeātur quis Tyro pauidus sim.bono tñ sydere excipiar. ME Pauidū.Pauor ē metus mētē de loco mouēs.Ex quo illud Enni.Tū pauor mihi sapiētiā oēm ex aīo expectorat.Formido ē metus pmanēs.Timor ē metus mali appropiquātis.Terror ē motus cōcutiēs.Sollicitudo ē ægritudo cū cogitatiōe.Angor ē ægritudo pmēs.Dolor est ægritudo cruciās:hæc oīa Cic.li.iiii.tusc.scri. TYronē.Tyro dr̄ nouus miles:q fortis cū sit:ad militiā exercetur. PLVs &.n.plus ualet inqt:& fauet hora boni syderis:q̄ mars licet sit belli deus.Iccirco itaq ductores aduertere solēt & expectare,psperā syderis horā:quū castra mouere uel igredi oportuerit. Vir.li.xi.ubi primū uellere signa Annuerit supi:pubēq educere castris. FATi benigni.i.boni sideris:ait.n.Manilius li.iii.sic.Fata quoq: & uitas hoīum suspēdit ab astris:sic fœlix aut triste uenit p singula fatū:de fato aūt plura supius Veneris q̄ qdē Mars ipse adamat. SAmia genitrix.i.Iuno q̄ martē pepit cōcepit.n.illico tacta flore:quodā lecto ab hortis flore deæ qui unicus erat:ut habet li.v.fast.Samia arena Iunoni.n.ludi celebrabāt' ĩ samo icarei maris pua ĩsula: Cuius tēplum oppido aberat uigiti haud āplius stadia scd̄o littore:ubi dōariū deæ p.q̄ opulētū &c.Latius tñ uideto sat.xiii. ibi statuāq bathylli.Apule.n.hæc & plura scribit:ut ibi oñdimus.Diximus & plura ĩ sat.iii. Lactantius pterea lib.i.c.xvii.sic ait.Insulā Samū scri. Var.prius partheniā noīatā:q ibi iuno adoleuerit:ubiq ēt ioui nupserit:itaq nobilissimū & antiquissimū tēplū eius & Sami simulacrū in habitu nubētis figuratum & sacra eius anniuersaria nuptiarū ritu celebrantur. COmmunia toti.s.militiæ. TOGatus:non exerces militiā.Toga enim domi utebantur:in militia uero sagis. DISsimulet:cælet. OFFam:carnis tumorem quendā ob ictum.

QVIS:penultimo loco hæc satyra edita ē a iuue.sed librariorū culpa ĩ finē traslata quē errorē ex codicibus antiquis facile dignoscas:hanc scrpsit cum primum uenit in ægyptum in paridis pantomimi iuidiam a quo relegatus fuerat falsa honoris specie cohortis præfectus:primum sub obscure calamitatē suam designat:tū laudat commoda militiæ ne paris misero cum putet & infœlicē quod maxime optabat:ad gallū amicū scribit. MILitiæ fœlicis:nō calamitosæ qualis est mea. SVBean

MAN.
militiæ honor
Arma tenenda
Pauor
Formido
Timor
Terror
Sollicitudo
Angor
Dolor
Tyro
Fatorum statua
mars iunonis
Samos
DOM.

tur prospera castra:i.si daretur ut iremus in castra sine calamitate ut nunc ueni. POR ta:nam duæ erant castro℞ portæ:qua℞ altera decima dicebatur. EXCipiat:optantis est. PA Vidum:epitheton tyronis. SECundo syde re:non aduerso ut nūc ueni. MArti.a quo diligitur Venus. SAMia genetrix.i.Iuno mater martis q̄ colitur ī sa mo:nam ut scribit Oui.in Fastis natus mars ex Iunone:facta grauida tactu flo℞. QVAE delectatur harena alii aliter exposuerūt:ego intelligo esse allusionem nominis ad samū:ut dicat Iuno samia q̄ delectat̄ samo: nam αμοσ significat harenā uñ samos:strabo tñ samū putat appellatā a summitate:qa inde spectat̄ ida & regia Pria mi:uel a sais priscis thraciæ cultoribus quo℞ etiā meminit Archilochus. TOGatus.i.q nō ē ascriptus ī militiā.

MER.

QVIS numerare queat fælicis præmia galle militiæ. Quæ sint militantiū commoda:& quāta il lorum libertas ad gallum scribit. Sed illud ante oīa pfatur militi necessariā esse syderis benigni tatē:& fati clementiā:sine qua nec gloriosa:nec utilis militia habet̄. ET Samia genitrix: martē scribit Ouidius ex Iunone genitum contactis deæ genitalibus flore:quē zephyrus uim generā di habere ōnderat Chloridi uxori quam latini floram uocāt. SAMia harena. Samon ioniam significauit:ī qua nuptias cū ioue fecit. Vñ hanc supramodū dea amauit:ubi pie in tēplo opulē tissimo colebat̄. Est aūt insula ī mari icario:ex aduersū miletos:ad occidentē eius sita cuius ager (Vt Apuleius scribit) cū frumento piger sit:aratro irritus:fœcūdior olīueto nec uinitori:nec oleri scalpitur. Ru ratio oīs in sarculo & surculo:quorū prouentu magis fructuosa ē insula q̄ frugifera:ex hoc puto poeta arenā sa miā appellatā:quippe significaturo per arenam sterilitatem insulæ. TOGatus:ad differentiam sagati & arma ti. Nam domi toga:belli uero sagis utebantur. ET Nigram ī faciem tumidis liuoribus offam:hoc dixit quia os sæ sigilliniæ non modo cōmendabant faciem:sed ut sigillatis prodesse feruntur.

Vnde mars natus Samos ionia ruratio Toga, sagum

VAL.

QVIS numerare queat fœlicis præmia galle militiæ:ad gallū de militū cōmodis & icōmodis eorū q cū militibus aliquid contraxerint scribit:licet tamen suspicari hanc satyrā non esse Iuuenalis: nam ī plærisq₃ antiquissimis codicibus nuspiā ē. PROspera ca.mihi futura ꝓpicia. ME Pauidū excipi at:tironem rudē militē. SECundo si.fauētibus fatis. QVAm si nos ue.cōmendet epistola mar ti.q in fabulis a marte dilectissima scribitur. ET Sa.ge.q delectatur ha.martē Iuno ex Ioue suscepit ut in.v.iliados ad martē Iuppiter μητροσ τοι μενοσ εστιν ἀάσχετον ουκ επιεικτον ηρησ. ET Subdit εκ γαρ εμευ γενοσ εστί εμοὶ δε σε γείνατο μητηρ.at in fastis Oui.ex Iunone tm̄ genitū uideri uoluit. QVæ delectatur harena:periphrasticos Iunonem dedit intelligi q̄ sami colebatur. Vir. Quam iuno fertur terris ma gis omnibus unam:post habita coluisse samo. QVAE delectatur harena:quoniā samos arida & fabulosa est ea delectatur ꝗ locus sit editus & multo aere circunfusus:ergo samia harena pro harenosa samo dictum. ET nigram in faciem tumidis liuoribus offam:carnis ob illatum ictum tumorem offam dicit. AT q₃ oculos medi co nil promittente relictos:ꝗ de eorum salute nil sibi audet polliceri.

MAN.

¶PVNIre:ulcisci. VOLenti.s.togato. BARdyacus calceus:idest ciliceus:dicūt enim Bardyacum esse sagum militare ex cilicio:hinc Bardyacus.ca. cum: hoc loco:designatur autē Centurio:qui calceis cilice is quandoq₃ utebantur. IVDEX. Vegecius libro .ii. c.ix.ait sic:proprius autem iudex erat pfectus legiōis: habens continue primi ordinis dignitatem:qui absē te legato tanq̄ uicarius ipsi ut potestatem maximam retinebat tribuni.uel centuriōes cæteriq₃ milites eius pcepta seruabant. Vigiliarum siue perfectionis tesse ra ab eo petebatur:similes crimen aliquod admisisset auctoritate pfecti legionis a tribuno deputabatur ad pœnam &c. GRAndes suræ:tibi alia grandia id ēt ait quoniā solebat eligi Centurio:qui esset magnis ui ribus: & procera statura:quod & Modestus ostendit Suræ autē proprie dicuntur:q carnis copia parte ti biæ posteriore cōplent̄. Vt interpres phi.li.ii.de ani malibus scribit. SVBsellia:de subsellis: tribunalibus &c. Latius supra. MORe camilli seruato. Camillus ī obsidionē ueiorū instituit:ne milites extra uallum liti garēt:quo semper mādatis cōsulis cōtra hostes pugna turi pstō eēnt de quo Liuius li.v. IVStissima: alteri us uerba sūt. COGnitio:inquisitio examen. TOta cohors tñ ē inimica:poetæ uerba:hinc optime Ennius teste gellio lib.xix.c.ix.inqt:pellitur e medio sapientia:ui gerit̄ res:spernit̄ orator bonus:horridus miles amatur.

iudex militum

centurio suræ

Milites amatur cohors manipulus Legio Cēturiæ

Bardyacus iudex datur hæc punire uolenti
Calceus: & grandes magna ad subsellia suræ
Legibus antiquis castrorum: & more camilli
Seruato: miles ne uallum litiget extra:
Et procul a signis: iustissima centurionum
Cognitio est igitur de milite: nec mihi deerit
Vltio si iuste defertur causa quærelæ.
Tota cohors tamē est inimica: oīsq₃ manipli
Consensu magno officiunt: curabit ut sit
Vindicta grauior: q̄ iniuria: dignum erit ergo
Declamatoris mutinensis corde uagelli:
Cū duo crura habeas offendere tot caligatos
Milia clauorū quis tam procul absit ab urbe
Præterea quis tā pylades molē aggeris ultra
Vt ueniat: lachrymæ siccentur ꝓtinus: & se
Excusaturos non sollicitemus amicos:
Da testem iudex quem dixerit: audeat ille
Nescio quis pugnos uidit: qui dicere uidi

TAMen:quauis iustus Centurio fuerit. COHors. Vegecius scribit li.ii.ꝗ prima cohors (nam decē erant in legione) pedites habebat cntum quinq₃. Equites loricatos.c.xxxii.reliquæ pauciores habebant. De co horte plura diximus in satyra prima ibi. Curam sperare cohortis. MANipli. Manipulus auctore Modesto & Vegecio libro secundo dicebatur:quia coniunctis manibus pariter dimicabant Erat aūt peditū cōtinebatq₃ se cundum alios peditos.cc.nam in legione erant Centuriæ.lx.Manipuli.xxx.cohortes.x.ut cynthius lib.vi.notauit

auctore gellio lib.xv.c.iiii.De maniplis pterea Oui.li.iii.fast.sic pertica suspensos portabat lōga maniplos uideli cet foeni. Vnde Maniplaris nomina miles habet. CVRabitis:uos togati & offensi. ERGo:si talia forte cura bitis. VINdicta grauior. Vindicta nominatiuus ē:ultima hic ,pducitur sequenti positura. DIGnum res digna. Manipuli cohortes

COR de audacia & temeritate:quare miles nō timeret. Pli.li.xi.de corde ait:q bruta existimant aialium:qui bus durū riget. Audacia quibus paruū est:pauida quibus prægrande. DEClamatoris uagelli:illius temerarii cau sidici:malas.n.causas agitabat.& periculo obiectans:qualis hæc foret si inermis militē accusaret. TOT caliga tos.i.tot manipulares milites.Erat.n.manipularium caliga.Sueto.nāq scri.hoc mō.Caligula cognomen castren si loco traxit:quia manipulario habitu inter milites educabat. MILia clauorum.i.tot milites:qui tibialibus utū tur multis clauis impactis.Clauata inquit festus dicūtur:ut uestimenta clauis intexta aut calciamenta clauis īfixa. clauata

AB Vrbe.i.ab urbanitate & prudentia:ut putet id agendum eē. TAM pylades:tam amicus uti oresti pylades fuit pro quo sanando tauricæ aræ periculum subire uoluit ibi enim ut diximus quisq hospes mactabatur & fu riosi sani fiebant.Cunq fuisset Orestes decimus:dicebat pylades nō uerum esse:nam ipse decimus.Id aūt ut pro amico moreretur agebat.Quā rem plene scri.Naso li.iii.de ponto. QVIS tam pylades &c.Contra hāc sentē tiam Lælius ciceronianus est.ait enim.Ego uos hortari tantū possum:ut amicitiā omnibus rebus humanis ante ponatis:Nihil.n.tam naturæ aptum:tam cōueniens ad res uel secundas uel aduersas:sed hoc primum sentio: nisi in bonis amicitiam esse non posse. MOLlem aggeris ultra.i.intra castra. PROtinus:statim accepta iniuria. amicitia

LAChrymæ siccentur.Nulla fit qrela:Nemo enim defendere togatos audebit contra milites. NON sollicite mus:non uexemus. AMIcos:ipsos milites inter se amicos.Dicunt autem amicitiam mutuam beniuolentiā esse ut scri.Phylosophus li.viii.ethy.At cicero sic.Est autem amicitia nihil aliud:nisi oīum diuinarum humanarūq re rum cum beniuolentia & charitate summa consensio. EXCusaturos:se apud centurionem scilicet DA Teste: ostendit q togatus si posset testem producere:nullus præbere auderet in milites testimonium aliquod uerum. Ipsi uero milites facillime falsos inuenirent in eorum auxilium. QVEm dixerit:supple admittere uelle. AV deat ille:ordo est. ILLE nescio quis:qui pugnos uidit:audeat dicere uidi. VIDI:Videmus proprie animo.Ocu lis cernimus:confunduntur autem.Cicero ad Aulum Torquatum libro sexto epi.fam. Summa tamen eadem est:idem exitus:quem ego tam uideo animo:q ea quæ oculis cernimus. Amicitia quid uidemus Cernimus

¶BARDyacus:hūc locum deprauatū emēdauimus codices.n.ferme oēs hñt.Bardaycus:ut etiā Fiden.legit af firmās eē propriū nomē iudicis & nescio qs fabulas afferens:licet demū addiderit sñiam nostrā:sed confusam: & impfectam:a ueteri.n.& stulta discedere nō poterat:nos bardyacum legimus ex uersu Mar.lassi bardyacus q euocati:bardyacus.n.ē sagulū militare ex pilis caprorū:ut ex Var. Vir.Columella illic diximus: discit ab hirsuta iaculum torqre capella:hic accipi bardyacū epithetō calcei:ut ex habitu designet centurionē q & calceis ciliceis utatur & grādioribus tibialibus talas calcei udones apud Mar.inscribunt. CALceus bardyacus.i.ciliceus & grā des suræ:datur iudex.i.cēturio utens calceis bardyacis & grādibus tibialibus eligitur iudex tibi togato si uolueris accusare militē a quo sis pulsatus.q.d.miles de milite erit iudex & ei fauebit. MORE camilli:nam camillus post septimū annū ueientanæ obsidionis cum illuc missus esset ut acrius obsessos urgeret:quos decimo tandem anno redegit in ditionem:milites in castris diligētissime cōtinuit nō patiens eos euocari ulla:uel iudicii:uel aliarum re rum necessitate. IVStissima cognitio cēturionū.i.merito igitur cēturio eligitur iudex qbus uerbis ostendit se eo loco designasse cēturionē ubi ait bardyacus datur hæc &c.ut exposuimus:nam hoc ad illud refertur. COR de uagelli:uagellum sui temporis audacissimum notat causidicum qui malas causas audebat suscipere inquiens p fensio ista & defensio ut.s.eum sis togatus & inermis audeas offendere accusando militē boni oratoris non est sed temerarii qualis est Vagellus mutinensis. TOT caligatos.i.tot manipulares nam caliga erat manipulariū ut scribit Trāquillus.Caligula inquit dictus est quoniam manipulari habitu inter milites est educatus. TOT mi lia clauorum.i.tot milites qui tibialibus utuntur multis clauis fabricatis:quod in armis Achillis scri.Hom. TAM procul ab ur.i.quis est tam rudis & rusticus ut hoc ignoret non esse agendum. TAM pylades.i.quis est tā ami cus uolens subire periculum pro amico ut pylades pro Horeste. VLTra mollem aggeris:idest ītra castra. AMI ci.togati. LAChrymæ siccentur:ostēdit nullum genus fauoris in iudicio esse togato aduersus militem esto in quit omittamus q non possis flere & lachrymis tuam causam facere miserabilē:esto q non possis adducere ami cum:quia nemo audet uenire:si etiam iure agere uelis.es destitutus omni ope.nam esto q iudex etiā uelit admit tere testem tuum:qui uiderit te pulsari.Nullus erit testis qui audeat illud testificari:hunc totum sensum ignora runt.Fidentinus & eius præceptor legentes:da iudex dixerit testem:quem subaudi das & ita sensum confunden tes.Nos uero ita exponimus da testem idest esto q a te sit producendus testis uerberum tuorum quem iudex di xerit se accepturum:nam do dico:addico:tria uerba erant iudicis ut est apud Macrobium. DOM.

¶BARDyacus iu.hunc magnarum uirū hominū ītelligere licet:q militū iras:atq minas cōtēneret:quē clamo sum & uæhementem ī agendis causis Mar.notauit Lassi bardyaci qd aduocati. MORE ca.camillus instituit: ne milites ex uallū litigarēt:ut semp mandatis cōsulis contra hostes pugnaturi psto essent. COGnitio:militum causas centurio uelut pfectus & ptor cognoscit. OMNesq manipli.manipli ,pprie militū dñr:& erant in legiōe manipuli triginta.Dictus ē aūt manipulus qd imperante Romulo manipulo pro signis uterentur in exercitu. Vnde nobilis poeta in fastis.Pertica suspēsos.Vnde maniplaris nomina miles habet. CORde uagelli: & hūc improbum:& declamātē tabulā hinc colligere possumus.Vt q milites non uererēt animositate sua quæ a cor de pficisciť. CALigatos:a militari caliga caligatus.Vnde dictū est in iure a caligato milite:& caligatum militē accipere debemus. MILIa clauorū:claui militari caligæ suffigebātur:ut in historiis legimus unde supradixit. Plā ta mox undiq magna.calcor & ī digito clauus mihi militis hæret. ABSit ab urbe:ab urbanitate ciuili more qp pe temerarius & impudens. PYLades:amicus:ut pylades Orestem dilexit. MER. Bardyac Manipuli Caliga Claui militares

VAL. ¶BARDaycus iudex datur hæc punire uolēti:qui horum litem dissoluat rerū ignarum & rudis iudex datur de militibus unus:bardaycus a bardo quod per transpositionem litteræ.r.a græco βραδυσ factum est qua & græci utuntur figura.Home.in tertiodecimo iliados βραδισοι μεν γαρ οἱ εσαν καὶ τρὶχ εσ ουτωσοι:ꝙ ad animum transfertur.Cice.de fato qđ Socratē.nōne legimus quemadmodum zephyrus notauit physognomon q se profitebatur hominum mores naturasq̧ ex corpore:oculis:uultu fronte pernoscere stupidū esse Socratem dixit & bardum ꝙ iugula concaua non haberet obstructas eas partes & obturatas esse dicebat.Plautus in persa. nimis tandem equidem pro barda & pro rustica reor habitā esse abste. CALceus:calceati milites ferro. MAgna ad subsellia:ad tribunal. SVRæ furati & craribus ualidi milites. ET Procul a signis:a uexillis.IVStissima cen.cognitio est igitur de milite:deest si ut sit:si iustissima:erant uero centuriones ut inquit Vegecius qui singulas procurabant centurias qui a numero militū ita sunt appellati. SI Iuste defertur causa q̄relæ:si cui facta tandē recognoscitur iniuri:. TOTa cohors:q̄ sub eo centurione militat. OMNesq̧ manipli.manus militum manipli uel collecti uiri.Sisensa in tertio historiarum cōmuniter tñ & tempora singula cōstituit & sicut steterat manipulos obuerti iussit. CONsensu ma.offi.nocent & sese opponunt & quasi obsistunt.Dignum erit ergo declamatoris mutinensis corde uagelli sapientia uagelli cum se ueris parabat dicendis causis. CVM duo cru.ha.cum sis solus. MILia cla.armatorum ꝙ arma clauis cōpacta sunt. OFFendere tot cali.armatos. Vlpianus de his qui in.no.ait ptor qui ab exercitu demissus erit demissum accipere debemus militem caligatum uel si quis alius usq̧ ad centurionem uel pfectum cohortis uel alæ siue legionis. QVIS tam procul absit ab urbe:tam inurbanus & rusticus. QVIS tam pilades:amicus ut oreste pylades. MOLem aggeris:uallum.

Et credam dignum barba:dignumq̧ capillis
Maiorum:citius falsum producere testem
Contra paganum possis:q̄ uera loquentem
Contra fortunam armati:contraq̧ pudorem
Premia nūc alia:atq̧ alia emolumēta notem9
Sacramentorum:conuallem ruris auiti
Improbus aut campū mihi si uicinus ademit
Aut sacrum effodit medio de limite saxum
Quod mea cū uetulo coluit plus annua libo:
Debitor aut sūptos pegit nō reddere nūmos
Vana superuacui dicens chirographa ligni
Expectandus erit qui lites inchoet annus
Totius populi:sed tūc quoq̧ mille ferenda
Tædia:mille moræ:totiens subsellia tantum

MAN ¶DIGNum barba & capillis malorū .i. seueritate grauitateq̧ antiquoꝝ.Barba enim ostendit atrocem animum qui quidē pro seruanda iustitia nil metuit. PAGanum.i.togatū:& rusticū & ab militia remotū. FORtunā:fœlicitatē. PVDorem:honestatē. SAcramentoꝝ.i.legitimoꝝ militū:erat enī legittima eorum militia:q singuli iurabāt p rep.se esse facturos: nec discedebant nisi cōpletis stipendiis.i.militiæ tpibus & sacramētū uocabat:latius tñ hæc lib.viii.æneis. seruius meminit.Illis aūt q sacramento nō tenebant: licet in castris uersarent:tñ nec hostes plio lacessere: nec ferire fas erat:qđ cato senior in epistola.quadā ad filiū scribēs ostendit.Monet enim si missus factus sit & militiæ tps cōpleuerit:ad urbem ut redeat:aut si remanere in exercitu uelit:ab imperatore impetret: ut sibi aduersus hostē pugnare & eū interficere licet.Id an ideo est institutū ꝙ nisi necessitate coactū hoīem occidere nō liceat:qđ qui nec legitime:nec iussus faciat:homicida habēdus sit &c.Auctor ē Plutar.i pble. Meminit:& cic.li.i.offi ubi quidē tractat duo genera decertādi. MIHI:nō militāti.s. QVOd mea cū uetulo coluit puls annua libo.hoc ait:qm̄ ut scribit Dionysius li.ii.Pōpilius iussit unū quēq̧ circunscribere fundos suos:sacrosq̧ finibus lapides apponere:lapidesq̧ ipsos sacrauit:ioui terminali:statuit deinde eis sacra quotannis oēs die cōstituta facere sup locum ipsum coeuntes:sacrificabātq̧ eis non animatū aliquot:neq̧ enim piū ē cruētare lapides:sed pultes & liba atq̧ alias quasdam fructuū primitias:hæc ex Dionysio:plura tñ diximus in carmine epodō ode secūda. CHYrographa:dicunt a χείρ qđ est manus:& γραφη scriptura.Pedianus aūt ait.Inter syngrapha & chyrographa hoc interesse:ꝙ in chyrographis tantū q̄ gesta sunt scribi solent.In syngraphis ēt contra fidem ueritatis pactio uenit & non numerata quoq̧ pecunia:aut non integre numerata pro temporalia uoluntate hominum scribi solent. LIGni:tabellæ: pugilaris.

Militia legitima

termini sacra

chirographa

ANNVs.i.anni terminus:uel lōga mora:ut fere annus uideatur:qua qdem omnibus ius redderet:sed militibus omni tpe ut dicit inferius pstabatur agendi tps totius populi id ait qm̄ ex oībus tribubus iudices eligebant: qui totū populū referebāt.Vnde Asconius li.ii.Verrinarū:ubi ci.ait.Quinq̧ &.xxx.exponit ac per has totus populus romanus.Dictæ aūt sūt tribus a tributo dādo.Aut qa primo tres fuerūt.Vnde etiā tribuni dicti. Taciēsis una a Tacio rege Ramnes altera ab Romulo luceres altera ab luco mente:siue lucretino:siue ab luco quem asylum uocauerat romulus. TVNc postq̄ uenerit agendarum litium & causaꝝ tps. SVBsellia:iudicū sedes: Vnde & Pli.li.ii.epistola ad maximum ita inquit hæc pcio ternis denariis.s.q̄libet numerosa subsellia implentur: de subsellis cētūuirū intelligens uti & hic Iuuenalis:festus uero centū quinq̧ iudices fuisse oñdit:ait.n.sic centum uiri lia off.iudicia a centūuiris sunt dicta.Nam cū essent romæ.xxxv.tribus:q̄ curiæ sunt dictæ:terni ex singulis tribubus sunt electi ad iudicandū:qui cētūuiri appellati sunt:& licet qnq̧ amplius q̄ centum fuerit:tamen quo facilius nominarentur:centūuiri sunt dicti.De curis autem.xxxv.idem festus late scribit.Quomodo uero sorte eligebantur uideo in sat xiii.in principio. TOTiens subsellia tm̄ sternūtur:nec enim iudicia exinde dabantur hoc autē ait qm̄ sæpenumero accidebat:ut actores causarum noctis aduentu Causæ actionem explere non possent hinc ait Plinius.li.iiii.epistola ad ursum.Actionem meam ut plerunq̧ solet nox diremit egeram horis tribus & dimidia:supererat sesquihora.Nam cū ex lege accusator sex horas nouem reus accepisset ita diuiserat tempora reus inter me & eum qui dicturus post erat:ut ego quinq̧ horis ille reliquis uterentur &c.

Tribus unde taciensis ramnes luceres

Iudices c.v. centum uiri

DOM.

DIGnũ barba:nũerãdus iq̃t erit ĩter auos & maiores nr̃os:q ſeueriſſimi fuere ſi auſus fuerit hoc teſtifica
ri. PAGanũ.i.nõ initiatũ militiæ:pagani.n.dñr nõ initiati.ſed ruſtici & rudes. SACramẽtoꝝ..militũ q in
militiã iureiurãdo ſũt aſcripti:& hoc uerbũ oppoſuit ei qđ dixit paganũ. EXpectandus erit:hũc uerſũ male
ut puto a Seruio acceptũ alii ĩterp̃tes illũ ſequuti nõ uere expoſuerũt:morẽ.n.fuiſſe aiũt initio ãni pſcriberẽt
q eẽnt litigaturi toto ãno:quoꝝ cãæ niſi eẽnt definitæ alii nõ poſſent nouas lites ĩchoare.hoc & nuſq̃ reppe-
ri & p abſurdũ uidet̃:ſed & decepti ſunt q̃ ait poeta. TOtius populi:nõ ĩtelligẽtes hoc referri ad cẽtũ uiros
iudices nã cẽtũ uiri ex.xxxv.tribub⁹ ĩ q̃s totus populus erat diuiſus eligebãt̃ terni ex ſingulis:cẽtũ dicti:ut ſcri-
bit põpeius q̃uis eẽnt cẽtũ & qnq̃ hi iudicabãt de tutelis:agnatiõibus:depoſito:finib⁹.ut ſcribit Ci.aliiſq̃ ciui
lib⁹ cauſis:q̃les hic cõmemorat Iuue.ſed lõgis ĩteruallis ad iudicãdũ cõueniebãt:nec.n.cẽtũ iudices facile coge
bãt̃ oẽs:nec ppetuo ius dicebãt:Iccirco lites q̃ apud eos agebãtur ĩ multã differebãtur diẽ:Inde ita Trãquillus
ĩ ueſpaſiano elegit q iudicia cẽtũ uiralia qb⁹ paragẽdis uix ſuffectura litigatoꝝ ætas uidebat̃ extra ordinẽ di
iudicarẽt:redigerẽtq̃ ad breuiſſimũ numeꝝ:& ĩ Domitiano ãbitioſas cẽtũ uiroꝝ ſñias reſcidit. LICet totius
populi.i.q̃ agũtur apđ iudices electos ex tribub⁹ & toto populo. ANNus:nõ duodecim mẽſes hoc loco ſigni
ficat:ſed lõgiſſimã morã & ĩteruallũ iudicioꝝ cẽtũ uiraliũ ut illud apđ Terẽtiũ:dũ comũt̃ dũ ornãt̃ ãnus ẽ:ſi in
q tuolo agere cãm aliquã ciuilẽ ut de finib⁹:de depoſitõ:& id gen⁹:neceſſe ẽ expectẽ diutiſſime ante cõueniãt
ad iudicãdũ cẽtũ uiri:apud quos.ſ.litigãdũ ẽ. SACrũ nã ſacra fiebãt ĩ finib⁹ agroꝝ q̃ ãbaruualia dcã ſunt:q̃lia
celebrat Tibullus q̃ſqs adeſt ualeat fruges luſtram⁹ & agros.fiebãt itã ſacra ĩtra lapidẽ quoniã illic fuit aliquã
do finis agri romani locus eſt appellatus feſti ſacrũ amburbiale auctorem Stra.& Põpeius.

MER.

PAGanum ruſticũ a pagis dictũ:uñ & pagatĩ aduerbiũ apud Liuiũ p ſingulos pagos ĩ bello macedonico.
SACramẽtoꝝ.eoꝝ militũ q religiõe auctoritati militaret:&erãt hi iuſti milites.Nã alii dicti ſũt tumultuarii
q̃ñ trepidãte Italia uicino imo irruẽte hoſte ad arma cõcurrebat̃.Alii fuere euocati q cõſulẽ ſequebãtur quo-
tiẽs diceret.Quicũq̃ uult rẽpu.eẽ ſaluã me ſequat̃. Aut ſacrũ effodit medio de limite ſaxũ. terminũ ſignifi-
cat:de quo hæc Tibulus.Nã ueneror ſeu ſtipes habet defoſſus ĩ agro.Seu uetus ĩ triuiis florida ſerta lapis.Hu
ic ſacrificabãt agno.Hora.Aut agna feſtis cæſa terminalib⁹.Et ĩ faſtis.Spargit̃ & cæſo cõis termin⁹ agno Co
ronatũ ãt:ut idẽ poeta ait dñi duo de parte diuerſa frugib⁹:hoc ẽ mola:& cõciſis fauis aſpgebãt. QVI lites
ĩchoet ãn⁹.Serui⁹ ĩ Vir.ſic enarrat pp multitudinẽ uel tumultũ feſtinãtiũ cãæ ĩ ordie dicebat̃.Vñ oportebat
litigãtes ãnũ agẽdaꝝ litiũ expectar̃. MILle tædia:q̃ litigãtes quotidie patiũt̃.Sȝ militãtiũ cãæ extra ordinẽ age
bãt̃ abſciſſo nẽpe & celeri iudicio.

Tria mi litiæ ge nera

Annus litium

DIGnũ barba dignũq̃ capillis maioꝝ dignũ grauitate,quã pſe ferebãt ĩtõſi. CONtra paga.ruſticũ.sIM
Probus petulãs ille. MEDio de limite.termio agroꝝ. PLVS ãnua.quã ſingulis annis in ſacrificiis adhibui.
LIMbo uetulo:ſacrificio qđ pridẽ ĩſtitutum ẽ dum turis numinibus ſacrificatur.EXPectandus erit,q.lites in
choat annus:hoc dicit.erit expectãdus q cũ milite litigat annus quo oẽs diſſolui lites ſolẽt. INCoet: incipiat
compoſitum:ut Iulius modeſtus putat a chao rerum initio:Venus autẽ & Flaccus in poſtrema ſyllaba aſpirã
dum probauerunt.choum enim apud ueteres mundum ſignificare inde ſubtractum inchoare. TOTiẽs
ſubſellia tantum ſternuntur.at iudex nullus uenit.

VAL.

Sternuntur: iam facundo ponente lucernas
Cæditio: & fuſco iam micturiẽte parati
Digredimur: lẽtaq̃ fori pugnamus harena
At illis quos arma tegunt & baltheus ambit
Quod placitũ eſt illis præſtatur tẽpus agẽdi
Nec res atteritur longo ſufflamine litis
Solis præterea teſtandi militibus ius
Viuo patre datur: nã quæ ſunt parta labore
Militiæ placuit non eſſe in corpore cenſus
Omne tenet cui⁹ regimẽ pater: ergo coranũ
Signorum comitem: caſtrorũq̃ æra merẽtẽ
Quãuis iã treul⁹ captat pater: hũc labor equ⁹
Prouehit: & pulchro reddit ſua dona labori
Ipſius certe ducis hæc referre uidentur:
Vt qui fortis erit: ſit fœliciſſimus idem:
Vt læti phaleris omnes: & torquibus omnẽs

MAN.

IAM facũdo ponẽte lucernas Cæditio:lacernas ĩ
ãtiquo textu legi p la.ſ.ĩ plurib⁹ tñ lucernas p lu.qđ
magis placet:Eſt.n.ſenſus q̃ cãruȝ actoris noctis ad
uentu e foro diſcedebant ſine actiõe aliqua:cũ pati
ad dicendũ eſſent.q̃ aſt ita intelligendus ſit iſte lo-
cus oñdit.Plinius in epiſtola ad urſũ ut patuit:dixit
enĩ.Actionẽ meam:ut prælia ſolet:nox diremit:in-
de ſubiicit hæc uerba:de Teophãe cauſaꝝ actore:di
xit in noctẽ atq̃ ẽt illatis lucernis:patet igitur lucer-
nas legẽdũ ñ lacernas. ET fuſco iã micturiẽte:alio
iudice.qui diutius actiões audiendo iam lotii põde
re grauabat̃:Vinoſum demũ oſtendit. PARati:ad
agẽdas cãs. DIGredimur:non enim agemus cau-
ſam ipſam. LENta arena:hoc ait quoniam iudicũ
ſentẽtiæ prorogabant̃ habebãtur etiam ſæpius cau
ſarũ actiões.Præterea cauſæ ipſæ pene infinitæ erãt
quod Pli.li.iiii.epiſtola ad Valeriũ paulinũ oſtendit
his uerbis.Proxie quum dicturus apud Ccentũ ui-
ros eſſem:adeundi mihi locus niſi a tribunali:niſi p
ipſos iudices nõ fuit tanta ſtipatione cætera tenebã
tur &c. PVGnam⁹:gladaitoꝝ mor̃ iter ſe pugnãt
cauſidici. BAlteus ãbit:q̃ milites cĩgulũ e corio ha
bebãt bullatũ:balteũ dictũ inq̃t Varro. RES:gaza.

Balthe us

SVFflamine.oppoſitione:ab rotis eſt metaphora:quæ ſufflamine atteruntur. Eſt.n.ſufflamẽ qđ rotæ op-
ponit̃.ne recurrat. TEStandi militibus ius Viuo p̃re datur.filius familias teſtari non põt:etiã ſi pater con
ſentiat.niſi de peculio caſtrenſi:uel q̃ſi caſtrẽſi:de quib⁹ ẽt p̃ter patris uolũtatẽ teſtari poteſt. Vt in capiti licet
de ſepultu.in.vi.filius autẽ familias dr̃ qui ẽ in poteſtate p̃ris uel parẽtis:ſicut filius emãcipatus dr̃:qui extra

Suffla men

teſtãdi ius

filius familias Emacipatus Peculiū castrēse Peculiū quasi castrense Iustus labor Imperatoris uirtutes Phaleræ torquibus armillæ

potestatē patris ē:peculiū castrēse ē qđ miles acquirit dū militat in castris & illud est filii pleno iure:peculium quasi castrēse dicitur:quod aduocatus acquirit pstādo cliētulis patrociniū i causis. Vel qđ grāmaticus uel logicus:uel rhetor in scholis sua lucraī opa & labore. SIGnoꝝ comitē.i.uexilloꝝ. MERentē militātē.& lucrātē. CAPtat:blāditiis:& pcibus allicere tētat que iure hēre nō poterat. HVNC militē. AEQuus.iustus labor puehit:auget:ad honorē producit.Similiter fere Cice.li.i.de oratore iquit:scribit.n.Iustus ac honestus labor honoribus:præmiis:splēdore decoraī.Vitia aūt hominū atq fraudes:dānis uīculis ignominiis uerberibus exiliis morte:mulctātur. SVA.propria. LABori militari.s. REFErre itéresse.i.esse utilitati:& attinere ad ipsum ducē. VT:q. QVI.s.dux. FORtis durus & robustus. IDEM dux. FOElicissimus.Cice.i oratione de laudibus magni Pōpeii sic ait.Ego.n.existimo in summo imperatore quattuor has res inesse oportere Scientiā rei militaris.Virtutē.Auctoritatē fœlicitatē.hinc & Cæsar li.vii.de bel.gal.ita inquit.Imperatorem res aduersæ auctoritatē minuūt: VT quo. OMNEs.uel equi uel milites:ait.n.sæpius ut phaleris gauderet equus:Et tacitus li.xvii.de uitellii ingressu in urbē ait.Cæteri iuxta suā quisq cēturiā armis donisq fulgentes Et militū phaleræ torquesq splēdebant.Vtq in fine appebit iamiā Dētatus phaleris sepius donatus est.ergo &c. LAEti:supple sint.qđ quidē euenit:quū fœlicē hūerint Impatorē:sic.n.uictoriā sæpe reportant. PHAleris.phaleræ equoꝝ ornamēta dicuntur.Vir.li.v.primus equū phaleris insignē uictor habeto.Latius āt dictū est de phaleris i.saty.xi.ibi.Vt phaleris gauderet equus. TORquibus:circulis aureis a collo:ad pectus pēdentes.Vege.lib.ii.scribit q aliquibus Torquis aureus solidus uirtutis pmiū fuit:quē qui meruisset pter laudē interdū duplas cōsequebatur annonas.Pli.uero lib.xxxiii.cap.iii.scribit:q romani auxiliares quippe externos torquibus aureis donauere.At ciues nō nisi argēteis.Præterea armillas ciuibus dedere.quas non habebāt externi.Gellius autē li.ii.c.xi.scribit sicinium Dentatum strenuum bellatorem ob ingētem fortitudinem appellatum esse Achillem romanum:pugnasseq in hostem Centum & uiginti præliis.Donatumq fuisse Torquibus.lxxxiii.Armillis plus cētū lx.phaleris itē qnqes uiciesq. OMNes: uidelicet milites. Gloria lausq deo.

DOM. ¶LACernas.lege nō lucernas raro īquit iudicāt cētūuiri & cū quoq cōueniūt iudicaturi sedēt ociosi donec Cæditius hic āt fuit iudex tpib Iuue.de quo añ ē dictū inqt oñtat lacernas suas stadio more affect eas deponere cupit:& aurelius fuscus alter iudex & oblectatus post longā morā cupit meienus:hui iudicis ebrietatē notat ut Mar.Sextiliani Sextiliane bibis qtū subsellia qnq & Ceditii oñtationē i lacernis carpit:fusci meminit pli.atq eū fuisse motū eq stri ordine.PARA ti digredimur.i.discedimus a subselliis cētū uiroꝝ nō dicta cā sed tātū parati ad dicēdū.LENta harena.i.añ q cām possimus agere i foro diu iactamur:qsi.s.imeditemur pugnam & simulacra belli:uēturi tādē aliqñ i uerā litē. LONgo sufflamine.i.lōgo ābitu litis. COranum:hūc ponit p eo q captaī æmulatiōe Hora.Hor.Captatorq dabit risus nasica corano.Corani alteri meminit Mar. sed hic p eo tātū q captat. MERentē æra castroꝝ.i.q locupletaī stipēdiis:laudat legē q.s.bona castrēsia sint tātū filioꝝ. TOT qbus.torques militares erāt sumpti more a gallis.uñ torqti.Sra.i decimo ita scribit similia sūt & quæ apud thraces celebrantur.Quæ cocytia & mendidia dicuntur apud quos & orphyca initium habuerunt ipsam sane Cocyn que apud edonios colitur:& eius instrumenta memoret Aeschylus.Hic māibus bombicam tornatam tenens digitis tactilem modulos implet.Quo ex loco planum est.Aeschylum appellasse Cicerem.Cocyn:quam Iuuenalis Cocyto dixit:nam ut testimonio Ouidii docuimus coniuncta erant Cereris cum Baccho sacra:cocytia sacra commemorat etiam porphirio.

MER. ¶TOTiens subselia erant auctore Pediano tribunoꝝ triumuiroꝝ quæstoruꝫ & huiuscemodi minora exercentium iudicia:qui nō i sellis curulibus:nec tribunalibus sed in subseliis cōsidebant. PONente lucernas cæditio :magnitudinem actionis significat:quæ p diem peragi nō posset:sed ad lychnos accensus audiretur orator:& cā cognosceretur.aut ut Tertulianus:quia læti ob uictoriam:aut aliam cām dieꝫ lucernis infrigebāt:qđ nūc Cæditius:ceu plane uictor præparat. FORI pugnamus harena metaphora a gladiatoribus qui in harena digladiabātur.Et.n.qui litigāt ita se componūt i pugnā forēseꝫ queādmodum gladiatores in harena. LENta.quia nō statim sentētia fertur. RES atteritur.patrimonium absumitur. SVFflamine.mora &.inhibitiōe quadā.Sed in hac pte Iuue.comperēdi nationē & ampliationē tāgere uidetur:p quas in longū causæ trahebantur:& de quibus hec asconius Comperēdinatio est ab utrisq litigatoribus inuicē sibi denūciatio in perēdinū diem.Namq cū rem aliquam agerent litigatores & pœnas sacramenti peterent poscebant iudicem qui dabatur post trigesimū diem:quo dato.Deinde inter se comperendinū diem:ut ad iudicium uenirēt denunciabant.Quo cum esset uentū antequā cā ageretur:quasi per iudiceꝫ rem exponebāt quod ipsum dicebatur causæ coniectio:quasi causæ suæ in breue coactio:alii sic.Inter comperēdinationē & ampliationē hoc interest qđ cōperēdinatio ex una tātū repetitur:cū ante iudex non intelligeret:& oīno suaderet iudicibus bona cā: absoluebāt eā:si mala nō statim dānabāt sed hac excusatione pcebāt.Nā cū nota condēnādi eēt.C.absoluēdi. A ampliādi signū.N.L.dabāt:quod significabat nō liqre unde āpliatio nata.Hic apud Liuiū legimus reos multos ampliatos.Et Valerius maximus tradit:iterdū octies cās ampliatas fuisse.NON eē i corpe cēsus. peculiū hoc castrēse dr:cuius filius pre uiuo:ius & arbitrium p leges habet.Vñ merito coranū stipendia merētem pr captat. CAStrorūq æra merētē:hoc ē militātem : nam merere militare est.Luc. ære merēt puo.Sueto.Prima stipēdia meruit. VT æri phaleris. phaleræ ornamenta militaria : alio uerbo græci dicūt promethopidas: quibus frons equorum ornatur:declinantq numero plurali τὰ φάλαρα genere neutro. TOR quibus militē torquibus aureis donatos sæpissime legimus nam & apud Vege. Torques aureus solidus uirtutis præmium fuerat : quem qui meruissent præter laudem interdum duplas consequebantur annonas.

Tertulianus Comperendinatio Causæ coniectio Ampliatio peculium castrēse merere Torqs aureus

VAL. ¶PONente la. cæ. quē supra iudicem fuisse diximus. FVSce iā micturiente ebrio. PARati digredimur ne nobis obiiciatur q tpi in iudicio nō affuerimus. LENtaq so.pu.are.q qui litigent pugnæ similitudinem

habeant:ita Cice.in bruto.phalerius enim successit eis senibus adolescens eruditissimus ille quidem horum omnium sed non tam armis institutus q̃.palestra ita delectabat magis athenienses q̃ inflammabat.processe/rat enim in solem & puluerem nõ ut e militari tabernaculo:sed ut etheophrasti hois umbraculis: AGEN/di.litigãdi.Nec res atteritur longo sufflamine litis longa rei mora per translationem.nam currus sufflamen tenet ne procurrat longius.- NON esse in corpore census.eorum quæ censerentur.idest patrimonio relin/querentur quæ bona iurisconsulti castrensia uocant. ERGO corãnum signorum comitem de quo Hora/tius Tempore,quo iuuenis parthis horrendus ab alto.Demissum genus ænea tellure mariq;. Magnus erit nubet procera coranno.Filia nasicæ metuentis reddere soldum.Tum gener hoc faciet tabulas socero dabit atq; ut legat orabit:multum nasica negata.Accipiet tandem & tacitus leget inuenietq;.Nil sibi legatum præ ter plorare suisq;. Castrorumq; æra merentem.qui pro laboribus meritas in castris accipiebat annonas. IAM tremulus.senio cõfectus. HVNC labor æquus prouehit.sublimeq; facit. HOC referre uidetur ad ipsum maxime ducem attinere: SIT fœlicissimus idem q; fœlicibus uideatur imperare. VT læti phaleris omnes & torquibus omnes:ut qui pro uictoria corpus suum totiens periculis abiectauit is meritis eminen/tioribus apud imperatorem excellat & excellentissimis muneribus eniteat.

¶Finis in decio Iunio Iuuenale Aquinate commentarii domini Georgi ualle Placentini.

NIhil mihi in quo opere perficiendo molestus fuit q̃ quod Fidentinus ita plærunq; occurre/bat suis ineptiis.ut eas refellere pigeret:Nam quum scripta nostra aliquando legisset.quæ a ducentis ferme auditoribus excepta sunt:hoc anno a brotheo duce & præceptore suos com mentarios:quos olim ei dicauerat:emendare conatus est.Quos facile agnoscas. Nam ubi i ueram incidit sententiam quam a nobis accepit:suam illam ueterem proponit.falsam qui/dem & ridiculam:tum aut meam non probat quam non percipit:aut alios aliter sentire af firmat.Recte quidem:nam quotiens bene sentiendum est ad alios refert auctores.ipse enim bene nunquã sensit nisi quum nuper ex acadæmia romana magno auditorum consensu explosus in triuio ludum aperuit ad prima rudimenta tradenda uix receptus.Sed ita me deus amet.pudet de homine uerba facere. Est enim non modo indoctus sed etiam quod ex eius scriptis facile agnoscas:parum prudens ab omnibus ludibrio ha bentur.Brotheum excipio:qui similis ingenii:& doctrinæ hoiem magnifacit.ridebamus nuper cum quibus/dam iuuenibus doctissimis:quũ fidentini paradoxa in manibus essent.nam sponsione certa in prima pagi/na eius quinternionis.quem forte exciperent:tres errores indicaturum pollicitus sum quod profecto tam faciliter egi: ut ex primis decem uersibus quattuor sese obtulerint.Quid omnes numerum.Sunt enim pro/pe infiniti. Vna litura totus liber emendari potest:ut lepidissimus poeta ait.Quod coraules sit ꝓpriũ apud Tranquillum in nerone.Quod Glunicus apud Mar.legatur a Clunia oppido hispaniæ:ubi nos Glinicus le gimus pro medico:Quod Zelotæ sint armeniæ populi.idq; scribat Mar.trãscurrunt Zelotæ leuesq; lances quum illic Gabatæ legatur.Quod Crispinus piscator fuerit Neronis filius Sed nolo aliis redarguendi & ri/dendi materiam omnem præcipere in iis quoniam aliter nos scripsimus:ait se centum loca repræhendisse portenta sunt quæ multis etiam auctoribus aut falso aut non necessario nominatis in Iuuenalem edidit.& plane paradoxa quod ipsa inscriptione ingenue fassus est:Sunt enim παραδοξα. Et sententiam Iuuena lis.Equidem hæc non scripsissem.si in urbe tantum de hoc ageretur : ubi contemnitur.Sed quoniam ad ali/os hæc fortasse aliquando perueniunt:nolui eos ignorare quis sit Fidentinus:ne hominis ignorantiam aca/demiæ romanæ unde hæc emittuntur ascribendam iudicent. DOM.

¶Domitii Calderini Veronensis Secretarii apostolici defensio aduersus Brotheum grammaticum com mentariorum Martialis calumniatorem.cum recriminatione retaxationis Plinianæ:in qua Brotheus duce tis & septuaginta quinq; locis præstantissimum scriptorem deprauauit.

VTinam Heli & marce consilio meo mihi uti licuisset:quod ab ineũte ætate sponte suscepi:& omni tempore secutus sum libẽtissime:nulla enim nobis contentio esset cũ aduersariis istis qui nec suæ dignitatis ullam rationem habent nec studiorum meorũ:& otii:quod me pro fecto tantopere delectat uix ut multis contumeliis conuitiis clamoribus tandem aliquando excitari potuerim:& in hanc disceptationem impelli.turbulentissimam quidem.& istorum odio incredibili animiq; prauitate agitatam potius q̃ ulla litterarum cura uel susceptã:uel confirmatam:Nam ut sæpe ex me audiuistis non dissentiunt perditissimi homines:sed ode runt.Non docent:sed inuidẽt.Non disputant:sed obiurgant & insectantur:Nonne uideris quam solliciti sint quanta concursatione oẽs præsent.per totam urbem errantes:duo leuissimi asseclæ:qui suam famã iam diu/ prodiderunt:ut nunc obesse meæ conarentur.Hi brothei grammatici epistolarum inani numero glorian/tur:libellum prægrandem fore denunciant:in compitis ostentant: deniq; duæ alieni furoris faces.ad opti mi cuiusq; interitum comparate omnium oculis sese obiiciunt.Hæc & si a multis quotidie mihi nunciaban/tur.qui monebant & rogabant ut tam perditam maledicendi licentiam & temeritatem aliquando coerce rem.Tamen in animo erat dissimulare tantisper dum tertium & quartũ lucubrationis nostræ q̃ in manib⁹ est absoluerem libros in quibus non solum quæ multis epistolis calumniando & inuertendo obiiciunt faci le cõfutauimus:sed ita eorum coarguimus ignorantiam.ut in.cc.&.lxxv.locis Plinianũ codicem quem Bro theus iprimi iussit deprauasse fateatur necesse sit.Sed quũ librarius me⁹ nõ absit ab urbe quẽ intra triduũ spe ro affuturum:eorum sententiæ & auctoritati non nihil concedendum fuit. Qui interea aliquid a nobis emittendum censuerunt quo suæ leuitatis & ignorantiæ moneatur. cuius dedecus & infamiam libris no/

stris editis uix ferre poterit miser rectis sensibus:nisi omnino dissolutus sit:& plane perditus:qualis si est:qd aut ī me aut i alios dicat:nihil laboro.quum ī se qd dici possit:penitus iā diu neglexerit.De assectis nihil nūc q dē scribo.Paꝝ.n me mouet eoꝝ dementia:cuius mihi credite & pœnas dederunt hacten⁹: & paulopost eos grauius pœnitebit.Brotheo tantū grāmatico respondebo:qui si me Thimonē nominat quod utile omnes odio habeam.se Brotheum iustius appellari non ignoret:quem ne parētes quidē amare,potuerunt. Huius epistolæ numero quidē multæ grauitate uero & pondere nullæ feruntur.Ex iis septē sūt:qbus quantis cōtu meliis dei maximi fidem:q̄ in dignis psona:quā sustinet q̄ i honestis ætati iā igrauescenti:septē ī cōmētariis nostris loca labefactare:euertere:labefactare studet:& eo omnes ingenii neruos contēdit. De his igitur nūc agemus.reliquis ī alterū opus cō iectis.Primus.ē de Talis ac Thessaris:de quibus quid aut nos scripserimus: aut Brotheus damnet paucissimis explicabo.Thessara ut in nostris ē cōmētariis quattuor laterum erat.Talus sex ī qb⁹ canis afferebat iacturaꝫ.erat.n.unius puncti.ut scri.Pollux:Venus & Senio lucrū Persius. Quid dextet senio ferret.Scire erat in uoto damnosa canicula q̄tū raderet.Augustus præterea ita scri.Talis iactatis ut quisq; canē:aut senionem miserat in singulos talos singulos denarios cōferebat ī mediū.quos tollebat uniuersos qui uenerem iecerat.Multa præterea ex antiquorū monumentis luculenter repetimus: quæ q uolet. illic requiret.talus in q̄ κυβοσ græce dr̄ tessaram græci nō habent.sed ασραγαλον.At īquies Aulus Gellius testimonio Var.ait κυβον tessarā dici latine.qd Fest⁹ quoq; affirmat.Festi qdē & Gellii auctoritas apud me plurimū ualet:sꝫ uide ne apud te nimiū.Nō.n.a Talo tessarā distinxerunt:aut certe qd omnino esset Talus in ludo docuerunt.quum uero utrunq; nomē apud martialē legerē:ita ut semp tessara.talo īferior designetur.Nō mea magnanimo depugnat tessara talo alibi.Nō sū talorū numero,par tessara: Iuliū pollucē scri torē apud græcos diligētissimū sequēdū putaui:Nā ut Mar.talū & tessarā nominat.ille docet quid sit κυβοσ & ασραγαλοσ q̄ āt Astragalus.quem puto esse tessarā.quattuor tantum latera haberet.uel ex eo docet Pollux q̄ ait duo latera deesse ī Astragalo hoc est duo pūcta & quinq; quæ ī hoc:ut scribit n̄ sūt:ut ī κυβοισ.Astragal⁹ quidem talus in pede dicitur.sed idem in ludū translatus a nostris.Tessara appellatus est:a quattuor scilicet lateribus:quæ tātū habet ut perspicere licet:in quibus iactatus consistat.Tessara autē quattuor significat.unde Astralagus nomē tessaræ accepit.Occurret.Brotheus ī illa particula:quā ait.Nā q̄ Pollucē scriberē affirmat uno latere Astragali duo puncta altero quinq; n̄ esse:ut,sūt ī talo:apte mētitur.Remittas uelim aliqd mihi de persona tua in hac altercatiōe:& æquo aīo feras.Audes ne homo id ætatis.& dignitatis:q̄ uel n̄ legisti uel n̄ p cipisti.ī eo clamar̄ aliquē mētiri.Es ne tā duræ frontis.ut si tibi Iulii⁹ Pollucis uerba indicauero te nō pudeat: Si Iuliū pollucē habes.reqre ī nono libro ubi quū multa de Astragalo disseruisset λυάσ φησίδ πεντάσ ξ νασ τραγαλοισω σπερένκύβοισ ούρενεστιν.i.ut hæc quoq; ex nobis.discas:qui græce nescis:Duo aūt & quinq; in astragalis.ut ī talis n̄ sūt.Recognosce hæc uerba & aude negare:aut uerū esse q̄ nos tradidimus aut falsū q̄ tu disputasti.tantis contumeliis & tam longa epistola:quæ.tota hac una pollucis sententia explosa est.Quid enim aliud ī nobis īfirmare cōatus es:q̄ q̄ dixim⁹ tessarā paucioꝝ lateꝝ esse q̄ talū:ut tu cōtrarium astrueres Iulius Pollux aduersus te,testimoniū dicit.Mar.accusat:præuaricatio tua ē depræhēsa.Quid ī causa.aut mihi amplius est desiderandum:aut,tibi præterea relinquitur. Esto inquit Tessara:q̄ non sim par numero talorum:qui sex lateribus sunt.immo se imparem ait:si Brotheum audimus:quoniam plures in ludum tali:quam thessaræ iactari soleant.nam Euripides.xl.talorum numerum in ludo instituit.O uecordiam o ignorantiam non ferendam.Pollux a quo iste peruerse accipis.In thessaris inquit aliquando pūctus fuit.q octo significabat:sed quum.euripides inter.xl.eiectis.xxx.imperasset Athenis numerum ad.xl. collegit & auxit.auctor enim fuit:q̄ Pollux apertissime docet:ut quum olim punctus octo tantum significaret iam esset qui pro quadrigenta acciperetur:quem euripidium dixerunt.Tu uero quod de puncto ille scribit ad talorū numerum per linguæ græcæ ignorationem & stultitiam tuam refers:quæ de cane senione Venere Turricula talo arrogantissime pronuncias:ea omnia in commentariis nostris perscripta sunt: cum tertii decimi initio:tum in sequentibus distichis.ut ea inde discere potueris:quod in Iuuenalis quoq; sententia explicanda non erubuisti:nam cum eo uersu.Et latum media sulcū deducit harena.supplicium designari tradidisse: eius qui unco in gemonias abiicitur:cuius tracto media harena deducit & designat sulcum.addidissemq; duo eē pœnarum genera eorum qui ad palum damnarentur.repetitis illic multis antiquorum monumentis.qd auditores nostri exceperunt.Tu cuiusdam sententiæ me auctorem statuens qua nec dictaui unquam nec animo concæpi nostram accipis pro tua:& a nobis in eum locum:tradita epistolæ tuæ inserere non uereris ac pro tuis ostentare:quæ tamen iam deprehēsa sunt.& ad suum auctorem non sine furti tui irrisione reuertūtur.Sed iam de altero loca disseramus.Is est ex eo uersu.Hoc opus est subito fias ut sydere mutus & alibi. Zoile percussa est subito tibi sydere lingua:ubi nos sydus pro morbo accipiendum esse docuimus : a quo sidera ti,dicuntur.His:aut Pli.scribit.urina.pulli asinini nardo admixto per coniunctionē prodesse dicitur.brotheus sydere pro fato exposuerat :nunc interpraetatione nostra admonitus aliqd addit ne omnia discere uideatur.Syderatio inquit:quam græci άστροβληαν appellant:non sydus:est morbus.Quid deliras bone pater Quid tergiuersaris:Quin mihi agis gratias.q̄ te tanto errore liberaui:qui sydere pro fato illic acceperas:at q̄ ut altero quoq; te liberem primum dicas uelim ubi άστροβλησίαν syderationem quæ in homine aliquādo est morbum esse didicisti. Quis scribit. Theophrastus quidem ait αστροβλησιαν in arbores aliquando cadere:in hominem minime.Syderatio uero homini & arbori communis est:ut scribit Plinius.Sed dictionem græcam inculcare uoluisti:quam non recte didicisti ab eo qui te nuper docuit id, quod ipse dicere solet.de morbo inquam Mar.intelligit:quem sydus appellat.Pli.autem ex deriuatiuo sederationem. Audias ob securo subito sydere fias mutus:quo pacto īterpraetabamur nisi subito sydere: idest morbo:quē plini⁹ sydera

tionē Mar.ſydus uocat primitiuo uſus pro deriuatiuo:ut Plinius quoq; carbunculū morbum appellat & ex eo carbunculationem. Vermiculum & uermiculationem. Quid clamas. Quid angeris antequā hinc diſcedo tui erroris pueris te pudeat neceſſe eſt. Nam dum recte a nobis tradita auidius criminaris tuā prodidiſti igno rantiam bone pater:cum ſyderationem quæ in hominem cadit a ſydere nomen deducere oſtendere uelles. Hæc plinii uerba attuliſti. Syderatio tota e cœlo conſtat. Tu ne ita Plinii uerba itelligis. Tu ſenſum auctorū ita interptaris: Tu iſto ingenio ita elatus es: Hoc nō de hominis:ut putas:ſed arborum ſyderatione ille ſcrib. Communes enim quidam morbi ſunt:ut ait homini & arboribus:ut cum alii tum ſyderatio & carbunculatio mox addit. ſyderatio ſcilicet in arboribus tota e cœlo cōſtat:ideſt ex iniuria & intemperie aeris. Vnde grādo in eius cauſis intelligi debet & carbunculatio. Quid apertius & tamen non intelligis:ſed confundis:iactas transfers:deriuas:peruertis:& quod ille cauſis ſyderationis in arboribus dixit:tu de nominis deriuatione ſcriptum per ignorantiam putas. Videtis quam inanis:quam arrogans:quam temeraria Brothei de hoc repræhenſio fuerit. Iam hoc tertio loco de quo diſputabimus:non tam inſectanda eſt hominis ignorantia quā prauitas indicanda:& præuaricatio quæ facile ab omnibus depræhendi poterit:cum noſtrorum cōmentariorum particula:in qua calumniatur recitata fuerit. De corde bubulo eſt diſtichō.in ultimo libro. Pauper cauſidicus nullos referentia nummos Carmina cum ſcribas accipe cor:quod habes:ubi ita ſcripſimus de crumena puto intelligendum eſſe in formam cordis. Nam & bullam legimus formam cordis habuiſſe auctore Macrobio. quæ nonnunq̄ ex loro fiebat. Mittitur nunc cauſidico:qui poetice interdum operam dabat cauſis omiſſis: Repræhenſor carminis. Martia. ſupra. Carpere cauſidicus fertur mea carmina. Datur ergo ei cor bubulum anguſtiſſima crumena. cum male ſcribens carmina nullam cōſequat̄ pecuniā. Vel ſi placet intellige de corde bonis. Cor quod habes:ideſt accipe cor bouis:quia imprudens es & alter bos. Brotheus ex duabus ſententiis in priore accuſanda longam epiſtolam conſumit:& multis quidem contumeliis additis:quæ a nobis facillime refelli poſſunt. Nihil enim diximus quod uel ab auctoris ſenſu alienum ſit:uel teſte careat:ſed alteram tantū ſententiam probat:ut dicas cor:quod habes quia imprudens es A nobis ſcriptam fuiſſe non refert:ac pro ſua recitat: O inſignem calumniam:o impudentiam ante hunc diem inauditam. ſexcenti ſunt codices cōmētariorum noſtrorum qui pro me teſtimoniū dicūt. En hominem dignū quo cum in tenebris mices cū tot tabellis obſignatis palam inficiari nō erubeſcat. Speraſti te furto abuſurum:at deprætenſum ē te coarguit:derideris: & tamen eadē temeritate uerba mea illic de alica ſcripta cōfundis atq; inuertis:nā de eo quoq; loco nō nihil ē ſcribendum. Longam cōtumelioſam ſuperbiæ plenam epiſtolā cōmpoſuit:quā obiurgat q̄ aquā mulſam in tanto precio eſſe tradiderimus:ut Var. morbum regium dictum ſcribat:q̄ ea precioſiſſimo remedio curaret̄ ubi hoc legiſti in cōmentariis noſtris turpiſſime præuaricator: Ain tu nos ignoraſſe quod tribus in locis cōmētariorum pſcripſimus. De alica q̄ affirmauimus ea dari ſol'tā aqua mulſa elotam. Pli. ſecuti ſumus auctorē ita ſcribētem. Alica res romana eſt non pridē excogitata. Mox nōdum arbitror Pōpei magni ætate in uſu fuiſſe. tum eē q̄ eximie utilem nemo dubitat:ſiue elota detur ex aqua mulſa ſiue in ſorbitiones decocta:hæc Pli. Nos uero ita in cōmētariis:alica ab alendo dicitur:ut ſcribit Feſtus. Tū ætate Pōpei magni non erat in uſum utilis tamē habita & ſaluberrima:ſiue potāda daretur in modū ptyſanæ ſiue aqua mulſa elota. mox cum eēt explicandum id uerbū diſtichi. Mulſum poterit tibi mittere diues. Hæc uerba ſubiecimus:in tāto precio erat: ut Var. ſcribat morbū regium dictum eē q̄ mulſo precioſiſſimo remedio curabat̄:licet aliter antea dictū ſit ex ſentētia Cornelii celſi:require præterea hæc in cōmen. noſtris ſcripta in. xiii. ubi de mulſo hæc cū de paſſo ſcriberemus. Dulce hoc quidem:ſed minoris p̄cii quā mulſum ut Var. &c. Ac ne omnino dubitares nos plane quid ſit mulſum intellexiſſe eodē libro ille locus te monere potuit:ubi ita ſcripſimus. Mulſum uinum: de quo paulo ante eſt dictū:magno impēdio fiebat attico melle tēperatum:huius cōfecturā docent. Col. & Plin. Nemo eſt ut arbitror:qui ex his uerbis nō plane intelligat me quid inter aquam mulſam & mulſum interſit cognitum habuiſſe. Brotheus uero ita uerba mea recitat:ut non tam error meus in his aperiat:quam eius nepharium calumniæ ſcelus. In tanto precio eſt aqua mulſa:ita nō ſcripſi:nec in commentariis meis ē falſariæ impudentiſſime:ſed quū mulſum interpretaret illud addidi. in tanto precio erat:ut Var. morbum regium. Nec illic ē aqua mulſa. de qua paulo ante eodē diſticho ſcripſeram. Ex Pli. non modo auctoritate:ſ; uerbis: ut ita docerē qua re mulſū cum alica mitteret̄. Non poteſt. n. non uideri commercium mulſum cum alica cu; ea elueretur aqua etiam mulſa. Tu uero homo ad inanem doctrinæ iactantiam:quam nullam habes comparatus uerba Pli. tota pagina recitas:quid ſit mulſum quid melitites:de Pollione Romulo quid auguſto reſponderit:nec tamen indicas unde ea acceperis ut inuentorum gloriam:& doctrinæ laudem Pli. præripias. Nemo eſt qui impudentiam tuam non accuſet:iactantiam non oderit:furta non derideat. Ego uero de mulſo ſatis habui digitum ad fontem intendere:unde haurient qui uellent ea omnia quæ tu tanq̄ libris ſybillinis legendis qndecim uir creatus recitas:& pro tuis arrogantiſſime uſurpas. Equidem omnem tibi accuſationem hoc loco remitto:tametſi ea obiicis quæ ſine flagitiorum tuorum rep̄henſiōe diluere non poſſim. Nam ut me de mulſo recte ſenſiſſe & ſcripſiſſe demoſtrarem:calumnia tua indicanda fuit:qua uerba mea in comtariis peruertiſti Illud uero quam ſtulte obiicit:& accuſat q̄ apud Iuue. ita carmen illud legerimus. Contentus fama iaceat Luca. in hortis marmoreis:& Serano tenuiq; ſaleio gloria quantalibet Quid erit ſi gloria tātum eſt. Ipſe enim ſalmo legendum contendit. Credo ut Fidentino blandiretur:ad quem ſcribit:quem iure & merito uatem ſuum appellat. Is enim Terſites:tali Home. dignus eſt. aut certe homini gratiam referre uoluit ob paradoxa & portenta in Iuue. ei quæ inſcripſit & dicauit. homo litteratorum ludibrium triuiorum dedecus. Ex academia romana riſu & ſybillis iam diu exploſus. Sed quid me angit:ſi uterq; ſim anus eſt ſi alter al

terum ita extollit ut uterq; ab omnibus contemnatur. Nos q̄ in eo iuue. carmine interpretando secuti sumus uel inimicis iudicibus probaturos confido. Atq; ut inde incipiam codex meus perantiquus. quem ex gallia attulit: uobisq; ac multis aliis iam ostendi. Saleio scriptum habet non salino. Vidistis alterũ eiusdẽ uetustatis & fidei librum: quem Manillus auditor meus uobis apuit: ubi eadẽ dictio ita ut in nostro legitur. Iccirco ĩ cõmẽtariis nr̄is i iuue. ita dictauimus. Poeta diuitib⁹ r̄ndet q cõquerẽti & indignãti nihil poetis dari: obiicere poterãt q̄ eos laude cõtẽtos eẽ oporteret: Diuitẽ poetã: quales fuit Luca. fama cõtentũ esse posse. inter opes: quũ rebus ad uictũ necessariis minime indigeat: nihil uero prodesse laude serano & Saleio tenui ac pauperi. si præterea nihil habeant. Seranus nomẽ poetæ tempoꝶ iuue. cuius scripta ad nos nõ peruenerũt ut basii. Vmbri, caluini. multoꝶ præterea quos Mar. nominat. Salei meminit Quin. & cornelius. qui quũ eum ostendat maximo in honore apud Vespasianũ fuisse. hæc quoq; eodẽ ait. Securus sit aper & Saleius basius. & quisquis alius studiũ poeticæ & carminũ gloriã fouet. Brotheus uero ait Salino sarano: idest uitreo cõtentũ esse oportere. Lucanũ in hortis marmoreis. Enimuero Brotheu isto salino. tuo nihil insulsius est. Quin istam uocem cõpescis ignorantiæ iudicẽ: stultitiæ tristẽ. Si lucanus diues est. & in poetæ diuiti exemplũ affertur quo modo salino uitreo & tenui debet esse contentus quasi uero uictu Lucano Iuuenalis. illic præscribat: & ei⁹ diuitias operibus paternis. quarum etiam tacitus meminit non potius cõmemoret: ubi apud poetas legisti unq̃ Salinu; tenui pro mẽsa diuitis. omitto Horatiũ. Papiniũ. & alios apud quos salinũ de frugali & paupere dici legere potuisses nisi prouincialiũ negociorũ quæstus te occupassent. Quid præterea cõueniunt salinũ uitreũ & horti marmorei. O perditam audaciã & multoꝶ annoꝶ ĩpunitate cõfirmatã. Tu nobis ĩterp̃tãdi leges scribis. Tu tãta dignitatis tuæ iactura de Mar. nõ tandẽ disputare cœpisti: in quo mihi crede paꝶ uidisti: quid te aut tuũ ordinẽ deceat cuius nisi rationẽ ducerẽ maximam: ea audires quæ a uerecundo inimico uix cõmemorari possent: sed iam ad eam quoq; epistolã respõdebo. qua eius uersiculi. Siue leuem cursu uincere quæris Atã. Interpratationẽ nostra; carpit & obiurgat. Ea est Ata puer fuit: qui Vispano cõsule a meridie ad uespeꝶ. lxxv. milia passuũ cucurrit magna oĩum admiratione. Meminit historiæ Pli. omisso pueri noĩe. Si Pli. inquit nomen omisit quomodo potest augurari Domitius Atam illum esse de quo Pli. scribit. Esto ita suspicor: quonia; id ille pro miraculo refert: & ait nuper. i. annos. Hæc autẽ erãt Mar. tẽpora: qui cum uelocissimũ nominare uellet hũc magnæ admirationis accæpit: nec miꝶ si nomẽ ille suppræssit: hic rettulit q̄ ĩ multis aliis fieri uidem⁹ Solẽt. n. poetæ studiosissime nomina uel repræsentare: uel pro ueris fingere. At qui inquit brotheus nomen ab ata deductum putat qui: ut Festus affirmat terrã uix summis uestigiis attingit. nec in hoc mẽtitus sum: non ne ille ita scribit. Atæ qui attingunt magis terram quam ambulãt: id inquies accidit propter uitium crurum: nec id me mouet. Ego hoc tãtum accipio. q̄ ait terrã magis attingunt q̃ ambulãt: q̄ in altero propter uitium in altero ex uelocitate accidere potest. Vt solinus ait Ladam alexãdri cursorem tãtæ fuisse agilitatis: ut arenis pẽdẽtibus nulla indicia relinqueret uestigioꝶ. Ego antiquoꝶ sequor auctoritatẽ: tu nullius. ego quæ poetæ sensui cõueniãt: tu quæ absurda & alienissima sunt. Pudet. n. referre: q̄ scribis legẽdum esse Atlam: & hanc finisse filiam Scinei: ut obsecro legisti unq̃ atlam: ubi poetaꝶ omniu; hostis & ignare. Atalantes duas fuisse: alterã Iasi: alterã Scinei filiam ex apollonii interprete in Propertii commẽtariis recitauimus. Atalãtã Apollonius i argonautis. Ouidi. poetæ omnes græci latiniq; dixerũt. Tu Atla audes proferre. Tu atlam nominas: sed demus hoc infantiæ tuæ: uersum quoq; faciamus lõgiusculũ atq; uis legamus: siue leui cursu uincere quæris Athlantẽ: qui erit poetæ sensus: Certabat ne Mar. amicus uincere Atalãtã. quæ post tot hominu; sæcula uix ex tabula agnoscebat: nimis urgeo: iam ut puto erubescis. An ubiq; Brotheus uel calũniatur: uel suã prodit ignorãtiã. Illud me quoq; ad risũ ĩ primis puocat q̄ ubi puerilit er gestit ubi sibi ipsi applaudit: ubi de curru uictoriã salutat: in eo potissimũ est ridiculus: nec ab ignominia ullo præsidio uindicatur. id quod stultis accidere aiunt: qui tum sibi maxime sapere uidẽtur quum plurimũ insaniunt. idẽ nisi de brotheo omni luce clarius demõstro: me de tota causa deiectum ludibrio haberi facile patiar. Per lõgam epistolã scribit in expositionẽ nostrã illius loci Sadonyca uerum lychnitemq; terunctum: duasq; similes fluctibus maris gemmas. Dedisse Bassam ocliamq; iurabas. Vbi nos ita scripsimus. Lychnites lapides sunt a lucernarũ splendore dicti: quem præ se ferunt. Cõtra lychnites dicitur marmur: q̄ lucernaꝶ lumine sub terra fodiebat. Tar auctor & Pli. Codex antiquissimus habet lychnitẽ terunctum. Ego autẽ legẽdum puto perunctum: hoc est nitidum & maxime splẽdentẽ. Nam λυχνοσ græce: latine dicitur lucerna: unde & lapis ipse lychnites dicitur. Lychnus autẽ sine lucerna: quo magis uncta est: eo plus flammæ emittit. Ex ea igitur metaphora lychnitẽ perunctum. idest splẽdidum & flammas lucernæ perunctæ emittẽtem appellat ĩ disticis: Nõ notat parchos uncta lucerna patres. Gẽmas: idest smaragdos intelligas Quid hic accusas Brotheu: an q̄ smaragdos illis uerbis designari suspicatus sim: duasq; similes fluctibus maris gẽmas potius q̃ saphyros: ut tu cẽses intelligẽdum: cur ambigẽdu; mihi nõ sit: Nã multæ gẽmæ similes fluctibus maris esse possunt. Amethystus quum mare purpureum dicatur: saphyrus cum ceruleus sit. Smaragdus quum uiridis. Nam ceruleum dixi: nõ tam ut smaragdi colorem: quam ut maris significarẽ. Frequẽtius. n. mare ceruleum: quã uel purpureum: uel uiride legimus: quum aute; smaragdi a Martiale sæpissime inter preciosos lapillos numerẽtur. Saphyrus nusq̃ apud eundem poetam legatur: malui de smaragdis: quam de saphyro interpratari: sed hoc nõ te mouet. Illud accusas: q̄ lychni scripserim: pro lychnite. Ego nõ ita scripsi. id q̄ multis statim ostẽdi: a Plinio ea accepi uerba: in nullo autem Pliniano codice lychnicus est. Sed lychnites ĩ omnibus. Quid igitur potui aliter referre. quã Plinius ex cuius præscripto ea docebam: illud tantũ explicaui diuersis de causis marmur & lapillum lychnitem dici quãuis utrũq; a lychno: idest lucerna deducatur: q̄ aliter flãmas lucernæ præseruat alterum lucernarum lumine: ut Varro

tradit:sub terra fodiebatur.Plinius ex genere ardẽtiũ lychnites appellata a lucernarũ accẽsarũ præcipua gratia.Nascitur circa Ortholiam:totaq; carmina ac uicinis locis:sed probatissima in diis:quam quidem remissionem carbunculum esse dixerunt: sed in hoc ñ uersatur Brotheus alibi habet accusationis arcẽ:ex qua tota; causam agit.Al bi est iurgiorum caput alibi eius furoris sedes:q cum uersicul Sardonica uerum lychnitemq; perunctum ita legerim:ut uerum & perunctum pro epithetis gemmarum exposuerim·sardonica:scilicet uerum & lychnitẽ punctum. Hic clamat multisq; cõtumeliis uociferaꝫ. Verum & perunctum esse propria nomina a quibus se gemmam accæpisse dicebat Mancinus:uero sardonicem a teruncto lychnitem. Dicas oro interpres uerus quis fuit.An imperator:An qui nunquam mentireꝫ: Aut certe tandem expedi si potes qs hic tuerit:Hæres·os componis:manus demittis.O ineptum hominem.Nonne uides sardonica freq enti epitheto a Mar.dici quasi primæ sortis in suo genere:quum multi reperiantur non ueri:nec eiusdem præstãtiæ.Veros inquit Pli.non omnino sardonicas nasci.Idem de Onyce:unde nomen deduxit sardonis:Veram autem Onycem plurimas uariasq; cum lacteis yonis habere uenas.Ide; poeta alibi:ueros sardonicas'sed ipsa tradat.Alibi sardonicas ueros menses quæsiuit in omnes.Non uides inquam per epitheton a Martiale sardonica uerum appellari.Non audis quod si uerum sardonica per epitheton legitur:ne tu quidem aduersaberis quod sequitur lichnitemq; perunctum.Eodem modo esse accipiendum:siue aut perunctum:siue terunctum legas nihil impedio:nam utrũq; uim superlatiui habet:modo ad modum splendentem ex metaphora ut diximus exponas.Nam lichnites lapillus a lucerna dicitur cuius accensæ fulgorem præse fert. Inde quod lucernæ cõuenit:ad lapillum qui ab ea nomen est sortitus·poeta transtulit. Quid inquies:uestes punctas' dicemus lucidas.Quidni:si cædem lychnite appellarentur.Non.n.perunctum nitentem ubiq; simpliciter expono sed uel in lichno:idest lucerna uel in nomine ab ea deducto.Hic est ille locus in quo me tãtis cõtumeliis onerasti.Vbi triũphũ tibi finxisti:ubi si deo placet etiã in me deridendo facetus esse uoluisti.Nam perunctũ inquis hunc appellabimus.Miror quum tam mihi infensus sis tanto odio:sponte tua:nulla quidem culpa mea suscepto insecteris:cur perunctum appelles nomine proximo tuo gentilitio.Nam perunctus & perosus finitima admodum sunt:atq; eadem.Immo hoc plane tuum est.Nã Pogius uir eruditissimus.quũ in te olim elegãtiisima epistola inueheretꝫ:perunctum appellauit:alia ut puto de causa q̃ ut splendẽtẽ significaret. Epistola'in manibus est tuarũ uirtutũ testis & estimationis.Itaq; quod pogius tibi honorifice detulit nimiũ liberaliter ad nos remittis.Nam si est honestũ:cur te eius pudeat:Si contumeliosum tibi tantũ cõueniat. Vel ob nomẽ gentilitiũ.quod paucis litteris immutatis idem est.Hæc septem in cõmentariis nostris accusat brotheus:i qbus satis ut arbitror hoĩs & prauitatẽ refellimus & indicauimus ignorãtiã.in quam mihi credite nũquã tã turpiter ecẽt lapsus si ab officio nõ discedẽs mecũ de his disputasset aliquãdo ut quotidie solebat:q̃primũ e prouincia rediit.Hectorẽ.n Pomilionẽ suũ singulis pene horis ad me mittebat cõsulebatq; de rebus nõ nunq̃ in qbus docẽdis me eius uicẽ pudebat:adeo peruulgatæ erãt & perutiles.Nã uel negociorũ occupationibus oblitus esse uel'quod magis existimo nunq̃ didicisse aliquid uidebaꝫ.Renunciauimus ei more maiorũ amicitiã quod ad ipsius culpa an certa consilii mei ratione acciderit:aliquãdo explicabimus.Nunc aliis eadẽ hac epistola responderẽ.nisi ad grauiorẽ illã actionẽ redeũdũ esset. Vbi toto agmine nõ modo leues brothei icursiones repræssimus:sed oĩno uictum ac fugientẽ castris exuimus penetrauimus .n. ĩ cõmentatione; illã plinianã:ubi trecẽtũ ex locis irrupimus:quæ sua imperitia penitus cõcusserat & profligauerat. Quo ĩ genera nunc tãtũ septẽ proponã:ut causas agere a nobis discat:nã iudiciorũ & fori rationẽ non satis perfectam habere uidetur quum ei aduersari obiiciat quæ & facillime dirui possint:ut eum grauioribus reũ agãt: id qđ in præsenti cã demõstrauimus.Si quẽ accusare uis Brotheu:quod a puero adamasti:ea tibi colligẽda sunt carmina quæ nulla translatione:ĩficiatiõe:disputatione iuris:deniq; nullo defensionis genere uel euerti possint uel debilitari ne odio & nefario tuo instituto potius q̃ honesto studio ĩ cãm descendisse uidearis & nõ tã potuisse accusare:q̃ uoluisse:quod ab oĩ uiri officio alienissimũ est ĩ te uero ẽt impium haud q̃ simpliciter nos in te agemus.Pli.a doctissimis uiris emendatũ tu in ducentis & septuagitaquinq; locis peruertisti. A prohemio orsus:libris de cosmographia ĩtermissis: quãuis attingere ausus es. Ad septimũ accurristi.Inde ad operis usq; exitũ:alia inuertẽdo.alia demendo pulcherrimã historiã deprauasti.Negas te in eo laborasse:at manus tua ĩ margine codicis pliniani est quẽ librariis pro exemplo tradidisti.Hic apud me esset in tuæ ignorãtiæ testimonium multis ad me uenientibus sæpe proferꝫ:inficiaris.At quadringenti codices qui ex tuo exemplo manarunt testes sunt.Itaq; aut quæ cõmisisti defendas necesse ẽ:aut culpam fatearis:cũ nullus inficianti locus relictus sit.In principio statim prohœmii ubi de Catullo.Hæc pli.ille.n.ut scis permutatis prioribus syllabis duriusculum se fecit:q̃ uolebat existimari a tuis uernaculis & famulis:ita codices omnes habent & legendũ est. Nam quasi Pli.Catulli exemplo qui duriusculos uersus fecit ut alter quoq; Pli.i epistola scribit sui operis obscuritatem a familia'imperatoria abhorrẽtem:cui exposita & facilia præponenda erant excusare uelit:illius obiicit & præponit uersus:sed mutatis numeris non enim eo ordine uersum recitat:quo ille scripsit. Hic ait ille permutatis prioribus syllabis:Accusabit inquit Catullus duritiem meã qui & ipse duriuscule scripsit quã a tuis uernaculis & famulis existimari uellet:quasi dicat & ille dura scripsit:& insolita tuis famulis & uernaculis ut ego Tibi nõ dixi ne uideretur:aut poscere legeretur ab imperatore:aut illius ignorantiam damnare. Brotheus uero supercilio censorio:quã totum sensum ignoraret.ita inuertit:quam uolebat existimari:a uernaculis suis.quod aut sequebatur:& famulis deluit.O stultum hominem: scribebat ne Catullus uernaculis suis an ciuiũ auribus:Totum plinii sensum eo errore confudisti.Sed hoc & reliquos ĩ ꝓhœmio errores omitto in libris qui de cosmographia sequũtur pauca quædam immutare ausus es quæ utinam præteriisses:ne i tot

libris deprauata legerentur.In tertio Proclyta inquit Pli.non ab Aeneæ nutrice·sed quia profusa ab ænaria
erat:Apertum é quod sentiat.Pli.proclitam dici a βροχεω:quod est profundo. Fuit.n.profusa & diuulsa ab
ænaria:quæ eadé inarime/& pythæcusa dicitur:quod & ipse alibi scribit:& docet Strabo.Nõ aũt nutrice Ae
nea q̃ proclyta diceret.Huius meminit Dionysius Halicarnaseus:qui ait proclyta muliere troiana proclytã
ĩsulã dici:cui sniæ aduersans Pli.occurrit Brotheus ita scripsit proclyta nõ a Caieta Aeneæ nutrice: Vide ho
minis imperitiá q putauit fieri posse ut a Caieta proclytæ nomé dicatur.Quæ malum hic Caietæ mentio é
aut quæ cú proclyta litteraꝝ cognatio uel similitudo:Caieta quidem ab Aeneæ nutrice Caieta dicta est: non
autem proclyta. Tametsi illã quoq͙ Caietam nonnulli auctore Strabo. appellata putarũt quod κεαζα curua
lacones dicũt qui illic phormias in littore curuo condiderunt:& paulopost Pli.hæc inter paulisippũ & Neapo
lim:Megaris.Brotheus uero ita inuertit.Inter puteolanum sinum qui & Neapolim.Nimiꝝ paulisippũ nus
quam terraꝝ esse putauit homo adeo locoꝝ oĩum ignarus:ut nec tibi terrarũ sit satis adbuc nouerit: cum ta
men omnes codices pausilippũ proferãt:ꝙ si de pausilippo adhuc dubitas:lege pli.in fine noni libri:ubi hæc
reperies pausilippũ nulla est cápaniæ:haud procul Neapolim.In ea in Cæsaris piscinis a Pollione Vedio con
iectum piscem sexagesimum post annum expirasse scribit anneus Seneca.Iam tuũ erroré uel inuitus agno
scis.hoc nõ est a Domitio in epigrámatis interpraetatione dissentire:quáuis in eo quoque turpiter labaris: ac
non accuses:sed tete accusandum offeras.Pli.uerba peruertis quæ nõ intelligis:ut cuꝫ illic sententiam aliquã
uel ridiculam præponere possis:hic ignorantiá tantum fateri habeas.Sed iam ad septimuꝫ nenio ubi tuæ de
prauationis initium est:quod eadem temeritate in totius operis calcem perducitur.Pli.ubi de homine gene
rando & parcendi tempore scribit.hæc tradit ante septimum mensem haud unquam uitalis est septimo nõ
nisi pridie postero uel plenilunii die:aut inter lunio concepti nascũtur.Translatitium in ægypto est:& octa
uo gigni.Iam quidem & in italia tales partus esse uitales.Partus inquit octauo mense letalis est:Ita.n.est ĩtelli
gendum:sed tamé in ægypto indifferens:quod nec in aduersum nec in prosperum magis accipiat euentum
q̃ si alio tempore gigneret.Iam inquit in italia ĩdifferés est tales partus esse uitales.Nam nõ habetur miracu
li loco si octauo mense nati uiuunt.Translatitium indifferens significat.quo uerbo Gellius utitur & Trãquil
lus eo loco:sed aduersante conatibus suis Mar.Antonio cõsule.quem uel præcipuum adiutorem sperauerat:
acne publicum quidem & translatitium ulla in re sibi sine pactione grauissime mercedis impartiẽte ad opti
mates se cõtulit:ubi translatitium pro indifferentem dixit.Nec me fugit Pædianum ita scribere:trãslatitia ue
teres dixerũt nõ noua nec nuper inuenta sed aliunde translata:ut etiã apud Plinium pro nouo possis accipe
re translatitium:quasi dicat nuper obseruatum:nam pro nouo accipi testatur Pedianus:q̃uis antiquiores ali
ter accepisse idem affirmet.hæc quoniã Brotheus nõ legerat.nõ intelligebat ita imutauit.Relatum i ægypto
est & octauo gigni:quod q̃ a Pli.sensu alienũ sit:alioꝝ sit iudiciũ:tu Brotheu codices omnes ita scriptos per
uertis magna studiosoꝝ iactura:peracerba plinianæ dignitatis iniuria.grauissimo tuo dedecore & infamia:
eodem uolumine Pli corpore uesco esse:sed eximiis uiribus.Vescum quid sit Festus docet. Vescum iquit ꝑ
pusillo utebãtur quáuis lucillius edacem Vescum dixerit.Mar.uescum exiguum ĩterpraetatur & minutũ Gel
lius.Ouidius idem brotbeus cum uescũ quid esset nõ ĩtelligeret ita ĩuertit.Corpore neruosos constat esse exĩ
miis uiribus.O temeritaté tu uerborum Solini tu nõ percipis umbram quandam secutus a Pli.recte scripta
in tuæ ignorantiæ leges ducere audes:si me audies operam dabis ut quæ ex tua deprauatione sunt ædita exẽ
pla omnia uel comburantur:uel si quis tantum laborem ferre possit.emédentur ne plinianæ uigiliæ sua digni
tate per tuum flagitium defraudatæ in posteros propagentur:Equidem uereor:ne si omnia eius deprauati
onis testimonia ex septimo tantum libro nunc sumpsero:de reliquis silere uidear quod bene emendauerit:
quum multo grauius in sequentibus peccauerit:ubi Pli.historia & magis recondita est:& exquisitioris doctri
næ artibus ĩstructa.Sed ita profecto res habet:ut i initio scripsimus nos hanc epistolam quasi feriátes & ludẽ
tes scribere:nam i altero opere quod paulopost ædetur tota actione singuli librorum omnium eius errata ꝑ
secuti sumus.Id quum nuper Brotheus ex quodam cui operis particulam ostenderam:audiuisset:fuissetq͙ ab
eodem monitus:ut locum undecimi emédaret:cuius repræhensionem in libris nostris forte ipse legerat sta
tim trepidus ad malas artes confugit:& dolum nouumq͙ commentus est mendacium epistolamq͙ q̃primũ
ædidit:qua me in eo accusat in quo ipsum nõ modo reum habeo:sed dánai cunctis doctoꝝ hoĩum suffragiis
Nam in undecimo ubi de apibus Pli.ita scribit.Tunc ostenta faciunt priuata & publica uua dependente in
domibus templis ne sæpe expiata magnis euentibus.Brotheus nõ ĩtelligens quid sit uua in apibus.ita depra
uando supponit:una dependentes pro uua depédente.Hũc autem locum apud Iuue.explicauimus eo uersu.
Examen quæ apium lõga cõsederit una.Culmine delubri.ubi hæc auditoribus dictauimus:reccitatis primuꝫ
Pli.uerbis: Vuam apes facere dicũtur:quum cõnexis pedibus in racemi speciem depédẽt: Vir.de apibus im
mésasq͙ trahi nubes iamq͙ arbore summa Cõfluere:& désis uuam dimittere ramis.Columella animaduer
tito an totum examen in speciem unius uuæ depédeat.Tu uero brotheu in margine codicis Pliniani q apud
me est una depédentes scripsisti.Quadringenti codices istis médis tuis impræssi:ita habent Theodorus uir
doctissimus.Ioannes alleriensium præsul.Alii præterea etiam tui asseclæ.hoc sciunt:locum hunc legerunt:dã
narunt ignorátiá:& tamé tu audes mentiri calumniandoq͙ affirmare uel te nõ ita scripsisse:uel me perperã
auditores eum locum docuisse:sed ad septimum redeo Eodé libro cum de prodigiosis partubus scribere uel
let ita exorsus est. Tergeminos nasci certum est Horatiorum curiatorumq͙ exempla.Supra inter ostenta ad
ducitur.præter q̃ in ægypto ubi fœtifer potu Nilus:Nã illic octo sine ostento ut Solinus exꝑssit nascunt. Vt
uero Pli.demonstraret plures tribus eodem partu nasci ostentum esse.Addit proxime supræmis diui augu

sti annis fausta quædam e plæbe. Ostiæ duos mares totidem fœminas enixa: famen quæ secuta est: portendit haud dubie. At qui Brotheus qui musas ore suo locuturas fuisse. si ore humano loquerent. existimat. nec pli. aliter scripsisse: q̃ ipse solet. Vbi plinius ait. Supra hoc est ultra ternarium numerum inter ostenta adducitur deprauando ita scripsit: sed hoc inter ostenta adducitur. Non uides tantum abesse ut quæ uult Pli. sentias: ut etiam aduerseris. Nam q̃ ille ex historia affirmat. Tu per ignorantiam negas. tergeminos inquit nasci non ē portentu; Nam Horatios tergeminos & curiatios in historiis legimus. Tu uero a Pli. dissentiens. Tergeminos quoq̃ nasci affirmas esse ostentum: Et ne hoc Pli. codices emendare: an eum uocare in ius & ignorantiæ accusare: quod est tua sententia non scribat: Quid: nonne cum de ratione partium eodem libro præceperũt tu quasi nouas naturæ leges & ex hetruria accitus aruspex promulgares: ita eius sentẽtiam sustulisti: ut nec qd ille uoluerit pcipi possit. neq̃ qd aruspicina tua præscribat: ulla ex pte intelligamus: ille hæc de dẽtibus i septimo. Quibus ĩ dextra pte gemini supne a canibus cognominati fortunæ blandimẽta pollicent sicut i agrippina Domitii neronis matre. Cõtra in leua: quid sibi uelit. Pli. satis pcipimus: nisi tu hæc deprauaueris. Nam quũ ĩ hoĩe q̃ sunt ĩter morales & priores dẽtes tẽdẽtes in acutũ canini dicãtur: qui hos inquit Pli. habent geminos sup in dextra pte fortunæ fauor his Portẽditur. Cõtra qui ĩ leua. Idẽ solinus ex Pli. uerbis ut solet: quos cinodõtas uocãt qbus gemini pcedut a dextra pte fortunæ blãdimẽta pmittũt: qbus ab leua uersa uice Brotheus hũc locũ una uerbi labefactatiõe totũ euertit. Nã ita homo rudis emẽdauit: quibus ĩ dextra pte genuini supne a canibus cognominati: ubi uno uulnere duobus locis Pli. cõfundit. Nã si ĩ dextra pte genuinos habentibus fortunæ fauor portẽdit qs erit q aliq nõ speret. Nemo. n. ẽ q uel genuinus careat nisi qbus uel ætate uel casu aliquo deciderint. Oĩbus pterea tã in dextra pte q̃ ĩ leua sunt genuini. ut iisdẽ ex brothei snĩa & blãdimẽta fortunæ & iniuria portẽdat. O ignorãtiã: nec genuini a canibus nomẽ acceperũt: ut Brotheus Pli. affirmare cogit. De caninis est loqui: uel uno uerbo solinus te monere potuit. Nã cynodũras dixit quasi κυνοσ οδόντεσ: idest cenis dẽtes. In his portẽti discrimẽ est. Si aũt in dextra aut in leua genuini fuerint & tñ tu genuinos duobus ĩ locis ut multi apud me uiderũt in media pagina & in margine scripsisti: & quidẽ grandioribus lr̃is ne oĩno dubiũ relinqueres ignorãtiæ tuæ & temeritatis. Sed nescio quo pacto ppositũ tuoꝝ numeꝝ nõ seruaui. Na qui septẽ tantũ pmiserã nomẽ recẽsui. Nimiꝝ hi duo me ĩprudẽte & inuito ex tãta turba elapsi sunt Properãt in lucẽ uenire oẽs: sunt autem ducẽti & septuaginta quinq̃ ut cito audiãtur: nã incredibili consensu cõspirarũt ut te tã pclari auctoris Sicariũ accusent & dãnent: id ut celeriter fiat operã dabo. Opus nostrum iã pene absolutum est quod simul ac editum fuerit. circũstabũt irati: & tanq̃ Eumenides: ut in fabulis est faces admouebunt: ac flagitiorũ tuoꝝ cõscientia te torquæbunt & cruciabunt. Ego me his patronũ profiteor. His aderonã piam & iustam causam non deserrã: in qua tam doctrinæ: aut ingenii fructus a me quærendus ẽ: quã officii in ciuem meũ & pietatis: quẽ p ignorãtiã de pristinæ laudis dignitate deicere conatus es. Vos uero Heli & marce phosphore dabitis ueniã si Brothei insolentia me a uobis abduxit: ut quũ ad uos scripserim i hunc tamẽ unũ oẽm ferme contulerim orationem. In qua si aliquãdo acerbior fui: testor uirtutem ipsam: me id nõ spõte sed necessario ægisse. Non quidem q̃ illius contumeliæ quibus me insolentissime ĩsectat quottidie: stomachum aliquem fecerint qui uel ipsa iniuriaꝝ diuturnitate in eo iam mihi penitus conuulsus est: sed qm̃ ea quæ uel obiecit: uel cõmisit eiꝰ sũt generis: ut aliter nec refelli posse: nec accusari debere uiderent. Valete.

¶ Venetiis Impressum est hoc Iuuenalis opus cum quattuor commentariis per Ioannem de Cereto alias Tacuinum de Tridino. M.CCCCCI. die uero. x. Decembris.

Comparẽs corã Serenissimo Príncipe: & Excellẽtissimo Dñío Egregius Vir Ioãnes de Trídino alías Tacuínus: librorũ ĩpressor ad uniuersalẽ utilitatẽ & cõmodũ oĩum studere uolẽtiũ: ĩprimi facere itẽat elegãtissimos tres cõmẽtarios ĩ uniuersalẽ aditos p Eruditissimos uiros Domitiũ Calderinũ. Georgiũ uallã & Antoniũ mãcinellũ. Infrascripti. D. Cosiliarii ad pces ipsius Ioãnis id deuote petẽtis & supplicãtis terminãtes decreuerũt & terminarũt. ac decernunt & termínãt: ut nequis sit qui uelit audeat ĩprimere seu ĩprimi facere cõmẽtarios pdictos ĩ hac urbe nec ĩ toto Dñío siue alibi ẽt ĩ aliena dictiõe ĩpressos uẽdere seu uendi facere in alíquo loco subiecto Serenissimo domínío per Decennium: prat̃q̃ Ioannes prædictos: aut habentes causam ab eo sub pœna cuilibet contra facienti duca. decem pro quolibet uolumine impresso contra formam præsentis termínationis & amissionis librorum. Cuius pœnæ medietas sit accusatoris: alia uero medietas applicetur arsenatui: Sicq̃ mandat inuiolate obseruari ab omnibus rectoribus & officialibus suis tam intus q̃ extra.

Consiliarii
D. Marcus Barbo.
D. Franciscus Fuscareno
D. Nicolaus Triuisanus
D. Franciscus Bernardo.

a
ℭ Argumentũ
ab apate,
ℭNOn magis
ſcriptam

b
dinem corporis
H ęc ego
externorum
& tenui

c
honore
guis q̃q̃
minemus
inde ex

d
lib.vii. tacit.a
huc.nam
Sed more
uitreo priapo

e
Quid cremere
turHIC Sedquæ
Alii prochytam
tus de legiſſe tamen

f
ℭFVItuſq;
deſideriis
& ungula
ligionibus

g
genus:quo
nem cocyto
dum queq;
.i.ſylua

h
in ipſo
tyram qui
latur.BLAnda
moriæ.Noctes

i
nixa ut
cius appellatur
dimus.Cannæ
poſcimus.

k
genere græcorum
ſemper puſio
intelligit
ludorum ab'

l
docet porti
q̃ puer inde
Non es amaturus
tiquiſſimum

m
tis coxe
NOVIſſima
petuo igni
ſiccis adhuc

n
ℭTYBeri mane
Interpres
ℭSPONdet
eſt appellata

o
ℭMAne:nocte
neolum quod
rea:regem
ℭPRopter

p
lis Achillis
ℭLVtulenta
bre cor.
tertium lapidem

q
aliud boni
tia:iſperi
ℭHos.ſ.
re queat

r
tra te.i.
At uos
mors eſt
malo id

ſ
quinii ſuperbi
CEVmarſia
agreſtibus
mæ enim

t
trones.i.
to conſulatu
Principis
& poteſtate

u
Fabius illic
obſerent at
ℭQVod facin'
ſem inquit

x
diebus in
litias ueteres
ℭEMVla
ſunt ſolis

y
tarunt.ET
Veſtibus
uete.Pli.
la tranſlata

z
& cum mercurio
ſalus dubia
ſtoriæ lege
q̃ fœla

&
Cum furor
damnatq;
ℭMAVrorum
QVIbus

ɔ
bes atq;
integumenta
Cicero libro
bris uulneribus

ꝶ
ℭDIGnuʒ barba
habeant.ita
tionem Mar.

LAVS DEO